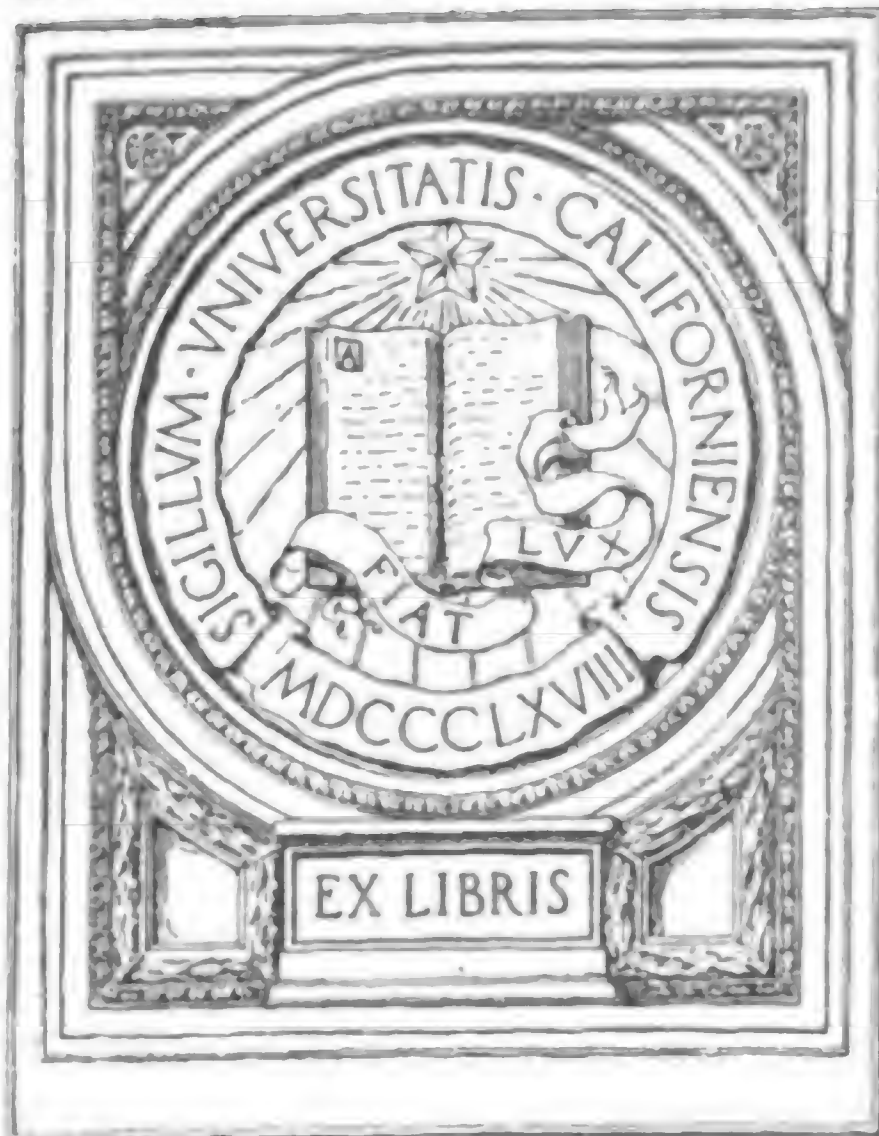

GIFT OF
Hispanic Society of
America.

EX LIBRIS

7-15
M387

Seinnor Marrocraft
Tirant lo Blanc

**Reproduced in Facsimile
from the Edition of 1490**

UNIV. OF
CALIFORNIA

*Gift of the Hispanic Society
of America*

NO. 1000
UNIVERSITY

100
11
12
13
14
15

To
Isidro Bonsoms
This edition of *Tirant lo Blanc*
is dedicated as a tribute
of cordial appreciation
and esteem

635684

honoz: laoz: e
 gloria dela in
 mensa: e diui-
 na bondat de
 nostre senvoz deu ihesu
 crist: e dela sacratissima
 mare sua. comencen les
 rubriques del libre de a-
 quell admirable Quall
 ler tirant lo blanch.

- ¶ Dela primera part de aquest li-
bre: capitol primer.
- ¶ Lo cōte Guillem de varoych
preposa de anar al sant sepulcre
e manifesta ala cōtessa: e als ser-
uidors la sua partida: c. ij
- ¶ Com lo comte manifesta ala cō-
tessa sa muller la sua partida: e les
rahons que li fa: e lo que ella re-
plica: capitol. iij
- ¶ Deles rahons de consolacio q̄
lo Comte fa ala cōtessa: e lo que
ella replica en lo comiat: c. iij
- ¶ Com lo Rey de canaria ab grā
stol passa en la illa de Englater-
ra: capitol. v
- ¶ Dela lamentacio que feu lo rey
de englaterra: c. vi
- ¶ Com lo Rey de englaterra pre-
ga al hermita: c. viij
- ¶ Dela resposta que l'hermita fa
al Rey: capitol. viij
- ¶ Dela replica q̄ fa lo Rey al her-
mita: capitol. ix
- ¶ La resposta definitiva que l'hermi-
ta feu al Rey: c. x
- ¶ Deles gracies que lo Rey d'en-
laterra fa al hermita: c. xi

- ¶ Com lo rey Angles dona licen-
cia al hermita que anas a fer les
magranyes: c. xij
- ¶ Dela letra de batalla tramesa p
lo Rey de la gran canaria al rey
de englaterra: c. xiiij
- ¶ Lo los embaxadors del Rey de
canaria portarē la letra de batal-
la al Rey de englaterra: c. xiiij
- ¶ Com per tots los del consell sō
deliberat que l'hermita dignes pri-
mer son vot sobre la letra de ba-
talla: capitol. xv
- ¶ Deles rahons que lo Rey d'en-
laterra fa en lo consell: e lo que
ells li repliquen: c. xvi
- ¶ Com lo rey de englaterra abvo-
luntat de tots sos barons renun-
cia lo Regne: la corona: e lo cep-
tre al hermita: c. xvij
- ¶ Dela resposta que lo Rey l'hermi-
ta feu ala cōtessa de veroych
com lo suplica que li dignes son
nom: capitol. xvij
- ¶ Deles rahons q̄ fa la cōtessa al rey
hermita cō li demanaua les ar-
mes de sō marit: e cō feu la batal-
la ab lo rey mozo: c. xix
- ¶ Del vot que fa lo rey hermita:
capitol. xx
- ¶ Com lo Rey hermita s'excusa q̄
no volgue leixar ala comtessa sō
fill: capitol. xxi
- ¶ Dela lamentacio que feu la cō-
tessa cō hague leixat lo fill: c. xxij
- ¶ Com los cavallers qui hauien
acompanyada la Comtessa sen-
tomaren al camp ab lo fill: e recit-
taren al Rey les lamentacions
dela comtessa: c. xxij
- ¶ Lo lo Rey hermita feu vallejar
lo seu cap: e tramesa ala comtessa

que li trametes dues botes de la
uoz de spinache o coure: c. xxiiiij
¶ Lo lo rey hermita dona la batal
la als moros: e fō vencedors: c. xxv
¶ Com lo rey hermita se manifes
ta ala comtesa: c. xxvi
¶ Com lo rey hermita restitui al
primer Rey les robes la coroa/
na lo ceptre: e lo Regne: e torna
a servir deu: c. xxvij
¶ Lo lo rey o englaterra se casa ab
la filla del rey o frāça: e en les bo
des forē fetes grās festes: c. xxviiiij
¶ Lo tirāt manifesta lo seu nom: e
fō linatge al hermita: c. xxix
¶ Com tirant demana al hermita
en que pensaua: c. xxx
¶ Lo tirant prega al hermita que
li volgues dir qna cosa era lo orde
de caualleria: c. xxxi
¶ Com hermita legi hun capitol a
Tirant del libre nomenat Ar/
bre de batalles. en aquest capitol
es quāt tēps ha q forē fets los
primers cauallers. De q son lin
ueto: de caualleria: c. xxxii
¶ Com hermita legi a Tirāt lo se
gon capitol: c. xxxiiij
¶ Lo leuaxador del papa menaça
al capita del gran turch duns cō
testinoble: c. xxxiiiij
¶ Lo hermita dix a tirant la signifi
cacio de les armes: c. xxxv
¶ Com desagraduē los cauallers:
capitol. xxxvi
¶ Lo tirant dmana q li dignes en
quina edat del mon eren stats
milloz cauallers: c. xxxviij
¶ Com Tirant torna a replicar
al hermita del pzedent capitol
capitol. xxxviii
¶ Com tirant se parti del hermita

content de les bones doctrines q
li hauia dades: c. xxxix
¶ Com tirant ab los compāyons
tornant de les grans festes pas/
saren per hermita: c. xl
¶ Lo tirant recita al hermita les/
grās festes q s erē fetes en les bo
des del rey de englaterra: c. xli
¶ Lo lo rey ixq dela ciutat ab grā
professo ab tots los stats: c. xliij
¶ Com lo rey o englaterra pres la
benediccio ab la filla del Rey de
frança: c. xliij
¶ Oles festes q forē fetes lo dia oles
bodes del rey de englaterra: c. xliij
¶ Del capitol. oles armes q s po
diē fer en aqlles festes: c. xlv
¶ De axo mateix: c. xlv
¶ De axo mateix: c. xlvij
¶ De axo mateix: c. xlix
¶ De axo mateix: c. l
¶ De axo mateix: c. li
¶ De axo mateix: c. liij
¶ Com Tirant manifesta al her
mita les magnificencias dela ro
ca: capitol. liij
¶ Dela suplicacio que la reyna feu
al deu damor: c. liij
¶ Dela resposta que lo Deu de a
mor feu ala reyna: c. lv
¶ Com hermita demana a Tirāt
q li dignes qui era stat lo milloz
dels vencedors: c. lvi
¶ Dela resposta que lo Rey feu al
conestable: c. lviij
¶ Lo dia scb^o legi al hermita la caz
ta q lo rey de englaterra hauia fe
ta a tirāt donāt lo p lo milloz ca
ualler de tots: c. lvij
¶ Del jurament q lo rey de engla
terra feya fer als gētils homes
aps q erē examinats ans qls do
a. li.

nas lorde de canalleria:c. lxx
¶ Deles paraules que Tirat dix
al Caualler ab quis combatre co
lo tingue vengut:c. lxx
¶ Dela resposta que Tirat feu al
senyor de les viles armes quant
li demana lo fermall que la bella
agnes li hauia dat:c. lxxi
¶ Dela letra de batalla q trames
lo senyor de les Viles armes a
Tirant lo blanch:c. lxxij
¶ Com tirat demana de consell a
hu rey darmes sobre la letra del
seyor oles viles armes:c. lxxij
¶ Del cosell q hierusalem rey dar
mes dona a Tirant:c. lxxij
¶ Lo lo senyor deles viles armes
deuila les armes:c. lxxv
¶ Del rahonamēt que lo rey dar
mes com a jutge o la batalla feu
als dos cauallers:c. lxxvi
¶ Com son feta la batalla de Ti
rant ab lo senyor deles Viles ar
mes:capitol. lxxvi
¶ Com los jutges del camp dona
ren sentēcia que tirat hagues la
gloria dela batalla:c. lxxvij
¶ Com los .iiij. cauallers germās
darmes se presentarē dauant lo
rey de englaterra: los quals erē
dos reys:e dos duchs:e donarē
li p scrit lo que volien:c. lxx
¶ Com lo segon caualler dona al
rey lo seu albara oles armes que
volia fer:c. lxx
¶ Com lo terç caualler dona hun
albara al Rey deles armes que
volia fer:c. lxxi
¶ Deles paraules que cōtētia lal
bara del quart caualler:c. lxxi
¶ Lo Tirat entra en lo camp ab
los .iiij. cauallers la hu aps laltre

e de tots son vencedoz:c. lxxij
¶ Com Tirant vence lo quart ca
ualler:c. lxxij
¶ Com hun caualler nomenat vi
la fermosa requeri de batalla a ti
ran:capitol. lxxiiij
¶ Com Tirant son reptat de cas
o tracio per vna donzella en pre
sencia del Rey:c. lxxv
¶ Com tirant sescusa o paraula ol
cars de tracio en presencia ol rey
e accepta la letra de batalla tra
mesa per Quirelayson de mun
talba:capitol. lxxvi
¶ Dela letra de batalla tramesa p
Quirelayson de muntalba a ti
rant lo blanch:c. lxxvij
¶ Com lo Rey de englaterra ana
ab tots los stats ala Egleſia de
sent Jordi per solemnizar nouel
les obsequies als dos reys: e als
dos Duchs:c. lxxviii
¶ Dela resposta q tirat lo blanch
feu ala letra de batalla:c. lxxix
¶ Com lo rey darmes:e la donzel
la sen tornaren ab la resposta de
Tirant:c. lxxx
¶ Com Thomas de Muntalba
requeri de batalla a Tirant per
venjar la mort dels Reys: e la
mort de son germa:c. lxxxi
¶ Com Tirant: e Thomas de
muntalba se combateren:e Ti
ran son vencedoz:c. lxxxiij
¶ Dela oracio que feu Tirant a
pres que hague venguda la ba
talla:capitol. lxxxiiij
¶ Lo traguere ab molta honora
tirant:e donaren sentēcia de tray
dor cōtra laltre caualler:c. lxxxiiij
¶ Com fō instituida la fraternitat
del orde dels cauallers o la Dar

rotera:c. lxxxv
 ¶ Del jurament que fan los cauallers dela garrotera:c. lxxxvi
 ¶ Dels capitols dela fraternitat: capitol. lxxxvij
 ¶ A que son obligats los cauallers dela garrotera se cõre en los capitols .lxxxvij.lxxxix.xc.xci
 ¶ Deles sirimonies que los cauallers dela garrotera fã cõ tots sõ ajustats en la sgleſia ò sent jordi hõ es lo cap del orde:c. xcij
 ¶ Del vot q̃ fã les dões donoz qui sõ tres capitols. xcij.xciii.xcv
 ¶ Com sõ trobat lo collar dela deusa que lo Rey de Englaterra dona:c. xcvi
 ¶ Dela significacio dela deusa: capitol. xcviij
 ¶ Com Tirant ab los companys partiren del hermita:e tornaren en lur terra:c. xcviij
 ¶ Com lo mestre ò rodeas ab tota la religio son delirada per hun caualler dela religio:c. xcix
 ¶ Com Tirant arma vna nau p socorrer al mestre ò rodeas: e anasen en la companyia Phelip fill menor del rey de França lo qual pres per muller la filla del Rey de Sicilia:c. c
 ¶ Com lo Rey ò Sicilia prega a tirant quel acullis en la sua nau per passar al sant sepulcre de Iherusalem:c. ci
 ¶ Lõ lo rey de Sicilia feu hun cõnt a phelip:e a tirãt ans q̃ partissẽ:e cõ tirant repara hun grã òfalt q̃ phelip havia fet:c. ciij
 ¶ Dela lamentacio que feu la filla del Rey de Sicilia apres del cõnt: capitol. ciij

¶ Com lo Rey de Sicilia comana la muller: e la filla a sõ germa lo duch ò mecina:e pregat q̃ digus lo parer seu en lo matrimoni de phelip:e de la filla:c. ciij
 ¶ Com tirant arriba en rodeas ab la nau:e la socorregue:c. cv
 ¶ Com Tirant feu cremar la nau del capita òls genouesos: qui sõ causa que tots los moros sen anaren dela illa:c. cvi
 ¶ Lõ sõ mort lo solda per sos vassalls a mort vituperosa:c. cvij
 ¶ Dela resposta que Tirant feu al mestre de rodeas: Apres parti de Rodeas: ab na al sant sepulcre en companyia del Rey de Sicilia:e de phelip:c. cvij
 ¶ Com tirant posa en libertat tots los catius que havia comprats en Alexandria. E com tornare en Sicilia: e strengueren lo matrimoni de phelip ab la filla del Rey de Sicilia:c. cix
 ¶ Del rahonament q̃ tirãt feu ala infanta de Sicilia sobre lo matrimoni:e cõ la infanta feu moltes spiecies p conexer a phelip:c. cx
 ¶ Lõ la infanta de Sicilia trames p Tirãt:e manifesta li com era cõtenta de complir lo matrimoni ab phelip:c. cxij
 ¶ Lõ lo rey de Sicilia trames .x. galeres:e.iiij.naus armades al rey de França per valença:c. cxij
 ¶ Del vot que tirãt feu dauant lo Rey de França: e molts altres cauallers:c. cxij
 ¶ Com ricart en presencia del rey ò França dix q̃ combatria a tirãt a tota vitrãça:e cõ lo rey de França cõbate tripol ò suria: e apã roba a.iiij

la costa de barberia:c. cxliij
 ¶ De vna letra que trames l'empe-
 radoz de Constantinoble al Rey
 de Sicilia:c. cxv
 ¶ Com lo Rey de Sicilia prega
 a Tirant de part sua: e del Em-
 peradoz de Constantinoble que
 volgues anar en Constantinoble
 per socorrer lo:c. cxvi
 ¶ Com tirant son arribat en Con-
 stantinoble: e les rahons que l'em-
 peradoz li dix:c. cxvij
 ¶ Com Tirant son ferit en lo cor
 ab vna flexa: que li tira la d'essave-
 nus per que miraua la filla del
 Emperadoz:c. cxviii
 ¶ Deles rahons de conort que fa
 diafebus a Tirant per quel ven-
 pres ab lo lag de amor:c. cxix
 ¶ Dela lamentacio de amor que
 fa tirant:c. cxx
 ¶ Deles rahons que fa diafebus
 a tirant aconortant lo de les a-
 mors:c. cxxi
 ¶ Dela preposicio que l'empera-
 doz feu en lo consell dregant les
 noues a tirant:c. cxxiij
 ¶ Dela resposta que tirant feu al
 empador en lo consell:c. cxxiij
 ¶ Deles rahons que fa l'emperadoz
 en lo consell contra hun caualler
 mal crestia:c. cxxiij
 ¶ Com la pricessa dona consell a tirant
 q's guardas de les falses astucies
 del duch de macedonia:c. cxv
 ¶ Com Tirant satisfeu en les ra-
 hors que l'emperadoz li dema-
 nava: capitol. cxvi
 ¶ Com la pricessa conjura a tirant q'
 li digues qui era la senyora qui
 ell tant amava:c. cxviij

¶ Com la pricessa repassa a tirant p'
 que la hauia requesta de amor
 capitol. cxviii
 ¶ Com tirant dona raho ala prin-
 cessa p' q'na causa la hauia req'sta
 de amor: e com p' la sua amor
 ell se daria la mort:c. cxix
 ¶ Com la pricessa demana p'do
 a Tirant delcs ofensiuies para u-
 les que dices li hauia:c. cxx
 ¶ Com l'embaradoz del cap s'plica
 l'embarada al empador:c. cxxi
 ¶ Dela resposta que la pricessa feu
 al Emperadoz:c. cxxiij
 ¶ Com l'emperadoz trames a Ti-
 rant al camp: e los prechs: e exor-
 tacio que li feu:c. cxxiij
 ¶ Com tirant trames lo marques
 de sent Jordi: e lo comte d'aygus
 viues p' embaradors al Duch
 de macedonia:c. cxxiij
 ¶ De vna letra que trames lo sol-
 da al capita Tirant:c. cxxiij
 ¶ Com l'embaradoz del solda s'plica la
 sua embarada a tirant:c. cxxiij
 ¶ Dela resposta q' tirant feu al em-
 baradoz del solda:c. cxxiij
 ¶ Dela resposta que tirant feu als
 embaradors dels altres caps de
 l'embarada:c. cxxiij
 ¶ Com lo prior de sent Johan par-
 la ab l'emperadoz:c. cxxiij
 ¶ Com lo prior de sent Johan s'pli-
 ca la embarada:c. cxli
 ¶ Com lo rey de egipte vota en lo
 consell la sua intencio:c. cxli
 ¶ Com abdalla salamo s'plica la sua
 embarada a tirant:c. cxliij
 ¶ Del consell que abdalla salamo
 dona a Tirant:c. cxliij
 ¶ Com los grans senyors del cap d'

Tirant recaptarè gracià per ab
dalla salamo:c. cxlviij
Com lo conestable informa lè/
peradoz del stat ol càp:c. cxlv
Dela sentència que lemporadoz
dona cōtra los cauallers duchs
e cōtes que presos eren:c. cxlvi
Del albara que feu Stephanía o
macedonia a diafebus:c. cxlvii
Eo diafebus pres comiat ol em
peradoz: e deles dames per toz /
nar al camp:c. cxlviiij
Com lo Rey de egipte torna la
resposta q tirant li hauià feta als
grans senyors mozos:c. cxlix
Dela letra de batalla tramesa p
lo rey o egipte a Tirant:c. cl
Eo tirant demana o consell als
grans senyors del seu càp:c. cli
Dela resposta q tirat feu ala letra
o batalla ol rey o egipte:c. clij
Eo tirat trames hū rey d'armes
al solda: e cō lo duch de macedo
nia injuria molt de paraula al ca
pita Tirant:c. clij
Dela resposta que Tirat feu al
duch de macedonia:c. cliiij
Del rahonamēt q lo seyor dela
patanalea feu ala princesa:c. clv
Dela oracio que Tirant feu a
tots los cauallers:c. clvi
Eo lo solda ordena les seues oste
e com comença la batalla:c. clviij
Dela letra que trames Stephanía
a diafebus:c. clviij
Com se feu la pau o diaphobus
ab Tirant ab la letra de Ste /
phania:c. clx
Del salconduyt q feu la princesa
al capita Tirant:c. clx
Com Tirant tingue lo quatge
ana a fer reuerencia ala Prin /

cessa:c. clxi
Dela resposta que feu la Prin /
cessa a Tirant:c. clxij
Del somni que plaer demauida
feu:e. clxiiij
Del cōsell que los mariners do
naren a Tirant:c. clxiiij
Del rahonament que Tirat fa
al gran caramany: e al Rey dela
sobirana india:c. clxv
Dela resposta que feu lo grā ca
ramany:c. clxvi
Dela replica que feu Tirant al
grā caramany:c. clxviij
Dela letra q fan los del camp al
capita Tirant:c. clxviij
Eo leperadoz trames per la filla
la letra a tirant q los del camp li
hauen tramesa:c. clxix
Dela reprensio que fa la Prin /
cessa a Tirant:c. clxx
Dela resposta que Tirant fa a
la Princesa:c. clxxi
Dela replica que fa la Princesa
a Tirant:c. clxxiiij
Dela resposta que fa Tirant a
la replica dela princesa:c. clxxiiij
Com Tirant demana ala prin
cessa quina era stata la causa de
son mal:c. clxxiiij
Dela resposta que feu la Prin /
cessa a Tirant:c. clxxv
Dela resposta que lemporadoz
fa a Tirant:c. clxxvi
Del conort que Tirant fa ala
duqssa o macedonia:c. clxxviij
Com leperadoz del solda splica
la sua embaxada:c. clxxviij
Del conort que la Princesa fa
a tirant:c. clxxix
Del conort que la Emperadriu
a. iij.

fa a Tirant. c. clxxx
 ¶ Com la Princesa fauoreix la /
 uiesa: c. clxxxi
 ¶ Com la empadriu satisfi al que
 ha dit la princesa: c. clxxxii
 ¶ Dela replica que fa la princesa a
 la empadriu la mare: c. lxxxiii
 ¶ Dela replica que fa la Empera
 driu ala filla: c. clxxxiiii
 ¶ Dela resposta q' l'empadriu feu ala
 empadriu: e ala filla: c. clxxxv
 ¶ Dela sentencia que l'emperador
 mana publicar: c. clxxxvi
 ¶ Dela letra tramesa p' stephania
 al gran conestable: c. clxxxvii
 ¶ Dela resposta q' feu lo grā conest
 able ala letra: c. clxxxviii
 ¶ Com l'emperador feu fer grans
 festes p' amor dels embaxadors
 del solda: c. clxxxix
 ¶ Com parla sperança: c. cxc
 ¶ Com parla l'emperador: c. cxci
 ¶ Com parla lo Rey artus: c. cxcii
 ¶ Dels bens de natura: c. cxciij
 ¶ Lo que jura lo Rey com se co
 rona: c. cxciij
 ¶ Don proceheix honor: c. cxcv
 ¶ Del que l'ome d'armes ha mes /
 ter: c. cxevi
 ¶ Com se aconseguen sautesa: c. cxcvij
 ¶ Dels bens de fortuna: c. cxviii
 ¶ Dels virtuts d' nobleza: c. cxcix
 ¶ Qui deu esser lo p'fament d' la cana
 ller q' es v'gut en batalla: c. cc
 ¶ Lo p'cep de quines coses es t'g
 gut a sosvassalls: c. cci
 ¶ Dela resposta q' fa l'empadriu ala
 reyna morgana: c. ccij
 ¶ Del vot que tirā: c. ccij
 ¶ Del vot del vezcomte: c. cciiij
 ¶ Del vot q' fa lo cōestable: c. ccv
 ¶ Del vot que feu ypolit: c. ccvi

¶ Del donatiu que Tirant feu al
 moro: c. ccviij
 ¶ Dela resposta q' l'empadriu feu als
 embaxadors: c. ccviiij
 ¶ Dela resposta que feu la princesa
 fa a Tirant: c. ccix
 ¶ Dela replica que fa Tirant ala
 Princesa: c. ccx
 ¶ Dela replica que fa la princesa
 a Tirant: c. ccxi
 ¶ Del rasonamēt que fa Tirant
 ala viuda reposada: e ales altres
 donzelles: c. ccxii
 ¶ Dels gracies que feu la viuda
 reposada a tirant: c. ccxiiij
 ¶ Com parla Plaerdemauida.
 capitol: c. ccxiiij
 ¶ Del mal consell: e reprouat que
 la viuda reposada dona ala Pri
 cessa contra Tirant: c. ccxv
 ¶ Dela lamentacio que feu la Pri
 cessa: c. ccxvi
 ¶ Dela demanda d' conort que fa
 Tirant ala Princesa: c. ccxviij
 ¶ Dela resposta que feu la Prin
 cessa a Tirant: c. ccxviij
 ¶ Dela suplicacio que feu Tirant
 al Emperador: c. ccxix
 ¶ Dela resposta q' feu L'empera
 dor a Tirant: c. ccxx
 ¶ Dela oracio que feu lo frare a
 pres del sermo: c. ccxxi
 ¶ Com L'emperador dōa lo titol
 de duch de macedonia al conest
 able: c. ccxxiiij
 ¶ Dela resposta que feu L'empe
 rador a Tirant en presencia de
 sos parents: c. ccxxiiij
 ¶ Dela replica que fa Tirant al
 emperador: c. ccxxiiij
 ¶ Del cōsell que la duquesa d' ma
 cedonia: e plaerdemauida dona

ten a Tirat.c. cccxv:
 ¶ Com la Princesa demana ala
 duquesa o son mal .c. cccxvj:
 ¶ Dela reprensió q fa la reposada
 viuda ala princesa.c. cccxvij:
 ¶ Del rahonamēt q fa la duqssa o
 macedonia ala pñessa.c. cccxviii:
 ¶ Com plaer demanda dona sforz
 al aio o Tirat .c. cccxix:
 ¶ Deles rahons que passaren en
 tre Tirant e la princesa: e plaer
 demanda.c. cccxx:
 ¶ Lō plaer demanda posa a tirat
 al lit dela princesa.c. cccxxi:
 ¶ Dela reprensió que feu plaer dema
 nida a Tirant .c. cccxxii:
 ¶ Dela replica que fa Tirat a pla
 er demanda.c. cccxxiii:
 ¶ Dela lamentacio que fa Tirat
 capitol. cccxxiiii:
 ¶ Dela repñsió que fa la princesa
 ala reposada viuda.c. cccxxv:
 ¶ Dela resposta que fa la viuda a
 la princesa.c. cccxxvj:
 ¶ Del conort que feu l'emperador
 a Tirant.c. cccxxvii:
 ¶ Dela resposta que feu Tirant a
 l'emperador.c. cccxxviii:
 ¶ Lō lo duchs o macedonia mata
 lo metge: e plaer demanda sen a
 na dela cort.c. cccxxix:
 ¶ Los plaer demanda demana p
 do a Tirant.c. cccxl:
 ¶ Com plaer demanda recita a ti
 rant tot lo ques era seguit aps o
 la sua cayguda.c. cccxli:
 ¶ Dela resposta que feu Tirant a
 plaer demanda.c. cccxlii:
 ¶ Dela letra que Tirat trames a
 la princesa.c. cccxliii:
 ¶ Dela resposta que feu la pñessa
 ala letra de tirant.c. cccxliv:

¶ Com plaer demanda son torna
 da ala princesa.c. cccxlv:
 ¶ Dela replica que feu plaer dema
 nida ala princesa.c. cccxlvj:
 ¶ Dela replica que Tirant fa ala
 princesa.c. cccxlvj:
 ¶ Del pñcipi o les amors o ypolit
 ab la empadriu.c. cccxlviii:
 ¶ Com la empadriu demana a y
 polit qui li feya aqll mal .c. ccclix:
 ¶ Dela resposta o paraula que feu
 la princesa a ypolit.c. ccl:
 ¶ Dela replica que feu la princesa
 a ypolit .c. ccli:
 ¶ Dela replica que feu ypolit ala
 princesa.c. ccli:
 ¶ Deles rahons que fa Plaer de
 manida ala princesa.c. cclii:
 ¶ Dela repñsió ficta que fa plaer o
 manida ala princesa.c. ccliiij:
 ¶ Dela requesta o amors q la em
 padriu feu a ypolit.c. cclv:
 ¶ Com la empadriu mes auant re
 plica.c. cclvj:
 ¶ Dela reqsta o amors que ypolit
 fa ala empadriu .c. cclviij:
 ¶ Dela resposta que fa la empera
 driu a ypolit .c. cclviij:
 ¶ Lō ypolit obtes dela empadriu
 lo do que li demanava.c. cclix:
 ¶ Dela resposta que feu la empera
 driu a ypolit.c. cclx:
 ¶ Com ypolit mostra o paraula la
 contentacio que tenia de la seyo
 ra.c. cclxi:
 ¶ Dela replica que fa la empadriu
 a ypolit.c. cclxii:
 ¶ Dela compactio dela vinya q fa
 ypolit ala empadriu.c. cclxiiij:
 ¶ Com la Empadriu ordena la vi
 da de ypolit.c. cclxiii:
 ¶ Del rahonament que fa Tirat

ala reposada viuda. c. cclxv
 ¶ Dela resposta que fa la viuda a
 Tirant. c. cclxvi
 ¶ La resposta que feu Tirant ala
 viuda reposada cō lo requeri da
 mors capitol. cclxvij:
 ¶ Dela replica q̄ fa la viuda al par
 lar de Tirant. c. cclxviii:
 ¶ Lō Tirant replica ala viuda ig
 norāt la sua malbat. c. cclxix
 ¶ Deles rahons de amor que feu
 Tirāt ala príncessa. c. cclxx:
 ¶ Dela resposta que la príncessa feu
 a Tirant. c. cclxxi:
 ¶ Lō tirāt ps juramēt dō la príncessa
 q̄ cōpliria lo matrimoni. c. cclxxij
 ¶ Dela replica que fa la príncessa /
 capitol. cclxxiii
 ¶ Dela replica que fa Tirant ala
 príncessa. c. cclxxiiii
 ¶ Lō Lempadoz ordna vna festa
 a grā glia de tirant. c. cclxxv
 ¶ Dela prechs que Tirāt fa apla
 erōmauida. c. cclxxvi:
 ¶ Dela resposta q̄ fa plaer demau
 da a tirant. c. cclxxvii:
 ¶ Dela oracio q̄ fa la príncessa adu
 pgant p tirant. c. cclxxviii:
 ¶ Dela resposta que feu la príncef
 sa a tirant. c. cclxxix:
 ¶ Dela replica que fa tirāt ala prín
 cessa. c. cclxxx
 ¶ Dela lamētacio q̄ fa la príncessa
 stāt en braços dō tirāt. c. cclxxxi
 ¶ Lōz plaer demauida en uesti a ti
 rāt dō rahōs. c. cclxxxii:
 ¶ Dela ficcio q̄ feu la reprouada /
 viuda a tirant. c. cclxxxiii:
 ¶ Del conort que fa la viuda repo
 sada a tirant. c. cclxxxiiii
 ¶ Dela resposta q̄ tirāt fa al conort
 dela viuda reprouada. c. cclxxxv

¶ Dela req̄sta de amor que fa la
 viuda reposada a tirāt. c. cclxxxvi
 ¶ Del parlar malicios que feu lo /
 duch de pera contra lo duch de
 Macedonia. c. cclxxxvii
 ¶ Dela resposta que feu lo duch dō
 Macedonia al duch de Pera ca
 pitol. cclxxxviii
 ¶ Lō recita la príncessa lo seu mal
 a tirant. c. cclxxxix
 ¶ Dela lamētacio que fa lempera
 dor. c. cclxc
 ¶ Dela lamētacio q̄ fa tirāt. c. cclxci
 ¶ Del consell que dona vna iuhia
 al Lempadoz p restanear la vida
 a tirant. c. cclxcij:
 ¶ Lō tirant trames al emperadoz
 lo senyor dagramunt per notifi
 car li la sua p̄rida. c. cclxciii
 ¶ Dela embarada que plaerō ma
 uida splica a tirant. c. cclxciiii:
 ¶ Dela resposta que fa tirant a pla
 er demauida. c. cclxcv:
 ¶ Dela replica que fa Plaer dema
 uida. c. cclxcvi:
 ¶ Dela lamētacio que fa tirāt coz
 rēt en la mar fortuna. c. cclxcvii
 ¶ Dela replica que fa plaerō mau
 da a tirant. c. cclxcviii
 ¶ Dela replica q̄ tirāt fa als rahōs
 de plaerō mauida. Lē cō la galera
 de tirāt se p̄de en la costa de bar
 beria. c. cclxcix
 ¶ Del conort que fa lemparadoz
 del rey de tremicē a tirāt. c. ccc
 ¶ Lō tirant feu relacio ficta de sos
 fets al embaradoz. c. cccii:
 ¶ Del rahonamēt que fa lo fill del
 capdillo ason pa ze com se parti
 dell. c. cccij:
 ¶ Del conort que fa lo capdillo a
 tirant. c. cccij:

¶ Dela resposta que feu tirant al /
capdillo.c. .ccciiij:
¶ Lō lo rey de tremicen se dolia de
los mals ab tirant.c. .cccv:
¶ Dela resposta que feu tirant al /
Key de tremicen .c. .cccvi:
¶ Dela replica que lo rey de tremi
cen fa a Tirant.c. .cccviij:
¶ Dela embarada que tirāt splica
al Key scariano.c. .cccviij:
¶ Dela resposta que feu lo rey scari
ano a tirant.c. .cccix:
¶ Dela replica que fa lo juben al /
Key scariano.c. .cccix:
¶ Lō tirant promes al catiu de fer
lo franch .c. .cccix:
¶ Dela resposta que feu lo crestia /
catiu a tirant.c. .cccix:
¶ Del rahonament q̄ lalbanes feu
al Key scariano.c. .cccix:
¶ Del conort que fa lo Key scaria
no ala sua dama.c. .cccix:
¶ Dela resposta q̄ fa la reyna al rey
scario e stil o lametacio.c. .cccix:
¶ Lō lo capdillo lagoteia a tirāt p
cōduir lo alō voler.c. .cccix:
¶ Dela resposta que fa tirāt al cap
dillo.c. .cccix:
¶ Lō lo Key scario se rete al cap
dillo p pzeloner.c. .cccix:
¶ Dela lametacio q̄ feu la reyna p la
vista o tirāt e ol capdillo.c. .cccix:
¶ Com lalbanes suplica a tirant /
quel fes caualler .c. .cccix:
¶ Dela resposta que feu tirant alal
banes .c. .cccix:
¶ De vna requesta de amors que
fa la reyna a tirant.c. .cccix:
¶ Dela resposta que feu tirant ala
requesta de amors que la reyna
li hania feta.c. .cccix:
¶ Dela replica que fa la Reyna a

tirant.c. .cccix:
¶ Dela replica que fa tirāt ala rey
na.c. .cccix:
¶ Dela replica que fa la Reyna a
tirant.c. .cccix:
¶ Lō lo rey scariano requi a tirant
quel fes crestia .c. .cccix:
¶ Qual es lo maior be de aqst mō
capitol. .cccix:
¶ Com lo Key Scariano se bate
ia.c. .cccix:
¶ Del juramēt que feu lo rey scari
ano a tirant.c. .cccix:
¶ Dela reqsta q̄ fa la nouella reyna
de tremicē a Tirant que la vulla
pedre p mulla .c. .cccix:
¶ Dela resposta que Tirant feu a
la reyna.c. .cccix:
¶ Dela replica que fa la Reyna a
Tirant.c. .cccix:
¶ Lō lo rey scariano feu scusacio a
Tirant del seu defalt : e referma
ren la amoz.c. .cccix:
¶ Dela oracio q̄ fa lo rey dela me
noz jndia ala sua gēt.c. .cccix:
¶ Dela reprensio damoz que fa lo
Key scariano.c. .cccix:
¶ Dela resposta que fa Tirant al
Key scariano.c. .cccix:
¶ Del conort que fa lo rey scario
a Tirant .c. .cccix:
¶ Dela resposta que feu Tirāt al
Key scariano .c. .cccix:
¶ Dela oracio que Tirant feu ala
gēt darmes ans q̄ ixquellē p dar
la batalla .c. .cccix:
¶ Del vot que Tirant feu de no
fer pau ni treua.c. .cccix:
¶ Dela replica que fa lo rey scaria
no a Tirant .c. .cccix:
¶ Dela replica que fa tirant al rey
Scariano.c. .cccix:

¶ Com declara lo rey dafrika sa jntencio.c. .cccxliij:
¶ Dela lametacio que feu lo rey d tunis ans que moris.c. .cccxlv
¶ Del rahonamēt que fa lo caval ler mozo a tirāt.c. .cccxlvj:
¶ Dela lametacio que feu lo caval ler mozo en presència del capita tirant.c. .cccxlvij
¶ Com rahona lo Rey de domas la sua jntencio.c. .cccxlvij
¶ Ol q pla lo rey d tremicē .c.cccxlix
¶ Lo plaerdmāuida fō iformada dela prosperitat d tirant.c. .cccl:
¶ Com plaerdmāuida splica lam baxada a tirant.c. .cccli
¶ Dela resposta que feu tirāt a pla erdmāuida.c. .ccclij
¶ Dela replica que fa plaerdmāui da a tirant.c. .ccclij:
¶ Dela replica que fa tirāt a plaer dmāuida.c. .ccclij:
¶ Dela replica que fa plaerdmāui da a tirant.c. .ccclv
¶ Dela demāda que fa tirāt a pla erdmāuida .c. .ccclvi:
¶ Dela resposta q feu plaerdmāui da ala dmāda d tirāt.c. .ccclvij
¶ Dela repzēsto que fa lo rey scari ano a plaerdmāuida.c. .ccclvij
¶ Dela repzēsto q fa plaerdmāui da al rey scariano.c. .ccclix
¶ Dela suplicacio que feu plaerde māuida a tirant.c. .ccclx
¶ Dela resposta que fa tirant a pla erdmāuida.c. .ccclxi:
¶ Dela resposta que fa plaerdmā uida a tirant.c. .ccclxi:
¶ Lo lo senyor dagramūt volgue matar a plaerdmāuida.c. .ccclxiij
¶ Deles paraules que tirant dix al senyor Dagramunt com se ven

naftrat.c. .ccclxiij
¶ Com lo rey scariano pga a tirāt que perdonas al senyor Dagra munt.c. .ccclxv
¶ Lo la dōzella moza se manifesta a Tirant com era plaerdmāui da.c. .ccclxvi
¶ Com lo senyor dagramūt dema na pdo a tirant.c. .ccclxviij
¶ Com Tirant :e lo senyor dagra munt ferē la pau .c. .ccclxviij:
¶ Lo lo seyor dagramūt dmana p do a plaerdmāuida .c. .ccclxix
¶ Dela resposta que feu plaerdmā uida al seyor dagramūt.c. .ccclxix
¶ Loz plaerdmāuida restitui a sa senyora la ciutat ab totes les al tres coses.c. .ccclxxi:
¶ Dela resposta q fa plaerdmāui da al seyor dagramūt.c. .ccclxxij
¶ Lo plaerdmāuida recita a tirāt la sua fortuna .c. .ccclxxij:
¶ Consolacio que fa Tirant a pla erdmāuida.c. .ccclxxij:
¶ Dela resposta que feu plaerdmā uida a tirant.c. .ccclxxv
¶ Dela replica que fa Tirāt a pla erdmāuida.c. .ccclxxvi
¶ Dela replica que fa plaerdmāui da a tirant.c. .ccclxxvij
¶ Dela replica que fa Tirāt a pla erdmāuida.c. .ccclxxvij:
¶ Dela replica que fa plaerdmāui da a tirant.c. .ccclxxix
¶ Dela replica que fa Tirāt a pla erdmāuida.c. .ccclxxix
¶ Dela replica que fa plaerdmāui da a tirant.c. .ccclxxxi:
¶ Lo lo matrimoni fō atorgat a ti rāt p plaerdmāuida:e per lo sen yor dagramunt .c. .ccclxxxi
¶ Deles spofalles que forē setes de

plaerdemausda : e del senyor da
 gramunt. c. cccclxxxiij:
 ¶ Lō tirāt ab tota la gēt darmes a
 na aposar siti en vna ciutat hō se
 erē recullits. iij. reys. c. cccclxxxiij:
 ¶ Lō lembaxador o tirāt splica la
 sua embaxada als reys. c. cccclxxxv:
 ¶ Dela resposta q p los reys fō fe
 ta al embaxador. c. cccclxxxvi:
 ¶ Dela oracio que tirāt seu ala sua
 gēt darmes. c. cccclxxxvii:
 ¶ Lō lembaxador o tirant arriba
 a contestinoble. c. cccclxxxviij:
 ¶ Dela letra de crehença que tra
 mes tirāt al empador. c. cccclxxxix:
 ¶ Lō lembaxador de tirāt splica la
 sua embaxada. c. cccclxxx:
 ¶ Lō lembaxador obtingue licencia
 del empador que pogues anar a
 fer reuerēcia ala pñessa. c. cccclxxxi:
 ¶ De vna letra tramesa per tirant
 ala pñessa. c. cccclxxxiij:
 ¶ Lō lembaxador de Tirant sen /
 torna ab la resposta del empera
 dor e dela pñessa. c. cccclxxxiij:
 ¶ Lō tirāt ps la ciutat de caramen
 p força darmes. c. cccclxxxiij:
 ¶ Lō lembaxador que tirant haia
 trames a contestinoble se pñenta
 dauāt tirāt. c. cccclxxxv:
 ¶ Dela letra q trames lepador de
 cōtestinoble a tirāt. c. cccclxxxvi:
 ¶ Dela relacio que seu lepador /
 a tirant. c. cccclxxxvii:
 ¶ Dela letra q trames la pñessa a
 Tirāt lo blach. c. cccclxxxviiij:
 ¶ Lō tirāt lesimortí de sobres de a
 mor e cōpassio. c. cccclxxxix:
 ¶ De vna sclamacio q fa tirāt. c. cccc
 ¶ Lō tirant dona lo regne de feg: e
 de bogia al senyor dagramunt e
 a plaerdemausda. c. ccccl

¶ Dela oracio que fa Tirant ala
 gent darmes. c. cccclij:
 ¶ Del sermo que tirant feu fer als
 moros. c. cccclij:
 ¶ Lom forē batelats. cccclxiij. mi
 lia mels. c. cccclxiij:
 ¶ Lom lembaxador spcius arriba
 en la jlla de sicilia. c. cccclxv:
 ¶ Lō lembaxador de tirant splica
 la sua embaxada al lley de Si
 cilia. c. cccclxvi:
 ¶ Lō les sis na q tirāt trametta a
 contestinoble carregades de for
 ment arribarē al port de valona
 ab saluament. c. cccclxvii:
 ¶ Lō tirāt pti ab tot lo seu stol o la
 ciutat de cōtestina. c. cccclxviij:
 ¶ Lō lo rey scarião seu bateiar to
 ta la gēt ol seu regne. c. cccclxix:
 ¶ Dela bona ventura que hague
 lo caualler spcius. c. cccclxx:
 ¶ Dela reqsta de amors que fa lo
 caualler spci⁹ ala dōzella. c. cccclxxi:
 ¶ Dela resposta q seu la dōzella al
 caualler spcius. c. cccclxxij:
 ¶ Lom lo caualler spci⁹ ab la gētil
 dama q haia cōquistada torna
 alsos companyons. c. cccclxxiiij:
 ¶ Lō tirāt trames hū embaxador
 al empador cō ab tot lo seu stol /
 era al port o troya. c. cccclxxiiij:
 ¶ Lō lembaxador siner⁹ ana afer
 reuerencia ala emperadriu : e ala
 pñessa. c. cccclxxv:
 ¶ Lō la viuda reposada se mata p
 temor de tirāt. c. cccclxxvi:
 ¶ Dela oracio que Tirant fa ala
 sua gēt. c. cccclxxvii:
 ¶ Lō Tirant ps lestol dels moros
 capitol. cccclxxviij:
 ¶ De vna letra tramesa p tirant al
 epador o cōtestinoble. c. cccclxxix

¶ Lo bō cavaller fíneger tozma
al càp de tirant. c. ccccxix
¶ De vna letra que trames L'em-
perador a Tirant lo blanch ca-
pitol. ccccxix
¶ Lo los moros tingueren cōsell /
e delliberaren de trametre emba-
xada a tirant. c. ccccxix
¶ Loz Tirant feu descarregar les
vitualles : e dona comiat a totes
les fustes noliciades. c. ccccxix
¶ Com Tirant trames la Reyna
de Seg a contestinoble ab tot le-
tol oles fustes que s'havia atura-
des. c. ccccxix
¶ Com los embaxadors del Sol-
da e del turch arribaren al camp
de tirant. c. ccccxix
¶ Dela forma de l'embaxada capi-
tol. ccccxix
¶ Del consell que Tirant tingue
sobre la resposta dela fplcada em-
baxada. c. ccccxix
¶ Del vot que dona lo rey de Si-
cilia en lo consell. c. ccccxix
¶ Del vot que dona lo rey de seg-
pell e p tots los barōs. c. ccccxix
¶ Lo tot leitol d Tirant arriba al
port de cōtestinoble qui portauē
la reyna de seg. c. ccccxix
¶ Deles rahōs que passarē ètre la
reyna d seg e la pñessa. c. ccccxix
¶ De la esposta que fa la Reyna ales /
doloroses parantes d la pñessa
capitol. ccccxix
¶ Dela replica que fa la pñessa
ala Reyna. c. ccccxix
¶ Lo tirant ana a contestinoble p
parlar ab l'empador. c. ccccxix
¶ De gracies de amor que fa Ti-
rant ala Reyna. c. ccccxix
¶ Com Tirant vence la batalla: e

per força d'armes entra en lo cas-
tell. c. ccccxix
¶ Dela reprensiō d amor que fa la
pñessa a tirant. c. ccccxix
¶ Com apres feta la pau Tirant re-
cita ala pñessa tots los se^{rs} tre-
balls. E aps les grās pñessades
que havia hagudes. c. ccccxix
¶ Dela resposta que fa tirant ales
rahōs d la pñessa. c. ccccxix
¶ Com Tirant ana a parlar ab l'em-
perador. c. ccccxix
¶ Deles paraules que diu l'empa-
dor a tirant per contēplacio dela
sua venguda. c. ccccxix
¶ Dela resposta que fa Tirant al
Emperador. c. ccccxix
¶ Dela lamentacio que fa la duqssa
als pe^{rs} de tirant. c. ccccxix
¶ Dela consolacio que fa tirant ala
duqssa d macedōia. c. ccccxix
¶ Loz l'empador manifesta a tirant
lo que en lo seu consell era stat de
liberat. c. ccccxix
¶ Dela resposta que Tirant feu /
als embaxadors del Solda e d l
turch. c. ccccxix
¶ Dela oracio que feu l'empador
capitol. ccccxix
¶ Com tirant arriba ala ciutat de
contestinoble ab los pñessers: e
son rebut per l'emperador ab /
honor excelsa. c. ccccxix
¶ Loz l'emperador feu posar los
pñessers en loch segur: e ab bo-
nes guardes. c. ccccxix
¶ Com lo rey de Sicilia: e lo Rey
de seg vingueren a fer reuerencia
al Emperador. c. ccccxix
¶ Dela resposta que fa la pñessa
a tirant. c. ccccxix
¶ Com Tirant demana licencia

al Emperador que pogues anar
 a recobrar les terres del Imperi. e
 coz l'èpadoz ans q' partís la sposa
 ab la filla carmesina. c. cccclij
 ¶ Dela crida que l'èpadoz feu fer a
 pres que hague sposada la filla /
 carmesina. c. cccclij:
 ¶ L'ò tirant partí de contestinoble
 e ab tot son exercit ana per rebre
 al rey scariano. c. cccclij:
 ¶ Dela letra d' crehença del Sol
 da. c. cccclv
 ¶ De vna letra tramesa per lo vir
 tuos Tirant al Rey Scariano
 capitol. cccclvj
 ¶ Coz lo Rey scariano fon còrent
 que la Reyna anas a Contesti
 noble. c. cccclvij
 ¶ L'ò tirant ab tota la ost partí d'la
 ciutat de estrenes. c. cccclviij
 ¶ Com lo capita dela ciutat d' strá
 ges rete les clans dela ciutat al /
 cesar. c. cccclix
 ¶ Deles paraules de consolacio: e
 de amor verdadera q' dix tirat al
 duch de macedonia. c. cccclix:
 ¶ Dela letra tramesa per la duque
 ssa de Macedonia al duch sò ma
 rit. c. cccclxi
 ¶ L'ò tota los altres presoners vin
 gueren a fer reuerencia al príncep
 Tirant. c. cccclxij:
 ¶ Com la reyna d' Etiopia arriba
 en contestinoble: e la honoz que
 li fon feta. c. cccclxij:
 ¶ Dela letra tramesa per lo prin
 cep Tirant ala duquesa de Ma
 cedonia. c. cccclxij
 ¶ Com lo cesar apres que fon par
 tit de trapasonda cobra moltes
 prouincies qu'eren del Imperi
 capitol. cccclxv

¶ Com Lalmirall ab gran trium
 pho de victoria torna en Conte
 stinoble. E l'emperador p' premi
 ar lo li sposa la filla del duch de /
 pa nomèada elisea. c. cccclxvi
 ¶ Com pres a tirat lo mal quil feu
 passar de aqsta vida. c. cccclxvij
 ¶ Dela oracio que dix tirat dauant
 lo corp' domini. c. cccclxviij
 ¶ Del testament que feu Tirant
 capitol. cccclxix
 ¶ Del breu de comiat que Tirat
 tramesa ala princesa. c. cccclxx
 ¶ Com L'emperador tramesa lo /
 duch de Macedonia: nepolit ab
 los metges. E com Tirant sent
 se portar a còtestioble en lo cami
 passa d' aqsta vida. c. cccclxxi:
 ¶ Dela lamentacio q' feu l'emperador
 p' la mort d' tirant. c. cccclxxij:
 ¶ Dela lamentacio q' feu la princesa
 sobre lo cors d' tirat. c. cccclxxij
 ¶ De altra lamentacio que feu la
 Princesa sobre lo cors de Ti
 rant. c. cccclxxij
 ¶ Dela resposta que feu la Empe
 radriu mare sua. c. cccclxxv:
 ¶ Com la princesa orona la sua a
 nima: e volgue confessar sos pec
 cats publicament. c. cccclxxvi
 ¶ Del testament dela Princesa /
 capitol. cccclxxvij
 ¶ Deles paraules d' be morir que
 dix la pryncessa. c. cccclxxvij:
 ¶ Del dol e plāt q' fon fet apres la
 mort d'la princesa. c. cccclxxix
 ¶ L'ò los parèts de Tirant se aius
 taren: e tinguerē consell qual d'ls
 fariē empadoz. c. cccclxxx
 ¶ L'ò lo rey scariano entra en con
 testinoble: e ana a fer reuerencia a
 la Empadriu. c. cccclxxx:

Com los parents de Tirat tra
meteren embaxada ala Empera
driu que prengues a Ypolit per
marit.c. cccclxxxij

Dela resposta que feu la Empa
driu als embaxadors.c.cccclxxxij

Com lo nouell Empador se feu
venir tota la gent darmes:e pa
gals liberalment:e donala comi
at.c. cccclxxxiii

Loz Leperador trames lo cors
de Tirant:e dela Princeffa en /
Bretanya.c. cccclxxxv

Dela molta hono: que son feta
al cors de Tirant en Bretanya
capitol. cccclxxxvi

Com L'emperador trague de p
so lo Solda:e lo Turch:e tots
los altres psoners:e feu pau e li
ga ab ella.c. cccclxxxvi

A.b.c.d.e.f.g.h.i.lz.l.m
n.o. p.q.r.z.s.t.v.u.x
y.z.

Tots los querns de aquest.a.b
c. van per aquest orde. En cascu
dels quals hi ha quatre fulls.

A.b.c.d.e.f.g.h.i.
j.k.l.m.n.o.p.q.r.
s.t.u.v.w.x.y.z.

Tots los querns de aquest: A
b.c. van per aquest orde. En
cascu dels quals hi ha .iiij. fulls
Exceptats los dos derrers q' es
y.z. qui son de tres fulls.

A honoz labor.e
gloria de nost
re senyor deu
Jesu crist: e de
la gloriosa sacratissima
verge maria mare sua se
nyora nostra. Comenca
la letra del present libre
appellat tirant lo blanch
dirigida per mossen Joa
not martorell caualler al
serenissimo princep don
ferrando de portogal.

Molt excellēt
virtuos: e
glorios pri
ncep rey spe
ctant. Jat
sia pervul
gada sa /
ma fos in
format de
vostres vir
tuts. Molt majorment ara he ha
gut noticia de aquelles per vostra
senyoria voler me comunicar: e dis
netlar vres virtuosissims desigs so
bre los fets dels anrich virtuosos
e en fama molt gloriosos cauallers.

Dels quals los Poetes: e histo
rials han en ses obres comendat p
petuant lurs recordacions: e virtuo
sos actes. E singularmēt los molt
insignes actes de caualleria de aqll
tan famos caualler: que com lo sol
resplandeix entre los altres plane
tes: axi resplandeix aquest en singu
laritat de caualleria entrels altres
Cauallers del mon appellat Tirāt
lo blanch: qui p sa virtut conquista
molts regnes: e prouincies: donāt
los a altres cauallers: no volent ne
sino la sola honoz de caualleria. E
mes auant conquista tot L'imperi
grech cobrant lo dels Turchs q
aquell hauien subjugat a lur domi
ni dels crestians grechs. E com la
dita historia: e actes dī dit Tirant
sien en lengua anglesa: e ab vostra il
lustre senyoria sia stat grat voler me
pregar la giras en légua portogue
sa: opmiant per yo esser stat algun
temps en la ylla de Anglaterra de
gues milloz saber aquella lengua q
altri. Les quals pregaries son sta /
des ami molt acceptables mana
ments. Com ja vo sia per mon oz
de obligat manifestar los actes vir
tuosos dls cauallers passats major
ment com en lo dit tractat sia molt
stesament lo mes d tot lo dret: e oz
de de armes e de Caualleria. E jat
sia considerada ma insuficiencia: e
les cursals: e familiars ocupaciōs
qui obsten: E les aduersitats dela
noyble Fortuna: qui no donen re /
a.ij

pos ala mia pensa de aquest treball
justament escusar me pogues. Em
pero confiant en lo sobirà be dona
dor de tots los bens qui ajuda als
bons desigs suplint lo defalliment
dels ósijants. E porta los bõs pro
posits a degudes fins. E vostra sen
yoria qui per la virtut comportara
los defalliments: axi en stil com en
orde. En lo present tractat per mi
posats per inaduertencia: e pus ver
daderament ignorancia me atreul
re expondre: no solament ó lengua
Angleſa en Portoguesa. Mas en
cara de Portoguesa en vulgar va
lenciana. Perço q̃ la nacio don yo
lo natural sen puxa alegrar: e molt
ajudar per los tants: e tan insignes
actes com hi son. Suplicat vostra
virtuosissima senyoria accepteu cõ
de seruido: affectat la present obra.
E ar si defalliments alguns hi son.
certament senyores en part cau /
sa la dita lengua Angleſa. ó la qual
en algunes partides es impossible
poder be girar los vocables attenèr
ala afeccio: e desig que cõtinuamènt
tinch de servir vostra reduptable
senyoria. No hauent sguart ala ru
ditat dela ordinacio: e diferencia ó
sentencies: asi que per vostra virtut
la comuniquen entrels seruidors: e
altres: per quen puguen traure lo
fruyt ques pertany: mouent los co
ratges de aquells: e no dnytar los
aspres fets ó les armes: e pèdre ho
nozolos partits endregant se a mã
tenir lo be comu per qui milicia fõ
trohada. No res menys ala canal

leria moral donara lum: e reprenen
tara los scenacles de bons costums
abolint la textura dels vicijs: e la fe
rociat dels monstruosos actes. E
perque en la present obra altri no pu
xa esser increpat si defalliment algu
trobat hi sera. Yo Johanot mar /
tozell caualler sols vull portar lo ca
rrech: e no altri ab mi. Com per mi
sols sia stata ventilada: a seruey ól
molt illustre Princep: e senyor rey
spectant don ferrando de portogal
la present obra: e començada: a. ii. ó
giner de lany. M cccclx.

Prolech.

Qm euidet experie
cia mostre la debilitat
dela nostra memoria
lots metent facilmente
a obliuio: no solamet
los actes per longitut de temps en
uellir: mas encara los actes freschs
de nostres dies. es stat dõchs molt
condecant vtil e expedient õuir en
scrit les gestes: e hystories antigues
dels homens forats: e virtuosos: cõ
sien spills molt clars exemples: e vir
tuosa doctrina de nostra vida. Se
gons recita aquell gran orador tu
li. Legim en la sancta scriptura les
hystories: e sants actes dels sants
pares. del noble Josue: e óls reys
de Job: Tobies: e del fortissim ju
des machaben. e aquell egregi poe
ta Homero ha recitat les batalles
dels Grechs: Trojans: e dels a
mazones. Titus Livius dels Ro

mans de Scipio de Anibal de Pompeu de Octouia de march Antoni e de molts altres. Trobam scritas les batalles de Alexandre e d'Artaxerxes. Les auentures de Galaot e d'altres cauallers. Les faules poetiques de Virgili de Ouidi de Dante e de altres poetes. Los sants miracles e actes admirables dels apostols d'Arturs e altres sants. La pnia de sant Johan baptista: sancta Agda e de sant Pau hermita: e de sant Anthoni. e de sanct honore. e de sancta maria Egipciaca. E moltes gestes e innumerables hystories son fides compilades: per tal que per obliuio no fossen delides deles penes humanes. Derexedors son de honore gloria e de fama e continua bona memoria los homens virtuosos e singularment aquells qui per la republica no han recusat sotmetre lurs persones a mort perque la vida de aquells fos perpetual per gloria. E legiz que honore ses exercici de molts actes virtuosos no pot esser adquirida. E felicitat no pot esser atesa ses mita de virtuts. Los cauallers animosos volgueren morir en les batalles ans que fugir vergonyosament. La sancta dona Judich ab animo viril gosa matar Olofernes per deliurar la Ciutat dela oppressio de aquell. E tants llibres son fets e compilats de gestes e hystories antigues que no seria sufficiet l'enteniment huma comprendre e retre aquelles Antigament l'orde militar era tengut en tanta

reuerencia que no era decorat de honore de milicia sino lo fort animos prudent e molt spert en lo exercici deles armes e fortitud corporal e ardimet se vol exercir ab saulesa. Com per la prudencia e industria dels batallats diuerses vegades los pochos han obtesa victoria dels molts. La saulesa e astucia dels cauallers ha bastat aterrar les forces dels enemichs. E perço foren per los antichs ordenades iustes e torneigs nodrint los infants de poch e dat en lo exercici militar: perque en les batalles fossen forts e animosos e no hagessent terror dela vista dels enemichs. La dignitat militar deu esser molt decorada perque sens aquella los regnes e Ciutats no porten sostenir en pau. Segons que diu lo glorios sanct Luch en lo seu euangeli. Derexedor es donchs lo virtuos e valent caualler de honore e gloria. e la fama de aquell no deu preterir per longitut de molts dies. Ecoz entre los altres insignes cauallers de gloriosa recordacio sia stat aquell valentissim caualler. Tractat lo blach del qual fa special commemoracio lo present libre. perço de aquell e deles sues grandissimes virtuts e cauallerias se fa singular e expsa mencio indiuidual segons reciten les següents hystories.

**Comença la primera
part del libre de Tirant
la qual tracta de
certs virtuosos actes
que feu lo Comte guillem
de ueroych en los
seus benauenturats
darres dies.**

Capitol primer.

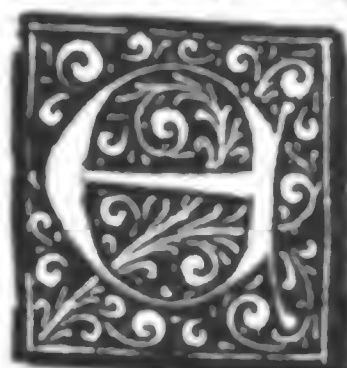
En tan
alt grau
excelle
ix lo mi
litar sta
ment q̄
deuria
esser m
olt re
uerit si

los Cauallers obseruauen aquell
segons la fi perque sonch institu
yt e ordeat. E pertant coz la diui
na prouidencia ha ordenat: e li
plau que los .vii. planets donē in
fluencia en lo mon e tenē domini
sobre la humana natura donant
los diuersas inclinacions de pec
car e viciósamēt viure. Empero
nols ha tolt lo vniuersal creador
lo franch arbitre que si aquell es
ben regit les poden virtuosamēt
viuint mitigar e vègre si vsar vo
len de discreció. E perço ab lo di
uinal adiutorí sera departit lo p̄
sēt libre decaualleria en .vii. parts
principals . per demostrar la ho
noz e senyoria que los cauallers
deuen hauer sobre lo poble. La

primera part sera del principi de
caualleria. La segona sera del sta
met e offici de caualleria. Lo terç
es del examē que deu esser fet al
gètilom o generos qui vol rebre
lorde de caualleria. Lo quart es
dela forma'coz deu esser fet caual
ler. La sinquēa es que signifiquē
les armes del caualler. La sisena
es dels actes e costumes que a ca
ualler pertanyen. La setena e da
rera es dela honoz que deu esser
feta al caualler. Les quals .vii.
parts de caualleria serā deduydes
en seta part del libre. Ara en lo
principi se tractara de certs virtu
osos actes de caualleria que feu
lo Egregi e strenu caualler pare
de caualleria lo Comte Guille;
de varoych en los seus benauen
turats darres dies.

Capitol segon.

Com lo Comte Guille de ve
roych p̄posa de anar al sanct se
pulcre: e manifesta ala Comtessa
e als seruidors la sua partida.

En la fertil ri
qua edelitosa illa de
Anglaterra habita
ua vn caualler valē
tissiz noble de linat

ge e molt mes de virtuts. Lo
qual per la sua grā saulesa e alt en
giny hauie seruit per lonch tēps
lart de caualleria ab grandissima
honoz la fama del qual ē lo mon
molt triumfaua nomēat lo comte
Guillē de varoych. Aquest era
vn caualler fortissim qui en sa vi
ril souentut hausa sperimentada
molt la sua nobla persona en lex
ercici de les armes seguint guerres

axi en mar com en terra e hauiá portades moltes batalles aq̃st sera trobat en .vii. batalles capall hon hi hauiá Rey o fill de Rey: hi de .x. milia combatents en sus E era entrat en .v. lises de camp clos hu per hu e de tots hauiá obtesa victoria glorirosa. E trobant se lo virtuos comte en edat auangada de .lv. anys mogut per diuinal inspiracio p̃posa de retraures deles armes e de anar en peregrinacio e de passar ala casa facta de Hierusalem hon tot cristiá deu anar si li es possible per fer penitencia e sinena de sos defallimets E aq̃st virtuos comte hi volgue anar hauet dolor e contricio de moltes mortz que en la souentut sua hauiá fetes seguint les guerres e batalles hon sera trobat. E feta la deliberacio en la nit manifest a la Comtessa muller sua la sua breu partida: la qual ho pres ab molta impaciencia per be que fos molt virtuosa e discreta: per la molta amor que li portaua la feminil condicio promptamēt no pogue resistir que no demostras esser molt agreuiada. El matí lo Comte se feu venir dauant tots sos seruidors axi homēs com dones e dix los semblants paraules Dos fills e fidelissims seruidors ala magestat diuina plau que yo me apartir de vosaltres e la mia tornada mes incerta: si a Jhesu crist sera placent e lo viatge es de grandissim perill perque ara de p̃set vull satisfer a cascu de vosaltres lo bon servir que fet maueu E feu se traure vna gran capa de

moneda e acascu de sos seruidors bona molt mes que no deuiá que tots ne restaren molt contents. El pres feu donacio ala Comtessa de tot lo combat a totes ses voluntats si bes tenia vn fill de molta poca edat. E haue fet fer vn anell doz ab les armes sues e de la Comtessa: lo qual anell era fet ab tal artifici q̃s departia pel mig restant cascuna part anell l'ancer e ab la meytat deles armes de cascu com era ajustat se mostrauē totes les armes. E complit tot lo desus dit giras ala virtuosa Comtessa e ab cara molt asable feu li principi ab parables de semblant stil.

Capitol tercer.

Loz lo Comte manifesta ala comtessa sa muller la sua partida e les rahons q̃ li fa e lo q̃ ella replica.

La sperencia; manifesta que tinc de vostra verdadera amor e condicio a fable muller seyoza me fa sentir maior dolor que no setira: car per la vostra molta virtut sous ame de sobirana amor e grandissima es la pena e dolor que la mia anima set coz pes en la vostra absencia: pero la gran speranca que tinc me fa aconoztar: hauet noticia de vostres virtuosos obres que so cert que ab amor e paciencia pedreu la mia partida. E deu volēt lo meu viatge migasāt les vostres fustes p̃guarles p̃stament sera complit e saumētara la vostra

•a lll.

alegría sous dexe senyora de tot
quant he heus prech que tingau
per recomanats lo fill los seruido
rs vassalls e la casa. E veus aci vna
part del anell que yo he fet fer per
vos carament quel tingau en loch
dela mia persona e quel guardau
fins ala mia tornada: **O** trista de
mi dix la adolorida comtessa: e se
ra veritat seyo la vostra partida
que fagu sens mi: almenys feu
me gra que yo vala ab vos per
queus pugua servir. Car mes m
me la mort que viure sens vostra
senyoria. E si lo contrari feu lo
iorn que finire los meus darrers
dies no sentire maiors dolors dela
que ara sent. E atot mon seny de
sige sentisseu la strema pena que
lo meu adolorit cors soste coz pes
en la absencia vostra. Digau me
senyor es aquest lo goig e conso
lacio que yo speraua de vostra sey
oria. E aquest es lo conort de amor
e fe conjugal que yo tenia en vos.
O misera de mi hon es la miagra
dissima speranza q yo teia que lo
restant de ma vida aturas la seny
oria vra ab mi: e no haura prou
durat lo meu adolorit viduatge.
O trista de mi que tota la mia spe
rança veig perduda: vinga la
mort puix res nom pot valer: vin
guen tions e lamps e gra tempe
sta perço que lo meu seyor ature
que nos pugua partir de mi. **O**
comtessa e senyora de mi yo be co
rech que la vostra strema amor
vos fa passar los limits dela vost
ra gran discretio dix lo comte. E
deueu considerar que com nostre
seyor deu fa la gratia al peccador

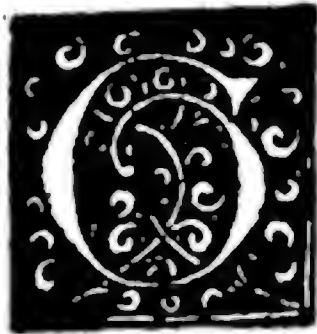
quel fa venir a noticia de sos pec
cats e defalliments e vol fer peni
tencia de aquells que la mulier qui
ama tant lo seu cors: deu amar
molt mes lanima e no li deu con
trastar. ans deu fer gracies a nost
re seyor deu com la volgut illumi
nar: e maiorment yo qui so tant
gran peccador que en lo temps de
les guerres he fet molts mals e
dans a moltes gens: e no val mes
puix me so apartat deles grans
guerres e batalles quem do tot al
seruey de deu e faga penitencia de
mos peccats que no viure en los
mundanals negocis: bona cosa se
ria aquexa dix la comtessa. **E** mpe
ro veig que aquest calzer de dolor
abeure la e ta amarch es per mi
qui so stada tant de temps que nos
poria recitar orfe de pare e de ma
re e viuda de marit e senyor viu.
e ara q pesaua que la mia fortuna
fos passada e tots los passats mals
aguesse remey. **E** veig que les mi
es tristes dolors aumenten perque
pore dir que nom resta sino aqst
miserable de fill en penyora de son
pare. e la trista de mare se haura
a conortar ab ell. **D**es lo petit fill
per los cabells e tirals hi: e ab la
mali dona e la cara diel li. **A** don
fill plora la dolorosa partida de
ton pare: e faras compayia ala tri
sta de ta mare. e lo petit infant no
haura sino tres mesos que era nat
e pres se aplorar. Lo comte qui
veu plorar la mare e lo fill ps en
si molt gran congoxa e volent la
aconortar no pogue rerentir les la
grimes dela sua natural amor ma
ifestant la dolor e compasio que

reia dela mare e del fill e per bon
 spay stigue que no pogue parlar
 sino que tots tres plorauen. com
 les dones e donzelles dela comtes
 sa verè fer tã strè ploz als tres mo
 gudes de grã compassio se pñgue
 ren totes a plorar e fer grãs lemē
 tacions: per la molta amor que li
 portauē ala comtessa. Les dones
 de honor dela ciutat sabēt que lo
 comte deuia partir anarē totes al
 castell per pendre son comiat: coz
 foren dins en la cambra: trobare
 q lo comte staua aconortāt lacom
 tessa coz la comtessa veu ētrar les
 honzades dones spera qe fossē al
 segudes a pã dix. seblāt paraules
 q dīgāt los treballosos asals q
 ē lo fēnil coratge desesperades ele
 ctions emolts greus enugs procu
 rāt infonē grã es lo aturmētat spe
 rit meu per hon les mies inuistes
 afflictions podē esser per vosaltres
 dones de honor conegudes. E a
 companyāt les mies doloroses la
 grimes e as pē sospira vēguts per
 la mia iusta querella: pñtē la affli
 ctio e obra per la executio que tal
 fētīmēt los manifesta Quosaltres
 donchs dones casades ēdrege los
 meus plors e les mies greus passi
 ons signifie per hon los meus
 mals sabent los vostres ab mius
 dolgau. com semblant cas com lo
 meu seguir vos pugua. e dolent
 vos del vostre quius pot vēir hau
 reu compassio del meu qui mes p
 sēt e les orelles dela leginta lamia
 dolor tal senyal faē per hon dels
 mals qui mesperē me plāguē. Qu
 ix fermetat en los homēs nos tro
 ba. D mort cruel perque vens a

qui not vol e fuigs als quit desigē
 Cotes aquelles dones de honoz
 se leuazen e suplicaren ala comtes
 sa que fos de la merçe que donas
 spay ala sua dolor .e ab lo comte
 ensēps aconortauē la en la millor
 māera que podiē e ella pē se adir
 X2o es nouella cosa amī abun
 dar en lagrimes coz aqst sia mon
 costum: car en diuersos temps e
 anys que lo meu senyor era en les
 guerzes de frança amī no es stat
 dia freturos de lagrimes e segonf
 veig lo restant de ma vida haure
 de passar ab noues lementacions
 e millor fora per amī passas ma
 rrista vida en durmēt perq ue no
 sentis les cruels penes quim tur
 mentē. e com alagerada de tal viu
 re fora de tota sperança de conso
 lacio dire. Los sancts gloriosos
 prēguerē martiri per Jesu christ
 e yol vull pendre per vostra sēyo
 ria qui sou mon sēyor. e daci auāt
 feu tot lo que plasēt vos sia. Qu
 ix fortuna alre nom consent per
 esser me vos marit e senyor. Em
 pero vull que vostra sēyoría sapia
 tāt de mī que absēta de vos stich
 en infern. e prop de vos en para
 dis. Zicabant la Comtessa les lues
 doloroses lemētacions parla lo
 Comte en la seguent forma

Capitol quart.

Mahons de consolacio que lo
 Comte fa ala Comtessa e lo que
 ella replica :en lo comiat e com lo
 Comte ana en Hierusalem.

ran es la con

tèctio que la mia a
nima te de vos. Com
tessa del so de les dar
reres paraules que
auieu ara dites e si a

la magestat diuina sera placent la
mia tornada sera molt psta en au
mēt de vostra alegria a salut dela
mia anima. E hon se vulla que
yo sia la mia anima sera ab vos
continuamēt. Quina consolacio
puch yo hauer dela vostra anima
sens lo cors dīx la Comtessa.

Adas be so certa que per amor
del fill fereu en recozt alguna vol
ta de mi: car amor de lony e fum
de stopa tot es hu. Voleu queus
dīgua seyo: mes es la mia dolo
que no es la vostra amor: car si fos
axi coz la seyo: la vostra diu: crech
restariu per la amor mia. Adas
que val al mozo la crisma sino co
neix la sua erroz q val ami amor
de marit ses res valer. Comtessa
seyo: dīx lo comte voleu que do
ne si a paraules que ami es forçat
de partir: e lanar e lo restar sta en
la vostra ma. Quix mes no puch
fer dīx la comtessa entrar men le
en la mia cābra plozant la mia trī
sta desauētura. Lo comte ps do
lozos comiat della besant la mol
tes voltes lāāt dels seus hulla vi
ues lagrimes: e de totes les altres
dames ps comiat ab dolo: inefab
le. E com sen partī no sen volgue
pozar sino vn sol scuder. E par
tint dela sua ciutat de Haroych
recullis en vna nau e nauegāt ab
prosper vēt per son dīcus de tēps
ell arriba en Alexādrīa ab bon sal

uament. E exīt en terra ab bona
companyia feu la via de Hierusa
lē. E iunt en Hierusalē ell confes
sa be e diligētmet sos peccats: e re
be ab grandissima deuocio lo pē
os cors de Jhesu crist. Aps entra
per visitar lo sact sepulcre de Jhe
su crist: e aquí feu molt seruēt ora
tio ab moltes lagrimes e ab gran
contrictio de sos peccats don me
resque obtenir la sancta perdonā
sa. E hauent vītatots tots los al
tres sactuaris qui son en Hierusa
lē: e tornat en Alexādrīa recullis
en vna nau e passa en Venecia. E
essent iunt en Venecia dona tots
quants diners li erē restats al seu
der per quel haue bē seruit e col
local en matrimoni: perque nos
curas de tornar en Anglaterra. E
feu posar fama al scuder com era
mort: e ginya ab mercaders que
scrūren en Anglaterra com lo
comte Buillem de Haroych era
mort tornant sen dela casa sancta
de Hierusalem. Sabent la virtu
osa comtessa tal noua fonch molt
atribulada e feu molt desmoderat
dol e feu li fer les obsequies que
vn tan virtuos caualler era mere
xedor. Apres per dīcus de temps
lo comte sen torna en la sua pro
pria terra tot sol ab los cabells lar
chs fins ales spatles: e la barba
fins ala cinta tota blanca. e vestit
del abit del glozios sact francesch
viuint de almoynes. E secretamēt
se posa en vna deuota hermita de
nostra dona seyo: nostra la qual
distaua molt pch dela sua ciutat
de Haroych. Aquesta hermita sta
us en vna alta muntāya molt de

llosa de arbres de gran spessura
 ab una molt lucida font qui corria
 Aquest virtuos comte sera retret
 en aquesta deserta habitacio fent
 solitaria vida per fugir als mun
 danals negocis: asi que de sos de
 falliments pogues fer condigna
 penitencia. E perseverat en sa vir
 tuosa vida viuint de almoynes:
 una volta la setmana ell anaua
 ala sua ciutat de veroych per de
 manar lzaritat E desconegut per
 les gents per la gran barba e ca
 bells lonchs que ell portaua sol
 citaua ses almoynes e anaua ala
 virtuosa comtessa mulier sua per
 demanar li lzaritat: la qual vehet
 lo ab humilitat ta profunde dem
 anar li almoyna li feya dar molt
 mes lzaritat que atots los altres
 pobres E axi passa per algun teps
 la sua pobre e miserable vida.

Capitol quint.

Loz lo Rey de Canaria ab gra
 stol passa en la illa de anglaterra.

Seguis apres
 que lo gran Rey de
 canaria ioue fortissiz
 ab la viril inquietat
 iouetut de nobles spe
 ranças guarnida sempre spirant
 a honorossa victoria feu gra stol
 de naus e de galeres. E passa ala
 nobla illa de Anglaterra ab gran
 multitut de gets perço com algu
 nes fustes de cosaris hauie robat
 vn loch seu. Pres en si molt gra
 ira: e inflammat de gran superbia
 per que algu hauia tengut gosar

de enuiar lo ab molt gra armada
 parti dela sua terra enauegat ab
 prosper vent arriba e les fertils e
 pacifqs ribes de anglaterra: E en
 la scura nit tot lo repleguat stol
 entra dins lo port dantona: e ab
 gra stucia desembarcare e tota la
 mozisma isque en terra ses q per
 los dela illa no fore setits: com fo
 re tots en terra ordenare lurs ba
 talles e comegarē a correr per la il
 la Lo pasifich Rey sabuda la ma
 la noua de lur venguda a iusta la
 mes get que pogue per resistir los
 E dona batalia als moros hon
 ague molt gra conflicte quey mo
 ri molta gent de vna part e de al
 tra e molt mes dels cristians. E
 perço com los moros eren molt
 mes leuarē lo cap e lo agles Rey
 fonch romput e sague a retraure
 ab la get que restada li era e recul
 lis dins vna ciutat quis nomena
 fact Thomas de conturberi alli
 hon tau lo seu sanct cors: lo Rey
 de anglaterra torna aiustar mes
 gent e sabe que los moros anauē
 conquistant per la illa fent mozi
 molts cristians e desonint dones
 e donzelles e posant les totes en
 captiuitat coz lo cristianissim Rey
 sabe que los moros hauie de pas
 sar prop de vna ribera daygua
 mes se en vn pas ala hoza dela
 miga nit. Empero ta seceramēt
 nos feu que no resta que los mo
 ros ne agueren sentimient e detin
 guerē se fins que fonch lo dia clar
 donaren los molt cruel batalla en
 la qual moriren molts cristians,
 e los qui vius restaren fugiren ab
 lo infortunat Rey e lo Rey moro

resta en lo camp: **B**ran fonch la
desauetura de aquest Rey cristia
que .ix. batalles perde vna apres
de altra esague aretraure dins la
Ciutat de Londres: e alli se feu
fort. Com los moros ho saberen
posarē li siti entorn dela Ciutat
e donaren hi prestament vn bon
combat que entrarē e prenguerē
fins ala meytat del pont: e cascun
dia si fehiē de molts bells feits de
armes empero ala fi lo afligit rey
hague de exir per forza de Lon
dres per la grā faz qy haura e feu
la via deles muntanyes de gales:
e passa per la Ciutat de varoych
Loz la virtuosa Comtesa sabe
que lo Rey vcia fugint e molt de
saueturat feu aparellar per aquel
la nit viandes e tot lo que mester
hauien. La Comtesa com a do
na de gran prudencia pensa com
poria restaurar la sua Ciutat que
nos perdes tant prest: e com veu
lo Rey dix li semblants paraules
Virtuos senyor en gran afflictio
veig posada la senyoria vostra: e
atots quants en aquesta illa som.
Empero senyor si vostra altesa
volra aturar en aqsta vostra Ciu
tat e mia la trobareu abundosa:
de viures e de totes coses necessa
ries per ala guerra: car mon seny
or e marit en **B**ullē de varoych
qui era Comte de aquesta terra
fornī sta ciutat: e lo castell axi de
armes com de bombardes balest
es: e colobrines e spingardes. e
molta altra artellaria. E la diuina
bondat per sa clemencia quins ha
dats quatre anys següents molt
gran abundacia dels fruyts dela

terra. **P**erque la senyoria vostra
pot aci segurament star. **R**espos
lo Rey comtesa ami par que vos
me donau bon consell pus la ciu
tat es tā fort e ben prouehida de
totes coses necessaries ala guerra
E tota hora que yo men vulla a
nar ho pore bē fer. Si sacta ma
ria senyor dix la comtesa. **P**osat
cas q los moros fossen molt mes
que no son per forza han de veir
per lo pla q per laltra part no po
den per lo gran Riu quey es qui
fir ales muntanyes de gales. **M**olt
lo contēt dix lo Rey de restar aci
heus pzedh comtesa que vos do
neu orde que la mia host ab sos
dines sia ben prouehida deles co
ses necessaries. **D**e continent la
virtuosa comtesa se parti del rey
ab dos donzelles: e ab los regi
dors dela ciutat ana per les cases
fent traure forment: e ciuades e
tot lo que hauia necessari. com lo
Rey e tots los altres verē tā grā
abundancia de totes coses foren
molt contēt e en special dela mol
ta diligencia dela virtuosa comtesa:
com los moros saberē que lo
Rey sera partit dela ciutat de lon
dres seguiren lo fins que saberen
que sera recullit dins la ciutat de
varoych. Los moros fent aquel
la via combateren vn castell e pn
gueren lo quis nomenaua **E**līm
burch qui era a dues legues hon
staua lo Rey e ia q haviē conquistat
vna grā part del regne. E lo
dia de sanct Joā lo Rey moro
per fer alegria vech ab tot son po
der dauāt la ciutat de **V**aroych
lo afligit rey cristia vehēt se ab la

esperança perduda no sabe que pogues fer puia sen alt en vna torre d'el castell mirant la gran moxisma qui cremauere destroyen viles: e castells fehent morir tãts crestians com podien açí homens com dones. Los qui campar podien venien cridant e corrent deuers la Lintat qui d' bona miya legua los podien ben sentir los mortals crits que dauen per lo gran perdimet que feyen: pço coz los couenia de morir: ho de esser catus en poder de infels: Estant en tal manera lo Rey mirant la moxisma: e lo gran dan que feyen de grã dissima dolor pensaua morir. E no podent mes mirar la sua desolacio bualla dela torre hon staua e entra sen dins hun petit retret: e aquí comença de lançar dolorosos sospirs e los seus vils destillant viues lagrimas fehent les maiores lamentacions que hun home james pogues fer. Los càblers qui stauen fora del retret stauen scoltat lo dol que lo rey feya. e cõ hague molt plozat e lamentat seu picipi a semblants paraules

Capitol sise.

Lamentacio que feu lo Rey.

Saden placent pot esser que yo mes que / viuert miserable sia en uergonyit vinga la / mort sobre mí qui es

lo darrer remey de tots los mals. Car anteceren infinits sospirs tãts e tals que si virtut nõ resistis abrengeria los dies meus. E de mi desauenturat Rey que tot lo mon mos dans apletat mouen: e tan poch / aduocats en ma justa causa trobe. O Rey subira de gloria si la passio: e poch saber viuament les mies fatigues adir nom donen loch suplex tu senyor los defectes d'la mia ignorancia puix tan ample e clar camí te mostra la mia justicia. E no vulles senyor per la tua pietat: e misericordia que aquest teu poble arestia e cara que sia gran peccador no permetta la tua clemencia que sia afligit p la moxisma mas cõserual e defen lo e sia reduyt al teu sant seruey p quet puga seruir e donar laboz e gloria. Car en tal punt stich com lo treballat marinez que fallint li aquell port a hon speranza de repos presumia Berço recorrech atú sacratissima / mare de aquell deu Yesus que vulles p la tua pietat: e misericordia soccorrer e ajudar: e deliura d' aquesta grã impressio en la qual lo posat así que en lo meu regne sia glorificat lo sãt nom del teu glorios fill. E stant lo afligit Rey en aqstes lamentacions posà lo cap sobre lo lit: e dona li de parer que ves entrar p la porta del retret vna bellissima dozell vestida de domas blanch ab hun petit infant en los seus braços: e moltes altres donzelles venien apres d'lla cantant totes lo Magnificat. E oz fon acabat de dir la Senyora delles se acosta deuers lo rey: e posà li la ma

sobre lo cap: e dix li semblats paraules. No dubtes Ik ey en res: hages bona confiança que lo fill: e la mare te ajudaran en aquesta gran tribulacio en que posat stas. E lo primer home que veuras ab longa barba quet demanara per amor de Deu lzaritat besal en la boca en senyal de pau: e pregual graciosament que dexe labit que porta: e fes lo capita de tota la gent. Lo adolorit / Ik ey se desperta: e no veu res stiguet admitrat del somni que fet havia: E pensa molt en aquell recordant li / tot lo que vist havia: e truxe fora ol retret: e foren allí tots los maiors canallers: qui digueren al Ik ey senyor tots los mozos se son atendants dauant la Ciutat. Lo Ik ey feu molt bon sforç en la millor manera que pogue. E feu molt ben guardar aquella nit la Ciutat. Lo marieguet lo Comte hermita era putat en la alta muntanya: per acullir erbes p asustentacio de sa vida: e veu la gran moxisma que corrien tota la terra o sempara la sua deserta habitacio: e recullis dins la Ciutat: la qual troba molt adolorida. Lo pobre de / vell que molts dies eren passats que no havia mentat sino erbes: veu la Ciutat molt atribulada anassen al Castell per demanar ala Comtessa li plagues donar lzaritat. Los fochs dins lo Castell veu lo Ik ey qui exia de hoyr missa: E vehent lo molt / prop de si agenollas dauant ell: suplical que per reuerencia de Deu li volgues dar lzaritat. E lo Ik ey re

cordant li lo somni ajudal a leuar: e besal en la boqua: e pres lo per la / ma: e mes lo dins en vna cambra. E asseguts lo Ik ey seu principi asemblants paraules.

Capitol. sete.

Com lo rey de anglater ra prega al hermita

La speranza gloriosa que rich dela tua molta virtut pare reueret me dona animo de / pregar te quès vulles donar ajuda: e consell en la molta nostra necessitat. com te veia home de sancta vida: e amich de Jhesu crist que vulles considerar: e dolret del gran dan e destruccio que aqsts maluats jnfels fan: e han fet en lo nostre regne que la maior part dela Illa han destruyda: e han me vendudes moltes: e diuerses batalles: e morta la millor canalleria que en / lo meu regne era E si no has dolor de mi hales compassio de rât de poble crestia qui es jutgat a perpetual catineri e dones e donzelles qui son e seran desonides: e posades en captiuitat. E cõtempla que encara que aquesta ciutat sia ben prouehida o virtualles: e deles altres coses pertanyets ala guerra q p aco nōs pomez molt sostèir p la moxisma q es molta q ja tenen conquistada la maior pt

dela illa e no entendrà sino en la nostra destructio e maiorment coz no speram socors de nengu si la no dela misericordia de nostresey or permuta de ta reuerencia perquet prech carament si tēs amor adu ni lzaritat en tu habita que haies compassio de aquest afligit regne e desolacio de aquell: que per ta virtut te vullas despullat aquexes robes que portes de penitencia e vullas te vestir les de lzaritat que son les armes que miançat lo ad tursori diuinal e la subiectio tua no saltres atemperē gloriosa victoria de nostres enemichs Acabant lo Rey paraules de tanta compassio acompayades. Lermita feu prin cipí aparlar de semblant stil.

Capitol huyte.

La resposta que lermita fa al rey

La selcitant de vostra senyoria e excellencia mon seyor me fa stat molt admirat com yo essent pobre e debíl que la seyoría vostra me demane consell e ajuda considerada la condicio e disposicio mia. Com la excellencia vostra no ignozala mia debíl e antigua persona esser posada en de crepitut grā axi per los molts dies coz per la aspravida que per lonch temps he sostenguda en la muntanya no viuunt sino de erbes e de pa. La mia virtut no pot esser tal que bastas acompanyar les armes

maiorment com non sia husat. E demana la seyoría vostra amí consell qui teniu en lo regne vostre tants barons e cauallers valentissims abtes e molt destres en les armes quis poden milloz de mi aconsellar e ajudar. Deus se dir mon senyor que si yo fos stat virtuos canaller ni sabes alguna cosa en lart dela caualleria: e destre en les armes yo de bona voluntat ser uiria la magestat vostra: e posaria la mia debíl persona atot perill de mort per polar en libertat tāt poble cristia. E maiorment ala magestat vostra dela qual sera gran dá que en tan gran souentut hatau esser despossehit dela vostra real senyoria. Perque supplich ala excellencia vostra que mai au per scu sat Lo adolorit Rey molt enuiat de tal resposta feu principí atal parlar.

Capitol. ix.

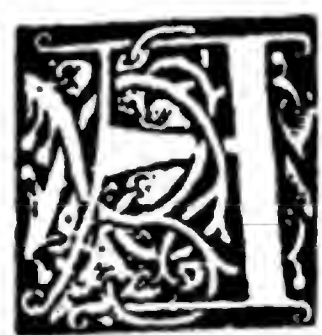
Replica que lo Rey fa al hermita

No es de admetre scusacio de tan iusta demanda si pietat e misericordia en tu habiten. Car no ignora la tua reuerencia que los sancts benauenturats e los martirs per aumetar e defendre la sacta fe catholica hā batallat contra los infels. e hā ob tessa gloriosa corona de martiri e triun phāt gloria confortat lo lur virtuos animo per la diuina potēcia. perque pare reuerent me agnolle als teus peus e ab aquestes

mies doloroses lagrimes te torne a suplicar que si fidelissim cristia est que per reuerencia de aquella sacratissima passio que lo nostre mestre e senyor deu Jhesus volgue passar e l'arbre dela vera cren per rembre natura humana que hautes compassio de mi assigit. Rey e de tot lo poble cristia qui tota la mia e lur speransa sta en la misericordia de deu e en latua molta virtut. E aço nom vulles denegar per la molta bondat tua. Adogue re a pietat les doloroses lagrimes del et restit. Rey al hermita e amollit lo seu piadosor laça dels seus huls viues lagrimes de gra compassio per be que lo preposit seu tostera son de subuenir los. Empero volgue sperimetar la constancia del Rey. E pres vn poch spay que lermita ague fet leuar lo Rey aleuiades les seues lagrimes feu principi a tals paraules.

Capitol. x.

La Resposta diffinitiu que lermita feu al Rey.

Atu rey prudentissim soue qui has viscut en beaueura da vida: meritamet selguarda en la executio deles obres virtuosas subtilment mires. E ami vell seguint les retgles de caualleria ab grandissim perill gloriosa fama atengua. Els vells animosos basta que ses fer legea de couarta actes sostinguen la prime

ra que en la souentut ab exces de perillosos treballs guanyaren. E posat cas veritat les tues piadoses paraules aduocue rasonablament han tengut en mi forza les tues doloroses lagrimes: ans que mon deliber no essent atu publicat iustament me agues obliguat ala executio de tal empresa. E entrestit Rey hi en tan poch esperansa tes ta vida stuye aquexes lagrimes a menys desigada fortuna que aquista. Puix veig que tes pzequaries son tan humills e iustes per amor de aquell per qui mas coniuat e per amor de tu qui est mon natural senyor yo so content de obeyr los teus manaments e entendre ab summa diligencia en la liberacio de tu e de ton regne em dispondre si mester sera de entrar en batalla axi vell com me so per defendre la cristianitat e aumentar la facta fe catholica e per baxar la superbia dela mofometica secta. E ab pacte tal que ta excellencia se regesca amon consell. Car ab lo diuinal adiutorio tot dare gloriosahonor e fer te vengedor de tots los teus enemichs. Respos lo Rey pare reueret puix me feu tanta gracios prometa de Rey q no passare vn punt la ordinacio vostra ara sepoz dix lermita coz seras de fora e la gra sala mostra als cauallers e atot lo poble la tua cara alegre e molt contenta e ab gran afabilitat parlaras atots. E al dinar menia be e donat plaer e mostra molt mes alegria dela que acostumat hautes perço que tots aquells qui tenen lesperansa perduda la pu

guen recrobar. Car lo ſeyor o lo capita per gran aduerſitat que li vingua no deu moſtrar la ſua cara triſta: per no ſmayar la ſua gent. E fes me dar vnes veſtidures de moro eueuras lo que yo fare. Car anāt ala caſa ſancta del Hieruſalem fuy en Alexandria: e en Barut me fonch moſtrada la lengua moriſca perque aturī grans dies ab ells. E aprenguí dins barut fer magranes de certs materials compoſtes que ſtan. vi. hores en poder ſe enſendre: e coz ſon engeſes baſtatiē atot lo mon a créar que com mes aygua hi lançe meſ ſengenē que tota laygua del mon no les baſtaria apagar ſi ſa no les apaguen ab oli e ab razina de pi. Cosa es de grā admiracio dix lo Rey q̄ ab oli e ab razina de pi ſe agē apagar e no ab altra coſa. Car yo crehia q̄ laygua apagaua tots los focs del mon. E lo ſeyor dix lermīta ſi la ſeyoria voſtra me dona licencia que vata fins ala porta del caſtell yo portare ſol vn material ab aygua clara o ab vi encendreu vna ātorxa. per la mia ſe dix lo Rey molt haure ſingular plaer de veureu. E lermīta preſtament ana ala porta del caſtell perço coz alentrar hi hauia viſta calq̄ viua p̄s nevna poca gleua e torna honera lo Rey e p̄s vna poca daygua e lança lay deſus e engeſes ab vna palleta vna candela: dix lo Rey yo ſames aguera pogut creure ſperſe tal ſi de mos hulla nou agueſ viſt. Ara no tīnch res per impoſſible que los homēs no ſapīen fer en ſpecial tals ſabers cauhen en

gēts qui van molt per lo mon. E pch te pare reuerent me faces gracia de dir me totes les coſes neceſſaries per aqueſt fet deſes magranes del quey es meſter: yo ſeyor dix lermīta les yre a comprar perço com ſe millor conexer los materials ſi ſon bons: perço coz yo les he fetes moltes voltes deſes mīſmans. E com ſeran fetes yo ſeyor yre tot ſol deuers lo camp dels moros. E prop la tenda del Rey yo poſare les magranes. E com vēdra quaſi la hoza dela mīga nit les magranes ſeran engeſes e tots los moros cuytaran deuers aquella part per apagar lo foc. e la tua ſeyoria ſtara aïmat ab tota la tua gent com veuras lo gran foc ab tota la gent ſir ſobre ells. E ſas certa la ſeyoria tua que. x. milia dels teus baſten a deſconfir. c. milia dels altres. Car yo puch dir ab tota veritat ala excellencia tua que trobant me en Barut viu vn altre cas ſemblāt de vn rey contra altre e ab la aiuda de noſtre ſeyor deu e per conſell meu la Ciutat fonch liberada dels enemichs. E lo rey qui ſtaua dins la Ciutat fonch vençedor e laltre quiſ tenia aſetgat fonch vençut. E la ſeyoria tua deu fer ſon poder e qual ſe vulla caualler de ſaber coſes per a ofēdre ſos enemichs: e defendre ſos amichs.

Capitol. xi.

Des gracies que lo rey de Anglaterra fa al hermita.

.b.i.

Dlagueren alen
trestit Rey les auisa
des paraules del her
mita e feuli infinites
gracies dela sua gratiosa proferta
E pres en si molt gran alegria co
nexent que lo consell que li daua
era de virtuos caualler accepta a
quell ab molta benignitat: e prest
amēt feu fer tot lo que lermita ha
uia hordenat. e com agueren dat
fi a lur rahonamēt lo rey isque en
la gran sala e mostra la sua cara a
la gent molt alegre e lo seu gest q̄
paria tenir molt gran animo: tot
los cauallers stauen admirats coz
vehien al rey tenir tanta contēta
cio: car molts dies erē passats que
nol hauien vist riure ne la sua ca
ra alegrar se. Lermita qui sera par
tit del rey poch spay passa que son
tornat de comprar les coses neces
saries per ales magranes. E dix al
rey seyo vn sol material nos mā
ca. Empero yo se que la comtessa
ne te com son marit. Guillem de
Haroych eraviu ne tēsa molt per
co com serueix a moltes coses dix
lo rey ara vull que los dos hi anē
ala comtessa per hauer ne. Lo rey
trames a dir ala comtessa com vo
lia anar a parlar ab ella. E extnt la
comtessa dela sua cambra veu se
lo rey dauant ab lermita. Comtes
sa dix lo rey per vostra gentilesa e
virtut feu me gratia quez doneu
vn poch de sofre viu de aquell q̄
te afoch que nos pot cremar de a
quell que lo comte vostre marit re
nia en les antozes per gran vent
que fes apagar nos podia. Respos
la comtessa qui a dit a vostra seny

oria que mon marit guillem de va
roych sabia fer tals antozes ab
tal lum. Comtessa dix lo Rey a
quest hermita que aq̄ es: e la com
tessa prestament ana ala cambra
deles armes e portan tant que lo
Rey ne sonch molt content. com
lo Rey sonch tornat en la gran sa
la e lo dinar era ia prest. Lo Rey
pres per la ma al hermita e posas
en la taula e feu seure lermita al co
stat seu sent li aquella honor que
ell era merexo. Estauen admi
rats los seruidors del Rey dela
molta honor que lo rey feya al her
mita e molt mes staua admirada
la virtuosa comtessa: perco com li
acostumaua de donar lzaritat e p̄
nia molt gran plaer e consolacio
de parlar ab ell com li venia ade
manar almoyna que deles rahons
sues restaua molt aconsolada. E
dolta li molt per la molta honor
que lo rey li feya com mes lzaritat
no li haue feta si be de ell hauia
la natural conexença perduda. E
dix ales sues donzelles les següēts
paraules. E com stich molt enu
jada dela msa gran ignorācia coz
no he feta molt mes honoz an a
q̄st pobre de hermita: car yo crech
que ell deu esser home de sanctis
sima vida com lala tengut tant de
temps e la msa terra e nolie sabu
da fer la honoz que ell era merexo
dor. E veig ara que mon senyor
lo rey qui es tā benigne e piados
lo fa mēiar al seu costat a tots los
dies de ma vida me dolra la poca
honoz que li e feta. E rey virtuos
pare de misericordia lo que yo he
fallit ho smenau ara.

Capitol .xii.

Com lo Rey angles dona liscia al hermita que anas afer les magranes compostes.

Leuant se de taula lo confortat rey de anglaterra dona liscia al hermita que anas afer les magranes les quals en poch dies fore fetes. E acabades aquelles. Hermita sen ana al Rey e dix li senyor si vostra seyoría me dona liscia yo ire per donar compliment al que es stat deliberat la excellencia vostra faga posar en orde tota la gent qui te de exir defora. E lo Rey dix que era molt contet e en la scura nit lo virtuos hermita mudas les vestidures que teia apparellades de moro. E per la porta falsa del castell isque molt secretament que per negu no fonch vist ne conegut e posas dins lo camp dels moros. E com aell li paregue hora lanca les magranes a vna part del camp prop de vna tenda de vn gran capita parèt del Rey moro: E coz fonch quasi passada la miga nit lo foch fonch tan gran e tant spantable que tots ne stauē admirats deles grās flames que lāsaua. E lo Rey e los altres moros desarmats axí com stauen cuytaren en aquella part hon era lo maior foch per apagar lo. E nol pogueren iames apagar per molta aygua quey lançassen. Ans com mes aygua hi lançauen mes sentenia. Lo virtuos Rey de An

glaterra com veu lo gran foch armat com staua ab aquella poca gent que restada li era isque dela ciutat e ab grā animo ferí en los moros e feren tan grā destructio dels que era cosa despant que no prenien nengu a merce. Com lo Rey moro veu tan gran foch e tanta gent sua morta caualca sobre vn ginet e fugí e recullís dins vn castell que hauia pres qui hauia nom Alimburch. E allí feu se fort ab tots aquells qui del camp eren campats. Y onch molt admirat ell e tots los altres moros com eren stats axí romputs: car no podien pensar quina era stada la causa de tan gran desbarat com ells fossen. I. veguades mes que los cristians com los moros foren fugits los cristians robaren lo camp dels moros e fonch ia de dia clar ab grandissima victoria entraren dins la ciutat. Lo rey moro apres passats quatre dies trames sos embaxadors ab vna letra de batalla al rey de anglaterra. La qual era dela tenor seguent.

Letra de batalla tramesa per lo rey dela gran Canaria al rey de anglaterra.

Capitol: xiii:

.b. ff.

A tu r
ey cris
tia qui
senyor
eiaues
la illa
de an
glater
ra di

ch yo Abrahym Rey e Seyor dela
gran Canaria que si tu vols que
aquesta guerra fine entre tu e mi
e sese la mortaldat entre lo teu po
ble e lo meu si be yo en sta illa de
Anglaterra sia mes poderos que
tu no est axi de viles com de cast
ella com de gent e sfoz de caualler
ria. Car si lo gran deu ta donada
victoria sobze la mia gent yo e los
meus lauem aguda de tu e de tois
los teus moltes veguades dins la
tua prpria terra. Empero si tu
volras que noy hala mes scampa
ment de sanch: entrem en camp
los rey per rey sots tals pactes e
conuinenfes que si yo venç atu tē
dras tota Anglaterra sots la mia
potestat e seyoría em faras de tra
ut. cc. milia nobles cascu any. E
en la festa del gran sanct Johan
vestiras vnes robes mtes les qua
ls yot tramette E aquell dia te ha
ses a trobar en la vna de aquestes
quatre Ciutats so es en la Ciu
tat de Londres. o de Conturbe
ri. o de Salasberí. o e sta Ciutat
de Waroych. perço coz así so stat
desconfit. E así vull ques faga la
primera festa: e aço sera en memo
ria e recordacio dela victoria que
yo haure aguda de tu. E si fortu

na abmínistra que tu sies venge
doz yo men toznare en la mia pro
pria terra e tu restaras ab pau en
la tua e ab gran repos e tranquili
tat tu e tots los teus. E mes te re
stituhire totes les viles e castells q̃
ab la mia prpria ma victoriosa
he guanyat e conquest. Aquestes
paraules no son per vana glozia
ne per menysprear la corona real
Adas perço com deu es grā e da
ra a cascu la part q̃ per los meritis
sera merexedo.

Capitol. xiiii:

Com los embaxadors del rey de
Canaria portarē la letra de batal
la al rey de Anglaterra.

Artiren dos

grans cauallers mo
ros del castell Calim
burch Los quals tra
metia lo Rey de Ca
naria ala Ciutat de Waroych per
embaxadors al rey de Anglaterra
E ans de lur patida trameterē vn
trompeta ala ciutat per demanar
salcouduyt Coz lo trompeta son
al portal dela Ciutat les guardes
li digueren que sesperas vn poch
e toznarien li resposta vna deles
guardes anaren prestamēt al rey
per dir loy Lo rey agut son con
sell dix ala guarda quel dexassen
entrar. Com lo trompeta sonch
dins la ciutat. lo Comte de Salas
berí parla ab ell e dix li trompeta
yous dich de part dela magestat
del seyoꝝ rey que los embaxadors

podè vèir saluamèt e segurà que
nols sera fet negun dà. **E** lo com
te dona lí vna roba de ceda e cent
nobles. Lo trompeta sen torna
molt contèt. **E** ans que los emba
xadors vinguessen lermíta dix al
rey les següents paraules. Sen
yor spantem aqueste moros de v
sta hordene vostra alteza dos grã
senyors que isquen al portal per
rebre los embaxadors e vagè ab
molta gent e ben armats tots en
blanch: mas que no porten bac
nèts al cap. **E** al portal per guar
dar aquell stiguen.ccc. homès axí
armats com los altres. **E** faça la
excellencia vostra emparamentar
tots los carrers per hon hã a pas
sar. **E** totes les dones e donzelles
axí velles coz iouens qui compoz
tar ho pozã per les finestres e per
los terrats posen draps alentorn
tan alts que donè ales bones fins
als pits. **E** cascuna destes tinguia
vna armadura de cap. **E** com los
embaxadors passarã veurã lames lu
yr pèssaran q tot es gèt d'armes **E**
los .ccc. qui guardaran lo portal
ales spatles per altres carrers des
úsars isquen per les places e can
tons. **E** com los embaxadors se
ran passats facen axí com he v
st fins que sien dauant la alteza vo
stra. **E** certamèt ells pendrà grã
spat coz veurã tãta gèt d'armes ab
la batalla q hã perduda q no sabè
coz ne en quina miera **E** ara que
vegen la molta gent haurã a creu
re que socors de moltes gèts nos
es vengut despanya ho de Fran
ça ho de Alamaya. Lo Rey tin
gue per molt bo lo que lermíta ha

uía dít e tots los de son consell e
axí fonch fet. **E**legirè al duch de
Lencastre e al Comte de Salas
berí que rebessen los embaxadors
e ab ells anassen.iiii. milia homès
e cascu de aquells portas è lo cap
vna garlanda de floz isqueren fo
ra dela ciutat per recebir los em
baxadors vna bona milla. **Dix**
lo duch de Betafort diguau pa
re hermita puix tãtes serimonies
han de fer Los embaxadors coz
trobaran al Rey vestit ho despul
lat o armat o desarmat. **Sí** ira
noy mesclau en vostres paraules
dix lermíta bona demãda feu. em
pero veig lo que signifiquen vost
res paraules q es mes inclinatio
de mal que de be: perço coz sovell
he hermita me voleu vituperar en
lo consell e dauant mon senyor
lo Rey areglau vos en vostre par
lar sino vous posare vna brida en
la boqua queus fare parar acada
pas. **En** aço lo duch se leua de
peus e mes mans alespasa e dix sí
no perque sou tant vell e portau
labit de sãct Frãcesch ab aquesta
spasa la qual es venyadora de pa
raules inuorioses vous acursaria
les faltes fins ala mitat dela cin
ta. **En** aço lo Rey se leua en peus
ab molta ira que tẽia e ps al duch
e leualí lespasa dela ma e feu lo
posar pres d'ns vna gran torre **E**
tots los altres senyors que allí etè
pacificaren al hermita segons sa
edat e labit que portaua deus per
donar. e ell fonch content per do
nar: e lames lo Rey ho admete
per molts prechs e suplications q
lermita e los altres magnats seny
.b. iii

ors li feren. Ans ab vn gyn lo vo
lia lançar perque isques a recebir
los embaxadors. estant en aquest
es congoxes portaren noua al rey
com los embaxadors mozos vení
en. E prestament isquerē los qui
eren stats elets ab tot aquell orde
damunt mēcionat. com los emba
xadors foren dauant lo rey dona
rē li la letra de batalla ab la crehē
ga ensemps. E en pñencia de tots
lo rey feu legir la letra. E lermita
se acostā al rey e dix li senyoz vo
stra alteza accepte la batalla. La
uors lo rey dix yo accepte la batal
la segons les condicions quel vo
stre rey demana. E pzeua als em
baxadors aturassen allí fins en lē
dema quels donaria maior resposla
feu los molt be aposentar e dona
ren los totes les coses necessaries
per ala humanal vida. Lo rey a
plegua consell general e en aquell
spay que satisfauen lermita ab al
tres senyozs sen ana al rey agenol
las als seus peus e besali la ma e
lo peu e ab grādissima humilitat
lo suplica q fos de sa merce li vol
gues donar les claus dela torre per
que pogues traure lo Duch per
so com lo rey les tenia bē guarda
des e rātes foren les suplicacions
del hermita ab los altres senyozs
cūe li ajudaren que al rey sen for
sat donar les hi. E lermita ab al
tres anarē ala torre hon staua pē
lo duch e allí trobarē vn frare quil
bohya de confēssio car certament
ell se tenia per mort. E com senti
obrir la porta pres tan grā altera
cio que pensa exir de seny pensant
quel volien traure per fer ne iusti

ca. Com lermita lo deu dix li sēy
oz duch si vos aueu dit amī algu
nes paraules iniurioses e yo auos
en gratia e merce vos demāe quē
perdoneu que yo de molt bona
voluntat vos perdone. Com la
pau son feta tornaren tots al con
sell hon era lo rey e tots los duchs
Comtes e Marquesos he torna
ren legir la letra del Rey mozo. E
per quant lo Rey e tots los altres
amauē e reuerien al hermita e ve
hien que era home de sacta vida
e mostraua molt saber en lart de
la caualleria e destre segons lo seu
parlar en les armes per tots foren
dades les veus que ell primer par
las. Lo qual feu principi a seblāt
parlar

Capitol ry.

Com per tots los del consell son
deliberat que lermita digues pri
mer son vot sobre la letra de ba
talla que trames lo rey dela gran
Canaria al rey de Inglaterra

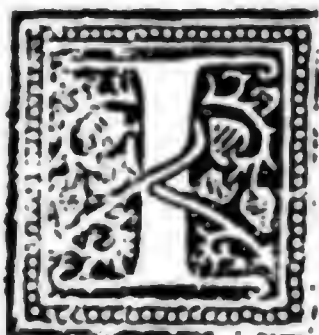
Quir ab dret na
tural la rahon forza
obeyr als manaments
de vostra excellencia
mon senyoz en most
ra de mon poch saber e no auisat
entendre no perjudicant les seny
ozies de aqueste magnanims sēy
ors me manau que yo parle pri
mer en aquest negoci vous dire lo
que amī par per be que yo cone
gua no esser digne de parlar en
semblants fets com yo sia home

quí se molt poch en l'exercici de les
a mes. Empero no oblídant me
que pzoeste e demane venia e per
do axí amon senyoz lo rey com a
tots los altres que si dire algunes
cosez que no sien ben dites vos
placia corregir les e no vagen en
compte de res coz isquē de home
criat en hermitatge hauēt mes no
t cia de besties feres que no de ar
mes. Empero dich senyoz a vost
ra alteza per satisfer ala letra del
gran moro que diu que atota sa
requesta se vol combatre ab la sēy
oria vostra coz per coz. E puix
acceptada haueu la batalla axicoz
bon Rey e virtuos deu fer no re
mēt los perills dela mort. So de
parer q̄ me val al Rey mort sop
tada q̄ no esser Rey enuergonyt
e considerāt coz lo rey moro sia ho
me fortíssim e de grā animo e diu
en la sua letra que Rey per Rey
vol fer la batalla tendria per bo q̄
la sēyoria vostra per saluar la pro
mesa fe. E per quant nostre sēyoz
deu quí es iurge e conexedor de
veritat com aell no li sia res ama
gat q̄ laiaz tot de n r ā part no faça
cosa ninguna ab engā si victoria vo
lem haueu de nostres enemichs. e
com siam certs dela indisposició
de mon sēyoz lo Rey quí es molt
loue e de debil complexió e visca
malaltis ēcara que tinguia lanímo
de virtuos caualler no seria cosa
condecant ne iusta que ell entras
en camp clos ab vn tā fortíssim ho
me comes lo Rey moro. Mas
lo Duch de Lencastre quí es hon
cle de mon senyoz lo Rey enpren
gua de fer aquesta batalla E lo sēy

oz Rey se despulle del ceptre e de
la corona real perço que lo gran
moro no sia decebut ques comba
ta ab Rey. Acabāt lermíta les der
reres síllebes de ses paraules se le
uarē tres Duchs moguts de stre
ma Gra: ço es lo Duch de Gloce
stre: lo Duch de Wetafort: e lo
Duch d'atretia. E ab grās críes
comengaren adir que no volíē con
sentir que lo Duch de Lencast
re entras en la batalla e fos alcat
per Rey com cascu dells era mes
acostat parent del Rey e aqui era
mes lícit de fer la batalla que no
era lo Duch de Lencastre. Lo
Rey no comporta q̄ mes parlaren
sino que ab forçada veu feu prin
cipí a semblants paraules.

Capitol .xvi:

Les rahons que lo rey de Angla
terra fa en lo consell ab los seus ca
uallers per entrar en la batalla ab
lo rey dela gran Canaia: e lo que
ells li repliquen.

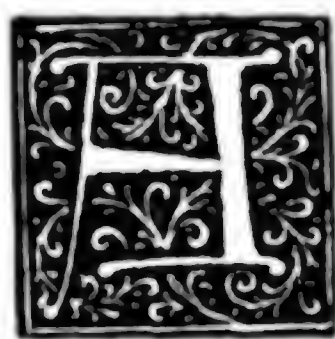

Iusta cosa es
q̄ tā desordenada de
māda no sia hoyda
milloz fora q̄ ab dup
toses paraules temp
tat aguesseu ma volentat perque
amí no plau ni vull que negu de
tots vosaltres entre per mi en la
batalla. Puix yo la he acceptada
yo tot sol la vull portar así Leuas
vn gran Wato e dix semblants
paraules. Senyoz perdon me la
excellencia vostra del que dire car
.b. liff.

lo que vostra alteſa diu ſames per
 noſaltres vos ſera conſeſit per be
 que noſtre ſeyor deu vos haia dat
 lo voler vos ha leuat lo poder. per
 quant tots noſaltres conexe que
 la alteſa voſtra no es abil per atāt
 fort e tā dura batalla com es aque
 ſta. Regiſquas la ſenyoſia voſtra
 aconſell e voluntat de tots noſal
 tres: car ſi noſaltres conexia la vo
 ſtra virtuofa perſona eſſer diſpo
 ſta per atal meſter: de bon grat a
 guerem aderit al que la alteſa vo
 ſtra agues manat. E tots los al
 tres Barons e cauallers loaren lo
 que aqueſt Baro hania dit. Pui
 axi es que auoſaltres fideliffims
 vaſſalls e ſubdiſts meus dix lo rey
 no plau e conexeu en mi que no
 ſo diſpoſt per acombatre lo Rey
 moroyouſ reſgracie la molta amor
 quem moſtrau tenir. E diſponch
 de mi enſeguint la volētāt de tots
 voſaltres. Empero yo vull e man
 que no ſia negu ſots pena dela vi
 da que tinguia tant atreuimēt que
 digua que fara per mi la batalla:
 ſino lo que yo elegire: e aquell vull
 que ſia per mi hī en loch meu e en
 aquell renunciare la corona lo reg
 ne e lo ceptre real. Reſponguere
 tots que erē contēts. Apres lo rey
 feu principi atal parlar.

Capitol. xvii.

Com lo rey de Anglaterra ab vo
 luntat de tots ſos Barons e caual
 lers renunciā lo regne la corona e
 lo ceptre al hermita que fes la ba
 talla e entras en camp clos ab lo
 rey dela gran canaria.

Axi acostuma a
 ſalagar la iniqua for
 tuna quāt del tot vol
 deſtroyr al qui ēgua
 na: q̄ dela ſua aduer
 ſitat alguna part no moſtra. Per
 que aquell aquí proſpera contra ell
 nos arme. O grā infortuni queſ
 molt proſperats en la mes alta for
 tuna acompāya que no tenint ſpe
 riencia de aduerſitat alguna los
 pochs dans maiozs ſtimen e los
 grans ſoſtenir no poden. E perſo
 Duches Comtes e Marquesos
 e totſ los altres ſubdiſs fideliffims
 meus vull manifeſtar que pui
 a la diuina prouidēcia es ſtat plaſēt
 que ma priuat dela forza e corpo
 ral ſanitat. E tots voſaltres me di
 eu e afermau yo no eſſer ſufficiēt
 per entrar en camp clos volent en
 ſeguir ala molta amor e bona vo
 luntat de tots voſaltres yo done
 mon loch lo ceptre e la corona real
 E deſpull me de tota ma ſenyoſia
 e done la de bon grat no coſtret:
 ni forçat ni ab pactes ni conuinen
 ſes al meu amat pare hermita qui
 aſi preſent es deſpullas les ſues ro
 bes e dix ſemblants paraules. Axi
 com yom deſpulle aqueſtes veſti
 dures reals e les viſt poſe ſobre lo
 pare hermita. Axi deſpulle de
 tot lo meu regne e ſeyoria donāt
 e reueſtint lo ſobre lo pare hermi
 ta e prech lo que li placia de accep
 tar ho: e que faſa la batalla per mi
 ab lo rey moro. Com hermita ho
 hi dix ſemblants paraules al rey
 Leuas molt preſt per voler par
 laz. E tots los grans ſenyors que
 allí erē de vn acort ſe leuarē e tū

gueren tan apzop alermíta que sa
mes lo lexaren parlar . Ans li des
pullaren labít que vestía: e feren li
vestir les robes reals. E lo rey re
nuncia tota la sua senyoria sobre
lermíta ab acte de notari. en presē
cia de tot lo consell : e ab consenti
ment de tota los barons. E vistes
per lo rey hermita les pzequaries
de tots los del consell: accepta lo
regne e la batalla. E prestament
demana que li portassen vnes ar
mes que li vinguessen be: portarē
lin moltes. Empero de totes quā
tes lin portaren no n' ague negu
nes que li vinguessen be al plaer
seu . Per la mia fe dix lo rey her
mita per aqo no restara la batalla
encara quey sabes entrar en camí
sa. E prech vos senyors dix lo rey
hermita vos placia voler anar ala
comtessa e pguau la: molt caramēt
que per la sua molta virtut e bon
dat me vulla prestar les armes de
son marit en Guillem de Haro
ych: aquelles ab que ell acostuma
ua entrar en les batalles. Com la
comtessa veu venir tants Duchs
Comtes e Arquesos: e tot lo
consell del rey: e hoyt lo perque ve
nien respos la virtuosa comtessa
e dix que era molt contenta e do
nals vnes armes q no valsē molt
Lo rey com les veu dix no son a
questes les que yo demane car al
tres n' ha que son molt milloze E
tots los Barons toznaren altra
volta ala comtessa e demanaren li
les altres armes . E la comtessa
los dix que no n' hauia altres. co
brada la resposta lo rey dix seyors
e germans meus anem h' tols axi

com stan en safarem nostra vètu
ra. Com tots forē dauant la com
tessa dix lo rey. Senyora comtes
sa per vostra grā bondat e gentile
sa vos prech me vullau prestar les
armes qui erē de vostre marit en
Guillē de Haroych. Senyor dix
la comtessa axi deu me p'st aqst sill
que altre be en aqst mon no t'nch
com ia las vos he trameses. Veri
tat es dix lo rey epero no son aquel
les les quals yo demane Empest
aume vos aquelles qui stan en lo
petit retret dela vostra cambra les
quals son cubertes de vn drmas
vert hi blanch . Dix la comtessa
qui dona de genolls en terra. Sē
yor en gratia e merce demāe a vo
stra senyoria quem vulla fer certa
de vostre nom e coz conexieu vos
amon senyor lo comte Guillem
de Haroych.

Capitol .xviii .

La resposta que lo rey hermita
feu ala comtessa de Haroych com
lo suplica que li fes merce de dir li
son nom ni quina amistat hauie tē
guda ab son marit lo Comte guil
lem de Haroych: e lo que ell li res
pongue: recitant li les batalles de
la ciutat de roam e de l' seus actes

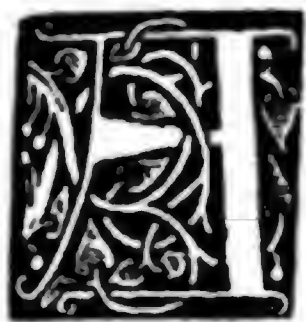
Comtessa dix lo
rey hermita no es a
ra temps ne hora per
apoder vos manifest
ar lo meu nom : car
en altres coses mes

necessaries e vtils per atots tinc
de entendre per queus prech quez
vullau prestar les armes queus he
demanades e açous aure a gratia
singular. Senyor dix la Comtes
sa yo de bon grat so conteta de p
ar les a vostra alteza. Mas si deu
vos done bona victoria del Rey
mozo me fagau gratia quel pux lo
vostre nom no puch saber almeys
quem digua vostra seyoría quina
conexença e amistat ha reguda ab
mon marit. respos lo rey. Senyo
ra pux tã me forçau e voleu qus
ho digua yo so contet per lo molt
merexer vostre. Be sou en recozt
de aquella gran batalla que vostre
marit venge al rey de frança en la
Ciutat de roam vostre marit era
capita maior dela Ciutat e vech
lo rey de frança ab .lx. milia com
batents entre de peu e de cauall: e
vostre marit Guillem de Haro
ych isque ab poch gent dela ciu
tat e lexa los portals molt be pro
uehits: e al cap del pont feu si vn
bell fet darmes: de que moriren
dels francesos en lo pont ab los
qui caygueren en la ribera passats
.v. milia homens. e vostre marit
retragues deuers la Ciutat: e tots
los de Picardia passaren vn pas
e pensaren pendre la Ciutat sino
per Guille de Haroych quis feu
fort ala porta. E plegua lo rey ab
tot son poder: e feu allí vn singu
lar fet darmes: entant que vostre
marit sen entra: e molts francesos
ab ell enseps. E aquells qui guar
dauen les torres del portal dela
ciuta dexarẽ caure la porta caladif
sa Com veren que ia ni hauiã

prou de francesos. E lo rey resta
de fora com en guille de varoych
ague destruada tota la gent e po
sats en forts presons. E veu que
lo rey de frança combatia la ciutat
ab gran effort per pendre vostre
marit. Lo Comte isque per alta
porta dela ciutat: e feri en aquell
loch hon era lo rey de frança. E
los dela ciutat isqueren tan be: e lo
rey sonch ferit de dos nafres e ma
tarẽ li lo cauall: e vn caualler dels
seus qui veu tan malament nafrat
lo rey e staua apeu de ualla del seu
cauall e feu hí puar lo rey acauall
e son li forçat que sen anas e la ba
talla son perduda: comtessa sou
en recort com: apres poch dies
passats vostre marit vech en aqst
regne per manament del senyor.
rey e ab quanta de honor son re
but per lo rey: e per tots los del
regne: e romperen li vn tros del
mur: car no consentirẽ que entras
per porta ninguna: e anauẽ sobre
vn carro enparamentat de draps
de brocat. E los caualls qui tira
uen lo carro anauen ab paramets
de seda: e ell anaua tot sol sobre
lo carro armat tot en blanch ab
lespasa nua en la ma. Apres ven
gueren en sta vostra ciutat de va
roych. E aci stiguen per alguns
dies e yo continuament fuy en la
companyia. E en les guerres som
freres darmes. No tarda grã spay
que la comtessa feu principi atal
parlar.

Capitol: xix

Rabons que fa la Comtessa al
rey hermita coz li demana en gra
tia que li prestas les armes de son
marit lo Comte Guillem de Ha
roych. e com ordena la batalla per
entrar en camp clos ab lo rey mo
ro: del qual guanya gloriosa vict
oria.

Ab alegria de
goig inefable senyor
me recort que es ve
ritat tot lo que la se
oria vostra ma dit.

Eeste molt aconsolada coz hoig
recitar los singulars actes del meu
virtuos marit e senyor que yo en
strem amaua e en grandissima sti
ma sentia. Loz aquell qui era dig
ne de fama glorioza e merexedor
de real corona per les sues virtuts
insignes. Mas la fortuna mes
stada molt aduersa quim faviure
adolorida quel ma leuat dauant
los meus huls. E desque demia
prari no se que son bons dies ni
meys bones nits. Entre les vnes
coses e altres tots los dies me son
de passio e de ago no vull mes par
lar per no enuiar la alteza vostra
Sol vos deman en gratia e mer
ce me vulla perdonar la senyoria
vostra com en lo temps de vostre
hermita: ge yo no fui per lalteza
vostra lo que be aguera pogut fer
E si yo agues sabut la iermadat
que haueu tenuda ab mon se
yor Guillem de Haroych yous a
guera feta molt mes honoz e do
nat de mos bens mes que fet no
he. Adolt fonch content lo rey de
les paraules dela virtuosa Com

tessa hon no ha erra no fretura
demandar perdo vostres virtuts son
tantes que nos pozien recitar ni
yo nous bastaria afer les gracies
del queus so obliguat. Sol vos
prech per la vostra gran virtut e
gentilesa que les armes queus he
demana des me vulla prestar. E
prestamet la Comtessa li feu tra
re vnes altres armes qui eren cu
bertes de brocat blau. Loz lo rey
les veu dix. Seyora comtessa coz
teniu be guardades les armes de
vostre marit per molt que aquest
senyors e yo vos aiem preguada
no les nos haueu volgudes prest
ar. Aquestes son les que Guillem
de Haroych entraua en los tor
negs. Aquelles que yo demae sta
peniades dins lo vostre retret qui
son cubertes de vn domas blanch
e vert ab vn leo dor coronat. e ab
aquelles se yo be que ell entraua
en les molt cruels batalles. E si
vos senyora comtessa enuig noy
prenieu que yo entras dins lo re
tret amon parer yo les trobaria.
Ay trista dix la comtessa par que
tota vostra vida siau criat en sta
casa. De poza entrar la senyoria
vostra e mire e pregua tot lo que
milloz li paregua. vet lo rey la sua
bona volentat loy regradia. E en
traren tots dins lo retret e veren
les alli peiades. Lo rey les se feu
dar e feu les adobar de tot lo q ne
cessari era La batalla son concerta
da per alledema. e en la nit lo rey
sen ana ala sglesia maior e alli sti
gue tota la nit agenollat dauant lal
tar dla sacratissima mare de deu sey
ora nra ab totes ses armes qui sta

uē sobre laltat coz son bla clar hoy
missa ab grā deuocio acabada la
missa se feu armar dins la sgleſia
e meia duna perdiu perço q̄ natu
ra se sfozgas vn poch. **A**ls isq̄ al
cāp. **E** totes les dones e donzeiles
ssquēren dela ciutat descalces les
donzeiles en cabells fent professo
suplicāt ala diuina mageſtat e ala
sacratissima mare de deu. **E** helus
que donas victoria al lur **R**ey con
tra lo **R**ey moro. **C**om lo **R**ey
hermita fonch dins lo camp vech
lo **R**ey moro ab tot son poder de
peu e de cauall e entra en lo camp
ab ansino de vittuos caualler. **E**
tots los moros pusaren alt en vn
tozal per intrar la batalla. e los cri
stians litiguerē prop dela ciutat. **L**o
Rey hermita portaua vna lança
ab lo ferzo ben smolat e vna paue
sina en lo braç lespasa e vn puny
al. **L**o **R**ey moro portaua vn arch
de flexa spasa e al cap vna ceruelle
ra ab moltes toualholes enbolica
des. **C**oz los dos animosos reys
foren dins lo camp la hu ana de
uers laltre ab molt gran animo.
Lo **R**ey moro tira p̄stament vna
flexa: e donalí en lo mig dela pa
uesina e passalay de clar enſemps
ab lo braç que no si pogue aturar
e prestament lin torna a tirar al
tra e donalí en mig dela cuxa ab
larnes que portaua la flexa no po
gue passar del tot e feya lí molt de
enpaig al passeyar q̄ feya. ell son
ferit de dues nafres ans que acost
ar si pogues e tirali la lança com
son prop dell. e lo **R**ey moro era
molt destre en les armes e ab lo
seu arch com veu venir la lança

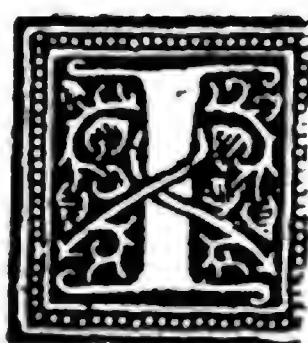
rebatela e feu lanaz luny desí mes
de .x. passes. en aço lo **R**ey hermi
ta se fonch tāt acostat aell que nol
lexa mes tirar. **C**om lí fonch qua
si que ab la ma lo podia tocar dix
en alt cridant. **A**liudam deu e vin
gua tota la morissima contra mí.
Com lo **R**ey moro veu laltre tã
prop de si e no podia tirar ab la
rch tingues per perdit. coz lo rey
hermita aque tirada la lança pre
stament mes mans alespasa e aco
stas tant com pogue aeil e donalí
vn grā colp sobre lo cap. empero
noli feu gran mal tantes erē les
toualholes que portaua. **E** lo rey
moro ab larch defenies e rebatia
li molts colps entant quel rey her
mita lí tira vn gran colp que lí taſl
la lo braç. e mes lí lespasa tota
dins lo costat. e son forçat al rey
moro que caygues en terra. e tan
prestament com pogue lo rey her
mita lí taſlla la testa p̄s la lança e
mes la testa en la punta e ab aquel
la victoria lo rey se torna dins la
ciutat. **P**ensau ab quanta alegria
ſtauē los cristians dones e don
zelles pensant com eren ia fora de
captiuitat. com lo rey son dins la
ciutat feren venir los metges e cu
raren les nafres del rey. **L**o dia se
guent de matí lo rey tingue son
consell en la cambra hon ſahia e
son deliberat que trametessen dos
cauallers per embaxadors als mo
ros dient los que volguessen ob
seruar les conuinensels per ells pro
meses e iurades per tots ells e sen
podien anar saluament e segura
ab tots lurs nauillis robes loyes
e les propes terres ses q̄ per regu

del regne nols sera fet mal ne dan
 com los embaxadors foren eleis
 trameterē vn trompeta per salcon
 duyt. Los moros foren contents
 de dar lo salconduyt tant bastant
 com lo volgueren. Los embaxa
 dors partiren com foren iunts ab
 los moros esplicaren lur embaxa
 da feren los ben aposentar. E p
 guaren los que sperasen la respo
 sta. E aço diguerē per fer los vna
 gran maldat: car tornaren en ma
 lor malicia per la molta doloꝝ que
 teniē dela mort del lur rey. Entre
 ells fonch molt gran altercacio a
 qui farien rey. Los vns volien q̃
 fos cale ben cale. Los altres voli
 en que fos Abuqueperetx cosin
 germa del mort rey. Sera la electio
 per ells de cale ben cale perço coz
 era bon caualler e valētissim. De
 continent que lagueren alcat rey
 mana que prenguessen los emba
 xadors e tots los qui eren ṽeguts
 ab ella e feu los matar. Leuaren
 los atots les testes e posaren las
 dins vna sarría e ab vn ase les tra
 meteren dzuers la ciutat. Les
 guardes qui stauen en les torres
 dela ciutat veren dos giners ab la
 se que feyen anar com foren prop
 dela ciutat desepararen las e tor
 naren sen molt corrent. Lo capí
 ta deles guardes veu lo cas mana
 a .x. homens acauall que anassē a
 veure quin cas era aquell com ho
 agueren vist no volgueren esser
 exlts per a veure vn tan nefandis
 sim cas ne tan grā perdicio. E p̃st
 ament ho anaren adir al rey: e a
 tot lo consell. com lo rey sabe tal
 nouitat posat fonch en grā admí

ratío e dix semblants paraules.

Capítol. xx

Lo vot solemne que lo rey hermi
 ta feu stant nafrat per lo rey dela
 gran canaria.

No he oferta la
 mia persona en peril
 losa conquesta e aço
 porque eternament
 ma fama reuischa.
 car stime morts lo torn primer de
 lur naxença aquells qui en tene
 bres de scura vida axí callat ocios
 viure passen: que ans de aquest
 mon los impacables fets los trans
 porten que a conexēsa de algu lo;
 seu viure preuینگua essent mēys
 que pedres o arbres. Los quals
 per vtils propietats e suauitat de
 fruyts delitosos los viuents en
 gran stima colen. E aquells stime
 gloriosament viure los quals ab
 stremitat de anímo morint sēs la
 mes poder morir en segura vida.
 ab serenitat de gloriosa fama eter
 nalment reuiuen. O infels crude
 lissims e de poca se. car no pdeu
 donar lo que no teniu. Ara yo fas
 vot solemne axí nafrat com stich
 de iames entrar dins casa cuberta
 sino es sgleſia per hoyr missa fins
 atant que yo haya lançat tota aq̃
 sta morisma fora de tot lo regne.
 e p̃stamet se feu dar la roba e leuaf
 del lit e feu tocar les trompetes e
 lo p̃mer qui isq̃ fora dīa ciutat fon
 lo rey e feu fer crida q̃ tots quāts
 fossen de .xj. anys en sus e de .lxx.

en ahal sots pena dela vida tota
laguessen aseguir. **E** aquell dia a
tendaren se en aquell loch : hon
los mozos erē stats vèguts **E** en
aquell cas lo rey feu traure molta
artellaisa necessaria per ala guerra
Eoz la virtuosa comtessa sabe q̃
lo rey tal crida feta fer hausia e to
ta la gent lo seguia que fossen de
.xi. anys ensus fonch molt atribu
lada conexent que son fill era com
ps en aquella e era forçat de anar
hi. **E** ab gran cuyta apeu ellabana
hon era lo rey : e donant dels ge
nolls en la dura terra ab veu pia
dosa feu principi a paraules de se
blant stil. **Q**uos rey prudentissim
antich en benaueturada vida ala
vostre sactedat meritamēt selguar
da hauer pietat e compassio deles
personas affligides perque yo ado
lozda comtessa vinch ala vostra
excellencia a suplicar que axicom
sou misericordios : e ple de tota
bondat e virtut que haia pietat
de mi coz no tinguia en aq̃st mon
altre be sino aq̃st fill qui es de tan
poca edat que en res nous pot aju
dar **E** sia de vostra merce esser en
recort dela grā amistat amoze con
federatio del meu virtuos marit
ab lo qual vostra altesa ha tengu
da tãta amistat en lo temps deles
guerres e batalles. **E** redueich a
la memoria dela senyoria vostra
aquelles almoynes e caritats que
en lo temps del vostre hermitat
ge vous feya dar queus placia obe
yr als meus desigs e suplicacions
go esquem vullau lejar mon fill
qui es orfe de pare e yo no tinch
altre be ab quim pugua aconsolar

sino ab aquest miserable de fill .
Donchs senyoz puix sou pare de
misericordia e de pietat obtingua
dela merce vostra aquesta tan al
ta gratia perqui yo e mon fill per
asempre restem obligats ala sēy
oria vostra. **L**o rey conegue la de
sordenada voluntat dela comtes
sa e no tarda de fer li tal resposta

Capitol: xxi:

Com lo rey hermita fescusa que
no volgue lejar ala comtessa son
fill .

Dolt uos desia
ra hobeyr senyora
comtessa si la vostra
demanda fos hono
rosa e iusta com la honoz e stima
de vostre fill yo tinch per mia. car
sabuda cosa es que los homens
han de exercitar les armes e han
a saber la pratica dela guerra e lo
gentil stil que aquest benaentu
rat orde de caualleria te. **E** es de
guda cosa e de bona coustut q̃
los homens de honor en gran io
uentut deuē principiatar les armes
car en aquella edat aprenen molt
millor q̃ls altres axi en batalles de
camp clos com en guerres guerze
rades. **E** per quant aquest es ara
en la millor edat del mon perveu
re e sētir les honors grādissimes
quels cauallers aconseguexē en se
blants fets exercint virtuosos act
es. **P**erque yo vull portar en ma
companyia e tenir lo en compte
e stima de fill e yo fer li he tota

aqlla honoz quē sera possible per amor de son pare e per contēplació vostra. **E** quina gloria es per ala mare tenir fill ioue e disposques sia trobat es trobe en seblats batalles dignes de gloriosa fama. **E** perço es de necessitat que vingua ell ab mi: e yo dema fer le caualler perço que ell pugua emitar als virtuosos actes de son pare. **W**illem de varoych. **E** si ara hi va tots los bons cauallers lo tindran per millor. **E** yo qui tāt he amat a son pare en vida. tan be lo dech amaz en la mort: car en aqst mon iames portí mes voluntat e amor a home nengu com a vostre marit. **E** ara en loch seu vull a mar e bonzar a son fill: perço coz apresēt altre be noli puch fer. **P**er queus prech eus consell virtuosa comtessa queus ne tozneu dins la vostra ciutat e quem dexeu aqst vostre fill. **P**er ma se dix la comtessa seyo: vostre consel nom par boni bell per ami: vol me dar entendre vostra seyo:ia que aquesta art de caualleria es benaueuturada. **A**ns vos dich que es prou desaueturada dolorosa trista: e de mal servir. **S**i voleu maior speriecia que de vostra seyo:ia. **C**ar ahir ereu sa e alegre. **E** ara vos veig prou trist coxo e malalt: e trista de aquella quey dexe les persones. **E** ago es lo quem fa ami duptar del meu fill: car si yo era certa que no moria en les batalles o no fos nafrat be seria contenta anas ab la seyo:ia vostra. **A**ns qui es aquell qui ma segura los duptes de les batalles: que la mia anima tre

mola de strema dolor: car lo seu animo es alt e generos que voltra e mitar los virtuosos actes de son pare. **S**enyo: yo se que son molt grans los perills deles batalles: e perço la mia anima repos no pot hauer. **L**o milloz consell per ami es que la altesa vostra me done mon fill e vosaltres feu la batalla. **L**o Rey ab gra afabilitat dix. **T**otes coses stan be en bocha de dona. **S**enyo:ia comtessa no vullau en va despèdre vostres paraules anau ab la pau de nostre senyor e tornau vos ne dins la vostra ciutat que res no acabarieu. **L**os parets dela comtessa e de son fill la preguaren sen tornas e dexas alli son fill puix lo rey ne pnia carrech com ella veu que mes no si podia fer dix plorant.

Capitol. xxii.

Rementació que feu la comtessa com ague leixat lo fill.

Orosa desfrable si dir se pot q la grauitat deles m es dolors a totes les altres auangē. **E** doloroses lagrimas qui la destruccio miseria mia representen transportau los hoynts entristits en la presentia dela mia gran perdua no consentissen sino ab gemechs tristos e sospirs e sanglots esser hoydes. **A**questes son dolors de mare qui no te sino vn fill e aquell per forza li es leuat offerint lo ala cruel spantable e dolo

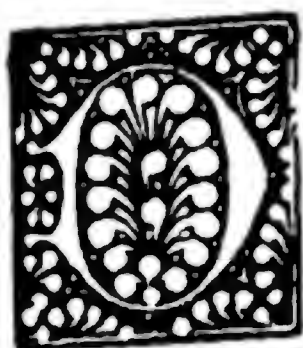
rola mort ab leys de molta am-
 stat e amor. E mare semblant a
 ouella secunda qui has parit lo fill
 per a esser mort e troceiat e la cru-
 el batalla. Mas que aprofita dol-
 re sobre cas inremeyable: puix lo
 Rey no pot hauer pietat de mi ni
 de mon fill. Lo Rey mogut de
 compasfio deles adolorides pa-
 aules e lamentacions dela Com-
 tessa corrèt dels seus hulla spesset
 lagrímes apartas vn poch e dix
 als parents dela Comtessa que la
 portassē ala Ciutat dos cauallers
 qui parents eren dela mare e del
 fill leuaren la adolorida Comtes-
 sa de terra en braços la portaren
 fins al portal dela Ciutat aconoz-
 tant la enla millor miera que po-
 dien. Deus pensau vosaltres dix
 la Comtessa aconoztar la mia grā-
 dissima dolor. Car com mes pa-
 raules me dieu de consolacio mes
 me turmentau e maior pena sent
 la mia atribulada anima. E per a
 quest sol fill que ami resta yo so di-
 ta mare e si aquest mor e la batal-
 la que sera de mi trista desauentu-
 rada que haure perdut marit e fill
 e tot quāt be tenia en aquest mis-
 erable mon. E no fora millor yo
 fos morta ans que veure tanta do-
 lor dauāt los meus hulla e agues
 agut vida lo meu marit e son fill.
 E uem valen ami los bens ni les
 riqueses puix so destituida de
 tot goig plaer e consolacio. E tot
 mon fet no es sino abundar en la
 grimes doloroses e viure en con-
 tinues lamentacions. Almeyas me
 fes deu gratia que pogues ateny-
 er ala vert delitosa riba del gran

Riu oblidant los n eus passats e
 esdeuenidors male passas eterna
 e reposada vida. Escabant la com-
 tessa semblats paraules lo fill feu
 principi atal parlar. Seyora yous
 supplich que sia de vostra merce
 que no plozeu ni vullau fatigar la
 vostra virtuosa persona per mi e
 yous bese les mans dela molta e
 strema amor que en la seyozia vo-
 stra tinch coneguda. Mas deueu
 pensar que so ia en tal edat q̄ dech
 exir deus les ales de ma mare e
 so per apoztar armes e entrar en
 batalles per mostrar de qui so fill
 ni qui es stat mon pare. Car si se-
 ra placent ala diuina magestat ell
 me guardara de mal: em lexara
 fer tals actes que seran plaments a
 ell: e la anima de mon pare ne se-
 ra aconsolada alla hon es e la mer-
 ce vostra se alegrara. Com la com-
 tessa li hobi dir tals paraules: gi-
 ral deuers sos parēts que la porta-
 uen e dix los. Ara dexau vos mo-
 rir per fill nengu: yo pensaua que
 la voluntat del meu fill fos con-
 forme ab la mia apartant se de vo-
 saltres e samagaria per los racons
 per fugir als perills deles batalles
 perque es de poca edat e yo veig
 que ell fa tot lo contrari. De es ve-
 ritat lexemple vulgar qui diu per
 natura caga ca. com fore al portal
 dela cintat los cauallers prengue-
 re comiat per tomar al camp. Lo
 fill dona dels genolls en la dura
 terra e besa los peus e les mans e
 la bocha ala mare e suplicala que
 li volgues donar la sua benedictio.
 Ela comtessa lo seya e dix li mon
 fill nostre seyo: deu te vulle tenir

è la sua pzoectio e custodia et gu
arde de tot mal e besal moltes vol
tes al departir e dix la comtessa tã
trist comiat es aquest per amí que
altra cosa nom fallia per aumetar
la mia miseria. Com lo fill fonch
partit la comtessa sen entra dins
la ciutat fent molt grans lementa
cions: e moltes honzades dones
dela ciutat la acompanyauen aco
notant la en la milloz mæra que
podien.

Capitol: xliii.

Com los cauallers qui hauien a
compãya da la comtessa sen tozna
ren al camp ab lo fill e recitaren al
Rey les lemētacions dela comtes
sa.

Os cauallers
sen toznaren al camp
ab lo fill dela Com
tessa e ferē relacio al
Rey de tot lo que la
comtessa hauia dit ne lo fill. E lo
Rey se alegra molt dela bona dis
crecio del fill E aquella nit lo Rey
feu molt be guardar lo camp que
no consenti que negu se desarmas
E al matí com lo sol son exít feu
regonexer entozn del seu camp s'hy
hauia gent alguna. Apres feu to
car les trompetes e feu mudar lo
camp enuers los moros quasi mi
ge legua de allí hon ells stauē atē
das en vn gran pla quey hauia: e
parades totes les tēdes feu refres
car tota la gent aço era ia passat lo
mig día. Los moros que saberen
que los cristians eren exíts fora de
la ciutat stigueren molt admirats
quina era stada la causa: car poch

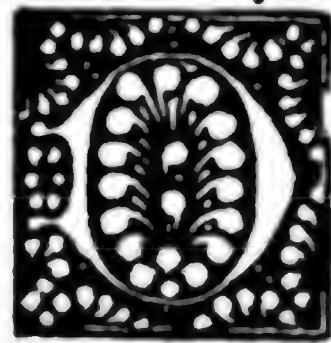
temps era passat que no tenien a
treuiment de exir sol vn pas defo
ra la ciutat e que ara los venien a
cerquar: digueren alguns capitãs
que aço hauia fet la grandíssima
crueltat del lur Rey cale ben cale
quí sobre se hauia fet morir acruel
mort los embaxadors cristians E
ells hauíē prouehit de hauer gēt
de spanya: o de França. e per aço
nos van cerquant. E poden esser
certs que tants com ne pendrà de
nosaltres tots seran tallats apeçes
menudes. Parla hu de aqlls em
baxadors qui hauia portada vna
lettra dela concordia dela batalla: e
dix ells nos ferē molta de honoz
e com som dins la ciutat vem infí
nida gent per les torres e per les
plages sínestres e terrats que era
vna gran admiracio de veure tan
ta gent armada que per Adafom
et yo arbitraua que deusen esser.
.cc. milia combatents. E aqst mal
uat de Rey ha fets fer los lurs em
baxadors sens q nou merexíehoy
des per tots los capitãs moros les
paraules de aquest embaxador re
beren informacio dels altres mo
ros qui erē ètrats ab ell dins la ciu
tat e vista la veritat matarē lo rey
cale ben cale. E alçaren altre per
Rey Empero per tot aço ells se ar
maren com si aguessen adar batal
la e vengueren auísta dels cristians
Era ia quasi lo sol baix: einpero
deliberaren de pujar sen alt en vn
mont quey hauia prop. Lo Rey
hermita qui veu aço dix per la mia
se ells mostren tenir temoz de no
saltres: e perço sen son puats tan
alt Zira díguau senyors e germãs
.c.f.

meus voleu que vençam aquesta
 cruels mozos per força d'aimes o
 per aptea de guerres: car ab la aiu
 da de nostre senyor deu e dela sua
 sacratissima mare vous dare ven
 gedors. Tots digueren se'yor adi
 ficil cosa tenim nosaltres esser vè
 gedors si ia la misericordia de no
 stre senyor deu nons ajuda e la vo
 stra virtut: car com ells han vist lo
 lur Rey mort hā aiustada tota la
 mes gent que han pogut e son en
 nombre molt més que nosaltres e
 perço tots crehē que la piii' part
 sera la nostra. **E** se'yors dix lo rey
 vous deman en gratia que no sia
 de sinayar. **E** com no haueu vist
 vosaltres en les batalles los poch's
 vençre als molts: e los flachs ven
 çre als forts: parau be siment en lo
 queus dire en les guerres mes val
 abtesa que fortalesa. **E** per be que
 nosaltres siam pocha gent e ells
 molta aci sera lo gran renom e fa
 ma que reportare; per tot lo mon
 e tots los qui apres de nosaltres
 vendran nos allegaran en exem
 ple de perpetual gloria: e yo qui
 fas hermitana vida tots quants
 en aquesta batalla ab mi pendran
 mort yols absolch apena e a culpa
E cascu deu sforçar lo seu animo
 en semblats actes e no tembre los
 perills dela mort: car mes val mo
 rir com acristians que no esser ca
 tius en poder de infels. Donchs
 cascu deu fer sforç per be afer e do
 nem la batalla e siam vengedors
 com se vulla que sia: car no sera
 princep en lo mon qui incriminar
 nos pugua de infidelitat: ne de
 poch animo que no haïam fet tot

lo possible en defendrens de aque
 sts infels enemichs nostres qui n's
 volien leuar la nostra propzia terra
 e les mullers fills e filles iutgar a
 perpetual captiuitat. **E** acabāt lo rey
 hermita paraules de tāt animo lo
 qui solia esser Rey ab animo viril
 feu principi a tal parlar. La tua re
 al e elegāt se'yoría afabilissim pare
 me assegura q los teus virtuosos ac
 tes son tals que clarament manife
 sten tu qui est. **E** no resta sino que
 tu alses la tua poderosa ma ab tal
 lant spasa. puix es la nostra sperā
 ga e refugi: e ab la tua victoriosa
 ma anem contra los infels: e ma
 na anosaltres que fassā actes q siē
 de gloriosa recordacio: car tots
 los p'sts hobeyr te e seruar los ma
 namets teus. **E** no es lícit ia ano
 saltres tenir pus consell sino que
 ab armes cruels e ventadozes de
 tanta inhumanitat ab grā alegria
 firā contra nostres enemichs: car
 mes val al caualler bona mort que
 mala e penosa vida. **E** plagueren
 al Rey hermita les animoses pa
 raules de laltre Rey qui solia esser
 e dix en tal forma.

Capitol .xxiiii,

Com lo Rey hermita feu valletar
 lo seu camp e trames ala Comtes
 sa que li trametes dues botes de
 lauoz de spinachs de coure.

Oe inestimable
 alegría me alegre yo
 mon natural senyor
 com vos veig ab tan
 sforçat animo de valeros caualler

E perço no vull fer mes rãhons
sino que puix lo poder per nostre
señor deu es amí dat: e aþs per la
excellẽcia vrã faça cascu axí coz yo
fare. **C**ar ab lo diuinal adutori
yous dare vẽtança de vostres ene
michs **E** pres vn cabas en la vna
ma e vna exada en l'altra e mes se
primer de tots. **E** com los grans
senyors veren fer tal cosa al rey cas
cu feu axí com ell feya: e ia lo virtu
os Rey de continẽt que isque dela
Lutat prouehí de totes les coses
quí eren necessaries per ala guer
ra. **E** entorn del seu palench feu
vn gran vall be vna lança darmes
en alt e dura fins a vna gran ribe
ra d'aygua quey hauia. **E** lexaren
en mig vn gran portell que be .d.
homens podien passar al colp. **A**
l'altra part cauaren e ferẽ altre grã
vall que tenta fins al cap de vna
gran penya quey hauia. **D**ix lo
Rey puix aço es fet de ací fins al
dia noy ha sino dues hores: anau
vos cuytadamẽt **D**uch de cloest
re e vos Comte de Salasberí ala
Comtessa que per amor mia e per
amor de vosaltres me vulla trame
tre dues grans botes que te den
guillem de Haroych alt en la cam
bra deles armes: que son plenes
de lauoz de spinachs los quals son
tots de coure: e ells prestament hi
anaren e ab prechs e manaments
que li ferẽ de part del rey los ague
ren dela comtessa si be staua mal
contenta del Rey perque nolí ha
uia volgut donar son fill: empero
conexent la gran necessitat qui lan
constrenyia son contenta: per be
que nos pogue star que no digues

val me deu e que es aço de aquest
rey de vẽtura q̃ tant sap en la mia
casa que no tinc res q̃ de armes
sia ho de guerra que tot nou sapia
yo no se si sap de adeusnar ho sia
nigromantich. **L**os barons feren
carreguar en carros les botes dela
lauoz dels spinachs e portarẽ les
al camp. **C**om foren dauant lo rey
digueren li tot lo que la Comtes
sa hauia dit: e lo virtuos Rey se ps
a riure e ab cara asable los feu mol
ta festa. **A**pres feu portar la lauoz
dels spinachs en lo portell e lasarẽ
los per terra así que coz los moros
passassẽ los se ficassẽ per los peus
e axí son fet. **E** mes feu fer molts
dota fondos a manera de pous
que com exissen de vn mal que do
nassen en laltre: e tota la nit los cri
stians altra cosa no ferẽ. **C**om cla
retar comẽça l'alba los moros feyẽ
grãs alegries sonant tabals trom
petes e anafils: e ab multiplicades
veus cridaue batalla: e ab aquella
alegria del mont baixaren venint
contra la gent cristiana **L**o hermi
ta Rey mana que tota la gent sua
sigues en terra gitada fent demo
stracio que dormien. **C**om foren
quasi atret de bombardas se leuarẽ
tots mostrand esser mal desitres en
la guerra: e comengaren ordenar
ses batalles: com los moros foren
dins lo portell dix lo Rey senyors
en gratia vos demã que no sia de
smaiar voltem lasquena fengine
que fogim: e los moros qui fugir
los veyẽ cuytaren lo mes que po
gueren. **C**om foren dins lo dit por
tell que per altra part passar no po
dien ficauen se aquells grans de
.c.ii.

roure per les soles dels peus. com lo virtuos Rey hermita veu los mozos dins lo portell feu vn poch detenir la gent sua axi com aquell qui era e la guerra e en les armes destre. E veu aturar los mozos per les nafres dela lauoz dels spí nachs e altres que cabien en los pous qui eren cuberts de rama e desus terra. Lauora lo Rey ab alta veu se pzes a cridar.

Capitol xxv:

Com lo rey hermita dona la batalla als mozos son vengedoz.

Ocauallers dignes de honoz dexau la vista dela ciutat e girau la cara als enemichs dela cristiana fe e nostres: firam ab gran animo que la iozma da es nostra donē los cruel batala e no pzunguam nengu a merce. Lo rey fon lo pñmer feridoz: aps tots los altres. Los mozos qui veren tant brauamēt ferir los cristians e tots los demes nos podiē moure per les grās nafres que teniē los fon forçat de morir e fon feta molt gran destructio dels los qui venien detras com veren que los cristians hauien feta tan gran destroça dels mozos sens fer resistencia alguna fugiren deuers lo castell de allí hon eren partits e feren se allí forts. Lo rey persegui lencaç matant e degollāt tāt coç a conseguir ne podien. Lo rey fatiguat per les nafres que tenia aturats vn poch. E pzunguerē vn mo

ro molt grā e de desmesurada figura. E lo rey aps que ague fet caualler lo fill dela comtessa volgue q matas aqll moro: e lo fadrí ab gran animo li dona tāt colps ab leipa sa fins quel ague mort: coç lo rey veu mort lo moro pzes al petit infant per los cabells e lāçal damunt lo mozo e fregual fort q los bulla e la cara tot staua ple de säch: e les mans li feu posar dins les nafres e axi lo encona en la säch de aquell moro. Zipzes isque molt valēt caualer e virtuos de sa persona tāt valgue en son temps que en vna gran part del mon no si troba caualer que tant valgues. Com lo bon rey veu la batalla venguda: ana seguint los mozos. E tants com ne aconseguien tots los feyē morir. Aquesta fon la mes grā del confita e de mortaldat de gentes q en aquell temps fos feta: que en spay de: x. dies morirē. xcviij. millia mozos e lo rey per les nafres que tenia no podia molt anar aporta ren li vn caual perque caualcas. verament dix lo rey no fare tots los altres tan apeu que yo anas acaual cosa seria molt desigual. Anaren a poch pas fins que fore al castell hon los moros se eren fets forts. E aqui pararen lo cāp e reposaren aquella nit ab alegría inestimable. E al matí en lalba clara lo rey feu tocar les trompetes e armas tota la gent lo rey se vesti la sobrevesta real e mes se lo primer de tots e donarē vn gran conbat al castell a hon foren ben seruits de ballestes e langes e de canteres que dalt del castell tirauen. E tāt

se sforça lo Rey que passa tot sol que no era negu qui ajudar li pogues. E lo petit infāt fill dela comtessa dix ab grās crits cuytau caualers de honor cuytem per ajudar al nostre Rey e seyoꝝ qui ses posat en gran perill. E pzes vna pauesina petita que vn patge li portaua e mes se dins lo vall per passar lla hon lo Rey era. Los altres qui veren lo petit infant que passaua tots se lexaren anar al colp per passar al altra part hon foꝛē molts caualers morts e nafrats: e pero linfāt ab la iuda de nostre seyoꝝ no psmal negu. E oz tots foꝛē passats a guerē foch e molta lenya e posarē lo chala porta del castell: e de allí posas en la primera cuberta. Linfant se pzes acridar tan alt com pogue e dix. O dones angleses exiude fora e tornau en vostra primera libertat: car vègut es lo dia dela vostra redēpcio. ccviii. dones stauē dins lo castell: com sētirē aqlla veutotes cuytaren ala porta falsa del castell: car ala altra gran foch si tenia. E totes les dones foren rebudes per los cristiāns en les quals hi hauria moltes dones donoz: com los moros veren lo gran foch e q̄ tot lo castell se cremaua volien sedar apreso e tames lo valeros rey ho volgue consentir sino que tots morissē a foch e a flama: e los qui exien de fora del castell prestamēt eren morts: o ab lances los feyen tornar dins. Així foren morts e cremats aquell dia. xxi. milia moros. Partí lo Rey hermita del castell ab tota la gent e anaren per tot lo regne en aquelles parts q̄ los mo

ros preses hauien. No trobaren moro nengu que amerce ells volguessen pendre: e anaren fins al port d'antona hon trobaren allí totes les fustes e nauilis ab que eten vèguts. E tots los moros que trobarē en les fustes lāçaren en mar: e cremaren totes les fustes ab que eren venguts. Apzes lo rey hoꝛdena e feu ley general que qual se volgues moro qui entras dir a la illa de Anglaterra per quins afers se volgues que moris sens neguna merce. Com agueren recobrat tot lo regne lo vot son complit del rey e ab tota la gent sen entra dins la Ciutat de varoych. La Comtessa coz sabe que lo rey venia ixque arebrel ab totes les dones e donzelles dela Ciutat. Car homens no ni hauria restats sino los que erē malalts o nafrats. Com la comtessa son prop del rey dona dels genolls en la dura terra e totes les altres dones cridant ab altes veus. E si a venguda la senyoꝝia del rey vègēdoz: e lo virtuos senyoꝝ ab cara asable les abraça atotes de vna en vna. E pzes la Comtessa per la ma e anaren així parlant fins que foren dins la Ciutat. E la comtessa fēt li infinides gracies dela molta honoz que feta hauria a son fill. E apzes les feu atots los altres grans senyoꝝs.

Capitol. xxi.

Com lo rey hermita se manifesta ala comtessa la mller.

.c. lli.

ient reposat

per alguns dies lo virtuos Rey hermita puix hauia donada si ala guerra e posat tot lo Regne en traquille pau e segur statmēt: vn dia stat en la sua cambra delibera manifestar se ala comtessa muller sua e atotes les altres gentes perque pus prest pogues reititubir la senyoria al primer rey e tornas afer la acostumada penitencia. **E** rida vn seu cambrer e donali lo mig anell q̄ hauia partit ab la Comtessa com della ps comiat volēt anar ala casa sacra de Hierusalē **E** dix li amich ves ala Comtessa e donali aqueix anell e digues li seblants paraules. **L**o cambrer ana prestament ala Comtessa agenollas dauant ella e dix li. Senyora aquest anell vos tramet aquell qui de amor infinita vos ha amada heus ama. **L**a Comtessa pres lanell e alteras tota com lo veu: e fon posada en fort pesamēt entras se en la sua cambra molt pstatmēt: e as q̄ obris la caixa agenollas dauant vn ozatori q̄ tenia en lo petit retret hon era la mare de deu seyoza nra e feu principi atal ozacio. **O** humil mare de deu seyoza misericordiosa. **A**b initio et ante secula creada in mente diuina: vos sola fos digna de portar en lo vostre verge vetre nou mesos lo Rey de gloria: feu me senyora complida gracia qui sou complida de totes les gracies. **E** per aquella consolacio que la vostra sacratissima anima ague per la salutacio de lagel me vullau aconsolar lo cors e lanima: e que

placia senyora gloriosa fer que lo vostre pfectos fill me faça gracia que aquest anell sia del meu virtuos marit: car vous promet de seruir vos vn any complit en la vostra deuota del puig de franca e donar hi .c. marchs dargent. **E** leuas dela ozacio e obrivna caixa hon el la tenia laltra part del anell aiust als la hu ab laire: e veu que totes les armes se mostrauen en lanell: e que tot era hu: conegue que era del comte son marit: e dix ab molta turbacio. **D**iguau me getilom hon es mon seyoze lo comte de varoych. **E** lo cambrer entes queu deya per son fill. **D**igau me per vostra bondat si es stat pres ne catiuat per los mozos ne que es stat dell que nos sia trobat en les foris batalles ab lo Rey e ab los altres cauallers: car yo crech verdadera mēt q̄ si ell fos stat en llibertat sua que noy aguera fallit. **O** misera de mi e feu me certa hon es que cuytadamēt hi vull anar. **E** volgue exir fora dela cambra e anaua ta tozbada e fora de son natural setimēt q̄ no trobaua la porta per hon pogues exir: e aço causaua la inestimable alegria que tenia dela venguda de son marit: e tanta fon la turbacio que perde los sentimēts e caygue en terra smortida. coz les sues donzelles la verē en tal punt star ab grans crits lançarē doloroses lagrimes e ferē tristes lemētacions. com lo cambrer veu star en tal punt ala comtessa molt spatat sen torna al Rey ab la cara molt alterada. **L**o Rey li dix amich com vens tal quines noues me portes

de lla hon te frames **L**o cambree dona dels genolls en terra e dix. Senyor per vna grã ciutat yo no volguera que vostra senyoria m'agues trames yo no se lanell qui na mala virtut te n'í es stat fet per art de nigromancia que l'ata a gut vostra senyoria dels moros: car decontinēt que la comtessa lo fa mes al dit es cayguda morta en terra a com par cosa de grã admiracio la mala propietat que te **S**ancta maria val dix lo rey e serave ritat que la virtuosa Comtessa sia morta per causa mia. **L**o rey se leua dela cadira e prestament ana a la sua cambra e trobala mes morta que viua ab tos los metges qui treballauen en la salut sua. **E** lo rey admirat de semblant cosa preguia als metges que en tot cas del mon li donassē socors e no si plagues res que la comtessa cobras la perduda sanitat. **E** lo virtuos rey de aqui iames se volgue partir fins que son tornada en lon bon recort **E** com la comtessa ague cobrada la natural conexença e veu lo marit e rey leuaf corret e agenollas dauant ell pervoler li besar los peus e les mās mas lo benigne seyor nou volgue consentir sino q' la pres del braç leuala de terra e abraça e besala moltes: e en aquella hora donas aconexer atots los senyors del regne e atot lo poble **L**a fama ana per tot lo castell e per tota la ciutat com lo rey hermita era lo **C**omte Guillem de Haroych **E** tots los seyors grās e pochs dones e donzelles dela Ciutat vengueren ala cambra dela comtessa per festejar

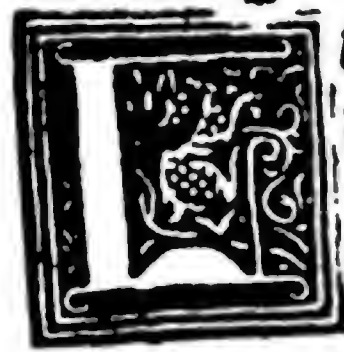
lo rey e ala nouella reyna. com lo fill sabe que lo rey era son pare ciutadament ana ala cābra agenollas als seus peus e besala hi moltes voltes ab les mās ensemps. e tots aquells Barons prengueren lo rey e la nouella reyna e tots enseps anaren ala maior sglesia e aqui feren lahors e gracies infinides ala diuina bondat com per mans de vn tan valētissim caualler **E** nglaterra era stada liberada de poder de infels. **E** pres tornaren al castell ab moltes trompetes e taborninos ab gran triumpho e alegria. **L**o foren en la gran sala del castell la comtessa suplica al rey son marit e atots quāts allí eren volguesen sopar ab ella aquella nit e cascun dia menassē allí tant com hi aturarien e lo rey e tots los altres loy atorguaren e foren contents. **L**a comtessa se parti del rey e pres totes les dones e donzelles dela casa e prestament se despullaren e be aromanguades emparamentaren vna grã sala de molt bells draps de ras tots obrats doz de seda e de fil d'argent de molt gran sima les altres dones les vnes al rebost les altres ala cuyna: en tant que aquesta virtuosa seyoza d'inspech spay feu molt noblament adobar de sopar. com tot son prest frames adir al rey que tota hora que li fos placent que sa senyoria vingues a menjar ab tots los altres. **L**o rey ab los altres grans senyors entra en la gran sala: e com l'aveu axí en orde ab totes les viandes prestes e lo tinell parat de molt riqua vellada doz e d'argent dix si deu me .c.iii.

salue la persona be par que la com
tessa ha tēgut les mans en tot coz
ella sia la mes diligent dona del
mon. Lo virtuos rey mana que p
mer de tots se sigue laltre Rey
qui solia esser. Apres feu seure la
Comtessa la muller: apres sigue
lo Rey hermita: apres seyen los al
tres Duchs segons per horde ve
nien Apres en altres taules foren
collocats los Marquesos Com
tes nobles e cauallers tots foren
molt ben seruits de diuerses vian
des segons tals seyors eren mere
cedors. e tant com en la ciutat atu
raren continuament menieren a
despesa sua: e cascun dia si seyen
molt grans festes Passats que fo
ren. ix. dies venguerē. cccc. carros
carreguats doz e dargent de yoles
e de coses de gran stima: les quals
hauia trobat en poder dels moros
Dana lo Rey que aquestes yoles
loz e largēt los posat en poder de
quatre senyors e son acomanat al
Duch de cloestre: al Duch de
Betasfort: al Comte de Salasbe
ri: e al Comte destafort. Et aço lo
rey mana per al següēt dia consell
general Com tots foren aïustats lo
Rey hermita isque de vna cābza e
entra en lo consell molt bē abillat
ab roba de brocat rocegant ab lo
mantell de carmesí forrat de hermi
nis ab la corona al cap: e lo ceptre
en la ma: e assegut en lo consell en
presencia de tots feu principi a pa
raules de semblant stil.

Capitol. xxvii.

Com lo Rey hermita restituí al

primer rey les robes la corona lo cep
tre e lo regne e torna a servir deu

La segura glo
ria que tenim de es
ser stats victoriosos
nos deu molt alegrar
e de aquella deuem
retribuyr infinides gracies a nost
re seyor deu: com totes les gracies
deuallē dela sua inmensa bondat: e
misericordia: car ab lo seu adiuto
ri auē vengudes totes les batalles
e mortz: tots los nostres enemichs
e dela cristiana fe: e ab spases nues
son stats vengedors e hauem ven
tades les nefandissimes insulries e
dās quens hauē fets: e es venguda
tota la lur desferra en nostre po
der perque yo vull e man que tota
aquella sia repartida entre vosal
tres. E tots aquells qui son stats
nafrats en lo recobrament de cast
ell vila o ciutat agen dues parts E
tots aquells qui seran asollats de
qual se vulla de sos membres que
armes no pozā portar aqueste tals
agen. iiii. parts. Los qui no haurā
pres mal negu haian vna part e la
honor qui mes val. E vos mon
Rey e senyor be deu esser conten
ta la alteza vostra dela gracia que
lommipotent deu vos ha feta que
ab ajuda de vostres vassalls haiau
cobrada tota la illa de Anglaterra
e reduyda en lo primer sament:
perque yo ara en presencia de tots
aqueste magnanims senyors vos
restituesch tot lo regne e la seyoría
de aquell la corona lo ceptre e les
reals robes. E suplich ala vostra
real magestat que les vullau accep
tar de vn vostre seruidor e vassall

E de contmēt les se despulla e tot nas auestir labit. Lo Rey e tots los barons loy tingueren amolta virtut e gētileſa e ferē lī infīnīdes gracies dela ſua grandīſſima coz teſſā. Lo Rey ſe veſtī les robes re als poſas la cozona al cap e lo cep tre en la ma. **E** pregua molt al her mīta que lī fes tāta gracia que vol gues aturar en la ſua coz que ell lī darā lo pīncīpat de **B**ales e q̄ pozia tant manar en la ſua cort e en lo regne coz la ſua propīa per ſona. e tots los del conſell p̄guarē lon molt e ell ſeſcuſa dīent que no lexaria lo ſeruir de deu per les va nītats de aq̄ſt mon. **E** cis pot con templar quanta era la virtut: e ſīn gularitat de aq̄ſt caualler que po dia reſtar Rey e ſon fill apres dell e ſames ho volgue fer: **S**ī be ſos parēts e ſa muller lon haviē molt preguat. **C**om lo Rey veu que no volia reſtar en la ſua coz delibera ſes alguna gracia al fill per amor e ſguart de pīmar al pare e donalī la maior part del regne de cornua lla: e q̄s pogues coronar de cozo na de aſer e no de altra coſa: e q̄ ſagues a coronar lo dīa dels tres **R**eyſ dorient e lo dīa de ſīncogeſ ma. **E** tots quants exīren dell ſer uaren aqueſt horde: e huy en dīa ſe corone de cozona daſer. com lo comte hermita ſabe la gracia que lo rey haūa feta a ſon fill ana da uant ell agenollas als ſeus peus: e beſalī la ma ſī be lo Rey no lay vo lla dar e feu lī infīnīdes gracies del donatīu que haūa fet a ſon fill. **E** pres comiat del Rey e de tots los dela cort: los quals lexa molt ado

orīs dela ſua partida perſo com ots lamauen de maior amor que alaltre rey: e atot lo poble despla gue molt com haūa renunciada la ſenyorā. com lermīta ſon pattie del rey ſen ana fora dela ciutat en vna ſua vīla qui diſtaua vna legua dela **C**iutat: e aquí atura per al guns dīes. Lo rey ab tot lo con ſell hordenaren que lī foſſē trame ſos. **x**xx. carros carreguats deles mīllozs ſoyes que haūen preſes dels moros. com lermīta veu los **C**arros dīx als quills portauen: tornau los a mon ſēyor lo rey e dīgalī que yo no vull ſīno la ho nor que lo proſit ſīa dell e de tots los altres: e toznaren ſē p̄ſtament ala ciutat. com lo rey e los altres ſenyors ſaberē que no haūa vol gut reſpendre tots dīguerē que aqueſt era lo mes magnanīm e vīr tuos caualler que ſames ſos ſtat en lo mon: e que de aqueſta conh ſta no ſē haūa portat altra coſa ſī no honoz per ſīl e nafres: coz la vīr tuoſa comteſſa ſabe que ſon ma rīt ſen era anat deſempara lo caſt ell e no dīx res al rey ne anegu: ſī no ab ſes dones e donzelles ana hon ſon marīt era. **E** mpero lo rey e los altres grans ſenyors pochs dīes erē que no analſē aparlar ab lermīta per hauer conſell del ſta ment del regne: e de moltes altres coſes: vn dīa ſtāt parlant lo rey ab lermīta la comteſſa entra en la cā bra e lo rey dīx lī ſēyora no pren guau enuīg del q̄us dīre. **E** los ſou ſtada cauſa q̄ yo haūa perdut lo comte vrē marīt al qual yo de bon grat darā la terga part de mon

regne e que ell aturas ala continuà
en ma compàya. **E**y trista dix la
comtessa: e coz senyor so yo stada
causa de hauer lo vostra seýoria
per mi perdut: perço coz se que ell
vos ama sobre totes les coses del
mon dix lo Rey. **E** si vos laques
feu molt preguat ell fora vengut
ab mi. per la mia se senyor dix la
comtessa yo tinc molt maior dup
te q no es aquex que no perda a vo
stra seýoria e aell que nos pose en
algun monestir axi passaren entre
ells moltes rahons. Lo Rey com
li: paregue hora sen torna ala ciu
tat **E** dins tres dies lo rey ab tota
la gent fon pñt per partir Lo com
te hermita dix a son fill que sen a
nas ab lo rey e quel seruis de tot
son poder. **E** que si debats o que
stions veniē en lo regne en negun
cas del mon no vehgues contra
son rey e senyor per molts mals e
dans quet fes. **E** dich te verda
rament que la maior infamia quel
caualler pot hauer en aquest mon
lies com ve contra son seýor natu
ral. posat cas quel rey te leuas tots
los bens que tens ne pories hauer
no vullas venir contra la magest
at sua: Car axicoz los leua los pot
tornar: Aiges aquesta doctrina de
mi per moltes iniuries quel Rey
te faça axi dar te dema o de basto
o spasa o qual se vulla altra cosa
que vergonya not pot fer: bet po
zia fer dan en ta persona mas no
vergonya perço com es ton Rey
e senyor natural: yo viu stat en la
cort del Emperador vn Duch val
sall e sots la senyoria del Imperi
vn dia de natal exint lempador

de missa ab infinita gēt de duchs
Comtes e Marquesos e molt
nobla caualleria. Lempador a
naua vn poch eulat de vn Visbe
qui la missa dita hauia e dix algu
nes paraules dell **E** lo Duch per
quant era parent e amich del Vis
be volgue satisfer en les paraules
que Lempador dites hauia **E** le
mpador en aquell cas no tingue
prou paciēcia alga la ma e donali
vn gran bufet. Dix lo Duch seny
or aço e molt mes pot fer la mage
stat vostra perço coz so vostre sub
dit hi haure paciēcia. **E** si negun
altre Rey o Emperador en lo me
nor cabell del meu cap contra ma
voluntat me tocas yol ne fera pe
nedir. **E** perço mon fill te prech
ta caramēt com puch ni se contra
ton Rey no vullas venir. **E** axi
loy pzomes lo fill de complir tot
lo que li manaua. Lo Comte her
mita feu molt be abillar a son fill
e atots los qui ab ell anauen de so
yes e robes e bones caualcadures
de caualls aquanehes: e pres son
comiat axi del pare coz dela mare
E no parti de allí fins que sabe q
lo Rey volia partir: com lo Rey
fon al portal dela ciutat demana
lo fill del comte hermita. e lames
se volgue partir del portal fins q
fon vègut: e allí ala porta lo feu
conestable maior de tota anglater
ra. Lo Rey parti e feu la via dela
Ciutat de Londres Com la com
tessa sabe que lo Rey era partit p
gua al comte que tornasse ala ciu
tat e lo comte fon contēt e aqui si
guerē per spay de. v. mesos: en la
fi de aqlls lo comte pguia molt ala

comtessa que no sen enulas q̄ aell
era forçat que hauia de complir
lo vot q̄ tenia fet de servir deu en
vida hermitana. **¶** Aix la comtessa
seyor lo meu sperit dies ha stat al
terat hauēt sentimēt dela mia do
lor .car no ignoraua la mia adolo
rda anima que p̄ior hauia de es
ser la recruada que no la malaltia
¶ Almenys vostra merce façam gra
cia que vaia ab vos perque pugua
servir la vostra virtuosa persona
e farem vna hermita ab dos apar
taments ab vna sgleſia que haura
en mig. **¶** E no vull q̄ ab mi stigüe
ſino dos dones ansianes e vn pre
uere quens digua missa. **¶** Tantes
rahons dix la comtessa que al com
te son forçat de hobeyr los seus
prechs .com la comtessa veu que
de tot se hauia de fer: no volgue
que en aquella hermita aturatsen
hon solia star. **¶** Das eligi vn altre
loch lo qual era molt delitos de
gran ſpeſura darbres hon hauia
vna molt bella lucida font que so
bre les verts florides erbes ab su
au remor corria: e en mig de aque
lla delitosa praderia hauia vn pi
de singular bellea. **¶** E cascun dia en
aquella lucida font venien abeure
totes les besties saluatges de tota
aquella silua que era vn grā delit
de veure les .com lermita son aca
bada de fer e son fornida de totes
les coses necessaries ala humana
vida. **¶** Lo Comte e la Comtessa
hauia donat horde en lo regimēt
dela ciutat e de tot lo comdat e a
guerē collocades les dones e don
zelles de lur casa e volſē partir per
anar al hermitatge arba lo com

te de notarbalam qui venia emba
xador per lo Rey al comte e ala
comtessa ab letra de crehēça. **¶** E
baxador p̄gua molt al comte e ala
comtessa de part del Rey q̄ li vol
guessē fer tātā gratia que los dos
volguessē anar ala ciutat de Lon
dres perço com ell hauia contract
at matrimoni ab la filla del Rey
de França. **¶** Almenys si ell no podia
anar que la comtessa no li fallis:
perque era de grā necessitat perq̄
ella iebeſ la Reyna e li mostras
la pratiqua e costum de Anglater
ra e perque era dona de gran linat
ge e de gran discrecio lo rey li vo
lia fer aquesta honoz per lo seu
molt merexer. **¶** Lo comte hermita
respos en seblāt forma. **¶** Embaxa
dor direu ala magestat del senyor
Rey que yo fora molt contēt que
pogues servir la excellēcia sua em
pero no puch lejar lo vot que tinch
fet de servir adeu. **¶** Dela comtessa
yo so molt content que ella satis
faça per la sua honoz e la mia. **¶** La
virtuosa comtessa stimara mes re
star per servir son marit que no
veure les festes. **¶** Das com veu la
voluntat del comte son marit e la
iusta raho que en tal necessitat no
deuia fallir al Rey dix que era con
tenta. **¶** Lo comte hermita p̄s comi
at de tots ab infinides lagrimes
son fet lur departimēt e anassē al
seu hermitatge hon stigue ab grā
repos per lonch temps. **¶** E cascun
dia aps que hauia dites les hores
venia sen dauall aquell bell arbre
per veure les besties qui venien a
beure ala lucida font.

Capitol .xxviii.

Com lo Rey de Anglaterra se ca
sa ab la filla del Rey de França: e en
les bodes foren fetes molt grans
festes.

Alaquint de io

rn en iorn: e dexat se
anar los ánimos ocí
osos dels cauallers
anglesos molts dies
erē passats en pau trāquilítat e re
pos folgat haviē. Lo virtuos rey
de Anglaterra perque a total ocí e
languiment nos sotsmetēs sen: de
libera puix haute contractat matri
moni de fer cridar cort general así
que si ses grā exercici d'armes La
fama son diuulgada per tots los
regnes de cristians dela grandissi
ma festa que lo famos Rey prepa
raua. Seguis que vn gentilom
de linatge atich e natural de Bre
tanya anāt en compāyia de molts
altres gentils homens qui ala grā
festa anauē aturas mes darrer de
tots e adormís sobrel roci fatigat
del treball del grā camí que fet ha
ua son cauall lexa lo camí e pres
per vna senda qui dregaua ala de
litosā font hon lermíta staua qui
en aquell cas se delítua legir vn
libre qui es nomenat arbre de ba
talles. E feya continuament gra
ties com aquell libre legia a nostre
sempoz deu deles singulars gracies
que en aquest mon hauia aconse
guides seruint loz de de caualleria
E stant así veu venir per aquell
pla vn home acauall: e conegue
que venia dormint: lexa de legir
e nol volgue despertar. Com lo
roci son dauant la font e veu lay

guā acostat per voler beure: e per
que tenia la falsa regna en largo
dela sella no podia: e tant bascha
que son forçat al gentilom ques
despertas: e obrint los huls se veu
dauāt vn hermita ab molt grā bar
ba tota blācha: e quasi les vestidu
res rompudes e mostrauas flach
e descolozit. E aço causaua la mol
ta penitēcia que feya continuamēt
e per les moltes lagremes quels
seus huls destillaue li erē los huls
molt apoquits. Lo conspecte seu
era de home admirable e de gran
sāctedat. Lo gentilom se admira
de tal visio. Empero per lo bon
fētít que tenia conegue que deuia
erē algun home de sācta vida qui
sera allí retrer per fer penitēcia e
saluar la sua ánima. E com a ho
me desembolt pñtamēt descaualca
e feu li grā reuerēcia: lermíta lo re
be ab cara afable: e aseguerē se en
la vert e delitosa praderia lermíta
feu pñcípí atal parlar. Gentilom
prech vos per vostra cortesía e gē
tilesa quem vullau dir lo vostre
nom e coz sou en aquest desert vē
gut ni per quins negocis. Lo tar
da gran spay que lo gentilom res
pos ab tal rahonament.

Capitol. xxix.

Com l'irant manifesta son nom
e son linatge al hermita.

are reuerent
puix ala sāctedat vost
ra plau tāt saber mon
nom yo so molt contēt

dírlous **A**quí dís **T**írat lo blách:
perço com mon pare fon sēyoz de
la marcha de **T**íranía la qual per
la mar confronta ab **A**nglaterra:
e ma mare fon filla del **D**uch de
Bretanya: e ha nom **B**lanca: e
perço volgueren que yo fos nome
nat **T**írant lo **B**lanch fama es
per tots los regnes de cristiás coz
lo sereníssim **R**ey de **A**nglaterra
ha manada celebrar cort general
en la ciutat de **L**ondres e ha con
tractat matrimoni ab la filla del
Rey de **F**rāça qui es la mes bellís
sima donzella q̄ sia en tota la cristi
ādat: e te moltes singularitats que
les altres no tenen: entre les altres
ne puch recitar vna trobant me yo
en la cort del **R**ey de frāça lo día
de sāt **A**driel passat en la **C**iu
tat de paris perque aquell día era
stat fernet lo matrimoni lo rey fe
ya gran festa: e lo **R**ey e la **R**eyna
e infantia menāuen en vna taula
los tres e veraderamēt vos puch
dírl senyoz que com la infāta beusa
ví vermell que la sua blācōz es tā
strēa que per la gola li vehía pas
sar lo ví. **E** tots quants hí erē ne
stauē admirats. **A**pres se díu que
lo **R**ey se vol fer caualler: e apres
fara atots los altres cauallers qui
volzan rebre lorde dela cauallería
E yo he demanat al **R**ey darmes
e ha arauts perque lo **R**ey no se
ra fet caualler en lo tēps dela guer
ra que tenia ab los moros **A**n me
respost que perço com en totes les
batalles que haúa agudes ab los
mozos era stat v̄cut: s̄ns q̄ v̄ch
aquell famos caualler v̄cedor de
batalles lo **C**onte **B**uillēm de
Caroych qui prestament destruy

tots los mozos e li posa tot lo reg
ne en repos. emes dís que lo iorn
de sāt **J**ohan sera la reyna en la
ciutat de **L**ondres: e si faran de
grans festes qui duraran vn any e
vn día **E** per causa de aço som par
tits de bretāya trēta gētils homēs
de nom e de armes disposits per a
rebre lorde de cauallería: e venint
yo per lo camí fon fort que per cā
samēt de mon **R**oci fuy vn poch
restat atras per lo grā trebayll que
he sostengut deles grās tornades
que he fetes: perço com partí pus
tart q̄ negu dels altres adormim
anāt p̄sant. **E** lo meu roci alexat
lo camí real e am portat dauāt la
reuerēcia vostra **C**om lermíta hoy
parlar al gentilom que anaua per
rebre lorde de cauallería recordāt
li lorde quina cosa es e tot ço que
pertāy a caualler **L**ans vn grā sos
pir e entra en grā p̄samēt essēt en
recozt dela grandíssima honoz en
que cauallería laua longuament
mātēgut. vehēt **T**írat lo p̄samēt
ē que lermíta staua díx les seguēts
paraules.

Capitol. xxx:

E com **T**írat demana al hermita
en que pensaua.

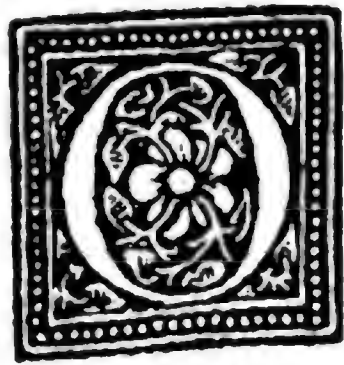

Beuerent pare
placia ala vostra san
tedat fer me grācia
quē digua quin es lo
vrē fort p̄samēt: díx lermíta emab
le fill lo meu p̄samēt es delorde de
cauallería e dela grā obliguacio ē q̄
es posat lo caualler coz haia amāte

nir lalt orde de caualleria pare reuerent dix Tirant suplich ala merce vostra que diguau si sou caualler. Adon fill dix lermita be ha. l. anys que yo rebí lorde de caualleria en les parts de Africha en vna gran batalla de moros. Senyor e pare de caualleria dix Tirant sia de vostra merce dir me vos quant de temps haueu seruit lorde de caualleria com pot hom millor seruir aquell orde : com nostre senyor laia posat en tan alt grau e dignitat. E com dix lermita no saps tu qual es la regla : e lorde de caualleria : e com pots tu demanar caualleria fins que sapies lorde : car negun caualler no pot mantenir lorde si nol sap e tot lo que pertany a lorde : e negun caualler sino sap lorde de caualleria no es caualler : car desordenat caualler es qui fa altre caualler : e no li sap mostrar los costums que pertanyen a caualler. Com Tirant veu que lermita lo reprehia ab tan iusta causa alegras de alegria inestimable e ab humil veu feu principi atal parlar .

Capitol. xxxi.

Com Tirant pregua al hermita que li volgues dir quina cosa era lorde de caualleria.

Quina gloria es per amí q la diuina bondat maia feta tanta gratia que mafet venir en part que puch esser instruyt del que tant lo

meu animo ha desyat e per caualler tan virtuos e de tanta singularitat amich de deu que apres que ha be seruit son orde ses retret en lo desert fugint als mundanals negocis del mon per seruir a son creador donant li compte del temps que ha despes en aquest mon ses fruyts de bones obres. Perque se yo puch dir ala merce vostra coz yo so stat en la cort del emperador del Rey de França de Castella : e darago em so trobat ab molts cauallers no hobi iames parlar tan altament del horde de caualleria. E si la merce vostra nou preia a enuig vos hauria a molta gratia quem diguessen quina cosa es lorde de caualleria : car prou me sent dispos e lanimo que mi basta en complir tot ço que lorde : e la regla de caualleria manen seguir e obseruar. Adon fill dix lermita tot lorde es e aqst libre scrit lo qual yo lig algunes veguades per q sia e recort dela gratia que nostre senyor ma feta en aquest mon per ço com honraua e mantenia lorde de caualleria de tot mon poder. E axí coz caualleria dona tot ço que pertany a caualler : axí caualler deu donar totes ses forces a honrar caualleria. E lermita obri lo libre e legí dauant Tirant vn capitol en que recitava com son trobat lorde de caualleria ni per quina causa son hordenat segons se segueix

Capitol. xxxii.

Eoz lermita legí vn capí. a Tirant del libre nomiat arbre de batalles

Fallint en lo m̃
 caritat lealtat e veritat Comēça mala voluntat iniuria e falcedat. E perço son gr̃a erroz ère lo poble de deu e gr̃a confusio. E perço q̃ deu sia amat conegut honrat seruit e temut en lo mon En lo p̃ncipi son poch estimada iusticia per defalliment de caritat perque son necessaria cosa e condecet que iusticia fos toznada en sa honoz e prosperitat E per aquesta causa de tot lo poble forē fets millenars e de cascun miller fonch elet vn home: mes amable: e de mes asabilitat: mes saui. mes. leal. mes fort. e ab mes noble animo. ab mes virtuts e bones costumes que tots los altres E apres feren cercar de totes les besties qual seria mes bella mes corret: e que pogues sostenir maior treball: e qual fos mes couinet per ala seruitut de lome e de totes elegiren lo cauall e donaren lo a lome qui fonch elet de mil homes hu: e perço aq̃ll home ague nom caualler com aguessen aiustada la mes noble bestia ab lo mes noble home. Com Trant entes que caualler es de mil homens hu elet en hauer mes noble ofici que tots los altres homens e seguint lorde que te dit apres que son poblada Roma per Romulus: qui son lo primer Rey de Roma la qual poblacio fonch feta a. v. milia e .xxxj. any apres dela creacio de Adam. E dela poblacio de Roma fins a la nat iustat de Jesu crist passarē .dcclij. anys. E perque fos mes nomenada roma en honor e noblesa elegi lo dit Rey romulus mil ho-

mens iouens de aquells que ell conegue que seriē millors en armes e armals e feu los cauallers e posals en dignitats: e donals grans nobleses e que fossē capitāns deles altres gentes e fossen defenedors dela Ciutat: e foren nomenats: milles: e aço perq̃ forē mil tors fets cauallers en vn tēps e ague com prese la retgla e orde de caualleria fonch posat en gran pensament e dix Gloria sia dada atu sēyoz deu qui est sobirana bondat qui mas fet venir en part tal que haia poguda aconseguir vera noticia del horde de caualleria. Lo qual longuament he seruit ignorāt la sua gr̃a noblesa e la honoz e magnificēcia ē que son posats aquells qui lealmēt la serueyē. Ara ha mole mes aumētāt en mi lo desig e volētāt de esser caualler que ans no tenia Amar se deu la tua persona segons lo meu parer dix hermita per les virtuts que de tu tinch conegudes. E perço conech tu esser digne de rebre lorde de caualleria E no pēses tu q̃ en aq̃ll tēps fofsē fets cauallers tots aquells quisu volē eē: ās hī forē triats homes forts e ab molta virtut homes leals e piadosos perque fofsē scut e defesa deles gēts simples q̃ negu nols fes sobzes: e pertal coue al caualler sia mes animos e mes valēt q̃ tot altre per que pugua perseguir los mals no hauent duple dels perills quels ne pugua sdeuenir: e d'altra part deu eē afable e gracios ē totes coses e comunica b le a totes gēts de qual se vulla condicio q̃ siē perq̃ gr̃a treball e fatiga es eē caualler donchs sēyoz dix

Tirant maior força e poder deu
hauer lo caualler que nengu altre
No pas dix lermíta ans ni ha tã
poderosos com ells. Empero ca
ualler deu tenir virtuts que a altre
home no pertanyen. Per ma se
dix Tirat molt desíge saber q̄ es
lo que pertáy acaualler e no a altre
home. Adon si ll dix lermíta yo
vull que sapíes q̄ axí apartat com
stich cascun día reduelch ala mia
memoria los excellents actes díg
nes de gloriosa recordacio qui son
en aquell benauenturat orde de ca
ualleria. Lo caualler fonch fet en
lo p̄ncipi per mantenir lealtat e
dretura sobre totes coses. E no p̄
ses que lo caualler sia de mes alt
linatge exít que los altres: coz tots
naturalment síam exíts dun pare
e duna mare.

Capitol: xxxiii:

Com lermíta legí a Tirant lo se
gon capitol.

Arimament
son fet caualler per
mantenir e defendre
la sãcta mare sgleſia:
dix lermíta e no deu retre mal per
mal: ans deu esser humil. e perdo
nar liberalment anaquells quil au
ran dampnificat. Puix vinguen
asa merce: perque lo caualler es tẽ
gut defendre la sgleſia. Car altra
mẽt seria perduda e tornaria ano
res. E en lo p̄ncipi del mon se
gons se lig en la sancta scriptura:
que no ere home qui tingués tant
atreuiment de caualcar en cauall.

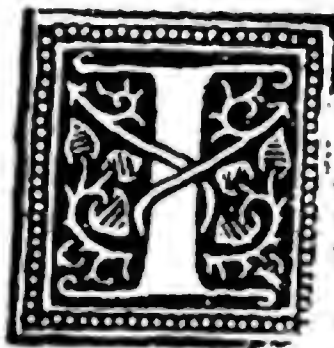
fins que foret fets cauallers per sub
fugar les males gents: e fozen tro
bades les armes: puix foret armats
se tingueren per segurs de tots a
quells qui contrastar los volien.
E perço mon fill te dire les armes
axí offensiues com defensiues q̄
signifiquen e la valor de aquelles.
Lo caualler qui les armes porta
no li foren dades sens causa: e son
de molt gran significança: que axí
deu lo caualler cobrir la sancta ma
re sgleſia: e la deu defendre de tot
mal com a fill que li es: e pren spe
riencia de aquell tan famos caual
ler quis sabe percellar molta ho
nor en aquest mon e gloria en lal
tre. Lo nom del qual era quinto
lo superioz qui fonch frames eba
rador per lo Papa al Emperador
de Contestí noble ab dues Bale
res aríba al port de Contestí nob
le: e exít en terra en la ciutat e veu
la que staua molt subiugada per
los Turchs: e sabe coz los turchs
feyen stables per als caualls dela
maior sgleſia dela ciutat: e ab po
qua gent ana afer reuerencia al em
perador e dix semblants paraules
Senyor com pot consentir la ma
gestat vostra que aquests turchs
gent de pochã s̄ima agen a destruy
r tãt singular sgleſia coz es aque
sta: car e tot lumuers no es tal de
que stich admirat com ho po deu
consentir: car lo vostre coz deuria
plozar gotes de sanc̄h. Caualler
dix lèperador ami no es forçat q̄
pugua fer mes del possible: car ells
son tanta multitut de gent que se
nen quasi tota la ciutat per sua en
trẽ per les cases: e fan deles dones

e donzelles tot lo que volen. **E** si negu los diu res prestament son morts o presos. **E** per aquesta causa yo e tots quants som hauem a comportar encara que no vullam. **E** gent de poch animo dix lo caualler e per temor de morir vos haueu axi lejar seyozeiar tot hom se arme e dexau fer ami. **E** caualler dix lemparedoz prech vos per vostra gentlesa que no vullau fer nouitat neguna car siu feyeu seria lācat de tota la seyozia de limperi. **E** ar mes ame star en aquesta subiugacio ab tots los meus q̄ no eēr desposehit de tot dix quinto. **E** gēt de poch animo e de pochā se he mostrau eēr mals cristians que no confiau del adiutor diuinal. Ara yo fas vot a deu que lo primer qui parlara yo li dare ab aquesta mia taillant spasa vn tal colp que los crits sentirā los qui stan dins la sgleſia. **E** mperadoz com lo veu parlar ab tanta furia no gosa mes parlar e lo caualler se ana e pres aquella pochā gent que tenia deles **V**aleres e entra dins la sgleſia ab animo molt sforçat agenollas dauant laltar de la mare de deu seyoza nostra e feu aqui oracio. **E** stant en la oracio veu vēr molts turchs qui anauē per desser laltar maior. **E** uas ciutadament e demana quals dells era lo capita: son li mostrat que a naua per la sgleſia fent fer cābres e stables e altres vils coses. **D**igues capita de mala gent dix lo caualler perque fas tanta desonoz ala nostra sgleſia qui es casa de deu mana ala tua gent que cessen e toznen totes les coses al primer stat: sino yo

ab la tua propria ſach e dels teus pastare lo moztar ab les mies mās e tornare adobar tot lo que tu has delfet e guastat. **Q**ui est tu qui ab tan gran audacia parles: dix lo capita de quina nacio est e fots qui na seyozia stas. **E** lo caualler respos ab paraules de semblant stil.

Capitol. Xxiiii.

E com lembaxador del papa menaça al capita del grā turch dins con testinoble.

E so del imperi. **R**oma embaxadoz del sanct pare: e so vēgut per castigar atu qui est dissipador dela cristiandad ab aquesta spasa nua que tinch en la ma qui es molt cruel e dare la mort atots aquells qui volen destruyr la casa de deu. **E** lo capita respos en la seguēt forma. **E** caualler yo nom spante pas deles tues menaces perque asi tu nom pots fer sobres com ſia de gentis molt poderos mas per quāt so informat de les virtuts de aqueix vostre sanct pare dela cristiandad per la reuerencia e ſactedat sua ho fare e no per temor deles tues paraules. **E** mana lo capita ala sua gent que totes les coses que eren ſtades delfetes en la sgleſia fossen toznades com de primer ſtat solien: e prestamēt son fet e molt millor foren toznades que no solien eſſer. **P**artis lo capita turch dela ciutat de con testinoble ab tota la sua gent. **E** pro .d.i.

mes que de vida sua no enusaria mes al Emperador: e lo caualler feu restituir la seyozia al Emperador: lo qual lin feu infinides gracias dela sua molta virtut. Descomiat lo roma caualler del Emperador e recullis en les Valeres e ab prosper vent sen torna en roma. Lo sanct pare sabent que lo seu embaxador venia ab bon compliment de tot lo perque era anat feu exir tots los Cardenals e Bisbes ab molta caualleria per rebrel e ab gran triumpho lo portare dauant lo papa: lo qual lo rebre ab molta amor e benignitat e donali en pmi de sos treballs dels seus trellors que ell e tots los seus ne foren richs. E aps la sua mort li fon feta grandissima honoz e lo seu cors fon soterrat en la sglesia de sanct Joan de letra al peu de laltar ab molta solempnitat. Adira mon fill aquest caualler quanta honoz adqueri per eer virtuos: e dicte que significha la cuyrassa que porta lo caualler que li guarda tot lo cors. Significa la sglesia que deu esser tota cloa e murada dela defensio del caualler: qui deu anar contra totes les gentes per defendre la: e axi com lelm ha destar en lo mes alt loch del cors axi deu star mes alt lanimo per emparar e mantenir lo poble e no consentir que lo rey ne negun altre los faga mal ni dan. Los auabrazos e mayopes signifiquen que noy deu tra metre anegu sino ell mateix hi deu anar e ab los brazos e ab les mas deu defendre la sglesia e lo poble qui es bo e tots aquells qui son de

bona vida: e ab los brazos e ab les mans deu tan be punir les males homens de mala vida. Los guarda brazos signifiquen que lo caualler deu guardar que los homicides ne n'gromantichs no fagen mal ne dan ales sglesies. L'arnes de camos signifiqua si lo caualler sent o sap negu vulla fer dan ala sglesia o infels entrasse per dāpnificar la cristiandat sino pot acauall apeu hi deu anar ala batalla per defendre aquella. El senyor e pare de caualleria dix Tirant quina consolacio es per ala mia anima en yo poder saber los grans secrets que son en aquest tan alt orde de caualleria: e sia de vostra merce puix e sabut la propietat deles arns defensives que sapia la significança deles ofensives perque hata noicia de aquelles. Alegtas lemita dela molta voluntat que veu a Tirant en saber lorde de caualleria al qual responnent dix.

Capitol. xxxv.

Com lemita dix a Tirant la significatio deles armes.

Lo bon grat que tinch da vos Tirant me obligua en dirvos ab molta voluntat tot lo que he sabut en lart de caualleria. Primerament la lanza que es lengua ab lo ferro agut signifiqua quel caualler deu fer tornar a tras tots aquells qui mal ni dā volen fer ala sglesia axi com la sglesia

es lazgua deu fer tant lo caualler que ell sia duptat e temut per tots aquells qui sames no lauran vist: axi com la lãga es duptada e temuda per encontre axi deu esser ell temut. E ab los mals deu eẽr molt mal e ab los bons esser leal e verdader ab los forts e de mala vĩa esser cruel. La significãça dela spasa es que tailla a dues parts e pot ne hom fer mal en tres maneres. Car hom pot matar e nafrar adu es parts. Aps ab la punta. E per aço la spasa es la mes noble arma que lo caualler pot portar e de maior dignitat. E per aquesta raõ lo caualler deu servir en tres guises. La primera defensant la iglesia matant e mal metent totes les gentes qui mal volẽ fer en aquella. E axi com la punta de la spasa forada tot lo que aconseguex. Aixi lo bon caualler deu foradar e aconseguir atots aquells qui mal volẽ fer ala cristianitat ni ala iglesia no hauent los pietat ni merce alguna. Ans ab la spasa los deu ferir a totes parts. La correia dela spasa significa com lo caualler las ciny per mig del cors axi deu esser senyolit de castedat. Lo pom de la spasa significa lo mon persõ lo caualler es obliguat a defendre la re publica. La cruera significha la vera creu en la qual lo nostre redemptor vol que pendre mort e passio per rembre natura humana. Aixi deu fer cascu bon caualler deu pendre mort per restauracio e conseruacio de tot lo desus dit: e si per aço moria sen hĩria la sua anima dret en paradís. Lo cauall significa lo pob

le lo qual lo caualler deu matenir en pau e en verdadera iusticia car axi com lo caualler fa son poder de conseruar lo cauall quãt vol entrar en batalla que negu noli faga mal. Aixi deu guardar lo poble que negu no li faga sobtes: car lo caualler deu tenir lo cor dur e fort contra aquells qui son falsos e de poch pietat. E d'altra part deu haer lo cor moll en haer pietat dels homens de bona vida qui son pacífichs e leals: car si lo caualler ha pietat ni merce al qui merex mort trobant se admistradoz de iusticia dampna la sua anima. Los sperons daurats que lo caualler calça tenẽ molts significats: car loz qui es tant stimat se met als peus per que lo caualler no deu timar que per aqll hĩa de fer tracio ne mal dat ne tals actes que difrauden la honor de caualleria. Los sperons son aguts perque puguen fer correr lo cauall: e signifiquen que lo caualler deu punxar lo poble per fer lo virtuos: car vn caualler virtuos basta afer ne molts virtuos. E d'altra part deu punxar lo mal poble en fer lo temeros. Lo caualler qui per oz ni per argent dexa de fer de sa honor menyspa loz de de caualleria. En tals cas merex que tots los Reys d'armes erants e posauants fagen instancia e requesta als bons cauallers e aquells son tẽguts de anar al rey e ab gran instancia e sollicitut tots ensemps si pẽdrel poden lo deuẽ armar de totes armes tã be en oz de com si deũa entrar en batalla o en alguna gran festa: e posar lo

.d.ii.

bre vn gran cadafal perque tots lo puguen veure. E deuen esser allí xiii. pueres diēt continuamēt hores de defunts axí ppropriamēt com s'il tenien allí mort. Apres a calscun psalm que diē leuar li pzi mez lo bacinet perço coz es lo pus principal membre del caualler ab lo qual ha consentit ab los hulla venir contra lorde de caualleria. Apres li deuen leuar la manyopa dela ma dreta perço com es offenciua. Car si per oz ha disfraudat lorda de caualleria ab aquella ma lo pres el toqua. Apres li deu eē leuada la manyopa dela ma sinest ra perque es defensiua perque son participant en lo que hauia fet la dreta. Apres li deu esser leuat tot larnes que porta axí deles armes ofenciues com defensiues: e deuē esser lantades calscuna per si de alt del cadafal en terra e deuē dir tots los reys darnes pzi mer apres los erauts. Terceramēt los porlauats nomenāt calscuna peça darnes per ci dient en alt cridant.

Capitol. xxxvi.

Com desagradauē los cauallers.

Aquest es lo bacinet de aquell desle al disfraudadoz de aquell benauenturat orde de caualleria. Fet ago deuen tenir allí aygua calenta en vn baci dor o dargent dient ab altes veus los erauts com ha nom aquest caualler. Responen los porlauants

tal nomenant lo per son nom. Responen los reys darnes no es pas veritat q'ans es aquell mal caualler vila qui a poch estimat lorde de caualleria: diē los capellans posē li nom diē los tromperes coz haura nom. Respon lo Rey: sia ab grā vituperi lançat e bandeiāt de tots nostres regnes e terres lo mal caualler qui a volgut desestimar lalt orde de caualleria. Apres dites per lo Rey semblants paraules los erauts e Reys darnes ab laygua calenta li donen per la cara: dient li tu seras nomenat de açi avant per ton dret nom traydoz. Apres lo Rey se vist de dol ab .xii. altres cauallers ab gramalles e caperons tots blaus: e fan vna gran demonstratio de tristor: e calscuna peça darnes que li leuen li lanchen de laygua calenta per lo cap. Apres que es del tot desarmat deualle lo del cadafal no per la scala hon puia com era caualler. Mas apres que lā desarmat ab vna corda lo liguē e calen lo en terra. Apres lo portē ab molts inproperis ala sgleſia de sent Jordi: e aquí dauāt laltar fā lo gſtar en terra e diē li lo psalm de maledictio: e allí es lo Rey presēt ab los .xii. cauallers que signifiquen Jesu crist ab los .xii. apostols e donen li sentenciā de mort o de carçe perpetua ab molts inproperis que li son fets. Perque fill pots veure com es fort cosa rebre lorde de caualleria. Encara tens mes afer que per aquest orde es tēgut de mantenir púbils viudes oz fens e dones casades si negu los vol enuſar en fer los força: ne le

nar los bés Car los cauallers son obligats de posar les persones a tot perill de mort si per alguna dona donoz son requests que siē de feses. E tot caualler iura lo sozn q̄ reb lozde de caualleria que mantēdra de tot son poder tot lo que de sus es dit perquet dich mon fill q̄ es gran trebaill e fatigua esser caualler: car anolt es obliguat. E lo caualler qui no dona compliment al que es obligat met la sua anima en infern. Perque val mes viure simplement que esser obligat en alguna cosa. Encara no he dit lo ques pertany per aesser complit caualler com sien d'uytoses totes les condicions perfetes. Tirant per molta voluntat que tenia de saber totes les coses que pertayē a caualler feu p̄ncipi atal parlar.

Capitol. xxxvii.

Com Tirant demana al hermita q̄ li digues en quina edat del mon eren stats millozs cauallers.

Si les mies paraules no deuen enuylar a vostra senyoria pare reuerēt vos hauiat a molta gratia la reuerēcia vostra me volgues dir en lo p̄ncipi que caualleria son començada en lo mon siy ha aguts cauallers tan virtuosos e singulars com son estats apres. Don fill dix hermita segons recita la sacra scriptura de molts singulars e virtuosos cauallers son stats en lo mon car legim en les hystories dels sacts pares la

gran virtut del noble Josue: e de Judes machabeu: e dels Reys: e de aq̄lla singulars cauallers grechs e Troyans: e de aquells inuensib les cauallers Scipio: e Anibal: e Pompeu: Ochouia: e Arch Antonie de molts altres cauallers que seria p̄lixitat grā de recitar los. E del adueniment de Jesu crist ença dix Tirant aní aguts de tã bons si dix hermita. Car lo p̄mer son Joseph abarimatia qui leua dela creu a Jesu crist el posa en lo monimēt e molts altres qui denallarē del seu linatge qui forē valētissims cauallers: los quals foren Lansalot del lach. E aluany Wors: e persenal: e sobre tots Ealeas qui per virtut de caualleria e per sa virginitat son merexedor de conquistar lo sanct Breial. E ara en nostre temps dix Tirant aquí pozem dar la honor en aquest regne. Respos hermita certament ell esdigne de gran honoz lo bon caualler mūtāya negra qui a fet molt bones caualleries dignes de recitar. E lo Duch d'atretiera ioue dispos e de singular forsa stima mes esser p̄soner en poder de infels que fugir vergonyosament per q̄ los cauallers reptar nol pugues sen. E miex iuhan Stuart molt valeros en son orde: e molts daltres que no cur de recitar. Encara no son contēt Tirant que no tornas areplicar les següents paraules.

Capitol. xxxviii.

Com Tirant torna areplicar al hermita del precedent capitol.

.d. lll.

Nare senyoz per

que vostra seyozia no
parla axí de de aquell
tāt famos caualler lo

Comte Guillem de Haroych del
qual he hoyt recitar de singulars
actes Com per la molta virtut sua
son stades vengudes moltes batal
les en França: e en ytalía e en mol
tes altres parts: e deliura la cōtessa
del bel star. La qual lo marít ab
tres fills la incriminauen de adul
teri. E volent executar la dita sey
oza per cremar la que la ligauē en
vn pal e lo focs aparellat en torn
En Guillem de Haroych si encō
tra e ana cuytadament al Rey que
era allí present qui feya executar a
questa cruel sentēcia: e dix li. Sey
o: vostra alteza faça apagar lo focs
que yo vull per batalla deliurar a
questa senyoza car agran tort es in
criminada e ab defalt de iusticia la
voleu fer morir. E lo marít se feu
auant ab los tres fills e dix Canal
ler no es ara hora de vos defēdre
aquesta mala dona. Mas apres
que ella sera morta axí cō mereix
pous respondre o per armes o en
la manera que volreu. Dix lo Rey
lo Comte diu molt be cō en guil
lem de Haroych veu tanta inhu
manitat del Rey e del marít e fills
tira les pases e dona al marít tā grā
colp al cap q mort lo mes per ter
ra. Apres cuyta deuera lo Rey e
de vn colp li leua lo cap: e cuyta
per los fills e feu ne morir los dos
e laltre fogí que nol pogue acōse
guir: e moltes gents per la mort
del Rey eren contra ell. E lo vale
ros caualler feu tāt ab son sforçat

animo que entta dins lo cercol del
focs que li hauen fet en torn e tall
la la cadena que la Comtessa liga
da staua. Com ios parēts dela cō
tessa veren lo gran sforç del caual
ler q laua liberada de mort molts
anaten en sa ajuda: e per bella for
ça la traguēren de mig dela gent:
e la sen portatē en vn monestir de
monges hon stigue allí molt hon
radament: e ans que partis de allí
lo comte de haroych la feu toznar
dins la ciutat ala comtessa ab volū
tat de tot lo poble e li restituiren
tot lo cōdat. E partint se dela ciu
tat lo valeros comte de Haroych
anant per son camí se diu que tro
ba vn grā leo qui sen portaua vna
criatura e per la molta gēt quil se
guē nos gosaua aturar per meiar
la. Loz en Guillem de Haroych
se veu dauāt lo leo ab línfat chich
q portaua deualla del cauall molt
prest e tira la spasa lo leo quil veu
que venia deues ell lexa la criatura
e ana deues ell de que molts volē
dir q entre los dos ague vna bra
ua batalla ques venguerē abraçar
e ades era la hu alt: e ades laltre
baix es feren moltes nafres. La fi
lo cōte sobra de força lo leo e ma
tal: e pres la criatura en los braços
que ecara mamaua e lo cauall per
la regna e ana apeu deues la ciutat
que tat nafrat staua que no podia
caualcar e axí camināt troba la ma
re ab molta gēt qui venia seguint
lo leo e retels línfant. E ara poch
temps ha que los moros hauen
conquistada la maior part de En
glaterra hon lo Rey son deposat
e per ell esser tan virtuos caualler

alsaren lo Rey e cōbates cozs per
cozs ab lo Rey mozo e vèxel e ma
tal dins lo camp. Zpres ab la sua
victoriosa ma feu mozir infinida
mozisma no volent ne pendre ne
gu a merçe. E per la sua moltavir
tut trague de captivitat atots los
cristians dela illa de Anglaterra: e
restituhí al pñmer rey la corona e
la sēyoría del regne: moltes altres
honors que sa sabudes percastrar
les quals lo día nom bastaria per
arectar les. Lhermita per no fer de
mostratio q̄ ell fos aquell seu pñin
cipí atal parlar.

Capitol. xxxix.

Com Tirant se parí del hermi
ta content deles bones doctrines
que li haia dades.

Ueritat es mon
fill que yo he hoyt
parlar de aqueix caua
ller Comte Guillem
de Haroych: mas ia
mes le vísí ne conegut. E perço
me so lexat de parlar dell: empero
molts bons cauallers son stats hí
son en aquest regne qui son stats
morts e nafrats per defendre la cri
stianitat. Ara dix Tirant pare sēy
or pux tan son stats e tan singu
lars actes há fets nobles cauallers
segons vostra sanctedat ma díe su
plich ala sēyoría vostra que no se
nuge del que díe. O com me ten
dría per vil e per abatut ab poch a
nimo si duptaua en rebre lorde de
cauallería per mal ni treball que se

guir mē poguesper que cascu deu
conexer per aquat lanimo li basta
E certament díe ala senyoria vo
stra que si molts mes perills hi a
gues en lorde de cauallería que no
ha yo no dexaria per res de rebre
lorde de cauallería si trobe negu
qui lam vulla dar: e vingua men
tot lo que venir men pugua. E la
mia mort yo tindre per ben spleta
da amāt e defenent lorde de cauall
lería: e seruint aqueila de tot mon
poder perque no sia reptat per los
bons cauallers. Ara mon fill dix
hermita pux tanta voluntat tenu
de rebre lorde de cauallería rebeu
lo ab renom e fama ço es que en
aquell día quel rebreu fagu exerci
cí darmes q̄ tots vostres parèts
e amichs coneguen que sou per a
mantenir e servir lorde de caualle
ria. E perço com es la hoza tai da
e vostra companyia es molt auāt
yo tēdria per bo que partísseu per
ço com sou en terra stranya e no
sabeu los camins e seríeu enperill
de perdre us per los grans boscat
ges que en aquesta part sō. E pch
vos queus ne aporteu aquest libre
el mostreu a mon senyor lo Rey e
atots los bōs cauallers: perço que
sapiē quina cosa es lorde de cauall
lería. E al tornar que fareu vos
prech mon fill que torneu per açí
e quem sapíau díe qui sō stats fets
nouells cauallers: e totes les festes
e gales que si faran que yo les pu
gua saber queus ho tindre a gran
terney. E dona li lo libre ab lo co
miat ensemps. Tirant pres lo li
bre ab inestimable alegría feent
.d. liii.

lin infinites gracies: e promes li
de tornar per ell: e ala partida **L**i
rât li dix. **D**igau me senyor si lo
Rey e los altres cauallers me de
manen qui es lo qui tramet lo li
bre de qui dire. **R**espos lermita si
tal demâda vos es seta direu que
de part de aquell qui tostemps ha
amat e honrat lorde de caualleria
Tirant li feu gran reuerencia pu
la acual e tingue son camí: e la
companyia sua stauen molt admi
rats que era dell com tât tardaua
pêsauan se que nos fos perdut en
lo bosch. **E** molts dels seus lo tor
naren a cercar e trobaren lo en lo
camí que anaua legint les caualle
ries que dins lo libre eren scrites:
e tot lorde de caualleria. **C**oz **T**i
rant son arbat ala vïla hō sos cō
panyons eren recitals la bella ven
tura hō nostre senyor laua portat
E coz lo sanct pare hermita li ha
uïa dat aquell libre: e tota la nit s'i
gueren legint fins al matí que fon
la hora de caualcar: e anaren tant
per ses iornades que arribaren ala
Citât de **L**ōdres hon era lo rey
ab molta caualleria axí de aquells
del regne com dels strangers que
molts hi eren iavenguts e no tení
en apassar sino. xiii. dies fins ala
festa de sanct **J**oan. **C**om **T**irât
ab sos companyons fon apleguat
anaren afer reuerencia al rey: lo
qual los rebe ab cara molt afable e
tot hom se mes en punt com mil
loz pogueren segons lur stat e con
dicio: e la infanta era ados iorna
des de allí en vna ciutat qui es no
menada **C**onturberí hon iau lo
cora de **S**anct **T**homas de con

turberí. **L**o dia de sanct **J**oã prin
cipiarē les festes e aq̃l dia se veu lo
rey ab la infanta sa sposada durarē
aq̃stes festes vn any e vn dia. **C**ō
plides les festes lo rey ague cōplst
lō matrimoni ab la infanta de **F**rāsa
E tots los strangers prengueren
comiat del rey e dela reyna e cascu
sen tozna en ses terres. **T**irant a
pres que fon partit dela **C**itât de
Londres ab sos companyons fō
en recozt dela promesa que hauia
feta al pare hermita. **E** essēt prop
de aquella part hon ell habitaua
dix a sos companyons. **S**enyors
germans ami es forçat de passar
per lo pare hermita e tots los dela
companyia lo preguarē que pogues
sen anar ab ell perque tenien molt
desig de hauer noticia dela sancte
dat del hermita: e **T**irât fon molt
conçet: e tots prēgueren lo lur ca
mí deuers la hermita: e en aquella
hora que ells venē lermita staua
dauall l'arbre dient ses hores. **C**ō
lermita veu rāta gent venir s'igue
admirat quina get podia esser. **T**i
rant se fon mes primer de tots los
altres e cō fō prop dell descaualca
e tots los altres ab ell: e acostarē se
ab humilitat profūde al hermita
fēt li grā reuerēcia de genoll fent li
la honoz que merexedor era: e tī
rât li volgue besar la ma e tots los
altres e ell nou volgue comportar
E lermita axí com aquell qui era
molt pratich e cortesa los feu mol
ta honoz abraçant los atots e pre
gals per gētilia se volguessen feu
re en la erba prop dell e ells respō
gueren que ell se volgues seure q̃
ells tots starien de peus. **A**pas lo

valeros de senyoz nou volgue cō
fētir ans los feu seure atots pzo
pell. **E**ō tots sozen aseguts stigue
ren tots sperāt que hermita parlas
Hermita conexēt la honoz que li
feyen feu principi atal parlar.

Capitol .xl.

Com Tirāt ab los compānyōs
tornant deles grās festes que serē
fetes en les bodes del Rey de An
laterra passaren per hermita hon
steua lo pare hermita.

Dous poria reci
tar magnífichs semp
ors la gran contenta
ció q los meus holls
tenen de veure tanta
gēt de be perqueus haure molta
gratia me vullau dir si veniu ara
dela cort de mon senyoz lo Rey e
desige saber los qui son stats fets
nouells cauallers e deles hōrades
festes que pens seran stades fetes
E prech auos Tirant lo blanch
vos placia dir me los noms de tots
aquests seyors que aci present stā
perque la mia anima ne reste acō
solada e dona si ason parlar. **T**i
rant se gira dzuers la sua compāy
la perço com ni hauiā axi en linat
ge com en riqsa cō en altres coses
de maior auctoritat e senyoria : e
dix los. **O** valerosos cauallers su
plich vos que vullau respondre e
satisfet a les demandes quins son
stades fetes per la reuerencia del
pare hermita del : qual yo auosal
tres moltes voltes he parlat del sa

ber dela sanctedat sua com ell sia
pare de caualleria e merexedor de
molta honoz que lin vullau fer re
lacio. **R**espongueren tots digau
vos Tirant e parlau per tots pu
ix lo sanct pare ha aguda primer
noticia ab vos. **A**ra vous demane
en gratia dix tirāt pui auosaltres
plau e lo reuerent pare mo mana
que si yo fallia en alguna cosa mo
vullau reduyr a memoria : e tots
digueren que eren contents. **E** ti
rant leuant se lo batret del cap feu
principi atal parlar.

Capitol .xli.

Com tirant recita al hermita les
grans festes solemnitats e mag
nificencies les quals nos trobē per
scriptura tan bells actes com fore
fets en les bodes del Rey de An
laterra e del diuis que sō entrels
officis.

Senyoz de mol
ta reuerencia e sancte
dat la senyoria vost
ra deu saber q la ves
pra de sanct Joan
pus prop passat ague vn any feu
mostra lo Rey e tots los qui eren
en la Ciutat axi dones com don
zelles e tots los officis e tots los
strangers quey eren vēguts de mol
tes parts dela cristlandat sabēt les
grans festes que si aparellauen .
Eō lo Rey agues ttames molts
Reys darmes erants e posauāts
anotificar ho per tot lo mon . **E**
primeramēt senyoz vos dire vna

gran magnificencia la qual he ho
yt dir que lo Rey ha feta que nos
troba en scriptura ni meyna es sta
da en nostre temps: que a calcu
port de mar o per qual se vulla al
tres camins o viles o lochs reals
tots aquells qui venie per veure les
festes o per fer armes. Los deles
viles o ciutats los dauen viandes
molt abundosament atots del dia
que desembarcaue fins al dia que
exie dela illa de Anglaterra tostets
hauien la despesa fracha. Lo dia
de sant Joã lo Rey se abilla molt
be ab vn mate tot brodat de per
les molt grosses forrat de marts gi
bellins: les calces de aquella seblat
brodadura molt riques. Lo gipo
de brocat de fil de argent tirat no
portant res doz per que no era en
cara caualler sino al cap que porta
ua vna corona dor molt richa e de
gran stima e lo ceptre en la ma ca
ualcant en vn bell cauall en lo sen
gest mostraua esser be Rey: axi par
ti del seu gran palau e ana ala gra
plaza dela Ciutat acompanyat de
tots los gentils homens ques tro
bare en la ciutat que fosse de qua
tre cortes e negun altre no anaua
ab lo rey. Estant lo Rey en la pla
za vench lo Duch de lencastre tot
armat en blanch ab .xv. milia com
batens: e lo Rey apres que li ague
feta reuerencia manali que isques
primer de tots e que portas lauand
guarda. Lo Duch decontinēt se
mes primer e tota la gent d'armes
passa dauant lo Rey molt ben ar
mato e ab bell orde: e ab molts ca
uals ab paraments de brocat e de
xaperia doz e d'argent e moltes cu

bertes e petnaxos e simeres a mo
do de ytalía e de lombardia. A ps
del Duch anauen tots los ordes
cascu ab vn ciri enges en la ma. A
ps venien tots los menestrals ca
cum ofici ab la lutea que feta haui
en: e fo molt gran diuis entre los
oficis que yo pensí que los vns ab
los altres se matarien. Sobre qui
na causa fo aqueixa diuisio dix ler
mita: senyor dix L'irāt vous ho di
re. Entre los ferres e los texidos
fo lo diuis: car los texidos de li de
yen que deuen precehir als ferres
E los ferres deyen lo contrari que
ells deuen hauer la honor dels te
xidos. Ajustaren se en cascua part
passats .x. milia homens e los iuri
stes foren causa de tot aço: car alle
gauē per part dels texidos que nos
podia dir missa ni cōsegrar lo pre
cios cors de Jhesu crist sens drap
de li. E los iuristes per part dels fer
res allegauen que primer fo lofici
de ferrer q no de texidor per quāt
lo teler del texidor no podia esser
fet sens ferramenta perque era pro
nat lofici de ferres eēr mes antich
e deure precehir als texidos: n ol
tes allegacions se allegarē per cas
cuna part que no tinch en recort e
aquesta fo la causa del diuis: e si no
fos stat lo Duch quis troba aca
uall e armat fort iornada fora sta
da car lo Rey ia noy podia dar re
mey. Lo Duch se mes en mig
dela pressa de tota la gent e pres
sis iuristes tres de cascua part e tra
guels fora dela ciutat ells se pesa
rē q lo Duch los volia per demanar
quala part tenia millor iusticia.
Com foren fora dela ciutat al cap

del pont feu restar mil homes de armes que no dexassen passar a ne gu si la persona del Rey no era. Lo Duch descaualca en mig del pòt e tan prestament com pogue feu posar durs forques bē altres e feu pē iar tres iuristes en cascūa cap auall per fer los molta honor e nos parti de allí fins que aguerē trameses les miserables animas en infern. Com lo Rey sabe tal noua prestament ana bon era lo Duch e dix li semblants paraules. Adō oncle en lo mon nom podien fer maior plaer e servir del que fet haueu per quant aquests homens de leys fā rīchs asimateyx e destroexen tota Anglaterra e tot lo poble perque yo man que sīguē aqī en la manera que stan fins adema: e apres siē ne fets quartes e posē los per los camīns. Respos lo Duch senyoz si la magestat vostra me volia creure fessen en vostre regne que noy aques sino dos iuristes e aqīl dīns .x. o .xv. dies aguessen determinada qual se vulla causa ab sentēcia difīnitīua e dar los bō salari acas cu: e si prenien res de negu que no agen altra pena sino aquesta que haue executada. E lo prosper rey mana que axī fos fet: sabut per tot lo poble lo virtuos acte q lo Duch haūia fet donaren li infīnīdes la hors E gens per aqō la festa no resta que nos fes en la forma que era stata hordenada.

Capitol. xlii.

Com lo Rey isque dela ciutat ab gran professo ab tots los stats.

e ab tot lo clero.

Apres dels menestralz veniē moltes maneres de entremesos. Apres venia tot lo clero ço es Archebisbes. Bisbes. Abordres. Canonges. e preueres ab moltes reliquies. Apres venia vn palī molt gran e rich. e dins lo palī venia lo Rey ab tots aquells qui volien rebre lorde de caualleria: e tots anauen vestits de cetī blanch qui signifīca virginitat o de brocat dargēt e tots aquests no tenē mullers si no que erē sposats: empero encara que no tinguessen lesposada en lo regne bey podiē anar apres del Rey venien tots los grās sēyozs tots vestits de brocat o de xaperia o de cetī ouellut carmesī o domas E totes les dones casades anauē axī vestides com los marīts Apres venien tots los homens viudos e les dones vīdues apres tots vestits de vellut negre. e tots los guarimēts deles besties de aquella matexa color Apres venien totes les dōzelles ab tots aquells qui no erē stats casats. E tots anauen vestits de blanch o de vert sedes brocats o de xaperia. E en cascun stat dels desus dīts portauen grosses cadenes doz e fermalls doz ab moltes perles dīamāts e pedres de grā sīma E cascu feya sō poder de anar lo mes abillat que podia. Apres veniē totes les monges de tots los ordēs e cascūa qui volia portar a bīt de seda ho podia bē fer encara que per sō orde fos defes perço cō lo rey haūia obtesa līfēcia del papa

q qual se volgues mōia q srigues
 en religiofreta q aqll any e vn dia
 podia star fora del monestir e po
 diē vestir seda de qual drap se vul
 la que fos dela coloz del seu orde
E lo Rey als ordens que eren po
 bres mana quels fossē donats di
 ners per auerir. **E** totes les mon
 ges iouens e galants se abillaren
 e encara moltes deles anstanes se
 vestirē totes de seda: e cascuna de
 aquestes portaua vna cādela ense
 sa en la ma. **E**pres delles veniē to
 tes les dones dela terça regla no
 mēys vestides de drap de seda bu
 rella que les mōges e cascuna por
 taua en la ma vn stadal cātant to
 tes lo magnificat. **E**pres venien tots
 los oficials reals del regne e tots
 los homens armats apeu axicom
 si deguessē entrar en batalla e tots
 ab lura del Rey blācha e vermel
 la ab los herminis tots brodata:
 qu's feyen per diuisa. **E**pres veni
 en totes les dones publiques e les
 qui viuien enamozades e ab tots
 los ruffians qui anauen ab elles.
E cascuna portaua en lo cap vna
 garlanda de flozs o de murra per
 que fossen conegudes. **E** si ni ha
 uia negūa casada que sen fos ana
 da del marit hauia portar en la ma
 vna petita bandera e anauen bal
 lant ab tābozinos ental forma sey
 or com deussat vos be anaua cas
 cun stat: e anam fora dela **C**itutat
 de **L**ondres distant de tres milles
La infanta que sabe que lo Rey
 venia isque de vn loch qu's nome
 na **B**ranug en lo qual loch ha vn
 molt rich palati e molt ben abilla
 da posas dins vn castell que porta

na tot de fusta sobre vn carro de
 .xii. rodes q tiraue. xxxvi. caualls
 los mes grans e forts que en tota
 França pogueren trobar. **E** ab la
 infanta anauen. cxxx. donzelles to
 tes sposades e altra dona ni don
 zella no anaua ab ella. **E**pres ve
 nien acauall molts **D**uchs **C**om
 tes e marquesos en torn dela dita
 carreta e per semblant moltes do
 nes e donzelles de grā stima: e en
 mig de vna gran praderia la infā
 ta se atura. **E** primerament aple
 gua lo **D**uch de lencaestre armat
 ab tots los seus e descaualcaren e
 feren gran reuerencia ala infanta
 qui staua ala porta del castell que
 no volgue exir fins que lo Rey vin
 gues. **E** cascun stat axi com venia
 per orde axi anauen a fer reueren
 cia tots ala infāta.

Capitol .xliii.

Com lo Rey de Inglaterra pres
 la benedictio ab la filla del Rey de
 França.

Aplegant lo rey
 ab aquell stat que por
 taua: e com fon prop
 lo castell descaualca: e
 tots los qui veniē ab
 ell. **E** la infanta cō veu que lo rey
 descaualcava leuas de peus. e pre
 stament li fon mesa vna scala tota
 dargēt per hon ella abaxa e totes
 les dōzelles sposades qui ab ella
 erē **L**a filla del duch de berri po-la
 infāta del bras: e la filla del **R**oie

de flandes li ps les faltes **E** tots los sposats que allí eren se posarē dauāt la infanta per acompanyar la **E** totes les sposades venīē aps della. **C**om la infāta fon pzop del Rey feu li vna petita reuerēcia de genoll. **E** lo Rey abaxa lo cap re tent li les saluts. **A**ps tots los qui venien ab ella besaren la ma al rey axi los homēs com les dones. **J**et aqo fon aquí lo cardenal de Angla terra ia vestit dels vestimēts sacer dota's per dir missa ab vn altar portatil que portauē. **E** en la pza deria pararen laltar. **L**o cardenal comença la missa com fon alauan gelí tozua sposar lo Rey ab la infanta. **L**auors lo Rey la besa vna e moltes voltes **C**om la missa fon dita lo Rey se acostā ala infanta e s'iguieren allí parlāt per bon spay festeiāt se deles festes que entre es posats se acostumen en pzesencia de tota la gent. **C**om se foren ben festesats vench lo Duch de Len castre honde del Rey en pzesencia de tots dona lorde de caualleria al rey **E** hauiā allí molts qui en aqll cars aguerē volgut rebre lorde de caualleria sino per los Reys dar mes erauts e posauants qui publicaren que en aquell dia negu nos podia fer caualler.

Capitol. xliiii.

Deles festes que forē fetes lo dia deles bodes del Rey de āglaterra

Com lo rey fon fet nouell caualler en

trassen dins vn petit papallo e des pullas totes les robes que porta ua de gentilom: e trames les al fill del Duch dozliens qui era vēgut ab la infanta perqo com era cosin germa della: e ab les robes li dona dues grosses viles. **E** lo Rey ixq ab vna roba de brocat sobre brocat carmesī forrada de erminis e a gue dexada la cozona: e portaua en lo cap vn petit bonet de velut negre ab vn fermall que s'iraue valer cent sinquanta milia scuts: e partiren tots de allí e lo Rey lexa los gētils homēs dmes se en compāyia dels cauallers sposats en vn altre palí molt rich. **E** los gentils homēs no perderē la possessio del palí ab que erē vēguts e axi anarē tots fins ala ciutat **D**ire seyoza ala seyoza vostra la infāta com anaua deuissada ella portaua vna gonella de brocat carmesī de fil doz tīrat e hon se mostraua la seda se mostrauen carts de argēteria bro dats: los caps de les carxofes alt eren doz ab smalts. **L**a roba era tota de xaperia sēbzada de robins e de maragdes anaua en cabells los quals mostrauen de fil doz es ser larchs fins en terra: lames per negunes gents tals cabells foren vists: la cara e les mans se demost rauē de inestimable blancor e bel lea **D**eu se contēplar q en lo agraciāt gest q mostraua fememl totes les amagades coses no podiē eē sino mes stimades deles donzelles sposades q ab ella venīē se pot dir ab veritat qy era tota la floz de frā ga e ēcara de cauallers e grās seyoza e de dones e donzelles e totes

riquament abillades: en la forma que dit he ala senyoria vostra anã tots per orde fins a vna milla prop dela ciutat. E com son en mig de vna gran praderia trobam moltes tendes parades e molts ministres e altres diuerses maneres desturments que continuament sonauẽ. Lo rey descaualca e tots los cauallers qui eren sposats e pularen alt al castell dela infantia e pres la perla ma e baixala en la praderia e tots los sposats ab les sposades apres dell: E en la bella praderia comẽsaren a dançar. Apres que lo Rey e la infantia agueren dançar dançarẽ los cauallers sposats ab les donzelles sposades. Apres dançaren tots los stats axí com veniẽ per orde. E com la vn stat acabaua e laltre volia començar. Lo Rey se pnia dançar ab la infantia. E com laua lexada prenia la mes gentil dama de aquell stat e dāçaua vna dança ab ella. Com tots los stats agueren acabat de dançar portarẽ la collacio de matí gíngibre vert ab maluesia. E aço sanperço com la terra es molt freda. Partim de aqui e venguem prop dela ciuta vora vna gran ribera quey ha molt ben arbozada de diuersos arbres e de uall los arbres trobaz moltes taules parades e cascun stat tenia son aleuiamẽt per amẽiar ab moltes cases de fust qy hauiẽ fetes: e moltes tendes parades ab singulars lits perço que negun stat no agues occasio de ètrar dins la ciutat e si plouia ia teniẽ allí cases de fusta e tendes hon se podien recullir. E cascun stat vos diçh seyoq que

eren ben seruists de molt eleres viandes axí en los dies de carn com de peix. E aço dura tot lany e vn dia ab bon compliment de gran magnanimitat. Lo primer dia tot son de gales e festes. Lo segon qui era diuendres de matí anam amissa e apres la missa entram en la ribera ab moltes barques totes cubertes de drap de seda e de draps de raç e de broquat e cascun stat ab sa diuisa. E anam pescant per la ribera passades .cc. barques. Zips que lo Rey son dinat apartas ab son stat vèch lo muntero maior ab molts sabuessos e cans de presa e lebres de bzetāya e ab tota la munteria: e anam tots ab lo Rey acasa se grā matāça de saluatgines. lo dí sapte per lo matí son aiustat consell general de tots los stats axí de homes com de dones: e fozen allí en pñcia de tots publicat e manifestat per los Reys darmes e per los portauats e erauts cascun dia dela setmana que teniẽ de fer.

Dimerament

lo diumẽge quies dia de benedictio fossen fetes dāces tot aquell dia per tots los stats axí per los ordens com per los menestrels: e qual se vulla orde que dāças heu fes milloz o fessẽ sochs o entramefos ab mes gracia a parer dels iutges q guāyalsẽ .xx. marches dargẽt e tot lo q costaue los entramefos: e tot aqll dia no si tenia de fer sino dāces o momos o ètramefos o coses seblāts q fossẽ dalegria

Capitol. xlv.

Los capitols de les armes que
podien fer en aquelles festes.

O diluns son
publicat per los desus
dits l'Reys d'armes e
erauts qual se vulla
que volgues sunyir ab armes re
als o ab armes de guerra fossen los
ferros de les armes reals ab qua
tre puntes en lo broquet molt en
cerades: ab cera gomada cascu
na punta dela billeta. Les altres
lançes de les armes de seguir al
cap dela lança vna planxa de fette
redona hon hi s'rigues. v. puntes
de acer fetes a taill de diama molt
ben simolades: e aquesta plancha
redona ab los ferres de diama se
venen encasar dins la lança de vn
ferro tot sol. Loque mes lançes
rompria e millor ho fes guanyas
cascun diluns de lany. v. marches
doz: e la vn diluns sunyen ab ar
nel real e laltre ab arnes de guerra

Capí. xlvj. de axo mateix.

O dimarts qu
al se vulla caualler o
gentilom que volgues
fer armes apeu en
camp dos hu per hu ho dos per
dos ho. x. per. x. ho. xx. per. xx. ho.
.xxv. per. xxv. que no poguessen es
ser de maiors nombre perço com
los matenidoz no eren sino. xxvi
perque lo pmi del camp no restas
sen defenedor: e qual se vulla q fes
armes retretes lo millor quiu fes
guanyas vna spasa doz que pesas

de. x. marches en sus: E lo qui p
sor ho fes que fos regut de posar
se en poder del millor per psoner
e s'igua tant pres fins que s'igua
per rescat o per altra via.

Capitol. xlvii.

O dimecres
tots aquells qui vol
rà combatre acauall
a tota vltança o pun
tes sangrentes. Aquest aytal qui
millor ho fara li sia dada vna pe
rita corona doz que pese. de. xv.
marches en sus.

Capitol. xlviii

O digous qual
se vulla caualler o ge
ntilom qui vol entrar
en camp dos apeu a
tota vltança axí com desus es dit
hu per hu ho dos per dos en tal
cas aquell guanye vna dama tota
doz a seblança dela infanta: e perço
coz aqilles armes son les pus fortes
e mes perillses quel caualler pot
fer pesara dor. xxxv. marches E fa
ra iurament en poder dels iutges
lo vençut que en tota sa vida no
requerra a negun altre caualler o
gentilom a tota vltança. E no por
tara dins aquell dia e any spasa ni
en bregua q sia no pendra armes
negunes si ia no era contra infels
E ps haia de veir aposar se en po
der dela seyoza infanta e la dita ley
oza faga dell a tota sa voluntat.

Capitol. xlviii

Lo dinendres
perço com es dia de
passio no si fagen ar
mes nengunes sino
que apres dela missa
e vespres seran dites poran anar a
caçar.

Capitol. li:

Lo disapte es e
fonch donat atots a
quells quis volrà fer
cauallers e lo rey de
bon grat aps que seran examinats
si son merecedors de rebre lorde
de caualleria ell los fara cauallers.
Deus açí pare e senyor com erē
repartits los dies dela setmana: e
foren elets .xxvi. cauallers capitā
del camp tals que negu reprotjar
nols podia.

Capitol: lii.

Apres que lo
consell son tengur: e
ordenats los capitols
foren publicats gene
ralment per los sobredits. Rey
darmes e erauts. Era la hora tar
da lo Rey se leua ab tots los stats
e anarē se adinar: e dites vespres
lo Rey ab tots los stats decontinēt
ab molts ministres anam hon. sta
uen los .xxvi. cauallers elets per
fer les armes qui distauē del aleu
tament del stat del Rey vn tir de
balesta: e dins lo camp la hon ella
stauen teniē vn clos de fusta molt
alta q negu nols podia veure sino
per la porta o entrant dins: e tots

stauē asseguts en cadires. xlii. a vna
part e. xlii. a l'altra: e tota armats
en blanch: e al cap portauen cozo
nes doz molt riques. E com lo rey
entra e la infantia nos mogueren
gens. sino que ab lo cap saudaren
lo Rey e no fos negu dells que go
sas parlar ni digues res. Lo Rey
ab tots los stats si gueren alli vn
poch. E com lo Rey sen volgue
anar isqueren. liii. donzelles de m
estimable bellea ricamet abillades
e suplicarē alrey fos plasēt ala ma
gestat volgues aturar fins agues p
la collacio e lo rey graciosamēt los
ho atorga. Decontinēt isq la colla
cio molt grā e abundosa de massa
pās e pasta real: e totes altres ma
neres de confits de sucre e tots forē
molt ben seruits: e los cauallers e
gentils homens cascu seya en fal
des de dona o de donzella. Apres
la collacio feta lo Rey isque en la
praderia e aquí començaren de da
çar. E los mātenedors prestamēt
foren desarmats e tots .xxvi. vin
gueren vestits ab sos geserans: e
ab saquetes totes de vna color e
duna saygo brodades doz febreria
hi en lo cap cascu portaua vn bo
net de grana ab vn beill fermaill
que be pariē que fossen cauallers
de grā stat e de alta caualleria: coz
aguerē dat si ales dances lo rey ab
tots los stats anam aueure totes
les lises ço es asaber la lisa hon
ionysē era molt ben feta ab molts
cadafals quey hauia. E per seblāt
erē totes les altres ab los cadafals
molt ben enparamentats de molt
bells e singulars draps de ras e axi
mateix les lises. Apres de aço vist

ve guerē a suplicar al Rey de part
 dels mantenidors del camp que a
 nas asopar ab tots los estats. e lo
 Rey son content: E stant en la fi
 del sopar. Los Reys darmes pu
 blicaren. que qualseuolques cau
 ler: o cauallers: o gentils homens
 q volguesien junyer. o fer armes
 ja desus messonades hauen de
 venir la vespra de aquell dia segōs
 les armes que fer volia. e portaua
 les scrītes en vn paper vermell. E
 venia acompanyat ab tots los del
 seu stat: e noy anaua negu dels /
 altres stats. E venia en mig de du
 es dōzelles donoz o dones segōs
 la volūtat era acōpanyat de molts
 mīnistres que li anauen dauant: e
 com aplegauē al palench se auien
 de nomenar per llur nom propi. e
 qui era son pare: e de quina terra
 era natural. E les armes q volieu
 fer si les feyeu per dona. o per dō
 zella. monja: vīuda: o casada: E
 si deyeu que era donzella dexauen
 vos aquelles dones queus porta
 uen: e prenien vos doa donzelles
 e aquelles vos a companyauē eus
 feye molta de honor: E totes les
 dōzelles deyen en alt cridāt: No
 stre senyor vulla donar victoria al
 nostre caualler qui es digne de ha
 uer honor: e mereix hauer amor
 de donzella. E si es vīuda: monja
 o casada: fan cascunes segons les
 donzelles: E apres donen vos li
 cencia que podeu entrar dins lo ca
 stell hon stan los. xxvj. cauallers:
 E no podeu saber ab qual dels
 hauen de fer les armes. Apres lo
 caualler qui venja afer les armes
 daua lo paper vermell scrīt ab les

armes q volia fer ala dona. o dō
 zella: vīuda: monja: o casada: e a
 qlla pujaua alt al cadafal hon los
 xxvj. cauallers stauē: e posaua les
 crīt sobre vna capça doz. E los
 cauallers tots se leuauen de peus
 e feyen molta de honor ala senyo
 ra qui hauia les crīt portat: E aba
 xaua la senyora del cadafal: e tor
 nauen sen per alēdema que les ar
 mes hauen de fer.

Capitol. liii.

Com Tirāt manifesta al hermi
 ta les magnificences dela roca.

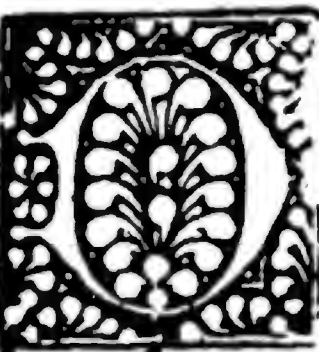

Com tot lo desus fō
 fet parsim de alli: e
 anaz prop dela Ciu
 tat en vna gran pra
 deria molt arborada quey ha per
 hon passa vn gran Riu: e en mig
 de aquella praderia vem vna co
 sa de gran magnificencia que no
 crech en lo mon. vna tal sia stada
 feta. Adolt me plauria saber dix
 lermīta qnina cosa de tanta stima
 es stada aqueixa yo senyor vos ho
 dire dix Tirant. En mig dela pra
 deria trobam vna gran roca feta
 de fusta per subtil artifici tota clo
 sa: esobre la roca se de mostra vn
 gran e alt castell ab fornimēt de
 molt bella muralla hon haia. v.
 cents homēs darmes quil guarda
 uen tots armats en blanch Aple
 gua primer lo duch ab tota la gēt
 darmes: e mana que obrīssen les
 portes de la roca. E los qui stauē
 dins digueren q per negu ells no
 obrīrē perço com llur senyor nou
 e. i.

volta : sino que tornassen atras .
 Sus dix lo duchs tot hom faga lo
 que yo fare : deualla del cauall e
 mes se lo pmer de tots . E lo seu
 ferē lo que ell hauia fet ab les spa
 ses en les mans : e ab les lances cō
 baterē molt fort la dita roca . Los
 qui stauen alt en la muralla lança
 uen de grans canteres e bombar
 des : colobzines e spingardes : bar
 res que sēblauē de ferro e pedres
 E tot aço era de cuyro negre : e
 les pedres de cuyro blanch : hon
 ny hauia de grans e de poques : e
 totes tren plenes d'ins de arena :
 empero se yoz si daua anegun ho
 me d'armes pleguat lo metia per
 terra : e certament fon vn combat
 molt gentil : e los qui nou sabiem
 pensam en lo primer combat que
 anaua deueres : e molts descaual
 cā e ab les spases en les mans cuy
 tam alla : empero prestamēt cone
 guem que era burla . Apres aple
 guaren tots los stats de hu en hu
 e pzequaren los se volguessen dar
 ne tan poch los volgueren obrir
 la porta : ny meyns per lo Rey . La
 Reyna que veu que anegu no vo
 lien obrir acostasi ab lo seu stat a
 la porta : e demana qui era lo se
 nyoz del castell : e digueren li que
 lo deu damoz . Lo qual trague lo
 cap en vna finestra . La Reyna q̄l
 veu feu li gran reuerencia de ge
 noll : apres feu principi aparaules
 de semblant still .

Capitol . lliii .

De la suplicació que la Reyna
 en al deu de amor .

 E la celsitut de vo
 stra magestat deu de
 amor sta la mia pen
 sa alterada que a su
 plicació de tante vo
 stres seruenta hajau deneguada
 veure la vostra beatitut e glozia :
 e puix en lo mon pdominau los
 animos dels leals amadors : no si
 au auat de subuenir ala qui be e
 lealmēt vos serueixen : car se ven
 per speriecta que los qui lealment
 vos obeheixe : e tenen mes desig
 la magestat vostra seruir : los dei
 xau passar mes penes que no po
 den atenyen ne sentir la dolzor de
 la vostra desijada beatitut : per q̄s
 suplique mon senyor puix vos so
 deuota que placia ala celsitut vo
 stra fer obrir les portes dela vo
 stra gloriosa abitacio amī ignocē
 ta de tal delit : puix vos desige ser
 uir : e acceptar me per seruenta : e
 en lo vostre benauenturat repos
 esser cōpanyona de tots los altres
 staments femenils : e acullir me en
 la vostra desijada glozia . Acabāt
 la Reyna la sua humil suplicació
 soptoiamēt ab vn gran tro se obrī
 la porta dela roca . E lo Rey e la
 Reyna ab tots los stats apeu en
 traz dins vn gran pati tot entorn
 enparamentat de draps de raç la
 uozats doz e de seda e de fil dar
 gēt de diuerses histozies les ymat
 ges fetes per art de subtil artifici :
 lo sel era tot cubert de draps de
 brocat blau : e alt sobze los draps
 de raç hauia entorn naves hon se
 mostrauen angels tots vestits de
 blāch ab ses dyademes doz al cap
 sonant diuerses maneres de stur /

mèrs e altres cātant per art de singular música que los hoyns sta uen quasi alēats de hoir semblāt melodia. Apres vn poch spay iřq en vna finestra lo deu de amor / molt resplendent : e ab cara affa / ble feu principi a tal parlar.

Capitol. ly.

La resposta que lo deu de amor feu ala Reyne.

E molt merescer vostre graciōsa Reyne me obligua fer vos senyora de mon voler: acceptant vos per filla obediēt e dispēsera deles gracies que hixē de aquest delitos paraís : donant vos potestat absoluta de poder pmiar e punir tots aquella y a quelles q en la mar de amor naueguaran: donant a vns tempestat val da sens atenyer al port que desi / gen : als altres prosper vent per atenyer a port de llur voler : acceptant ne tota aquells hī aquel / les qui ab frau e engan amen que sien exempts de trobar en vos merce. E dites aquestes paraules lo deu de amor desparegue que james pus no son vīst nī los angells e tots los draps se començaren a moure quasi com a terra tremol : e tots puřazalt al apartamēt dela Reyne. E com nos fem ales finestres del patī no vem drap negu sino la bella praderia. E dire ala senyoria vostra cosa de gran admiracio de aquesta roca: que de cōtinent que los draps foren fora la

ven en quatre parts partida: e en cascuna part de aquestes: en la vna se aposentaua lo Rey ab tot son stat: en la segona staua aposenta / da la Reyne ab tots los francesos qui ab ella eren venguts. En la terça stauen aposentats tots los strangers: axi com eren los de Al manya: de ytalía: de Lombardia de arago: de castella: de portogal: e de Xauarra. Senyor seus dir que en cascuna part de aquestes hauia moltes sales molt be enparamentades: e mols līts molt ricamēt abillats: en tāt que tots quāt eren allí stauen molt ben aposentats: e si mes gēt hī agues dos voltes mes que no hauia tots hī tīn guerē bon lloch : ařo han dīt tots los strangers qui han cercat lo mō que james veren ne han hoit dir que negun gran senyor agues feta vna festa de tanta magnamītat e abundancia de totes coses : ne que tāt duras. E trobareu que en lo aleuamēt del Rey staua vna dona tota dargent quasi ab lo ventre vn poch ruat: e les mamelles que vn poch lī penjauen: e ab les mans les staua spzement e per los mugurons exia vn gran raig daygua molt clara qui venia del Riu per canons dargēt . e laygua que cabia deles mamelles daua en vn bell safareig de cristall. En laltre estancia hon la Reyne staua hauia una donzella tota dor smaltada e tenia les mans baixes en / dret dela natura e de allí exia vīn blanch molt fi e especial : e aquell vī daua en vn safareig de vīdre cristall. En laltre apartamēt staua

c. ii.

vn bisbe abia mitra al cap qui era
 tot dargent: e tenia les mans ple /
 guades mirat deuers lo cel: e per
 la mitra li exia vn raig de oli qui
 daua en vn safareig fet de jaspia.
 En laltre apartamet staua vn leo
 tot doz ab vna molt rica corona
 doz al cap ab moltes pedres fines
 e per la boca llansaua mel qui era
 molt blanca e clara: e daua en vn
 safareig qui era fet de calcedonies
 e en mig de aquestes quatre estan
 gies staua vn nan molt diforme a
 natura: e tenia la vna ma alcap e
 laltre al ventre: e exia li per lo me
 lich vn raig de vi vermell molt fi e
 special: e daua en vn safareig qui
 era fet de porci: lo oit nan era lo
 mig doz e mig darger: e mostra
 uas cubert de mig manto: e staua
 en mig del pati de les quatre estan
 cies: e no podia entrar ne gu dins
 la roca que nol ves: e cascu podia
 pendre libertament de tot lo quey
 hauia: e vn poch mes amunt del
 nan staua vn home tot dargent
 mostrauas esser vell ab la barba
 molt blanca: era molt geperut
 ab vn basto en la ma: e en la gran
 gepa que tenia staua carregat de
 pa molt bell e blanc q tot hom ne
 podia pendre. En totes aquestes
 coses senyor no pese vostra senyo
 ria sien fetes per encantament ni
 per art de nigromancia: sino arti
 ficialment. Enos troba dia tant
 com les festes han durat: que de
 totes les coses que dites vos he
 no fos mes abundantment lo dar
 rer dia que lo primer: e seus ben
 dir que aquest bo de paiser no sta
 ua james que no tingues prop de

si passats .xxx. milia pans: que sta
 ua molt abundos. Les taules ja
 mes se desparauē sino per mudar
 toualles netes: e cascu dia hauien
 viandes en gran abundacia: e en
 cascu apartament hauia son bell
 tinell parat continuament ab molt
 bella vexella dargent: q tots quats
 eren menjauen e beuien en argēt.
 Senyor james acabaria de rec /
 tar ala senyoria vostra les grans
 magnificencies que son stades fe
 tes en aquestes festes: car cascu
 stat menjaua per si: e tots eren
 molt ben servits de molta volate
 ria de diuerses natures: de potar
 ges molt singulars: de vins de qua
 tres natures se pode nomenar: de
 confits en molt gran abundancia
 de totes coses que tots los stran /
 gers ne stauē admirats en les spat
 les dela roca hauia vn jardí molt
 ben arbozat hon lo Rey molt so
 uint entraua per depoz perque e
 ra molt delitos: e en aquest ort ha
 uia vna porta que entraua en vn
 gran parch hon hi hauia diuer /
 ses natures de animals saluatges
 so es honcos: ceruos: cabirois:
 porchs saluatges: e de totes altres
 besties de mont que lo Rey hi ha
 uia fetes posar per son delit perq
 prenia molt gran delit de veure /
 les: e tenia moltes tendes para /
 des que paria fos vn real: aquell
 dia senyor tot son de festes. En lo
 dia seguent que era diuendres de
 mati aps la missa e lo offici anam
 ala ribera ab moltes barques to /
 tes cubertes de drap de seda: e de
 brocat: e de draps de ray cascu stat
 ab la diuisa: e anam per lo Riu so

laçant e peixcant: e pzenent plaer
ab moltes trompetes claronas: e tã
bozinos. Aprés que lo Rey e tots
fozen dínats vench lo mütero ma
jor ab tota la müteria: e tots anã
ab lo Rey acaçar. Brã plaer pres
lo hermita en les festes per Tirant
recitades e ab cara afable pro
nuncia semblants paraules.

Capitol. lvi.

Com lo hermita demana a Tirant
que li digues qui era stat lo
millor dels vengedors.

Molta es la gloriã per
als cauallers qui en
armes son sperimen
tats com se troben
vengedors sens esser reproches.
E perço supplich ala molta gen
tilea de vosalires senyors vos pla
cia dir me q es stat lo millor dels
vengedors: ne aquí han donada
la honor e premi de aquesta solen
ne festa. Senyor dix Tirant en
aquestes honzades festes hi son
venguts molts cauallers de gran
auctoritat e senyoria: car aquí ha
uia Reys: Duchs: Comtes e
Arquesos: Nobles e Caua
lers e infinits gentils homens de
linatge molt atich: e quasi los de
mes qui no eren cauallers en aqst
honzat pas han rebut lorde de ca
ualleria: e no es stat negu qui no /
uell caualler se sia fet: que no haja
fet armes ciuils o crimials: allí feu
armes ab sforçat animo de cauall

ler: lo Duch de ayguesviues e ab
ell venia molta get: e de sa compa
nyia se feren cauallers passats. lx.
gentils homes de nome darmeas
e de quatre quarters: e aqst duch
feu armes apeu e acauall e de totel
son vengedor. Lo germa del duch
de burgunya ab grã animo ixque
dela batalla com a virtuos caual
ler qui es. Aprés feu armes lo duch
de cleues: e son li donada molta
lahor e honor: E de molts altres
senyors quey son venguts han fe
tes armes com anobles cauallers.
E puch vos dir senyor ab tota ve
ritat q passats. cl. cauallers hi son
morts. E dire ala senyoria vostra
vna cosa de gran admiracio: que
vn infant amon parer no passa
xliij. o. xv. anys e tots li fan mol
ta donoz: e dienli lo grã cõestable
de Anglaterra: e lo Rey li fa mol
ta de honor: vn dia vench ala po
sada de aquesta mos senyors que
aqi son: e demana per mi no sabet
lo meu nom quasi per senyals me
troba: e propiament es dela mia
disposicio e com me veu me pre /
gua tan graciosamet que yo li vol
gues prestar lo meu cauall e les ar
mes: perço com lo senyor Rey e la
Comtessa sa mare no volien que
fes armes ni apeu ni acauall perlo
gran perill que en les armes son:
e tãt me pregua e de tan bona gra
cia que no li pogui dir de no: ans
li digui que de bona voluntat loy
daria. E dins lo camp los cauall /
lers vos dauen armes e cauall ato
ta vostra voluntat: empero ell no
volgue sino les armes mies e lo /
meu cauall: e sili digui cõestable
e. lii.

senyoz mos bens e la persona de tot vos fare plaer e servir: e d'altra part me dolia lo coz per veurel tã jove e tan bell caualler no volguera que la sua persona rebes mal ne dan: empero son desig se compli que feu les armes que lo Rey n'la mare la Comtessa nou saberen fins atant que les armes foren del tot finides: dich vos senyoz de tots los cauallers qui armes han fet en aquest honrat pas vn'encontre tan bell e singular no si es fet tal com aquest: car dela primaeta que feu lencontre per mig dela careta del bacinet que de l'altra part li passava una gran brasa de la lassa. Com lo caualler son mozt e lo Rey sabe que aquell tan bell'encontre havia fet lo seu conestable trames per ell: eaquell molt temeros scusas de no anarhi: ala fines de forza que de grat anadauant lo Rey: e lo Rey lo repres molt be mostra la excellencia quel amava de grandissima amor: diel li que havia fet armes sens licencia sua ab home de tan gran forza com era lo senyoz de escala rompuda: en aquella companyia deyen tots q'era lo milloz caualler dels mantenedors del camp e de major forza e animo de caualleria: e mes li dix que no tingues atreuiment de fer mes armes sens licencia e manament seu. E com lo conestable veu la gran reprehensio que lo Rey li havia feta dix ab gran ira vn tal parlar. Donchs senyor sera veritat que yo haja rebut loz de de caualleria: e que haja esser tengut per lo mes abatut caualler

de tots que per temoz dela mort vostra magestat nom leixen fer armes puix lo caualler tinga afer o bres de caualler axi com fan tots los altres bons cauallers: e si vostra alteza no vol que veja los perills de les armes manem que si / gua vestit cõ adona entre les donzelles dela senyora Reyna: axi cõ fen aquell inuencible caualler Achilles entre les filles del Rey priam de Troya. E no sap la magestat vostra de aquell pare e senyoz meu Guillem comte de varoych com tenint lo ceptre real son vengedor de rãtes batalles: e ab lo seu virtuos bras atail despasa son vengedor e destruidor dels mozos e pres ami per los cabells e feu me matar vn mozo si be era de poca edat: e tot sullat de sanch volguen fer me vengedor e leixarme allo per doctrina de be afer. E placia ala divina bondat que no vixqua yo en lo mon: si tal com ell no dech esser: donchs mon senyoz si yo vull emitar amon pare en la honoz e virtut de caualleria vostra alteza no mo deuria vedar: perque supplich ala serenissima magestat vostra dar me licencia de ma pugna combatre vn caualler a tota vitraça cozs per cozs ab armes defensives e offensives. Seu principi lo Rey atal parlar.

Capitol .lvii.

La resposta que lo Rey feu al conestable.

Si deu me salue le /
 stat honor e la real
 corona. yo crech ver
 daderamēt que aq̄s
 sera lo milloz cauall
 ler del mon o sera lo pijor perque
 sera poca sa vida: e perla se q̄ dech
 acaualleria yo noy dare loch puix
 ventura ta portat que est stat ven
 gedor bet deuries cōtentar del pre
 mi dela batalla e nol volgue mes
 hoiz. La mia anima sta molt attri
 bulada dix lo conestable: si la mer
 ge dela senyora Reyna nom aju
 da. Ana prestament ala cambra
 dela Reyna agenollas danant ella
 e besali moltes veguades les mas
 suplicantla li recaptas gracia ab
 lo senyor Rey li deixas fer armes
 Com la Reyna ven la molta vo
 luntat del conestable dixli: que era
 contenta depreguar per ell. No
 tarda molt que lo Rey vingue a
 veure la Reyna: E ella molt gra
 ciosament lo supplica que volgues
 donar licencia al gran conestable
 que pogues fer armes atota sa vo
 luntat. Com senyora dix lo Rey
 voley vos que vn fadri que scassa
 ment se sap senyir la spasa que en
 tre en camp clos ell vos na suppli
 cat: e vos per amor de sa mare que
 tant val li deuriu esser contraria
 e vos preguau per son mal: yo per
 res noy daria loch: car lo seu vir /
 tuos pare ha fet tant per mi: e per
 la corōa de Anglaterra que yo no
 bastaria james asatisfier loy: e si p
 nia algun dan en sa persona you
 timaria mes tenir: e lo gran perill
 q̄ en les armes es: seria cosa poch
 difficil de rebre algun dan e deso /

noz. Com la Reyna veu la molta
 amor que lo Rey mostraua tenir
 al conestable nol volgue mes enu
 jar e meslo en altres rahōs. Lo
 la Reyna sen torna a son aparta /
 ment lo conestable li son dauant.
 E la Reyna li dix tot lo q̄ lo Rey li
 hauia dit: e que les sues supplica /
 cions en aquest temps no podien
 esser admeses. Lo conestable sti
 gue molt cōgoixat: e vech al meu
 aleuiament: e tornam molt apze /
 guar que yol consellas com poria
 tornar a combatre altre caualler:
 E digui li tot mō parer: que puix
 hauia mort vn caualler lo milloz
 dels. xxvi. no volgues enuuar la
 magestat del senyor Rey: puix tan
 ta honor hauia obtenguda. Si
 deu vos prospere eus leixre cōplir
 lo vostre bon desig dix lermista a
 queix cōestable que dieu tenia pa
 re ni mare: ni afixos parents. Si
 be dix Tirant. Allí era la Com
 tessa sa mare: la qual es deles ma
 jors dela cort: e noy ha neguna q̄
 major senyoria tingua. Car de cō
 tinent que la Reyna son venguda:
 lo Rey ab tot son cōsell hordena
 e volgue: que la Comtessa de va
 roych la tingues en custodia: e to
 tes les sues donzelles: de son pare
 no curi de demanar: per quant
 la mia pensa staua mes ocupada
 en les armes: que no en demanar
 dels linatges. E mes aiant non
 aguera sabut: sino per causa que
 la Comtessa sa mare trames per
 mi. E quant fuy dauāt ella: dema
 nam si tenia muller ni fill: diguili
 senyora perque mo demana vo /
 stra senyoria. yous ho dire dix la
 cōst.

comtessa : si fill tenguí amarlo de /
uen e si muller tenguí deuenula guar
dar de enuig e congoixa : car fort
cosa es ala dona donar no tenir si
no vn fill: e aquell posar en tan grā
perill: e ab paraules molt agracia
des me dix per que hauia prestat
lo meu cauall e les armes ha vn
fadori de tan poca edat: lo qual era
orfe de pare e de mare: si be era al
lí: car la sua anima stana molt alte
rada: que si per mala sort axí com
son fill hauia mort aquell famos
caualler : que laltre agues mort a
son fill: no li restara sino que la ter
ra sobris e que la somís: preguam
ab gran asfabilitat que puix la di
uina prouidēcia hauia volgut dar
vida a son fill: que yo no volgues
esser causa dela sua mort e dela su
a desolacio : que altre be no tenia
en aquest mon. E yo li prometí a
fe de caualler de iames fer cosa q̄
adan pogues venir a son fill : sino
ferli tota aquella honor que ami
fos possible: e vaigla suplicar quē
fes gracia dirme son marit si era
mort de malaltia o en batalla. E
la virtuosa senyora resposme ab
paraules afables no alçat los vlla
de terra : e dix: Caualler virtuos
yo so viuda de marit viu per mos
peccats e per ma desauentura: ma
rit he tengut en lo temps de mon
jouent: qui per lo mon era per ses
virtuts molt conegut: e nomenat
lo comte **Guillelm de varoych** :
e Rey se poguera esser intitulat si
agues volgut: e puix viu sa bona
voluntat no curi de pus. **Wiguan**
me dix lo hermita puix tāt me ha
ueu dit de aqueix conestable : qui

es stat aquell qui ha guanyat lo p̄
mi e honoz del camp. **Certament**
senyor dix **Tirant** hom no pot
ben iudicar vna tal sabena perço
com hi son venguts tan grans se
nyors: e los demes han fet armes
molt honozoses: e sabuda cosa
es com los grans senyors sesfor /
gen a fer armes ans donen la ho
nor a aquell: encara que nou faça
del tot be : que no fan a vn pobre
gentilhom quiu fara molt milloz .
Tot axo se pot ben fer dix lo her
mita : mas perço en aquest reg
ne es en pratica : que com se fan
Imperials armes sis compleixē
de fer aquelles armes e festes: per
los **Reys** dar mes: erants: e posan
tants ab trompetes : e ministres
publiquenlo per milloz dels venge
dors. E com aquestes sien stades
molt solennes e imperials : que
per tot lo mon son stades publica
des e admeses ala vera execucio de
ultrança: volria saber qui es stat a
quell: qui la gloria e honoz sobre
tots ha obteta. **Tirant** calla: e no
volgue mes parlar: sino que ab lo
cap baix e los vlla en terra stigue
immobile. **Tirant** mon fill dix lo
hermita cō nom responeu al que
us demane. **Leuas** vn caualler q̄s
nomenana **Diaphobus**: e dix se
nyor paraules hia que no han res
posta: empero senyor jous jur per
aquell sanct orde de caualleria que
yo indigne rebí lo dia de nostra se
nyora de agost queus dire veritat
de tot lo que ses seguit del que vo
stra senyoria demana : e axo sens
fictio neguna. **Senyor** la sancte /
dat vostra deu saber cō lo milloz

de tots los vençedors : e qui ha guanyat lo premi del camp jutgat per lo senyor Rey: e per los jutges de càp: y encara per tots los Reys d'armes: erauts: e portauats: e per tots los grans senyors dela cristiandad de aquells que allí eren: qui foren testimoys ab scriptura de llurma: e ab sagell de llurs armes ab carta rebuda per .xxv. notaris a uents tots auctoritat real: e plena ría llicencia de rebre seblants actes en forma publica: e cosa per los dits notaris posant hi cascu son signe: la qual puch be mostrar a la senyoria vostra. **E** com me plauria veure aquest singular acte dir lo hermita. **E** Tirant leuas de allí hon sebia que noy volgue mes aturar: emana descarregar totes les adzebles en mig de la praderia: e q parassen les tendes: e prop dela font posassen les tanles e que adobassè de sopar. **E** diaphibus se feu donar vna botgeta en que portaua la carta: e comencaren a legir: la qual era del tenor següet.

Capitol. lviij.

Com Diaphibus legí al hermita la carta que lo Rey de Anglaterra haufa feta a Tirant donat lo per millor caualler de tots.

De Enrich per la diuina gracia Rey de anglaterra: e senyor de la gran bretanya: e encara del principat de gales: e de cornualla e d'irlanda: Banfanoner maior

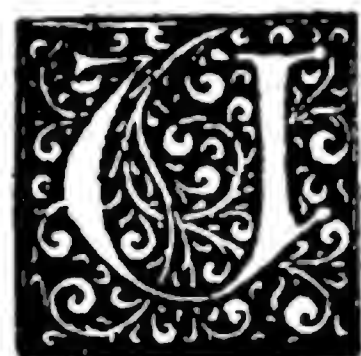
dela sglesia sancta e del sanct pare de Roma. **N**otificaz atots aqlls qui en plaer e grat los vendra: e a tots generalmēt: a Emperadors Reys. Duchs Comtes. Barquesos. Princesps. Nobles. Cauallers. e gentils homens. Com per mi sien stades celebrades festes a honor labor: e gloria de nostre senyor deu: e dela sua sacratissima mare: e al honor dels cauallers qui en aquest honorat pas d'armes son venguts per fer armes a tota vltança: es de necessari per quant la honoz ha esser dada a aquell o aquells qui millor ho hauran fet en aquest honorat pas: e son stats totstamps vençedors sens neguna volta esser stat vençut: e sens reproche negu. **E** ordenam manam: e sentenciam dar la mundana gloria honoz y fama al **E**gregi e virtuos caualler de nostra ma fet Tirant lo blanch: volem que sia per tots los quatre cantons deles lices publicat per lo millor dels cauallers: per los Reys d'armes: erauts: e portauats ab trompetes e ministres ab consentimēt meu: edels jutges del camp representant la mia persona. **E**ncara manam sia pujat sobre vn gran cauall tot blanch: e tots los qui seran aqlls homens com dones vagen ab mi tota a peu: e sia feta processio general: e Tirant vaia dins lo palí fins ala sglesia del glorios caualler mon senyor sanct jordi: e allí sia dita missa cantada ab solenne sermo deles caualleres de Tirant lo blanch que ha fetes. **A**ps manaz e ordena exint dela sglesia de sanct

jordi anem per totes les lices :
E trant prengua la possessio de
aquelles: e per los IReys darmes
li sien dades totes les claus de les
dites lices en senyal de victoria .
Encara manam sien, celebrades
festes que duren .xv. dies en labors
e gloria de aquell virtuos ja desus
nomenat. **E** perque tot hom co /
negua la real veritat de aquesta a
fers auem signada la present carta
ab tinta vermella : e sagellada ab
nostre sagell patent dada en la no
stra Ciutat de Londres a .xliiij. de
juliol del any dela natiuitat de no
stre senyor .xc. **I**Rey **E**nricus **S**ig
* ne de tots los jorges del camp
Sig * ne de tots los reys dar /
mes: erants: e posauants **S**ig *
ne de tots los magnats e grans se
nyors qui allí erē. **M**olt me plan
ria saber de les caualleries dir ler /
mita car molt me par home debe
ell ses leuat de así per no dir ni ho
ir les seues labors: conech verda de
rament ell esser digne de esser ca
ualler: per queus prech me digau
los seus actes quins son stats **S**e
nyor dix **D**iafebus no volria que
la senyoria vostra agues apenssar
negun contrari de mi: perço com
som de vna terra e de vna volun
tat : mas ab tota veritat recitare a
la santedat vostra axí com ses se /
guir. **E** lo primer aquí lo rey do
na lorde de caualleria fō a **E**lrāt
lo blanch : e lo primer qui feu ar /
mes fon ell: aquell dia senyor ell a
justa tot lo sen stat de gentils ho
mens e de donzelles: e anarē al ca
dāfal lla hon lo rey hantia ordenat
deferlos canallers trobam les poz

tes tacades e tocaz ala porta grā
colps: apzes passat bon spay : los
reys darmes se feren sobre la poz
ta alt del cadāfal : e digueren que
es lo que voleu : diguerē les dozel
les gentilom tenim qui vol re /
bre lorde de caualleria: e demana
caualleria puix es digne e mereixe
dor de rebzela. **P**restament obz
ren les portes e tots los qui puia
volgueren puia ren alt. **C**om fo
ren en mis de vna gran sala feren
seure lo gentilom en vna cadira
tota dargent que era cuberta de ca
nemas vert: e allí examinaren lo si
era per a rebre lorde de caualleria
ni de ses costumes: e si era coixo :
o afollat de algu de sos membres
perque no fos dispost per entrar
en batalla: e trobatlo tal cō esser
denia: e rebuda informacio de te /
stimōis dignes dese venia lo **A**le
quebisbe de Anglaterra reuestie
com a diaca ab lo missal vbert en
les mans: e venia dauant lo gen /
tilom: e aquí present lo **I**Rey: e tois
los altres que allí eren deyalí sem
blants paraules.

Capitol. liij.

Lo jurament que lo **I**Rey de
Anglaterra feya fer als gentils ho
mens apzes que eren examinats
ans quels donas lorde de canal /
leria.

Un gentilom qui re
ben lorde de caualle
ria juran aden e als
sārs quatre euāgelis

de no venir en ninguna manera cōtra lo molt alt: e molt excellēt Rey de Anglaterra: si ja no era ab vostre senyor natural tornātli lo collar dela diuisa: que lo dit senyor a costuma de donar a tots aquells aquí fa cauallers en tal cara poden fer guerra cōtra ell sens que nous porien reprochar los bons cauallers altramēt cauriu en cara molt leig e de mala fama: e si ereu pze / soner en la guerra de tot cert seríeu en perill de mort. Des jurau per lo sacrament que fet haueu q̄ de tot lo poder vostre mātindreu e defenssazeu adones e donzelles víudes orfens desenparades: e en cara acasades si socors vos demanen: e de tot vostre poder posaren la persona: e entrar en camp a tota vltansa si bon dret tenē aquella o aquelles qui socors vos demanaran. Fet lo juramēt dos grans senyors los maiors que allí erē lo prengueren per los braços e portarēlo dauant lo Rey: e lo Rey li posa la spasa sobre lo cap e dix: deu te faça bon caualler e mon senyor sanct jordi e besal en la boca. Apres vengueren vii. donzelles vestides de blanch significant los vii. goigs dela verge maria e senyrenli la spasa. Apres vengueren liij. cauallers los maiors en dignitat que allí trobaren e calçarenli los sperons significāt los.iiii. euāgelistes. Apres vench la Reyna e preso del vn braç e vna duquesa del altre: e axí portaren fins a vn bell strado: e posarenlo en la cadira real. Apres lo Rey se assigne a

la vna part e la Reyna al altra: e totes les donzelles e los cauallers baix en torn dell. Apres portaren la collacio molt abundolament: e aquest orde senyor han seruat a / tots los quis sō fets cauallers. Digau me si placent vos sera dix lermíta lo pricipi e la fi deles armes que Tirant ha fetes. Senyor la vespra del dia assignat defer les armes Tirant caualla ab tots los del seu stat en la forma segons de suas es dit e ana honstauē los. xxvi. cauallers: cō fore ala porta dōa vn scrit q̄ deya q̄ q̄lleuogues caualler q̄ volgues fer armes ab ell ha uí acorrer tāt e tã lōguamēt fins que. xx. colps de puntes sangrentes ixques del hū o del altre ab ferros smolats o qualseuulla dells se agues adar per vengut. E prestatment fon admesa la sua demanda: e tornam al nostre aleuament. Lendema totes les donzelles lo prengueren e ab molta honor lo portarē fins ala porta dela lisa tot armat lūrantlo als fets que mort o viu los aguessen arestituir. E los fets lo reberen ab aquella conuinença e ab molta donor quelíferen. Lo Rey e la Reyna ja eren en los cadafals. E Tirant entra tot armat en blanch sino lo cap e en la ma portaua vn ventaill que ala vna part era pintat lo crucifici de ihesu crist: e en laltra part era pintada la ymatge dela verge senyora nostra: com Tirant fon en mig del camp feu gran reuerencia al Rey e ala reyna: e ana a tots los. iiii. cantons dela lisa: e ab lo

ventall senya cascun canto : fet a
go deualla del cauall e los fets po
sarenlo dins vn petit papallo qui
staua posat en lo canto dela lliga :
allí portarenli viandes e confits
perque pogues refrescar si mester
ho hauia : e tozmas adobar les ar
mes e puia cauall e troba ja lo mà
tenidoz del camp al cap de la lliga
e Tirat posas al altre cap del cap
Com tota la gent son allossegua
da lo Rey mana als fets quels lei
xanllen anar : prestament ferien
dels sperons ab les langes en los
vests e encontrarense tan feramēt
ques romperen les langes en pe
ses : apres ferē moltes carreres e fe
rēse de molts singulars encontres
la .xx. carrera lo mantenidoz encō
tra a Tirant en mig dela bauera
del bacinet e passalay tota dobla
da e alt en lo reuol del peto deles
plates e nafra vn poch en lo coll :
e si la lança nos fos rompuda lo
nostre caualler era mort e lo cauall
y ell caygueren en terra. Presta
ment se leua Tirant e seuse dar
vn altre cauall millor que no era
laltre : e pregua als jutges del cap
que li donassen licencia de pendre
altra lança : e los jutges digueren
que cascu prengues les langes assa
voluntat. Tirat se feu donar vna
molt grossa lança : e laltre feu per
lo semblant e corregue lo hu en
uers laltre ab molt grā furia : e Ti
rant lencontra vn poch dauall lo
rest lencontre son tan poderos e
la lança nos volgue rompre quel
passa de laltra part e caygue mort
en terra. Les dōzelles prestamēt
forē ala porta del camp e demana

ren als fets quels fos restituhit lo
lur caualler : los fets los ferē obrir
les portes : e les dōzelles prengue
ren lo cauall de Tirat per les reg
nes e ab molt gran honoz lo sen
portaren al seu alleuament desar
marenlo e mirarenli la nafra que
tenia al coll : e feren venir los ci
rurgians quill curassen : e Tirant
son molt ben seruit deles donzel
les : perço com stauen molt contē
tes que lo primer caualler qui ha
uia fet armes per dōzella era stat
vèsedo. Lo Rey ab tots los grāf
senyors q allí eren entraren dins
lo palench hon jahia lo caualler
mort : e ab molt gran processó e
honoz lo portaren ala sgleſia de
ſanct Jordi hon hauē fet vna sin
gular capella per aquells qui en les
armes serien morts e en aquesta
capella noy podia esser soterrat
negu qui caualler nosos : e si era
gentilom portauen lo ala sgleſia
major hon hauia altres capelles
hon los posauen. Senyor com
Tirant son be guarit tozma aju
ſtar tot lo seu stat segons q laltra
volta hauia fet e anam hon eren
los .xxv. cauallers : e dōals vn scrit
com volia combatre vn caualler a
peu atota vltança : e admeteren
li la demanda entra dins la lliga
armat axícom se partanyia ab grā
sforz que en si mostraua ab acha
spasa e dagua : com fozen dins los
papallons cascu en lo seu adoba
rēse les coses necessaries : exíts de
fora los fets los partirē lo sol per
q no donas mes ala hu que alal
tre en la cara : lo Rey son apleguat
ab los altres ſtats e passaren per

lo camp per putar als cadafals :
 los cauallers cascu staua armat ala
 porta del papallo ab les aches en
 les mans: com veren lo Rey cascu
 fica lo genol en terra fent gran re
 uerencia al Rey e ala Reyna que
 mostraen be que eren cauallers
 de gran valor: e totes les donzel
 les se agenollaren en terra e pguar
 ren anostre senyor que donas ví
 ctoria al seu caualler: com les gèts
 fozen açossegua des e los papallós
 trets fora del camp les trompetes
 sonaren e los erauts digueren ab
 alta veu no fos home ni dona go
 sas parlar senyalar tossir ne fer se
 senyal negu sots pena dela vida :
 com la crida son feta dels. vñi. ca
 uallers fela los. iij. prengueren lo
 hu e los altres. iij. laltre e posarē
 los en mig del camp en les. iij. rail
 les: e da qui partiren lo hu enuera
 laltre e feren armes los dos molt
 valentment sens que noa conexia
 qual tēia millozia: la batalla dura
 molt e per lo gran treball que pas
 saua lo mantenidor del camp mā
 cauall lo ale: ala si staua en tal pñt
 que no podia tenir lacha e en son
 cōtinēt mostraua que amara mes
 pau que guerra: coneixent **L**irāt
 en quīn pñt son cōtrari staua pres
 lacha ab dues mans: e ab lo mar
 teill li dona tal colp en lo bacinet
 que tot lo torba: e veu que ab grā
 treball se podia tenir de peus. **L**i
 rāt se acosta aell e donali vna grā
 enpenta quel seu caure en terra: cō
 lo veu tā mal adobat leualí lo ba
 cinet del cap taillantli ab la dagua
 les tiretes ab q̄ staua lliguat: e dix

li les següents paraules.

Capitol. lxx.

Les paraules que **L**irant dix
 al caualler qui combatia com lo
 tingué vengut.

Qualler virtuos be
 pots veure cō la tua
 mort o lo vida esta
 en ma libertat. per
 que mana amí que vols que fasa
 de tu si vols vida o mort: car mes
 aconsolat sere del be que del mal:
 mana ala mia ma dreta quet haia
 misericordia e quet vulla perdoar
 e quet no fasa tant de mal ala tua
 persona com poria. **A**des doloz
 tich dix lo caualler deles tues cru
 els paraules abundoses destrema
 vanagloria que de perdre la vida
 e mes stime la mort que no dema
 nar perdo ala tua superbiosa ma.
La mia ma ha acostumat de per
 donar als homes vçuts dix **L**i
 rant: e no fer los dan: e si tu vols
 yot perdonare de bon cor atot lo
 mal que fer te poria. **O** quina glo
 ria es dix lo caualler qui en terra
 staua com los homens son vençe
 dors per fort o per desauentura:
 e abandaren moltes pauraules: yo
 so lo caualler de muntalt sens re
 proche negu amat etemut de mol
 tes gèts: so stat tostemps piadors
 e auent misericordia atotes gents
 yo vull vsar de aqueixos actes
 que dits has en vers tu dix **L**i
 rant: per la tua molta virtut e

bondat: anem dauant lo Rey: e a
 qui agenollat als meus peus de /
 manar mas merçe: e yo perdonar
 te liberalment. Lo caualler ab ira
 mortal feu pncipi atal parlar. No
 placia adeu ni men done lo poder
 que yo james faça acte de tanta /
 vergonya per ami e als meus: ni
 en aquell Egregi senyor meu lo
 Comte guiliem de varroych: del
 qual rebí aquest amargos orde de
 caualleria: per que fes de mi tot lo
 que bet vingua: que mes s'ime be
 morir que mal viure. Com Tirant
 veu la sua mala voluntat dix
 Tots los cauallers qui be volen
 usar e seguir les armes e lo stil de
 de aquelles per hauer renom e fa
 ma: han esser cruels e tenir cadira
 en mig de infern: tira la dagua e
 mes li la punta en lull: e ab l'altra
 ma dona li gran colp sobre lo cap
 dela dagua que lay feu passar alal
 tra part. Quin animo de caualler
 son aquest que mes s'ima morir q̃
 no viure enuergonyit: per no esser
 blasmat dels bons cauallers. Los
 jutges del camp eren. xij. los. vi.
 tenien vn libre dels vengedors los
 altres lo tenien dels venguts: aq̃lla
 que morien sens que nos volien
 desoir feyē los proces de martirs
 d'armes. los quals desoeyen feyen
 los altre proces de mals cauallers
 venguts e posats en gran defonor
 e infamia: e aquesta pratica han
 seruada fins ala fi. Apres pochs
 dies senyor se segui: que la mage
 stat del senyor Rey e de la seyoza
 Reyna stauē en gran solas en mig
 dela praderia prop del Riu dan /
 sant e fent moltes festes. Estaua

allí vna parenta dela Reyna que
 era nomenada la bella Zignes: e
 era filla del duch de berri: que es
 la mes agraciada donzella que yo
 james haja vist: es veritat que de
 bellea la Reyna passa atores quā
 tes son de gracia: e de gētil loqla
 a totes gens affable de grandissi
 ma honestat: liberal mes que dōa
 que james hāia vist: perço cō les
 dones la major part son auares
 per son natural. aquesta galant da
 ma si vestia robes que valguessen
 lo preu duna ciutat no penlaua en
 donarles: e joyes e altres coses
 que ella tingues tant era de gen
 til condicio. Senyor aquesta bel
 la Zignes portaua aquell dia en los
 pits vn molt gentil fermaill: e en
 presència del Rey e dela Reyna e
 de tots los cauallers: fetes les dā
 ges Tirant se acostā ala gentil da
 ma: e donant del genol en la dura
 terra feu pncipi a vn tal parlar.
 Per la coneixēça que tinch senyo
 ra del vostre molt valer: axi de li /
 natge cō de molta bellea gracia e
 saber: e de totes les altres virtuts
 q̃ en vn cors mes āgelich que hu
 ma trobar se deïxen vos desige
 molt s'uir: e hauriaus amolta gra
 cia que la merçe vostra me volguis
 dar aqueix fermaill que en los pits
 portau: e si per vostra bēigne mer
 çe me sera atorgnat yol accepte. e
 portare aquell de grat per la ho /
 noz e s'uir vostre prometent e ju
 rant sobre laltre: e per lorde de
 caualleria de combatre vn caual /
 ler a peu o acauall atota vltan /
 sa armat o desarmat en la mil /
 loz manera que ell sabra diuisar.

La sancta maria val disc la bella
 Agnes: e per vna cosa tã minima
 e de tan poca valor: volem entrar
 en camp clos atota vltrenga: no te
 mêt lo perilla dela mort e lo dan
 que seguir pozia: pero per que re/
 presa no sia de dones e donzelles
 e dels bõs cauallers dignes donoz
 de bon grat yo consentire en pre
 sença del senyor Rey e dela seyo
 ra Keyna: per que no perdau lo
 premi de be afer: e del orde de ca
 ualleria ab les vostres mans pren
 gau lo fermaill. **L**irant son molt
 contêt dela resposta dela bella Ag
 nes: e perquant lo fermaill stava i
 guat ab la cordõera del brïal e no
 podia leuar s'es que no fos descor
 dada: e descordant la perforça ab
 les mans li hauiã detocar als pits
Lirant ab la ma pres lo fermaill
 e besal: apres dona dels genolls
 en la dura terra e dix. **I**nfinitas
 gracies seÿora ala senyoria vostra
 tas del gran do que mauen donat
 car mes lestime que si maguessen
 dat tot lo realme de França: e pro
 met adeu que qui lo fermaill me
 leuara la sua persona me leixara:
 e posal se alt al cap de vn bonet q
 portaua. **L**o dia seguent stant lo
 Rey en missa vench vn caualler
 frances. lo qual se nomenaua lo se
 ñor de les viles ermes molt valẽ
 tisi de la persõa: e en armes molt
 sperimentat: e dix a **L**irant vn
 tal parlar. **C**aualler don se vulla
 que vos siau haueu agut massa
 grã atreuimêt de tocar en vn cors
 glorificat com es dela bella Agnes
 e tan mala demanda james feu ca
 ualler en lo mõp: er que es de ne

cessitat me doneu lo fermaill de
 grat o de força: q de dret yol dech
 haueu per raho com de ma pueri
 cia fins ara he amada seruïda e ve
 nerada aquesta senyora qui es me
 reixedora de tots los bens qui en
 lo mon son: e per quãt amí es da
 da la gloria: per que ab moa jn /
 numerables treballs enuiga e pen
 samets yo la me sabuda guanyar
 per que yo tinc acobrar lo pre /
 mi del temps de ma jouëtut que
 he perduda part de aquella per ser
 uir ala merçe: e si dar nol me. vol
 ren la vida vostra sera de poca du
 rada: dau lom ab pau as que mes
 mal no sen segueisca.

Capitol. lxi.

La resposta que **L**irant feu al
 senyor de les viles ermes quant
 li demana lo fermaill que la bella
 Agnes li hauiã dat.

Quan offensa seria
 per amí dix **L**irant
 q yo donas lo q me
 es stat doat liberal /
 ment e deli guat ab les mies mãs
 e la promesa se e juramêt que yo
 he fet: be seria tengut per lo mes
 vil e abatut caualler que james en
 lo mon fos nat e per anaixer: e ba
 sinet ple de foch me deuriẽ posar
 sobre lo cap si yo tal cosa feya: em
 pero caualler vos mostrau segõs
 vostre mal parlar massa gran su
 perbia: e sera mester q yo laus fa
 ga abaxar **L**o caualler feu demo
 stracio de voler li leuar lo fermaill

Empero **T**irant son aussat que mes mans a vna copagozia q̄ poz taua: e tots los altres arancaren: e allí son entre ells vna bzegua ciuil. Empero ans que fossen de partits hi moriren. xij. entre cauallers e gentils homes. La **R**eyna que stava mes prop della sēti la remoz e los grans crits que les gēts dauen posas en mig dela gent e departils los vns dels altres: **E** / vous ne puch be comtar noues q̄ iuy nafrat de. iij. colps en la mia persona: e molts altres per fer me companyia. Com lo **R**ey son ates tot son ja pacificat **E** no passaren sij. dies que lo frances caualler trames adir a **T**irant per vna letra que li trames per vn petit patge q̄ era del tenor seguent.

Capitol. lxi.

Letra de batalla tramesa per lo senyor de les viles ermes a **T**irant lo blanch.

Tu **T**irāt lo blāch qui est stat principi dela destruccio dela sanch militar: si lo teu animo sfozcat gosara mirar lo perill de les armes que entre cauallers son acostūades: armat: o desarmat: a peu o a cauall vestit o despullat en la manera atu mes segura cōcordat ab mi ab condicō q̄ la spasa tua e la mia ajustar se pūguen amozt determenada. Escrit de ma mia e sagellat ab lo sagell secret de mes armes.

Lo senyor de les viles ermes.

Capitol. lxiii.

Com **T**irant demana de consell a vn **R**ey darmes sobre la letra del senyor de les viles ermes.

Esta per **T**irant la letra p̄a lo petit patge e poial en vna cambra e dōa li mil scuts doz e feu li prometre que nō diria res a negu. Com lo patge son partit **T**irant ana tot sol e pres a vn **R**ey darmes e portat sen. iij. mil / les iuny de allí. e dix liseblants paraules. **R**ey darmes per la fe que a tu es dada: e per lo iuramēt que fist lo dia que rebist aquest ofi si en poder e mās del senyor **R**ey de tenir secret lo que dire e cōsel lar me be e lealment segons q̄ perstil. e dret darmes es obligat de fer. Lo **R**ey darmes qui hauiā nom hierusalē respos en la seguet forma. Senyor **T**irant jous promet per lo offici que tinch e per lo iuramēt que he fet de tenir secret tot lo que per vos me s̄za dit. **E** t̄irant li mostra la letra que li era stada tramesa e feu lay legir: Com laque lesta **T**irant li dix. Adon bon amich hierusalē: yo tindre a molta glozia de poder complir la petit e voluntat de aquell virtuos caualler lo senyor de les viles ermes: e per quant yo so joue e no se la pratiqua ne lestil de caualleria que ara he complita. xx. anys: e cōfiant de la vostra molta vil / crecio vos demane de consell per

que so cert que sou pràtic entre
 Rey e grans senyors e sabeu tot
 lestil darmes molt milloz que ne
 guin altre: e lo queus he dit no pē
 feu que per poch ànimo ni temoz
 ho dīgua: mas pense que no fes
 offensa ala magestat del senyor
 Rey qui tantes donozs me fa: per
 çocom ell ha ozdenat en son reg/
 ne leys morals en aquest pas hon
 rat de caualleria: perque no volria
 esser blasmat dels bons cauallers
 que per aquest cars me poguessen
 repzochar per defalliment negu.
 Respos lo Rey darmes en la for
 ma seguent.

Capitol. lxiiii.

Lo consell que Hierusalē Rey
 darmes dona a Tirāt lo blanch

Caualler joue vir/
 tuos e de bona ven
 tura amat de totes
 gents: lo consell que
 la merce vostra amī demana vol
 vos dare e vol saluare dauant la
 magestat del senyor Rey e los jut
 ges del camp: vos Tirāt lo blāch
 podeu be combatre aquest caual
 ler sen repzoche negu ne blasme
 negu de Rey jutges ne de caual/
 lers: perquant ell es requeridoz e
 vos defenedoz ell es principiadoz
 del mal e tostemps sereu excusat:
 e yo prēch tot lo carrech sobre mi
 si negu vol dir res de vos jous sal
 uere la vostra honoz dauant tots
 los bons cauallers: sabeu quant se
 ria lo dan e culpa vostra si vos fos
 feu stat requeridoz: e lo senyor rey

quis ha dat primer que anegu
 lorde de caualleria: e mudar pra/
 tiques e leys en la cort no poseu
 duple negu vos cabieu en cars de
 de blasme entre los bōs cauallers
 e perço feu cō abon caualler e mo
 strau tostemps ales gents ànimo
 sforçat de caualler e si scriptura de
 la mia ma vos volreu yo laus da
 re del consell queus he dat: anau
 prestamēt ala batailla e nous faça
 temor la mort. Adolt stich acon
 solat de be a fer dix Tirant del cō
 sell que dat mauen perçocom ma
 dieu que no puch esser repres per
 lo senyor Rey dels jutges ni dels
 cauallers: ara vull vos molt pre
 guar Hierusalem per lo offici que
 teniu desser jutge de rira batailla
 del Senyor deles viles ermes:
 de mi e tot passe per la vostra ma
 perço que façau ver testimoni de
 tot lo que passara entre ell e mi a
 tots los quis ho demanarā. Dix
 Hierusalem yo de concordarvos
 sere molt content: empero yo no
 poria esser jutge de vosaltres se/
 gons requir lo offici nostre: e dir
 voshe perque. Car negū caualler
 Rey darmes: eraut: o porlauāt q
 done consell. no pot esser jutge:
 car gentilea poria esser disfrauda
 da: ni mon senyor lo Rey de An
 glaterra si es jutge de vna batailla
 per esser senyor de tots en son con
 seill no deu dir paraules fauora/
 bles de negu: e siu feya poria esser
 dit injust jutge: e tal batailla no
 deuria hauer loch: posat cars lo
 hu fos vençut dauant lo empera
 dor ab testimonijs dignes de se se
 poria retractar tal batailla: empe
 f. i.

ro perquè no perdau vos o ell /
lo pmi dela batalla jous aure jue
ge competent en res anos hi aell
fospitos : es de nostre offici Rey
darmes creat quís nomena: E la /
ros de clarença home molt entes
en les armes. **B**ell conech dix **L**i
rant: e be so content que ell ho sia
si al **S**enyor de les viles ermes plan
perque es bon Rey darmes: e da
ra la honoz ha aquell qui la sa /
bza guanyar: e vull que siau auisat
de tot: so es com ell ma trames a
questa letra per vn perit patge: e si
yoli trametia la resposta per vn al
tre semblant l'angerament se po /
ria saber: e la batalla no vèdria a
la fi que ell e yo desjaz: porque fa
gam axí: que torne al meu aleuia
ment e yo dar vos he vna carta
blanca signada de ma mia: e sagel
lada de les mies armes: e vos con
cordau la batalla a tot auantage
seu: e dan meu. **E** per quant ell es
requiridoz e yo so request hem do
na lo deuissar de les armes axí com
dix en la letra: yo de bon grat hi
renuncie e li done facultat que ell
les deuise en aquella manera que
aell ben vísit li sera: que no fare si
no lo que direu e ordenareu: e co
mes cruels les deuissara vos les co
firmareu per part mia: e tant me
sera maior gloria: **L**irant sen tor
na ab lo Rey darmes al seu aleuia
ment: e feu de continent la carta
blanca so es signada de la ma: e
sagellada ab les seues armes: e do
nala a Hierusalem Rey darmes:
e donali vna roba vestat que era
de brocat: e forrada de marts ge /
belins pregal que la prengues: e

que la portas per la amor sua. **L**o
Rey darmes se parti per dar com
pliment ala batalla e cerqua tots
los stats del Rey e de la Reyna:
com veu que nol podia trobar en
tra dins la ciutat: e trobal dins vn
monestir de frares que confessana
com aque confessat Hierusalem lo
aparta e dixli: que anassen a parlar
foza dela Iglesia: car en tals lochs
no es donat parlar de coses crimi
nals: prestamet ixqueren dela Igle
sia e de loch sagrat: e Hierusalem
feu principi a tal parlar. **S**enyor
de les viles ermes yo per mon offi
ci seria molt acófolat que pogues
posar pau e bona confederacio en
tre vos e **L**irant lo blanch: e si
concordar nous volem: veus aci la
vostre letra e la resposta de aquel
la en paper blanch sagellat ab sa /
gell de les armes e signat dela sua
ma: requiritme per mon offici yo
vingues auos per concordar la ba
talla donantme tot son poder en
aquesta forma: que de les armes a
xi offensiues com defensiues apeu
o acual segons la vostra letra co
re pus larguament: diu e vol no
perjudicant res de son dret com a
desenedoz vos dona poder e facul
tat: q deuiseu les armes en la ma
nera que placent vos sia: ab que si
en eguals: e sens falsa maestia: e
la batalla sia esta nit si esser poza
Aolt so còtè dix lo Senyor de
les viles ermes dela gentil patri /
qua de **L**irant: nos deu sperar al
tra cosa dell sino tota virtut yo ac
cepte lo poder per vos amí donat
per part sua que deuise les armes
e la batalla: e sera en la seguèt for
ma.

Capítol. lxx.

Com lo Senyor de les viles
ermes deüssa les armes.

E deuise que la batailla se faça apeu ab camisses de tela de frança ab sengles targes de paper: e al cap vn chapellet de flors sens altra vestidura ninguna: les armes offensives sengles coltellines genouesques taillât cascuna a dues parts ab puntes ben agudes de larguaria de .ss. palms e mig cana de montpeller: en esta manera lo combatre atota vltraça. Et stig admirat de vos Rey darmes com feu dela cõcordia discordia: nosaltres som concordes de nostra batailla: e parlaume de pau. Lo que yo he dit dix lo Rey darmes hî so tengut per mon offici: no voler la mort del caualler qui donoz sia: puix som concordes: e yo accepte la batailla per Tirant parme que siam concordes: e no discordes: e yo so molt contêt dix lo Rey darmes que siau cõcordes. Anem per hauer les armes: e tot ço que mester hauê ans que vinguia la nit. Decontinent los dos anaren a comprar les coltellines e ferenles molt be smolar: e feren fer les puntes molt ben agudes: e agueren drap de tela de frança: e molt prest feren taillar e cusir les camisses: e feren les fer vn poch largues: e les manegues curtes fins al colze perque nols torbassê en lo combatre. Apres aguerê vn full de paper: e partirenlo per mig

e de cascun mig feren vna tarja a manera de adargua: mirau quâta defensio podïa fer mig full de paper. Com de tot agueren compliment dix lo caualler al Rey darmes: vos qui haueu concordat la batailla: e sou per la part de Tirant yo no desige hauer negu per la mia sino sol deu e les mies propies mans: les quals son acostumades delauarse en la noble sâch militar preneu la vna part de les armes: e la que vos deixareu yo pèdre. Senyor de les viles ermes yo no so a si perque hâia afer part entre cauallers dignes donoz: yo so obligat per mon offici consellar: e concordar acauallers: e agentsils homens: e no fer part ninguna: car si vos me dauen quant tenju: yo no disfraudaria ma honoz ne mon offici: e facam lo que deuê fer sino daume licencia: e cerran altri qui nous sia sospitos. Per mon deu e mon creador Rey darmes yo no he parlat ala intencio que vos ho preneu: sino que volria que fosses ala batailla: per ço com veig que la nit nos es vehina: puix sou nostre jutge feu que la si prestament se vegia. Senyor yous dire com sera dix lo Rey darmes: yo no puch esser jutge entre vosaltres: perquant yo he aconsellat auos e a Tirant e podia esser reptat si tal cosa feya com insust jutge: empero yo hauré vn altre jutge competent en res no sospitos auos ni aell: lo qual se nomena Claros de clarça Rey darmes: e home molt sabent en la guerra: y en armes molt destre qui es vengut ara nouament ab lo

f. ss.

Duch de clarença: e es persona que per son offici ans se deixaria morir que venir en res contra la honoz sua. De tot s'ze cōtent dix lo caualler: puix la cosa vinga en egualtat e sia secreta y vous do la fe dix lo Rey darmes de no manifestar aquest fet a persona del mō: sino ha Claros de clarença. Zira dix lo caualler preneu les armes e portaules a Tirant: e prengua les que millor li parrà: e yo sperar vos he en aquella hermita de sancta maria magdalena: perço que sim vehia algu de ma companyia pogues mostrar que stig así perfer oracio. Partis Hierusalem: e ana a cercar Claros de clarença Rey darmes per tots los estats com lo ague trobat dix litot lo esser. E laltre dix queu faria de bona voluntat: pero la hora era ja tarda quel sol hauia complit son viatge e per la scura nit no volia posar en perill dos cauallers: mas lo següet dia de matí quant lo Rey seria en missa: e la gent seria afoseguada: que en aquella hora era cōtent de esser jutge. Hierusalem torna a Tirant: e dixli tot lo que era mester dir ab honestat de son offici: e recitali la forma dela batalla cō se hauia defer. e les armes que hauia denisades: e que trías de aquelles dos la que milloz li paregues: e que al matí com lo Rey seria en missa se faria la batalla. Puix la batalla no ha esser sta nit dix Tirant: no vull tenir les armes en mon poder: car si yol vençia hol mataua no volria digne la gent quey hagues feta alqua art en les

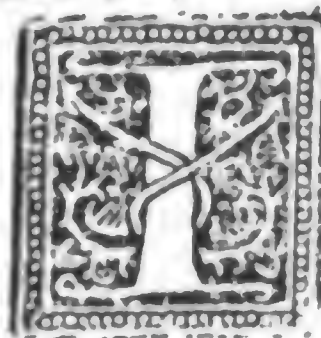
armes tenintles la nit: e peraso lo auia vengut. axi com feren aquells dos cauallers qui al port dela mar mata lo hu al altre: e apres debiē que ab art de nigromancia era sta da feta la lança ab quel mata: no les vull veure ni tocar fins en aql la hora: que farez la batalla: e tornaules al Senyor deles viles ermes: e dema com la batalla sera: que les porte: que be trobara qui les pendra. Com Hierusalem holi parlar en tal so a Tirant miral en la cara: e dix. O caualler virtuos: e en armes experimentat: si defa uentura de mala fort no es cōtra ria ala persona vostra: digne e mereixedor sou de portar corona real yo no puch creure que no siau vñ sedor de aquesta batalla. Partis lo Rey darmes de Tirant: e ana al hermita hon staua laltre caualler e dixli com la hora era tarda: e lo jutge no podia be jutjar la batalla si de dia no era: mas que hausen consertat per al endema com lo Rey entraria en missa: perço cō los cauallers los vns acompanya uen lo Rey: los altres la Reyna: los altres per veure les galats dames stauen tozbats. Lo Senyor deles viles ermes dix que era content. Los Reys darmes bon matí perque no fossen vista de negu prengueren los dos cauallers: e portaren los en mig de vn bosc que per negu no podiē esser vista Com veren que stauē en loch dispos Hierusalem feu principi al següent parlar. Cauallers de molta virtut veus así la mort e sepultura vostra: aquestes son les armes per

aquest caualler deusfades: e per ti
 tant accep tades: cascu prengua la
 part quel plaure: e posales en la
 bella erba del prat. **A**radix. **C**laros
 de clareça senyors de grã noblesa
 e caualleria vosaltres sou en aqst
 lloch apartat q no sperau adiutori
 negu de parents ne de amichs: e
 stau en lo darrer pas dela mort q
 no confiau sino de sola deu e dela
 vostra virtut: e vull saber de vos
 altres aquí voleu per jutge en aqsta
 batalla. **C**om dix lo Senyor de
 les viles ermes: e sa no som con
 cordes que vos sereu. **E** vos **T**i
 tant aquí voleu per jutge. yo vull
 aquell que lo Senyor de les viles
 ermes vol. **P**uix auosaltres plau
 que yo sia vr jutge: haueu asurar
 per lor de de caualleria que haueu
 rebut de estar atota ordiatio mia
 e axi loy pderet: e iurat. **A**pres
 del iuramēt dix lo caualler atirat p
 neu les armes q volreu: e aquelles
 que vos lescareu ab aquelles etrare
 yo en lo camp. **E** **L**o dix **T**irant
 vos les haueu agudes: y en nom
 vostre son vengudes: preneu vos
 primer qui sou requeridor e apres
 yo pēdre. **E**stiguerē los cauallers
 altercant per punt de honor. **L**o
 jutge per cessar porfidia pres les
 armes les vnes posa ala part dreta
 e les altres ala sinestra: e pres dues
 palles vna largua e laltre curta dix
 lo jutge: qui pendra la mes largua
 prengua les armes de man dreta:
 e qui pendra la curta les armes de
 ma sinestra. **C**om cascu ague pre
 ses ses armes en vn punt se foren
 despullats tots nus: e vestirense
 les camises doloroses: qui pogue

ren esser dits celicia de amargnor
Lo jutge feu railles en lo camp: e
 posa lo hu en vna raila: e laltre en
 laltre e manals negu nos mogues
 fins atāt que ell ho digues: tailla
 ren rames de vn arbre perque lo
 jutge pogues star amanera de ca
 dafal. **C**om tot fon fet: lo jutge a
 na al senyor de les viles ermes: e
 dixli paraules de semblant stil.

Capitol. lxxvi.

Lo rahonament que lo Rey dar
 mes com aiutge dela batalla feu
 als dos cauallers.

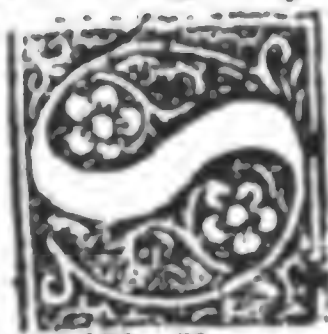

Dso jutge per lo po
 der per vosaltres a/
 mi dat: e per dret de
 mon offici so obl/
 guat de amonestar
 e pregarvos: e auos primer qui
 son requeridor. queus plaia deno
 voler venir en tan stret pas com
 es aquest: atau deu dauant los vo
 stres hulla: e no vullau morir axi
 desesperat car be sabeu que lo hōe
 qui la mort se procura: de iusticia
 nostre senyor no li perdona: e es e
 ternalment damnat. **D**eixem per
 ara aqueixes paraules dix lo caual
 ler: car cascu coneix ensi lo que val
 ni pot fer axi en lo temporal com
 en lo speritual: feu venir a **T**irāt
 aci dauant mi: e per ventura poza
 esser quens concordarem. **E** **C**om
 par que demanau raho dix lo jut/
 ge: vosaltres sou eguals en lo cāp
 com vendra aquell auos: empero
 ves tu **I**erusalem e digues a **T**i
 rāt si volra venir aci per parlar ab
 aqst caualler. **I**erusalē ana a **T**i
 rant e dixli: si li seria placent de a
 nar fins allí. **R**espos **T**irant: vos
 f. lll.

qui sou fel entre nosaltres digan /
me si lo jutge mo mana q̄ yoy va
sa: yo de bon grat hi tre: per lo ca
ualler que allí sta no volria donar
vn pas anant ni altre atras per /
quant ell val. Hierusalē dixí: com
lo jutge per dret de son offici era
obligat defer son poder de cōcoz
dar als cauallers que no venques
sen en tan gran perill. Parla **Ti**
rant e dix: Hierusalē digau al ca
ualler que yo no se causa que yo
deia anar aell: si ell vol res de mí
que vinga así. Aquell torna la res
posta. Dix lo jutge: bem par que
Tirant fa lo que fer deu: pero ca
ualler vos podeu vèir fins en mig
del camp: e tirant vèdra allí: e así
son fet. Com los dos forē p̄sents
lo hu del altre: Lo Senyor deles
villes ermes feu p̄ncipi atal parlar

Capitol. lxxii.

Lo son feta la batalla de **Ti**rat
ab lo Senyor deles villes ermes.

Stu **Ti**rant vols
hauer pau amor e
bona voluntat ab mí
e volras que perdoe
ala tua iuventut: ho
fare ab condició tal quē dones lo
fermaill de aquella inclita senyora
done Agnes de berri en temps ab
la coltellina que tens en la ma e la
faria de paper: perqu pugua mo
strar ales dames de honoz: car tu
saps be que no est digne ne meret
xedor de possehir cosa alguna: que
sia de vna tan alta e tan virtuosa
senyora com aquella: perquant lo
feu stat linatge e condició no es su
ficiēt per adescalçarli lo tapí esquer
re: ni est per egualarte ab mí: sino

q̄ yo per la mia benignitat he vol
gut consentir de egualarte ab mí
e de volerme combatre ab tu. Ca
ualler dix tirant: no ignore la tua
gētilea qui est: q̄ vales: ni que pots
fer: empero no som ara en temps
ni loch que hajam auentir amerits
dels linatges: mas yo so tirant lo
blanch ab la spasa en la ma: **Rey**
Duch: Comte: ne **Barques** re
fusal nom pot: aço notori es ales
gents: empero en tu prestamēt po
ria hom trobar tots los. vii. pec
cats mortals: e pēsa que ab parau
les vils e desonestes me penses es
pātat: e donar carrech amí e ama
condició: dichte que de tan libert
caualler com tu est no men tinch
per insuriat: nīm tendria per loat
si negū bem deyes: car sentēcia es
comuna: que tant val al hom esser
loat de mals homēs: com esser lo
at de mals coses: vinguaz ala ba
talla: e façaz lo perquey som: e no
stignam mes en superflues parau
les de poch valer: car sol vn cabell
q̄ de mí fos caygut en terra nol te
volria auer dat: ni cōfētiria mēys
quel prēguesies. **Dux** concordar
noūs voleu dix lo jutge: voleu ví
da o mort. Dix lo Senyor deles
villes ermes: bem dol la mort de a
quest joue superbo. Vinguaz ala
batalla: e cascu torne a son loch.
Lo jutge puja alt en vn cadafal q̄
se hausa fet de rames: e dix cridāt
sus cauallers cascu faça com auia
lent e bon caualler Lo hu ana de
uers laltre com a homēs rabiosos
dels p̄imers colps ques tiraren:
lo **C**aualler frāces portaua la col
tellina alt damunt lo cap: e tirāt la

portana damunt los pits: com fore
prop lo hu del altre. Lo caualler
frances tira gra colp a **T**irant per
mig del cap. E aquell rebateloy e
contrapassa: e de reues donali vn
colp sobre la oreilla: e tant com ne
pres tat lin feu caure sobre lo mus
cle quasi lo ceruell li paria. **L**altre
dona a **T**irant en mig dela cuxa
que vn gran palm badaua la col /
tellada: e tozalin tan prest adar
altra en lo bras squerre que fins al
os li aplegua: e tantes armes feya
cascu que era cosa despant: e stauē
se tan prop que a cascun colp quel
tirauen se trahien sanch: que era
vna gra pietat quilavehia les cru
els nafres que lo hu e laltre tenie
que totes les camises eren tozna /
des vermeilles dela molta sanch
que perdien. **T**ristes deles mares
que parits los hausen. **E** **I**herusa
lem dehia molt souint al jutge si
volia qls fes leixar la batalla: e lo
cruel jutge responia leixau los ve
nir ala desijada si de sos cruels di
es: yo crech be que en aquell cas
cascu de ells stimara mes la pau q
no la guerra: empero axi co aqlla
qui eren valentissims cauallers: e
de gran animo continuamēt se co
batien sens auer se pietat alguna.
Ala si vehentse **T**irant prop de
la mort per la molta sach que per
dia: acostas tant co pogue enuers
laltre e tirali de punta: e donali en
la mamella sçrra endzet del cor: e
laltre donali gra colteillada sobre
lo cap que la vista li feu perdre del
hulla: e caygue en terra pmer que
laltre. **E** si lo frances se fos pogut
sostenir com **T**irant caygue: ell lo

aguera pogut be matar si hagues
volgut: empero ell no tingue tata
virtut que no caygues decontinet
mort en terra. **C**om lo jutge veu
star los dos cauallers ta pacifichs
deualla del cadafal e acostas aells
e dixlos: per la mia fe vosaltres ha
ueu fet co abons cauallers dignes
de molta honor: e no es negu qui
us pugua dar carrech: e vale seny
ar dues veguades acascu: e ps dos
troços de bastons e feu ne creus:
e posales sobre los colfos e dix en
cara veig que **T**irant te vn poch
loshulla vberts e sino es mort ell
ne esta molt prop: ara **I**herusalez
yous requir q atureu asi per guar
dar aquests colfos: e yo hñre ala
cozt per manifestarho al **R**ey: e
als jutges del camp: com per dret
axi deula fer: e troba lo **R**ey que
exia de missa e en plencia de tots
li dix les següents paraules. **S**e /
nyoz certa cosa es que dos canal
lers valētissims de nom e darmes
hui de mati erē en la cozt dela ma
gestat vostra e ara estan en tal pūt
que de mort no podē esser saluts
Qui son los cauallers dix lo **R**ey
Senyor dix **L**aros de clarenga:
lo hu es lo **S**enyor deles viles er
mes: e laltre es **T**irant lo blanch
Aldolt me desplau dix lo **R**ey de
seblant noua: bo sera q ans de di
nar anem alla: e vetam sils pozem
ajudar en res. **P**er ma fe dix **L**a
zos lo hu es passat de esta vida yo
pens tan be que laltre li voltra fer
companyia tan mal nafrats estan
Com los parents e amichs dels
cauallers saberen tal noua prēgue
ren armes: e apen e acauall cuytaz
f. llll.

lo mes que poguem: e nostre seny
 or deu feu nos gracia que arribaz
 primers que los altres: e trobaz a
 Tirat tot ple de sanch: no era ho
 me quil cõegues: e tenia vn poch
 los hulla vberts. E los altres ve
 ren llur senyor mort: cuytarẽ agrã
 pssa enuers lo nostre caualler per
 volerli tolre la vida. E nosaltres
 lo defensam molt be: Nosaltres
 nos fem dos parts: e posaz lo cors
 en mig les spatles vnes enuers les
 altres perque eren molt mes que
 nosaltres: empero a cascuna part
 que venien trobauen gẽt quilis te
 nia cara: Ab tot aço tiraren vna
 flecha ab moltes daltres: e dona
 al pobre de Tirant qui jahia en
 terra. Epoch instant aplegua lo
 grã conestable armat tot en blãch
 ab molta gent que portaua: e de /
 partins los vns dels altres. E aps
 molt prest fon aqui lo Rey ab los
 jutges del camp: Com veren los
 cauallers lo hu mort laltre que pa
 ria que stigues en passament: ma
 narẽ que nols leuassen de alli fins
 lo consell fos tengut. E stant lo
 Rey en lo consell: e hornt la rela
 cio feta per claros de clarẽça y per
 Hierusalẽ Rey darmes aplegua
 la Reyna ab tots los stats ab to
 tes les dones e donzelles: com ve
 ren star axi tã mal adobats los ca
 uallers de gran dolor e compassio
 lançarẽ dels hulla viues lagremes
 dolentse dela mort de dos tã sin
 gulars cauallers. E la bella Ag
 nes veu star cascu en tan trist con
 port giras deuers la Reyna e los
 stats: e dix: Senyors veus açi les
 honors: e grans dolors: E giras

als parẽts de Tirant e dixlos: ca
 uallers los qui amau a Tirant: e
 tan poch sfoz mostrau deuers lo
 vostre bon amich e parẽt: que axi
 deixau passar desta vida per culpa
 de vosaltres: axi morra que jau en
 la terra freda e tot se dessangna: si
 miã hora sta no li restara sanch
 al cors. Senyora que voleu que
 facam dix vn caualler: que lo Rey
 ha manat sots pẽa de mort no sia
 negu los gos tocar ni leuarlos dal
 li. Ey mesqna dix la bella Agnes
 nostre senyor no vol la mort del
 peccador: e volrala lo Rey: feuli
 portar vn lit en que stigua la sua
 persona: e posemlo alli fins arant
 que lo Rey haja tẽgut son consell
 car lo vent li entra per les nafres:
 e fali molt gran dan. De cõtinent
 los parẽts trameterẽ per lit: e per
 vna tenda. E en aquest spay que
 ells anauẽ Tirat basquaua molt
 per les nafres quis refredauẽ: e la
 molta sanch que perdia. E com
 la bella Agnes veu axi fortment
 congoixar a Tirat dix: per ma cõ
 sciencia yo no dech esser iculpada
 de pare ni de mare: de germãs ni
 de parents: ni del senyor Rey: ni
 dela senyora Reyna: puix ho fas
 ab sancta intencio: despallas les /
 robes que vestia qui eren de vellu
 tat blãch forrades de marts gebel
 lins: e feules posar en terra: e feu
 posar a Tirant sobze la roba: e p
 gua a moltes deles sues donzelles
 se despallasen les robes: e les po
 sassen sobze Tirant. Com Ti
 rant senti la caloz dela roba troba
 gran remey: e obzi los hulla mes
 que ans no hauia fet. E la bella

Aignes asigues p'rop dell : e p's lo seu cap e posal sobre les seues fal / des e dix: ay trista de mi **T**irant hi tan mal fermaill son aquell que vous doní: mal día: mala hora: e mal signe son aquell quant yol fiu fer: e pi'jor com lous doní: e si sa / bes que tal cars sen agues assegúir nol vos volguera auer donat per cosa en lo mon: empero la v'etura cascu las p'ocura : e yo trista demí reste adolorida dela gran desau'etura de vosaltres: car yo puch es / ser dita causa de tot aquest mal : p'rech vos canallers tots los qui a mau g'etileia qu'è porteu açí p'rop de mi lo cors del Senyor de les vi les ermes: car puix n'ole volgut a mar en v'ida vull li fer honoz en la mort: **E** prestament loy portaren e feu'l posar lo cap sobre les seues faldes ala part sinestra e dix: veus açí amor e dolor: aquest Senyor de les vi les ermes que açí jau tenia de son patrimoní. xxxvii. **C**astella e en aquella **C**itats e vi les forts e circuídes de moltes torres e de bell mur : e tenia vna ciutat entre les altres ques nomena ermes : e hun fortíssim castell qu'is nome naviles: e perço era ítitulat lo Se nyor de les vi les ermes home de gran ríquesa e molt valentíssim ca ualler: que valia tant com neguu al tre caualler pogues valer: e confiát del seu esfozcat ánimo poden veni re lo pobre de caualler en q'es ven gut: que. vii. anys ha volguts per dre per amar-me: e ala fi aq'st es lo p'mí que na agut: e ha fetes de sin gulars caualleríes per amor mia:

desijant hauer-me en sa senyoria per ligit matrimoni: ço que james aguera acóseguit per yo esser de major auctoritat de linatge e de / b'ès de fortúia james volguí aderir en cosa que fos en plaer e conten tacio sua: e ara lo pobre de cau al ler es mort per se's per sa gran de sauentura. **L**o Rey íxque del con sell hauent rebuda plenaria infoz macio dels **R**eyes d'armes desus nomenats : e feu venir los tres ar quebisbes : e tos bisbes ab tot lo clero ab solenne processó dela ciu tat per fer honor al caualler mort **E** los part'ès de **T**irant feren ve nir metges: lit: e t'eda: e tot lo ne cessari per acurar-lo: e trobar'è que tenia. xi. nafres en la sua persona en les quals n'í haia. iiii. que er'è mortals: al altre lín trobar'è. v. to tes mortals. **C**om **T**irát son cu rat e tot lo clero son v'egut: lo **R**ey ab los jutges ordenaren lo cau al ler mort fos mes dins la caixa que port'è los morts molt h'oradam'et cubert ab vn molt bell drap doz q' tenien per als cauallers qui mor'è en armes: apres dell venia **T**irát posat sobre vn gran paues : e per be que la sua ma stigues sens v'til e profit negu: e no la pogues soste nir: son determenat lay liguassen en vn basto ab la spasa nua en la ma ab aquella quel haia mort : e en tal forma anar'è les creus ab lo clero primer: e apres venia lo mort caualler ab tots los cauallers apen: aps venia lo rey ab tots los gr'as senyors de títol: venia apres tirát en la forma desus dita ab la

Reyna: apres ab totes les dones e donzelles de titol e de gran stat apres venia lo gran conestable ab iiii. milia homens d'armes: e axi anaren fins ala Iglesia de sanct jordi: e aqui li digueren la missa de requie ab gran solennitat: e com posaren lo cors en lo vas acostaren a Tirat tan prop dell que quasi de la ma dela spasa senyalava quel passasse dins si be sera mes mort que viu. Car axi era stat ordenat per los jutges del cap. Partit lo Rey e la Reyna dela Iglesia ab tots los altres acompanyaren a Tirat fins al seu aleujament ab honor excelsa que li son feta: e cascun dia lo Rey ab tots los stats anauent auent re a Tirat fins que ague cobrada la primera sanitat: e tal practica tenien a tots los qui eren nafrats. E a Tirat foren donades. xxx. donzelles que continuament lo seruissen. Com agueren posat ha Tirat en lo lit era ja gran dia: e lo Rey no havia encara menjat: digueren al Rey si seria placent ala magestat sua dinarse primer ans que tornas ala Iglesia de sanct jordi per dar la sentencia al Senyor deles viles ermes. E los jutges del camp eren alli presents digueren al Rey: que la magestat se podia be anar adinar perq' mig jorn era passat: que dites vespres porten fer los actes que restauen perfer: e axi u feren. E ala hora deles vespres lo Rey e la Reyna ab tots los stats anaren ala Iglesia de sanct jordi: e feren portar allí Tirat: e dites les vespres lo Rey feu pronunciar la sentencia del tenor seguent.

Capitol. lxxviii.

Com los jutges del camp donaren sentencia: que Tirant hagues la gloria dela batalla.

Quoniam per la magestat del serenissim senyor Rey sia dada dada licencia e facultat a nosaltres jutges del camp: de jutgar e dar sentencia en totes les batalles que faran dins lo temps per la magestat sua con signat: axi en liza com dins palach en pla o en montanya: a peu o acauall: ab tela o sens tela: armats o desarmats: en loch public o apaztar: e per lo poder nosaltres dat sentenciam e declarā. que lo Senyor deles viles ermes es morticō aboncaualler: e martir d'armes: e per / quant no pot ni deu esser admes ha ecclesiastica sepultura ses spres la licencia de nosaltres: perque declaram puix nes mereixedor que sia soterrat e admes ala suffragis de sacra mare Iglesia: dada la gloria a Tirant lo blach dela dita batalla: e apres quels respōs s'zan dits que sia posat en aquella sepultura de aquells cauallers qui en les armes moren sens esser desdits. Aquesta es nostra sentencia sagellada ab sagell de nostres armes. Com la sentencia son publicada tot lo clero cantaren vna molt bella letania sobre la sepultura del caualler: e dura que era prop de mi / ja nist la honor quel feren perque no sera desdit: hi era mort sent armes. Desps tornarē a tirat al seu aleujament ab grandissima honor: q' lo Rey e la Reyna li ferē: e tota

los fests: e fèblant honoz de aque
sta feliçitatots los altres vègedors
cauallers. Així a jau goig e consola
ció del q'aman dix lo hermita me
digu que de tates nobles festes q'
son fides fetes es stat vençedor
Trant del cap: per tres cauallers
qui ha vèguts: yon pzench molta
consolació per la primera notícia
que dell aguí com ell es stat lo mil
lor dels vègedors: e stich molt ad
mirat que per tres camps que ha
vèguts li haie dada la honoz: que
lo defalt esta en los altres cauall
lers: e no en ell. Lo senyor dix
Díasebus: que encara ha fetes de
mes singulars actes que no he re
citats ala senyoria vostra. De axo
haure yo molta consolació dix lo
hermita si placent vos sera en dir
los me: com hi pzench molt gran
delit. Senyor la sanctedat vostra
deu saber: que dos mesos aya que
Trant se son leuat del lit e podia
be portar armes: li seguí vn cara q'
recitare ala senyoria vostra: empe
ro senyor yo leixe de recitar les ar
mes que han fetes molts altres
bons cauallers qui han vençuts
camps e morts cauallers per no es
ser prolix: sino scassamēt los actes
de Trant: perque la senyoria vo
stra conegua: si ab rahó e ab iusti
cia es stata dada la honor a Tri
rant e jutgat per lo millor caualler
de tots. En aquestes festes era ve
gut lo Príncep de Wales ab molt
gran stat de cauallers e gentils ho
mens: e perquant es gran caçador
portaua de molts grās alās molt
braus de presa: e estaua aposentat
prop la muralla dela Ciutat: e fō

fort que vn dia lo Rey sol ab tres
o. íííí. cauallers era vengut al seu a
leuamēt per festejarlo: per causa
com en puerícia hanlen tenguda
gran amistat: hi parents que eren
molts acostats: e perquant lo Prí
ncep volia fer armes: e ven lo Rey
en la posada suplicat que fes veir
los jutges del cap per darli consell
Lo Rey prestament los feu venir
e tenint son cōsell secret era quasi
míg jorn passat que en aquella ho
ra les gentes reposen. Trant ve
nia dela ciutat per ques fehia bo
dar vna roba de orfebreria: com
son dauant lo aleuamēt del prin
cep vn Ala haura romputa la ca
dena e era exít dela posada: e ha
uay molta gent quí volien pēdre
per liguarlo: e ell era tāt brau que
negu no tenia gosar de acostarli:
com Trant son en mig dela pla
ça que passaua: ell veu venir lo A
la corret deners ell per damnisicar
lo: descavalca prestament e tira la
spasa: com lo Ala veu la spasa toz
na atras: e Trant dix: per vn a
nimal no vull perdre la vida ni la
honor dela vida tēporal: e torna
a cauall. Lo Rey e los jutges sta
uen en loch queu podien beure
Dix lo Príncep de Wales per ma
fe senyor yo conech aquell Ala de
tan mala condició: que puix ell es
solt que lo caualler que passa si es
gens valēt entre ells venreu vna
gētil batalla. Darne dix lo Rey
que aquell es Trant lo blanch e
sa lafet fugir vna veguada no pē
hi gōse tornar mes a ell. Com /
Trant ague passat vint passes
mes auant. Lo Ala son tornat

abgrà furia deuers ell que tirant
 aque atornar a descaualcar altra
 volta e dix: yo no se si est diable o
 cosa encatada: torna aritar la spa
 sa altra volta: e cuyta deuers ell.
 Elo Ala li anaua entorn mas per
 temor dela spasa no tenia atreni /
 ment de acostar si. Ala dix Tirat
 puix conech tu has temor deles
 mies armes: no vull que diguen
 de mi: q ab armes sobergues me
 so combatut ab tu: lanf la la spasa
 detras. Elo Ala dōa. ii. o. iii. salti
 e cuyta tant compogue: e ab les
 dets ps la spasa e apartala vn tros
 luny e torna corrēt enuers Tirat
 Ara som ala cominal dix Tirant
 ab aquelles armes quē vols dam
 nificar ab aquelles te damnificare
 abraçarēse ab gran furoz lo hu al
 altre e amorssos mortals se dauen
 Lo Ala era molt gran e soberch
 e feu caure tres voltes a Tirant
 en terra: e tres voltes lo sotf sobra
 entre ella dura aquest combat mī
 ja hora. Elo Prīncep de Bales
 mana atots los seus no si acostas
 negn per departir los fins atāt q lo
 hu fos vençut. Lo pobre de tirat
 tenia moltes nafres en les cames
 y en los brazos. Ala si tirant ab
 les mans lo pres per lo coll: e strē
 guel tan fort compogue: e ab les
 dents morzel en la galta tan fera
 ment que mort lo feu caure en ter
 ra. Lo Rey ixque prestament ab
 los jutges e prengueren a tirant: e
 portarenlo en la casa del Prīncep
 e allí feren venir los metges e cu
 raren a tirat. Per la mia se dix lo
 Prīncep de Bales: yo no vol que
 ra caualler per la milloz vila de En

glaterravos aguessen mort lomen
 Ala Senyor dix tirat: axi deu me
 deixe guarir de aquestes nafres q
 tinch: per la mitat del vostre here
 tatge no volria star en lo punt que
 stig. Com la Reyna e les donzel
 les saberem lo cats de tirant presta
 ment lo vengueren a veure. Com
 la Reyna lo veu tan mal aparellat
 dixi tirant ab mal e treball se gu
 anya honoz: exiū dūmal e donau
 en altre. Serenissima senyora cō
 plida de totes les humanes e an /
 geliques perfeccions: la magestat
 vostra sia jutge de mon peccat dix
 tirant: yo no anaua per mal afer:
 es me aparegut vn diable en for /
 ma de gos ab cōsentiment de son
 senyor: e desigi mon desig cōplir
 Hous deuen de res en trestir dix
 la Reyna per molts mala que se /
 guir vos puguen: car aquí mostra
 reu mes la virtut. James son ne
 gu serenissima senyora quem ves
 trist dix tirat per gran perdoua que
 fes: ni mēys alegrat mes per molt
 de be que aconseguis: esta en veri
 tat que la pensa del home stavas il
 lant: e lo cors algunes vegnades
 se mostra alegre: altres fa demo /
 stracio de tristoz: mas qui ha aco
 stumat de sostenir treballs: e con
 goixes: e nafres: e forta desauētu
 res: nos pot esmayar de res quel
 pugna el deuenir: mes nou ala mī
 a persōa vna sinraho que veia fer
 que tots los perills en que yom po
 gues veure. En aqo ixq lo Rey ab
 los jutges e diguerē a tirat perso
 cō ell hanē vist lo cōbat del: e del
 Ala e perquāt hanā lāgada la spa
 sa e los dos eguals darmes los jut

ges li dauen honoz e premi dela
batailla com si agues vengut vn ca
ualler en camp: e manarē als Reys
darmes: etaunts: e posauants: fos
publicat per tots los stats: e per la
Ciutat dela honoz que a **T**irant
fon donada en aquell dia: e com
lo portaren al seu aleuament li fe
rē aquella honoz que en les altres
batailles li hauen acostumades
defer. Apres senyor de tot aço se
gons sabem per relacio de molts
cauallers e gentils homens: com
lo Rey de Frisa: e lo Rey de **A**pol
lonia germans de pare e de mare
se amauen de amor strema: e des
jantse molt ventre: deliberaren de
anar en Roma lany passat perque
era la sancta perdonança del jubí
len: e trameterense adir lo hu al al
tre ques trobassen en certa jozna
da en la Ciutat de **A**uinio e de
allí en temps partiren per anar en
Roma: e per semblant hi anaren
molts altres grās senyors per gna
nyar la sancta perdonança: e trobat
se los dos Reys germans en Ro
ma dins la Iglesia del glorios seny
or sanct Pere lo dia que mostraue
la sagrada veronica e les altres san
ctes reliques: e aquests dos ger
mans eren venguts desfregats ab
molt poca gent: perque no fossen
coneguts. Acabades demostrar
les reliques: vn vaylet del **D**uch
de **B**urgunya conegue lo Rey de
Pollonia: acostas a ell: e feulí grā
reuerencia segons a rey se perta
ny. E lo Rey li demana son seny
or lo **D**uch si era allí. Si senyor
dix lo vaylet en aquella capella sta
fent oracio. Dix lo Rey grā plaer

tinch que sia así: e masoz lo aure
com lo vela. Los dos Reys ana
ren ala capella hon era lo **D**uch
Lo vaylet cuyta adir a son senyor
cō los dos germans reys erē allí q̄l
venien auenture. Lo **D**uch ne ague
gran plaer ixque prestament dela
capella: e cō se veren fon molt grā
la consolacio entre ells perço com
Burgunya confronta quasi ab **A**
pollonia: e molt souint se veyen:
e tenien molt gran amistat: entre
ells passarē moltes rahons delluc
venguda. Ara dix lo Rey puix la
fort es stada tā bona que axins sia
vists vous prech queus dīneu huy
ab mí: e tant com en aquesta terra
aturarem. Lo **D**uch li regracia
molt la sua bona voluntat: e dixli
senyor pera huy la senyoria vostra
me haura scusat: car así es **P**he
lip **D**uch de **B**auera. Dix lo rey
es aquest lo qui feu testimoni con
tra la mare e la feu morir en preso
Si senyor hi es fill del **E**mpera
dor de **A**lamanya: car no pot esser
Emperador sino es de aquests/
dos linatges de **b**auera: o de **E**
stalrich: e la electio del imperi es
venguda al pare de aquest e yo tich
los conuats a ell: e al **D**uch de
Estalrich. Nos pot fer dix lo rey
o vosaltres haueu tots amenjar
ab mí: o mon germa e yo nos hi
rem adinar ab vos. Bran sera la
gracia q̄ la seynoria de vosaltres me
fara: si venir hi volreu. Tots ca
nalarē e anāt per la ciutat encōtra
rēse ab lo duch de **b**auera e ab lo
duch de **E**stalrich e aq̄ lo duch de
Burgunya posals en conescença
dels reys de quen foren molt con

tets de hauer llur amistat. **W**ina
 rēse tots ab molta consolació e fo
 ren seruits abundātmēt de totes
 les coses pertanyents a tals seny
 ors : e tant cō en **I**Roma aturaren
 menjaren en sēmps : e apzes fins
 quels posaren en lo fossa. **E**stant
 vn dia sobze taula venguerē apar
 lar del **I**Rey de **E**nglaterra: e dela
IReyna dient: que era deles bellissi
 mes dones del mon: e parlant de
 les grans festes: e deles honors q̄
 feyen als estrangers: e atots aq̄lla
 quey anauen e per semblant deles
 armes que cascu fehia qui ferles
 volia a vltraça: o retretes: mes par
 laren entre ells dela molta gēt q̄y
 anaua : vns perfer armes : altres
 per veure lo triumpho gran deles
 festes : que dins la roca se feyen .
Parla lo **I**Rey de **F**risa: e dix : yo
 seria molt content de anar hi puix
 so stat en aquesta sancta perdonā
 ça. **E**quest **I**Rey de **F**risa era de e
 dat de .xxvii. anys. **E** lo **I**Rey de
Pollonia ne hauia .xxxi. **D**ix lo
Duch de **E**stalrich per ma cōscē
 cia sino fossen los grans bādos e
 guerres: que son dins la mia terra
 yo de bon grat vos hi faria com
 panyia : e volria experimentar la
 mia persona ab aquells virtuosos
 cauallers : los quals dien que son
 xxvi. e volguera fer armes retretes
 apzes ferles a tota vltraça. **P**ar
 la lo **D**uch de **B**urgunya: seny
 ors volem fer be de aquestes festes
 hi honors nō pot hom hauer cas
 cun dia: si ala senyoria de vosaltres
 sera placent de anar en **E**nglater
 ra: yo leixare tots los afers q̄ tich
 afer aq̄i ab lo pare sanct: e de bon

grat vos fare cōpanyia: e promet
 en poder de vosaltres com acual
 ler que so: de james tornar en la
 mia terra: fins atant yo hāia com
 batut vn caualler a tota vltraça.
Senyor **D**uch dix lo **I**Rey de **P**ollonia: puix lo men jerma **I**Rey
 de **F**risa: te voluntat de anar hi de
 bon grat vos ofir de anar ab vos
 altres : e fer armes axi perilloses
 cō negu quey sia . **L**o fill del **E**m
 perador **D**uch de **B**auera dix.
Senyors no restara certamēt per
 mi la ampresa: que de bon grat yo
 noy vāia. **P**uix som cōcordes dix
 lo **I**Rey de **F**risa: siam tots quatre
 suramentats de seruar amor e leal
 tat: los vns als altres en aquest vi
 atge e noy hāia entre nosaltres ma
 ioritat ni senyoria: sino que tots
 siam equals germans: e freres dar
 mes . **T**ots loaren e aprouarē lo
 dit del **I**Rey de **F**risa: e tots ensēps
 anarem ala **I**gleiā de sanct **J**ohā
 de **I**lerra: e damunt laltar ferē son
 jurament solenne: apzes meteren
 se en orde de tot lo quels era neces
 sari: axi de armes com de caualls:
 e moltes altres coses que apzes se
 nomenarā: e per ses jornades per
 terra e per mar arribarē ala delito
 sa ylla de **E**nglaterra : q̄ james se
 donaren aconeixer a negu : e ells
 ben informats dela prātica e ma
 nera del **I**Rey : vna nit arribaren
 prop la roca hon lo **I**Rey staua qua
 si a .ii. thirs de ballesta poch mes
 o meyns: en aquella nit feren pa
 rar .iiii. grans tendes e per lo ma
 ti al sol exi los pōs alt deles tēdes
 relluien molt per lo sol quils daua
 e perq̄ les hauien parades en vna

poca de altura parien molt miſ /
loz. Los qui primer les veren ho
anarem adir als jutges del camp.
E aquells ho digueren al Rey.
Delibera lo rey ab cōſell dels jut
ges de trametreſ vn Rey darmes
per ſaber quina ventura era aquel
la: ſon elet Hieruſalem queſ anas
Veſtis la cota darmes: e tot ſol a
na ales tendes. Com ſon ala por
ta dela tēda ixquell vn caualler an
gſia ab la barba molt blanca e la
gua: ab vn gros baſto en la ma ab
zoba de vellut negre deſtat forra
da de marts: e en l'altra ma porta
ua vna paternostres de calcedōies
e al coll portaua vna groſſa cade
na dor. Com lo Rey darmes veu
lo caualler ſol ſon admirat: leuas
lo barret del cap: e feu li honor de
caualler. E lo caualler angſia ab
gran afabilitat li rete les ſaluts:
empero no li parla ne li dix res: e
Hieruſalē li dix Senyor caualler
quiſiulla que vos ſiau: mō ſenyor
lo Rey ab los jutges del cāp man
manat venir aſi per viſitar: e ha
uer noticia de vos ſi ſou meſtre: e
ſenyor de aqueſta companyia: o
dels altres qui capitans ſon: perſo
que yo pugua fer verdadera rela
cio: vos haure amolta gracia: quē
digau tot voſtre eſſer: e ſi vous po
re ſeruir de mon offici yo ſere pſt
de obeir atots vres manaments
Lo caualler hoſt lo perque venſa
ſens parlarli mot toz nas aleuar
lo barret del cap abaſcant vn poch
lo cap moſtrāt li regracia na tot lo
que dſt hauſa: e pzes lo per la ma.
E primerament lo poſa en vna
tēda hon hauſa. iiii. caualls ſiſiſi

ans molt grās: e bells ab les ſelles
aſerades e les bzides totes daura
des. Apſ lo porta en altra tēda hō
hſi hauſa. iiii. lits de cāp molt ſin
gulars: e molt bells. Quina era la
ſingularitat dells dix lo hermita:
Senyor vous ho dſre: en caſcun
lit hſi hauia coſeres ematalaſs: e
los papalons eren de bzocat vert
la forradura dſns era de ſetſ car /
meſi tots bzodats dozfebzeria ab
molts batents que penjauen: e cō
gens de vēt feya tots ſe menejauē
e tal era lo vn lit com laltre: e tots
de vna coloz e de vna fayſo: ſens
que noy hauia millozia neguna:
als peus de caſcū lit ſtaua vna dō
zella galantement abſillada: e de in
eſtimable bellea: e aſo feya ſeyoz
lo lit ſingular: e los dos lits ſtauē
al vncap dela tēda: elos altres dos
ſtauen al altre cap: e com entrauē
endret dela porta dela tēda eſtauē
iiii. ſcuts peniats molt be pintats
Apres lo porta en vna altra tēda
e ala porta ſtauē. iiii. grans leons
coronats: e com verē ha Hieruſa
lem tots ſe leuaren en peus: e ell
hague molt gran temor. E pre
ſtament ſon aquí vn petit patge:
e ab vna vergua prima dona acal
cu vn colp: e preſtament ſe toz na
rē agitar en terra. Com ſon dſns
la tenda veu quatre arneſos molt
be febrits e be enpunt ab quatre
ſpaſes molt ben guarnides e ben
daurades: e al cap dela tenda vn
pochmes dela miſanſia ſtaua v
na cortina de vellut vert: e ven
que vn altre petit patge tira la /
cortina: e lo Rey darmes veu. iiii.
cauallers aſeguts en vn banch:

e tenien endret dels holls vna grā
touallola de fil de seda ben clara :
ella podiē ben veure a tots los qui
eren en la tenda: e los altres nols
podien be diuissar: e teniē sperōs
calçats: e spases nues la punta en
terra: e lo pom prop dels pits. E ō
lo Rey darmes aque stat mirant
vn poch spay. Lo caualler ançia
lo trague de fora: e posal en vna al
tra tenda. E totes aquestes tēdes
que dītes vos he de part de dins
eren de carmesí: y totes brodades
axí cō los papallōns dels lits. E ō
son oīns aquella tēda veu vn grā
tīnell parat ab molta vexella doz:
e dargēt: e moltes taules parades
e no entraua negu en aquella ten
da que per força o per grat hauiē
amenjar e abeure: e sino volien
menjar tots lo leixauē: e venia vn
leo quis posaua ala porta dela ten
da: e nol leixaua exir. Adolta de
honor fon feta al Rey darmes:
e com aque menjat que sen volia
anar: lo ançia caualler pres del tī
nell vn gran plat de argent qui pe
sava. xxxv. marches d'aurat e dona
loy ab lo comiat. E ō lo Rey dar
mes fon dauāt lo Rey recitāt tot
lo que hauia vist: e li dix que ja /
mes en tota la sua vida no hauia
aguda mes temor. Dix lo Rey
nos deu negu admirar de res que
veia: car cascu ve ab la fantasia si
cauallers son de stima ella vēdran
açí. Lo Rey ana a host missa: e a
pres dinar que era ja hora tarda
verē venir los. iiii. cauallers. Lo
Rey com ho sabe posas ala porta
dela roca: e la Reyna asseguts lo
hu prop de laltre. E tots los stat

stignerē de pens: e apartarense ha
vna part: e alaltra sehent carrer.
Era seyo recitare ala senyoria vo
stra ab quina magnificencia vin /
gueren dauant lo Rey. Primer
de tots venien. iiii. patges de po
ca edat ab gipons tots de argente
ria iaquets sens manegues trepatf
fins ala cinta: e les trepes e lo cors
ben brodat. Les calçes totes bro
dades de perles molt belles: e cas
cu portaua vn leo ligat ab vna tre
nyella doz e de seda ab grans col
lars doz: que los leons al coll por
tauen: e los patges anauē primer
en la forma que dīt he. Apres ve
nien los. iiii. cauallers a cauall ab
sengles aquanehes totes blāques
ab guarniments de vellut morat
e brodats de vna diussa: e de vna
coloz. Les robes que portauen e
ren de domas burell: les manegu
es vbertes: e seles acostats: ab gi
pons de brocat carmesí: portauen
papafigos de vellut negre: al cap
portauen capells de palla cuberts
tots dalt de planches doz aforma
de teulada: e sobre los papafigos
portauē grosses cadenes doz: los
stials erē de seti negre ab les llar
gues polaynes que pariē molt be
ab los esperons ben daurats e los
stials erē forrats de fina grana:
e la volta dalt que fan prop la cu
xa eren brodats de grosses perles
orientals molt fines. Los papafi
gos portauen tan alts que scassa /
ment los vlls mostrauē ab les spa
ses senydes que los llurs gests se
mostrauen esser de grans senyors
que venien de camí. E ab veritat
se pot dir que de tots quants grās

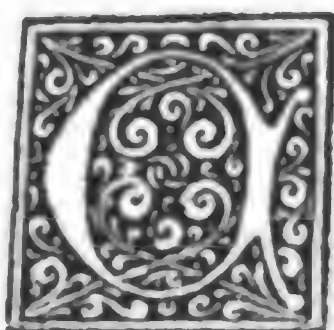
senyors hi son venguts no ni ha vengut negu qui ab tan gentil orde sia vengut: ne mes acceptes atotes les gèrs. Com fore prop del Rey descaualcaren: e saludarenlo ab lo cap: e ala Reyna perque es dona fereli vna poca reuerencia de genoll. E lo Rey e Reyna los reteren les saluts: e tornarense a seure. E los cavallers estigueren segurs sens fer ne gun mouimet mes de miga hora sino mirant lestat e lo comport del Rey e dela Reyna: e no era negu quels pogues conèixer: e els conèixen amolts axi de sos vasalls cō de strangers. Com agueren be mirat atot llur plaer: acostas hu dels patges aells ab lo leo q portaua per la trenyella: e lo vn cavaller mes en la boca del leo vn scrit: e baixas ala orella del leo: e parlali: nos pogue saber quel dix. Lo leo ana deuers lo Rey: e coneguel axi com si fos vna persona. Com la reyna veu venir lo leo solt no pogue star q nos leuas del costat del Rey: e totes les donzelles ab ella. Lo rey la ps per la roba e aturala: e dix ques tornas a seure q no era depesar ni creure q tals cavallers que fossen venguts en la sua cort que ab animals aguessen de enuiar negu. E la Reyna mes per forza que per grat se torna en son loch. E no era admiracio que la Reyna se espantas: que cosa era de remoreiar: lo leo era tant domestich que no feya mal aneg. Lo leo ana dret al Rey ab la letra que portaua en la boca. E lo valeros Rey sens temoz alguna li pres de la boca lescrit. E lo leo prestament se gita als peus del Rey. Lo qual scrit era del tenoz seguent.

Alpien per cert tots aquells qui la present carta veuran. Com aquesti.iiii. frares darmes son cōpareguts en presencia del senat de Roma: e del Cardenal de pisa: e del Cardenal de terra noua: e del Cardenal de sanct pere de Lugēboz: e del Patriarca del Hierusalē: e de Nigē Alberto de campo baix: e de Nigē Ludiuico dela colonda: an request ami notari per auctoritat imperial que fes acte publich com aquests son cavallers de.iiii. quarters: go es a saber de pare e de mare: de auí e de auia: e negū senyor del mon reprochar nols pot per liat gemí per titol negu. E per senyal de veritat pos açí mon acostūat signe de notari publich * Ambrosino de mātua. Dada en Roma a.ii. de Març any. M.

capitol. lxi:

Com los.iiii. cavallers germans darmes se psentaren dauāt lo Rey de Anglaterra: los quals eren dos Reys e dos Duchs: e donarenli per scrit lo que volien.

Qz lo rey ague vista la carta even que parlar no volien mana q per scrit los responguessen. Lo secretari fon aquí prestament: e feu semblāt resposta. Que ells fossen ben venguts en sos regnes e terres: y en la cort sua: e si res volien per llur plaer honoz o delit queu diguessen: que
g.i.

ell ho faria de molt bonavoluntat
 E lo Rey de la ma poia en la boca
 del leo lo scrit. Leuas prestament
 e ana aion senyoz. E lo caualler ps
 lo scrit e legil als altres. E tots en
 temps leuarese los barrets del cap
 e humiliarense deuers lo Rey sent
 li gracies dela honoz e offerta q's
 seria. Elengue lo altre parge ab l'al
 tre leo acoitas aion senyoz: e posà
 vn altre scrit en la boca del leo: e feu
 per aquell orde que hauia fet lo pri
 mer caualler. Lo Rey pres lo scrit
 dela boca del leo feulo legir en pre
 sencia de tots axi com hauia fet l'al
 tre: e debia semblants paraules.

capitol.lxx.

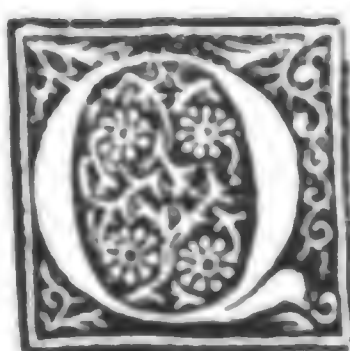
Com lo segon caualler dona al
 Rey lo seu albara de les armes que
 volia fer.

Daltres quatre ger
 mans d'armes stant
 en la gran ciutat de
 Roma sabem noua
 co lo molt alt e molt
 poderos senyoz Rey de Anglater
 ra: tenia camp segur atots aquells
 qui venie en la prospera co: e sens
 engan e mal enginy. E com nos al
 tres. iiii. germans d'armes siam de
 siusos defer armes atota vltança
 perque supplicam ala alteia vostra
 nos done licencia defer aquelles q'
 anosaltres sia be vist. E lo Rey feu
 fer resposta en altre scrit: q' era molt
 content els atorguaua lo loch: la
 ioznada: e hoza q' aells fos plasent
 apres que alguns dies aguessen re
 posat: e pguauals molt volguessen
 venir al seu aleuiament: e serials se

ta la honoz que ells eren mereixe /
 doze: e deses mans lo Rey la mes
 en la boca del leo: e aquell roznà a
 son senyoz. Com los cauallers a
 gueren vista la resposta del Rey: e
 la offerta quels feya: roznarense al
 tra volta aleuar los capells del cap
 e ab vna poca de reuerencia humi
 liarense aell. E lo Rey ab gest gra
 cios los rete les salut. Lo terçer ca
 ualler feu axi com los altres haviè
 fet: e porta vn scrit del tenoz següet.

capitol.lxxi.

Com lo terç caualler dona vn
 albara al Rey de les armes que vo
 lien fer.

Qualseuulla caualler:
 o cauallers q' armes
 atota vltança ab nos
 altres fer volta: vin
 gua al nostre aleuia
 ment: trobara alla per diuisa vna
 gabia de nau posada sobre vn ar /
 bre qui no te fruyt ni fulla ni floz q'
 ha nom seques amor. Entorn de
 la gabia trobarà quatre escuts tots
 pintats dor y flama: e cascun scut te
 ion nom. Lo hu se nomena valoz
 Laltre amor. Laltre honoz. Lo
 quart se nomena menys valer. E
 lo caualler qui tocara lo escut quis
 nomena amor sa acombarte aca /
 uall ab tela ab arnes de vna dobla
 durax: agen acorrer tant e ten lon
 guament: fins que lo hu o laltre sia
 mort ovengut: en esta manera que
 si pert peça d'armes qualseuulla que
 sia: o tireta alguna se rompes: no la
 puguen roznar adobar ans axi tin

gua de anar e complir les armes : los arnesos sien sens falsa maestria sino tals com son acostumades de portar en guerra guerrelada. Qui tocara lo escut q's nomena honoz: ha defer les armes sens tela : lo arnes sens guarda ninguna: ni cartia: ni scut: ne vayrescut: hi la lança o lãges sien de .xvii. palms sens roda ni altra maestria: e ferros esmolats: e si pert lãça o la romp: ne pugua ha uer tantes com li plaura fins atãt que mozt o vengut sia. Qui tocara lo escut de valor: haia afer les armes acauall ab sella agerada e testera: ab streps desligats: ab plates de .xx. liures en ius: vna lança sola de larguaria de .xiii. palms ab lo ferre: e ab tot la punta de diama: la gruixa cascu tal com li placia: spada de .iiii. palms de larguaria: vna copagozia cascu ala voluntat: vna haucha de vna ma poca: al cap vna celada ab bauera: perço que la batall la pus prestament prengua la si q' deliam: e si la ncha desus dita sozia dela ma la pugua cobrar tantes voltes com pora: mas que altri no lay puixa donar sinoque ell mateix haia acobzar la si por. Lo altre leo feu tot lo quels altres hauien fet. E pres lo Rey lo escrit dela boca del leo: e feulo legir: les paraules del qual eren les següents.

capitol.lxxi.

Deles paraules que contenia lo albara del quart caualler.

L caualler qui toca ra lo escut de Denys valer ha defer les armes apeu ab .iiii. bastons: ço es asaber lãça: dagua: elpasa: e acha de .ii. mäs. La lança qui la voltra portar enplomada ho pugua ben fer: e si milloz li parra spada de gic que sia la voluntat de portarla: e s'agen a combatre tant e tan longuament: fins que lo hu dels dos reste mozt: o vengut laltre: e si resta sa e sens lesio de la persona: ques haia aposar en poder de aquella dama quel vengedor volra: e que ella pugua fer dell ala voluntat. La mozt sera equal entre nos altres: perdonant de bon cor: e de bona voluntat atots aquells quins offendran: e demanã perdo ale q' offendrem. Com lo Rey aguevist los quatre escrits: e tot lo que los quatre cauallers demanauen: per ell los son tot atorguat: e dix: que les quatre enpreses eren molt perilloses: que aquests cauallers se procurauen la mozt. Complit tot lo desus dit feren reuerencia al Rey e ala Reyna puia a cauall: e tornaren en ses tendes. Lo Rey dix a vn Rey darmes que anas als .iiii. cauallers: e quels digues: q' ell los preguaua que aquella nit venguessen a sopar ab ell: e feu carreguar .xxx. adzemles de vitualles: e de totes les coses necessaries per ala humanal vida: e ab lo Rey darmes los ho trames. Com los .iiii. cauallers veren la bona voluntat del Rey regraciareloy molt: e per scrit li respongueren: que al present no acceptarie donatiu de persona del mon: g.ii.

nes darten aconetper fins aquellen
complides les armes : e aço no fe
hien per defalt de la altela: sino per
quant ho senti en votre que lin fey
en infinites gracies: e no volguere
res pèdre. Ell ey desplague molt
com veu toznar les adzembles car
reguades: e dela resposta q̄ hauen
feta . Els seyo2 los. iiii. cauallers
aquella nit ferè molt ricamèr enpa
ramentar la gabia dela nau : e en /
tozn dela gabia posaren los qua /
tre scuts ab vn scrit qui dehia: qual
semulla caualler o cauallers qui ven
dran per tocar aquests scuts: hauen
aportar vn scut ab les armes pinca
des de aquell caualler qui volra fer
les armes : e aquell scut no pugua
portar sino dona: o dòzella: o ll̄ ey
darmes: erant: o posauant: e ab a
quell scut hauen atocat en lo escut
dela gabia segons les armes que
volra fer: e leixar aquell scut al co /
stat del altre. Lendema hi anaren
molta gent per veure lo gran stat
e magnificencia que tenien: e ators
quants hi anauen dauen amentar
molt copiosament ala real . E los
llurs cõprado2 res que compa2
sen no pagauen sino ab moneda
dore: si res hi restaua ho leixauen
que nou volien: que no volien que
tocassen moneda blanca. Lo dia se
guent de març anaren al aleutamèr
del ll̄ ey per hoir missa ab ell : e vè
guere deuilsats en altra manera ço
es ab robes de brocat carmesí forra
des de erminis largues fins en ter
ra: ab papafigos d'altra coloz molt
ben brodats de grosses perles: ab ca
pells fets amodo de Turquia: ab

ets bo2 macis: ab paternostres de
calcedonies que calcu portaua en
les màs molt grossos e molt bella
e venien a peu ab los. iiii. leons q̄ls
fehien companyia: e calcu leo por
tau a en la boca vnes o2es molt bè
guarnides: e stigueren en vna gran
lala per bon spay sperant lo ll̄ ey
quant exiria dela cambra. Com lo
ll̄ ey los veu son molt content de
la llur venguda . La ll̄ ey naixque
e lo ll̄ ey li dix: q̄ prengues los dos
cauallers: que ell ne pendria los al
tres dos. Car ell conexia que eren
seyo2s de molta auctoritat e stima
Lo ll̄ ey pres los dos per les màs
e la reyna los altres dos: e lo ll̄ ey
e la ll̄ ey na anauè en mig. Los de
la ll̄ ey na la prengueren del braç:
e axi anaren tots fins ala iglesia. E
ans que començassen la missa lo
ll̄ ey los dix: yo no se la honoz q̄s
pugna fer per no saber vosaltres q̄
sou: e molt me plauria puix nous
volem dar aconetper amí: que pla /
cia ha calcu de vosaltres pendre lo
loch segons lo estat en que nostre
senyor deu vos ha posats: si sou
ll̄ eys prenguesseu lo loch q̄ll̄ eys
son mereixedors: e si sou Duchas
per lo semblant: o de qualsenulla
altre estament fer vos hia la mes
honoz que yo portia: hi els ab lo
cap baix regraciant al ll̄ ey la ho /
noz e proferes q̄ls fehia: e no vol
gueren res dir de paraula ni p̄ scrit
Ab tot aço lo ll̄ ey mana quels fei
sen seure los pzimers de tots prop
de laltar. E los leõs allí prop dells
e prengueren les o2es als leons de
les bo2es: e digueren les o2es. Com

la missa son dita toznaren les ozes als leons: e posarè en companyia del Rey e dela Reyna. Com fore dins la Roca estauen mirant aqua magnificencia dels stats: e abillaments que dins la roca eren: prengueren molt gran plaer en veure a celles dones d'argent: com lançuen aygua e vi per les mamelles e per la natura: estauen molts admirats dient ab senyals e per scrire: que aço era fet ab lo maior orde e iubili enuentura: que iames ells aguessen vist: e per molt que lo Rey los pregues no volguerè restar per dinar ab ell. Prengueren comiat e toznarense a llur aleutament. Ara deu saber la senyoria vostra: que com los quatre cavallers aguerè acabat de donar los quatre scrits lo primer dia que ells vingueren. Decotinè que ells se foren parits dauant lo Rey: Tirant secretament que negu de tota la companyia non sentires sen entra dins la Ciutat: e aguer quatre scuts: e feulos pintar tots en aquella nit cascun scut de la color: feu hi pintar en lo hu les armes de son pare. En lo segon feu pintar les armes de la Mare. En lo terç scut feu pintar les armes de son Avui. En lo quart feu pintar les armes de la Avia. E en aquest spay que los scuts se pintauen verca molts cavallers se aiustauen de quatre en quatre per voler los combatre. Ahi ni haia de França: de Ytalia: de Arago: de Castella: de Portugal: de Navarra: en los quals hi haia de molt bons cavallers sperimentats en armes quels volien

deliurar: e molts ho posauen per obra. E lo Duch de Clarence: e lo Princep de Gales: e lo Duch de Barçerera: e lo Duch de Beca / fort: aquests quatre hauen feta concordia de volerlos combatre: E dela nostra companyia q'nom vull oblidar: preguam a Tirant puix ell havia fetes armes: hi era deliurat dels perills dela mort tres a quatre de nosaltres dels mes disposats de tota la companyia per ço com tots eren en deute de parentesch: e maior en amistat. Ell respos: que era molt content e sen lo contrari. Com los scuts foren acabats de pintar Tirant aiusta totes les dòzelles: e les mes galanes e de maior dignitate dona a cascuna vn scut. E aiusta lestat dels cavallers: e ab moltes trompetes e ministres passam dauant lo estat del Rey. Loz lo Rey veu los quatre scuts: demana de qui eren. Dix vn erauc: senyor de Tirant lo blach e de la companyia. Com Tirant veu lo Rey descavalca e puia hon lo Rey e la Reyna eren: e supplicafos plasent ala magestat sua darli licencia: q' ab tot aquel stat pogues anar atocar los scuts per deliurar aquells cavallers dela fort empre la que portauè. Lo Rey son molt content per dues coses: la primera perque Tirant: e los de la companyia eren valents homens. La segona perque tan prestament hauen en la cort trobat cavallers quals hauen deliurats. E Tirant son tant cuytat per duple que altres no si cuytassen atocar los scuts: q' scas

g. lli.

l'amet aque temps defer pintar qua
tre banderes grans que portaua: e
quatre cotes d'armes: p' ados l'eyf
d'armes: vn erant: e vn portauant.
E ab tot aquell triumpho anam
fins ales têtes dels cauallers. Loz
ells sentiren les trompetes: e venir
tanta gent s'iguere molt admirats
com tan prest haviè trobat lo que
cercauen. Car no era pasiat sino vn
dia natural del dia q'eren arribats
Los quatre cauallers ixqueren de
la tenda molt ben abillats: empero
tots temps portauen los papasi /
gos per no esser coneguts: e feren
abaixar vn poch la gabia: perque
les donzelles pogueren tocar. La
pmiera de cotes q' toca fon la Del
la Agnes: e tota en lo escut de A /
moz: si be li eren mes prop los al
tres scuts. Empero ella ana legint
les lletres: e no volgue tocar sino A
moz. Dona Guiumar filla de /
Comte de Flandes no volgue to
car sino lo escut de valor. L'auada
filla del Duch de Bròbega no vol
gue tocar sino lo escut de Menys
valer. La Bella sens par filla del
Duch danjou son contenta de to
car en lo escut de honoz. Com to
tes agueren tocat penja cascuna lo
escut que portaua al costat de aquell
escut que havià tocat. E axi stauen
tots per orde: que lo caualler qui
vençes sen havià apozat lo seu: e
lo del altre. Car axi era ordenat.
Com tots los quatre scuts fozen
penjats: los quatre cauallers desca
nalcaren les quatre galàcs dames
qui los scuts havièn portats: cascu

pres la sua del braç: e tots de cana
cam. E portaren nos dins la ten /
da hon eren los lits. E dix lo hu
dels cauallers ala bella Agnes per
scrire: perma se ma dama si vos en
camisa stauet gitada en aquest lit:
e les altres per semblant tota vna
nit diuern: yo poria be dir quen tot
lo mon nos trobarien quatre lits
mes singulars. A vos altres cana
lers no fretura la companyia no /
stra dix la bella Agnes: car yo veig
allí quatre gentils dames qui en la
nit vos tenen companyia: perque
nous cal mes desijar. Del bo
tria hom lo milloz dix lo caualler.
E prestament fon aquí la collacio
molt gran he abundosa de moltes
maneres de confits. E al parir
que fem: lo caualler dona ala Del
la Agnes vnes ozes molt singu
lars: e de rich guarniment. L'al
tre caualler dona adona Dui /
mar vn braçaler la meyrat doz: e
mig d'ager ab molts diamants: e al
tres pedres fines. L'autre caualler
dona a L'assandra vna serp tota
doz ques moria en la coha molt
rica de pedres precioses: e los hulla
tenia de dos grossos robins. La
Bella sens par tenia los cabells
molt rossos e molt larchs: donat
vna pinta tota doz l'autre caualler:
e no de menys stima que les altres
joyes. E als l'eyf d'armes: erants
e portauants: e trompetes: e mini
stres: mil nobles acaacu. E james
volguere deixar les donzelles fins
que fozen al stat dela l'eyna: qui e
ra en aquell cars ab lo l'ey. E lo

Rey rebels ab molta donoz: e assa-
bilitat. E estar dauant lo Rey los
quatre cauallers ab vn scrit suppli-
caren al Rey: e als iurges del camp
que prop deles llurs tendes pogu-
essen fer vna liga noua: per quant la
que ells tenien ja feta rants homies
hi eren morts: que no era sino se-
pultura de cauallers. E lo Rey ab
los iurges foren molt contents q
los feta. Rebuda la resposta pregu-
ren licencia del Rey: e tornar esen
e ordenaren decontinent defer la li-
ga. E cascun dia senyor se mudauē
de vestidures de gra stima: e de no-
ua manera. E puch ben dir ala se-
nyoria vostra: que molts grans se-
nyors son stats mal contents de
Tirant per enpendre defer aqstes
armes: per ço com ells les volien fer
Après que la liga son feta: e los ca-
uallers agueren reposat: posarē vn
scrit ala porta dela roca: qui debia:
q lo caualler q hauria tocat lo escut
de amor hauria d eē en lo cap lo ter-
cer dia. E tirant dies hauria q staua
en orde sperat quant lo demanariē
Elenint lo dia assignat Tirant aju-
sta totes les sues donzelles ab tot
lo estat dels cauallers: e ana ab to-
res les acostüades gales. E lo Rey
e la Reyna eren ja en lo camp alt
en los cadafals. Com Tirant aple-
gua troba vn caualler al cap dela
tela. E rebut Tirant per los fels
rancaren la porta dela liga: e posa-
renlo al altre cap dela tela. Com la
trompeta sona los cauallers ferirē
los caualls dels sperons: e ferē mol-
tes carreres: e de molt bells econ-
tes. Lo caualler encontra a Tirant
en vna carrera: e feril sobre lo rest

esquilla e no pas: e corre al guar-
dabrag dret: e leualoy del cot ab
molt coro del gipo: que la pūta de
la lāga sen porta. De aqst colp Ti-
rant molt sen sinaya. L'altra carrera
lo tozna ha encontrat alt en la xar-
nera del elmet: e si. ii. dies mes baig-
lagues encontrat de mil vides nō
tenia vna: e alli hon lo encōtra pre-
en la xarnera: e la lāga nos rompe:
e traguel dela sella: e caygue en ter-
ra. Tirant torna a cauall lo mes
prest que pogue. Esta en veritat q
Tirant hauria fet dos encontres
en lo guardabrag squerre e hauria
vn poch desmarchat alli hon venē
quasi los mes encontres. E al'altra
carrera que feren Tirant lo tozna
ha encōtrar en aquell guardabrag:
e rompe lo cuyro per hon passen
les tiretes: e tenia lo guardabrag li-
guat de part de dins ab vna corda
de seda tan grossa com lo dit: e les
tiretes nos pogueren rompre: per
que eren de coz de canem cruu: e lo
guardabrag li fora del cot caygut si-
no p lo cordo de seda: e d'altra part
li daua gran enpediment: per que
dalt era desfet que poch vtil li fehia
E axi feren moltes carreres: que al-
hu fallia lo guardabrag dret: e al'al-
tre lo esquerre. La fortuna son fa-
uorable a Tirant que encontra al-
tra volta en aquell loch mateix al
caualler: e preso vn poch alt: e les
lances q eren grosses leual li lo brag
q li caygue sobre lo coll del cauall:
que valer no sen podia: per que los
ostos eren romputs. E lo misera-
ble de caualler encara volta fer at-
mes que li liguassen lo brag: e lo spe-
rit li falli que no pogue mes per la
g. lll.

molta lancha que perdía : mes si el
 palme: e toz na tot enc en la sella: que
 nol poguerè descualcar sino ab la
 sella en temps. Tirant sen toz na ar
 mar axi com stana sens leuarie lo
 elmet del cap. E prestament laltre
 caualler dona vn icric al Rey: que
 en aquella hoza mateixa volia com
 batre. E los jurges del cap digue
 ren que no rompien per res les or
 dinacions del camp: com en aquell
 dia no si podien fer dos morts: ni
 en tota la setmana: que en camp a
 guellen entrar: sino los dies que e
 ren elecs per fer armes en liga a to
 ta vltança: e si aço nols venia be: q
 renien libertat de anarsen tota ho
 ra que aells placent los fos. Ara
 qns han mort vn caualler nostre
 fratre darmes dien quens ne anem
 o tots hi mortem: o tots venjareu
 la mort de aquest digueren los. iiii.
 cavallers. Lo Rey feu fer molta
 de honoz ala sepultura del mort
 caualler: axi com fehen a tots los
 altres. Com lo portauen a soterrar
 los tres cavallers se vestiren de ver
 mell ab robes de grana: e tot quāt
 portauen era vermell significā ven
 jança: e sens plozar ni fer negun se
 nyal de tristoz.

capitol.lxxii.

Com Tirant entra en lo camp
 ab los tres cavallers lo hu apres
 laltre: e de tots son vengedor.

Enit lo dia q era assignat p fer la batalla: Tirant se arma tan secretament com pogue: en aquest fer no pensé la senyoria vostra: que tots los dela nostra companyia hi sabes: sino tres de nolaltres parers de Tirāt: e vn seruidor seu antich Tirant feu portar les banderes: e sobrevestes per aell: e per als Reys darmes: e erauts: de les armes de son Rei. Car les primers foren de la Rei: e ben armat puja sobre lo cauall enparamentat. Aquest caualler: qui es açi: resta tancar dins vna cambra: perque Tirant lon pregua molt: e tots se pensauē que fos ell: Tirant ana acompanyar en la manera acostumada com de sus es dit. Com fon dins la liga ja trobavn caualler del scut de honoz y hauien acozrer sens tela: e ab arnes sens guarda negua: poch encontres feu lo hu ni laltre: que no romperē sino qinch lances. La on zena carrera Tirant llança la sua lança: e demana que lin donassen vna mes grossa: e ab aquella encon tral tan fort: que la lança no volgue hauer pietat de negu: e passal de laltre part que la lança nos rompe: e al passar que Tirāt feu ab la lança en lo rest al voltar quel cauall feu: la lança se volta al reues: e feuli molt gran dan: que li obrí molt la nafra que no aguera fet si la lança se fos rompuda. Empero axi haura de el ser: que lo pobre de caualler caygue en terra: e ab la basca ola mort fort ment cridaua. Tirant descualca

prestament tira la spasa e posas pròp
dell: que sis volgues leuar quel fets
ab la espasa: quel matas: ol fes des
dir: o dar per vengut segons es pra
tica en les armes acota vltima. E
Tirant li demana si volia fer mes
armes: e laltre era mes mort q viu
Los jutges del camp deuallaren
del cadafal: e digueren a Tirant:
que ell sen podia de anar sens perju
hi negu seu. E tirant axi armat coz
staua torna ha pujar acauall: e coz
nasen al seu aleujament: que negu
no pogue conèixer que fos ell. En
tots los dela companyia: e los de
la casa del Rey penliauen: que aqst
fos lo qui era star assignat en lo al
tre dia perfer la baralla. Lo dia /
assignat per al terç caualler del scut
de Caloz fon en lo camp: e lo Rey
e la Reyna. Tirant entra per lo
camp per lo orde acostumat. Coz
la trompeta toca los jutges mana
ren quels decaien anar. E ells ab
ànimo sforçat de cauallers ana lo
hu deuers laltre ab les spases en iel
mans: que semblauen dos leons: e
les petites aches portauen en la a
nella del arco dela sella. Combate
rense primer ab les spases molt fe
rament quels febia molt bell veure
Es veritat que Tirant tenia lo ca
uall molt pus lauger que laltre: e
mostrauas molt milloz aparer de
les gents: acostarèie molt pròp lo
hu del altre: e Tirant li tira vna
estocada ab la spasa deus lo braç:
que li feu vna gran nafra. Lo Ti
rant veu que perdía molta fanch:
mes prestament la spasa en la ma

dela regna: e trague la acha e comen
çal asoprar de colps molt fers. Lo
lo caualler veu que mal se pintaua
lo joch: volgue fer axi com hauià
fet laltre: volgue tornar en la bati
na la spasa: e no podia: que vn ho
me armat prou re afer de poder e
stojat la spasa. E en aquest spay q
ell staua cozbat de stojat la spasa:
Tirant li donaua tan desmelurats
colps quel febia star molt mes coz
bat. Lo caualler se ague aposar la
spasa deus lo braç: e volgue pendre
lacha. E Tirant lo tingué tan a /
pròp: e loptaua tan de mortals
colps que no podia pendre la acha
e tant com prenia del auanbraç: o
del guardabraz: tant lin leuaua: car
veraderament senyor la pus ma
la arma es de totes vna p vna. Ti
rant li dona tres o quatre colps so
bre lo cap quel cozba tant que ja
mes pogue traure la acha del arco
dela sella: e tenia la spasa de sots lo
braç per no perdela: no podia vol
tar lo cauall: ell mostraua que era
mal destre en les armes. E tals cō
aquestes mozen en uergonytes: per
que no saben la pratica: ni lo estil d
les armes. E apazer del Rey: e de
tots los altres sens fer defengio ne
guna mori molt desauenturada /
ment: e no com acaualler. E tants
colps li dona Tirant sobre lo braç:
quel tenia lanchat sobre lo coll del
cauall que nol podia alçar. E lo
darrer colp que li dona fon sobre
lo cap: que tota la celada li endo /
ta dins lo cap: que lo cernell li feu
eixir per los hulle e per orelles e cap

que mort del canall. **E** **L**irant ab voluntat dels iuges del camp: e dels fets obzirenli la porta del cap. **E** les donzelles qui ja sperauen p rebre el p q hanienvist mort laltre canaller: e ab molta alegria lo reberé e ab molta honoz lo acõpanyaren fins al seu alenjamet. **E** mpezo **L**irant nos volgue desarmar lo cap: per no esser conegut. **A**billas molt be: e tan secretament com pogue se mescla ab los altres cauallers. **D**e son mala sort dix lo hermita de / mort ari tres cauallers. **V**ejam lo quart quina fi feu.

capitol.lxxiii.

Qom **L**irant venge lo quart canaller.

Senyo la senyoia / vostra deu saber: que aqsta batalla se ha / ua deser apeu: e lo dia assignat els eutraré los dos en la lica present lo **R**ey e la **R**eyna los iuges del cap: tots los grans senyors que en la cort eren: e com baterenle molt ferament: e venguerenle abraçar: e perforça lo hu e laltre leixaren caure les aches: e tirare les dagues: car deles spales no sen podien servir tan abraçats stauen: raillarenle les cordes de seda ab q los baginets staué ligats. **Q**om dix lo hermita: e tan poch sap **L**irant e los altres: q ab seda agen aliguar lo baginet. **A**b ques pot ligar mi loz dix **D**iafebus: si deu vos done longua vida en aquest mon: e para dis en laltre. **M**on fill dix lo hermi

ta en lo temps de mon jouent: no que yo haja acostumat deportar ni deser armes: mas stigui alguns dies ab vn canaller: qui sabia molt en les armes: e vulo combatre en lica atota vltreanga: ell fora mort da quella volta sino fos estat lo corbo de seda que portana. **E** ara vos dire mon fill com se deu fer: **D**reneu fil de ferre de aquell que posen en les lantes: qd doblegua atotes parts e cobriu lo tot de seda amarrera de corbo: e perforz quel liguen costéps presta es doblegua en aquella part quel volren: si volen taillar no pode: la seda poté taillar: mas no lo ferro: e aquest es bõ lecret en les armes. **A**ra vejam la fi dela batalla sius plaura. **S**eyor dire ala senyoia vostra que stár els ari abraçats e los cordons dels baciers taillats donarenle molts colps lo hu al altre: e los dos caygueren en terra: e leuarenle com a valents cauallers: e tan prest com fore de peus tornaren les dagues en les bahines: e tiraren les spales: e tornaren ala batalla molt aspra e cruel: que lo canaller tenia grã desesperacio per lo tres jermans darmes que li havié morts: e febia molt gran sfoz. **E** **L**irant se esfozaua per no perdre lo violari: que tantes armes febien los dos cauallers que tots los miradors nestaué admirats: e pregueren plaer q tal batalla no vingues ari perque negu dells no moris. **E** tornarenle altra volta abraçar: e a guere allagar les spales e venir ales dagues: e puch be dir seyor q negu dela. si canallers no fõ nascut en lo cor: sino en lo coll: hi en lo cap da

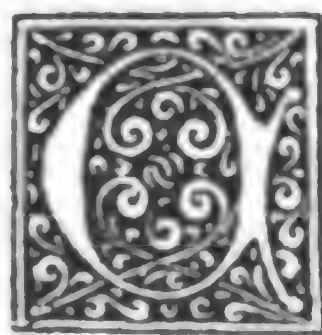
uall lo bacinet : perço com lo bacinet
estaua fluyt posauen les dagues
deus la falda del bacinet: e allí se fe
rien malament : apres tornaren a
caure altra volta : e lo caualler por
taua lo arnes de les cames ó paper
engrutat cubert de fulla d'argent :
q'propiamet paria arnes de cama
e de cuxa: e de part d'etras portaua
cuyro de bou clauat ab lo peto: e a
naua molt lauger que tenia molt
gran auantatge: Empero ab la va
lentia que tenien : los dos se torna
ren a leuar altra volta : e tornaren
a fer armes: mas estauen molt em
pedits lo hu e laltre : que nos podí
en dar tants colps com a gueren p
los bacinets que tenien del ligats
quels cobaua la vista: que nos po
dien be veure : empero lo caualler
tant se estrengne ab Tirant quel
feu caure en terra : e Tirant lo tin
gue tan fort abraçat al caure quel a
gue a seguir: e los dos caygueré en
terra. E Tirant dona tan grã colp
en terra del cap : q' lo bacinet li for /
ti tres pasies luny : e trobas mes
lauger que de primer: e per temoz
de morir feu son poder de leuar se
ans que laltre: e foh li be mester : q'
com Tirant foh de peus laltre
tenia les mans : e genolls en terra
per leuar se. E Tirant qui foh mes
prest leuat : e veu laltre qui staua ja
per alçar se: donali ab les mans grã
empèta : e feulo caure de laltre part
e tenial tant apzop que nol leixaua
meneiar : posali los genolls sobre
lo cozs per volerli leuar lo bacinet
Lo caualler qui en terra estaua sen
ti que Tirant li tenia los genolls

endret dels pits : volta tot lo cozs
e lo arnes de Tirant ab lo arnes
de laltre alenagua: que Tirant nos
pogue tenir e caygue al altra part :
e los dos reballaren qual primer
se leuaria. La fort e fortuna volgue
ajudar a Tirant: perço com lo ba
ciner li era caygut trobas molt mes
lauger quel altre: e leuas mes presta
ment quel valgue molt. Senyor
yo tinch compassio dela mort de
aquests quatre cauallers germans
darmes com axi moriren: e aquest
james se volgue dar per vensut : si
no que volgue morir marre dar /
mes. E senyor Tirant ha agut de
grans ventures: perque es molt de
ltre en les armes e mes te giny que
no forçax la major virtut que te es
que li dura molt lo Ale: que si com
bat del matí al vespre: e stigua to /
stemps armat james se pert per ale
Aqueixa es la principal virtut quel
caualler pot hauer dix lo hermita
qui ha de fer armes. Elejam vosal /
tres cauallers qui son jouens : e
sabents en lo exercici de les armes :
qualstimarieu mei : esser fort : e no
destre ni ginyos : o molt destre : e
e ginyos: e no fort. Entre aquella
cauallers que allí eren ague de mol
tes opinjons. Apres los dix : que
volrieu mes: entrar en batailla con
cordada egualment armats aca
uall spasa sens sperons : o sperons
sens spasa : e que axins aguessen a /
combatre : e dich vos certament
que yo he vist fer tals batailles.
Encara yon viu fer vna altra ba /
talla dauant lo Duch de Milla :
e son mes en electio de dos canal

lers ques volliè mal : a cauall lo ha
e laltre apen armats equalmèr ab
armes defèsiues. Lo de cauall por
taua espasa sola sens altres armes
offensiues. E lo de peu portaua lã
ça ab vn punyal: qual de aquestes
eligirieu si requests ne folieu. Ara
deixem aço dix lo hermita ha *Dia*
febus : digau me *Lirant* si ha fet al
tres caualleries en aquest honozof
pas de armes a tota vltança. Se
nyoz yous ho dire dix *Diafebus*.
Après que aquest. iiii. cauallers
foren morts nègue vn caualler q̄s
nomenaua *Eila* fermosa molt va
lèrissim caualler: e natural de *Scotia* : vn dia stant en la cort en p̄sen
cia del *Rey* e dela *Reyna* dix ha
Lirant les següents paraules.

capitol. lxxiii.

Com vn caualler nomenat *Eila*
la fermosa requeri de batailla a *Lirant*.

Qualter virtuos : la
vostra indita fama
resplandeix per tot lo
mō de molta bōdat
egētlea. E yo ho int
aquella so vègut dela mia terra dei
rant lo seruir de mon *Rey* e senyoz
aquell qui senyozeia la *Scotia* : e
la causa dela mia venguda es per
quāt yo departint vn dia per mos
peccats ab vna senyora: q̄ te la mia
aia catiua : nom volgue admetre
ma demanda ni pendzem amerce
fino que ab crueltat me dix : que ia
mes me parlaria : fins atant yo a

gues combatut e vengut en camp
cios atora vltança aquell caualler
qui tanta glozia en aquest mon ha
uia sabuda guanyar. E per ço com
vos *Lirant* sou aquell : a qui ma
senyora me remet: vos requir p̄ lo
orde que haueu rebut de caualleria
quez vullau admetre la mia demã
da a tota vltança: ha cauall ab ba
cinet sens careta : les altres armes
vos deuissau en la manera que ben
vist vos sia: que pux yo he deuissat
la vna part: que vos deuissau laltre:
e açous haure amolta gracia. Ito
tarda responde *Lirant* en mane
ra de semblans paraules. *L* caualler
ami par q̄ vostra demãda es mes
voluntaria que de necessitat : e con
sellvos que la leixeu per atemps de
necessitat: car batailla atora vltan
ça es forte de mala digestio : e per
quant yo no so la de ma persona :
que les nafres que tinch no son be
guarides: que per vostra bondat e
gētileza lerqueu altre caualler : dels
quals trobareu en aquesta prospe
ra cort tants e de tanta virtut que
contentaran ha tot lo vostre desig
De poria esser lo que vos dieu dix
lo caualler: mas que puch fer q̄ ma
senyora nos cõteta si nom cōbat ab
vos: e altri no vull fino a vos: e si p̄
temoz de mort stau de no comba
tre: abmici: açi dauāt la magestat del
senyoz rey vos offir dar vos vna pe
sa de armes de auātatge: pux no sia
la espasa. Yo p̄salut dela vostra pio
na me volia scusar de no venir aba
talla ab vos dix *Lirant* : pero pu
ix tant men forçau : e men reque
riu : no volria pensassen los bons

cauallers que per couardia ho les /
se defer: yo lo content ab la ajuda
dela diuina bondat deliurar vos: e
accepte vostra batalla e requesta:
e pux haueu començar de deuilar la
vna part deles armes yous done li
bertat iactia ami pertangua: q vos
les deuileu totes a tot vñl vostre:
Dela peça d'arnes que offerieu do
nar yo nola acceptaria: e parme q
en lo vostre parlar que tremencina
bullenta nous ha tocat. Ara pux
som concordos de nostra batalla
dix lo caualler: vos Tirant me ha
ueu aturar e fer lagriment agi en p
sencia dela magestat del seyo: Rey
e dela senyora Reyne: e dels bons
cauallers q agi son: de no acceptar
requesta de negun altre caualler ne
fer armes negunes: perço que lau /
geramēt se poria seguir esser nafat
o alesiat de algu de vostres mem
bres: e la batalla per vos accepta
da no pogues venir en aquila fi per
mi tāt deliurada. E tirant en presen
cia de tots feu lo iurament. E dat
compliment a tot lo caualler pres
comiat del Rey: e dela Reyne: e de
tots los dela cort: e tornassen en
Escocia: e supplica ala Reyne de
Escocia fos de la merçe que li vol
gues alegurar lo camp: e deixar ve
nir la batalla a fi segons era cōcoz
dada entre ells. E la Reyne gra /
ciosamēt loy atorgua de tenirli lo
camp segur dins quatre meses aps
que la citacio fos presentada: perq
Tirant hagues prou temps de es
ser guarit. Senyor Tirant trames
aquell seruidor seu qui tant de tēps
lo hantia seruit e sabia en los secrets

mes que tot altre: e trames lo a ca
sa de son pare e mare perque li falli
en los diners per posar se en orde
deles coses necessaries per anar en
Escocia per fer la batalla: e cō son
al port de dob la per passar la mar:
troba alli tots los seruidors dela. iiii.
cauallers que Tirant hauia morts
qui stauen esperant vna nau qui p
stantient deuia partir per passar en
la terra ferma. Com se foren tots
recullits lo seruidor de Tirant pres
amistat ab los altres: e parlāt dels
quatre cauallers morts sabe coz lo
hu era Rey de Frisa: e laltre lo ger
ma lo Rey de Apollonia: stigue
molt admirat: e pres molt gran al
teracio per la mort del Rey de Fri
sa qui era son senyor natural: e co /
mença afer gran dol lamentantse
dela sua desauentura: e ab lagremes
que dels seus huls abundants coz
rien ab veu piadola plozant dehia
O trist e desauenturat de mi: e qui
na mala soit ma portat: que ab aua
da mia se sia armar caualler qui ha
ia mort ha mon senyor natural:
be es stada mala soit mia: que atal
caualler yo hagues aseruit. O for
tuna: e perque has permes que vn
tan excellēt senyor com era lo Rey
de Frisa mon senyor: que vassall seu
ignocent de tal culpa sia stat partici
pant en la sua mort dolorosa. Aq
stes e altres semblants paraules a
dolorides: e de molta compassio
dehia lo seruidor de Tirant que
nomenaua Mal donat: q tots los
qui eren en la nau stauē admirats
deles grans lamentacions que /
aquest pobre de gentilhom fehia:

e dura tant q̄ peruègue anoticia de
aql̄l caualler ancia q̄ era maior doz
dels. iiii: cauallers morts: qui staua
dins la nau rancat en vna cambra
plozant la desauentura. E ixque de
la cabra ab tot son dol e aparta lo
seruido de Tirant a vna part: p̄
gual molt quel̄l digues de q̄ fehia
tant streu dol. Senyor dix lo gen
tilom yo so vasall del Rey de Frisa
e tinch pare e mare en la sua terra:
e de molt poca edat ixq̄ del seu reg
ne: e passi per ma lozt e per ma dela
uentura en Bretanya: trobim en
seruitut de aquest caualler: q̄ nunca
iames yo lagues cōegut per causa
de yo aiudar lo ha armar: e fer les
banderes les sobze vestes: e fer pin
tar los scuts e totes les coses neces
saries per ala batailla desegual: que
vn caualler sol agues afer morir
dos Reys e dos Duches: en speci
al amon senyor natural: aquesta es
la dolor que mes me atribula: com
pens que ab engan ho ha fet. Lo
caualler ancia com veu axi parlar
lo gentilom posal dins la sua cam
bra: e volgue saber tot lo fet com e
ra passat: E en auer hoit tot lo que
aquell dehia dixli: amich pch vos
que si amau a vostre seyor natural
queus ne aneu ab mi: e leixau lo ser
uey de Tirant. E lo gentilom per
la fealtat: amor: e volutat que tenia
ala patria don era natural deixa de
anar en Bretanya. Com foren en
la terra ferma anasē ab lo caualler:
empero ague vn home pagal be q̄
porta les lletres de Tirant en Bre
tanya. Com lo caualler ab lo criat
de Tirant foren arribats en la ma
ior ciutat de Frisa trobarē tots los

dela Citat: e del regne molt ado
lozits per la mozt de llur Rey e se
nyor. E per la relacio de aql̄l e, del
caualler ancia vengue lo cars anoti
cia de vn caualler: qui hauiā nom
Izrielayson de muntalba: lo qual
venia de natura de gigāts: qui era
de molt gran statura: molt fort: e
animos mes que tot altre: e certa
ment era vn valentissim caualler.
Lo qual dix en presència de tots q̄
aquest fet no passaria sens condig
na punicio del mal caualler Tirāt
e prestament ozdena vna letra: e
presvn̄l Rey darmes q̄ hauiā nom
Fior de caualleria: e vna donzella
q̄ ana per parlar: e lo Rey darmes
per obzar: posarense dins vna nau
e ben acompanyats passarē en An
glaterra. Lo foren dauant lo Rey
de Anglaterra la Donzella abuen
sforçada cridant dix.

capitol. lxxv.

Com Tirāt son reptat de cars
de tracio per vna donzella en pre
sència del Rey.

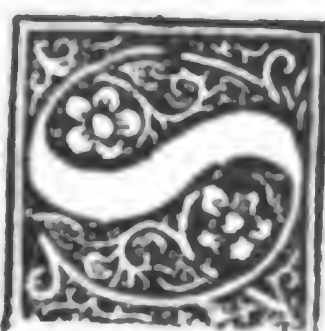
Rey prudentissim e
de gran excellēcia: yo
so vèguda aci dauāt
la magestat tua per
posar clam e deman
da contra vn fals e repzonat caual
ler: q̄s fa nomenar Tirāt lo blāch
e los seus actes son ben negres: e si
aci es vingua auant: que yo li dire
com ell ab gran tracio e maldat: e

ab armes dissimulades e de grā en gan ha mozt ab les lues fallēs / mans a dos lleys: e dos Duchs: e aqo no havn mes complir. Com pot esser donzella dix lo lley lo q vos vieu: que Tirāt ha prop dun any que es en la mia cozt: que no he vist ni sabut q tals coses ell haia fetes com vos lo incriminau en spe cial de cars de tragio. Eren alli al guns parēts de Tirant quey volie iatiffet. E lo lley dix que callassen: que no permetria que negu hi par las puix Tirant era alli quel feli en venir: que ell volia saber aquest cari de tragio com passaua. E pstatmēt ho anaren adir a Tirant: lo qual trobaren que encara staua en lo lit que nosera leuat: car per causa dela molta sanch q auia perduda: e per les nafres que encara no eren ben guarides nos leuana massa marci: per donar repos al cozt: e perqo ell nos troba ab lollley en aquella ho ra que anaua aboir missa. E digue renli que vna donzella era vèguda dauāt lo lley e lallley na: quil rep taua de tragio. Ma sacta maria val dix Tirant: iames en rota la mia vida pensi fer cars de tragio: com se pot fer que aquesta donzella sia vè guda tā mal informada contra to ra veritat en posarme tan leig crim e molt prest fon vestit sens acabar se de cordar: e feu se dar vn manto tot bzodat de perles e dorfebreria perqo cozt li haviē dit que venia ab la donzella vn lley darmes: e ab cuytats passos ana hon lo lley e ra: qui lesperaua ala porta dela sgle sia: e ab animo sfozcat de caualler

fen pñncipiatal parlar.

capitol. lxxvi.

Com Tirant se scusa de parau la del cars de tragio en pñencia del lley: e accepta la letra de batalla tramesa per Izirielayson de muncal ba.

Enyoz qui es lo qui mincrimina de cars de tragio: yo so ag per defēdre mō dret ma honoz: e fama.

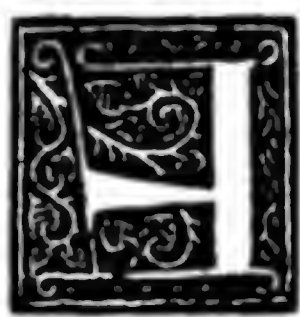
La donzella se acosta aell: e cone / gue que era Tirāt lo blanch: e dix li. Traydoz e mal caualler de se / gual en lorde de caualleria: scampa doz dela sanch real: qui ab armes falsificades e de engan: has mozt ab les tues propies mans cruels a dos Duchs: e dos germās lleys lo hu de Frisa: e laltre de Apol lo nia: e de tals mozt not pots scular sens grā nota e punicio cruel en la tua reprouada persona. Parla lo lley e dix: donzella si deu me salue la vida: yo no se ni he conegut que lleys sienvèguts en mon lleyegne ne menys en ma cozt. E com seny oz no es la magestat vostra en re / cozt poch dies ha dix la donzella de quatre cauallers germans dar mes que no volien parlar: e porta uen ab ells quatre leons coronats Si dix lo lley hem recorda: mas sobze nostra fe real iames dells po gui saber qui eren ni de qual terra que si yo agues sabut que eren lleys: y en ma cozt fosien veuguts:

iames aguera consentit que agues
 sen feres armes voluntaries a tota
 vltança: perço cō lo perill es molt
 gran: e no deu esser donat a Ik ey a
 fer armes voluntaries en special a
 totavltança: si eren necessaries grā
 rahō seria: mas vos puch dir ab to
 ta veritat q̄ iames ho sabi. Digau
 me donzella qui eren los Duchs.
 Senyoz yous ho dire: lo hu dells
 era lo Duch de burgunya: lo qual
 vengue agi a vostra altesa per em
 baixadoz del Ik ey de França. De
 so en recort dell dix lo Ik ey: e mes
 molt enuig la sua mort. E laltre q̄
 era. Dix la dōzella fill era del Em
 peradoz de Alamāya: Y era duch
 de banera. E lo traydoz de Tirāt
 ab engan: e malbat los ha morts
 a tots. iiii. ab aquelles mās de mal
 caualler q̄ iames perdonē la mort
 anegu. Tirāt no pogue mes com
 portar que parlas: sino q̄ ab grā ira
 dix: Dōzella no tinch altra doloz
 en aquest mon: sino com sou dona
 car si fossen caualler axi com sou dō
 zella yous ne fera anar ab les mās
 al cap plozāt: empero yo pzequare
 ala mia anima que nos vulla gens
 alterar deles paraules vils: e deso /
 nestes que deixavostre vil boca ixē
 car en lo vostre mal parlar yo noy
 pert res: com sabuda cosa es q̄ tot
 lessozz deles dones es en la lengua
 empero si agi es aqueix caualler q̄s
 fa nomenar Izrielayson de mun /
 talba: e ell diu de mi lo q̄ vos auen
 dit dauant mon senyoz lo Ik ey: po
 ria esser ab la ajuda de nostre seyo
 z deu yol fare anar hon he trames
 los altres en breu temps: donzella
 yo pzech per gentilea vos aregleu

en vostre parlar: e detrau fer als ca
 uallers aqui toca aquest fet. Apzei
 se gira Tirāt deuers los cauallers
 e dix. Si yo he morts los quatre
 cauallers: heu fet axi com fer deuta
 sens engā negu ni millozia darmes
 empero la magestat del seyo Ik ey
 es agi qui ha vistes fer les armes e
 los iutges del camp: e tots los no
 bles cauallers poza ne fer verdader
 testimoni: e yom vull sotsmetre de
 starne en iubi dauant la magestat
 del senyoz Ik ey: e deles iutges del
 camp. Com lo Ik ey lo veu parlar
 axi iustificadament ne son molt cō
 tent: e no menys los iutges del cāp
 E tots digueren que Tirant era
 valentissim caualler: e molt discret
 Noides per lo Ik ey darmes Floz
 de caualleria les paraules de Ti /
 rant acostas a ell: e en pzeſencia de
 tots pzeſentali la letra de Izrielay /
 son de mitalba. Tirant li feu la se
 guent resposta: Ik ey darmes per
 son offici est tengut dar: e pzeſentar
 lettres de batalla: e cōcordar caual
 lers e gentils homens si request ne
 son: axi en batailles necessaries com
 voluntaries: e perquant auenguades
 es duptosa la execucio: yo dauāt la
 magestat del senyoz Ik ey: y dela se
 nyora Ik Reyna: y en pzeſecia de tot
 los altres yo accepte la letra: o re /
 questa si es de batalla a tota vltā
 ça: e si es armes zetretes ni ciuils: o
 fos per altra cosa: yo mature acort
 Tirāt pzeſ la letra: e donala a hu
 qui sapia molt be legir: e en pzeſen
 cia de tots son lesta: la qual era del
 tenoz seguent.

capitol .lxxvii.

Letra de batalla tramada per Liriel
layson de muntalba a Tirar lo blach

Elos Tirar lo blach
mes cruel que Leo
fameiant falsifica /
doz: y scampadoz de
la sach real: de aqlls
benaventurats cauallers: mon se
nyor lo Rey de Frisa: e lo Rey /
de Apollonia ab armes falses: e di
simulades entre cauallers o honoz
no acostumades portar: e perquāt
vos sou desegual caualler: e p mes
propī parlar traydoz falsificat en
armes: y en tot lo q de honoz es: e
yo auent noticia dela vostra gran
malbat: per be que so cert quen se
re blasimat p molts bons cauallers
que atan vil e desordenada persona
e traydoza yo haia admesa per cō
panyia de entrar dins lica en camp
clos a tota vltanga: com si fos de
persona en libertat posada: a tota
ma requesta vos combatre a hus
e costum de franga: heus do poder
de diuisar les armes: e vostra respo
sta sperare per spay de. xxv. dies a
pres que sera presentada: dela qual
stare arelacio de flos de caualleria
Rey d'armes: e si per temor de mi
acceptar no la gosareu: sian gert yo
us reuersare les armes heus penja
re cap auall segons de traydoz se p
tany: e p totes les cortz dels grans
senyors yo hire mostrant la gran
tracio que feta auen en les persones
de aquests dos Reys: e sera noti /
ficat atots aquells qui saber ho vol
ran: escrita: e sots escrita dela mia ma
sagellada de mes armes propies:
e partida per. A. D. L. Dada en
la Ciutat de Frisa a. ii. de Juliol.

Lirielayson de muntalba.

capitol. lxxviii.

Com lo Rey de Anglaterra a
na ab tots los stats ala iglesia de
sanct jordi per solennizar nouelles
obsequies als dos Reys: e als dos
Duchs

Om Tirant a que se
ta legir la letra: e veu
lo cōrengut en aquel
la dix al Rey. Seny
or cascuna cosa ve en
son temps: be veu la magestat vo
stra com aquest caualler me incri /
mina de cars derragio: yo men de
fendze fins ala mort: e tidoze la mia
mort per ben splotada si james yo
consenti ni ginyi mal negu per als
quatre cauallers. De som certs dix
lo Rey que vostra honoz es salva
empero puix lo cars ses seguit anez
ala iglesia del senyor sanct jordi: e
hoirem aqui la missa: e faremlos
la honoz que ells son mereixedors
puix sabez que son Reys coronats
Los jutges del camp diguerē que
era molta rabo que axis deua fer:
lo Rey e la reyna ab tots los stats
hi anaren. Dix Tirant: senyor yo
requir ala magestat vostra e als jut
ges del camp me cūplau de justici
a: puix los Reys son stats morts
permi ligitament: e ab tota veritat:
sens engan frau n deceptio puix la
magestat vostra los vol traure de
aquella sepultura hon està: e posar
en altra: ami par segons les ordina
cions per la alteia vostra: e per los
jutges del camp es stat ordnat: yo
dech anar azmat apzes dells: fins
sien dins en l'altra sepultura: e aco
b. i

senyoz requir per saluar mon dret: perço com de justícia fer se deu. Lo Rey tingue son consell ab los jutges del camp e ab altres cauallers e tots concordarē segons les ordinations que eren stades fetes. Tirant demanaua gran rahó. Didi lo Príncep de Gales: e he volem el fer farr de honoz. Tirant lo blāch e no⁹ cōtencau de hauerlos morts que encara volem auer mes dells. Senyoz dix Tirant lo perill de les armes es tan grā: e tanta sanç es exida dela mia persona: que a cascu na part quem gire totam dol: e li ells aguessen agut de mi lo que yo he agut dells: ells agueren fer altra mēt de mi: lo que yo no he fet d'ells e perço aquesta honoz no la leixaria p^res: que no la rebes segons es ordenat per stil e p^ratica d'armes: e Tirant prestament se ana armar: e ab tot son stat de donzelles e cauallers entra per la sgleia de sanct Jordi ab molts mistres: mōperes: e cāborios: l^res d'armes: arauts: e porlauāts: e ell tot armar en blāch ab la spasa nua en la ma. Lo Rey e la Reyna ab tots los stats qui ja eren en la sgleia: acostaren se tots a la tomba: o vas hon los quatre cauallers stauē: cascu en la caixa molt closes: e enpeguntades: e de tots los altres ho hauien fet axí perque si los parents los volguessen portar en llur terra queu poguessen fer Tirant ab la spasa dona grans colps sobre la tomba: e dix: iquen los l^res qui agí jauhē adormits Prestamēt los mistres d'la iustícia obrirē la tōba e tragneren les dues caixes d'ls l^res: e p^r manamēt del

Rey les posarē en mig dela sgleia hon auia fetes aparellar .ii. grās e altes tombes ab molt riches ozaps de brocat per terra e les tombes cubertes: e aquí foren posats los dos l^res: e son los feta la major honoz que fer pogueren ab totes aquelles cerimonies que a l^res son acostumades de fer. Apres lo Rey los feu fer vna molt bella tomba d' lignuz aloe obxada molt artificialmēt: e sobre la tomba vn bell tabernacle: e feu hi picar les armes dels dos l^res: e sobre aquestes armes stauen pintades les armes de Tirant: e en torn del tabernacle hauia lletres doz: que deyen. Aqí jahen lo Rey de Apollonia: e lo Rey de Frisa germana: qui eren l^res coronats: qui moriren com a valentíssims cauallers marçits d'armes: per mans de aquell virtuos caualler Tirant lo blāch. E com la tomba son feta lo Rey los hi feu posar dins. Toz les obsequies d'ls l^res foren acabades: lo Rey e la Reyna sen tornaren. E Tirant en mig de tots los stats: e ab molta de honoz son acompanyat al seu aleujament: e tan prest com se son desarmat se p^res afer resposta ala letra que lo Rey d'armes li hauia portada: lo principi dela qual son en stil de semblants paraules.

capitol.lxxxix.

Resposta ala letra de batalla p^r Tirant lo blāch.

**Yrielayson de mun
talba vostra letra he
rebuda p. Glos de ca
ualleria. Rey darmes
partida p. A. D. L.**

scrita: e sots escrita de vostra ma ab
sagell enpremtada de vostres ar
mes: la qual conte paraules vils e
desonestes: e parme que no stan be
tals rahons en boca de caualler vo
lent mostrar ala gent ab paraules
colorades venjar la mort dels dos
Reys: e si vos tinguenen tal deiig
com mostrau auer: nom deuieu
scritura sino vos venir aci puis sabi
eu que yo era en la cort del senyor
Rey de Anglaterra: empero ca /
uallers hia que mes amen cercar
que trobar: dient que yo ab armes
falses e dissimulades hauria mort
los dos Reys e ab tracio en temps
mesclada. Dich que mentiu: e me
treu tantes veguades com ho di
reu: yols he morts com acaualler
dins cap clos ab aquelles propies
armes per ells deuilades: axi offen
sives com defesives: e si per la victo
ria per nostre senyor ami dada: e
les mies mans an sabut guanyar
lo preu: e la honoz dauant la mage
stat del serenissim Rey de Angla
terra: e dels jutges del camp: com
acauallers obzant enuers ells no
conexer: ni saber qui eren: la mort
axi be era presta per ami com per
aells: e si los magnifics jutges ol
camp seran requests per vos: o p
altri trobareu ab tota veritat venir
armat contra mi ab armes inu /
stes: no de cauallers qui ab empre
sa feta venir: portant en les cames
de paper engrutat argent pellat: e

altres coses les quals no cur dir: e
lo cars per vos ami polat ma la /
mer defeniant mon dret honoz: hi
fama: io content ab la ajuda de no
stre senyor deu: e dela sacranilima
mare lua senyora nostra: e del be /
nauenturat caualler mon senyor
sanct Jordi: vostra requesta acora
vitranga abus: e acostum del real
me de Franca acceptar: e per lo car
rech per vos ami dar: jasia ami p
tangua: deuise fer la baralla no aca
uall pque no diguesseu que ab mil
lozia de cauall vos agues mort: o
vengut: mas apeu ab acha de .vii.
palms sens croxer ne falsa maestri
a: tal com es acostumat de portar
en liga: spala o quatre palms emig
del pom fins ala punta: punyals o
dos palms e mig: pregant vos no
mescriuisseu mes: car no rebzta p
lettra vtra: sino q vingau psonalmet
e no ab procurador: e asegur vos q
no ridreu treball o anar p lescoztes
dels grans senyors: ni de reuertar
armes: e de moltes altres desone /
stats que son exides de aqueixa fal
sa boca sots escrita dela mia ma ab
lo sagell deles mies armes enpremi
tada: partida per. A. D. L. en la
Ciutat de Londres: feta a. xiii. de
Juliol.

Trant lo blanch.

capitol. lxxx.

**Com lo Rey darmes: e la don
zella sen tornaren ab la resposta de
Trant.**

b. ii.

Lo dia apres que lo
 Rey darmes presen
 ta la letra a Tirant
 ague la resposta: e p
 stament parti ab la
 donzella: e apleguars que foren en
 la terra ferma. Prestament sabe lzi
 rielayson de mutalba com lo Rey
 darmes venia ab bona resposta: de
 senpacha de posarse en orde de to /
 res les coles necessaries: co lo Rey
 darmes e la donzella foren aplegu
 ats legi la respoosta: e lo dia seguent
 pres comiat de tots los parents: e
 pareres: e parti dela sua terra molt
 be acompanyat: e lo Rey darmes
 sen tozna ab ell: camina cat per ses
 jornades per terra e per mar: fins
 que son dauant lo Rey de Angla
 terra: com ague feta reuerencia al
 Rey e ala Reyna demana qual e
 ra Tirant: e per lo Rey darmes q
 vestia lo mato que Tirant li auia
 dat coz li presenta la letra stimauē
 que valia passats .iii. milia scuts. E
 lo Rey darmes li dix. Seyor aqst
 es lo qm dona aqst mato q porte: e
 en aqst doni la vra letra: e aqst la ac
 cepta hem feu resposta. lzi rielayso
 ana vn poch deuers Tirat. E tan
 be Tirant ana deuers ell: e abraça
 rense: mas no ab bona voluntat.
 Parla lo caualler e dix Tirat puix
 lom concordes de nostra batailla
 per mi requesta e p vos acceptada
 supliquem al senyor Rey: o a /
 quells quiu han defer: que esta nit
 ho per lo mati nos posen dins lo
 camp: e deixen complir nostres ar
 mes. Molt so content dix Tirant
 e pso per la ma sinestra e posal ala
 part dreta. Com foren dauant lo

Rey graciosament los dos lo sup
 plicaren que fos de la merce que en
 aqll dia ells poguessen entrar dins
 lo camp. Ami par dix lo Rey que
 no es raho: pso co vos veniu ara
 de cami: e si altra cosa li esdeuenia
 podia dir la gent per canssament ol
 treball del camivos seria vègut: em
 pero vinguen los jutges: e vèguts
 diguerē que per res fer nos podia:
 coz lo dia passat era dat per entrar
 dins camp clos: e forçat li couenia
 desperar fins en aquella joznada.
 Dix lo caualler lzi rielayson: yo fo
 ra molt contēt que ara yo pogues
 executar lo perq so vègut: mes que
 sim donassen vn regne. Per cōten
 tar vostra volūtat dix Tirant vol
 ria esser ja dins la liga. Lo Rey li
 feu molta honoz: e tots los dela
 cort. E lo Princep de Gales lo afa
 uozia molt p ferne enuig a Tirat
 perço com li hauiamoz lo Ala: e
 e perque auia combatuts los .iiii.
 cauallers: que ell ab altres los volē
 en combatre: e lo Princep sercaua
 li cotes les coles que dan y desonor
 linpogues ventr. Lo seguent dia lzi
 rielayson supplica al Princep de Ga
 les que anassen ala sepultura dels
 dos Reys que ell volia veure si res
 hi fallia. E lo Princep per conten
 tarlo son content de anar. Com lo
 caualler veu la sepultura stigue mi
 rant: e veu los .iiii. scuts dels .iiii. ca
 uallers: e sobre aqlls veu los altres
 .iiii. scuts de Tirant: los quals auia
 allí fets posar com auia vengut acal
 cum caualler: prenia lo seu scut e aqll
 del caualler que auia vengut: e deco
 rment los feya portar ala sglefia de
 sanct jozdi: e comanaua al prioz

dela Iglesia per aquāt ell tomas en
 la terra los fets posar en la sua capel
 la per auer aquella mūdana gloria
 Izrielayson conegue prestamēt les
 armes de son senyor: e del Rey de
 Apollonia: e dels Duchs lança
 dels seus hells abundants lagre /
 mes: e ab grans crits se llaēmtau
 dela mort de son Rey e senyor: e
 tanta fon la dolor que ague dela
 mort de son senyor: que cuytada /
 mēt ana per despenjarlos scuts de
 Tirant: e tant era gran que ab la
 ma hi basta: e pres los ab gran ira
 e lançals per terra: e los altres leixa
 allí penjar: e anant açi plozāt veu
 en lo tabernacle les armes de son
 senyor pintades: e sobre aquelles
 les armes de Tirant: e ab lo cap hi
 dona de tan grans colps: que qua
 si mig elmortit lon leua lo Príncep
 e los altres que allí eren: com fon
 reconat obzi lo tabernacle: e veu
 son senyor en lo punt que stava: pō
 lin tanta de dolor mesclada ab stre
 ma ira que la fel li esclata: e aqui de
 continent mori. E certament seny
 or si ell no fos mort en la forma q̄
 mori: no sescusaua vna mala joz na
 da: car sabuda la noua per Tirant
 del gran vltatge que lo caualler li
 auia fet en los scuts: prestamēt nos
 som armats. ccc. homens tots ab
 arnes blanch ab Tirant: e lo Príncep
 forçadament tenia de ajudar a
 Izrielayson: e açis fora mesclada
 tota la gent quey fora morta e na
 frada molta gent de vna part e dal
 tra: e segons senyor que he hoit re
 citar aquest Izrielayson era molt a
 mat e fauorit per lo Rey qui era d
 Frisa: e li auia dat molt de sos bēns

e vltra aço lo autia fet virey de tota
 la terra: e aquest tenia vn altre ger
 ma que no era menys afauorit del
 Rey de Apollonia: e lo vn germa
 stava ab lo vn Rey: e laltre stava
 ab laltre. E com lo germa de Izrie
 layson sabe que ion germa era po
 sat en garge de batalla per venjar
 la mort dels dos Reys: ab molta
 dolor e congoixa se parti de Apol
 lonia per anar hon era son germa
 cō fon en Frisa demana de son ger
 ma: e sabe noua certa com pochs
 dies auia que era passat en Angla
 terra per combatres ab Tirant lo
 blanch: e sens altre deliber parti p
 anar ala mar: com fon arribat al
 port: troba los seruidors de son
 germa que li regitaren lo car: de son
 germa: aquest ab molt gran ira açi
 per la mort dels Reys: com per la
 desauentura dela mort de son ger
 ma: prestament se embarca: e passa
 ala cort del Rey: e ans que li anas
 afer reuerencia volgue anar ala Igle
 sia de sanct Jordi: e no troba allí los
 scuts: car Tirant los amia fets por
 tar al seu aleujament. Com aquest
 caualler veu que noy eren: feu la o
 racio apres mira la sepultura dela
 Reys: e dls Duchs: e lo loch hon
 auien posat son germa continua /
 mēt lançant dels seus hells viues
 lagremes: lamētancie dela llur grā
 desauentura: partis de aqui e ana a
 fer reuerēcia al Rey e ala reyna e d
 mana pōstamēt d Tirant: lo qual en
 açll cars stava plāt ab vnes dames
 Com Tirant sabe que aquell ca
 ualler lo demanaua deixa les ra
 ons de les dames: e ana pōstamēt
 h.iii.

danant lo Rey. Lo caualler qui
ven feu principi atal parlar.

capitol. lxxxi.

Com Thomas de muntalba re
gutri de batalla a Tirant per ven
jar la mort dels Reys: e la mort de
son germa.

Girant yo so vengut
agi per vejar la mort
de aquell virtuos ca
ualler Izrielayson de
muntalba germa meu
e per dret d'armes refusar nom de
nen: e aquella per aquella requesta
que mon germa vos volia comba
tre: aquella mateixa vos combatre
a tota vitrança sens afegir ne leuar
ne res. Caualler respos Tirant: la
vostre reqsta seria dita voluntaria:
e no necessaria: e tal batalla no au
ria loch: me los jutges la leixaren ve
nir ala vera si d'ultrança: parlau de
vostre boca lo que dir d'uen car yo
us asegure si lo pu es honoz: quen
breu vos iereu seruit de tot lo que
demanau. Tirant ami par que yo
us he prou dit per venir ala vera
pratica de cauallers: majorment
veus agi la letra q mon germa vos
feue: la resposta per vos feta ab la
gell devostres armes sagellada tot
lo que en aquestes lletres se conte a
ultrança vos ho combatre. E stre
nyen la batalla dix Tirant: nous
poseu per les rames: que tot lo que
dit auen noy basta: car de vostra
propia boca ho auen adit: altra /
ment no acceptaria vostra requesta
Yo so persona conjunta a Izrielay

son de muntalba: e sens dir tantes
rondalles: e no abundar en paraus
les dichs: com a gran traydor auen
mort amon sobiran Rey e senyor
lo Rey d'Francia: lo germa lo Rey
de Apollonia: qui graciosament
mauia criat: e p aquest cars de tra
cio vos offir com arequeridor a vi
tranga executadoza de mort: no pu
guam fallir lo hu o laltre meclant
hi la mort del meu bon germa: q
yo rat amaua: e dona si en son par
lar. Dix Tirant la concordia dela
batalla yo accepte com adfenebor
del cars de tracio per vostre germa
e per vos ami polat: dichs que men
tiu per vostra falsa boca: no resta
mes entre nosaltres sino que poseu
vostre garge en poder dels jutges
del camp: perço que si ala jornada
per ells assignada vos fallien segos
costuz del realme de França segos
vostre germa laua requesta: e per
mi acceptada: yo pogues viar de
rots aquells drets pertanyets ade
fenebor contra requeridor de tan
leig cars: coz per dos germas mes
star posat. Lo caualler se leua del
cap lo bonet que portaua. E Tirant
pres vna cadena doze polat
ho en poder dels jutges del camp.
E com aço son fet los dos cauallers
se abzaçaren es besaren amane
ra de perdo ques fehia lo hu al al
tre sis matauen. Lo dia assignat de
la batalla Tirant per guanyar a
nostre senyor dela part dix al canal
ler p'sent lo Rey al entrar dela sgle
sia: yo seria be content si avos pla /
hia entre nosaltres agues pau: a /
moz e bona amistat: e vos que per
donassieu ami: e yo perdoare avos

deles injurtes que vostre germa e
 vos me auen dites: e ago no pèu
 quen digna p couardia:ans lo pñ
 per entrar en la batalla ara o tota
 hoza quels jorges mo manaran:e
 promettens de anar apen descalç a
 la casa sancta de Hierusalem:e star
 hi vn any e vn dia : e fer dir calcun
 dia .xxx. milles per les animes dels
 Reys e dels Duchs: q yo de mes
 mans he morts: e per la mort de
 vostre germa q noy he res iabue .
 Elst cavaller era nomenat Tho
 mas de muntalba home de stre /
 ma força: molt ben proporcionat
 era tã alt de cors: q tirat scassamèt li
 pleguaua ala gita : e era molt mes
 valentissim cavaller que l'irclaysio
 son germa . Com lo cavaller veu
 parlar axi a Tirant pèsa en si que
 per temor ho dehia que hauria oll
 E molts altres cavallers l'volgue
 ren jutgar per lo que hauria dit: e e
 ra tot lo cõtrari:car nou fehia sino
 per fer alguna satisfactio dela mort
 dels .iiii. cavallers. Moltes dones e
 donzelles digueren a Tirant ques
 concordas ab Thomas de mun
 talba : e que no entras en lo camp
 ab ell : perquant era home lo mes
 fort: e mes gran que en tota la cre
 stianitat se trobas en aquell teps .
 E Tirant los respos senyores no
 dupteu en res: que si dues voltes e
 ra major que no es : e fos tan fort
 coz samisso putx ferro hata en mig
 dell e de mi:nom fa dupte me faga
 sobres. Mirau Tirant digueren
 les senyores no deuen desestimar
 les coses q deli se fan stimar :car no
 volriem perdesseu lo merit dela fe:
 e les cavalleries e honors que per

vostra virtut hauen sabudes ate /
 nyer: le perdesseu totes en vn punt
 car lo cavaller aparer de nosaltres
 te molta valentia : e perço vos vol
 riem consellar e pguar: si bonamèt
 le podia retractar q nos ses aque /
 sta batalla molt ne seriem aconso
 lades. Seyozes yo he feta la offer
 ta vn poch carregosa per amir: de a
 gi auant ell sap q ia de fer: ia nostre
 senyor de ma part: e la resta vigua
 coz venir pugua:yo se be que lo ca
 ualler es valentissim e tal fama li fan
 per lo mon : empero a valentia de
 negu noy fretura dar testimoni: e
 moltes voltes se segueix que tal es
 loat de virtut quen poseheix molt
 poca: ara daume l'engia que hoza
 es quem vaia ha armar. Totes a
 quelles dames se feren venir lo ca
 ualler e pguarenlo molt la batalla
 cessas ab volutat deles parts. E ja
 mes lo cavaller hi volgue aderir:
 ans ab molta superbia respos que
 nō faria res per elles : ni per psona
 del mon. Après que lo Rey se fon
 dinat ala hoza assignada: los cau
 llers anaren al camp en la seguent
 forma . Lo Thomas de muntal
 ba anava a peu tot armat : e porta
 uenli .iiii. lances baixes: e en la pme
 ra lança anava lo Princep de Ga
 les ab molts Duchs que la por
 tauen. La segona lança al costat dret
 portauen Comtes: e lo Marques
 del sanct en peyre . La lança del co
 stat sinestre portauen cavallers. La
 lança detras portauè honzats gẽ
 rils homens: e ell anava en mig de
 tots: e axil portaren fins ala por
 ta del camp : hon stana vna gran
 tenda parada : e allil posarè : e tota
 b.iiii.

los qui lo hauen acompanyat pñ
gueren comiat dell. **E** **T**irant ana
ab les. iiii. lāges: empezo no volgue
consentir cauallers portassen les lā
ges: sino donzelles atores les. iiii.
pñ dles lāces: les mes belles e mes
galanes: e mes abillades de tota la
cozt: e ell anaua sobzevn bell cauall
tot blāch: ab molts ministres: rō
peres: e tambozinos mostrant grā
alegria. **L**om **T**irant son dins la
sua tēda regracia atores les dames
la molta honoz que feta li hauen.
E totes les donzelles se agenolia /
ren en terra: e supplicaren ala diuina
bondat que donas vida: e victoria
a **T**irāt. **L**os fets elcts per los jut
ges pñgueren pñer a **L**omas
de muntalba perço com era requere
rido: posarenlo dins lo camp en
vn petit papallo: que cascu tenia de
geri ala vn costat del camp: e cascu
portaua en la ma vn ventallet per
lenyar los. iiii. cātons del camp. **A**
pres entra **T**irant: perço com era
defenido: e feu reuerencia al **R**ey
e ala **R**eyna: e senya lo cāp: fet aço
calcu en ion papallo. **E**lgueren. ii.
frates del orde de sanct **F**rancesch
dela observança permanamēt dels
jutges: e tornare a confessar: fet aço
combreguaren ab vn boç de pa:
car nols darien en aquell cars lo
cozs de ihesu crist. **A**pres que los
frates foren partits e fora dela lica
vengueren los jutges: e preguaren
molt al caualler qui era requerido
volgues perdonar iniuries que se
tes li aguessen: e de aço lo preguana
lo **R**ey: e ells. **L**o caualler respos
Senyors molt magnifics be po
deu veure que no es ara temps ne

hoza que yo hata aperdonar la m
juria de mon **R**ey e senyor lo **R**ey
de **F**risa: e del meu germa: e de aqll
qui mauia criat lo **R**ey de **A**pollo
nia: e per cosa en lo mon no deixa
ria mon clam e demanda: per tot
lo tresor la gloria e honoz que en a
quest mon yo pogueshauer. **E** ca
ualler diguerē los jutges posau vo
stra libertat en poder dela mage /
stat del senyor **R**ey e de noialtres
jutges del camp: triarem la majoz
part dela honoz per auos perço cō
sou requerido: e la offenia es devo
stre senyor natural: del vostre ger
ma: e del **R**ey qui criat vos hauia
açi som per fer imena de tot. **E** no
tinguam tantes noues dix lo cau
ller ab gran superbia queu dix: que
la batalla vull: e nom parleu de cō
cordia: ni perdo no pot hauer ne
gu de mi: sino q ab la ma mia cruel
e caillāt spasa dare mort nefadisia
ba aquell mal caualler e gran tray
dor **T**irant lo blanch: falsificadoz
de armes entre cauallers d honoz
no acostuades portar en batalla.
Lom sou tal digueren los jutges: q
ab superbia voleu vengre les ba
tailles: no iaben cō **L**ucifer ne son
lācat del cel: e perde la cadira de be
nauenturança dela gloria eternal:
volent esser egual ab aquell qui lo
hauia creat: e lo **S**eyor qui es hu
mil e piados ple de molta miseri /
cordia perdona ha aquells qui tāt
de mal li feren: y en la creu lo posa
ren: e agueren fet venir vn preuere
ab la custodia: e ab lo corpus en la
ma entra dins lo papallo. **E** dixli:
caualler no sies cruel aton senyor e
creadoz: lo qual ta creat ha ymar

ge e factura sua: puix ell perdona als qui mort li donaren perdona lo / que bonamēt perdonar deus. Lo caualler le agenolla com ven lo precios cors de ihesu crist e adoza: a pres dix senyor tu perdonist a tots aquells qui mort te donarē: yo no perdo ni vull perdonar ha aquell traydor reprouat perjur de Tirant lo blanch. Los jutges anarē al papallo hon staua Tirant e diguerē li: si volia perdonar a son contrari. Dix Tirant haueu parlat ab lo requeridor. Digueren ells que si: yo parlaré com a defenedor dix Tirant: si lo caualler vol batalla: yo so aq̃ prest: si vol pau p lo semblāt veja el qual li par millor: e mes le gur per aell que de tot sere yo content. Los jutges vebē la bona resposta de Tirant tornaren al caualler e diguerenli no saltres lom stas ab Tirant: e ans offert per part sua defer tot lo que no saltres jutgem e perq̃o vos volem tornar apreguar que poieu aquestes fets en nostre poder: e ab ala ajuda de nostre senyor la honor vostra sera ben salua. Quāt me desplaui dix lo caualler que voleu tuzmentar al qui tant tuzmentat sta: prou paraules ha / ueu despes: e coz mes ne direu mes en va les despèdreu. Dix lo hu dls jutges anem nos ne: que en aquest home cruel no trobariem res que ō be fos. Partirēse los jutges mal contents del caualler: e feren tres railles a cascuna part: e partiren lo sol segons acostumē de fer: perque no dōas mes en la cara al hu que al altre. Fer aq̃o los jutges pujarē

en son cadafal: e toca vna trōpeta: e feren crida per tot los quatre cantons dela lla no fos negu gosas parlar: o s̃ir: senyalar sots pena de mort: e feren fer tres forques fora dela lla. Com tot aq̃o son fet La trōpeta toca: leuaren los papallons: e posaren los cauallers en la primera raila. E los quatre fels stauen ab lo hu: e los altres quatre stauen ab laltre: ab vna lança que dauant acalcu dells los tenien: los dos a vn cap: los altres dos al altre: aq̃o fa per detenir los cauallers perque no p̃engues mes terra lo hu que laltre sino que vingua ala cominal: e portenli la lança endret delvètre perque no li faga enuig en la lla: o acha: ho q̃o que porta en les mans. Com foren en la primera raila stigueren per bon spay: e torna atocar la trōpeta la qual sta alt al cadafal del illey o dela jutges. Com aque tocat lo abolorit dix vn illey darmes. Betre los aler por far son deuer: e passarēlos en la segōa raila: aps vn poch spay torna la trōpeta atocar: e passa / renlos en la tercera raila: e lo hu staua en dret del altre. La tercera volta que toca la trōpeta: dix lo illey darmes. Leixa los aler: e los fels alilarē lens lances sobre lo cap e leixarenlos anar. E com los fels agueren leixats: lo caualler satura e nos mogue. E Tirant que ven que nos mouia giravn poch al tres del camp: e anauas passiant. Coz lo caualler aque stat vn poch pensant cuyta enuers Tirant e d̃irli girat traydor. E ell respo-

e axot combat yo. Lo combat fon entre ells molt dur e fort. Empero lo caualler era tan gran: e de tanta forza: que daua los colps tan poderosos a Tirant: que a cadaun colp que li daua li fehia inclinar lo cap ben baix. Com aque durat axi per bon spay la batalla: e al parer de tota Tirant hauia lo pijor fonli forçat de posarse en defellito: e lo caualler li tozua adonar vn tan fer / colp sobre lo baginet: que los dos genolls li feu ficar en terra. **E** Tirant axi com stava ab lo vn genoll en terra agenollat tirali vna punta dacha: e donali en l'engonal: e nafal: car no portauen bragues de mailla. Tirant se leua prestament e la batalla tozua molt fort entre ells e molt fera entant que lo caualler quis sentia nafrat pensa en portar la batalla prestament asi auent duple nos dellagnas: e tirali vna punta endret dela vista ab tanta forza que la bavera del baginet li passa e alli lo enferriga: que la punta dela acha li tocava al coll: e feu li algunes nafres: empo no entraue molt e axi enferricat lo porta de mig del camp fins aposarli les spatles en la lica: axil tingue per bon spay: que Tirant no podia moure peu ni ma. **E** ha vist la senyoria vostra se / nyoz que les barailles com se fan acostum de França: si trahen penbraz: o ma fora dela lica: si request nes lo jutge de justicia loy ha ofertaillar: e certamente en aquell cars yo stimaua molt poch la vida de Tirant: e stant axi en la forma del sua dita lo caualler nol podia sota sobrar: perque solta la ma dreta de

la acha e alçali la careta del baginet: e ab lo coze e ab la ma sinestra cenial fort enferricat: e com ell veu que li tenia la careta alta ab la manyopa dauali en la cara: e dehiali a tozgua traydoz la tragio que hasfeta. Com veu que Tirant no parlaua ni dehia res: e q ab la manyopa no li fehia prou de mal: pensa de llançar la manyopa dela ma: e prestament ho feue posali la ma entre la galta e lo baginet: e coze lo ringue molt fort solta l'altra ma dela acha: e lansa la manyopa dela ma e posalay en l'altra part entre la galta e la estofa del baginet: e la acha caygue del caualler. Com Tirant se veu desenferricat: empero stava ben pres alça la sua acha ab la vna ma: e feria en la ma del caualler: aps ab la punta donali dos ferides e fonli forçat de soltar les mans. **E** lo caualler troba sens acha e sens manyopes: e tira la spasa. Mas livalia molt poch. Que Tirant vehent se delliuere l'optal de grās colps ab la acha: e axil feu retraure fins al altre cap ola lica: e feu li posar les spatles peguades ab lo palench. Com lo caualler se veu en tal punt feu principi ha vn tal parlar.

capitol. lxxxii.

Com Tirant e Thomas de mitalba se combateren: e Tirant fon vengedoz.

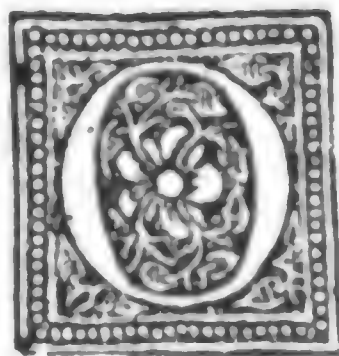
Quist miserable de mi ses vettura: e be fō crista la hoza del menaximent: e be es sta da gran la mia desaventura de perdoze les manyopes e

la acha lo millor de tot lo que tenia. Ara caualler dix **T**irant vos maneu iurimiat de traço: renunçiau al clam: e deixar vos he cobzar les manyopes e la acha e tornarem altra volta acómbatre a tota vltima. **T**irant dix lo caualler: si aqueixa gracia vos me feu yo de bon grat renunçiare a tot lo que voleu. **E** pstant **T**irant crida los fets: e p sent els lo caualler renuncia al claz dela traço: e donare al caualler la acha e les manyopes: si be les mas tenia be nafrades: e la nafra del ventre quel fehia gran dan per la molta sanch que perdia. **T**irant se adoba la careta del baginet: e posas en mig del camp sperant laltre quant vendria. **C**om lo caualler ague cobrat les armes: tornaren ala batalla molt mes brava que no era stata: e dauense los colpa molt fers seus pietat alguna. **E** **T**irant te aqstauit que nos pot perdre james per ale: que li dura tant com vol. **E** laltre caualler axi com era gran e gros tenia molt poch ale: e moltes voltes li fallia: e reposauas sobre la cha per recobzar ale. **T**irant conegue lo defalt que laltre tenia: e nol deixaua repolar per ques canstas: laltre per ques deslagnas tentia a noues: vna volta acostantse molt aell: altra sen apartaua: en tant que lo pobre de caualler fehia son gran sforç de dar grans colps tan mortals com podia. **E**mpero ala fi per la sanch que perduda hauia: e per defalliment del ale que no li ajudaua vengue en punt: que les carnes nol podien sostenir. **C**om **T**irant conegue que los colps que lo caualler

li donaua ere molt fluytos: que nauia molt poch sentiment: acostas aell ab la acha altra: e donali sobre lo cap en dret dela orella tan gran colp: que tot lo torba: e tornalm a dar altre que li fon forçat que cay / gues en terra: e dona molt gra colp perque era molt pesat. **E** pstant **T**irant li fon desus alçali la careta del baginet: e posali lo punyal en lo bull per matarlo: e dix li: caualler de bona ventura statua la tua anima: e no vullas consentir que vaja a total perdiccio: atorgat per veure pux ja has renunciat al clam e ala ifamia: que tu e ton germa me hauiou posada: e donam per leal e quit. **E** ar nostre senyor qui es conetxe boz de veritats: e vegebor de les batayles: ha vista la mia ignoçencia: no mereixent mal en res: mas com a caualler ab tot aquell pill dela mia persona: com era dels **K**ays e dels **D**uchs ab lo diuinal auxili yo obtenguí victoria dells: e si tu vols fer lo que te dir: yo so content de perdonarte la vida. **P**ux la fortuna ha permes o vol q axi sia dix lo caualler: yo so content de fer tot lo quem manaras: per deliurar la mia miserable anima dela mort eterna. **T**irant crida als fets: e en presencia dells se desfogue del leig cors de traço que posat li hauia: e als notaris del camp ne feu leuar acte. **E**pres **T**irant lo deixa: e posas en mig del camp posa los genolls en terra: e sen labors e gracies ala diuina bondat: com ab la subuencio sua hauia obtesa victoria: e feu principi a semblant oracio.

capitol. lxxxiii.

La oració que feu Tirant a ps
que ague venguda la batalla.

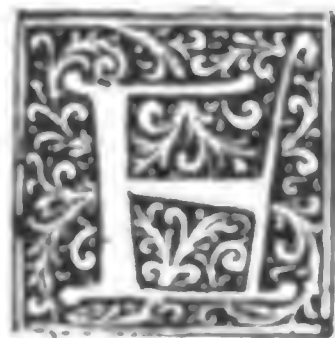

O Sacratissima trini /
tat gloriola adoz te
genolls ficats besant
aquesta terra: que axi
com aquell qui sou
vn deu vn senyor: vn creador: del
qual rebem tots benefici: queet sia
dada honoz: gloria: e benedictio: a
ra e en pertostemps amen. **O** ihe
su crist saluador e redemptor del
mon: prech te p la cara amor qns
has: e per la tua humanitat glorio
sa: e per la tua preciosa sancto: quem
guardes de peccat hem portes a /
bona fi: hem fages participant en
los meritis ola tua mort amargosa
E sag te senyor ifinides gracies de
les moltes honors que mas feres
hem sag cascun dia no essentme yo
mereixedor com yo sia vn gra pec
cador. Mas per la tua ifinida mise
ricordia e pietat mas volgut deliu
rar de aquest perill: e de tots los al
tres. **P**er q plaia per los meritis
dela tua sacratissima passio me vul
les dar victoria contra tots los me
us enemichs: pux mas dar e posat
en lo orde de cavalleria: me faces
gracia: que puxca mantenir aquell
a honoz e gloria tua: e en augment
dela sancta fe catholica. **E** no per
metes senyor: que en negun temps
me pugua luyar de tu perque pu
gua venir ala fi perque so crear. **O**
inmaculada verge **M** Reyna de para
dis aduocada dels peccadors. **O**
vera consolacio mia grandissimes
gracies te fage al teu glorios fill de

la victoria e honoz que he obtesa
de aquesta batalla: e de totes les al
tres. **E** lerge digna nom desenpars
en negun temps: perque pugua /
loar e beneir lo teu glorios fill: e a
tu per tostemps amen.

capitol. lxxxiii.

Com tragzeren ab molta ho /
noz a Tirant: e donaren sentencia
de traydor contra laltre cavaller.

E nida la oró tirat se
leua e ana al rey e als
jutges: e supplicals lo
complisen de justicia
E los jutges deuallaren al camp: e
seren pedre al cavaller: e ab les spat
les primeres lo feren portar fins /
ala porta dela lica sens negunes ar
mes offensives: e Tirant anava a
pres dell cara per cara: e Tirat ab
la espasa alta en la ma. **C**om foren
ala porta ola lica aturaren aqui lo
cavaller: e ferenlo desarmar: e acas
cuna peça de arnes quel leuauè la
lançauen sobze lo palench: e cabia
foza de tot lo camp. **C**om fon del
tot desarmat los jutges donaren
sentencia donantlo per fals: e deile
al: de vengut: e de perjur: e de se mè
tir: ab la esquena que tenia girada
deuers la porta: e axi areuers lo fe /
ren erir primer q anegu: e axil por
tarè fins ala sglesia de fact jordi: ab
molts ipzoperis q los fadrins li fe
hiè: e Tirat tostemps anava aps oll
Com foren dins la sglesia vn por
suaunt pres vn bag destany: e ab

aygua molt calenta li dona per lo cap: e per los hulla dient aquest es aquell caualler desoit: e vengut: e se mentir. Apres vengue lo Rey ab tots los fars: e dones e donzelles e Tirant ana acauall armar axi coz staua: e acompanyarenlo fins al apartament del Rey: allí lo desarmaren les donzelles. E los metges curarenlo: e vestis vn manco de bzo cat forrat de marcs gebelins quel Rey li dona: e feulo lopar ab ell. Apres lopar si feren moltes danges: qui durarè tota la nit fins prop del dia. Apres senyor que lo caualler uengut son guarit: mesle afaire en vn monestir dela obseruança de sanct Frägesch. Apres pochs dies partim ab licència del Rey: e anam en Scotia ab Tirant per ferli honoz al dia óla batalla. E p lo Rey de Scotia: e per la Reyna nos son feta molta honoz. La Reyna: la qual era jutge óla batalla e del cap com ella foren dins la lliga per fer les armes veu que lo seu caualler portaua lo baginet ab millozia: e ab gran frau: nols volgue deixar combatre sino vn poch: e no deixa venir la batalla asi. Etiam senyors vos altres cauallers entesos en honoz: hi en les armes: Tirant en presencia del Rey: e molts nobles seyors e cauallers: feu jurament solenne de no entrar en batalla ni enpedre fer armes negunes: fins atant que a questa batalla fos venguda asi: e Tirant de tot aço son content: e ariu jura heu promes. Apres vengue Izrielayson de muntalba e reqril de batalla icriminantlo de cars ó tragio. A qual de aquests dos de

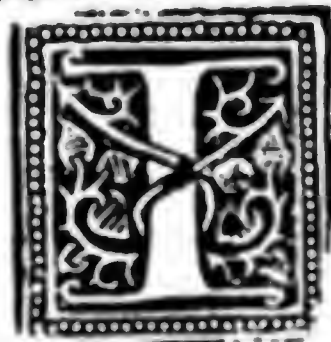
uta primer acorzer: al jurament q fer hauia pñent los bons cauallers o al cars ó tragio que li posaren Izrielayson: e son germa. Moltes rahons si poden fer duna part hi daltra. La determinacio deixe als bõs cauallers de honoz. Senyor que dire ala senyoria vostra de Tirant en xi. camps de lliga a tota vltança es entrar: e de tots es stat vengedor sens altres q na fer: qui eren armes retreres. Senyor dix Diaseb: yo haure enuiada la senyoria vostra en tantes rahons que he explicat: lo sopar es prest: e Tirant es maior dom sta veguada: aps lo sopar dire ala senyoria vostra lorde e fraternitar: que lo senyor Rey de Anglaterra ha stablit: quasi es ressemblant al orde dela taula redona: q lo bõ Rey Artur en aquell temps copli defer. Diasebus dix lo hermita molt stich acõsolat del estil de vostre gentil e auisar parlar: e de tota la practica que en lo stil deles armes ses seruada: en special del famos caualler Tirant lo blanch: qui rãres bones: e virtuosas caualleries en molt gran jouent ha fetes: e gerra / mèt yom tinguera per los mes benaueturat crestia del mon: si tiques vn fill axi virtuos: e complir de tantes bondats: hi en lo orde de caualleria tan sabèt: e si ell viu pozan dir sera lo segon monarca. Acabãt lo hermita les darreres paules vingue Tirant ab molta humilitat al pare hermita: e ab genoll en terra li dix. Mercedoz de molt mes honoz: si ala senyoria vostra era placent de acceptar vn petit sopar de aquests mos senyors que agi son e germãs

meus: molta seria la gracia que la senyozia vostra nos faria a ells e a mi. Lo virtuos senyoz pzarich en tota gentilea ab cara molt affable se leua e dix. Per be que ami no sia donat a ço defer: yo per contempla cio e amor de vosaltres ho fare. E tots en temps anarem apzes óla lu gida font hon trobare moltes tau les parades: e asegurs dōada la be nedictio p lo pare hermita forem seruits de viandes singulars: e en tanta abundancia com li propia, mēr sollem dens vna gran Ciutat per ço com Tirant hi havia sabut prouehir. Aquella nit passarem ab molt gran plaer parlâr de moltes caualleries: que en les honrades fe stes eren stades fetes. Les quals si totes havia de regitar noy bastari en .x. mās de paper. Empero lo dia seguent com lo hermita son deual lar dela sua celda que havia acabat de dir les orzes. Tirant ab los al altres ixqueremli alencontre: e tots li ferem gran renerengia de genoll fehentli molta honoz. E ell molt graciosament los regracia la mol ta honoz que tots li fehiē. Asegue rense en la vert e flozida praderia: axi com fer haviē acostumar. Lo hermita los tozua ab amor gran aþguar: que ell pogues saber com era stada instituïda aquella frater nitat: que per lo Rey son senyoz a ra nouament era stada feta. Entre tots los cauallers foren fetes mol tes cortesies: qual de tots parlaria. E de tots foren dades les vens a Tirant: empero ell no volgue par lar: sino que pregua la Diasebus que puix havia dit lo principi: que

tambe digues la fi. E Tirant leuas e anasen per dar orde de haure les coses que tenien a ferir al pare her mita. Lo virtuos Diasebus se le ua lo bonet del cap: e feu principi a tal parlar.

capitol. lxxxv.

Com son instituïda la frater nitat del orde dels cauallers dela Barrotera.

A era passat lany e lo dia: e les festes erē complides de solen nizar: Com la mage stat del senyoz Rey trames apzeñar a tots los stas ques volguessen esperar alguns di es: per ço com la magestat lua voli a fer publicar vna fraternitat: la qual nouamēt havia instituïda de .xxvi. cauallers sens q̄ negu no fos reproche. E tots de bon grat fore contents de atirar. E la causa e pri cipi de aquesta fraternitat seyor es stada aquesta ab tota veritat: segōs yo e aquests cauallers q̄ açi son ha uem horda regitar p boca del seny oz Rey mateix. Com vn dia deso / la ques fehiē moltes dances: e lo Rey hauenent dançat resta per repo sar al cap óla sala: e la Reyna resta al altre cap ab les sues donzelles: e los cauallers dançauen ab les da / mes. E son sozt que vna donzella dançat ab vn caualler aplegua fins en aquella part hon lo Rey era: e al voltar q̄ la donzella feu caygudi la liguacama dela calça: e al parer de tots deuia eēr óla sinestra cama e era de simolça. Los cauallers qui pzop lo Rey eren veren la liguaca ma que li era cayguda en terra.

La donzella aquesta se nomenaua
Madze silua. E no penseu senyoz
que aquesta fos mes bella q̄ altra :
ni res de tot lo que mostraua fos
gentil: mostra vna poca de parenge
ria: es vn poch desenbolta en lo dā
çar hi en lo plar: cança rasonabla
ment. Empero senyoz trobarien
d̄stes.ccc. mes belles e mes agracia
des q̄ aq̄sta: mas lo apert e volutat
dels homens ion repartits en mol
tes maneres. En caualler d̄ aquell
qui stauen prop del Rey li dix: Ma
dze silua les armes de vostra cama
hauen p̄dues: par me que hatau
tingut mal parge: que no les vos
ha labudes liguar. Ella vn poch
vergonyosa deixas de dançar e co
na per cobzarla. E vn altre caualler
fon mes prest que no ella: e presa
Lo Rey: qui veu la liguacama en
poder del caualler: prestament lo
cria: e dixli: que lay liguas en la ca
ma sobze la calça ala part sinistra
dauall lo genoll. Aquesta liguaca
ma ha portat lo Rey pailats. iiii.
mesos: e james la Rey na li dix res
E com lo Rey mes le abillana de
milloz voluntat la portaua auista
de tot lo mon. E no fon negu en
tot aquell temps rigues atreumēt
de dirlo: sin vn criat del Rey qui
era molt afauozit: qui veu que mal
la duraua. En dia que staua sol ab
ell li dix: Senyoz si la magestat vo
stra sabia lo que yo se: e la murmu
racio de tots los strāgers: e del vo
stre regne mateix: d̄ la Rey na: e de
totes les dones donoz. Que pot es
ser dix lo Rey diguesmo prestamēt
Senyoz yo ho dire: que tots stan
admirats de vna tan gran nouitat

com vostra alteza ha volgut fer de
vna minima: e delecta dozella: e de
baixa cōdicio entre les altres molt
poch stimada: que la alteza vostra
ne porte seyal en la persona vostra
auista de tot lo mon tā lonch tēps
ja bastaria que fos Rey na: o enpe
radriu per fer tanta mencio della: e
com senyoz no trobara vostra alte
za en aquest vostre regne donzelles
d̄ major auctoritat en linatge: y en
bellea en gracia: y en saber e compli
des de moltes mes virtuts: e les
mans dels Reys qui len molt sur
gues: que apleguen lla hon volen.
Dix lo Rey donchs la Rey na sta
de aço mal contenta: e los strāgers
e los del meu regne ne stan admi
rats dix tal paraules en frāces. Du
ni soy: qui mal hi pense. Ara yo
promet adeu dix lo Rey yo insti
tuire e fare sobze aquest fet vn orde
de caualleria: que tāt com lo mon
durara seza en recordacio aquesta
fraternitat e orde que yo fare: e en
aquell p̄t se feu desliguar la. simol
ga: que nola volgue mes portar ab
molta malēcolia que li resta: empe
ro non feu demostracio alguna. A
pres senyoz complit defer les festes
axi com dix he ala senyoria vostra
feu la seguent ordinacio. Primera
ment fos feta vna capella sots i nuo
cacio del benauenturat senyoz s̄ct
jordi dins vn castell: quis nomena
Dndisoz ab vna gentil vila que y
ha. La qual capella fos feta ama
nera de cor de s̄glesia de monestir
de frates: e al entrant dela capella a
man dreta fossen fetes. ii. cadires: e
ala part sinistra altres dos: e de all
auall en cascuna part fossen fetes

xi. cadires: e fins que fosc en nòbre
 de. xxi. cadires: e en cascuna que ie
 gnes vn caualler: e sobze lo cap alt
 dela cadira ringues cascun caualler
 vna lpala moie ben daurada: e la
 cuberta dela bahina fos de bro /
 cat: o de carmesí brodada de perles
 o de argenteria: de ço que acalcu
 milloz li paregua la mes rica que
 calcu pugua fer: e al costat dela ipa
 la ca cu ringua vn elm amainera fet
 de aquells que junvè: e quel pugue
 tenir de ager ben febric: o de fuita
 ben daurat: e sobze lo elm stigua lo
 cimbre dela diuisa que voira: e en
 les spades dela cadira en vna plan
 cha doz: o d'argent sien pinrades
 les armes del caualler: e allí stiguè
 clauades. Apres dire ala senyoria
 vostra les cerimonies que san ofer
 en la capella: ara dire los cauallers
 qui fozen elects. Primerament lo
 Rey elegi. xxi. cauallers: e ab lo
 Rey fozen. xxi. Lo Rey fò lo pri
 mer: qui jura desernar totes les or
 dinacions en los capítols conten
 gudes: e que no fos caualler ne gu
 qui demanas aquest orde quel po
 gues hauer. Tirant fon elect lo pri
 mer de tots los altres cauallers: p
 ço com fon lo milloz d' tots los ca
 uallers. Apres fon elect lo Princep
 de Gales. Lo Duch de Beria foz
 Lo Duch de Lancastre. Lo Duch
 de Gloucestre. Lo Marques de Sufolk
 Lo Marques de Sanct Jordi. Lo
 Marq's de Belpuig. Johan de va
 roych grã Conestable. Lo Com
 te de Northampton. Lo Comte de Salas
 beri. Lo Comte de Stafford. Lo Com
 te de Vilamur. Lo Comte de les mar
 ches negres. Lo Comte d'la joyo

la guarda. Lo senyor de scala rom
 puda. Lo Senyor de puig vert.
 Lo Senyor de terra noua. Diget
 Johan Stuart. Diget albert de rui
 sech. Aqsts fozen del regne. Los
 itzangers fozen: Lo Duch de Ber
 ri. Lo Duch d'Anjou. Lo Com
 te de Flandes. Fozen tots en nom
 bre de. xxi. cauallers. Senyor acal
 cu caualler que volie elegir per po
 lar en lo orde dela fraternitat feyen
 li aquesta cerimonia. Prenien vn
 Arquebisbe: o bisbe: e dauenli los
 capítols d'la fraternitat cloïos e la
 gellats: e tramenien los al caualler
 que volien elegir que fos dela llur
 germania. E tramenien vna ro
 ba tota brodada de garroteres: e
 lozada de marts geblis: e vn mà
 to larch axi cò la roba fins als pe
 sozrat de erminis qui era d' domas
 blau ab vn cordo rot de seda blan
 cha per liguar al: e les ales del mà
 to podie laniar sobze los muscles:
 e mostrauas la roba e lo manto:
 Lo capiro era brodat: e sozrat de
 erminis: la brodadura era tal com
 la garrotera: qui staua feta en sem
 blanc forma: ço es de vna correa
 de senyit ab cap e ab ciuella axi cò
 moltes d'ões galanes e donoz por
 ten en les cames per tenir les calçes
 e com han enciuellada la garrote /
 ra donen vna volta dela correa lo
 bre la guella retent nua: e lo cap de
 la correa penja quasi fins amiga
 cama: e enmig dela garrotera està
 scrites aqles mateixes lletres. Pu
 ni soy: qui mal hi pense. La roba
 lo manto e lo capiro tot es brodat
 de garroteres. E cascun caualler es
 tengut tots los dies dela vida de

portaria axi dins ciutat o vila hon
stigua coz de fora: e en armes o en
qualienuilla manera que sia: e li per
oblit o no la volgues portar: qual
seuulla l'Key darmes: erant: o poz
sauant quil veura anar sens la gar
ratera te potestat absoluc: que li
pot leuar la cadena de oz del coll o
lo que portara al cap: o la spasa: o
lo q portara encara q sia dauant lo
Key: o en majoz plaça que sia. E
cascun caualler es tengut per cascu
na veguada que no la apoztara. ii.
sents doz darlos al Key darmes:
o al erant: o al pozsauant. E aquell
es tengut de aqueste dos escuts lo
hu donar en qualienuilla capella o
sanct Jorzi pera sera: lo altre escut
es per aell per quey ha regut elmēt
E aquell bisbe: o Archebisbe: o al
tre prelat te de anar com Embaixa
doz dela fraternitat: e no del Key:
e porta lo caualler en vna sglefia
qualseuulla que sia: e si desact Jorzi
ni ha alli van dzetamēt: e lo prelat
fals posar la ma sobre la ara del al
tar: e diulos les següents paraules.

Capitol. lxxxvi.

Lo jurament que fan los caual
lers dela Barroera.

Us canaller: qui ha
ueu rebut lo orde de
caualleria: e son regut
en opinio de no esser
reproche entre los bons cauallers
yo so trames aci per embaxadoz
de tota la fraternitat: e de aqll proi
per orde del benauenrurat senyoz
sanct jorzi: que per aquell juramēt
que fet auen que tendreu totes les
cofes secretes: que per via directa:

o indirecta: de paraula o per scrit
no manifestareu. E lo caualler /
promet per virtut del jurament:
complir e sernar totes les coses de
sus dites: e doneli los capitols. A
pres quels ha lesta sils accepta age
nollas en terra dauant lo altar o y
marge de sanct Jorzi: e ab molta
honor e reuerencia reb lo orde de
la fraternitat. E si acceptar no la /
vol ha tres dies de spay dependre
hi: e diu o pot dir la mia persona
no es disposta per arebre vn ta alc
orde coz es aquest pla de molto ex
cellencia e virtut. Torna acloure
los capitols scriu dins son nom: e
acils torna atrametxe per lo embal
gadoz als dela fraternitat.

Capitol. lxxxvii.

Los capitols dela frater
nitat son aquests.

Promet es si nos es
canaller creat en ar
mes no pugua esser
dela fraternitat ol oz
de ol benauenrurat senyoz sanct jorzi.

Capitol. lxxxviii.

Segon es de james
desnaturarle de son
Key e natural senyoz
p molts mals e dās
que li faga.

Capitol. lxxxix.

Terç es de ajudar
emparar adones viu
des pubils donzelles
si request ne sa posar
h.

hi tots los bens: entrar en cap d'of
ab armes o sens armes En ajustar
gent parès amichs e ben volents:
dar combat o combats en viles o
Ciutats o castells si era cars tal se
nyora de honoz fos pzeia o deten
guda per força.

Capitol.xc.

Equart es qualseuul
la caualler q en armes
se trobara axi en mar
com en terra no fugi
ra p molts enemichs
que veia: bes pot retraure toznan
arras ab la cara dauant los ene /
michs no girar aquella: e si giraua
la cara cauria en molt leig cars de
falç: e o pjur l'agard lo la fraternitat
delagraduado de tot lo orde de ca
ualleria: sabet vn home de fust ab
mans braços e peus: armando de
totes armes donandi baptisme po
santi son propi nom en la delagra
duacio.

Capitol.xci.

E si quen es si lo rey
de Anglaterra peora
ampreia pe anar acō
quistar la terra sacra
de Hierusalē en qual
seuulla stat que lo caualler nafrat
estigua: o de qualseuulla altra ma
laltia: sia tengut de venir per mar a
la nostra fraternitat: perço com la
conquesta de Hierusalem pertany
ami qui lo Rey de Anglaterra: e
ha altri no.

Capitol.xcii.

Les gerimonies que los cauall
lers dela Barrotera fan com tots
son ajustats en la Iglesia del sacre Joz
di hon es lo cap del orde.

Equests son los capi
tols que trameten a
cascun caualler. E la
Barrotera quel tra
meten es molt riqua
ornada de diamants e robins: e de
altres pedres fines. Si accepta la
Barrotera e vol esser dela fraterni
tat: vn dia de aquila semana fa grā
festa per tota la Ciutat o loch hon
sta: e viste aquelles robes: caualla
lobze vn gran cauall tot blanch si
hauer ne poden: e tota la altra gē
van apeu entorn dell: e axi van per
tota la Ciutat sent mostra: e van a
fer oracio ala Iglesia de sacre Jozdi
si ni ha: sino en altra ab dues bāde
res. La vna deles propies armes.
E l'altra dela sua deuila. De aqui a
uant lo Rey lo nomena germa de
armes o Comte: qui vol tant dir
coz germa de armes. Si negu de
aquests cauallers es dins la ylla de
Anglaterra: esta la dela sua perso
na es tengut de venir en aquell ca
stell hon se fa aquella fraternitat E
si es fora dela ylla encara que noy
vingua no si donen res: e si es dins
la ylla e noy ve: ha de pagar deu
marchs de oz: e tots han ha esser
distribuits en cera. E lo Rey ha do
nat senyoz de renda tots anys en a
questa fraternitat .xl. milia scuts: e
serueixen per aço queus dire. Per
merament per afer aquelles robes
e mantos per a vestir als cauallers
dela fraternitat: e p amenjar la ves
pra e lo dia de sanct Jozdi: que si te

deser molt solenne festa . Dire ala senyoria vostra les gerimonies q̄s tenē afer en la sgleſia . La vesp̄a del ſacr̄ tots los d̄la fraternitat han de eſſer allí ab les robes deſus d̄tes: e tots acanall tenē anar fins ala porta dela capella: e no te anar altri a cauall ab ells: que tota la altra gent te de anar apeu: e com ſeran deſcaualcats tenen anar fins al peu del altar: e tots .xxvi. ſe agenollaran p̄ fer or̄ō ſens q̄ no tenē afer del l̄k ey aells diferēcia ninguna: ſino que caſcu ſe aſegua en la cadira . Com ſera al engēlar ſerā dos p̄ueres o biſbes ſi en aq̄ll cars n̄ haura: e lo hu hira p̄ la vna part deles cadires: e laltre per laltre: e tots en vn temps q̄ donen lo engens: e per ſemblāc ala miſſa la offera e la pau . Com les vesp̄es ſien d̄tes que toznen ab aquelles gerimōies mateixes: e deſcaualcaran en vna gran plaça quey ha: e aqui vendra la gran collació de cōfita . Apres de aq̄o vendra lo grā ſopar e menjarchan tots los quey volran ſopar . Lēdema que ſera lo dia del benauenturat ſanct Jordi tornaran ab aquella cerimōia / mateixa: e ans de hoir miſſa tenen a tenir capitol: e ha de eſſer ab ells en lo cōſell vn l̄k ey darmes qui es ſtat elei q̄ ha nom Barrotera . A aq̄st li donē mil ſcuts de ſalarī tots anys: perquant te apaſſar la mar: e es tēgut de anar auſſitar los cauallers dela fraternitat com ſe regeixē p̄ço que en aq̄lla joznada ne pugua fer relacio . E com ſeran en lo cōſell ſi fallira negun caualler q̄ ſia mort: dīgitanne vn altre: e ſi vèdza amens e no complira tot lo deſus d̄it

o fogis en batalla: en p̄ſengia de tots pendran vn home de fuſta q̄ tendran aparellat: e barejaran ab totes aquelles cerimōies que ſon acostumades en lo baptisme: e poſaranli lo nom mateix del caualler: e aps lo d̄ſagraduarā de tota la fraternitat: e li poza eſſer aps daranli carge ppetua: e aquil ſaran mozt . Apres que haurā viſt tot lo que la fraternitat ha meſter deſxaranho ordenat . Apres exiran ala miſſa e al ſermo de ſanct Jordi: e apres ſolennes vesp̄es . Los ſa ſeguent toznaran p̄ lo mateix orde: e ſaran celebrav̄n antuerſari per la anima d̄ aquell caualler o cauallers qui ſerā mozt o moztan dins aquell any: o per al p̄mer qui mozt . E ſi haura caualler mozt per lo qual ſaran la ſepultura: com vendra ala offera leuarſan .iiii. cauallers los q̄ hauran carrech de administrar la moneda: e los dos prenen la eſpada lo hu al pom e laltre ala p̄nta: e axi atraues portenla fins al altar e offerenla al p̄uere: e los altres dos portē lo elm ha offerit e allo es lo d̄ret dels capellans: e axi finen les feſtes del any . E ſi per ventura algu de a queſts cauallers dela fraternitat e ra ſtat p̄es en guerra juſta: e per reſcat tenia apagar rāt de ſos bens que ſon ſtat no pogues ſoſtenir axi coz haurā acostumat . Lo orde es tēgut darli tots anys lo q̄ coneixeran que meretx la condicio ſua . En cara ſenyor han mes ordenat que ſi negun altre caualler q̄ no ſera de la fraternitat: e ſeguit les armes en guerra ſera afollat de algun mēbre de la perſōa: que no pogues portar

1.ij

armes ne seguir la guerra: si van al monestir e volen star alli tota llur vida que sien rebuts: ab que cascun dia que fer ho pozan vagen amissa e auespres ab vn mato vermell ab vna garrotera bzodada als pits: e aquí sien sostenguts ab la muller e fills sin re: e seruidors molt abundament segons la condicio. Enca ra han mes ordenat: que. xx. dones de honoz sien dela fraternitat dela Garrotera: e fan tres vots.

Capitol. xciii.

Los vots que fan les dones de honoz.

Primer es que ja mes dira amant fill o germa: que si es en guerra q sen vingua.

Capitol. xciiii.

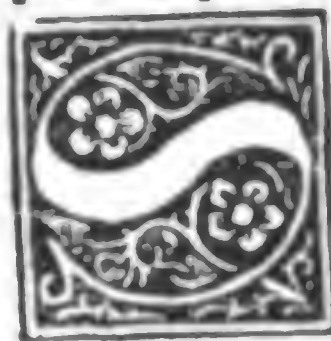
Segon es que si sap q alguns de aquests stiguel sen alerjats en vila castell o ciutat: e passasen necessitat de vitualles: e elles farā tot son poder de trametre l'one: hey treballaran.

Capitol. xc v.

Terc es que si negu de aquests era pres de tot lo poder los ajudarā en traurels de pso: hey posaran de sos bens fins ala meytat de son dor. E les dones sien tengudes o portar la Garrotera liguada en lo braç esquerre sobre tota la roba en lo braço.

Capitol. xcvi.

Com fō trobada la deuissa del collar q lo Rey de Anglaterra dona.

enyoz puix ala senyoria vostra he recitat dela Garrotera: ara dire del collar dela deuissa que fa ara nouament lo Rey. De ayo vos precho que you sapia dix lo hermita. Anāt lo Rey e la Reyna ab tots los stars a caça dix. Diafebus lo Rey hauia manat ala munteros que p aquella jornada concertassen mores saluagines de diuerses naturelles. E tanta era la gent que anauen entre homens e dones quen fem vna gran mantança: car ab la grā multitud dela gent fem venir la saluargina en vn porcell: e allí ab fleches balestes e langes ne fon feta vna grā destructio: e ab carros e ab adzembles portarenlos ala ciutat. Los cochos escozchāt vn gran seruo que quasi era tot blanch per antiquitat: trobarenli vn collar al coll tot de or. Los qui le escozchauen foren los mes admirats del mon: e diguerenho al comprador major. Aquell prestament ho ana auenir e pres lo collar en la ma e portat al Rey. E lo Rey hi pres molt gran plaer. E verē lletres en lo collar scrites qui dehiē: que en lo temps que Julius Cesar vengue per conquerir Anglaterra e la pobla d'Alamany e de Escabins: ala partida q feu presaquell seruo e feu li taillar lo cuyro del coll e posarenli allí a quell collar: e tornatē acosit lo cuyro e deixarenlo anar. E preguaua ha aquell Rey q aquest collar trobaria lo fes p deuissa. Dania segons

lo l'aladati del temps que loy po
saren. cccc. xii. anys. E perço volen
molts dir que no ha animal en lo
mon qui tant virqua. E lo collar e
ra tot de elles redones. E pço com
en tot lo. **A. B. C.** no trobareu le/
tra vna p vna de major auctoritat
e pfectio: que pugua significar mes
altres coses que aquesta letra. **S.**

Capitol. xcviij. La significació dela deuissa.

La primera sanctedat
sauiesa: sapiència: senyo
ria: e moltes altres co
ses q per. **S** principiē
E de aqsts collars lo
magnanim **R**ey na donats atots
los d'a fraternitat. Apres na dats
amols cauallers strangers: e del
regne: e adōes e dōzelles. E amols
gentils homens los daua collars
de argent. E amí senyoz na donat
huy atots aquests cauallers q aq
son acasch ha donat lo seu. Molt
reste content de tot lo que la gētle
sa vostra ma dit dix lo hermita: lo
orde d'a Barrotera me plau molt
perque es stat cōstituhit ab virtuo
les leys de caualleria: e de tan gran
dignitat james no le vist: ne hoie
dir: e es molt conforme ama volū
tat: e lo spī meū sen alegra. Digau
me caualler virtuos no es cosa de
gran admiració lo collar que han
trobat en poder de vn saluatge ani
mal de tan gran discurs de temps
e de totes les coses per la virtut vo
stra amí dices: aq de les festes com
de les armes: tant com lo stat en a
quest miserable de mon no les ho

hi james dir q ab tan grā triūpho
sien estades solēnizades. Aquestes
e semblātes paraules lo hermita ra
honaua com vengue. **T**irant e dix
Pare senyoz vostra merce façam
gracia de venir pzo d'a lucida fōr
per pendre ab nosaltres vna poca
de refectio: e atozgaunos gracia q
puguaz acurar aq. iiii. o. v. dies per
ser companyia a vostra sanctedat.
E lo hermita son molt content. E
aturaren ab ell passats. x. dies: en a
quests dies parlarē de molts actes
virtuosos d'arines: e d' molts bōs
consells que lo hermita los dona.
Al temps dela partida **T**irāt ha
uentvist q lo pare hermita no men
jaua sino herbes: e beuia aygua: mo
gut d' amor e caritat seu poztar mol
tes viādes e totes coses necessaries
p ala humanal vida: axicō si rigues
aforir vn castell qui spera esser ase
tjat de enemichs: e cascu dia lo ho
hauē afer menjar ab molts pchs
Lo dia que teniē de partir: **T**irāt
ab tots los altres ab molta amor
lo supplicaren: que volgues restar
aquella nit en vna cēda de aquelles
perço com ells volien partir de ma
ti: e no partirien que ell nols dōas
la benedictio. E lo hermita crehēt
que per aq ho volien: dix q era cō
tent. Adobarē li allí vn petit lit. E
reposant lo hermita **T**irant li feu
portar dins la sua ermita gallines
e capons: e altres virtualles p ames
de vn any: fins acarbo e alenya. per
que no agues anar fora dela ermi
ta si era cars que plouia. Com los
paregue hora de ptir tots prēgue
ren comiat del pare hermita sabēt
se los vns als altres moltes gracies
i. iij.

Com ells foren partida tenint son
dret cami deuersa Lizeranya. Lo pa
re hermita senpuja al seu hermitat
ge per adiz les ozes: e troba tota la
cala plena de viualles dix: certamet
aço ha fet aquell virtuos de Lirac
en quantes oracions yo fare vull q
haja part lol per conèixer la iua bō
dat e virtut: car aço es demeritat per
ami. E de açi auat nos fa mes mē
cio del hermita.

Capitol. xcviij.

Com Liranc ab sos company
ons partiren del hermita e tornā /
ren en llur terra.

Com Liranc ab sos compa
nyons per les jozua
des caminaren tant
que arribarē en la ciu
tat de Hancra. Com
lo Duch de Lizeranya sabe q Lir
ranc venia ab la iua parentela ixqls
arebre ab tots los regidors dila ciu
tat e ab gran caualleria: e ferenli la
majo honoz que fer pogueren: p
ço comiera star lo milloz caualler
de tots los q eren stars en les grās
festes de Anglaterra: e lo Duch a
fauozial molt e li daua de sos bens
e Liranc era tengut en aquella ter
ra en molt bona opinto d totes les
gentes. E star vn dia Liranc ab lo
Duch e ab molts altres cauallers
solçant e parlant: vengueren dos
cauallers dela cort del Rey de França.
E lo Duch los demana si en la
cort hi havia noues negunes. Di
guerē los cauallers Senyor si: car
noua hia certa que com los tēplers
foren morts e destruyts: son insti
tuyt vn altre orde quis nomena q

sanct Johan de Hierusalem: e com
Hierusalem son perdut aqueste po
blaren la ylla de Rhodes: e resta bu
yt la tēple d Salamo: e de Grechs
e de moltes altres nacions son po
blada aquesta ylla de Rhodes. Loz
son molt fortificada la Ciutat e lo
castell: e venint en noticia del Sol
da Balayre desplagueli molt que
crestians aguelles poblada aquella
ylla: e lo Solda cascun any fehia
ios aparells per poderla hauer. E
los genouelos sabent tal noua que
lo Solda fehia grā aparell: vehēt
lo port eiet molt bo e la terra fru
ctifera: e de moltes mercaderies a
bundosa: e pquant ells ab llurs na
van molt lounit en Alexandria: e
en Barut: quels vendria molt be
riguessen alli aquell bon port e bo
na retreta: son posat en consell da
uant lo Duch: e lo consell delibera
cō ab poca dificultat se podia pēdre
la Ciutat e lo castell: e hauēt ho de
liberar ho posaren en obra: que ar
maren. xxvii. naus de molta gent e
bona: e ala entrada dela quaresma
ne trameteren. iiii. e passats. xv. dies
ne trameteren. v. sabent demonstra
cio q volien alli adobar e mostrar
carena: apzēs mijant quaresma ne
trameteren altres tantes: e ferenho
en tal forma que lo dia de Rams
foren totes les. xxvii. naus en vista
de Rhodes plenes de molta gent: e
de poca mercaderia: e fengien que
les vnes anauen en Alexandria: e
les altres en Barut: les altres se de
tenien voltejant dms mar perque
de terra no fossen vistes. E acostāt
se lo Duēdres sanct totes les na
foren dms lo port de Rhodes spant

lo diuenbres sanct : com en aquell
día hauien de pendre la Ciutat /
e lo castell:perço com en aquell dia
dins lo castell tenen moltes reliqui
es:e qy hou aqll dia lo diuinal offi
ci guanya indulgècia plenaria ape
na e culpa per moltes **p**apes aroz
guada. Entre les altres reliquies te
nen vna spina dela cozona de ihesu
crist:e aquella spina en aquella ho
ra que lay posaren al cap flozeix:e e
sta flozida fis en aqlla hora q iesu
crist rete lo espiit. Aqlla spina es de
juch marie es o aqilles q li entraue
dis lo cap e li tocare al ceruell e cas
cu diuenbres sanct la mostre e la tenè
avista de tot hom. E los mals cre
stians de Genouesos sabent la pra
tica del Mestre de Rhodes e de la
Religio : ab consentiment de dos
genouesos cauallers del orde qui
stauen dins lo castell los quals pre
gueren totes les no^{des} ballestes
e posaren daltres que eren de sabo
blach e de formatge : perço que en
lo temps dela necessitat ajudar /
no sen poguessen:e lo **M**re e tota la
religio noy agueren james pensat:
ans certament los agueren tots /
psos e morts. Mas nostre senyor
algunes veguades permet algun
gra peccat p major benefici. Dins
aquella ciutat estana vna galat da
ma:la qual per la sua molta bellea
de molts cauallers del orde era fe
stejada:e per la molta virtut sua ne
gu no tenia res en ella. En special
la amava vn caualler quis nomea
ua **Fr**ate **S**imo de far natural del
regne de **P**anarra. Aqsta dama
al parer deles gentes se mostrana o
honestat excelsa. Seguis q vn scri

na dela nau del capita dels **Ge**no
uesos era exit en terra e veu la gen
til dama e enamoras molt della: e
congoixat de amoz infinita va a /
parlar ab la senyora:e diuli com ell
re molt bon grat della: e que la pre
gua que li faga tata gracia que li do
ne la iua amoz : que ell li dara tant
de sos bens quen sera molt conten
ta : e decontinent presentali vn dia
ma e vn robi:que valien ginch cets
ducats : e mes la ma en vna borge
ta que portaua en la ginta:e trague
vna gran grapada de ducats:e lan
galshi en la falda que tota la seren
alegrar. Passades moltes parau
les entre ells ell obregue tot lo que
volgue. E ago son lo **D**ijous dela
cena. La gentil dama pque pogues
hauer dell molt mes li feu gras fe
stes mostrali amoz infinita. Ara
dix lo **Ge**noues pux yo he agut o
vos tot lo que volia:yonis promet
dema en aquell dia daruos la mes
rica casa de tota aquesta Ciutat ab
tot lo moble : perq sian la mes rica
dama:e mes benaueturada o totes
May mesquina dix ella:ara que ha
uen agut de mi lo que volieu vos
voleu burlar de mi ab prometges
impossibles que nos poden fer. A
nau ab la pau de deu:e nomi vigau
pus en casa. **S** senyora dix lo escri
ua yom pensaua hauer conquistat
vn regne : e teniaz per lo mes bena
uenturat home del mon : pensant
que la vida vostra e la mia seria to
ta vna:e que los cosos nos pogues
sen separar sino per mort natural:e
feruos la mes rica senyora de tota
la ylla: e vos me dau comiat. E no
pense la vostra galat persona quen
t. lliij.

hala dit per burlarme de vos que,
ame mes que ala vida mia: sino q̄
ab tota veritat vos parle. E de aq̄
adema per tot lo dia noy ha tant
que veureu la experiència verdadera
Si lo vostre verdader parlar fos
ab efecte deixat paraules colorades:
e alguna cosa en be venir esperar: diz
mo deuriu: puix tanta amor diu
quem portau: per que lo meu eipe
rix ne restas aconsolat: empero vos
altres Genouesos sou gent desco/
neixent: que sou tals com los asens
de Goria: que van carregats de
or e menjè palla: e perço crech que
tot deu esser burla: e nou diu sino
per enganarme. Senyora si vos
me prometeu de tenirme secret yo
ho dire. E la gentil dama loy pro
mes. E lo genoues li dix tota la ve
ritat del fet com se tenia defer. Loz
lo escriua son paritir dela dama: ella
trames al castell vn fadri ben entes
e discret: e troba lo Mestre en la igle
sia ab tots los frates que hobien
los fagos. Lo fadri parla ab lo Si
mo de far: e feulo extr fora dela igle
sia: e dixi les seguents paraules. Se
nyoz comanadoz ma senyora vos
pregua: que si olla james sperau ha
uer compliment del que desijau: en
cara que siam en dies de passio que
decontinent totes coses leixades si
au ab ella: que ab molta humilitat
vos spera: e desijaus servir de cosa
que james vos oblidara. Lo caual
ler mogut mes de amor que de de
uocio leixa lo seruey de nostre seny
or: e tan secretamet com pogue sen
ana ala casa dela senyora. La qual
com lo veu lo rebe ab molta amor
abraçantlo: e pzes per la mia se ase
guere en lo estrado: e la senyora ab

veu baixa seu principi a semblants
paraules. E aualler virtuos perque
cinch conegut la molta amor quez
portau: los treballs que hauen so
stenguts pervoler obtenir lo que d̄
mi desijau: e yo volent guardar la
honor e fama que deu resplàndir en
les dones de honor: no he volgut
james admetre les vostres pregua
ries: ara perque tals treballs ne la a
mor quem portau sia sens premi:
nim tingau per ingrata: vos vull p̄
miar de dues coses. La primera es
que lo contenta de seguirvos de tot
lo que ami sia possible per lo molt
mereixer vrè. La segda vos he fet
venir en tal dia: perque la necessitat
ho requir per manifestarvos la do
lor inextimable que la mia aia sent
que fredda suor corre p lo meu cors
dun terrible spant que tinch dauant
los meus ulls: e aq̄ per causa del
gran perdiment del Mestre del Ro
des e de tota la R eligio: e apres de
tot lo poble de aquesta R tutat: e no
donantvos mes spay sino fins ade
ma quel sermo sia acabat: que tota
la vostra R eligio sera p̄buda. Se
nyora d̄ molta estima dix lo caual
ler. Molta gloria es perami que de
tan poca seruitut q̄us he feta obtri
gua tan gran p̄mi: com es de accep
tar-me per seruidor: la qual gracia
estime mes q̄ sim aguesseu fet mo/
narcha del mon: e supliq̄ ala vr̄a
gentilea volerme manifestar tal cari
pque per mi ja meu pugua esser re
staurada la nr̄a R eligio: e no placi
a ala virtut divina q̄s segueixca vn
tan gr̄a dan: e besantvos les mans
vos suplique que hala de vos al
guna doctrina: perq̄ veja si en aq̄st
fet algun remey si poza dar: car lo

hze totes les dōes de honoz deuen
esser exalçada: e p ma part vos offir
encara que ja sia tot vostre la perso
na: e los bens: e honoz. Molt resta
cōtenta la agraciada senyora de les
paraules del caualler: e recitali lar /
guament tot lo que lo escriua li ha
uia dit. Lom lo caualler hohí sem
blāts paraules recitar stigue molt
admirat pensant en la gracia que la
diuina prouidencia li hauia fet en
ferli reuelar vn tan gra secret: e do /
na dels genolls en la dura terra p
voler belar los peus eles mans ala
virtuosa senyora. E ella nou cōpoz
ta: e prenguel del braç e alçal de ter
ra: e abraçat: e besat de amor vir /
tuosa. Lo caualler per la necessi /
tat gran que lo cars requeria de au
sarne lo Mestre perque agues tēps
de prouehir en los remeys: pōs gra
cios comiat dela gentil dama. La
nit era ja escura: e lo castell tancar
no temēt los perills que seguir lin
pogneisen son ala porta del castell
e toca grans colps. Los cauallers
qui fehiē la guayta alt en la murail
la del castell demanaren qui era lo
qui de tan gran preiā tocava. E lo
caualler nomenātse Simo de far
que li obrissen. Digueren los dela
guayta vesten maluat: no saps los
perills e dans quet stan estojats si
lo seyor Mestre sap que en aquesta
hora tu est fora del castell: tornatē
e per lomatī poras entrar aton pla
er. Yo so bē cert de tot lo que vosal
tres me diu dix Simo d'far: Mas
amī cone en tot cars dōl mon de en
trar esta nit dins lo castell: per que
prech molt afectuosamēt q digau
al senyor Mestre quem faga obrir
car no tem ni vull tembre negun

perill que seguir me pugua. Una de
les guaytes ana ala eglesia e troba
lo Mestre qui staua prop del moni
ment dient les ores. Lom sabe q
Simo de far atal hora era fora dōl
castell dix ab grā ira: yo li promet
si deu me deixa veure lo mati li fare
dar tal disciplina q aell sera castich e
als altres sera exemple. Del mal
frate que axi deixa la religio: desque
yo lo mestre no he vist ni sabut q
negu sia atal hora fora del castell: a
nau e digauli que esta nit no pot en
trar: mas que dema aura la bona
strena: e lo Mestre torna en la dra
cio. La guayta sen torna ab la res
posta. Lō Simo de far hohí tala
rahons homilment torna apgar
als cauallers q la guayta fehiē vol
guessen tornar a dir al senyor Mre
que li fes obrir: que la entrada sua
era de gran necessitat: e apres quel a
gues hoit li donas la penitencia q
merexia. Per tres voltes loy tor
naren a dir. E lo Mestre en nēgūa
manera no li volia fer obrir. Esta
ua allí vn caualler molt antich qui
dix al Mestre. Seyor perq vostra
senyoria no dona audiēcia ha aqst
frate Simo de far: aveguades se se
guetxen coses en vna hora: q nos es
deue en mil anys: aquest caualler
ja sap la pēa que li va en lo que ha
comes: nol ringau per tan foll que
sens causa ell vulla entrar en aqsta
hora putx almati poria entrar segu
ramēt: p q tēdria p bo q guardades
les portes: e dalt p les torres les gu
ardes stiguē armats e bē prouehits
d grossos cāteres: car senyor yo he
vist en mō tēps: sino aguessen berta
la porta dōl castell ala hora dōla missa
nit lo castell dō sanct Pere se pōia p

la gran multitud de **Turches** que y
 vèguere à hoza incogitada: e hoza
 per hoza lo Mestre que deus haja
 lo so corregue: e lo castell son deliu
 rat dels enemichs. Lo Mestre per
 les paraules del antich cavaller fò
 content que li obzillien: e mana que
 les portes fossen ben guardades e
 la muralla e ferenlo entrar: lo qual
 venia ab la cara molt alterada. Lo
 Mestre lo veu dauant si: li dix. **O**
 mal frare e pijsor canaller: no temer
 deu ni lo orde en que est posat: que
 en les hores idispostes e no hone
 stes per afrares de religio esser fora
 del castell: yot dare la penitencia q̄
 est mereixedor. Eleniu vosaltres mi
 nistres dela justícia e posaulo en lo
 carge: e no li doneu amenjar. **Sino**
 siij. onces de pa: e .ii. daygua. La
 senyoria vostra dix lo cavaller no
 ha acostumat de condemnar ane
 gu sens que no sia hoit: e si la raho
 que dare de mi no basta arembze
 la pena: yo vull rebze ab paciècia la
 pena doblada. Dix lo Mestre not
 vull hoit sino que mane que lo ma
 namet meu sia executat. **O** senyoz
 dix lo cavaller: e axi sere yo vilment
 tractat q̄ nom voleu hoit: yoz pens
 que no passarà. **xxiiij.** hores que la
 senyoria vr̄a me volria hauer hoit
 e hauer me donat la milloz comā
 da de tota la **Religio**: car nous hi
 va sino la vida la dignitat: e ques p̄
 da tota la **Religio**. **Après:** si lo que
 yo dire no es veritat: no vull altra
 menys pena: sino quem faga u lāgar
 dins mar ab vna mola al coll: e yo
 vull morir martir per mantenir la
 nostra **Religio**. Lo Mestre qui
 veu que lo cavaller tant se justifica

ua: mana q̄ll leixassen e dix: ara ver
 rem que sabzas dir. **Senyoz** dix lo
 cavaller no es cosa que adir faça en
 publich. Lo Mestre feu apartar to
 ta la gèr. **E** lo cavaller feu principi
 atal parlar.

Capitol. cxix.

Com lo Mestre de **Religio** ab
 tota la **Religio** son deliurada per
 vn cavaller del orde.

Senyoz per la immen
 sa e diuina clemencia
 e bondat de nostre se
 nyoz deu es stada se /
 ta ala nostra **Religio**
 la major gracia que james ses ane
 gu. Car dema la senyoria vostra fo
 ra mort e tots nosaltres: e destro /
 hit tot lo nostre orde: la **Religio** e
 tot lo poble robat: dones e donzel
 les deionrades: e tot posat en total
 destruccio. **E** p̄go senyoz so yoven
 gut atal hoza per infozmar me be
 de aquest fer: no temet negun perill
 per saluar la vida dela senyoria vo
 stra e de tots los frares dela **Re**
 ligio: e si de tal cosa punicio me /
 reixch: yo la comportare ab molta
 paciencia: car mes stime morir que
 si la **Religio** se hauria de perdre.
Prech se fill dix lo Mestre quez di
 gues la forma ni com se deuia fer:
 car yot promet ase de religiosos que
 la pena que deutes hauer se conuer
 tira en gran augment dela honoz
 tua: e exalçament: car apzes de mi
 yot fare lo major de tot lo nostre
 orde. **E** lo cavaller dona del genoll
 en terra: e besali la ma: apzes dix.
 La senyoria vostra deu saber com
 dos frares dela nostra religio gēo
 uelos nos tenen venuts: car a con

sell de aqueſts ſon vengudes aqueſtes naus de aqueſts maluats genouelos ab gran multitud de gent: e ab poca mercaderia: e aqueſts traydors que tenim dins lo caſtell an ſera vna gran maldar: que dela cambra deles armes han lleuades cores les nous deles balleſtes: e han ni polades de ſabo blanch e de formage: perque en la neceſſitat nōs ne puguaz ajudar. E dema qui es lo ouendres de paſſio hā eles loſmes forces e diſpoſts homēs de cores les naus per éirar dis lo caſtell e caſcu de aqueſts portara vna balleſta de iencaualcada: que ara noua met han trobar: que no ſta ligada lo braç ab lo albrex ab ſil com acostumen les altres de eſtar: mas ab lo eſtrep venen tan iuſtes: e ab vn petit pern iencaualquen molt be. E caicu portara eſpāia: e ſecretament armar: portant iobre les armes doches negres largues fins en terra. E vedra de.ii. en dos ab eſcuſa de adorar la creu e pa hoir ſo offici: p̄q̄ negu nō hata noticia. E cō hi haura prou gent que lo diuinal offici ſe fara facilment poden éir de la egleſia. E ab ajuda dels dos frares qui tendran ja la torre del homeriatge preſa: daran entrada als altres: e pendran les altres torres que p̄zoplos ſtan. E ans que la ſenyorā vrā ne agues ſentiment fora preſa la mitat del caſtell. E de mort o de pres no podien eſſer eſtalui: etots noſaltres ab vos enſemps. Quix axi es dix lo Mestre: anem ſecretament ala cambra deles armes: e veurem primer ſi es veritat deles balleſtes. E trobarē que de. v. cents balleſtes

en ſus quey hantia: nō trobarē ſino tres que tingueſſen nous: ſino de ſabo: o de formatge. Lo Mestre en aquell punt ſtigue eſbalabit: e coneque que lo caualler li hauria dita veritat. E preſtament ſeu aiuſtar conſell de cauallers e ſeu pēdre los dos frares genouelos. E lo Mestre volentlos fer curmentar atorguaren com renia de morir lo Mestre: e tota l'eligió ſens merce negūa. P̄re guerentlos e lançarenlos en vn ſol de coze hon hauria moltes ſerps e eicurgōs: e altres vils animals. En tota la nit negu no dormi: ans ſe / crecramēt doblaren les guayres. E criaren. l. cauallers jous e diſpoſts per dar recapte als q̄vèdrien: e tots los altres ſe armaren perque ſi hauriē meſter ſocozs quels pogueſſen ajudar. Al mati coz aguerē vbertes les portes los genouelos comēçaren a venir de dos en dos: e venien demostrant que debien hoies: haurien apallat. iiii. portes. La p̄mera era totavberta ab dos porters que la guardauen. E les altres portes no podien entrar ſino per la portelleta poca. E com eren dins lo gran pati dauāt la Igleſia ſtauen alli los l. cauallers bē armats: quils prentē els deſarmauē: e ſes tocar de peu en terra los lançauen en citges fonder vns ſobre altres: e encara q̄ cribaſſē nou podien hoir los de dfoza. De aqueſta vètura morirē. M ccc. lxxv. genouelos aquell dia: e ſi mes m fōſſen entrats mes ni fozen morts. Lo capita q̄ ſtaua deſoza veu que rāts genouelos eren entrats e que non exia negu p̄ſtament ſe reculli en les na. Lo Mestre q̄ veu q̄ mes gēt

no entrava seu eixir fora del castell la major part dels cavallers e mariners: que tants com ne trobaven quels preguessen. E en aquella jornada son feta gran destruccio dels genouesos. Lo capita de continenc que son recollit feu recollir tota la sua gent: feu dar vela a les naus fahent la via de Marut: perque sabie que lo Solda era aqui. Lo capita son dauant ell e regalà tot lo fet q li era seguit en Rhodes. Agueren cōsell entre ells a instancia e requesta dels genouesos: e son concordat per tots que lo Solda en persona passas en la ylla de Rhodes ab lo major poder que pogues: q en les seues naus pozien passar en dos o en tres viatges. Lo Solda feu posar en orde .xxv. milia mamelluts: e trameslos en la dita ylla. Com les naus tornaren passà lo Solda ab .xxxij. milia moros. Les naus anauen evenien: que passats .c. milia combatets se trobaren dins la ylla. Com la agueren tota destrobrida de vn cap fins al altre posarē lo siti sobre la Ciutat: e les naus / guardauen lo port perque noy entras virtualles. E cascun dia dauen .iii. combats al castell: hu p lo matí: altre al mig jorn: e laltre ans del vol post. E los de dins defenien se molt virilmēt com acavallers: empero estauen ab congoixa per qls fallien les virtualles: e vengueren en gran necessitat que hauien de menjar los canalls los gats fins a les rates. Lo Mestre vehent se en tan gran necessitat trames per tots los mariners e preguels molt: que donassen orde q vn berganti pogues

passar entre les naus. Prestament los mariners forniren lo berganti de totes coses necessaries. Lo Mestre feu lettres al Papa al Emperador: e a tots los Reis e Princes de crestians notificantlos la grandissima necessitat en que era posat: preguantlos quel volguessen subuenir. Partí lo berganti na nit que plouia e fehia molt gran fosca: passaren que no fozen gens sentits: e pson discurs donaren les lettres. E cascun Princep los fehia bona resposta: empo la ajuda era molt tarda. E aquestes lettres eren vengudes al Rey de França: qui proferi molt e feu poch. Totes aquestes rahons que dites he recitaren los cavallers qui dela cort del Rey de França eren venguts al Duch de Bretanya. E lo Duch mostraua doltes molt del Mestre e dela religio: dient allí present tots moltes virtuoses paraules: entre les quals en special dix que trametria embaxadors al Rey de França: que si ell volia trametre socors al gran Mestre de Rhodes: e li seria placent que ell hi anas per capita ho faria de molt bona voluntat: hey despen / dia o ço del seu .cc. milia scuts. E dema per lo marí tingue cōsell: e foren elers .iiii. embaxadors: vn Arquebisbe: vn bisbe: vn Elezcomte e lo quart son Tirant lo blanch q ço com era bon cavaller: e dela fraternitat dela Barrotera. Com los embaxadors foren dauant lo Rey o França explicarē llur embaxada. Dix los q al qrt dia los retria resposta. E passa mes de .i. mes ans q ells poguessen saber lo q deliberava defer.

Com aque prou stat dirlos: que p
 al pſer ell no podia entēde en cala
 fers com fos occupat en altres ne /
 gois que li anaua mes iteres. Los
 embaixadoz sen tornarē ab la rei
 posta. Com Tirant sabe que cāta
 moxima ſtaua ſobz el Rodes: e que
 negu nola ſoecoria: pla ab molts
 mariners demanantlos de conſell
 ſi ſia poſſible que ell los pogues ſo
 coxer. E diguerēli que ſi ell rō ana
 ua axi coz dehia ell los pozia be ſo
 coxer: e pozia entrar dins lo caſtell
 de Rodes no enuers la part del
 moll mas ala altra part. Tirāt ab
 voluntat del Duch: e ab liſencia e
 voluntat de ſon pare e de ſa mare
 cōpra vna groſſa nau: e ſeula molt
 be armar e prouehir de moltes vi
 tualles. Seguis que per la coneixē
 ca que Tirant hania ab los ſichs
 fills del Rey de França: e lo menor
 de tots hania nom Phelip q era
 vn poch ignozant e tengut en poſ
 ſeſſio de molt groſer. E lo Rey per
 cauſa de aço ne fehia poca eſtima:
 e la gent non fehiē neguna mēcio
 dell. E vn gētilom quil ſeruiā ſabēt
 que Tirant anaua ab vna nau en
 Rodes: e per paſſar en Hieruſalez
 hauēt deſig gran de anar en aquel
 les terres dix a Phelip les ſegüets
 paraules.

Capitol.c.

Com Tirant arma vna nau
 p ſocoxer al Maestre de Rodes:
 e anafen en ſa companyia Phelip
 fill menor del Rey de França: del

qual ſe tracta matrimoni ab la filla
 del Rey de Egiptia.

Os canallers ſenyoꝝ
 qui aconseguir volen
 honor com lon jo /
 uens e diſpoſtaper ex
 ergir armes no deuri

en aturar en caſa de llur pares: e ſpe
 cialmēt los qui ſon de menor edat
 dels altres germans: e majorment
 que lo pare non faça menſio negu
 na dell: e ſi yo ſos en lo punt q vos
 ſou ans hēria peixent les erbes per
 los mōts que ſol vn dia yo aturas
 en aqueſta coz. E no ſabeu vos cō
 diu aquell refrany antich. Mudāt
 edat mudas ventura: e pozieula en
 altre loch milloz trobar que no a
 gi: e mirau de aquell famoſ cauall
 ler Tirant lo blanch: apres dela
 molta honoz que ha ſabuda gua /
 nyar en les batailles que en Angla
 terra ha vengudes: ara nouament
 arma vna groſſa nau per anar en
 Rodes: y ala caſa ſancta de Hieru
 ſalem. Quina glozia ſeria per a
 vos ſecretament partir dāgi vos e
 yo tot ſols: e no dir res anegu fins
 ſoſſez dins la nau: e cēt milles dīns
 mar: e Tirant es tan virtuos ca /
 naller que obeira heus fara aquel
 la honoz q ſou mereixedoz ſegons
 la caſa don veniu. Don bō amich
 Tenebros yo conech molt be lo
 bon conſell quem donau dix Phel
 lip: e ſo molt content queu metam
 en execucio. Amī par ſenyor dix lo
 gētilō q yo dech anar primer en
 Bretanya al port hon Tirāt ado
 ba la nau: e p la molta amiſtat q yo
 tich ab ell li dīre que faça gracia q

en cōpanyia sua yo pugua passar en la terra ianera de Hierusalem: e quines coïes he mester per ami e ados scuders: e vista la intencio posarem en la nau totes les coïes que serā necessaries. Phelip resta molt content de aquest deliber e dix. Tenebros en aquest rēps que vos hi reu aparlar ab Tirat yo repleguare los mes diners que poze: e robes e joyes: perquè puga mostrar bon seuulla q̄ lia. Lo dia següent lo gentlom parti ab ii. scuders quil acompanyauen: e lac camina Tenebros per les jornades q̄ peruengue honera Tirant: ferenle grandissima festa com se veren. E Tenebros li dix la causa de savēguda. Loz Tirant sabe la sua embaixada y troba molt gran plaer: perço com sabia q̄ Tenebros era gentiloni valentissim e molt discret: e estimava la sua companyia: e resposli en la següet forma. Seyor e germa meu Tenebros los bens: la psona: e la nau e tot quant yo rich es prest atot lo que vos ordeneu: e you rich abona sort de vos anar en ma companyia: e pcosa en lo mō yo no cōportaria q̄ caualier ne gentlome qual seuulla que fos en la mia nau posas vitualles: que de tot lo q̄ en la nau sja axi pziopiamēt com ala mia psona vos sera dat tot lo que volreu. Com tenebros hohi axi parlar a Tirant son lo mes content home del mon: e feu infinides gracies a Tirant dela molta gentilea sua. Leixa allí hu dels seruidors pque les adobar dis la nau vna cambra hon se poguēssē retraure per adormir e amenjar: e q̄ Phelip pogues

star allí alguns dies secret. Erene / brot serona p les jornades caualcāt sis q̄ son ab Phelip: lo qual lo estaua iherant ab molt gran desig. No son poca la cōsolacio q̄ Phelip ague dela bona resposta de Tirat. E Tenebros li dix que donas sen orde que fos presta la llur partida. E Phelip li dix q̄ ja tenia tot lo que sen hauia depoztar. Lendema Phelip ana a son pare lo Rey e supplical dauant la Reyna q̄ fos de la merçe li donas llicēcia de anar fins a Paris per veure la fira: que staua ados jornades de allí. Lo Rey ab la cara molt fluixa li dix: fes lo que t vulles. Ell li besa la ma e ala Reyna per semblant. E gran mati ells partiren e rigueren son camí: e per les jornades arribaren al port dela mar. E Phelip se posa dins vna cambra en la nau: e nos leixaveure anegu. Com la nau son partida e ben. cc. milles dies mar Phelip se mostra a Tirant. E aquell estigue los mes admirat del mon de tal ventura. E puix se trobarer, dins mar son los forçat de tenir son dret cami deuers. Por togal: e arribarē ala Ciutat de Lisboa. Lo Rey de Portugal com sabe que Phelip fill dōl Rey dō França venia en aquella nau: tramesli vn caualier pzequantlo graciosament li fos plaient de eixir en terra: perço com venia enuiat dela mar. E Phelip li trames adir que per la sua amor era molt content. Tirant hi Phelip se abillaren molt be: e ben acompanyats de molts caualiers e gentils homens que Tirant portaua tots ben abill /

lats e ab cadenes doz s'queren dela nau: e feren la via deuers lo palau. Lo Rey com veu a Phelip abzagal e feuli molta honoz: e atots los altres. E aturare en la cort ol Rey x. dies. Com sen volgueren anar Lo Rey los feu molt ben fornir la nau de totes les coses necessaries en molt gran abundancia. E de al li Tirant trames vn gentilom seu ab lletres al Rey de França recitac li la veritat de son fill. Loz lo Rey de França sabe que ab tan bona companyia son fill anaua ne fon molt content. En special la Reyna que tant de temps hauia passat que no hauia pogut saber res: ans pensa / uen que fos mort: o ques fos poiat en algun monestir. Phelip pres comiat del Rey de portugal: e la nau feu vela: e vingue al cap de sact Elicent per passar lo estre de Gibaltar: e alli trobaren moltes fustes de mozos. Com veren la nau totes les fustes se posare en orde per pendrela: e donarenli vn gra combat que dura mig dia hon hi mori molta get duna part e d'altra. Loz la gent de Tirant agueren refrescat tornaren altra volta ala batalla: la qual era molt brava. Es veritat q la nau de Tirant era molt major e mes alterosa que negua dels moros: empero era sola. E les altres entre grans e poques eren. xv.: e totes febien armes. Com la nau de Tirant parti de portugal hi hauia passats. cccc. homens d'armes. En mariner molt destre que hauia en la nau: quis nomenaua Cataque faras: aquest hauia molt nauegat: era molt subtil: e valentissim mariner.

En que mal anaua llur fet: ps moltes cordes q hauia en la nau: e feune vn filat a manera de exaue / gua que porten la palla: edel castell de popa fins ala prova abzagat lo arbze posa aquelles cordes e feules liguar alt: que los homes qui dins la nau combaien aquelles cordes nols febien gens de enuig ales armes ans los restaurare de esser presos. Car les canteres que los moros tiraue eren tantes e tan spesses que era vna gra admiracio de veure. E si aquella exauegua si cordes no fos stada tota la cuberta dela nau fora stada plea d pedres e d barres de ferro. E ab aqli artifici fo restaurada que james vna pedra hi pogue entrar: ans axi coz la pedra donaua en les cordes foria en mar. Que feu mes aquest mariner: pres tots los matalas que troba dins la nau entolda los castells e los costats dela nau: e com les bombardes tirauen dauen damunt los matalas: e no podien fer mal ni dan ala nau. Encara feu mes: pres oli bullent e pregunta e axi com les naus stauen afrenellades ab caces lanca uen oli: e ab la pregunta bullent dauen de gran pallios als mozos: de quels fon forcat de apartarse dela nau. Empero tot lo estre de Gibaltar passaren combatet nit e dia E rates fore les bombardes darts e passadors que les veles tenien dauades ab lo arbze dela nau. E volgueren acalar la antenna apres que los mozos los agueren leixat e no pogueren: e eren molt prop de terra E certament la nau anaua abar a traues prop ola ciutat de Gibaltar

Los mariners forç tan bons que
prestament giraren la nau e alçarē
les veles: iqueren del estre e entra
ren en la gran mar. E en aquesta
combats foren nascuts iſbelip e
Tirant: e molts altres. Anarē en
vna ylla despoblada prop terra de
mozos e aqui curaren deles nafres
e adobarē la nau lo millor que po
gueren: e naueguarē per la costa de
Marberia hon agueren molts cō
bats ab fustes de genouelos: e de
mozos: fins que foren prop d'Eu
nic. Elqui acordaren de anar ala y
lla de Ligilia p carreguar de formet
Lō foren dins lo port de Palerm
hon era lo Rey e la Reyna e dos
fills que rentā: e vna filla de inexti
mable bellea que auia nom Rico
mana donzella molt sabuda: e de
moltes virtuts complida. E stant
la nau dins lo port volent pendre
virualles que freturoios ne itauen
ferē eir en terra al eicriua. e. v. o. vi.
ab ell ab manament que no digues
sen res de iſbelip ni de Tirant: si
no que era vna nau q era partida
deponent e anatia en Alecādrā ab
alguns pelegrens q anauē al sanc
sepulcre. Com lo Rey sabe que del
ponent venien: per saber noues de
aqla terra: trames amandar lo scri
ua dela nau e tots los altres vègues
sen dauāt la senyoria sua: e son los
forçat defer ho. E recitant dauant
lo Rey los combats grans que en
lo estre de Galtar hauien agut
ab mozos: e ab genouelos: no re
cordantē en aquell cas del man
ament que Tirant los havia fet di
gueren com allí venia iſbelip fill
del Rey de França en companyia

de Tirāt lo blanch. Com lo Rey
sabe q iſbelip era en aquella nau:
feu fer vn gran pont de fusta dela
terra fis ala nau tot cubert d'ozap
de raç. Lo Rey per ferli honoz en
tra dins la nau ab dos fills que re
ma: e pguā molt a iſbelip e a Ti
rant que iqueren en terra: e repo
sallen allí alguns dies per la gran
congoixa dela mar que pallat ha
uien: e dels combats dels mozos.
iſbelip e Tirant lin feren infinit
des gracies: e digueren que per cō
tentarlo hrien ab la senyoria. Lo
Rey los trague en la Ciutat: e feu
los molt be aposentar e seruir de
molt bones viandes e de altres co
ses pertanyents per ahomens qui
hixen de mar. Empero iſbelip p
consell de Tirant dix al Rey que
no aturaria en la posada fins que
hagues vista ala Reyna. E lo Rey
ne son molt content. Com foren
alt en lo palau la Reyna los rebe
ab cara molt assable e la filla la In
fanta. E tornats en la posada troba
ren la legons fill de Rey era meret
redoz. Apres cascun dia ala milia
e apres dinar erē ab lo Rey en spe
cial ab la Infanta. La qual mo
straua cara assabilitat als strāgers
que anauen e venien: que per tot lo
mon se parlaua dela sua molta vir
tut. E praticāt cascun dia en la cort
del Rey e ab la Infanta: iſbelip
se enamoza molt de ella: e ella per
semblant dell. Empero iſbelip e
ra tant vergonyos com era dauāt
ella: que scassament gosaua parlar.
E com ella lo posaua en rahons
algunes noy sabia respōdre. E Ti
rant prestament responia per ell: e

debia ala Infanta: **E** senyora qui
na cosa es amor: aquest **I**shelip
com som ala polada o fora de ag
james la sua boca se cança en dir la
bors e bens evirtuts dela senyoria
vostre: e coz vos es present ab grā
trebal pot parlar de lobres d amor
Lecrament vos dich que si yo fos
dona: e trobas algu ab aquesta gē
ril calitat: e conegues en ell esser ho
me disposst e de antich linatge: yo
deixaria de amar atots los altres e
amaria vn tal com aqst. **N**ay **L**i
rant dix la Infanta vos be dieu:
empero si naturalmēt li ve de esser
grosser de la pzoia natura: quin
plaer quina consolacio pot esser a
vna donzella que tot hom se rigua
dell: e li donen sus hi mat en la dar
tera casa. **P**er amor de mi nom di
gau tal raho: car per mon belirvol
ria home qui fos entes: e compoz
tariaans en stat hi en linatge e que
no fos grosser ni auar. **S**enyora
dix **L**irant natural raho dieu: em
pero aquest no seu en aqueix bāch
q vos dieu: aqst es joue: e de pochi
dies: e vell de seny: liberal: animos
mes q tot altre: molt affable: e gra
cios en totes coses: en la nit se leua
e nom leixa reposar com volria: la
nit li par vn any: lo dia li es deli /
tos: si plaer li vull fer no hauē apar
lar sino dela senyoria vostra: si ago
no es amor: sino digaume que se /
ria. **S**enyora amau aquijs ama:
e de tot cert aquest es fill de **I**lley
ab vos equal quins ama mes que
ala sua vida. **E** sino parla tant coz
la senyoria vostra volria per mil /
loz lon deureu tenir: guardau vos
senyora de aquells homens qui ab

gran ambacia e ab atreutimēt gosen
requerir a dona o adonzella: e tal a
moz coz aquesta no es gens bona
car amor que pst es venguda mea
prest es pdua: e tals com aquesta
son dits homens cossaris qui van
aroba de tot hom. **D**aume vos se
nyora home qui ab gran temoz e
vergonya ve dauant la senyora e el
callament li pot exir la paraula d la
boca: e ab les mās plenes de temoz
diu lo que vol dir. **L**irāt dix la In
fanta per la molta amistat que vos
teniu ab **I**shelip seu be de aseurel
en la cadira de honoz: ab lo noble
orde d caualteria que teniu vos no
porieu dir sino lo be que de vos se
pertany: e perçous ne tinch per mil
loz. **M**as no pēseu sia dona que cre
gua de lauger: ans si res hauiā de
esser hi volria posar les mans fins
als colzes en sentir e saber la sua pra
tica: stat: e condicio quina es: e si se /
ria per dar cōsolacio ala mia ania
en aquest mon: empero los meus
hulls contents son dela vista dell.
Lo meu coz se combat ab mi: e la
experencia me manifesta que es a
quell que yo cōtemple de esser gros
ser e auar: les quals dos malalties
son incurables. **E** senyora qui en
totes les coses del mon vol molt
subtilmēt mirar moltes voltes li es
deue que eleget la mes rohin: e en
special en les amors honestes e li /
gites. **E** no son passats tres dies q
passejāt nos lo senyor **I**lley vostre
pare e yo p lo jardí parlā de molts
stats de princeps dela crestiandat:
e de moltes altres coses: e venguez
aparlā dela senyoria vostra dient
me cō volia en la vida repartir tot
l. i.

son stane per la molta amor que lo
pare naturalment ama los fills: en
special auos qui lou donzella que li
sou stada costemps molt obedient
vos vol donar de totes les terres ol
ducat de Calabria en temps ab. cc.
milia ducats: e aço desijaua molt
veure de vida sua: per ço que com la
sua anima se partiria del seu cors a
coniolada sen anas. Yo veient la
bona e recta intencio sua loy lohi:
per ço com la senyoria vostra es me
reixedora de molta dignitat e ho
nor exelcia. Perque supplich a vo
stra altesa que algües hores dispo
stes me vullau dar audiencia: e no
pendre enuig de res que yo digua
ala senyoria vostra. Car yo veig a
çi venir en la cort del senyor Rey
embaxadors del Papa per contra
ctar matrimoni de son nebot que
volè dir alguns seria fill ab vostra
altesa: e daltres parts ni veig del
Rey de Napols: del Rey Don
gria: e del Rey de Chipre. E enca
ra q yo no ringua poder del crestia
nissim e supior en dignitat de tots
los Reys dela cristiandat lo Rey
de França: vull contractar ab vostre
pare e ab la altesa vostra de aquest
matrimoni. Gran cosa es senyoria
ab los hells corporals poder veu
re si es coixo o tort o alefiat de algu
de sos membres: si es vell o jove: o
si es de bona gracia o de mala: o si
es valèr o couart: de totes aquestes
coses e moltes altres en que natu
ra pot fallir la altesa vostra ne hau
ra de estar arelacio daltre quius po
ra dir tot lo contrari del que sera.
Savia e discreta vos veig senyoria
e mes sabèr que tota altra: e per tal

vos tinc. E no pensè la senyoria
vostra que per yo esser seruidor de
Philip digua nengunes coses fi
cres ne manleuades: que de totes
les que damunt he dites podeu veu
re totes les perfeccions en aquest.
Mas per la vostra grandissima e
alta dignitat de perfeccions que la
vostra singular psona poseheix sou
mereixedora de seure en cadira em
perial: e s'osimela ala corona de França
per esser de major altesa ans que
al imperi Roma. E he les mostra
da per experiencia la gran dignitat
del Rey de França: que les armes
no li foren donades sens gran cau
sa: car per manament de nostre se
nyor li foren trameses per vn an
gel tres floz de liri al Rey de França
que les fes. Lo que nos lig que
james per angel sien stades trame
ses anegun Rey. Dòchs senyoria
la senyoria vostra pot pendre part
del mundanal e del spirtual: e de san
ctedat sera complida la vostra excel
sa psona per causa de aquest infant.
E qui es aquella qui pugua haue
re gloria en aquest mon: e paradís en
laltre. En aço vengue la Reyna e
e torbals de les delitoses rahons.
Com aguerè stat vn poch spay dix
la Reyna a Tirant. Cavaller vir
tuos no es passada vna hora quel
senyor Rey e yo parlaem de vos
e de les cavalleries vostres: e lo Rey
vol vos acomanar vn gran fet en
que li va molt aell e a mi: e yo rich
per tal que si vos ho empzeneu que
volreu ala honor vostra exte axi cō
de bon cavaller se pertany: empero
p esquitar los molts duptes que v
sō: yo y dare tot aquell impedimēt

que poze. Senyora dix Tirant vo
stra excellencia me parla tan cubert
que yo no se quey pugua respōdre:
si ja no havia altra doctrina mes
clara dela que la altesa vostra ma
dit: empero lo que yo poze fer per
la excellencia vostra ab consenci /
ment del senyoz Rey ho fare de
molt bona voluntat fins aportar
ne la creu al coll. La Reyna li re /
gracia molt la sua bona voluntat.
Tirant pres comiat dela Reyna
e dela Infanta: e com son en la sua
posada congoixauas molt que la
nau fos adobada perque pogues
prestament partir. Tirant veu dins
en alta mar venir vna nau: e ans q̄
anas amenjar volgue saber noues
e trameshi prestament vn bergan
ti armat: qui ana molt prestament
y torna. E diguerenli cō aq̄sta nau
venia de Alexandria e de Barut: e
que hauen tocat en la ylla de Chi
pre: empero que en Rhodes no ha
uien pogut tocar tanta era la mul
titud dels moros que la tenien ase /
ejada p̄ mar y per terra: hon hi ha
uia moltes fustes de Benouelos
qui guardauen lo port: e la Ciutat
de Rhodes que estaua en fort punt
que ja no tenien res que menjar: de
pa passats.iii. mesos havia que lo
Mestre ni negu del castell: ni dela
Ciutat menjat non hauen: e no
menjauen sino carn de cauall: e tan
bon dia sin podien hauer: e crehiē
verdaderament que en breus dies
se haurien aretre als moros: e ja s̄
foren donats: sino que lo Solda
nols havia volguts pendre amer
ge. Com Tirant sabe aq̄stes noues
entra en gran pensament: e com a

que molt pēsat delibera carreguar
tota la nau de forment e daltres vi
tualles: e que anas a socorrer la Re
ligio de Rhodes: e axu feu. Presta
ment trames per mercaders e do
nals tanta moneda que carreguarē
la nau de forment e de vins: e de
carns salades. Com lo Rey sabe
aço trames per Tirant e dixli son
voler ab paraules de semblant stil.

Capítol. cl.

Com lo Rey de Egiptia pregu
a Tirant quel acollis en la sua nau
per passar al sanct sepulcre de Ier
usalem.

Er lo bon grat que
tinch de vos Tirant
e per la molta virtut
que en vos tinch co
neguda me obliga
que desige fer per vos alguna cosa
queus fos accepte: he⁹ tndze amol
ta gracia queus vullau amparar de
mi: que no sera cosa ninguna queus
sia deneguada: car yous ame heus
vull tenir en compte de vn germa
o fill per los actes queus veig fer d̄
virtuos caualler: qui son tals: e de
tan grā renom e fama: que sou me
reixedor de hauer premi de nostre
senyoz deu en aquest mon: e en l'al
tre la sua eterna gloria. Car la glo
ria dela vostra ampla posa en grā
delectio ators los princeps dela cre
stiantat: que en tan gran necessitat
no han volgut socorrer lo Mestre
de Rhodes. E si la diuina bondat
me feliçia gracia quem donas a sen
lz.ii.

cit en aquest sanct viatge la sua eter
na vida: per yo poder anar ab vos
ala sancta perdonança de Hierusa
lem desfregar perço que de negu co
negut no ha: e aço seria cosa queus
renozia ames grat que sim daueu
vn regne: e de tota la vida mia vos
ne restare obliguar: perque prech
ab molta amoz que no mo bene /
guen: e haia de vos tal resposta cõ
dela vostra acostumada virtut le
espera. Acabant lo Rey seu princi
pi Tirant a vn tal parlar. Vltra
gloria seria per mi que la excellen
cia vostra me volgues pendre per
seruido: com de germa o de fill yo
non lo mereixedo: neus ho he ier
mit: e fas infinides gracies ala excel
lencia vostra dela bona voluntat
vostra: si la necessitat mo requeria
me ampraria dela altesa vostra: cõ
si fossen mon natural senyor aqui
tota ma vida agues servir: heus ne
beles mans. De anat en la mia
nau senyor: la nau: los bens meus:
e la persona es tot dela excellencia
vostra: e poden manar e ordenar
de tot axi com de cosa vostra pro
pia: car senyor yo desige luir la al
tesa vostra: e obeir de tot lo que ma
neu. Empero senyor la principal in
tencio mia com yo parti de ma ter
ra son ab proposic leal e verdader
de anar en lodes: e locozrer aquel
la sancta religio: la qual esta en pñt
de esser del tot desolada: e aço per
causa dels cruels genouesos qui so
lament los plau la gloria dels ven
guts: e no dels vengedors: no tenint
clemencia ne pietat ha llur proisme
crestia: ans fan part manifesta ab
los infels. Tirant dix lo Rey yo

veig la vostra sancta intencio he bõ
proposit: e feu com acaualler singu
lar e catholic crestia: yo so be con
tent del merit dela vostra ampresa
la qual es sancta justa e bona: e per
ço tinch yo ara molt major volun
tat de anarhi ab vos: heus vull a
judar de tot mon poder de totes
les coses per auos e ala vostra am
presa necessaries. E Tirant lin feu
infinides gracies: e axi restaren de
acort: e Tirant supplica al Rey fos
õ la merce entras dins la nau: e mi
ras qual apartamēt mes li plauria
Com lo Rey ague mirada la nau
elegi li fos feta vna cambra prop
lo arbre: perço com alli va la nau
mes segura com corre fortuna. En
tre lo Rey e Tirant calcun dia pas
sauen moltes rahons õ moltes co
ses: e vengueren aparlar del Philip
lo qual Tirant desijaua que fes ma
trimoni ab la Infanta ab lo dot q
lo Rey li haia dit. E lo Rey ve
niay be p liguar se ab la casa de Frã
ça e dix: Tirant de aquests afers yo
no clouria res sens voluntat de ma
filla perque aella te de servir: e si ella
es conteta per ma part vos offir lo
matrimoni: e darlihe tot lo que li
he offert: yo de bon grat ne parlare
ab la Reyna e ab ma filla: e sabuda
llur intencio ans de nostra partida
lo matrimoni se fermara. Lo Rey
seu venir en la sua cambra ala Rey
na e ala filla: e dixlos semblants pa
raules. La causa Reyna e vos ma
filla perqueus he fetes venir axi: es
per manifestarvos la mia breu par
tida: car yo tinch deliberat ab lo di
uin auxili de anar en companyia
de Tirant ala sancta perdonança

del sanct sepulchre de Jerusalem:
e perque conegut no sia novull por
tar ab mi sino vn gentilom quin
serueixqua: e perque la vida e mort
mia esta en les mans de nostre ie
nyor deu: volria q'ans de ma par
tida vos ma filla fosseu collocada
en matrimoni que restasseu conten
ta e cōsolada: e que yo en ma vida
ne hata aquest plaer: e si aquest fill
de Rey que aq' es volem per liguar
nos en germandat ab lo mes alt
Rey dela crestiãda: yo so cert que
ab consell e ajuda de Tirant: y ab
la volutat que Phelip hi mostra
la cosa vèdra a bona cōclusio. Do
nam de parer dix la Infanta: que la
senyoria vostra sap be com la nau
passaran. xv. dies que no haura a /
cabar de carreguar: ne sera en orde
per partir: e dins aquest temps la
alcia vostra ab consell de mon on
de e germavostre lo Duch de Me
cina poreu concordar lo negoci:
putx lo Duch se spera esta nit o de
ma esser aq'. Molt be dieu ma filla
dix lo Rey: e raho es quey sia o'ma
nat. Perdonez la alcia vostra dix
la Infanta: que putx la excellencia
vostre te deliberat de anar en aq'st
sanct viatge deureu fer vna gran
festa: así que Tirant e tots los de
la companyia com sereu dins mar
vos serueixquen de milloz volun /
tat: e d'altra part si venia en orelles
del Rey de França conegues que
la alcia vostra fa mencio de son fill
Phelip: e diumenge qui ve sia ma
nada celebrar festa e sala general /
que dure. iiii. dies: que les taules esti
guen parades nit e dia: e que conti
nuament trobassen viandes abun

dantmet p'atots aquells qui venie
hi volguessen. Per la mia se ma fil
la dix lo Rey: vos hi haueu milloz
pèsat que yo no hauria: e so molt cō
tent ques faça: e perquāt stich molt
occupat p' causa dela mia partida
en deixar lo Regne en bon statmet
e que negu no pugua res sentir óla
partida mia per los grans incōne
nients que seguir sen porien com si
am en terra de moros: e per tots a
quests sguarts volria vos ma filla
hi tinguesseu les mãs en ordenar
ho. Lo Rey prestament feu venir
lo major dom e los compradors:
e manals que fessen tot lo que la fil
la Ricomana los manas. E ells
digueren que eren cōtents. Totes
les coses per la Infanta foren molt
be ordenades e deussades de mol /
tes e diuerses maneres de viandes
per mostrar la sua gran discrecio.
E aquesta festa no son ordenada
per la Infanta per pus: sino p' pro
uar a Phelip e veure en son mejar
quin cōport febia. Lo dia assignat
del solenne conuit la Infanta ha
via ordenat: q' lo Rey e la Reyna
e Phelip hi ella: tots. iiii. menjassen
alt en vna taula: e lo Duch de Me
cina e Tirant e tots los altres com
tes e Barons: e les altres gents mē
jassen mes baix dela taula del Rey
Elenint la vespza dela festa lo Rey
trames dos cauallers a Phelip e
a Tirant p'reguantlos que per alē
dema ala missa e al dinar fossen ab
ell. E ells ab molta hūilitat accep
taren lo conuit. Per lo mati ells se
abillaren lo milloz q' poguerē e tots
los seus p' lo semblant: foren al pa
lau e feren reuerencia al Rey. E lo
lz. iiii.

Rey ab gran affabilitat los rebe: e
 pres a Phelip p la mare lo Duch
 de Medina a Tirant: e axi anaren
 fins ala iglesia. Com lo Rey fon
 en la lla capella demanarenli licen
 cia de anar acompanyar ala Rey
 na e ala filla. E lo Rey fon molt cõ
 sent. E acompanyantles Phelip
 pres del braç ala Ynfanta per starli
 prop. E Tirant nos partia prop
 de Phelip per duple que no fes: o
 que no digues alguna oajania que
 vingues en delgrat dela Ynfanta.
 Dixa la missa e lo Rey tornat en
 lo palau ab tots los altres. Lo di
 nar fon prest. Lo Rey se asigue en
 mig dela taula: e la Reyna al seu co
 stat: e lo Rey per fer honoz a Phel
 lip lo feu seure al cap dela taula: e la
 Ynfanta dauant Phelip. Tirant
 volia restar de peus per star prop
 de Phelip. E lo Rey li dix Tirant
 mon germa lo Duch de Medina
 vos sta sperant que nos vol seure
 sens vos. Seyor sia de vostra mer
 ce dix Tirant manarli ques segua
 car en tal festa coz es aquesta de ra
 ho es que yo haja aseruit asill de
 Rey. La Ynfanta no ab prou paci
 encia li dix ab la cara vn poch ira/
 damo cureu Tirant de star tostipe
 en les faltes de Phelip: car en la
 casa del senyor Rey mon pare hi
 ha prou cauallers quil servirã: e no
 fretura esser hi vos. Com Tirant
 veu la Ynfanta parlar ab passio e e
 ra forçat de anarsen: acostas ala o
 rella a Phelip e dixli. Com lo Rey
 pendra aygua e veu que la Ynfan
 ta se leue e done del genoll en terra
 hi ab la ma te lo bag: feu vos lo q
 ella fara: e guardau vos defet al /

guna grosseria. E ell respos que fi
 raria. Tirant sen ana. E com tots
 foren assegurs: portaren la aygua
 mans al Rey. E la Ynfanta dona
 dels genolls en terra: e prenguevn
 poch del bag. E Phelip volgue
 fer per lo semolã. Empero lo Rey
 nou volgue cõsentir. E tal orde ma
 reix serua en la Reyna. E ventint al
 lauar dela Ynfanta ella pres la ma
 a Phelip perque en temps se laua
 sen. E Phelip vñant de cortesia e o
 genilea dix que no era rahoe dona
 del genoll en terra: e volgueli rente
 lo piar. Empero ella james se vol
 gue lauar fins que los dos se laua
 ren en temps. E ells portaren lo pa
 e polarelo dauant lo Rey: e acalcu
 dells: e negu noy roca sperant que
 portassen la vianda. Phelip com
 veu lo pa dauant ps cuyt adameru
 ganiuer: ps vn pa e lescal tot: e feu
 ne. xii. lesques grãs e adobales. E o
 la Ynfanta veu tal entrames nos
 pogue detenir de riure. Lo Rey e
 tots los qui alli eren. E los caual /
 lers jouens qui servien fehen vn
 joch mortal a Phelip. E la Ynfan
 ta ques cõcordana ab ells: fon for
 çat vingues a noticia de Tirant. p
 so com no partia james lo holl de
 Phelip. Enas correns de taula e
 dix: per mō deu Phelip haura fal
 lit en la honoz que deu haueu sera
 alguna gran bajania: e posas al co
 stat seu dauant la taula del Rey sti
 gue mirant acasuna part dela tau
 la: e veu les lesques ol pa que Phel
 lip haura taillat: e veu que lo Rey
 ni negu no hauen tocat en lo pa:
 prestament presumi la occasio de /
 les rialles Tirant li leua prestamēt

les lesques mes ma ala boca: e tra /
gue. xii. ducats en oz e posa en calca /
na lesqua vn ducat: e feu ho donar
a. xii. pobres. Com lo Rey e la In /
fanta veren lo que Tirant havia fet
tots cessaren de riure. Dix lo Rey
a Tirant quina significança tenia
lo que havia fet. Senyor dix Ti /
rant com haure complit lo quey
tinch afer ho dire a vostra alteza:
Tirant dona totes les lesques cal /
cuna ab son ducat: e la darrera se a /
costa ala boca e dixhi vna auè ma /
ria: e donala. Dix la Reyna molt
me plauria saber aquest entrames.
Respos Tirant en la següet forma.

Capitol. cii.

Com lo Rey de Sicília feu vn
conuít a Phelip e a Tirant ans
que partissen. E com Tirant repa /
ra vn gran defalt que Phelip ha /
uia fet.

Senyor la excellència
vostra sta admirada
e tots los altres: delq
Phelip ha fet pncipi
e yo he feta la si sabet
ne tots burla: e la causa de ago seny /
or es pux la alteza vostra ho desija
saber: q los crestianissims senyors
Reys de França per les moltes gra /
cies que obteses han dila immentia
bondat de nostre senyor deu insti /
tuhiren: que tots los llurs fills an /
que rebessen lo orde de caualleria
al dinar ans que menjen lo primer
pa quels posen dauant ne fan. xii.
lesques: en cascua posen vn real dar /
gent: e donen ho per amor de deu
en reuerència dels. xii. apostols: e coz

han rebut lo orde de caualleria po /
sen en cascua lesqua vna peça d oz
e fins al dia de hui ho pratiqn tots
los qui ixen dela casa de França: e
per ago senyor Phelip ha taillat lo
pa e na fetes. xii. taillades pque cal /
cu apostol haja la sua. Si deu me
salue la vida dix lo Rey aquesta ca /
ritat es la mes bella que yo james
hois dir: e yo qui so Rey coronat
no fas tanta caritat de vn mes. La
vianda son venguda. La Infanta
dix a Tirant que sen anas adinar
e Phelip coneixent son gran def /
falt: e la discreta reparacio que Ti /
rant feta li havia en lo menjar tin /
gues esment: que no menjaua sino
tant com la Infanta fehia. E com
se foren leuats de taula se pres apaz /
lar la Infanta ab vna donzella sua
de qui ella molt fiaua: e ab vna po /
qua de ira ab amor mesclada feu
pncipi atal lamentacio.

Capitol. ciii.

Lamentacio que feu la filla del
Rey de Sicília apzes del conuít.

Des fort pena la mi /
a: que aquest Tirant
es fet enemich de mō
voler q solavna hoza
yo no puch ab Phel /
lip parlar: que si li fos fill o germa /
o natural senyor nol tendria tan
aprox: que temps no tinch en dirli
raho neguna q ell nos pose en les
nostres rahons. Tirant vesten
ab la tua nau: e sies benaueturat en
los altres regnes: sol me letxa aphe /
lip per repos dela mia aia e cōsola /
lz. iiii.

cio de ma vida: car sino ten vas to
 stemps viure en pena: car ab la tua
 gran discrecio repares les indiscre
 cions dels altres. Diques Tirant
 e perque tant me enuiges: car si ja /
 mes has amat en algun temps: deu
 ries pensar quant es gran repos pra
 cticar de rahons afoles ab aquella
 persona que hom ama: e yo fins a
 gi james he sabut ni he sentit les pas
 sions de amor: bem era placent lo
 festejar y esser amada: mas com
 pensaua que eren vasalls e dela casa
 de mon pare tant me estimaua ellet
 loada com eiser amada. Mas ara
 miserable de mi que com vull doz
 mir no puch: la nit es mes largua
 que no volria: res que meje no lenc
 dolg: ans me par amarch coz afel:
 les mies mans inutils me desdeny
 en que nom volen ajudar aliguar:
 la mia aia no te prou temps per a
 pensar: sola desige sempre star: que
 negu res nom digues: si ago es viu
 te no se ques sera morir. E ab tals
 e semblants paraules la enamora
 da Infanta se lametava: derrocat
 destillades lagremes de aqlls bulli
 qui moltes flames de focs hauien
 enceses en lo coz de Phelip. E star
 ab aquest trist continent la Infanta
 p la sua cambra entra lo Rey e son
 germa lo Duch de Medina. Lo q
 restaua p visrey e loctinent general
 de tot lo Regne. Com foren dins
 la cambra lo Rey la veu star ab la
 cara e gest molt adolorit: e dixli: q
 es ago la mia filla coz estan axi vos
 adolorida. E com senyor no tinch
 gran rahon dix la Infanta q la seny
 oria vostra stigua per partir: que fa
 re yo desconsolada ab quim acoso

lare: en que pendra repos la mia /
 anima. Diras lo Rey deuers son
 germa e dixli: Duch queus par de
 la humanitat com se lent: e la pro
 pia lanch nos pot tornar aygua:
 lo Rey ab paraules de molta a /
 moz aconorta ala filla tant coz po
 gue. E trameteren per la Rey na q
 vengues. E tots quatre tingueren
 llur consell. E lo Rey seu principi a
 vn tal parlar.

Capitol. ciuii.

Com lo Rey de Ligilia coma
 na la muller e la filla a son germa
 lo Duch de Medina: e pregual que
 digues lo parer seu en lo matrimo
 ni de Phelip e de la filla.

Dix la bona sort mia
 ha ordenar: e ala diui
 na prouidencia plau
 que aquest sanct viat
 ge scusar nos pot: la
 mia aia sen va aconsolada: puix lo
 meu germa resta agi en loch meu:
 qui es la mia propia anima al qual
 prech queus tingua per recomana
 des en tot lo q manareu e ordena
 reu: e aquest sja lo major plaer que
 fer me poza: e mes vos pch Duch
 que digau vostre parer en aqst ma
 trimoni de Phelip puix deu lons
 ha agi apozar: e dieunos la intencio
 vra e dona fi a son parlar. Senyor
 dix lo Duch puix ala excellencia vo
 stra plau e ola senyora Rey na que
 yoy digua mon parer so molt con
 tent: e q dich com ales dozelles los
 parlen algun matrimoni de que el
 les se contenten: e tan prest no ve a
 conclusio segons lo aperit e llur vo
 luntat: resten molt agreujades. E

puix la altesa vostra va en aquesta
ianeta perdonança e **Phelip** hiva
tanbe: lo de parer que aquest matri
moni se deuria fer ab consentimēt
de ion pare: e de la mare: e la senyo
ria vostra trameta per **Lirāt**: e feu
li scriure lletres al **Key** de França d'
aquest matrimoni li lliuēda en pla
er: perque no fagam dela cōcordia
dicozda: e dela pau guerra: perque
no pogues dir que per son fill euer
moit joue e de poca edat lo agues /
len enganar: car li era ma filla mes
la stimaria dar a vn caualler abvo
luntat de los parents: ans que dar
la a vn **Key** contra volūtat del seu
poble. Lo **Key** e la **Keyna** tingue
ren per molt bo lo cōsell del **Duch**
e la **Infanta** de vergonya noy go
sa contradir: e d'altra part son con
tenta que tan prestament nos fes:
perço com volia hauer major expe
riencia de **Phelip**: perque nol tēti
a prou conegut: e concordas ab la
voluntat de tots. Prestament tra
meteren per **Lirāt**: e recitarēli lar
guament tot lo consell que hauien
tengut sobre lo matrimoni. E **Lirāt**
los loha lo bon deliber que ha
uien tengut: e resta lo carrech a **Lirāt**
de scriure. E scriui lletres al **Key**
de França narrantli larguament la
forma dela cōcordia del matrimo
ni si aell era placent. Lo **Key** feu ar
mar vn bergant p passar en la terra
ferma: qui ana ab les lletres dret ha
Dumbli. La nau de **Lirāt** son bē
carreguada de forment e de altres
virtualles. Com lo berganti degue
partir lo **Key** feu demostracio que
sen anaua ab lo berganti: e tanca
dins vna cambra que de negu no

fos vist. E posaren fama que ana /
ua la via d' **Roma** per parlar ab lo
Papa. E en la nit **Lirāt** feu recol
lit lo **Key** e **Phelip**. Com tota la
gent son recollida **Lirāt** ana apē
dre comiat dela **Keyna** e dela **Infanta**
e de tots los dela cort. E la
Keyna feu molta honoz a **Lirāt**
e prequal que volgues tenir per re
comanat al **Key**: perq̄ era home d'
delicada complexio. Senyora dir
Lirāt no duple la senyoria vrā:
que sera per mi axi seruir com si fos
mon natural senyor. E la **Infanta**
loy recomāa molt: la qual resta ab
molta dolor e pensament: e aço per
causa del **Key** son pare que sen ana
na: e molt mes per la amor q̄ tēti /
a a **Phelip**. E en la primera guay
ta la nau feu vela: e ixquerē del port
ab molt bon tēps: e agueren lo vēt
molt prosper: que en .iiii. dies passa
ren lo golf de venecia: e fozen en vi
sta de **Rodes**: e anaren al castell de
sant **Pere**: e aqui surgiren per spe
rar vent que fos vn poch fortūal.
E **Lirāt** acōsell de dos mariners
que de la terra hauia portats: qui a
mauen molt la honoz sua: com ve
ren lo vēt larguer e bo: en la nit do
naren vela e dematī apuntant la
alba ells fozen en vista de **Rodes**
molt prop. Com les na^o de **Geno**
uesos veren aquella nau venir pen
saren que era vna de dues que ha
uien trameses per portar virtualles
per al camp: e vehien que venien de
levant: no podien pensar que ne /
guna altra nau tingues atreuimēt
de venir en mig de tantes na^o com
en lo port stauen. La nau se acostā
e com son prop delles carregua de

rantes veles com podia portar: en
 aço conegueren los Genouesos: e
 en lo galip dela nau que no era de
 les sues: posarense en orde del que
 pogueren. Empero la nau los fon
 tan prop que negua nau no pogue
 alçar vela: e aquesta auels plenes
 passa per mig de totes les naus al
 lux despit. Empero ells foren ben
 servits de lances e de passabozs e d
 molts colps de bōbardes: e de tot
 lo que en la mar se vsa: e Tirant
 mana al timoner e al nauchet que
 no voltairen la nau: sino que donas
 sen la proba en terra endret dela
 ciutat en vn arèal quey ha peguat
 ab la muralla: e auels plenes do
 naren alli. Com los dela ciutat a /
 gueren vist la nau donar la proba
 en terra pensarense que fos deles
 dels Genouesos q̄ acordadament
 agues dat en terra p̄ pendre la Ciu
 tat. Tota la gent cuyta en aquella
 parte combatienlos molt braua /
 ment. E los deles naus los com /
 batien d'altra part: que ells stauē en
 prou congoixa. Fins atant que vn
 mariner ana prestamēt e pres vna
 bandera deles de Tirant: e alçala.
 Com los dela ciutat veren la ban
 dera detinguerense que no feren ar
 mes. Prestament feren saltar vn
 home quils dix com aquella nau e
 ra de socors. Com los de terra sa
 beren q̄ lo capita dela nau era Fran
 ces: e portaua la nau carreguada d
 forment per socorrer la ciutat: ana
 ren ho adir al Mestre. Lo qual sa
 buda la bona noua se agenolla en
 terra: e tots los qui ab ell eren: e fe
 ren labozs e gracies ala diuina pro
 uidecia com era stat en recozt dels

que nols hantia oblidats. Lo Me
 stre deualla del castell ab tots los
 cauallers. E los homens dela ciu
 tat ab caleques entraue dins la nau
 per traure forment: e posauenlo en
 borigues. Lo Mestre com hague
 aguda verdadera relacio q̄ era Ti
 rant: ringue gran desig de veurel co
 neixent per experiencia la moltavir
 tur sua: e mana ados cauallers del
 orde dels majors quey eren: que a
 nassen ala nau e q̄ preguassen a Ti
 rant de part sua que volgues exir en
 terra. Los cauallers pujaren en la
 nau e demanaren lo capita. e Ti
 rant axi com aquell qui era prach
 e cortesa los rebe ab molta honoz
 Los cauallers li digueren sem /
 blants paraules Senyor capita lo
 senyor Mestre es deuallat del ca
 stell e es en la Ciutat quius spera: e
 pregaus li fagau gracia d̄ exir en ter
 ra: per la virtuosa fama que de vos
 ha horda mēcionar desija molt la
 vostra vista. Cauallers senyors dix
 Tirant direu amon senyor lo Me
 stre que molt prest yo sere ab la se
 nyoria sua: que ja fora exit aferli re
 uerencia: sino que spere que haja fet
 aleujar la nau: perque tinch dupre
 que ab lo gran carrech que se nos
 obza: ques perda lo forment: e la
 merçe pzengua carrech depotar en
 segur lo formēt que trauben. E vos
 altres cauallers vos pch me fagau
 dues gracies: la vna es que per gen
 tilea vullau pēdre vna poqueta col
 lacio ab mi: la segona que dos gen
 tils homens meus sen vagen en cō
 panyia vostra: perque de necessitat
 tenen aparlar ab lo senyor Me /
 stre ans que yo ixqua en terra.

Capità senyoz dix lo vn caualler: dues coses nos demanau que no⁹ pode eiser denegades. La pmera es tan deliroia per anoiatres: que per acors los dies de nostra vida vos restarem obligats. **E** **L**irant quey hauiá ben prouehit en lo país sat dia en fer coure moltes gallines e altres maneres de carns nábzes: e aquils dona be amējar. **E** aells paregue eiser toznats de mozt ant da. **E** **L**irant hague prouehit ab lo seu major dom e ab los sziudozs seus: que en la ciutat li agueren vna gran polada: e allí feu aparellar ó menjar per al Mestre e al alReligio perque labia queu hauien molt mester: e per caula de aço **L**irant se ó tingue que no volgue extr en terra fins q lo dinar fos aparellat. **C**om los cauallers sen volgueren anar **L**irant pres dos gentils homēs dels seus e dix los: que en secret parlaſsen ab lo Mestre: e que li diguessen coz ell portaua en la sua nau lo Rey de Lígilia: e **P**helip fill del Rey de França: qui anauen ala sancta perdonança de Hierusalem: si l'erien segurs en la sua terra. **C**om los gentils homens hagueren explicada la embaxada al Mestre ab aquella honoz e reuerēcia que aell se ptanyia. **L**o Mestre los dix semblants paraules. **G**entils homēs digau al virtuos **L**irant lo blanch que yo so molt content de tenir se / cret tot lo que ell volra e que en la mia terra ell no deu demanar seguretat ninguna: que yo vull que ell la tingua per sua: que los seus actes son stats de tanta virtut e singularitat: que ell nos ha guanyada tant

la voluntat: que es senyoz deles persones nostres e dels bens: e que en la mia terra vol prech que ell mane e ordene axi cō li fos **M**re de **M**o des: car tot lo que manara sera cōplit sens contradicció ninguna. **E** li vol lo ceptre dela justícia e les cla⁹ del castell e de la **L**irant de continēt li seran lliurades. **L**obzada la resposta **L**irant dels seus embaxadozs ne fen relacio al Rey de Lígilia de la molta cortesia del Mestre. **E** lo Rey e **P**helip desfregats iqueren en terra e anaren ala posada quels hauien aparallada. **E** **L**irant ieq molt be abillat: e deuillas en aqsta forma: so es ab gipo de brocat car meli: e lobze lo gipo vn gesaran de malla: e sobre lo gesaran vn jaquet dozebreria: e ab moltes perles qy hauiá brodades: ab spasa senyida y en la cama portaua la guarro / tera: e al cap vn bonet de grana ab vn fermail de molt grā stima. **E**n trant **L**irant dins la **L**irant troba lo Mestre en vna gran plaça: **L**irant anaua molt be acompanyat de molts cauallers axi del orde coz dels seus. **L**es dones e les donzelles stauen per les finestres e p portes e tarrats per veure q era aquell benauenturat caualler q de tan cruel fam los hauiá deliurats: e de penosa captiuitat. **C**om **L**irant foudauant lo Mestre feulí honoz de **M**ey: fica lo genoll e volgueli besar la ma. **E**mpero lo Mestre non consentí: e per bon spay stigue / ren altercant. **L**o Mestre lo pres per lo braç leual de terra: e besal en la boca ab molta amor affable. **A** qui passaren moltes rahons en /

presència de tots recitantli lo Mestre los grans combats que lo Solda nit e dia los dauè per terra e los Genouelos per mar: e com stauen de hoza en hoza p dar se per la stre ma fam que tenien: e nols era possible poder se mes sostenir: que tots los caualls e altres animals se hauien menjats: fins als gats q amara uella sen trobas hu: moltes dones pnyades se son afollades: e los petits infants se moren de fam: a questa es la major miseria quen lo mon sia itada. Acabant lo Mestre de recitar los passars mals Tirat feu principi a vn tal parlar.

Capitol. cv.

Com Tirat arriba en l'odes ab la nau e la socoregue.

Les vostres justes preguaries reuerendissim senyor: e les dolors / les lagremes del aflicto poble han mogut la immensa e diuina bondat de nostre senyor deu: de hauer clemencia e pietat dela senyoria vostra e de aquesta prospera e benauenturada l'eligió: que no ha permes ni permetra que sia destruida p mans dels enemichs d'la sancta fe catholica. E alegres la merce vostra: que mijançam lo diuinal auxili presta / met tota aquesta morisma fora de tota la ylla. Mas perquant a la major necessitat deu hom pmeracozer: suplique ala senyoria vo

stra me faça gracia: q en la casa vostra vullau pendre de mi vn petit dinar ab tots los que agi sō. Qualer virtuos dix lo Mestre vos me pregau de cola que es am i tant accept e d'licosa: que atesa la gran necessitat ab ifinides gracies la accept: car en tal punt stich que ab fatigua gran me poden exir les paraules dela boca: e deu me faça gracia queus ho pugua satisfet en tot be e honoz vostra. E pstantment en mig dela gran plaça Tirant feu polar moltes taules: e feu seure lo Mestre ab son stat e tots los cauallers d'la l'eligió. E lo Mestre pguia a Tirant ques volgues seure prop de ell E ell se scula q li perdonas la senyoria sua: q volia dar recapte ala gent e pres vn basto de major doz: e feu portar les viandes al Mestre: e donali dos parells de pagos e molts capons: e gallines de Ligilia que ha via portat. E aps feu donar a tots los altres compliment de totes coses. Com agueren comegat de menjar: Tirant mana tocar les trompetes: e feu fer crida que tots aqlls qui volgues sen menjar: e no tingues sen taules prestes alli se assegues en terra: que aqui los seria dar tot lo que haurien mester per ala humanal vida. E molt prestament se foren assegudes entorn dela plaça que era molt gran moltes dones e donzelles de honoz: e gran multut de poble. E Tirant dona orde que en poca hoza tots tingueren q menjar: e d'altra part Tirat trames moltes viades als q guardauen lo castell. E ab la ajuda de nre senyor q dōa complimēt dela sua gracia a

tot lo monde ab la bona diligencia
 de **T**irant tots restaren contents
 Loz lo Mestre e tots foren dinats
 la collacio fon presta de molts con
 fits per al Mestre e als cavallers.
Apres **T**irant feu traure d'la nau
 moltes botes de farina e feules po
 sar en mig dela plaça: e supplica al
 Mestre fos de la merce dos caval
 lers del orde ab los regidors dela
 Ciutat repartissen tota aquella fari
 na entre la gent popular: com ell
 ne tingues mes per forrir lo castell
 E mes lo supplica que fes posar
 en orde los molins: perque haura
 bon temps que no haviem molt: e
Tirant feu fer vna crida: que tots
 los qui volguessen farina que vin
 guessen ala plaça. Com la farina fō
 repartida feu repartir lo forment
 per cases segons los menjadors q̄
 tenien: al major dauen .vi. castigos
 e axi desminuhint segons les cases
 fins a hu. E p aquest orde mateix
 repartiren los olis: e los legums: e
 les carns: e de totes les altres coses
 de prouelio. Nos podia recitar les
 labors e benedictions que lo man
 suet poble dauen a **T**irant: que les
 deuotes preguaries que fehiem per
 ell eren sufficients apolarlo en para
 dis: encara que james altre be no a
 gues fet. Repartides totes les vitu
 alles: e la gent que stava molt con
 tenta: lo Mestre pregua a **T**irant
 quel aportas ala posada del Rey
 de **L**igilia e de **P**helip de França
Tirant fon molt cōtent: e trames
 los auisar perquels trobassen en or
 de. Lo Mestre e **T**irant entraren
 per la cambra: el Rey e lo Mestre
 se abraçaren: e feren se molta de bo

noz. E apres lo Mestre abraça a
Phelip: e lo Mestre los pregua q̄
 mudassen de posada que vègueissen
 apolar al castell. E lo Rey james
 se volgue mudar de allí: dient que
 ell stava molt be apolrat. **S**eyor
 dix **T**irant vespres fa puiauuosne
 en vostra fortalea e dema encendre
 en la guerra e en delliurar la ciutat
 e la ylla de aquesta morisma. Lo
 Mestre pres comiat del Rey e de
Phelip: e **T**irant lo acompanya
 fins prop del castell. Com fon nit
 secura lo castell e la ciutat estava ab
 molt gran luminaria: e grans ale
 gries de tocar trompetes tabals: e
 de altres maneres de instruments
 e les luminaries eren tan grās que
 dela Turquia les vehien. La
 fama ana per tota la terra com lo
 Solda havia pres lo grā Mestre
 de **R**odes ab tota la Religio: e lo
 castell e la Ciutat per les grans lu
 minaries que havienvistes. Aquel
 la nit **T**irant ab los seus feu guay
 ta enuers lo port. Les na^{des} dels **D**e
 nouelos stauen molt prop de terra
 en especial la nau del capita que ne
 stava mes prop q̄ totes les altres.
 E quasi enuers la miya nit vn mari
 ner se acostà a **T**irant e dixli: seny
 or que daria la merce vostra al qui
 en nom vostre cremas aquesta nau
 en la nit que ve qui mes prop d' ter
 ra sta: ques diu q̄ es del capita dels
Denouelos. Si tu tal cosa fas dix
Tirant: yo de bon grat te dare. iiii.
 milia ducats de or. Senyor dix lo
 mariner si la merce v^{ra} me promet
 ase de caualler d' darlosme yoy po
 sare tot mō saber: e si non fas me o
 bligue de essz catiu v^{re}. Amich dix

Tirant yo no vull que tu poses pe
nyozes negunes: m' obligues ane
guna cosa: car la infamia e vergo /
nya quen reportaras sino fas lo q
mas dit te sera prou punicio e pena
e de mi yot promet p-lo orde que
he rebut de caualleria: que si tu de
ma entre tot lo dia e la nit tu la cre
mes yot dare tot lo que te pro /
mes: e molt mes auant. Lo mari
ner resta molt content: pque ell ho
tenia per cert per la gran destrea q
tenia en la mar e en la terra. Al ma
ti ell dona orde en totes les coses q
havia necessaries. Com lo Mestre
hague hoïda missa vingue auenue
al Rey e a Phelip e a Tirat: e par
laren molt sobre la guerra: e delibe
raren moltes coses en vtil dela ciu
tadles quals deïxe de recitar per no
tenir p'olixitat. En caualler del oz
de molt antich qui era vengut ab
lo Mestre dix les següents parau /
les. Ami par senyors que puix la
senyoria vostra ha molt ben pro /
uehit: que la ciutat stara ben forni
da per alguns dies: que mō senyor
lo Mestre fes vn p'sent al grā Sol
da de moltes e diuerses maneres d
vitualles: per ferli perdre la sperāça
que te de pendrens per fam: e ara q
saben que aquesta nau es venguda
e apesat llur es entrada: coneguen
q'sta molt ben prouehits de totes
coses: e per volerlos fer mes plaer:
los ne volez fer part. Per tots los
magnanims senyors son loat e a
prouat lo consell del angia caualler.
E decōtinent ordenaren que li fos
sen tramesos. cccc. pans calents axi
com exrien del forn: vi e confits de
de mel e de sucre. iiii. parells de pa /

gos: gallines e capons: me: oli: e de
totes les coses que haviē portades.
Loz lo Solda veu tal present dix
als seus: cremat sia tal present e lo
traydoz quil tramer: ago sera causa
d fer me perdre ma honoz e tot lo
estat que tinch. Empero ell lo rebe
ab cara assāble: e feu gracies al Me
stre del que trames li havia. Com
cobzaren la resposta era ja hoza de
dinar: e lo Mestre que prenia son
comiat del Rey e dels altres dix lo
Rey: senyor Mestre vos fos cōt
dat abir del meu singular amich
Tirat: perqueus prech vos dinen
hui ab mi conuit de camp segons
homens qui no stan en libertat de
poder hauer les coses pertanyents
atal senyor com vos. Lo Mestre
son content de acceptar lo conuit:
e aturas adinar: e entre ells passā /
ren moltes cortelies: e dinarense ab
molt gran plaer: e tots los qui ab
lo Mestre eren venguts menjaren
en la gran sala: perque no volien
que veïen lo Rey. Com foren di
nats Tirant dix a Phelip que cō
uidas lo Mestre per al endema. E
lo Mestre ho accepta de bon grat.
Lo Mestre e Tirant dela posada
partiren anant regoneixent la Ciu
tat: perque Tirant volgue veure
e saber per hon escaramuçauen ab
los mozos: e cō ho ague tot vist pa
regueli prou bon loch per entrar e
exir. Com lo Mestre veu que era
hoza parits de Tirant: e recollis
al castell. E Tirant torna ala po
sada del Rey. E apres que ague /
ren sopat posarense en orde per a
nar a fer la guayra: e per veure lo
mariner si faria lo que havia d'fe.

Com fon quasi la mija nit e febla
molt gran scuredat: lo mariner tin
gue les coses prestes per cremar la
nau del capita: e feu ho en semblant
forma.

Capitol. cxi.

Com Tirat feu cremar la nau
del capita dels Demouelos: qui fon
canja que tots los mozos sen ana
ren de ylla.

Lausat mariner ha
gue fermat vn argue
en terra vora mar /
molt fort: apres ague
vna molt grossa gu /
mena e posala dins vna barqua ab
dos homens que voguauen: e ab
ell foren tres: e pres vna corda tan
grossa com lo dit de canem molt
larga. Com foren prop la nau q
sencien parlar los qui febie la guay
ta al castell de popa: feu decenir la
barca e despallas tot nuu: e senyis
vna corda: e posas en la ginta vn pe
rit coltell ben esmolat: perço que si
hauia atallar alguna corda queu
pogues fer: e posalse de part detras
que al nadar nol enuyas: e en la ba
hina del coltell ligua lo cap dla cor
da. Dana als qui restauē en la bar
ca que tostemps li donassen corda
Com ho ague tot ordenat lanças
en la aygua: e nadāt ana prop dela
nau que sentia molt be parlar los q
guaytauen. Lauozs mes lo cap da
uall la aygua perque no fos vist: e
aplegua ala nau hon sta lo timo: e

aquí se atura vn poch perque no te
mia que de negu pogues esser vist.
E mes baix del timo en cotes les
naus trobareu groises anelles de
ferro: perço com volen mostrar ca
rena: o volen spalmar: o com corré
gran fortuna es trenquen les agul
les del timo ligue lo timo en aquel
les anelles: les quals van cotes da
uall la ygua. E lo mariner passa la
corda per la anella: e pres lo cap de
la corda e tornalse aliguar: e posas
dauall la aygua e torna ala barca: e
ps lo cap dela corda e ligual al cap
dela gumena e vala molt be enle
uar: e portasen vn gran troç de seu
per enseuar la anella perço que pas
sas millor e no fes tãta remor: e del
xa manat que com aguessen cobrat
lo cap dela gumena que prengues
sen vn fus de ferre: e quel passassen
per mig dela gumena: perço com a
pleguas ala anella e no pogues pas
sar: que ell agues noticia q ells ha
uie cobrat lo cap dela gumena. E
tornas alçar en la aygua e torna
ala nau: e enseua molt be la anella.
E los dela barca tiraren la corda
prima fins arant q cobraren lo cap
dela gumena: lo fus son posat de fer
ro en la gumena: com son ala anel
la no podia passar. E onegue lo a
usat mariner que lo cap dela gume
na era en la barca: com li paregue
hoza anassen: ixque en terra e ligua
lo vn cap dela gumena en lo argue
e laltre liguarē ha vna barca gran
amanera de balaner que ja la tenia
plena de lenya e de tea ruxat tot ab
oli perque cremas be: posaren hi
fochs: e leixarenlo be engendre: e /
posarense Lent homens al argue:

e començaren molt fort auogir :
E ab la força del argue son fet tan
prest: que escassament son parit lo
balaner que son peguar al costat de
la nau e ab les gràs flames d' foch
que portaua prestament se pres lo
foch en la nau ab tan gran furia q̄
res en lo mon no bastara apagar
lo. Sino q̄ los d'la nau no pensarē
altra cosa sino d' fugir ab les barq̄s
altres se lançauē en la mar p̄ passar
en les altres naus: per be que no po
guerē escular que molts n' morirē
cremats p̄ no hauer tēps de poder
extr: e a molts que lo foch acōsegui
dormir. Los qui fehiē la guay
ta alt en locastell anaren prestamet
a dir al Mestre com gran foch ha
uia en les naus d'ls genouesos. Lo
Mestre se leua e puja alt en vna cor
re: com veu lo gran foch dix: per
mon deu yo pens q̄ aço haura fet
Tirant: car ell me dix anit que vo
lia alajar si poria fer vna poca de /
lumiaria entre les naus dela geno
uesos. Com son de dia Tirant p̄s
tres milia ducats e donals al mar
ner: e vna roba de seda forrada de
matts: e vn gipo de brocat. Lo ma
rier lin feu infinites gracies: e resta
molt cōtēt. Lō lo solda veu la nau
cremada dix: quins homes del dia
ble son aquests que no temē los pe
rills dela mort: que aueles plenes
son entrats p̄ mig de tates naus q̄y
hauia en lo port: e han socorregut
la ciutat: e puix han comēçat acréar
la nau d' capità: lis farā totes les al
tres: car no podē saber los mariers
cō pot eē stat aço: cosa d' grā admi
racio es q̄ negu non pugua saber cō
la nau se cremava la gumēa ab que

tenia liguat lo balaner cremas: e
ab lo argue cobraren lo cap: hi ell
no podien pensar lo balaner com
era vengut axi dretament en aquel
la nau mes quen nenguna. Deles
altres. Apres lo Solda trames
per tots los capitans axi dela mar
com dela terra: e recitals tot aquest
fet: e del present que lo Mestre li
hauia fet per mostrar com la Li
tat estaua molt ben prouehida de
totes coses: e mes encara com eren
en la entrada del hiuern que los
frets eles pluges los començauen
de enujar: perque deliberaua de le
uar lo camp e tornariē: mas que
altre any ell hi tornaria. E pre
stament mana sonar les trompe
tes: e anafils del camp: e les naus
donassen vela: e anassen al cap de
la ylla: que ell seria allí per recollir
ab tota la sua gent: e axi son fet.
Com lo camp son leuat tota la /
morisma sen anaua molt cuytada
ab gran desorde per duple que te
nien que no irquessen los dela ciu
tat. La pressa era tanta entre los
moros per anarsen: que vn ginet
se solta e corregue molt p̄ lo camp
que nol pogueren pendre: que tira
deuers la Liutat e nol go saren se
guir p̄ q̄ staua molt d' l'los ab lo fol
guar e nos leixaua pèdre. Com Ti
rāt veu que los moros leuauen lo
camp armas ab tota la sua gent: e
irque fora dela Liutat: e apleguarē
fins a hon era lo camp: e posaren
foch ales barraques p̄ q̄o que si toz
nassen aguessen son treball de tor
nar les arefer. E stant axi lo ginet
se acostā allí hon ells eren: e pren
guerenlo. Tirant son molt cōtēt

com hauien pres lo ginet. E aquel
la nit tots los moros se atendazen
prop d'vna ribera d'aygua. Per lo
mati Tirant ho'hi missa: e posa en
punt lo ginet aó sella dela guilla: e
pavna ballesta de aquelles ques pa
ren acauall ab vna gafa: e moltes
sagettes ab herba: e posalas en la
cozreja: e presvna lança curta en la
mare tot sol isque dela ciutat: e ana
per mirar los moros si eré partita
de alli hon hauien alleujat aquella
nit: e puja en vn mont e veu q' tots
los moros sen anauen de presa la
via dela mar: e mira atotes parts e
veu venir per lo cami hon los mo
ros anauen gran troç atravna ad
zembla carreguada ab. xviii. mo
ros qui la acompanyauen: he eren
se aturats atras perço com era cay
guda en vn fanch. Com Tirant
los veu tan luny dels altres: e que
los p'rimers nols podien veure per
causa d'vna poca montanya quen
mig los stava: ferma de sperons e
feu la llur via e conegue que eré mo
ros: e veu que negu dells no porta
ua ballesta: sino que tots portauen
lages e spases. No pot esser menys
dix Tirant que yo non mate algu
de aquests perros de moros: e fica
la lança que portaua en terra pres
la ballesta e posayvna sagetta ab er
ba: e acostas tant als moros quels
podia be tirar: e tira ha vn moro e
feril en lo costat que no ana. xxx. pas
sos que en terra caygue mort. Ti
rant ferma dels sperons lunvas vn
poch: e torna aparar la ballesta po
sayvna altra sagetta e torna deuer
ells: e tira a vn altre moro e mori
prestament. Tots los moros se

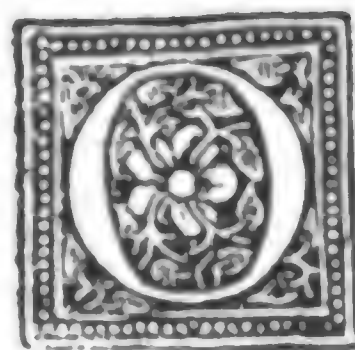
remeteré aell: ferí dels speros e nol
podien aconseguir. Per aquest or
de mes per terra. viii. moros entre
morts e mal nafrats. Los altres
no curaué sino decuytar cami: e si ti
rant hagues tengudes tantes sa
gettes per aquell orde tots los ha
guera morts encara q' fossen stas
cent. Acostas als qui eren restats
e dixlos ques donassen apreio. E
ells deliberaren que mes los valia
esser catus que no morir: puix ve
lien que no tenié defensio ni spera
uen socors. Fet llur acord digueren
que eren contents de donarse. Dix
Tirant deixau totes les armes a
qui: com les agueren deixades feu
los tornar atras e lunyar deles ar
mes bō troçe ell posas en mig dls
moros e deles armes: e feu pēdre v
na corda: e dix al hu de aquells: q'
liguas atots los altres les mans d'
tras: e alt en los brachos: e si tuls li
gues be q' negu nos puga soltar: jo
promet de ferte frāch: e posarte en
segur lla hon es lo Solda ab tota
la sua gent. Lo moro per hauer li
bertat liguals molt be. E p'engue
ren la adzembla que era carregua
da de moneda e de joyes de molta
valua: e tiraren la via dela Ciutat.
Tirant entra ab la sua presa per la
ciutat: e troba lo Drē en la plaça ab
molts cavallers d'orde quil estauē
spant per adinar. Loz lo mestre lo
veu venir tot sol ab. x. presoners sti
gue lo mes admirat home del mō
e tots los altres deles grās cavalle
ries que Tirant fehia. Apres que
fozen dinats Tirant feu armar vn
b'rganti: e trameslo per veure lo
Solda: e la sua gēt sis recollien ne
l. j.

en quin punt stauen. Apres que lo berganti son partit dona al mozo vna roba de leda : e feulo passar en la Turquia p la promesa que li ha via feta. Molts homens dela Ciutat anarè hon era stada la bregua : e trobaren encara alguns mozos vius e ferenlos mozir : e prengue / renlos les armes q trobaren e toz narenlen ala ciutat. Lo dia mateix tozna lo berganti que era partit : e dix quel Solda sera ja recollit : e tots los caualls eren dins les na⁹. Tirant supplica al Mestre que li donas dos o tres gujes que sabes sen be la terra: com ell volia aquella nit anar auisitar los mozos. Molta gent li desconsella que no anas a ampresa daltre: empero ell se apo / dera de anarhi : e pres cinch cents homens e tota la nit caminaren: e posarense en vna montanya sens que per negu no fozen vists : e de a quella montanya miranè molt be la pressa que los mozos tenien de recollirse. Com Tirant veu que ja noy hauia sino stima de mil ho / mens poch mes o menys. Tirat ixque dela montanya e feri en mig dels mozos : tan brazuament quen feren vna gran destroça. Com lo Solda veu fer la destructio dels mozos staua molt desesperat: tra / mes les barques per ques pogues sen recollir. Mas poch ne cobra ren: que la major part fozen morts o hofegats per recollirse. Elehent aço lo Solda feu dar vela e torna sen en la terra. Com son apleguat los grans senyors qui restats eren fozen molt ben informats dla cau sa dela sua vèguda a iustarense tots

e anarenlo a veure. E vn gran alca di parla per tots: e feu principi apa raules de semblant stil.

Capitol. cvii.

Com son mort lo Solda per sos valalls amoz vituperosa.

Ou enganadoz de / nostre ianet prophe ta Maphomet: de / strohidoz dls nostres tresors: malmetedor dela noble gèt pagana: fornicadoz de mala: amadoz de couardies: va naglorios entre la gent no entesa: fogidoz de batailles: squingadoz dbe publich : ab peu esquerre has fetes totes les tues vils obres en dan e desonor de tots nosaltres. Ab la ma negra e crua: ab la falsa lengua que li ha feta companyia: sens con sell de bons conselers est partit de aquella noble ylla de l'K odes: per vna sola nau ses smayat lo teu flach animo. O caualler de poch esforç ab la cara girada al reues has seny ozejats. xii. l'K eys coronats: los qle tostemps son stats aru obedients: est te cōcordat ab la mala intencio dels teus proximos parèts e fictes crestians los Benouelos: qui pietat ne amoz no han anegu : com no si en mozos ni crestians: com tu sies nat dis aquella mala ribera e costa de Genoua. E perço los teus re prouats mala te condemnem que muyres cō a home çelerat o mort vituperosa: e prestament son pres e

polarenlo en la casa dels leões hon
 mozi ab gran desauentura: apzes
 feren electio de vn altre Solda. E
 aquell per mostrar se amador del
 be publich ordena que ab aquelles
 naus dels Genouesos feissen gran
 armada de tota aquella gēt qui de
 Rhodes era venguda: e altra mes: e
 que passasen en la Grecia: e axi fon
 fet: e fon hi cōuidat lo grā Turch
 qui fon cōtent de passar hi ab mol
 ta gent darmes de peu e de cauall
 en gran nombze. E junts los dos
 exercits foren en nombze de. cxvii.
 milia moros: e portauen dues ban
 deres la vna era tota vermella hon
 hauia pintat lo calzer e la hostia: p
 ço com Genouesos e veneciās po
 laren penyoza lo calzer e la hostia
 consagrada: e per ço en les seues ban
 deres portē aquella deuila pintada
 l'altra bandera era de terçenell vert
 ab lletres de or: qui deuien. Enja
 dozs de aquella lanch de aquell be
 naueturat caualler don Hector lo
 troya: e dela primera entrada que
 feren en la Grecia prengueren mol
 tes viles e castells: e. xvi. mila ifants
 petits: e tots los trameterē en la tur
 quia: e en la terra del Solda p fer
 los nodzir en la secta masometica
 e moltes dones e dōzelles jutgarē
 a captiuitat ppetua: e la ylla de Rhodes
 fon delsurada de poder dels in
 fels. Com los de Chipze saberen
 que lo estol del Solda sen era par
 tit en la ciutat de Samagosta carre
 guaren prestamet moltes naus de
 forment de bous e de moltons e d
 altres vitualles e portarē ho tot en
 Rhodes per la gran fam q sabien q

sostenien: e de moltes altres parts
 ni portaren. E en poch temps la
 ciutat e la ylla fon en tan grā abun
 dancia que tots los antichs debiē
 que james hauien vist ne hoit dir
 allurs predecessors vna tan gran a
 bundancia esser stada en la ylla de
 Rhodes. Apochs dies que lo Sol
 da fon partit apleguaren dues ga
 leres de veneciāns carreguades de
 forment qui portauen pelegrins q
 anauen ala casa sancta de Hierusa
 lem. Com Tirant ho sabe ho ana
 adir al Rey e a Philip: e de aque
 sta noua foren molt alegres. Lo
 Rey dix al Mestre: senyor puix a
 la diuina bondat es estat placent q
 aquestes galeres son vengudes aq
 nosaltres voleim partir per complir
 lo nostre sanct viatge ab vostra bo
 na licencia. Dix lo Mestre: senyor
 molta gloria seria per amī que les
 senyories de vosaltres volguessen
 aq aturar: car porieu manar e ord
 nar axi com en casa vostra propia:
 e lo anar e lo restar sta tot en vo
 stra ma: que yo no tinch afer sino
 lo que les senyories vostres me vol
 ran manar: car vous desige atots
 molt seruir. E lo Rey loy regradia
 molt: lo Mestre ajusta los caual
 lers del orde a capitol: e Dixlos
 com Tirant li hauia demanada
 licencia que sen volia partir: perque
 aell paria molta raho que fos pa
 guat del forment: e la nau que per
 duda hauia per socorrerlos. E
 tots los cauallers li digueren que
 la senyoria hi hauia be pēsat: e que
 fos tan amplament satisfet com ell
 sabes demanar: e molt mes encara
 l.ij.

e ordenaren que al endema en mig
dela gran plaça en presència d' tots
li fes la oferta. Lendema dematí
lo Mestre feu tancar tots los por-
tals dela ciutat perque negu no po-
gues exir de fora perques trobassen
en lo parlament dell e de Tirat: e
feu traure tot lo tresor del orde en
mig dela plaça: e preguia lo Mestre
al Rey de Ligiia quey fos perque
ves lo tresor: e lo Rey e Philip hi
foren. Com tots foren ajustats lo
Mestre feu principi avn tal parlar.

La oferta que feu lo Mestre de
Rodes a Tirat de pagarli la nau.

Sola sperança dela ciu-
tat atribulada: succe-
hidoz dela lach anti-
gua molt generosa d'
tu Tirant lo blanch
sobre los nobles corona e ceptre re-
al portar deuries: e senyorejar lo
iperi Roma: car p' les tues virtuo-
ses obres e singulars actes de canal-
leria atu ptany e ha altri no: tu has
posada en libertat la nostra casa de
Jerusalem ab lo temple de Sal-
mo: tu est stat consolacio e vera sa-
lut de tots nosaltres: car gran teps
hauen stat ab molta fam e set: e al-
tres dolors e miseries que per no-
stres peccats comportades haue-
e per tu sol hauem obtesa via de sal-
uacio e libertat: car tota la nostra
sperança era ja perduda: que si tu no

fosses vengut en aquell beneyt dia
fora desolada la nostra ciutat: e to-
ta la Religio. Donchs aqui deu
esser dada la triumphal gloria sino
atu qui est lo millor dels cauallers
e nosaltres restam molt obligats
ala molta noblea tua: car totes a-
questes gentes que veus agi foren en
carrera de perdicio: que perduda la
ciutat e la fortalesa: fora perdut lo
poble: los bès e riqueses de aquella
e los coslos subjutgats a perpetual
captiuitat: beneyta sia la hora que
tu vinguiſt alocorrex los famejats
els aconsolist ab vera dolçor de a-
bundoses viandes: car altra speran-
ça non restaua sino morir per la fe
de Jhesu crist: o dolor e pena inex-
timable en les persones nostres po-
sades en perpetual catiueri: aqui da-
rem donchs lo pmi de nostra pro-
pera liberacio: qui sera nostre prote-
ctor e segura defensa: si altra vegua
da los malignes e inichs infels agi-
toznen: com los perills sien molts
e les amargues dolors que passa-
des hauem: perq' de ansiola temoz
tremolen los nostres ossos: e les
entramenes dina nosaltres nos po-
den assegurar: no son james major
miseria: ni passaren los gloriosos
sanctes martirs major pena en com-
paracio dela nostra: perço com la
mort es comuna atots: e pñt es pas-
lada qui dona fi a tots los mals: p'
que cauallers virtuos supplicam ala
tua noblea yo e tota la Religio q't
placia stendre la tua generosa e vi-
ctoriosa ma sobre lo nostre tresor:
e que prengues de aquell atota la
tua voluntat: encara q' no sia lusi

cient premi dels teus singulars a /
 ctes: car la tua molta virtut no po
 ria fer res quen desgrat nos vin /
 gues: car no sabez ni tenim ab que
 re pugnaz premiar dela honoz e pi
 etat misericorde: que de nosaltres
 ailegita has aguda: pensant en lo
 gran perill que has mesa la tua be
 nigna e prospera psona: ab animo
 gran hi i forçat de caualler has ex
 ercides les armes e no test mostrat
 gens esser caualler pereos: perque
 bet podies scusar ales batailles e cō
 bats dela mar e dela tetra: e perço
 se diu que aquell es dit caualler qui
 fa caualleries: aquell es dit gētilom
 qui fa gentilees: aquell es noble qui
 fa nobzeies. Donchs Tirant se /
 nyoz de aquesta comunitat reb ab
 la tua ma plena de caualleria del
 nostre tresor: e com mes ne pen /
 dras mes gloria sera per anosaltres
 e dona si a son parlar. No tarda
 Tirant fer resposta en estil de sem
 blants paraules.

Capitol. cviii.

La resposta que Tirant feu al
 Mestre de Rhodes: apres parti de
 Rhodes e ana al sanct sepulchre en
 companyia del Rey de Sicília: e
 de Shelip.

Qmenç me arecor /
 dar com vench en lo
 mon aquell prophe
 ta: e sanct glorios Jo
 han baptista per de
 nunciar lo adueniment del nostre

redemptor deu Jhesus: axi per per
 milio diuina yo so vengut axi ab
 ferma se e ab deliberada pensa: per
 alocorzer e subuenir ala reuerent se
 nyoria vrā e atota la Rreligio: e a
 ço per causa de vna letra que viu en
 mans de aquell prosper e crestianis
 sim Rey de França: la qual per la
 reuerencia vostra li era stada trame
 sa: e sas infinides gracies ala mage
 stat diuina coz me ha feta tan grā
 honoz e misericordia: que ma fet a
 pleguar axi ab bon saluament en lo
 temps dela major necessitat: e per
 hauer yo obtesa tanta gloria en a
 quest mon que per miya meu aque
 sta sancta Rreligio sia stada deliura
 da. La honoz que men resta es su
 ficient premi dels treballs e despesa
 e lo merit spere hauer de nostre se /
 nyoz deu en lo altre mon: perque a
 honoz laboz e gloria ol nostre me
 stre e senyoz deu Jhesus: e de aquest
 sanct glorios Johan baptista pro
 tector e defenedor de aquesta ylla:
 sots inuocacio del qual aquesta san
 cta Rreligio sta fundada: done de
 bō grat tots mos drets del que yo
 tenia de hauer ala sancta Rreligio
 vostra: e no vull altratisfactio de
 vosaltres: sino que cascū dia me fa
 çan celebrar vna missa cantada de
 Requiem per la mia anima: e mes
 vos deman en gracia que tot lo po
 ble sia quit de tot lo quels es stat
 repartit: axi del forment e farina cō
 deles altres mínimes coses que res
 no paguen: e d aço senyoz supplich
 auostra senyoria que axis faça. Ti
 rant senyoz dix lo Mestre tot lo q
 la vostra grā gentilesa diu nos pot
 Lij.

fer: sino q̄ ab la vostra ma plena de
 caritat auen apendre tot lo queus
 pertany: car si en algun temps los
 mozos tornaren: e la fama anas p
 lo mon dient: com vos per vostra
 virtut hereu agi vengut per donar
 nos socors: hauien p̄duda la nau
 e fornida de virtualles molt be la
 ciutat: e que fossen stat mal conten
 tat: en semblant necessitat no troba
 riem qui socorrex nos volgues: per
 queus supplich heus demane de
 gracia que prengau tot lo que vol
 leu del nostre tresor. Digaume se
 nyoz molt reuerent dix **L**irant:
 qui pot ami impedir si yo vull do
 nar tots mos bes per amor d̄ deu
 e no p̄se la senyoria vostra que yo
 sia tal que haja anar per lo mō da
 mantme dela vostra **R**eligio: car
 mes s̄time la honoz e lo premi de
 nostre senyoz que tot lo tresor del
 mon: e nom tingau per tal que yo
 volgues dir cosa qui no fos vera: e
 perço que la senyoria vostra sia cō
 tenta: e tots los que agi son ho pu
 guen veure e fer verdaer testimo
 ni: que so content de tot lo que agi
 he portat. En presencia de tots po
 sa les dues mans sobre lo tresor: e
 mana als trōpetes que fessen cri
 da com ell se tenia per content dela
 merce del senyoz **M**estre: e de tota
 la **R**eligio: e daua de bon grat al
 poble lo forment e la farina e totes
 les altres coses que preses hauien:
 que volia que negu no pagas res.
Moltes foren les labors e benedi
 ctions que lo poble cascun dia da
 nen a **L**irant. Com la crida son se
 ta **L**irant supplica al **M**estre que

anassen adinar. **E** venint la nit lo
Rey **A**belip e **L**irant prenguerē
 comiat del **M**estre: e recolliren en
 les galeres dels venecians ab molt
 poca gent que sen portaren que to
 ra la altra deixaren en **R**odes. **E**
Diaphobus parent de **L**irant no
 volgue restar ne **T**enebros per se
 uir a **A**belip: e corregueren fortu
 na valida tres dies e tres nits: a
 pres agueren lo temps tan proiper
 que en pochos dies arribare al port
 d̄ **Y**afa: e partint de alli que lo iēps
 son abonant ab la mar tranquil
 le arribaren en **S**arut ab bon iaiua
 ment. **A**qui ixqueren tots los pele
 grins: e prengueren bones gutes d̄
 deu en deu vna guja: junts que fo
 ren en **I**erusalem aturaren aquí
 xiiij. dies per vilitat tots los lancu
 aris: e partint de **I**erusalem anarē
 en **A**lexàndria hon trobaren allí les
 galeres e moltes naus de crestiās
Anant vn dia lo **R**ey e **L**irant p
 la ciutat trobaren vn catiu crestiā q
 stava fortment plozant. Com **L**i
 rant li veu fer tan trist e adolorit co
 port dixli: amich yot prech quē vul
 les dir per quet dols tant: car la pie
 tat que tinch de tu si en res te puch
 ajudar ho fare de molt bona volū
 tat. Com fretura despēdre parau
 les dix lo catiu: cozvos ho aure dir
 cōsell ni ajuda en vos ni en altre no
 trobare: que tal es la mia fortuna.
 xxi. anys ha que so catiu per la mia
 mala sort: d̄sijāt mes la mort q̄ la vi
 da: perque no vull renegar amon
 deu e a mō creador lo fart de basto
 nades: e freturos de viandes. **E**t
Lirant per bonea te vull preguar

me vulles dir e mostrar aqueix tan cruel qui te catiu. Alquil trobaren en aqueixa caia dix lo catiu qui ab vergues de dolor sta en la ma per leuarme dela esquena lo cnyro. Tirant supplica ab veu baixa al Rey lo deixas entrar dins la casa de aquell mozo. E lo Rey fon molt cōtent e Tirant dix al mozo com aquell seu catiu era son parent si loy volia vendre o donar arescat. Lo mozo dix que si: acordarense que li donas xv. ducats de or: e Tirant lo paga decontinent: e pregua al mozo que li sabes si hi havia altres mozos q tinguessen altres catius crestians q ell los compraria: e son sabut p tota la ciutat de Alexandria. E cascu que tenia catius los portauen al alfondech hon posaua Tirant. E dins.ii. dies Tirant reme. cccclxxiii. catius: e li mes ne agues trobats mes ne aguera quitats: tota la sua vexella de or e de argent e totes les yoyes que portaua vene per quitar los dits catius: e feulos recollir en les Galeres e en les naus: e portar en Rhodes. Com lo virtuos Orde sabe q lo Rey e Tirant venien: feu fer dis lo portvn gran pōt d fusta q plegaua de terra fins ales Galeres tot cubert d peyes de seda. Lo Rey de Liglia en aquella hora se manifestà a tots. E lo Mestre entra en la Galera: e feu exir en terra al Rey a Phelipe e a Tirant: e portals a posar alt en lo castell: e dixlos senyors en lo temps dela necessitat me donas amenjar: ara en lo temps d la prosperitat menjaren ab mi sius plaura: e ells foren molt contents. Decontinent que Tirant fon en

Rodes feu hauer moltes peyes de drap: e feu vestir atots los catius d mātos: robes: gipons: calces: sabates: e camises: e feulos leuar les camises grogues que ells portauen: e trameiles en Loretanya: perço que com fos mort fossen posades en la sua capella ab los quatre scuts dels quatre cauallers que venguts hania. Com lo Mestre sabe lo que Tirant havia fet dix al Rey e a Phelipe atots los qui allí eren: per mase yo crech si Tirant viu molt temps ell basta a senyorejar tot lo mon: ell es liberal ardit e saui ginyos mes que tot altre: dich vos per cert que si nostre senyor me hagues dotat de algun imperi o regne: e tingues filla yo la daria mes prest e d millor voluntat a Tirant que anegun princep dela crestiandat. Lo Rey aduertit molt be en les prudets paraules d Mestre: e tostemps apres tingué deliber com fos en Liglia de dar la filla a Tirant. Acabades que foren les robes dels cati⁹ e les Galeres volsen partir: Tirant ajunta tots los catius: e conuimals tots a dinar. Apres que foren dinats Tirant feu principi atal parlar.

Capitol. x.

Com Tirant posa en libertat tots los cati⁹ que havia comprats en Alexandria. E com tornare en Liglia: e strengueren lo matrimoni de Phelipe ab la filla del Rey d Liglia.

l. iij.

Altres meus hi en voluntat com a ger / mans : no ha molts dies passats que tots vosaltres ereu detenguts en poder de infels : e ab forta cadenes apzelonats: ara per gracia dela diuina majestat e ab treball meu sou venguts en terra de promissio francha e liberta d tota captiuitat e submissio: perque de presentyous done franca libertat atots d anar o de restar: e tots aquells qui en ma companyia volra venir yon sere molt content: los qui volran restar en aquesta ciutat ho pozan be fer: e los qui en altres parts volran anar diguenmo: e yo darloshe diners per ala despesa. Com los catius hoiren dir semblats paraules al virtuos Tirant foren molt acolsolats : e posats en inextimable alegria: e lançarense tots als seus peus per besarloshe: e apres les mans. E Tirant nou volgue james consentir: donals tat de sos bens acascu que tots se tingueren per mes de contents. Com les Galeres foren en punt de partir lo Rey: Phelip e Tirant prengueren comiat del reuerent Mestre e de tota la Religio e les Galeres ben provehides del q hauien mester: e al comiat lo Mestre torna a sollicitar al virtuos Tirant si volia esser paguat dela nau e del forment. E Tirant ab molta gentilea se scusa q no volia pendre res. Com foren dina les Galeres donaren vela e agueren lo temps ta prosper e favorable que en breus dies arribaren al cap dela villa de Sicilia La alegria que los Sicilians feren

son mou gran pla venguda de son natural senyor: e los dela terra trameteren vn correu ala Reyna dela venguda del Rey. Lo Rey demana del stat d la Reyna: e dela disposicio d sa filla e d losfills: e del duchs son germa. Son li respolt dela prosperitat en que stauen: e coz lo Rey de Franca hauia trames .xl. cauallers per embaxadors seus qui venien molt be abillats: e molt bella companyia de gentils homens. Molt son placent a Tirant la venguda dels embaxadors mes que no son al Rey: pensant e hauent recort deles paraules del Mestre de Rhodes. Ells reposaren alli per alguns dies perque venien molt enuajats dela mar. Apres ques foren reposats lo Rey ab tota la companyia parti: e feren la via de Salerm hon la Reyna staua: e lo dia que d via entrar ixque primer lo Duch son germa ab molta bona gent acompanyat. Apres ixquen tots los menestrals molt ben vestits e abillats. Eps ixque lo Arquebisbe ab tot lo clero. Apres ixque la Reyna acompanyada de totes les dones de honoz d la ciutat. Apres per vn poch spay ixque la Infanta Rica mana ab totes les donzelles sues: dela ciutat molt ben abillades que era cosa de molt gran delit de veureles. Apres ixqueren los .xl. embaxadors del Rey de Franca vestits ab robes de vellut carmesí largues fins als peus: ab grosses cadenes d or que portauen tots deuissats en vna manera. Coz lo Rey se son vist ab la Reyna: e sa filla li ague feta reuerencia. Phelip e Tirant feren re

uerència ala R Reyna: e Phelip /
pres per lo braç ala Infanta: e axi
anaren fins al palau. E ans que a
apleguassen los .xl. embaxadors ve
gueren afer reuerència a Phelip
ans que no al Rey. E Tirant dir
a Phelip senyor manau als embai
xadors que vagen primer afer reue
rència al Rey: ans q parlen ab vos
E phelip hi trames. E los embai
xadors li trameteren adir que ells
tenien manament de llur senyor lo
Rey de França pare seu: que apres
que aguessen feta reuerència a ell: q
anassen al Rey e li donassen les le
tres que portauè. E phelip los tra
mes altra veguada adir que en tot
cas ol mō ell los preguaua e mana
ua que anassen al Rey ans que par
lassen ab ell. Dux a Phelip plau
digueren los embaxadors nosal /
tres farem lo que ell nos mana: e p
aquesta causa nos erem posats los
mes darters de tots: perque pogue
sem dar pmer la honoz e obediēci
a a Phelip: que al Rey. Com lo
Rey son apleguat al palau ab tota
la gent: los embaxadors del Rey
de França li anaren afer reuerència
e donarenli la letra de crehença. E
lo Rey los rebe ab cara affable: e
feulos molta honoz: apres anaren
a Phelip e ferenli molt gran ho
noz: axi com hi eren obligats per
esser fill de llur natural seyor. Phelip
los feu inextimable festa: e son
gran alegria entre ells. Apres que
les festes foren passades per la ven
guda del Rey los embaxadors ex
plicaren llur embaxada. La qual
en effecte cōtenia tres coses. La pri
mera era que lo rey de França era

molt content que Phelip son fill
fes lo matrimoni ab la Infanta
Ricomana filla sua: segons que p
lo virtuos Tirant era stat concoz
dat. La segona era: si lo Rey de Li
gilia tenia fill ell li donaria vna filla su
a per muller ab cēt milia scuts. La
terça cōtenia: coz ell agues amprat
al Papa: e al Emperador: e atots
los Princeps dela crestiandat li
volguessen valer per mar com ell
tingues deliberat d anar contra in
fels: e coz tots los qui ha amprats
li han offert a valençe: e que de part
del Rey de França ells lo amptauè
e si la senyoria deliberaua trametre
li armada quen fes capita a Phelip /
lip: e que lo trametes. La resposta
del Rey son: que del matrimoni ell
era molt content: mas que de les al
tres coses ell se aturaua a cort. Coz
los missatgers veren que lo Rey
hauia atorguat lo matrimoni do
naren a Phelip per manamēt de
son pare .l. milia scuts: perques po
sas en orde de totes les coses que
hauia mester: per dar compliment
al matrimoni. E trames lo Rey
de França per ala noza quatre pe
ges de brocat molt belles: e tres mī
lia marts gebelis: vn collar d or o
brat en paris molt bell e de gran sti
ma per qy hania en ell engastades
moltes pedres fines qui eren de /
gran valua. La Reyna mare de
Phelip li trames moltes peçes de
drap de seda: e de brocat: e molts
cortinatges de seda: e de raç molt
specials: e moltes altres coses. E d
la Infanta sabe q lo rey son pare ha
ua atorgat lo matrimoni d Phelip

lip: dix entre si mateixa si yo puch trobar en Phelip tal defalt que sia grosser o auar james sera mon marit: e de agi auant en altra cosa no vull pèsar sino en saberne la veritat. Estant la Infanta en aquest pe / nos pensamèt entra per la sua cambra vna donzella en qui ela tenia gran fiança e dixli. Digaume senyora en que pensa vostra alteza: que la vostra cara sta molt alterada. Respos la Infanta yo to dire: lo senyor Rey mō pare ha atorguat lo matrimoni als embaxadors d' França: e yo stich ab tan gran duple de la grosseria de Phelip q nos pot dir: hi encara de esier auar: car si res de tot ago te no podia star vna hora ab ell girada en vn lit: ans de liberaria de ferme monja e star cloïa en vn monestir: car yo he fet tot mō poder en conèixerlo: e veig que la lozt no mi acompanya ab aqst traydor de Tirant: si prech adeu lo veja rostir e bollit: e en ira de sa enamozada: que aquell dia deles leiques ol pa yol aguera ben conegut sino per causa sua: mas ans que yo atorgue lo matrimoni yol prouare altra veguada: e fare venir de La labria vn grā philozoph qui es home de grādissima sciencia: quim dira certament lo que yo desije. Loz Phelip ague rebuts los diners q son pare li hauiat trames ell se abillà molt be de robes de brocat rosegāt: e d' chaperia: e ell tēia ja moltes fermails e cadenes de or e moltes altres joyes de stima. E lo dia de la nostra senyora de agost lo Rey conuida a Phelip e atots los embaxadors: e del regne tots aquells

qui tenien títol: lo Rey aquell dia los feu seure en la sua taula. E Phelip aqll dia vestia vna roba de brocat carmesí rosegant per terra forada de erminis: e Tirant se vestí altra de aquell drap e de aquella color: e com se son vestit pensà en si e dix: la festa se fa per Phelip e p los embaxadors que representen la persona del Rey de França: e yo quez abille en tal jornada tan riquamēt com Phelip nom sera be pres: e pstantment se despulla aquella roba e vestí sen vna altra brodada de argenteria: e les calces totes brodades d' grosses ples. Estant lo Rey sobre taula vengue molt grā pluia. E la Infanta hi pres molt gran plaer: e dix ara podia hauer loch la mia demanda. Com les taules foren leuades vengueren los ministres: e dauant lo Rey e la Reyna dansaren per bon spay. Aprés vengue la collacio. Lo Rey sen entra en la cambra per reposar. E la Infanta nos volgue deixar de dansar per duple que Phelip no sen anas. Loz son quasi hora d' vespres lo cel son clar e losol ixq. Dix la Infanta no seria bo que fessem vna volta per la ciutat puix fa bell dia. Respos presta / ment Phelip: e cō senyora en tēps indispost voleu anar per la ciutat: e si torna aploure totaus banyareu. E Tirant conèixent la malicia de la Infanta tira per la falda a Phelip que callas. La Infanta veu quasi lo senyal q Tirant li feu: ps molt gran enuig e mana q li portassē les aquanees. E tots trameterē p les besties. Lo foren vègudes Phelip ps d' braç ala Infanta e portala fis

ai caualcador. E com la Infanta
son acauall quasi volta vn poch la
squena deuers. Phelip: Mas no re
sta que ab la coha del hull lo per /
des de vista. E phelip dix a Tirat
sim feyeu portar vna altra roba p
q no guastas aqsta. O dix Tirant
e mal profit faga la roba e no cureu
della: com aqueixa sera guastada
ben haureu vna altra. Ellmenys
dix Phelip vejau si hi hauria dos
patges quem portassen les falces
perque no toquen en terra. De po
deu esser fill de Rey dix Tirant:
que tan auar e tan mesqui liu: cuy
tau prest que la Infanta vos sta
esperant. Lauoz Phelip ab gran
dolor de cor sen ana. E la Infanta
staua continuament atenta al que
dehien: mas no podia compendre
la sentencia deles paraules: axi pas
sejaren per la ciutat prenent molt
plaer. La Infanta com vehia ba
nyar la roba de aquell miserable o
Phelip: hi ell molt souit le miraua
la roba. La Infanta p pendre mes
plaer dix que portasse los sparners
be exirien vn poch de fora: e pen /
dien alguna guatla. No ven senyo
ra dix Phelip que no fa temps de
anar acaça tot lo mon es fanchs e
aygua. May mesquina dix la Infan
ta e de aquest grosser que encara
nom sap contentar vn poch la vo
luntat: pero ella no cura de res sino
que ixque fora dela ciutat: e troba
vn laurador e apartal vn poch: e o
manali si prop de alli hauria algun
riu o alguna sequia de aygua. E
lo laurador respos: senyora prop o
asi caminat dret trobareu vna gra

sequia de aygua: q dona a vna mu
la fins ales ingles. Aqueixa es la
aygua que yo vaig cercant. La In
fanta se pola primera: e tots la iegui
ren. Com foren ala aygua atelos
la Infanta pana: e Phelip resta o
tras: e dix a Tirant li hi hauria al
guns moços que li prenguessen les
falces dela roba. Laniat stich de
tal raho dix Tirat e de vostra pra
tica ta desonestat: la roba ja nos pot
mes guastar del que es: no tingau
mes peniament que vous dare la
mia: la Infanta ha passat que sen
va cuytau per posarvos al seu co
stat: e Tirat alça grans rialles: mo
strant q les rahons dell e de Phelip
eren de alguna burla. Loz aque
ren passada la aygua la Infanta o
mana a Tirat de ques rebia. Per
ma se senyora dix Tirant yom so
ris de vna demanda que Phelip
hui tot lo dia me fa: ans que partís
sem dela cambra de vostra altesa: e
aps com caualcaç: e ara al entrant
dela aygua me demana quina cosa
es amor e don progeheix. La sego
na cosa q ma dit hon se pon amor
Si deu me do honor yo no se qui
na cosa es amor: ne don progeheix
pero creuria que los hulls son mi
satgers del cor: lo hoit es causa q
concorra ab la voluntat: la anima
te molts misatgers: los quals spe
raça aconsola: los qinch senys cor
porals obeheix al cor: e fan tot co
q ell los mana: los peus e les mas
son subdits ala voluntat: la lengua
muntiplica en paraules dona re /
mey en moltes coses: en la anima
e en lo cors: e a tot quant es. E

perço se diu aquell refrany vulgar
 La va la lengua hon lo cor dol.
 Parque lèyoza la vera e leal amor
 que phelip vos porta no pot tem
 bre res. Tornem dir la ynfanta
 deuers la ciutat: e al passat dela ay
 gua ella mira si tornarien aparlar
 los dos. Ephelip veu ja la zoba ba
 nyada no cura jino de paiaar la ay
 gua. E la ynfanta resta molt acò
 iada: e dona se en tot lo que Li
 rant hauia dit: pero la lua anima
 no staua prou repolada: ans dir a
 Tirant per lo estament en que lo
 polada: e stig en ma dila fortunava
 riabla: ans elegiria renunciar ala vi
 da e als bens: que pèdre marit groi
 ler vil e auar: e puch vos be dir Li
 rant ab veritat que la fortuna me
 es stada tostemps adueria: que to
 ta la sperança mia tinch perduda:
 no coue ami trista e miserable sino
 que perda la fe: la veritat: e justícia:
 si yo prèch aquest per marit: e sino
 me hix tal com yo volria hauria ef
 ser homeyera dela mia persona: q
 seria forçada defer actes de gran de
 sesperacio: perque ami es semblant
 que mes val star sola que ab mala
 companyia: e no sabeu vos Tirat
 aquell vulgar exemple qui diu Qui
 dona al ase pitral e al grosser cabal
 majorment quel tingua per marit
 pert la gloria de aqst mon. Dòchs
 pux la diuina clemencia me dona
 noticia de aquestes coses vull men
 apartar per no venir a inconueniènt
 e dona si a son parlar. No tarda
 Tirant en ferli tal resposta.

Capitol. cx.

Lo rahonament que Tirant
 feu ala Ynfanta de Licia sobre lo
 matrimoni. E com la Ynfanta feu
 moltes experiencias per conèixer a
 Phelip.

A celsitut de vostra
 excellencia senyora o
 totes virtuts compli
 da me fa star admi /
 rat: per esser vos la
 mes discreta dòzella que yo james
 haja conegut: qvol la alteia vostra
 fer proces de pensa a phelip: lo q
 ialuant la honoz dela excellencia
 vostra no proceheix de justícia: ni
 menys de caritat: perço com phel
 ip es hui hu dels bells cauallers
 del mon: joue disposi mes que tot
 altre: animos liberal: e mes sabut
 que no grosser: e per tal es ell tégut
 en totes les parts hon som anats
 de cauallers dones e donzelles: e
 fins ales mores quel vehie lo ama
 uen el desijauen leruir: sino mirauit
 la cara: los peus: e les mans: e tot
 lo cors: e si tot nuu lo voleu veure
 yo mi sent bastant de ferbo: seny /
 ora que entre bellea e castetat ha
 gran contrast: yo se que vostra alte
 ia lo ama en streu grau: e cert tal
 es ell ques fa amar atotes gentes: e
 culpa gran es de vostra senyoria
 com nol tenui al costat en vn lit
 ben perfumat de benjohi: alga /
 lia: al melch si: e al endema si vos
 men dieu mal yo vull passar la /
 pena que la alteia vostra voltra.

May **E**stant dix la Infanta mol
ta alegria seria per ami de aconse /
guir persona tal q fos de mon grat
mas quez valria ami tenir vna sta
tua prop de mi que nom sabes do
nar sino dolor e tribulacio : en ago
apleguaren al palau e trobaren lo
Rex en la sala que stava parlant ab
los embaixadors de Fransa:co vey
ala filla presa p la mare posala en
rahons hon era anada ne don ve
nia. Lo sopar son aparellat: e **S**he
lip ab los embaixadors anaren a
lurs posades prengueren licencia del
Rex e dela Infanta. En aquell di
a arriba en la ciutat lo philozoph
per qui la Infanta havia trames
en Calabria : lo qual ella stava spe
rant ab molt gran desig: per dema
narlí tota la condicio de **S**helip: a
plega de nit en la ciutat sent comp
te que lo endema hiria ala sglefia
hon trobaria la Infanta: ana apo
sar en vn hostal : e posa a rostir vn
troç de carn . **E** vench vn rofia ab
vn conill : e dix al philozoph que a
partas la sua carn com ell volia pri
mer rostir lo seu conill: e coz ell hau
ria acabat defer poria rostir la carn
Amidó dix lo philozoph: no saps
tu be que aquestes cases son comu
nes atotes gets : e qui primer es en
temps es primer en dret . **N**o cur
de axo dix lo rofia : vos be veu que
yo tinch conill: qui es de major sti
ma: e deu prechir al molto: axi coz
la perdiu prechix al conill : perque
li deu esser feta honoz . **E**ntre ells
passaren moltes rahons de parau
les iniurioses: entant quel rofia do
na vn gran bufet al philozoph. **E**

aqll tenintse per injuriat alça lo ast
e ab la pita donali molt gran colp
en lo polç : que prestament caygue
mort en terra . **D**econtinent son
pres per los oficials lo philozoph:
e posarenlo en la preso. **P**er lo ma
ti allega corona . **E** lo Rex mana
que no li donassen sino quatre on
ces de pa e quatre de aygua . **L**a
Infanta james ne gosa parlar al
Rex : perque no sabes que ella lo
hagues fet venir. **A**pres poch
dies son pres vn caualler dela cort
del Rex : lo qual havia aguda que
stio ab altres canallers: hon hi ere
stats molts nafrats : e posarenlo en
la preso hon stava lo philozoph. **E**
lo caualler hauent pietat del philo
zoph feyalí part dela vianda que li
portauen. **E** apres quinze dies que
lo caualler havia que stava pres lo
philozoph li dix. Senyor caualler
deman vos de gracia que per vo /
stra gentilea dema com sereu ab lo
senyor Rex vos placia suplicarlo
que vulla hauer misericordia d mi
car ja veu la cogoixa e pena en que
stig: que sino fos la caritat que la
merge vostra ma feta ja fora mort
de fam: que nom fa dar sino quatre
onces miserables de pa: e quatre de
aygua. **E** direu ala senyora Infan
ta que yo he obeit son manament
E ago haure amolta gracia e mer
ce. **R**espos lo caualler: e coz me po
deu dir tal raho : yo crech que be
passara aquest any e laltre ans que
d agi yo ixqua: o nre senyor p la sua
imensa bddat hi hauria afer mira
cle. ansq passe mi ja hora dix lo phi
lozoph sereu en libertat e si aquest

pūt passa no extreu de vostra vida
Lo caualler stigue molt esmayat e
en gran pèlament del que hohi dit
al philozoph. E stant en aquestes
rahons lo alguazir entra en la pre
so: e trague lo caualler. Seguis a
pres que vn gentilom sabe que lo
lk ey fehia cercar caualls per com
prar pera trametre al Emperadoz
de Constantinoble: e aqst gentilom
tenia lo mes bell cauall qui fos en
tota la ylla de Ligilia delibera de /
portarlo. Com lo lk ey lo veu estí
gue admirat dela gran bellea: car e
ra molt gran e molt ben fet molt
lauger: e era d.iiii. anys sens q en ell
nos trobava defalt sino hu qui era
molt gran: que portaua les orelles
caygudes. Ertament dix lo lk ey
mil ducats d oz valia aquest cauall
sino tingues tan gran defalt. E no
era negu sabes ni pogues coneixer
quina era la causa de aquell tã grã
defalliment. Dix lo caualler qui e
ra stat ps: senyoz si la altesa vostra
tramet per lo philozoph qui sta en
preso ell ho coneixera: car en aquell
temps que yo stigui pres ab ell me
dix coses singulares: hem dix que si
bíns miga hoza yo no exia dela p
so: que d ma vida non tenia de exir
e de moltes altres coses de tot me
dix veritat: Lo lk ey mana al algu
azir que pstant li portas lo phi
lozoph. Com son dauant lo lk ey
li demana lo lk ey qna era la causa
de aquell cauall tan bell com porta
ua ari les orelles caygudes. Dix lo
philozoph senyoz natural rahon hi
basta perço com aquest cauall ha
mamat let de somera: e perquant

les someres tenen les orelles cay
gudes: lo cauall ha pres dela vida
lo seu natural. Sancta maria seny
ora dix lo lk ey: e si es veritat lo que
diu aquest philozoph: trames per
lo gentilom de qui era lo cauall: e
demana li quina let hauiamamat
pux no li sabia dir lo defalt deles o
relles. Senyoz dix aquest: com a
quest cauall naixque era tan gran
e tan gros que la egua nol podia
parir: e aguerenla obrir ab vn ra /
hoz perque pogues exir: e la egua
mozi: e yo tenia vna somera parida
e fiulo criar ala somera: e ari les cri
at en casa fins ara en la edat que la
senyoria vostra lo veu. Gran es lo
saber de aquest home dix lo lk ey: e
mana quel tornassen en la preso: e
demana quant pa li dauen amen /
jar. Senyoz dix lo majordom. iiii.
onces ari com vostra senyoria ma
na. Dix lauozs lo lk ey donen lin
altres quatre que sien huit: e ari s
fet. Era vengut allí vn lapidari de
la gran ciutat de Tomas e de Al
cayre: qui portaua moltes joyes p
auendze: en especial portaua vn ba
laix molt grã e fi: del q demanaua
seixanta milia ducats. E lo lk ey li
daua. xxx. milia: e nos podien con /
cordar. Lo lk ey lo desigaua molt
hauer: perço com era tan singular:
e tan gran peça com james fos sta
da vista en lo mon: ni los qui son
engastats en sanct March de Ele
negia: ni los q son en la tomba de
sanct Thomas de Contmber. E
perço com los embaixadors de
França hauien agudes lletres del
lk ey son senyoz coz ell volia venir

en Lígila per ventres ab lo lk ey : e per veure la nora la pomposa lk i comana. Lo lk ey de Lígila p mostrarie en semblants jornades abillat segons a lk ey pertany desijaua haueu molt aquell balay. Dix aqll cavaller qui era stat pres : com pot donar la alceia vostra tãta cantitat en aquesta pedra: car yo veig en la part Juliana.iii. petits forats. Dix lo lk ey yo la he mostrada als ar / geters qui de pedres sentenen: e an me dit que en lo engastar se posara bay aqueixa part: e no si mostrara res. Seyoz dix lo cavaller ab tot axo bo seria que lo philozoph lo ves p que sabia dir que es lo que val. De lera fet quel sagam venir dix lo lk ey ferẽ venir lo philozoph: e lo lk ey li mostra lo balay. E coz aquell lo veu ab los forats mellos en lo pal mell dela ma: e acostalse pzo de la ozella tanqua los hulle e stigue axi per bon spay: apzes dix senyoz en aquesta pedra ha cors viu. Coz dix lo lapidari qui veu james en pedra fina haueu cors viu. Si axi no es dix lo philozoph: yo tinch aq.ccc. ducats: e yols posare en poder de la senyoria vostra: e obligue la mia psona ala mort. E lo lapidari dix e yo senyoz so prest de obliguar tã be la mia persona ala mort puix ell obligua la sua: e mes auãt vull perdre la persona e la pedra si cors viu ha. Fetes les obliguaciõs e posati los.ccc.ducats en la ma del lk ey: e pzenqueren lo balay: e sobze vna andusa hi donaren ab vn martell: e romperenlo per mig: e trobaren hi vn cuch. Tots los qui allí eren stiguereu molt admirats dela grã

subtlea e saber del philozoph. Pero lo lapidari resta molt empegit: e la sua anima no staua pzou reposada ne segura de mort. Senyoz compliu me de justicia dix lo philozoph. Lo lk ey li torna de contnẽt los diners: e li dona lo balay: e feu venir los ministres dela justicia per executar lo lapidari. Ara dix lo philozoph puix he mort vn mal home yo vull perdonar ha aquest qui es bo la sua mort: e ab volutat del lk ey ell lo deslura: e dona al rep les peçes del balay. Com lo lk ey les tingue mana quel tornassen ala preso: e demana quant pa li dauen. Lo major dom respos que. viii. onçes. Dix lo lk ey daulin altres. viii. que sien. xvi. Com lo tornauen ala preso per lo camí dix als qui porta uen: digau al lk ey que certamẽt ell no es fill d aquell magnanim e glorios lk ey lk ubert: qui son lo meos animos e liberal pncep del mon: ell mostra be que no es exit dell segons les sues obres que ans es be fill de vn forner: e com ho volra saber p manifesta experiencia yo lo fare veure: e poseheix lo lk egne cõ a lk ey tira: e ab poca justicia: com al Duch d Négina pertany lo regne: la corona de Lígila: car bozt no pot ni deu esser admes a senyorejar regne negu: com digua la sacra scriptura q tot arbre bozt deu esser taillat e mes al foch. Coz los alguazis hobiren dir semblats paraules al philozoph: pstant ho anaren adir al lk ey. Com lo lk ey ho saber dix p consolacio dela mia aia yo vull saber aquest fet cõ passa e cõ sia de nit portauoz secretamẽt

Com lo philosoph son dauant lo Rey afoles dins vna cambra: lo Rey li dix si era veritat lo que lo al guazir li hauia recitat. E lo philosoph ab la cara molt serena: e ab sforçat animo li dix. Senyor certament es veritat tot lo quens han dit. Diguesme com saps tu dix lo Rey que yo no sia fill del Rey Rubert. Senyor dix lo philosoph rahon natural basta aconixerho vn ale: e aço per les següents rahões. La primera es com digui ala senyoria vostra òles orelles del cauall: com en la cozt vostra no hauia negu q tal cosa sapes conèixer: ne menys entèdre he fes me gracia de.iiii. onces de pa. Apres enyor lo fet del balay obligarme yo ala mort ab a questa poch de diners que tinch: apres vos doni lo balay q de dret era meu: e foreu stat enganat ò grã cantitat de moneda sino per mi: e p q se uulla ò estes coles me deuieu fer traure de preso: e fer me alguna gracia: e no he obtesa de vos sino gracia de pa: per natural rahon ha guí auenir a noticia que la senyoria vostra era fill de forner: e no pas de aquell de gloriosa meoria Rey Rubert. Si tu vols aturar en mō seruey dix lo Rey yo forçare la mia mala calitat: e fer te de mon consell pero ab tot aço yon vull saber mil loz la veritat. Senyor no fagau dix lo philosoph q auenguades les parets tenen orelles: e aço no vullan dar asentir anegu: car dien en l'ala bzia que molt parlar nou: e molt gratar cou. Bens peraço no temet lo perill que seguir sen podia lo en peguit Rey feu venir ala Reyna

la mare: e ab prechs e ab menages li son forçat que digues la veritat: com ella cōsenti al apetit e voluntat del forner dins en la ciutat de R. / Jola. Seguis apres q com lo philosoph son libert la Infanta lo feu anar a parlar ab ella: e demanali q li parlia de Phelip. Dolt me plauria dix lo philosoph que ans que digua res ala senyoria vostra: que yo pogues veure a Phelip. Et tardara molt dix la Infanta q ell liza aq: ab tot aço hi irames vn patge que vinguesien en scusa de daga e vos mirau be lo seu comport e la cōdicio que te. Com lo philosoph ague be mirat: apres que sen lozen anats dix ala Infanta: senyora lo galant que la senyoria vostra me fet veure porta lo escrit en lo front de molt ignorant home e auar: e daruosha asentir moltes congoiexes: lera home animos e valentim de la persona: e molt venturos en armes: e morra Rey. La anima ò la Infanta son pojada en forç pen samet: e dix tostempas hohi dir que del mal que hom te por de aquell hom se mor: e mes stime esser mō ja: o muller de sabater: que hauer a quest p marit encara que fos Rey de França. Lo Rey hauia fet fer vn cortinatge molt singular tot de brocat per dar ala filla lo dia deles bodes: e seune parar vn altre tot blanch en vna cambra per quel se sen amesura de aquell. Com lo cortinatge de brocat son fet posarenlo lo hu prop del altre: E lo cuberto era de aquell mateix brocat: e posarenhi los langols ab los quals la Infanta tenia defer les bodes: ab

los coxis brodats ques mostrava
lit molt singular. Laltre lit era tot
blanch: haviay molt gran diferen
cia del vn lit al altre. La Ynfanta
ja per art detingue les danges fins
agran hora dela nit. E lo Rey veu
que la mija nit era parrada entrallé
sens dir res per no torbar lo delit ó
la filla. E perquant començaua a
ploure la Ynfanta trames aoir al
Rey si li plahia q Phelip aturas
aquella nit adormir dins lo palau
ab son germa lo Ynfant. Lo Rey
respos que era moit content. Aps
vn poch q lo Rey sen son entrat
donaré si ales danges. E lo Ynfant
pregua molt a Phelip puix la ma
jor part dela nit era parrada ques
aturas allí aquella nit adormir. E
Phelip respos que lin febia infini
des gracies: que be iria fins ala po
sada. La Ynfanta lo pres per la ro
ba e dix: p la mia se puix al meu ger
ma lo Ynfant plan que vos atureu
aql sera la vostra posada p aquesta
nit. Dix Tirant puix tant ho vo
len: restau per ferlosne plaer: y o re
stare ab vos perque? pugua servir
No fretura Tirant dix la Ynfan
ta: que entre la casa de mon pare e
de mon germa lo Ynfant e la mia
be tenim quil seruirá ab molta fello
nia queu dix. Tirant qui veu que
no loy volien parti ab los altres
per anar ala posada. Com foren
partits vingueren dos patges ab
dues antorches: e digueren a Phel
lip si li plahia anar adormir. E ell
respos que faria lo que la senyora
Ynfanta e son germa manarié. E
ells digueren que hora era. E phe
lip sen reuerencia ala Ynfanta e se

gui los patges: posarenlo en la cà
bra hon los dos lits eren. Com
Phelip veu lo tan pompos lit sti
gue admirat: e penia que mes valia
ques gitas en laltre. E aquella nit
dangant haviu romput vn poch ó
la calça: e penia que los seus no ven
drien tan mati com ell se leuaria. E
los patges eren molt ben auisats p
la senyora: y ella stava en loch que
podia be veure tot lo que Phelip
faria. Dix Phelip al hu dels pat
ges: ves per amor de mi e portam
vna agulla de cosir ab vn poch de
fil blach. Lo patge ana ala Ynfan
ta: hi ella ja haviu vist q trametia
lo patge: pero no sabia lo que de
manaua. E la Ynfanta lin feu do
nar vna ab vn poch de fil. E lo pat
ge lay porta: e trobal que stava pas
sejant del vn cap dela cambra fins
al altre. E lo altre patge qui stava
allí james li dix res. Lo phelip tin
gue la agulla acostas ala antorcha
e obris algun briat que tenia en les
mans. La Ynfanta prestament pè
sa que per causa dels briats haviu
demanat la agulla: e Phelip ana
la aficar en lo lit hon haviu delibe
rat ó dormir. Lauors ell se óspulla
la roba e resta en gipo ó oz febreria
començas adescordar: e segueu so
bre lo lit. E ó los patges lo agueré
óscalçar Phelip los dix que anassé
a dormir: e quelí leixassen vna an
torcha encesa: e ells ho feré e tancaré
la porta. Phelip se leua de lla hon
sebia per pendre la agulla e cosirle
la calça. E presse agercar de vn cap
del lit fins al altre: e alça la vano
na ab malencolia que en aquell /
cars tenia: e tant regira la vanona
que caygue en terra. Apres leua
m.l.

los lançols e desfeu tot lo lit que ja mes pogue trobar la agulla: pensa de tornar afer lo lit e de gitar-se en ell: pero com veu que tot stava desfet dix: com no val mes quem gite en aquest altre q̄ no tornarlo afer. Molt singular agulla son aquella p̄ a Phelip: gita en lo lit de para / ment e deixa tota la roba en terra. La Infanta que aque vist tot lo entrames dix ales siues donzelles: mirau per vida vostra quant es lo saber dels strengers en ipecial lo d̄ Phelip: yol de volgut prouar axi com hauiat fet les altres veguades en aquesta dos lirs: p̄li que Phelip li era grolier ni auar no tendria animo d̄ gitar-se en tal lit com aq̄st ans se posaria en lo mes sotil: e ell ha tenguda altra art: que ha desfet lo mes sotil e ha lançada la roba p̄ terra e es se gitar en lo milloz p̄ mostrar que es fill de Rey e li pertany. E la sua generacio sia molt noble excellēt e molt antigua: ara puch conèixer q̄ aq̄ll virtuos de Tirant cō aleal caualler ma dit tostemps veritat: e tot lo quem dehia ala ozella era per mon be e honore: dich que lo philozoph no sap tāt com yom pensaua ni vull hauer mes consell bell ni de altri. Sino que dema fare venir lo bo de Tirant puix ell es stat lo principi de mon delitos be: que sia la fi de mon repos: e ab aq̄st d̄liber sen ana adormir. E bon mati Lenebros ab los patges de phelip vengueren ala sua cambra e porarenli altra roba q̄s mudas. Com la Infanta son vestida es cordaua la gonella no volguē mes sperar si no axi com stava trames per Li /

rāt e ab gest de molta alegria li manifesta la voluntat.

Capitol. xxi.

Com la Infanta de Escila trames per Tirant: e manifestali coz era contenta de complir lo matrimoni ab Phelip.

E los soligits treballs dela mia enamorada p̄sa lo venguda noticia deles singulars p̄fections que de Phelip tinch conegudes: car per occular experiència he vist la sua pratica e real condicio esser molt generosa: e fins aq̄i lo venguda molt forçada en atorguar aquest matrimoni p̄ alḡues coses que la mia anima stava molt duptosa: perque d̄ aq̄i auāt yo lo contenta de complir tot lo q̄ per la majestat del senyor Rey mo pare me sera manat: e puix vos per vostra molta virtut sou stat lo principi del be e delit de Phelip: q̄ siau la fi de traure dues animes de vna mateixa pena. Moint Tirant les paraules tan assables dela Infanta resta lo mes aconsolat home d̄l mon: ala qual no tarda respondre. Lo generos animo de vostra selgitut senyora ha pogut conèixer yo ab quanta affectio e soligitut he treballat en daruos tal cōpanyia: que ensempe honor e d̄lit acōseguissen per be que moltes veguades haja conegut que la alteza vostra stava enuajada e mal contenta de mi per yo m̄ifestar les p̄fections d̄ Phelip: pensant ser uosne servir: estich

molt cōtent com la gelgitut vostra
ha coneguda la veritat: e es fora d'
totes les passades errors: e reduhí
da ala bona part per hon se haui
de mostrar la vostra grā discreció
perque ara de continent men vaig
aparlar ab lo senyor Rey per dar
hi presta conclusió. Tirant pres li
cencia dela Infanta e anallen al
Rey: e dixli les següents paraules.
La congoixa gran que veig patir
als embaxadors de França sobre
aquest matrimoni me fa venir a /
vostre majestat a suplicar: q̄ puc
lo hauer atorguat que si done cō
plimēt: o doneu licencia als embax
adors que sen puguē tornar allur
senyor: e si la alteza vostra nou pen
da en enuig que yo parle ab la se /
nyora Infanta de part de vostra
alteza: yo crech que ab lo diuinal
auxili e ab les naturals rahōs q̄ yo
li sabre dir: me pens que ella se incli
nara afer tot lo que la majestat vo
stra volta ne manara. Si deu me
done consolació en la anima hi en
lo cors dix lo Rey: yo sere molt cō
tent ques faça: heus prech que vos
hivullau anar e preguarlan p̄ part
mia e vostra. Tirant se parti del
Rey e torna ala Infanta: e troba
la ques ligaua: e recitalí lo parla /
ment que hauiatengut ab lo Rey
Dix la Infanta Tirant senyor
yo confie molt en la vostra gran
noblesa e virtut: porque yo pose tot
aquest fet en vostre poder: e tot lo
que vos fareu you tindze per fet: e
si ara voleu ques faça tan be mi fer
mare de bon grat. Tirant veient
la disposició veu a Phelip qui sta
ua ala porta esperant de acompa /

nyar ala Infanta a missa: suplica
ala Infanta que ses anar de allí les
donzelles: perq̄o com dauant Phelip
li volia dir altres coses. La In
fanta mana ales donzelles que sen
anallen aligar. E elles foren totes
admirades com la Infanta tan
domesticament parlaua ab Ti /
rant. Com veu Tirant que totes
les dōzelles sen foren anades obri
la porta dela cambra e feu entrar a
Phelip. Senyora dix Tirant ve
us aq̄ Phelip lo qual e mes desig
e voluntat deservir la senyoria vo
stra que atotes les Princeses del
mon: porque suplich ala merce vo
stra agenollat axi com stich de vo
lerlo bejar en senyal de fe. May Ti
rant dix la Infanta yo preguare a
deu que vostra boca peccadora no
vingua apa exut: aquestes son les
rahons quem volieu dir. La vo /
stra cara manifesta lo que te al cor
com lo senyor Rey mon pare mo
manara you fare. E Tirant signa
a Phelip. E aquell prestament
la pres en los braços e portala en
vn lit de repos quey hauiat: e besala
cinch o. vi. voltes. Dix la Infanta
Tirant no confiaua yo tan poch
de vos quem hauer fet fer quens
tenia en compte de vn germā: e ha
ueume posada en mans de aquell
qui no se sim sera amich o enemich
Eruels paraules senyora veig quē
dieu: com pot Phelip esser ene /
mich dela excellencia vostra quins
ama mes que ala sua vida: heus d'
sija tenir en aquell lit de parament
hon ha dormit esta nit: sis vol to
ta nua o en camisa: e creheu q̄ seria
lo major be que ell poria hauer en
m. ii.

quest mon: e puix senyora dix **E**l tant pujantuos en aquell superioz grau de dignitat que la altesa vo / stra mereix: al desauetuzat de **Phelip** qui mor per la vostra amor dei xauí sentir part de aquella gloria que tant ha deijada. **Deu** men de fena dix la **Ynfanta** hem guarde de tal error com me tendria per vil de consentir vna tan gran nouitat. **Senyora** dix **El** tirant: **Phelip** ni yo no som açí sino per ieruiruos: vostra benigna merçe prègua vna poqua de paciència: e **El** tirant li pès les mans. **Phelip** volgue viar de los remeys. La **Ynfanta** crida. **E** vengueren les donzelles e pacificaren los e donaren los per bons e p leals. Com la **Ynfanta** ton liguada vestís molt pomposament. **E** **Phelip** e **El** tirant la acompanyaren ala missa ensemps ab la **Reyna**. **E** aqui ans dela missa los esposaren: e lo diumenge apres foren fetes les bodes ab molta solennitat: e foren fetes grans festes qui duraren. viii: dies: de juntea: toeneigs: e danges e momos de nit e de dia: per tal forma son festejada la **Ynfanta**: que ella resta molt contenta de **El** tirant e molt mes de **Phelip** que li feu tal obra que james la / oblida.

Capitol. cxii.

Com lo **Rey** de **Licilia** trames deu **Galeres** e quatre naus armades al **Rey** de **Fransa** per valença.

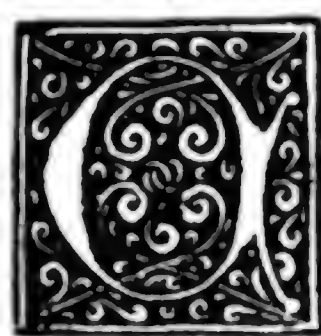

Dades que, foren les festes de les bodes lo **Rey** de **Licilia** tenia deliberat de fer valença al **Rey** de **Fransa** e per aquesta causa feu armar deu galeres e quatre naus grosses: e pagua la gent per assis mesos. **E** **El** tant compra vna **Galera**: lo qual no volgue pendre sou ne acosta / ment de negu: perque deliberaua d'anar a son plaer. Com les galeres foren armades e ben fornides de virtualles hagueren noua com lo **Rey** de **Fransa** era en aygues mortes ab totes les fustes del **Rey** de **Castella**: de **Arago**: de **Navarra** e de **Portogal**. **Phelip** son elet per capita: e anassen en companyia sua lo **Ynfant** de **Licilia**: e trobat se sen lo port de **Sahona** ab les fustes del **Papa**: del **Emperador**: e d'totes les **Comunes** qui offert li hauien valença. **E** tots en semps partiren e naueguaren tant que trobaren lo **Rey** de **Fransa** en la ylla de **Corseguia**. **E** vengueren aqui ayguada: e les fustes ben a vitualla / des de tot lo q mester hauien sens tocar en **Licilia** ni en altra part apleguaren alba de mati dauant la gran ciutat de **Tripol** de **Suria**. **E** negu de tota la armada no la / bien hon anauen sino sol lo **Rey** mas com veren aturar la nau del **Rey** e tot hom se armava psumiren que allí venien. **Lauors** **El** tirant ab la sua galera acostas ala nau d'l **Rey** ab vn esquif e puja alt en la nau: e axi feran molts altres: e trobaren que lo **Rey** se armava e vo

lia hoit missa seca. Com foren al
Euangeli Tirant se agenolla da/
uant lo Rey: e supplicat que fos de
sa merce li deixas fer vn vot. E lo
Rey li dix que era content quel fes
Tirant ana als peus del preuere
qui debia la missa e agenollas. E
lo preuere pres lo missal e giral en
uers lo Rey. E Tirant qui stava
agenollat posa les mans sobre lo
libre: e feu principi a semblants pa/
raules.

Capitol. cxiii.

Lo vot que tirant feu da
uant lo Rey de França: e molts
altres cauallers.

Quoniam p la diuina gra
cia de deu omnipo /
tent yo sia posat en /
lo orde de caualleria
franch e libert de to
ta captiuitat e altre impedimēt no
constret ni forçat: mas com a ca /
ualler qui desija guanyar honor:
faç mō vot a deu e atots los sancts
ō parais: e amō senyor lo Duch
de Bretanya capita general de a
quest stol portant veus del molt ex
cellent e crestianissim Rey de Fran
ça: de yo esser hui lo primer qui exi
ra en terra: e lo darrer quis recolli
ra. Apres jura Dialeh: e feu vot
de ell scriure lo seu nom en les por
tes dela Ciutat ja nomenada de
Tripol de Siria. Apres feu vot
altre caualler: e vota q si lo rey exia
en terra de acostarse tant ala mu
ralla d la ciutat que posaria vn dazt
dins la dita ciutat. Leuas altre ca
ualler e feu vot dient: que si lo Rey

exia en terra de ell entrar dis la ciu
tat Apres jura altre caualler e feu vot
de entrar dis la ciutat e pēdre dōzel
la moza dī costat o la mare e posar
la dis la nau: e darla a Isbelipa fil
la dī Rey d Grāça. Feu vot altre ca
ualler de portar vna bandera en la
mes alta torre dela dita Ciutat.
Molts cauallers anauen dins la
nau del Rey qui parauen nombre
de. ccc. cauallers de l'pe. ons dau
rats. E la hon son molts de vn of
fici tostemps si engeuora enueja e
mala voluntat: car vō peccat de en
ueja te moltes branques p aquelles
cruels enuejosos: qui tenen dol e
despit del bo e virtuos caualler.
Molts foren moguts per fer rom
pre lo vot a Tirant: que rebien tots
los preparatoris ab barques e ab
lahuts e ab galeres pque pogues
len primer exir en terra. La morli
ma era tanta com veren tan gran
stol per les fumades que hauien fe
tes a vna part e a altra vengueren
infinits moros: e posarenle voza
mar p no leixar pēdre terra als cre
stians Tirant se mes en la sua galera
Lo rey ixq dela nau e puja en vna
galera. E totes les galeres anauē
justades p dar scala en terra: e ana
uen se tan prop que quali lo pala /
ment se tocava. Com foren prop
de terra que ja podiē donar les sca
les totes se voltaren per que giant a
costassen les popes en terra p exir
la gent: sino la de Tirant q mana
que dōas la sua galera dela proba
en terra. Com senti que la fusta to
ca en terra quels era encallada Ti
rant qui stava armat ala proba sal
ta en la aygua. Los moros quil ve
m. iiii.

ren cuytarè per ell p matarlo. Em
pero Diasebus ab altres ab balle /
ites e ab spingardes lo defensauen
molt be. Zupres d ell saltarè molts
homès darmes p ajudarli e molts
mariners. La galera del Rey e les
altres agueren voltat e lançaren les
scales en terra: pero qui era aquell
qui golas exir tãta era la morisma
e lo maior combat son lla hon era
Tirãt. La virtut: la bondat: la for
ça e lo saber fõ en lo Rey hi en los
ieus: que com a valentissims cauall
lers trqueren en terra per les scales
E tanta era la pressa de apleguar
als moros que molts cabien en la
mar. Los tota la gent son en terra
axi deles galeres com deles naus
donaren gran batailla als moros
hon mori molta gent de vna part
e d'altra. Los los moros se volgue
ren retraure dins la ciutat: ala mes
cla dõls molts bõs cauallers entra
ren ensemps ab els: e prengueren
v. carrers dela ciutat e non pogue
ren mes auer. E tots los cauallers
compliren los vots en aquells. v.
carrers que guanyaren: carreguare
les naus e les galeres de molta ri
quea q prenguerè. E tan gran son
lo socors que vengue als moros:
que no pogueren passar mes auat.
Com vengue al recollir aq son lo
gran perill. Pero lo Rey per con
sell d. mariners feu fer de galera ha
galera cõ stauen les scales en terra
dela vna al altra posaren tanles en
cadenades: perque pogues passar
molta gent: e al recollir ne morirè
molts. Com tots foren recollits re
sta Tirãt q encara no hauria com
plit son vot. La sua galera hantien

ja d'escallada qui tenia la escala en
terra spantlo que pujas. En cauall
ler lo qual desijaua honoz la qual
per ses virtuts ell be mereixia quis
nomenauall Ricart lo venturos: fo
ren restats sols ell e Tirant. Dix
Ricart a Tirant: tota la gent es
recollida o morta: no resta agi sino
tu e yo: puix has agut la mudana
glozia de eier stat lo primer dels
vègedors: lo qual ab gentil animo
hi i forç de caualleria los teus peus
benaenturats tocaren la terra de
maledictio: hon se canta nit e dia
la reprouada secta de aquell engua
nador sens se amor: e caritat d. Ma
fomet: qui tanta gent ha degebuda
en lo mon. Puix tãta honoz has
aconseguida e no ignores com yo
te d'fes de molts pills qui te stauen
aparellats ages coneixença: e posat
en rabo que vulles entrar primer
en la galera: perço que siam eguals
en honoz e fama e bona jerman /
dat. Car la mundana glia avegua
des qui tota la vol tota la pert: po
sat en rabo e felse part de aço qui
es meu: e ti be esment al quet dire:
peus e mans e cor tot ho tinch: a
mor e volutat cruel com ha leo fa
mejant: tot abunda en mi. Ira: su
perbia: enueja en aqsta ma la tinch
tancada: com la obzire: no es negu
merçe pugua trobar en ella: yo la
vull subjugar e posarla sots la mia
potestat e l'eyoria. No som en teps
de abundar en paraules dix Tirãt
la mort o la vida en la tua ma sta:
yo sere dit victorios si los dos mo
rim per la ma de aqueste infels. E
so cert que les nostres animes serã
saluades morint ab ferma fe e com

ahons crestians defenent les nres
persones. E la hora que yo fui mō
vot pensí ans dela mort que óla vi
da e en tots los duptes dela mort
pero tot me son no res en lguart ó
aquella honoz e gentil estil de ca/
ualleria: que morint com acauallers
es vida honzada de grā gloria ho
noz e fama en aquest mon e en lal
tre. E si yo tal vot no agues fet da
uant la presència de vn ran excellēt
senyor com es lo Rey de França
no dich encara en presència de vn
tal senyor: mas en la mia pēla sos
caygut vn tal fet entre les dents yo
agues dit o promes fer tal vot: ans
morir que venir amenys dela pro
mesa. Car caualleria no es p^o lino
donar se de virtuosament obrar: p^o
que Ricart donam la ma e anem
amozir com acauallers: e no stigā
aí en tantes superflues paraules.
Dix Ricart yo so content donam
la ma e ixquam óla aygua: e anem
contra los enemichs dela fe. E sta
nen los dos cauallers en la aygua
dela mar quils daua fins als pits
per les lāges: darts: passadors: e pe
dres quels tirauen: sino per lguart
deles galeres quels sehien gran ó
fensio. Com Ricart veu q Tirant
ixque fins ala voza dela mar per fe
rir en los moros: ell lo tira dela so
breuesta e tornal dis la aygua e dix
yo no cōech caualler en lo mō senf
temoz sino tu: e puix veig lo ten aio
tā sforçat ses axi: posa pmer lo pen
en la scala e yo lauozspujare pmer
Lo Rey congoixuas molt perq
aquells dos tā singulars cauallers
nos perdessen. Tirāt volguels fer
part dela honoz son content ó po

sar lo pen dret en la escala. Lauozs
Ricart puja pmer: e Tirant son
lo darrer de tots: e aquí acaba son
vot de complir. Son gran questio
entre aquests dos cauallers: pquāt
los vns dehien q Tirant ab mol
ta honoz hauia complit son vot.
E lo Rey e molts altres lin dauē
molta gloria: e Ricart vehent que
tots dauen la honoz a Tirant: en
presència del Rey seu principi a vn
tal parlar.

Capitol. cxlii.

Com Ricart en presència del
Rey de França dix que combatria
a Tirant atota vitrança. E coz lo
Rey de França combatre Tripol
de Suria: e apres roba la costa de
Turquia.

Gots los qui no tenē
verdadera noticia de
la honoz de aqst mō
mostren llur poch sa
ber: manifestant ab
llur boca aquell grosser parlar qui
diu. Ab la raho de mon compare
men vaig. No aduertint ni sabent
lo gentil stil ni virtuosa pratica de
nostres antecessors. Segons se lig
de aquell famos Rey Art^o senyor
q son dela petita e gran Bretanya
lo qual dona si e compliment ala
prospera e pomposa taula redona
hon tants nobles e virtuosos ca/
uallers en ella sequerē: qui foren co
neixedors e mereixedors ó tota ho
noz e gentilea: e auozridors de tot
engan: falcia e maldat: e si per art
de caualleria la cosa era ben jutja
da: la honoz e la gloria de aquest
mon aquí deu esser atribuïda sino
m. llii.

amicar. **T**irant per esser couart e home poch sfozgat en batailles: p be q la prospera fortuna li sia stada fauorable e li haja ajudat en moltes coses: no resta que lo premi de aquit acte no degua esser dat a altri lmo ami ab totes les fozges e ho / nozs de caualleria ques merexen al mes benauenturat de tots. **E**yo que stich dscalz james calcare sabates en los mens peus fins arant q per la majestat del senyor **R**ey: p los nobles cauallers sia determe / nat aquest seinar atots es notoxi e manifest: que apres que tota la gnt son recollida restam. **T**irant e yo sols ala voza dla mar: dell ami pasaren moltes rahons qui seria aqul qui pmer se recolliria: ell tenint vot fet e yo no: volgui veure los ma / jozs perills que en les armes poden esser ab la gran multitud de mozos quey hauia: vehent ell yo no voler me recollir son ell content de posar primer lo peu en la escala ans dmi. **D**onchs senyor sia de vostra merce de ajustar vre sacre cōsell: e sens afectio la majestat vostra done la honoz ha aquell aqui pertany: coz de dret e de justicia ami pertangua. **E** si vostra altesa ago jutgar no volra: dich en piencia de tots yo esser millor caualler q **T**irant: e d com batrel dla mia persona ala sua atota vltanga. **L**o **R**ey li respos semblants paraules: **R**icart negun bō jutge no pot be res determeat sino bou primer les parts: perque nos pot fer si **T**irant noy es present. **A**questes rahons vengueren anoticia de **T**irant: e ab la sua galera se aco

sta ala nau del **R**ey: com son alt lo **R**ey era en la sua cambra que doz mia. **L**om **R**icart sabe que **T**irant era vengut acostas a ell e dix li. **E**t rāt per quelvulla que sia yo mo tin dre dins mon coz: pero si gosau dir yo no sia millor caualler que vos: yous offir batalla atota vltanga e lāgal vns guants per guatge. **T**irant que veu que ab tan poch sonament lo volia combatre alia la ma e donali vna gran galtada. **L**a re / moz son entre ells tan gran que lo **R**ey hi ague apujar ab vna spala en la ma. **L**om **T**irant veu lo **R**ey pujasen en lo castell de probare: all ell se defene molt be: e dix al **R**ey senyor castigue la majestat vostra a quelx desuergonyt caualler qui es principiador de tot mal: james ses vist en fet darmes: ni menys spala fellona dauant los seus hules: ara me volia combatre atota vltanga sobre no reare si ell venç ami hauza vengudes totes les caualleries que ab mon treball yo me sabudes per castiar en gloria e laboz mia: e si yo so vengeдор haure vengut vn home que james ses vist en armes. **A**cabant de dir **T**irant semblants / paraules feu senyal ala galera: e ab vna corda baixa en ella tenintse allt per segur: e sijo **R**ey en aquell cara lo agues pogut hauer perque en la sua nau hauia fet semblant vltage fora stada poca maranella no li a / gues fet lenar lo cap deles spatles. **L**o **R**ey parti ab tot lo estol de **T**ripol de **S**uria: e feu la via de **E**hipre: e roba tota la costa de / **T**urquia: e mes a foc e a flama q

carreguaren totes les fustes ó molta riqueza que presa hauien: com foren en Chipre iqueren en la ciutat de Famagosta: e aquí prengueren virtualles e tiraren la volta de Lunig. Aquí lo Rey desembarca e combateren la ciutat molt estretament e Tirant ab los seus combatien vna torre: e al peu dela torre havia vn gran fossat: e Tirant caygue ó dins. Ricart anaua tot armat: per veure sis podia venjar de Tirant: com fon ala torre veu que Tirant jahlia dis lo fossat: Ricart salta açí armat com staua dins lo fossat: e ajuda alevant a Tirant e dix li. Tirant vet açí lo teu mortal enemich lo qual te pot donar la mort e la vida: e no placia aden que yo consenta que tu muyres per mans de moros puix ajudar te puch: e per bella valentia lo trague defora: car certament lo agueren allí mort si Ricart tan prest nol ne agues tret. Com fon fora dix li: ara Tirant est posat en libertat guarda be la tua persona de morir: que yot sag cert que fare tot mon poder de matarte. Canaller virtuos dix Tirant yo he vista en tu molta bondat e gentilea: e conech que ab animo sforçat de canaller has restaurada la mia psona ó cruel mort: agenoll me en terra e demã te perdo dela offensa que te feta: e don te la mia spasa la qual pos en la tua ma: que prengues de mi aquella vejanga que a tu plaura: car posat cars que tu ara nom vullas admetre mos prechs ni ma demanda james en dies de

ma vida tirare spasa contra tu: car la vejanga que vols hauer de mi açí la tens present: e agenollat als teus peus açí com stich la pots pèdre puix graciosament lat do: e yo la rebre ab molta paciencia. Lo canaller com veu dir a Tirant paraules de tanta humilitat e submissio li perdona: e fon content de esser son amich. Apres foren tan grans amichs que james de llur vida se partiren fins que la mort los separa. Com lo Rey ague presa la ciutat de Lunig e barrejada: Ricart no volgue anar en la nau del Rey sino en galera de Tirant. Com lo Rey e los cauallers saberen lo fet com era passat donaren molta lahor als dos pque cascu havia husat de molta gentilea. Partint lo Rey de França dela ciutat de Lunig tiraren la volta de Sicília per veure sa noza: e desembarcaren en Salerm. Com lo Rey de Sicília iabe la llur venguda feu aparellar molt gran festa al Rey de França. Lo Rey de Sicília entra en la nau del Rey de França: e com se veren fon molta alegria entre ells: iqueren en terra: e la noza fon ala voza dela mar: e aquí se feren molt gran festa sogre e noza. E lo Rey de França li dona de grans donatius: e tot lo dia la portaua per la ma que no las deixaua partir: e tans dies comatura allí lo Rey de França cascu dia ans que la Infanta fos leuada li trametia vn rich present: lo vn dia de brocats: altre sedes: cadenes de or: fermalls: e altres joy

es de molta stima. Lo Rey de Sicilia festeja molt be al Rey de França e presentali cent canalls molt bels e molt singulars: de que lo Rey de França feu molt gran stima: e lo Rey de Sicilia mana ala filla que ella en persona entras en totes les fustes e les regonegues com itaué de virtualles: e que les foznis de tot lo hauriè q meiter. Lo Rey de França pres en gran stima del que la no ra fehia: e tenian molta coniolacio cō vehia quicra dona molt discre ta e per amoris afers: que cascū dia staua del mati fins al vespre en les fustes q no menjaua: fins que ague acabat de fornirles. Auituallades que forè les fustes e recollits los ca ualls: lo Rey de França pres co / miat del Rey de Sicilia dela Rey na e dela Infanta e recollis: e por tasen ab li lo Princep de Sicilia: e com son en França donali vna fil la sua per muller. Lo estol parti del port de Palerm: e tira la vol / ta de Barberia: e costerejant ven guerè a Malegua a Noza e a Tre micen: e passaren lo estret de Gibal tar: forè a Lepta e Alcascer seguer e a Tanger: e al tornar que feu pas sa per l'altra costa de Calise: Car tifa: Gibaltar: passa p Cartagenia: car tota la costa en aquell tēps era de moros: e de allí passaren per les ylles de Ayuisa e de Mallozqua: a pres anaren a desenbarcar al port de Macella. Dona licècia lo Rey atotes les fustes exceptat les d son fill Phelip: pque volgue que anas ab ell per veure la Reyna la mare: e Tirant ana ab elle: e de allí passa en Bretanya en companyia de son

natural senyor per veure son pare e la mare e los parents. E apres al / guns dies que lo Rey de França a gue dat cōpliment en lo matrimo ni de la filla ab lo princep d Sicilia volgue q Phelip tornas ala mul ler: lo qual ague noua coz laltre fill del Rey de Sicilia sera fet fratre: e hania renunciat al mon: e Phelip supplica a son pare lo Rey d França q volgues trametre p Tirant p q li fes companyia fins que fos en Si cilia. Lo Rey scriui lletres al Duch de Bretanya e a Tirant volgues anar per amor sua ab Phelip en Sicilia: e al Duch quel ne pregua molt. Tirant vehent les preguaries dels dos tan grans senyors: li son forçat d obeir los llurs manamets parti de Bretanya: e vigue ala cort del Rey. Lo Rey e la Reyna lo p guaren molt que volgues anar ab Phelip. E ell molt graciosament los ho atorgua. Partirè dela cort Phelip e Tirant: e anaren a Ma cella hon trobaren les galeres que stauen molt en orde de tot lo que mester hauen. Phelip e Tirant se recolliren: e agueren lo temps tā prosper: que en breus dies foren en Sicilia. Lo Rey e Reyna e la In fanta aguerè grā cōsolacio d la llue venguda: hon foren molt ben feste jats. Apres que. viii. dies foren pas sats stant lo Rey en son cōsell son en recozt del Emperador de Con stantinoble dela letra que tramesa li hania de sos treballs e cōgoixes: trames per Tirant e en presència sua la sen legit: e era d l tenor segnèt

Capitol. cxv.

Letra tramesa per lo Empadoz
de Constantinoble al Rey de Ci-
cilia.

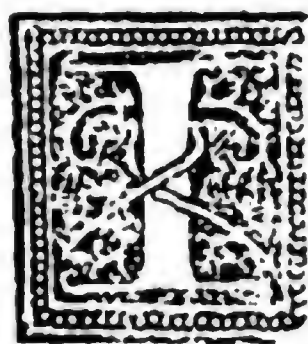
Des Frederichs per la
immensa e diuina ma-
jestat del subiran deu
eternal Emperadoz
del Imperi grech: sa-
luts e honoz avos Rey dela gran
e abundosa ylla de Sicilia: per la cõ-
cordia per los nres antecessors feta
e per vos e per mi pactada e confer-
mada e jurada en poder dels no-
stres embaxadoz. Honrificz ala
vostre real psona: com lo Soloa-
mozo renegat sia ab grã poder dis-
la nostre Imperi: e en companyia
sua lo gran Turch: han nos pres-
la major part d nostra senyoria: en
la qual reimey no podez dar per la
mia senectut p no poder exercir les
armes: apres la gran pdua que ha-
uem fet de ciutats viles e castells: e
han me mort lo major be q tenia
en aquest mon: ço es lo meu fill pri-
mogenit: qui era la mia consolacio
e escut e defensa d la sancta se catho-
lica: ab anio viril bataillant contra
los infels ab molta honoz e gloria
sua e mia: e tinch per major desauẽ-
tura com sia stat mort per los seus
mateixos: aqll trist e adolorit dia
son perdiment dela mia honoz hĩ
fama: e dela casa Imperial. E com
amĩ sia notori: e es publica fama
vos tenir en la cort vostra vn tre-
nu caualler los actes singulars del
qual son molt experimentats: qui
donen augment ala dignitat mili-
litar: q̃s nomena Tirant lo blãch
dela fraternitat de aquell singular
orde d caualleria: quis diu esser fun-

dat sots inuocacio de aqll glorios
sanct paze de caualleria seyor sanct
Yordi en la ylla de Anglaterra: e
com de aquest caualler ie diguen
molts asenyalats actes dignes de
molta honoz: e en special ie digua
del que ha fet al gran Mestre de
Rhodes: com lo ha deliurat ab to-
ta la Religio del Solda ab tot lo
seu poder: qui ara ion agĩ: e moltes
altres coses virtuoses q per lo mō
dell triumphẽ: perqueus demã de
gracia: que per la fe amor e volutat
que sou tengut adeu e acaualleria:
quel vullau preguar de part vostra
e mia de voler venir en mon seruey
que yo li dare de mos bens tot lo
que ell voltra: e sino ve supplich ala
diuina justicia que li done asentir d
les mies dolors. Benauenturat
Rey de Sicilia sien te acceptes les
mies preguarĩes: les quals son de
dolozos plant: e puix est Rey coro-
nar hãtes pietat dela mia dolor: p
que la immensa bondat de deu re-
guart de vn cara semblant: cõ tots
liam subjugats ala roda d fortũia: e
noies negu q liguar la pugua. Deu
per sa merce vulla mirar la nostra
bona e sana intencio: donant fi ala
ploma e no ala ma: que nos cança-
ria de recitar per scriptura los pas-
sats presents e esdeuenidors mals.
Lesta que son la letra del Empera-
dor: e per Tirant ben cõpresa. Lo
Rey drega les noues a Tirant: e feu
prĩncipi a vn tal parlar.

Capitol. cxvi.

Com lo Rey de Sicilia pregu-
a Tirant per part sua e del Empe-
radoz de Constantinoble: que

volgues anar en Constantinoble
per lo cozerlo

Moltes gracies sou
tengut de ser al omni
potent deu. Tirant
germa com vos ha
dotat de tantes per /
fections: que per tot lo mon la glo
ria del vostre nom triumpha: e en
cara que los meus prechs no me
retriquen en obediencia en respecte: p
que nom uegau obligacio negua
de fer res per mi: perquant james
fiu res per vos: ans vos tinc molt
ta obligacio ol que per mi: fet aueu
mas cofiant del vostre cor air e ge
neros qui no pot fer lino regon q
es: e lo que ha acostumar. E per
causa de aço me lo atreueix q p
guaz e amparuos de part del Impera
dor de Constantinoble e mia. E si
los prechs meus tan justs e de tan
ta caritat no hauien loch en vos:
al menys en reuerencia e seruey ol
omnipotent deu vullau hauer cõ
passio de aqll trist e affligit Impera
dor: qui ab tan grã instancia vos
pregua: heus demana que hajau
misericordia dela sua senectut: que
per mi ja dela vostra gran cauallie /
ria: e fiant de aquella no sia despose
hit dela sua Imperial senyoria. A
cabant lo Rey paraules de tanta
amicicia acompanyades: Tirant
sen principi paraules de semblant
stil. No es poca la voluntat que
tinc senyor de servir la excellencia
vra: car amor es la mes fort obli /
gacio q al mon sia: e com los pchs
de vra alteza me sien manaments p
tenir me tant guanyada la voluntat

e si la majestat vostra me manara
que yo vaja per servir ha aquell
prosper Imperador senyorejant
la Grecia: you fare per la molta a
mor que poze ala alteza vostra: em
pero lenyor yo no puch fer lino tãt
com vn home: aço notori es aden
e al mon: per be que la fortuna me
haja consentit hem sia stada ami
gable e prospera ab la planeta de
Jupiter en la qual yo naixqui me ha
volgut dar victoria honor e estat:
no co se am: presumir mes que la
fortuna no ma donat: e stich ab
gran admiracio de aquell magna
nim Imperador deitar atants ex
cellents Reis com ha en lo mon
Duchas: Comtes: Marquesos en
lo art de caualleria mes entesos e
mes valents de mi: que vulla dei
rar aquells per hauer ami: no es
molt ben aconsellat. Tirant dix lo
Rey yo be se q d bõs cauallers ha
per lo mon: e vos no deuen esser o
blidat entre los altres: peruentura
si la honor fos examinada d aquell
la entre los Imperadors e Reis
los cauallers entesos: seria dat lo
premi honor e gloria avos per lo
enilloz caualler de tots: perqueus
prech heus requir com acavaller:
e per lo deute que deuen acavalle /
ria: per lo jurament que fes aquell
dia queus son donat primer que a
tots lo orde dela fraternitat dela
Barrotera: que vos vullau ab mol
ta amor e voluntat anar afernir lo
estat Imperial: heus ho conselle
axi com si fosien propiament fill
perque tinc coneguda vostra no
ble cõdicio e gran abilitat: don sen
seguiran molts beneficis per la vo

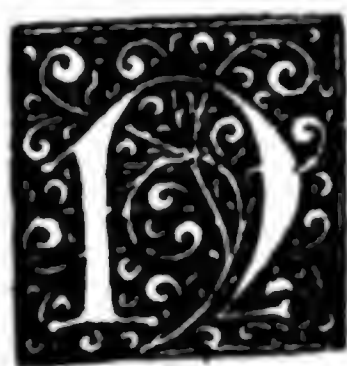
stra amada: que faren taluis tanta
pobles dela crestiana fe de dura e
greu captiuitat: e de ago seren pre /
miat per la bondat diuina en aqst
mon de excelsos honozas: e en laltre
dela eterna glozia. Donchs cauall
ler virtuos putx les mies Galeres
stan prestes e ben armades: e con
duhides atot lo que vos manareu
e volreu ordenar: vos prech que la
vostre pttoda sia molt bren. Putx
vostre senyoria mo mana e mo
consella: yo so content dir Tirant
de anarhi. E lo Rey mana que to
tes les Galeres solen fornides de
totes les coses necessaries. E los
embaixadors del Emperador coz
lo Rey los dix que Tirant era co
tent de anar: foren los mes con /
tents homens del mon: e regracia
renho molt al Rey. Los embaixa
dors decontinent que foren arri /
bats en Sicilia haulen parada tan
la per asoldrejar gent: al balester do
nauen mig ducat lo dia: e al home
darmes vn ducat: e perque en Sic
ilia no hauria tanta get passaren en
Roma hi en Napols: e aqui tro
baren molta gent que de bon grat
prenqueren soure compzare molts
canalls. Tirant no cura de res sino
defer preparator de armes: e com
pea sinch catres grans de trompe
tes: de canalls lo Rey e Pheliplin
donaren prou: e feren los recollir
en les naus ab los altres. Tirant
pres comiat del Rey dela Reyna
de Phelip e dela Infanta: e recol
lida tota la gent donaren les veles
al prosper vent: e nauiguaren ab
bon temps e la mar traquille: que
vn mati se trobaren dauant la ciu

tat de Constantinoble. Lo lo Em
perador sabe que Tirant era ven
gut en los dies de la vida no mo /
stra major alegria: e dix que al pa
rer seu q son fill era resuscitat. Les
Galeres vengueren ab tants de
sons e d alegria que tota la ciutat
fehien resonar. Lo poble qui trist
staua e adolorit se alegza tot: quels
paria q den los sos aparegut. Lo
Emperador se posa en vn gran ca
daval per mirar les Galeres com ve
nien. Loz Tirant sale que lo Em
perador estaua en aquell loch en lo
cadaval: feu traure dues banderes
grans del Rey de Sicilia: e vna de
les sues: e feu armar tres canallers
tots en blanch sens que no porta
uen sobreuestes: e cascu tenia vna
bandera en la ma: e cascuna volta
que passauen dauant lo Empera /
dor baixauen les banderes fins /
prop dela aygua: e la de Tirant la
fehien tota tocar en la aygua: a /
go era en senyal quel saludauen: e
per la dignitat que lo Emperador
tenia se humiliava ta baix aell. Lo
Emperador com ven ago que era
cosa noua per aell: lo que james no
hauria vist: son molt content de ha
uer vista tal serimonía: e molt mes
dela venguda de Tirant. Com
les Galeres agueren be voltejat:
vna amunt altra auall vengueren
adar la escala en terra. E ixque ve
stit aquell dia Tirant ab vn gesa
ran de malla: e les manegues d fra
ja de or: e sobre lo gesara vna joz /
nea feta ala fragesa ab spasa lenyda
e al cap portaua vn bonet d grana
ab vn gros fermaill guarnit d mol
tes ples e pedres fines d gra stima

Diafebus ique en semblât mane
 ra: si no la joinea que era d'geti mo
 rat: e Ricart iqx tan be abillat com
 negu de tots los altres: e portaua
 la joinea de domas blau: totes a /
 questes joinees eren brodades de
 orfebreria: e o ples orientala molt
 groilles: e tots los altres cauallers
 e gentils homens anauen molt be
 abillats. Com Tirant fon en ter
 ra troba ala voza d'la mar lo Com
 te de Aisfrica quil stava sperant ab
 molta gent quil rebe ab molta ho
 nor. Partiren de aqui e feren la via
 d' cadafal hon lo Emperador era
 Com Tirant lo veu fica lo genoll
 en terra: e tots los seus: com foren
 amig cadafal toznarè afer altra re
 uerència: com fon als seus peus age
 nollas e volgueli besar lo peu. E lo
 valeros senyor nou consenti: besalí
 la ma. E lo Emperador lo besa en
 la boca. Com tots li agueren seta
 reuerencia. Tirant li dona la letra
 que li portaua del Rey de Sicilia.
 Com lo Emperador la ague lesta
 en presencia de tots feu a Tirant
 vn tal rahonament.

Capitol. cxvii.

Com Tirant fon arribat en
 Constantinoble: e les rahons que
 lo Emperador li dix.

Des poca la alegría
 que yo tinch dela vo
 stra prospera vengu
 da caualler virtuos:
 regradant al benauè
 curat Rey de Sicilia lo bon recozt

que ha tengut dela mia molta do
 loz: car la sperança que yo tinch en
 la vostra moltavirtut de caualleria
 me fa posar en oblit tots los paí /
 sats mals: coneixet en la vostra bel
 la disposicio lo q per relacio d' mol
 tes gentes mes stat reportat: car lo
 be e virtut vostra no pot stat ama
 gada: e mostras per vos elier ven
 gut agi apericio del animos Rey d'
 Sicilia: sentint vosne major grat q
 si p'embaixadors e lettres mies fol
 seu vengut: e perque tots coneguen
 lo bon grat que tinch de vos: e la
 molta amor queus porte: de preset
 vos done la capitania Imperial e
 general dela gent darmes e dela ju
 sticia: e uolgueli dar lo basto: lo ql
 era d' or magis: e al vn cap d' el mal
 tenia pintades les armes del Im
 peri. Tirant no volgue acceptar
 lo basto d'la capitania: sino que do
 na del genoll en la dura terra: e ab
 gest humil e affable li presenta tal
 resposta. La majestat vostra seyor
 nos agreuje sino he volgut accep
 tar lo basto: car parlant ab venia e
 perdo d' vostra altesa: yo no so ven
 gut agi ab sforç de caualleria per po
 der offendre ala grã moxisma que
 en lo vostre Imperi es: car no som
 en nombre sino cent quaranta ca
 uallers e gentils homès tots com
 a germans en voluntat: no volent
 nos res usurpar que de dret anosal
 tres no sia dat justament: com ala
 majestat vostra sia notori yo no es
 ser meretcedor de tal dignitat ni ca
 pitania per moltes justes rahons.
 La primera per yo no saber lo exer
 cici deles armes. La segona per la
 poca gent q tinch La terça lo gran

deseret: e iniuria que faria al senyor
 Duch de Macedonia: al qual per
 tany la dignitat mils que no amí
 hi en aquesta part stimaria mes
 esser martre q confessor. En la mia
 casa dix lo Emperador no pot ma
 nar negu sino lo qui yo volze: yo
 vull e man vos siau la terçera per
 sona manant tota la gent oarmes
 puix per ma desauetura he perdut
 aquell qui acõsolaua la mia anima
 e per la mia indisposicio p la vellea
 que tinch no podet les armes por
 tar done tot mon loch a vos e no
 ha altri: tant com la mia persona.
 Com Tirant veu la voluntat del
 Emperador accepta lo basto e la
 capitania en samps ab la justicia: e
 besali la ma. Les trompetes e los
 ministres per manament del Em
 perador comengaren asonar: e pu
 blicaren per tota la ciutat ab impe
 rial crida: com Tirant lo blanch e
 ra elet per capita major per mana
 ment del senyor Emperador. Lõ
 tot aço son fet lo Emperador se par
 ti del cadafal per tornar al palau: e
 p força teniè apassar per vna bella
 posada que haviè feta abillar hon
 Tirant ab tots los seus posassen.
 Dix lo Emperador: Capita puix
 açi som retraeu vos en aquesta vo
 stra posada perque pugua reposar
 la vostra persona per alguns dies:
 per lo treball dela mar que sofert a
 ueu feu me tât de plaer que aturen
 e leixau me anar. Com senyor vn
 tal defalt presumeix vostra altesaõ
 mi: que yo⁹ deicas que repos men
 es acompanyar la majestat vostra
 e fins als inferns vos acõpanyaria
 quant mes fins al palau. E lo Em

perador se pres arsure del que Ti
 rant li hauia dit. E mes li dix Ti
 rant: senyor facam gracia la maje
 stat vostra que com liam en lo pa
 lau de darne licencia: que pugua a
 nar aser reuerencia ala senyora Em
 peradriu: e aia cara filla la senyora
 Infanta. Dix lo Emperador que
 era molt content. Com foren en la
 gran sala del palau lo Emperador
 lo pres per la ma e posal dins la cã
 bra hon era la emperadriu: e troba
 renla en la seguent forma. La cam
 bra era molt scura sens q noy ha
 uia lum ni claredat neguna. E lo
 Emperador dix senyora veus açi
 lo nostre capita major qui ve p fer
 vos reuerencia. Ella respos quasi
 ab veu smortida be sia ell vengut.
 Dix Tirant senyora per fe haure
 acreure aquella q parla sia la senyo
 ra Emperadriu. Capita major dix
 lo Emperador quis vulla qui tin
 gua la capitania õl imperi grech te
 potestat de obrir les finestres: e de
 mirarles totes en la cara: e leuar.
 los lo dol que porten: per marit: pa
 re: fill o germa: e axi vull yo q vlen
 vos de vostre offici. Mana Tirant
 li portassen vna antorcha engesa: e
 prestamèt son fet. Com la lum son
 en la cãbra lo capita veu vn papal
 lo tot negre acostasi e obril: e veu
 vna senyora vestida tota de drap
 gros ab vn gran vel negre al cap:
 que tota la cobria fins als peus:
 Tirant li leua lo vel del cap e re
 sta ab la cara descuberta: e vista la
 cara fica lo genoll en terra: e besal
 li lo peu sobre la roba: e apres la
 ma: hi ella tenia en la ma vns pa
 ter nostres de oz esmaltats besals:

e fentlos beſar al capita : apres veu
 vn lit ab cozzines negres. La yn
 fanta ſtaua gitada damunt aquell
 lit ab bzial o ſeri negre veſtida: e cu
 berta ab vna roba de vellut dela
 mareixa color. Als peus damunt
 lo lit ſebien vna dona: e vna don
 zella. La dōzella era filla ol aduch
 de Macedōia: e la dōa hauna nom
 la viuda repolada: la qual hauia
 criada ala ynſanta o llet. Al cap o
 la cambra veu ſtar. clxx. dones e dō
 zelles: qui totes ſtauen ab la Em
 peradriu: e ab la ynſanta Carme
 lina. Tirāt ſe acosta al lit: e feu grā
 reuerencia ala ynſanta: e beſali la
 ma: aps ana ha odzir les fineſtres.
 E aparegue atotes les dames que
 foſſien exides de gran captiuitat: p
 go com hauia molts dies que eren
 poſades en tenebres per la mort ol
 fill del Emperador. Dix Tirant
 ſenyoꝝ ab venia e perdo parlāt: yo
 dire a vrā alteſa e ala ſenyoꝝa Em
 peradriu que pzeient es la mia intē
 cio. Yo veig que lo poble de aque
 ſta inſigne ciutat ſta molt triſt e a
 dolozit per dues rahons: la prime
 ra es per la perdua que la alteſa vo
 ſtra ha ſeta de aquell animos ca
 naller lo pzeicep fill voſtre: e la ma
 jeſtat voſtra no ſen deu agreujar:
 puix es mort en lo ſeruey de deu e
 per mantenir la ſancta fe catholica
 fino quen deuen dar laboꝝs e gra
 cies ala immenſa bondat de no
 ſtre ſenyoꝝ deu: car ell lous ha
 acomanate: ell lous ha volgut le
 uar per major be per aell q̄l ha col
 locat en la gloꝝia de paradys: e de
 aço li deuen dar moltes laboꝝs: e
 ell qui es miſericordiōs e de infinit

da pietat darvolha en aqueſt mon
 prospera e longa vida: e apres la
 mort la eterna gloꝝia: e ſeruolha
 vgehoꝝ de totes voſtres enemichs
 La ſegona cauſa perq̄ ſtan triſts
 ſies per la gran moꝝia que ve
 hen molt pꝛop: tement peroꝝe los
 bens e la vida: e lo menys mal euer
 catus en poder de infels: perque la
 neceſſitat requir: que la alteſa vo
 ſtra e deia ſenyoꝝa Emperadriu:
 ſaſau la cara alegre atots los qui
 veuran per acōi: larlos dela doloꝝ
 en que poſars lon: perque pinguen
 animo en virilment bataular con
 tra los enemichs. Lo capita do
 na bon conſell dix lo Emperadoꝝ:
 e yovull e man que decontinent
 axi homens com dones totes leixē
 lo dol. Sient lo Emperadoꝝ tals
 o ſemblants paraules les ozellesol
 Tirant ſtauen atentes ales rahōs
 e los hulle d'altra part contempla
 uen la gran bellea de Carmelina.
 E per la gran caloz que ſebia perq̄
 hauia ſtat ab les fineſtres rācades
 ſtaua mig deſcordada moſtrāt en
 los pits dues pomes de paradys q̄
 creſtallines parien. Les quals do
 naren entrada als hulle de Tirāt
 que de alli auant no trobarē la poꝝ
 ta per hon exir: e toſtemps fozen a
 pzeſonats en poder de piona liber
 ta: fins que la mort dels dos feu ſe
 paracio. Mas ſeus be dir certamēt
 que los hulle de Tirant no hauē
 james rebut ſemblāt paſt per mol
 tes honoꝝs e conſolacions que a
 guesviſtes: com ſon ſol aq̄ſt deuen
 re la ynſanta. Lo Emperadoꝝ ps
 per la maſa filla Carmelina: e tra
 guela fora de aquella cābra. E lo

capita p's d'l b'z a la Emperadriu:
e entraren en vna altra cãbra molt
ben emparamentada: e tota al en
tozn storiada deles seguets amors

Capitol. cxviii.

Com Tirat son ferit en lo coz
abvna flecha que li tira la deessa ve
nus perque mirava la filla del Em
peradoz.

O floris e d' blâches
flops: de Lisbe e de
Piramus: de Eneas
e de Eido: d' Crista
ny e de Ysolda: e d'la
Reyna Dinebra e de Lancelot: e
de molts altres que totes llurs a /
mors de molt subtil e artificial pin
tura eren diuisades: e Tirant dix
a Ricart no creguera james q'en
aquesta terra agues tates coles ad
mirables coz veig. E dehia mes
p' la grã bellea dela Infanta. Em
pero aquell nou entes. Tirat pres
licencia de tots e anassen ala posa /
da: entrasen en vna cambra e posa
lo cap sobre vn coxi als peus del lit
No tarda molt que li vengueren
adir sis volia dinar. Dix Tirant
que no que lo cap li dolia: e ell sta
ua ferit de aquella passio q' amolts
engana. Diafeb^o que veu que Ti
rant no exia entra en la cambra e
dixli. Capita senyoz prech vos per
amor mia quem digau lo vostre
mal quin es: car si per mi vos poza
esser donat algu remey ho fare ab
molt bona voluntat. Losi meu dix
Tirant lo meu mal apresent no
fretura vos saberlo: e yo no tinch
altre mal sino del ayre d'la mar qui

ma tot compres. **O** capita e de mi
vos voleu cobrir: que d' tots quats
mals e bens aveu tenguts yon so
stat archiu: e ara de tan poca cosa
me bandeja de vostres secrets: di
gaumo yo^o clam merce e nom vul
lau amagar res q' de vos sia. No
vullau mes turmentar la mia pso
na dix Tirant que james senti tan
greu mal com io que ara sent: qm
fara venir prest amor miserable o
agloria reposada: si fortuna nom es
contraria: car la si detotes aqstes
coles es dolor per aquella amor q'
es amargua: e giras dela altra part
de vergoya que no gosa mirar ha
Diafebus en la cara: e no li pogue
exir altra paraula dela boca: sino q'
dix yo ame: acabantho de dir dels
seus hells destillaren viues lagre /
mes mesclades ab sãglots e sospirs
Diafebus vehent lo vergonyos
comport que Tirant fehia: cone
gue la causa perque Tirant repre
nia atots los de son linatge: e enca
ra ha aquells ab qui tenia amistat
com venia cars que parlauen de a
mors ell los d'bia be son fells tots
aquells qui amau: no teniu vergo
nya de leuaruos la libertat e de po
sarla en mans de vostre enemich:
qui us leixa ans perir q' haueruos
merce fahet de tots vna gran bur
la: empero yo veig que ell es vègut
acaure en lo lag en lo qual hũana
força no basta arestir. E pensant
Diafeb^o en los remeys q' atal mal
se requiren: ab gest piados e affable
feu principi a vn tal parlar.

Capitol. cxix.

n.1.

Rahons de conort que fa Diafebus a Tirant per quel veu pres ab lo laç de amor.

Natural condicio es ala natura humana amar: car diu Aristotil que cascuna cosa a peteix son semblât. E encara q auos aparegua dura cosa e stranya esser subjutgat al jou de amor: podeu ver daderament creure que no es en potencia de negu poder hî resistir: perço capita senyor tât cō lo home es mes saui tât deu mes ab discrecio cobzir los naturals mouiments: e no manifestar defora la pena e dolor que combat la sua pensa: car la bondat del home apar: que caygut per contraris cassos sapia sostenir les aduersitats de amor ab virtuos animo: pque alegrauos e deuallau de aqueix loch de pensaments hon vos sou asegut: e lo cor vostre manifeste alegria: puix bona sort vos ha portat quen tan alt loch ajan mes vostre pensament: e vos de vna part e yo de altra porè donar remey ala vostra nouella dolor. Com Tirant veu lo bon conort que Diafebus li dona resta molt aconsolat. Leuas empegut de vergonya e anarense adinar: lo qual tenien de molta singularitat: pço com lo Emperador lo hauria trames: empero Tirant menja molt poch dela vianda e be gue molt deles sues lagremes: co / neixet ab vna raho que era puilat en mes alt grau que no deua: em / pero dix puix aquesta questio ha agut principi en aquest dia: quant a

deu sera placent que poze obtenir victoriosa sentencia. Tirant no pogue mejar. E los altres se pensanè que per lo treball dela mar staua ostemprat. E p la molta passio q Tirant tenia leuas de taula e posas dins vna cambra acompanyat de molts sospira. Car vergonya p temor de confusio li fehia païlar aqul treball. e Diafebus ab los altres li anaren tenir companyia fins atât q ell volgue vn poch reposar. Diafebus pres ab si vn altre caualler e feren la via del palau: no ab cor de veure lo Emperador mas pervenre les dames. Lo Emperador staua en vna finestra asegut venlos passar: trames los adir que pujassen lla hon ell era. Diafebus ab laltre pujarè en les cambres hon lo Emperador era ab totes les dames. Lo Emperador li demana que era del seu capita. e Diafebus li dix que staua vn poch enuiat. E com ho sabe dïplagueli molt: emana que los se metges lo anassen decontinent amistar. Lō los metges foren tornats feren relacio al Emperador coz staua molt be: q no era stat lo seu mal sino mutacio dels ayres indigests. Lo magnanim Emperador preguia a Diafebus li recitas totes les festes q en Anglaterra se heren fetes en les bodes del Rey ab la filla del Rey de França: e d tōts los cauallers qui armes hauriè fetes: e quals eren stats los vencedors dïl camp. Senyor dix Diafebus molta gracia e merce hauria ala majestat vostra yo no agues adir aquestes coses: pço com no volria que vostra alteta agues apesat per yo esser pa

rent de Tirant li agues abonar la
 ho: neguna : sino axi com realmet
 es paliar e per major leguretat que
 la majestat vostra no tigua o creu
 re lo contrari: yo tinch agi tots los
 actes signats dela propia ma del
 Rey: e dels jutges del camp: e de
 molts Ducs: Comtes e Marq
 sos: de Keys darmes: de erauts
 e posauants. Lo Emperador lo
 pregua quels hi fes portar en lo in
 star que ell recitaria les coses. Dia
 febus hi trames: e apres recita la
 guament al Emperador totes les
 festes per orde axi com eren itades
 fetes: e per semblant les armes: aps
 legiren tots los actes: e veren per
 obra Tirat esser lo millor caualler
 de tots. Molta fon la consolacio q
 lo Emperador hi pres: e molt ma
 jor la de la filla Carmelina e de to
 tes les dames: qui stauen ab gran
 deuocio scoltant les singulars ca
 ualleries de Tirat. Apres volgue
 ren saber lo casament dela Infan
 ta de Licilia: e la liberacio del gran
 Mestre de Rhodes. Com totes les
 coses foren explicades lo Empera
 dor sen ana per tenir consell: lo qual
 cascun dia acostumaua tenir dema
 ti mijsa hora e aps vespres vna ho
 ra. e Diafebus volguet acopanyar
 E lo valeros senyor nou volgue si
 no que dix cosa acostumada es q
 los cauallers jouen llur delit es star
 entre les dames: ell sen ana. e Dia
 febus resta: e parlaren de moltes
 coses. La Infanta Carmelina sup
 plica ala Emperadriu la mare que
 passassen en vna altra sala: perques
 poguessa vn poch spayar: car molt
 temps hania que stauen tancades

per lo dol del jerma. **Dix** la Em
 padriu ma filla ves hon revulica q
 yo lo coreta. Passaren tots en vna
 gran sala molt maruellosa tota o
 bzada o maçoneria per art o molt
 subtil azifici: totes les parets de jas
 pis e de porfis o diueres colozs la
 uozades ymatges que sabie admi
 rar als miradors: les finestres e les
 colon esere o pur crestaill e lo pay
 ment: lo qual era fet tot acentella
 qui lançaua molt gran resplandoz
 les ymarges de les parets diuisauē
 diueres hystories d'Georg e d'Her
 ceual: e de Daleas com compli la
 ventura ol liri perillos: e tota la cō
 questa del sanct Greco si demonstra
 ua. La subitana cuberta era tota o
 oz e de atzur: e entorn dela cuberta
 ere les ymatges totes de oz o tots
 los Keys de crestians: cascu ab sa
 bella corda al cap e en la ma lo cep
 tre: e deus los peus o cascu Key
 hania vn permodol en lo qual ha
 uia vn scut en que stauen figurades
 les armes del Key: e lo seu nom en
 lletres latines se manifestaua. Lo la
 Infanta fon en la sala apartas ab
 Diafebus vn poch de les sues don
 zelles: e comengaren aparlar o Ti
 rant. Diafebus qui ven tan bona
 dispolicio que la Infanta parlaua
 de Tirant ab tanta voluntat pres
 se adir. O quanta gloria es per a
 nosaltres hauer traueçada tanta
 mar e esser atesos ab saluament /
 al port desijat de nostra beatitut: e
 per gracia special auem obtes que
 los nres hells hagen vista la mes
 bella ymatge de humana carn que
 de nostra mare Eua ença sia itada
 ni crech que james sera: complida
 n.ii.

de totes les altes gracies e virtuts
gracia: bellea: honestat: e dotada
de saber infinit: e nom dol dels /
treballs que sofferts hauè ni los q
son per auenir: per auer trobada
vostre majestat qui es mereteix /
doza de senyorejar lo vniuers mon
e en aço no si deu entendre sino vo
stra alteia. E tot lo que he dit ni di
re preneu ho com de seruidor afe /
ctat: e estojaubho dins los lochs /
mes secrets dela vostra anima: coz
aquell famoz caualier de **T**irant
lo blanch sia vengut per sola fama
hoint recitar de vostra celsitut tots
los bens e virtuts que per natura
podien esser comunicats ayn coz
mortal. E no pensè la vostra alteia
que siam venguts per les amone /
stacions del valeros **R**ey de **L**ici
lia: nimenys per les lletres del **E**m
perador pare vostre qui ha tra /
mes al **R**ey de **L**icilia: ni pensè vo
stra celsitut que siam venguts per
experimentar les nostres persones
en fet de armes com ja les tenim
molt be experimentades: ni menys
per la bellea dela terra: ni per veure
los imperials palaus: car les cases
propies de nosaltres qualseuulla /
de aquelles staria be per temple de
oracio: tan grans e tan belles son: e
cascu de nosaltres presumeix esser
vn petit **R**ey en la terra: e pot creu
re la celsitut vostra que la venguda
de nosaltres no es stada altra cau
sa sino per veure e servir vostra ma
jestat: e si guerres ni batailles se fan
tot sera per amor e contemplacio
vostre. O trista o mi dix la **I**nfan
ta e que es lo quem dieu: poze yo
gloziejar-me que per amor de mi si

au tots agl veuguts e noper a /
mor de mon pare. Sobze aço po
zia yo fer salua ma se dix **D**iafe /
bus: com **T**irant quins es jerma
e senyor de tots nos pregua q vol
guem venir ab ell en aquesta ter
ra: e li volguessim fer tanta de ho
nor: perque poguessiez veure la filla
del **E**mperador: la qual ell desijaua
mes veure q atot lo restant del mō
e dela primera vista que de vostra
alteia ha agut tant es lo grat que
te de vostra excellencia: que ha dat
del cap en lo lit. Com **D**iafebus p
sentaua aquestes coses ala **I**nfanta
ella staua alienada e posada en fort
pensament: que no parlaua e mig
foza de recozt: e la sua angelica cara
mudant de diuerses colors: car la
femenil fragilitat la hauia cōpresa
que no podia parlar. Car amor de
vna part la combatia: e vergonya
de altra part lan retrahia: amor la
encenia en voler lo que no deuia:
mas vergonya loy vedaua per /
temor de confusio. En aquest in /
stant vengue lo **E**mperador e cri
da a **D**iafebus pque li plahia molt
lo seu compoz: e parlaren de mol
tes coses fins atāt que lo **E**mpera
dor volia sopar. Pres licencia dell
e acostas ala **I**nfanta e dixli si la ma
jestat sua li manaua res q fes. Si
dix ella: preniu abraçars de mi sto
jaune per auos: e feu ne part a **T**i
rant: e **D**iafebus si acostas e feu lo
que ella li hauia manat. Com **T**i
rant sabe que **D**iafebus era anat al
palau e q parlaua ab la **I**nfanta sta
ua ab lo maior desig del mon que
vingues: perq pogues saber noues
de la senyora. Com ell entra per la

cambra **L**irant se leua del lit e dix
 li. Lo meu bon jermà quines no /
 ues me portau dela q es en virtuts
 compitua e te la mia anima encari
 uada. **D**iafebus vehent la strema
 amor de **L**irant, abraçat de part
 de la senyora e recitali totes les ra
 hors que hauien passades. **L**irant
 resta mes content que li li agues
 donat vn regne: e pres ensi molt
 grà i forç que menja de es alegre o
 ijant quant vendria lo mau perq
 la pogues anar a veure. **L**om **D**ia
 febus fon partit dela **I**nfanta ella
 resta en molt fort pensament: que
 li fon forçat de leuar se del costat de
 son pare hi entrarien en la sua cam
 bra. La filla del **D**uch o **M**agedo
 nia hauia noz **S**tephania: que era
 donzella que la **I**nfanta tenia en
 molt gran amor: perço com se erè
 criades de poca edat ensemps no
 hauent mes temps la vna que la
 altra. **L**om veu que la **I**nfanta ien
 era entrada en la cambra leuas pre
 stamèt de taula e anali detras. **L**o
 fon ab ella la **I**nfanta li recita tot
 lo que **D**iafebus li hauia dit: e la
 extrema passio que passaua per la a
 mor de **L**irant: e dich te que mes
 me ha contentat la vista de aquest
 home tot sol q de quants ne vists
 en lo mon: es home grà e de singu
 lar disposicio: e mostra be en lo seu
 gest lo gran animo que te: e les pa
 ranles que dela sua boca ixen acò
 panvades de molta gracia: veig lo
 cortes e affable mes que tot altre e
 donchs tal com aquest q nol ama
 ria e que sia vengut aci mes per a /
 mor mia q de mon pare: certamèt
 yo veig lo meu cor molt inclinat a

obeir atots sos manamentes: ami
 par segons los senyals que aquest
 fera la vida e conseruacio dela mia
 persona. **D**ix **S**tephania lenyora
 dels bõs deu hom triar lo millor
 e sabudes les caualleries singulars
 que aquest ha fet no es dona ni dõ
 zella en lo mon que de bõ grat nol
 degues amar e subjugar se atota la
 voluntat. **E**stant en aquestes deli
 toles rahons vengueren les altres
 donzelles e la viuda repolada que
 tenia gran part ab **L**ermelina per
 la rahõ ja dita: que la hauia de llet
 criada: e demanals de que parlaue
Dix la **I**nfanta nosaltres parlam
 de quens ha recitat aquell caualler
 deles grans festes e honors que se
 ren en **A**nglaterra atots los estrã
 gers que li trobaren: e parlant de a
 questes coles e o altres axi passare
 la nit que poch ni molt la **I**nfanta
 no dormi. **E** l endema **L**irant se
 fon vestit ab vn manto de oz febre
 ria: la deussa era tota de garbes de
 mill: e les spigues erè de ples molt
 grosses e belles ab vn mot brodat
 en cascuna quadra del manto qui
 debia. **E**na val mill e mill no valè
 vna: e les calces e lo capiro liguat a
 la francesa de aquella deussa matei
 xae en la ma portaua lo basto de
 oz o la capitania. **T**ots los altres
 o la sua parentela se abillaren molt
 be de brocats e de sedes e de argen
 teria: e axi abillats anarè tots al pa
 lau. **E** oz foren ala porta major ve
 zen allí vna singular cosa de grà ad
 miracio: que acascu lindar o la por
 ta de part de dins al entrant dela
 plaça hauia vna pinya tota de oz
 de altaria de vn home e molt grol
 n.iii.

les que cent homens no les porien
 alçar: les quals en temps passat ha
 uia fetes fer lo Emperador en lo
 temps dela prosperitat per vna grā
 magnificencia: entraren dins lo /
 palau e trobaren molts hongs e
 leons ab cadenes de argent molt
 grosses que stauen ligats: pujaren
 alt en vna gran sala tota obrada d'
 alabastr. Com lo Emperador sa
 be que lo seu capita era vengut ma
 na quel deixassen entrar: e trobal q's
 vestia e la filla Carmesina quil pen
 tinava: e apzès li dona aygua mās
 car cascun dia ho acostumaua de
 fer. E la Infanta staua en gonella
 dorfebreria tota lauorada de vna
 erba q' ha amor val: e ab lletres bro
 dades de perles que entorn eren: e
 dehia lo mot. Mas no ami. Com
 lo Emperador se son acabat de ve
 stir dix a Tirant: digaume capita
 quin era lo mal que abir la vostra
 persona sentia. Dix Tirant senyoz
 la majestat vostra deu saber q' tot
 lo meu mal es de mar: car los vèrs
 de aquesta terra son mes prima q'
 los de Ponèt. Respos la Infanta
 ans que lo Empador parlas. Se
 nyoz la mar no fa mal als stran /
 gers si son aquelle que esser deuen:
 ans los dona salut e longua vida
 mirant tostemps en la cara a Ti
 rant sotfrientse: perque Tirant co
 negues que ella lo havia entès. Lo
 Emperador ixque dela cambra ab
 lo capita parlant. E la Infanta ps
 a Diafebus per la ma e detiguel e
 dixli deles paraules quem digues
 abir no dormi en tota la nit. Se
 nyoz volen queus digna nostra
 part ne haue aguda: empero molt

reste aconsolat com hauen entès a
 Tirant. E com pensau vos dix la
 Infanta que les dones Bregues
 lien de menys labor ni valor q' les
 Gracies: en esta terra be sabran en
 tendre lo vostre lati p' seur quel vul
 lau plar. Perço senyoz es major
 gloria per anolaltres dix Diafeb^o
 praticar ab persones qui sien molt
 enteses. Per auant ho veureu dix
 la Infanta en lo praticar: e veureu
 si conixerem les vostres passades.
 La Infanta mana que vengues
 Stephania ab altres donzelles p'
 tenir cōpanyia ha Diafeb^o: e p'sta
 ment ne vengueren moltes. Com
 la Infanta lo veu ben acompayat
 entraen dins la sua cambra per a /
 cabarse de vestir. Tirant en aquest
 spay ague acompanyat al Empa
 dor ala gran Iglesia de sancta So
 phia deixal dient oras: hi ell torna
 al palau per acompanyar ala Em
 peradriu e a Carmesina. Com son
 en la gran sala troba allí son cosí
 Diafebus en mig de moltes don
 zelles: lo qual los staua recitāt les
 amors dela filla del Rey d' Sicilia
 e de Phelip: e Diafebus era rā do
 metich e tan pratic h entre les dō
 zelles com si tota la vida fos criat
 entre elles. Com verē entrar a Ti
 rant totes se leuaren de pe^o e digue
 renli que ell fos lo ben vengut: ferē
 lo seure en mig de elles e parlarē de
 moltes coses. Ixque la Empera
 driu tota de vellut burell vestida: a
 partas ab Tirant e demanali de
 son mal. e Tirant li dix que ja sta
 ua molt be. No tarda molt que la
 Infanta ixque vestida ab vna ro /
 ba del seu mateix nom forrada de

marte gebelis fesa acostats ab ma
 negua vberta: e al cap portaua vna
 petita corona sobre los cabells ab
 molts diamants e robins: e pedres
 de grã stima. De mostraua lo seu
 agraciât gest ab la bellea infinida q̃
 era mereixedora de senyorejar del
 mō totes les altres dames li la for
 tuna li agues volgut ajudar Tirât
 pres ôl braç ala Emperadriu pço
 com era capita major e precebia a
 tots los altres car aq̃ hauia molts
 Comtes e Marquesos homens
 de grã stat: e volgueren pendre ala
 Ynfanta del braç. Di ella dix no
 vull negu vaja prop de mi sino mō
 jerma Diafebus. E tots la deixarē
 e aquell la pres. Mas sap deu que
 Tirant stimara mes star prop de
 la Ynfanta que no prop dela Em
 padriu. E anât ala iglesia dix Dia
 febus ala Ynfanta: mire vostra al
 tela senyora los sperits coz se sentē
 Dix la Ynfanta perqueu dieu. Se
 nyora dix Diafebus perço com vo
 stra excellencia se vestida de gonel
 la de chapertia brodada de grosses
 perles: e lo cor sentit de Tirât por
 ta lo que li fa mester. E com me tē
 dia per benauenturat si yo podia
 fer q̃ aquest manto yol pogues fer
 star sobre aquesta gonella: e pque
 anauen molt prop dela Empera
 driu pres del manto de Tirant. E
 Tirant com sentí tirar del manto
 detingues vn pas atras. E aquell
 posal sobre la gonella dela Ynfan
 ta e dix: senyora ara sta la pedra en
 sō loch. May trista sou tornat foll
 o hauen del tot perdut lo seny: tan
 poca vergonya teniu que en presen
 cia de tantes gentes dieu tals coses

Dix la Ynfanta. No senyora q̃ negu
 nou hou mi sent niu ven dix Dia
 febus: e yo sabzia dir lo pater noster
 al reueu que negu nol entendria.
 Certament yo crech dix la Ynfan
 ta que vos auen apres en la escola
 de honor: lla hon se lig de aquell
 famos poeta Ouidi: lo q̃ en tots
 sos libres ha parlat tostemps de a
 mor verdadera: e qui fa ion poder
 de emitar al mestre ô la sciencia no
 fa poch: e si vos sabessiu en qual ar
 bre se teua amor e honore: sabessiu
 la pratica de esta terra com serieu
 home de bona ventura: acabades
 aquestes rahons fo zen ala iglesia.
 La Emperadriu entra dins la coz
 tina. E la Ynfanta noy volgue en
 trar dient que sabia gran caloz: e
 nou sabia lino perque pogues mi
 rar atot son plaer a Tirant. e Ti
 rant posas prop lo altar ab molts
 Duchs e Comtes quey hauia.
 E tots li donaren la honoz que sti
 gues primer per sguart del ofici q̃
 tenia. E ell tostemps acostumaua
 hoir la missa agenollat. Coz la Yn
 fanta lo veu ab los genolls en terra
 pres vn cori de brocat de aquells
 que ella tenia allí: e donal a vna de
 les sues donzelles quel portassen a
 Tirât. E lo Emperador qui veu
 fer aquella gẽtilea a la filla pres hi
 molt grã plaer. Com Tirant veu
 lo cori que la donzella loy adoba
 perques agenollas leuas de peus
 e feu gran reuerencia de genoll ala
 Ynfanta ab lo capto fora del cap.
 No pẽseu que en tota aquella mis
 sa la Ynfanta pogues acabar ô dir
 ses oras mirant a Tirant e a tots
 los seus molt ben vestits e abillats

n. lxxx

ala francesa. Com Tirant aque molt be contemplada la bellea singular dela Infanta: e lo seu entent ment discoregue fantasiant quantes dōes e dōzelles ell en ion recozt hauer vistes: e dir que james ha / nia vista ni speraua de veure vna altra tal qui fos dotada de tants bēs de natura com aquesta. Car aque sta resplandia en linatge en bellea en gracia en riquesa acompanyada de infinit saber: que mes se mostrua angelica que humana. E mirāt la proporcio que la sua femenil e dōlicada psona tenia: mostrua que natura hauia fet tot lo que fer podia que en res no hauia fallit quāt al general: e molt menys en lo particular. Car staua admirat dels se cabells qui dō rossoz resplandien cō si fossen madeixes de or: los quals per eguals parts departien vna clēcha de blancoz de neu passant per mig del cap. E staua admirat encara deles celles que paria fossen fetes de pinzell leuades vn poch en alt: no tenint molta negroz despesura de pels: mas stant ab tota perfectio de natura. Mes staua admirat dels huls que parien dues stelles redones relluints com apedres precioses: no pas girantlos vigozofament: mas refrenats per gracia sos sguarts: parien q portassen absi ferma confiança. Lo seu nas era prīm e afillat e no massa gran ni poch segons la lindesa dela cara: q era de strema blancoz de roses ab liris mesclada. Los labis tenia vermells coz acoral: e les dents molt blāques menudes e spesses que parien de crestail. E staua mes admira

rat deles mans que eren destrema blancoz e carnudes: que no li mostraua hos negu ab los dits larchs e afilats. Les vngles canonades e encarnades que mostrauen portar alquena: no tenint en res negun defect de natura. E oz son la missa dita tornaren al palau per lo orde mateix. e Tirant pres comiat del Emperadoz e dōles dames e torna sen ala posada ab tots los seus: ple quant ala posada sen entra en la cambra e lansas sobre lo lit pensant en la gran bellea que la Infanta possehia: e lo seu gest tan agraciat li feu tant augmentar lo seu mal: que de vna pena que sentia lanoz ne senti cent: acompanyat de molts gemechs e iuspizs. Diafeb entra en la cambra e veu star a Tirant en molt trist e adolorit cōrinent: dix li Sēyoz capita vos sou lo mes del cominal caualler q yo haia vist de ma vida: axi com altres farien se / sta de nou ligons de sobres de alegria de hauer vista la senyora: e les festes e honors queus ha fet mes que ators quāts grans senyors hi hauia: e trametreus lo cori de brocat lo qual se leua e tramello a vos ab tanta gracia e amor queu feu / en pñencia dō tots: quant deuriu restar lo mes glorios home dōl mon e vos feu tot lo contrari ab molt gran desorde: que mostrau esser fota de tot recozt. Vebent Tirant lo conort que Diafebus li sabia ab veu dolorosa li dix.

Capitol. cxx.

Lamētacio de amor que fa Tirant.

La strema pena que la mia anima sent es coz ame e no se si sere amat : entre tots los altres mals que sent aquest es lo qui mes me atribula: e lo men coz es tozmat mes fret que gel: com sperança no tinc de acō seguir lo que desijē: pço com la fortuna tostemps es cōtraria als qui be amē. E no sàheu vos q̄ en quats fets de armes me so trobat james. negu no ma pogut sobzar niverer: e vna sola vista de vna dòzella me ha vengut e mes per terra: que no he tengut contra ella resistencia ne gūa. E si ella ma fet lo mal q̄ qual metge puch sperar medecina: quitz pot dar vida o mort o vera salut si no ella: ab quin animo ni ab qual lēgua parlar pore: que la pugua induir e moure apietat com la alteia me auança en totes coses: ço es en riquesa: en noblea e en senyoria. E si amor qui te equal balança qui e guala les voluntats no inclina lo seu coz alt e generos: yo so perdut: car amí par que totes les vies quitz poden dar remey de salut me son tancades: perque no se quin consell prengua ala mia fort desauentura. No comporta **Diafebus** que **L**irant mes parlas tant lo vehia atribulat: sino que seu principi a vn tal parlar.

Capítol. cxi.

Rahons que fa **Diafebus** a **L**irant aconozantlo de les amors.

De enamorats passate: los quals desija uen de llur gloria deirar fama: ab gran fatigua treballauen per venir en alegria reposada: e vos voleu mort miserable. Alço no pot passar sens nota: coz tal amor vos haia percaçada que nos ha d'obtenir ab força straya: mas ab giny e isforç vostre ho deuen portar así e p ma part vos offir yoy fare tots los pparatozis ami possibles en cōseruacio de vrēs dzels. **N**otificant vos q̄ si cēt aies tenia: coz nō rigua sinovna les posaria totes envetura p la amor vrā: e si tal cōport d'vos seu ca scun dia: vos ne seguiria gran carrech e perpetual ifamia: la qual tot bō caualler dū scusar refrenāt la sua folla volūtat. E si aço venia en ozelles del **Empador**: lo q̄ deu no vulla: cō restareu vos e tots nosaltres: q̄ en lo dia q̄ son arribat vos si au enamorat d'la filla p difamarli tot son stat e la corona del impi fa hēt vos jutge en vrā causa propia: p la q̄l cosa māifestamēt se mostra q̄ vos voltrieu eir cregut de vrā simpla paula: volent rahonar ala gēt de batailles e la execucio de amors crehēt q̄ negu nou coneixera q̄ vos si au enamorat: e voleu q̄ lo primer dia atotes les gēts sia manifest: car be sàheu aquell exemple vulgar qui diu: lla bon se fa foch sum na de extir: pque capita senyor pux tenu discrecio viane: e en tot cas del mon forçau vostre voler: e no vulau dar asentir anegu les vostres passions. **N**oint **L**irant les sanies paules de **Diafebus** se alegra molt

per lo conort bo que li donau com a
bō amich e parent: stigues vn poch
pelant e apres se leua del lit e ique
en la iala. E tots los seus staue ad
mirats dī mal compoz de Tirāt
Com iē son dinat pregua a Diafe
bus volgues anar al palau e dar /
vnes ores que tenia molt singulars
ala Infanta: les qis se eren fetes en
Paris ab les cubertes totes de or
maciat: molt subtilmēt smaltades
e rancanense ab tancadura de cara
gol de escala: q leuantne la clau no
era negu sabes conetxer per hon se
obria: e dins haia molt singular
lettra e histories fetes de strāya ma
nera e molt ben illuminades: que
tots los qui les veren debien que
en aquell temps nres pompeies o
res no pogueren er trobades. Dia
febus pres vn petit pargē molt ben
abillat: e les ores cubertes li dona
que portas. Loz Diafebus son en
lo palau troba lo Emperador en
la cambra de les dames e dixli les
següents paraules segons Tirant
li haia dit que digues. Sacra ma
jestat lo vostre capita desijos de ser
uir vostra alteia en tot lo que li sera
manat no sap en queus pugua ser
uir. Supplica ala majestat vostra
que li done licencia que en breus di
es pugua anar a veure lo camp dls
mozos: e de altra part tramet avo
stra alteia aquestes ores: e si nous
paren bones que lien dades a algu
na dōzella dela Infanta. Lo Em
perador com les veu stigues admi
rat de veure cosa tan singular: aco
dix lo Emperador no ptany sino
adoncella de casa real: e donales a
la filla Carmelina. E aquella tāt

per la bellesa de les ores com per te
nir alguna cosa de Tirant ne son
molt cōrenta: e leuas de peus e dix
senyor vedria en plaer ala majestat
vostra que trametessim per lo capē
ta e per los ministres e fessim vna
poca de festa: car molt temps ha
quens dura lo dol e la tribulacio: e
voltria que la imperial prosperitat
fos cōseruada en son degut stamēt
Filla per mi en siem amada no la
beu vos que no tinch altre be ni cō
solacio en aquest mon sino auos e
ba Ysabel Reyna de Ongria: que
per los me⁹ peccats es foragitada
dela vista dls me⁹ hells: e del que lo
meu fill es mort non resta mes be
en aquest miserable de mon sino a
vos qui sou consolacio dela mia a
margua e trista vida: tanta alegria
com haueu poreu iera gran repos
per ala mia vellea. La Infanta pre
stament trames lo pargē a Tirāt
perque vengues e feu seure a Diafe
bus en les iues saldes. Loz Tirāt
ague hōit lo manamēt de la senyo
ra parti dela posada e ana danant
lo Emperador: e pregual que dan
cas ab la filla Carmelina. Les dan
ces duraren quasi fins ala nit que
lo Emperador volia sopar. E toz
nassien molt alegre Tirant ala sua
posada pco com cōtinuament ha
uia dāncat ab la Infanta: la qual li
haia dites moltes gracioses pan
les q ell haia ptes en cōpte de grā
stima. Lo dia següēt lo Empador
feu gran conuit p amor d Tirant
tots los Duchs Comtes e Marq
sos que allis trobaren menjari en
la taula ab ell: e la Emperadriu e la
filla: los altres menjauen en altres

taules : apres del dinar vengueren les danges: e com agueren vn poch dangat vengue la grā collacio. Lo Emperador volgue canalcar per mostrar tota la ciutat al seu capita e Tirant e los seus foren molt admirats dels grans edificis que en la ciutat eren de tãta bellea e singularitat: e li mostra totes les fortalles que dins la ciutat eren: e les grans torres sobre los portals e en la muralla que era cola innumerable de recitar. Lo Emperador feu aturar aquella nit a Tirant asopar ab ell ab gran humanitat p mostrar la bona voluntat que li portaua. La Infanta staua dins la sua cambra e la Empadriu trames p la filla Carmesina que vingues. Senyoz dix Tirant cosa es molt impzopia segons lo meu parer que la filla qui es succehidoza en lo Imperi sia nomenada Infanta: perq̃ la majestat vostra li furta lo seu propi nom de Princesa: per be senyoz q̃ vostra altea tigua altra filla muller ol Rey de Ongria e de maior edat: e p lo gran dot que la majestat vostra li dona en contēplacio del matrimoni ella renuncia atots los drets ala excellent Carmesina. E pço senyoz parlant ab aquella reuerencia ques pertany li deu esser mudat lo nom coz no ptangua sino afilla de Rey dirli Infanta: si donchs no hauija esser heretera del Regne q̃ tambe la nomenarien Princesa. Lo Emperador qui veu la auisada raho d Tirant mana que de aquí auant no li diguessen sino Princesa. Laltre dia leguent mana lo Emperador tenir cōsell general: e dix a la fil

la quey fos perque moltes voltes li hauija dit. Ma filla pque vos no veniu souint al cōsell perque sapiau la pratica quen semblants afers es mester: com per dzere per discurs d natura sou mes viuidoza que no yo: que apres mort mia sapiau regir e governar vrã terra. La Princesa tant per sguart deveure la pratica ol cōsell: com per hoirlo parlar de Tirant hi ana. Com foren dins lo cōsell aseguts: lo Emperador drega les noues a Tirat e dix paraules de semblant stil.

Capitol. cxii.

La proposicio que lo Emperador feu en lo cōsell dregant les noues a Tirant.

Quoniam la diuina prouidencia hata permes que per nostres grans peccats e delictes los majors nobles e animosos caualers dela nrã host sien stats morts e plos en les passades batailles en gran dan e destructio ol nostre imperi: e los qui resten en lo mateix perill stiguem: si donchs no son subueguts per la vrã ma victoriosa: car defallint cascun dia la noble caualleria lo nostre imperi se hauria depoblar de vil gent repleguadissa: e de moros cruels e inhumans enemichs dela sctã ley crestiana: e yo desposchit dela imperial senyoria: car lo dia que yo pdi aquell famos caualer fill meu qui era floz e spill de tota la caualleria de Grecia perdi tota la honoz mia e lo meu be:

nom. resta altra speranza sino dela
 vostra prospera venguda: que mi /
 janyant la misericordia diuina e la
 virtut del vostre braç vencedoz ob
 tendrem gloriola victoria: perque
 prech capita virtuos queus vullau
 dispondre en anar contra los ene
 mics nostres los Benouelos ge
 neracio mala que muyren actuel
 mozt: e la vostra gloriola fama per
 obra sia manifestada en aquestes
 parts: que puix tenu la capitama q
 prengau armes vencedores pque
 prest de aquella puguam acõteguir
 gloriola victoria tai coz de vos ipe
 ram: com tinguam noua certa que
 les naus dels Benouelos son arri
 bades al port de Zulida carregua
 des de gent darmes: de caualls e d
 vitualles. Les quals venè de Los
 quana e de Lombardia: e les nostres
 naus son arribades en la ylla Ju
 dea quis nomena dels penlameta:
 e segons ma crehenga prestament
 seran aci. No tarda molt Tirant
 que ab modesta continenga leuant
 se lo bonet del cap dix paraules de
 semblant stil.

Capitol. cxxiii.

La resposta que Tirant feu al
 Emperador en lo consell.

Es digna cosa mi /
 suficient q la majestat
 vostra senyor me ha
 ja ami depguar sino
 demanar: car ami es maissa gracia
 la honoz que la alteia vostra me
 ha feta deferme capita e lochtinèt
 general seu: sens que yo nō era me

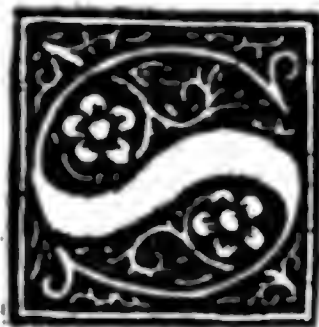
reisedoz: e puix he acceptat lo offi
 ci yo io tengut e obligat deseruirlo
 car lo dia que yo deuveri departir
 dela noble ylla d Sicilia me despul
 li de rota ma libertat posant aquila
 en mans dela majestat vostra e de
 les coies vostres. Donchs puix
 vos he fet mō senyor: e la molta be
 nignitat dela alteia vostra ma vol
 gut acceptar per seruido: ja sia in /
 dignè: supplich vos que de aci auat
 la majestat vostra nom vulla de
 res preguar sino manarme axi coz
 al mes simple seruido: que la alteia
 vostra teie agous tindre agracia sin
 gular: perque mane la majestat vo
 stra quant li sera placent que yo va
 ja aueure los Benouelos que yo
 so prest de bon grat de anarhi: em
 pero senyor ab venia e perdo devo
 stra alteia dire lo meu parer: que
 dich que la guerra guerrejada ha
 mester tres coies: e si la vna d aque
 stes defall la guerra nos pot fer.
 Molt me plauria capitadix lo Em
 perador de saber quines coies son
 aqueixes tres que la guerra ha me
 ster. Seyor dix Tirat yo les vos
 dire get: argent: e forment: e si qual
 seuulla de aquestes coies hi fall la
 guerra hauria d cessar: coz los mo
 ros hui en dia son molts e ab sfoz
 e ajuda de Benouelos quels poz
 ten moltes vitualles: armes e ca
 ualls encubertats: e gēt ben arma
 dats de necessari fagam tot nostre
 sfoz de star be auilats e molt en oz
 de p darlos batalla cruel fort e du
 ra. Nos teni dix lo Emperador tot
 lo q vos dieu de nrē repleguat tre /
 sor poden dar sou a: cc. milia bag /
 nets pagats p a. xx. o ha. xxx. anys.

Tenim gent en nōbre qui porien
 eier entre los qui son en la frōtera
 sots la capitania del Duch d Ma
 cedonia. lx. milia cōbatents: e los q
 son en aq̄sta ciutat e en les terres q̄
 encara possehim mes d. lxxx. milia
 los qui venen ab les. xl. na^o son. xxv.
 milia. Som molt ben fornits de
 moltes armes: de caualls e de mol
 ta artelleria de totes les maneres q̄
 son necessaries per ala guerra: del
 forment vos dich ne passam fretu
 ra: mas aquestes naus que ara ve
 nen ne porten prou: empero de fet
 que sien arribades los manare tor
 nar en Licia e que porten tostēps
 forment: e yo he manat per via de
 la Sclauonia a Escandaloz q̄ vin
 gua forment e altres vitualles. Pe
 rot lo q̄ la majestat vostra me ha
 dit dix Tirant stich molt aconso
 lat: e de agi auant senyor donem fi
 al consell puix som prouehits d to
 tes coses necessaries: e no entengaz
 sino en la guerra. Vós dire que te
 niu ha fer dix lo Empador anau
 ala casa ala saphir hon esta la mia
 cadira del jubi: e manvos que^o aſi
 gau alli hoint acascu de los dzets
 vſant de justicia e de misericordia.
 Leuas hu de consell quis nomena
 ua Mont saluat e dix. Senyor vo
 stra majestat deu mirar millor en
 aqueste afer que no ha: perquant
 hi ha empedimēt d tres coses. La
 primera es com no deu esser leuat
 al Duch de Macedonia son dzet
 que es la capitania general: cō aell
 se ptangua essent mes aſi ala Im
 perial corona. La segōa es que no
 deu esser donat loch: q̄ home strā
 ger hata offici ni benefici en lo Im

peri majorment que sien de loch d
 de terra no coneguda. La terga es
 que ans que partixquē de agi la gēt
 darmes deuen anar en romiatge:
 e fer grans presentalles als deus en
 la ylla don Paris sen porta la Rey
 na Elena: e perço agueren en tēps
 antich los Grechs victoria dels
 Troyas. No pogue mes cōpor
 tar lo Emperador les folles parau
 les del caualler sino que ab molta
 ira se pres a dir.

Capitol. cxxiiii.

Alhons que fa lo Emperador
 en lo consell cōtra vn caualler mal
 crestia.

Sino fos p squart de
 nostre senyor deu e d
 la mia edat qui dona
 loch ala ira de conti /
 nent te fera leuar lo
 cap: com los merits teus molt ho
 meriten: e fora ferne sacrifici adeu e
 exemple al mō. com tu sies vn mal
 e reprouat crestia. Perque yo vull
 e man: que Tirant qui de present
 es capita nostre general sia supe /
 rior sobre tots los nostres capitā
 lperço com ell nes mereixedor per
 a sua molta virtut e resplandent
 caualleria: car lo Duch de Mace /
 donia p son flach animo e mal de
 stre en la guerra no ha sabut ja /
 mes vendre vna batalla: e aquell se
 ra capita que yo manare: sino tots
 los quev contradiran yols casti /
 guare de tal forma que p atostēps
 ne restara memoria en lo mon: car

lo estil e dret de armes sta en cap d' gentileia per la major part aquells regir se per los antichs exemples dels nostres antecessors pallats: e los qui d' aquest mester labè han aquest dret per clar nol hajan aq' a disputar tu e yo: e dona si aion parlar perço com era moltvell: e ab la tra falliali la força del parlar. E la Princesa pres les paraules del pare e dix en la seguent forma. Tu pot hom dir fill d' iniquitat engendrat en la mala planeta de Saturne: e est home qui merexes molt gran reprenhio e castich en la tua persona: que per la tua malicia e iniquitat enuejosa vols venir contra la ordinacio e voler dela imperial majestat: e contra la diuina e humana ley en consellar tan grà peccat d' ydolatria: que dius que fagaz sacrifici al diable de qui tu est seruidor: q' mostres be en ton plar que no est crestia sino ydolatre. E no saps tu dir la Princesa: q' per lo glorios adueniment del Rey deu Jhesu cella tota la ydolatria segons recita la sancta scriptura en lo Euangeli: q' com Herodes Rey se tingues p' burlar dels tres Reys de Orient volgue fer matar lo infant deu Jhesu: e lo angel aparech en somni a Josep e dixli: que prengues la mare e lo fill e que fugis en Egipte: e entrant p' Egipte totes les ydoles cayguere e en tot Egipte no ni resta ninguna e encara est mes digne de gran punicio que hajes tenguda, tan gran audacia: que en preiencia dela majestat del senyor Emperador vols miuriar anegu: d' dir q' home stranger no deu tenir lo ceptre dela justia

ni dela general capitania: e perço tu est dir principiador d' mala. E si guelme: e si los estrangers ion millores que los dela terra e ion mes abils e mes forts hi mes destres en la guerra e en altres coses: q' diras tu aq' sino pren exemple d' la tua flaqueja persona de poch animo: que james has tengut atreumet de anar ala guerra per defendre la tua patria e aion natural seyor: e tu est cavalier qui mostrar te deguesses en cōsell imperial ni encara en loch hon cavallers hi haja. E Tirant volgue parlar p' satisfèr en lo q' cavalier havia dit de ell. E la Princesa nou volgue cōsentir per l'igualar major mal: mas dix nos pertany de home sau respondre a paraules folles: car axi coz lo foll te franca libertat d' scampar folles paraules axi es gran discrecio al sau ab paciencia hoir les e no satisfèrhi: car en les paraules es coneguda la follia de aq' qui la diu: car negu nos deu eguallar ab la rohidat ni en la follia ab negu: sino en la gentileia e virtut: q' paraules folles diu digna cosa es q' dela l'ua follia reporte cōdigna deciplina: e si no fos per la v'ra gran clemencia aquell qui tan follament ha parlat merexia que li fos leuada la vida: e be es de conèixer que es benauenturat lo Princep q' tal cōseller te en la casa. Lo Emperador se leua del cōsell e no volgue mes hoir anegu: e prestament feu fer crida per tota la ciutat: que tots aquells qui tiguessen clam o demanda de negu que al endema e de aquant folle ala casa del jubi q' aq' los seria feta pròpta justicia. E endema

Lirāt se aſigue en la cadira del im
 perial julit: e hohi atots los quia
 clamarē e atots administra justicia
 car delque lo grā **L**urch e lo **S**ol
 da erē entrats dins lo **I**mperi no
 si hauia feta justicia negua. Lo dia
 seguent lo capita pres e conuoca a
 tots los del consell e los regidors
 dela ciutat: e ordenaren pmeramēt
 la casa del **E**mpador en esta mane
 ra. Tots los seruidors q̄ prenguei
 sen acostamēt del senyor **E**mpera
 dor foien compartits de .l. en .l. e
 los de major dignitat foien capi
 tans. **E** per semblāt feren per tota
 la ciutat: que com haviē mester gēt
 los capitans hauen prest la gent
 que mester hauen sens grā treball
Lirant ordena que totes nits ala
 porta dela cambra del **E**mpera
 dor en la sala dormien .l. homes
 e lo capita major venia totes nits
 ell o son lochtinent. **E** com lo **E**m
 pador sen entraua adormir debia
 lo capita atots aquells .l. homens
 ve⁹ aq̄ la propia persona de senyor
Empador: la qual sots pena ola
 vida e dela fealtat vos coman: la
 qual siau tenguts dema per lo ma
 ti de restituirme aquella: fet aq̄o per
 lo semblant fahia dela **E**mpera
 driu e ola **P**rincessa. Com lo **E**m
 pador se era mes en lo lit e les por
 tes tacades ola sala e vn poch vber
 tes aquelles dela cambra agenolla
 uense alli dos homens de aquells
 qui fahie la guayta: e estauē scoltāt
 lo **E**mpador si demanaua algua
 cosa: e com era passada mija hora
 leuanense aquells evenien nī altres
 dos: e axi passauen tota la nit en la
 gran sala guaytāt .c. homens: en

torn del palau fahien guayta. cccc.
 homes darmes: en tal manera era
 guardada la persona del **E**mpera
 dor. Per lo mati com **L**irant ve
 nia aquells li restituhen lo **E**mpere
 rador ab acte de notari: per lo sem
 blāt ales senyores desus dites. Lo
 lo **E**mpador ague vist lo que lo
 seu capita hauia fet ne fon molt cō
 tent: com mostraua que tan bona
 guarda hauia posada ala sua per
 iona: e **L**irāt james fallia ales ho
 res que deuia: mes p veure la **P**ri
 cessa que per delig del **E**mpador
Mes ordena per tota la **C**iutat en
 calcun carrer posallen de grosses
 cadenes: e no les soltassen fins que
 del seu palau tocas vna petita cam
 pana quey hauia: la qual podien
 be sentir per tota la ciutat. **M**orde
 na mes auant: que denit per la po
 ca justicia quey hauia dins la ciu
 tat per causa dela guerra huiay
 molts ladres: e que en calcū carrer
 la mehitat deles cases traguessen
 lums ales finestres fins amija nit:
 e les altres dela mija nit fins que
 fos de dia: e per aquest orde mol
 tes cases foien reseruades que no
 les podie robar. **E** totes nits lo ca
 pita fahia guayta apres que exia o
 la casa del **E**mpador fins amija
 nit ell anaua per la ciutat: passada
 aquella hora **D**iafebus e **R**icart
 o alguns dels altres prenien lo ba
 sto dela capitania: e altra gent ana
 uen fins al mati: hi en aq̄sta forma
 e orde la ciutat era reseruada o tot
 lo mal. **E**ncara mes ordeā ab los
 regidors ola ciutat q̄ anasse p totes
 les cases traguere en la plaça quāt
 forment e ordis e mills trobaren:

e acastu deirauen tant forment coz
mester hauien per a son viure: e tot
lo altre tachare que valgues la car
regua dos ducats per aqn hagues
mester: e axi ordenaren totes les vi
tualles: q̄ ans que Tirant vingues
no trobauē en tota la ciutat quius
venes pa ni vi ne altres virtualles: e
en pochs dies tota la ciutat son a
bundosa d̄ totes coses. Tot lo po
ble dauen gran laboz a Tirant el
benehien ol noble regiment en q̄ls
hauia posats: quels rehia viure en
gran tranquilat: pau e amoz. La
anima del Emperador: viuia molt
aconsolada per lo bon regiment q̄
Tirant los hauia dat. *Epres. xv.*
dies dela vèguda de Tirant totes
les naus del Emperador arribarē
carreguades de gent: forment e ca
ualls. E ans que les naus apleguas
sen lo Emperador hauia fet p̄sent
al capita de. lxxiii. caualls molt
grans e bells: e molts arnesos. E
Tirāt feu venir primer de tots ha
Diasibus que trias a son plaer de
aquelles armes e caualls. Lo aque
triat pres Ik scart: e apres tots los
altres: e per aq̄i nos atura res. Ti
rāt passaua passio inextimable per
les amors dela Princesa: car cascū
dia li augmentaua la dolor: e tātā
era la amor que li portaua que coz
li era dauant no tenia atreuimēt d̄
poderli parlar res que d̄ amor fos
elos dies se acostauē dela sua ptida
car no speraue sino que los caualls
fossen vn poch reparats per lo tre
ball dela mar. Lo auisat coz dela
Princesa hauia natural noticia de
la molta amor q̄ Tirant li porta
ua trames vn petit patge apreguar

a Tirant li fos plasent ala hora d̄l
mig jorn venir al palau: que en aq̄l
la hora quasi tots los demes repo
sen: e q̄ vingues ab poca gent. Lo
Tirant aque rebut lo manament
de la senyora son posat segōs lo pa
rer seu en lo p̄ alt loch de paradis
e prestament feu venir ha Dias /
bus e manifestali la embaxada: e
com volia que los dos h̄ anassen
sens altra companyia. *Dix* Dias /
bus senyor capita molt stich con /
tent dels principis no se la fi quina
sera: mas seume gracia que com
siau ab ella que axi com tenui ani /
mo de combatre vn caualler per
valent que sia: que tingau axi ani
mo cōtrayna donzella qui no por
ta armes offensiues: que ab gran
ardimēt li digau totes vostres pas
sions: car per milloz vos ne tendra
com veja que ab animo sforzat loy
hauen dit: car los prechs temoro
sos moltes voltes son deneguats.
E venint la hora del concert: los
dos cauallers pujarē al palau: e ab
suaus passios entraren dins la cam
bra dela Princesa sperant hauer
sperança de victoria. Com ella los
veu aque gran plaer dela llur ven /
guda: e leuas de peus e pres a Ti
rant per la ma e feulo seure prop
de ella. E Diasibus pres ha Ste
fania per lo vn braç e ala viuda re
posada per laltre e apartales a vna
part perq̄o que hoit no poguessen
lo que la Princesa li volia dir. La
Princesa ab baixa veu e ab gest
affable feu principi a vn tal parlar:

Capitol. cxxv.

Com la Princesa dona consell
a Tirant ques guart deles falses a
stucies del Duch de Macedonia.

Leposaba honestat la
carregua de temero
sa vergonya: la noble
a vostra no tingua /
per cola de honesta ne
acarrechs sia ami imputat ne avici:
si per vetura he preiuntat rahonar
me ab vos ab sancta e honesta intè
cio: dolentme dela vostra molta
virtut e noblea: per vos eiser estran
ger no volria que prengueren algu
dan en la vostra virtuosa persona
incogitadament: per ço com ie vos
sou vengut en aquesta terra apze /
guaries del gran Rey de Sicilia
còfiant en la gloria de vostres me
rites: no podent vos manifestar los
perills que seguir vos porien: per q̃
ell los ignora. Perque yo tinch cò
passio dela vostra noblea e virtuo
sa psona: tinch òlberat donar vos
consell de salut: e poreu hauer noti
cia òl gran profit queus ne seguirà
si volreu dar fe en les mies paraules
ne regir vos per mon consell: p
que ab triumpho y gloriola fama
pugau tornar ab saluamnet ala vo
stra propia patria. La si deles pa
raules dela Princesa son principi
òl plat de Tirant q̃ dix. Quat pore
yo servir ala majestat vr̃a senyora
de tanta stima: que sens meritis pre
cedents tanta gracia dela altesa vo
stra haia acòseguida: sola lo recort
es massa p ami: e ab deuot cor faç
humils gracies e submissiõs ala
excellencia vostra: que ab tanta vir
tut de caritat haiau volgut mo /

strar dolrens e hauer compassio ò
mi e de mos treballs: e pque nom
tingau per ingrāt del be quem feu:
yo accepte la offerta com de senyo
ra qui lobze totes les del mon val:
heus ne be se peus e mās: e me obli
gue de seguir tot lo que per la alte
sa vostra me sera manat: car cosa
es digna de gran labor e gloria cò
lo do es dōat iens ò manar ni sens
algun meritis: e es acte de gr̃a libe
ralitat: e en aço ie mostra la vostra
excellia condicio eiser mes angelica
que humana: e Tirant la supplica
que li donas la ma que lay volia be
lar. E la excellia senyora nou volia
còsentir. e Tirant lan supplica mol
tes voltes: e com veu que fer nou
volia crida ala Glinda repolada e a
Stephania. Elles p fer plaer al
capita la supplicaren molt que lay
deixas besar. E ella feu ho en açsta
manera: no volent ho consentir q̃
de part defora lay besas: mas obri
la ma e de part de dins que lay be
sas: perque besant dins es senyal de
amor: e besant defora es senyal de
senyoria. La Princesa encara li toz
na adir L aualler benaueturat pren
esperit de consolacio per excellencia
deles tues virtuosos obres qui son
graciosos e de tan resplendent no
blea: que anosaltes fan gloriar ò
la nostra gran e alta senyoria: con
fiant per ma dela tua molta bōdat
cobzarem tot lo nostre imperi: car
sabem la excellencia dela tua virtut
e fama gloriola quant es diuulga
da per les stranyes terres: e tengu
da per manifesta e verdadera: e es
molta honoz e gloria ala mjestat
del senyor Emperador pare meu
O.I.

e amí qui so sugehoza del impe-
 ri Grech e en lo regne de Mace-
 donia qui es ja tot perdut: que per
 la tua ma victorioia nosaltres pu-
 guam cobrar tota la nostra senyo-
 ria. E li per la tua excellēt virtut po-
 dien ellet foragitar aquests De-
 nouelos: Ytalianos: e Lombarts
 ensemps ab los moros del nostre
 imperi e regne de Macedonia la
 mia ania restaria acōsolada: mas
 tinch dubre dela aduersa fortuna
 que no faga pendre alguna muta /
 cio ala imperial dignitat: car grās
 dies ha quens persegueix. E ochs
 sperança del nre be: tu ab voluntat
 sincera volies pendre aqstes coles
 per tues: e ab treball de tu e dels te-
 e no denegaras les mies pguaries
 yot promet donarte tal premi que
 leza condecient segons la condicio
 e virtut tua: car no sabras res o ma-
 nar que tot o en part atorguat not-
 sia: empero deu piados e misericor-
 dios te vulla guardar de les mans
 de aquell famejant leo. Euch de
 Macedonia: home molt cruel e en-
 uejos: e molt dōstre e sabut en actes
 de tracio: e aquesta es la sua repro-
 nada fama: quell mes no mata ne-
 gu sino malament: e fama certa es
 que ell mata aquell valentissim ca-
 ualler jerma meu: car bataillant ab
 gran animo contra los enemichs
 ell li vengue de part de tras e tailla
 li les correges del bacinet: pço que
 li sortis del cap: e axí fon mort per
 los moros: e p tal vn tan gran tray-
 dor com aquest es digne de gran
 labor: car en ell regnen tots los set
 peccats mortals: e no crech que ell
 pugua ser bona fi. E perço caualler

virtuos vos auise bens consell que
 com iereu en la guerra queus guar-
 deu de ell: e nō fieu ni en memar ni
 en dormir: e si aquestes coles ab
 prudencia guardes e no les poses
 en oblit: en altra manera polaras a-
 guayts ala tua vida. E ja sia que
 hom digua que la pena deu enie /
 guir a aquells qui la meriten: em-
 go no es nouella cosa pagar los
 justs per los peccadors. E tant en
 aquestes rahons vengue la Empe-
 radriu ques era leuada de dormir
 e asigues prop de ell: e ab gran in-
 stancia los demana deque parlanē
 La Princesa respos lenyoza nos-
 altres parlam de aquestes gentes q̄
 dien que han portat los Renoue-
 los en ajuda dels moros quāt los
 pozan ser exir dela nrā terra. Quin
 pot laber dir la Emperadriu: la gu-
 erra acompare yo ala malaltia del
 cors del home: que lo vn dia sta be
 e laltre mal: lo vn dia li fa mal lo
 cap e laltre lo peu: axí es de les ba-
 tailles: que lo vn dia iereu vicedor
 e laltre iereu vengut. Tantes foren
 les rahons dela Emperadriu que
 Tirant no pogue satisfer ales ra-
 hors dela Princesa. Com ixque-
 ren de vespres dix la Emperadriu
 anem amostzar lo nostre palau al
 capita com ell no haja vistes sino
 aquestes sales hi cambres qui son
 axí baix: e mostrarem li lo replegat
 tresor de ton pare. Elles se levaren
 Tirant pres per lo braç ala Empe-
 radriu e Diafebus ala Princesa.
 Enant per lo palau veren molts
 bells edificis. Com foren ala torre
 del tresor la Princesa obzi les por-
 tes pço com ella tenia totes les cla-

La torre era tota dins obzada de molt blanch marbre: e historiada de subtil pintura d'ouuerles colozes tota la història de Paris e Eliana e tota la cuberta de or e d'atzur que l'angana molt gran reiplandor. La Princesa feu obrir .lxxii. caixes totes plenes de moneda de or: e al tres caixes hi havia qui eren plenes de vexella d'or: e de les joyes e abillaments dela capella que eren molt singulars e de gran estima: de vexella de argent ni havia tanta que era cosa despant: que en vna part dela torre ni havia vn munt tan alt vna sobre altra que plegaua fins ala cuberta. E la vexella que tenia lo Emperador en la cuyna tota era de argent. Tirant e Diasebus s'iguierent molt admirats del gran tresor que lo Emperador tenia que james tã gran riquesa no hauen vista. Tirant aquella nit pensa molt en lo q la Princesa havia dit: e d'altra part en lo que havia vist. Com lo dia son vegut feu tornar afer altres baderes: e la vna feu pintar sobre cã per vert cadenats de or de aquest lonch que tanquẽ les portes: e era plena tota la bandera de aquells cadenats: e dehia lo mot.

La lletra questa primera.

En lo nom desta pintura.

Es la clau ab que ventura.

Encada te la darrera.

E l'altra badera feu fer tota vermella e feu hi pintar vn corp ab lletres latines entorn d'la badera q dehiẽ. *Vis mea sequere me: quia de carne mea vel aliena facio te.* Molt foren placentes al Emperador e a totes les dames e als cavallers d'ho-

nos lesparantles de aquesta bandera. Après Tirant tingue esment vn dia en lo dinar dela. Emperadriu e dela Princesa que les aconsiguẽ en taula: e Tirant entra per la sala: e com ell hi era serua de major dom e de copa ala Emperadriu e ala filla: com aquell era lo dret de capta que lla hon era lo major cel l'aua lo menor. Com Tirant veu que ja eren ala fi d'el dinar dregã les noues ala Emperadriu: e supplica la que fos de la merce li fes gracia que la altesa sua li volgues deilli car vna questio en que stava molt dupsos. La Emperadriu respos: que li ella hi sabia dar rahõ queu faria d'bona voluntat. Digame senyora dix Tirant: al cavaller qual li es millor e mes honozos: morir be o morir mal puix li es forçat q muryra e calla e no dix pus. Dix la Princesa: o sancta maria val e quina de manda tã fort feu ala senyora mare: com sia ja conegut aço entre les gents: que mes val morir be que mal puix forçadamẽt li coue d'morir: almenys que dignẽ tots aquells quiu sabran: certament aquest viuos cavaller es mort com avalent cavaller de aço li daran molta honoz si be mor: que si hauen a dir: o del maluat cavaller com es mort vilmet e de açi li ve molta infamia e deshonoz perpetua per aell e als seus. Empero mirau los fets d'la Romans quanta honoz e gloria aconsiguierent en lo mon com honorosament morien en les batalles en defensio dela cosa publica: aquells de llur gloria deixauen honozosa fama: e com tornauen ala ciutat d'

O. II.

Roma trencavenli vn gran troç de mur e entrava ab gran triũpho e com mozien com acavallers de poch animo no sen sabia mencio neguna: ari al parer meu mes val mozt be q̃ mal. Acabant la Princesa les lues darreres paules quãt Tirant dona dela ma en la taula hi entre les dents dix que axi se / ria: que scassament lo pogueren entendre: e sens dir res volta les spatles e anasen ala sua posada. Tots s'iguieren admirats del continent que set havia Tirant. E no tarda molt que lo Emperador fon en la cambra hon era la Emperadriu e la filla: e recitarenli lo que Tirant havia dit. Dix lo Emperador: yo tinch gran duple que aquest caualler no tingua en si alguna gran passio: o que nos penida perque es ve gut agi per esser tan luny de la terra de sos parents e amichs: o perventura no tema lo poder dels turcs o de altres inconuenients que se / guir se poden: de aquests afers nō parleu anegu: nin fagu demost racio neguna: ni trametau per ell: car ans que la nit vingua you sabre. Partis lo Emperador deles da / mes e anasē vn poch areposar. Lō lo Emperador se fon leuat de doz mir asigues en vna finestra qui mirava damunt la gran plaça: e veu q̃ venia Ricart caualcāt sobre vn grā canall: e dix li que pujas alt lla hon ell era. Com Ricart fon dauant lo Emperador feu li gran reuerencia E lo Emperador li dix. Caualler vous prech per aquella amor que portau ala vostra enamorada que digau lo meu capita perque sta tã

trist: com ne tingua tal relacio. Senyoz dix Ricart quisiulla qui ha / ja dit tal raho ala majestat vostra no⁹ ha dita veritat: ans senyoz sta molt alegre: e fa adobar les banderes e les armes. Molt me plau dix lo Emperador lo quem dieu: ara anau e digauli que vingua acavall que y ol spere agi. Ricart ana a Tirant: e dix li tot lo que lo Emperador li havia dit. Prestament conegue de bon sentir Tirant: que la Emperadriu o la filla loy haviu dit e ana al palau sobre vna aquanea tota blanca: e abillas aqll dia molt be: e tots los seus qm̃l acompanya uen. Trobaren lo Emperador que ja volia caualcar ab molta gent q̃ speraua E totes les dames que erē per les finestres mirāt com lo Emperador caualcaua. Com Tirant ven la Princesa feuli molt grā reuerencia. Ella ab gest affable lo la luda. Lo Emperador dmana a Tirant de que stava ab tan fort pensa mēt que axi loy haviu dit: e prech vos que mo vullau dir que lo re / mey que vous dare sera tal que la anima vostra ne sera aconsolada: e sens vergonya neguna mo vullau prestament dir. No tarda Tirant en ferli tal resposta.

Capitol. cxxvi.

Com Tirant satisfeu en les rahōs que lo Emperador li demanava.

Q̃ seria cosa neguna en lo mon senyoz per fort que fos que yo / no manifestas ala ma

Jessat vostra per la molta amor e voluntat que tinch de servirnos: pbe q sia cola de gran dolor yo viu obeir lo manament quem sa la alta vostra: car yo viu ala serenissi ma senyora Emperadriu e la excel sa Princesa les .ii. la en taula posades: e senti vn fort e profunde sospir que la senyora Emperadriu lança pensí que sospirava per aquell que havia parit: en aquell cas la mia anima o pietat senti dolor inextimable: siu vot dins mi mareix pço coz lo sospir dela dita senyora no fon manifest anegu: oxi volgui fer lo meu vot que no vingues anoticia de negu: de q catuada ma honor e fama desije la venjança: e james la mia anima no haura repos fins atant que la mia ma dreta lango / nola e cruel haja fet morir aquells qui malament scamparen la lancha de aquell glorios e strenu cavaller lo Princep fill vostre. Ab los hulla corrents viues lagrimes lo benigne senyor regradia a Tirat la molta amor que li mostrava. e Tirat quel veu arí plorar mudali altres rahons de plaer perque la dolor li passas: e anant parlant de moltes coses apleguarè ala ciutat d Bera qui distava dela ciutat de Constantinoble. iiii. milles: la qual ciutat era ornada de molt singular palau: de molt bells jardins e delitosos: e de molta bella hedificis: e era en strez rica perque era port de mar e cap d mercaderia. Com ho agueren be tot mirat dix lo Emperador. Capta yous vull dir aqsta ciutat quat es antigua: car trobareu que aque sta ciutat ha grã temps que fon he

ificaba e fon poblaba de gentils qui eren gent ydolatre: e apres grã temps dela destructio de Troya foren cõvertits ala sancta fe catho lica per vn noble e valentissim ca / ualler nomenat Constanti: e aquest fon mon Zui: e lo pare de aquest fon elet Emperador de Roma: e era senyor de tota la Grecia: e de moltes altres prouincies segons co piosamèt recita la sua historia: car com fon guarit d la gran malaltia que tenia per sanct Silvestre feu se crestia: e feu lo Papa: e donali tot lo imperi de Roma que fos dela Iglesia: e ell tornasen en Grecia e fon Emperador de Grecia: apres de aquest succehi son fill Constan ti qui fon mon Zui: e per tots los regnes e terres del imperi fon elet per Papa en totes les lues terres e Emperador. E perço com tenia molta humanitat e era home molt benigne moltes gentes de stranyes terres se vengueren apoblar aq: e no cabien en aqsta ciutat. Lauors mon Zui hedificà la nrã ciutat de molt nobles hedificis e posali noz Constantinoble: e de aqui auant fon nomenat Emperador de Co nstantinoble. Com foren partits de Bera e tornats en Constantino / ble fon ja nit scura. Tirat puja ab lo Emperador ala càbza dela Em peradriu: e aquí parlarè de moltes coses: e Tirant mostrava la sua ca ra no molt alegre. Com li pare / gue hora pres licència del Empera dor e deles dames e tornasen ala posada. Lo seguent dia la Princesa passana gran pena del que Ti rant havia dit: perço coz la sua aia

O.iii.

no flaua prou reposaba per les pa
raules que li hauià hordes dir: si be
lo Emperador los dix totes les ra
bons que eren passades entre ells.
Al marí stant lo Emperador en
missa ab totes les dames Tirant
entra per la sgleſia e feu la oracio: a
pres entra dins la cortina del Em
perador e dixli. Senyor les Dale
res estan en orde per partir e anar
en Lhipre per portar virtualles: si
vol la majestat vostra que parteix
quen. Dix lo Emperador yo vol
ria que fossen ja cent milles dins
mar: e Tirant sen torna prestamet
al port per fer les partir. Com la
Princesſa veu que Tirant sen ana
ua crida a Diabebus e pguar molt
dignes a Tirant de part sua com
fos dinat que vengues tantost coz
ella tenia gran desig d parlar ab ell
e que apres dançarien. Com Ti
rant ho sabe prestament pensa lo
que era: e feu comprar lo mes bell
spill que pogueren trobar e posasse
en la manegua: com li paregue ho
ra anaren al palau e trobare al Em
perador ab la filla arabons. Com
lo Emperador los veu venir ma
na que fessen venir los ministres: e
dauant ell dançaren per bon spay:
e lo Emperador com ague vn poch
mirat retragues en la sua cambra.
E la Princesſa se leixa dcontinent
de dançar e ps a Tirant per la ma
e asiquerse en vna finestra: e la Pri
ncesſa comença afer principi avn tal
parlar. Caualler virtuos molta cō
passio tinch de vos del mal queus
veig passar: perqueus prech quem
vullau manifestar lo mal o lo be q
la vostra virtuosa persona sent: car

tal mal poza esser q yo per la amor
vostra ne pendre ma part: e si es be
yo sere molt acōsolada que tot sia
vostre: ari feu me gracia de presta
ment voler mo dir. Senyora dix
Tirant: mal vull al mal com ve en
temps de be: e molt pus mal com
per ell pert lo be: e de tal mal yo nō
faria part a vostra altesa que mes
lo amaria tot p amí que no ser ne
part anegu: e de semblants parau/
les no sen deu mes parlar: parlem
senyora de altres coses que sien de
plaer e de alegria: e leixem les d pas
sio que turmenten la anima. Ler
tamēt no es cola negua dir la Pri
ncesſa per cara que amí fos e vos la
volguesseu saber que yo de bō grat
no laus dignes: e vos amí dir no
mo voleu. Perqueus torn apguar
p la cosa que mes amau en aquest
mon que vos mo digau. Senyo
ra dix Tirant per merçe vos sup/
plich nom vullau fer tan fort con
juratio que tal senyora me auen po
sat al dauant que tot quant se en a
quest mon vos dire. Senyora lo
meu mal prest sera dit mas yo so
cert que prestament sera en les orel
les de vostre pare: e aço sera la cau
sa d la mia mort: e si nou dich tã be
de dol e de ira tinch de morir. E
pensau vos Tirant dix la Princes
sa que les coses que san atenir, secre
tes yo les volgues dir al seyor mō
pare ni aneguna altra persona: no
pseu que yo vaja vestida de aque
ra coloz que vos pensau: perque no
tingau temoz de dir me tot vostre
fet: car yol tindre tancat dins lo
meu retret secret. Senyora putx la
altesa vostra me força de dir ho no

puch mes dir sino q'ame: e no dir
pus sino que baixa los hulle en les
faloes dela Princesa.

Capitol.cxxvii.

Com la Princesa conjura 'a
Tirant que li digues qui era la se/
nyora qui ell tant amaua.

Osgaume Tirant dix
la Princesa si ou vos
leire obtenir lo que o
sijau dieume qui es
la senyora qui tant o
mal vos fa passar: que si en cosa ne
gua vos hi poze ajudar ho fare o
molt boa voluntat: car molt me tar
da o saberho. Tirant posa lama en
la manegua e trague lo espill e dix.
Senyora la ymatge quey veureu
me pot donar mort o vida: mane
li vostra alteza quem preguia amer
ce. La Princesa pres prestament
lo espill: e ab cuytats passos sen en
tra dins la cambra pesant quey tro
baria alguna dona pintada: e noy
veu res sino la sua cara: lauors ella
ague plena noticia que per ella se fa
hia la festa: e fon molt admirada
que sens plar pogues hom reque/
rir una dama de amors: e stant ella
ab aquest plaer del que hauia vist
fer a Tirant: vengueren la Eluda
reposada e Stephania e trobaren
la Princesa molt alegre ab lo espill
en la ma. Di elles li digueren: senyo
ra de hon haueu agut tan galant
espill. E la Princesa los recita la
requesta de amors que Tirant li
hauia feta e dix: que james no ha
uia hoit dir anegu: ne en quants li

bres he lesta o histories no he tro
bada tan graciosa requesta: quanta
es la gloria del saber que tenen los
strangers: yom pensaua que lo sa/
ber: la virtut: la honoz e gentilea
que tota fos en la nostra gent Gre
ga: ara conech quen ha molt mes
en les altres nacions. Ik espos la
Eluda reposada May senyora e co
vos veig caminar p lo pedregal: q
lo vn peu va ta auat que laltre nol
pot aconseguir: veig les vres mas
de pietat plenes: e los hulle ato/
guen so que los altres volen. Di
gaume senyora es justa cosa ni ho
nesta que la vostra alteza faça tanta
festa com feu a vn seruidor de vo/
stre pare: lo qual ha rebut quasi per
amor de deu en la casa: e es stat lan
gat per aquell famos Rey de Lici
lia ab gent repleguadisa ab robes
de oz e de seda manleuades: e p tal
home com aquest voleu perdre la
perpetual fama de vostra honesta
pudicia: no podent viure en abit
de donzella ni com a filla de Em
perador: dela qual persecucio e infam
ia ne serien leies les ozelles dels
hoints: deixau la honestat apart po
sada e gloriejauvos ol que deurieu
abominar: la qual cosa tota donzel
la se deu lunyar de tals inconueni
ents qui porten ab si vergonya: co
molts magnats e grans senyors
Reys e fills de aquells per leal ma
trimoni desijen ab vos eer ajustats
e aqls hauen denegats fins aci ab
paraules de falsa hostalera: e auen
decebut e enganau cascua dia a vo
stre pare: e nous voleu acostar ala
vera execucio del vostre be: honoz
e fama: e voleu abandonar e oblidar
o.iiii.

O veure q' vuenh m' m' m' e m' m' vob
valria morir o no elier exida del vè
tre de vostra mare que tal infamia
vigues anoticia deles gentes de ho
noz e sius ajustan ab ell p' amor no
licita que diran de vos: e si per licit
matrimoni vos ajustau ab ell: feu
me gracia d'el titol que re: de **Duch**
Comte: o **Marq's**: o de **Rey**. **No**
vull dir mes car no so dona que cō
tente de paraules hon es d'uptoia
la execucio d' honestat: volem que
d'igua ab tota veritat en negū reps
no haueu sabut hōestat ni honoz
de quina color van vestides: aque
sta es la poca coneixēça que vos te
niu: e molt millor vos seria ma fil
la morisseu amant honestat q' ver
gonyosament viure: e dona si en
l'on plat. La **Princesa** stigues molt
alterada deles paraules que la **Elu**
da li hauiā d'ites: e quasi plozāt sen
entra en lo seu retret: **Stephanja**
aptes d'la dientli que nos deuia tāt
congoixar aconortant la en la mil
lor manera que podia. **No** es fort
plagua aquesta dir la **Princesa** q'
yo sia subjugada al pare e ala mare
e encara sens causa negūa sia repre
sa per la dida qui ma alletada: que
faria ella sim agnes vista fer alguna
cosa desonesta yo crech que ab cri
da ho aguera publicat per tota la
cozt: e encara per la ciutat: sperança
tinch en deu que la sua maluada lē
gua desonesta e mal dient acompa
nyada d' injurioses blaffemies que
yo lin fare passar condigna pena.
Quim faria ami star dir **Stepha**
nia per temor d' pare de no dançar
e festejar segons anolaltres donzel
les cortefanes es dat: com sia cosa

acostumada com les dōzelles itan
en cozt se tenen amolta gloria que
lien amades e festejades: coz tiguā
tres maneres d' amor: ço es virtuo
sa: profitosa: viciosa. La primera q'
es virtuosa e honorosa: es quant al
gun grā senyor **Infāt Duch** **Lō**
te o **Marques** qui sera molt fauo
rit e cavaller molt virtuos si aquest
tal amavna dōzella: aella li es mol
ta de honoz q' totes les altres sapiē
que aquest danga o juny o entra en
batailla p' amor de ella: e fa fets ho
nozosos de renom e fama ella lo
deu amar perque es virtuos e de a
mor virtuosa. La segona es profi
tosa: e aquesta es quant algun gen
tilom o cavaller de antich linatge
e molt virtuos amara vna donzel
la e ab donati^o la induhira ala vo
lūtāt e nol amara sino per son pro
fit: tal amor ami no plan que tan
prest com lo profit ceisa lo amor d'
fall. La terça es viciosa. Com la dō
zella ama lo gentilom o cavaller p'
son delit: lo qual sera fatt de raho
ab les paraules molt affables que
vida vos donen per vn any: empe
ro si de alli auāt passien e podē aple
guar al lit encortinat e los lan çols
be perfumats: e tota vna nit de hī
uern poden star: tal amor com a
questa me par molt millor que ne
guna deles altres. Com la **Prin**
cesa hohi axi parlar a **Stephanja**
de tan bona gracia pres se ason riu
re e passali gran part dela malenco
nia que tenia. E speran vn poch se
nyora dir **Stephanja** encara vos
vull mes dir de tres articles dela
se: los quals vostra altesa no sap ni
ha p' ventura james hoits dir. La

bona condició de nosaltres p'gracia de deu es tal que si los homens la sabien ab menys treball induhien les donzelles allur voluntat li feren aqst orde. Totes nosaltres som naturalm' enc de tres qualitats: per lo meu mal coneix lo d'les altres. La primera totes som cobdicioles. La segda goloses. La terca luxurioses. En lo primer article lo home ó bon sentim' deu treballar en conèixer la dda que ama quala de aqstes tres qualitats li plau mes: car si es mes cobdiciosa: e posat cars que iia enamo:ada de altri e vos li donau mes que laltre: p' la cobdicia letxara aql e amara auos en aquesta manera la fareu desamozar de aquell qui primer ama e amara avos: apres que son passat ella vos dara lo vostre e tot lo seu. Si es golosa trameteuli plens de moltes mæres ó lepolies e de fruytes novelles: e d' que ella mes se delita. Si es luxuriosa coz plareu ab ella no li parreu sino del mester de go que ella se alta: e encara tenè vna altra major bddat: que les qui son casades lis enamoren de negu no volen hauer amistat ab home qui sia millor q' ion marit ni equal ans nos baixam ames vils que ells no son: som enganadores de nostra honoz e dela corona de honestat: com la dona hix del vètre de la mare en lo front porta scrit ab letres d'oz castedat: aqo yo danant altri no gosaria dir. Mas acuse amí mateixa primera q' aneguna deles altres empero mirau la comtessa de Mireuall coz li pres que comete adulteri e ague la pena que mereixia: car

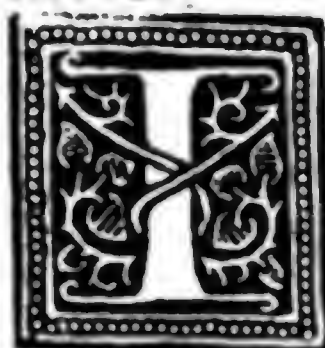
en se e seguretat sua dormit lo marit en lo lit ella posà en la cambra vn gentilom e no dels millores de qui ella era enamorada. Lo Comte despertas e nos troba la mulier al costat dregas en lo lit e senti remoz en la cambra: leuas corrent e dona grans crits p' res vna espasa q' tenia al cap del lit. La comtessa apagua la lum. Lo fill qui dormia en vna recàbra salta del lit e enge vna entorcha e entra en la cambra del pare. Lo gentilom qui veu lo fill ab la lum donali ab la espasa p' lo cap e mata. E lo Comte mata al gentilom e ala comtessa: e foren pagats de llur maldat. Estant elles en aquestes rahons la Emperadriu demana deia filla hon era q' molt hauria que nola hauria vista. Ella ixque en la sala e troba alli ala Empadriu que li demana de que tenia tan vermelles los huls. Senyora dix la Princesa lo cap huitot lo dia me fa mal feu la seure en les seues faltes e stauala besant moltes voltes. Lo seguent dia dix Tirant a Diasibus: parent e germa prech vos q' aneu al palau e posau en rahons ala Princesa e veja si poreu sentir de la altesa com apres lo fet del espill. e Diasibus hi ana prestam' e troba lo Emperador que entrava en missa. Com son acabada Diasibus se acostà ala Princesa. Diel la demanali que era de Tirat. Senyora dix Diasibus partit es dela posada per anar a seure en la cadira del jubi. Si sabessu dix la Princesa quin joch me feu lo dia passat ab vn espill me requeri de amors:

mas delcauloz veure que yo li dire
 coles que noy pendra gès de plaer
 May senyora bona dix. **D**iafebus
 tirât ha portat aq flames de foch
 hi nō hia trobaos. Si dix la **P**ri
 cessa mas la lenya es de mauies
 e p la aygua que ha passat tota es
 tornada humida mas aq ni troba
 reu en aquest palau de majors e d
 millozs hi escalfa molt mes q vos
 no dieu: es de vna lenya q ha nom
Lealtea la qual es molt tendra e se
 ca e dona repos ab alegria qui cal
 far si pot. Senyora façam axi com
 vos dire dix. **D**iafeb^o: il ala vostra
 cellitut vendra en plaer pzenquam
 deles vostres qui son bones hi se /
 ques e dles nostres qui son moltes
 e humides: e façam de tot vna ma
 ssa asemblança e factura vostra e ol
 virtuos **T**irant. No dix la **P**rin
 cessa que dos strems no stan be en
 vna: e burlaren axi fins que foren
 tornats en la cambra. **D**iafebus
 pres comiat e tornasen ala posada
 e recita a **T**irant tot lo parlament
 que hauia tengut ab la **P**rin
 cessa. Com foren dinats e **T**irant cone
 gue que lo **E**mperadoz deuia dor
 mir ell e **D**iafebus anarè al palau
 E de vna finestra **S**tephania los
 veu veïr ab cuytats passos ho ana
 adir ala **P**rin
 cessa: senyora javenè
 los nostres cauallers. E la **P**rin
 cessa ixque en la càbra de paramèt.
 Com **T**irant veu ala senyora feu
 li molt gran reuerencia humiliant
 se molt aella. E la **P**rin
 cessa li rete
 les saluts ab la cara no prou affa /
 ble: ni segōs hauia acostumat. **T**i
 rant no prou content del gest de la
 senyora ab veu baixa e piadosa li

dix lo seguent parlar. Senyora de
 totes perfections cōplida supplich
 ala excellencia vostra voler me dir
 lo vostre pensament: que ami par
 que dies ha no he vist fer tal com
 port ala altesa vostra. Lo meu cō
 port dix la **P**rin
 cessa no es d plau
 re adeu ni menys al mon: empero
 pux la sort vos ha portat en fer a
 quest nouell cars vos dire la causa
 per hon lo vostre poch saber e bō
 dat se mostraran.

Capitol: cxxviii.

Com la **P**rin
 cessa repassa a **T**i
 rant perque la hauia requesta de a
 mors.

D crech que vos no
 tenu lo sabez natural
 que sil tiguessu no ha
 guereu volguda per
 dre la noblea de natu
 ra: car per lo que fet haueu sou dig
 ne d gran infamia: e mereixedor de
 gran punicio: hi per experieucia ha
 ueu manifestat que les costumes
 vostres no son de home virtuos:
 que no temeu adu ni ala honoz d
 mon: ne haueu sguart al noble do
 natiu que la molta humanitat del
 senyor **E**mperadoz pare meu vol
 ha fet en lo leu **I**mperi: sabentuos
 de maior dignitat e pzeiminencia
 que atots los altres: sotmetèt tota
 los magnats: **D**uchs: **C**omtes
 e **M**arquesos sots vostra obedien
 cia: e com aqo sera sabut entre les
 gents que poran dir de vos: que
 la filla del **E**mperadoz qui es po
 sada en tan gran dignitat sia stada
 requesta de amors per lo seu ca /

pita: lo q̄ ell d̄ extrema amor ama
ua e fiaua: e la sua p̄sona e los bens
la meſa en ſalua guarda e cuſto /
d̄ia voſtra: e amí qui ſo ſucceſſido
ra en lo impi. E nom haueu guar
dada aquella honoz e reuerencia q̄
ereu tengut: ans com ajutge inuſt
no haueu viſat de juſticia iino de
mala ſe e amor deſoneſta. E capí
ta tan gran deſalt haueu comes cō
tra la majeſtat del ſenyor Empera
dor pare meu e contra mí: e ſi you
debia a mon pare haurieu perdu
da la honoz la fama e la mudanal
glozia e tota la obediencia d̄ tants
ſingulars pobles e la ſenyozia que
teniu: e ſi tanta virtut abundas en
vos: e veheliu en mí alguna cola
que avici ſos imputat: per vos de
uia eſſer repreſa en loch de mō pa
re per la molta ſe e crehença que ell
te en vos: perque ſeria digna coſa
e juſta que yo anas als pe⁹ de mon
pare e de aço donas juſta clamoz
en preſencia de tots los Barons e
Caualers: e donas grans e plado
ſes lamentacions dela injuria que
haueu feta: car ab anio ſforçat me
haueu requeſta de amor e axi com
ſi yo ſos vna ſotil dona de poca ſti
ma: e lauozs tota gentilea coneix
ra que la lengua voſtra rahona lo
que no tenu al cor: e en tal cara ja
haure premi de victoria: per be que
los galans e cortelans nom diran
que yo ſia ſtada victorioſa: perço
com ho aure dit apare o ha mare
en p̄ſencia de molts: mas poze dir
ab tota veritat que haueu girat lo
mantell d̄ voſtra honoz ſens guar
dar reuerencia ala imperial corona
aço ſera notozi atot lo mō: car grā

es la offenſa q̄ue haueu feta: e leuas
del ſeu ſtrado per volers en anar dis
la cambra. E com Tirāt veu que
ſen anaua ab cuytats paſſos ana d̄
uersa ella: e preſta del manto e ſup
plicala ſos de la merçe lo volgues
hoir. E tant la ſupplica Stepha
nia e Diafebus que la ſeren tornar
aſeure. E Tirant ſeu principi apa
raules de ſemblant ſtil.

Capitol.cxxix.

Com Tirant dona raho ala
Prinçessa p̄ quina cauſa la hauia
requeſta d̄ amor e com per la ſua
amor ell ſe daría la mort.

Omes virtuosa que to
tes les mortals no
deuria ignorar la cel
ſitut voſtra la valua
forces e gran poder
de amor: la qual mou los cels: les
infatigables intelligençies delitāt
ſe en tal moure: ſols p̄ la amor que
ala p̄mera cauſa tenen: reposen los
elemēts en llurs ſperes per la amor
que allur propis lochs portē. Ari
tots los elements les coſes que a
llur eſſer ſe condonen afectadamēt
volen q̄ en altres lochs trobar nos
deixē ſino en aquells q̄ aſa condicio
ſon cōformes. Perque la mia aia
ſta molt adolorida: car yo contem
plant la gran ſingularitat dela bel
lea: gracia e noblea poſí la libertat
mia ſots domini de voſtra excellen
cia: e ſabent molts penſaments /
duptosos era ſet home ſens recozt
e veig ara que la alteſa voſtra ab
ira cruel me condāna a total deſtru

ctio: posant aguayts ala mia ania
per abrenjar la mia penosa vida .
Algo ha administrat la fortuna q̄
en tal cars me haia servenir per yo
hauer fet vn cars tan bo sens dar
ho asentir a persona del mon: ja te
ment que les mies paraules no a /
greujassen la celsitut vostra: fuy for
çat d'aquella amor que amolts for
ça daruos ho asentir ab senyals de
molta honestat: e posat cars que d
falt hi haia lo perdo nom deu esser
denegat: perço com amor te poder
absolut sobre mi: incolpau donchs
amor e deixau ami: e vullau vsar
vers mi dela vostra excelsa pietat:
perço com les coles que per solavir
tut de amor se obren de major pre
mi son dignes: car si la vostra excel
sa persona no fos dotada d'tantes
inlignes virtuts com te: la mia ani
ma ni los meus hulla james se fo
ren alegrats de res que vist agues /
sen: com lo dia que la majestat vo
stra veheren deixaren ami e pren /
gueren auos per senyora. No vull
mes recitar q̄ no enujar la celsitut
vostra: sino que vull satisfer en aqll
mot que la altesa vostra me ha dit
coz ab animo sforçat vos hauia re
questa de amor. Ellull que la cel
situt vostra sapia tant de mi: que si
los sancts qui son mes acostats a
Jhesu crist podien fer vna donzel
la de mortal carn assemblaça de vo
stra altesa yo la requeria de amor
quant mes a vostra majestat qui
son filla de vn Emperador: pero se
us tant dir que per totes les parts
del mon la majestat vostra troba
ra cauallers de major stat e digni /
tat: de linatge e de riqueses: mes gē

tile de honoz e fama: ab mes affa
bilitat e gracia: de armes mes va
lents: e ab mes animo sforçat d'ca
ualleria: de aquests tals sen troba
riē mes que no tinch cabells al cap
pero senyora seus dir que si mil a
nys vostra altesa viu en lo mon no
trobareu james caualler patge ni
scuder qui tant desije glozia honoz
e la prosperitat dela celsitut vostra
com yo fas: ni applicat seruey a ser
ueys: honoz ab honozs: e delir ade
lits: e yo haure aço dela altesa vo
stra: ço es repos si repos en tribula
cions pot elier dit: e ara coneixera
la celsitut vostra quanta era la a /
mor e voluntat que yo tenia de ser
uir la majestat vrā: e puix lo meu
coz ha tant fallit que es stat causa
dor de tant agreujar la vostra sin
gular persona e percaçar tant de
mal per ami: ab la mia ma plena d'
cruel venjança ans que lo sol haja
passat les columnes de Mercurus
yol partir en dues parts. La vna
trametre a vostra excellencia pque
de aquell prengau complida ven /
jança: l'altra part trametre ala ma
re que .ix. mesos lo porta en lo seu
ventre perque de aquell prengua la
darrera consolacio. D dia excellēt
qui daras repos ala mia fatigada
pēsa amagua la tua lum perço que
breument sia complit lo que tinch
deliberat. De sabia yo que axi ha
uien afmir los meus trists e adolo
rits darrers dies. E no sap be la al
tesa vostra lo jorn que yo digni pre
sent la senyora Emperadriu qual
mes ualia morir be o morir mal:
e per la majestat vostra me son res
post mes valia morir be q̄ no mal

be sabia yo que si nous daria a sen /
 tir part dela mia atribulada pena
 vna nit me aguerè trobat mort en
 vn raco dela càbra: e sius ho mani
 festaua hauria ó uenir en lo que ara
 so: aquest sera lo darrer any: mes di
 a e hoza q la alteia vostra viu me
 veura: e aquestes serà les darreres
 supplicacions que james fare avo
 stra celsitut: aquestes seran les pa
 raules quem hoireu parlar: que al
 menys en premi dels serueys que
 tenia en voluntat defer ala majestat
 del senyor Emperador parevostre
 e atot lo imperi car per contempla
 cio dela excellencia vostra tenia de
 liberat de despendre tots los dies
 dela mia trista vida en prosperar e
 augmentar la corona del Imperi
 Grech per yo esser cert que p vos
 hauria esser possedida: perque axi a
 genollat coz stich altra gracia no
 deman sino que ab les vostres an
 geliques mans apres la mia mort
 me vullau vestir la mortalla: e lo
 bre la mia tomba me fagau scriure
 letres qui pronuncien tal sentencia
 Aixi ja Tirant lo blanch qui mo
 ri per molt amar. E venintli quali
 los hulla en aygua e acompanyat
 de dolorosos sospirs se leua óls pe
 us dela Princesa e ixque dela cam
 bra fahent la via de la posada. Ló
 la Princesa veu que ab tan gran
 desconort sen era partit: moguda
 de molta amor e de strema dolor
 los seus hulla destillaren vines la
 grimes mesclades ab molts sospir
 e sanglots: que neguna deles sues
 donzelles no la podien aconoztar:
 lançant veus doloroses e mostrāt
 ses dobles e tristes dolors: e dix ve

ntu vos la mia fael donzella vos
 quius sentiu dolze de mon turmēt
 que fare trista de mi que ami par q
 nol dech veure james sino mort: e
 axi mo ha dit ell: car lo seu coz es
 tan alt e de tanta noblea que presta
 mēt ho posara en execucio: dōchs
 vos la mia Stephanía vullau ha
 uer merce ó mi: anau cuytadamēt
 a Tirāt e preguauo molt de part
 mia ques vullan detxar de fer algu
 na nouitat: que ami desplau molt
 lo que he dit. O miserable de mi
 que posat cars que men pentda em
 pero fet hobe: lo plaer quey hauria
 pres en dirloy en afo lere yo feta
 desplasent a Tirant: e tota la ira se
 es partida de mi e se es conuertida
 en pietat: per be que Tirāt la hata
 ó si foragitada: les quals paraules
 recitava la Princesa ab moltes la
 grimes. E Stephanía per conten
 tar la voluntat de la senyora pres
 vna petita donzella ab si e ana ala
 posada de Tirant qui stava molt
 prop del palau: puja alt en la cam
 bra e trobal q lauors se despullaua
 vn manto de brocat que vestia ab
 Diafebus q prop li stava aconoz /
 tantlo. Com Stephanía lo veu des
 pullat en gipo pensa ques era des /
 pullat per dar sepultura al seu coz
 lanças Stephanía als peus ó Ti
 rant axi com si fos senyor de natu
 ra e dixli semblants paraules. Se
 nyor Tirant que volen ordenar
 dela vostra persona qui es dotada
 de tota virtut: car tots los vostres
 fets fins axi son stats illuminats
 de memorable glozia: ara per /
 tan minima causa no vullau per
 dre tots los treballs ni lo premi

ó vostres gloriosos actes: e placia?
 no vullau auorir la vostra propia
 carn: la qual restaria tostemps per
 exemple de viltat: e si lo contrari feu
 sera abandonada la vostra gran/
 dissima honoz e fama: car mes va
 len les obres de pietat e de vir /
 tut que no la ira de aquest mon: q
 per tan poca cosa com ma senyo /
 ra vos ha dit vos siau tant agreu
 jat quen vullau perdre la lua amor
 e lo cors e la anima: car la majestat
 sua ho debia amigabiamet pbur
 la. se ab vos: e de ago poze yo fer tal
 ua ma fe: e vos tatoft vos sou mo
 gut a ita intollerable. Perque? sup
 plich ab molta amor que vullau
 remetre totes aquestes coses a obli
 uio: e perdonar ala vostra iouentut
 e gentil disposicio: e no vullau fati
 gar la fortuna quius es prospera:
 car gra sobres li farieu: e calla e no
 dix mes. E com Stephania entra
 per la cambra e Tirant la veu que
 feu cōtinent de agenollar: setan pft
 son Tirant ab lo genoll en terra: e
 ago per quant era donzella qui ser
 uia afilla de Emperador: e mes q
 que era donzella de gran stima ne
 boda ol Empador e filla ol Duch
 de Macedonia lo major Duch o
 tota Grecia. Tirat volgue latiffet
 ales paraules ola donzella mogut
 per gloria de domestica senyoria e
 feu principi a paraules de semblant
 stil. Tants son los mals que com
 port que no portet de si trigua
 alguna: car flames turmenten con
 tinuament lo meu cor: e adolorida
 temoz me dona turment irrepara
 rable: aqueste son los focs dela
 mia ofseguada pensa ja cansat de

viure e vengut deles penes ó amor
 ó hon se segueix que la mia anima
 ses rebeta contra lo cors voler
 dar si als treballs e turments de a
 quest miserable mon: pgo com pes
 li volutat no mengana que en tal
 tre sien de molt menoza pena: pergo
 com no seran de amor: com aque
 sta sia la pena qui excelleix totes les
 altres penes: e nom dol la mort cō
 pes morir per tal senyora: que mo
 rint en lo mon reuiure per gloriosa
 fama: que diran les gentes que Ti
 rat lo blanch mori per amor per
 la mes bellissima e virtuosa senyo
 ra que sia ni sera en lo mon: perque
 senyora supplich ala merce vostra
 queus ne vullau anar e leixar ami
 doloros. La Princesa stava ab in
 extimable congoixa coz vella que
 Stephania no tornaua per rec /
 tarli noues de Tirant: e no poder
 ho mes comportar crida vna don
 zella sua qui hauia nom Blaer de
 ma vida: e pres vn dzap e posalie
 sobre lo cap perque no fos conegu
 da: e deualia per la escala del ort: e
 vberta la porta del ort passa en la
 casa hon era Tirant que per negu
 no son vista. Com Tirant la veu
 entrar per la cambra se lança estes
 per terra. Di ella com los veu star
 arahons hi agenollats tambe vol
 gue estar axi com ells estauen: e co
 mença a fer principi a vn tal parlar.

Capitol. cxx.

Com la Princesa demana per
 do a Tirant deles offensives pau
 les que dites li hauia.

Dech te Tirant que si la mia lengua ha scampades algunes paraules ofensives / contra tu : placiât no les vuller retenir en ton cor : car tot quant he dit per ira ho vuller posar en oblit. Car cosa es de grâ admiracio com lo pensament sta ocupat en alguna cosa de dolor que la ira foragita la pietat : e la pietat exalta la ira : empero yo reconeixet bona fe e venguda per humana pietat reuocque aquelles que vull que novajen per dites : e en conservacio de mon oret te deman en gracia q lo pdo me sia atorguat. Com Tirant veu parlar ab tanta de amor ala senyora : fon lo mes cõrent home del mon tant com si agues acõseguit fi dela sua desijada victoria : offerintli ab molta humilitat defer tot lo que li manas. Dix Stephania puix la pau es feta yo senyora li he promes que vostra alteia li del para besar los cabells si ell febia lo q vostra excellencia li manava. Yo sere be cõrenta dix la Princesa quez besse los hells e lo frot sim prometase de caualler de no cometre novetat neguna en la sua persona. e Tirant loy promes de bon grar heu jura : e les grans dolors foren convertides en abundosa alegria e cõtentacio. La Princesa sen torna pstantament acompanyada de Tirant e de Blafibus fins que foren dins lozt. La Princesa mana a Placer de ma vida que fes venir totes les altres donzelles. E apres vn poch spay totes foren en lo ozt. E la Chuda reposada ab elles : la qual p ha /

uer vist tots los entramesos passa ua molt gran pallio per iguarr dia Princesa : e molt mes p lo interes q lin tocava la fabia star en grâ pelament. Apoch instant vengue lo Emperador : e de vna finestra que mirava dins lo ozt veu a Tirant star ab la filla : dualla en lo ozt e dix a Tirant les seguers paraules. No stre capita yo hauria trames alavostria poiada per vos e no hian trobat : plaer he agut com vos he vist agl. Senyor dix Tirant yo hauria demanat dela majestat vostra : e haurie me dit que vostra alteia dormia : e per no deipertar aquella era vengut agl ab aquestes altres cauallers per dancar o hauer algun deport. Mal deport e negre tenim dir lo Emperador : cone que tinguez cõsell q es de gran necessitat : e feu manament q se tocassen la cãpana del cõsell. Lo tots los del Imperial cõsell foren ajustats lo Emperador feu venir lo embaxador : e feu legir en pñencia de tots la letra de crehẽga : e apres dix que la mala noua p tots deua enier sabuda coz no fos cosa que pogues star secreta : apres mana al Embaxador que explicas la embaxada. Lo qual feta reuerencia ab gran modestia feu vn tal rahonament.

Capitol. cxxxi.

Com lo embaxador del cãp explica la embaxada al Emperador.

Senyor molt excellẽt alavostre serenissima majestat notifique : coz per prechs e manament del gran Conestable e dels Menachaus del

camp degues ventr a vostra altesa
per significar: com en la nit del **Di**
jous p^o prop passarvengueren. **xlv.**
milia homens a peu: e fozen se me
los en sol de terra en mig de vna /
gran praderia: e per la abundancia
dles moltes aygues es feta la erba
molt alta: e per negu no pogueren
esservista: e com lo sol sonvn poch
alt ven venit caualls encuberrats
e ginets o **Turchs** qui podie eixer
entre tots obra de mil e. **cccc.** poch
mes o menys: e apleguaren a vna
flamayra de aygua quey hauia. **E**
lo **Duch** de **Macedonia** home
molt superbo e poch entes segons
los fets q^a pratica feu sonar les trō
peres que tot hom pujas acanall.
E per lo **Conestable** e p^a los altres
qui sabien mes dela guerra que no
ell li son dit e protestat que no vol
gues exir en ampresa de alcri: e per
molt q^a li diguenien no volgue creu
re anegue: ana ab tota la gent fins
ala flamayra e mana paillar tota la
gent axi de peu com de cauall: e la
aygua daua fins ales cingles dels
caualls hi en lochs hi hauia que a
nauen nadant: enuers la part dels
enemichs staua vna riba que ab
gran afany la podien puar los ca
ualls. **E** de alli los enemichs ab la
ces encontrauenlos: e per poch ba
lang que lo home darmes premia
o son cauall p^astament cabien en la
aygua q^a no sen podien leuar: e p^a la
flamayra auall ne anauē tots: car
si lo **Duch** hagues presvna milla
mes amunt podia passar quasi to
ta la gēt apeu exut. Los enemichs
asfluxarē vn poch perço que la gēt
passas: e feren demostracio de re /

trautes en vn petit mont quey ha
uia. Lo **Duch** sabent son poder
de pendzela. **D**altra part los no /
bles p^a antiquitat de linatge en fets
excellents seren moltes veguades
trobat: e cōfiantse en llurs forces
feren com auallents e virtuosos:
que ells eren ab lo recozt dela fi /
dilitat quevasalls son tenguts allur
senyor per conseruacio dela imperi
al corona. Com los qui stauen en
la celada verē los **Grechs** tan fort
ment bataillar ixqueren ab molt
gran furia e feriren en mig dels cre
stians dels quals seren gran scam
pament de lanch. **E** lo **Duch** no
podent mes soferir la greu batalla
secretament fogi: e sen torna alla
o hon era exir lens hauer feta mol
ta offensa als enemichs: e tots los
qui pogueren eixer staluis sen ana /
ren ab ell. Los moros seguint llur
victoria li han posat siti sobre la
ciutat: e es hi vengut en persona lo
grā **Turch** e lo **Solda** ab tots los
ireys qui son venguts en llur va /
lēsa. **E** tots los **Duchs**: **Comtes**
e **Marqueios** q^a de **Ytalia** e de **Lō**
bardia lon venguts asou de ells. **E**
decōrinent que lo **Solda** sabe tal
nona se feu intitular **Emperador**
o **Greclax**: e diu que james nos par
tira del siti fins q^a haia p^as lo **Duch**
e tots quāts son ab ell: e apres que
vendra apolar lo siti sobre aquesta
ciutat: e seus dir senyor lo **Duch**
no te prouesio sino per avn mes: al
tot mes larch a mes e mig: axi se /
nyorveja la majestat vostra que es
desferme quin consell pendreu en a
quests afers. **Dix** **Lirant** digau
me caualler p^a vostra virtut quāta

gent les perduda en aquesta batall
la. **R**espos lo caualler: senyor capi
ta per signat deles squadres deus
capitanies ses sabut: q̄ entre morts
en la batalla e negats e presoners
nos fallè .xi. milia. dcc. xxi. homes
Parla lo Emperador e dix. **N**o
stre capita prech vos per reuerencia
de nostre senyor deu e p amor mia
que doneu diligencia que dins .xv.
o .xx. dies siau partit ab tota la gent
per socorrer aquells miserables: o
de virtualles o de gèt. **S**enyor dix
Tirant e com pot dir vostra ma
jestat semblant rahó que tan lóch
tèps com son .xx. dies no hajam de
partir: lo qual podia enier que los e
nemichs donassen combat ala ciu
tat: e per ço com son molt podero
sos pozien entrar la ciutat. **T**irant
torna demanar al embaixador q̄n
nombre de gentes podien esser los e
nemichs. **R**espos lo embaixador
per la fe mia los turchs son en grā
nòbre: e son molt abils en la guer
ra e gent molt crudelissima e desco
neixent: empo al parer denosaltres
e per dit de alguns presoners ells
son ó. dccc. milia homes en sus. **E**
perço senyor seria yo de parer dix
Tirant que fos feta vna crida real
per tota la ciutat: que tots aquells
qui han pres lo sou e aquells q̄ pen
dre lo volran que vagen ala casa ól
imperi per rebre complimēt de pa
gua: e dins .vi. dies tot hom sia p̄st
per partir. **L**o Emperador ho tin
gue abõa sort: e son li molt placent
tot lo que **T**irant hauia dit: com
lo ven ab animo sforçat de caualler
Com la crida son feta prestament
ne foren guisats tots los grans se /

nyors qui eren fora dela ciutat. **E**
tots foren allí ala jornada ab los
caualls reposats. **E** los qui eren vè
guts de **L**icila eren encouinēt p̄t
La fama e mala noua ana p la ciu
tat del perdiment que fet hauien.
E moltes gentes del poble axi ho /
mens com dones se ajustarē en la
plaza del mercat: los vns plozauen
llurs jermans: los altres los fills:
los altres los amichs e parēs: los
altres la destructio del impi. **C**om
tota la major part del imperi fos
perduda: e tota la sperança de **E**m
perador e de tots los seus no era si
no en vn sol deu: perço com dubta
uen de venir en cruel fam e set: p lo
enemich qui era victorios e lo cre
mament dela ciutat: recordant la
captiuitat e seruitut miserable. **E** di
gueren al Emperador dos barõs
del impi que trametes la filla **L**ar
mesina en **O**ngria ala germana.
Com **T**irant hobi dir semblants
paraules tota la sua anima se alte
ra: e torna la sua cara semblant de
persona morta: e ó aço agueren no
ticia totes les donzelles e encara lo
Emperador: qui demana a **T**irāt
quin mal tenia que axi li era muda
da la color. **S**enyor dix **T**irant
hui tot lo dia tinch gran dolor de
ventrell. **L**o Emperador feu venir
prestament los metges per que li
donassen algua medecina que fos
bona p al seu mal: e axi son fet. **L**ó
lo Emperador ven q̄ **T**irāt stava
ja be drega les noues ala filla **L**ar
mesina e dix li semblants paraules
Ma filla que par avos deles co /
ses q̄ los del consell man dit de vos
que lo parer meu es que seria bè fet
p. l.

perço que si la gent e lo imperi se p
dia que vos nos pdesen. Ik espos
ales parantes del pare la discreta se
nyora en tal manera.

Capitol.cxxii.

La resposta que la Princesa feu
al Emperador son pare.

Quare plados perque
voleu posar aguayts
ala mia vida e al vo
stre repos: car be sap
la majestat vostra q
los cascos afortunats de fortuna qui
han en si linatge de tots perills de
uen esier remeios ala divina provi
dencia: e per quat los vostres dies
benaventurats ja passats e los que
son p auenir feneixque benauentura
damet sens enuig ne alguna veixa
cio temerosa: la altelavostre no du
pmetre yo sia separada delavostre
vista car yo stime mes morir prop
dela majestat vrâ hi en la mia pro
pia patria: que si per exalçament de
riçles yo viua en stranya terra en
dolorosa vida e fatigada de molts
suspits. Com lo Emperador ven lo
parlar d la filla acõpanyat de tanta
discrecio e amor: son lo mes cõt
home del mō: pço com dix q prop
de ell volia morir. E venint la nit
Tirant ben informat de tot pres /
dos homens dela ciutat qui sabie
molt be tota la terra: e caminaren
tota la nit e lèdema fins amig jorn
que arribaren en vna gran planicia
qui era nomenada vall bona. E to
ta aquellavall era plena de bestiers
de grans e de pochs: cõt tot lo mes

bestiar tinguessen allí p duple dels
enemichs: e Tirant feu pendre to
tes quantes egues pogue hauer: e
feu les lligar les vnes ab les altres
ab. cc. homens que les portauen: e
manals que feliçen la via de lla hon
staua lo camp dls enemichs: e tan
tes coz ne poguessen hauer que fos
sen preses e posades ab les altres: e
Tirant sen torna ala ciutat de Lō
stāt noble: e apleguay lo quint dia:
feu fer mostra atora la gent. Lenō
ma per lo mati benehiren les bāde
res ab singular procesio e festa que
son feta. Tota la gēt se arma e pu
jaren acauall per partir. Primera
ment ixque la bandera del Empe
dor portada p vn caualler qui era
nomenat Font sequa sobre vn grā
e mazarellos cauall tot blanch. A
pres ixque la bādera dela diuina del
Emperador la qual era ab lo cam
per blau ab la torre de babilonia
tota de argent sicada vna espasa /
dins la dita torre ab vn braç tot ar
mat qui tenia la espasa per lo man
ri ab vn mot de letres de or qui de
hien. Mā es la ventura: aqsta ban
dera era acompnyada d tots los
leruladors de casa del Emperador.
Après d aquesta esquadravenia lo
Duch de Pera ab les banderes e
ab tota la iua familia. Après venia
altra squadra del Duch de babilo
nia. E apres lo Duch d Sinopo
li e lo Duch de Berperes. Après
venia lo Duch de Lasandria e lo
Duch de Mon sanct casen ab la
squadra q eren vèguts de Naplos
Après passa lo Marques de sanct
Marco de Emetia ab la sua squa
dra. E apres lo Marques d Mor

ferrat. Lo Marques de sanct Yoz
 di ixque molt abillat ab los cauall
 encubertats ó brocat e de seda: e to
 ta la sua gent molt en orde ó totes
 les coses necessaries ala guerra. A
 pres ixque lo Marques de Beixca
 ra ab la sua squadra. E lo Marq̃s
 del Guast e lo Marques Barrena
 Lo Marques de bradis. Lo Mar
 ques de pzoa. Lo Marq̃s de Mō
 negre. E vn jerma bastart del Pri
 cep de Tarantol cascu de aquests
 ixque ab la esquadra. Apres ó tots
 aquests ixqueren. Lo Lōte de bell
 loch. lo Comte ó plegamans. Lo
 Comte d'ager. Lo Lōte ó aygues
 viues. Lo Comte de burgēça. Lo
 comte de capaci. Lo comte o aqui
 no. Lo Lōte de benafria. Lo Lō
 te carlo de mala testa. E lo Comte
 Jacobo de vintimilla de Licilia: e
 cascu de aquests ixque ab la squa
 dra. E molts altres Comtes e ves
 comtes: e altres capitans ixqueren
 ab les esquadres de gent darmes:
 tots conduhita alou del Empera
 rador. E fore. xlviij. squadres en les
 q̃ls hi hauiā. clxxiii. milia cōbatēts
 E com totes foren passats dauant
 lo Empador: e de totes les dames
 quils mirauen: e Tirāt qui anaua
 entre ells capitanejant no ól tot ar
 māt sino les cames e los braços: e
 vn gesaran: e vestia sobre totyna so
 breueta imperial posāt tota la gēt
 en orde. E la darrera squadra ó to
 tes era la de Tirant ab les bande
 res la dels cadenats e la óls corps.
 E com lo Emperador veu ja casi
 tota la gent fora óla finestra crida
 lo capita e dix li que nos partis per
 ço com ell volia parlar ab ell: e dar

li lettres per al Duch del Macedo
 nia e per alguns altres: e Tirāt dix
 que era molt content. Eoz tota la
 gent darmes de peu e de cauall fon
 fora dela ciutat Tirant sen torna e
 puja alt en les cambres del Empe
 rador e trobal que staua en vn re
 tret ab lo secretari scriuic: e no li vol
 gue res dir per no torbarlos. Eoz
 la Princesa veu a Tirant crida
 e dix li. Capita segōs veig la vostra
 partida es certa segōs los senyals
 prech al senyor de tot lo mon vos
 done victoria ab honor: axi cō fon
 Alexandre en labor: e Tirāt regra
 ciant li molt lo que li hauia dit do
 na ól genoll en la dura terra: e besa
 li la ma tenic ho en senyal de bona
 vectura. E tornali adir la Princesa
 Tirant vejaus de vostra parti
 da si negunes coses voleu de mi di
 gaules me: car vous faç cert queus
 sera tot atorguat ab cor ó no fallir
 vos james en res. Senyora singu
 lar en lo mon dix Tirant: la maje
 stat vostra no te par com lo Fenix
 axi en dignitat coz en virtut. E yo
 senyora be demanaria si vostra cel
 situt mo volia atorguar: e obtenint
 tal gracia seria coronat en la celesti
 al gloria sobre tots los altres sãctes
 no volent james mes bens posse
 hir en aquest mon. E per ço com se
 quem seria deneguat per vostra al
 tela: seria ó mesiat lo demanar fins
 atant q̃ la excellencia vostra me ma
 ne q̃ parle. Dai capita dix la Prin
 cessa cō son huy exit tot beneyt par
 q̃ no sapian mal ni be. E yo be en
 tench vostre lenguatge per be que
 yo no sia stada en França. Elos de
 manau fortuna de virtut. E yo no
 p.ii.

demane senyoria: mas demane li / bertat de amoz. E com lo **R**ey vol james entra se en casa sua. Senyora dix **T**irant nom bandegeu de vostra majestat: car no volria que ne prengues axi com fan les júbies que com volen parir que tenen les dolors del part reclamen ala verge maria: e com han parit e son bellitres de tot mal: prenen vna touallo la ben blanca: e van per tots los cants d'la casa e de hien: fora fora maria d'la casa d'la júbia. **D**ai en beneyt dix la **P**rincessa puix me dau car / rech de saber aturât vos gloria de ignorâcia aplicât tots jorns vn be aps altre. E vos no haueu mester assessor q parle per vos: mas les paraules femenils ab poch treball ix quen dela boca: mes beveig yo qui us daua loch be sabreu executar lo qui toca a vostra part. Car lo que yo^o debia no era per pus sino si haueu mester oz o argent o joyes yo de bon grat vos ne dare sens que non sentira res lo senyor mō pare. Senyora dix **T**irant yo com aseruidor obedient dela altesa vostra: vos faç infinides gracies: mas suplich vos me faliau vna singular gracia. Si ami sera honesta cosa dix la **P**rincessa yo sere contenta d' ferho. Empero primer vull saber lo que desijau hauer de mi: car yo so composta de tal metall que ja / mes prometi res que nou ategues ara fos de mal: o de be: la mia pau la no pot tornar atras: ago^o poden dir totes les mies dōzelles e atots los quim tenen coneguda que lo si es si: lo no es no. Tant es majoz virtut la vostra dix **T**irant: yo se

nyora nous demane sino que la altesa vostra me faça gracia quez donen aqueixa camila que portau per ço cō vos es mes acostada ala vtrâ preciosa carne yo ab les mies mana la pugua despullar. Sancta maria val dix la **P**rincessa: hi que es lo quem dieu: yo sere be contenta de dar vos la camila joyes e robes e tot quât he: mas ami par que no seria justa cosa que les vostres mās toquen lla bon negu no ha tocat. E prestament sen entra en la sua cambra: despullas la camila e vesti sen vna altra: ixque en la grā sala hon troba a **T**irât quis burlaua ab les donzelles: e cridat avn de part e donali la camila: e besala dauant ell moltes veguades perquè fos mes content. **T**irant la pres ab gran alegria anasen ala posada: e dix ales donzelles si lo **E**mperador me demana digauli que prestament sere agl: quem so anat armar perquè pugua prestament partir. Com **T**irant fon ala sua posada acabas del tot armar. E troba alli **D**iafebus e **R**icart que eren tornats p vestir se les cotes darmes ques auie fetes totes de chaperia. La de **R**icart era tota brodada d' madelxes de oz totes embarçades: e d'bia lo mot. **N**oy trop cap ni sentener. Lo **D**iafeb^o era tota brodada de cascayls e d'bia lo mot. Lo que ha altri fa dormir ami desperta. Com **T**irât fon del tot armat mira la camila q era tota de fil de seda ab grās llistes de grana molt amples: e en les llistes hi haia brodades ancores d' nau e d'bia lo mot. Qui be sta nos cuyt amour. E qui seu en pla no

ha don caure. Era brodada aco /
 stats: les manegues molt grans q̄
 tocauen en terra: vesti las lobze to
 tes les armes: e la manegua dreta
 pleguala fins prop del muscle. E la
 manegua squerra la plegua fins a
 mig braç: e senyi las ab vn cordo
 tot de or de sanct Francesch. E feu
 si posar sobre tot sanct Cristofol ab
 lo Jhesus ala part sinestra tot de
 or bē liguat per que no caygues. E
 axi vengueren los tres cauallers a
 pèdre comiat del Emperador: e de
 totes les dames: com foren alt tro
 baren lo Emperador qui stava spe
 rant al seu capita que vingues: per q̄
 volia q̄s dinas ab ell. Com lo Em
 perador veu a Tirant dix li. No
 stre capita quina cota darmes es a
 queixa queus haueu vestida. Se
 nyor dix Tirant: si la majestat vo
 stra sabia la propietat que te ne sta
 rien molt admirat. Molt me plau
 ria saberho dix lo Emperador. La
 virtut que te dix Tirant es de be a
 fer: q̄ com yo parti de ma terravna
 donzella lam dona. La qual es la
 mes bella: e d̄ totes virtuts compli
 da de totes quantes donzelles son
 en lo mon. Nou dich en derroga
 cio dela senyora Princesa que agi
 es ni deles altres donzelles qui de
 honoz son. Dix lo Emperador p
 cert james se feu en lo mon negun
 bon fet de armes si per amor nos
 fes. E perço senyor vos promet dix
 Tirant afe de caualler: que en la p
 mera batailla que yom trobare yo
 la fare mirar als amichs e als ene
 michs. Lo Empador se posa adi
 nar: e la Emperadriu e la filla: e lo
 capita apres de ella. E feu seure als

dos cauallers en altra taula ab to
 tes les dones e donzelles. Apres q̄
 foren dinats ab molt gran plaer: e
 en special Tirant com menjaua en
 vn plat ab la senyora: pèsa eèr mes
 benauenturat que no era. Lo Em
 perador sen entra dis vna cambra
 e feu entrar allí ala Emperadriu: e
 ala filla: e a Tirant: apres intraren
 totes les dames e cauallers. E en
 presència de tots lo Empador dix
 a Tirant paraules de semblant stil.

Capitol. cxxxiij.

Com lo Emperador trames Ti
 rant al camp: e los prechs: e exorta
 cio que li feu.

Y la aduersa fortuna
 fins agi ha pmes dis
 minuhir la libertat: e
 senyoria del nostre /
 Grech imperi p ha
 uer perdut vn tal caualler e capita:
 com era lo meu fill. E per yo esser
 posat en tal edat que nom basta la
 virtut p apoder portar armes ha
 dispensat la diuina prouidencia p
 la sua immensa pietat misericorde
 trametre auos Tirant lo blanch:
 en qui tota la nostra speranza repo
 sa. Elos preguam ab molta amor
 puix que som certs dela vostra vir
 tuosa fama: vos esser disposat e suffi
 cient p art de caualleria en majors
 fets que aquests no son: per be que
 aq̄ts sien pro arbits e d̄ gran perill
 q̄ vos per la vrā molta virtut hi vul
 lau posar lo saber hi sfoz en la ho
 nor mia: hi del imperial patrimo
 ni e de tota la cosa publica. E oz yo
 p. iij.

hala manat sots pena d'la fidelitat
atots los meus **Duchs: Comtes**
: **Marquesos:** atots en general: e a
cascu per si queus amen: honren: o
beixquen eus guarden axi com ala
mia propia persona: e donaren aq
stes lletres al **Duch d' Macedonia**
e al meu **Conestable:** e les altres aq
van: les darreres paraules del **Em**
perador foren principi a **Tirant** en
fer semblât resposta. La ferma spe
rança que yo tinch en du tot pode
ros: que james pmet que negu sia
vençut qui ala sua altissima maje /
stat recorre me asegura la victoria
pque senyor la altesa vostra stigue
ab ferma confiança q ajuda de deu
de tots vostres enemichs sereu vè
gedor donant d' genoll en la dura
terra besa la ma al **Emperador** pre
nent son comiat. E semblant feu a
la **Emperadriu** e ala excelsa **Prin**
cessa: la qual james volgue consen
tir que li besas la ma. E axi com ell
son de peus per abraçar les donzel
les. Lo **Empador** li dona vn sach
ab .xxx. milia ducats e **Tirant** nol
volia pendre sino que dix. Senyor
no ma dat prou la majestat vostra
de armes e caualls: joyes: socorri /
ment e altres coses q es massa gra
cia per ami: dix la **Princesa** puix a
mon senyor lo **Emperador** plau
forçat es que axi se ha defer. Pres
comiat **Tirant** de totes les dames
e de tots los que alli eren. Com fo
ren baix al canalcador dix **Ricart:**
no seria bo puix lo **Emperador** sta
ala finestra: e totes les dames son
exides per mirar nos que cavalca
sem los caualls encubertats ab los
bacinets al cap puix tenim penna /

chos grans e bells: e felleu axi vn
fet d'armes ab les langes apres ab
les espases no sent nos dan negu.
Molt me plaura dir **Tirant** ques
faga: cascu caualca en son cauall en
cubertat en mig dela plaça e posa /
ren se los baginets al cap: e aquells
caualls eren ciciliàs e molt laugers
ab les langes corregueren vna flo
na: deixades les lances: tiraren les
spases: e anaren los vns contra los
altres: e fehiè entrades e exides do
nant se de grans colps ab les espa
ses de pla. Ala si vniren se los dos
cauallers contra **Tirant:** e lauors
los fehia molt bell veure les entra
des e exides que ells fehién. Com
se foren axi vn poch combatuts: se
ren gran reuerencia al **Emperador**
apres ales dames: e tiraren son ca
mi. E totes les dames senyauè los
cauallers e supplicauen anostre se /
nyor deu los donas victoria cōtra
los enemichs. No penseu que los
angelichs hulla dela **Princesa** p
deien james de vista a **Tirant** fins
que son fora dela ciutat: Lauors se
conuerti la vista en amoroses lagri
mes: e totes les altres donzelles li
fehien companyia. E lo **Empera**
dor se leixa dir que per la sua fe grā
dies erè passats que no hauia agu
da major cōsolacio ni plaer que en
veure combatre axi aquells tres ca
uallers. E ami par veraderamēt
que **Tirant** deu esser valētissim ca
pita e virtuos caualler. E oz los ca
uallers foren fora d'la ciutat donarē
los caualls als patges: e canalcarē
altres roins: e en poca de hora a
apleguaren ab la gēt d'armes e los
cauallers restarē en la sua squadra

e Tirāt anaua de squadra en squa
dra visitant la gent amonestāt los
q anassen continuamēt en orde. A
quell dia acaminaren. v. legues atē
darense en vna bella praderia abun
dosa de moltes aygues: e Tirant
tenia tal pratica com era capita de
gēt darmes que james descaualca
ua fins que tota la gēt era aleujada
per duple q no li seguis algun scan
del en lo camp. Com tots foren a
leujats en la bella erba dī prat. Ti
rant ana de tenda en tenda a tots
los Ducchs Lōres e Marquesos
venguessen a sopar ab ell. E foren a
gi ben seruits de totes coses com si
fossen dins la ciutat dō Lōstantino
ble: q ell portaua. iiii. cochs los mil
lors ques trobaren en tota Franga
que bastauen p aparellar de mējar
atot lo cāp. Zipres que tots ague
ren be sopat. Tirāt feu caualcar a
tots los seus ab daltres qui eren en
nombre de. ii. milia lāges e aquells
vellaren fins hora de miya nit. E
trames gent per los camins p veu
re si sentirien gēt darmes o altra co
sa: e Tirant anaua guardejant lo
camp ades en vn loch ads en altre
Loz son hora dō miya nit fehia des
caualcar aquells e tornar acaualcar
altres. ii. milia langes e no cōsentia
portassen patges: sino tots armats
com si aguessen entrar en aqlla ho
ra en batalla. E coz Tirant staua
en guerra nūqua se despullana sino
per mudar camisa. Com venia lo
matī. ii. hores ans del dia fehia so
nar les trompetes per aensellar: hī
ell hobia la missa: aps acabauas dō
armar e pstantment caualcaua: e ari
anaua per tot lo camp sent armar

tota la gent. Com venia lalba tota
eren en punt per partir. Aqsta pra
tica seruaren fins que foren alegua
e miya prop dels enemichs en vna
ciutat q ha nom Belidas e tos di
es stauen p darle als turchs vehēt
lo gran poder que portauen. Com
ells saberen que socors de gent dar
mes venia foren molt contents: e o
briren les portes dela ciutat. Lo ca
pita no volgue entrassen de dia per
que no folieu vista: empo tan secre
tament nou ferē q ells foren sentits
E son primeramet auisat lo gran
Turch cō en la ciutat dō Pendoas
era entrada gent darmes: pero que
no podiē saber quanta era: de conti
nent lo grā Turch ho ana adir al
Solda: e aquell dix: coz poden vos
altres pensar que gent darmes hī
lla venguda: car sabem que aqll qō
nomena Emperadoz te molt poca
gent: sino aquells trists e dolents q
laltre dia vēgueren: e no son res ni
solament se deuria passar per la me
moria: serā dō aqst del Duch dō Ma
cedonia de aqlls qui fugiren. E no
fugien coz aenemichs vēguts: mas
ari com aseruos fugitius. E nosal
tres tenim e auem conquistat dles. x.
prs del impi les. ix. e miya: nons re
sta altra cosa sino auer ps lo duch
dō Macedonia acaminar aqstes. xv.
legues qv ha fins ala ciutat de Lō
stantinoble: e pēdre p la barba aqll
vell Emperadoz: e condemnarlo ap
petual pso: e ala filla Larmesina q
lla cābrera major dela nostra cam
bra: e la Emperadriu sera cuynera
de tota la ost. E prestamēt fare fer
vna ymatge tota dō oz asemblança
mia: e ferla he polar en mig dī mer
p. llii.

cat dela ciutat. **D**ix lo grā **T**urch
 Senyoz tot lo que dieu se podia be
 fer: empero bo seria donar recapte
 en aço que^o he dir: car no deu hom
 tenir les coses en menyspreu: axi cō
 feu lo **R**ey de **T**roya: q̄ per la grā
 culpa se perde ell hi tots los seus p
 tenir les coses en comte de no res.
E lig se ō molts gloriosos princeps
 que ion stats perduts per semblant
 rabo: volent cōquistar dignitat re
 al la verdez e la sua apres **A**ra dix
 lo **S**olda puix axi es feu se veir vn
 caualler ō aquells q̄ tenien carrechs
 del camp e dixli a vn de part. Mira
 aquell grant couart del **T**urch: lo
 qual es tot ple de vergōyosa temoz
 diu nom se q̄nes oradures y crechs
 que es vn somni que ha fet: per cō
 tatar lo: tramet vn home qui guar
 dege deuers lo camí dela ciutat de
Pelidas. **E** axi com lo **S**olda de
 bia quey trametes vn home ell nī
 trames. iiii. que mirassen be deuers
 la ciutat de **P**elidas si porie hauer
 sentiment quina gent hi hauria ven
 guda. **L**endema que **T**irāt se son
 mes en la ciutat de **P**elidas de ma
 ti ana de casa en casa pregant atora
 la gent que tot hom fexas sos ca
 ualls e adobassen les selles: e com a
 ço son fet p̄ vn home ab si: lo qual
 labia molt be aquella terra e caual
 caren e tan secretament coz pogue
 ren per lochs apartats anare prop
 lo camp: e de vn togal veren la vila
 e lo camp: e vehien com tirauen les
 bombardes ala vila: e los de dins
 tirauen molta terra ala barbaca /
 na e haurien la ben omplida de ter
 ra. **E** cō la pedra dela bōbarda da
 na en la muralla foradana lo mur:

mas no derocana per signart dela
 terra quey hauria: e **T**irant ringue
 siment en lo camp e veu que tota la
 vila entorn era plena de tendes e ō
 tanta multitut de gēt que negu no
 pogues exir ni entrar q̄ no fos pres
E lo **S**olda staua ala vna part: e
 lo gran **T**urch staua alaltra: e co
 neguerenbo en les grans tendes q̄
 vehien molt pintades. **L**om be a
 guere mirat tornaren en ala ciutat
 e coz sen tornauē de vn puig veren
 les guardes dels moros qui stauē
 mirant atores parts. **L**ō foren del
 caualcats **T**irāt sen ana ala plaça
 hon troba la major part dela gent
 de peu e dix los. **E**ntu açi jē mās
 nolaltres veniz de guadejar lo cāp
 dels nostres enemichs: e al venir q̄
 fehiem hauem vist. iiii. guardes ōl
 camp: qui seran aquells quey volrā
 anar: e de caicuna guarda que por
 tareu viu: yo li dare. d. ducats: e si
 porten lo cap los ne dare. ccc. **E** p̄
 stament le cōcordaren. vii. homes
 apeu qui sabien molt be la terra: hi
 en la nit partiren per que no sol: en
 vists **L**oz foren be auant dix lo hu
 Senyozs volen fer be posem nos
 prop de vna font que açi sta e cobri
 rem nos de rama. **L**os moros no
 es mēys que ala hora ōl mig jorn
 no deuallē açi abeure ō aquesta ay
 gua per la gran calor que fa: e açils
 pendrem amans: fet lo deliber po
 sarense en la guayt molt be cuberts
Lom lo sol son exir ells los veren
 star alt en vn togal. **L**om la hora
 son be calenta que teniē gran calor
 per desig ō beure dela aygua freica
 vengueren ala font. **L**oz foren ali
 dix lo hu dels crestians qui staven

amaguats: nos mogua negu fins
que lien ben farts de aygua: car no
poran tant correr e axiu feren. Loz
agueren ben begut e mejat: los cre
stians ab grans crits ixqueren e pn
gueren de continent los.iii. e lo hu
le pres afugir: com verè que nol po
dien atenir despararèli vna ballesta
e donarenli abvna stralla per lo co
stat: e prestament caygue: taillaren
li lo cap e posaren lo en vna punta
de làga: los altres ab les màs ligua
des los portaren hon era lo capita
Com Tirant los veu sen molt cō
tè: e pres los tres moros e posals
en bona guarda: e dix als homens
quels hauien pres que haueu vos
altres hauer. Seyoz capita digue
rè ells nostre dret es mil e. dccc. du
cats. Empero veja la senyoria vo
stra quens volta dar: car per poch
quens doneu nos tindrez p cōtès
Per mon deu dix Tirant no fare
yo tal cars: ans vos vull ben cōten
tar puix bey haueu treballat. Por
tals sen asopar ab ell e feu los ieure
al cap dela taula ans de tots los
Duchs Comtes e Marquesos. E
com agueren ben sopat Tirant los
dona. ii. milia ducats: e sengles gi
pons de seda. Com los altres ho
mens de peu veren tanta gentilea:
digueren que james habien vist tã
singular capita. Tirant ague orde
nat aquell dia que tot hom sopas
de joze que enlessassen los caualls
e q tots stiguessen armats e en pūt
per partir. Com fon nit scura Ti
rant feu exir tota la gent òla ciutat
e posaren se en orde axi los de peu
com de cauall: e de tras tota la gèt
venè. iii. milia homès ab les egues

E coz fozen prop del càp feu apar
tar tota la gèt darmes avn òpart:
perço q poguessen passar les egues
sens que los cofins no les sentiessen
Com les egues fozen ala entrada
del camp tots los homens de peu
entraren ab elles e fozen fetes dues
parts: la vna enuers lo Soloa: l'al
tra enuers lo grã Turch. E los ca
ualls del camp sentiren les egues.
Los vns se soltauè: los altres rom
plen los dogals: los altres arācauè
les staqsveuriu anar tots aqlla ca
ualls del camp vns deça altre òla
altres detras les egues. E ò los ca
uallers del càp veren los se^r roçins
sols corèt los vns amūt los altres
auall exien deles tendes en camises
altres en gipons: e totes stauen des
armats e ab tan grã repos dormiè
e stauen continuament desarmats
com li propiament stiguessen en lo
mes fort castell del mon. Loz aqst
òsbarat agues durat vn poch spay
e tot lo càp staua aremorat per los
caualls. Vengue Tirant e feri en la
vna part ab la mytat òla gèt. E lo
Duch de Pera ab l'altra gent feri
ren alaltra part inuocāt lo gloriós
caualler sanct Jordi. Eureu en po
ca de hora tēdes anar p terra e ho
mès morts e nafrats en grã nōbre
Lo grã Turch ixq desarmat dela
sua tēda coz senti los mortals crits
q la gent danen: e caualla sobre vn
ginet En home darmes li mata lo
roç e donali vna coltellada al cap:
vigua vn sũdoz seu ò caualla coz
rèt del seu cauall e dōal al son seyo
Com lo gran Turch fon acauall
matarè lo seruido e portant araill
de spala tot lo quels venia danant

Que era cosa d' gran terroz e espant
 p' be que coneguessen que la multi
 tud d'ls enemichs era tanta que pa
 ria cosa inuencible. La qual cosa en
 aquells dona admiracio de virtut
 e fe. Los turchs vent se desarmats
 e los mes que hauien perduts los
 canalls ferē lo que hauia fet llur se
 nyor lo Turch. Lo qual ixque fo
 ra d' tot lo camp e s' se posar mol
 tes touallols sobre la nafra que te
 nia. E trames adir al Solda que
 en tot cars del mon ixques fora d' l
 camp puix la batailla era perduda
 e lo camp era descōfit. Lo Solda
 ab alguns d'ls se staua fent armes
 Lo gran Turch axi nafrat cō sta
 ua mes se vna cota de maila desus
 e ab aquells q' alli prop de ell se tro
 ba torna entrar dins lo camp p' lo
 correr al Solda: lo qual staua en
 prou presta valguet que no son co
 negut. E lo gran Turch socorre
 guet en bon cars axi coz aquell qui
 era caualler valētillim mostras en
 tre les altres ab grā gloria e virtut
 que trague dela prelia dela gent lo
 Solda fora d' l cāp perço coz veyē
 tanta multitut d' gēt morta e totes
 les tendes derocades per terra deli
 beraren de anarsen ab tots los que
 alli eren: car no pogueren soferir la
 potēcia del victorios. E james fon
 feta batailla en Grecia tā sangono
 sa com aquesta. Finalmēt lo Sol
 da e lo gran Turch ab tots los q'
 alli eren prengueren la via dela mō
 tanya: e los altres p'ngueren la via
 del pla: e Tirant ana tostēps aps
 de ells alencalç matāt ell: e tots los
 seus rants com aconseguir ne po
 dien no prenent negu amerce Los

qui anaren per la mōtanyā tots se
 saluaren. E los qui prengueren per
 lo pla foren morts hi apresonats:
 dura lo encalç. iiii. legues. E los qui
 anauen per la montanya lo camí e
 ra mes curt hauien apleguar en vn
 gran l'riu hon hauia vn pōt de fu
 sta hon podien passar segurament
 E lo Solda son passat ab la sua
 gent: com veren venir los crestiās
 corret: trencaren lo pont en lo mig
 tots los qui restaren q' no poguerē
 passar foren p'duts: los qui hauien
 passat lo pōt foren deliures. De mo
 stra Tirāt aquell dia auer victoria
 dels victoriosos: gloriejauas ell hi
 los seus que aço era stat mes obra
 diuinal que humanal: e Tirant a
 gue benigne enginy. Com los cre
 stians pleguaren al pont trobaren
 alli prop de. iiii. milia turchs: e no
 pogueren passar sino alguns q' pas
 saren nadant: e molts ni morirē ne
 gats: deliberaren aquells turchs d'
 pujarsen alt en vna montanya: e al
 li ques fessen forts. Com lo capita
 Tirant venia ab la sua gent per lo
 pla e ven los turchs alt en la mōta
 nya: cuyta deuers ells e delibera de
 no cōbatre ells mas de asetjar los
 E tota la gent feu posar entorn d'
 la mōtanya d' peu: hi ell ab tos los
 duchs e grans senyors se atendarē
 alli prop dela mōtanya p'ço coz hi
 hauia molta erba e molts arbres.
 Seguis q' cō los cauallers entrarē
 dis lo cāp d'ls moros ab les egues
 lāçarē tā mortals crits cō comēçarē
 la batailla q' era cosa de molt gran
 spāt Lo duch d' Macedonia q' dis
 aqlla vila staua asetiat: com senti tā
 spātolos crits tots se armarē pēlāt

que en aquella hora los donassen lo cōbat mortal. Com ells havién ja perduda tota sperança de salut : pensant que socors nols podia venir. Mas conentals elser plos: e catius en poder de infels: e cascu no daua per la vida res : com cascu estimaua tant la mort com la vida. E com ells veiien continuar los grās crits e nols cōbarten la vila: stauen los mes admirats del mon. Com ates lo dia clar que lo sol son exit : los crits cessaren per causa dela gēt que fogia. E veren les banderes ol Emperador fora de tot lo camp: e anauen p lo pla alencalç ols turches. E dela vila cridaren alguns q eren restats en lo camp nafrats altres p robar: e ferē los acostar prop la vila: e aqueles los recitaren lo capta q lo Emperador hauia trames : els digueren la gētil prtica que haviē tenguda en poder los vengre. La uors lo Duch de Macedonia coz sabe aço e veu que noy hauia negu que ols enemichs fos si dōchs no fos tan mal nafrat que no fos pogut fugir. Ell ixq ab tota la sua gēt e robaren tot lo camp hon hi trobaren molt oz : e molt argent e robes e armes: e moltes joyes. Nos lig les en ystories. Komāes: mi tro yanes q tan rich camp com aquest fos vengut en tā poca de hora. E tot son robat meterenho tot dins la vila : deixa gent darmes dins la vila per guardarla: que si Tirāt hi venia ho algu dels seº que nols hi deixassen entrar: car moltes vegua des se esdeue q no ha mal que novina per be. Lo poble de aquella vila era mig destròit: e lauors son

molt rich. Com aguerē mes en segur tot lo que havién robat. Lo Duch feu la via deles banderes p lo pla: e stana admirat ell e tots loi seº dela multitut ols corsos morts que trobauen: diguerē los guardes del cāp al capita : que gent darmes venia agra anar. Tirāt feu pujar acualli tota la gent darmes e orde na les batailles pensant que los enemichs se fossen refets d aquelles vi les les quals eren llurs : i xquels alencontre: coz foren prop coneguerenle. Tirant se leua lo bacinet del cap e donal al patge: e tots los altres capitans feren per semblant. Com foren molt prop del Duch Tirant descaualca e ana apen en uers lo Duch sent li molta honoz. E lo Duch nos mogue gens ilno que li posa la ma sobre lo cap e no li dix res: de que tots los altres loy tingueren amolt grant dolentia : e no son negu volgues descaualcar per ell: Tirant torna sobre son caual: e molt souint lo posaua en no ues e aqll scallamēt volta plar: mas tots los altres cauallers : e gentils homes ferē grā honoz als duchs e a Tirāt. Lauors se mesclarē los victoriosos ab los venguts : e axi anaren fins que foren prop deles tē des. Tirant dix al Duch: senyor si vostra senyoria venia en plaer voler vos alenjar en aquella praderia hon hia molts bells arbres: hi starteu prop del llit : yo faria mudar aqlls en altre loch. Ik espos lo Duch. Amí no plan alenjar me prop de vos : ans men ire en altre loch alenjar: fer ho poren dix tirāt pero lo que yous debia: ho fehia p

gentilea conecent queu merexeu: lo
Duch nol volgue scoltar: sino que
 gira les regnesal seu cauall sens dir
 res anegu dels altres. Atendas a
 vna milla **ll** in amūt. Com ell son
 descualcat. **Tirāt** pres tres caual
 lers dels se^{rs}: e trames los al **Duch**
 e com foren ab ell diguerenli. **Se /**
 nyoz agins tramet lo nostre capita
 a vostra senyoria sius volrieu anar
 adinar ab ell: **L**oz sapia que vostra
 senyoria lo tingua milloz pero alli
 trobareu mes prest. Car nous cal
 ra sino pendre aygua ales mans e
 seure^o en taula per menjar. **Q**uā
 ta fatigua dix lo **Duch** per no res
 me donen: digauli que noy vull a
 nar: e gira la esquena ab grā vltat
 ge. E aquells sens dir li pus ixque
 ren dels arbres lla hon staua. **L**oz
 els foren acauall per tornarsen: lo
Duch los dix. Digau a **Tirant**
 que si ell se vol venir adinar ab mi:
 que mes content ne sere que de yo
 anarme adinar ab ell. Senyoz dix
Diafebus: si en tot lo vrē real noy
 ha foch enges ab itiquitat queu dix
 q̄ li dareu vos amējar q̄ p̄st sia noli
 poden dar sino menjar de gallines
 e beure de bous. **ll** espos lo **Duch**
 ab felonia yo li pore dar gallines:
 capons: per dins: e faysans: los ca
 uallers nol volgueren mes scoltar:
 sino que sen tornaren. **L**oz aquells
 fore ptits dix vn caualler al **Duch**
Elos senyoz no haueu entes lo par
 lar de aq̄ll caualler qui sen va. Aus
 dit que vos li darien adinar al seu
 capita menjar de gallines: e beure
 de bous: sabeu perque diu. Lo mē
 jar de gallines es sego: e lo beure
 de bous es aygua. Per los ossos

de mō pāre dix lo **Duch** vos dien
 gran veritat: e yo nou haueu entes
Aquests strangers son molt super
 biosos: e si yol agues entes: yol ne
 aguera fet anar ab les mans al cap
Sabuda la resposta **Tirāt** no cu
 ra sino de dinar se ab tots aquells
Duchs **L**omtes e **Marquesos** q̄
 alli eren. Com foren dinats **Tirāt**
 caualla ab. cc. roins: e ana avna vi
 la que staua a vna legua qui haueu
 nom miralpeix: la qual staua voza
 lo **ll** in. Com los turchs qui stauē
 dins aquella vila saberē que la ba
 tailla era p̄uda: desemparrarē la di
 ta vila: e noy resta sino los **Drechs**
 qui eren naturals de alli. E la vila
 era molt ben a vituallada de totes
 coses. Com lo capita aplegua alli
 decontinent li traguēren les claus
 dela vila e del castell. Lo capita en
 tra dins la vila e feu los manamēt
 que donassen atots quants hi vin
 guessen vitualles per sos diners: e
 axi son fet que aquella vila proue /
 hia tot lo camp. **M**ana axi matex
 lo capita als alguatzirs fessē fer. vi.
 o. vii. forques prop dela vila: e dels
 corios morts en calcina forqua ne
 penjassen hu: e posassen fama que
 lo hu de ells volia forçar vna dōa
 laltre perque haueu furtat: laltre p̄
 que no volia pagar lo que haueu
 pres. E com son tornat al camp
 feu fer crida sots pena de mort /
 no fos negu gosas entrar en negu
 na sglefia per robar res de aquella.
La segona no fos negu gosas vio
 lar dona de qualseuilla stat que sia
La tercera que no fos negu gosas
 pendre neguna cosa sens paguarla
Loz sentirē la crida e verē los pen

jats posa molt gran spant ala gèt.
Tirant era molt amat e temut.
 E acostant se la nit los turchs qui
 stauen aletgats no hauien menjat
 en tot lo dia venguerè apartis puix
 vehien que no tenien sperança sino
 de morir o esser presos: trameteren
 ho adir al capita quels asegurasvi
 da e membres: e renunciaren al ti
 tol de libertat sotmetèt se a seruitut
 e Tirat en aquell cas volgue vlar
 mes de clemencia que d' crudelitat
 pres los amerce: e feu los dar amè
 jar e totes llurs necessitats. Lende
 ma per lo mati lo capita mana pa
 rar vna tenda molt grā e molt bel
 la feta adues goteres: e alt en lo rē
 dal havia vna cāpana. E aquesta
 tenda no serua sino adir la missa: e
 atentr consell: e feu la poiar en mig
 de vna praderia entre los dos capi
 del Duch e del seu. E venguda la
 hora q volien dir la missa. Tirant
 per major honestat iua trames al
 Duch si volia venir ha hoyz mis
 sa. Lo Duch ab gran superbia res
 pos q no. Los altres grās lenyos
 foren molt contents de hoyz la. E
 Tirant tenia tanta de humanitat
 q no feya obres de capita: sino coz
 si fosotimes aqualseuulla de aqlls
 senyors. Car ell se posaua en la mis
 sa: e en la taula lo mes darrer de
 tots. Acabada la missa tingueren
 cōsell. E fon determenat quel Mar
 ques de sanct Jordi: e lo Comte d'
 Aygues viues ab dos barōs anas
 sen al Duch de Macedonia p em
 batadors. Com foren dauant ell:
 lo Marques de sanct Jordi sen pri
 cipia vn tal parlar.

Capitol. cxxxiij.

Com Tirant trames lo Mar
 ques de sanct Jordi: e lo Comte d'
 de aygues viues per embaxadors
 al Duch de Macedonia.

Senyor Duch dels
 nostres mouiments
 no deus hauer admí
 racio algua per ço coz
 som tramelos aci ala
 tua ducal senyoria: de part del nrē
 virtuos capita: e de aqlls illuieres
 Duchs Comtes e Marquesos: a
 tu placia voler nos fer part: axi coz
 rahō diuina e humanavol: dls tre
 sors e delferra que tu has ocupats
 en lo camp dels nostres publichs
 enemichs: e no dix mes. E cō son
 plenes de alegria les mies ozelles
 dix lo Duch com sent paules que
 no han neguna eficacia de gēt mal
 entesa. E com podeu vosaltres pen
 sar yo ses tal cosa ne menys consen
 tir com ab tan gran treball de suoz
 de sanç de nostres persones nit e
 dia exercint les armes conseruant
 aqll gentil orde de caualleria obrāt
 tots dies contra los enemichs dls
 fe no donant nos adelits carnals:
 ni dormir entre lāgols perfumats
 ni algaliats: car les nostres perso
 nes no olen ni saben ares de tot a
 ço: sino que olen a ferro a çerat. Ne
 les nostres mans no son velhades
 de sonar arpa ni sturments: mas d'
 tenir cōtinuamēt nit e dia la espasa
 al costat: e altres armes offensives.
 Los nrēs vlls no acostumē d ven
 re dames en cābres ni p les sglesies

Los nostres pens no acostumèn de dancar ni anar a solagos ni a deports. Mas los hulla miren los e nemichs: los pe⁹ portè tot lo cors a les batailles cruells. E si nosaltres ab just titol haurem sabut guanyar exint del setge cō a virtuosos caual lers: perq̄ ha tan poch saber en vos altres demanar: ço que a nosaltres no pertany. E digau aqueix vostre capita que faria be que sen tornas en la propia terra sino yo li fare ben re tanta de aygua que dela meytat ne hauria prou. R espos lo Marq̄s e dix: yo no tich offici de trōpeta ni de eraut: yo crech: si vos loy dieu o loy trameteu a dir ell cōplira p̄sta ment vostre desig. Entre nosaltres qui som tots de vna terra: e devna senyoria jans coneixez e sabem cas cu que pot fer ne que val. Elostres brauures son tantes que les ozelles tinch cāçades descoltar les vostres innocencies. E uos pot hom dir cauallet menyspzyat hi menys te/ mut quines coses son les que vos haueu fetes sino perdre batailles: e per vostres follies mortz infinite cauallets desperons de aurats: e de altres infinite homens virtuosos sens nōbre son mortz e aponats per culpa vostra. E haueu robat tot lo cāp: no segons costuz d cap tani de home d casa real Mas ha uen obrat segons costum de ladze e de gran robador. E com tal offi ci q̄ fins aq̄ haueu possehit: tal cosa no dūia restar sino en persones spe rimetades en virtut: dela qual vos gēs no possehiu. Car no sabem qui na cosa es honoz ne virtut: mas si mulacio de art que nous ve res de

be per natura: per haueu letrada la majestat real quius es molt odio / sa: e haueu pres abit mēyspzyat de superbo e mal parlar. De se dix lo Duch que aquestes follies queus leixau dir no proceheixen de vos. mas del Duch vostre jerma: e del capita nouell: per esta veguada yo les vos cōportare ab que altra vol ta nous hi torneu. E comportau a uos mateix o aquells q̄ governau: dix lo Marques: e no comporteu a mi ni anegu altre. E yo so ben cert que lo Duch de Perami lo capita nostre no costumen de mal parlar car la glozia de elle e la fama sera p petua e immortal tant com lo mō durara. E elle han tēguts a segats aquells qui a uos tenien a segats. E per ço tots los cauallets son plens de animo e de virtut. E de aq̄ no vull pus dir sino quez torneu final resposta de si o de no. Que fretura despēdre tates superflues paraules en va dir lo Duch: jaus he dit que nom plau niu faria. Puix per grat nou voleu fer dix lo Marq̄s es for gat quey mesclerem força. E rman vos e posau vos en orde: que ans q̄ vna hora sia cōplida serem ab vos si yo fer ho puch. E ornare acaual car los embatradors: e tornats al camp trobare lo capita e los grās senyors tots ajustats en la tēda dī consell. E aqui lo Marques recita larguement la resposta del Duch e totes les rahons q̄ entre ells eren passades: e dix tot hom puge aca / uall: que tal injuria com aquesta no deu axi passar: ixque prestament lo Marques dela tenda: e cuyta per armar se e tots los altres aps de ell

Eom lo capità veu semblant aua
 lot en lo càp stigue molt cògo trat.
E seu fer crida decontinent sots pe
 na de mort que negu no pujas aca
 uall: e anaua vna amit altra auall
 prenia los cauallers e detenials en
 les tendes ab sagraments e home
 natges: pguaua als **D**uchs e **M**az
 queios no volquessen fer tan gran
 noultat. **E** si ells mouien tan gran
 debat los turchs que allí eren pre
 sos vendrien contra ells. **E** quina
 desonor tan gran per anolaltres /
 per tenir lo camp tan prop de ells:
 e nolaltres qui som tots vna cosa
 nos matem. **A**pres castigaua als
 cauallers ab paraules linaus: altres
 ab paules laugeres que no volgues
 sen enfoquir la caualleria gloriola
 ab auallor e ab sedicions. **E** com star
 no sen volien dauals disciplina ca
 uallerosa. **E** tant treballa **L**irant
 quels mes tots en repos. **A**pres a
 na al **D**uch de **M**acedonia e tro
 bal armat e acauall ab tots los se:
 e tant lo pregua quel seu descaual /
 car: **L**irant ien ana: e lo **D**uch no
 consenti que negu dels seus se desaz
 mas: ni leuallè les selles als caualls
Apres que lauallor fon passat. **L**i
 rant ordena q anassen fins lla hon
 era lo siti: e tants corsos morts coz
 trobarien quels fossen despullades
 les aljubes e que fossen estojades.
Demanauenli alguns cauallers p
 aque les volia. **R**espos que en algu
 temps servir pozie. **E**om la batall
 la se fehia e los moros eren ja ven
 guts que fugien: e la gent los encal
 çaua. **D**iafebus pensa en lo present
 e en lo esdeuenidor per dar renom
 e fama a **L**irant: acostas a ell e de

manali lo anell d'la capitania: **E**l
 rant se leua la manyopa dela ma: e
 tragues lo anell e dona loy: e **D**ia
 febus detingues vn poch: si be los
 altres ananen corrent. **E** atura vn
 scuder seu qui era home de molta
 bōdat: e de major fidelitat e dona
 li lo anell: e instroyt de tot lo q ha
 via de dir al **E**mpador e a **L**arme
 fina: e apres als altres. **L**o escuder
 per complir lo manament d' son se
 nyor gira son cauall e feri dels spe
 ros e tostemps corrent no se atura
 fins que fon en la ciutat de **C**onstā
 tinoble ans q negun altre. **E** deles
 finestres les donzelles lo veren ve
 nir: e conegueren que era **P**irīm.
Euytadament entraren en la cam
 bra hon era la **P**rinçessa: e digue
 relt: senyora d' tot cert noues auem
 dels nostres cauallers: ara ve molt
 cuytat **P**irīmus lo qual porta o
 del tot bona noua o del tot mala: e
 ago diem pque ve molt cuytat. **L**a
Prinçessa se leixa d'brodar e cuyta
 dament ana al cap dela scala. **E** cō
 veu descaualcar a **P**irīmus ab lo
 cauall tot banyat de suor qui dego
 taua com a pluja: dix li: lo meu bon
 amich quines noues nos portau.
Senyora molt bones dix **P**irīm
 hon es lo senyor **E**mperador per
 que molt me tarda quel volria ven
 re per demanarli albixeres. **V**o les
 te promet d' part sua e mia. **E** pres
 lo per la ma e portat ala càbra hon
 dormia lo **E**mperador: e tocaren
 agrans colps e feren obrir les por
 tes. **P**irīmus se agenolla da
 nant lo **E**mperador e dix. **S**eny
 or bona noua dau me albixeres.
E lo **E**mperador les hi promes

Primus li dona lo anell: e recitali
tota la batalla com era stada: e cō
hauien venguts los turchs que era
stada cosa de gran miracle. E lo ca
pita e **Diafeb** anant alancalç als
turchs matant e degollant los ene
michs dela fe e dela majestat vo
stra. Lo vostre capita ma donat a
quest anell que portas agi p la pro
pera benauenturança que nostre se
nyor ha dada en ajuda de vostra
altesa. Respos lo Emperador a
mich tu sies lo be vengut ab la bo
na noua que mas portada. Apres
dela gloria de parays milloz noua
nom podia venir que aquesta. Ma
na lo Emperador que tocailen to
tes les campanes dela ciutat: e tot
hom anas ala esglesia de scra **Sophia**
per retre gracies a nostre leny
or deu: e ala sua sacratissima mare
dela gran victoria que hauien ob
tela. Com lo poble sabe tan beney
ta noua: e veye la gran alegria que
lo Emperador fehia. Aquest dia
fini en alegria e recobra la Ciutat
glia d senyoria e la molt antiga li
bertat. Lo Empador dōa de albi
xeres al scuder. ii. milia ducats el ve
sti tot d seda: e mes li dōa vn bell ca
nall cecilia: e armes e tot lo q ague
mester. La Empadriu li donavna
roba que en aquell cars vestia d ve
llut negre forrada d marts gebelis
e dauant tots las despulla e lay do
na. La Princesa li dona vna gros
sa cadena de or. Lendema lo Em
perador scriui letres al capita: e feu
partir lo escuder: Lo Tirant ague
pacificada la gent d el seu camp: aqll
dia parti del seu camp ab mil e. dc.
homs per recobrar moltes viles e

castells que los turchs hauien con
quistats e recobrats. E en laltre dia
leguer vingue embaxada del Sol
da a Tirant d tres embaxadors
e pquant lo pont era romput ague
re apaiar ab vna poca barca d peix
cadors per lolk iu. Com foren pas
sats: la hu d aquests embaxadors
era home molt docte en totes sciē
cies: e de singular consell que lo grā
Turch lo tenia en stima de pare e
no fehia ninguna cosa sens cōsell de
aquest que en tota la pagania no li
trobaua home de tanta sapiēcia ni
eloquencia: e totes les coses que fe
hia ab molt grā deliberacio. Aquest
moro era nomenat abdalla: e p la
lauela li polare de sobre nom Sa
lamo. Aquest pres vna canya e po
suy vn full de paper e alça la alta en
senyal que demanaua seguretat. E
lo Duch de Macedonia que ven
fer aquell lenyal: respos li p lo sem
blant. E vist per los embaxadors
lo senyal anarē a les tēdes d el Duch
pensant que alli fos lo capita: e do
naren la letra al Duch. Apres que
la ague lesta dix que no venia aell:
mas trames adir a Tirat: com al
li hauia embaxadors del Solda
que vingues ala tēda hon se dehia
ia misia q alli lo trobaria: e Tirat
ho trames adir als Duchs e grās
senyors e tots en temps anaren ab
ell. Lo foren dins la tenda los em
baxadors foren molt ben rebuts p
lo capita e p tots los altres. E do
naren la letra del Solda a Tirat
lo qual en presencia d tots la feu le
gir: e era de tenor següent.

Capitol. cxxxv.

Letra tramesa per lo sol
da al capita **T**irant lo blanch.

El mini per la permis
sio e voluntat de deu
omnipotēt grā **S**ol
da de **B**abilonia: se
nyor de tres seyories
go es alaber del **I**mperi **B**rechs: e
del sanct temple de **S**alomo dela
ciutat de **I**erusalem: e de sanct tem
ple de meca: senyor e defenedor de
tot lo morich poble qui es y habi
ta de sots lo cel celestial: mantenidor
e defenedor dela sacta secta e doctri
na de nostre sact propheta **M**aho
met. La qual doctrina e crehēça a
q̄lls qui la tenen en llur si dona con
solacio e glia sens fi. Amajor estat
e gloria: e per merita de dignitat lo
peixedor deles erbes: e beuedor de
les aygues adespit d̄ rota la crestiā
dat. Atu glorios **T**irant lo blāch
capita dels **B**rechs e mantenidor
d̄ la fe crestiana. Nos te trametem
saluts honor e gloria hi stat de ca
ualler. Notificaz te que per consell
e deliberacio del gran **T**urch: e de
v. **R**eyes que agi son sots la mia po
testat e senyoria subdits tostemps
esser obediēts ab altres. x. qui en la
mia propia terra stan. Si tu d̄ma
nes amī pau final: o treua d̄. vi. me
sos: nosaltres farem atu la nostra ca
ra blanca. E darem atu la dita pau
de. vi. mesos per reuerencia de deu
omnipotent segons la forma anti
gua. En sia seruit deu omnipotent
q̄ns ha creats ens governa: daras
se e crehēça als nr̄s embaixadors
de tot lo quet dirā dela nostra part
Escr̄ta en lo nostre cāp dela p

ga oriental a. ii. dela luna e dela na
ciutat del nr̄e sanct propheta **M**a
fomet. et c. Lesta la letra **T**irāt dir
als embaixadors que splicassen lur
embaixada. Leuas lo hu dels em
baixadors q̄s nomenaua **A**bdalla
salomo: e feta reuerencia splica la
embaixada ab st̄il de semblants pa
raules.

Capitol. cxxxvi.

Com lo embaixador del **S**ol
da splica sua embaixada a **T**irant.

Dsaltres representāt
les persones de aq̄lla
magnanims e glori
sos senyors lo gran
Turch: e lo **S**olda
som tramesos ala virtuosa p̄sona
de tu **T**irant lo blanch: capita de
la gent **B**rega. Com ab la tua vi
ctoriosa ma has v̄cut aquell bena
uenturat camp qui era abundos d̄
grā gloria mūdana en lo qual has
trobat infinida riquesa adquerit ho
per atu e als teus: go que la guerra
vol e consent. Apres dela grā mor
taldat que has fet deles gentes has
apzelonat vn petit **I**nfant cūyat d̄
nr̄e sobiran senyor lo grā **S**olda
jerma carnal de la muller: e molts
altres virtuosos cauallers. Perq̄t
preguam d̄ part de la alta senyoria
que per art de caualleria e de genti
lea: e per aq̄lla cosa que mes ames
en aquest mon: si es dona o donzel
la: vinda o casada: e si no has agut
cōpliment de amor ab ella en bre
dies la pugues hauer. E si es care
que tota la amor que tu t̄es fos en
deu ton creador: cō exiras de aq̄sta
q. i.

vida present lies collocat entre los
sancts de parays. Atu placia voler
nos dar aquest Infant de quet ha
uem parlar: e si p amor nou volras
fer pola li nom d' rescat demana oz
o argent ajust preu: e sera cōplit ara
volutat: e dona si en son parlar. E
plicada que son la embaixada Ti
rant feu la resposta en stil de sem /
blants paraules.

Capitol. cxxxvii.

La resposta que Tirant feu al
embaixador del Solda.

L'virtut no porta ab
li dolor com les co /
ses son ben fetes sens
mal enginy ne mal o
bzar: po la si deles co
ses soeuentdores es remesa ala for
tuna. E pço coz es incerta deu e'er
poch temuda: mas la bona delibe
racio de aquelles sta en ma d' cascu
e aquesta es loadora: yo p tot mō
poder desig d'fer honor al Solda
no en p'jubi de aquell prosper e be
nauenturat mon senyor lo Empa
dor. E perço com tum poses al da
uant tal penyoza en dir q per la co
sa que mes ame en aquest mon jot
degua dar vn presoner lo qual yo
tinch: per reuerencia d' aquella que
yo ame: q es digna e mereixedora
de senyorejar tot lo mon: axi dela
vostra terra com dela nostra. E tu
demanes ami vn presoner e yel te
atozch e .xl. ab ell. Al altre cap de
vostra embaixada yo aure mon a
cozt e tornar te resposta. Tirant
feu venir los alguazirs e manals q
anassen ab los embaixadors e q's

donassen .xli. psoner: e que trassien
los que volguessen e axi ton fer. Lo
los embaixadors fore fora dela tē
da. Dix vn caualler grech: lo qual
havia noticia dels turchs: e conei
xia los que eren de honor: e los q's
podien be rescatar. Senyor capita
agi dauant tots aq'st's senyors vos
vull dir que pareu esment del q ha
ueu dit d'ls embaixadors com los
hajau atozguat. xli. psoner: e an
de tals que poden pagar per exir
de pso. xv. o. xxx. milia ducats dau
hi algun remey que sien de aquells
altres que no tenen res: car prou se
ran ells contents que len porten lo
presoner p lo qual ells eren vèguts
L'at es mes acōiolada la mia aia
dix Tirat que yo pugua donar co
ses tals que sien d' molta stima: car
lo donador no deu donar coses q
sien de poca condicio: mas donar
coses que apareguen ales gēts esser
de gran stima: hi floresquen en ho
nor e fama: yo do ago en noz meu
e fas ho p fer ne servir ala majestat
del senyor Empador. Tirant dei
xa aquestes rahons e drega les no
ues atots los magnats q alli eren
fent principi a vn tal parlar. Molt
illustres p'iceps e senyors vista ha
uem la demanda del Solda e del
Turch quens sanvegen les senyo
ries de vosaltres que consellau que
fassam e si les treues q demanen es
fer ne seruey ala majestat d'ls senyor
Emperador: ni si sera benefici dela
cosa publica. Parla pmer lo duch
de Macedonia e dix semblants pa
raules. Senyors molt egreges: e
molt nobles aq'st negoci toca mes
ami que atots quants sou p quant

lo mes acostat ala imperial corona
perque yo consell: e vull que axís fa
ça quels donen la treua de. vi. me /
ios q demanen e de mes si mes vo
len: e encara pau si la volran: o sia
seruey d'Empador o no: e si ados
o altres anys la volen yom sere cō
tent: car dins aquest temps reposa
rem e porè sperimentar si ab pchs
porez induyr als enemichs quens
donen vida libertat: e de aqui porez
traure algun partit q de be sia. No
pogue mes comportar lo Duch
de Pera que parlas mes lo duch
d' Macedonia pques volien mal p
causa dela Princesta: car cascu pū
mia hauer la per muller: e feu prin
cipi aparaules de semblant stil. La
fortuna qui sta aparellada tostēps
aservir anaquels qui la cerquen en
vna manera als vns: e en altra ma
nera als altres segons que li plau.
Mas les mes voltes es contraria
als superbos e aço se esdeue: perque
la superbia es contraria atot be p
ço com lo superbo no vol tenir par
e perço son lançada del cel: e molts
senyors ne son venguts amenys: e
vèdran tots aquells qui d' ella farā
peu: pque mos senyors lo meu pa
rer es que per seruey dela majestat
del senyor Empador e per repos
d' tot lo imperi e de tota la re publi
ca nols deuē dar pau ni treua puix
aquesta batalla hauem vèguda ab
la ajuda de nrē senyor deu ne ven
grem moltes altres. Empero yom
totimet acozrectio d' aquests altres
senyors si lo cōtrari cōsellē. Molts
forē de parer que fessen pau o treua
mas los mes foren del parer del
duch de pera. Ara dix Tirāt puix

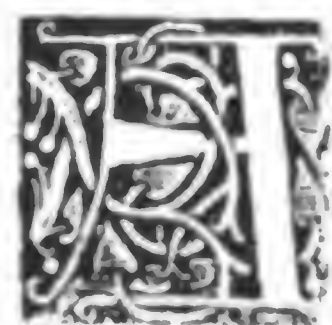
tots haueu parlat amí toca mes q
anegu pço com mō senyor lo Em
perador ma donat lo basto d' la ca
pitanya: e dona en aqll cars les le
tres que lo Empador li hauiā da
des per al Conestable e als mena
xants del camp. Com les agueren
lestes Tirāt torna adir: yo en loch
dela alta majestat del senyor Em
pador dich ales senyories vostres
que amí no par per via negūa que
sia vtil negu donar treues en aqsta
mala generacio: e per lo gran scam
pament de sanch que de ells fet ha
ueu ab animo sforçat de cauallers
virtuosos demanen lo pau o la tre
ua de. vi. mesos. Com dins aquest
tan larch temps sabeu be senyors
que speren les nas de Benouesos:
les quals incessament porten gent
de peu e d' cauall. E dins aqst tēps
per la molta gēt que han perduda
replriā aquesta terra de tan gran
multitut de gent: q apres tot lo po
der dela crestiandat no seria bastāt
per alāçar los ne. Ells tenen la espe
rança perduda com ells demanen
pau amí nom ve be nls fara si yo
fer ho puch yols dare tates batail
les e tant souint: o ells exiran de tot
lo imperi o farā pau final. Torna
aplar lo duch de Macedonia e dix
Tirant si vos no voleu les treues
ab la pau yo les vull e yo les fare: e
cōsellare atots aquells qui dech cō
sellar: que ab mi ensemps les façam
Senyor duch dix Tirant: no vul
lau desordenar lo q lo Empador
ha ordēat e si nou feu yous haure
adar tal disciplina trametēt vos ps
ala majestat del senyor Empador
La qual cosa seria amí molt enuio
q. ii.

sa: car yo aqí noy sovengut per abq
 rir negús bens: sino solament hon
 rar e servir la psona del senyor. Em
 perador del qual he rebuda molta
 honoz mes q yo no so mereixedoz
 E puix tich lo carrech vull lo regir
 com acavaller. E vos senyor qui te
 niu totes vostres terres perdudes
 essent tan virtuos senyor com sou:
 mes vos valria la mort virtuosa q
 pobresa vergonyosa. Sino mirau
 q dix aquell famos philozoph lxi
 en vna sua epistola que feu: qualse /
 ulla caualler que sia deu guardar
 tres coses en aqst mō: honoz: bē e
 la vida. Per la honoz posar hi los
 bens e la vida: per cōservar aquella
 Per los bens q tolre los volra po
 sar hi la vida per conseruar aquella
 Per la vida per restaurar aquella:
 posar hi la honoz e los bens. Axi
 senyor Duch vos deureu animar
 a tots que sestez les batailles axi vo
 luntaries com necessaries p vna ve
 guada poder recobrar la patria: e
 lo vostre heretatge e vos no voleu
 desviar lo nostre bon proposit o be
 afer. Lauoz lo Duch se leua ab
 los hells plens de aygua iques o
 la tenda e ana sen al seu camp: e Ti
 rant ab tots los altres anarē al seu
 Manà Tirāt que prop duna grā
 font de molt fresqua aygua qui era
 al costat dī cāp fos cuberta o draps
 e ab moltes taules entorn dela luci
 da font. Tirāt feu seure los embai
 xadors en vna taula e los psoners
 quels hauia dats en vna altra tau
 la mes batxa ala pt sinestra. Tots
 los Duchs e senyors batx ala part
 dreta: e lls foren molt ben seruits
 de gallines e capons e de sayfians o

aroz e cuscus e de moltes altres vi
 andes: e o vins molt singulars. Los
 embaixadors prēgueren molt grā
 plaer en la vista: e cerimonia q Ti
 rāt fehia servir als duchs e aqí ma
 teix. Com foren dinats feu los dar
 molt bella collacio de confits de su
 cre ab maluaia de cādia. Lo Mar
 ques de sanct Jordi los demana
 quāta gent los fallia de aquella ba
 tailla. R espongueren poch mes o
 menys de .liii. milia entre morts e
 presos. De allí anaren tots ala ten
 da del consell: e Tirāt trames adir
 al Duch si volia venir per hoyr la
 resposta. Lo qual dix q noy podia
 anar. Com tots foren ajustats dis
 la tenda del consell: e los embai
 xadors posar silenci Tirant feu prju
 cipi asemblant resposta.

Capitol. cxxviii.

La resposta que Tirant feu als
 embaixadors dels altres caps dīa
 embaixada.

Los cavallers es do /
 nat seguir la noble fi:
 e labors dles glorio
 ses batalles en senyal
 de gran virtut. E la
 glōria antiga dīa Brechs es obli
 dada p voltres: mas la granea dī
 seu nom no pora james pterir tāt
 cōduzara la memoria de Troya
 E com la majestat del senyor Em
 perador subsehesca en virtut e bon
 dat de caualleria anaquells glorio
 sos antichs cavallers Brechs. Es
 mereixedoz p la sua gran dignitat
 e humanitat o senyorejar tots los

Keys del vniuers mon. **E** com lo
Solda e lo grā **Turch** no temēt
deu ni lo blāme dela gent del mō
ari de crestians com de moros: cō
sien encozreguts en les penes de gē
tilea e de caualleria volent pendre e
ocupar ab violēcia lo titol e digni
tat imperial: perque yo confie en lo
diuinal auxili: car deu qui es conei
gedor d̄ totes coses me dara virtut
que yo dare mort al **Solda** e al
Turch e sera manifesta la veritat
dela llur gran maleia que han feta
ala majestat del senyor **Empador**
de hauer li leuat la major part del
imperi: e treballen en despossehir lo
del tot: de quem par que es cosa de
molt grā inhumana crueltat hon
pjudiquen e encatiuen lur honoz e
fama. **E** per tots aquestes coses /
d̄ius dites direu al **Solda** e al grā
Turch q̄ yo per res aprezent nols
daria pau ni treua: si ja ella no jura
nen al alquibla en presēcia de tots
los b̄os cauallers qui de honoz sen
ten q̄ dins temps de .vi. mesos ella
e tots los seus ixquen fora d̄ tot lo
imperi e restituixquen totes les ter
res ques han ocupades d̄l imperi
E no pensen lo que vich ho digua
per menyspreu de vr̄s senyors ni
per specia neguna de supbia **Sino**
sols per no perdre adeu p̄ la bona
justicia que tinch per la mia part p̄
go coz se que en aquesta fest tendre
molts jutges e pochs aduocats e
dona fi e son parlar. **Leuas** lo em
baxador **Abdalla salomo** e feu p̄ci
cipi atal resposta. **S**iniqua fortuna
com vens prospera al nouell capita
sent li obtenir triũpho de victoria
dela passada batalla ab molta glo

ria honoz e fama virtuosa en gran
dan del poble morisch e dela anti /
gua senyoria de aquell. **E** p̄sforçar
lo teu virtuos animo capita senyor
te vull mostrar esser de tant consel
ler cō enemich: reduynt te a memo
ria aquelles coses qui conseruen e
augmenten la tua honoz e fama.
La qual la voluble fortuna ta con
sentida mostrāt te en tots tos fets
valētissiz e discret capita: e de⁹ guar
dar de no p̄dre aquella honoz e fa
ma gloriola que deu esser donada
als cauallers q̄ vsen de virtut. **Los**
Romās en llur temps foren stats
contents dela tua prospera fortuna
la qual de present has obtēguda la
q̄ se mostra ab senyal dela tua grā
virtut oblidada la granea del teu
nom: mostres en tu majestat real.
No penses tu yo demane pau sots
menaces de batalla: e com fer nou
voltras spera aquella peral quinzen
dia dela luna ala qual vendra tāta
multitut de gent morisca que la ter
ra nols poza sostēir. **E** laui salamo
Abdalla gira la cara deuers lo riu
nomēat **Trasimeno** e dir. **O** paci
fich **Trasimeno** coz veig la tua ca
ra blanca. **E** ans que pallen molts
dies seras tot sangonos **Les** quere
les serā molt grans e la publica fa
ma ira per tot lo mon. **E** la lamen
tacio que fas capita virtuos del teu
Emperador not deuries de res ad
mirar: car tant com lo regne es p̄
noble e mes excellēt e poderos tāt
han major enueja: los vehins que
prop li stan de possehir aquella. **E**
p̄go los **Grecs** tostemps haurā
mes cruels enemichs: e batailles
mortals. **E** no es justa cosa ari coz
q.iii.

tu d'ús p' d'upte ò tu n' d'ús grechs
sen tornassè en llur terra tāt s' l'keys
e grans senyors coz hia tenint ella
la major part dela senyoria del im
peri e vosaltres la menys. Lo mil
loz que pots fer tu e los te' es que
afereu ab la vostra fe axi com deuè
fer bons crestians. E pres comiat
de tots: e com foren prop del l'k iu
Tirant los trames grās donati'
atots los embaxadors e ella loy re
graciare molt. Passada tota la gèt
ab la petita barca. Tirant ordena
que aquella nit Diafeb' partis ab
molta gèt de peu e d' cauall ab tots
los presoners per anar a Constāti
noble. Apleguat Diafeb' prop de
la ciutat tot lo poble axi homes cō
dones li eixè per los camins p' veu
re los ploners que portauè. Com
foren en la grā plaça lo Emperador
a les finestres ab totes les dames:
tots los carius veniè ligats ab coz
des vns apres daltres ab la bande
ra del Solda e dels altres que pre
los haviè rosegant les per terra en
senyal de victoria. Lo Emperador
e tots conegueren Tirāt esser stat
vencedor: e tots los canallers fore
exaltats e la victoria son molt glo
riosa e alegre. E Diafeb' dona al
Emperador d' part de Tirant. iiii.
milia e .ccc. presoners liberalment
perque los Grechs conegueren la
sua virtut e grā liberalitat. Lo Em
perador los feu pendre e posar en
bona guarda. Apres Diafeb' pu
ja alt e feu reuerencia al Emperador
e ala Emperadriu e ala excella' Pzi
cessa: apres atotes les altres dames
Lo Emperador lo feu desarmar al
li d'auant ell e feu li dar q's vestivna

roba destat brobada de'oz e de per
les largua fins en terra p'q nos re
fredas: e feu lo seure en vn lcabel da
uāt la sua cadira e totes les dames
en torn d' ell e feu li recitar del dia q
de alli partirè fins al p'sent dia tots
los actes que fets havièn. E reure
podeu que Diafebus nos oblida
res q'sos en honor e la hoz de Ti
rant. La gloria que de tāt singulars
actes lo Emperador senti nou cal
demanar: car si lo Emperador ne
staua content molt mes ho era la
Princessa: e Diafebus aquella nit
son b' seruit dins lo palau de totes
les coses necessaries: e tots los serui
dors seus: e no comportarè que al
tri lo seruis sino donzelles. Apres
lo sopar lo Emperador pres la filla
Larmesina per la ma e Diafebus
pres la Emperadriu del braçe entra
ren sen en vna cambra que havièn
aparellada per a Diafeb' ab totes
les dames: e tots li febiè molt grā
honor: e Diafebus dona d' genoll
en la dura terra e regracia molt al
Emperador e atotes les dames la
molta honor que li febiè. E stigue
ren plāt fins ala mija nit dela guer
ra e lo Emperador demanant lo ca
pita que havia al cor defer: e Dia
febus li dix que certament nos seu
sava en neguna manera del mon q
en breus dies no aguessen vna fort
e cruel batailla. Lo Emperador p'
que Diafebus pogues reposar par
ti dela cambra ab totes les dames
e no volgue consentir que Diafeb'
ixques dela cambra. L'endema lo
Emperador conta los presoners e
pres d' seu tresor. xv. ducats per cas
cu presoner: e donals a Diafeb' per

quelles donas al capita. **E**o la **P**ri
cessa conegue que **D**iafebus era fo
ra de falsenes trames li adir que vi
gues ala sua cambra: e **D**iafebus
no desijaua altra cosa sino que po
gues plar ab ella e ab **S**trepbania
dela q̄l ell era molt enamorat. **E**o
la **P**ricessa lo veu p̄stament lidix
Lo meu bon jerma quines noues
ma portau de aquell virtuos cauall
ler qui te la mia anima catina quat
sera aquell dia que yol veure: e quel
pugua tenir prop de mi sens recel
negu: car ab veritat poden creure q̄
mes lo d̄sig veure q̄ atotes les coses
del mon: mas yo lo ben certa q̄ ell
p̄sa molt poch en mi. **E** lo que ell
falleix per natura you recobre per a
mor ato: guat vos bona se conei
reru que yo dich gran raho e veri
tat. **R**espos **D**iafebus e dix. **L**es
paraules afables que la celsitut de
la majestat vostra ha dites alegra
rien la anima de aquell famos
caualler si les agues hoydes que la
sua anima fora exalçada fins en lo
nouen cel. **C**om la fama del vostre
nom resplandeix sobre totes les al
tres donzelles del mon en gracia
bellea virtut e dignitat e yo no seria
sufficiēt apoder satisfer en paraules
ni en obres lo gran donatiu que la
celsitut vostra lia offert dela vostra
noble persona. **P**erque humilmēt
e deuota vos regrade per part de a
quell virtuos **T**irant. **E** per mi of
fir avostre alteia la persona la ania
e tot quant he posat atot perill pla
majestat vr̄a: e promet vos ab pu
ra fe en res james fallir vos. **M**as
la majestat vostra ma fet admirar
deles paraules offensives que la al

teia vostra ha rasonat d̄ inculpat
de poca amor: aquell qui es tot pu
ra amor: car **T**irant per natura no
te negu defalt ni de amor ni de ho
nor ni de res qui fos en derogacio
dela excellencia vostra. **E** si sabia la
celsitut vostra los treballs que pas
sa per la vostra amor nol inculpa
rieu de res ans loy p̄dixeu en algū
comte: car cascūa nit sta armar fins
passada mija nit cō si agues entrat
en batalla e tots los del camp doz
men e reposen: hi ell voget e cerca
tot lo camp: e moltes voltes ve ab
la pluja alesquena. **E** coz ve ales su
es tendes vellen dret amī: e presta
ment me parla de vostra alteia: e si
plaer li vull fer ne servir done li du
es hores devida e tostemps es allī
la majestat vostra p̄sent. **E** si entra
en fet darmes no inuoca sanct ne
gu sino lo nom d̄ **L**armesina: e yo
moltes voltes loy dich perque no
inuoca ab lo nom de **L**armesina
algun altre sanct perque li ajude en
les batailles: diu me que p̄ res non
faria: car aquell qui amolts serueix
no serueix anegu. **L**a **P**ricessa p̄
nia molt gran plaer en lo que **D**ia
febus li recitava de **T**irant. **D**ix
Strepbania p̄ix vosaltres haueu
parlat la t̄ada ve amī supplich vos
quemvullau hoyr. **D**igaume seny
ora per vostra noblesa: qui es aq̄l
qui mereix esser digne deportar co
rona de **E**mpado: sino **T**irant: q̄
es aquell qui es mereixedo: de esser
vostre marit sino **T**irant. **E** vos
senyora tenu lo be en les vr̄es m̄as
e nol volem pendre algu dia vos ne
penediten: car hom deu amar ala
guina amen: yo se be que **T**irant no
q. iiii.

ama a vostra alteſa per los b̄es ne per la dignitat que vos teniu : mas iabeu perqueus ama p les virtuts que la vostra noble persona poſſe / heix:que anau cercant melquina o ſenyoza en tot lo mō no trobareu caualler qui abell ſe pugua igualar. E vōſtre pare no deſija altra coſa en aqueſt mon:ſino queus ves caſada. Elqui podeu vos p̄dre milloz que aqueſt joue diſpoſt valentiſſim en les armes liberal animos ſani e oſtre en totes coſes mes que tot altre pque deu nom ſeu ami filla del Emperador:e que vos folleu **Stephania**:e yo **Larmelina** yo aſegures que ſos en la mia persona no li fora o negat:e ſi ell me alçaua la falda o l meu brial:yo li alçaria la mia camifa que ell no ves ell cōtentaria en gr̄a part. E ſi vōſtra alte a pren algun **Key ſtranger** que ſabeu ſi ſa ſara viure ab dolor. E ſi preniu algu de aqueſta terra parlare contra mō pare:lo qual p major dignitat deu eſler vōſtre marit. E com vos volreu jugar ell roncara : com volreu parlar ell vōſtra do:mir. Si p̄niu lo **Duch de Pera** no es pertanyet a vōſtra edat. Aq̄ſt es lo q vōſtra alteſa ha meſter q ſapia guardar de mal a vos e tot lo imperi el ſapia defendre e augmentar axi cōſa. Aqueſt es aquell qui ſa ſara cercar tots los racons dela cambra a des tota nua ades en camifa. La **Prinçella** reya molt fort o ſo que **Stephania** dehia. **Dix Diafeb** ſenyoza **Stephania** digau me per vōſtra noble vna veritat. Si la ſenyoza **Prinçella** per bona ſort de **Tirat** lo prenia per marit : vōſtra

merçe aquí p̄dria. **Diafeb** ſenyoza **Dix Stephania** yo ſas cert q ſi la bona ſort aporta que la ſenyoza **Prinçella** ſia mulier de **Tirant**:yo p̄dria rahō pendria lo mes acostat parent ſeu. Si p̄ linatge de parētelch ha de eſler : yo per dreta rahō hauria de eſler aqll majorment perq lo obediēt avrā merçe. Axi com **Tirant** es ſtat dela majeſtat de ella q tot lo mō ſenyozeja p bellea e dignitat:donchs ſia de vōſra bona merçe acceptar me per cambret major dela vōſtra cambra : e quē beſeu en ſenyal de ſe. Axi no leria juſta coſa ni honeſta **Dix Stephania** q yo ſes nius atorguas negua coſa ſens manament de ma ſenyoza :la qual ma criada de poca edat majorment en p̄ſencia de la majeſtat. **Diafeb** dona dels genolls en la dura terra e ab les mās pleguades luplica ala **Prinçella** axi deuotament e humil com ſi ſos vna ſancta de paradys q lay leixas beſar:e p molt que la ſuplicas tal licēcia no pogue obtenir **Dix Stephania**. **D** cor endurit a / crueltat james ſes volgut inclinat apletat per moltes ſuplicacions q li ſiē ſtades fetes ala majeſtat: e no ſera james alegre ne contenta fins atant q yo veja ab los meus holls aqll glorioſ **Tirant**. **Dix Diafeb** jerma **Dix la Prinçella** ara de p̄ſent nom demaneu coſes ijuſtes car no porieu ſubuērtir lo virtuos abit de mō coratge:e ſtant en aqueſtes plaſents rahōs: lo **Empador** trames p **Diafeb** p̄q partis p̄ſtament e ſen tornas al cāp. Engueren les guardes dela mar:e digueren al **Empador** com .v.na^o groſſes venien o le

nant. E lo Empadoz duptant no fossen de Benonelos detingue aqll dia que Diafebus no partis: e feu posar molta gèt en les lues na'e galeres que en lo port eren. Com les na' foren apleguades saberem com lo Mestre de l'odes les trametia ab gent darmes: i'q en terra lo bõ Prior de sanct Johã ab molts canallers dela creu blanca: e Diafebus staua en lo port voza mar ab tota la sua gent sperant los. Com se veren conegueren se: e Diafebus los feu molta honoz anaren ensemps al grã palau del Empadoz: e trobaren lo asegut en son stat. E lo Prior de sanct Johan feta la reuerencia feu principi a tal parlar.

Capitol.cxxxix.

Com lo Prior de sanct Johã parla ab lo Empadoz.

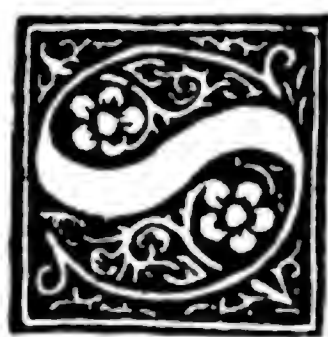

Serenissim senyor per manament de aqll reuerent e virtuos lenyor lo gran Mestre de l'odes los tramesos aq: Sabet com aqll famos e magnanim caualler e dels bons lo milloz Tirant lo blanch seria en ser uey de vostra alta majestat e capita general de tot lo imperi. E p causa de ago mon senyor lo gran Mestre li tramet gent de cauall e de peu en nōbre de .ii. milia homes paguats per a .xv. mesos ab q pugua milloz servir la alteza vostra plauria saber en qna part es. Lo Empadoz ha molt gran plaer en la llurvenguda abraça lo Prior e dix q ells fossen molt ben vèguts e feu li molta ho

no: e atots los q ab ell veniè: regociant al Mestre la sua molta virtut e gètilea. E feu los dar molt bones posades e tot lo q aguerè mester p ala hūanal vida. Lo aguerè reposat .iiii. dies partiren ab Diafebus en cōpanyia e feren la via del cap. Lo foren a .v. legues saberem cō Tirant era anat per pendre vna fort plaça: e sentiè los grãs colps deles bōbardes. Com Tirant veu vn grã troç del mur trencat descaualca e peu a terra dona lo combat: e acostas tã prop del mur que vna grã cantera li dona sobre lo cap q pleguat lo lassa p terra. Traguerenlo los se' ab gran treball de fossat: e en aqst pūc eren aribats lo Prior e Diafebus dauāt la vila. Los turchs q dins e ren aguerè grã spant cō verè tanta gent: e pderen tota la llur sperança: e l'icart cō ague dat recapte a Tirant torna adonar cōbat molt fort ala vila: e per bella força la entrarè. Los turchs fora de tota spança de victoria foren axi ardets amorir reputauè eilervictoriosos si febiè morir molts dels crestians: po volien offer coneyrèt la veritat: e la justicia poca q tenien ab les llurs mās cruels. Empo entrada la vila tãts turchs com trobauè tants ne matauè sens pietat neguna. E axi passaren tots per coltell temeros: e lo Prior de sanct Johan son encara a teps en lètrada olavila e la sua gèt ague pt dela roba: e son ago senyal p aells d'èr victoriosos: anarè al lit honstana Tirant e aqui splicarè li tot lo q Mestre los hauia manat. Com lo Prior son dauāt Tirant feu principi a paules de semblāt sul.

Capitol.ii.

Com lo prior de sanct Joan
splica la embaxada a Tirant.

Seguint lo costum d'aquells qui sō posats en art d'caualleria no so sens gran admiracio vent la fama gloriosa que sesten per tot lo mon dls singulars actes que vos senyor Tirant feu de caualler virtuos socorrent als desamparats. Com lo vostre glorios costuz sia tal: car als temerosos les coses perilloses que parepacio de llurs honors son obliguats: mols es lo veure de aquelles acorquat: com per speriencia se mostre que en lo orde de caualleria lla hon es lo major perill es la major honoz. E vostra merce tostemps pren lo major perill: per obtenir la major honoz volēt emitar los antichs gloriosos cauallers La fama dels quals james poza preterir: per que los virtuosos actes vostres resplandeixen en fama gloriosa digna de immortal recordacio. E tenint de aço plena noticia aquell reuerēt e virtuos senyor mō senyor lo Mestre de Rhodes cōvos sia molt obliguat: que per la vostra gran virtut e bondat lo socorregues en lo tēps dela sua grā necessitat e atota la sua Religio. Tramet amī com a capitā de dos milia homens entre de peu de decauall ab aqsts cauallers del seu orde. E yo hi ella volē star a obediencia dla senyoria vostra d tot quant nos maneu: Tirant re gracia al Mestre e aells la noble valensa que li fehiene dir ho ab tan

gran llangua que no podia parlar per lo gran dolor que tenia al cap. Los metges vengueren e prengueren caps d molto e feren los be bullir ab bon vi: e ab estopades posauen lin sobre lo cap: e al mati vinēt se troba molt be. Deixaren la vila be pzouehida dela gent dela terra mateixa: perço com la senyoria dls turchs los era molt cruel e dura: e tornarē sen al camp. E per alguns dies tota la gent del camp reposa. Com foren al quinzen dia dela lunavingueren los turchs axi cō los embaxadors hauien dit: e pleguaren fins al cap del pōt. E lo vn cap staua ala vna part del lk iure laltre cap al altra: e lo pōt en mig era rōput. E primerament vingue la batalla del gran Turch: e era capitā son fill perço com ell encara no era guarit dela nafra del cap. Apres venia lo lk ey de Asia ab la sua batalla: Apres venia la batalla del lk ey de Africa. Apres venia lo lk ey de Capadocia. Apres venia la batalla del lk ey Darminia. Apres venia lo lk ey de Egipte ab la gran baraila: lo qual era molt valentissim caualler e de gran animo e molt destre en les armes. Entre tots los moros noy hauiā tan singular caualler: e quī mes coses en la guerra enprengues. Apres venien moltes altres batailles de molts altres grans senyors. Allí era en ajuda de ells lo fill del Duch d Calabria. Lo duch de malfi. Lo Cōte de muntozo. Lo Cōte de cerserta. Lo Cōte valentino. Lo Cōte de burgença. Lo Comte de alacri. Lo Comte de fundi. Lo Comte

de Aquino. Lo Comte de muro
 E molts altres comtes e barons q
 hauien pres sou del glan Turch e
 del Solda: e cascun dia los donauē
 mig ducat per lança . E als de peu
 mig flori . Apres que tots foren a
 plegats contaren que portauen .cc.
 lxx. batailles . Com foren atedats fe
 ren posar les bombardes en orde .
 E lendama tiraren tan fort e tã lo
 uint q fon forçat a Tirant mudar
 lo camp alt en vna mōtanya molt
 prop del Riu en la qual mōtanya
 hauia moltes fonts de fina aygua
 e gran praderia . Auegudes totes
 les bombardes tirauen justades al
 colp: e p clar sol que fes la terra en
 fosquien car passades .dc. bombardes
 portauē entre grans e poques . Si
 be sen hauien moltes perdudes en
 lo camp com foren venguts . Com
 los de Tirant veren tanta gēt sta
 uen sbalayts de tan gran nombre
 de gent de cauall e de peu: molts nī
 hauia q volgueren esser cent legues
 luny de alli . Altres nī hauia qui se
 hien granis forçs pensant com teniē
 tan bō capita els donaua molt . E
 los diners que lo Empador dona
 a Diafebus dels presoners . Com
 Tirant los ague rebuts los dona
 ados Comtes quels repartisen en
 tre tota la gent hī ell nō volgue res
 E coz loy dehien: dehia la honoz
 sia mia e lo profit sia de vosaltres .
 Com lo Soldauē que no podia
 passar lo Riu per dar batalla als
 crestians feu prestamēt adobar lo
 pont . Com Tirant veu que lo pōt
 se adobaua ana ab .iiii. a vna legua
 de alli hon hī hauia vn gran pont
 tot de pedra picada E a cascua part

El dit pont en lo cap hauia vna ro
 ca e sobze aquella roca de cascun /
 cap hauia vn petit castell . E coz lo
 Solda ague conquistada tota aq
 la terra vengue en aquell pont: e ja
 mes lo caualler senyor d aqlls dos
 castells se volgue concordar ab ell:
 per molts donatius que li prome
 tes: car james volgue dīconeixer nī
 esser ingrāt a deu nī a son senyor na
 tural qui era lo Emperador . Ans
 de aqlls castells del pont fehia mol
 ta guerra ales viles e ciutats quel s
 turchs preses hauien . E p ço de ne
 cessitat lo Solda ague d fer aquell
 pont d fusta perque la sua gent pas
 sar pogues per dar complimēt ala
 conquesta del imperi . Com Tirant
 fon al castell parla ab lo caualler q
 haula noz Mai vehi: e tenia vn fill
 molt dispos: e valentissim . E lo pa
 re tenia lo vn castell: e lo fill tēia lal
 tre . E tenia cascu: xxx. roçins e eren
 se fets molt richs ab la guerra: e lo
 fill bres molt gran amistat ab Ti
 rant que molt poch se partia de ell
 Aquest haula nom Ypolitus: e lo
 pare e lo fill preguaren molt a Ti
 rant per ço com sabiē que era tã va
 lentissim caualler e molt venturos
 en armes li plagues donarli la ho
 nor de caualleria: e Tirant ho feu
 de molt bona voluntat: e Tirant
 ague fustes e feu dins vn bosch tal
 lar molts albres los mes sechs q
 trobar pogueren . E prengueren
 mida dela amplaria del Riu . E
 prengueren bigues: e peguaren les
 vnes ab altrei clauades ab grossos
 claus: e feren les tan largues que ba
 staren ala mida que haviē pīa del
 Riu: e posaren aquelles bigues en

lo **R**iu d'auial lo pont de pedra: e d' bigua ab bigua clauarè bons cabirons grossos: e sobre los cabirons clauaren posta en manera que d'la vn cap fins al altre staua en postat com vn pont: e tot enpeguntat ab molta pegua: com son acabat posaren vna cadena a cada cap e staua liguat al pont de pedra e cobrìrè lo be de rama vert. **E** feu hi aparellar totes les coses quey erè necessaries. Com los turchs agueren acabat de adobar lo pont comensaren de paliar la gent de peu apoch apoch e totes les bombardes parades p' duple que si los crestians ventè poguessen defendre lo pont: e la gèt d' peu dels turchs q' eren passats: coz **T**irar ven passar la gèt d'ls turchs los del seu càp stauè molt: smayats empero ab lo gran sforç que ell los daua stauen algun tant aconslo / lats feu tocar les trôpetes que tot hom pujas acauall: e muda lo seu càp prop lo pont de pedra. **L**ò los turchs veren leuar lo camp de **T**irant presumiren que per temor fugien e ab major anio passauè. **L**òz lo Solda e lo gran Turch foren passats ab totes llurs osts ab les / bataylles molt bè ordenades vnes apres de altres feren la via dels crestians. Com Tirant los veu prop passa lo pont de pedra e atendas al li voza lo pont. Los moros vehèt que era passat al altra part tornarè cuytadament al pòt de fusta: com foren passats feren la llur via **R**iu amunt per trobar lo per dar li ba / tailla: e Tirant com los veya prop leuaua lo càp e tornaua al altra pt a ço dura tres dies. Los turchs tin

gueren còsell que era defer e les ve⁹ vengueren p' orde al **R**ey de **E**gip^{te}: lo qual ab anio sforçat de caual^{ler} vent moltes diferencies que erè entre ells feu principi a tal parlar.

Capitol. xli.

Com lo **R**ey de **E**gip^{te} vota en lo consell la sua intencio.

Dix als entenents lo ver juhi d'les nostres diferencies e altercaci^{ons}. Amagat sia po^{reu} veure que ala si d' vn enbarag que hu dieu: neixè prin^{cipis} de molts altres: e a ço sa man^{ifest} lo parlar de vosaltres per igno^{tar} lo mester dela guerra. **E** per de^{claracio} de a ço es mester reduyr lo present fet que la si de dues coses se^{guir} se puitè: per sperimentar si aqll vos surtira per mijsa de bona conei^{xença}: e a ço per temor de no restar en vergoyts. **E** aquesta si atenyet la pozeu sius deixau de vostres cul^{pes} p' atenyet libertat e honoz vos posare en lo cami del que deuem^{fer}. Si donchs ab tan poca vergo^{nya} voleu tancar los camins de li^{bertat} e dela sperada victoria qui son vberts per aquils sap coneyet. Amí no cõtenta honoz que ab pe^{rill} nos guäye. **E** per aquest sguart dau me cent milia homens e yo hi^{re} ala vna part del **R**iu: e vosaltres restareu en l'altra part. **E** en lo tẽps que yols cõtatre vosaltres al mes prest que pozeu lo socors nom sia^{denegat}. **E** per aquesta forma po^{rem} hauer la victoria me desiam.

Empo la fi d'les coses benedictas
es remesa ala fortuna: e per ço com
som certs nosaltres t'et molt mes
gent que no ells deu esser poch re/
duptada la batalla: mas la bona d'
liberacio de aquests fets sta en ma
de calcu e aqlla es loadoza. Tots
los capitans e grans senyors loarè
la bona deliberacio del Rey de E
gipte. E lo Solda responnent dix.
Totes les coses del mon son mes
en opento que en fet: e lo desig meu
nom consent sia vist abvos confor
me en lo desorde de vostres parau
les desonestes en dir que ab cèt mī
lia homes los voleu combatre cō
ells sien molt menys. Empero del
meu animo isorçat surt vna speran
ça de gloriof victoria dela batalla
Bzeneu la meyrat dela nostra gēt
e yo pēdre l'altra. E anaquell qui la
fort vendra que done primer la ba
talla durāt aquella. Si l'altra part
volra fer bondat no tement los pe
rills benedictas socorrent nos po
riem hauer vera gloria e honor: e
donaren fi en lo parlament. Los
Reys p'ngueren la vna part ab grā
animo: e lo Solda p's l'altra ab la
meyrat dela gēt passa lo pont. E
Lirant veu aço e que en mig lo te
nien e los vns stauen endret dels al
tres e lo Rei en mig. Dix Lirant
aço es lo q'yo tāt desijaua. Leua lo
camp qui staua deuers los Reys e
feu polar totes les tendes e car /
ruatges dis los dos castells e tots
los patges: e Lirant detigue la gēt
sua tant com pogue perço que vīn
gues la nit E ans q'lo sol aguel pas
sat les colones de Hercules Lirant
passa lo pōt deuers aqlla part hon

solia d' primer star: e feu pujar tota
la gent de peu en vn mont fort qui
staua endret del cap del pont. E oz
tota la gent de peu son pujada: feu
pujar les quadres d'la gēt d'armes
vna apres d'altra. Lo Solda q' sta
ua en aquella part que veu quasi to
ta la gent que sen eren pujats p' dar
deles faltes dela montanya la ba
talla: e veu que no restauē sino. iiii.
squadres cuyra d'uers aquella part
e feri en ells e feu los fugir fins alt
ala montanya: e mataren .lx. cresti
ans: e Lirant se retrague tostemps
sent armes: e son ja nit scura. Los
turcs deuallaren al peu dela mō
tanya e aqui se atēdaren pensant q'
lendema venint lo dia los pendriē
tots sens fer neguna defensa: e q'ls
trametriē catius en llur terra: pero
lo Solda no consenti que tota la
gent descualcassen per duple q' en
la nit los crestians no ferissen en lo
camp açi com hauien fet altra vol
ta. Com Lirant son pujat en la mō
tanya troba tots los cauallers e /
grās seyors ab lo major d'conort
del mon: los vns anauē dela los al
tres della plozant e jamegant sent
molt trist e adolorit cōport diēt q'
ara los conenia esser presos e cati⁹
en poder de infels. E Lirant los
veu açi star ajustats atots e dix los
les següents paraules. O cauallers
virtuosos com no teniu recort d'la
gran offensa que feu primerament
adeu e apres al orde de caualleria q'
si eren bones no tendrien menys a
nimo que vosaltres que deuriem a
nimar als altres: no teniu vergo /
nha de lamentar vos: e mostrau re
nunciar ala art de caualleria e esser

venguts sens fer resistencia ninguna
 La vostra natura me apar eer vni
 da ab antich abit de ploz e d' poch
 animo: e seria menys mal per avol
 altres offerissen de volutat la vida
 per la honoz que no fer tals coles
 ab tan grã desorde com feu e ab tã
 ta confusio e vergonya. E com te
 nin vanes les presumpcions. Ley
 es imperial que aquell qui gosa mĩ
 rar la cara dls enemichs basta avẽ
 gre aquells. Solamẽt vos vull dir
 e preguar si semblants preguaries
 pode hauer loch en volatres qus
 vullau sforçar de be afer: e ab la aju
 da de nostre senyoz e dela lina sacra
 tissima mare senyora nostra yous
 fare senyozs de vostres enemichs
 dins.iii.hores: e les labozs e la glo
 ria dela batalla augmẽtara en vol
 altres. E quasi tots restaren acõso
 lats deles paraules del capita: sino
 lo Duch de Macedonia que ans q
 lo capita se deixas dfer armes. Lo
 Duch trames vn scuder seu auisat
 del que tenia de dir al Emperadoz
 Com aplegua prop dela ciutat del
 canalca: e deixa lo rosi mostrand q
 era fogit del sirie venia ab tots los
 hulle plozosos. E lo poble qui en
 tal disposicio lo veren venir tots a
 nauen seguint lo. Loz fon dins lo
 palau troba alli molta gẽt e dix. A
 hon es aquell desauenturat q's diu
 Emperadoz. Puja alt en la gran
 lala: e pstant ho anaren adir al
 Emperadoz com era vẽgut. Elbi
 scuder del Duch de macedonia lo
 qual venia ab grans lamentaciõs
 E lo Emperadoz trãque cuytat de
 la cambra hon era la Emperadriu
 e la filla. Com Elbi ven al Empe

radoz leixas caute en terra arancãt
 se los cabells d' cap baries los vlls
 e la cara: e axi feu son grã dol. Per
 cert dix lo Emperadoz aqst scuder
 deu portar molt mala noua segõs
 los senyals que manifesta: yot pch
 amich nõ fages mes penar digues
 me quin mal es aquest. Lo escuder
 alça les mãs deuets lo cel e dix. La
 virtut porta ab si dolor deles coles
 mal fetes pux nos dispon abe afer
 car cascu es causadoz de los mals si
 ab bona e discreta dliberacio no fa
 lo que deu fer e es tẽgut. Nos deu
 dolre dls mals q lin lequeixqñ: car
 vos hauen volgut delagraduar vo
 stres capitãs e vasalls e darho als
 strangers d' mala fama homẽs en
 res no coneguts que de vils condi
 cions porten llur sobzeuesta. E lo
 imperadoz pux vos mateix hauen
 fet lo mal: raho es quen porteu la
 pena: E sabeu quina sera que en /
 loch de obsequies diran pervos lo
 psalm d' maledictio: perço com ha
 uen pcut avos mateix: e atots los
 vostres: car hauen volgut leuar la
 successio del impi anaquell famos
 e illustre senyoz lo Duch de Mace
 donia: per dar la a vn vil hom strã
 ger qui ha pcut aell e a tots los d' l
 camp: e es fugit q no saben hon ses
 Al merit ala persona del Empe
 radoz condem: per cert milloz vos se
 ria en aquest poch temps q la cle /
 mencia de deu vos spera: anassen en
 parts stranyes fent penitencia: e plo
 rant lo gran dan de vres vasalls: e
 seruidors de tanta gent q es morta
 e farien smena dls vres peccats: car
 menispzyant la sua ira per los vres
 demerits que tanta es la mortal /

dat dels crestians que no m'hi basta
 seny ni saber per apoderar ho recitar
 car los moros los tenien afeijats en
 vn petit mont sens que noy tenien
 pa ni vi ni aygua p als canalls ala
 hora dara ja deu e eir tots morts:
 yo men vaig ab molta dolor. E
 vos condem. Emperador restau
 ab la vostra. Delauenturat o mi
 dix lo Emperador com me sollicita
 la miserable fortuna q apres de vna
 alegria ve prestament vna gran tri
 stor: e aps o vn mal ne veie molts
 Ara es perduda tota la mia spera
 ca nom resta lino que vaja medicat
 per lo mo desempatat de tot be. E
 ab a qstes e semblats lamentacions
 sen entra en la cambra e llangas so /
 bre lo lit sent gran e adolorit com
 port dient que val esser senyor e se
 nyorejar lo impi Brech putx tich
 aperdel. Quem valen tants bens
 de fortuna com tinch que o aquella
 aja esser despossehyt. Quem val te
 nir filla honesta e bona que no pu
 gua succehir en los meus bens. E
 p mos grans peccats e culpes ven
 rens catus en poder o infels. Que
 val tenir muller dones e donzel /
 les quim serueixquen: e veurem ser
 uent de moros e les dones e dozel
 les esser osonides per aquells: quat
 sera adolorits los meus hells qui
 tal cosa pozan veure: yo crech q lo
 meu cor rompra de gra dolor. La
 Princesa se acost a son pare per a
 consolarlo: car la Empadriu e les
 altres dozelles no era negu qui les
 pogues aconsolar dela gra tristoz
 que tenie. La fama ana per tota la
 ciutat dela mala noua e tota la get
 feien molt grans lamentacions p

los amichs e parents que pensant
 que ere morts. Les quereles deles
 mares ere manifestades per los ba
 timents e plants alsauen los hells
 al cel e plozauen la publica fortuna
 axi com si ja la ciutat fos pla p los
 enemichs. Leixen les star ab son dol
 e tornem a Tirant que fa. Auent
 animat Tirant los cauallers ab la
 sua exortacio stigueren en gran spe
 ranca confiant dela gran prouiden
 cia del capita. Tirant deixa bona
 guarda alt en lo camp molt ben vi
 sitat per ell e ben confortada la. get
 e pres vn home ab si: e per les spat
 les dela montanya que p negu no
 son vist deualla. Com son baix da
 nall vn arbre deixa les armes e ab
 cuytats passos ana prop del castell
 ol senyor de mal vehi. E axi co ere
 restats cõcordes de senyal pres du
 es pedres vna en cascua ma: e feria
 la vna ab laltra. Sentint lo senyor
 de mal vehi lo senyal conegue aquil
 esser Tirat: e vbertes les portes ol
 pont ell entra e troba totes les co /
 les necessaries per al que mester ha
 nia. Primerament feu pendre molt
 oli e alquitra en gauetes o fust e pe
 guta e sofreviu e altres coses q han
 disposicio del foc encendre. E ps
 molta lenya seca e en aquell vexell
 o fusta que havia fet tot ho feu po
 sar de sus e liguar dues cordes vna
 en cascua cadena del vexell largues
 E dos homes se posaren dins vna
 petita barca que tenie alli p petxcar
 en lo llux: e cascu de aquils portaua
 la vna corda en la ma: e desligat lo
 vexell ab la corret anare llux anall
 e Tirant los dix que no posassen
 foc sine que fossen prop del pont.

E anāt **I**k iu auall: coz eren en loch que lo **I**k iu febia alguna volta que lo vexell no poguera passar: tiraue lo cap e afluyrauen laltre: e lo vexell anaua de punta: e com volien que anas atraners egualaue les cordes e lauors pnia tot lo **I**k iu de ample. Com los turchs veren tan gra flama de foch per lo **I**k iu auall tots se tengueren per perduts. **E** lo **S**olda deien para lo camp e tots los altres e tan corret cō pogueren fer la via del pont de fusta. Lo **S**olda q̄ tenia bon cauall atēgue vn poch primer que lo foch pleguas al pōt passa e molts altres apres de ell. **E** si los homes aguessen fet lo manament del capita que aguessen poiat lo foch mes tart no sen anaua ne / gu que no fossen stats morts o presos. **E** al passar que fehiē p lo pōt molts moros ab los rogis ne anauen en la aygua per la gran pressa q̄ tenien de passar al altra part. Lo foch son tan grā que en poch spay tot lo pont son cremat. **E** restaren per passar lo pont. xxii. milia persones en sus entre de peu e de cauall. **E** resta alli lo fill del **D**uch de calabria: lo **D**uch dandria: lo **D**uch de **M**elfi: lo **C**omte de burgença: e lo **C**omte de mōtoro: e molts altres capitans qui eren d'caualcats e ab la grā pressa del foch. **E** ab lo gran duple que tenien dls crestiās que no vinguessen p ferir sobre ells tots fugien q̄ no sperauen los vns als altres. Com **T**irant veu anar lo foch p lo **I**k iu puja cuytadamēt hon erē los seus ab molta alegria q̄ls troba e quasi tots acanall p voler guāyar dla roba dels enemichs

e **T**irant james bovolgue consentir: dientlos ara no guanyareu honoz ueguna e d' ma haurem la honoz e la roba. Ab tot aço lo capita feu fer molt bona guayta aquella nit: no pot esser q̄ tota la gēt sia passada qual seria q̄ ab desesperacio vēguessen aterir sobre nosaltres. **E** en gut lo clar dia e lo sol sobre lo nostre orizon. Lo capita feu tocar les trompetes e tot hom puja acanall e feren venir los patges: e lo car / ruatge e alt per la montanya ana tota la gēt. **E** tornarense apolentaz llurr real en lo loch hon lo auē ja tengut dela montanya. **E** de allire ren la gent que era restada: e per alguns cauallers son dit al capita q̄ denallallen en lo pla e quels donassen la batailla. **I**k espos **T**irāt putg haurem obtenguda la delijada si: e tenim bon dret: e tenim libertat de fer de ells lo que volrem fagam ho ab discrecio: car mes es anosaltres perdre vn caualler que si ells ne perdien cent. **P**ero vous profit d' ma en aquesta hora pozeu anar eveniz en mig de ells que p negu no⁹ sera feta sino honoz. **D**ia feb⁹ qui ven los turchs qui stauen en gran congoixa pensa en la honoz e delit de **T**irāt pres li lo anell dla ma: dixt **T**irant: cosí que voleu fer: dix **D**ia feb⁹ vull trametre **P**irim⁹ al **E**mperador tanta dies ion passats que no han sabut res de nosaltres. Lo **E**mperador se aconsalava vn poch de aquesta noua: e la senyora **P**rimcessa ab les altres dames sen gloriejara dla forma de aquest acte com es stat fet. **P**rech vos cosí dix **T**irant que li trametan adir q̄ vingue

les nans e galeres ab farina: e ab vi
tualles ans quen passés fretura. **P**ri
mus se parà. **L**om fon ala ciutat
de **C**ōstantinobleu totes les gēts
molt tristes e adolorides: e les do
nestores plozoses: entra p lo palau
e troba pijoz ab les cares totes ara
pades: les vestidures rōpudes tots
quants lo vehien no li debien res
axi com de primer solien. **L**om sco
meria algu noli volien respōdre. **A**
quest pensa que lo **E**mpador fos
mort o la **E**mpadriu o la filla. **P**as
sa auant en la grā sala troba allí al
guns homēs que ell coneixia: e veu
los star molt adolorits: altres que
stauen agenollats sent orō. **A**ltres
que plozauen e malabiē tota natu
ra **F**rançesa. **A**costas a hu de aqlls
quis lamentauē e ab batcaveu li de
mana lo **E**mpador si era mort o q̄
era la causa de tanta dolor que ella
mostrauen. **E** aquell responen dir
Los traydors lēguint lo stil de ca
ualleria de **J**udes ença no fon seta
tan grā tracio coz los teus han fet
E sino que pietat mo defen yo fera
que de tu: o altre tal com tu nos ad
metera paraula neguna perq̄ atot
hom fos notori e manifest la gran
maldat q̄ los teus han fet: apartat
dauāt mi sino yot promet per los
sanctes de paradīs defer te saltar pez
la finestra auall. **A**qll abaixa lo cap
e passa en vna altra sala mes adins
e coneque lo cambzer del **E**mpera
dor e ana rient deuers ell. **D**ix li lo
cambzer per la strema e dīaforada
alegria que mostres tenir coz tens
atreuiment de acostar te ala cābra
del senyor **E**mpador. **A**mich dix
Primus not donec desconort ne

gu: car dela dolor de vosaltres yo
noy se reas: es q̄ yo parle ab lo **E**m
perador: e si te dolor yo li dare ale
gria. **A**quell sens mes dir sen entra
en la cambra dela **E**mpadriu hon
era lo **E**mpador ab sa filla e totes
les donzelles ab finestres tancades
sent allí cascuna son dol. **D**ix lo cā
bzer: senyor ala porta es vengut hu
de aquella granstraydors qui ab a
quel reprouat canaller vinia de **L**i
rant lo blāch: lo qual ha nom **P**ri
mus: e certamente deu esser fugit d̄
la batailla ab son senyor e diu que
volria parlar ab la majestat vostra
dix lo **E**mpador ves dignesli q̄ sen
vaja ab tota mala ventura: e trqua
dela mia terra: e que si yo trobe aell
hi negu de son mestre yol fare lāçaz
dela mes alta torre que en lo palau
es: e com lo **E**mpador debia aque
stes panles penlau lo cor dela **P**ri
cessa cō si doblauen les dolors: car
per molt mal e dan q̄ **L**irāt agues
fet nol podia del tot oblidar. **L**om
lo cambzer agues tornada la respo
sta al scuder. **D**ix **P**rimus: p la mia
fe yo no men yre: car mon senyor
Lirant ni negu dels seus james fe
ren tracio ni serem nosaltres pñci
piados de semblāt maldat. **E** si lo
Empador no vol q̄ parle ab la alte
sa: digan ala senyora **P**ricessa que
trqua agi ala porta dela cābra e yo
li dire tals panles que ella ne resta
ra molt contenta. **L**o cambzer vol
que sfoçar d̄ tornar ho adir al **E**m
pador: e dir tot lo que **P**rimus ha
uia dit. **L**auors lo **E**mpador dix a
Larmesina que irques a parlar ab
ell: mas q̄ nol fes entrar dis la cam
bra. **L**om la **P**ricessa fon fora en
c.l.

la sala ab lacara que treque molt tri
sta. Dirim^o se agenolla als seus pe
beia li la ma e aps seu principi atal
plat. Seyora de gran excellencia la
mia ania sta alterada ol mudamet
gra que veig en la majestat vostra
de tots los del palau e dela ciutat :
car yo ignorant la causa ne stich /
molt admirat que no he trobat ne
gu de quants he interrogats q mo
haja volgut dir : pque haure agra
cia singular avra altra que doneu
plena noticia q es la causa: e encara
stich mes admirat oles paraules q
per part del senyor Empador lo
caber ma dites . E li ala majestat
ol senyor Empador no li plau que
aql famos caualler mo senyor Li
rant tingua la capitania ni faga /
fets dignes de gloriosa recordacio
digua mo que pstatem serem fora
de tot lo impi: e no pasare tats tre
ballane pill ne freturara tat fatigar
les nostres plones. Perque seyora
hoyni resposta dela celitut vostra
aquella reportare aql per qui lo tra
mes. Noydes p la adoloria Pri
cessa les paraules de Dirim^o ab les
lagremes als hulle li recita tot lo q
lo scuder del Duch haia dir. Lo
Dirim^o hobi tan gran male a do
nas deles mans al cap e responen
tix Seyora sia pres aql qui tal no
uesha porrat e tata dolor ha mes
en lo cor dela majestat del senyor
Empador e vostra e de tota la ciu
tat e prenguen amice li Lirant no
es stat vengedor e no ha fet fugir lo
Solda e no ha cremat lopoe e no
te aserjats prop lo lk in passata. xx.
milia homes qvull q sien fets quar
tes dela mia persona. E per majoz

certentat ve^o aq lo sagell dela capi
tania lo qual ma dat Lirant. Loz
la Princesa hobi tan gloriosa no
ua ab cuytats passios e volutat stre
ma entra en la cabza hon era son
pare: e recita li tot lo q Dirim^o ha
ia dir. Lo affligit Empador p so
bre abundant alegria caygue ola ca
dura e smortis: ieren venir los met
ges e aqlle lo feren tornar en son re
cozt seu entrar Dirim^o perq li fes
relacio dela bona noua: deconstrmet
que la sabe seu rocat totes les cam
panes dela ciutat: e anaren tots ala
iglesia majoz: e aqui feren labors e
gracies anostre lenyor du e ala sua
sacratissima mare dela gra victoria
que hauien obresa. Lom lozen toz
nals al palau: lo Empador seu po
sar en fort preso lo scuder q lo duch
haia trames: e Dirim^o supplica
que prestamet fes partir les na^o ab
virtualles p fornir lo cap. Ledema
parti Dirim^o ab moltes recoman
dacios q ien poria p a Lirant: p a
moltes altres e tornada la embaya
da Lirant molt admirat oles obres
ol Duch del Macedonia: e no cura o
pus: puix la veritat era sabuda. Lo
dia q Dirim^o parti: los turcs ab
tota la e peranga pondra coneixen
que dar la batalla no era cosa sabe
dora per aells e del mal le deua ele
gir lo menys que valia mes qe do
narien apredo: e son sozt que era re
stat ab ells aquell seny moro Ab /
dalla ialomo q altra volta era stat
trames per lo Solda per embeya
dor a Lirant: e deliberaren de tra
metrey aql. Lo qual posa en vna
lançavna touallola: e ago era ja pas
sada hora batxa en tot lo dia pas /

sat no hauriè mējat sino molt poch
ni de tot aquell dia. Tirant q̄ veu
lo senyal feu li prestament respōde
Abdalla salomo puja alt al camp
de Tirant: e presentas dauant ell
e ab gran reuerēcia e humilitat feu
principi a paules de semblant stil.

Capitol. cxlii.

Loz Abdalla salomo splica sua
embaixada a Tirant.

Quan admiracio tich
magnanim capita p
tu esser mestre de tal
mester com no has
pres lo Solda e tots
quants ab ell eren: car li agues vlat
del que la tua molta discrecio ha a
costumat en fer nou podies errar.
E per speriencia se mostra que totes
les coses que has volgudes empen
dre te son vengudes axi com a a de
lijada fortuna li es stat placent: coz
no ses mēys en lo aio que en la exe
cucio. Les tues virtuts encara que
no sien en noticia deles gentes fan a
tembre: per que saps saluar atu ma
teix e als teus. Algo son coses q̄ fan
augmētcar la tua gloria honoz e fa
ma. E venint al efecte del que vull
dir aquella miserable de gēt eyo ab
ells dauant la tua clemencia crida
fam fam. Si ala tua senyoria capi
ta magnanim sera placent fer nos
gracia de voler venir en alguna cō
cordia: ço es que la tua clemencia e
pietat los vulla perdonar la vto se
ries reputat p̄ glorios dins les poz
tes dels teus enemichs. E placia a
tu vlar virtuosament segons tu qui

est e no mires lo que elle volie vlar
contra tu q̄ hauien afer segons ella
qui son Lo capita feu entrar lo mo
ro dins la sua tēda ab tots los qui
venien ab ell e feu los dar amenjar
atots que be ho hauriè mester. Lo
capita feu ajustar tots los grans se
nyors: e demanals de cōsell de aqst
fet. E tots foren de acort del q̄ Ti
rant hauria dit fer en venir lo embal
xador Abdalla: Tirant li feu la res
posta en stil de semblants paules.
Loi Abdalla nosaltres no hauez
agut exercici de virtut: mas gloria
indostriosa. Pero la mia cōfiāça es
posada en la valor: puix tenin causa
de spimentar actes mes virtuosos
de cauallers no olidant la ofensa q̄
han fet al senyor Emperador. E p
ço com veritat aduoca la mia part
confie en lo diuinal auxili ans q̄ pas
se molt yo dare al solda e als altres
ab les mies mās cōdigna pena e ca
stich: com tingue titol de justicia: p̄
que conegue q̄ yo no vull fer tot lo
mal que podia: lo contēt que portē
totes les armes offensiues e defensi
ues en mig de aqlla praderia: e ells
mateixs les hi portē no tots justat
mas de .c. en cent e los caualls ven
dran apres: e axi vull ques faça. Lo
embaixador pres licēcia del capita:
e torna sen e feu complir tot lo que
Tirant hauria manat. Com totes
les armes foren posades: lo capita
les feu totes pujar al camp: e apres
tots los caualls Els turchs ho tē
gueren agrā gracia com nols febie
morir atots: car pensauen que enca
ra que fossen catius ab rescāt ne po
rien exir. Com no tinguerē armes
lo capita los feu venir al peu dela
r. ii.

montanya aquells feu bat amensar en gran abundancia e la sua gent o peu los guardanè: e Tirant deual la hon ella erè: e ps tots os duchs comtes e cauallers crestians: e feu los pujar ab ell alt en lo camp e feu los posar d'una gran tenda e aqueren molt ben servits de tot lo que necessari haviem p ala humanal vida. Si be no era placent amolts cō lo capita los fehia tanta honoz cō ells no meritassen be ni honoz per esser venguts en ajuda dels mozos contra crestians. E la gent de Tirant los ho debien danant. E ells coneixent lo gran defalt que fet haviem fessauen de menjar. E en aquella forma tingue Tirant los psoners fins que les naus foren vengudes. E lo capita no dixaua partir prop del al mozo Abdalla: p les bones e discretes rahons que li debia via que tots los duchs: e grans senyors se leuauen o dinar preguarè al capita ses venir alli lo grā philozoph Abdalla. Com son vengut Tirant lo preguia que digues alguna bōa cosa q profitsa patota. E o poze yo res dir q stigua atribulat dix lo mozo fins hauer hi gens pesat: sen me gracia dar me spay fins adema: e yo esta nit hi pēlare perq pugua milloz contentar les senyories vostres. Dix lo duch de Pera. Idi nos pot fer lo que dius. Ara q som be dinats hauer mester vna poca collacio. Tirant feu portar vn drap o raç en mig de vna praderia en un banch en que lo mozo stigues de pe: e Tirant fehia tenir entorn de ella bona guarda de gent de canall e de peu. Com Abdallaven q

nos podia scusar dir. E nix lo senyor capita mo mana dar lie vn consell lo qual calu de vosaltres lo pora pendre per asi. E pujat lo mozo sobre lo bāch feu pncipi a tal par.

Capitol. cxliii.

Lo consell que abdalla salomo dona a Tirant capita.

Eu es grā deu es grā deu es sobre totes coses: e aquell deu esser amar e temut sens ne gūa erroz ni fictio. E

gregi capita e caualler iuegible not admires de mi com tingua senyal de crestia: q es dos bons quates de vosaltres: car mon pare son mozo e la mia mare son ola generacio vostra. E de aquesta part me ve a marvos. Magnaniz capita ja veig que ala si la seuen infidelitat e liberalitat venç auaricia: e la humili / tar ala supbia: hoy fo loch acartat e sperança adeesperacio. E sots lo mal de virtut trencada es la pseuerança de falsia: e dura obstinacio ois contrastants ata intencio. Im moztal batalla es entre enueja e gloria e entre maldat e virtut. E mgo gracies siē fetes enaquell qui es senyor de virtut: e Ik ey de gloria: que apre sent venguda la part o tot mala. La part totalment bona ha triumphat ja sia sonint vejā lo contrari. Eras ven quā lalta dela majestat imperial cōfusa tota enueja cobzara les honors de q era despossehit. E los peccadoz: o contrastatoz vehet

ho se dolran: e ab tra cruel mostra
 ran la intrileca furor ab strenyiment
 de llurs dents per magrea de vice /
 ral corrompiment. E tu capita va
 lèrissim e poderosmes clar e resplà
 dent e reposat que en lo passat teps
 tots los altres stats no fō en la im
 perial cadira feras tozmar lalt. Em
 pador: gitas tots nuuols d' tristoz
 e de pluja de lagremes e esclaritas
 tota la grecia. E subjugat ab la tua
 gran virtut la nostra partida de len
 gua mozisca. Don seras meretre /
 dor de portar corona de stelles: car
 per tu sera restituida al imperi la
 pau que li era tolta: e als pobles lo
 d'ijar repos: per hon de tu sera ma
 nifest al mō lo teu notori enginy: se
 gons has fet en lo passat e tat mes
 en lo present. Lō quant de major la
 hoz es justament e temprada regir
 vn regne que guāyar e aconseguir
 lo benaumenturadament. Certes ara
 es temps que culles e replegues en
 temps totea les virtuoles forces d'
 ton coratge: e quet prepares a grās
 e infinits negocis si en tu ha res de
 real costum. Tots tos passats tre
 balls son no res: si leixes los molts
 que encara te resten apaliar. La tua
 gran gloria requer en ton esser d'ar
 turer la tua ma: ja hauem vist cō
 altament: gloriosa has batallat cō
 tra la fortuna aduersa e coneixes te
 vençedor. Mas guardat que sonet
 la fortuna encara que sia venguda re
 torna pus mās en son l'guart: e p'
 suau quasi resplandent ab elm o cu
 berra de aurada. Tu has venguda
 la aduersa guardat ara: car la prof
 pa torna aencōtre d' guerra. Quer
 ra null teps no procebeix de amor

ne hoy no procebeix de amor ne d'
 caritat. Amor procebeix dela glo
 ria del cor mūdanal e eternal: e not
 penles que perço com ha mudat /
 armes te sia benigne ne pus flach.
 Ans te sera be mester quet abilles
 de nouelles armes. E not pēses ha
 ner menys afer perço com lo ene /
 mich es pus blan e pus suau. Ans
 sies cert q' la guerra es pus engano
 sa com la crehensa es ab legots: o
 ab assabilitats cōbatuda en lo stret
 dela fortuna aduersa. Quem vist cō
 altament te est portat en vtil dela co
 sa publica. Ara venrez com te com
 portaras en la plenitut dela fortuna
 prospera: car molts en tribulaciōs
 e lochs strets han resistit sens causa
 E molts qui sozen en llurs aduersi
 tats forts sozen per la fortuna prof
 pera enderrocats. Anibal son ven
 gedor en la batalla de canuas: aps
 que aque exuernat en capua ab mē
 jara d'licats d'litats en dormir repo
 sant en banyes placentes: p' ogi e luxu
 ria son vengut en la batalla p' mar
 cell. E axi la azdor del gel del Riu
 d' crebia hon primer hantia aguda
 victoria en Lōbardia: son apagua
 da en capua per la calor d'ls banyes
 e altres delits. E souint es la pau p'
 perillosa que la guerra: car amolts
 virtuolos ha nogut no hauent ad
 uersari contra lo q' la virtut agues
 exercici. La qual se es p' ogi e repos
 amaguada e aveguades del tot p'
 duda: o aslaquida p' tal cō en loch
 del aduersari per lo qual la virtut se
 mostrara e se's forçara en successita
 delicaments: e a veritat no pot esier
 guerra pus greu que es ab los pro
 pīs costums e coratge: car lauors
 r.iii,

hi pot hauer menys treues puz la
 guerra es tota dins lo mur : ço es
 dins lom mateix: e aqsta guerra fla
 qua de batailles acostuant: la qual
 venint ab matell de pau ha major
 gosar que quant ve ab bacinets ar
 mada. Eleixant molts exemples d
 genta: pau e trāquilat amāla los
 romāns: no amanlats ni trencats
 james p batalla e vençedors de to
 res gēts. E segons algus han scrit
 los delits de luxuria vençents los
 romans per veure Cipio hom re
 duxat altamēt bo per tot lo senat
 de roma: com de ion poder veda
 ua la destructio de Cartayna: ja sia
 contra la cort del molt saurvell La
 to hovedana Cipio segōs diu Flo
 rus: que perduda los romans la
 temoz de Cartayna llur enemigua
 La ciutat de roma no començās
 dōar se aolits e arepos: e deu aguel
 volgut qd consell de Cipio fos stat
 seguit: car milloz fora fos restada
 guerra dls romans ab les enem
 ichs: e ab Cartayna q ab llurs pro
 pīs vicis e delits: car certament en
 milloz stament foren stats los fets
 de roma: e segōs yo crech hauria
 agudes menys batailles e pus cōti
 nues victories. E sim demanes p q
 aqo com pens molta sien e serā als
 qls par ja tēps de repos. Dux deu
 te ha portat apzospitat d fortua: sa
 pies los eē de aduersa intēcio aella
 E dich atu e atots los grans seny
 ors vna deu eē la fi dela vida d tre
 ball: e tostēps deuen esser en guerra
 de enemich vesible e inuesible. E ve
 ges mes auant quāt discorde yo d
 comūa opinio car dich q dāgi anāt
 ltras doble treball mes que en lo

passat e ten alegraras same no tes
 stat mester leuar te ab tāt sforz e lo
 animo deu en tu sobre pujar li ma
 tex: car vègut est als sobirans com
 batimēts: e axi entengua tot lo mō
 gum e quant gran est stat en calcia
 fortua ço es prosa o aduersa: e no
 tu solament mas aqls qui segueixē
 tos consells. Tu has lenyoz vell e
 antich lo qual la fortua hauria lan
 çat per terra. Lo qual forçāt la for
 tuna la portat en molts cayments
 ala altea d l stamēt hūanal: mostra
 li p quins gra es pujat en aqsta tri
 umphāt d victoria e ab quin saber
 si de refermar: ja nos deu sforçar d
 pujar mes alt: sino en cobrar lo q
 te perdut: car deu se tenir p content
 dela dignitat que deu la polat e del
 ceptre hereditari qui li es d gūt per
 deute de sanch mes q per la propia
 virtut: car la senyoria no fa lome
 mas dscobrel: e les honors no mu
 den les costumes nil coratge: mas
 mostre ho. E amonestal que sapia
 esser senyoz: car lo primer es p me
 rits. Lo segon p fortua: mostra li q
 bonze deu e ame la terra: serue just
 cia ses la qual lo regne jatlesia rich
 o opulent nos pot cōseruar. Apre
 gua q negu acte violent no pot eler
 de lingua durada. E millor e mes
 segur es al princep esser amat q te /
 mut. Acostum no desijar sino bōa
 anima bon seny e bona pēsa: e que
 no iper sino bona fama: e no temia
 sino desonor. Dēse coz pus alt es
 p clarament esvist e menys le pot
 amaguar lo que fa. E com major
 poder te menys te licēcia de abusar
 ne. Sapia lo princep no deure mes
 dferir de poble p abit q p costumes

E studie partir se de totes strems /
tats per equal spay seguit la virtut
ficiada en mig. Sesse en ell prodi
gualitat e luy se de auaricia: car la
primera consuma les riqueses. La
segona la gloria e lahor. Sia con
seruador e amador de la fama pro
pia e mea de la honora. E sia auar o
temps guardant nol perda. Sia
larch de moneda: e tostets tinguia
en lo cor la resposta del sau Empe
rador animosa dient. No voler lo
or mas voler senyorejar aquil pose
heix. Mes val reir los vasalls richs
q no lo fisch. E sapia que lo princep
de rich regne no pot esser pobre. E
sia en recozt deles calamitats mis
ries e treballs que la mesquina ter
ra sua ha sofert en aquest temps pas
passat: e lauors se repote benauentu
rat que ha complit son vot. Justifi
cat princep sera aquell com les mi
series en la terra meles p crimes dal
tres naura lanchades o de partides
per la virtut propia e haura resti
tuhits los dans e reparats los en
derocaments e fermada pau: e op
pressia tota tirania e tornada liber
tat en la terra: poses en lo cor ama
los que senyoreja: car amant crex
lo amor. E no pot esser regne mes
perillos o incert que senyorejar als
qui no volen. James no fixqua del
cor al princep la real doctrina de
Salusti: dient que gent darmes ni
tresors no son defensio del regne:
mas los amichs tals: empero que
no sien ha amor forçat per armes
ne aguts per diners: mas per ben
fets meritis e se. E segueix se que lo
princep deu viure ab los seus ab co

cordia: car con cordia fa crexer e au
mentar les coses poques. E per dis
cordia se perden es destroexen les
grans. De que tenim exemple de
march agripia treballa molt per
la dita concordia: per la qual sera a
cascu jerma o companyo amich e
bon senyor. E apres deu e veritat
sia li la p^{ra} cara cosa amistat: e lom
que vna veguada haura fet digne
de la amistat nol lanche de negun co
sell. E seguint lo consell de Seneca
totes les coses acorò ab aquell que
sapia esser son amich. Mas prime
rament acorde del amich que pu
gua fiar de ell. Mas no de molts
studiar que sapia conixer lo amich
del lagorer: o suau enemich plaent
li verdaeres lahors estimols: o
peccions de virtuts. Auorresca le
gors axi com abert. No sia lauger
enpendre amistat mas pus tart del
que les haura preles les detx. E si
possible es no les detx james. E si
les ha deixar nou faga prestament
fino ab discrecio poch apoch. Axí
com diu lo prouerbi del cusa. E no
squises la mistat antigua per ferm
que legons que ell es amich dels al
tres. Axí los altres li leran amichs
nes senya esser amat o algu que ell
no ame segons sol esser error dels
grans senyors. E deu guardar que
les voluntats de cascuns son molt
libertes: e no comporten jou daltri
en qui axi mateix nol coneixen. A
mor no pot esser james forçada si
no per amor: e per aquella es força
da: puix la conegua en laltre. No
haja presumpcio alguna de mal en
lo amich antich. E no cregua im

c. llii.

proutdament : o sens causa a algu
gire de si iospites no pare la orel
ha acusadors: o amalmescladors
daltres: e li hi persevera ab pertina
cia repzengals ne encara los ponet
ca sino sen letxen. Paraula es del
Emperador que lo princep que los
deladors o malmescladors no ca
stigua agi mateix irrita. Lo gran
Alexandre jatsesia joue e molt po
deros senyor menysprea vn acusa
dor ab molt gran e bona fama e fi
anea segui lin be segons deua. Loz
stant ell malalt degues pendre per
medecina vn abeuratge adl apard
lat per Phelip metge seu: rebe les
letres de permíio en les quals la
monestana que Phelip metge cor
rumpit ab molts diners per dar,
hi enemich seu li hauia promes q
faria morir. Així que guardas los
aguayts e son mortal abeuratge:
Les quals letres legi Alexandre
e ceta e dissimulant calla fins que en
trat lo metge e ell hauent begut la
beuratge: lauors gira los holls al
metge e donali les letres dela acu
sacio: po sebia tart e inutilmet si ve
ra fos: mas prou les hi dona prest
e be pux la acusacio era falsa: meys
prea altament los mals parlants e
almenys per callament los repren
gueren e mostraren hauer mentit:
recozdant li lo que lo Emperador
Octavia scrit a Liberti dient que
nos deua enfellonir que algun /
parlas mal de ell: car prou era que
negu no li pogues mal fer. En al
tra manera mesauantatge hancra
lom que deu. Al qual jatsia nos
putxa acostar injuria ni offensa: em

pero sonint lo ensagen les gentes d
injuriar de paula 22 onchs lo prin
cep enprengua o exercecha la pen
sa e les orelles en ago en que no so
lament es loada la paciencia del dit
gran Emperador: mas de Pompeu
gran e solenne ciutada de Roma:
e di lley de Partchia: e d Pl
sistrat tiran d Arenes. Nos agreu
ge lo princep si alguns inquiren la
ber los secrets: mas ell no cur saber
secrets daltre: car d valeros cor pro
cebeix no curar de tals coles. E lo
contrari es en cascu: car poca confi
anca mes auat faga lo princep que
sia tal com volria esser reputat per
les gentes. E lauors no voltra que
los seus actes ni secrets sien ama /
guats. Ne mes se guardara quen
veja ion amic h que son enemich
ni curara mes la dliberacio en con
sell quel testimoni dels q mal li vo
len. E ab tal confiança seu portar
Lipio les spies dels Cartagineses
per la ost dels Romans: e ab lem
blant magnimitat Julius cesar
solta dominici pres vn gran caual
ler de Pompeu enemich seu feren
lo fugitiu menysprea e no sen cura
que labia molts secrets seus. Enca
ra com vna veguada agues trobat
scriptures hon eren los secrets de
los enemichs cremals e novo que
quels legissen. E no pens lo princep
que solament ala ventura li sia po
sat en son titol sezanissim o molt /
clar: mas per tal que en lo seu anio
proisme adu e p^o alt que totes va
nes passions no puxa pujar negu
muol de dolor ne algun ploz d tri
storne negun gel de remorne fum

algu de mala desiga terrenals **S**a
pia que ira en princep es fort leja co
sa e nomenar solament crueltat en
princep es cosa illicita e peccant. **E**
tant pijor com ha sots li mes ma
neres de moure que altri. **E** senta
esser veritat ço que dix **Seneca** en
la segona tragedia tot regne es /
sots major regne: e axi leuada tota
ira e temoz se retra comu a los sots
mesos: e tot aço que en ells ordena
na es per asimateix en si dela ma d
son superior ço es deu. **S**uperbia
ni enveja no haja que no son vicis
de princep mas de gent comuna.
Quina raho ha lo princep en ha
uer superbia al qual deu ha fet tant
de be: e es deuor de tants grans /
dons adu tot poderos creador seu
E coz pot hauer enveja lo qui no
veu sobre si negu: e veu si mateix so
bre tots. **E**ntengua lo princep que
veritat li deu esser fundada de tota
fe. **A**qui diu falsies se deu que nol
creu hom de les veritats: e grans
veritats se ajusten ab poca falsia axi
desija que hom lo cregua prengua
en cascu parlar tostemps veritat:
e axi acostumant la lengua que no
sapia mentir: car no pot esser p^r ab
sorda cosa ne mes perillosa que pri
ncep metedor sots lo qual la cosa pu
blica de son regne incerta e tremo
losa per les falsies haura anacillar.
Molt deu esser stable e ferma la pa
raula de aquell: en lo qual es funda
da la sperança e seguretat de tants
pobles: e james no deu mentir als
altres aquel al qual es mestier si fer
se pot que negu nol menta: e pque
seria legoter lo qui no deu auer te /

moz ni deu sperar hauer res d'altri
Les quals dues coses me pare pro
pijs agullons de lagoteria. **Q**uart
se encara que no lohe si mateix la
hoz perfets la deu mostrar e no de
paraula. **N**o menace anegu nis en
felonesca: car no sta be al princep q
sol ab lesquart pot spantar: e stant
reposat se pot venjar: hoc encara p
donant pot castigar. **E**s la mes no
ble venjança que esser puxa quart a
ali mateix de alegrar se massa. **E** so
bre manera guardat les ocupacions
immortals del regimēt de son reg
ne. **N**e tan poch nos deu entrestir
si gnarda les grans honors: e la di
uinal magnificencia q ha en si nos
negue anegu: car deu la fet nei er
no per ali solament mas per ala co
sa publica: e sapia que tota hoza fa
sots fets quant ajuda a los sotsme
sos. **T**empre la rigor dela justicia
ab egualtat: e la crueltat sia mescla
da ab clemencia: en la prudencia sia
alegria: en la celeritat madurea: en
la seguretat auisamēt: en la tempza
ga baja plaer: en la laugieria actoz
tat: en lo menjar nodrimēt: en los
comits tempzança: e lo parlar sua
uitat: en la reprençio caritat: en lo
cosell fer: en jubi libertat: en riure tar
ditat: en lo seure mœra: en lo anar
granitat: baja sperons en remune
rar: fre en punir: tira a son enemich
ab cara alegre: e son ciutada sia me
reix ab trista. **E** p exēple del grā pri
ncep los delictes de los sotsmesos li
sien axi cō nafres propies q nos po
de guarir sino sō tocads o curades
E segons diu **Titus** litiua deu los
punir ab gemechs e lagremes axi

com tallas les lues entramenes: e
poies al cor quel princep deu esser
del tot semblat a deu per misericor
dia e que del tot erraren los philo
zophs que omanarè misericordia
Magnimitat es propia virtut
deles princeps: sens la qual no son
dignes de hauer regne ne nom de
rey. E si abūanitat natura es domi
e no virtut sino la aines es cosa no
acostumada que vici: mes pertany
humanitat a princep o a Rey que
a altri: e perço com mes sobrepuja
los altres ell q̄ te entre los altres ho
mens lo primer loch: deu hauer ca
stedat lo princep la qual es bellea en
tots los homens: mas en princep
ha singularitat o bellea. Res no es
mes bell q̄ princep cast: ne mes leig
que princep luxurios. Gracitut que
es memoria de seruis e de beneficis
sole hauer los bruts animals: es leja
cosa si fall als homens es ornamēt
e bellea e als priceps ajuda. Ingrat
titut sol corrompre los nris e for
ça del regne: per tal car cascu ha per
ea o servir al qui oblidè los serueys
e omplir la pregonea sens fons del
ingrat coratge de dons que pereixē
Ala si confes lo princep que es ple
de honor carregosa e de carrech /
honzat: e lo q̄ ansera franch e liure
sapia desque es fet princep ha presa
squitut treballosa sollicita e honesta
sots la qual sta la libertat dela cosa
publica: e de allí auant ha viure per
exemple esser als altres: car p exem
ple dels Reys e dels princeps se re
geixen los regnes: e les corades del
poble solen exir de les costumes dls
senyors e regidors. Lo princep no
deu voler res propi aq̄ sino lo cep /

tre e la corona e ço q̄ de aquells es.
E perço hi es la ialut o tots los le
sotmesos gloriosa mas difícil e de
molts caps semblants ala serp de
Ercules: ala qual naxiè molts caps
per hu tallat. Daja lo princep agu
dea deguda ab enginy e vergonya
deguda ala edat e virtut a son linat
ge e a son real statmēt. Lingua ma
jestat pertanyet menyspreu po:pra
e pedres precioses e delits sent bur
la de totes les coses que passen e su
gen. Solamēt guart altament les
coses eternalis e de aquelles se admi
re: haja per real exercici armes e ca
ualls e los arreus de son palau: e
pau e guerra en totes coses segues /
ca. En son regnar les arts e mane
res dels Reys omās que son sgar ma
nera en la pau: pdonar als sotme
sos: e guastar e aflquir als supblo
sos. Ala si sapia la present esser tau
lel de gran perill e treball. No deu
seure ajoch o aplaer ni repos peos
He a vil delit ne altre donat p den
als homens: sino q̄ ab poch e breu
merit se obze cami ala eternal glo
ria e fama perpetnal. E axi altra ve
guada mostres avinēt apendre ab
gran voler lija e hoja los nobles
fets dels antichs. E sta sollicit e ser
uent demanador no de bens rēpo
rals: mas dels exēples dels antichs
e princeps illustres. Daja continua
ment en memoria ço que aq̄ll prin
cep magnanim lo darrer princep
Africa destruydor dels ciutats e
nemigues feu e serua en lo la ost so
bre çamora: en apres son exēple de
militar disciplina a molts Reys omās
priceps q̄ axi com aq̄ll gita dela ost
totes maneres de delits e dauol /

lucuria:e dos milia anols fembres
Aci lo teu princep lãge de totes les
 sues ciutats tots instruments de lu
 xuria e corregisca les costumes de
 les gentes que per gran plaer se son
 afoillades: e lens aço no haja spera
 ça no solament de victoria mas de
 ialut. E aço p exemple haja del dit
 princep e daltres coles per les quals
 le faça acabar e perfet E tats noms
 de homens inignes per virtut coz
 trobara eiser stats sancts: ne sapia
 esser donats aell p mestres de la vi
 da e per endregadozs seus a gloria.
 E souint se deu que los nobles co
 rarges tant los engenen exẽples cõ
 dona: e tant paraules e statues po
 sades en recordacio dels antichs.
 Quã plaer es com hom pot egua
 lar simateix als antichs qui son lo
 ars: e bella enueja es al qui se stima
 de virtut: e non fretura perde tẽps
 en enquerir daltres antichs: car ex
 emple singular es que negu qui no
 stima la honoz ne ha temoz de ver
 gonya no pot obrar ne viure virtu
 osament. Moltes voltes voler emi
 tar als bõs de entenimẽt e d engyn
 es stat profitos axi com voler se lu
 nyar de mal ja deu esser reputat bo
 quis studia en fer bondats Moltes
 coles he dites mas averitat poqs
 son atesa la magnitut dels hoynts
 E mes son encara lescoles quey re
 sten adir. E tu molt egregi capita
 qui sents e saps que totes les coles
 stan acarrech sobre los te⁹ muscles
 Empero ala grã amor noy es res
 dificil o greu sino esser no amat. A
 ço no pots dir tu que p les tues in
 finides virtuts te fas amar atot lo
 mon: e los teus jupis e consells /

conseruen lo amor de aquells /
 quit seruetxen e no son mesaccepte
 Lhiron ha Anxilles. Repalomí
 nus a Enea: ne Philoteges a Her
 cules: ne Liliu a Cipio africa que
 tu est al teu Emperadoz. Donchs
 dona cõpliment al que be haspici
 plat: car la caritat porta tot treball
 e amor vès totes coles: e axi mateix
 qui vol part dela honoz e gloria ra
 ho es que porte la part dels pensa
 ments e carrechs. Les coles grans
 acostar han: lo oz se cauia del pgon
 dela terra: les species se porten o lu
 ny: lo engens se cull de arbres q suen
 en sabea: encidonia se peixquen les
 mucites: lo vozi sea en India: e les
 perles en la mar oceana ab gran di
 ficultat se han totes les coles grãs
 e precioses. E la virtut que entre to
 tes coles es molt preciosa nos ob
 te laugerament. Dona fama es p⁹
 resplendent que oz la qual ab gran
 studi se denega: e ab gran diligencia
 se guarda es iuste. La rosa sta entre
 les spines: la virtut entre les dificul
 tats: e entre les cures solícites sta la
 gloria En lo collir d la rosa sofir lo
 dit afany e perill: en la virtut e glo
 ria lo coratge del hom. Donchs
 tu siny lo teu coratge ab principis
 gloriosos: car com pensaras ha /
 uer acabat: lauozs comencaras: ex
 ercital ab bones cures del Prin /
 cep: e dela cosa publica. E exercitat
 ab aquelles fara deça pus benauetu
 radament: tots fets. E la ania aps
 que sera partida del seu cozs mes /
 laugerament volara e millors ales
 eternals cadires. Segons opinio
 de Licerio: nos ho sabẽ. Aden co
 mã honoz dela tua senyoria e nrã.

Capitol.cxlviij.

Com los grans senyors del càp de Tirant recaptarè gracia p Abdalla del capita.

Qts los grans seny ora q allí eren veient que tan be havia parlat: e tãt cõsells bõs los havia dats. Car cascu lo podia pendre per ali de viaci et se leuarè e supplicaren al capita que volgues fer alguna gracia al discret mozo. E lo capita qui tenia lo animo tan valeros responèt dix. Nos seyors e majors de mi amol ta merçe aure ales senyories vrès: quem digau quina gracia volreu q li faga q yo sere molt content obey vos. E ells li regraciaren molt la sua graciola offerta. E tots pèsarè e agueren per conclusio que lo major do que podia esser era libertat: e demanaren li lo mozo Abdalla ab vn fill que tenia pres ab ell: e Tirant son molt content per amor d tanta grans senyors qui loy demanauen: e per contemplacio de ells li daua libertat: e. xx. daltres p amor d ell Lo cidi adalla lãgas als seº peº per voler los hi besar: mas lo valeros nou volgue soferir ans los dõa son comiat e tornarè sen al seu càp. Apres dos dies vengueren les naº ab moltes virtualles: e apres q agueren descarregat lo que portauè. Lo capita ague lon acort ab los seny / ors e deliberaren que tots los presoners posassen en les naus e quels portassen al Emperador: e açí son fet. E foren comanats al gran Lo

nestable per llur capita e partiren p anar al port: e com los recullien en les galeres feren los despullar per veure que portauen. Etrobarè entre joyes e diners lo que haviè guanyat en la guerra hi de sou palars clxxx. milia ducats: car presoner hi havia que entre joyes e diers valia lo que portaua. x. milia ducats. E trameterè tots los diners al capita e aquell prestamèt los seu repartir entre tots los del camp. Lo Lonestable sen donar vela e ab prosper vent en breus dies arribarè al port d Constantinoble. Lo Empador e totes les dames stauen ales finestres mirat entrar les fustes. Lo conestable feu traure los presoners e portals al palau. Lo Lonestable puja alt hon era lo Emperador feu li reuerencia e besa li la ma e lo peu: e dites les recomandacions de part del capita li pñenta de part sua tots los pñoners. Lo magnaniz senyor los rebe ab grandissima alegria tenint molt gran contentacio del capita: e posats en bona guarda. Lo Emperador feu entrar lo Lonestable dins la sua cambra hon era la Empadriu e la Princesa: e demanali del stat del camp: e los seus cauallers com se regien. E lo seu capita en quin esser era posat ni com se regia ab tota la gent. Lo Lonestable ab gran modestia feu resposta de semblant stil.

Capitol.cxlv.

Com lo Lonestable informa al Emperador del stat del camp.

Do consent la veritat
esser caillada prosper
Emperador: e mo se
nyoz natural dels sin
gulars actes e de mol
ta virtut: que ha obrats e obra cal
can dia lo vostre valeros capita: en
cara que ab paules sobre posades
ver semblant de error hagen posat
en la majestat vostra per iguart de
confusio de alguns mal dients: vo
lent posar en les gets enganosa cre
hença. E per ques mostre lover de
tals coses recitare ala altesa vostra
que per causa de algunes contradi
cions sobre lo camp vegut e descō
fit dels turchs. Lo Marq̃s de sanct
Jordi ab son jerma lo duch d'Pe
ra: e tots los altres avolatats si pē
la seguir fort jornada: casi p hauer
fet la majestat vostra capita nouell
e per los guayns per nosaltres ha
ner fets: e p ells hauer nos liberats
de tant d mal qui aparellat nos sta
ua: hauer ells scampada la sanch
e meses en perill les psones e les vi
des. Enosaltres nos ne portā la dī
ferra Empero Tirant com acapī
ta virtuos pacifica tot lo cāp: e vol
gue q la despulla fos nostra. Dich
senyor a vostra altesa ab tota veri
tat que tenu lo mes singular capita
que en lo mon sia stat ni crech sera
E no pensa la majestat vostra que
Alexandre Eipio ni Anibal fossen
tan discrets sauis ne ab tan sforçat
animo ni tals cauallers coz aqst es
Mes sap dela guerra q quants ho
mēs yo haja vists ne hoyts nome
nar. Com tots nos pensam esser p
duts: lauozs som vègedors. Lo tre
ball seu es cosa de gran admiracio

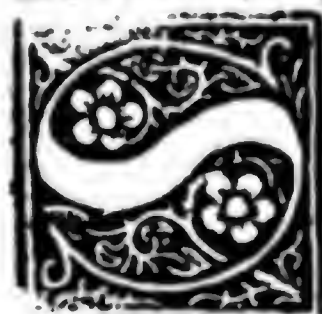
Dix lo Empador quina es la sua
pratica. Dix lo Conestable La ma
jestat vostra lo trobara lo mes sol
cit home dī mon. Amador e guar
dador del be puplich. Emperador
dels delemperats: adjudador dels
malalts: senyor si negu es nafrat a
la sua tenda los fa portar: e fals ser
uir axi coz si era lo cors de vn lk ey
de viandes e de medecines en gran
abundancia. E los metges no sen
parteixen: e yo pens que si nostre se
nyor lite afer be sol aquesta virtut
hi basta. Digau me Conestable dix
lo Emperador quin recapte dona
en lo camp e ala gent darmes quin
ordels te. Senyor dix lo Conesta
ble vous ho dire. Primeramet cō
ve de mati ell fa ensellar. ii. milia ro
gins segons aquí toca la tanda. Ca
ualquen los mil tots armats com
si hauen entrar dins en batalla. E
e ab aquests van mil homēs apen
e axi van p tot lo camp guardejāt
dins e defora e ago los dura fins a
mīg dia. Los altres mil caualquē
fins ala nit Aqlls qui descualquen
pensau quels deixa desarmar ni los
rogis dī ensellar: ans tot lo dia han
stat armats: perço que si algū cara
los sobre venia aquella gent fos p
prestament acauall que tots los al
tres. E coz ve la nit dobla la guay
ta: caualqn. ii. milia lāges: e. ii. m. ho
mēs apen. E los altres. ii. milia stā
armats e los caualls ensellats. E
coz ve ala hora de mija nit van sen
allar instācia e losaltres caualquen
E pensan senyor quel vostre capita
en tota la nit ell dorma sino inces
santment va e sta ab la gēt darmes
burlāt ades ab vns: ades ab altres

En tota la nit tan gran com es ja
mes lo veureu dormir ni repolar.
E moltes voltes yo loy dich q̄ va
ja adormir e yo restare allí en loch
seu nou vol per res consentir. E cō
ve que es dia clar quel sol es exit fa
tocar amilla venen tots aquells se
nyors que hoyr la volen. E pensau
q̄ sia home molt sermonios no se
nyor: sino que pendria ami o algū
altre per lo braç e fa posar tots los
magnats primers hi ell posas en
vn sàco d'la tenda e axi hou la mis
sa ab molta d' honoz que atots los
senyors fa. E com la missa es dita:
posen se tots en consell: e aqui sabē
si fallen virtualles al cāp: o no decōri
nēt fa prouehir atotes les coies ne
cessaries. En lo consell no si pla dal
tra cosa sino del stat d' l cāp. Lauors
lo capita va sen ala sua tenda o ala
primern q̄ troba e damūt vn bāch
o en terra sobre vna cobzi atzēbla
se posara adormir costēps armat e
dormira. ii. o. iii. hores al mes: e cō
se leua toquen les trōpetes e lauors
tots los magnats venen adinar: e
tots son seruits maruellosamēt de
moltes viandes e bones: e james se
seu en taula fins que han menjat la
primera vianda: yo stich admirat
que li basta atants menjadors coz
te apassades. cccc. persones dona a
menjar: e. xxx. atzēmbles que james
no fan sino anar e venir ab virtual
les capons e gallines: e de tates vo
lateries com hauer se podē. Lo seu
tball e lo poch dormir es cosa ad
mirable. Apres dinar coz han feta
collacio tenen altre consell: sia viles
castells o lochs prop de allí q̄s rin
guen per los turchs quina gēt da r

mes hia mester per couquistar los
e qn capita hi yra. E li han mester
portar bōbardes o artelleria: e psta
ment li dona recapte. Se^r dir seny
or passades. lxx. places hauem reco
brades: molt bona pratica serua lo
gran capita molt millor que no se
hien ans que ell hi fos coz lo duch
nos er a capita. Quem direu dix lo
Emperador d' s' parēts coz se cōpoz
tē en la guerra: molt be seyor dix lo
Conestable: esta nit o d' ma sera agt
Diafebus ab los grans senyors q
poza plus. Loz dix lo. Emperador
encara nia mes. Si scā maria dix
lo Conestable. Zilli ve lo duch dan
dia: e lo duch de melfi: e lo fil del
duch de calabria: e molts altres co
tes barons e cauallers que venen p
sos. La alegria augmenta en aqlla
hora molt mesq̄ no era stada. Del
vrē offici de grā Conestable dix lo
Emperador ha^r fet impedimet ne
gu. No senyor dix lo Conestable.
Ans decōtinēt quē ague dada vna
lettra d' vostra majestat me dix q̄ yo
regis d' mon offici axi en lo seu cāp
com en lo del Duch. E volia que
lo seu Conestable q̄ ell portaua sos
lochinent meu: que puixyo era pri
mer en tēps raho era q̄ fos primer
en dret. Tota aqsta guerra senyor
sta en lessors de Tirant. Lendema
Diafeb^r entra ab los presoners p
mig d' la ciutat ab moltes trōpetes
e tāborinos que portaua. Lo Em
perador e tot lo poble stauen admi
rats de tanta multitut de psoners.
Loz foren en la plaça del palau: lo
Emperador staua en vna finestra
Diafebus li feu molt gran reueren
cia humiliant se molt aell: e presta

ment puja al en la cambra e besa li la ma: apres ala Emperadriu e ala excelsa Princesa. Lo aque abraça des totes les dames torna al Emperador e dix li tot ço e quāt benedictio amor e voluntat de Tirant li presentaua. E lo clemētissim senyor ab cara molt afable lo reue. Apres li dix Diafeb^o senyor supplich ala majestat vostra me vulla posar en libertat: car be es presoner qui apsoners guarda: coz cascu o aquells cōte sobre pujar son coratge o major dignitat que noblea no es: e per ço vulla la alteſa vrā acceptar los per lo gran perill que tal comanda ab si porta: car ley es feta per aquell qui sola honra basta aconſeruar la ſua honra: Lo per los entenētavist ſera yo haja retut mon deute de ſi delitat lo q̄ ainteres de part ſeignardara juſt o injuſt acte ſe nomenara e no gracia. E perq̄ ſia viſt lo deligmeu ab la vrā concord des req̄ als notaris que mē ſia feta carta publica pquen reſte memoria en ſouenidor. La ſenyoza de gran excellēcia Princesa del impi grech. La egregia Stephaia de macedōia. E la virtuola Eliuda reposada. E la bella eloq̄ncia de Blaer o maveda. E la honeſta proſpera e benauenturada dela ſenyoza Empadriu qui es ſont o tota los ſabers virtuosos ſagen ver teſtimoni de mi: com he retut mon deute ab los presoners en ſempa. Son leuat acte e lo Emperador rebe los psoners e parla molt ab Diafeb^o demanāt li lo ſeu capitā q̄na honra los ſehia e coz los cōtractaua: Diafeb^o li recita la practica que ab ells ſeruada hauia. La

uora lo Emperador los ſeu posat dins lo palau en les mes forts torres que tenia. Com Diafeb^o vengu temps de parlar ab la Princesa a na ala ſua cābra e trobala ab totes les ſues dames. Com la Princesa lo veu leuas del ſtrado e ſeu la via ſua: Diafeb^o cuyta lo pas: e dona del genoll en la dura terra e besa li la ma e dix: aq̄ta beſada es de aq̄ll que la celſitut vostra ha cōdemnat en mēs fort preso que no ſon aq̄ta q̄ yo aſi he portata: e les donzelles acostaren ſe no li pogue res dir per dūpteq̄ no hoſſien lo q̄ diria: mas pres lo per la ma e anarenſe aſeure e vna fineſtra. Com foren aſeguts la Princesa crida Stephanā. E Diafeb^o ſeu principi a vn tal plar.

Y la mar ſe tornana tinta e la arena paper yo pens no bastaria o ſcriure lamoza la volūtatles inſinides recomendeciōs que aquell proſper e virtuos Tirant tramet ala majestat vostra: com totes les coſes ſon viſtes p la fi e aq̄lla moſtra cascu qui es: e dona premi e cōdamna ſegons les obres. E cō amor no ſia major ſon perill: ſino atenyen hi mort o gloria p pmi de caualler valeros: e no deuriē tant amar la vida quē deſcōegueſſen la mort dun tal e tan ſforçat capita cō la alteſa vrā te. Com per la libertat poch atēla de aquell jorn quell vos veu. Ik exercitare part de la vida illa minada no per los antichs cauallers de molta ſtima: ni per los presents ni encara per negunes altres. No es digna coſa negu ſia meretxe

doz de tan gran premi com es aq̃t
 òla majestat vostra: e dōa si en son
 parlar. La si de les paraules de **D**i
 asebus forē principi ala **P**rincessa q̃
 ab cara affable responnent dix. **P**er
 los me^o deligs als vostres pus ma
 nifests ab sola intencio volreu vos
 salvar. La qual es sabuda sola pōu
 e lo jubi dels homens son en les o
 bres: per les quals vos condemnē
 totes les dones de honor: pōo coz
 le q̃ coses de mal proposit resten to
 steps impfetes. **A**y lo meu jerma
Diafebus yo iere avosaltres dada
 per vida: com tingau titol de bons
 e veraders no fallint vos execucio
 de virils cavallers del q̃ sen pot dir
 per los entenents de tot lo vniuer^s
 mon: en gloria e laboz devosaltres
E les recomedacions que dieu yo
 stich admirada com tan grā catre
 gua lobze vostres spatles hauen po
 gut portar. **E**mpo yo les reb com
 de vasalla a senyor: e les mies sien
 doblades e vna mes. **E** en aq̃tes
 rahons entra lo **E**mpadoz e ven
Diafebus que tenia grans rahōs
 ab la filla dix. **P**er los ossos de mō
 pare gēril cosa es com ales donzel
 les plahē hoyr les cavalleries que
 los bons fan: e dix ala filla que trq̃s
 dela cambra per anar ala gran pla
 ça del mercat: e axi son fet: e **D**iafe
 bus acompanya lo **E**mpadoz: e a
 pres torna per acōpanyar ala **E**m
 padriu e ala **P**rincessa. **C**om forē
 al mercat veren alli vn grā cadafal
 que lo **E**mpadoz hanta fet fer qui
 era tot cubert de draps de or e de se
 da. **A**pres que totes les dames fo
 ren assegudes: feu seure tots los ma
 jors dela ciutat: e mana lo **E**mpa

doz q̃ portassen tots los presoners
 e mana que tots seguessen en terra
 axi los mozos com los crestians:
 e tots se aliguere sino lo **D**uch dan
 dia lo qual dix: yo he acostuat seu
 re en stat real e aram volem contra
 ctar coz sclau abatut cert no fare: la
 psona me poreu subjugar mas no
 faren lo coz nīl poreu subuertir al q̃
 volem. **C**om lo **E**mpadoz veu la
 questio: feu venir los ministres òla
 justicia e manals q̃ ab mans ligu
 des e pe^o lo feisen seure: e axi son fet
Com tots foren asseguts posat sci
 lenci en la gē: lo **E**mpadoz feu pu
 blicar vna sentencia qui era de te
 noz seguent.

Capitol. cxlvi.

La sentencia que lo em^o
 peradoz dona cōtra los cavallers:
 duchs: e comtes que presos eren.

Des **F**rederich per la
 diuinal gracia **E**mp
 radoz del impi grech
 de **C**onstantinoble.
Seguint la ley dels
 nostres gloriosos antecessors asi q̃
 la prosperitat imperial sia conserua
 da en son degut itament ab repos
 e benefici del imperi grech e ò tota
 la cosa publica: pō q̃ sia notori e ma
 nifest atot lo mon: coz aq̃tes mals
 cavallers e infidēlissims crestiāns ha
 jen ps sou òls infels e ab ma arma
 da en companyia de aq̃lles sien ven
 guts contra la crestiandat per exal
 çar la secta **M**asometica e p̃ destro
 yr la sc̃tā se catholica: e han fet tot
 son poder en dissipar aq̃lla. **N**o te

ment deu ne la honoz de aqst mō:
ne la perdicio dela aia. E cō ab grā
tracio e maldat sien venguts en la
mia terra per avolerme desposseir
dela mia imperial senyoria com a
mals cauallers e impiadosos e ma
layts p la sctā mare iglesia son me/
reixedors de molta pena: e de eiser
desagraduats dela art de gentilesa:
e del orde de caualleria: e sien desna
turats dela noble part don venen.
Eoz los llurs antecessors sien stats
nobles e homes virtuosos de grā
renom e fama. Eoz en ella sia mo
ta la honoz de aqst mon per la grā
maldat manifesta que han comesa.
E atinent per les coles desus dites
e moltes altres: diem notificam e
denunciam atot hom generalmēt
e no sens gran amaritut dolor e cō
passio. Empero p q aella sia castich
e als altres exēple: pronūciam e sen
tenciam donāt per traydors atots
los crestians que agi son presents.
E quella sia feta tota aquella solen
nitat que assemblants traydors coz
aqsts cōtra deu e lo mon es acostu
mada publicada la sentencia: ixque
ren. xii. cauallers tots vestits de gra
malles e caperons: e lo Empador
se vesti axi com ells: seren los leuar
de terra e pujar alt en vn cadafal: e
allí los armaren: ells desagraduarē
ab totes aquelles circūstancies que
als mals cauallers acostumē defer
segons desus en lo p̄cipi del libre
es contengut. Com lo duch Dan
dia se ven fer tal proces e de tanta
infamia per aella e als altres: e ven
res foragitat de tota honoz de ca
ualleria pres tan grā alteracio que
la fel li data e mori de cōtinēt. E

lo Emperador lo ven mort: mana
no fos soterrat en sagrat: mas que
fos lācat en mig de vn camp per q
menjassen los cans e les besties se
res. E feu los pintar en pauesos pē
jats cap auall ab la sentencia icrita
en cascu paues: e trames los per to
tes les parts de crestians. Com lo
Papa e lo Emperador de Alama
nya los veren tingueren p molt ju
stificada aquella sentencia. Eoz los
cauallers aguerē rebuda la honoz
que eren mereixedors toznaren los
en la pio. E dix lo Empador vsem
de justicia e no haja misericordia o
negu: feu portar lo scuder del duch
de Macedonia ab grossa cadena al
coll. E present tots li dona sentēcia
de mort e que fos penjat cap auall:
per la molta congoixa que li havia
feta passar. Com Diasebus ven lo
scuder e hobi la sentencia que li ha
uien dada de mort: e quel sen porta
uen per executar lo Ana prestamēt
e agenollas als peus del Empera
dor e supplical molt fos o la merge
que aquell scuder no prēgues mort
perque les males gēts no aguessen
adir que moria p hauer dit mal ol
seu capita. E lo Emperador ab bo
nes paules lo detenia perque lo exe
cutassen. Com la Princesa ven q
Diasebus no podia res acabar p
molt q supplicas: leuas del strado e
anas agenollar als pe de son pare
e ensempe ab Diaseb lo supplica
ren qls donas lo home e tan poch
hovolgue cōsentir. Tengue la Em
padriu e totes les donzelles e totes
lo supplicaren. Dix lo Emperador
qui ven james que sentencia q fos
donada p lo consell general se reno

cas james ho feu nou fare ara . La Princesa li prenia les mans p scu la de besar les. E leua li lo anell del dit que ell no ague sentiment e dixli La majestat vostra senyor no es a costuada de vlar de tanta crueltat defer morir negu ab tanta pena. A mi no cōtenten vanes paraules dix lo Emperador segons les q ell me dix: empo vos ma filla mudau li la mort atora vrā voluntat. La Princesa dona lo anell a Diaseb^o e aqll molt corrent ab vn rogi ana al mercat hon la justicia se feya: e dona al alguazir lo anell: e Diasebus pā lo home e portat sen ala posada: que ja stava en la scala p dar li la volta Partit Diasebus de la posada per anar al palau. Lo scuder cuytada / ment sen ana al monestir de sanct Francelch e feu se frate: leixa los perills del mō e posas al seruey de nostre senyor. Ledema apres dela sentencia: lo Empador feu pēdre tots los turcha q de rescāt no eren e trameslos en altres parts per vendre: go es en Elenecia: en Sicilia: en Roma: e en Ytalia. E los q no podien vendre baratauen los ab armes o caualls o virtualles lo q mester ha / uien. Laltre duch se rescata p. lxxx. milia ducats venecians. Lo fill del duch de Calabria paga. lv. milia ducats: tots los o mes se rescatare. Los q no tenien de q pagar febiē sagrāment e homenatge de be servir e lealmēt donauals armes e cauall e sou e feyals anar al cāp. Los qui nou voliē fer feyals molt be fer rar: e feyals obrar les torres dela ciutat e dins lo palau: de que sen en nobli molt tot. Lo lo Conestable

e Diaseb^o se hantiē apartir: lo Empador pres tant del seu tresor com cōegua q hauia agut del rescāt als psoners e trames lo per ells al capita. Lo dia ans q partiren. Diaseb^o tingue liment com lo Empador se son retret ell ana ala cābza ola Princesa: e la primera q troba son Srephania: e feu li de geuoll gran reuerēcia e dix. Ventu dama la mia bona sort es itada de vrā merce esser la primera ab qm lo encōtrat hau riau a molta gracia me fesseu cert de vostra beniuolença: q la mia de manda fos admesa tendriā per home de bona vatura: si la fortuna me ra tan fauorable me volguessen fer digne que pogues esser lo mes acostat seruidor: p be que yo nō sia digne ne mereixedor atesa la gran bel lea gracia e dignitat q la merce vrā polleheix. Empo amor es aqlla q eguala les volūtats: e al indigne fa digne de esser amat: com yo ame sobre totes les dames del mō. E p vos esser dama de tā bon sentiment la si ola mia demāda nom deu eē denegada. E leixau apart p vostra virtut les paraules q preniū sculant vos ab la senyora Princesa: e aqlla preneu en total defensio vostra: ser uiu vos vn poch deles mās stenēt les enuers mi en senyal de victoria perq al milloz cars nous falguen: e haureu feta bona electio. E li lo cō trari feu lo que no es psumidoz re portara la merce vostra aqlla cōfissio evergonya de poch amar e blas mada p les dones donor: e totes vos daran per pena q siau desagrada da de tota gentilesa. Puix no volem sentir la gloria q de amor se

ateny cōdamnāt vos que siat excel
lada en la ylla óls pensamets hon
negu james troba repos. E si aço
nom basta que nom vullau pendre
amerçe: yo publicare en lo studi de
caualleria ales dones e donzelles
tots les req̃stes que p̃ ma part avo
stra senyoria he fetes. E cotes vres
cruels e impiadoles respostes. En
vnapart me condānau en altra me
dau sentencia de vida: demanāt ala
merçe vostra que dauant la illustris
sima Princesa aq̃lla sia jutge qual
de vos o de mi demana mes justa
causa e dōa si en son parlar. La vir
tuosa Stephania ab cara molt a
fable responēt dix. Puix la ignozā
cia no es digna ó perdo: obriu los
hulls q̃ res nous scusa: e veureu lo q̃
les dones de honoz pronunciaran
cōtra vos: hi en molta honoz mia
E dos contraris no poden star en
sempa: per la contrarietat que ab si
porten. La qual demanda per vos
ami feta vos offen mes q̃ no⁹ fora
mester: e requet simena gran p̃ repa
rar lo païtar: majorment si lo jubi
dels entenents coneixeran en vos q̃
dieu paraules que contra la honoz
vostra criden: car veig vos tan cuy
tat depēdre vostra libertat. Aixi cō
crech en altre no pēsau: dupte he no
vingau en major error en reparar
vostres errades en coneixença dels
bōs. E portar ami a esteore la mia
gonella damunt vostre menyscapte
Perque vull que siat cert en aq̃sta
part no vull fer mirades en relaci
tar vn altre latzer cō feu Jhesu crist
Empo no vull que per aço desespe
ren dela mia poca amor: car mes
es que vos no dieu: ni porteu pēsar

car lo major be q̃us conech es igno
rancia que mostrau hauer. E volēt
Diafeb⁹ satisfier ales rahons deus
dites: vench lo cambzer del Empa
dor e dix a Diafeb⁹ que lo Empa
dor lo demanaua: e Diafebus sup
plica a Stephania q̃ allí lo volgues
esperar que ell tornaria lo mes prest
que pogues. La gētil dama respos
que era molt contenta desferar lo.
Com lo Empador veu a Diafeb⁹
dix li q̃ ell e lo Conestable rebessen
los diners dela presoners: dix Dia
febus que era cōtent. Apres p̃gua
molt al gran Conestable quel vol
gues rebre allegant ignozācia que
no sabia contar: e lo Empador los
mana que ans ól dia que partissen.
e Diafeb⁹ sen torna ala cābra e tro
ba la sua senyora q̃ stana arrapada
en fort pensament ab les lagremes
als hulls: p̃ço coz sabia que lo Em
pador nol demanaua sino per que
partis: e Diafeb⁹ qui en tal cōport
la veu star: pres la aconoxar: mo
strant que major dolor tenia ell de
la partida que no fehia ella. E stāt
en aquests consolacions: entra p̃ la
cābra la Princesa que venia dela
torre del tresor en camisa e ab falde
tes de domas blāch ab los cabells
tots scāpats per les spatles: e feyan
per la gran calor q̃ fehia. Com ella
veu a Diafeb⁹ volgue sen tornar:
mas Diafeb⁹ li fon tan prop q̃ no
lan leixa tornar. Tolou que⁹ digua
dix la Princesa de vos no mī do
res: puix vos tinch en cōpte de jer
ma. Parla Blaer ó ma vida e dix
Senyora no veu vostra alteia la ca
ra de Stephania si par que haja bu
lat al foc: car tan vermella sta la
3. fl.

sua cara coz fa la rosa d' m'ais: e yo
be crech que les mans de **Diafeb**
no han stat molt octosesstat nosal
tres alt en la torre: be la podiez nos
altres sperar que vingues hi ella se
stana agi ab la cosa q' mes ama do
loz de costat: quet vingua que si yo
tingues enamorat tan be mi juga
ria com vosaltres feu: mas so dona
exozqua que no rich res qui be vul
la. **Diafeb** senyor sabeu aqui ame
d' tot m'oz coz evull beia **Y**polit pat
ge de **L**irant: e si fos caualler enca
ra lo volria mes. Ara yo' promet
dir **Diafeb** quen la p'rimera batail
la que yom trobe ell haura tota la
honor d' caualleria. **E**stigueren bur
lant per bon spay dir la **P**rincessia:
voleu queus digua jermana **Diafeb**
com ben so mesa entorn e be mirat
per tots los catons del palau e no
veig a **L**irant lo coz me mor: car si
aquell yo podia veure la mia aia re
staria acoiolada: mas ab aquest de
sig pens que morre ans quel veja.
Empo vna cosa ma conoxta q' en
cara que cogoixa ne passe nom dol
pux ame caualler valetos cõplut de
totes virtuts: e la part que mes me
contenta es p' esser liberal: p'ço com
lo grã **C**onestable ha dit q' e molt
gran despesa. Aixi es dels senyors q'
tenen lo aio grã en despẽdre en lestat
ques meten: en aquell deuen perseue
rar: e perço com yo veyg **L**irant
que en aquesta terra no te bẽni he
retatge: no volria per res menysca
bas de la honor: yo li vull esser coz
apare e mare jermana e filla com e
namorada e muller. **E** p'ço vos lo
men jermana li portaren moltes reco
mãdaciõs e en m'ig de elles emboli

cat que negu non sapia n'ra veia m'
ja caregua doz p'q' pugua a son pla
er despẽdre: e perço deuallana yo e
Plaer de ma vida de pesar ho e po
lar ho en sachs: e com sera la hora
del sopar faren venir dela g'et v'ra e
si yo noy so **S**tephania o plaer de
ma vida vos ho daran: e direu li d'
ma part nos deire de tot lo que sia
honor sua car la honor suay o rich
p' mia: e com aq'sta haja despẽs yo
lin dare mes e no consentire que ell
ni los seus passien fretura d' res. **E**si
yo sabia que filant al torn lo podia
sostenir en la honor de tot cert ho
faria o ab sanch dela mia p'sona lo
pogues pujar en lo mes superlatiu
gran d' molt bõ grat ho faria lima
jut du: car la si d'les coses s'ouenido
res es remesa ala fortuna: e de vn be
naix p'icipi d'altre: e la mia cõdicio
tira totes les coses ala sua sabo: **E**
perço he fet yo q' lo senyor **E**mpa
dor li done titol de **C**omte: e ja ven
que dix laltre dia la vida reposada
q' ella sabia q' yo amaua a **L**irant q'
li fes gracia del titol que tenia: tots
los dies de ma vida sere en recort
de aquell mot que dix. **E**n son testa
mẽt me leixa vna tia q' yo tenia vn
Comtat quis nomera de sanct an
gel: e p'ço yo vull que **L**irant laja q's
nomene **C**õte de sanct angel: alme
nys si senten o sabẽ yo ame a **L**irant
sera gran scusacio mia diran q' ame
vn **C**õte: car la mia confiança posa
da sta en la valor. **N**oynt dir **Dia**
febus ala **P**rincessia paules de tãta
amor stigues molt admirat e dir: p'
m'õ du seyoza yo nom sent bastant
en regraciar ne satisfer a les honors
e prosperitats que la majestat v'ra fa

El títol p be q lo mereixer de títol
 sia molt e mereix molt majors co-
 ses q no son aquestes p les virtuts:
 mas ab la gracia e molta amor q
 la celsitut vostra ho ha dit ou esser
 ps en molt major stima que no es:
 car diu lo prouerbi: que no dona q
 ha: mas quiu ha acostumat: car
 yo veig q les gracies son tals segons
 don proceheixen: e lo qui avra alceia
 poza atenyer sera benaueturat. **E** p
 go vos demandé gracia que yo p
 part de aquell famos caualler vos
 bese les mans e los pe: e apres per
 tots quats som dela parétela. **N**o
 pogue mes detenir se **S**tephania
 que no parlas p la molta passio de
 amor que tenia e dix **H**om dete lo
 partir p anar men ab **D**iafeb^o sino
 vergonya. La qual vergonya proce-
 heix de menyscapte de getileia: car
 la infamia que en ma honoz faria:
 no seria de neguna stima entre los
 bons: puix ab licencia de vra altesa
 ho fes: car ab veritat enueja ma fet
 del que feu p aquell glorios mestre
 seu **E**l títol lo bo. **D**ochs yo dech
 emitar la excellencia vra que faga do-
 nacio de tot quat he a **D**iafeb^o qui
 agi p sent es. **E** leuas de alli hon sta-
 ua e entra sen dis la sua cambra e scri-
 ui vn albara e posal se en los pits: e
 torna en la cambra hon era la **P**ri-
 cessa: en aquest spay que **S**tephania
 era anada p scriure **D**iafeb^o suplica
 molt ala **P**rincessa que lay deixas
 besar: e la **P**rincessa james hi vol-
 gue cōsentir ne atorguar loy: e **D**ia-
 feb^o torna dir ala **P**rincessa. **S**eyo-
 ra puix les nostres voluntats son cō-
 traries rahonablament se ou seguit
 quen sien les obres. **E** de ago ve lo
 ques diu q quat hu no voldes nos

descozden. **A**ci ne pozia pèdre anol
 altres agrā culpa dela majestat vo-
 stra si ja o lèguatge no mudau fins
 agi vos lo stat seruidor afectat: car
 si la altesa vra me agues cōprat per
 catiu no pogueren manar mes en
 mi q ara feyen: e com anaua yo ab
 los hulla enbenats: car si cèt vides
 tingues cō non tingua sino vna to-
 tes cent les aueturara sola p fer ala
 majestat vra algun seruit per gran
 perill quey fos. **E** la celsitut vra no
 voler me contentar lo spit de liber-
 tat de vna poca de fruyta. **E**rcan-
 de agi auant altre jerma e seruidor
 quius serueisca ala despela: e no pen-
 se mes la altesa vra q james digua-
 res a **E**l títol de part vostra ni me-
 nys li portare los diners. **E** p prest
 que sia al camp pendre son comiat
 e tornare en la mia terra: empo en-
 cara vos dolzen algū dia dela mia
 absencia. **E** stat en la fi de aquestes ra-
 hors lo **E**mpador entra per la cā-
 bra: e dix a **D**iafeb^o que no desem-
 patxaua en metres apunt que ans
 del dia fossen partits. **S**enyor dix
Diafeb^o ara en aquest punt vinch
 dela posada e tots stam psts p par-
 tir. **E** lo **E**mpador lo trague dela
 cambra e portal pasejant per lo pa-
 lau aell hi al **C**onestable recordant
 los del que tenien afer. **A**y trista de
 mi dix la **P**rincessa en quat ses enfe-
 lonit **D**iafeb^o hi pès que ja no vol-
 ra fer res p mi be es mala sort mia
 que tots aquesta franceses son mig
 desesperats: tu **S**tephania pregual
 ne p amor de mi que no stigua agi
 fello: yo beu fare dix **S**tephania.
Parla plaer o ma vida e dix. **O** be-
 lou stranya senyora en teps de tan
 gran necessitat de guerra no sapian

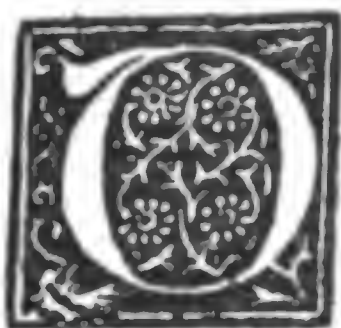
2.iii.

conferuar la amistat dels cavallers
 posen los bens e les persones en de
 fensio de vostra alteza e de tot lo im
 pert: E p vn besat vos feu tāt doyr
 quin mal es lo besat que ells en frā
 ga non fan mes mencio q̄ sis dona
 uen la ma. E si a vos volie besat ho
 deurien cōsentir: e encara sius posa
 uen les mās dauall les falces en a
 quest tēps de grā necessitat. E aps
 que siau en tranquille pau fer del vi
 ci virtut: bona dona bona dona en
 ganada anau en tēps d̄ guerra si re
 quirē armes: q̄ en tēps de pau noy
 cal balestes. En aquestes rahons
 noy era Stephanía mas la Prin
 cessia ana ala cābra hon era e pguā
 la molt quel fes venir: car yo tinch
 gran dūpte que no sen vaja ari coz
 ha dit. E si ell sen va no sera grā ad
 miracio que Tirant sen vaja per a
 mor de ell. E si aq̄ll virtuos no sen
 anaua per amor de mi: hiriē sen
 molts dels altres. E penlant nos
 guanyar pdrēz massa. E loeu fer be
 seyora dix plaer d̄ ma vida: noy tra
 metau negu sino vrā alteza hivaja
 en scula de veure lo Emperador: e
 posareu los en noues e ta p̄st li pas
 sara la fellonia. La Princessa ana p̄
 stamet hon era son pare e trobals
 en parlamēt. Com be agueren par
 lat la Princessa ps p la ma a Dia
 febre p̄gual molt no stigues enuiat
 de res. Elspos Diafebus senyora
 totes les speriencias que fer se podē
 he enlajat avrā alteza reconexet bo
 na fe. E reya vos acordarien ab mi
 apills. Soventdors p esser incerte:
 car tals coses coz aquestes mes stā
 en contentancio de vista q̄ en obra
 Ella majestat vrā na pres ari com

asent. Bere q̄ fogint per no morir
 en Roma per la aparicio torna co
 neixent son defalt mijangant voler
 daltre. De dues coses seguirí la vna
 besat o comiat. Atēla ma voluntat
 d̄ mi poreu manar just o ijust. Si
 vergonya acōieguida p̄ male actef
 fos honoz dix la Princessa: yo seria
 la mes benauenturada donzella d̄l
 mon enconsentir lo que molts desi
 gen. En cōtrari si honoz procuras
 vergonya no sereu de res. enuergo
 nyit. Com no hajau volgut sperar
 aq̄ll qui te la mia aia catiua d̄ aq̄lles
 paraules que tant vostre honoz cri
 den: besat besat. Acabant la Prin
 cessia les darreres paraules Diafe /
 bus dona dels genolls en la dura
 terra e besa li la ma. E acostas asfe
 phāia e besa la tres voltes en la bo
 ca a honoz d̄la sancta trinitat. Par
 la Stephanía e dix: puix ab ta grā
 ssoz e req̄sta vostra e per manamēt
 de ma senyora yo he besat: vull q̄
 avolūtāt mia prengau possessio de
 mi pero dela cinta amunt: e Diafe
 bus no son gens pereos: posa li de
 continent les mans als pits tocāt
 li les mamelles: e tot lo que pogue:
 e troba li lalbara. E pēsant que fos
 letra de algun altre enamorat esti /
 gue parat sens negun recort. Legiu
 lo que trobareu aqui scrit dix Ste
 phania: e no stigan alienat ne ab tā
 gran pensamēt: perço que los ente
 nents no pensen sia tolt lo ver juhi
 per lo qual vos condemnau que te
 nin causa de sospita. La excelsa Pri
 cessia pres lalbara dela ma de Dia
 febus e legi aquell lo qual era del te
 nor seguent.

Capitol. cxlvii:

**Albata que feu Stephanía de
Macedonia a Diafebus.**

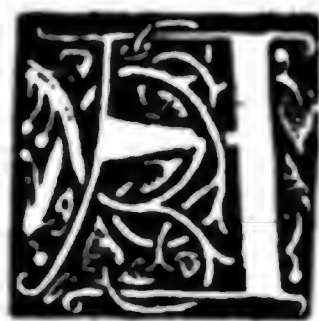
Que tots jorns nos mostra l'esperiencia quāt natura ha salutament ordenat les coses p' los gloriosos passats hauent atesa libertat o fer de mi lo que vull tēguda aquella honestat q' sol esser dada adonzelles veuram e sabram en aquest albata: com yo Stephanía de Macedonia filla del illustre princep Rubert Duch de macedonia de grat e de certa sciencia no cōstreta: ni forçada tenint deu dauant los meus hells: e los sancts auāgelis de les mies mans corporalment tocats: promet avos Diafebus de muntar ab paules de present p' nch avos per marit e senyor: e doneus mon cors liberalment sens frau ni engan negu. E port vos en cōtemplacio de matrimoni lo sobre dit ducat de macedonia ab tot los drets a ell pertanyents: mes vos porte .cx. milia ducats venecians. E mes .iii. milia marchs de argent obrat: joyes robes per la majestat del senyor Empador ab los de son sacre consell estimades. lxxxiii. milia ducats: e mes vos porte la mia persona que estime mes. E si contra res d'ago venia nim pot esser prouat vull eē en correguda p' falsa e se mētida e noz puga alegrar ni ajudar o negua ley que los nostres Emperadors passats ni presents: hoc encara los de Roma. R' enunciat en aquella ley que feu aquell glorios Empador Julius cēsar: la qual se nomena ley de mesvaler: la qual es en favor de

donzelles viudes e pubiles. E mes renuncie al dret de cavalleria no sia negu cavaller qui en camp p' mi entre: ni dona qm gōse rahōar. Ans me puguen clauar la ma ab la cerimonia entre cavallers e dones donoz acostuada. E perço que major se hi sia dada: pose lo meu propi nom sots signat ab lanch dela mia persona.

Stephanía de Macedonia.

Capitol. cxlviii.

**Com Diafebus pres comiat al
Emperador e de les dames per tor
nar al camp.**

Aquesta Stephanía no era filla de aquest duch: son pare fo glorios princep e valentissim cavallermolt rich era cosíngerma del Emperador: e no tenia sino aquesta filla: com se mori deixa li lo ducat: que com fos de xiii. anys mana en son testament q' li fos donat. La mare o aquesta resta dōa poderosa tūdoza e curadora ab lo Emperador ensemps Aquesta per hauer fills pres lo comte dalbi p' marit: e aquell intitulas duch de macedonia. Aquesta donzella ha via en aquell cars cōplits. xliii. anys. E tenint la nit que tots stauen en orde per partir Diafeb⁹ mes cōtent que dir nos podia: ala hora que la Princesa li havia assignada trames per la moneda. E com la tingue en la posada en lo spay que la gent sarmaua ell torna al palau per pendre licencia del Emperador e de totes

2. lli.

les dames en special de Stephāia
Ella qual pregua que com seria ab
sent fos en recort de ell. Ay **Diafe**
bus e senyor de mi dix **Stephania**
lo de de aquest mon tot ita en se. E
no veu vos en lo sanct euāgeli que
diu beneyts serā aquells quim veu
ran e creuran: vos me veu e uo cre
heu. Aia au a ço de mi: mes part hi
tenu que totes les plones del mō
E besant lo moltes veguades ala
ptida danāt la **Princesia**: e **Plaer**
de ma vida. Ella ptida fo: en scam
pades moltes lagremes en lēps mil
clades: car aquest es lo costum de
aquells qui bes volen. E dona dls
genolls en la dura terra besant les
mans ala **Princesia** de part d aqll
virtuos **Trant** e dela sua. Loz ell
fon al cap dela scala **Stephāia** cuy
ta deuers ell e dix li: perque^o recort
de mi: leuas vna grossa cadena de
oz q portaua al coll e dona lay. Se
nyora dix **Diafebus** tal penyora
tinch vostra: si mil hores hauia en
lo dia: cascūa hora per si seria en re
cort dela merce vostra: e torna la a
besar altra veguada e seu son camī
enuers la posada. E seu prestamēt
carregar les adzēbles: e tots puarē
acauall ales dues hores dela nit: e
parti ell hi lo **Lonestable**. Mantien
supplicat al **Emperador** les naus e
galeres portassen virtualles al cāp.
Arribats que foren ab **Trant** no
fon poch lo plaer q pres en llurven
gnda. Lo **Lonestable** ensemps ab
Diafebus donaren los diners dls
presoners al capita. E aquell seu ve
nir los cōtes qui altra veguada ha
uien repartit los diners e altres co
sas com armes e rofina. Loz tot a

ço fon fet **Diafebus** recita a **Trāt**
tor lo ques era seguir e los diners q
li portaua. **Trant** de res no ague
major consolacio com del albara q
veu scrit de ma de **Stephania**. E
lo seu noz cō era scrit ab la sua sach
Dix Diafebus: no sabeu cō ho ha
fet: ligas lo dit ab vn fil fort e lo dit
inflas e ab vna agulla pūxas lo dit
e prestamēt nixque sanch. Ara dix
Trant haurē guanyada vna sen
tencia emuers ma senyora. **Puix** a
quella galant **Stephania** lera de
part nostra: dix **Diafebus** voleu q
pelem quant oz nos ha donat: son
pelat e trobarē hi dos quitals tots
en ducats. Mes ma donat dix **Di**
afebus que sa altela nom dix coz la
mija carregua no es sino quintar e
mig. Axi es dels grās senyors dls
qui tenen lo cor valeros que donen
mes que no prometē. Beixem los
star e vejaz que si fa en lo camp. A
pres que lo grā **Lonestable** e **Dia**
febus foren partits: los turchs sta
uen molt de desesperats coz dues vol
tes eren stats desbaratats mal diēt
del mon e dela fortuna qui en tātā
dolor les hauia posats. Com tro
bassen per compte los fallien cntre
morts e plos mes d cent milia ho
mens: e tant ab aquesta ira tingue
ren consell en quina forma porien
dar mort a **Trant**: perque fon de
liberat que lo **Rey** de **Egipte** pgo
com era mort entes e en les arm es
mes destre que negu de tots los al
tres e dls moros milloz de. ii. celles
molt bon cauallador armades ala
nostrada segōs en ytalha se acostūa
fer ab los peatres e los caualls en
subertats. Agueren de accort que

ell vingués al camp dels cristians
 E trames un trompeta a Tirant
 com fô ala voça del Rey seu son seny
 al posant una touallola en una ca
 nya q portaua. E los del camp presta
 ment li respôgueren per aquell mateix
 senyal: e passaren lo per manament
 d' Tirant ab la petita barca q tenien
 d'ça. Loz son dauant lo capita dema
 na sal conduyt per al Rey d' Egipte
 e. x. ab ell: e lo capita son content d'
 torçar lo. L'edema vench lo Rey
 e Tirant ab tots los grans senyors
 lo anaren arcebir ala voça del rei
 e li feren molta honoz segons de
 Rey se ptany lo qual venia armat
 e tal se troba lo capita e tots los se
 Lo Rey portaua molt rica sobre
 uesta tota de or e de perles. E lo ca
 pita portaua la camisa sobre les ar
 mes q la senyora li haura dat. Lo
 capita feu pendre dos moros dels
 qui eren venguts ab lo Rey e feu los
 portar ala sua tenda perq mataren
 cent pells d' capons e gallines que
 tenia: e feu li aparellar molt be adi
 nar aroç e cuscus e molts altres po
 tatges que hanien aparellat ferè lo
 molt be servir ala real. E atura allí
 tot lo dia e la nit fins al edema: e mi
 ra tot lo camp e lo comport d' aquell
 Com ven tanta gènt acuall dema
 na aquella gènt perq stauen tant aca
 uall. El espos lo capita: senyor aquells
 stan allí per festejar vos. Si nos al
 tres ho aguessen fet axi dix lo Rey
 com tu fas no agueres d'put lo no
 stre camp: e perço d' sig la tua mort
 Car en gran dolor e cògoixa nos
 has posats per la gènt queus has p
 la e los qui son anats Rey en anall: q

llurs corsos no han rebut sepultu
 ra: E perço tincis atu en gran hoy
 de tot mō cor justament sens admi
 racio alguna: car no es justa cosa ni
 rahonable que yo degua amar a /
 quell quim perlequeix de hoy capi
 tal en brogit de semblant guerra:
 car de guerra null temps no proce
 hex amor perquet notifich que per
 les mies mās tens amorir de mort
 amargosa. Perço com la tua pro
 pia natura es de crueldat que do
 nes mort aquí nola mereix. E po
 den dir tots aquells aquí lo dan to
 ca: que aquest est lo mes desauentu
 rat cavaller en lo mes alt superla
 riu grau de crueldat cōfus: e abatut
 molt mes que dir nos poria. El es
 pos Tirant en stil de semblants pa
 raules. Lo meneg de vostra lègua
 me par esser molt fort: e axi deu
 passar per los mals com per los /
 bons: hoc encara per lestat dels co
 minals. E perço yo splotare la mia
 taillant spala ponint aquells q han
 seguit vostra mala secta. E novull
 ab vos contendre de paraules des
 honestes majorment stant dins la
 mia tenda. Lo Rey volgue satisfer
 e Tirant ixque fora dela tenda: e
 lo Rey sen torna al seu camp. Len
 dema ajusta cōsell de tots los grans
 senyors Reys Duchs Comtes:
 e tots los cristians: e posaren se en
 mig de vna gran praderia. Com
 tots foren ajustats lo Rey de Egi
 pte feu principi a paraules de sem
 blant stil.

Capitol. cxlix.

Com lo Rey de Egipte torna
la resposta que Cirant li havia fe-
ta als grans senyors mozos.

Segunt lo costum d'aquells q lo offici de la lengua dauant les mäs posen: yo no so de tal metall ans me plau comanar als mans los actes virils: e remetrels ala fortuna proſpera o aduerſa. Les tals coſes que los bons cauallers han acostumat fer: e resta en ells la honoz dela müdana gloriä. E perço magnanims senyors vos vull ſignificar la bona pratica que tenen los creſtians eſſer molt bona: com haja viſt nit e dia gër apeu e acauall guardat toſtèps lo camp. E per res al mon no ſeporrem eſnayar axi cõ ells han fet anos altres deſque aqſt capita es vengut ha poſat en gran orde tota la gent. **D**ix lo Gorda avostre parer quãta gër poden eſſer d peü e de cauall. Senyor yo pens dix lo Rey: que los de peü no baſtan a. xlv. milia: e los d cauall ſeran. x. milia e noy baſten encara: ells ſon poch: mas lo gran orde que ells tenen ara de preſent es molt grã: car be ſap la ſenyorä vostre e tots los que aqſi ſon coz lo **D**uch de Macedonia era capita per lo mal orde que daua: e per no entendre la guerra toſtèps era vengut e noſaltres vencedors. E ſi aqſt diable de home no fos vengut d la França ja forẽ dins los palaos de **C**õſtantinoble: e dela ſua Igleſia que cã bella es naguerẽ fet meſquita. Lo **E**mpador aguerẽ mort: la muller e la filla forẽ ſclaves: e totes les al

tres donzelles ab elles enſemps ala ſenyorä de noſaltres e ara no porẽ axi fer ſi aqſt capita viu molt. E ve nint al eſcre del que vull dir: no es poſſible noſaltres lo puguã matar o apſonar ſino en aqueſta manera com ell no vendra abatailla ab noſaltres ſino atot ſon auantatge p lo poder gran q noſaltres tenim mes que no ell. **S**i voſaltres teniu p bo yol requeris de batailla atota vltraça dela mia perſona ala ſua: ell es molt aios caualler no ſera menys no accepte la batailla. E cõ ſera aqena cõbatre: e voſaltres conetxerẽ yo haja lo millor deſau nos cõbatre q yol matare. E ſi es cars ell pogues mes d mi de vn troç luny tirẽ li ab ſetxes e muyra en tot cars del mon: ell hĩ tots quãts ab ell vendrà. **T**ots ells tingueren per bo lo que lo Rey havia dir. **F**inat lo cõſell lo Rey de Egipte ien entra en la ſua tenda: e pres ſe a ordenar vna letra. Lo Gorda tenia vn ſeruidor queſ havia criat de molt poca edat. Lo q era ſtat creſtia e natural dela ciutat d Samagoſta qui es en **L**hipre e ſon ps en mar p vna fuſta de moros e p la poca edat e discrecio que tenia ſerẽ lo tornar mozo. Aqueſt coz ſon en perfeta edat auent natural conexença eſſer millor la ley creſtiana que no la ſecta maſometica: delibera de tornar ala bona part: e poſau en execucio en aqueſta forma. Lo mozo ſe poſa molt en orde de belles armes e vn ginet molt bo: e ſeu la via del põt de pedra hon ſtaua lo ſenyor de mal vehĩ. **L**oz ſon prop del pont quaſi ab vn rir de balleſta poſa la rocha que portaua al

cap dela lança e feu senyal de seguir
E los del castell veren que no venia
fino hu tot sol respōguere al senyal
asegurāt lo. E dō lo mozo son prop
vn balester qui no havia resvist dō
segur qd sēyoz dō mal vehi havia fet
tra l'vñ passador e nafra li lo ginet
E senyozs dix lo mozo tā poca se
haura en vosaltres que sobre seguir
mateu amī o amō cauall. Despla
guell molt al senyoz de mal vehi: e
feu lo descaualcar e curarē li lo roç
E promes li qd si moria que lin da /
ria vn altre milloz. Lo mozo dix cō
venia allī per fer se crestia: e que vol
ria parlar molt ab lo gran capita: e
volia si aell era plasēt volgues esser
son padze: e que si plana ab ell lauria
ria de moltes coses qui seriē en grā
honor sua e vtil dela sua psona. Ik e
staren de acoz que lēdema tomas
allī: e que lo senyoz de mal vehi tra
metria apreguar a Tirāt vengues
allī. E lo mozo molt cōtent torna
sen al cāp: e mostra lo seu cauall al
Solda e als menescals per qd gua
rissen: e lo Solda dō manali don ve
nia e com era stat nafrat lo seu roç
Lo mozo responnent dix. Senyoz
yo any deuers lo pont per ço com
me enujaua agi: e devn gran troç lu
ny yo viu vn crestia acauall e fiu la
suavia e ell me spera: com fuy prop
de ell gram aquest passador. E yo
fermī fort dōs sperōs al ginet e acō
seguil e dencōtre lenderoqui a terra
del cauall. E prestament fuy desca
ualcat p tolre li la vida: e ell agenol
lat demanam p dō. La mia propia
natura es inclinada mes apdonar
que altra cosa: e soz restats en molt
gran amistat Am promes sobre sa
se de auisar me tot quant en lo cāp

dels crestians se fara. E que bonā
noua es stada per amī dix lo Sol
da que yo pugua saber que si fa en
lo camp dels crestiās. Prech te en
tot cars del mon tuy vules tomar
de ma: e setiras qd volran fer: si spera
ram batailla o si sen hiran dins la
ciutat de Constantinoble e ell atoz
gua tot quant li dix. Lēdema ell lo
solicita que tomas al castel per par
lar ab son amich. Com al mozo li
paregue hora de partir ell pres vn
ginet dels milloz qd Solda tenia
e feu la via dō pōt e fet son senyal ell
entra dins lo castel: e per tots fon
rebut ab molta honor. E no passa
molt spay que son aquí Tirant: e
feu molta honor al senyoz de mal
vehi e a son fill. Aps entraren dins
vna cambra hon era la senyora de
mal vehi qui stava arahons ab lo
mozo. E dō Tirant ague abraçada
la senyora feu honor al mozo. E lo
mozo li dix com venia per fer se cre
stia cognoxent ab natural raho la
veritat dela se. E supplicaua qd fos
de la merçe qd volgues acceptar
pseruidoz. E significā ala senyora
vostre com per lo consell han dter
menat que de ma o laltre vos sera
trameta vna letra de batailla. Em
pero guardau senyoz que en negū
cars del mon no accepteu la batail
la per qd no poza esser profitosa sino
en grā dan dela vrā psona e dō tota
quāts ab vos hiran. Tirāt li regra
cia molt lo bō antis e qd era molt cō
tēt de acceptar lo pseruidoz affectat
Anarē ala iglesia e allī rebe lo sanct
baptisme ab molta deuocio e vol /
gue Tirāt: e lo fill del sēyoz de mal
vehi fossen padzis e la senyora son
padzina. E posaren li nom Cipres

de paterno: com lo aguerè batejat
dix. Senyoz yo he rebut p gracia
de nostre senyoz lo sanct baptisme:
em tinch per verdader crestia: e en
aquesta sancta fe vull viure e morir
Si la senyoria vrà vol que yo atu
re p servir vos ho fare de molt bo
na voluntat. Si volreu que torne
al càp e calcun dia vos auisé de tot
lo que si fara: no ha negu en tot lo
nostre camp qui mes hi sapia q yo
Perço cō tota los consells se tenen
en la rēda dī Solda: e tot ho puch
be saber com yo sia hu dels del cō
sell: Lauozs Tirant li dona de stre
nes vna cadena de oz que portaua
E lo fill dī senyoz d mal vehi li do
na .xl. ducats. E la senyora li dona
vn diama de valua de .xxv. ducats
E com ell ho tingue en son poder
acomanau tot ala senyora de mal
vehi que loy guardas: e Tirant lo
pregua molt que sen tornas al càp
e que auisas tã souint com pogues
al senyo: de mal vehi de tot lo qls
turchs tenien al coz defer que aqll
lauisaria al seu camp. L ipres de pa
terno respos. E gregi capita e seny
oz meu no pēse la merçe vostra ne
dupte de mi negū mal: car per la fe
que so crestia yo sere axi leal com si
tota ma vida maguessen criat: em
po be conech que no tenu raho d
molt fiar d mi per yo esser stat mo
ro: mas en les deuenidoz coneixereu
en mi quanta sera la fermetat ne la
moz que porte. Encara senyoz ca
pita suplich ala senyoria vrà me fa
çau gracia si tenu neguna manera
de confits men vullau donar: pço
quē faça present al Solda: lo qual
es molt gran menjadoz d aquests
coses e semblants. E ab aqsta scula

poze anar e venir q no pensaran ne
gū mal de mi. Dix lo seyo: de mal
vehi: yo ne poze dar: feu portar al
li datils e confits e feu fer collacio a
tots: e dona a L ips de paterno vna
capça de confits e dels datils: e aqll
se parti molt cōtent de ella. E o fon
dauāt lo solda demanali de noues
dels crestians: aquell respos que lo
seu amich li hauia dit q no hauien
en voluntat de partir de alli fins a
tant q la senyoria vrà mude lo càp
dag. E am dat senyoz aqsts datils
e confits: e lo Solda pres molt grā
plaer en lo q hauia portat. E molt
souint loy fehia anar: e aquell hauí
sana de tot lo que iabia al senyoz d
mal vehi. E aquell anaua a Tirāt
o loy trametia adir. E al capita li e
ren molt plāsents emblāts auisos
Aquest L ipres de paterno feu con
juracio de rebellio cōtra lo Solda
Lo Rey de Egipte coz ague orde
nada la letra de batalla ps vn crō
peta e dona lay e manali que la por
tas a Tirant capita dels Grechs
la qual era del tenoz seguent.

Capitol. cl.

Letra de batalla trameta per lo
Rey de Egipte a Tirant lo blāch.

A Denamar per la per
missio evolutat d deu
Rey de Egipte e ven
cedoz de tres Reys
en batalla campal e cascu per si ço
es asaber lo pobros Rey de seglo
virtuos Rey d borgia. E lo prosq
Rey d tremice: atu Tirāt lo blāch
capita dels grechs deixāt tota lon
guea de paules p q pus clara spertē
cia sia ver testimoni entre tu e mi

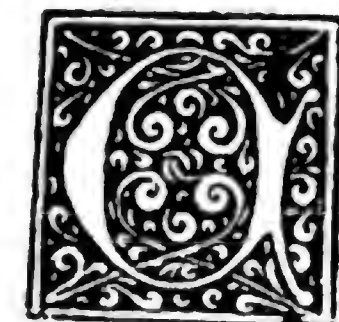
Ala qual la fortuna sera favorable
 puça hauer miera de glozejar se en
 lo dan o desonor d'altre: sobre les
 tues armes he vist portar abir de
 donzella: mostres segons lo senyal
 esser enamorat d'ella: e pque yo pu
 gua cōplir vn vot que siu dauat ma
 senyora. ¶ Remet lo dit vot ala cala
 de nre sancr propheta masomo: la
 hon lo seu glios cors jau ço es en
 mecha de requerir d'batalla atota
 vitrança. ¶ Rey o fill de aqll o lo ma
 jor capita dela crestians: e per ço re
 quir atu p fer seruey ala donzella o
 qui so: e sia quit de mō vot si hi go
 laras venir de matar te o de deixar
 te dins la lisa vengut o se mentir.
 ¶ E prou are ma veritat publicamēt
 ab les mies mans: e tu virtuosamēt
 vullas defendre ta honor. ¶ Com la
 dōzella de qui so sia en major grau
 de bellea e devittuts de linatge acō
 panyada que la tua. ¶ E lo teu cap cō
 a vengut trametre en present ala sua
 senyoria: e si lo teu anio poza cōpoz
 tar veure aqst calzer d'la batalla se
 molt content dela tua persona ala
 mia saja purgar. ¶ E mpo atogāt tu
 bona se p aquest cars no tenint aio
 de gosar te cōbatre ab mi haure a
 veur en altre cap: e no gos dir aqll
 spantable mot tan vergonyos p a
 qlls q amen la honor. ¶ E tot caual
 ler sen deu defendre e no restar en o
 penio de gentes de senyores e dōzel
 les mēyscabat de ta honor e fama
 forçat es queu digna: ço es asaber
 ab gran malbat e pusprop parlar
 tracio: has esualit dos veguades
 lo nostre camp ab tātā infamia en
 ta honor casi irreparable. ¶ E per ço
 del meu bon dret surtyna bona spe

rança obtesa e desijada: e aqo dich a
 si que acte criminal ne surta si veurel
 gosareu: car deu omnipotēt no per
 metra que tā leig crim com es aqst
 reste en lo mon imposit: yo ama re
 questa sostenit la veritat te cōbatre
 lo meu cors cōtra lo teu: apen o a
 canall segons per ton auātatge ho
 voltras diuisar dauat jutge cōpetēt
 ¶ Combatēt nos per tates jornades
 fins lo hu de tu o de mi reste mort
 pço que lo teu cap pugna fer pñent
 dell ala senyora de qui io. ¶ E si ala p
 sent me voltras respōdre donant o
 sen donar ta resposta a Egipte trō
 peta meu yol haure per rebuda: lo
 qual basta p aconcordar nos e por
 tar nostra batalla ala si que yo de
 sige. Dada en lo nostre camp dela
 platga oriental lo primer dela Lu
 na. ¶ E pos aq mon signe.

Rey de Egipte

Capitol. cli.

Com Tirant demana de cōsell
 als grans senyors del seu camp.

Com Tirant aguevi
 ta la letra e lo cōten
 gut en aquella ajusta
 tots los cauallers d'el
 cap: e prequals quel cōsellassen que
 faria ne si faria resposta ala letra. ¶ E
 si fehia resposta qna tema pendria
 e si acceptaria la batalla o no. ¶ Dar
 la primer lo Duch de Macedonia
 e dix ami par que li deuen respōdre
 per lo rim mateix. ¶ Car segōs canta
 lo capella: si respon la scola. Aqsta
 letra com te. ii. caps. Lo primer es

la donzella lo segon es del cars ó
tracio. Elenint al primer aquest es
enamorat dela filla ól grā Lurch
e diu se q es bella donzella. E lo pa
re lay ha promesa dar p mulier cō
la guerra sera finida. Elejan vos en
vostre terra si amau dōzella de grā
stat: p qo com en la letra diu donzel
la ó grā linatge: no entraſſeu en ba
tailla si no tenieu tota la iusticia de
vostre part: com nostre senyor mo
stra grās miracles en les batailles
Senyor dix Tirant en nostra ter
ra yo amaua vna viuda: pero volie
dir esser donzella: e yo amaua la p
matrimoni hi pēs ella amie: donā
aqsta camisa. E desque de la senyo
ria parti en quāts fets darmes me
lo trobat tostemps la he portada.
Respos lo Duch ó Pera al parer
meu noy basta tot lo q haueu dit:
aqsta es filla ól grā ca e te. vi. Rey
sots si ell es mes que Rey: e no es
tan gran com lo Solda: mas es se
nyor ó moltes terres e regnes: e lo
gran Carmany es es son valall. E
laheu aqst Carmany quanta terra
senyoreja: mes q no es tota la Gra
ca e tota la Hispanya alta hi baixa
e per sou dich p que lo stat en la sua
terra anant en Ierusalē. Aps fuy
mogut de deuocio aní a sanct Jau
me de Galicia e passí p tota la His
panya. Perque lo de parer per que
vostre querela fos mes justa en vo
stre enteniment fantasiaſeu de esser
enamorat dela Princesa nostra se
nyora: lauors vostra querela seria
justa e bona: en aqsta part lauāgarí
eu en dignitat hi en totes coses: e a
govos boneyo ó cōsell caryo crech
que aquesta seyoza no ha par en lo

mon. No volria dix Tirant lo se
nyor Emperador qualche sospita
carregosa pēsas ó mi. Dix lo Duch
de Sinopoli quin greuge pora pē
dre lo Empador qo ques fa justa /
mēt: e sens engari de difamacio: yo
se be que ell ho pendza en plaer: po
lat cars que la majestat sua hi pren
gues plaer dix Tirant cō ho farez
dela senyoza Princesa si hi trobara
enuig per yo esser stranger de poca
cōdicio sens titol negu. Respos lo
Duch de Calandria: no es dona
ní donzella no so tingua agran glo
ria q sia amada de grās e de pochs
Aquesta senyoza es de tan grā sen
timēt que coneixeria lo bon zell per
q es fa en si sen glozeja. Qui pora
mudar aquell orde que du ha mes
en les coses. Dix lo Duch de mō
sanctmo es cosa nouavn Rey esser
enamorat de vna sotil dōzella: p cō
trari vna gran Reyna de vn pobre
gētilom: e desconexer ne pare e ma
re e los mes ó la natura: aquesta té
gracia ab hōestat cōplida: e no se e
nujera de res q façau ne digau Dix
lo Marques de sanct Jordi. Lapi
ta vos mostrau q ignorācia es vrā
guia: e sabut es entre los tals canal
lers p amor han fet molts fets dar
mes per amor de donzelles qui reſ
plādeixen en lo mon de glorioſa fa
ma: en aquesta habita dignitat e se
nyoria. qui oblida lo passat oblida
asi mateix: dix lo Marques de Fer
rara: no ha res en lo mon que sia
mes placent ala dona q es lo amor
del home E per qo nolí traurien lo
pen del tapi q li poguessen fer mal.
E per qo porta ella en si excellencia e
virtut: e pendza plaer quen façau

Tots som fills de Abà e de Eua
 dix lo Marques de peircara es ver
 que fills son stats de aqlls q son vè
 gurs adànacio:altres aialuacio: pe
 ro de ma crehèça dich: si lo nostre
 capita es vencedor ab lo nom dela
 Princesa sera dels saluats. E posat
 cars li posas les mäs dauall les fal
 des nō trauria sino honoz e amor
 daço que vavestida. Tirant feu pè
 dre tots aqstavots e posar per scrit
 al secretari perq fossen tramesos ab
 la letra en temps al Empador pço
 que si res de mal debia fos dada la
 culpa als altres e no aell Agut son
 cōsell sen ana ala sua tenda e feu res
 posta ala letra del Rey de Egipte
 la qual era del tenoz seguent.

Capitol. clii.

Resposta ala letra de batalla dī
 Rey de Egipte p lo capita Tirat.

Dlena en res la pro
 pietat de verdader: si
 atenyen poreu bona
 coneixença ab tals pa
 raules pēsa portar enganosa crehē
 ça sen mostre lover. Per tal yo Ti
 rant lo blanch vencedor e destruy
 dor dela gēt pagana d aqll famos
 e grā Solda de babilonia hoc en
 cara del senyor dela Turqa. Atū
 Rey de Egipte significh. Loz p la
 tua trōpeta he rebuda vna letra tu
 a: en quē dīus hauer me vist portar
 sobre les armes abit de dōzella. E
 pā poguesses cōplir vn vot q tens
 fet: requis ami de batalla atota vl
 trança. E d dela donzella de qui est
 enamorat: sia mes virtuosa e mes
 bella que la q yo ame. Dich prime
 rament del vot q has fet has encati

uaba ta honor e fama. E mes pro
 pi fora q haguesses votat destar. x.
 anys en la casa de Mecha: fent sme
 na de tos peccats los qls sō abomi
 nables adēu e al mō. A tot lo mō
 es cert e manifest que la donzella d
 q yom nomene Izidoz en lo mon
 no ha par: axi en bellea en dignitat
 e excellēcia virtuosa mes que tot al
 tra: de liatge gracia e saber excellē
 atotes quantes na en lo mon. Sa
 but es com tu ames la filla del grā
 Turch: e yo la dī Empador: la tu
 a moza la mia crestiana. La tua te
 sisma: e la mia crisma: p tot seria aq
 sta jutgada per millor: e de majoz
 dignitat: q la tua no seria digna de
 descalçar li la sabata del seu peu ala
 sua grā excellēcia. E dī que lo meu
 cap coz avēgut trametras en p̄sent
 ala dōzella de qui est. Responch te
 que apient noy consent: car freturā
 faria p auengre atu e als te. Posat
 cars fos axi cō dī tal present no du
 hauer loch: ni deu esser do de gran
 preu: pço coz seria dome vēgut. Pe
 ro yo prometī ala majestat dela se
 nyora Princesa: yo venint en vista
 de vosaltres vēgre. iiii. batalles: e la
 cinquena apresonar vn Rey e por
 tarlo dauāt sa majestat e ab lo braç
 armat li fare present dela mia spasa
 pço coz sera dome vencedor. E no
 es dona ni dōzella que sia de va lor
 te degua tenir en stima d res: perço
 que fas p̄sent decosa morta e de vē
 gut. E yo no la fas sino de vēgedor
 Elenint al efecte del que vull dir dī
 yo hauer descōfit. ii. voltes lo vrē
 cāp ab malbat e tracto: dich lo em
 pador Ik oma feu. i. lev dīet q̄lleul
 la qui nomenas al altre traydor.

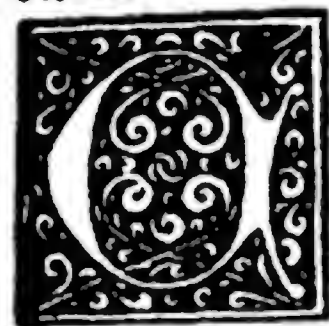
Respōgues que mentia **E** aqot bo
per resposta. **P**ero la tua boca b in
dejada es de veritat: e perque sia vi
sta en tot la culpa del teu mal plar:
car ço q̄yo he fet estat fet justamēt
e bona conegut p̄ cauallers encelos
aquells qui darines sabē: hoc enca
ra les dones de honoz ho dirā sin
serā demanades que yo no he feta
tracio neguna. **Z**ins he seguit aq̄ll
gentil stil e costū q̄ orde de caualle
ria d̄mana en semblars fets d̄guer
ra. **E** si yo per abrea e per esser mes
destre que volaltres quina infamia
me pot eē aplicada en ma honoz
hi fama. **S**i yo agues feta alguna
obligacio d̄ paula o per scrit en tal
cars hauria loch la tua demanda.
Perq̄ yo **T**irāt lo biāch en nom
de nostre senyor e dela sua sacratissi
ma mare: e de madama **L**arime,
sina defenent mon dret ma honoz
e fama accepte vostra req̄sta atota
vltrega per la facultat per dret dar
mes ami com arequest es dada: en
cara per tu ami atorguada. **D**iuis
fer la batailla acauall ab armes de
fensives cascu ala voluntat tals coz
son acostumades d̄ portar en guer
ra sens falsa maestria. **L**es armes
offensives vna lança de larguaria d̄
xiii. palms: la gruxa cascu ala volū
tat: lo ferro de largaria de. iiii. dits
perq̄ nos pugua rōp: e spada d̄. v.
palms del pom fins ala puta acha
de vna ma: dagua de tres palms e
mig: los caualls encubertats de ço
que cascu milla li parra de cubertes
de curo: o de lozia: testera de azer
sens spada ne altra maestria: sella de
guerra ab streps desligats. **L**ōcoz
des de nostra batailla: venint al jut

ge dieu competēt: qui sera dīt jutge
competent ton **R**ey aqui est rēgut
de seeltat: e sim seria yo al meu: e tu
mozo e yo crestia: qui sera aq̄st jut
ge cōpetēt. **S**i vols dir anem p̄ lo
mon acercar jutge aq̄o poras tu be
fer: car vo nou poria fer que agues
aleixar lo govern de tants **D**uchs
comtes e marquesos losquals son
sots la mia capitania: e yo lo caual
ler que nom contente dar meshon
es duptosa la execucio. **S**i vols dir
lo **S**olda lans asegurara: dich te q̄
qui no ha se no pot donar se. **Q**ui
segura ami si yo vengtu d̄ins en la
liga e dela tua persona yo fes ames
voluntats q̄ yo pogues tornar dia
les mies tendes. **S**i dius vendras
aq̄ d̄ins lo nostre cāp nou faces: ço
que yo no volria per ami: nou vull
per atu. **Z**uēt tu de mi lo q̄ deliges
quit pot asegurar de mos parets e
amichs: tu tornasses dis lo teu cāp
Pero yot dare remey e auis en q̄
poras complir ton desig. **A**tots es
notori stant volaltres ab tot lo vo
stre poder tenint ajetjat lo illustre
Duch de **M**acedonia: yo anī acer
car auosaltres eus desconfi: e obten
gui la gl̄ia e honoz de tants **R**eyes
cozonats. **A**pzes volaltres vēgues
acercar ami: e vencius: siu fugit a
tots aquells q̄ ab supbia e vanaglo
ria se nomenen vengedors de tres
Reyes en batailla campal e cascu p̄
si. **D**onchs rahovol e demana: yo
torne acercar auosaltres puij ami
toca la tanda. **P**romet adeu e ala
senyora de q̄ sou: e ala honoz de ca
ualleria: que a. xx. dies de agost. iiii.
dies ans o. iiii. dies apzes sere en la
platga oriental dauāt lo vostre cāp

ab tot lo major poder que poze p
dar batalla si la volreu: e lanoz po
ras cõplir ton desig: e no pozas dir
que ab tracio e malbat ho haja fet
coz lo teu cartell sia tacat de vils pa
raules: no cur respondre perque de
viltat ab tu no vull contendre te lei
ge en la tua gloria. E per que sia vist
de ara auant de dones e de donzel
les e per los cauallers d' honoz m'õ
de carrech te tramet la present: per
Egipte trompeta teu i partida per
A. B. C. escrita dela mia ma e sagel
lada ab sagell d' mes armes. En lo
camp nomenat transimeno a. v. de
agost. Tirant lo blanda.

Capitol. diu.

Com lo Duch de Macedonia
injuria molt de paula al capita Tirant.

Com Tirant ague se
ra la letra mostra la a
tots los senyors e a /
quells concordes di
gueren que be anaua
Tirant feu venir lo trompeta e do
na li la letra: e vna joinea tota d' ar
genteria: e. cc. ducats: e dix li yot pch
d' paula vullas dir al senyor e grã
Solda ab aqst l'Key darmes qui
ab tu yra li done licencia de parlar
dauant ell Aqll accepta e guja aqst
en nom de son senyor. Com foren
dins lo cap per tots li fon feta gran
festa E lo l'Key darmes dix al Sol
da que volia parlar ab la senyoria
en presencia de tots los l'Keys e al
tres senyors q' en lo seu cap eren Lo
Solda prestament mana sonar la
sua trompeta: e tots los senyors se

ajustaren la hon el era. Com tots
foren ajustats lo Solda dix al l'Key
darmes: ara pots dir libertament
tot lo que ton senyor ta manat q' di
gues. Lo l'Key darmes se pres adre
Lo capita del impi grech represen
tant la glia dela majestat d' l' senyor
Empadoz per mi vos notifica e in
tima: pço cõ no ignorau la pratica
e costuz darmes: la qual es dada a
l'Keys: e Empadoz e asẽblants de
vos. Com lo gentil stil darmes re
quir p los drets: que cõ vos hajau
pdues dos batailles ab los l'Keys
que agi son pñents: e pdues les bã
deres no poden portar bandera ne
guna vos ni negu dels vostres: stã
dant poden portar mas no bãdera
E ago vos requir per art de caualle
ria e p stil e dret darmes. E si lo cõ
trari seu usara de tots los remeys a
ell com avengedor e avos com avẽ
gut: ço es alaber fer vos ha pitar en
vn panes ab tota la senyoria que te
ntu: e ala coha de vn cauall vos fa
ra rogar p tot lo seu cap: apres p
totes les ciutats que ell poza E per
ço q tal blasme ne infamia p vos ni
p los vres no corregua vos requir
dauant mi ho degau fer. Malayt sia
q tal cosa troba dix lo Solda pux
stil darmes ho requir so cõtent. E
pstantment feu pleguar les banderes
de ell e de tots los subdits: e restarẽ
ab los stãdants Aps se gira enners
lo l'Key de Egipte e dix li. Senyor
lo nostre capita ha fet resposta ata
letra e diu q' p regua li vullas trame
tre adre lo dia d' la batalla quina so
breueta portaras: pço q' en la pssa
dela gent te puga conèixer: e pugua
venir combatres ab tu. Amich dix
ll

lo Rey: dir lias de part mia que yo
aguera pres gran plaer ell e yo spa
sa per spasa nos folsem combatuts
pero puix aell noli plau scusarse dls
leigs cassos p ell fets e p mi posats
Encara per luplic alua demada
si be aquesta batalla per aell e ami
sera civil: car yo volguera fos crimi
nal: perco que yo ixques ab mave
ritat. Diras li yo portare vna alju
ba de carmesi: la qual es stada dela
virtuosissima senyora de qui yo so
seruidor. E al cap portare vna aqui
la tota d'ore sobe la aquila porta
ren peno petit hon sera pintada a
quella excellēt senyora ja desus no
meada. E si poza hauer part d' mi
o yol pugua veure yo li fare atoz /
guar tot lo que en la mia letra cōte
ol matare ab les mies mans. Lo
Rey darmessen torna a son capita
Lirant: e feu la relacio diligētmet
de tot lo q li haviē dit. L'auors los
turcs ordenarē molt be lo camp
spant la batalla. Lo dia seguet ha
uent enueja lo Duch de macedo
nia dela gloria de Lirant: proposa
dauant tots de dir li semblants pa
raules. Puix no vintu en ley de ca
naller Lirant e no seruau lealtat al
guua deuriu pēdre la sisma que es
manada als moros. Los qls quāt
los fall la raho per aprouar lo seu
mal ab gran erroz defenen aquella
ab la spasa en la ma. E vos volem
dar batalla a tan grā nōbre de ca
uallers turcs cō en la platga oxiē
tal stan: los quals bastarien a defen
dres d' tot lo mon justat. E vos vo
leu fengir de capita virtuos: e com
feuvrē poder de esser tēgut en aqlla
posseccio en fama hi en cōpte d' ho

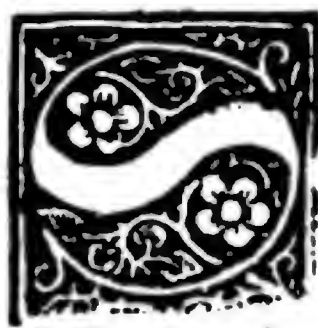
me valēt: car falses e colozades pra
tiques noy basten. Empo enterro
gan la vra consciencia qui sap be la
veritat: car per ella pozeu esser cer
tificat del vostre stat miserable en q
sou posat. Donchs que amor d' vi
da e temor d' mort vos ensegua tāt
la raho hi lo sentiment queus tol
de tot en tot la coneixença del gran
defalt q feu en voler donar batalla
als turcs axi com diu q volem fer
La qual p res no s'era consentida
e volem posar nostres vides ajoch
d' vn trialas: be mostrau que costā
poch de criar. E vos volem dar ba
talla voluntaria: la qual apsent no
es d' necessitat: e si la perdē tots los
moros e d'stroyts: e avos no costa
ra res lo dan de tots nosaltres: per
avos lo mō es grā e no fallira vn
pugau viure pozeu regir vna squa
dra de lacomaos: trists d' nosaltres
qui som naturals dela terra: e aqlls
qui tenen mulers e fills. E tot mē
fet hajā aposar en mans devn strā
ger d' solar no conegut. Digaume
que hauen tractat ab lo Solda hi
ab los altres mostrāt desijos de vi
trança ab lo Rey de Egipte: e tot
quāt hauen fet no es sino p engua
nar nos e vendrens als turcs: di
gau quin preu hauen agut. Seren
vos lo segon Judes q vene a Jhe
su crist p preu d' .xxx. diners: axi ve
neuvos a nosaltres. Digan souvos
aqll famos home de Laym q ma
ta a son jerma Abel. Seren vos a
quell virtuos caualler fill del Rey
Lipen ques jague ab la mare: e del
castell auall lāça a son pare. Seren
vos perventura Lanatre q pres la
jermana marquaren e forçuolmēt

aviola e passa sen ala ost dels Ro-
mans e trahi p diners a son senyor
natural e tot lo seu camp. Tirant
obriu los hulla que tots stam eluer
lars e coneixerem molt be vos qui
iou: hoc encara coneixerez molt be
les vres singulars canoiques. Los
partis dela vostra propia patria p
quins acres tan desonestes. E no go-
lau tornar en aquella: pque haueu
agut gloria o ligar vos ab nostres
capitals enemichs. Los quals per
natura e segons ley crestiana los o-
uen lonyar de nosaltres: e vos ha-
ueu feta ligua e concordia ab ells: e
no sabeu vos segons haueu dit en
la letra q trametes al Rey de Egipt
te qui no ha se no pot donar fer: coz
la podem dar de vos que semblant
malvestat haueu comesa de serues
nosaltres. Los quals tots vos tenie
com sine fosseu jerma e tots stauen
a ordinacio vostra. Pero sabuda la
gra maldat per vos comesa tracta-
da e ginyada ab gran infidelitat co-
tra les nostres persones e de tot /
lo imperi grech. LONDIGNA cosa se-
ria fosseu polat en oli bulet que tal
premi mereix la vostra reprouada
psona: car no se al mon crestia qual
seuoll que sia ses semblant maldat
dela q vos haueu temptada. Les
pedres se deurién leuar contra vos
quat mes los homes qui sentimēt
tenen. Los tots cregam e sens subti-
litat en la ley crestiana se acoseguen
paradis e gloria. E los inuestigats
ab subtil enginy caben en duple: e
posehetren los inferns ari coz vos
faren. En opinio oles gens no vull
reste ago per dir. Com tal regimēt
de capitania p dret ne p raho vos

no deuieu hauer sens consentimēt
meu e de tots los altres qui en mō
seruey erē. E perço no vull que da-
ci auāt tal regiment vos tingau: p
les paules quel dux dix se cuyda
seguir vn gran scandal: car tota la
gent se arma e stauen ab les armes
en les mans e molts qui pujaren a
cauall com si aguessen entrar en ba-
talla: perço coz amoltes gentes era
placent: perque es vici natural dels
homens se alegrē o nouella senyo-
ria. Tirant molt agreujat del foll
parlar del dux seu picipi a vn tal
parlar.

Capitol. diiii.

La resposta que Tirant feu al
Dux de macedonia.

S creheu que pesser
anticha vres mals a-
ctes sien fora dela me-
morja deles gentes: e
que sens fer sinena o
vostre mal viure que siau abilitat
ma. creheu. E ja p tolre de hauer
hoy: alguna part de vostres glozio-
ses actes: e o representat ami la legea
o aqlla prou claramēt se mostra yo
hauer vos cōportat les coses q cas-
cun jorn vos deixau dir de mi. Ho
ab plaer meu dire lo menys q pore-
tāt per no sullar me la boca quat p
alguns squarts coneixereu vos ha-
uer la lengua laugera. En lo q ami
sera reduynt algues coses amemo-
ria: yo no seria stat aqll qui tallā les
correges del baciet de aqll glozios
Princep fill o l Empadoz: ni li donā
lo primer colp al cap de que li foch
forçat passar de aqsta pſent vida en
laltra. Ho so yo stat aqll qui sota la
mia bādera sien morts tāt duxes
lii.

Comtes e marquesos e barōs e in
finitas altres cauallers e gent de peu
mes que non son restats en tot lo
imperi. E perço nomenen a vos p
dedoz de batailles: coz no sia stada
sol vna batalla vos hauer venguda
e tot p culpa vostra: ne haueu gēs
stimada vřā honoz com sia lo mes
cara cosa que los cauallers tinguen
¶ No so yo aquell qui he perdut lo
cōtat dalbi: ni lo ducat de macedo
nia que no es vostre. ¶ Haueu pcut
la ciutat de Lapadocia ab tota la
prouincia que es major que tot lo
imperi grech. E si seny agussieu no
deuriu viure en abit de caualler ni
entre gentes quils coneguessen. E
pensau quels grechs vos tinguen
per fel ala patria mal seu de hauer
tal pensament. Si sabieu en quina
possessio vos tenē si be nous ho go
ien dir. Tirada la temoz que tenir
solieu ses girat lo vostre coratge en
fer tracions domestiques. Ley es
per los nostres passats qui malvol
hoys pmer la de dir. E si lo peccat
fos merce e no fes d'isuir al senyor
Empador e ala senyora Empera
driu e ala virtuosa Princessa altra
ment yo banyara les mies mans
en la mes pura sanch que en lo vřē
cors es: mas yo tinch cōsiança en
deu: q les dones qper causa vostra
sō fetes males: e los homēs morts
qui dauant deu criden justicia men
venjaran de vos diēt que yo volia
vendre la nostra ost p preu de mo
neda. Aço es vna grā maldat que
haueu forjada segons vos farieu.
E no⁹ vull mes dir sino deixar vos
en vostra falsa openio. Alconort
me d'vna cosa ço es yo parle ab ve

ritat e sere cregut: e vos entran ab
la falsa e maldat que de si es obedi
da. Lo secretari hoynt totes aq̄stes
rahons les mes per scrit per alēde
ma q̄volia partir ¶ Pero elsent dins
la tenda hon debien la missa. Lo
capita dix atots en general. Seny
ors molt illustres egregis e magni
fichs ja p aço no restara la prome
sa per mi feta novingua en la valoz
¶ Prech atots per lo poder ami do
nat p la majestat del senyor Empa
dor tots ala jornada sian prests p
donar la batalla. ¶ Respos lo duch
de macedonia ¶ Irant pus segue
vos seria vos polassieu adormir q̄
no pensar en les follies que feu: car
de tot cert yo noy hire ni negu dls
meus: e pens que tots los altres fa
ran axi com yo fare: e no sera negu
vos obeheixca en res: car lo vřē re
giment no fa per anolaltres: car no
es de admirar q̄ nous vullen obeyr
p lo vřē gust q̄ ab si amargoz porta
e per tolre⁹ tota error tā embolicat
vos hi veig dire altra veguada si a
guesseu specificat com lo regiment
vos son donat fossen stats demā /
nats yo ab los altres vřā demāda
haguera loch p lo present ab tota
egualtat nous sou volgut cōtentat
de aço en gran carrech e culpa vřā
p lo proces fet entre vos e mi es mi
ja que descobre en tot la culpa vřā
mas en aq̄ll com a ignorant q̄ com
aben aconsellat per vos remetau
la mostra de nostra diferencia als
entesos cauallers de tal mester: e si
non feu ab quanta vergonya vřā
haueu verificat les mies profertes
e les propheties que de aq̄l sortiran
perq̄ vergonya o ira es e sera prou

venga e contentació del meu spirit
Reipos **L**irant: no es dat ami lo
 pledejar en temps de batailles: e
 les mjes mans son treballades en
 altres coses de mes necessitat ala
 honoz que no es scriure per apleo
 jar **A**mi staria mal q̄ hauet be acō
 sellat a altri no cōsellas be ami ma
 teix. **E** no es james vist home de
 nrā casa haja donat loch de posar
 la honoz en disputa: e yo ab la aju
 da de deu ho vull conseruar tāt cō
 en mi sia: ol meu regiment fins ara
 ami atorguat no peieu grā alegria
 haja yo aguda: car al començamēt
 nou cerqui nū procuri fos donat
 ami. **E** si hi lo stat posat en alguns
 guany no ne demanats: mas al
 meu spit leal continues ansies e tre
 balls: e pque los duchs e princeps
 siē stats iots la mia governacio sas
 e segurs: e pens en lo meu regimēt
 no he fallit en algua cosa per engā
 o negligencia de que pugua hauer
 repzencio. **E**mpo en la electio p la
 majestat del senyor **E**mpador ami
 feta lo vrē consentiment no son de
 manat no ne deuen admirar cō la
 noze no fossen ab la alta majestat:
 p tal que negu no pēs q̄ de tal regi
 ment yo sia molt cobejos: plau me
 altre sia elet en la electio del qual to
 stemps sere aparellat **E** deu que la
 nostra ost sens vrē cōsell no pot do
 nar batailla: forçat es lo dia p mi a
 signat sere en vista dels enemichs:
E si negu o lon grat seguir noz vol
 ra yo ab los me⁹ que fallit nomi po
 ran. **E** aquells que per mi son ven
 guts del grā Mestre de **R**odes yo
 htre ari com profert he: e ab la aju
 da de deu ois sere veyedors **E** duchs

si temoz hauren de venire semblāt
 batalla la qual als odiolos sera grā
 spant e majoz terror. **R**estau dins
 lo cāp ab los petis patges e ab tot
 aquells qui son fets inutils e follats
 de les plones. **A**ris ptiren aqll dia
Ledema lo capita seu lonar les trō
 petes exit o la missa e tots los grās
 senyoz serē alli e lo capita dirā **M**olt
 illustres egregis e magnifichs se /
 nyoz les senyozies vostres qui ab
 mi lo carrech en temps de aquesta
 guerra portam. **L**om p manamēt
 dela majestat ol senyor. **E**mpador
 he tengut aquest regiment lo qual
 ab molt grā treball molts dies he
 suat cercant bones vies ab tota ma
 pensa he sfoz sots la mia governa
 cio o capitania ab salut de tots fos
 seu regits: e ara puix al duch de ma
 cedonia plau yo deixe la caiptania.
E per cōsolacio mia puix som en a
 qsta part segurs de nres enemichs
 equal cosa es los fets de molts no
 deu hom leixar tot en hu. **A**ns cas
 cu deu pendze part del carrech del
 regimēt del qual tant de tēps le cō
 portat ab molts treballs e continu
 es ansies sens q̄ negū profit no atri
 buhia ami: mas seyan tot p servir
 ala majestat del senyor **E**mpador:
 façam electio de algun altre que sia
 mes dispos de mi. **E** no pens la se
 nyoria de vosaltres yo faça de aco
 mudamēt negu ni intigua p agreu
 jat ans vull viure e morir en cōpa
 niavostre per servir la majestat del
 senyor **E**mpador: qual senulla de
 vosaltres me poza hauer com ajer
 ma e si mēys volreu sere pst obeyr
 vos: e no leixare lo seruey del dit se
 nyor tāt com la conqsta dntre **M**ol
 l.iii.

desta mes plat lo Marq̃s de sanct
 Jordi no podent cōportar hoyr
 tals paraules sino q̃ senscōndar se
 ab los altres que feu principi de vn
 tal parlar. Per mon deu capita yo
 no⁹ fallire en res que de honoz lia.
 Alēyēu la prometa la qual haueu
 retā al rey d'Egipte: car yo hīre ab
 vos: e si no puch armar lino en ca/
 misa: e axi entrare en la batalla: si al
 trament anar no podia. E fas vot
 tolere al seyor sanct Jordi q̃ li negu
 accepta la capitāya iens lps mana
 mēt dela majestat dī senyor Lmpa
 doz: o yo ab les mies propies mas
 lo fare morir. Tirāt es nre capita
 p lo senyor Lmpadoz anolaltres
 dat que degnā obeyr lo axi com la
 sua propia psona Dix lo duch de
 pera: ienyoz capita manau anolal/
 tres que voleu que fagaz: si dieu que
 matz al Duch de macedonia do
 nau lo carrech amī eueureu en qnt
 sera fet. Qui sera aqueil qui tal capi
 tania degua acceptar dix lo Duch
 de Sinopoli: yo ab la mia spasa la
 qual james perdona com la tinch
 nua en la ma: yo nol ptesca del cap
 fins ala cinta. Respos lo Duch d
 casandria: vous fas certs atots en
 general e acalcu persi: que si diferen
 cies negūes moueu ni altres coses
 feu sino del que som obligats p ma
 nament dī Lmpadoz qualseuulla
 duch comte o marques yo hoyre
 qui dira que Tirāt deixe la capita
 nia e lacceptara yo dles mies mās
 li tolre la vida. Yo no he parlat dix
 lo Duch de monsanct: pero per lo
 jubi de mal parlar del duch de ma
 cedonia: prou clarament se mostra
 el eilti confes e se mētū dels leigs

cassos per ell posats en la honoz e
 fama del nostre capita Tirant. Le
 nas en alt lo Marq̃s de sanct Mar
 co e puja sobre vn banch tira leipa
 sa e dix: qui moura altres paritū ix
 qua auant que yol cōbatte en p̃sen
 cia de tot abella vltiranga: que Ti
 rant no sia nostre capita just bo e
 verdader: e no ha fet res de tot lo
 que lo duch de macedōia li ha po
 lat: ans es vna grā maldoi: la qual
 injustament lics stada imposada: e
 si ara no sen fa lo yer jubi mostra
 ran que laltre mon se determene a
 quest fet. Lo Marques de fer rara
 en alt cridāt dix: yo vull q̃ tot hom
 hoyra e sapia que com lo Duch de
 macedonia perde la derrera batall
 la que les dones e donzelles en la
 gran placa del mercat dela ciutat d
 Constantinoble cridauen agrans
 crits. Don es aquell temeros duch
 de macedonia p̃dedoz de batailles
 e scampadoz dela sanch grega d ca
 uallers e de gentils homens: hon
 es aquell confus e abatut caualler:
 tolguam li la vida puix ell nos ha
 tolt la luz dels nres huls e les co
 les que nosaltres mes amanem en
 aquest mon: debien segons que al
 enemich calcu es lforçat de dir. E
 plantien com lo vrē cors mort dis
 vna taut dūia esser portat en aquell
 loch hon les dones cridauen: aque
 sta era la vrā honrada sepultura: e
 sent ho axi restareu viu e ab hono
 rosa fama. Braviuint sou mes que
 mort tot ago vos es seguit per la le
 gea d vrē mal parlar. Pres se adir
 lo Comte de aygues viues dclara
 da la causa per aquell qui es nostre
 natural senyor ab son sacre consell

ha donat a **L**irant la capitanya e governacio de tot lo imperi queus mou avos **D**uch de macedonia p turbar nostre capita e posar nos a tota quants agi som en deus: perferant en vrā vergonyosa porfidia la fi dela qual es p vos molt poch temuda. **E** yo nom puch tant acostar donant vos de mon esser: com vos fugiu ala vera execucio dela ra ho volent ço que nous es dat he^u son scalfat en vostra virtut. **E** si cōsiderau la fi de aquella e don conequeren lo seu naixmēt. **S**i dels caualers que tenu per consellers vostres nols deu esser donada se: per ço com son fets enemichs per lo regiment que perdut han: car no es bon testimoni contra lo pare lo capital enemich puix de ell has agut aduersari. **E** no venir en erroz de tal capita com tenim not vença la yta: perq̄ ell dara atu salua del dret que ha per be noy sia tengut. **A**q̄st excel·leix **D**ector es cōquistador de la fama: scampador d'la sanch orrible. **E** liuen los passats per gloriola fama: mozen los vèguts per treballola vida. **E** si algu volta dir lo cōtrari yol fare esser confes dela sua gran malea: car deu no permetra quen tan leig crim coz lo **D**uch de macedonia ha leuat al nostre capitā: lo qual es just bo e verdader reite en lo mō imponit perque avos sia castich e als altres exēple: calla e no dix pus. **R**espos lo **D**uch de **M**acedonia dregant les nones al **M**arq̄s de sanct **J**ordi. **S**us erre lo nom ab aquest titol de caualer de tot en tot avostres actes contrari: sia ben cert que per ço nol igno

re aq̄l q̄ntus es degudament mes propi nom. **A**ns li res dich que pjudique en vostra honoz semblāts paraules pensen los entesos que a ço hoyzan no es de mon costum: mas per lo vostre desafozat defalt tal que sol de parlar les ozelles d'la entenēts e de dones de honoz sen offenen. **L**a qual no consent amalgrat meu que en aq̄st cars la lēgua fallimite no trobe raho neguna p hon de vos oblidat sia me degues baratar per **L**irant paraules ab e fectio demostrades. **E** vos me diu e mostrau quē tenu tan constret e subjngat q̄ no dire les fictes e fraudulents maleies vrēs. **E** hon son ara les innumerables promeses: jures e sacraments que vos ab fallia disimulacio enganosa haueu raho nat. **P**ero nom tinc admiracio puix veig que es cosa natural que lo fill sia tal com lo pare per les maleies q̄ haueu fetes amī: car los vostres male actes son tā notoris entre caualers e dones de honoz: en special en la nostra ciutat de **C**ōstātinoble que detrades totes altres coses en los solagosne fan burla cō se recorden dela maleia que manen feta: e yo mogut de pietat deles cōgoixres quē donau lo caillar vos seria mes profitsos. **D**uchas cōtes e marquesos dix lo **C**onte plegua mans: puix lo **D**uch d' macedonia es ja fora dela tenda hoyu me per vostra noblesa e no vullan cōdemnar anegu sens hoyz lo e dan crehēça ala mia relacio: perquē par que d' termenau en dar batalla lo que no deuriu fer: mas volen ab importunitat mostrar me animos sobre co

l. iiii.

la mort: que desiros de capitania
ab honor al duchs ptany: e altri no
E si aquell mal nom tant diforme
e abominable: e en special als canal
lers. Lo qual vos Tirant desitau
hoir: yo bonament vos pogues
dir: ja fora fet. Empero no vull ab
ipecie alguna de superbia pdr de deu
e la iusticia quel duchs de Macedo
nia tenia qual es de sa part. E de tã
gran carrech incomportable seria
fora la virtut vostra: deixant vos
la capitania. Puix no ignorau tẽt
molts miradors. Penlau en los /
fets qui son aquells quilus han acu
sar: o icusar. E la gloria no sta en
parenceria de paraules: mas en exe
cucio de be afer: Puix veren que lo
duchs sen era anat. Tirant no vol
gue consentir que negu mes parlas
ni fesen mencio de les rahons q ha
uia dites lo Comte: Sino que cal
cu sen torna a son aleujament: De
gant lo libre de recitar dils: sino q̃s
posaren tots en orde per al dia asig
nat dela batalla: E torna a recitar
del Emperador qui stana ab inesu
mable desig de saber noues del cap
E vey a venir. vii. na^a ala vela: Lo
foren aplegades sabe com veniẽ de
Licilia: e portauẽ quatre milia ho
mens darmes: e molts caualls: los
quals trametia lo Rey de Licilia
nouell: E son ne causa lo que ara re
citare: Lo Rey d Licilia segons ia d̃p̃
es stat dit: tenia lo fill maior en frã
ga casat ab vna filla d̃l Rey d frãga
E per ell esser molt discret: e virtuol
lo logre nol lexana partir dela sua
cort per la grandissima amor que
li portaua: Seguis que en malaltia
E de aquella mori: Com lo Rey d

Licilia son pare sabe la sua mort /
ne feu molt gran dol. Laltre fill q̃s
era fet fratre no volgue exar la reli
gio per esser Rey apres la mort d̃l
pare. Lo Rey de aço pres gran al
teracio com lo fill nol volia obedir
que dona del cap al lit: e tenint se p
mort ordena dela sua anima: e del
Regne. E en son testament lexa he
reua la filla muller de phelip. Lo
phelip ieuu Rey fõ e recoit d̃l be
e honor q Tirant li hauia fet d̃lli
bera d̃ passar ab tot lo maior pod̃
q pogues en ajuda d Tirant. E la
Reyna la muller: e per tots los del
Regne son suplicat que noy anas
aquell any per quant la Reyna era
prenyada. E ell vehent lo gran cõ
traist que li feyen li son forçar de re
star. E trames hi en loch seu per ca
pita lo duchs de Mecina ab cinch /
milia homens entre de peu e de ca
uall. E la Reyna per la noticia que
hauia haguda ab Tirant trames
lin dos milia: e feu ne capita al sen
yor dela Pantanalea. Aplegats q̃
fozen en Constantinoble ixquerẽ en
terra. E lo primer home que tro
baren son lo secretari qui del camp
venia: e portaua letres del Rey de
Egipte: e de Tirant: e los consells
dels senyors lo vot de cascu de tot̃
los qui parlat hauien en fauor de /
Tirant: de tot haura fet hun pro
ces per mostrar al Emperador. E
ans que aplegassien al palau li dix
lo duchs de Mecina Canaller si deu
vos prest en lo mon: ens dexe com
plit lo q vostre cor desija digau me
hõ es aq̃ll famos caualler ple de tã
ta virtut Tirant lo blanch capita
dls grechs en qual Lutat es la sua

habitacio. Lo meu senyor dix lo secretari la senoria vostra trobara a queix famos caualler que omanau en los caps que no te loch vila ne ciutat per habitacio. E ara lo he lepat que te les lues tendes paraos dauant los Turchs prop lo Rin nomenat transimeno: que sifa en la sua cort: dix lo senyor dela pantana lea son homens de deport: e o plaer. Si santa maria dix lo secretari. Primera met trobareu ala porta dela sua tenda clemencia que atots contenta pujant hun scalo coneix quals son bons: o mals. E sab de quals deu hom fer bo mercat. E sab jutjar ab seny: e discrecio. E a questa es la cosa que mes val atot hom que te capitania real e sobre tots deuria regnar. E james se corromp per prechs: per menaces ni per diners: Encara te altra bondat que dona tot quant ha eu reparter tot entre la gent: e no procura per a si res que puga hauer. Aqueil no es dit liberal que vol moits bens / donar volent guardar quen puxa mes hauer: e de aquests sen troben molts. Empero aquest dich yo liberal qui res no vol guardar: ni vol pensar que o res puga traure lo cabal: E com no te res que donar als requeridors prestament se despul la tot lo que vist. Com lo amich ha mester res de la persona liberal met loy dona que puga manar: e fer de lla atotes les voluntats en mal y en be: ho pot ben fer: e ordenar. E si o altra cosa nols pot sernir la voluntat noy fall. E de aco queus dich ptoe lo mon sen parla. E si parlan de noblea de ardimet: e de gentilea

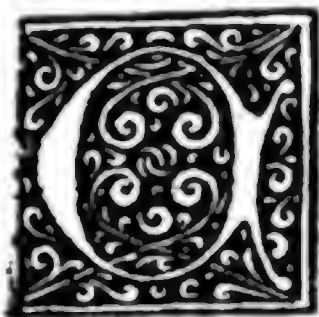
en lo mo no te par. Entre nosaltres prou clarament. es manifest: e p lgiencia se mostren les grs victories que ha hagudes: e ha cascun dia contra los Turchs. E es molt alegre ab sos amichs donant los olits ab menistres dancè: e ballen entre dones: Es molt afable atotes gentes e de cor molt fort que no te temor de res. En les lues tendes: los hñs luyten los altres salten: e juguen / los hñs ataules. los altres aescabos los hñs se fan folls los altres afe nats Los hñs parlen de guerra: los altres de amors. Los hñs sonen laut los altres arpa: hñs mija viu la altres flautes: e cantar atres ve per art de musica: No es negu qui en plaer puga pensar q allu nol tro be ab lo nostre capita: Aquest ho ra millor adeu que home q yo ha ja vist de qualseulla nacio e simil baros en semps. livenetots dauat atots sab honzar que tots senvan contents dell honra molt los seus e mes la gent stranya: dos barons de alamanya de aquella qui ha poder de elegir Emperador pochs dies ha foren act. E com sen partize volgueren dir que no hauien vist ja mes home ab tanta afabilitat. Lo secretari ps comiat dells E com fo alt en lo palau troba lo Empador q era ala fi del dinar: elo Empador hague gra plaer com lo veu: e omanali pstatmet lo cap com stava ni siy fallie virtualles: o altra cosa: lo secretari respos discretament. Senyor apset nos fall q meyar sino qns fall amor: e honor: e calla q no dix mes lo empador seu lenar pstatmet les taules e lo secretari p ord libda les

scriptures q̄ portana. La primera li dona la letra del Rey de Egipte: La segona lo consell dels duchs giras enuers la filla e dix li. Carmelina volen dir los me⁹ cauallers Tirant esser ena morat vrè e ella de vergonya torna tal cō vna rosa e stigue per bon spay q̄ no pogue respōdre compressa de temerosa vergonya e cobrat animo dix. Senyor tāt coz Tirant sera vengedor be so cōtenta que los virtuosos cauallers sien enamorats de mi. E com aquell sia caualler de tanta virtut e anio vengedor d' batalles qui aterra les forces dls Keys turchs: e no tem los subtils engans del Duch de macedonia. No cōsenta la majestat vostra les laugers enganoses paraules de aquells qui mal volē dir yol ame domesticamēt axi com fa als altres: yo le pōut d' vista mas nomso oferta aell e lo meu pensament es molt luny de tal fet. E si la alteza vostra senyor te sentimēt de tal fet nos deu assegurar: e nom deuen cōdemnar sens saber pmer la veritat e no deuen p la duptosa error cōdenar la filla qui tant vos ama: car amor ha acostūat vengre la temor: mas deu just ha ben prouehit ala mia castedat: e los me⁹ pits son tornats mes frets quel gel que la majestat vostra agues acreure tal de mi. No ma filla dix lo Emperador que nos diu en aqueixa intēcio. Legiu aci e veureu los vots dls cauallers. Com los ague lests lo seu spirit repōsa: e giras deuers Stephania e dix li No penses tu que majestada gens de sanch en la mia psona: car lo meu pensamēt fon que

lo nostre fet no fos stat descubert e lo diable qui es tan ginyos qui ma fet dar los diners: car lo quiu fa fet ho descobre: e lo meu crim qui es de hauer socorregut a Tirant es crim meritori perque es de mone/da: e deu esser ps ala fi per ques fa com sia acte de caritat. Dix Stephania senyora lo que la alteza vostra ha fet es acte de virtut: perco com deu hom socorrer ales perlonnes que hom vol be e les coses deuen esser jutgades segōs ala bona intencio aqs fan: car vos no amau al virtuos Tirant sino per licit matrimoni: e yo be conegui la strema passio que ala anima de vostra alteia hauia xrobada la discrecio en lo principi quant lo Emperador vos dix que vos amauen a Tirant. Estant en aquestes rahons entraren los barons Sicilians e feren reuerencia al Emperador: e ell los rebe ab cara molt affable sent los molta de honoz: e recitaren li la causa dela llur venguda. E donaren li les lettres dela pau e confederacio antiga e dls present. Lo Emperador los accepta e ferma tot lo que ells volguere. Deixals alli a arahons ab la Emperadriu e ab la filla Carmelina: e mana quels fossen donades molt belles posades e tot: lo q̄ mester aguessen. Lo Emperador sen entra en lo cōsell e los cauallers Sicilians stauē admirats dela strema bellea dela Princesa. E lo senyor dela Patanalea seu principi aparaules de semblant stil.

Capitol. clv.

Lo rahonament que lo senyor
dela pantanalea feu al Prínceps.

Q uarent senyora se
mostra per speriencia
manifesta que natura
no podia mes alta /
mèt obrar que ha fet
en la gran singularitat d'la bellea q
la majestat vostra posseheix: que p
aqueila vinch ara en notícia qu'ata
es la gloria que los benaventurats
sanctes senten en paradís en cōtem
plaz la diuina essència: segōs es scrit
en la s'cta scriptura que diu lo psal
miste endregāt la sua raho a Jhesu
crist. Senyor aquell qui sta dauāt
los te⁹ hulla mil anys son axi com
lo dia dayr qui es passat. Per mō
deu senyora yo so be cert si tots los
dies d' ma vida los que lon passats
e los qui son p auenir li yo staua da
uāt la majestat vrā axi cō ara stich
No axi com diu lo psalmiste dayr
q es passat: car massa es lonch tēps
mas la hora que ara es de presen :
car axi com als q stā en pena poch
tēps los par que sia molt: axi lo qui
sta en plaer noli corrrer lo tēps axi
com fa ara ami. E qui de agi me fa
ra partir poca sia la sua vida e salut
e poca sia la sua bōdat e virtut: e p
lo mon vaja vagabūt e que james
atengua apox saluador. E lo nrē
regne es declarada la gran bellea d'
vrā majestat: e p los voristes virtuo
sos actes haueu refeta la militar es
cola la qual era p'duda. E ami par
que la presència dela celsitut vostra
grā part anāça al que en la hoz ha
nia hoyt. Acompayada de molta
gracia e saber infinit que en lo mon

es tanta la stima vrā que per deessa
vos poden fer nomenar. Impossí
ble seria ami poder recitar les grās
singularitats que en la altelavoltra
rich conegudes: em rich p benauē
turat sol p hauer vos vista. En aqll
pūt lo Empador entra p la cābra
e la Príncepsa noli pogue respōdre
ni satisfer al q dit li hauria. Lo Em
perador stigue alli vn poch parlāt
ab ella d'la guerra e de altres coses
Loz al duch de mecina li paregue
hora d' anar ala posada p'enguerē
licencia del Empador e deles da
mes. Loz foren dins la posada tro
baren lo sopar molt be aparellat lo
qual lo empador hauria fet fer. Lo
foren patrits dix lo Empador a
tots los qui alli ab ell eren. Elosal
tres hoys james dir ni en canoni /
ques nos lig que capita qui a altre
seruis parēts o amichs li trametes
sen gēt en valēça sua es cosa de grā
admiració: e perço so yo molt obli
guat a Tirant que .x. milia homes
allur despesa me serueixqn p amor
de ell. Aquests que ara son v'guts
e los qui lo grā Mestre de Rodas
li tramea. E perço tinch deliberat
de anar yo al camp per pacificar al
Duch d' macedonia e al nostre ca
pita: car altramet ells ab ells se ma
taran algun dia: com ja hi sien ven
guts .ii. voltes guardar se dela ter
cera. E si yo puch hauer lo Duch
de macedonia en les mies mās yo
li promet de leuar li lo cap deles
spatles. Apres lo Empador ma
na atots los se⁹ se posassen en orde
per partir. Com senyor dix la Em
peradriu ab tan poca gent hiren
dix lo Empador ja son agi agsts.

barons de Licia que yran ab mi
 Lors los seruidors del Empador
 agrà preia se posaren en punt. La
 nit seguent stant la Princesa en
 son lit q dormia: vique li al lit Ste
 phania despertala e dix li semblats
 paraules Senyora ami adat o pa
 rer q dauant los meus hulla tenia
 a Diabes e deyam: mavida Ste
 phania quant tenim Tirant e yo
 la vostra veguda en gran stima: car
 sol per la virtut dela vostra vista te
 nim la batalla dels turcs perven
 cuda. Perq senyora despertant me
 to venguda aq p dir avostre altea
 que sius volieu en breu portem los
 nostres desigs contentar e poriem
 dir. Ara te si la ablenca pux es co
 uertida en presència. E conixeran
 per speriencia quata es la nostra a
 mor que som anades aells pux no
 podien ells venir anofaltres. Dix
 la Princesa donà la camisa e mes
 nom digues. E prestament son ve
 stida e liguada e ana sen ala càbra
 del Empador qui encara nos era
 leuat e dix li. Seyor temeroses son
 les dōzelles hoynt nomenar guer
 ra: e majorment batailles perque de
 mane o gracia ala majestat vostra
 que nom vulla denegarvna gracia
 queus demanare: la qual per dñes
 rahons me deu esser atorguada: la
 pmera raho es que la majestat vo
 stra no deu anar en pt negua sens
 mi atenant la edat vra com no tin
 gan qui mes amorvos porte e que
 si la majestat vostra era malaltvos
 pogues servir e star al cap del lit q
 se e conech la calitat vostra millor
 que ninguna altra persona La seco
 na es que p discus o natura qui pa

mer nax primer deu moxtr per be
 que lo contrari sen veu algunes ve
 guades. E yo anant ab la majestat
 vostra poria veure e sentir la pra
 tica e saber dela guerra: perço que
 si en lesouenidos tēps mera metter
 ajudar mē pogues en la necessitat
 foragitat de mi tota temoz. Ma fill
 la dix lo Empador yo tinch coneguda
 la vostra molta amor e volun
 tat. Empero no es cosa condecen
 ni vñtada que les donzelles vagen
 en les guerres que son coses o grā
 pill e majorment vos qui sou de tā
 poca edat: e p lo molt be que vull
 no volria que prenguessen alguna
 alteracio per eiser tan prop als ene
 mics. Seyor dix la Princesa la
 majestat vostra no tema res de mi
 car major alteracio seria la mia yo
 perdre de vista la altea vostra que
 star en mig dels enemichs: car axi
 com so stada filla e lliuenta vostra
 en lo temps dela aduersitat seu me
 gracia queu sia en la prosperitat: car
 james desemparare la majestat vo
 stra tant coz lo sperit tmdreu en lo
 cors: e apres vos fare fer tal sepultu
 ra coz es mereixedora la vra impe
 rial dignitat: e tinch fantasia que si
 no anaua ab la majestat vra q los
 meus hulla james vos veuriē. Ma
 filla dix lo Empador pux tant ho
 volen yo so content: car be conech
 que bon zel vos ho fa fer. Empero
 digan avostre mare que li plaura
 mes anar o restar. E posau vos p
 stament en pñt que la mia partida
 sera molt presta La Princesa de cō
 tinent ho ana adir ala Empadōr
 e feu li tal resposta que per res noy
 bria. Car si ella veja al Duch

o macedon sa o lo loch hon mori
son fill ella de dolor finaria los se
darres dies. La Princesa trames
per tot los argenters dela ciutat
qui fossen abils en lo que ella volia
E feu se fer vns goçets la meytat o
or l'altra de argè: e p semblant los
auābraços e mayopes o fulla molt
prima. E ala part dretavenia lo or
e ala part squerra lo argent. E mes
se feu per al capvna celada molt po
ca tota de argent: e sobre la celada
vna corona molt rica que ella aco
stumaua de portar: e supplica a son
pare que li leixas la gèt que la Rey
na o Licilia trametia a Tirat. Lo
dia que partiren la Princesa se ve
sti vna gonella de or febreria e feu
se armar del arnes q's hauia, fet fer
E caualca sobre vn gran caual tot
blāch ab vna vergua en la ma ana
ua capitanejāt la sua gent. E porta
ua en la companyia. Ex. dōzelles lē
mes belles e galanes o tota la cort
E feu lo gran Conestable dela sua
gent a Stephania. E a Saladria
filla del Duch de peratenia lo offi
ci de menaxant. Cōtesina vsana de
alguazir major. Plaer de ma vnde
portaua lo standart dela diuisa pin
tat dela erba q's nomenat amor val
ab lo mot que debia mas no ami.
Aliseu portaua la gran bādera La
Quida reposada era vxera maior o
la cābra. E les altres cascunatema
son offici: e axi anaren fins que fore
ales tēdes hon Tirant staua aleu
jat: e noy trobaren home d'armes
que sa fos sino gent inutil e los pat
ges qui erē alli restats p manamet
del capita. Tirant parti lo denonē
dia del mes hora demijonit. E lo

Empador aplegua hora de nona
Los turchs nit e dia stauen conti
nuament mirant lo camp dels cre
stians quel podien molt be veure:
e Tirant passa de nit lo pont: e ja
vn dia ans q passas hauia trames
per pendre los pastors e les spies p
que no fos descubert e prengueren
ne molts. Com aque passat lo pōt
pres Ik iu amunt bona mija legua
puja aman dreta e puja damunt lo
camp dels turchs. ii. legues e aten
das alba o mati en mig o vna vaill
quis nomēaua spinosa: e cascū por
tana ciuada evianda per aells avn
dia. Com lo Empador son atēdat
en les tendes del camp trames per
lo senyor de mal vehi quevingues
aparlar ab ell. E pstantment cor ho
sabe ana aser reuerencia al Empa
dor e recita li tot lo esser de Tirat
e los virtuosos actes que cascū dia
fehia. E la Princesa prenia molt
singular plaer en ho yr labors de
Tirat. Lo senyor de mal vehi sup
plica al Empador q fos de sa mer
ce que sen anas aposar al seu castell
que alli staria molt segur e artu feu
E tots los barons Licilians se atē
daren prop lo Ik iu. Lo senyor de
mal vehi pres hu dels seuse tan se
cretament com pōgue lo trames a
la val spinosa per auisar al capita:
com lo Emperador era vengut ab
sa filla e ab los barōs o Licilia. Ti
rant ho tingue molt secret fins alē
dema perque algu no sen anas per
scusa de anar auerure al Empera
dor o aparents non volgue dir si
no a Diasibus en grā secret. Eoz
son hora de mija nit: poch mes
o menys tot hom puja acauall.

Los de peu feu posar pmer ab **D**iafebus p capita ab. cccc. lāges e los caualls tots encubertats: **T**irant pregua a **D**iafeb^o ab aquella mes amor que pogue que restas detras vn squeix de roca q alli hauia prop de vna legua del cap óls enemichs **E** per quantes coses eren en lo mō no ixques ell ni los seus encara que vessē q fos pouda la barailla nives q matallē aell no li anas ajudar aell ni los se^o e encara no cōtēt de aço li pā juramēt q nos mouria sis q loy trametes adir. **D**iafeb^o resta cō dit he: **T**irāt ab tota laltre gent sens que noy hauna negu ó peu ni patge sino **V**polit q aquell dia sera tet ho me d armes e li dōa la honoz de ca ualleria. **A**pleguaren atret de bom barba de camp. **N**o al fossat o pa lench que fet hauien: mas quat al trues en loch qui era pla sens pa lench ne altra cosa. **L**ō los de l ap los sentiren les guardes lançaren grās crits. **E** tota la nit hauee stat acauall ben. xviii milia home^o perq no fossen des baratats aricoz lapii mera vegnada: **E** **T**irant no gosa ferir en lo cap per la gran multitud ó gent quey hauia. **E** totelos mo ros semeteren en pūt e los qui stro bare acauall vègueren en vista als crestians: cascūa part ordenasee ba tailles. **T**irant ordena la sua en aq sta manera. **T**ots los caualls feu posar en tira e no passaua mes. lo/ cap del hu que ól altre e tots staue en gran orde sino lo **D**uch de macedonia que no volguegēs obeyr los pchs del capita. **L**es banderes del **E**mpador stauen en mig. **E** lo duch de **S**inopoli tenia la un cap

óla ala: e lo **D**uch de pera tenia laltre. **E** lo capita anaua ades ala vn cap ades era al altre preguntant ato ta la gent tot homo stignes en orde: car siu fehiē ell los daria aquell dia vengebozs ab la ajuda ó nostre seyo deū. **E** en aquell spay que los enemichs ordenaren les batailles **T**irāt feu ala sua gent vna tal oracio.

Capitol. dvi.

La oracio que **T**irāt feu atots los cauallers.

Mi no contenta ho noz que ab perill nos guanye e del nrē bon det surt vna verdaō ra speranza. **C**auallers dignes de honoz vengut es lo dia p mitant desijāt en lo qual han reu honorosa victoria de tots vostres enemichs bon poza cascu re cobrar son heretat ge qui pbut laura: cascu deu desijar la gloria qui ó semblants actes se ateny e los pilla qui ab temor/ se speren no deuen cēt tenguts en compte de res. **E** ncata per milloz manifestat ales vostres magnificencies lo que en lo entent ment me ocorre la ignorancia. **D**e **A**dari quant mal feu que perde la sua persona e tota la gent sua pertennir mal orde en la batalla **E** los altres per peccat de enueja tots fore perduts. **D**etrem star aço que ara nos coue que ab sforçat animo de cauallers valerosos facam armes e ane a obrir lo cami ó la nra salut **E** supplich **A**qlla qui dech suplicare als altres cōacermās q si au valētis sime ab aio sforçat vulau cōbatre

E stan en recozt de aquell qui es ve
cedor d' bataylles: e acóseguren ho
noz e gloriá e encara libertat. **E** si
vençem magnífichs senyors tot lo
impi sera nostre: ciutats viles e ca
stells serà sots la senyoria nostra d'
tots nosaltres. **E** si la d'laforada for
tuna cōsent nosaltres fugir totes a
q̄stes coses vèdrà al cōtrari. **S**ian
en recozt d' ma libertat atesa poder
vençre los enemichs dela se. **E**lla
no ten molta cura del nostre cōba
tre per la potencia que tenen: nosai
tres combatèz p' la patria e libertat
hí encara p' les vides. **R**ecozt vos
dela primera virtut: e dela segona
p' nosaltres obtesa. **N**o temau vir
tuosos cauallers la multitud dels e
nemichs: car cosa certa es los po
chs vençre als molts: que coz mea
son mes tenen afer en poder los or
denar: car lo qui venç les bataylles
es lo bon orde e tenir se aregiment
del capita. **D**óchs recozt vos mos
senyors losqui de honoz sentiū ab
aq̄ste mateixos dos voltes nos los
combatuts. **N**o pēseu que ara sien
mes valents: com tinguē poch re
cozt dela trista mort dels se^r e de tã
gran scāpamēt de sanch com la vir
tut de vosaltres ha fet en les perso
nes de ella. **D**esau ab quāta dolor
e miseria deuen star. **E** p' totes les
coses desdites anosaltres coue dar
batailla: si ja nos conuertia en pau
Lō serem requeridoz e vècedors
dela batailla haurez la riquesa e les
armes de ella totes serà nostres. **E**
coz daren la batailla feu que sia ab
gran ardiment: car ella son posats
en gran perill: e no ha tan fort muz
com es la virtut de vosaltres: e no

dupte gens en la victoriá. **E** si p' vè
tura lo temeros haura enueja d' fu
gir guart se que fara: mes li val per
dre la vida que si gira la cara en fuy
ta e ab desorde sens vèjança: car se
reu p̄los e taillats apeçes cō a ouel
les. **E** si cōbatem virilmēt e ab sfoz
gat aio sangonosa e dolorosa victo
ria deitxarē en elles. **D**iran la cara en
neri aq̄ll castell hon sta aq̄ll prosp e
virtuos caualler la majestat d' l'ey
or. **E**mpador ab la serenissia Prin
ceissa filla sua qui miraran la batay
lla. **E** enamorats los qui be aman
quina gloriá sera per anosaltres ve
nint dauant les dames vençedors
e dauāt la majestat del senyor. **E**m
pador que li heseu la ma com aven
cedors. **E** quanta infamia sera per
anosaltres li anau dauant la altesa
vençuts e fugitius: qui sera aquell q'
dauant tal senyor ni tantes dames
tigua atreuimēt d' mostrar se. **A**ns
la terra cobze los me^r hulls e feres
besties goloses menjē la mia carn
ans que yo ves vi tan gran defalt
en mi. **E** no pogue mes dir perque
veu los turchs q' stauen aparellats
ala batailla.

Capitol. clvii.

Com lo Solba ordena les seues
osts e com comença la batailla.

Cist lo Solba q' los
crestiās li haviē para
da batailla ordena p'
stament la sua innu/
merable ost: e feu po
sar tota la gent d'armes en orde q'
es tots los qui portauē lances e pa
nelos posaren primers ab grās pa

nefos de barrera que teníen baches
 purgas e seblants coles de aço feré
 deuantera. E pzes deles lances vení
 en los ballestes e arches. E pzes
 de aqueste venien los crestians qui
 lo sou havié pzes del grã turch ab
 los caualls molt be encubertats: e
 ab grans petarros. E aqueste sta
 uen bē. xv. passies luy dels balesters
 los turchs venien los mes darrés
 de tot: e tenien pades mes d. cccc.
 bombardes: fehié cōpte que al me
 nys ab les bombardes matarié pas
 sats. dcc. homes. E oz totes les ba
 tailles foren en orde: lo Rey de E
 gipte trames a dir a Tirat pvn trō
 peta li regradiaua la promela que li
 hauria tenguda: e que ell lo mataria
 ol apzeionaria en aquell dia: e faria
 fer vna ymatge tota de or: e com a
 guessén presa la ciutat d' Eōstātino
 ble la faria posar sobre lo portal de
 la dita ciutat: e que prestament li fa
 ria tastar la sua lança ala amargor
 aque sap. Tirant li respos q' ell era
 content q' lay fes tastar que ell por
 taua tant sucre q' no sentiria negua
 amargor: mas q' no perdonaria en
 dar li batalla q' en aquell dia la sua
 lanch dolorosa seria scāpada: e Ti
 rant tozina amonestar la sua gent e
 acōsolar que tiguessén lo cor ferm:
 e feu apartar atots la temoz cōuer
 tint lo llur aio en gran spansa d' ob
 tenir victoria. Los turchs despara
 ren vna bombozda e passa alt q' no
 toca negu. Tirat en lo braç porta
 na liguada vna petita acha ab vn
 cordo de seda: hi en la ma portaua
 vna petita bandera: e feu senyal ab
 aquella. E lo dux de Pera qui tenia
 lo cap d' lala volta tota la gent fins

al mīg hon stané les banderes vol
 tant amainera d' cercle redo les spat
 les enuers los enemichs tostemps
 ab orde e apas apas. E laltre cap d'
 de lala hon era lo Dux de Sinopo
 li stigues tostemps segura. Com lo
 dux d' Pera aque lera tota la vol
 ta se mes en orde Tirat seu senyal
 ab la petita bandera. E lanoz lo
 dux de Sinopoli gira per aquell or
 de mateix. Lanoz ringueren la ca
 ra girada deuers la montanya illa
 hon era Diasabus: e los spatles en
 uers los enemichs: prengueré se a
 correr agalop tirat: e tostemps en
 bell orde que no passaua mes lo vn
 cap de roç que laltre. Los turchs
 com los veren axi anar prengueré
 se acridar grans crits ja fugen ja fu
 gen. Los de peu lançaren los paue
 los: los altres les lances: los altres
 les ballestes p' correr dtras los ene
 michs crestians. Los de cauall qui
 mes podia correr aquell se pēiaua
 mes guanyar. E aquells q' portauen
 los caualls encubertats lançant les
 cubertes perq' anassén pus lancers
 e Tirant ades ades se girana e ve
 hia venir tota la gent vne aps bal
 tres e tots desbaratats: repso ell no
 curana d' res sino anāt corret hi en
 orde. E aquells qui tenien bons ca
 ualls fins adar los dles lances per
 los costats aplegaué. Com lo Em
 perador qui en les torres stana qui
 vedia venir la gent fugint bes pēia
 na que la batalla fos pouda. E to
 ta aquella nit les donzelles no feré
 despullades sent grans preguarica
 ab gran deuocio suplicant al ven
 cedoz d' batailles e ala sua sacratiss
 ma mare que donas victoria als

crestians. Com Tirat ven tota la gent de peu que restana molt atras. E hanien passat lo loch bon diafe bus stana. Lanors Tirant alla la bandera q portana: e totom satura. E cascuna squadra se aparta per si luyant se la vna de l'altra vn tir o pedra. Los turchs com veren que los altres seren aturats tengueren se molt p decebuts. Tirat ordena que lo duchs de Pera feris primer. E ab molt gran ardimet se posa en mig dels enemichs cobatent molt virtuosament. Com lo capita ven que los enemichs aplegau: e reforcauen de get: feu ferir la squadra de son germa lo marques de sanct joz di: Apres feri lo duchs o Sinopoli ades vna squadra ades altra: e feye la maiors mortaldat o gent que era cosa de gran admiratio. Lo Tirat ven que casi lameytat ola sua gent hania ferit: e tostemps anauen guanyant. E ven Tirant en la pressa dela gent lo Rey de capadocia venint matant: e destroynt molts crestians. E coneguel en la cimera que portana vn leo tot dor ab vna petita badera: Pres vna lanca grossa e dexas anar deuers ell. E lo Rey com lo ven axi venir en vers ell no li fallia gens la cara: ans lesca molt de bon grat. E tan gran fon lencõtte que los dos se donaren: que ells e los cavalls ne anaren per terra: cascu se leua molt valentmet tirare les spases: e afrontaren se donant se grans colps. Mas la pressa ola get era tanta: que nos podien be cobatre que los vns ajudauen als altres. Pero los turchs feren gran esforç e puare lo Rey acanall adespit oli

crestians. Piramus se posa dauant lo Rey p que Tirant pogues pu sar acanall: e tat lo tenie aprop fent tostemps armes: fins q feri lesquadra del Comte plegamàs: e palare en aquel a part bon era lo capita: e ajudaren li que puia acanall en les anques del ienyoz dagramot. E a quell lo trague dela pressa dela get. E per ço com molts cavalls anauet solts que hauen perdut lur senyoz prengueren ne hu: e donaren lo al capita. E ell prestament torna dis la batalla: e ab la petita atxa q portana en lo bras ligada lla bon ell feria be podie dir q lo colp q ell daua era mortal que en terra prenia sa / posada. E ell feya la batalla ab poder d'altri: e aperill de sa periona. E si venies era victorios ala patria: e adqueria per asi molta honore / gloria. Lo capita mana ferir totes les squadres les vnes ala part dre ta les altres ala sinestra. E totes vegueret aferir altranes Eleren lanors anar bacinetes per terra: e cavallers morts: e nafrats de vna part: e d'altra. Algo era vna gran admiracio / de veure Tirant torna aferir ades era en vn loch ades era en altre: e no cobattia en vn loch sol. Mas en molts e socorria lla bon mester ho hania. Lo Rey de Egipte p la bona ventura ven a Tirant que combatia molt brauament isq vn poch dela batalla: lo Rey de capadocia e lo Rey dasticha isqueren ab ell. E pregals lo Rey de Egipte que dexassen tots los altres: e no curas sen sino de matar a Tirant. E concordades tornaren ala batalla. E stat Tirant cobatent vengue lo duchs

de macedonia ales espatles de **T**irant de part d' tras e tira li ab les pas
sa vna stocada: e donali dauall lo /
bacinet: e tota la punta li mes en lo
coll. Aço veren ypolit: e pirimus: e
agrans criss cridaren: o traydor de
duch pez q' vols ab tracio matar. i.
de s' bons cauallers del mon: e tal
se donarè de si. Los tres **R**eyes cas
cu hauija presa la lança en la ma: e /
tant feren e tant treballaren que ve
ren a **T**irant: e tots tres drecarè en
vers ell: pero nol pogueren encon /
trar: sino lo **R**ey d' Egipte: e lo rey
de capadocia. **E**ncontre son tan
fort que ell: e lo cauall cayguerè en
terra: lo cauall tentia. vii. ferides. **E**
lo **R**ey d' africa encontra al duch
d' macedonia lo qual combatia prop
d' **T**irant: tã grã encõtre li dona p'
mig dels pits: que la ança li passa a
l'altra part: e son lança mortal quil
pagua deles sues malbats. **C**om /
Tirant fõ en terra molt hague afer
d' poder se leuar: per ço cõ lo cauall
tentia sobre la cama: ab tot aço ell /
feu tan grã sforç de si: que ell se leua
d' peus: e caygue li la banera del ca
bacet que portaua car allí son encõ
trat ab la vna lança: e l'altra lencon
tra en lo guarda braç squerre. **E** si
no fossen stads les sues fels armes
ell fora mort aquella vegada. **C**om
lo **R**ey d' Egipte lo veu e terra vol
gue descualcar prestament. **C**om
tingue la cama damunt los arçons
dela cella: vench lo senyor d' agra /
munt: e encontral en mig dela cuxa
e passa lay d' l'altra part ell feti molt
gran dolor dela ferida: e caygue en
terra mal son grat. **C**om **T**irant
lo veu axi estès en terra cuyta de /

uers ell: pero noy pogue acõsegur
tanta era la pressa dela gent: coz lo
Rey se fõ leuat pres vna lãga q' tro
ba en terra: e mes se apoch apoch
entre la gent: e acostas tant enuers
Tirant: e tira li vn bot de lança.
E per ço com no tenia bauera do
na li en mig dela galsa: e derrocali.
.iiii. querals de que perde molta /
sãch: pero ell feya tostemps armes
que gens per aço non staua: ypolit
quel veu star apeu: y ental punt aco
stas tant que aplegua a ell: e deica
nalca tan prest com pogue. **E** dix
mõ senyor per deu vos prech que
canalqueu aci. **E** **T**irant combati a
enuers lo cap d' lala: **C**ar apoch a
poch anaua defugit d' la pssia d' lagèt
ell caualla: e dix aypolit: e tu q' faras
Respos aquell: senyor staluian la /
vostre plona: q' e cara q' amj malè p'
amor de vostra senyoria yo haure
la mia mort p' ben spletada **T**irant
torna ala batalla cercant lo **R**ey d'
Egipte lil poria trobar e aquell per
dolor dela nafra era exit dela batal
la. **C**oz **T**irant veu que nol podia
trobar: feya continuament armes
contra los altres. **E** son sort apres
bon spay que anaua combatent p'
la batalla sencontra ab lo **R**ey de
Capadocia: e lo **R**ey quil veu feu
la sua via: e ab laspas tira li ala ma
dela acha: e nafra vn poch. **E** **T**i
rant acostas tãt aell: e donali ab la
acha damunt lo cap que li enclota
lo bacinet e esmortit lo seu caure en
terra. **T**irant prestament descual
ca: e talla li les correges del bacinet
Eplega hun caualler qui ab alta /
veu: e piadosa crida **S**eyor p' mer
ce no vullan matar lo **R**ey: car ell

es mortalment nafrat. E puix es mortal: e vengut p la vostra benig nitat dau li hun poch de spay de vida: car prou tenu que siau vence dor: dix Tirant quina es la raho quet mou que tu vulles exercir gracies de pietat en vers aquest nostre publich enemich: qui ab tanta cru delitat en sola confiança ó la virtut e de les armes ha fet ion poder de dar me la mort donchs justa cosa es que sia punit segons ell volia fer de nosaltres: no es ara temps sino de crueldat. Car la nostra victoria sta en sola potencia dela virtut de nosaltres: e no en los merits dela virtut dela mia potencia. Empero ell li desfeu lo bacinet: e talla li lo cap. Lacha de Tirant entre les altres era ben coneguda: la qual sta ua tota vermella: e rajant sach dels homens que mort hauia. E la terra era cuberta de cosos morts: e tota vermella dela molta sanch que si era scampada. Tirant torna acauall: e com los turchs veren mort lo tã valentissiz Rey venguerẽ grã multitut sobre ell: e feren molt grã sforç per poder lo matar e fon malament nafrat: e derrocat del cauall. E prestament se leua Tirant no gens sinayat dela cayguda ne temeros de les nafres. Ans apeu se mes en la pressa dela gèt fent moltes armes. E per ajuda dels seus torna a puniar acaulla. Aqsta fõ molt fort e aspra batalla. E tant com la batalla fon maior: aytant fon mes clara la gloria sua. E continuant tostemps la batalla era ja quasi hora d' vesps diafebus malehĩa Tirant que en aquell loch lo hauia mes: e oya

ell vol tostemps per así totes les / honors: e non vol fer part anegu. Aci ma deixat com sino fos bo per ares: per mon deu yo vull hauer / part dela honoz. Anem dix aquest firam en mig dela gent: e no temaz los perills que seguit se podẽ. Jxque dela celada hõ staua: e feri ao molt gran ardiment. Com los turchs veren exir tanta gent: los quals se pensauen que no n) hauia mes es / mayaren se molt. Lo Solda sen ix que vn poch dela batalla: y era nafrat: mas no molt: dix als seus yo / veig venir la nostra gent amenys yo dellibere ans morir que fugir. Com Tirant veu lo Solda: ela sua gent ab les banderes fugir: cuyta enuers aquella part: e lenals les banderes. E anare alencalç matãt molta gent. Dura aquesta batalla del marí coz lo Sol exia fins atres hores pasat mig dia: tanta era la / multitut dela mortisma que los crestians eren cansats de matar tants moros. E fon tant asenyalat aquest singular dia. e de tanta gracia q dura lencalç ab lescalfament ó la victoria: tres legues sequint. e matant tostemps turchs. Car en aquest cans Tirant poguera esser dit Rey de batalles: e caualler inuencible: que axi com la prospera fortuna hauia acostumat ó fauozir los turchs cõtra los crestians. La diuina prouidencia la hauia feta voltar per augmentar la gloria ó Tirant. E cansats de matar la hora era ja tarda aplega lo capita ab la mes gent en vna Llutat la qual solia esser del marques de sanct jordi. E de all tenia ell lo nõ de març: e tot ho ha .8.ij.

nia pbut. E aquella Ciutat era sta
da donada al Rey de Egipte: e te
nia la tostemps molt ben prouida
Loz lo Rey de Egipte veu aquell
dia la batalla perduda fugi axi com
los altres feyen: E tanta era la do
lor que passaua dela nafra ola cura
que hague alexar la companyia del
Solda: e aturas ally. Car p anar a
la Ciutat de bell pug ho anaua lo
Solda per forza tenie apassar per
alli. E per la Ciutat esser molt fort
e be prouehida: e per la dolor quil
tumentaua ell sen entra dins. Loz
Trant aplegua era quasi nit ku
ra aleujaren le alli en los camps sis
flendema. E aquella nit tots los q
fozen nafrats fozen curats: e molts
quen moriren aquella nit. Car ja
mes era stada en aquella plaia ori
ental tan aspra: e tan mortal batal
la. Car en aquell dia restaren mol
tes dones viudes: e moltes donzel
les orfenes de pares. Pero restau
ab sperança d esser liberades del jou
de seruitut. Lendema Trant sen
armar tota la gent: e donaren lo co
bat ala Ciutat: e los turchs se dese
nien marauellosament: p quey ha
uia molt bona gent de dins. E ha
uie los donat quatre combats que
no hauien pogut res fer. Lo mar
ques de sanct Jordi vehent aço vo
gi tota la Ciutat e com son ala por
ta dela iheria crida a hun iuben q
hauia nom don jacob. Com lo iu
heu senti la veu del marques cone
gue que era son senyor corret dena
lla: e obrí li la porta. Entraren pre
stament dins la Ciutat: e ja havi
presa mes dela mitat de aquella q
lo Rey d Egipte: ne los altres mo

ros nou sabien. Lo marques trames
adir al capita que nol calia mes fati
gar en combatre que ja la Ciutat e
ra presa que entras per lo portal de
la iheria. Trant entra per aquel
la part: e com ell son dins la Ciutat
lo marques ab la sua gent ia havi
desconfits tots los turchs: e aprelo
nat lo Rey de Egipte que staua co
batent de vna verdesca axi nafrat
com staua. Com los turchs vehe
ren los crestians dins tots se tingue
ren per perduts. Com lo marques
tingue lo Rey pres: trames adir
al Capita que vingues per degol
lar son enemich lo Rey de Egipte
E lo capita respos que per cola en
lo mon ell no mataria home qui
fos pres. Sabuda per lo marques
la resposta del capita: pres al Rey
per los cabells: e passa li lo coltell p
lo coll. Apres que la Ciutat son p
sa trobaren la molt ben prouehida
de moltes vitualles. Dix lo mar
ques seyo capita puix deu nos ha
feta gracia que hauem venguda la
batalla: e presa aquesta Ciutat acis
porez fer forta. Car posat cars los
enemichs nos vinguessen al desus
destapant les cequies: e laygua va
ia solta per los camps no es home
en lo mon hi puga entrar: e siy en
tren quen puguen extr. E si ells ha
guessen hagut temps de poder lan
gar laygua james la hagueren presa
Car yo quiu sabia per esser mia la
Ciutat: trameti la major part dela
mia gent per guardar les cequies.
Dix lo capita digau me marques se
yo co pdes aquesta Ciutat puix ta
fort es: vous dire seyo: yo la coma
ni a hun home de poca condicioe

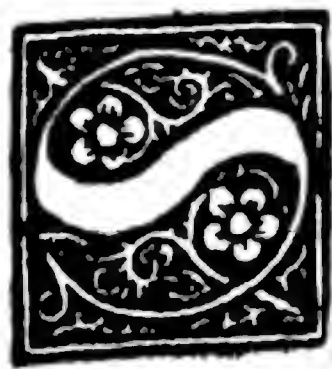
fin lo caualler e donsi sprou d' mof
bens: joyes robes muller: e casa. E
com sabe que los turchs hauien p
sa la Ciutat de bellpuig: qui sta luy
de aci quatre legues hon les ara re
tret lo Solda ab tots los senyors
qui scapats son: trames per hui ca
pita: e dona li la Ciutat: e la senyo
ria: e la libertat antiga. Tirant en
cara q' aquell dia hagues haguda
victoria: nos alegra de aquella nil
veren riure ni sclarir la sua cara: ni
consenti solacos ni festes. Axi que
negu hague sentiment que ell fos /
vencedor: ni volgue que negu ho
dignes. E axi tempza la accessua a
legria: e la dolor dels enemichs /.
Solament dix en presència de tot
si diafebus hagues fet lo que yo li
hauia manat: yo haguera mort lo
Solda: e haguera apresonats tot
los grans senyors quey hauia: e de
tot limperi poguera esser senyor. E
tornant a l'emperador que apres de
la molta dolor que sostenguda ha
uia: com pensaua que Tirant ha
uia perduda la batalla. La strema
dolor son couertida en singular co
solacio. Per ço co lo senyor d' mal
ney hauia trames hun home seu
sobre hun ginet per saber noues de
la batalla. E aquell torna ab la bo
na noua: e recita a l'emperador tot
lo fet com era passat. E com lo capi
ta anaua alencalç dels turchs: Lo
emperador sabuda la gloriola noua /
en presència de tots se agenolla en
terra: e alçant los vlls al cel: e ab les
mans iuntes feu infinides gracies
a iesu christ: e ala sua sacratissima
mare senyora nostra com hauia /
obtesa victoria dels enemichs: e

coz lo Key de capadocia era mort
per ma del seu capita. E suplicaua
a nostre senyor den quel volgues /
guardar de tot mal: car si ell no fos
niols calia tenir sperança en negua
victoria. E mes dix. Letra cola es
com los nostres baros: e cauallers
ad la virtut de Tirant han vengu
da aquesta batalla: e les altres. E
de primer totes les batalles perdié
E desque aquest valentissim cana
ller es vengut tostemps son stats /
vencedors. E los turchs daci auat
no poden sperar si no la si de lur de
structio. E nosaltres deuem tenir
sperança de continua victoria. A
tesa la claredat dels actes gloriosos
de Tirant quis ret illustre: e noble
atots los qui aell se acosté. Apoch
instar caualla L'emperador ab los
barons de Sicilia. E la princessa
volgue anar ab ell. Com foren al
camp dels moros trobaren totes
les tedes parades ab molta riquesa
quey hauia. E tota la gent se volie
posar en robar: sino que L'empera
dor nou volgue consentir. Mas
ordena que lo senyor dela pantana
lea: e lo senyor de maluei tinguessen
en salua guarda tota aquella roba
fins que los qui hauien vengut: lo
camp ne fossen auisats. Com l'em
perador era en lo camp dls moros
La princessa de hun gran troç luy
ven hui petit negre: e cuyta enuers
aquella part: e prestament del canal
cant entra dins la tenda hon lo pe
tit negre se era amagat: e pres lo p
los cabells: e portat dauant L'em
perador: e dix yom pore glorielar
dauant lo nostre capita com yo so
stada valent cauallera: que dins
.s.ii).

lo camp dels enemics ab animo
 sforçat he sabut apsonar hū turch
 L'emperador hi pres lo maior pla
 er de tot lo mon ab la gracia que la
 filla ho deya. Diasebus veient q̄
 L'irant stava enuajat envers ell no
 li gosaua venir dauant per temor
 de vergonya. E ab aquell pesamēt
 oblidat o trametre al Emperador
 per dar li plaer: axi com hauia fet
 les altres vegades. Com L'empe
 rador sabe la gloria dela vençuda
 batalla per altres: e no per diaseb^o
 Dix la pricessa lo senyal que yo he
 de diaseb^o me dubte q̄ no sia mort
 com ell no ma auisat dela batalla: e
 de tal com aquesta es stada. Com
 Stephanía hoy dir semblant par
 aules: los seus vills nos pogueren
 retenir de lāgar vīues lagremes en
 presència de L'emperador: e o tots
 quants allí erē. La pricessa la feu
 leuar de allí per que no manifestas
 les seues dolors. Com fore tornats
 al castell de maluehī pres hun ho
 me: etramea lo per saber que era de
 diasebus. Etramea li vna letra del
 tenor seguent.

Capitol. Lxviii.

Letra tramesa per ste fania adiasibus.

Si amor agues
 alguna cosa de certe
 nitat: yo vençuda te
 prech per amor o tu
 sapia noua certa: car

la ofensa de tu Stephanía apres dā
 batalla no me has saludat: ab la
 gran sperança que yo hauia en tu.
 Cert es amor el cosa que compleix
 la persona de ansiosa temor. E mil
 lor sperança tenia en tu que no tinc
 ara. E atū los nobles fets solien tē/
 plaure. Encara q̄ yo no parles: si tu
 est viu les mies lagrimas te mou
 ran a pietat. Les quals veuras en
 la letra. Pero les lagrimas. Et a/
 ques per aquelles deuen haure sem
 blança o paraula. E les mies parau
 les caben sens profit. Pero yo no
 so digne que tu sies causa dela mia
 mort. Car certamēt yo tenia en vo
 luntat de contendre longament cō
 tra amor: e no sotimetrez ala culpa
 sino per les paraules que hoy dir al
 vell poderos que tu eres mort: no
 pogui retenir los meus vills danāt
 la magestat no correguēse dolo
 ses lagrimas. E la vergonya ha del
 xats los seus senyals en la mia cara
 E per ço vull suplicar atū q̄ est mō
 senyor que vingues prestamēt. E
 si altre es de tu: forçam que muira
 ab tu e sempa. E sera scrit en lo men
 sepulcre: causa odiosa. E per aquest
 dictat: e semblança: seravist yo esser
 morta per amor de tu.

Capitol. Lxix.

Com se feu la pan de diaphob^o
 ab L'irant ab la Letra de Ste
 phania.

Ques home de qui si
 aua: e trames lo hō
 era diaphibus. E a
 plegat que son dona
 li la letra ab mesclads
 recomendacions. Loz diaphibus
 hague lesta la letra: e ven que era o
 la Senyora: la contentacio que ell
 hi pres son tanta que dir nos porta
 E ab la letra ensemps ana ala cā /
 bra hon Tirant staua. E dona li
 la letra que legis. Com la hague le
 sta feu se venir l'escuder: e demana
 li del Emperador: e dela virtuosa
 princesa. E ell li recita tot lo que se
 era seguit en lo camp. e cō la Sen
 yora p:incesa anaua armada: y e
 ra entrada dins les tendes dls mo
 ros: e haura pres hun negre p pre
 soner: lo qual tenia en grā custodia
 per mostrar lo a vostra senyoria la
 primera volta que veurens pora.
 Tirant pres gran plaer en les ra
 hons dls escuder: e ordena: que dia
 febus anas aveure ala magestat dls
 Emperador. Diafebus canalca p
 stament: com son en lo castell de /
 maluehi ana dret hon era L'empe
 rador. Prestament ledix per tot lo
 castell com diafebus era vengut: to
 tes les donzelles se meteren en pnt
 per anar lo a veure: en special Ste
 fania quin haura passada prou cō
 goxa queu mostraua be: car la sua
 cara no era tal com solia. Anarē to
 tes ala cambra del Emperador. E
 trobaren lo que staua recitant tota
 la batalla: e la mort dls dos Keys
 e deles nafres que Tirant haura
 preses lo dia dela batalla. Com la

princesa hoy dir deles nafres o
 rāt la sua cara se altera molt de grā
 dolor quen tenia: e sfozga lanymo
 tant com pogue: e dix. Edigau dia
 febus les nafres dls nostre capita sō
 cruels ni perillofes: si temē perill de
 mort. Ho senyora dix diafeb: car
 los metges lo han tots desospitat:
 e dien que no te negun perill de res
 Drou esgran lo leu mal segons a
 mi par dix la princesa. E nos pogue
 retentir que les paraules nos cōuer
 tissen en abundoles lagrimes: e to
 tes les donzelles que li feren com
 panyia: e lo vell Emperador que si
 pres tabe. Aço dura per bon ipay
 que diafebus les hague aconortat
 L'emperador li demana quina gēt
 podia fallir d vna part: e daltra: per
 la mia se senyor dix diafebus: yo /
 nou poria dir La mortaldat dela
 turchs en quin nombre pot esser:
 mas puch dir ala magestat vostra
 que de aci ala Lintat de sent jordi
 no poden anar per lo cami real tāt
 sta ple de coscos morts: ans se te
 hom alunyar del cami vna milla.
 Senyor dels nostres vos sabre /
 be dir: per ço com lo capita ha fet
 replegar tots los coscos morts
 per dar los sepultura. Dauem
 trobat mort primerament lo duchs
 de Macedonia de encontre de lāca
 que son passat de vna part alaltra /
 Lo marques de ferrara. Lo duchs
 de babilonia. E lo marques del
 guast. Lo Compte plegamans: a
 quets son los de cap. Daltres ca
 uallers hi ha haguts molts. E en
 tre los altres es stat lo gran cone /
 .s.iii.

stable. Lo qual de tots es stat molt
plât p q era tan bo: e tan virtuos ca
ualler. E trobas en cada eër morte
Mil: e. cc. xxxiij. homens. Elo capi
ta los ha fets fer atots molt hon
rades sepultures: per be lo duchs d
Macedonia non fos mercedor /.
Car segons se aserma per lo senyor
Dagranunt: e per Ypolit que ve
ren com ell li feu la nafra que te al
coll lo nostre capita. Com aquell
sia molt benigne: e te tal vietat enfi
que james dïa sua boca jx sino gra
cia: e perdo. E james fa menso per
molt de mal que li facen de res que
lia dan seu. Lo Emperador staua
molt content dela molta honoz q
Tirant feta li hauia: e no sabia en
quina manera lo pogues premiar.
Mas febus resta alli sent se malalt.
E lemprador lo feya axi ben seruir
com li ros la persona d la filla. Lem
perador prega molt als barons de
Sicilia que restassen alli ab ell per
que ell trametrïa per lo seu capita q
partissè aquella roba que presa ha
uien. E de continent trames dos
canallers al capita que li trametes
adir Com volia ques partissen los
presoners. ela roba dï cap que gua
nyada hauien: E Tirat li trames
adir: que lla hon era la magestat
sua ell noy tenia res afer: Car lla
hõ era lo maior lo menor cessaua:
E trames li los psoners q tẽia e tot
lo q ps haviẽ. e lepador repartiu en
tre tota la gent: ja Tirant staua
molt be: e no staua per les nafres
de reguardar la Ciutat: e lo camp
lo qual staua pegat ab los murs de

la Ciutat: per ço com dins la Ciu
tat no poguera caber tanta gent:
Lo Solda ab tots los que lcapatf
eren posarẽ se dins la Ciutat de bell
puig. E dela Ciutat de sent Jordi
hon Tirant estaua fins ala Ciutat
de bellpuig hauia .iiiij. legues batx
enuers la mar. Com lo Solda fõ
alli se ringue per segur. Passats .xv
dies stigue que no jxque de vna cã
bra sent gran dol: e complanyent
se dela perduda batalla: e dïa mort
del Rey de Capadocia. Pero en
cara no sabien la mort del Rey de
Egipte stauen ab desig gran de la
ber ne noues. Dix Sipres depa
terno senyor vol vostra senyoria q
yoy vaja: e si puch parlar ab lo meu
amich yon sabre tot lo que sen po
ra saber. Lo Solda lon pga molt
dauant molts que alli eren. E dix li
caualca sobre corre lança hñ ginea
que lo Solda tenia molt auentat
jat. E Sipres depaterno: vestis /
vna jornea de domas blanchs que:
Tirant li hantia dada ab vna creu
de sent Jordi brodada: e sobre la jor
nea portaua vna aliuba de grana.
Com son en lo cami q ja los turcs
nol podien veure despullas laliuba
e caualca sobre ella. E posa vna to
uallola al cap dela lança. Com les
spies del camp dels crestians lo ve
ren pensaren que era dels seus: e no
curaren de dir li res. Com son ala
Ciutat junt demana la posada del
capita: e son limostrada. Loz lo ca
pita lo ven pres hi molt gran plaer
e demana li de noues. E ell respo
nent dix: com lo Solda era nafrat

peroque no era res. E lo Rey de
 Africa e lo fill del gran Turc
 com son pare encara no era gua-
 rit dela ferida del cap E mes li re-
 cita lo gran dol que en aquella ci-
 utat se tenia per la gran perdua q̄
 fet hauien. E li dix com venia per
 son plaer e per veure ala seŷoria e
 per saber si era mort o viu lo Rey
 de Egipte e tot lo quel Solda
 li hania dit digan medix Tirant
 quanta gent crehen ella hauer p-
 buda en aquesta batalla. Seny-
 or dix Sipres de paterno ella ha
 contat: e troben segons lurs capi-
 tanies .c. iij. milia e setcentes pson-
 es fallen entre presos e morts: no
 es en memoria de gentes tan cru-
 el batalla esser itada com es aq̄l-
 ta. E si mes auant fossen passats
 tots los preniens. Car los ro-
 cins nols podien portar r̄atueniē
 fatigats del treball dela batalla E
 entota aquella nit no pogueren
 aplegar ala Ciutat de bellpug as
 restaren en mig del cami qui na-
 frats qui lassats e molts qui mor-
 ren en lo cami aquella nit per no
 tenir metges quils poguessen cu-
 rar posaua si fredor en les nafres
 e allí restauen morts. Al Rey da-
 frica entraueiat lo portaren da-
 munt hun cauall. Hay altres no-
 nes que dir me pugu dix Tirant
 si senyor dix Sipres de paterno
 vij. naus son vengudes molt gro-
 sses dela turquia carregades d̄ for-
 ment de ciuades e de altres vidual

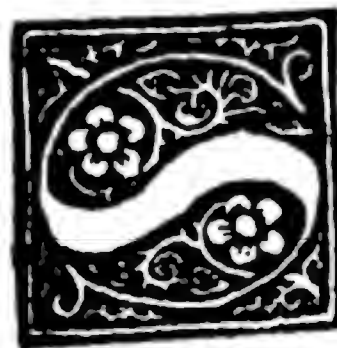
les que porten E diuse certament
 com lo gran caramany hi ve ab ci-
 quanta milia homens entre de peu
 e de cauall E porta safilla p darla p
 muller al Solda E ve en cōpanyia
 sua lo Rey d̄ la sobirana india. Mā
 ja descarregat aquexes set naus dix
 Tirant. No senyor dix Sipres p qu-
 ant tenen lo vent contrari p entrar
 en lo port: parlaren omoltes altres
 coses: e Tirant li feya moltes cari-
 cles e dauall de sos bens: e confits e
 altres lepolies per que pogues con-
 tentar al solda: Apres que Sipres
 de paterno sen son anat ab salcon-
 duyt que demana al capita. E aq̄l
 de bon grat loy dona. Com Sipres
 d̄ paterno fo ab lo solda mostra li
 lo salconduyt que lo capita dat li
 hania: e deya que lo seu amich loy
 haura obtingut agrans pregaries
 e suplicacions. E dix com lo Rey d̄
 egipte era mort: per aquesta noua
 fo refrescat lo dol: e lo planyer per
 ço com era molt amat per tots los
 moros per la sua moltavirtut Ti-
 rant s̄ent se ja molt de les nafres ps
 ab si hun home que sabia molt de
 la terra: e los passos secrets per hō
 volia anar per d̄ute de algū incō-
 uenient: E com foren en vista dela
 mar verē sobre hū grā mōt la Ci-
 tat d̄ bellpug: e les naus q̄ ala vela
 anauē volreajt q̄ no podie e lo port
 entrar lo capita s̄o tornat p̄stamet
 sabe nones com lo Emperador d̄
 nia partir ab tots los barōs de Si-
 cilia per pendre moltes viles: e cas

tella que prop de allí hantia . E axí
 fon fet que en pochs dies lo Em
 perador cobra molts castells e vi
 les. E los barons de Sicilia teniē
 gran desig de presentar-se vna vega
 da dauant tirant ap̃s fariē tot lo q̃
 lo Emperador los manaria vehēt
 a ço dia febus: los prega molt de pt
 del capita que fessen tot lo q̃ lo Em
 perador los manas. Com Tirant
 sabe que lo Emperador anaua cō
 quistant ell elo Duch de pera La
 nalcaren ab vna partida dela gēt e
 l'altra lexa allial marques de sent
 Jordi: e feu lo capita. Com Tirant
 fon prop del castell de maluehi sa
 beren Com la Princesa era resta
 da allí ab les seues donzelles: e dia
 febus en guarda olles: Tirant se feu
 venir a Ypolit e manali que anas
 ala Princesa e q̃li digues les seues
 paraules. Com Ypolit fon dauant
 la Princesa sica lo genoll en terra
 belali la ma e feu principi atal parlar
 Aci so trames ala magestat vostra
 seŷora per part de mon senyor q̃
 suplica la celitut vostra gular lo vu
 llau que puga entrar e eixir sēs pre
 jubi seu: e puga restar en la libertat
 frāca e no dir mes: O nouell cau
 ller dix la Princesa que es lo q̃ vos
 me demanau. E no sab be lo capi
 ta que tots stam sots la capitania
 e custodia sua e ell pot pendre e ap
 sonar: pot absoldre: e cōdenar atots
 aq̃ls qui ell conexera q̃ merexedor
 ne sien quina es donchs la causa
 q̃ ell demana amī gultatge de segu
 retat: per quel pot dir que pot be
 venir seguramēt encara que yo no

tinga poder de gular: mi se de que
 demana gultatge: Car lo seŷor Em
 perador ni yo no sabem que ell ha
 ja fet negun defalt p̃ que ell mateix
 se porta la seguretat: e noli cal tenir
 tanta temoz car ab los Turchs la
 deuria hauer tota lexada. Ypolit se
 leua e ana abraçar atotes les dōzel
 les. No pensen q̃ fos poch lo d̃lit q̃
 pres Plaerdemanda en uentre Y
 polit. Ell torna la resposta al capita
 de tot lo que la Princesa li hanta
 dit. E Tirant nos volgue partir d̃
 allí ans loy torna atrametre altra
 vegada. Com Ypolit fon dauant
 la Princesa li torna adir. Mon se
 nyor torna suplicar ala celitut vr̃a
 senyora vna e moltes voltes que lo
 gultatge no li vullau d̃negar car cer
 tament ell no entraria dia lo castell
 ne lla hō la magestat vostra s̃a sēs
 gultatge dela ma vostra scrit: yo no
 puch entendre lo nostre capita dir
 la Princesa: en que ha ofes al seny
 or Emperador: ne amī que gultatge
 demana. Respos Stefania seŷora
 que perdu en fer li lo dit gultatge q̃
 ell demana: seu se dar tita e paper e
 feu lo gultatge del tenor seguent.

Capitolo .lx

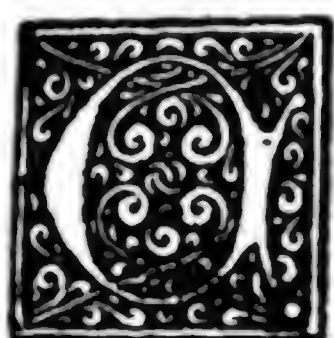
Salcondit que fa la
 princesa al capita tirant

perança e temor en
 tre cambien la nos
 tra crehenga de dub

tola temor: e vos mostran aferrat
 en aquella flaca rama com a perso
 na torbada: e no sabeu de que de
 manau anni sal conduyre: guiatge
 Lo desig meu no content acapita
 virtuos desorde o paraules ne me
 nys dar guiatge de ço que no cal se
 gura del dubte atres lo que val fer
 me de ma propia ma lo present:
 guiatge. E no tolte en res la proprie
 tat devrà libertat de anar e ovenir
 star e tornar. als temerosos les co
 ses perilloses per reparacio de gui
 atge se volen ofendre: Ada enlo
 castell de maluehi a: x. de setembre

Capitol. clx. i

Qom Tirant tingue lo
 guiatge en la ma psta
 ment se puja al castell
 hon troba la Princes
 sa en vna grā sala: cō
 la Princesa loveu leuas en peus
 E axi prest com Tirant la ven alça
 grans crits que tots los que erē en
 lo castell ho podien be hoir dient
 servau me lo guiatge senyora per q̄
 nom servau lo guiatge per que ma
 presonau tan cruelment. Car nos
 pertany donzella de tā noble linat
 ge apresonar a son seruidor. servau
 me lo guiatge: e torna me en ma li
 bertat. O senyor capita dix la Pri
 cessa yo so contenta de servir vos
 vostre guiatge yo veig q̄ negu no
 toca ni negu nous apresona o part
 mia ni per manament del senyor
 Emperador: servau me lo guiatge
 senyora. Car vos me apsona u dix
 Tirant Car james en ma vida:
 tan cruel netan fort preso no sent

Respos la vinda reposaba. Ely /
 senyora sta preso que vos li feu tota
 es vestida de amor. La gramalla q̄
 porta rota es de dol: mas es broda
 da tota de sperança: la camisa que
 porta per deus la fa complanyega
 de ser ajustada ab la senyora. L'auo
 rs la Princesa entesla requesta q̄
 Tirat li havia feta. E dix li capita
 si la fortuna vos ha apresonat repes
 sera que sereu en libertat. E pres li
 lo guiatge dela ma: e esquiça loy. E
 dix li molt poca rabo haueu tengu
 da capita de hauer demanat guiat
 ge per venir aci. E si ordenat era
 que yo erras: la error mia te causes
 honestes: e la mia culpa sera ma
 jor que la pena: e tuvens ab guany
 de victoria. E aquest loch pre leys
 en temps depau: e a rmes en teps
 de guerra per augmentar la gloria
 antiga als grechs yo te donat guiat
 ge: per honor del Emperador p
 ço que no fosses fet enemich: E ps
 al Duch de pera per la vna ma e a
 Tirant per l'altra: e segues en mig
 dells. E aqui parlaren de moltes
 coses ola mort als Duchs: e grās
 senyors los quals eren morts en la
 batalla. E Tirant mostrava dolre
 li molt la mort del Duch de mace
 donia: e dela mort de Ilkicart: e de
 pirimus E stiquerē en aquestes ra
 bons parlant del Emperador coz
 anava recobrant viles: e castells: oli
 beraren alli davant la Princesa q̄
 l'endema per lo mati anassen llaho
 era lo Empador lo qual havia. iij.
 dies que combatia vna Lutat: e no
 la podien pendre: dix la Princesa
 axi done deu honor al Senyor
 Emperador que si vosaltres partiu

panar lla hon ell eay no restare
y noyvaja: E feu portar alli lo seu p
loner: e dix pensau vosaltres que en
cara que yo nom sia trobada en les
forts batalles axi coz feu vosaltres
que yo no sapia apionar o mres cru
els enemichs. E ab aqles rahons
se leuaren e anaren alopas. Mas la
Princesa menja molt poch aquel
la nit. Car en la vista de Lirant fo
tot lo seu repos. Lo Duch se ps a
rahons ab la senyora del castell: e
ab la viuda repolada recitāt los les
batalles que haue haguda: e la vic
toria que per mia de Lirant haniē
obteia dient moltes labors dell. E
la viuda repolada staua molt infla
mada en la amor de Lirant: mas
no gosaua manifestar la grā dolor
e pensament quen tenia per la ho
nor: e del pensamēt moltes voltes
se venia a imortir. La Princesa dix
al Duch si e volia venir alli a senre
Respos que apres hi anaria com
alli stigues arahons ab aquelles le
yores: Stephania staua prop o la
Princesa quant ella dix a Lirant
les següents paraules. La prospera
fortuna ha manat amī que vigues
no per delit que tingues o veure ba
talles mas per desig de veure aquell
qui senyoreja ma libertat. Lo meys
capte gran quen mi era no trobat
via ne manera que ama passio re
mey pogues donar: pensī hū gran
defalt ab que reparar me pogues: e
ab fengides paraules decebi mon
pare sots zel de amor filial: ja per a
ço als entents no pensien sia tolt lo
ver juhi: que ignoren la causa dela
mia venguda: pero yom so condē
nada per exēple devitrat p dar hū

poch de repos si pot esser dit en vi
da dolorosa ala mia pensa: pero la
temor que yo he ol mal es menor
que la sperança. E la sperança que yo
he del be es menor que la temor: E
son me oblidats los males quem sō
leguits per causa vostra. Etotes les
cofes ion vistes per la fi: e aquella
mostra que pot fer: e q vale la glo
ria que donar pot segos les obres.
Etots es manifest tal batalla cō
la vostra ja tractaua: car simon les
encara que yo volgues tant errar: a
mor: e la merce me defendra tant
fallir. E perço dona amī licencia de
venir a veure tot lo meu be: e calla
que no dix mes. Lo pasat mal dix
Lirant no es res per amī enstima
de aquest que ara amī turmeta. car
passe dolor mes que james no lenti
que de tot en tot vinch als stims
en punt de pdrē lo seny o de desesp
ar: com veig la strema bellea que la
ceñitur vostra poseheix q excelliu to
tes les dames del mon aço me ha
forçat tāt amarus: E conexent en
la magestat vostra compliment de
totes les virtuts stich admirat coz
pot esser que la alteia vostra tinga
hun tan gran defalt: parlāt tostēps
ab venia e pdo: ço es que no amau
segos deuriem amar. Car si tant ha
gues servit adent: e de tan bō grat
ja poria fer miracles: e yo mes mal
fadat que tots los altres: ame mes
verdadexamēt que tots los altres
E no se si sere amat. la lēgua be par
la cotin tot lo que vol. Mas la ex
periencia verdadera dela obra hō
la trobare yo per la qual puga ve
nir a pfectio de vida. car quāt hom
es segur del dubte surt vna bona ef

pàça Car amor no es procurado
 ra de vergonya ni seu en banch de
 çabater mas ama aquí óu amar ço
 es aquí ama: e dona li gloria en a
 quest mon e vida reposada. p que
 senyora en la cellitut vrà no es aqll
 verdader recort que de temor vos
 sobre fugiu al pal' stret q la magel
 tat vrà promes. partint de vostra
 cellitut me dígues semblats paules
 present stefania. Tirat tu partey
 demi ses q tornes vtu yo so aci psta
 per reparar la leal e verdaõra amor
 quem portes deu es just: e totes les
 coses del mon li son presents ell me
 faça gracia de complir lo meu õlig
 que yo complir lo teu per que le ja
 cosa es seyora ales dõzelles nobles
 e de tanta stima que vinguen amè
 ys ó lur promesa pero seyora façaz
 axi: posem nostre fet en conexença
 daltri: e aquelles persones tinguen
 poõr de dõtermenar nostre fet: elo q
 yo he parlat parle per boca ó la viu
 da reposada quim dix ala venguda
 q yo fii que no donas se ni crehen
 ga en les paraules ó la alteia vostra
 que totes eren ficcions de poesia e
 per apartar tots aquests duptes e
 quela cellitut vostra nòia lesa en la
 honor en ma opinio q sia conegut
 E yo posare p ma part la egregia
 Stefania e laltesa vrà hi pora po
 sar al Blaerdemanda. odiasebus.
 tostemps he hoit dir dix la Pri
 cessa q q pare ha p jutge seguz va
 aplet. Ho per que axi sia. Mas per
 que volreu que axi fos Car be se q
 vos ho feu per que no siau conde
 nat per aqys jutges quins sã aduo
 cats que qualseulla altrivos con
 denaria qui sabea que es amor ne

honoz. E sforçant axi vostra dela
 forada porfidia: restaren obligat
 de mort a vos mateix mes que no
 sou adu qui ha creat: e fet ó tal cõ
 pas que son cõtrari ama honor e
 fama. En aqstes rahõs se acosta
 Blaerdemanda lligues als peus ó
 Tirant edixli. senyor capita negu
 nous vol be sino yortich cõpalho
 ó vostra merce que negna seyora
 ó aqstes nous han dit q despullen
 les armes Car p la mia se vos por
 tau la camisa ben trepada q no se
 brodadoz al mon que millor la fa
 bes trepar yo la vtu vestir edeipul
 lar algaliada: e ben perfumada. A
 ra la veig tota foradada: e pfuma
 da de ferro e dager: dix la Pricessa
 dau me la ma la qual no ha perdo
 nada la mort dels Keys enemí
 chs nostres Stefania li ps la ma
 e posalay sobre les faloes ó la Pri
 cessa. Com ella veu questana lobre
 los genolls seus abaxas: e besalay
 Amí no put honor dix Tirat as
 ho tinch molta gracia e merc e
 Mas veig la randa als peus Car
 ço q yo deuria fer vostra magestat
 li es volguda cuytar. E si tal ligècia
 la alteia vrà me daua de belat vos
 les mans tota hora que yo volgüs
 e com me tendria per benaueturat
 e molt mes ab los pe e les cames
 ensemps La Pricessa li torua apè
 dre les mans e dix. Les tues mas
 senyor capita vull que de aci auant
 tinguen preuilegi sobre mi en qui
 tens bon dret. E lenas prestament
 de allí perço com era passada gran
 part dela nit E perque lo Duch ni
 los altres no tiguess q dir ni ocasto
 ó plar: acõpayarè la pricessa fis ala

sua càbra donàtli tots la bona nit
E lo Duch e Tirant dormirè en
hū lit. E per lo mati les trompetes
començarè alōar e tots se armarè e
pujarè acanall e tirāt seu pèdre les
scales pue tenia dins lo castell que
alli havia dexades E la Princesa
tanbe volgue anar ab ella. Armas
ab aquell arnes que set havia E ca
ualcaren tant fins que foren lla hō
era lo Emperador que en aqll cars
combatien vna fortvila hō hi ha
ua molts forasters gent ol solda q
vřilment combatien per defendre
lurs psones. coz lo Duch e Tirāt
foren aplegats dexaren la Prince
ssa be acompanyada ab diafebus e
daltres cauallers tā luny dela vila
que ab bōbarda aplegar noy podiē
Tirant ana hun poch pus baix o
lla hon los cicilians combatien: e
seu adobar prestament les scales e
posar enlo mur Tirant fon lo pri
mer que puja com sō prop dela mu
ralla hun Lurch li lança vna grā
càtera. E Tirant per desuiar se q
noli donas al cap ps hun poch de
balanç e la cantera dona enla scala
e roncela hun poch: e ab lo balāç
que ell pres lascalā caygue rocegāt
p la paret y ell ab lascalā: pero nos
seu mal: seu arborat prestament al
tra scala: e dues altres al costat de
aquella: e molts ballestes stauē al
cap del vall qui no dexauen traure
bras: o ma que prestament no fos
ferir: Tirāt torna apujar: lo Ema
perador qui era anat aveure la filla
demana qui era lo caygut dela sca
la E diguerē li que lo seu capita ps
hi molt grā enug. Al pres loy ven
tornar trames li adir que per negū

cars del mō ell lo pregana que no
volgues pujar en. escaia. Com loy
diguerē gens p aqo no sen volgue
star. Com totes les scales fore ore
çades feren tan gran sforç quērrarē
per alli ala vila: e matare: e apōarē
molta gent dis: e de fora. Com la
vila fon preia tots los barons de
Sicilia se psētarē a Tirāt e dōarē
li les lettres del Rey: e dela Reyna
de Sicilia: e Tirāt los rebe ab ca
ra molt asable fēt los molta de ho
nor regraciāt al Rey: e ala Reyna
e aells ia bona volūtāt q li mostra
uen en esser venguts. E axi com sta
uen tots apeu ilqueren dela vila: e
aniaren hon era lo Emperador e la
filla. Apres que Tirant li hague
feta reuerēcia lo Emperador li dix
Nostre capita avos no es donat
pujar per scales de semblants com
bats: per lo gran pezell que seguir se
pot: sino que la Misericordia diui
na sa part enla nostra bona justicia
quēs ha feta recobrar aquesta vila
E si per la confiança de vostre bon
dret sperau hauer o totes coses vic
toria lo que nos lig en istories. E si
la vostra vida arrilcau tāt amōrt: e
volem que sia confusa p lo gran pill
que representa en aqlis qui la vida
a bandonen. E si per aquest sguart
aprofitas avos mateix encara als
altres qui per star se o batalles ha
uran salut. E per ço desig vřiqueien
en repos: e la vostra virtuosa perso
na no volerla tant abandonar. E
en tā grās pilla. E si envos es lo o
fig o bē obrar o negar no deuen les
mies profecies les quals avegades
třē veres respos lo capita amī seny
or es degut fer seblātes actes millores

q̄altres aço p̄ tant coz als temero
los faça recobrar s̄forç e p̄dre aio
E q̄ dech fer yo: e los altres s̄ns d̄
nem molt s̄forçar de be a fer. car
no es lícita cosa q̄la magestat vr̄a
stiga en semblants afers: car la dig
nitat vostra nou cōporta: nlla edat
quens pugau defēdre: sino ab la vir
tut eno ab armes. E p̄ço lasi es dub
tosa de semblants coles. E lo Em
perador hobint lo que Tirant li
deya pensa que de zel de seeltat: e d̄
molta amor li procebia. E Tirāt
sen porta ala villa lo Empador e la
filla Lēdema perlo mati lo Emper
ador tingue cōsell que farien: ne de
uers qual part iriē per recobrar les
terres que p̄duedes eren. Los h̄ns
deyen q̄ anasē avna part: los altres
en altra. Alasī d̄ tots parla lo capi
ta: e dix. Sēyor ja he dit ala majest
at vostra que no es cōdecet la vr̄a
altesa que pase daci auant: sino que
ab los barons de Sicilia ab los
quals sou vengut vos ne torneu a
la insigne ciutat ab tots los preson
ers que tenu presos. Los quals fa
gran despesa de viandes: e daltres
coles. E la gent qui sta molt enuja
da de guardarlos. E lo dūch re ja
carech ab mi ensemps de guardar
e cōquistar aquestes ciutats eviles
que son prop de aci. Ela magestat
vostra quēs faça venir les naus ab
forment: Car la guerra ha tant de
tēps que dura: e los lauradors no
poben panificar: es de necessari ha
jam d̄ proueyt lo n̄ rē camp pervia
dela mar. Aps en lo Imperi nont
ha. Auit hagui noua com. v. naus
q̄yo hauria manat venir dix lo Em
pador: s̄o arribas al port d̄ casa car

regas de formēt. Molt me plan
dix lo capita d̄ semblant noua. De
continent trames que fessen molte
tots los mo lins qui erē enlo 'Riu
nomenat tranlīmēno. Tirāt aque
proueyt que lēdema tots los pres
oners qui erē enlo camp: y en la ciu
tat de sāt jordi vinguessen al castell
d̄ maluchy. Apres lo Emperador
parti de allī ab tots los barons de
Sicilia: e atēdaren se tota prop del
Riu elo dūch resta ab prou gente.
Tirāt seu venir del camp mes gēt
per al Dūch e per a ell: la qual ha
uia mester Lom foren al castell lo
Emperador crida el capita: e apres
seu venir ala Princesa: e ales altres
donzelles: e dix semblants parau
les Capita pux la fortuna es itada
tan contraria al nostre grā conesta
ble Lomte de bītmia c̄siet mort a
qui consellau façam nostre conesta
ble. Tirāt dona dels genolls enla
dura terra: e dix senyor s̄la magest
at vostra era contenta dar tal ofici
de grā conestable adiafebus: amol
ta gracia e merce ho hauria ala al
tesa vostra. yo nom partire de vr̄e
voler dix lo Emperador: e p̄ amor
vostra ara de present p̄ lo sen molt
merexer yoli fas gracia a Diafebo
d̄l ofici: e capitania d̄grā conestable
E avos del Lomdat de sent angel
e leu lo ama filla e donel avos ab
tots aquells drets pertinencies: e e
moluments q̄ enlo dit combat s̄o
ab la tinēça daltafulla la qual entre
tot es d̄ rēda arrēdaba setāta cich
milia ducats: rich spāga en deu anī
d̄ molt yo d̄are altres coles les qu
als serā molt millors: e p̄covull q̄ d̄
ma sefaça la festa ep̄ngau trol d̄cote

mea vos ame donar titol de comte
que de marques p be q lo marq̃s
de major grau sia que lo comte po
comce vol oir fratre dar mea. E per
ço vos vull donar titol de comte p
que siau mes conjut ab mi. Tirat
li dix seyor infinitos gracies fas a la
magesat vra com vos es stat plas
ent de serme vna tan gran honoz
E you tinch en tan gran stima coz
si ell valia. cccc. m. u. ducats de ren
da. Empero yo p res nol pendria
nil acceptaria: per dues rahons. La
primera p yo no hauervos ho ser
uit: car tan poch temps ha que yo
so en seruey dela alcella vostra q no
merite tan gran premi. La segona
si lo pare que men gendra sabia yo
tingues titol algu perdria lasperan
ça de ja mes veurem: quat mes aq̃l
ia quim parte tates dolors q palla
en aquella nou meïos quem porta
porien pendre tan gran alteracio q
yo seria causa d abrenjarlos la vida
e poria esser dit fill homeyer. Com
elle james se agevist altre fill sino a
mi: e no seria meys que no donassie
la lur malediccio. E ami no es dgu
da cosa cobrir la lur dolor. E fas ne
ala magesat vostra mes d mil gra
cies tals com de seruidor al d seyor
mes humil ment se podē fer: p res
yo no permetria dix lo Empador
que aquest cozdat que he ofert no
sia vostre. E si titol d comte no vol
eu pendre prentu la senyoria: e la re
da. Molt tez enuyar laltcia dela sen
yora princessa dix Tirat de lenar
li lo comdat e donarlo ami. Aquest
comdat dix la Princessa me dona
per la benignitat vna mia tia: e les
coses q son mies so dela magesat

dsenyor mom pare qui aci es pre
sent: e de tots los meus bē: e dela
persōa pot manar atota la volūtat
com de filla obediēt: e aquella pot
donar: e lantar axi com ala majest
at sua sera plasent. E no stiguan per
res de acceptar lo que graciōsa mēt
vos dona: e ab molta libera'itat. E
yo ara de presēt conserme la dona
cio peravos: e ala vostres: lo Em
pador lo torna apregar: e afatigar
quel prengues: dix Tirant senyor
per res nol acceptaria. Ab grā raho
se creura devos tot lo contrari d
qla vra lengua manifesta dix lo em
pador e yo restare ab ma verita
manifesta duria la virtut vra pēlar
q lo qus he ofert aumēta la honor
vostre. E deuriu esser cōtent: e no
recusar per yo esser donado: e vos
rebedor vous he cōservat aq̃ll bell
do de fortuna que tots los homē
va per tot lo mon cercāt ço es ho
nor: e profit per lo qual si ses fido
parlau no deuen esser tan desmējat
que nou degan acceptar. E si pervē
tura volem que la get cregua que a
ço sia per premiarvos dela honor
coenenci q set me hauen: no tingau
tal error. Car en cara la opinio del
es gēts: e dones e dōzelles sta enca
ra morta e p vos no voler acceptar
lo q tan ampla ment vos he ofert
vinch a penlar que la vostra virtu
osa persona de mis vol parir. No
placia adu dix Tirant que yom
partis dela majestat vostra durant
lo temps d la necessitat. Pero seny
or puix tant me força la magesat
vostre yo acceptare lo comdat: e p
aq̃ll vos fare homenatge d seeltat
E per quant diasebus mes parent

tant acostat: e ço que es seu es men
e lo meu es seu: ell pendrà lo titol d
comte. **Q**uem fa ami dix **L**empa /
dor: puix y ol vos haja dat: e vos ac
ceptat quel venau: ol doneu aquit
sera placent. **L**auors **T**irant se lan
ça als peus del emperador: e besa li
lo peu: e la ma per la gracia que feta
li haia. **D**ix leperador: dema aru
rarem act: e farè la festa a diafebus:
e darem li lo titol d **C**omte: e lofici
de gran conestable. **P**erço senyor
suplich ala magestat vostra dema
siau nostre conuicat ab la senyora
Princesa: e totes les dames. **E** de
tot aço diafebus no sabia res. lo
Capita se parti del **E**mprador: e
dona orde ab lo senyor d maluehi
de hauer molts pagos: capons: p /
dius: e gallines per alendema. **E** fe
rè coure molt pa: e hauer totes les
coses necessaries. **E** diafebus ab al
tres cauallers que venten defora d
castell veu a **T**irant que anaua tot
afanat vers ell. **E** dix li. **L**ost que
es aço que ab tanta pressa anau hay
noua de enemichs. **N**o dix **T**irant
mas anau ala cambra del **E**mpera
dor: e besau li lo peu: e la ma: perço
com vos ha donat lo **C**omdat de
sentangel: e lofici de grã conestable
e yo fare act adobar les coses q son
necessaries per ala festa de dema: e
diafebus ho feu axi. **E** apres ana a
la cambra hõ era **S**tephania ab les
altres dames. **E** cascuna li dema /
naua vn ofici per al comdat: o per
ala guerra burlat se axi ab ell: que
la **P**rincesa: y ell son prest ageno /
llat: e besa li la ma d la gracia que lo
senyor **E**mprador feta li haia. e

la **P**rincesa li dona en hun mota
dor du milia ducats que haura me
sos. **E** dix li: lo meu germa preneu
aço: e prech vos que fins siau en la
vostra cambra non regonegau. **E**
de aço vull seguretat de vos. **E** ell li
dona la fe que faria tot lo que tro /
baria per scrit. **D**iafebus ho pres: e
sentia lo pes: mas no presomia lo q
era. **P**artís de allí: e ana sen hon e
ra tirat: e dix li. puix yo he besat lo
peu: e la ma al senyor **E**mprador
e la ma ala excelsa **P**rincesa. bem
par que sia rahõ puix vos me ha /
ueu dat lo **C**omdat. e haueu lo leuat
a vos per dar lo ami **A**genollas p
tament en terra: e pres li la ma per
volar lay besar. **P**ero tirant james
ho volgue cõsentir. **M**as posa li la
ma sobre lo cap: **E** besal en la boca
tres vegades. **E** los dos passaren
moltes rahons: dient li **T**irant q
no curas: q allo era molt poch en
squart del que ell deshaia fer per ell
Mas yo tinch sperança en õu que
per auant yous dare altres coses q
seran de major stima. **E** diafebus
lin feu infinites gracies. **A**ra se yor
capita volen que veja que es lo qm
ha dat la virtuosa senyora. **D**osau
en mans de **T**irant: e trobaren hi
hun albaranet q deya. **A**l meu ger
ma: e gran conestable: e **C**omte de
sentangel pch ab molta amor pre
ga en paciencia lo petit do per afer
la festa. **E**n mi resta lo gran menyf
capte per lo poch queus do. **P**ero
la vrã molta virtut me tendrà p scu
lada: cõsiderant en lo loch hõ so: e
cõfes lo meu õfalt q he cões en dar
t.l

tan poca quantitat a hui home q
 es gran en virtuts. Com dlsveren
 aço stgueren en pensament calcu:e
 diafebus dix per prouar: e temptar
 de paciencia a Tirant. Elolen que
 nou prègam:e que loy tornè: Hou
 felleu dix Tirant: que entre pare:e
 filla tenen lo cor tan alt: e generos
 que si loy tornauen: ho tendria en
 molt grā ofensa. Com totes les co
 ses foren posades en orde per alen/
 dema ells anaren ala càbza del em
 perador: e aquí parlarè molt sobre
 la guerra. e Diafebus acostas ala
 Princesa:e feu li infinites gracies
 y Stephanía les hi ajuda a fer del
 que la magestat sua hania fet. Lo
 emperador denalla baix enuers lo
 riu hon ven allí molts homes que
 stauen adobāt taules: e banchs: lo
 Emperador demana lo que feyen
 aque tenia de servir. Dix lo senyor
 de maluehi:que per al conuit: e ala
 festa que lendemà se deua fer. E ti
 rant portaua d braç ala Princesa
 anāt sen per la vora del riu passejāt
 Dix la princesa. Digan Tirant
 quina es la raho:que vos acceptat
 no haueu volgut lo cōdat meu q
 senyor Emperador a requesta mia
 vos daua.e tres vegades mefforci
 d parlar:e tres voltes la mia lègua
 stigue ses profit: que la paraula me
 falli:com volgui començar de par
 lar: per dir vos acceptau puix dat
 vos es. E de vergonya no tengui a
 treuiment: per lo vell Emperador
 que no conegues lo meu mal. Car
 cosa conuinent es que la vergonya
 sia mesclada ab amor. Empero to
 res les coses per vos fetes acceptes
 son als meus vills: Istant en dub

te que nol haueu volgut acceptat
 per que es stat meu. no veja yo deu
 dix Tirant si tal cosa es passada per
 lo meu entenimèt. Ans aqll cōdat
 ringuera yo en mes gracia:e merce
 que si magues dats deu dueats: o
 Marquesats sol per esser stat dela
 magestat vostra. axi deu vulla com
 plir les coses que yo li deman:ço es
 que vulla confirmar lo vostre vo/
 ler a complir lo meu dñg. E perço
 que la celsitut vostra sapia mes cla
 rament ma intencio:james pendre
 ttol negu tant com la vida me acō
 panyara:sino Emperador:o no res
 E sabeu ab quem matau:ab la stre
 ma bellea que la alteia vostra posse
 heix. Car aquell primer dia queus
 viu vestida ab bzial de ceti negre: e
 los vostres pits donaren als meus
 vills entrada: Ab lōs cabells hui
 poch scampats que semblats a ma
 dres dos resplandien. E la coloz
 dela vostra cara paria d vergonya
 roses ab liris mesclades. Que de a
 quell dia ença la mia anima es sta/
 da catua de vostra alteia. De es
 cosa cruel voler dar pena a qui tant
 vos ama. Encara me dolch d vos
 que no pozeu soferir les penes que
 sou merexedora per hauer tan po
 ca pietat de mi. Com la mia querel
 la sia justa:e bona. E lo meu clam
 crida continuament dauant la ma
 gestat diuina:justicia. E vos en aqll
 cars direu:en mal punt com yo no
 amí aquell verdader Tirant: Lo
 qual ab tanta de amor me amaua.
 E si suplicaciōs de vasalla seyoza y
 poden valer: o d caualler a dōzella
 d tãta noblea:e dignitat:se consēt a
 dozar agenoll me en terra:e fas hi

lo senyal dela creu: e aqlla abo: axt
com ala vostra persona: que p part
dela cellitut vostra me sia atorgat
hū do. E quasi li venguerē los vlla
en aygua: prenent li pietat de sima
ter. No tarda molt la príncessa res
pōdre en stil de seblants paraules.

Capitol clxi.

La resposta que feu la Príncessa a
Lirant.

Les lagremes son scā
paōs auegades ab ra
ho auegades ab en /
gan. E la tua deman
da es molt greu: e amarga per amī
Car tu demanes cosa que nos pot
nis deu rahonablement fer. Car ō
mal principi no sen pot seguir bōa
fi. Si pensaues la tua honoz: e la
mia: em volies lo be quem dius no
treballaries en tanta infamia per a
tu: e vergōya per amī. Per que tāt
prest te cuytes que les tues messes
encara son erba. E gran follia seria
posar ala fortuna lo que not pot fa
llir. Lo emperadoz se acostā ala fil
la: e ella no pogue mes parlar: e po
sa la en rahons: e parlāt de moltes
coses sen tornaren al castell. Lende
ma per lo matī lo Emperadoz vol
gue diguessē la missa en mig ō vna
gran praderia. E volgue que diafe
bus stiques en mig dell: e de la filla.
E dita la missa lo emperadoz li po
sa lo anell en la ma: el besa en la bo
ca. Apres tots los trompetes co
mençaren a sonar molt fortment. e
hū rey darmes dix en alt cridant.

Aquest es lo molt egregi: e virtuos
caualler comte de sentangel: e gran
conestable del imperi grech. E fet
ago començaren les dances: e festes
E la príncessa tot aquell dia no feu
sino dançar ab lo gran conestable.
Com fon hora de dinar lo Empa
doz feu seure al gran conestable ala
part dreta: e los Duchs seyen ala
part sinestra: e la príncessa endret del
conestable. E tirant serua de ma /
jor dom: perço com ell feya la festa
En altres taules menjauen les dō
zelles: Endret delles menjauen los
barons: e cauallers. Apres tota la
gent darmes: e tots quants preso
ners hi haura tots menjauen aqll
dia en taules: per que honrassen la
festa: fins als rocins volgue Lirāt
que en aquella hora tots menjassē
ciuada mesclada ab pa. Com fore
mig dinats: Lirāt pres los lleys
darmes herants: e porsauants: E
donals mil ducats en reals. e totes
les trompetes anauen sonant: e vē
gueren dauant la taula del Empe
radoz: e cridauen larguesa larguesa
Apres lo dinar fon feta la collacio
de molts confits de sucre. E caual
laren tots armats ab les banderes
del conestable corret lances. dauāt
Lemperadoz feren hū bell fet dar
mes sens fer se mal. E axi anaren
fins al camp hon solia star lo solda
E ab molt gran alegria sen torna
ren. E ō los paregue hora de sopar
en aquell loch mateix ferē la festa.
La qual fon molt singular: e foren
tots molt ben seruits de moltes: e
diuerses viandes. Lirāt tot aqll so
par axi com serua stava ab la cara
t.ij.

molt trista. La princesa lo feu acostar prop della: e dix li ala orella. Digau me Tirant quina es la pena: e mal que passan: que la vostra cara ho manifesta: que tota la rinch y o sobre los meus vlls. Digau mo y o clà merce. Senyoza tanta son los males que compox que nos pozen stimar: ni done res en ma vida. car la celsitut vostra partirà dema: e yo desauenturat restare en la mia stre ma péa: péant que nous veure. qui fa lo mal dix la Princesa rahó es que passe la pena. Car vos mactix ho haneu procurat donant consell al Emperador que ab tots los presoners sen tornas ala nostra ciutat. Tan mal consell james viu dar a home qui enamorat fos. Pero si vos voleu y om faça malalta .xv. o .xx. dies yo beu fare p amor vostra. E l'emperador aturara be so certa per amor de mi. Mas com ho faré dix Tirant de aquestes presoners q teni tanta aci. No se trobar remey a ma dolor. Moltes voltes rinch desig de vert: e moltes voltes desl / ge morir ab coltell: o de mort sob / tada p exir de pena. No felleu vos tal cara Tirant: dix la Princesa a nau a parlar ab Stephanía: e vejam quin remey pendre si poza que ami no sia carrech: e sia vtil vostre. Tirant prestamét sen ana: e recita tot son mal a Stephanía. E foren de acost en temps ab lo Conestable que com tot hò fos asoflegat: e les donzelles dormien: que los dos vinguessen ala cambra: e allí aco: darié quin remey pozen pendre en lurs passions. E axi restarè ó acost. E o

son ntre la hoza son disposa q totf los del castell dormien: e les donzelles se eren gitades. E totes les damas dormiè apartades ab la viuda reposada: sino .v. quen dormien en vna cambra per hon elle tenien de passar: y en la recambra dormia la Princesa: e Stephàia. Com plaerdemanda veu q la princesa nos volia gitar. e li hauria dit que sen anas a dormir. Apres senti psumar prestament pensa que li hauria de celebrar festiuitat ó bodes sozdes. Vèguda la hoza assignada. Stephania pres hun stadal en la ma ense e ana al lit hon dormien les .v. donzelles: e mira les totes ó vna en vna per veure si dormiè. E plaerdemanda tenia desig de veure: e seir tot lo fet. E deringues que no dormiè: com Stephanía vingue ab la lumtanca los vlls: e feu semblant q dormia. Elst per Stephàia que totes dormiè obri la porta ses fer remoz per que negu nou sentís. E ja troba ala porta los cavallers que stauen sperant ab mes deuocio que no fā los jueus al messies. Al passar a / paga la lum: pres al Conestable p la ma: mes se primera: e Tirant seguí al Conestable: e axi trobaren la porta dela càbra hon era la Princesa. La qual stana sola sperat los. E dire cō la trobaren deuísada. portaua gonella ó domasvert tota en torn trepada: e tota brodada ó perles molt grosses: e redones. Lo collar que portaua era tot de sulles dor smaltades: E en cascuna fulla penjauen robins: e diamāts sens altra mescla. al cap portaua sobre los

dantats cabells hū chapellet fülle
 tat ó molts batets q̄ lançaua molt
 gran resplandoz. **L**ó **E**irât la veu
 ran be abillada feu li molt gran /
 reuerencia: e donât del genoll en la
 dura terra besa li les mans moltes
 vegades: e passaren entre ella mol
 tes amoroses rahõs. **C**om los pa
 regue hoza de poder sen anar pren
 gueren lur comiat: e tornarē sen en
 la lur cambra: qui pogue dormir a
 quella nit: huns per amor altres p
 dolor. **E**an prest cō fō de dia totō
 se leua perço com aquell dia **L**em
 perador deua partir. **P**laerdema
 uida com se son leuada ana ala cà /
 bra dela p̄ncessa: e troba la q̄s ves
 tia: y **S**tephāia vestida: e per vestir: e
 asseyta en terra: e les mans no li vo
 lien ajudar a ligar lo capell tant sta
 ua de bona gana: tota plena de le /
 xau mestar ab los vlls mig entelat
 scassament hī podia veure. **M**a san
 ta maria val dix plaerdemauida: di
 gues **S**tephania quin es aq̄ix teu
 comport: que es lo quet fa mal: **E**
 yo ire als metges que vinguen per
 dar te salut aquella que tu volries p
 ata persona. **N**o cal dix **S**tephania
 que lo meu mal tost sera guarit: car
 no es sino dolor de cap: anit ab lay
 re del riu ma fet mal. **G**uarda dix
Plaerdemauida que dius que grā
 dubte sera q̄ no muyres: **E** si mors
 la tua mort sera crīmīnosa. **G**uar /
 da be que riot facen mal los talons
Com yo haja hoit dir als metges
 que anofaltres dōes la primera do
 lor nos ve en les vngles apres als
 peus: puja als genolls: e ales cuxes
 e anegades entra en lo secret: e aquí

dona gran turment: **E** de aquí sen
 puja al cap torba lo ceruell. **E** de a
 qui se engendra lo mal de caure. **E**
 aquesta malaltia not pēses que vin
 ga souint segons diu lo gran philo
 sof **G**alien metge molt subtil q̄ no
 ve sino vna vegada en vida. **E** per
 be que sta mal incurable no es moz
 tal: mas hay molts remeyas qui aju
 dar se vol. **A**questa mia epistola es
 bona: e verdadera. **E** perço no de
 hauer admiracio de mi si conechs
 les malalties que sim mostres la lē
 gua yor sabre dir lo mal q̄ tens. **S**te /
 phania li trague la lengua. **L**ó pla
 erōmanida la hague vista: dix li. yo
 renegaria ó tot quant saber mō pa
 re me mostra stat yo en son poder
 si tu no has perduda s̄ach aquesta
 nit. **R**espos prestament **S**tepha /
 nia veritat dius que del nas mes e
 pida. yo no se si es del nas: o ól talo
 dix plaerdemauida: mas sanch ha
 neu p̄duda. e perço pozeu ara dar
 fe de mi: e dela mia sciencia: que lo q̄
 yo dire sera veritat. **E** si la magel /
 tat vostra senyora volra que yous
 recite hun somni que he fet esta nit
 yo sere contenta ab p̄testacio que
 si dire algũa cosa qui agreuge la al /
 tesa vostra que lo perdo nom sia ó
 negat. **L**a p̄ncessa hauia pres molt
 gran plaer en lo q̄ plaerdemauida
 hauia dit. **E** ab grans rialles li dix
 que digues tot lo que volgues que
 ella li perdonaua a pena: e a culpa:
 ab auctoritat apostolica. **E** plaerde
 mauida feu principi al seu somni en
 stil de semblants paraules.

Capitol. clxiii.

t. iij.

Lo somni que Plaerdemau-
uida feu.

A La magestat vostra
dire tot lo que he so-
miat. Lõ yo dormia
en vna cambra de pa-
rament en companyia de .iij. don-
zelles. E que Stephanía venia ab
hun Nadal encès p no portar mol-
ta lum: e vèla al nostre lit: e mirava
si dormiè: e veu nos totes dormir:
yo staua alienada que no se si dor-
mia: o si vetlaua. E viu en somni cõ
Stephanía obri la porta òla cam-
bra molt suaument per que no fes
remor: e troba mon senyor Tirant
e lo Cõestable que ja stauen spant
E venien en gipons ab mantos hi-
spases: e calsauen peuchs de lana p
que no fessen remor al passejar. e al
entrar q ells ferè ella apaga la llum: e
posas primera lo cõestable ala sua
ma: apres venia lo virtuos: y ella se
blaua en aquell cars moço de sego
E posals dins la vostra cambra. E
vostra alteza staua ben perfumada
e algaliada: e no mal abillada vesti-
da: e no despullada. Tirant vos te-
nia en los seus braços: e portauau
per la cambra besant molt souint: e
vostra alteza que deya. Dexam ti-
rant dexam: e ell vos posaua sobre
lo lit de repos. E plaerdemauida se
acosta al lit: e dix. Ay en lit: e quins
ha vist: e qui? veu ara: que stau sol
desacompanyat sens profit negu: hõ
es aquell qui aci staua cõ yo somia-
ua. E pareguem del lit leuar me en
camisa: e venguí en aquell forat de
la porta: e que mirava tot vostre fet

Dix la princessa has mes somiat:
ab moltes rialles: e ab gran plaer q
loy deya. Si santa maria dix pla-
erdemauida: yous ho acabare tot
de recitar. Elos seyoza prenien vnes
ores: e deyeu Tirant yo te leixat ve-
nir aci per darte hũ poch de repos
per la gran amor quet he. E tirant
dubtaua de fer lo que la alteza vza
li deya. E vos òyeu: si tu ames amí
per res no deus star ò assegurar me
dels dubtes sdeuenidors. E aquest
carrech que yo he pres p amor de
tu: no es conuinent a donzella ò tã
gran auctoritat com yo so. Hom
denegues lo quet ò man. car la mia
castedat en la qual yo he viure qui-
tia ò tot crim es loadora. Mas per
prechs de Stephanía has obtesa
aquesta amorosa gracia: òrant me
cremada p digna amor. Per quet
prech te vullès contentar dela gra-
cia que has acõseguida en gran car-
rech: e culpa de Stephanía. Per la
strema: e desaforada congoya deya
Tirant qveig passar ala magestat
vostra q preneu armes contra vos
quins ofenen: en lereu condemna-
da per tots aquells qui de amor sen-
ten. Pero ab tot no vull que descõ-
fieu que yo fallís a ma veritat. E ab
gran confiança creya vos acorda-
rien a mon voler no temèt los sde-
uenidors perills. Duix a vostra al-
teza no plau em voleu tant fatigar:
yo so cõtèt ò fer tot lo q ala magē-
tat vza sera placent. Calla tirat òya
la alteza vza: e not congoyes de res
Car la mia noblea jau sots la tua
amor. e li feyeu fer sagramēt q sens

voler vñ no' enuujaria de res: **E** po
 sat cara qu' volguesse cometre: no
 seria poch lo dan: e congoxa que tñ
 daries: e seria tanta que en tots los
 dies de ma vida de tu me lamenta
 ria. Car com la virginitat es perdu
 da no es reparable. **E** totes aqñtes
 cosas he somiades que vos a ell: e
 ell a vos deyeu. Apres en visio viu
 com ell vos besaua molt souint: **E**
 òsseu vos la clocheta òls pits e que
 besaua a gran pressa les mamelles
E cò vos hague ben besada volia'
 posar la ma dauall la falda per ser /
 car vos les puges. e vos la mia bo
 na senyora nou volieu còientir: car
 dubtem fa que siu haguessen còien
 tit q' lo sacrament no perillas. **E** vñ
 alteia li veyia temps vendra que lo
 que tant òsiges stara en libertat tua
 e la mia virginitat conseruada sera
 per atu. Apres posa la sua cara so /
 bre la vostra: e tenint los braços so
 bre lo vostre coll: e los vostres en lo
 seu ligats com les sarments en los
 arbres prenia de vos amorosos be
 sars. Apres viu somiant que Ste
 phania stava sobre aquell lit ab les
 cames que al parer meu li veyia blā
 quejar: e deya souint. ay senyor que
 mal me feu: doleu vos hun poch ò
 mi: e nom vullau del cor matar. **E**
E rant que li deya: germana Ste
 phania per que voleu incriminar
 la vostra honoz ab tātā grās crīs
 no sabeu que moltes voltes les pa
 rets tenen ozelles. **E** ella prenia lo
 lançol: e posaua se ala boca: e ab les
 dents strenyia fort per no cridar:
E nos pogue star apres hun poch

spay que no donas hun crit: trista q'
 fare dolo: me forza de cridar: **E** se /
 gons veig deliberat tenu ò matar
 me. lauor! lo **L**onestable li tanca la
 boca. **E** la mia anima com sentia a
 quell saboros plant complanyiam
 de ma desauentura com yo no era
 la tercera ab lo meu ypolit. **E**ncara
 que yo sia grossera en amar còegue
 lo meu sperit que lo terme ò amor
 aqui deua finir. La mia anima ha
 gue alguns sentimēts de amor que
 ignoraua: e doblā la passio del meu
 ypolit. Com no prenia part dels be
 sars axi com **E** rant dela prin /
 ceia: e lo **L**onestable de Stephanía
E com mes hi pēsaue mes dolo: e
 sentia: e pareguem que prengui hñ
 poch daygua: e quē laui lo cor los
 pits: e lo ventre: per remeyar la do
 lor mia. **E** mirāt lo meu sperit per
 lo forat apres hun poch instant ste
 phania stes los seus braços abādo
 nant se: e retēt les armes. **E**mpero
 dix. **E**stē cruel ab poca amor: que
 no has pietat ni misericordia òles
 donzelles fins quels has violada
 la castedat. **E** lens se de quina pe /
 na seras digne si yo not vull perdo
 nar. **E** complanyent me ò tu mes
 fort te ame: hon es la se per tu amī
 rompuda: hon es la tua ma ozeta
 ajustada ab la mia: hñ son los sātē
 qui facen testimoni: los quals abir
 per la tua falsa boca forē nomenatī
 quē prometist q' nō faries mal: ni p
 tu no seria decebuda. **E** rā ardimēt
 has fet q' ab pēia deliberada hages
 volguda robar la despulla ò la mia
 virginitat p' tu esser home ò tā grā
 t. lll.

auctoritat . e p q̄ la q̄rella mia mes
 veraderamet sia coneguda : cria
 la príncessa : e a Tirant : e mostrals
 la camisa : e dix aquesta sanch mia
 ha forza de reparar amor . e tot aço
 deya ab les lagremes alevlla . Aps
 dix : qui haura grat de mi : ni qui sia
 ra ó mi : que no he sabuda guardar
 a mimatepa . Com sera p mi guar
 dada altra donzella q̄ acomanada
 sia . No tinc conort sino de vna
 cosa que no he res fet que perjudiq̄
 la honoz de mō marit : sino que he
 cōplida la voluntat a mal grat meu
 En les mies bodes noy son vègues
 los cortesans : ni capella no ses ves
 tit a dir la missa . Noy es venguda
 ma mare : ni mes parentel . No hā
 hagut treball de òspullar me les ro
 bes : e vestir me la camisa nublial .
 nom hā pujada al lit per força . car
 yo mi so sabuda pujar . No hā ha
 gut treball los ministres de sonar :
 ni de cantar . Ni los cortesans La
 nallers de dançar . Que bodes soz
 des son stades . Empero tot lo que
 he fet resta en grat de mon marit .
 Destes coses deya stephanla mol
 tes . Apres de tot aço que lo jorn se
 acostava la magestat vostra : e Ti
 rant la conortaven lo millor que po
 dien . Apres bon spay que los galls
 tornaren a càtar . E la altesa vostra
 pregava humilment a Tirant sen
 volguessen anar per que no fossen
 vists per negu del castell . E tirant
 suplicava la altesa vostra q̄ li fessen
 gracia de soltar li lo sacrament p q̄
 pogues obtenir lo victorios trium
 pho que desijava axi com son cost

E la celsitut vostra no volgue : sino
 que restas gloriola dela batalla . E
 com elle se fozen anats despertim : e
 no viu res : ni a ypolit ni a negu : fuy
 posada en gran pensament per qm̄
 trobi los ptes : e lo ventre banyat d
 laygua : venia a creure q̄ deula esser
 veritat : la dolor me aumenta en tã
 ta quantitat que donava toms per
 lo lit com fa lo malalt qui sta al pal
 de morir : e no troba lo camí . Per
 que dellibere ó amar ypolit ab cor
 verader passare ma penada vida
 axi com stephāia fa . Stare ab los
 vils tancats : e negu uō dara remey
 Amor me ha tant torbats los sen
 timents : que morta so si ypolit nō
 ajuda . Almenys que passas ma vi
 da en durmēt . Per cert fox dolor
 es al òspertar qui bon somni somia
 Les altres donzelles sozen se leua
 des : y entraren dins la cambra per
 ajudar a vestir la senyora . Apres la
 missa L'èperadoz parti ab tots los
 barons de Sicília : e lo Duch de
 Pera ab tots los presoners . e Ti
 rant : e lo conestable acompanyarē
 los vna bona legua . L'emperadoz
 los dix que sen tornassen : e ja quels
 ho havia dit altra vegada : son los
 forçat de fer ho . Apres que Tirant
 hague pres comiat del emperadoz
 e dels barons ell se acostà ala excel
 sa Príncessa : E dix li : si li manava
 res la magestat sua que ell pogues
 fer . La príncessa se alçà lo vel q̄ por
 tava davant la cara : e los sens vils
 no poguerē star que no lançassē vi
 des lagremes : e no li pogue dir altra
 cosa sino sera : car la pazaula li fallie

conuertis en sanglots: e spessos sospirs per lo departimēt. Dexa del tot caure lo vel damunt la sua cara per ço que tal defalt no vagues anotícia del Emperador: ne de tota altra gent. Nos troba en recort de gēts que semblāt cars segurs james a negun caualler com lo que seguí a Tirant: que hauent pres comiat dela Princesa caygue de vna aquanea en terra que caualcaua tot fora d'ell: e tan prestament com son caygut se fon leuat: e alça la ma ala aquanea dient ques dolia. E l'empador ho veu e molts daltres: e cuytaren enuers ell. E feya d'mostracio que miraua lo peu ala aquanea. Dix li l'empador capta: e com son caygut axí. E Tirant li dix senyor amí paregue que lo meu roci se dolia abaxim hū poch p' veure lo seu mal: e ab lo peu d'arnes es se trencat lo gambal: pero senyor no es cosa d'admirar que hun home caygua. Car hun caualler quatre pens: e cau quant mes hū home que nō te sino dos. E prestament ell torna acualcar. E cascu tingue son camí. La Princesa per q'anaua plozant no volgue tornar mas demana a Stephania quin cars era stat lo de Tirant. E ella loy recita segons la resposta que hauia feta al Emperador. Certament dix la princesa que aquell cars no li es seguit sino per la mia partida. E les temors que yo h'agui quant me trobí sola tan prest foragitaren lo meu pensament: e aumentí en maior dolor que no sentia: axí anaren parlāt e Tirant aplega al castell del se'yor de Maluech ordena que lo conestable ab la mirat dela gent axí de peu

com de cauall anas al camp p' guardar aquell. E yo jre dix Tirant al port hon son les Naues: e fare que prestament descarreguen. E si veig que no ni ha prou fare les tornar a la Lutat: o en Rhodes que man dit que han collit molt formēt aquest any. E si lo carrech los fall jran en chipre. En la nit Tirant fon en lo port e troba quasi les naus d'escarregades. Los patrōs: e los mariners hagueren molt gran plaer del auenguda del capita. E digueren li com les. vij. Naues de genouesos erē entrades en lo port de bellpuig. E tots nosaltres stauē ab gran pensament que no vinguessen acte: e quens prenguessen. Dix Tirant ells mostren que han mes temoz avosaltres que no hā hagut atreuiment de l'ome treus. Voleu quels posem maior temoz que no tenen. Hagueren hun laut de peixcar e armarē lo: e trameren per veure quanta gent podia hauer en les na' poch mes: o mēys e quantes fustes eren dins lo port. E aquella nit feu descarregar tot lo forment per lo mati lo berganti torna ab la noua coz hi haia grosses set Na' e hanien descarregats tots los caualls: e tota la gent era en terra. E que lauors començauen a descarregar lo forment: e altres virtuals. Per lo senyor qui tot lo mō sol te dix Tirant yo fare tot mon poder pux hā desembarcat los caualls d'meniar de lur forment. feu p'stament adobar les na': e posay molta gent d'armes: e molts ballesters. En lo port en aquell cars haia tres Galeres e per que hanien mostrada carena: e no pogueren anar ab ell. E

tant parti ab les naus: e mes se dñf
 mar aquella nit. E del hñ port al al
 tre noy hauià sino trenta milles. cō
 lo dia son clar: e bell los de terra del
 cobziren les. v. naus d tirant: e pen
 sauen se que fossen de aquelles que
 venien ab lo gran Laramany: e no
 curaren d res. Les naus se acostarē
 e entraren dins lo port e cascuna en
 uesti la sua. E de continēt salta mol
 ta gent en les altres naus. e apzēs
 enuestiren les dues que restauē: e p
 quey hauià molt poca gent pzēgue
 ren les totes ab poch treball: e sens
 moxir negu. E traqueren totes les
 naus del port carregades de molt
 forment: e de ciuades de bo salats
 e de vins de chipre: d queus dich q
 per al cāp dels crestians los vingue
 en gran socors: y en molt bon cara.
 car per la molta guerra no trobauē
 forment: ni carns si nou hauien tot
 per mar. Tirant dona forment al
 senyor d maluehi tot laltre feu por
 tar al camp en la Lutat de sent joz
 di. Com Tirant venia ab la presa
 parla ab los turchs q hauià presos
 en la nau demanāt los de noues de
 la turquia perveure sis concordariē
 ab les noues q Sipres de paterno
 li hauià dit. E aquells li diguerē cō
 certa cosa era cō lo gran Laramāy
 venia ab grā arimada: e venia en cō
 panyia sua lo Ik ey dela sobirana in
 dia. elo caramāy portaua sa filla la
 qual era donzella de grādissima be
 llea per dar p muller al Solda. E
 porta moltes donzelles ab si de grā
 stat. e ve en sa compāyia la sposada
 del fill del gran turch. E totes venē
 molt riquament abillades ab grās
 aljubes de brocat: e altres brobades

de molta diāmāte: e robina. dñ hñ
 turch yo viu vestit hun dia ala filla
 del gran Laramany dema haura /
 quinze dies lo diuēdes apzēs la sa
 la que vestia vna aliuba brobada d
 pedres fines que stimaue que valia
 vna gran Lutat. E porten cascuna
 son exouar que. xxv. sposades hi ve
 nen totes per agrans senyora. evey
 la muller del Ik ey de Lapadocia: e
 hñ nos dit al port cō som arribats
 que hun diable de frances es vegut
 captra dls grechs que totes les ba
 talles los venç lo qual dien que ha
 nom Tirāt. per ma se ell podia ha
 uer bons fets axi com dien: Mas lo
 seu nom es leig: e vil per ço cō tirāt
 vol dir usurpador de bens: o mes
 propi parlar labze. E creu legons lo
 nom p força ha de seguir les obres
 Car diu se que en vna letra que feu
 al Ik ey d Egipte que nol gosa com
 barre cors p cors dya esser enamo
 rat dela filla del Emperador. Com
 haura vingudes les batalles empzē
 yara la filla apzēs la muller. Apzēs
 matara L'emperador: car axi acōs
 tumen de ser los frācesos molt ma
 la set. E vos veureu que si molt lo
 dexen viure los turchs: e los cresti
 ans ell se fara emperador. Ala mia
 se dix Tirant tu dius vna gran ve
 ritat aquests frācesos son molt ma
 la gent encara fara pijor que tu no
 dius que es molt gran labze: e va p
 los camins arobar. E qui so veura
 encara empzēnyara la filla del em
 perador: e pendra la senyora. Zips
 qui li cōradira que no passe atotes
 les dōzelles. Dona palqua vos do
 ne deu dix lo mariner car vos lo co
 nexeu be e conexeu la sua grā tracto

que ha feta : e feta. Y polí qui stava
allí arràca la pàsa p tallar li lo cap
fino p Tirant que prestament se le
ua e pres li la pàsa dela ma . E tirāt
roznal apòsar en nònes diēt mal tof
tēps de simateix : dix lo mariner : yo
jur per laygua que yom bategi que
si yol podia pēdre aquell traydor ō
tirant axi com moltes vegades ne
pres daltres que yol penaria en la
mes alta entena de rota la nau. E
rāt reya molt : e prenía grā plaer en
lo que ōya lo mariner. Altrí foza q̄
li haguera feta alguna mala obra /
ol haguera peniat. E tirāt pres hū
gipo de seba : e .xxx. ducats : e donals
hí e apres lo posa en libertat tā p̄st
com son en terra . Pensau quín de
uía star lo mesqui de mariner coz sa
be que aquell era Tirant agenollas
als seus peus : e demana li perdo. E
tirant de molt bona voluntat li per
dona . E dix : donar als mals p que
díguen be : donar als bons per q̄ no
díguen mal. Tirant ajusta cōsell ō
mariners e feu los dinar ab ell. Ap̄s
que foren dinats tirant los feu prin
cipi a hū tal parlar . Senyors ja sa
beu la noua ques diu del gran cara
māy : e del Rey dela sobirana India
ab quín poder tan gran venē : e por
ten tantes donzelles casades y p ca
sar hoc encara hí apliquen lo baci
que porten ço es asaber : coz los mo
ros fan guerra als crestiās va lo ba
ci que acapten per totes les moreri
es. E segons me dic Sipres de pa
terno que hantia hoit dir al solda q̄
passats .ccc. milia ducats portauen.
Car per pendre aquest j̄mperi tota
la morisma ha donat qui poch qui
molt que casa hí hantia qui pagana

xl. ducats. E volē dir que del regne
de tunis hā hagut mes de .lxx. milia
ducats : p que ōneu pēsar quāta glo
ria seria atots nosaltres e lo profit /
grā q̄ cascu de vosaltres reportarieu
Ueia si fer se poria poguēse obtenir
victoria dells : e cascu ō vosaltres di
gay son parer.

Capitol clxiii.

Lo consell que los mariners dona
ren a Tirant.

Abuda cosa es capita
senyor que los turchs
passen ab .xxij. Haus
grosses de genoues
E de cascuna testa hā
dos ducats : e mig de nolit : e dels /
caualles ne han tres . E per no p̄dre
aquest salari ans se dexaran tota tal
lar apeces que consentir en negun
mal barat . E porten tanta gent : e
en tan gran nombre : que lo poder
dela mitat dela crestiandat hí hau
rien a venir per poder los vengre ni
subingar los a nostra volūtat. Ho
saltres som dotze Haus : y tres ga
leres : y ells son .xxij. Haus grosses
les maiors : e millores ō tota Geno
ua . E mes porten quatre balaners
e dues sagetles per que tots vos do
nam de consell no vullan donar ōl
cap per les parets : com aço no sien
les batalles de terra que nos fan a
comparar ab les ō mar. Apres que
les scutilles son tancades noy ha /
loch per afogir. Son se leuat en pe
lo mariner qui tāt de mal hantia dit
de tirant qui hantia nom galanço : e
era natural dela sclauōia : e molt va
lentissim mariner : lo qual feu p̄nci

pl atal parlar. Senyoz capta dels
me^s primers moumets non deuen
est admirat p yo esser enemich ala
patria vrā gran tēps ha. po la mol
ta virtut q en la senyoria vrā tinch
coneguda ha aparrada o mi la grā
ja q yo en aqll cars tenia contra la
nacio francesa e pgo co^z me veyā p
soner. Ara q tinch libertat p la mer
ce vrā obtela vos vull dar cōsell de
mariner: pgo cō en aqsta art me so
criat. e si aqo volreu acceptar. qo q es
creedo^r no dubtāt lo pill q ab si por
ta vous dare de vres enemichs triū
fantvictoria. Eatenen al meu cōsell
e si aqll vos sera accepte sino pozeu
pēdre lo dels altres. car o dos mals
lo menor se deu elegir. E o sia certa
cosa que ells son. xxiij. na^s molt gros
ses. y. sō prop de. xxx. fustes etrevnes
e altres. E q volta vēgre ni guanyar
les. xxx. se haura de fer en aqsta ma
nera si al consell meu vos volreu re
gir. Vos tenu. xij. na^s e. lliij. galeres
descarregau les vres na^s q vagē lau
geres. Les altres venen molt carre
gades e no porā fer tan grā sforz de
veles cō farā les vres sera ala volū
tat vostra de pēdre: o de dexar la ba
talla. gran gloria sera per a vos ab
xij. naus grosses gosar mirar tot les
tol de genouesos: e de turchs. E si /
neguna nau ve atras com es presu
mido^r ab poch treball poden esser
senyoz della. E gran terroz posaren
entre ells: per que saben que hauen
vençudes moltes batalles en la ter
ra. E dins los lurs ports los hauen
preses. vii. naus: pensau que tenen /
grā dubte de vos. E ar dormint en
los lits ab remoz se desperten ab lo
nom de Tirant en la boca. Maloz

met representāt los dauant lo fruyt
que de batalla se ateny. E qui gosa
mirar lo primer afronte della del /
joch deles pedres que^s fan es molt
gran. Empero passades les pedres
no son res venen ajugar oles flexes
e molt prest sinayen e pden lanimo
Sim demanau co^z se yo aqo: yo he
senyorciat galeres e naus mies pro
ples e tengui. xj. anys guerra ab ells
e siu grans preses dins la turquia o
lur roba. Sus dix Tirant nō vull
pus saber ni vull altre acort sino que
tot se pose en orde e les naus sien p
tament descarregades: e adobades
de tot lo quey sia necessari. Lo^s Ti
rant hague donat lo carrech als se^s
ell canalca desarmat sobre hun bon
giet ab quatre altres e ana al castell
de maluehi. E lendema ana al cap
Molt foren aconsolats los del cap
dela sua venguda. E prestament li
digueren com los turchs eren ven
guts vna alba demati be. vii. milia
homens acauall. E com lo Marq
de proria ab grā desorde trque oles
primers: e feri ab gran animo pen
sant que los seus lo socorrerien. E
son lo contrari vehent la molta gēt
que eren poch ferirē sobre ell: e hā
lo mort: e tallat apenes e vingueren
fins aci ala muralla dela Lutat: e
totom desempara lo camp: e recull
ren se dins la Lutat. E han mort
qualque cent. lxxx. homens. Da /
santa maria val dix Tirant que de
sorde entre tots vosaltres: qui deu
eix a empresa daltre: que saben que
james ells gosaran venir aci sino ab
gran poder. E vos Marques de set
Jordi hauen perduts los querals
en la guerra: e dexar eix anegu. E

ves que eren aci per que no feyeu d' tapar les ceques axí com vos haui eu dit : e haguereu los tots presos . po voleu que' diga la virtut nel poder no sta en riques : mas en aio virtuos : e ginyos . E tignes per carnit com no si era trobat : e dix . Glau en recort de lantiga libertat que della haueu hagite de les persecucions strayes que sofert haueu . Així parlaren de moltes rahons ala fi dix tirant al grā conestable li trias . iij . milia homens d'armes los millors d'el camp . E com lo conestable son hū gran tros lūny pēsa en lo quel capita li hauiat dit torna : e dix li vos me haueu fet vna fort d'manda queus haia . iij . milia homens d'armes los millors dela ost : e . iij . milia ballesters qui pot saber quals son los bons : o los mals ni qual es ardit ni qual es flach ni qual te animo s'forçat . puix non sabeu conixer dix lo capita yo' ho mostrare feu tocar alarma : e feu demostracio que enemichs venen E com seran en lo camp descaualcau : e anau tocant a cascu los sperōs E sils porten fluxos dexau los star sils porten strets de aquells me donau . Car aqueste tals no pot esser no sien bons : e virtuosos en les armes . Així coz sen anaua torna : e dix los homens de pen qui no porten sperōs en quels conxere . Per semblant dix lo capita aqueys s'ariants qui van ab vos feu los tocar en los danyos sils porten fluxos : o ben / strets . E sapiau d'aciauant conixer lo gra entre la palla . lo capita se parti ab tota aquella gent que lo conestable li hauiat triada . Lo prior de / sent Johan sen ana al capita : e dix

li . Capita senyor yo he sabut com / la merce vostra vol tornar en mar : no tenint vos per content deles . vij . Haueu que presos haueu : la merce vostra facam gracia que yovai ab vos . Respos Tirant que era molt content . Loz foren arribats al port lo capita troba totes les Haueu del carregades e adobauen del que mes ter hauien . Capita senyor dix Ga lango lo mariner : amí par que vostra senyoria deuria trametre dues galeres : e que stiguessē en alta mar coz vessen lestol la vna tornas : e l'altra seguis tostemps la nau d'el gran Laramany . E si vos aquella podu hauer haueu molta riquesa : e maior honoz . Dix lo capita en que poran conixer aqueixa nau en que va lo gran Laramany . Senyor dix galango en les veles que porta totes vermelles e pintades les sues armes E totes les corbes dela nau son de seda . E tot lo castell de popa es de brocat sobre brocat e aço ha fet per gran magnitat perço coz hi porta la filla : e per que no es anat james per mar . Com lo capita feu partir les . iij . Galeres mana no tornas la vna sino que continuamet nit e dia seguis lestol . E en la nit portas vna lanterna ab vna lum encesa al tēdal de popa . Lendema los barons de Sicilia haueu dextat L'emperador ala sua Ciutat reposaren allí dos dies : e partiren per venir al camp . cō foren al castell de maluehi trobarē molts carros que portauē bombardes al port . E foren auisats com lo capita era al port anaren a ell sabēt com volia anar per mar . E pregare lo molt quels dexas anar ab ell . E

lo capita son content perço com e ren homens ó jlla : e acostumauen de nauegar. E ordena los capitans e posa molta gent en les Naus homens darmes: e ballestes. E encara que les naus no fossen molt gràs eren molt be armades de bona gèt e destre: e molt be autilhades de tot lo que mester haviè. Les altres Naus venien molt carregades de forment de caualls. e de tanta gent coz podien portar. No passa molt spay que veren venir la vna Galea a vela: e a rem. Prestament pensaren que les Naus dels enemichs / venien. Lo capita feu acabar de recullir tota la gent les bombardes e tot lo que mester haviè. Com son quasi hoza devespres les naus eren en vista del port. Lauors la nau ól capita ixque primer de tot is. Com los turchs la veren feyen grans alegries dient que aquella nau ja era / sua. E lo gran Laramany feu extrasa filla: e a totes les altres dones / qui en la nau erè alt en cuberta per que mirassen aquella nau la qual tã tost pendrien. Apoch instant ixque la nau del senyor dela Pantanalea. E apres la del Duch de mecina. E lauors als turchs : e als genouesos aumenta la alegria. Dix lo gran Laramany a la filla vna de aquelles. ij Naus que allí veus tria quala de aquelles volras car yo lat do : e vull que tua sia. Ella demana la que primer havia vista aquella volia per / sua: e son li atorgada. Ixque apres la nau del senyor Dagramunt. Apres la de Ypolit. E totes ixqueren per orde. E lo bon prior ó sent Jo

han son lo darrer de tots perço cõ era capita dela restaga. Com ell ixq era ja quasi nit scura. Com los De nouelos veren dotze naus grosses stigueren admirats don eren exids. Apres ixqueren tots los balaners: e totes les barques de les naus. Apres les barques dels peccadors. E les barques que no tenien arbre al cauau hun larch basto: o hun rem: e ligauen lo forte al cap del basto / posauen vna lum dins hũ faro. La Nau del capita alça primer hun faro a popa axi com era stat cõcordat. Apres totes les altres fustes axi / grans com poques feren lo quel capita havia manat. Com totes les lums se mostraren foren setata quatre. Com los enemichs veren tan res lums pensaren que totes aquelles lums eren naus. E mes diguerè nosaltres som certe com lestol del / gran mestre de Ik obes es vengut aci: e lo del Rey de Sicilia: y ells quen tenien moltes hauran tra / mes a Venecia. Sabent noua de nosaltres han seta aquesta gran armada: e venen nos per pendrens. Daguerè son acort de fugir: e ó tornar se deuers la turqa. car mes nos val acampar les vides que sperar / batalla de setanta quatre naus que son. La vna nau dels genouesos tra gue hun faro tres vegades. Iet son lenyal totes gitaren: e posaren se en fuyta qui mes podia. Les vnes pre guerè la via de leuât altres la via ó ponèt. altres la via de mig jorn. Altres la via de tremuntana. La Galea james desempara la nau del grã Laramany: e feu la via de chipre p

passar en les illes: e si porten penbre
terra en les mars de alexandria pen
sant que ninguna nau no faria la sua
via. Pero tostemps haguerē dub
te dela Galera. E la nau del capita
tostemps segui la galera. E cascu fe
ya sforz de viles tant com podia ab
la mijana: e ab lo triquet: e posauen
tantes bonetes coz cascuna nau po
dia portar. E o vengue p lo mati ti
rant no veu ninguna de les sues na
Mas trobas en vista dela nau del
gran carmany. Com fon quasi lo
mij dia ell aplega ab la nau enuesti
ren se la vna al altra: e lo combat fo
ta fort: e ta admirable q los turchs
feren de moltes pedres que quasi la
gent no podien anar per la nau e la
pedra que esdeuenia al home plegat
lo metia per terra per be que stigues
armat. En la nau del capita havia
moltes ballestes: e dela primera ba
talla ni hague molts de nafrats: e
morts. no pensen que la Galera ja
mes si gosas acostar: e de cascuna o
les naus langaren los rapagolls e te
gueren se molt fort. Car no sen po
dien anar encara queu volguessen.
La nau o Tirant hague gran auā
tatge: que quasi tota la de mes gent
era armada de arnesos blancs: e
de cuyraces ab bacinets. E tant pst
com lome era mort: o nafrat lo de
sarmauen: e lo arnes feyen lo vestir
a altri. Dela gabia feyen mortals
colps ab grans barres de ferro que
langauē passada la primera batalla
donaren se despay prop de mija ho
ra. Refrescaren la gent: e tornaren
ala batalla los huns: e los altres
molt brauamēt. Los turchs langa

uē molta calç per quels cegas la vis
ta. Apres langauen oli bullent ab ca
ces. La vna part: e laltra langauen
pega bullent: e nit: e dia james cessa
uen ni haviē repos. Sino continu
ament combatre. Molta fon la gēt
que en aquelles dues naus moriren
E tantes eren les lances trencades
e los paucos darts: e flexes: e passa
dors: que los coscos morts qui en
la mar langauē nos podien aonar
dauall laygua. Ara lexem los com
batre: e veiam que fan los altres ba
rros: e cauallers. Les onze naus no
veren la del capita perço com feu a
pagar la lum. Les onze en vista fo
ren de deu naus a tret de bombar
da. Afrenellaren se les vnes ab les
altres. E Ypolit no volgue acostar
se a ninguna sino que puia asobreuēt
y stauas mirant la batalla: e veu que
la nau del senyor dela Pantanalea
anaua agran perdicio. E q ja molts
turchs eren puats en la Nau: que
mes part hi hauen que no ell. La
uors Ypolit feri ala Nau dels ene
michs. E perço com la maior part
dels turchs eren passats en laltra
Nau: e tota la hauen presa sino lo
castell o popa ab poch afany entra
Ypolit ab los seus dins la nau dels
turchs: e tants com ni trobaren de
turchs: e o denouelos morts: e na
frats tots los langaren en mar: e so
corregueren al senyor dela Panta
nalea: e lo socors los vench axi coz
a salut de medicina. La qual apare
que a tota la gent esser stat molt bē
fet: e aconsolals molt. Amonestant
los de hauer virtut: e vigoros ani
mo. e leua la por als temerosos me

tent lo coratge de tots en gran speranza. E prestament se parti de allí: e tornant en la sua nau ana ajudar a aquells que mes ho hauien mestet. Lo senyor dela pantanalea pux ven que en la nau dels turchs noy hauia romas negu: cōparti la gent en abduys les naus: e dona vela p seguint les altres qui sen anauen: e atengue primer que negu: y enuesti vna nau: e mentre ells combatien / aplega l'altra nau: e l'altra tantost se dona: enaxi que ell tenia tres naus. En tal manera ho feren les onze / na^a ab les dos galeres que quatorze naus prengueren: e dos quen feren dar al traues en terra. les altres sen anaren. Ara veiam Tirāt que fa que encara los trobi combatent ella combaterē de hora de mig dia e tota la nit fins a lendema quel sol se volia pondre vint e set batalles se donaren. E Tirant desemparat d tota ajuda aüstāt colp a colp: e tota por apart posada: e ab damnat / ge d la mia persona dix Tirant: y ot pendre: o morre. E Tirant en aql les batalles son nafrat d colp d pas sadoz en lo brage volēt putar al castell de proa li donaren ab vna fletxa en la cuxa: be ho hānen mestet los turchs: car ab gran desesperacio saltaren tres turchs dins lo castell de proa: mas tan prestament foren dins laygua. Com lo gran Karamany / veu la sua gent molt venir a mēys sen putar la cara dels diners joyes e robes: e feu vestir a la filla vna almba de brocat dore: e liga li vna corda de or: e d seda al coll: e laltre cap feu

ligar en la cara deles joyes ab tota la riqueza: e lançala dins mar apres lança atotes les altres dones que / dins la nau erē. Lauozs ell: e lo rey dela subirana India entraren sen dins la cambra hō solia star la filla hauent del tot desemparada la nau meteren lo cap sobre lo lit e cobrērē se sperant la mort quant lals dariē. Com la nau son del tot presa. Tirant hi passa axi nafrat com stana: e demana q era del gran Karamany Senyor capita li dix hū gentil hō qui en la nau del capita venia: e son lo primer qui en la nau dels turchs passa: e mata molts turchs as quel capita passas. Dix pus fort es que batalla la temoz dela batalla. Dar en vna cambra stan amagats ab lo cap cubert sperant quat los vèdza la mort: y es ab ell lo Rey dela subirana India. Aci es lo Rey dix lo / capita. Certament senyor abduys son aci. Ses los me putar aci dix lo capita: que yo vull parlar ab ella. E aquell gentil hom feu lo manamēt de son capita. Pero lo gran Karamany noy volia anar: diēt que mes amaua morir dins la cambra de la filla que no morir alt en la nau. no fagam dix lo Rey pugem alt: e muy ram com acavallers: e aquell en deguna manera noy volia anar: fins atant que lo gentil hom hi hague amesclar vna poca de forza. E com ells foren alt Tirāt los feu honoz de Keys: per co com era caualler molt hūma. E feu los allí seure y ell leuas en peus pero la nafra dela cuxa nol comportaua star de peus sen se dar dauant ells en que segues. E

ab grā benignitat: y cara molt as-
ble los dix tals paraules.

Capitol clv.

Lo rahonament que L'irant fa al
gran Laramany: e al lley dela su-
birana India.

Dobles lleys: y ani-
mosos cauallers ala
diuina magestat ha
plagut donar nos cō-
plida victoria d'vosaltres: No per
quel animo viril: y sforçat vostre en-
res haja fallit. Ans com a virtuo-
sos magnanis: y strenus cauallers
hauen deses tant quāt vostres for-
ces han pogut vostra empresa. La
qual no per fallença de gran exercit
ni per flaquea danimos ses p'duda
mas p' defalt de justa querella que
nostre senyor deu infinit mirant la
superba crueldat de vosaltres: y cō-
iniquament y tirana volen destroir
tot l'imperi grech sens degūa raho
sols per ofendre aqll verdader deu
e redemptor nostre ihū ha volgut
tāt fauorir nostra justicia: mostrāt
la celsitut de nostra se: donant nos
sforç tan grā que hauiem pogut vè-
gre: y aterrar lo grā poder: y forces
de vosaltres sotmetent vostres per-
sones al jou de senyoria: y al que de
vosaltres la impial magestat orde-
nar volra. Empero per be q' la cru-
eldat vostra sia stada molt grā que
crudelissima mort no satisfaria al q'
meritau. E maiorment de vos grā

Laramāy que ab tātā crueldat: e in-
hūanitat hauen mort vostra filla
e moltes altres mores. Les quals
forenvengudes en mans de home
tal qui les haguera restituïdes en
lur primera libertat. E encara que
vosaltres no siau mercedors de p-
do: la clemencia d' senyor empera-
dor es tātā queus perdonara la vi-
da: no per vostres merits: mas per
la sua molta virtut: e bondat. calla:
e no dix pus. L'elpos lo gran cara-
many ab paraules d' semblant stil.

Capitol clvi.

La resposta que feu lo gran Lara-
many.

Sles sobirāes forces
d' mes afliccions: e lo
miserable jou de serui-
tut considerat: donas
loch ales tues d' mesia des paraules
No solament desijar viure: Mas
la mort per millor elegiria. mas co-
nexent quants generosos coratges
los infortunis: e treballs fā sforçar
en los aduersos casos. Estimant
que tāt stremes dolors: e no petitel
perdues com les mies deu ha per-
mes per augment dela tua singular
glozia. e per exercici de ma pacien-
cia. Per çot vull pregar lo que de
mi volras fer: prestamēt me vulles
belliturar. car major es lo dubte de
la mort q' la mort q' p'stamēt es pas-
sada. E di' me q' so stat homeyer d'
ma filla: de ago nō tich a dar cōte a
v. l.

tu ni a altri. Car s'home que he fet lo
que deuia: q̄ mes conox es ami yo
hauer dat q̄l seuulla linatge o mort
a ma filla que si p̄ tu: o los teus da/
uant los meus vills la ves desonir.
E de les joyes: e del tresor no vull
negu alegrar sen puga. E not p̄ses
tu subuertir lo abit o mon coratge
Car p̄ disposi so oferir lo meu cors
ala amarga mar: o ala terra: ans q̄
fes res que tum pregasses: si be los
teus ab forza straya me han fet ve
nir dauant la tua presencia. car ma
jor rahó fora tu venir ami: encara
que lies stat vencedor: que yo anar
a tu. E no p̄ses que los canallers: e
gentils homens oia mia terra que
lien de menors grau ni o menys vir
tut: e animo: e nobleia: e art destres
en les armes com los francesos. E
si so james en ma libertat pot mos
trare la ofensa que has feta a hū tā
grā rey cō yo qui senyorege altres
reys. Tirāt no volgue satisfer ales
paraules del gran Laramany: sino
quels prega molt graciosamet vol
guessen passar ala sua nau. E mal
lur grat ho haguerē a fer. Com lo
capita los tinguē dins repartit aq̄lla
poca o gent que restada li era. e do
naren vela: e desparen los enbru
nals dela nau: e exia tā gran roll o
sanch que paria q̄ la nau ne fos ple
na. que los antichs no haviē hont
dir ni haviē lest en canòniques tā
fort batalla fos itada en la Mar ni
tan sangonosa o dues naus que en
la nau dels turchs noy resta eia vi
ua sino los dos reys: y en la nau oī
capita de. cccc. lxxx. plones: no ni ref

tarē sino. lxxx. e los. xvi. nafrata. La
batalla de terra son trelladada en
mar. E mostras mes valent entre
los altres manifestant glozia: e vir
tut en seyal de excelsa dignitat o grā
senyoria sbeuenidoza. E la fama oī
stre nu caualler Tirant aumeta en
triūphant laoz. E oī tirāt son prop
del port de transimenno verē los ba
laners qui ab lestol dels turchs ve
nen: q̄ entrauen dins lo port o bell
puig fugint: e cridāt ab grans crits:
e ab molta dolor rectaren la mala
noua dela oīstruccio dels reys: e del
stol perbut ab gēt innumerable. lo
Solda: e tots los altres ferē molt
grans lamentacions: plozant: e plā
yien se: e stauē admirats com se po
dia fer que hun strager hagues ob
tes della tantes: e tan gloriofes vic
tores. E malayen la fortia com se
era tant inclinada en voler lo tant
prosperar: e oī liberaren dar batalla
ala gent oī camp: puix tenien la tra
fresca. Feren dues batalles ab gran
prosperitat: e cloguerē los crestians
dins los murs dela ciutat: e apreio
naren al comte de burgença: e al cō
te malatesta: e feren allí molts bōs
fets darmes aquell dia: e mataren
molts crestians: e demanaren los
cossos morts en senyal de victoria
obtesa. Lauors los turchs oī mana
ren treues: o pau si volien: no per a
mor de pau: mas per temor de ba/
talles. Com Tirāt son aplegat al
port troba allí moltes naos desues
e moltes deles que haviē p̄ses. E oī
lo por o sēt johā veu q̄l capita noy
era tozmal acercar: e nos encōtrare

mas aþs dos dies que lo capita fõ
tornat arriba lo port: e tots erẽ toz /
nats sino ypolit: aþs q̃ totes les naº⁹
forẽ p̃ses: e ypolit veu q̃ noy era fõ
seyor p̃sant q̃ hauria fet la via õla
turquia mana al naucher q̃ sellen a
quella via: e no podet trobar al capi
ta troba vna nau de aq̃lles de leistol
e ell feu la via õla nau: e ella se mes
en fuyta: e vech quasi en vna illa õf
poblada: e lo vet era p̃uter ventals
cõtrari. la gent desepara la nau: e ab
la barca: e ab lo laut ixquerẽ en ter /
ra: ypolit aplega: e p̃s la nau q̃ noy
era restat negu: po trobare la molt
riqua: e portaren la se. Lõ lo capita
veu q̃ tots hi erẽ sino ypolit feu par
tir. in. naº p̃ quel anassen a cercar: e
trobaren lo que venta ab la p̃sa. cõ
lo capita ho sabe: e ven que veia ab
tãta honoz sen alegra molt. aquest
ypolit ixque valētissim caualler libe
ral: e ab sforçat aio: e en sa vida feu
de singulars actes: que volgue imi
tar a son mestre e senyor. E p̃ ço vo
len dir molts: que primer deu hõ ex
aminar lo caualler ans q̃ ab ell po /
seure fill. car si ell es virtuos: ell ne
fara mil de virtuosos: E tot p̃ lo cõ
trari si es viciós: tal sera lo criat. cõ
lo senyor de maluehi sabe que tirat
era tomat ab tan grã triũpho victo
rios fõ molt cõrent: cauaka: e anal
a veure. Empo ans que partis tra
mes hũ home p̃ auisar ne al empa
dor: e trames hũ altre home p̃ auí
sar ne los del camp: e allí forẽ fetes
molt grãs alegríes. Lõ lepador sa
be tã singular noua feu tocar totes
les cãpanes dela ciutat: e fer grãs a
límares: e grãs festes. Lepador ab
tots los altres stauen admirats de

les grãdíssimes caualleríes q̃ tirant
feya. La p̃cessa: e les altres dames
sen alegrauen molt donant dell sin
gulars laors. Lõ lo senyor de mal
uehi fõ ab tirat cõsella li que la sua
p̃sona deua anar ab tota la p̃resa q̃
feta hauria dauat lepador. E tirant
hi tenia molt bonavoluntat per ço
que pogues veure: e parlar ab la p̃ri
cessa. cõ tinguerẽ bõ tẽps per partir
tirant feu recullir tots aquells quey
eren stats ab ell en tẽps: e donarẽ ve
la. Lõ forẽ en vista dela ciutat õ cõ
testinoble digueren al empador cõ
venia lo seu capita ab tot leistol que
ja veyẽ les fustes: e ell no sabia quia
festa mi honoz li fes. e p̃stament ell
feu fer hũ grã põt de fusta q̃ entra
na dms laygua mes de .xxx. passes
tot cubert de p̃dposos draps de raç
E lempador feu fer en mig del grã
mercat hũ cadafal tot cubert de pe
ces de brocat: e õ seda p̃ aell: y la em
padriu: e ala p̃rincessa: e a totes les
dõzelles. e õl seu cadafal fins al cap
del põt hõ haurẽ exte feu posar baix
peces õvellut carmesi p̃ ço quel seu
capita no tocas dels pens en terra:
sino que anas sobre la seda. com ell
son passat q̃ mes podia pendre õla
seda de aquell era: E veren molts
nats en les mans despases: e de
coltells p̃ tallar de aquell drap de se
da. cõ les naºforẽ en lo port ab mol
ta alegria quetrauẽ dõa la popa la
nau del capita en lo põt õ fusta: e ix
q̃ ab lo grã caramay. lo qual porta
ua ala pt dzeta: e lo rey õla sobirãa
india ala part sinestra: y ell anaua
en mig: e tots los barons anauen
dauat. E tota la multitud del poble
v.ij.

irquerè a rebzel ab molta honoz a-
 xi cō si fos trames del cel aci tenien
 los vlla en ell. E no solamèt li feyè
 honozs humanals: mas encara di-
 uinals. E p mes venerar lo li ixque
 tot lo clero professo feta ab totes les
 reliquies: e ab tots los plats: e dñja-
 nen lo tots posar en lo pus alt loch
 de paradis si poguessen: e ab aquest
 triupho aplegaré al mercat hō era
 lèpadoz ab totes les dames de ho-
 nor: axi les dela cort com: les dela
 ciutat. E d tirant son alt en lo cada-
 fal: e prop del empadoz agenollas:
 e besa li la ma: e dix al grā caramāy
 que li besas la ma: E ell respos que
 nou volia fer. E prestamèt tirāt ab
 la māyopa que portaua en la ma li
 dona hun gran colp al cap que loy
 feu inclinar prop d terra. e dix li per-
 ro fill de perro ara li besaras lo peu
 e la ma encara que nou vulles. you
 fare p força: e no per grat dix lo grā
 caramāy. E si tu e yo fossē en loch
 conuinent amī no sospitos en res:
 yot daría asentir quina cosa es acos-
 tar se a cara de rey: E tu encara no
 sabs quāt son larchs los meus bra-
 ços. pero yot jur per mafomet nrē
 sant profeta: e p esta barba que si yo
 so james en libertat de fer te besar
 los pe⁹ de hū meu negre: e no li vol-
 gue mes dir. Lo rey cōpāyo seu p
 no hauer altre repelo: dona dels ge-
 nolls en la dura terra: e besa li la ma
 e lo peu: e aqll son segur de tot mal.
 Pero Tirant respos ab paraules
 de semblant stil.

Capitol clxvii.

La resposta que Tirant feu al grā
 Caramāy.

p Er lo noble rey dela
 sobirana india que a-
 ci es present pot esser
 feta verdadera rela-
 cio del que es passat entre tu e mi: e
 ans d venir aci tu nō has gosat rep-
 tar de paciēcia: que has vist ara en
 dir dauāt la magestat del seyor em-
 padoz: lo q ab tā grā vltatge has
 gosat rahōar. ab altres rahōs mal-
 dites no cur respondre: sino queus
 recozt cascūa volta q naturalea vos
 tēptara en tenir costū de dona p eēz
 yo aqll que no solament vos he sub-
 jugat lo cors: mas vègut l'animo. E
 vos aqll que pus prest la vida q la
 mort honesta elegint ficas los ge-
 nolls en la alta popa d la nau dauāt
 mi ab los braços en creu retent les
 perit d la honoz dignist aqll spātos
 mot p aqlls qui virtut conexē cō es
 dir yo so cō prisoner: e tu est mō sen-
 yor. En la qual hora yo mostri te /
 nir cor de carn de caualler. e dixit la
 vida cōprada ab tan car pu. E per
 lo noble rey q aci pñent es mogut p
 bō zel de deute de parentesch: e per
 esser ell lo qui es: sabeu be quies pa-
 raules dell hoīs: e del q deuia por-
 tar grat molt furiosament cōtra ell
 procehis. nos sab d nrā recordacio
 major dfalt en hū rey. Car semblāt
 es stat al rey de apollonia q volent
 lèpadoz de alamanya dar li batalla
 ala assignada jornada molt vergo-
 nyosamèt fogí: e en lo cap lo dexa. ti-
 rant dona si a les paraules. E lèpa-
 doz los seu decōtinēt pēdre: e posar
 en bōa guarda dñs vna gabia d fer-
 ro. E lèpadoz denalla del cadafal ab
 totes les dames: e anaren ala gran

Iglesia d' Santa Sofia: e aq' feren laors
 e gracies ala diuina bōdat: e ala sua
 sacratissima mare senyoza nrā dela
 grā victoria que haviē acōseguida.
 E tirant portaua d' braç ala empa
 dria. la qual mostraua molta con
 tētacio d' la pzoſperitat de tirāt: e d' t
 li. Capita vos sou lo mes glorios
 home que huy en lo mon se trobe.
 Car per la vostra gran caualleria: e
 alt enginy haueu subjugate: e ven
 gute aqueste dos reys en augment d'
 la laor vĩa: e profit de tot l'imperi
 grech. e volguera yo p' vos esser tā
 virtuos que en lo meu tēps fosseu
 vēgut en lo regne de alamāya quāt
 mon pare era empador d' roma: cō
 en aquell tēps yo fos demanada p'
 mil enamorats: e si yo hagues vist
 a vos: de tots los mil d' vos hague
 ra feta electio. Mas ara que so vella
 e ja posseida: la mia spāça tarda es
 E parlant de aquestes coses fins al
 palau: e la p'cessa hoī totes aq'stes
 rahons: e dix a tirāt aquella vella d'
 ma mare te pietat de simateixa que
 rābe si volria jugar: q' foch de amor
 la crema: qui la forza de impaciēcia
 cō veu a vos qui sou la flor de tots
 los cauallers del mō: cōplit de tota
 gentilea: e pēsa la grā belica q' p' ella
 es itada posseida: si en lo seu tēps
 fosseu vengut p'sumetx que ella fora
 digna dela vostra amor acōseguir.
 E grā follia es desijar lo que raho
 nablement nos pot hauer. Ne pene
 dix se de haner virtuosamēt vixcut
 desijāt en los darrers dies d' la vida
 victosament viure. E repneboza
 de crīm d' amor dix tirāt mercedo
 ra sou de molta pena p' q' no amau
 e saben q' son amada: e novull mēys

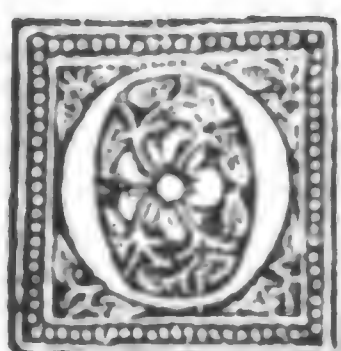
par les paraules: ni veir en desgrat
 d' la altra vĩa. Car la cruel resposta
 restara en les dones donoz que hū
 punt no saben de gentilea: que volē
 ofendre als gētils homēs: e eē d' lla
 molt ofeses. Aço no coue a donzel
 la de honor: ni menys ala de noble
 linatge. En açovēgue lēpador: e de
 mana al capita cō itana de les na
 fies. e tirāt respō q' vna poca d' febra
 si era mesclada: e ab lo anar pene se
 rā alterades. Lo empador ordena
 anas ala posada ab los metges en
 sēps. E cō lo haguerē curat digne
 ren que nos partis del lit si volia ob
 tenir sanitat: per q' no restas afollat
 del braç: e tirāt son cōtent d' tenir se
 a consell dels metges: e lēpador lo
 visitaua cascū dia vna volta: e ma
 na ala empadria: e ala filla tota di
 es demati: e a vespre lanassē a vent
 E la viuda reposada moguda mes
 de amor que d' pietat lo serui conti
 nuamēt en la sua malaltia. Comē
 a recitar cō se cōporten los turcs
 ab los xp'ians qui restats eren en lo
 cāp: aps q' ella hagueren sabuda la
 cruel batalla del capita ab lo grā ca
 ramany: e hagueren p'sos los dos
 cōtes: molt sonit venē ala ciutat d'
 sent jor d' matanen: e apzefonant
 molts crestiās: e se portauē de grās
 caualcades fēt la guerra molt cruel
 E poch es erē los q' poguessē restau
 rar la vida qui en lur poderviguessē
 En quāta dolor erē posats los c'f
 tiās cō pēsaen q' tirāt noy era: e ha
 uiē a exir ala batalla sens ell: ni lo sa
 ni dia se b' cōestable majoz: e d' aq' l
 virtuos se yoz dagramūt. p' tal cō d'
 necessitat tenien a defendre lurs vi
 des: e les p'sones: e posar se a perill

v. 117.

òles batalles.e en la necessitat tots reclamauen a Tirant cō si fos hū sant. e nos teniē p segurs molt ans teniē grā temo: als turchs. Car la nimo gran que tenien en lo temps òles victories obreses per la molta virtut dela presència de tirant: p la absència sua lo haurē tot perdut. E feyē special oracio q nrē senyor alu: das a tirāt per q̄l poguessen cobrar q̄ en ell staua tota lur spança. E tra meterē vna letra al empadoz supli cāt lo quels trametes lo lur messies tirant: cō ja erē tornats en les acos tumades aduersitats de fortuna. E q̄ tirāt los fos donat en premi ò vic toria. E feren altra letra a Tirant: La qual era del tenoz seguent.

Capitol.clviii

Letra q̄ fā los òl cāp al capita tirāt

Qspasa de virtut la mes noble que en lo mon sia: la virtut tua a òu: y al mon es ma nifesta. Ala tua excellē cia significam p mijsa de bona cone pça: com temoz de restar en lo cāp ab tal vergonya: si atenyet po:ē gra cia de tu de venir a veure los teus subdits: e seruidors. Q̄ ò altri apzes deu no reclamā: sino la tua seyozia Q̄ ò daciauant crehem: e peniā que la carrera de tota desesperacio nos es ja vberta: en la qual tota sperāça de nrā defensio pēja en tu senyor lo millor de tots los cauallers. Q̄ ren que seria fort: e difícil cosa nosaltres esser ja vcedors. E si anā ala batal la es treball perdut. Car no es ja la jntencio nrā ne proposit daciauant

entrar en les mortals batalles sens tu. Car stimā mes peroze la fama q̄ les persones nrēs. La amor es grā q̄ nosaltres portā ala tua senyozia. E axi com tu faras lo que tots te su plicam. Axí algūa que tu ames ha ja pietat de tu q̄ not puga dir de no de tot lo que deliges.

Capitol.clxix.

Com lempadoz trames per la filla la letra a Tirant que los del camp li hauien tramesa.

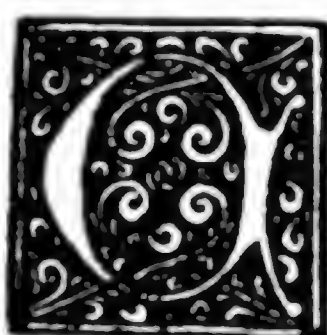
Qm lempadoz hague lestes les lettres: iade en qna disposicio sta ua tota la iua gēt qnt' stauē smayats: e teme rosos: dubta si daria la letra a tirāt o si sparia que fos del tot guarit. E ab tal òlibet òra palliar .i.i. dies les manifestar ho. Q̄ps dona la letra a la filla Carmesina que lay donas pregant lo que tan prest co pogūs caualcar que volgūs anar al camp Q̄ ò la princessa son dñs la cābra: e veu a tirāt ab cara molt asable ana deuers ell: e dix li semblants para nles. Floz dels millores veus aci com tots los del vze cāp cridē fā fā: e hō es aquell virtuos caualler quins so lia dar honozosa vida. hō es aqll vē cedo: ò batalles. la nrā spāça es to ta p̄duda si aqll inuencible caualler no ve. trametē vos aqsta letra: e lo sobrescrit diu: sia dada al millor de tots los cauallers: q̄ sino tu altri no is òu entendre. tirāt ps la letra: e legi la. apzes la mostra ala emperad: in e tots la verē. La princessa sen prin cipi a hū tal parlar. Si ò grat vos

venia noble capita de anar lla hon
 se fa les foras: e cruchs batalles me
 moxia o fama gloriofa ne pozeu a
 conseguit. Car per virtut dela vza
 anada tots los turchs seran venguts
 Car sol per la vostra vista restara
 tant temerosos q no pora algar les
 mans contra les vres forces. E sera
 dar cõpliment al virtuos o sig lo q
 haneu comecat. E de aço fareu gra
 seruey ala magestat del senyor Em
 pador ala senyora emperadriu: e a
 mi gra plaer. E si p amor de nosal
 tres nou volreu fer: seu ho p la vza
 molta virtut: e bõdar. respos tirat
 No fretura ami pgar la altefa vza
 cõ los prechs dela magestat o sen
 yor empador son ami aspres ma
 naments: e la excellencia sua no deu
 ami pgar: mas manar me cõ a hõ
 simple seruidor seu: quil desia molt
 servir. E la celsitut vza sab be quat
 vos desige servir: que no es cosa en
 lo mō que ami fos possible de fer q
 per la altefa vza me fos manat que
 yo nou cõplis: encara que fos cert
 de podre la vida. quat mes en les co
 ses q son en aumet de honoz. e prof
 peritat vza. E pozeu dir ala magel
 tat del senyor empador: e dela seyo
 ra empadriu qui aci preset es: e p la
 celsitut vza fare tostemps tot lo qm
 sera manat tat cõ la vida ma cõpa
 nyara. E rzes li les mãs: e besa les
 hi mig p forsa: e mig p grat. apres
 la emperadriu se leua o lla hõ seua
 e posas al cap dela cãbra ab lo psal
 tiri en la ma: e pres se a dir ozes ab
 vna donzella q li ajudana. La prin
 cessa resta ab tirant ab stephania: e
 la vtuda reposada: e plaerdemant /
 da que li fep cõpanyia. E tirant li

prezia molt souint les mans: e les
 hi besaia. E la princessa no pogue
 comportar que no li digues parau
 les de semblant stil acõpanyades.

Capitol clxx.

Reprelio q fa la pricessa a Tirant

Q uarament veig mag
 nanim capita quel co
 trast de mes rahons
 encendia majors fla
 mes de tos deligs. A
 mi plau desplaent me licenciar atu
 p al q vols. Car les coses q sens di
 ficultat hauer se poden la suma de
 lur valua perden. Car veig les tues
 mans cobdiciofes q qle daua licen
 cia elles passarien de bõ grat lo ma
 nament de la seyoza. E les tues vn
 gles son sens vergõya: car la empa
 driu es aci quens pot venre: e si uen
 seras tengut p home de poca fidel
 tat: e ab poca paciencia pora dir q de
 res star a la filla: tancar ta daciauat
 los camins o libertat. Eõchs per
 q dis tu no es aquil verader recozt
 q cobres o discreta temoz p dubte
 o infamia per no restar ab tal ver
 gõya: o qna cõsciencia hauras si la
 infedilitat pns p cõpanyõa: po par
 me q tu de hauer begut o aquila ay
 gua o la fõt hõ mozi lo bell narciso
 qui fa fugir o la memoria totes les
 coses passades enseps ab la honoz
 e si pventura los me pchs q te sets o
 part del empador q vages ales ba
 talles donẽ empedinẽt ala tua du
 ra pẽsa per la mia amor. Oges pa
 raules ara menors q lo meu corat
 ge. Car yo so simple: e humil a tu q
 men has daba rabo: per so com
 v. iij.

tu ho est stat amí moltes voltes. E
yo so psta inclinar me als teus peus
pço q lo senyor mō pare sia seruit.

Capitol clxxi.

La resposta q tirat fa ala princessa.

A enuiosa fortuna ha
ordenat donar sforç
als turchs per apar/
tar amí del major be
que opresent puch posseyr: ço es la
vostre vista. La qual es causa de a
leujar part de ma atribulada pena
dix Tirant. E lo profit daltre sera
gran dan per amí: trobant me sol
en la mia tribulacio. Car gran con
fort es als psones atribulades cō
tenen companyia en lur dolor. E si
lo que menys se deu fer se fa: bes du
fer lo q mes fer se òn. e ja no se com
puga apendre de soferir tristament
lo dan d amor qui aparellat mēsta
Qual cosa pot esser mes contraria
a ma salut: que veurē absent de vā
altesa. E tostemps he hoit dir que
batalles noben: e cātare sonar plaē
E per ço compensacio deu esser ad
mesa: q vos senyora deuen cerquar
ab los enemichs materia de mort:
e no ab aquell qui us òsja servir: yo
so catiu: e sotimes. Pero catiu nos
deu clamar de la senyora. No per
los cauallers antichs d molta sti/
ma ni p los presēts: po p duts tots
aqueste farem compensacio de hu
sola tots ells: qui sera aquell digne
de tant de be. yo so aquell Tirant
merexedor de tocar: e posseir aq̄lles
virtuts de aquella serenissima Car
mesina. E sim demanau ago cō ho

se: perço com ho voltia. Pero si la
magestat vostra sta cōgoxada per
enuig: aquell qui forçau viure sens
vos: forçau lo q muyra per vos. E
par me q dels meus osios me fuig
la virtut. Empero la speranza del
meu cor soste amí. Dela qual span
ça: si yo so desamparat no puch re/
correr als mies germāes: ago que
dich nom ve sino de amor. Car no
he vixcut ne vixch sino en pena. E
perço dich que mes stime em plau
laturar que no lanar. per veure tots
dies la celsitut vostra. dī aturar sere
loar: e dī anar sere blasmat. No tar
da la Princessa en replicar parau/
les de semblant stil.

Capitol clxxii.

Replica que fa la pricessa a tirant.

y

O be crech vos no
volrēu ques mostrā
sen dos contraris en
presencia dls barons
e nobles cauallers: los
qui d honor senten. Com son pa/
raules de amor: e de dolor. Perço
que no stan be en boca de caualler
E tenu vos esment tant com la vi
da vos acompanye. Car les parau
les dissimulades sens obra disamē
lome. E yo be se q a vos no poran
metre mostalla per joluer. Per q
voleu tant ocupar lo vostre enteni
ment enuers mi. car tostemps he ho
it dir que en vna capça noy pot ca
bre honor: e delit: que hajau a de/
rar la gloria: e fama d la honor vos
tra. feu vos axi com feu aq̄l famos
Alexandre. Com ell hague ven/
guda la batalla: e mort Dari: pres

la Ciutat hon era la muller: e tres filles. Les quals en tot l'universi mō nos trobaren tres dōzelles de mes bella seny: e auisat entendre: Com ōu les ne hagues dotades mes que atotes les altres. E molt dari sabuda la noua per la muller: e filles. Lo primer capita qui entra agenollarē se als seus peus: e suplicaren lo que no les volguessen matar fins atant lo cors de Dari hagues rebuda se pultura. E aquell les posa en gran esperança perço com les veu en stre belles. E tots los qui de amor senti en de bon grat si aturaren per contemplar les. Apres que elles foren tornades dins los seus palaus. Lo capita ab molts altres cauallers ho digueren a Alexandre recitant li la gran bella dela mare: e deles filles suplicāt lo hi volgues anar per veure les. E Alexandre mogut de amor natural respos que era molt contēt E com son fora dela posada essent en vista dels palaus deles dōzelles tornasen. Los cauallers li demanaren per que sen tornaua. alexandre respos dubte tinch gran nom abellis la vista ō alguna de aquestes dōzelles: e que tā placent me fos segōl la mia edat em contentas los cinch senys corporals: per que vo hagues a dexar lo noble exercici ōles armes ab la honoz ensemps. E no voltria la mia libertat encatiuar en poder / de vna donzella strana. Etal caualler coz aquest portaua deuila devitut en la companyia. Axi voltria yo que vos fessen. E sera forçat la vrā persona sostinga dans: e congores ab tanta perduda de vostra honoz: sius aconortau ō aquella. Mas jus

ta excusa no tenia per al quem haueu ofesa. Per que los homens en ueielos de nostra prospera fortuna de lur poder perdessen la conexença: po la gran stima nostra egualment perdent la aduersa nostra fortuna. E aço non dich así per dir parau / les qui enugen: sino per la erra ōle vostres males en los quals pseuerar volen. E venit al que vull dir: e gracia de vos obtenir poze q novullau poze la honoz e fama p causa mia. Car los bōs cauallers vos incriminarien de desleal: e aseminat: e ami de engan. Car dirien yo esser staba enganadoza deles vostres forces: e virtuts. Per queus placia voler mirar los nobles fets ōle cauallers antichs com lur principi fon bo e la fi fon mala. Miran los fets de Salamo coz fon cap dela sauesia del mō e per dona fō idolatre. Miran Sāso qui de fortalea auāça tots los ōlmon: e tenint la virtut sua en los cabells: e per dona fon enganat quel ginya li digues en que staua la sua gran virtut: e dix loy: e tan prest cō li hague tallats los cabells lo posa en mans de los enemichs: puix haque perduda la força. Miran al rey Daud com lin pres. E a nostre pare Adam qui volgue passar lo manament de deu p meniar del vedat fruyt. Miran Elirgili qui fon tā grā poeta com fon decebut per vna dōzella quel feu star peniat dins hun cone vna nit: e hun dia avista ō tot lo mon: per be que la venta quen feu fon molt gran: pero ell resta ab la vergonya. Miran Aristotil: e Vpoctas grans philosofs tots foren decebuts per dones. E molts altres ō

Qui recitar no cur per no tenir proli-
xitat: que sabeu vos yo si so fornida
de tanta astucia coz aquelles: e que⁹
mostras molta amor e voluntat fic-
ta fent vos variar lo vostre bon en-
giny: e sentiment. **Q**uè ses demos-
tracio perço que vos vencedoz de
batalles tornasseu tot lo nostre im-
peri en libertat: e en nostre domini.
Miran **L**irant senyor que fareu: e
no vullau amar tant a altrí: que en-
cativeu la vostra honoz: e fama. **E**
vullau perdre la gloria d' tantes vic-
tories que haueu obteses: e podreu
obtenir. **P**er que no es bona cosa
que pervina donzella vullau perdre
tant de be. **E** sens ben dir que no es
mes secreta cosa en lo mon cō es lo
coz dela donzella per ço com la len-
gua rahona lo contrari d' l que te en
lo coz. **E** si vos sabieu la vil pràtica
de nosaltres no es home en lo mō
quins degues res estimar sino per la
gran magnificencia de vosaltres. p
ço com es natural cosa los homes
amar ales dones. **E**npero si vosal-
tres sabieu los nostres defalta nōs
durieu james voler be sino que lo a-
petit natural quins força q no guar-
dau dret ni enues. p que⁹ prech per
lo molt be que⁹ vull que no sia do-
na ni dōzella que⁹ puga fer errar. e
no sabeu vos que dix aquell sant sa-
lamo. iij. coses son amí difícils d' co-
nexer e la quarta no puch saber. **L**a
via dela nau en la mar. **L**a via del o-
cell en layre. **L**a via dela serp en la
roca. **E** la via d' l joue en la sua joue-
tut quina sera. e sō los versos aqsts
Quant en la roca veuras lo pas de
la serpent. dela dona sabras tot son
enteniment. **M**oz no sab laucell vo-

lant hon se posara. **M**as fa del joue
si bo: o mal sera. p ço dich avos **L**i-
rant que dexeu amor: e conquistau
honoz. **M**ou dich per que la lexeu
del tot. **E** ar en tēps de pau h' pren-
hō gran alegria. **E** en tēps de guer-
ra es forçat que hom ha de soferir
treballs e cōgores. **E** mirau los ro-
mans qui del mon haguerē monar-
chia. **E** ar dzeta virtut de coz proce-
heix d' saulesa. **E** tot lo q he dit dell
actes gloriofos que hā fets encara
la tinta no es exuta. pero ab tot no
cōtrafāt q yo diga q aneu no resta
la mia aia non passe grādissima do-
lor p los pilla grans quē les armes
se costumen seguir. per que suplich
ala jnmenla bondat de jesu crist qus
done honozosa vida: e parais aps
la mort. p ço com lo altissime dū: e se-
nyor ha manat: e vol q totes les co-
ses del mon sien subiectes al hō. cō
a maiors e millores en dignitat: e ex-
cellencia. car yo veig la vostra prof-
pa persona en durment y en vetlāt
de totes coses esser vicedora. **E** par-
me atot mon seny que yoy era com
deu vos feu: e yo deya li senyor fes
lom tal que tal lo vull. **E** acabant la
Princessa no tarda **L**irāt fer prin-
cipi a hun tal parlar.

Capitol clxxii.

Lesposla que fa **L**irāt ala replica
dela princessa.

Senyora jnmortal lo
savi enemich tostēps
studia: e pēsa cō poza
engana: son enemich
E del foll amich li fa
cōtrari menyspreāt les nobles vir-
tuts e les miserables forces d' l cozs

qui donè spansa de infinita dolor :
 vltra lo general desig que yo tinch
 en la magestat vza veure : e servir a
 quella me fa esser mes que home : e
 quasi òu pusât me en tan alt grau q
 ala noble vista del entenimèt li apa
 rèrã poques les coses dela terra s'es
 vza celsitut : que ab fastijos mays pu
 les mira . dexare lo treball ò recitar
 los actes e la virtut que la alta vza
 posseheix . po novull celar lo ver de
 ma demãda ço es los amorosos be
 sars si aqlls yo cascun dia podia ha
 uer poria eër dit mes que glorios : e
 posat en la mes alta gerarchia . E p
 ço nò poria star de satisfer al que la
 celsitut vza ha dit que nosaltres soz
 ò mes dignitat e excellencia . dich ab
 ventia e pdo tostèps parlât que no
 atorgaria tal cõclusio cõ p tota los
 doctores açi antichs cõ moderns el
 òtremenat tot lo cõtrari donât ma
 ior excellencia ales dões q no als ho
 mès . E aço ab tota veritat ho pro
 uare ab dits dela sãta scriptura e no
 resmèys ab los .iiij. euangelistes qui
 mètir no podiè p que erè illuminaf
 p lespit sãt . recitât en lurs euangelis
 que jesu crist coz resuscita primer a
 paregue a dona que no a home p q
 rasonablemèt seria la dona de ma
 ior excellencia : conerèt la diuina bõ
 dat que per la molta virtut de vosal
 tres ereu merexedores de tanta ho
 nor . Car primer aparegue ala sacra
 tissima mare sua : e ala magdalena
 que no als apostols p ço cõ coneria
 que no eren merexedores ò precebit
 ales dones . E p causa ò aço tostèps
 serien jutia des p milloz e ò maior
 dignitat . e p milloz fortificar lo que
 dit he en aumèt dela dignitat que a

vosaltres sesguarda . E ò nrè senyo :
 deu crea lome lo forma del lim ò la
 terra . e la dona forma dela costella
 del home qui es p pura materia p
 ço se mostra com es creada de mes
 noble cosa que no lome . E vltra les
 auctoritats dela sancta scriptura se
 mostra p spiencia manifesta : que si
 vna dona se lauara les mäs e apres
 les se tozme alauar no donât spay si
 no que si exutes laygua quen exira
 sera molt clara e neta . Feu lauar les
 mäs a hun home : e tozme les se ala
 uar sens que no toque en res e ven
 teu laygua quen ix eër terbola : e sut
 zia p moltes vegades que les se laue
 e aci se mostra lome que tira a son se
 blât del q es format e no pot james
 dõar sino del que te . p que es bastât
 mèt prouat la dona esser de maior
 dignitat e excellencia quel home . E
 moltes altres justes allegaciõs si po
 riè fer les quals lese p altre dia . En
 aço vèguerè los metges e la Empa
 driu hague acabaõs les oras e acos
 tas a Tirât e demana als metges
 quât darten licència al capita poguel
 anar fins al palau . Seyora respon
 guerè los metges dins .iiij. o .iiij. dies
 pora anar . La empadriu se ana ab
 totes les dames e Tirant resta ab
 los metges . E sab deu cõ la princes
 sa sen fon anada lanima de Tirant
 quãta dolor sentia . E ò la princesa
 fon dins en la sua càbza pensant en
 les rahõs que tirant li hauia dit vè
 gue li hū endolcimèt al cor ò sobref
 de amor que li portaua vèch en tal
 pūt que son fora de tot recoz e cay
 gue esmortida en terra . E oz les dõ
 zelles laveren en tal lo star totes cri
 daren agrans crits fins atant que /

vingue a noticia d'el Empador. Lo qual ab cuytats passos ana pensant que tot lo mon fallit li fós. Com ell veu en terra sa filla com a morta lã gas damunt ella sent lo maior dol d'el mon. E la mare haura posat lo cap de sa filla sobre la sua falda: e tã adolorits crits e plores danna que per tot lo palau eren sentits: e tota la cara e les robes eren banyades de les sues lagremes. Anarè ho adir p'stament als metges qui eren en la posada d'el Tirant: venguey hun cavaller qui secretament los dir cuytau senyores que la senyora Princesa sta en tal punt que haureu prou afer que stau atemps de trobar la viuua. Los metges desemparrarè lo sopar de tirant e ab cuytats passos anaren ala cambra dela princesa. Lo cor sentit de tirant p'stament presumí que algun cars hauria seguit ala princesa segons los grans crits que ell sentia donar a homes e a dones. E cregue fermament que axi deuria esser. Cuytada mèt se leua axi mal com staua: e ana sen ala cambra dela princesa. Et troba la ja retornada e staua gitada en lo lit. E sabe com los metges hauriè posada tota lur diligencia en dar li salut. Com l'emperador veu ja star ala filla en tot son bon recozt ana se al seu apartament ab la Emperadriu e los metges lo acompanyarè p' ço cõ lo veyen molt fatigat per lo car de sa filla. E Tirant entrant per la cambra quasi com a home desesperat e veu la princesa star gitada en lo lit acostas a ella ab la cara molt alterada e ab veu pladosa feu principi a hũ tal parlar.

Capitol dxxiii.

Com Tirant demana ala Princesa quina era stada la causa de son mal

Díoz dolo: james se ti dela que ha sentida e sent la mia desaueturada p'sona. Pensant hagues perdut lo maior be que en aquest mon tinch ferma speranza de posseir. Emolt me tarda de saber lo mal jn grat quins ha dada tãra passio ala vostra excelsa p'sona. E si lo mal pogues armet pendre: yous jur p' lo baptisme que he rebut yom combatria ab ell: e li daria tal punitio que james hauria atreuiment de dar passio ala magestat vostra. La immensa bondat diuina ha haguda mercede pietat de mi e ha per acceptes les mies justes pregaries encara que yo sia gran peccador. Per ço que vos stau lo premi dela mia victoria considerat la mia atribulada vida. car pljor mes la vida que la mort: vehet la celsitut vostra en tal punt esser venguda. E yo sentia crits e no sabia quẽ feya sobre la mia trista persona e tan prest penli en la magestat vostra: pero deya en mi mateix: si algũ mal te ella motrametra adir. be es stat mester que yo haia hagut sentiment del mal / que la celsitut vostra passana. E yo be conech que so desemparrat dela altesa vostra. E si tal cars hauria desfer yo suplich ala immensa bondat de jesu crist que yo nou vela ans yo muira primer: per que no hagues / afer dela mia persona tan leig cars quen hagues de perdre lo cors: e la nima. E la causa que la vostra excelsa persona es posada en tanta cõgo

ra ha ofesos los me⁹ vlls la gloria
de yo veure aquella. Et al dret amí
se guarda e james sere alegre fins /
sia segur del dubte. No tarda la pri
cessa fer principi a paraules de sem
blant stil.

Capitol. clrrv.

Resposta feta per la Princesa
a Tirant.

Dich te Tirant: e se
nyoz de mi consentir
no vullés que la mia
esperança sia fetavana
car ó tot lo meu mal
tu sol est stada causa. E com lo mal
me asalta son p pensament ó la tua
amor. E ja amor obra mes en mí /
que no volria. E cert es mes stima
ria que la amor stigues secreta fins
tingam temps de alegria en la qual
noy haa temors mesclades. Mas
per speriencia he mostrat que molt
mal la tinch secreta. Car qui es que
puga amagar lo foch que p la sua /
gran flama fum non ixqua. parau
les te dich missatgeres de l'anima:
e del cor. Per quet suplich vullés a
nar a veure al Emperador: e no sa
pia que amí sies vengut primer que
a ell. E posa lo cap dauall la roba: e
dix a Tirant hi posas lo seu. E dix
li besam en los pits per consolacio
mia: e repos teu. E aquell ho feu de
molt bõ grat aps qli hague besats
los pits li besa los vlls e la cara: y el
la dix. senyoz de maior pmi es lo lo
guer q no es sõ ofici. E de aqstes co
ses mes sol esser la temoz q li pill. E
lo qui vol hauer temoz ha ver gõya
quant se penit. Tirant no pogue sa

tisser ales paraules dela Princesa
mas partis della molt content. Lõ
son ala cambra del Empador: e los
metges lo veren: e pzengueren lo /
molt per ço cõ se era leuat del lit ses
consentiment dells. Tirant respos
si sabes la vida õgues perdre per to
tes les coses del mon no dexara per
res de veure la magestat del
senyoz Emperador. Lõz vous viu
partir de mí tan fatigat: e ab tanta
cuyta no podia altra cosa presumir
sino la sua gran necessitat. Respos
l'emperador en la seguent forma.

Capitol. clrrvi.

La resposta que l'emperador fa
a Tirant.

Decobrada la sanitat /
ma filla Carmesina la
dolor strema que en a
quell cars yo senti son
quasi inestimable. axi
com aquell qui no te sino hun vll: e
mig: e pert lo hu pensau quina con
solacio en aquell cars la mia anima
podia hauer. No tenia sino dues fi
lles la vna tinch mig perduda: que
no la puch veure ni hoir: ço es la /
muller del Rey de Ongria. E tich
ací tot lo meu be. E com la viu qua
si morta: de strema dolor pensí mo
rir. Pero laors: e gracies fas al om
nipotent deu qui de mort a ella: e a
mí nos ha volguts liberar: e de tot
pill es qta e yo què sèt molt be. per
que pch que lanen a veure: car ó la
vra vista molt sen alegrara. E aquí
parlarè de moltes coses. po los met
ges cõgorauen al capita sen anas a
la sua posada. Aquest es mon deute

dir Tirat en la necessitat yo puga
 star prop dela magestat del senyor
 Emperador. E leperador li regra/
 cia molt la sua bona voluntat: e toz
 na li a dir que fes lo quels metges
 li consellauen: pero que primer ha
 gues vna vista de la filla carmesina
 E tirant molt cōtent deles afables
 paraules que leperador li dya: d
 ijauna mes star prop dela princesa
 que alli hon stana. Com Tirat fō
 dins la cambra dela pñessa troba
 alli ala Emperadriu qui pres gran
 plaer en la venguda sua. Passarē
 moltes rahons dla sua malaltia: e
 vehent tirant q no tenia loch de po
 der parlar ab la pñessa: son li for
 cat de partir se d alli: p qo que si los
 metges venguessen nou reportassē
 al empador com se stana ab la prin
 cessa. pres son comiat ab prou sol/
 pirs quey lexa. E la galant stepha
 nia quil acompanya fins al cap de
 la scala: e ala partida li dir. Senyor
 Tirat dau me remey: o dau me la
 mort: e soterran los meus mēbres
 banyats ab les lagrimes mies en
 mig del camí per hon passara aqll
 benaueturat gran cōestable: e poza
 dir aci jau aquella qui amar en strē
 me solia: e la pietat mia merexedo/
 ra es de aquest pñi. Car axi tremo
 le cō les arestes primes del blat qui
 son mogudes per lo lebe ig suau: la
 sach fug de mi: e la natur al calor d
 separa lo meu coze lo cors. E del q
 dch esser loada so culpant. De res
 nō penit encara que los cruels fat s
 me pseguirē: que he fet yo p qn pec
 cat dech esser absent de aquell qui
 tats mals me fa passar. e altre be en
 mi no resta sino que ame los sōns

e les ymaginacions que dñt me a
 parexen. Digan capita senyor: e yo
 trista sere deliurada de aquesta do
 lor qui tant me turmenta. Ik espos
 Tirat ab paraules de semblāt stil.

Capitol. clxxvii

Lo conort que tirant fa ala duques
 sa de macedonia.

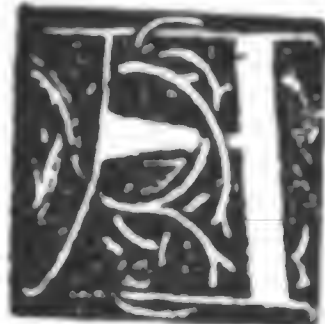
La lengua es senyal d
 co que lo cor desija. E
 lo caualler ha mester
 haja bon sentit natu
 ral. Car lus de les ar
 mes sil pñia: qo q es la sua heretat:
 seria menyspreat per los bōs caual
 lers de honor. E si los vostres vlla
 haguessen vist la gran dñrecio que
 lo conestable te en les batalles: e cō
 si regeix: per lo carrech gran que te
 deuriu sostente glorioza paciēcia
 en vos mateixa: considerant la ho/
 nor que dell se pot atenyre: es lo ca
 llar mes propi que lo respōde: po
 senyora yons dire cō sera: ja hancu
 vist cō la seyoza pñessa me ha ma
 nat que yo vaja p exercir lo meu o
 fici p la grā spāca que en mi tenē: p
 que mes forcat de anar: e cō sia alla
 si ell stana dins hun ventre de petr
 yol ne traure: e trametre vōs. De
 aquestes paraules resta molt con/
 tenta la Duquesa. E tirat sen ana
 ala posada: hon troba los metges
 qui lestauen sperant seren lo tornar
 en lo lit: e mirarē li les nafres: e tro
 barē les molt alterades: p qo cō stāt
 ab la pñessa se era molt inflammat
 per la molta amor que li portaua. e

la curació de les nafres son p^o greu que les nafres. Com los del camp de Tirant stauen desesperats dela sua malaltia: e no teniè nengua spe- rança de victòria sens la virtut d'la sua noble persona: e la amor que la gent d'armes li portaua era cosa de gran admiració. Lo solda trames los embaxadors al càp per còrrac- tar ab Tirant. e com hi foren noy trobare lo capità dolguels molt. E per correu ne auisare alèpador: lo qual prestament los trames a dir q' vinguessen a ell que seguramèt po- dien anar: e venir. Car negu prícep no deu denegar la vista de neguns embaxadors. Q' los embaxadors aplegaren ala ciutat d' còtestinoble ja Tirant stana en bona disposició de les sues nafres: e anaua al palau e cascun dia comunicaua ab l'empe- rador dela sua partida. Q' l'empa- dor sabe q' los embaxadors venien no volgue que Tirant parís: e lo dia que los embaxadors entraren l'èperador hi feu exit a rebre los tots los majors d'la ciutat: e d'la sua cort be vna legua luny dela ciutat. E lo capità ana fins al portal d'la ciutat Abdalla salamo cò veu a Tirant: no contrastant que p' lo gran solda fos trames descaualca prestament: e dona d'el genoll en terra feu li mol- ta honor. E tornat li a fer infinites gracies com lo hauia liberat cò fò- pres prop lo riu d' transimeno. Lo capità lo feu tornar a caual: e parti- ren de allí: e anaren dauant l'èpa- dor: lo qual los rebe molt be ab ca- ra afable sent los molta honor: per- ço cò allí venia p' embaxador lo rey de armínia: qui era germa del gran

caramany. Feren parlar abdalla sa- lamo: p' ço cò era molt pus entes q' tots los altres: E feu principi a tal parlar.

Capitol. clxxviii.

Com l'embaxador del solda splica la sua embaxada.

La tua alta magestat senyor som tramesos p' aquell remeros ex- cellent: e lo major del mon. senyor dels senyors d'la secta mofometica. ço es lo gran solda de Babilonia: hoc encara per lo gran turc: e senyor de les índies: e p' los altres reys quis trobè en lo seu càp. Elenim ala tua presata magestat p' tres coses ses la pmera. Los quals tenen gran desig d' saber la tua santi- tat: vida: honor: y stat: e venint ala primera Treues d' tres mesos per mar: e per terra a tu siè dades: si ad- mette les volras. La segona sabent cò aqst virtuos capità d'ls crestians ab la sua fort spasa ha subjugat aqll poderos senyor lo gran caramany e lo rey dela subirana india: qui ve- nia en la companya. E si p' preu de rescat volras dar lo gran caramay que sia pesat tres voltes: e tant com sera son pes dor te sera donat. E cò la balança sera al fi ab pedres precio- ses sera mes en la balança d' ta part tantes fins que al altra fasa desdir: e darem p' lo rey dela subirana india hun pes e mig. Elenit al tercer cap si la tua excellencia volra concordia e pactar se: tota iniquitat e maluolè- ga apart posada: mas ab pau amor

e bona confederacio: e tu com a pare per ell seras tengut. E tu a ell poras hauer com a fill. E si p premi o tal cōcordia li volras dar a ta filla carmesina p muller: sots aqst pacte e cōdicio: que si fill ix haja a pendre la nra secta de nre sant profeta ma fomet. E si ix filla sia representada a la mare: e virqua en ley crestiana: e aquell viura en sa ley: e la princesa en la sua. e axi porie dar si a tots los mals. E lo dit solda en pmi del dit matrimoni te restitubira totes les ciutats: viles: castells que dins lo teu imperi ha presos. E mes te dara dos cōptes o dobles: e fara pau final ab tu: e ab los teus: e fer ta valença contra tots aquells q nouret volran: e dona si en son parlar. Lo emperador hague be cōpres tot lo que lembaxador haia preposat: le nas de allí hon seya: e entra sen en vna altra sala ab lo capita: e ab tots los de son cōsell. concordarē allí p lguart o la malaltia del capita fosi e donades: e atorgades les treues. Lēperador feu entrar allí los embaxadors: e dix los: que p amor e cōtemplacio del gran solda: e p seblant o l gran turch ell era contēt de fer mar en les dites treues: e pau o tres mes: e de les altres coses se aturana son acort. Fermades les treues ab imperial crida foren publicades: e semblantment ho feren los turchs. Lēperador sollicitaua molt souit los consells. E molts p atenyer la pau loauen molt lo matrimoni dela princesa: entant que laia de Tirāt no era segura. E hū dia tirāt essent dis la cābza dela princesa present moltes bōzelles quey haia dir. O cō

me tincb pēr malamenturat per eir vengut aci: per ço cō veig dos contraris star en sepe en vna voluntat qui deneguen lo dret a dequi es. O cruel tirāt p que dubtes morte que ve^o lo pare vnit ab son cōsell cōtra la excelsa persona de la filla que sia sotimesa a hū mozo enemich o oū e dela nra santa ley: tanta bellea virtut: e gracia ab tātā magnitut de li natge esser aterrada: e posada en tā gran decayment. E si amī era lict o yo recitar les perfeccions: e grās singularitats que la seyoza princesa poschey: la qual yo ame: e o sige seruir: a vna deessa la poria acōparar. Ay que yo veig ab la pēsa alla hō ab lo cors no puch anar. O missatger mes cruel que los altres: yot tē qui pres: e si tant hagues sabut quē haues tant enuigar: not haguera p donada la vida: ni posat en libertat e donant te de grat lo que tāt desija ues: per que fas tan cruels batalles contra mi ab pensa deliberada. O missatger qui Abdalla salamo no mēar te fas: si est en recort com me diguist que haues amat. E si nou sabs vu l queu sapies: que encara q tu no cometes crueldat contra la seyoza princesa: comets la cōtra mi qui tant de be te fet: que faries tu si no sabesses que es amor. benauenturada cosa es la mort qui dona remey a tots los mals: yo donzelles no se qual es major dolor cōsellan me vosaltres desser luy: o prop o l que mes ame. Lasperança dela seyoza princesa ara que la tincb prop mescalfa: per la flama qui m crema. Mas aquest foch mou amī soumt a lagremes o pena. E lo qui sta luy

encara q̄ tinga molta speranza: no
 lescalfa tant la speranza com la fla-
 ma. E p̄ consegüent la pena es mel
 simpla: e mes larga. e lo qui es mes
 prop crema mes fort. E si la alteſa
 vostra sen va: la pena del desig que
 yo ſetre com nous poze veure ſera
 tal com lo de tantalus qui vol pen-
 dre les pomes qui li fugen: e ſeguir
 ab la boca la ygua que li fuig. e que
 resta donchs ami que puga fer: ſi la
 mageſtat vostra sen va: quem dōe
 yo mateix la mort. E ſera ſenyal: p̄
 lo qual yo ſere cregut que ſēs ficció
 amana la celſitut vostra mes que a
 mi mateix. No tarda la Princesſa
 fer principi a paraules de ſeblant ſtil.

Capitol. clxxviii.

Conort que la priceſſa fa a l'ſtāt.

Si la fortuna ha coma-
 nat atu eſſer jutge d'a
 mia ſalut: la vida: e la
 mort mia en la tua
 ma ſta. E lo poder que tens de des-
 truir ami deu eſſer atu gloria: ſi tal
 poder te plau. Major virtut ſera: ſi
 yo ſo reſtauraba p̄ atu en premi de
 tos treballs. E com pots tu penſar
 que la mia real p̄ſona ſe poguſ ſotſ-
 metre a hū mozo: ni lo meu cor tā
 alt: e generos ſe inclinās a eſſer ami-
 ga de hū perro de mozo qui tenē
 tantes bones com volen: e ninguna
 no es muller: car poden les lexar to-
 ta hora ques volen. Com d̄ tantes
 magnanims reys cō ha en lo mon
 quim deſigē hauer per muller: e yo
 toſtempſ ho he d̄negat: per q̄ ara
 es demeliada coſa p̄ſar en tal cas

car moſtraria que ſo tornaba folla
 o he perbut de tot lo ſentimēt ſi res
 de aq̄o per lenteniment me paſſaua
 E ſi has dubte que mon pare nos
 concorde ab los del conſell: no tin-
 gues tal temoz. car tota la ſer metat
 del emperador ſta en la mia lēgua
 en yo dir ſi: o no. Mas la tua amor
 e ſperança es laugera: e de poca cōſ-
 tancia. Car la aduerſa fortuna toſ-
 temps dona aſſicció als miſerables
 qui tenen poca fe: y ſperança en les
 enamorades qui ſō de preu: e de va-
 loz. e yo not cōech mes benigne en
 lo principi que en la fi. remou dōchs
 de tu canaller virtuos tota natura
 de penſaments: e ſia dela tua Car-
 melina. Car aquella ſera atu ſegura
 deſenſa de tots tos drets. Aixi com
 tu deſenſes: e has deſeſos los ſeus.
 E pots manar p̄ manera de ſenyor
 de mi totes aquelles coſes que atu
 en grat ſeran. Eſtāt en aqueſtes ra-
 bons vech la empadriu: e torbale
 que no pogueren mes parlar: e de-
 manals d̄ q̄ parlauen. Reſpos l'ſ-
 rant. Dixi ala mageſtat v̄ra li plau
 ſaber de que parlam: noſaltres par-
 lauē de aq̄ſts embaxadors cō hā tē-
 guda tā folla preſūpció en d̄manar
 q̄ la ſeyora priceſſa ſia muller de vn
 perro fill de ca q̄ ha renegat ſon d̄u
 e ſeyor: no renegara aſa muller ſi la
 t̄cert ſenyoza ſi fara. E com la tin-
 gues en la ſua terra: e li dōas mala
 vida qui ſeria aquell qui la deſenes
 ni li poguſs ajudar. aquí recorreria
 ni demanaria ſocoze: a ſō pare: nou
 poza fer que la ſua edat no loy con-
 ſent. ſi la demana aſa mare ſa mole
 menys que temoz tendra d̄ paſſar
 la mar tremoloſa ab tāta dolor cō
 u. l.

les dones la gosien passar. D'altra part qui poza vedar q' algun turch per força no faça ala voluntat dela excellencia vostra: e per vna seyoza ne perdziem dues. Com pens en a q'stes coses la mia aia ploza gotes de lach: e freda suor gela tot lo meu cors. e sols lo hoit ofen tāt les mies ozelles que d'sige ans morir que veure hun cars tan nefandissim de amar mes hun mozo renegat que hun caualler dela sua terra: cos'aver gonyosa es daciauāt parlar ne mes sino que desige q' la mia anima fos en lo repos celestial: e lo cors fos en la fossa. No tarda la empadriu ab animo sforçat fer principi a hun tal parlar: per dar conort a Tirant.

Capítol clxxx:

Lo conort que la emperadriu fa a Tirant.

Una causa quis mena injusta: e si dona sen / tencia falsa prest es reuocada. Aquestes embaxadors venen ab la maleia al dauant: e volrien fer son joch taula: d'au fer: e tenir al emperador sos cōsells: car yo e ma filla ho tenim de fer. E qui cōpta sens loste dues voltes te a comptar. E perço capitavirtuos pux yo veig vos conexeu la raho: e lo que nos deu fer siau vos de part nostra: e noga qui puga: pezebe que noy sia molt necessari. pero sim fan despullar la gonella de paciencia: yo^o assegur als qui mal han ran consellat: ells ne portaran peni

tencia tal que sera castich a ells: e exēple als altres. E si tal cosa se feyaven drien ala mia memoria mil maneres d' morir. e la mort seria ami menoz triga q' la pena dela mort. Car yo ofesa: he apres rembre los homens stranyes: perço com tinch l'altra filla en straya terra. e d'guda cosa es ami plozar: pux altre remey no tinch. E plozant d'menuetx: e a leuja la ira: e denit los meus vills d'stillen doloroses lagremes en loch d' dormir. Dexem aquestes rahōs car no poria parlar sino d' dolor tā embolicada mi veig. e per ço capitavirtuos la tua caualleria es digna de altes laors. E yo ans daria ama filla marit q' fos conegut: e animos per pobre caualler que fos que dar la al major senyor del mon qui fos conart e mesquí. No pēse negu que en ma vida yo la dexas partir de mi. Caualler vull que sia valētissim e sapia guanyar: e adquerir honoz per asi: e per als seus. E de aq'll reste memoria en lo mō cascu sent ne testimoni. E per mi james sera rebut ni mēys per ma filla: si perfet efecte no porta: E sia fet net de totes les passades culpes. Seyoza dix la pīcessa: que val al caualler ardimēt q' saui no sia. Es veritat q' porten ab si grā noblea ardimēt e saulesa. po a tots los grans senyors es mesvtil saulesa que ardimēt. Car mes en lo mon son stimats. En aquestes rahōs entra l'emperador: e volgue saber de que parlauen. dix lo capitā: Senyor aci teni vna q'stio la mes graciōsa q' dies ha yo haja hoit: y es aq'sta. la seyoza empadriu posā se blāt demāda: e diu axí q' si ella tenia

hun fill ella estimaria mes q' fos sen-
 yorjat de aquell virtuos seyor qui
 en lo mon se fa nomenar ardimen-
 que de negun altre. Com sia lo ma-
 jor do: e d' major excellencia que na-
 tura puga donar. Diu la senyora
 princessa que ardimen es gran sen-
 yor: e en lo mō deu e' molt reuerit
 pero que ella te per molt major: e d'
 mes alt grau: e dignitat saulesa que
 ardimen: e que negu no pot negu
 bon fet fer si saui no es. Aquesta es
 la questio d' aquestes dos senyores
 Placia ala magestat vostra decla-
 rar quala mante millor dret. respō-
 lemporadoz. Vo noy poria fer bon
 juhi si primer no hobia les parts.
 Per queus prech ma filla que p'sta-
 ment sapia vostra intencio. Ami se-
 nyor no es donat de parlar de sem-
 blants fets dauant la magestat v'ra
 ni primer que la seyoza emperadriu
 mare: e senyora tant amada per mi
 Diques dix L'emperadriu puix tō
 pare to mana: mostra aci tot lo teu
 saber. Car per aco no mēyscabara
 amor en mi. La Princessa se detin-
 gue molt en cortelies ab la mare q'
 no volia dir primer. mas per obeir
 al manament del pare: e dela mare
 no tarda en fer principi a paraules
 de semblant stil.

Capitol. clxxi.

Com la Princessa fauoreix saulesa

Querles sentencies fo-
 ren dela anticha phi-
 losofs: qual era lo ma-
 jor be de aquest mon
 E foren moguts perço com veyen

que riqueses eren molt estimades: e
 los richs homens erē per aquelles
 molt prosperats: e reuerits. E de a-
 quets son virgili: qui feu libzes cō
 se porten riqueses adquerir. E cesar
 que posa tota la sua felicitat en les ri-
 queles d' aquest mon. Altres digue-
 ren que caualleria. Car per aquella
 los cauallers animosos adquerien
 honor: e fama en lo mon: e aconse-
 guien victoria de lurs enemichs: e
 feyē molt nobles conq'stes d' molts
 regnes: e terres. E de aquest son lu-
 ca que feu libzes d' caualleria: e con-
 quista la major part del mon. Ma-
 gue ni daltres qui digueren que sa-
 lut qui era conseruacio de vida dls
 quals son galien: qui feu libzes com
 hom pogues hauer salut. E lempa-
 dor constanti predecessor vostre qui
 per salut volgue donar lo roma im-
 peri. Mague ni daltres qui diguerē
 que lo major be de aquest mon era
 amor: qui feya viure la persona ale-
 gra: e graciosa: e li feya exercitar ac-
 tes virtuosos: dels quals son ouidi
 q' feu libzes d' amor. E paris q' p' ele-
 na feu molt honozosos fets. Altres
 diguerē q' bones costūes: car p' bōes
 costumes lome d' baxa cōdicio era
 exaltat. Dels quals sō cito q' feu li-
 bzes d' bōes costūes. Altres digue-
 rē que saulesa: car p' saulesa conexia
 hō a deu: e a simateix. E de aq'ste sō
 aristotil qui feu libzes d' saulesa. e lo
 rey salamo aqui entre los altres nrē
 seyor senyalada gracia: que li tra-
 mes lāgel d'et li: cō nrē seyor li atoz-
 gava que d' tres gracies que trias la
 q' mes amas: co es saulesa sobre tot
 lo homes del mō: riq'sa: e victoria
 de tots sos enemichs: y ell elegi sa-
 ules.

niesa. Elâgel li dir que hantia elegit
 lo millor. E ab aquesta gracia acô
 segui les altres: que son lo mes saui
 e lo mes rich home que sia stat en
 lo mon de or: e de argent: per ço cõ
 sabe fer la pedra dels philosophs. E
 ab lo grã tresor que tenia aconseguí
 victoria de tots sos enemichs: e tot
 aço obtingue per la saulesa. Aprés
 pot veure la magestat vostra dels
 romans qui ôl mon hagueren mo
 narchia: tot p saulesa: que altramet
 noy forẽ stats bastats. E entre ella
 seruarẽ tal costum que negu no po
 dia esser consol ni senador si saui no
 era: encara q fos lo millor caualler
 del mon. E tant com ella seruaren
 aquesta pratica dura la lur senyoria
 Car tan prest com dexaren saulesa
 ey posaren de totes gentes forẽ psta
 ment perduts. Car saulesa venç les
 batalles: e lo amoros fa star liberal
 e conexent. E pot ajustar or: e argẽt
 e guardas de fer tota maluestat. E
 com lome es saui tota lo desigen p
 regido: duch ilk ey: e senyor: ço que
 no fan per gran ardimẽt que tin /
 ga. Car lome qui te ardimẽt sens
 saulesa es tengut per foll. E ami paz
 que tot home deu tenir temoz dela
 mort: per ço com es ultimum terri
 bilium passar ô aquesta vida en lal
 tra. E com lanima es ôl cors exida
 Lo cors resta en gran menyscapte
 Per que fas conclusio: que saulesa
 vol tant dir com de totes coses sen
 yor. Acabant la princessa de mag
 nificar saulesa: no tarda la Empera
 driu fer principi a tal parlar.

Capitol. clxxxii.

Com la Emperadriu satisfa al que
 ha dit la Princessa.

Dites voltes se deu
 que algũes justes cau
 ses se perdẽ per culpa
 de esser mal raho /
 des. E per yo no hauer studiat les
 liberals arts com ma filla: no puch
 tan propiament fundar la mia intẽ
 cio ab dits de philosophs: ni de ho /
 mens de sciẽcia com ella ha fet. Sino
 que ab natural raho la mia intẽcio
 fundare: en forma tal que la mage
 tat ôl senyor emperador: e tots los
 hoïdors serã conexedors ôla mia
 clara justicia. E dich primerament
 Que saulesa no den esser dada als
 cauallers. Car negũ caualler qui sa
 ui sia: no pot fer negun bon fet ho /
 noros. Car pensa en lo gran perill
 qui es en les armes: e contẽpla tots
 los inconueniẽts que seguir sen po
 den: pert lo animo de empẽdre res
 que de honor sia: qui ab perill se ha
 ja atenyer: ans es hun gran conart
 Per que dich que saulesa no õu eẽr
 acõparada ab ardimẽt. No saben
 per aqui fa la saulesa: pera ciutadãs
 e juristes qui hã a regir les comuni
 tats: e administrar la justicia. Aqstĩ
 tals ab la saulesa treballen cõtĩnua
 mẽt en fer viure a simateix: e ala po
 pular gent en repos: squiuant tant
 com poden tota manera de guerra
 E de ardimẽt seuen calcum dia q õ
 poch home fa grã senyor. Segõs
 se lig de Alexandre qui era poch ho
 me: e per ardimẽt lo mō tot seyre
 ja. E juli cesar q per ardimẽt fõ mo
 narca del mon. E no sabs tu ma fill
 la: com per lardimẽt de ectore de

troyol detingueren deu anys los grechs q̄ no pogueren pendre troya. Queus dire del bon rey artues de lançolot: de tristany: e sobre tots d'aquell strenu caualler galeas qui en companyia d'borg: e perseual: la conquesta del sant greal compliren per lur gran ardiment. E de tots aquestes en lo mon non fora seta mencio alguna per sauis que fossen stats sino per lo gran ardiment que tenien. E al caualler q̄ no te ardiment mes li valria la mort que la vida. Per que mostra que mes val ardiment que sautesa: e ab ell nos deu acopar. Car lo saui tostets fuig de alla hon ha perill de mort: e de poca cosa se te per contet: puix ho puga ses negun impediment posseir. E no cura dela mundana gloria p lo pill que sen pot seguir. E lo animos caualler va per lo mon conquistant: e cõporta fam: set: fret: e calor: e trobas en combats de ciutats: viles: e castells qui es cosa molt pillosa. lo saui no fa res de tot aço: ans se guazda del sol en lestiu: e de suar: y en liuern dela serena: e tota la sua vida porta molt arreglada. E si ell ven foch ences en vila: o ciutat plany molt los bès q̄ nos guastè: de guerra no sen alta gens: del temps pren lo millor que pot: elegeix ans lo be que lo mal. e lo caualler animos fa tot lo cõtrari: que tostets treballa en destruir los enemichs: e com mes mal los pot fer ne resta mes content. E per mostrar millor spiccia mira lo valeros Tirant cõ ho ha fet de les grans batalles que ha hagudes: com abaio sfozcat los ha posats tots p terra: ens fa viure en

nostra libertat. E ala magestat del senyor Emperador fa seure ab triũpho en la sua imperial cadira: E de tot aço es causa lo sen grã ardiment. Donchs clarament se mostra que ardiment es lo senyor: e sautesa es lo sen conseller. Encara te dire mes p lo gran ardiment que tingue Jhon crist no dubta pèdre mort: e passio en la creu p rēbre natura hūana obmetent se la sautesa: per ço com ab aquella se podia molt be scusar dela mort: que poguera reparar lo peccat d'adam en moltes altres maneres: q̄ la sua inmensa sautesa hague ra trobades. Mas per lo gran ardiment que tenia no dubta de batallar ab la mort: per que sabia que morit ell la matria. E lo qui vol aconseguir la gloria de Paradis: li es be mester que tinga cor: e ardiment en batallar contra lo mon: e la carne: contra los sperits malignes qui cõtinuament li donen guerra. E si no te ardiment d' tots acombatre son fet no es res. Mira los martirs satis ab quant animo prengueren corona de martiri: e per ço aconseguirē la eterna gloria. Los satis cõfessors foren los sauis qui per alta contemplacio obtingueren la gloria de paradís. Per que clarament pots verer que prou rahons te fetes fundat largament ma intencio si entendes ho volras. E donet licencia que digues tot lo q̄ pugues ni vulles dir en defensio d' tō dret: e mostra tot tō saber. E d' ardiment sia fortalea d' l' spirt lo qual lo nr̄e redemptor dñ ih̄us vol que dōar als seus satis apostols p q̄ ab sfozcat aio anassen a p̄icar la santa catolica fe. Axi com se lig en los

ii. iii.

actes dels apostols. p q suplich ala
magestat d mō seyo2 lepado2 cōve
ja la mia justicia molt clara hivul /
la donar psta declaracio. no tarda
la pñessa fer pñicti a tal resposta.

Capitol dxxxiii.

Replica que fa la pñessa ala em
peradriu la mare.

Elx per dret natural
la rahom forza obeir
p los manaments dela
excellencia vostra di
re mon parer de mon poch anisat
stil protestant com a mare: e seyo2a
aqui ame sobre totes les coses del
mon demanant venja: e perdo: si ab
mes paraules dire alguna cosa que
sia cōtra lo gentil stil dela altra vñ
E p no fatigar les ozelles dels hoy
dors deles infructuoses paraules q
han oides: abzeuiare lo efecte del q
vull dir: per que clarament sia vist:
qui haura millo2 sabuda fundar la
sua intencio. E dire pñmer de A/
lexandre que la excellēcia vostra al
legat ha dient que poch era mas q
per ardiment lo mō conquista. par
lant ab deguda reuerencia no fon
axi. ans li feu senyorejar lo mon. A
ristotil ab sañesa: p que li consella q
fes cremar tot lo q los seus haviē
guanyat: per que tinguessen volun
tat de mes guanyar ne: e no stigues
se ociosos: e q les armes haguessē a
seguir. de cesar vos dire qui gran se
nyo2 fon en lo mon: e tot ho acon
seguí ab sañesa: e com se veu molt
poderos: e sublimat en grā hono2:
e riquesa dñconegues regint ab cru

eldat strema: e los seus lo feren ma
tar. Dels altres nous ne vull dir
mes. E per ço com la magestat vos
tra ha dit que lo saui d poch se te p
content: per ço la divina bondat de
nostre senyo2 li ha dat natural sēt /
ment en conexer mal: y be: qui exps
sament nos mana q no vullam res
guanyar injustament. E lo qui saui
es molt be sen guarda. Empero la
sañesa te dos seys la hu es tēpo2al
laltre speritual. Lo seny spitual sola
ment nos dñssa quens guardem d
peccar: e q seruem los manaments
d dñe: que cregā en los .xij. articles
dela santa se catolica: e que façā sme
na d nostres peccats en aquest mō
durant la nostra vida: ab confessio
contricció: e satisfaccio: e fent penitē
cia de aquells: e tot aço fa lo qui es
saui. Lo seny tempozal es que hom
cōega a simateix: e saber lo que hō
es tengut de fer. E legir libes de a
quells qui mes sañament: e virtuo
sa han vñcut en lo mon: per quels
pugā imitar. car del hōe saui se pot
be dir: que es per aregir tot lo mon
e lonie animos no sab altra cosa fer
sino morir cō adelesperat. Mas ve
jam cō nostre senyo2 vingue en lo
mon si loy feu venir ardiment: be se
ria foll qui tal cosa creya. Car per
tots los theolechs es determenat
q la sua inmensa sañesa loy feu venir
conexet q puix natura humana era
pduba p lo peccat de nrē pare abā
e que nos podia reparar si ell noy
venia sent vñto dela divinitat ab la
humanitat. E per ço com dona e /
ra stada causa dela perdicio de na /
tura humana. La inmensa sañesa

ò nostre senyor òu: dispensa que la
 reparació fos feta per dona per ell
 peleta tal que fos sens macula ò al
 gu peccat actual: mortal: venial: ni
 original. E en lo verge ventre de a
 quella volgue pèdre humana carn
 e prengue mort: e passio en l'arbre ò
 la vera creu: per donar a nosaltres
 la eterna vida. Per que clarament
 se mostra que ardiment no hague
 ra bastat en fer hū tan gran fet. car
 sabut es que saulesa es do ò natura
 e sta en lo ententiment qui es lo ma
 jor senyor ò tots: e mes noble. E ar
 diment sta dins lo cor: e si gens lo
 tocan prestament se mor: e lo cor
 es perdut: per que li deuen dar per
 curador a saulesa q̄l guarde de tot
 mal. E qui souint vīa de ardiment
 poca es la sua vida: e tostemps sera
 subjugat a les miseries: e penes de a
 quest mō. Car de mal principi: bo
 na si no s'espera. E la excellencia vos
 tra sia en recort daciuant que ne
 gu no pot atenyer la gloria de para
 dis sino p saulesa. Per que suplich
 ala magestat de aquell magnanim
 pare e senyor meu: que no vulla ha
 uer sguart al meu poch auisat entē
 dre en no hauer be sabuda rahōar
 la mia justicia: com de simatexa es
 ja rahonada per esser tā clara. Pla
 guerē al vell Emperador les auis
 des paraules ò la filla que hanta ra
 honat. E fō manifest quant lo gen
 til stil fa la justicia mes clara. No
 tarda la Emperadriu en fer princi
 pi a hū tal parlar.

Capitol. clxxiii.

Replica la Emperadriu responnent
 a la filla.

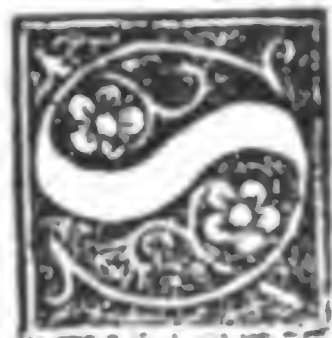

Del ventura la con
 sideracio mires ven
 ras com sol ardiment
 es aquell qui conser
 ua: lo qual sia perdut: en poch tēps
 lo mon tot se perdria: caminant en
 total destrucció. E ò sia cert que ar
 diment sia ò major excellencia q̄ sa
 ulesate vols sforçar de sostenir cau
 sa la perduda. E perço com est de
 poca edat: e lo saber not acompa
 nya en tal meneg: dar to he a sentie
 pus clarament. Com saulesa en la
 testa sta: e ardiment en lo cor. E per
 ço dien los naturals philosophs que
 lo cor es lo mes noble membre òl
 cors: e tots los altres membres sō
 aell subjectes: e li son obediēts atot
 lo que lo cor los mana. E negū al
 tre membre no pot res fer p li: sino
 tant com lo cor vol. E totes les vir
 tuts que lo cors posseyr pot: han
 de hauer principi del cor. Don se
 mostra claramēt que ell es lo seyor
 E si la persona te ges de enuig psta
 ment se coneix en la vista: segons lo
 cor sta. E si lo cor dorm los altres
 mēbres nos mouē: ni tenen gens ò
 sentimēt. Per que be par claramēt
 que lo cors es senyor de tots los al
 tres mēbres. Ara pots veure com
 he be prouat ab natural rahō que
 lo cor es òl cors senyor: axí com es
 ardiment de saulesa. E com la diui
 na prouidencia crea l'ome: lo cor li
 posa en mig òl cors: p q̄ fos millor
 guardat. Axí com vn Rey es po
 sat en mig dels seus com volen do
 nar batalla: p q̄ los enemichs no
 li puguē dā fer. perço lo guardē ab
 gran sforç: e diligēcia. Car lo seu dā
 ò tots seria. E p q̄o diu lo vulgar q̄
 u. lll.

ardimēt es cap: epzicip de totes vī
ruts. car altramēt lo me no seria res
stimat. Per quem par q̄ haja prou
dit: e copiosamēt prouat tot lo que
dit si pozia. e sens ardimēt nos pot
atenyer la glozia de paradīs: ne cō
quistar lo mon. E fas si suplicant a
la magestat del senyor emperador
quey vulla donar la sua definitiva
sentēcia. No tarda lo magnanīm
emperador en fer semblāt resposta

Capitol clxxxv.

La resposta que L'emperador feu
ala Emperadriu: e ala Princesa.

Sab les nostres ente
nebrades penes: e ab
lo enfuscat entendre
fals stimam: tāt com
nostra voluntat empēy. prejudicāt
laltitut de nostra cōdicio humana
dexant la infinita si del sobiran be.
E legint en les creatures humanes
equalment d̄ nostres miseries la vl
tima benauenturança: sent contra
la regla d̄ natural talho quins mos
tra la si de les coses rāhonables: e q̄
son de mes valua: que les coses que
a elles se guarden. E per que la ve
ritat milloz se mire ab bon cōsell la
questio vostra sera justament deter
menada. Per be que al parer meu
neguna de vosaltres no fretura de
aduocat: ni de procurador en d̄fen
dre la vostra causa. com aquella sia
stada molt ben rāhonada: no obli
dāt vos hī res p̄ a dir. e p̄ q̄ cascūa d̄
vosaltres desija obtenir la sua inten
cio d̄ma siau acī p̄ hoir la snia: e yo

haure hagut consell de cauallers: e
de doctozs. e sens fer fauoz a negūa
de les parts justament li declarata
L'emperador ixque de aquella cam
bra: e entra sen en vna altra: e aple
ga consell de cauallers: e de juristes
E hague en lo consell de grans al
tercacions: que molta teniē la part
de ardimēt. Los altres de sauesia
e aqui disputaren molt: e nos podiē
concordar. Ala si l'emperador sen
ana ab les mes veus: e feu ordenar
la sentēcia. Elēdema ala hora assig
nada L'emperador fon en la gran
sala ab totes les dames: e asseyt en
la imperial cadira. La emperadriu
se assigue al seu costat: e la princesa
dauant ells: e tots los barons no
bles: e Cauallers se assigueren per
que hoysien milloz la sentēcia que
tenia de publicar. Com tots foren
asseys: e posat seclēct. L'emperador
mana al seu cāceller major que pu
blicar la sentēcia. lo canceller se leua
e dona del genoll en terra: e comen
ça a publicar la sentencia quī era d̄l
tenoz seguent.

Capitol clxxxvi.

La sentēcia que L'emperador ma
na publicar.

Enō d̄ aquell qui es
infinit pare: fill: e sant
spirit verdader d̄u en
trinitat pfeta. Nos
enrich p̄ la diuina grā emperador
de cōtestinoble: e d̄ tot limpi grech
Esta vna questio quis mena entre

la excellent : e molt cara muller nra
la Emperadriu de vna part : e la ex
celia molt amada filla nostra la pri
cessa. Vistes les allegacions per cas
cuna deles parts feres : e molt be ra
honades : e defeses : hauent deu da
uant los nostres vlls : e la pda eleua
da en fer dret juhi ab concordia ola
maior part del nostre sacre consell .
No hauet sguart ala molta amor
que a cascua deles parts portā : sino
sol ala recta justicia : e donar lo dret
aquis pertany. E attenen : e conside
rat que saulesa es lo mes alt do que
deu : e natura poden donar ala crea
tura humana : e de maior perfeccio
e noblea. E de aquella totes les vir
tuts que lo cors pot possehir prenē
principi : e fonament : e sens aquella
no son rea. Axi com lo sol de qui p
nē lum tots los planets : e les steles
e illumina tot lo mon. Axi es saule
sa que senyoria totes les virtuts : e
resplandeix per tot lo mon : per que
es dit grā sēyor . empo necessitat es
gran al home que tinga ardimēt :
e si non te no deu esser res stimat. E
per ço ardimēt du esser agrauat
aptes de saulesa. E per semblant di
en quel saui no deu esser res stimat
si ardimēt no te. Car deuen esser /
com agermanis. E per ço lo caualler
qui es saui : e animos es complit de
la gracia de caualleria : e li deu esser
feta grandissima honoz : e deu esser
posat en real cadira si virtuosament
viu. E liberal es lo caualler qui ardi
ment amā. E per ço son Pompeu
de batalles vencedor. Pero com /
los dos son complidament en hun
caualler qualseuol que sia en aquest
pertany de hauer senyoria : o digni

tat la maloz del mon. E per ço ocla
ram : e sentenciā que la emperadriu
qui mante ardimēt sia tenguda da
ciauant de dir grā be de saulesa. En
cara li manam que en qualseuulla /
loch que sia hon se parle de saulesa
e o ardimēt : done la honoz primer
a saulesa pux la te : e queu diga o bō
cor sens passio ne mala voluntat . e
que entre mare : e filla noy reste ini
quitat alguna : sino axi com o mare
a filla fer se deu. Publicada que son
la sentēcia loare la les parts. E tots
los que la hoyren donaren grans
laors al Emperador com haura tā
rectament judicat. E diguerē aquell
exemple vulgar qui diu : que de bon
fruyt ix bon fruyter : e de virtuos ca
ualler juhi verdader. En la publica
cio de aquesta sentencia se trobaren
los embaxadors del solda : e lo grā
Laramany : e lo ll ey dela sobirana
india. E lemperador tingue consell
ab lo seu capita e ab altres cauallers
E son deliberat que fos feta vna /
gran festa : e apres que tornassen la
resposta als embaxadors per que se
poguessen tornar . e lemperador ne
dona carrech a Tirant que ell ho
ordenas tot axi darmes com de dā
ces : e altres coses. E Tirant ho ac
cepta per que no podia lo contrari
fer : sino lo que dell se pertanyia. Fō
feta crida per al quinzen dia . Com
Stephania veu que tots los grās
senyors eren venguts per sguart de
les treues : e lo grā conestable nove
nia scriui li vna letra qui en efecte cō
tenia semblants paraules.

Capitol. clxxvii

Letra trameta per Stephanía al
gran Lonestable.

h Auer trencada la fe /
no profita als caual /
lers car. aquell loch ó
mana les penes de des
lealtat maiorment cō
algu ofen amor. Etu has ofesa ami
per ço com me prometist que molt
prestament series ami toznat. E al
desleal: e trencadoz de fe: hun defalt
li basta. e qui loy perdona aparelles
de perdonar lin molts. E set ben /
dit menoz pes ha en tu que en la su
birancia dela aresta. E tems tu que
yo no sia de tantavalua que no per
tanga atu. E que yo no sia digna ól
marrimoni teu. No se per quina ra
ho stas de no venir ami. E si per uē
tura noua amor abraça lo teu coll:
e braços: sia yo si dela nostra amor.
O deu muyra yo ans que sia ofesa
per tan criminos adulteri. E la mia
mort sia primera q̄tal culpa sia tua
E no dich yo les coles desas dites
per que hages dat ami senyal de
sdeuentdoza dolor: ni que yo sia /
coneguda per nouella fama. Mas
tem totes aquestes coles. Car qui
es aquell qui ha amat segurament
E cascuna erroz comou egualment
ansies. E tu ses per manera que des
troexques atos enemichs: mas no
ata sposada. Car mon delit en be: o
en mal ses conuertit. E la tua perso
na sostendra tante dans ab tanta /
perdua de ta honoz. Mas daltra
mes justa scusa per al quē has ofesa
Los fets enuetosos dela mia prof
pera fortuna. E la speranza de be: e
temoz ó mal me fa creure adesvna

cosa ades altra. e la mia ma feta fla
ca per scriure jau en la mia falda.

Capitol. dxxxviii.

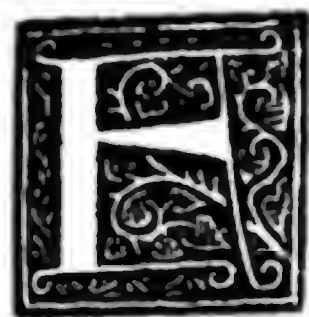
Resposta feta p lo Lonestable ala
lettra de Stephanía.

s Jfos mort vixquera
ab inclita fama quit
de crimínosa misamia
la qual mes maliciosa
que vera li has posat nom. E tāt ó
manes guardo dela strema dolor q̄
tos mals te spera. Lo qual no basta
lo preu dela mia trista persona. Car
la tua bellea te fa merexer encara de
santant no tan solamēt es raho sies
amada mas com asaneta de oracio
merex la tua persona esser adozada
sols aquest pensamēt me forçara res
pondre ata letra. Si creus les mief
mans stiquen segures en l'exercici ó
les armes lo terme de mon scrit cre
ya que dela gloria que de ma letra
atenyeries te seria descobrir lo que
per amor es raho tinges celat. E
sens dubte aconseguiria terme ma /
atribulada vida: si amor aduocant
la part mia nō fes clarament veure
la tua letra esser merexedoza de res
posta psta: sols p restaurar ta vida e
fugir al mon. vols quet diga la mia
pela sta ferma en la sua duocio: e no
hages altre pensamēt de mi yo po
gues amar altra sino atu. Recordā
aqla orrera nit que tu e yo erem en
lo lit entrauen los raigs dela luna e
tu pēāt fos lo dia ó yes en manera
de querella: e moguen te apietat los
grās jamechs: e dolorosos sospirs
dela mesquina de stefania: e no vul

les mostrar tanta jra ala força d'l teu grā poder dona loch a stefania que repose hū poch ab diafeb⁹. E mes deyes o quant me tēdrā yo p bona uēturada si yo sabes lart magica q̄ es alta sciencia dels magichs en la qual hā poder de fer tomar del dia nit mas yo lo cōtent del delitos premi q̄virtut ab si porta. e deço que la tua letra demana faç si temēt la tarda de mon scriture no metes en pillta persona.

Capitol. clxxxviii.

Les grās festes que lēpadoz feu fer p amor dels embaxadors d'l solda

Esta la letra la dona al seu dñr q̄ lay hauria portada dient li: amich digues ata senyora p lo carrech grā q̄ de aqst afers tñch no es en libertat mia poder los lejar sēs manamēt d' supioz po passada la festa quel seyo: empador fa yo fare mō poder de esser hī E p mi besar li has les mās ala quiea en virtuts complida. e aps ala seyoza de qui so. Aqll ps sō comiat: e tēch son dret camī enuers la ciutat d' cōtestinoble. E d' aqll son aplegat dis lo palau troba en la cābza a stefania ab la pñcessa agrās rahōs. E cō p elles son vist aqlla aq̄ tocana lo pñmī d' tal mester leuas pñtamēt e ab cara molt alegre li dir: q̄ es de aqll q̄ te la mia pñsa subjugada atota savolūtat. e aqll sēs respōdre res ana alla hō era la pñcessa e besa li la ma apñgras enuers stefania e feu lo seblat e dōa li la letra q̄ portana e cō aqlla la tēch en ses mās alça la enuers lo cel en senyal de oferta: apres legida

la letra elles abduys haguerē moltes rahōs aqlla dolēt se cō lo conestable no seria allī en aqles festes p q̄ cō lēscnder descobri la veritat de la sua ficta e temerosa vēguda. Ven gut lo dia dela festa lo Conestable/ vech a vna legua d'la ciutat molt secret e allī se atura fins alēdema. Stefania en d'gū cas no volia anar ala festa puix noy era lo q̄ ella amava e la pñcessa lan prega molt diēt que si ella noy anava tā poch si jria e totes les festes se d'istorbariē entāt que a stefania li son forçat de anar. aps les misses dites ab molt grā sirimonia anarē al mercat lo qual trobarē tot cubert alt e baix de draps de lana blāchs everts e morats. e p les parets draps d' raç ab les figures totes frāceses. e tot alētozn d' d'it mercat hauria taules meses: e lo talē del Empador era molt rich e molt potāt tot al entozn d' draps d' brocat e lēpadoz se sigue en mig. e los embaxadors prop dell. alt al cap dela taula seya la Empadriu ab sa filla: e lo grā caramāy e lo rey dela subitana jndia mēlauē baix en terra p q̄ cō e rē pñoners. Les dōzelles e totes les dones de honoz seye ala pt d'zeta: e totes quātes dones d'la ciutat voliē mēlar ho podiē be fer. stefania seya acap de taula e les altres aps della: tots los duchs e grās seyo: seye ala pt sinestra. haurē parat. .xxiij. tinells tots plēs doz e dargēt. en lo pmer tiell forē meses totes les reliqes dela ciutat en lo segon tot loz deles sglesies. aps veniē. x. tinells tots plēs de cabagos e paners grās de tot lo tresor del empador tota d' moneba doz. e aps veniē les copes doz. veniē

aþs tots los plats e salers: aþs les
 fues joyes aþs d'ago l'argent q'era d'
 pichers e salers d'aurats. Lo que e
 ra blach tot anaua p' les taules: e d'
 tot ago forè plès los .xxiiij. tinells. la
 moneda blaca tota stava en còques
 danall los tiells. en cascū tinell guar
 dauē .iiij. canallers ab robes de bro
 cat rosegant p' terra e cascu d' aqsts
 ab vna verga d'argēt en la ma. grā
 fō la riquesa q' aquell jorn lo Empa
 dor mostra. en mig d'les taules hō
 mētauen hanta rēch d' jūyer. aquell
 dia erē taulegers lo capta e lo duch
 de pa e lo duch de sinopoli. Dētre
 quel empador se dīnaua aquells ju
 nyē. primeramēt isque lo duch de
 pa: portaua paramēts de brocat doz
 tots bla⁹. lo duch de sinopoli porta
 ua los paramēts de brocat vert y
 burell mitadats. tirāt aportaua hūf
 paramēts d' vellut vert tota cubert
 de ducats q' pētauen tā grās que cas
 cū ducat d' aquell valia .xxx. ducats
 dels altres. Los quals paramēts e
 rē de grā stima. tirāt hū dia venint
 ala porta d'la cābra d'la pñessa tro
 ba a plaer d' mauida: e d' mana li que
 feya la senyora pñessa. E ella res
 ponēt dix. Ely en beneyt p' queu vo
 leu vos saber que fa ma seyoza. si fos
 sen vēgut mes pñt en lo lit la hague
 ren trobada. E si vos la hagueu
 vista axi cō yo: La vñ aia s'iguera
 en glia p'durable. e aquella cosa que
 es amada quāt mes se veu mes se
 d' lita. E p'ço yo crech que molt ma
 for delit porta lo mirar que no fa lo
 pēsar. entrau si voleu car ja la troba
 reu vestida ab sō bzal: grataf lo cap
 e pruen li los talons. puix lo temps
 se alegra e dels nrēs desigs alegre ja

d'ici se demostre: p' sēmbāt nos alē
 grā totes. E p' ço⁹ vull rahonar del
 meu sdeuenidor desig: p' que no ve
 ab vos lo meu ypolit. Car ab vlla
 de dolorosa penia souint lo veig.
 cosa es molt dura de pēsar: e dolch
 me dñs mi matexa: p' ço que negū
 be pñt se deu p' sdeuenidor lezar. ne
 tā poch pēdre mal p' sdeuenidor be
 Dōzella dix tirāt yo⁹ pñt p' gētilea
 me vullau dir ab tota veritat si la se
 yoza empadriu mala soit la hauria
 dñs portada o altra pñona de q' yo
 mala arecelar. E p'ço vos dema cō
 sell e ajuda e no es neguna denegar
 lō d'ga. Yo ala senyoria vñ dix pla
 er demauida no diria vna cosa p' al
 tra: car equal seria en los dos lo car
 rech: vñ marce p' venir: e yo p' d'rar
 vos entrar. e yo be se que la pñessa
 no vol que lamo: que vos li portau
 sia sens algū merit. E p'ço cōvos co
 nech apetit gran dela cosa desijada
 volria⁹ hī poder ajudar. Car q' desij
 ja: e no pot lo seu desig cōplir sta en
 pena. e negūa cosa no es mes lauge
 ra de p'dre que aquella la qual span
 ga mes auant no pmet tornar. La
 uora tirāt entra dñs la cābra: e tro
 ba la pñessa que tenia los se⁹ dau
 rats cabells enbolcats en la ma. cō
 ella lo veu li dix: qui dret vos ha do
 nat que entreu aci. E aquest carrech
 no es couinēt nī es donat atu de en
 trar en la mia cābra sens licēcia mia
 Car si lēpador ho sab: de deslealtat
 te porā incriminar. p'rech te que ten
 vages. Car cōtinuamēt tremolē lof
 me⁹ pñt de recel temeros. E tirant
 no cura d'les paraules dela pñessa
 sino que sacosta enuers ella: e pñ la
 en los braços: e besa la moltes vega

Os los pits los vlls e la boca. e les dō
 zelles cō veyē que **T**irant axi juga
 ua ab la senyora totes stauen ala co
 minal : po cō ell li posaua la ma dī
 la falda totes eren en la ajuda. e stāt
 en aq̄ts jochs e burles sentiren que
 la empadriu venia ala cābra d̄ la fil
 la p veure q̄ feya: e ab los jochs no
 la sentirē fins que fon ala porta dela
 cābra. p̄stamēt **T**irāt se lāsa stes p
 terra e lāgarē li roba dēss̄: e la pricē
 sa segues dainūt ell stauas pētīnāt.
E la empadriu segues al seu costat
 no falli molt nos segūs sobre lo cap
 d̄ **T**irāt. sab deu ab quina temor d̄
 vergonya en aquell cara tirāt staua
 ab tal cōgora stigne p bon spay que
 parlarē deles festes ques deuen fer
 fins que vech vna dōzella ab les o
 res. **L**auora la empadriu se leua: e
 apartas al cap dela cābra: e p̄ se a
 dir les ores. la pricēssa nos mogue
 gēs d̄ allī p dubte que la empadriu
 nol ves. **E** la pricēssa se fō pētīna
 da posā la ma dauall la roba: e pen
 tīnaua a **T**irant. **E** ell ades ades li
 besana la ma e li p̄nta la pinta. **E**
 stāt en tal cōgora totes les dōzelles
 se posarē dauāt la **E**mpadriu. **E** la
 noza sens fer molta remoz **T**irāt se
 leua e ana sen ab la pinta que la prī
 cēssa li dona. **E** fon fora dela cam
 bra p̄sant que ja fos en loch segue
 que p negu no seria vist. **E**len ventr
 al **E**mpador ab hū cābret que veni
 en d̄retamēt ala cābra dela pricēssa.
E d̄ tirāt los veu ventr no les tigne
 totes vehēt los v̄tr p vna grā sala
Tirāt no hauēt altre remey torna
 sen cuytat ala cābra dela pricēssa e
 d̄ix li senyora qm̄ remey dareu en
 ma p̄sona que lēpador v̄cay trista

d̄ix la pricēssa qm̄ d̄ hū mal e do
 nam en altre p̄jor: yo be⁹ ho deya.
Ear vos veniu tostemp̄s a hores
 jndispostes. **E**restamēt feu posar a
 les dōzelles dauant la empadriu: y
 ell ab suaus passos lo posaren dīna
 vnaltra cambra: e posaren li molta
 motalafa d̄ss̄us: p̄q̄o que si lempera
 dor hī entras axi com feya moltes
 voltes que nol ves. **E** d̄ lempador
 fō en la cambra troba ala filla ques
 volia ligar stigue allī fins que fon li
 gada e la emperadriu hague d̄tes
 ses ores: e les donzelles se foren to
 tes abillades. **L**a emperadriu se po
 sa primera e totes les altres la segui
 ren. **E**om foren ala porta dela cam
 bra: la pricēssa demana los se⁹ guāts
 e d̄ix yols he stoiats en loch que ne
 guna de vosaltres nou sab. **E**lla/
 torna entrar dīna la cābra hō tirāt
 era e feu li leuar la roba que dainūt
 rentia. **E** ell dona hū gran salt: e p̄
 la pricēssa en los braços: e portaua
 la ballāt p la cambra e besāt la mol
 tes vegades e d̄ix li. **E** quāta bellea
 ab tanta p̄fēc̄io james viu en don
 zella del mon. **L**a magestat vostra
 passa totes quātes sō de saber e grā
 discrecio. **E**ar certamēt ara no rich
 admiracio si lo mozo solda vos de
 sija tenir en sos braços. atu engana
 lo parer d̄ix la pricēssa: **E**ar yo no
 so tan alta en p̄fēc̄io cō tu d̄ix: sino
 que bona voluntat to fa d̄ix. **E**ar la
 cosa quāt mes se ama mes se desija
 amar p be que si avestida dun negre
 vestiment lots honest vel so ligada
E aquella flama que als tene vlls d̄
 mī resplandeix es amor. **E**ar p la v̄s
 ta lo v̄rtuos se contenta. **E** p̄q̄o pot
 fare dar gloria honor e fama. **E** si a

go not basta e non seras content tu
 seras fet home ses recozt : e mes cru
 el que lempadoz nero. belam : e lexa
 anar car lempadoz mesta sperant. Ti
 rant noy pogue satiffier sino que les
 donzelles li renten les mans per les
 burles : e jochs que li feya p que no
 la desligas. E com ven que sen ana
 na e ab les mäs no la podia tocar a
 larga la cama : e posa lay dauall les
 faldes : e ab la sabata toqua li en lo
 loch vedat : e la sua cama posa dins
 les sues cures. Lauors la princesta
 corret ixque dela cambra : e ana ho
 era lempadoz. E la viuda reposada
 trague a Tirant p la porta del ort
 Com Tirant son en la posada del
 calsas les calses e sabates : e aquella
 calsa : e sabata ab que hauiä rocat a
 la princesta dauall les faldes feu la /
 molt ricament brodar e son stimat
 lo quey posa ço es ples robins : e di
 amants passats. xxv milia ducats : e
 lo dia del rench se calsa la calsa : e la
 sabata. e tots quants hi hauiä que
 veyen seblant cosa stauä admirats
 dela gran singularitat deles pedres
 fines quey hauiä ne tan rica sabata
 de cuyro no era stada vista. E en
 aquella cama no portaua arnes ne qu
 sino en la sinestra e paria star molt
 be. Per cimera portaua damunt lo
 elmet quatre pilars doz lo sanct gre
 al fet amainera daquell que Daleas
 lo bon canaller conquista. Sobre
 lo sat greal staua la pinta que la pri
 cessa li hauiä dada ab hü mot quey
 hauiä e qui legir ho sabia öya. No
 ha virtut que en ella no sia : e axi trq
 aquell dia. En mig del rench hauiä
 hü grä cadafal tot cubert de draps
 de brocat : e en mig stana vna gran

cabtra molt riquament guarnida : e
 per mig tenia hun pern que la catä
 ra se podia voltar entorn. e alt seya
 la santa sibilla molt riquament abil
 laba que mostraua en si gran mag
 nificencia. E continuament atotes
 parts se vogia. e baix al peu dela ca
 dra seyen totes les deesses ab les ca
 res cubertes : perço que en lo passat
 temps deyen los gentils que cre co
 sses celestials. entorn deles deesses
 seyen totes les dones qui be hanie
 amat. Axi com son la Keyna gine
 bra qui a lançalot ama. La Keyna
 ysolda a Cristany. E la Keyna pe
 nolope qui avlixes ama. E elena a /
 Paris. Oriseyda a Achilles. Me
 dea a Jason. La Keyna Eido a /
 Eneas. de Yamira a Hercules. Abdi
 ana a Teieu. e la Keyna phedra re
 queri a Ypolit son fillastre. e moltes
 altres ni hauiä q seria fatiga de no
 menar les que en la fi ö lurs amorä
 foren decebudes p los enamorats.
 Axi com feu Jason qui decebe y öi
 trobi la gentil persona de Medea. e
 axi coz feu Teieu Abdiana trague
 la dela casa del Key son pare : e por
 tāt la p la mar dexala en vna jlla de
 serta : e allí fina sa dolorosa vida. E
 de tals coz aquestes que dirvos he
 ni hauiä moltes. E cascūa tenia hü
 agots en la ma. E lo caualler qui sof
 derrocat de dret encontre : e mes p
 terra portauen lo al cadafal. E la sa
 nta Sibilla donaua li sentencia de
 mort dient puix hauiä defraudat a
 moze tot son poder : les altres do
 nes : e deesses agenollauen se dauāt
 la Sibilla : e recaptauē li gracia que
 no moris. Mas que la sentencia sof
 mudada en agots. Ella atorgāt als

prechs de tantes senyores: d'arma
 uen lo caualler dauant tot hom. E
 apres dauen li de grans agots. E a
 xi feyen denallar del cadafal enter
 ra: en tal manera cascu qui p terra e
 ra mes haulta semblât guardo. lo s
 taulegers iqueren al rench ans ôl
 dia. E no dexauen junyer anegu/
 qui no portas paraments de seda o
 de brocat o de chapia. Loz lempa
 doz mana fer aquestes festes: e lo/
 cōestable ho sabe posas molt singu
 larment en orde. E estant Lempa
 doz en lo millor de son mêtat entra
 per la grâ plaça lo conestable en la
 forma que dire. Ell portana los pa
 mêts de dos colozs la vna pt era ô
 brocat sobre brocat carmesî. l'altra
 mitat era de domas mozat: e lo do
 mas era brodat de garbes ô dacça
 e totes les spîgues eren de grosses/
 perles brodades: e les canyes eren
 totes doz. Aquestes paraments erē
 molt vistosos e molt rîchs. Lo elm
 portana cubert de aquell drap ma
 teix. E sobre lelm portana hū capell
 de feltre tot brodat de moltes ples
 e doz si quey hauiā: ab spasa seynta
 be mostraua venir de camî. Porta
 ua .xxx. gentils homens en la cōpa
 nyia tots ab mâtos de carmesî. los
 vns eren de marts gebelins forrats
 e los altres de erminis. E deu cana
 llers que ab ell veniē tots ab robes
 de brocat. E tots ananē ab les cares
 cubertes ab capirons de canalcar: e
 per aquest orde mateix anauen. vi.
 trompetes que portana. E dauant
 lo conestable anaua vna donzella
 riquament abillada ab vna cadena
 d'argent que la hun cap portana en

la ma. E laltre stana ligat al coll del
 grâ conestable. E mes portana .xij.
 adzembles totes ab les albardes cu
 bertes de carmesî e les singles totes
 de parches de seda. La vna adzem
 bla portana lo seu lit. l'altra portana
 vna lança grossa de brocat cuberta.
 E de aquestes lances ne portaua sis: e
 cascuna lança anaua en la adzēbla.
 En tal forma entra ab totes les .xij
 adzembles que cascūa portana ôla
 sua roba. E feu la volta p lo rench.
 Com son dauant L'emperador feu
 li molt gran reuerencia: e passa per
 tots los stats: e cascū stat ell saluda
 Com l'emperador veu que tots ve
 nien ab les cares cubertes: trames
 ademantar qui era lo caualler qui tã
 pōpos venia. e als qui fō demanat
 respos axi com los era stat manat.
 Aquest es hun caualler de ventura
 e non pogueren mes saber. Dix Lē
 perador pux nos vol nomenar ell
 mostra esser be presoner com ab ca
 dena lo porta donzella: ell certamēt
 deu esser presoner de amor. Ves: e
 toznay e demana ala donzella qna
 amor lo ha axi apresonat. E si not
 vol dir son nom ell porta hun scrit
 en lescut veges si es allí son nom. lo
 cambret del Emperador ana cuy/
 tat e feu son manament. La donze
 lla li respos: lo dan: e la preso ô aqst
 caualler ha fet donzella verge: E cō
 sentint ala voluntat sua lo ha subin
 gat en la forma que veheu. E mes
 no li dix. e aqll tozna la resposta: e lē
 pador dix: obra es de cauallers que
 moltes voltes amē: e no son amats
 E cascu es desijos ôffer en la prime
 ra edat per be que de mî tot repos

les apartat. E quasi no men recozt
sino dela temerosa vida. dignes has
lest en aquell seut qui no es romput
ni mēys temut. Senyoz respos lo
cambret yo le ben lest vna: e moltes
voltes hi es scrit en lengua span yo
la: o en frāces: e diu. Mal aia amoz
qui lam feu abellir: sino li fas o mē
dolors sentir. En aço lo conestable
era ja al cap ol rench ab la lança en
la cura. E demana ab qui junyia fō
li dit que ab lo duch o sinopoli. La
hu ana deuers laltre: e ferē de bella
encontres. La cinquena carrera: lo
gran conestable lencontra tan bra
uament que dela sella lo feu sortir.
E de allí lo portaren al cadafal de
la santa Sibilla: e prestament son
desarmat: e molt be agotat: per les
dones qui erē stades desconeguds
de amoz per los falsos enamorata.
Com tota la sirimonia son feta: toz
na a junyer ab lo duch de Pera. E
com foren ala deena carrera: lo Co
nestable lo encontra en mig ola vi
sera y traguel de seny: E a ell e al ca
uall mes per terra. Quin home es
aquest dix Tirant o mala ventura
que axi ha derrocats mos singulars
amichs feu se posar pstantment lelm
al cap: e puia acauall: e posas al cap
del rench ab vna grossa lāça que de
mana. E en aquell spay que ell se po
sa apunt portaren lo duch coz son
tozmat en son recozt al cadafal dela
santa Sibilla: e feren dell coz hantē
fet del altre. Lo conestable dix que
no volia mes junyer: per ço com sa
be que Tirant era al cap del rench
E los jutges digueren que forçada
ment tenia de complir les .xij. carre

res axi coz era stat ordenat. Les da
meas: e tots los ol mercat reyē molt
com aquell caualler no conegut axi
hauia derrocats los dos Duchs.
Dix L'emperador sperau hū poch
que poca marauella sera sino derro
ca lo capita nostre. No fara dir la
princessa q la trinitat lancta lo guar
dara de tal inconuenient. E si dell
trau lo cabal: be li porā dir caualler
de bona ventura. Respos lo empe
rador per mon deu yo non he vist
en mon temps en deu carreres der
rocar dos duchs. ni venir axi be en
orde com aquest caualler ha fet. E
a mes stime les adzembles com les
albardes son dms e dfora cubertes
de seda: e les cobre adzēbles de bro
cat. Aço no pertany a caualler qui
del meu imperi sia: sino a Rey: o fill
de aquell: e perço desig saber don es
Car dubtem sa que no sen vata per
no correr maluolença ab aquells q
ha mesos per terra. E mana qdos
Donzelles de jnestimable bellea: e
molt ben abillades que de part ola
princessa anassen al caualler: e quel
pregassen de part sua que lo leu noz
volgues dir p q era molt deshat. res
pos lo conestable: si algū carrech ne
reporte pēse la magestat sua q les co
ses o grā stima no ab poch carrech
se lexē atēyer. mas per q no pareguē
vanes les mies paules yo so ol vlti
ponēt poden dir ala seyoza pzeissa
ab aqusta resposta les dōzelles se toz
narē e ferē lur relacio. al conestable
fō forçat de junyer ab tirāt. la hu ana
ōners laltre: e lo conestable posas la
lāça en lo rest e porta la tostēps altra
Lo Tirant lo ven axi venir alça la

sua lança: e nol volgue encontrar.
E tirant ab molta malenconia /
dix per que laltre li guardaua corte
sia sin feya per que era capita q̄ nou
fes gens per tal raho: lino q̄ junyts
e fes tot lo que pogues fer: que gès
per cortesia no sen litigues. E lo ha
rant qui semblats paraules li repoz
ta les dix ab gran vltimatge. Lo con
estable responet dix digau a aquell
quins tramet ami: lo que yo he fet
es per cortesia. Mas que tinga be
siment ali mateix. Car axi com he
fet dels altres altre tal fare dell. E
demana la mes grossa lança que te
nia. Com son prop del encontre al
ça tanbe la lãça. E tirant ab mol
ta desesperacio lança la sua lança /
en terra per ço comi nos era pogut
veniar dela iniuria dels duchs. /
Prestament prengueren deles reg
nes del cauall ol conestable los que
Lemperadoz ho hauia manat per
que no sen anas. E alli vengueren
los jutges: e ab molta de honoz lo
portaren al cadafal dela Sibilla: e
aqui li leuaren lelm del cap. Totel
aquelles deesses lo reberen ab ale
gria inestimable fet li lames honoz
quels era possible. Com saberè que
aquell era lo grã conestable asigue
ren lo en la cadira hon seya la saula
sibilla: y ella ab totes les altres lo ser
uiren de collacio: e de viandes: e de
totes les coses necessaries. La vna
lo pentinaua laltre li torcaua la su
a cara: cascuna de aquestes lo
seruia en lo que podia. E axi com
feren de aquest feren de tots los al
tres qui acavaller derrocava. E ha
uia destar en la dita cadira fis atāt
que venia altre caualler qui milloz

ho fes que aquell qui en la cadira se
ya. Com Lemperadoz sabe que a
quell era lo conestable pres molta
consolacio en si. E la Emperadrix
totes les dames que alli eren. Com
Stephania ven la murmuracio o
la gēt: e tingue natural noticia que
aquell era lo conestable: tan gran
fon lo delit de amor que pres en la
sua vista: que lo cor li defalli: e però
tot lo recort. Los metges que alli
prop del Lemperadoz stauen dona
ren prestament remey a son mal. E
per ço dix be Aristotil: q̄ axi ve grã
dan a les donzelles per molta amor
com per molta dolor. Apres o ma
na Lo emperadoz a Stephania o
que li era vengut aquell mal: respo
nent dix: per ço com portaua la go
nella maila streta. Lo conestable
sigue tot aquell dia aseyt en la cad
ira que no si troba negu qui lançar
lon pogues. Com la nit son vengu
da junyien ab moltes anto: ches: a
pres dues hores o la nit: e tots ha
uien iopat vengueren les dances: e
momo: e diueries maneres de en
trameios que molt en noblien la fe
sta. Aço dura tres hores passada
mija nit. Lo emperadoz: e tota la
gent sen anqua adormir. Lo empe
radoz per que no agues atornar al
palau hauia feta en lo mercat apa
rellar vna bella posada hon se mes
ab totes les sues dames q̄ poguessa
be festejar de dia: e de nit. E durarē
aquestes festes. viij. dies. Lendema
molts cauallers treballarē p̄ lãçar
o la cadira al grã conestable: vègue
al rench hū caualler parèt ol Em
peradoz quis nomenaua lo grã no
ble: lo qual venia molt be en orde: e
J. l.

portava en les anques del canall.
vna donzella de pens: e rema li los
braços damunt los muscles: e lo
cap lea puiaua tot sobre lelm q to
ta la cara mostrava: e portava hñ
scrit en l'escut ab letres dor qui deyē
Enamorats miran la be: que en lo
restant milloz noy se. Era vençut
hñ altre canaller primer daquest q
portava altra donzella axi com s'er
cristofol porta en lo muscle a) hñ /
crist: axi portava la dōzella aqll ca
naller. E portava en los paramēts
E en lo cap del cauall hñ scrit qui
deya: per ço coz la enamorada ha
ua nom leonor. Enamorats feu li
honor. **S**uix de totes es la millor.
Tirant junyí ab lo grā noble: e do
narense molts encontres. E ala si
son quasi mortal lencōtre: q Tirāt
lencōtra en lo renol del scut: e rōpe
lo mantple: e rebate en lelm e feu lo
caure per les anques del cauall. E
axi com era gran: e pesat al caure q
feu dona tan gran colp de costat q
dues costelles se trenca dis lo cors:
E ell encontra a Tirant hñ poch
desus les cordes del scut: e la lança
que portava era tan grosa que nos
pogue rompre. E tan gran son len
contre que los dos se donarē: que
lo cauall de Tirant ana atras tres
passos: e dona dels genolls enterra.
Com Tirāt lo senti caure: trague
los pens dels streps: a son li forçat
de posar la ma dreta en terra. Ali
daren li sens que no caygue lo cors
tot en terra. E lo cauall o continēt
sdata allí. Al gran noble son forçat
ab tot sō mal fos portat al cabafal
dela santa sibilla. E allí sō batut no
tant com hagueren fet p'guart de

les costelles romputes. E a Tirāt
per tant cō era caygut ab lo cauall
E li era mort: e havia tocat ab la
ma en terra. Los jutges jutlaren p'
no esser caygut tot lo cors en terra
sino lama: que junyís daquí auant
sens paramēts: e no portas en les
juntas spo dret: ni en la ma māyo
pa. **D**auent vist Tirāt que p' falta
del seu cauall era stat enuer gonyt:
feu vot en tota la vida no junyir p'
si ja noy junyia **R**ey: o fill de **R**ey.
Apres lo conestable aualla dela ca
dira hon staua: e posaren ni hun al
tre en loch seu. E lo conestable son
tauleger en loch de Tirant: E en
tots los vij. dies que duraren les
festes tan nobles forē lo darrer dia
com lo primer. e ab tan gran abun
dancia o totes coses axi de auentu
rers com o étramēsos: e singulars
viades cō o totes altres coses: **E**o
ma que Tirāt se son leixat de juyt
irque vestit de hun manto de orfe
bzeria brodat sobre vellut negre: o
hun arbre quis nomena seqs amo
rs qui fa hun petit fruyt blanch q
sen fa pater nostres: ab aquelles cal
ses que havia junt la vna brodada
e l'altra no. E p' lo seblant la sabata
qui havia tocat la cosa que ell mes
desiava. E ans que irques o la sua
posada feu enparamētat lo millor
cauall que ell tenia: e ab aquells pa
ramēts que ell havia jūt: lo arnes
la limeria: e tot quant en les juntas
ell portava: ho trames tot al gran
noble: e aquell lin feu gracies infinit
des: son estimat que valia passats. xi
milia ducats. Tirant cascū dia era
en la cort parlant: e colaçant ab tot
e ab **L**o empador: e molt mes ab

les dames. E cascū dia se mudaua
ò robes: mas no les calses. hū dia
la princessa li dix: digau **T**irant si
deu vos done honor: en manera ò
burla: aquesta gala que vos vſau ò
portar la vna calga brodada: e l'al
tra no: vſas en fraga: o en qna part
y era lo dia que eren complides les
festes. E lo nouen dia que anauen
ala **L**lutat de pera en lo camí la pri
cessa loy dix present **S**tephania: e la
víuda reposada. **R**espos **T**irāt: e
coz senyora no sab la magestat vo
stra aquesta gala quina es. La celli
tur vostra no es en recort de aquell
dia que vengue la **E**mperadriu: e
yo ſtaua amagat: e cubert ab la ro
ba de les vostres donzelles: y la /
Empadriu fallí poch que nos aſi
gues sobre lo meu cap. **A**pres vin
gue vostre pare: y en lo petit retret
amagas me entre los matalafs. E
apres que ſen foren anats tugāt ab
vostre alteſa puix les mies más baſ
tar noy poguerē la cama ab lo peu
hi hagueren aſuplir: e la mia cama
entra entre les vostres cuxes: e lo /
meu peu toca hū poch mes auant
lla hon la mia amor deſia atenyer
felicitat complida: ſi en aqueſt mon
atenyer ſe pot. Mas yo crech que
los peccats meus nom consentirā
que yo puga tanta gloria atenyer:
Ay **T**irāt dix la princessa be ſo en
recort de tot lo quem has dit: que
ſenyal ne tinc en la pſona mia de
aquexa tornada. **P**ero temps ven
dra: que axí com ara te has broda
da la vna cama: que les dues te po
ras brodar: e les poras posar ata lí
bertat lla hon deſiges. **L**oz **T**irāt
li hoy dir ſemblants paraules ò tā

ta amor acōpanyades: preſtamēt
fō deſcualcat en ſcuſa q los gnāts
li erē cayguts e beſa li la cama ſobre
la gonella. E dix lla hon es atorga
da la gracia deu eēr beſada: e accep
tada. **A**plegats que foren dms la
Llutat de pera axí coz ſe volien ar
mar veren venir nou **G**aleres que
eren la molt prop **L**o emperador
mana que no ſeſſen lo torneig fins
hagueren ſabut quines galeres erē
les que veniē. **N**o passa quali vna
hora que elles aplegaren ab molta
alegria **L**o emperador pres molt
gran plaer com ſabe que erē de frā
ceſos. **L**o capita dells era coſinger
ma de **T**irant: e era ſtat patge del
Rey de frāça: e hauia fet vezcom
te ò branches. **E**ll vehent que ſon
oncle lo pare de **T**irāt era deſijos
de veure ſon fill per lo gran temps
era paſſat que nol hauia viſt: ſabēt
com **T**irant tenia ſeta molt gran
empresa ò guerra molt juſta cōtra
iñfels: e hauia vengudes moltes ba
talles: e continuaua la guerra. **L**o
vezcomte per les grans pregaries
dela mare de **T**irant: e per voler e
xercir lo gētíl ſtil de les armes enpñ
gue ab altres cauallers: e gētils ho
mens de venir en ajuda ò ſon coſin
germa ab. v. milia frāchs archers
los quals li dona lo **R**ey ò frança
ſabent les grandíſſimes caualleries
que hauia ſetes **T**irant en deſeſio
del **E**mperador de **C**onſtantinoble
E cascun franch archer de aqueſta
portaua ſcuder e patge. **L**anors lo
ſeu lo **R**ey de frança vezcomte de
branches per aqlla empresa: e li do
na moltes terres: e li paga lo ſon p
vj. meſos: e li dona totes les **G**ale
.f.ij.

tes armades: e antuallades de tot lo q mester hague. E passa p Sicilia: e conegut per lo Rey feu li molta honoz: e li dona molts caualls. Com Tirant son certificat aquest esser mosse de amer cosingerma seu prestamēt se posa en vna iusta: e ell e lo conestable ab molts altres cauallers entraren dins les Galeres Grandissima son la festa que ells se feren. Apres tots ensempe ixquerē en terra: e anaren afez reuerencia al Empador: qui pres molt gran cōiolacio en la sua vèguda: e ps molt mes plaer L'emperador com los / embaradors no eren partits. Aps anaren afez reuerencia ales dames E totes se sforçaren d fer los molta honoz per cōtemplacio de Tirāt Lo emperador porroga lo toz neg p alendema. Elengut lo dia seguet per lo mar: tots se armaren. E l'emperador prega molt a Tirant volgues entrar en lo toz neg ab los altres: per ço coz sensa venir contra la promesa ho podia be fer: e Tirāt son content d obehir lo manamēt del Emperador: per ço com no erē jūtes: e ixque aquell dia molt pompos. Lo vezcomte de brāches pga a Tirāt que li volgues prestar hū cauall que tan bevolia entrar en lo toz neg. Lo Emperador: e totes les dames li digueren que nou fes per ço coz venia fatigat dela mar. E ell ab belles paraules se defes: que no estaria per cosa en lo mon de entrar hi p quant los treballs dela mar li eren a ell delit e no fatiga: Tirant qui veu la sua voluntat trames li x. caualls los millors q ell tenia lo empador lin trames. xv. molt bell

la Empadriu altres. xv. la patnecia lin dona. x. ago per manament de son pare: lo conestable lin dona. vii. molt bells: Los duchs e los cōtes lin trameterē molts. que en aquell dia ellengue en la sua polada huy tanta tres caualls dels bons d tota la ciutat: ixque ab huna paramēte que lo Rey de frāca li hauia dats tots brodats de leons ab grosos lancerros dor que al coll portanē. e les leones stauē gitades. e los poquets fills portanē campanetes de argent: E com lo cauall se monia / era hū plaent so d hoyr que los saceros feyen: ixqren en lo cap huy cents cauallers desperons daurats eno cōfēren negu hi etras: sino haui rebut la honor de caualleria. eno portas paramēts de seda o de brocat o chaperia: e molts se ferē cauallers aquell dia p esser en aqelles armes. E lo velcomte que no era caualler sabent tal ordinacio. p no venir contra lo que era orōnat p l'emperador: com tots foren dins hū gran camp descaualcar: puja alt al cadafal dela Empadriu. e suplicala fos de la merce li volgues donar la honor de caualleria: Respos la pācessa: E com no seria mes justa cosa quel seyōr Empador vos fes caualler dela sua propia ma. Seyora dix lo velcomte yo tinch en vot de no rebre honoz de caualleria d ma de home negu. Per ço com yolo / fill de dona. e ame dona. e p amor d dona so vengut act. y en dona he trobada molta honoz: raho es donchs que dona me faça caualler. la Empadriu ho trames a dir al Empador: e ell vigne allí ab los emba

radors .e. bñ ala Empadriu qñ do
 nas lozde de caualleria.e. axi fō fet:
 la pricessa feu portar vna spasa mo
 lt bella e seyl lay qñempador son pa
 re tenia ab lopom e tota la guarñi
 cio doz:e lempador feu portar hñs
 sperons tots doz:e en calcña zoda d
 spero hauria engastat hñ diama .o
 zobt.balatx o safiz.e donals ales fi/
 lles dels duchs qñs hi callassē:po lē
 perador no cōsenti qñ lin callassē si d
 lo hñ: Car loqui vol qñ sia fet caual
 ler d ma de dona nopot portar si o
 mig oz e mig argēt hñ spo daurat:
 e altre blanch e axi ferē de aqñt. la
 spasa pot portar tota daurada:mal
 zoba brodada ni calses ni pamets
 nou pot ni deu portar:sino la mitat
 blanch e laltra dor.Lo costū es cō
 aqñla seýora lo ha fet caualler lo be
 sa.e axi feu la Empadriu.Lo ves
 comte se parti dñ cadafal e entra dñ
 lo cāp.lo duch dñ pera era capita dñ
 la mitat dñla gēt:e tirāt de laltra mī
 tal.e p ço que fossē coneguts porta
 uen al cap bandereres. los hñs les
 portauē verdes los altres blāques
 Tirant feu entrar dñs lo cāp hñ
 se hauen a cōbatre deu cauallers e
 lo duch altres deu.e comēçaren le
 a cōbatre molt be: Apres ni entra
 ren.xx.ēps.xxx.de poch en poch se
 comēçaren a mesclar:e cascu seya fō
 poder dñ mēar les mans lo millor qñ
 podia e Tirāt mītraua la sua gēt cō
 ven qñ la sua gent anaua a mal ell fe
 ri ab la lāça en la pñsa dñla gent.e en
 contra hñ caualler tan brauament
 qñ li passa la lāça de laltra part Apñ
 tira la spasa e dona de grās colps a
 totes parts en forma tal qñ paria qñ
 los hñ leo fameiant.qñ tots los mī

radors admirats stauē dela sua bel
 mesurada força:e grā animo qñ en a
 quell cas Tirant mostraua. Lem
 perador mostraua tenir grā contē
 tado de veure hñ tan iigular fet de
 armes cō aquell era.cō hague prop
 de tres hores durat lo empador dñ
 cadafal deuallat puja a cauall:e po
 sas en la pressa dela gent p departir
 los.p ço cō hauria vist qñ si mesclau a
 fellonia. e ni hague molts de nafē
 ats. Apres qñ tots los cauallers de
 sarmats forē:anaren al palau:e allí
 parlauē de semblant fet darmes axi
 singular.qñ deyē los strāgers iames
 hauer vista tan bella gent.axi ben
 abillats de caualls emparamētats
 ni darmes.e son rēguda p festa de
 grā singularitat. lo Empador se aqñ
 gue a taula e feu qñ tots los cauallers
 qui armes hauen fetes se aturassē
 allí a menjar: Com foren ala si del
 dinar digueren al Emperador cō
 vna nau era arribada al port sēns
 arbre ne vela tota cuberta dñ negre
 E tal nona recitant per la gran la
 la entraren quatre donzelles de in
 estimable bellea:encara que de dol
 anassen vestides. los lurs nōs eten
 admirables Lavna loseu nom era
 honor.e lo seu gest ho deuifaua. la
 segona Castedat se nomenaua ber
 los cauallers e dames qui de amar
 sabien.La tercera per ço com en flñ
 jorda era stada batejada era nome
 nada Sperāça:La quarta per be
 retatge li venia de esser nomenada
 Bellea. E plegades dauant lempē
 rador liferen molt gran reuerencia
 E per que sperança era lo cap dñles
 feu pricipi a paules dñseblāt stl

Capitol.c lxxx.

.f.lli.

parla l'esperança

A transcendēt celst ne
dela magestat vostra
senyor Emprador /
venim a suplicar: com
fortuna enemiga d' to
ta alegria e repos se haia ocupades
les virtuts de sollicitamēt amar: to
lent nos lo poder de nostres desigs
complir: nos ha condemnades en
eternal exili: e ha trobades leys cru
els enemigues de enamorada pie
tat. les quals ab grās penes defenē
lo q natura liberalmēt nos atorga.
E ar les coses que en stem son ma
les en algun tēps o james no podē
esser bones. Com les leys de fortu
na no poden esser fetes en perjudi
del gran poder de ma senyora. e de
rāt los ports de nostre reposat viu
re: stenguem les candides veles na
uegant p la tempestuosa mar de ad
uersitat: de hon se podē recitar los
naufraigs d' aquells qui en ella sol
lament nauegants: a dolorosa emise
rable si puenen. E ar abades en lo
port del teu gran triumpho ab de
sig de trobar aqll famos Rey qui
p lo mon se fa nomenar lo gran ar
tus Rey dela anglesa illa. si la ex
celsencia tua sabria o hauria hoyt dir
en quin loch trobar se pogues. com
haia quatre anys passats que anā
p la mar tenebrosa ab la carnal ger
mana qui per son dret nom nome
nar se fa Morgana. ab la nra nau /
plena de dolor som arribades en lo
teu delitós port. e aquí stan les de
votes dones e donzelles del grā ar
tus continuament plorant: lurs do
lors e penes reconten. No spera lo

Emperador que mes parlas la agr
aciada donzella: E ar haguda plea
noticia dela venguda de morgana
la savia germana d' l bon rey artus
leuas prestamēt de taula. e ab tots
los cauallers qui dins la cort sua se
trobarē feren la via del port hō la
nau era: e entrats dins veren la sen
yora sobre hun lit gitada tota vesti
da de negre vellut: e tota la nau cu
berta era de aquell mateix drap: E
stauē en compāyia dela adolorida
senyora cent trenta donzelles de in
estimable bellea totes d' edat d. xvi.
en. xvii. anys: e ab asable acollimēt
son rebut lo magnanim e mpador
e tots los seus. e a segut lo Empera
dor prop della en vna Real cadira
seu principi a tal parlar

Capitol. xxi.

parla lo Emperador

Qua les lagremes tris
tes generosa Reyna
que molt poch apro
fiten per obtenir lo q
vas cercāt: e molt me
alegre dela tua venguda p quer pu
ga fer labonor que eres merexo
ra. quatre donzelles d' part tua me
son vengudes requerint me los do
nas doctrina d' aquell famos Rey
dels anglesos si sabia ni hauria hoyt
dir res d' ill: e atiga auctoritat me fa
fer testimoni del quey se: En po
men es hun caualler de molt gran
auctoritat no conegut. lo nom seu
no he pogut saber ab vna molt sin
gular spala q te. la qual ha nom sca
lbor: e segons lo parer meu du esser

de gran virtut e te en cōpanya sua
hū caualler anſia quís fa nomenar
ſeſenſpietat. Com la Ilkeyna mor-
gana hohí dir tals parules lo Em-
perador leuas preſtament del lit: e
dona dels genolls en la dura terra
e ſuplical li fes gracia de dexar loy
veure. E lo Empador dix que era
content. alça la de terra pres la p la
ma. e tots enſeys anaren al ymperi
al palau: lo Emperador la poſa diſ
vna cambra hon ell ſtaua dia vna
molt bella gabia ab les rexes totes
dargēt. e en aquell cas lo Ilkey art⁹
tenia la ſpaſa recolzada ſobre los ge-
nolls e ſtaua molt mirāt en ella ab
lo cap molt baix: e tots mirauen a
ell. y ell no miraua a negu. pero la
Ilkeyna morgana preſtament lo co-
negue e poſa en noues: e james vo-
lgue reſpondre: Mas ſeſenſpietat
conegue molt be a ſa ſenyora: e ab
cuytats paſſos ſe acosta a les rexes
ſeu li grā reuerēcia e beſa li la ma. e
ſtant axí lo Ilkey Artus comença a
fer principi a ſemblants gaules

Capitol. clxxxii.

parla lo Ilkey artus..

Estamēt real requir
que indueixca los al-
tres a virtut per ço cō-
no es poch difícil q̄ la
voluntat en lo regne
de nrā anima ſenyora del ver juhi:
al enteniment no faça los ſeus paſ-
ſos torçre. car la virtut es ſperança
de tot be: e del vici no ſen ſpera ſino
mal e temor de confuſio: e negu no
deu poſar la ſua ſperança ſino en ſoe

nentdor be. noblea ríquea e poten-
cia deuē eſſer comptades en los bēſ
de virtut. vſant be de aquelles: Em-
pero no diem que ſien hū mateix
be: car ſegueix ſe que alguns ſō no-
bles per q̄ deualle de noble linatge
empero no ſon ríchs. p̄ aço la jno-
pia no baſta a contrastar. q̄ lo q̄ es /
noble de cor no puga viar dela vir-
tut de noblea: ſent lo cōtrari no ſō
dits nobles: Altres nī ha qui ſon
ríchs e exits de poch linatge qui ſō
tan virtuoloſs: q̄ amē les virtuts de
noblea. e vſē d̄ aquelles e deuē eſſer
molt ſtimats. p̄ que ſa mes que lux-
natura nols atorga. e d̄ aço axí loſ
doctors ſácts co los philoloſs en eſ-
ta ſentēcia ſon concordēs: p̄ que co-
ue q̄ les virtuts ſie ligades: car ellſ di-
guerē q̄ qui polieheix vna virtut to-
tes les te: e aq̄ll qui fractura d̄ vna de
totes fractura: donchs lla hō es tro-
bada raho e bōdat q̄ deu eſſer mes
pricipal. e malormet hauer amor
als bens diuinals. p̄ que dich yo a
queſtes coſes p̄ ço co veg anar aq̄ſt
miſerable de mon rodāt de mal en
piyor. car veg q̄ los mals homens
qui amē ab decepcto e frau ſō proſ-
perats. e veg abaxar virtut elealtat
e veg bones e dōzelles qui en lo pa-
ſſat tēps e en lo p̄ſent: ſolien be amar
ara per orep argēt ſon difraudades
No es negu qui virtuoſamēt ame
dix lo caualler ſeſenſpietat allí en
preſencia de tots. Digau ſenyor la
ſenyoria voſtra qui ſemblants co-
ſes en exa ſpaſa d̄ virtuts troba qui-
nes ſon les paſſions que donzlla te
E aço li dix p̄ que la princesa lon ha-
uia pregat q̄ loy demanas e lo rey
reſponēt dix. dexa mo veure q̄ yo to
x. lllj.

dire: Lo ho hague vist dir. amor
oy desig. abominacio. sperança. desef
peracio. temor. vergonya que negu
nou sapia. audacia. ira. delectacio.
tristicia. Lo maior do q la noble en
virtuts deu hauer. si es vida casta
Sia de vrā merce dix felsenpietat /
medigau les abominaciōs del hō.
com hague mirat en laspasa dix: la
ui sens bones obres. vell sēs honel
tat. joue lens obediēcia. rich sens al
moyna. bisbe negligēt. Rey nich.
pobre ergullos. senyor sēs veritat.
cattu sens temor. poble sens discipli
na regne sens ley. Dix lempador
demanau li quins sō los bēs de na
tura: respos lo rey q eren huyt los
quis seguexen

Capitol. cxlii. los bens d natura

Lo primer es gran li
natge lo segon es gra
nea e bellea d cors. lo
tercer es grā força. lo
quart es gran lauge
ria. lo cinque es sanitat de cors. lo
sisse es clara e bona vista. lo sete es cl
ara e bona veu. lo huyte es jouēt e
alegria. dix lo empador demanau
li cō hun rey se corona quines coses
jura de seruar: lo Rey responēt dix

Capitol. cxliii.

Lo q jura lo rey cō se corona

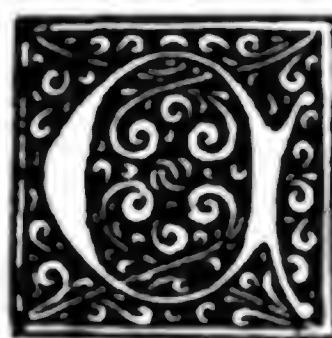

Lo primerament que ser
uara amor e pau en
son regne. la segona q
squiuara totes malue
stats. la tercera que
en totes sos fets seruara egualtat: e
justicia: la quarta que en totes co
ses mesclara misericordia. la cinque

na que gitara de si tota tirania. lasise
na que ço que fara queu fara p sola
amor de deu. la setena que mostra
raen ses obres que es ver crestia.
la huyrena que iera defenedor del
poble. e aquell amara com a son fill
propi. la nouena q ço q fara ab grā
conell e bo en vtil e profit dela co
sa publica: la dehena que cōfessara
e ier fill d la sancta mare Iglelia: La
qual de tot son poder la defendra e
no adquirira p als iubsdits ni demā
des: nls fara vexacions nengunes
La onsenā de e ier bo e feel e verda
der alsos iubdits: la dotzena q ater
rara e castigara los mals homens
La tretzena q als mesquis pobres
sera pare e protector: la darrera de
totes tots aqlls quil informarā en
hōrat e tembre e amar deu: moltei
altres coses li demanaren. e a tots
dona naturalis rahons: lauors so
ren vbertes les portes d captiuitat
e tots los qui volgueren entrar ho
pogueen be fer. e cō tots foren dis
leuarē li laspasa e no era en negū re
cort. lo empador lay sen torāt e feu
li dmanat qna cosa es honor cō ell
la igōras e james haulta trobat ho
me d sciēcia ni caualler q loy hagū
sabut dir: cō loy aguerē dmanat lo
rey mira en laspasa e d seblāt stil dix
asables parantes

Capitol. clxxxv.

De hō proceheix honor

Qla es molt cōdecēt
e necessaria als hom
es geuerosos e d linat
ge li volen esser tengu
ts en stima q sapiē qui
na cosa es bonor: cō naturalment
la major part dels homens de bon
sentiment los plau y la cerqne si no

la conerè ni saben de que vavestida
james la porien aconleguir. E p ço
dich ajudât ami lo sobiran alme
que honoz es do de reuerencia en /
testimoni d'virtut. E glozia e fama
han diferencia: e son departides de
honoz: e d'lahoz: per tal cõ honoz
e lahoz: son raho de fama: E de /
glozia. Car per ço es algu en fama
e en glozia: car es lohat: e honrat.
Mas encara honoz ha diferencia:
e departiment de lahoz: a qui ptây
reuerencia glozia e fama e han aco
stumat de esser preles per vna ma
texa cosa. Glozia es vna claredat: e
tal mateix es fama. Aquest es lozõ
que glozia naix de honoz. Bertây
se donchs de honoz: e del fort tem
bz: les coses temeroses: e gosar em
pendre les coses perillofes per tal q
no sia desestimada la magestat real
Ans aço força per raho de be: e p
bona fi. Car aço es comu atota vir
tut fer: e obrar: no per fauor de glo
zia dels homens: mas per raho d'
be. Dõchs la raho per que los ho
mens majorment volen esser hon
rats es per tal que apareguen sauls
evirtuosos als quals es majorment
deguda honoz. Lo seyal: e testimo
ni simplament vol manifestar la co
sa senyalada. Que que sia alguna
cosa conegada e manifesta. Car les
coses que s'õ dins: son anos ocultes
e no les foranes: Car negu no pot
saber lo pensament dela persona.
Mas coner lo per los senyals que
de fora se manifesten. La reuerencia
donchs qui es honoz se deu mani
festar per la virtut de aquell de qui
es donada. No basta q sia pèsada
dins lo cor: ans requir que ella sia

de fora donada. Dõchs honoz es
raho de be fora. Com reuerencia es
donada per alguns forans senyals
encara mes es manifest per tal coz
honoz es mes en aquell qui hõra:
que no en lo qui es honrat. E p ço
honoz es dita reuerencia donada en
senyal de virtut. L'emperadoz toz
na apgar afesenspietat que li dema
nas quines coses lo home darmes
ha mester. E fesespietat loy dema
na. E lo lkey responent dix.

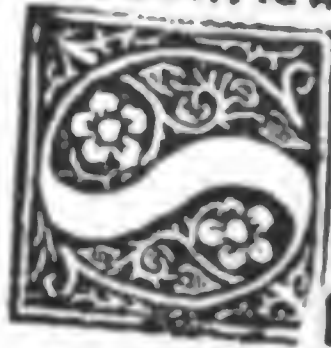
Capitol cxcvi.

Lo q lo home darmes ha mester.

La primera: e principal
cosa q lo caualler ha
mester si vol esser ho
me darmes que puga
comportar lo pes de
larnes. La segona es que faga gran
treball ab les mans exercint les ar
mes. La tercera es que sapien soste
nir fretura de viandes. La quarta
es mal jaure e mal star. La .v. es q
per justicia: e p lo be comu no dub
te la mort. Car axi be saluara la sua
anima: com si tota la vida fos stat
verge: y en religio. La sisena no te
ma scampament de lanch. La .viij.
es que hage abtea de desfendre si ma
teix e de offendre los enemichs. La
viij. es q hage vergõya de fugir vil
met. E mes li demana coz se podia
aconseguir sautesa. R espos lo lkey.

Capitol cxcvii.

Com se aconseguet sautesa.

Sautesa se pot aconse
guir p cich coses. La
primera p special ora
cio. La segõa p propi
studí La terça p magis

tral informacio. La quarta per libe-
ral declaracio. La cinquena per cō-
tinua negociacio. Demana mes lē-
peradoz quals eren los bens de for-
tuna. Respos lo Rey.

Capitol cxcviii. Los bens de fortuna.

Os bens de fortuna:
sō cich. Lo primer el
grans riques. Lo segō
grans honors. Lo
terç bella muller. Lo
quart molts mñats. Lo cinque gra-
cia de gentes. Demana mes Lem-
padoz q es lo ques prāy anoblea.
Respos lo Rey.

Capitol cxcix. Les virtuts de noblea.

E noblea son quatre
coles spectals: e singu-
lars. Primerament q
lo cavaller sia clar en
los fets. La segona q li
a verdaer. La tercera que sia fort
de cor. La quarta que hata conexē-
ça: car fort es odiosa desconexēça
adeu. Per noble es tengut aquell
qui ha conexēça alos vasalls: e ser-
uidors. Dōchs no sian d'sconexēt
adeu del be queus dona. Torna a
demanar Lempadoz quin deu eēt
lo pñamēt del cavaller q en batalla
es vēgut. Respon lo Rey.

Capitol cc.

Quin deu esser lo pensament
del cavaller qui es venga en
batalla.

E cavaller qui en ba-
talla es venga deu pē-
sar sis coles. La pme-
ra es que la victoria dō-
nalla de deu. La seg-
na: es que dū qui la donada alaltre
la pot donar aell. La terça es per q
se humilie adeu: e agents. La quat-
ta es que dels majors princeps del
mon son stats venga. La cinque-
na es que p los peccats mereix axo
e mes auāt. La sisena es que la for-
tuna vogint la sua roda li plau axi.
Mes li son demanat de quines cos-
es lo princep es tengut alos vasalls
Respos lo Rey.

Capitol cci: Lo princep de quines coles es tengut alos vasalls.

E virtuos princep de
v. coles es tengut alos
vasalls. La primera es
en seruarlos lurs leys:
e furs. La segōa es en
atēyer los ço quels promet. La ter-
cera es en amar: e honrar los segōs
son stament. La quarta es en d'sen-
dels poderosament. La cinquena
es guardar los lurs bēs: e no enar
los res dōl lur ab tirania. Moltes al-
tres coles li d'manarē Lanozs lēpa-
doz per no fatigar lo mes li seu lē-
nar laspasa. E lo Rey art^o noveya-
ni conexia a negu. Lanozs la Rey-
na morzana la qual era sa propia
germana leuas del dit hun petit ro-
bi: que ella portava: e passa loy per
los vils. E prestament lo Rey ha-
gue cobrada la natural conexēça
Leuas de alli hō seya e abraça e be-
sa ab grā amor a la germana. E ella

li dix germana feu honore gacies a la magestat ol senyor Emperador qui aci presēt es E ala senyora Emperadriu: e ala filla: e eli ho feu. E apres tots los cavallers que allí erē besaren la ma al valeros Rey Artus com ne fos molt merexedor: i querē en la grā sala: e allí ferē moltes dances: e festes de singular alegria. Emperador prega ala Reyna morgana q danças pux haura trobada la cosa q mes desijaua trobar en aquest mō. E ella per obeyr als prechs del Emperador sen se / portar ola nau altres robes qui no fossen de dol com les que portava En vna cambra sen entra ab totes les sues donzelles. Com lorē totes molt ben abillades. Les donzelles ixqueren totes vestides de domas blach forrades d erminis: e les gonelles de aqll matex drap. La Reyna lur senyora ixque ab gonella de ceti burell tota trepada: e molt ben brodada d molt belles: e grosses ples. La roba ques vesti era de domas vert tota brodada de orfebreria. E portava per diuisa rodes de cenia ab los cadufs tots dor: e foradats al sol. Les cordes erē d fil dor tirat smaltades: ab hū mot de grosses perles qui deya. Treball pout p no conexer la falta. En tal forma deuissada la Reyna morgana vingue dauant Emperador ab lo Rey artus son germa. E dix allí en presēcia de tots. Gran cosa es a vna longa set sostenguda: venir ala font: e no beure: per dexar beure altri. E p ço es molt liberal cavaller qui la sua honoz dona. E de continent se pī a dāçar: e no volgue mes dir. Pres

per la ma a Tirant per que li paregue de maior auctoritat: en presēcia de tots: e dāçaren per bō spay. Apres se leua lo Rey artus: e dāça ab la prnceissa. E donada fi ales dances La Reyna morgana suplica al Emperador li fes tanta de honoz de acompanyar al Rey artus fins ala sua nau. E allí li daria hū petit sopar: Car be sabia la magestat sua com tota virtut: de noblea deua es ser acompanyada e de bones costumes. Com sia sabut per tots: com la sua alta magestat excellia de virtuts atots los pnceps del mō: donant acascu premi de virtut segons es merexedor. E d fos manifest ell esser principi: e font de tot be: e d tota virtut. No comporta Emperador que la Reyna morgana mes lo loas sino que ab paraula: e gest a fable li feu principi a paraules de se blant sul.

Capitol. ccii.

La resposta que fa Emperador ala Reyna morgana.

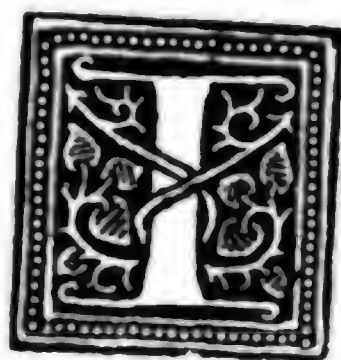
La tua real elegant se yozia asabilissima reyna me fa creure que est dotada d totes les virtuts: que a humana creatura comunicar se poden. Car de tu se pot dir: q est cap: e principi de tot be E per la tua moltavirtut: has pasejada la salada mar ab grā sollicitut per lōch tēps p trobar lo teu pout germa. Mostrāt en los te^r singulars actes la grāea dela tua alta dignitat real. E p q lo teu molt

merer me obliga de fer te plaers
 e honors. Com la tua noblea me
 haja request d'anar ala tua nau: so
 molt content de honrar: e exaltar /
 la tua honor: e fama. E leuaren se
 tots: e ferè la via dela nau. Lempa
 dor pres de bras ala Reyna mor
 gana. E lo Rey artus ala Empa
 driu. E felsenpietat ala princesa.
 E axi entrarè dins la nau. La qual
 trobaren ja descuberta dels draps
 negres: e molt ben enparametada
 tota de drap de brocat. E noy po /
 dien sentir la mala pudor dela lenti
 na. Mas gran fragàcia de totes les
 olitoses odores q' puguè nomenad's
 èr. E lo sopar aparellar: e les taules
 parades mejaren hi tots los bons
 cauallers qui ab Lempador eren
 venguts: e totes les donzelles. E fo
 ren tots molt ben seruits ab gran a
 bundancia d'totes coses. Apres lo
 sopar Lempador pres comiat ab
 totes les dames e ab l'altra gent i xq
 ren delanau: e stauen admirats del
 que hauien vist que paria que tot /
 fos fet per encantament. Lo L'em
 perador son enterra assignes vora
 la mar en vna molt rica cadira: e
 totes les dames entorn d'ell. Tirat
 era restat dins la nau ab tots los d'
 sa parentela. Com volguerè dar ve
 la Tirant se posà en vna barca per
 eixir enterra. La Emperadriu qu'il
 veu venir: dix a la filla Carmesina:
 e ales altres donzelles volen que
 facam joch a Tirat: sareu entrar
 hun esclau de aquests mozos que a
 ci son quel traga dela barca al coll.
 E coz sia en laygua que faga lo mo
 zo demostracio de caure en laygua
 e que li banye lo peu que porta d'la

cabata brodada. Car totes aq'stes
 festes no ha portat per m'o l'iques
 sia abillat sino aquelles calses: no se
 qn es lo seu significat molt me plau
 ria saber ho. E si lo mozo li banya
 solament lo peu: e porta la calsa ab
 la cabata brodada: no sera menys
 dela sua boca no surta alguna pa /
 raula: p' hon pozem conèixer si fa
 per amor: o si fa per desesperacio.
 Totes foren cōsentres en la burla
 de Tirant. Lo mozo son content
 obeyr lo manament dela Empera
 driu: entra dins laygua hon era la
 barca: e pres Tirant al coll. Com
 son prop de terra feu demostraacio
 de caure: mostrant passar gran tre
 ball del pes que portaua: volgue li
 banyar lo peu: e banya litot lo cors
 Axi banyat com staua ixque lo vir
 tuos Tirant dauant totes les da
 mes: e veu que la Emperadriu: la
 princesa ab totes les altres tenten
 molt grans rialles: conegue que e
 ra burla q' li hauien ginyada. Pres
 al mozo per los cabells: e benigna
 ment lo prega ques gitas en terra.
 E aquell cō a forçat ho hague aser
 Posà li Tirat lo peu dela cabata
 brodada sobre lo cap: e feu son solè
 ne vot en stil de seblats paules.

Capitol. cciii:

Lo vot que Tirant feu.

D'fas vot a deu: e ala
 donzella de qui so: de
 no dormir en lit: ni ve
 stir camisa fins atāt yo
 hata mort: o apsonat
 rey o fill d' rey: muda li lo peu sobre
 la ma dreta: e dix tu q' est mozo me

has enuerçoyt: mas no lo ofes da
uant la magestat ò la senyora. Em
peradriu has comes cas ciuil: mas
yo fare que sera criminal: encara q̃
dela fortuna sia ofes. Uèch lo vez
comte de brâches: e posa lo peu so
bre lo cors del moro: e feu principi
a hui tal parlar.

Capitol. cc. iiii.

Lo vot del vezcomte.

Vix tu has abâdona
da la virtut ò gentilea
e com acatiu lo crim q̃
has comes es ciuil: no
merexes punicio: puix
còmplit has lo que tauie manat: p̃
que yo fas mon vot solemne adeu
e acots los sâcts ò no tornar james
en la mia propia terra fins sia stat
en batalla campal hon hâ haja de:
xl. milia moros en sus: e que sia vè
cedor capitaneians yo los crestiâs:
O trobar me sots la bâdera ò Ti
rant. Acostas lo conestable: e posa
li lo peu sobre to cap: e feu lo vot ab
paraules de semblant stil.

Capitol. ccv.

Lo vot que fa lo conestable.

A paraules suaus ala
iare: si de fâ deslimitat
desig me pogues re
traure. Pero puix veig
ja lo foch enles de mo
leal voler: lo qual porte a Tirant
restitint mes animeta. Puix ab no
nella sperança restaurar ma vida.
E per satisfer al gran voler q̃ tinch
en les armes: fas vot adeu: e a aque
lla gètil dama de qui so catiu ò por
tar seyal en la barba: n̄ meiat carn

n̄ asegut. sis atât la bâdra del gran
solda die batalla capal haia pia go
es la bâdra vermella hõ es pitada
la ostia: E lo calzer. e ab aço lia mō
vot oliure: seu se auât ypolit: e posa
lo peu sobre lo coll òl moro. e en stil
ò seblâts paraules seu lo leguèt vot

Capitol. ccvi.

Lo vot que fa ypolit.

E dubte de soferir lo
mal p̃llos p̃ rã sdeue
nydor delit. Lo qual
no vençut ne james so
brat: moltes voltes he
sofertes les grâs forces òls m̃chs
per augment de ma honoz: p̃ logrà
desig que tinch de seruir amon ien
yor Tirant: del qual so criar: E per
exercitar la mia p̃sona: e per milla
obtenir la gracia dela mia bella da
ma qui tant val: sens miya òla qual
ami seria molt difícil pogues òlijar
major be quela sua amor: per q̃ he
proposat ò fer tal vot com hoyreu
de no menjar pa ni sal e lo que me
jare sera tostemps agenollat. E de
no dormir en lit fins atant q̃ yo ha
ja mort ab les mies propies mans
trenta moros sens ajuda de negu /
E en tal cars mon vot sia còmplit.
E pres al moro per los cabells e pu
ja li sobre lasquena. E dir yo tuch
sperança de lōga vida: e q̃ p̃stamēt ab
aquesta spala cōplire lo meu desig.

Capitol. ccvii.

Lo diuatiu q̃ Tirant feu al moro.

Quon Tirant ven q̃
los se⁹ parents haviē
votat p̃ amor bell ab

les mäs se leua tots los diamäts: e robis e perles que en la calsa e çabata portaua e donau tot al catiu moro e hun rich manto que portaua anas: adespullar e trames li tota la altra roba q̄ portaua fis ala camisa. Mas la calsa ni la çabata james lay volgue dar. Lo catiu moro hōtingue amolta bonaventura que ō catiu q̄ era son posat enlibertat e enriquesa e fon fora dela captiuitat e humana miseria. Car la pobretat li ocupaua la vida: perço se diu que la pobreza es vna deles forts passiōs del mon a sostenir: per causa de aço dix lo Emperador que tal cauallet com aquest era dit liberal q̄ daua sens pensar de hon mes ne pogues hauer. Com los embaxadors dello l'ida veren fer festes de tanta magnificencia foren molt admirats. E foren fora ō tota sperança de pau com hoyren los vots que Tirant ab los dela sua parentela hauen fet. e abdalla salamo dix al Rey que venia en la companyia p̄ embaxador que si lo camí los fos segur que sens resposta seu duriē partir. Lo Emperador aquella nit sen torna ab totes les dames e la sua gent dins la insigne. Lutat de contentinoble. E lendema hoydes mis ses tots tornarē al mercat. Lo qual staua axi be emparamentat e parat com lo primer dia. E venguts los embaxadors del solda en presencia de tot lo poble lo Emperador los feu semblant resposta.

Capitol. cc. viii.

La resposta que lo Emperador feu als embaxadors.

Dono es cosa en lo mō de major cōgoxa ne dolor: q̄ veure la sua magestat offesa en hoye paraules tan nefandis limes que ofenen adeu: e al mon. E moltes coses me vull deixar de dir per honestat dela mia lengua per qm plau no hauer les fetes. E nich ne vergonya de recitar les per quē par que sia justa cosa que yo qui done les leys e fas seruar aquelles als altres que per mi deuen esser mils seruades. Les quals raho e justicia naturalment veden. Car encara q̄ les passiōs inclinen les gentes en alguna cosa que de raho no es acōpayada yo he mester tenir virtut ō paciencia en hauer les hoydes per que ami no plaen car no i'ō plaiets adeu. E suplich la sua inmensa / bondat que nom dexe fer coses qui sien contra la sua santa fe catholica que yo donas per muller ma filla ahome fora dela nrā ley. E venint al altre cap ōl que vull dir per tot lo tresor que pagar porien lo grā. La ramany ni lo Rey dela sobirana india libertat acōseguir no podē si no ab pau de seuerdadera restituit me tot lo meu imperi: hoydes tals paraules los embaxadors se leuaren. E presa licēcia feren lur camí deuers aquella part hon lo Solda era. E oplitōs les festes e los embaxadors ptits. lo empador sollicitaua los cōsells souit sobre la guerra. E Li

rāt sollicitana ses amora: e ab molta grā instācia tenia aprop la Princesa p ço com vey a lo temps o les tresses esser molt prop. E lo Empador qui mostrana tenir gran oblig que lo seu capita fos en lo camp per corregir tota la gent. E lo capita feya demostracio que calscun dia sollicitaua la gent que sen tenia de portar ques posasen en orde oles coies necessaries com desija molt veures ab los Turchs. Tirant suplica / molt ala Princesa que li fes gracia li donas compliment del que tant desijana en senyal del darrer merit: e de complida alegria: car tota la sua benauenturança staua en podr atenyer la si que per amor se pot aconseguir: com sia senyal o perfeccio de be. Car quāt de major pobresa lom es exlt y entra en ricavida tāt a quella lles mes graciola. Segueix se donchs la vna per dolor laltre / per amor planyen se e fan ab mi cōpanyia: puix la sperança de mō propi delit se te per perduda conexent la granea de vostra culpa per ço / vull recitar los meus ja passats mals. Mas no los qui son p venir: car la terra la mar e les arenes: e tota natura degente se enugē o sostener e cōportar lo meu aslegit cors: mas la certa sperança que del sōuenidor olt tenia me feya oblidar la granea que amor en si porta. E p ço qual seuulla pena q la magestat vostra a mi dara o ferme tāt sperar me por poch en compensacio de tanta gloria coz yo sperana atenyer. Esila celitut vostra volta admetre la mia o manda: e no permetessen que fos seta vana. Conqueria vrā altela quā

ta es la fermetat mia. Car vna matexa sera la si o la mia vida e o la mia mort. E per ço nostare: o dir dauāt Stefania lo efecte de la mia demanda e encara en pñcia o aqñtes getils dames en stima de germanes mīes. Com amor me força les diga. E si devos nous pren pietat com vos dolreu demi: e si ala vostra bellea no perdonau qui trobara en vos mīericordia: o dos mals lo menoz es de elegir qual sera laltre puix la mort p menor elegesch. E no dubteu en res de dir me lo q la celitut vostra eligira. La Princesa coneque la molta passio que Tirant ab li portaua: e ab gest asable feu principi ahun tal parlar.

Capitol. cc xi.

Resposta feta p la Princesa a Tirant.

Quāt les tues paraules mercedores sō de resposta car be se lo que desiges pero la mia fama clara es. Car / fins ara sens crim hevi cut: dignes quina rahō atu ha dada sperança o l meu lit lo creure sol esser gran infamia ales donzelles: E les nostres paraules son cregudes freturar de fe: ja sia que altres donzelles peñ e moltes q nī ha q no amē castedat quim veda ami que lo meu nom sia entre les poqs: si yo cōsent atu no puch dir q a ço nos sapia. E no es cosa neguna q lo meu o salt puga cobrir E ab qñ set scusare yo ma culpa donchs pch te Tirāt eseyor de mi

atu placia voler me dexar defendre
 la bellea que fortuna ma comana
 da. E no vuller laugeramet robar
 me la mia a tendra virginitat. Car a
 quella donzella pot esser dita casta
 qui dubta mala fama. E creu ami
 lo quet dire que nom desplau q tu a
 mes la mia persona. Mas tich dub
 te de amar aquell quim pès que ab
 gran fatiga pot esser meu. Car no /
 es trobada fermetat en la amor de
 ls strangers qui prestament veie /
 molt pus presta ment sen va. Mira
 que feu aquell fecte jason: e molts al
 tres que nomenar ten poria. Equã
 ta fõ la pena que la trista de meda
 passa que matant a los fills: e apres
 ali mareixa los mals hagueren fi.
 hoc encara la cosa delijada mas no
 en la sperança que hauia dela cosa
 daci auant no vull penlar en les co
 ses de present: sino en les passades
 de aquella q hom se pot servir: Car
 es natural condicio ala qual fugir
 es imposible que nostre voler lino
 en sobira be terme no pot atenyet si
 alguna cosa la donzella desija. En
 cara que en streu sia mala ab velo
 ombra de be lo tal nostre voler de
 mana: menyspreant matrimonis
 de grans lleys. He elegi james p
 tir me del Emperador mon pare
 Car pensaua la sua vellea esser dig
 na de ma seruitut. Ab tot que ell so
 uint me diu Carmelina fes per ma
 nera as que yo partisca de aquesta
 present vida ab molta alegria yot
 veja collocada entre braços d caua
 ller que sia glorios. Car lo meu vo
 ler ab lo teu se cõcordara posat carl
 que sia strany: o dela terra natural.
 E moltes vegades me prech aplo

rar d les benignes paraules que tot
 temps me diu: y ell pèia que yo plo
 re per temor d entrar en la mes pla
 sent que perillosa batalla: la qual so
 uint les honestes donzelles mostrè
 tembre. Ell loa la mia casta vergo
 nya confia dela mia vida: e la mia
 castedat fa a ell star segur la bellea
 li fa temor. E moltes vegades com
 yo so loada de bellea dauant ell per
 los hulla de vosaltres me enuge
 molt de hoyr ho en la presència po
 no vull negar nom fos plasèt esser
 tal com me jutjau. Ay Tirant grã
 libertat es donada ami Car no he
 sabuda lart d amar e lo principi es
 ami difícil: e dubtos. e si yo no ama
 ua atu seria dita benauenturada p
 que seria fora de tota passio Car so
 en recort d aquella trista nit del cas
 tell de maluehi: dire axi com dolor
 vol que diga qui merce no ha mer
 ce no deu trobar: e no volgue mes
 dir: Tirat stigue hũ poch alienat
 pensat en lo parlar que fet hauia la
 Princesa mostrat li la poca amor
 que li portaua. Com se tignes per
 benauenturat pensant esser molt a
 uant de les amors. E troba tot lo
 contrari constret per molta dolor
 ab sforçat aio feu pricipi aparaules
 de semblant stil.

Capitol.ccx.

Replika q fa Tirant ala Princesa

Doltes coses jahen en
 cubert: per mi ja de ne
 gligets dscobridors
 Car en lo principi yo
 no sabi dscobrir la po
 ca amor q en la excelencia vostra

finch coneguda sis aci he treballat
en conseruacio dela mia vida. per
que en augment dela honor e prof
peritat dela magestat vostra yo po
güs treballar en servir aquella Ara
puix veig del tot la mia sperança per
duda me vull deixar de viure: per
q ab la molta amor quem te caus:
no sia forçat servir a persona igrata
O cruels fets p quez liberas öles
mans ö aquell virtuos: e famos ca
ualler: lo Senyor deles viles et /
mes. **P**uix sabieu que la mort ab
tan gran pena me era vehina: car
veig que ab multitud de paraules ö
molta dolor acompanyades no pu
ch peruertir a pietat lo animo dela
altesa vostra ö atenyez me lo que p
raho e ab molta gentilea vos creu
obligada sots promesa fe: ço es que
darien remey ala mia atribulada vi
da: no vull mes de aci auant sjar en
paraules: puix donzella ö tanta dig
nitat e sobre totes les del mō virtu
osa me haja röpuda la fe qui pora
fiar de totes les altres. Quina cosa
es se dir la Princesa com molt me
plauria saber ho per que en son cas
e loch servir men pogues. molt me
plau senyora dir **E**stant: q senyora
ignorancia per cobrir lo vrē defalt
car tal ignorancia en vos no te po
sada: empero de mon poch saber
e mal auilat entendre. so cōtent dir
lo quey se: demanant tostēps pdo
si dich res que sia en ofensa de vrā
cellitat: p ço cō amī par haueu lest
que se e veritat stan ligades: car se
es creure lo que hom no veu ab los
vils corporals: e aço es tant cō to
ca en les coses de deu que siplamēt
se denen creure segons la. santa ma

re sgleſia creu: car raho natural no
basta en prouar los secrets diuinalſ
qui son en la santa ley crestiana: siō
p testimoni dela sata scriptura e ab
aqueſta se nos hanem a saluar: **E**
deu es veritat que mentir no pot: e
tot lo que ell ha dit dela sua sancta
boca es veritat. e aq ho deuē creu
refermauent sens dubitacio algu
na: e p tal forma stan se e veritat en
semps ligades: e la magestat vrā fa
lo contrari. que trenca la promesa
fe. denegāt veritat. que es deu. **Do**
nchs venint cōtra deu es renegar
lo: car tots los qui rompē la fe trē
quen sacramēt. e sō fets enemichs
de deu: **E** voi se scusar la excellēcia
vostra remetent me a vna mta grā
enemiga qui nomenar se fa **E**span
ça. qui fa p son ofici desesperar mol
tes gents. Car aqueſta no son tro
bada sino p vna causa: ço es que les
psones tinguen sperança de longa
vida: e que p les bones obres que
faran ab los meritis ö la passio sac
ratissima de **J**esucrist obtinguen la
gloria de paradis: **E** stich admirat
dela magestat vostra: qui te tanta
magnaminitat. queus he hoyt dir
que: james haueu feta promesa ni
gracia alguna a negu. que molt co
piosamente no loy cōplisſeu. **E** de a
ço me donas per testimoni totes les
dames dela cort vostra. **Donchs**
sera tanta la mia desauentura que
yo qui⁹ desige mes servir: e obeyr q
tots los homens del mon: la vrā
grandissima liberalitat en mi man
que. **E**ncara nou puch creure: que
donzella de tanta dignitat vulla es
ser pjura. Car com. la psona es de
major stima tāt fa mes ofensa a öu
. y¹:

e no seria negu qui de vřa alteřa bonas fe: la suma de maior dolor 6la que tinch no puch atenyer: Alřa ja vull la fortuna la qual souint alř qui la sperimenten prospera: Entre mos mala lo que mes me atribula per que no tinch poder de compli dament mostrar ala celřut vřtra la infinita amor ala qual justamet lo mereixer vřtre me obliga: e per ço sperare temps: en lo qual lens temor yo puga mostrar al alteřa vřa com tinch en poch ma vida: e vull lamentar me souit ab moltes lagre mes la mia gran delauentura: mas la strema amor que dins mi repola me fa dubtar los ldeuenidoragills
E los pochos inconuenientes me pa ten grans li en dā dela vřa excellēt přona sguarden: ja tem los mala que a vos porien seguir noble donzella per que so cert la mort řes dubte ab mi molt preřt vol řer companyia. procurant a vos molta dolor la qual sera ami molt enuřosa: sol pesser lunnyat dela vřtra řesplandēt vista. poch recordant vos. la ofensa que lo tal consentir vos porta segons vřtres paraules. fengint aq lles esser honoroses: Si axi řos plos passats no foren meřes en oblit
E content del que ja vřřt ne haueu en molta honor mia. e gran vergonya dela celřut vřtra. parlant tot temps ab venia e pdo. Seria just si ala mageřtat vřtra era plařēt cō cordasseu ab la vřtima raho. p no mostrar voler řer del negre groch. Ja dolent me dela alteřa vřtra digui ala viuda repolada e a Stesalo desgrat que mostraneu hauer de mi: **E** si yo per esser stranger algua

obra. o cēřilla passana per lo vřtre enteniment de alguna error que, en mi ře řos causada preřga la mageřtat vřtra aquella seguretat segons de caualler ře ptany: Com řequl de la casa mia acōpanyant me animo de infinita amor. si enlo cami alguna passio sentia. reclamaua ala řeyo ra princeřsa. car de altre deu socors no speraua: e ab řerāęa tal entri en aqueřta cambra peniant trobar a ma dolor remey. no pogue hauer prou paciņcia en mes hoyr a **T**ant la princeřsa. řino que ab řforęat animo řeu prinapi a hun tal parlar

Capitol. cxi.

In epřlca que fa la princeřsa a **L**irāt

Qallit de enteniment ab los bens 6 natura los quals řes libertat posřeřeys: vols ateny per nom de virtuos: q no řateny řino ab multitud de treballosos actes. řies en la tua ma e corporal foręa: que tens atreumēt 6 demanar dins la mia cambra en presenęia de tantes dones e donzelles. lo premi que tu creus mereixer řapies que axi com tu est poderos enparlar ab la tua mala lengua: axi řo yo poderosa en hoyr ab les mies orelles pacientment lo q diř. dient que yo te promesa la ře. volent ho conuertir aexemple de be: **E** řtant en aqueřtes rahos entra lo **E**mpe rador per la cambra: e venlos que řtauen en hū rote řet: demanals de que parlanen: **E** la princeřsa řespo nent diř: Semyoz nosaltres dema

nauem al capita per ço com ell sab
 molt be sermonar quina cosa es fe:
 e hanc ho aci declarat: E lo Lapi
 ta ans que lo Emperador parlas
 se pres adir. Senyor lo nostre mes
 tre e senyor Deu Jhesus mana en
 los seus sagrats euangelis q nosaltres
 cregam be efermamet tot ço e quat
 es contengut en aquells ab verda
 ra e pura fe sens dubitacio alguna.
 E que en aquesta sancta fe e ley cre
 tiana vullam viure e morir: e tots
 los qui lo cõrrari faran sien tẽguts
 per heretges. e foragitats dels bẽs
 ques fan en la sancta mare Iglesia.
 Per ques deuẽ guardar les dones
 e donzelles qui la se prometen: que
 no la rompen. Car siu fan sã comu
 nicades. e axi morint no podẽ elier
 admeses en ecclesiastica sepultura /
 ni enloch sagrat soterrads: Ik espõs
 lo emperador ab zel de be ajudant
 al seu capita. q deya gran veritat. q
 fort cosa es rompre la fe. axi als ho
 mens cõ ales bones: empero si ell
 sabes la causa dela questio de tirar
 e d la filla ell no haguera loada tal
 raho. e lo Emperador pres per la
 ma sa filla Carmesina e putaren sen
 los dos sens que no volgueren al
 tra cõpanyia ala torre del tresor p
 traure moneda per donar a Tirant
 que anas al camp: cõ foren puats
 Tirant resta ab les donzelles e po
 sat en gran pensament del q la prin
 cessa li haura dit: hague plena noti
 cia en aqll cas que la viuda repõsa
 da li haura delcubert sã secret: e tot
 lo que ell li haura rahonat: E vol
 gue Tirant sperimentar si ab pro
 metentes poria son fet reuenir: ab
 paraules afables e de molta amor

Oles següents paraules sen priedi

Capitol. cc. xii.

Lo rahonamẽt que fa Tirant ala
 viuda repõsada e ales altres donze
 lles

Dit es dura cosa pen
 sar en los pilla soeuent
 do rs e si aquell qui te
 potẽcia d leuar la co
 nexca als conexers.
 leuant al saut lo seny algũa cosa no
 li restaria: La maior dolor que als
 mesquis atriblua: es q en algũ tẽps
 sien itats benauenturats: E per ço
 la mia penia sens cõparacio esta
 ofesa per ma seýora. si yo he be en
 teles les sues querelles. manifesta
 que la sua amor no ha tẽgut poder
 vers mi ab prospera fortuna: E p
 ço los me⁹ mals no tenẽ raho d el
 ler creguts. sino per testimoni de
 mes paraules: E per ço dõsia la mi
 a anima esser aconsolada per q yo
 pogues fer tals e tan asenyalats ser
 ueys ala senyora Princesa: que la
 magestat sua conegues yo esser dig
 ne dela sua amor aconseguir: e avo
 saltres totes en general e a cascuna
 p si en honest matrimoni collocar
 vos pogues. ala mia singular parera
 en volutat germana Stefania qui
 present es p be q ella tuga molts bẽs
 e molta riq: po yo lin volria molt
 mes dõar tanta e mes q nõ te: ala
 seýora viuda repõsada. q fos secre
 taria maior d tot mõ pensamẽt: e li
 donas marit. q fos duchs: Comte.
 o marques ab tãte de bẽs q ella ne
 restre cõteta. e faga richs a tots los
 se⁹. e p semblat volria fer a Plaerõ
 yii

mauida e atots los altres **Stefa** /
nia feu infinides gracies per ella e p
totes les altres al virtuos **Lirant** o
la molta volutat quels mostraua
dix la viuda repolada a **Stefania**
fes li tu gracies per ta part que yoles
hi sabre fer per lamia. E giras de /
uers **Lirant** ab cara e gest asable
sent li present de semblants parau
les.

Capitol.ccxiii.

Les gracies que fa la viuda re /
polada a **Lirant**

Des senyal ol darrez
merit lo donar axi co
la senyoria vostra fa
Mas es principi da /
mistat e de gra amor
E fa lo do placent e gracios .lo que
prestament lo dona. E qui dona lo
que no pot negar.fu molt be Em /
pero encara q ien faça liberal poch
dona yo fas infinides gracies ala se
nyoria vostra del bon recort. E yo
no vull marit p gra leyor q sia sino
hu lo qual com adu adore nit e dia
el tinch continuament present enca
ra que sia absent Aquell q ame noz
ha morta.Mas donam causa de
mort E perçovull primer oferir als
dans la mia persoa que manifes
tar mavoluntat per los perills que
seguir men porien qui serien causa
de impediment ala fi de mon propo
sit.Los quals dexare de recitar per
que no es temps ni loch. Alcabant
la viuda repolada **Plaer** o mauida
feu principi ab u tal parlar.

Capitol.ccxiii.

Parla **Plaer** demauida

Quanta seyor com sou
nastrat dela virtut de
paciencia E no sab la
senyoria vostra que a
ps o peccar se segueix
penedir: vos lou vengut en les caz
bres de ma senyora qui son sepulcu
ra per a vos puix no trobau miseri
cordia: vous suplich p merce no sia
de perdre lasperança Car Roma
nos pogue fer en hun dia E p hun
no res que ma senyora vos ha dit
stau ja smayat En les fortes batalles
sou vos hun animos leo e costepa
sou vencedor. E temeu vua seyora
sola que ab sforc e ajuda nostravos
darem della vencedor. Ella get daz
mes dau gran sforc e anolaitres to
leu lo poder Mas yo veig que te
mor e pietat contrasten als cruels
ardiments:parme que deu vos pa
ga segons vostres merita. Sou en
recort de aquella placent nit del cas
tell de maluchi que yo somiaua :e
lo que vos dieu ab quanta misericor
dia en aquell cars obras. E perço
se diu enla nostra terra hun exèple
vullgar Qui es plados e puix se pe
nit no du esser plados dir:ja novull
mes dir de aquesta rabo si no que
totesvos ajudarem per que la seny
oria vostra sia contenta E lo darrez
remey yo loy se quin es q si te ames
clar vna poca o força Car la temoz
qui ve de poch saber los aparda de
si: Car cola es leja ales dözelles co
son requestes de amor no hagen a
dir aqll spatable mot bez plau. E
co me par mal mot para dözella E
perço vous promet ase de gentil do
na e per la cosa que mes ame on a

quest mon encara que yon sapia la creu al coll portar: en dar hi tota aquella en drega q̄ yo pore. En aquell cas yo sere dita justa remuneracio menor quel treball per que senyor faga la merce vostra que yo sia conseruada en la amor del meu Ypolit. Mas gran dubtem fa que com yo comence aveure los seus rebordons passos hon volrien amar noz contenta molt son fet. E per ço me tem yo del sdeuenidor perill car conech que ell sera bõ sgritidor que no cura d tirar ales cames mas tira al cap mes sab q̄ yo noli he mostrat. Tirant se alegra hun poch ab les burles de plaer demauida. E lenas en peus e dixli donzella segons me par vos no amau en cubert a Ypolit. Ans volem que tots ho sapien qui sabez ho volrà: quem fa ami dir. Plaer dmanida que tot lo mō ho sapia puix du me ha dat lo bõ grat ab la sperança en temps. E p ço vos altres homens moltes voltes sou dscõperts q̄ volrieu cobrir la culpa vtrā ab dissimulacio d honest parlar pensant que som donzelles: e no tẽdrem atreuimẽt de dir ho. E teniu de propietat q̄ enlo pricipi sou bõs e en la fi sou mals. Aixi cõ es la mar qui entrāt hi trobaho la ygua suau aps com sou molt dis es fortunal. Aixi es enlo pricipi damor que sou blans apres alps e terribles. E stāt en aquestes rahons vengue lo Emperador e pres per la ma al capita e traguel dela cabra e parlarẽ molt sobre la gracia. Com fõ hora de lo par Tirāt ab los seus ana ala sua posada. E ventint la nit que la Princesa se volia en lo lit posar la repo

sada viuda li feu pricipi de semblants paraules. Senyora si lo magestat vostra sabia la strema passio que Tirāt passa per causa de vostra altea e les coses q̄ns ha dites atotes en temps ne starien admirada. Aps ami apartant me avna part les coses que me ha dites dela excelencia vostra que rich fastig de recitar les vos mostrant en ls lues vils paraules lo poch be q̄ns vol. E la sua ficcio amanifestar se tenia que la diuina prouidencia no permet que les coses mal fets ni mal pensades sien de longa duracio la Princesa se altera molt d l parlar d la viudareposada d siosa d saber ho tornas a vestre la gonella e posarẽse dins hun petit retret per que de negu no fossẽ hoydes. E primerament li recita tot lo que Tirant hauia dit a totes. E cõ les volta totes collocar d matrimoni honorosos ab les promeses p cioses que los donadors acostuen defer. Apres ab grā maldat e dcep cio feu pricipi ala malicia la mala viuda.

Capitol. cc. xv.

Lo mal cõsell e reprouat que la viuda reposada dona ala Princesa / contra Tirant.

Speritencia manifesta mostra ales persones qui tenen bona discrecio que deuẽ viar mes del sey que dela voluntat. E com les persones son de major altea edignitat tāt deuen esser mes virtuoses e d mes pfectio. Empero encara que hun home sia de mes alt enginy .e mes pratich que

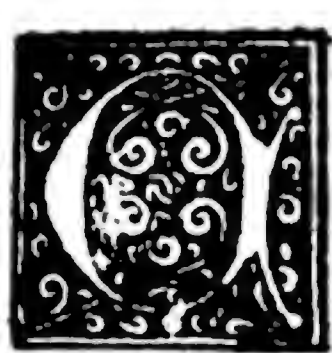
altre axí com es Tirant en les ar/
mes. No resta que tots los ho/
mens naturalment no tinguen en
dinacio en mal parlar de les dones
epyor obrar. E haner nosaltres tal
conexença deuen viat de nostres/
remeyas. E no voler seguir les coses
voluntaries. Car negu no pot éiler
senyor ni cōsera arse en la poschida
senyoria si no te saulesa. Car sent lo
contrari es dit foli quāts cauallers
sab be vostra alteia que desigen: e
han desijat lo que Tirant volria
qui son sauis e ab molta discrecio e
aquest Tirāt es home cruel e grā
homeyer qui tot sol te vlla be le q̄
noveu mes que los altres. Mas en
folia te major atreuiment. E si te mel
saule a q̄ los altres. Mas te mēys
vergonya e mes atreuiment. E si
vostra alteia sabia lo que diu o vos
james li deuriu volez de digau mo
prest dix la Princesa e nom fagan
tant penat. Ell me ha dit en gran
secret dix la vinda reposada e ma/
fet posar les mans sobre los euan
gelis de aço yo no diria res a negu
E per quant sou ma senyora natu
ral Qui seria venir contra la fide/
litar quinseuulla sacrament que yo
haja fet no val res per ço coz es cō
tra caritat primerament me ha dit
com Stefania e Plac demanda
son a ell de acort com per força o
per grat ell passara a vostra mages
tat e si fer nou volreu p grat e atot
son voler que passara la spala per
lo coll donat vos cruel mort e A/
pres fara per semblāt avostre pare
E robant tot lo tresor se posara en
les galeres sues e iran sen en la lū
terra. E ab lo tresor que sen porta

ran robes e joyes trobaran alla o
mes belles donzelles que vostra al
teia no es. Car diu que vos no sem
blau sino moça dostral q̄ sou dōzella
ab molt poca vergōya e q̄ en la ma
lo portau dient quil vol. Oiran sēy
ora per vostra virtut lo traydor ce
lerat quines coses pensa de vostra
alteia: E diu encara mes lo repro
nat ab poca se que no era vègut ell
en aquesta terra per fer armes e q̄
tantes vegades es stat nafrat e que
per mala sort ha conegut avos e a
vostre pare. queus par senyora de
tal parlar de caualler com pens ell
en la honor dela excelencia vostra
ni del E mperador qui tantes bens
e tantes de honors li hanen fetes.
Alla foch quil crem qui semblats
cokes diu: sabeu encara que diu mes
que no ama ni vol be adōa ol mō
lino per los bēs mes que per la sua
plona: o aquestes coses diu moltes
e d altres moltes maldats. E so en
recort quem dix que si james altra
nit si ven tal com aquella de malue
hi posat cars ell vos fes mil sagra
ments no tendra negu per força o p
grat ell passara avos: a pres vos la
ra tres signes e les vos posara en la
barba: A pres vos dira na mala do
na ni grat ni gracies ara quen he
hagut lo que desijana. Ay senyora
la mia anima plora gotes de sancy
com hi pens en tantes maldats cō
ha dit de vostra alteia. E per ço sēy
ora vos vull dar hun cōsell si be nol
me o manau. A pres dela honor o
vostre pare e mare no es negu qui
tant le dega dolre de vos com fas
yo per ço com tant de temps vos
he tēgut en los meus braços e ma

mat hanen dela mia let tinch delig
de. fercar vos honors e òlits. E voi
tra alteia les de mi amagada p fer
festa en aquest reprouat de **L**trāt
donant mes se en **S**tefania e **P**la
er òmautda que no amī: y elles por
tenvos trayda e venuda. Ay trista
de vos: y com vos ha difamada e
fara mes dact auant. **S**tefania be
fa: volria trobar companyia en la
gran culpa. **D**exauvos de semblā
ts amistats puit sou informada de
la veritat car yo nous diria sino tāt
com es lauangelī. Aquestes coles q
ala magistat vostra he dites es ne
cessari vos me jureu de james dir
ne res a persona del mon. **L**ar he
dubte que si lo traydor de **L**irant
ho sabia noz ses matar e apres iria
len: vos senyora disimulan la cosa e
apoch a poch apartau lo de vostra
amistat per ço que faga la gracia p
vostre pare: **L**ar si prōptamēt voi
tra alteia lo lāga ò si pēsara que you
he dit. E aquestes altres sō dignes
de disciplina pero no tot en hun
dia. E quart se la excellēcia vostra
de fiar delles. Aqueixes vos trayrā
no veu vos **S**tefania com te lovē
tre gros: e yo stich admirda lo **E**m
perador com no loy conex. E tal
mateix se fara **P**laerdemaudo: la
Princessa staua molt adolorida /
Lar uona dolor li tenia ocupat lo
sētiment: E òcorrent dela sens hul
la viue grimes acompanyades
de molt. ra seu principi asemblāt
lamentacio.

Lapitol. cccvi.

Lamentacio que feu la **P**rincessa.

Qom pense que tinch
reprensio de pare la /
mia anima del cors
partir se vol: per ço cō
volria lo discurs que
tinch òla mia dolorosa vida poguē
ab amargues lagrimes planyer el
mentar la mia gran desauentura **E**
per que mes forçat donar raho de
ma penosa vida ab les mies mans
freds exugare la mia cara humida
de moltes lagrimes: **E** sīm dema
nes de qui tinch querella sol de les
leys humanes: les quals ab gran
enueja en aquest cars me luyen ò
aquell que justament me pensaua q
deuia amar e y ol amaua en strem
grau per los gran beneficis qui òll
iperana rebre la corona del **I**mperi
grech. **O** deu just hō es la tua prō
ta justicia cō no deualia prestamēt
foch del cel q en cendra faga tornar
aquell crull: e ingrat **L**trāt qui yo
pēsaua que seria meu. **E** lo primer
caualler qui yo dins ma pensa tenia
per senyor pensant q fora si de mos
mala e veig tot lo contrari. **A**qñ
hauia asenyorejar la mia persona
e tot limperi **A**quest pensaua yo te
nir per pare e per germa per marit
e senyor e que yo fos seruenta sua.
Mas per quez dolch ni dich aquest
tes coles en absēcia sua que de mos
adolorits clams no te ell gens de sē
timēt. **L**ar molt millor fora hī fos
ell presēt. **A**y trista que lo meu cor
sta adolorit e la amor mia es mes
clada ab cruel ira. **E** totes les qua
tre passions combaten la mia attri
bulada pēsa ço es goig dolor: sperā
ça: e temor. **L**ar negu en aquesta p
lent vida no pot viure les aquestes
y iij

per gran senyor que sia **E** la virtut
es que no deu hom amar sino ho
sol deu. **E** qui pensara james q
la boca de tan virtuos caualler po
guesien e xir semblants paraules **E**
quin dan li he fet yo per ell voler la
mort o mon pare e de la mia mare
e de vna miserable filla que tenen /
Ara voleu queus diga na vtuda ta
prest poria **E** trāt fer tornar lo sol
atras com poria fer que yo fes co
sa que fos desonestā: **E** **E** trant: e
ho es la amor que solia esser entre
tu e mi **E** per quina culpa so stada
yo mercedora de axi elier feta vil
e abominable atu. lo teu amor lau
ger e de fermetat poca per hon es /
fugit demi axi prest. yo misera **E** ar
melina qui solia esser serueta tua te
pch que dones la vida q donist al
mestre o rods e atota la sua religio
e pora esser q tu sies mes cruel ano
saltres q atots aqils. ep yo fer festa
ata virtut conegent lo teu molt me
rexer diguist paraules q no stauēbe
en boca o caualler q no ames doā
ni donzella sino per los bēs **E** q for
ciuolment vols pendre la despulla
dela mia virginitat. **E** quant scam
pament de sach tals paraules por
ten. **P**ero yo stime mes que les gē
ts diguen que so stada benigne e pi
adosa als stranyes q si deyen lo con
trari q so stada cruel e mala als vir
tuosos de honor dignes. **E** ar si lo
meu sperit volgues vsar de crueltat
no seria lo sol exit q la tua cambra
faria plena de sanch de tu e de tots
los teus. **E** no dix mes sino q hohi
tocar amatines e dix vtuda anē al lit
per be q lo men dormir sera molt

poch aqsta nit ab la gran tra q tich
de **E** trant aquell q yo tant solia a
mar **E** espos la viuda suplich vos
senyora per merce q de tot lo que
he dix q la magestat vrā non diga /
anegu per lo gran perill q seguir me
poria. **E** daltre part no volria que
tinguessen en stima o reportadora
o noues no tigan temor dix la **P**ri
cessa. **E** ar yo guardare de dan avol
e ami de carrech: com foren dis la
cambra **S**tefania q les venu vent
dix: bem par se yora q grā plaer ha
neu ps en les rahons dela vtuda:
com tant hi hanen stat bevolria sa
ber en que sta tot lo vostre pēsamēt
E la **P**rincessa se mes en lo lit sens
fer li resposta **E** posa lo cap deuall
la roba e pres se agrament aplorar
com la vtuda sen son anada **S**tefa
nia li demana de que ploraua ni q
na congora tan gran era la sua la
Princessa li dix **S**tefania dexam
star si volse guarda tot aquest mal
no torne sobre tu q mes aparellat
te sta que not penles. **E** stefāla sti
gue molt admirada q podia esser a
go eno li torna mes a replicar e gi
tas prop della axi com acostūaua
de fer **E** n tota aquella nit la **P**rin
cessa james pogue dormir sino plo
rar e lamentar se. **P**er lo mati ella
se lena tota malalta del verlar que
hauia fet. **A**b tot ago ella se sforça
de anar amissa. **E** om **E** trāt sabe
lo seu mal e son informat per **S**te
phania lo plorar e la congora que
en la nit tēguda hauia: sti gue molt
admirat quina podia esser la causa
que tant la hagues agreujada. **E**
acostant se ala **P**rincessa ab hu /

mil gest e ab ven pladosa seu pxi
pi aparaules o semblat stul.

Capitol cxxvii.

Demanda de conox que la
Tirant ala príncessa.

Lo plados parlar por
ta ab si tristoz als hoy
dors: en special en a/
qlls q ab molta amor
amen: E par me atot
mon seny que lo vostre mal: tinc
yo sobre los meus vlls. E si tanta
merce me volia fer la celstut vos
tra en fer me part del mal qui⁹ atri
bula: o almēys dir me la causa qui⁹
fa planyer. La mia anima en aqst
mon sentiria glória: E lo que dich a
la magestat vostra es per quen co
nech en la alteracio dela vostra ca
ra que so cert que es quitia de tota
culpa. Necessaria cosa es si volen q
virqua que muden la vostra cara:
e que no siau desconexent vers mi
Per queus suplich encara q de mi
acabat remey no speren atēyer: Al
menys no pora esser que algunvil
non vinga ala vostra excellent per
sona. E dexāt la maior part o mes
paraules p que veig no tēdrā tēps
de poder les recitar. Solament di
re la strema pena q lo meu cor en si
porta com no puch tot lo temps o
ma penosa vida poder contemplar
la vrā sobre singular bellea: ara no so
poch contēt en haner portogat lo
manamēt q per la magestat del sen
yor: Emperador me era stat fet que
anas al camp. No pogue mes rete
nir Tirant que dels leus vlls no
destillasen viues lagrímes: e cone

que que la príncessa mostrava enu
lar sen. E dix senyora ab sobres grā
treball p no fatigar la altesa vostra
detindre dins mi la strema passio q
la mia atribulada anima sent q del
cargre del tan atribulat cors se vol
partir: si ab pena tal te de viure. E
si la magestat vostra se enula deles
mies atribulades paraules. Alaia
re ab enamorats ierueys mudar la
maluolença que en strema mostrau
contra mi. Mostrant alegrar vos
dela pena que ven passar. E no res
menys: no voler consentir que sol
les mies mans toquen les vostres
vestidures. Aquest es lo premi que
yo spere o ma benuolença: pux ari
es en defensa de virtut me dexare
de viure: ab tot que⁹ vey a possibi
dora de excellent corona o l'imperi
grech p mos mal pmitats trebalis
qui apres ma si restarā p immortal
recordacio de gēts. No pogue mes
parlar Tirant p la molta passio que
sentia: E la príncessa ab ven baxa seu
príncepte atal parlar

Capitol cxxviii.

La resposta que feu la príncessa
a Tirant.

Lo menys carrech
q pore vull satisfer ata
demanda per ço com
es cosa que vergonya
ab si porta. Car la mia
lengua ab gran treball pot formar
tals paraules. Ne la mia cara no
gens bella qui es temerosa: e molt
vergonyosa te dara causa de negar
q hu tan leig e gran defalt de mi la
parte: no vull mes ab tu cōtēdre o

paraules per que conegues quanta es la mia paciència: e humilitat: Car los solícits treballs: e malaltia que la miseria humana ab si porta fa dol re la mia atribulada peïa. E axi passare lo temps de ma penada vida: celant la granea de la mia strema peïa. e no peïes sia tã poch lo treball que comporte en devenir tan grandolor cuberta. Car los plores: e sospits qui als atribulats turmenten: es gran descans poder los manifestar a persona fel: e per ço yo ame de present: lo que tu puétura ames en l'euenedo. E no li pogue mes dir per ço com los metges vingueren acompanyats d'la Empadriu. Tirant pres licencia e ana ien ala posada pensant tostemps en lo q la princesa dit li hania: e son posat en grã pensament. E axi stigues sens meiar que no volgue exir de vna cambra fins que lo conestable ana al palau e parla molt ab Stephania: e ab plaer o maulda els dix lo fort pensament que Tirant tenia del que la princesa dit li hania qui remey porerem dar dix Stefania ala sua grandolor: Car tant coz yo adobe d' dia ho desbarata la viuda de nit. E cõ yo li parle de res de Tirant: lo q d' primer no feya Ans volta nit e dia no parlase daltre: e de ses amors coz se regiria. Ara se es sots matell donestat cuberta: e aquesta q te lo coztemeror: e lenteniment grossier en amar: hi entra molt mal: e ab grandificultat en amor. E la viuda qui sab aquest carrech d' amor per ella conegut li muda tot lo soch: com a maestra en lart. E tots los qui ame son cechs: e nos temen: ni miren en

tals afers Car si la viuda no fos no vna vegada mes cent yol aguera fet entrar dis la sua cabza: volgues o no. Axí com feu aquella nit al castell d' maluel. Pero puix ami no es tolt la libertat: ab baxa veu: yo li parlare de Tirant ab ombra d' piado sa amistat. E finit lur parlamet sen entraren en la cambra hõ era la princesa ab grans rahons ab la viuda reposada: e noli pogue parlar E conegue Stefania no era ora disposta per parlar ab ella Lo emperador q sabe que lo conestable era allí peïa Tirant hi deuia elser tanbe feu los cridar. E com deuen tenir lo cõsell dix Lempador anem ala cambra d' Carmelina: e alli veurem com sta. Car huy tot lo dia nos set be lo conestable se mes primer apres venia Lempador e Tirant apres tots los del consell los qui anar hi volgueren: E trobare que la princesa itaua jugant ab la viuda a nayps a partades en hun canto dela cabza E aqui se aligue Lempador prop della demanât li de son mal: e ella prestament li respos Senyor com yo veig la magestat vostra soptosa samet se parteix lo mal de mi: girât los vlls deuers Tirant: e prenent se asonriure: E leperador pres grã plaer en les rahons de Carmelina E molt maior com la veu en tã bona disposicio: e aqui parlarè de moltes coses: e la princesa de bon grat responia en tot lo que Tirant li deya: Car la viuda reposada li cõsella ses festa a Tirant no tant com so lia de primer: Mas domesticamet arttò als altres: E la viuda volgue q tirât no se tomas en la terra mas

que perdes la sperança ò la pricessa
de no amar la: e que amas a ella. E
per ço deya ab tota maldat: lo que
dit hauria ala pricessa: per ço son el
la causa de tanta dolor. E ò son qua
si nit Lo empador ab tots los ho
mens sen anarè cascu en la posada.
E l'emperador l'endema congoua
tota la gent se degues partir p anar
al camp. E Tirat: e tots los altres
desempachauen lo mes que podiè
E Stephanía parlant aqlla nit ab la
pricessa: mes la en noues ò Tirat
E la pricessa prestamèt li dir: calla
Stephanía: e no vullas mes enuiar
Car los sancts de paradís qui son /
cascuns en gran auctoritat posats:
son poch anciosos del que tu t'as
de nostres miseries. Car ab altres
coses de virtuosas obres nosaltres
hauem a guanyar premi qui no la
teny si no ab merit de propria virtut
Car tots aquells qui fan semblant
d'amo no son de natura bons: qui a
tot lo mon plau: axi als grans com
als pochos: als richs cō als pobres
ni poden esser tots ò vna voluntat
Car huns son amichs de paraules
e seruecen de vent: e de aço aytal fa
semblat fins ala boca. Car si yot re
citana tots los seus singulars actes
ell es caualler no conegut: sino en /
temps de treues: Pero yo callar e
fins atāt que la fortuna aduersa do
ne licencia ami de parlar. Segueix
se ò tu q ab pitabls paraules vols po
sar ma vida en pill: E val mes q a
nem adormir as que la mia atribu
lada persona passe mes dolor. Ste
phanía volgue parlar: y ella non con
sentí: la pricessa sen parti e Stefa
nía resta ab pensamēt ò dona mor

tal: E axi passarē dos o. iij. dies: e la
pricessa mostraua la cara asable a
tots e p lo semblant a Tirat p ço
com sabia que prestament sen teniè
de partir. E dauant L'empador li
dir. Senyor veus aci Tirat lo vo
stre virtuos capita: lo qual pens q
dis breu temps fara del Solda: o
que ha fer del grā caramany: e del
Rey dela Iobirana India: o axi com
feu del Rey ò Egipte. car certamēt
si tot lo mon hauria batalla: aquest
sol leria per guanyar hono: y fama
p durable entre aquells qui vendrà
aptes delli: lo qual de singular pmi
es mercedo. lo grā bataller: Car
ab verader cor: e ses frau negu tof
tēps les batalles ha fetes: E ab grā
humilitat les ha ofertes ala magis
tat vostra. Parla Lo empador: e
dir: Capita virtuos: vous regrade
molt les moltes honors quem ha
ueu fetes. E prech vos q axi cō fins
aci haueu ben obrat mostrant la
molta virtut vostra queu façau axi
de aci auant: o milloz que tal sperā
ça tinc de vos: e nostre seyyor me
faça gracia queus pugui premiar se
gons lo vostre molt merxer: Loz
Tirant veu tantes de rahons sup
flues: e que la pricessa ho hauria pri
ciplat quasi a manera de mig scarn
No li pogue dir altra paraula sino
sera. Tirant per voler anar ala po
sada deualla per vna scala: e son en
vna cambra hon troba lo gran co
nestable: e Stephanía: e plaer dema
nda agrans rahons. E Tirant si
acosta: e dir los vosaltres germāes
mies de que parlan: Seyor respos
Stephanía dela poca amor que la
pricessa en aquest cas de vostra

partida mostra a vostra senyoria: axi cō ella se deuria sforçar ara mes que james en fer vos seita ab amor encara que ella y posas hun troç de sa honoz. Apres senyoz parlauen que sera de mi si vosaltres partiu /. Car la emperadriu me dix ant **S**tephania tu ames yo torni rola e ver gonyosa: e abaxi los me⁹ vils en la mia falda. Aqsts senyals de amor de mi qui atorgana ex pzon en mi qui callana. Car o primer no sabia quina cosa es amar: sino de aquella nit del castell demaluebi. E si vosaltres vos partiu poca benauentura: y miserable penyoza de amor restara en mi sino molta dolor quim fara companyia. Ay trista desauenturada axi sera que: yo sere punida p lo peccat de vosaltres. Senyora dix **T**irāt: e nous he yo ja dit: que lo dia o nostra partida yo suplicare al senyoz Emperador present la senyora Emperadriu: y la pñcessa e totes serā auxiliades: que sien bones en fer aquest matrimoni. E restara aci lo cōestable: e lo sen ofici acompanyarem al vezcomte. E fareu lauozs vostres bodes: y cō ho fare yo dix **S**tephania que vos noy sia e no si faran festes: ni dances ni alegria nenguna sens que vostra senyoria noy sia. E quey fretura festes ales / bodes puix ales spofalles no ni ha que: dix **T**irāt La festa e la alegria deixin la per al lit hon noy haia temozs meclades de recel. E stāt en aquestes paraules deualla **L**emperador ab **L**armesina per la ma e peia **T**irant que en aquella hoza teniē disposicio de dir ho al Emperador e acostas lo virtuos **T**irāt al Em

perador e present la pñcessa dona del genoll en terra: e ab veu humil e de molta gracia acompayada ten principi ala seguent suplicacio:

Capitol.ccxix.

Suplicacio que fa **T**irant al Emperador.

La gloria que oia magistat vostra senyoz se contempla es pveureus cobdicios de obtenir aqlla eterna gloria: e fruycio celestial o paradys La qual sou merexedor poseyr p moltes virtuosos costumes en les quals benauenturadament vos sou enueilit: usant de obres de clemencia. E hanēt vixent p molts anys en la temporal gloria ab grā triumpho donāt lum en lo mon de crestianissim ien yoz: ab les vostres operacions fundades en fe: sperança: e caritat: per que poden eē cert dela lloeuendosa gloria E per ço com la magistat vostra sab: que tota gran senyoria es vida breu: e no resta en aquest mon sino lo be que hō fa. Ab molta submissio vull suplicar ala magistat vostra: e dela senyora Emperadriu: e dela senyora pñcessa qui aci present es: si tal suplicacio en semblant cara pot esser admesa: que sofset matrimoni dela donzella **S**tephania de macedonia: ab lo meu singular germa comte de sentangel: e cōestable maior de vostra altesa: per vostra benignitat aell dat: axi lofici com lo combat. E o semblars matrimoni sien ligams de grādis

suma amor: malozmèt cō ne proce
hexen fills qui per a tostemps restē
vassalls e seruidors dela jupial co
zona. E tots los parèts: e amichs
p amor dells: E p ço com la huma
na vida de aquest mō es molt breu
Es gran consolació als homens. e
natural cosa dexar fills qui puguē
poseyr lurs bens. Com los perills
que los homens passē en aqst mō
sien molta. e malozmèt los qui vñe
la guerra. Car cō los resten fills se
van aconsolats: e los parents: e a
michs se acōsolen ab los fills. E p
ço no pot eē atesa felicitat en algu
na cosa que no sia perdurable ni se
licitat no pot eē trobada sino p bo
nea de vida e calla que no dix mes.
No tarda Lēperador en stil ō sem
blats paraules fer resposta.

Capitol cxx.

Resposta feta per Lēpera
dor a Tirant.

Lig se en hū tractat q
seneca fa dient que ne
guna cosa no es mes
carament compzaba
coz es aquella qui ab
pgaries: e suplicaciōs se demana. E
p ço capta amī no es placent q vol
me façau moltes pgaries del q no
saltres deuē eē pregats. E tot mō
loch: e podr yo done ama filla que
aci present esqū faça ab cōsentimēt
de la mare. E partis d: lls sens dir
los mes. E lexa la pñessa ab ella
Com Stefania ven que Lēpador
se era partit dells axi troncadamēt
presomi que al Lēperador no pla

hla q se fes lo matrimoni. E ses mes
pensar hi lexa la cōpanyia dela pñ
cessa e de Tirant del conestable: e
de plaerdemauida: e sola sen entra
en vna cambra: e aquí comença de
plozar e fer gran dol. Tirant pres
del braç ala pñessa: e acōpanyat
del conestable: e de plaerdemauida
anaren ala cābra ōla Lēperadriu
E Tirant e la pñessa suplicaren
ala Lēperadriu que volgues con
sētre en aquest matrimoni puix Lē
pador ne era cōtēt la qual responēt
dix q ella era molt contenta E psta
ment feren ajustar tota la cort p q
fossen ales sposalles de Stefania.
E tots stauē ajustats en la grā sala
e hun cardenal quey hauien fet ve
nir per sposar los. E trameterē per
la sposada que vingues. E trobarē
la q encara staua plozant que nō sa
be res fins q la vingueren acridar
que Lēperador: e tota la sperauē
E totes les altres dōzelles pēsanē q
staua en la sua cābra per abillar se e
ella se fartaua de plozar. Fetes que
fozen les sposalles ab gran triumfo
ab dāces: e singular collacio: volgue
Lēperador que en lēndema se fe
ssen les bodes per ço que no detin
guessen la partida de Tirant: e axi
son fet. E fozen hī fetes molt grans
festes de juntes: e dances: e momos
e molts altres entremesos qui en
nobljren la festa. E tot hom staua
content sino lo miserable de Tirāt
La primera nit que donaren la no
uia al Conestable. Plaerdemau
da pres cinch gats petits: e posals
en la finestra hō dozmia la nouia e
tota la nit james ferē sino mltar E
plaerōmauda aps q hague posats

los gats anassen ala cābra del Emperador: e dix li senyoz anau cuytat ala cambra dela nouia que lo conestable haura fet mes mal q nos pē sauua que grans crits hi he lēntis / grā dūptem fa que no haia moxta avostre cara neboda o almēys mal nastrada . E vostra magestat qui li es tā afix parēt vaia li aludar. Car li fozen plāsents al Emperador les rahons que li dix plaerdemauida q̄s torna a vestir: e los dos anaren ala porta dela cambra dela nouia. E scoltaren hun poch : coz ven plaerdemauida que no deya res : p̄s se adir. Ha nouia com stauvos ara q̄ no cridau ni diēu res : par me q̄ ja es passada la dolor : y la maior p̄fesa dela batalla : dolor quet viga als talons: no pots hun poch cridar a queil sabozos ay : gran delit es coz se hou dir ales donzelles : senyal es coz tu calles : que ja tas enuiat lo pi nyol mal p̄osit te faga si no ti tor / nes. Et aci lempador quet esta scoltant si cridaras. Car te dubte q̄ not facen mal. E lempador li dix que callas: e que no digues q̄ ell fos alli. A bona fe no fare dix plaerde mauida ans vull que sapien q̄ vos son aci. Lauors la nouia se p̄s acridar dient que li feya mal: e q̄ stigues segur. Dix plaerdemauida senyoz tot lo que diu la nouia es māleuat car les paraules que diu no hixē de lanima: ans me par que sien fictes: e per ço amī nom plaen. Lo emperador nos podia detenir de riure o les rahōs sabozosē q̄ hobia dir aplace rōmauida dix lauors la nouia cō los sentia aci riure qui ha posats alli a quelle malle de gats yot prech q̄ls

vulles posar en altre loch q̄ nō lexē dormir. Ik espos plaerdemauida: e dix per ma seno fare si deu me aiut E no sabe tu be q̄ yo se traure de gata moxta gatōs v⁹. De aquella massa sentida dix Lēpador: e com cau en grat al meu sperit les coles quē di⁹: yot jur per lo subiran altis me que si yo no tingues muller: nō pendria altra sino atn. La emperadriu ana ala cambra dōl Empador e troba la porta tancada q̄ noy ha uia negu sino hun patge que li dix cō Lēmpador era ala porta dōla cambra dela nouia E ana deuers a quella part e trobal ab. iij. dōzelles que stauen ab ell. Com plaerdemauida veu la Empadriu venir. Ans que negu parlas dix moriu vos p̄st senyora veiau quem ha dit lo lēyoz Emperador que si no tingues muller que nō pēdria altra sino ami: e p la offensa que vos me feu mortu vos p̄st y molt p̄st. Ay si. la de mal pare dix la Empadriu: e tals paraules me di⁹: e sō se girada deuers Lēpador y vos en beneyt p aq̄ voleu altra muller p dar li splaiçads: e no stocads guardau q̄ james morido na ni dōzella de joch de splaiçads E axi burlant ab molta alegria sen tornaren ala sua cambra. E la Empadriu ab les donzelles sen anaren en les cambres. Lendema p lo mati tot hōu se alegra: e ferē molta o honor al cōestable e ala nonēçana Doxtarē los en la maior sgleia hō hōyrē la missa ab molt grā honor cō hagnerē dit lo euāgelī lo sermo nador puia en la trona: seu hū solē ne sermo p̄ycat de viciis e o virtuts e aps en la fi del sermo p manamēt

del Emperador: feu la següent oracio per posar en sperança atots los qui de bon cor lo seruien.

Capitol cxxi.

La oracio que feu lo fratre apò del sermo.

La mia lengua jndoe ta no seria suficient en recitar los acres virtuosos e d' memozia singular que aquest serenissim prosper: e poderos senyor: lo seyor Emperador ha fets en fauor: e heretar: e sublimar en grās dignitats: a los criats seruidors: e vassalls e fara molt mes tant coz la vida lo volta acompanyar. E dexat me recitar les seues grandissimes perfeccions: les quals augmenten la veritat dela sua gran altesa. Car delit es de recitar la granea de lalt coratge dels generosos princeps: com augmenten la gloria: e estat d' los vassalls criats: e seruidors. Així cō ha fet de aquest famos e virtuos caualler stranger natural del realme de: França hauet be seruit la patria grega. lo alt Emperador ab la sua placent ma plena de misericordia: e liberalitat ha donat al valeros Diaphobus Comte de sentangel: e conestable major del impi grech vna parēta sua molt acostada: nomenada Stefania filla de aquell illustre legitim e natural d' aquell temeros seyor seyozejat la corona del grech imperi: la qual per tot lo mon es temuda: lo qual germa seu son intitulat duch de macedonia. E aqst ducat ab la filla Stefania neboda sua dona al dit conestable ja d'p nome

nat ab tots los bēs joyes robes q' dit duch dexat li haura. E lo serenissim Emperador d' los bēs propis graciosamēt dona ala dita Stefania cēt milia ducats q' n' puga restar e fer atotes les propies voluntats. Cal senyor coz aquest fa bō seruir qui sab gualardonar amar e hōrar atots los seruidors. Aquest senyor te honoz abraçada: e no la deixa partir de si. Loz honoz procehesca de gran magnificencia de animo y es ornada de totes virtuts. Car de magnificencia y liberalitat q' excellet totes les altres obres virtuosas qui son dignes de honoz. E per ço diu Seneca que aquell q' es de gran animo totes les seues obres sō d' virtut. E los princeps qui son magnanims: e liberals: e pertany que sien sauis: e animosos e amadors d' honoz Tres coses son que p' lur excel·lencia excellen totes les altres en aqsta vida. La primera es mēyspreu d' la honoz eternal: o tēporal: o de fortuna. La segona es desig dela bena venturāça eternal. La terça es illuminacio del enteniment e d' la voluntat. E vull vos dir vosaltres cauallers p' q' sou infortunats en armes: e aço p' cinch peccats. Lo p'ncipal de tots si batalla: o guerra ab falsa causa: o sens justícia sera feta. Lo segō si en propia se amort altri: o d' cebut en cosa criminal. Lo terç es si carnalment ha coneguda monja o dōa dada al seruey d' d' u. Lo quart es si maliciosamēt p' segueix los ecclesiastichs: als p' n' lurs bēs. Lo quit es si comet notable inreuerēcia en deu y en los se' sactes: e vull vos auisar q' nes sō les bōes costūes q' d' uē auer los

fills dels cavallers. La primera es
 hoyr milia tots dies: e dir alguna
 breu oracio. La segona es saber be
 legir. e escriure: e encara saber gra
 matica: e altra sciencia: per que sien
 mes sauis. La tercera es que no sie
 juradors. La quarta que no tingue
 superbia ans sien molt humils: e a
 fables ales gets. La cinquena que
 tinguen vergonya de fer robidats.
 La sisena hauer temor de deu: e eir
 obediencia a sancta mare egleia. La
 setena es en fer reuerencia e saludar
 volenters. La huytena es star entre
 cavallers: e bona gent. La nouena
 es que no sien malia parlers: ni atre
 uits en mal parlar. La debena es /
 que no sien juradors ni escarnidors.
 La onzena es no sien mentidors: ni
 mal dients. La dotzena es que sapi
 en ben servir: e ben cavalcar e ben a
 cullents. La tretzena es que sien be
 nodits de menjar: e de beure. La
 quatorzena es que sien leals: y ho
 nests: La quinzena es que no sie ju
 gadors. La. xvj. es que sie nets. La
 xvij. es que sien casadors: e munte
 ros. La. xvij. es que sapien jugar o
 sgrima de lanca o acha: e exercitar
 lo cors en armes. Ara vull dir hui
 poch oles donzelles per que no sie
 agrentades: e darem fi al sermo per
 que sien informades de les propie
 tats: e nodiments que deu haner.
 Lo primer es que sapien legir. La
 segona que sien deuotes e q dignen
 oracio. La tercera que dejunen los
 dejunis manats. La quarta es que
 tinguen gran honestat: e vergonya.
 La. v. es que parlen molt poch: e
 ab gran afolech. La. vj. que tot lo
 seu comport sia fundat en honestat

La. vij. que sien molt humils. La
 viij. honestes en menjar: y en beure.
 La nouena que tinguen gra temor
 y obediencia. La. x. es q no snguen
 ocioses. la honzena es que no sien
 escarnidors. la dotzena: es que sien
 simples: e humils. la tretzena q sien
 abtes en bones costumes fer: enll
 e no snguen ocioses. E ago es tot lo
 q elles deurién tenir e es tot lo con
 trari. E dire la molta virtut de les
 la primera que son molt voluntari
 es. la segona que son molt parleres
 e andaregues. la tercera que no son
 fermes en amor ni en seny. E tu o
 uidi que lo maior be de aquest mō
 es amor e la sacra scriptura ho con
 ferma. Car per amor jhu crist pres
 mort e passio. E volgue perdonar
 al ladre en la creu com li demana a
 moze perdo. Car lo fruyt d amor
 es amar deu: e lo proisme e de aci se
 aconsegueix vida perdurable: E lo
 fruyt damor de bens temporals so
 plaers. E lo fruyt damor de marit:
 e muller son fills e filles. Aquestes
 son les virtuts q procehen damor
 franca q tot cavaller deu haner
 Ardiment: cortesia: humilitat: gen
 til eloquencia. Alegria Retenimēt
 modestia: procia: paciencia: conep
 ca: discrecio: e bon saber: e bon cor
 atge animos. les següents coses du
 jurar lo cavaller. la primera que ell
 viril ment fara lo que son senyor li
 manara. la segona que james olem
 parara cavalleria. la tercera que no
 haura temor dela mort per defen
 dre dones: e donzelles: la re publi
 ca: e la sacra mare egleia. E la vir
 tut quel cavaller deu haner sien. la
 primera que sia verbadet. la segona

na que sia leal la terça que sia sforcat
la quarta que sia liberal la cinquena
que ame justícia. Car diu sent johā
b lome just justifica lomaluat car /
aql qlo just cōdēna adēu es abomi
nable deça pergracia eolla p gloria

Capitol.cxxii.

Com lo Emperador dona lo titol
de Duch d macedonia al conesta
ble

Cumplit lo sermo e la
missa lo Emperador
feu porrar los cent mil
lia ducats e totes ses
robes e joyes e tot /
quant sō pare li hauiā dextat. Aps
de aço feren vestir al conestable la
sobre vesta de les sues armes: dexta
ren lo axi hun poch. Apres despu
llaren li aquella e vestiren li la del
Ducat de Macedonia. E desplega
ren les bāderes dī dī ducat e al cap
li posaren vna corona tota dargēt
molt rica per ço com en aquell tēps
acostumauen de coronar atots aql
ls qnt teniē titol. Als comtes coro
nauen ab corona de cyro als mar
quesos de acer. Als duchs d argēt
Als lleys dor Als Emperadors
corona ab set corones dor : e per ço
aquest dia febus conestable aquell
dia se corona ab corona de argent
e feyen la tan rica com fer la volien
de moltes pedres precioses E per se
blant coronaren a Stephanīa e fe
tes totes les coses del dītes squerē
dela sglefia e caualcaren ab les ban
deres steses p tota la Cītat lo em
pador ab totes les dames e ab tots
los grās senyors Duchs comtes

e Marquesos ab tota laltra canalle
ria e infinida altra gēt de cauall vol
tejaren tota la ciutat Apres ique
ren fora la ciutat en vna bella prad
cia hon hauiā vna molt lucida fōt
qui era nomenada la font santa E
tots aquells q prenen titol es coro
nauen venien en aquella fōt abene
hir les banderes. E alli donauen li
titol de duch o de comte o de Mar
ques o de lley o de Emperador
Seney des les banderes batejaren
lo Duch e la Duquessa del lreal
me de macedonia ab aygua almei
cada sobre lo cap E si aquell dia lo
Duch vol fer o crear haraut o rey
darmes ho pot ben fer ab laygua q
resta E per força li te aposar lo noz
del ducat e donali de grās stenes
e no pot esser fet haraut : o rey dar
mes que no sia fill de gentil hom p
ço com mes se los es donada q a
tots los altres homens. Car tots
hā star al que ells dirā Apres que
hagueren fet hū lley darmes tor
na lo Duch ala font sāta e lo Em
perador pres de aquella aygua de
la font e tornal ebatejar altra vega
da donāt li titol de duch d macedo
nia Apres acolp totes les trompe
tes sōarē cridāt los harauts e reys
darmes Aquest es lo illustre pricep
Duch demacedonia del grā linat
ge de roca saladā: En aço vinguerē
ccc.cauallers desperōs daurats tots
armats en blanch e tots feren grā
reuerencia al Emperador e molta
honor al duch de Macedonia E
de aquí auāt no son nomenat cone
stable. Ans donaren lofici de cone
stable a hun cauallervalentissim qui
era nomenat micer Aldeodoro aqsts

ccc. cauallers se feren dos parts e
 cascu pres la pus bella donzella o q̄
 era mls a son grat prenit les deles
 regnes d'aquanea enq̄ caualcaua
 E tots per orde los majors en stat
 y en linatge prenen primers apres
 los q̄ pendre volie hague ni molts
 que no volgueren pendre e poiaren
 le p̄ les arboreds cascu ab la dama
 E com sencontrauen la hu deya al
 altre que dexas la dama que porta
 ua o hauia de rompre. ij. lances ab
 elle aquell qui pus prest les hauia
 rompudes prenia la dama del al
 tre: Estāt los cauallers en quelles
 festes lo Emperador hi ana ab la
 Emperadriu. Mas la Princesa /
 noy ana ni la Duquesa de Mace
 donia ne lo duch E Tirāt noy po
 gue anar p̄ la promeia q̄ feta hauia
 de no junyer li Rey o hll daql noy
 era. Mas lo vezcomte son dels pri
 mers E axi ana lo Emperador ala
 Ciutat de pera hon era la festa apa
 rellada: era ja passat mig jorn q̄ en
 cara los cauallers no eren tots tōr
 nats e lo Emperador se fō poiat alt
 en vna torre per mirar e com los /
 cauallers venien rompien les lāces
 da iāt la magestat elo empador seu
 sonaz hū gra com q̄ de mes devna
 legua podia esser hoyt e tots los ca
 uallers hoyt lo corn tiraren la via
 de pera. E foren exits altres ccc ca
 uallers tots de vna color vestits: e
 prengueren lo pas no dexāt los pa
 siar e aqui son fet hun fet darmes
 molt singular en lo qual lo Empe
 rador y pres molt grā plaer e totes
 les dones edōzelles qui preses erē
 sen fugiren dins la Ciutat e lexarē
 sos cauallers en mig del camp. Lo

combat dels cauallers dura bē dos
 hores que lo Empador no volgue
 quels departissen E com haguerē
 rompudes totes les lances Apres
 combateren ab les spāes lo Empe
 rador mana sonar les trompetes e
 tots se departiren los huns a vna
 part los altres al altra. Com foren
 departits los cauallers cascu cerca
 ua la dama e no les trobaren e ana
 uen diēt q̄ los altres cauallers les
 hauien preses. E cascu feya la lamē
 tacio dauāt la Empadriu e la Pri
 cesia per les dames que hanie per
 dudes elles respogueren no sabent
 hi res que creyen que los altres ca
 uallers les tenien amagades aquel
 la ab gran furia ab les spāes alces
 anaren deners los altres cauallers
 e tornaren se altra volta a comba
 tre. Com hague durat per bō spay
 veren les dames en los murs dī pa
 lau sonavna trōpe ta e tots se auni
 rē e dōarē de peu en terra e ab grā
 sforç combateren lo palau y elles dī
 fclant lo. Mas los dī fora y entrarē
 per força darmes. Com foren dis
 lo gran pati se feren. ij. parts e prē
 guerē hun Rey darmes e tramete
 ren lo als Cauallers qui verre /
 tament eren exits los plagues de /
 anarsen que ells erē allí per cobrar
 cascu la dama e les que guanyades
 hanien. E lle los feren resposta que
 per cosa en lo mon ells no sen irien
 com ells volien part la quels perta
 nyia puix hanien posades les lurs
 persones en tan gran perill d'mort
 Sobre aço ells feren armes a pen
 dins lo palau e son vna molt bel
 tosa cosa de veure. Car los huns
 cabien deça los altres della los al

tres ab aches se donauen de mara
 uellofos colps: e aquell que perdia
 lacha no podia mes tornar acōba
 tre: ni aquell qui en terra tocava de
 cors o de ma: Per tal forma se cō
 bateren que vingue lo combat a. x.
 p. x. E lauors ho feya molt bell veu
 re: Ala fi lo Emperador feu los de
 partir. E apres que tots foren des
 armats foren en la gran sala: e aquí
 dinarense. Apres lo dinar dançarē
 Com sō miya hora ans del sol post
 prèguere se aballar: e feren vna bel
 la dança larga: e prègueren la Pri
 cessa: e totes les dames .e axi ballāt
 anaren fins ala Ciutat de contesti /
 noble. Apres lo sopar Tirāt pres
 atots los de la parentela los quals
 eren. xxxv. cauallers: e gēils homes
 qui eren venguts ab Tirant: e ab
 lo vezcomte de branches. E perço
 se nomenauen ells de roca salada p
 ço com en aquell temps que cōquil
 taren la penya bretania: erē dos ger
 mans. e lo hu era capita: e parer ol
 Rey de englaterra: lo qual era no
 menat vterpandrago qui son pare
 del Rey artus. E aquest capita ab
 lo germa seu en temps prengueren
 hun fort castell lo qual staua sobre
 vna gran roqua qui era tota de bo
 na sal: e lo castell fō edificat sobre a
 questa roqua. E perço com son lo
 primer castell que ells per força d'ar
 mes prengueren ab gran treball: e
 per dōment de molta lanch deixarē
 lo nom propi dells: e prenguerē lo
 nom dela cōquesta: e lo germa ma
 jor son intitulat duch de bretanya
 Lo Rey de França trames li abir p
 sos embaçadors que li dariavna fil
 la sua per muller. E ab voluntat del

dit vterpandrago trames son ger
 ma en França per que la sposas. E /
 com ell la veu de tan admirable bel
 lea dix al Rey que ell no tenia pro
 cura de son germa per sposar la: per
 quant lo duch nola tendria p mul
 ler sua que altri la hagues spo sada
 E feu lletres fictes de crehença que
 dona al Rey de França: e ell y dōa fe
 e Lura lay ab los. cc. milia scuts
 Ab condició que dins tres anys se
 hagues intitular Rey de bretanya
 E lo germa tot ho atorga lo que
 lo Rey volia. E porta la se molt bē
 a companyada segons asilla de tal
 Rey se pertanyia. E portala dreta
 ment al castell de roca salada dexa
 tota la gent en la vila. e pres la don
 zella: e posala dins lo castell. E psta
 ment la sposa: e la pres per muller.
 Com lo Duch d' bretanya germa
 seu sabe tal noua ps ho molta pa
 ciencia per lo gran be que li volia.
 Los cauallers qui ab la donzella e
 ren venguts: tornaren sen en França
 e dīgueren ho al Rey. Lo qual ho
 pres en grā greuge. E prestament
 ajusta totes los osts: e ab gran mul
 titut de gēt darmes ana p posar siti
 sobre lo castell de roca salada: Lo
 Duch de bretanya qui sabe que lo
 Rey de França venia per desirohr
 a son germa: trames lo asuplicar q
 nou ses E d'altra part lo duch tra
 mes alō germa molta gent: e mol
 tes virtualles el forn de totes les co
 ses necessaries en defensio d' hū cas
 tell. E lo Rey ringue siti al castell
 hun any e dos mesos: e per molta
 combats quey donassen james lo
 pogueren pèdre: ni negū dan fer. E
 lo duch era ab lo Rey: e tostēps lo

suplicaua que volgues perdonar als
germa. Com lo Rey veu que nol
podia hauer: tractaren matrimo
ni de altra filla ab lo Duch. E per
que son germa no hagues mal cõ
sen lo Duch en fer tal matrimoni
com feu que ps filla bastarda: e sea
dot negu. E tots los qui eren allí ab
Lirant eren de aquella propia linea
qui eren de linatge molt antich: e y
havia haguts tostemps ó molt vir
tuosos cauallers: e singulars dones
de gran honestat. Lirant en aquell
cars ab tots los del linatge de roca
salada anaren abesar lo peu de la ma
al Emperador sent li infinides gra
cies de la molta merce que la havia
feta en donar la bella neboda p mul
ler adiafebus. E aps que tots li ha
gueren fetes les gracies. Lo Empe
rador ab cara molt asable feu pri
cipi ahun tal parlar.

Capitol.ccxiii.

Resposta que feu lo Emperador
a Lirant en presència de sos parèts

La gloria ó aqst mō
no sta en parenceries
sino en ben obrar. E
per la molta virtut q
en vos Lirant tinch
coneguda vos ame ó infinida amor
essent me odios lo nom d'altri qui
parenta mia haja daner: sino del li
natge de roca salada. E aço per lo
premi vostre. Car la granea del de
lit que prenh com me recor de les
vostres singulars actes me fa obli
dar tot altre liatge. e p q vos havia

yo pregat per que fossen mes afix a
la corona del Imperi grech q vol
gueseu pèdre Stefania neboda mia
per muller ab lo ducat de Macedo
nia e ab moltes altres coles q y ois
haguera dades. Mas diu lo vul
gar parlar: que no deu hom tant a
mar a altri que faga hom mal als. E
com no havia prou diafebus es de
uia tenir be per content de esser cõ
te de lent angel. e constable major
No vos no volgues en aquell cars
que y ois daua lo dit combat as
lo donas avrè parer. E ara vos do
naua lo ducat e tanpoch lo hancu
volgut ab parera mia bona e molt
honestat no se queus sperau. Si de
siau queus doe lo meu Imperi nã
fagan comte que y ois me mesler. E
certament yo crech que vos me fa
rieu pobre ans que y ois pogues
fer rich rãt vos veig lo cor magna
nim. E per ço qualienulla caualler
qes en terres strayes ab abtesia du
heretar als matex. aps treballe en
heretar los altres. Car diferencia
du esser feta entre vicis e virtuts po
sant les virtuts dauant. Car los vi
cis moltes vegades sō dissimulats
qui aparexen virtuts. Car no ha al
mon tan forts spies com aquelles
qui se amaguen lots semblança de le
altat. No tarda Lirant en replicar
al parlar del Emperador en stil de
semblats paraules.

Capitol.ccxiiii.

Replica q fa Lirant al Emperador

Do pot negu en lo mō
major riqueza posseir
que ell es content. E
com lo voler meu no
sia en delijaz bès de for
tuna ni grans terres seyrejar: sino
sol que pogues servir la excelencia
dela magestat vostra. Ental forma
que per miha demos treballs yo po
gues reparar: e aumetar la corona
del Imperi grech. E restituir la
en la iua primeta seynoria. Car enca
ra q̄ lo meu animo sia magnanim
en donar: no es cobejos en ajustar
tresor: ni gran senyoria. Car sol oia
honor me contente en reste premi
at e altra cosa no vull. E la major
gloria: que yo puch atenyar es en /
poder heretar amos parèts: e am
chs. Car per heretar mia no vull
pus sino lo cauall: e les armes: per q̄
la alteia vostra no tinga tāt treball
en fer me rich ni vull res dela alte
ia vostra qui avos puga servir: car
puix a deu serueich en augment dela
santa se catholica ell me dara la sua
acostumada gracia que fins aci ja
mes me ha fallit. E yo seyor ala al
tissima magestat vr̄a. bese les mās
e fas infinides gracies del benefici q̄
la alteia vostra ha fet adiafebus retri
buynt ho ami hauer ho rebut en a
q̄ll grau matex com si propiamet
la excelencia vostra me hagues fet
senyor dela pagania. Car yo stime
mes adiafebus: e atots los altres
parents sien heretats de bens e de
honor que no yo. Plaguerè al an
tich Emperador les virtuosas pa
raules de Tiran: e stima molt la
sua gran noblea. E gras lo Empe
rador dñers la filla e dix li yo no he

James conegut caualler tant de pre
claravirtut com la persona de Ti
rant e tinch molt gran admiracio
dela molta bondat que poseheix.
Mas si deu me dona vida yol puja
re al Rey coronat: passa dñs que fore
les festes e diafebus duch d mace /
dñs posaua dins lo palau dñl Em
ador E lendema lo duch conuida
atots los de la parentela ço es als
de roca salada. E dināt se los cōui
dats. lo Emperador le son primer
dināt dix ala filla que anas ala cam
bra dela duquesa per fer li honor
puix eren allí tots los strangers dñl
parentat de bretania. Car lo duch
seiforça en fer los grās festes hi ho
nors. E semblants festes no valen
res li donzelles noy ha: la Princes
sa responet dix. Seyor yo so psta
de obeyr lo manament dela mage
tat vostra. E acompanyada d mol
tes dones e dñzelles feu la via dela
cambra dela duquesa. La viuda
repolada ab gran malicia se acost
a ella e dix li les seguets paraules.
O senyora per que vol vostra alte
ia anar lla hon son aquesta strange
rs voleu los torbar de lur menjar
e solax en que stan. E com veurā la
excelecia vostra no sera negu dauāt
vostra presencia gose mējar. E vos
e vostre pare pensau fer los plaer: e
honor e fareu los gran dan. Car
tots ells stimarien mes vna vista d
vna ala de perdiu que quantes dñ
zelles sō en lo mō. e vr̄a alteia nos
deu axi abandonar de anar en tot
loch com siau filla de Emperador
tenu vos en gran stima si voleu q̄
per les gentes siau stimada. E gran
admiracio tich del mal senyal que
3.116

veig en vostra excellencia que vol
 tieu continuament star prop de a
 quel celerat ó Tirat e be podu spe
 rar altra hora. E si no fias en los /
 merits de molta amor. Los quals
 yo mes que altra personavos ame
 Mas lo poch cautelos de vostre /
 pare fallit de discreccio: no spera ho
 ra disposta en dir vos que aneu en
 la cambra hon los homens sō: no
 hobeire lo manament del senyor
 Emperador mon pare dix la Prin
 cessa. Car yo pens que de negu yo
 no dech eiser represa en complir lo
 manament de mon pare yo veig
 ara que ladueria fortuna mes con
 traria qui vol que los meus trista
 pensaments porte en aumēt de pe
 na de mos cruels óligs. Los quals
 ab alpres paraules treballau q noy
 vija. E puix rich compayona rich
 seiyora encara que nou valla. E tor
 nassen ala sua cambra que no ana
 ala cambra óla duqueia. com tots
 foren dinats Placrdemauida vol
 gueveure q seya Tirat. e p parlar
 ab la duqueia. E vai a Tirat alie
 yt en vna finestra que stana en grā
 pensament acostas a ell per aconio
 larlo: e dix li les següents paraules.
 Captra senyor la mia anima passa
 grā passio com vos veig star trist
 y en fort pensament veja la merce
 vostra yo en que^o pore ajudar: car
 si deu me done parays yo nono fal
 lire: posat cars que la mort ne sabes
 pēdre. E Tirat loy regradia molt
 La Duqueia se acostas a elle: e de
 mana a Placrdemauida la Prin
 cessa per que no era venguda. e pla
 erdemauida respos quela viuda
 ne era stada causa q la hanta molt

represa: e no volgue dir lo que la vi
 da hanta dit de Tirant per q nos
 inflammas en ira. No tarda la Du
 queia en fer principi a tal parlar.

Capitol. cc. xlv.

Lo consell que la Duqueia de ma
 cedonia: e Placrdemauida donē
 a Tirant.

Dix he atesa libertat
 q puch fer de mi lo q
 vull: com aquella tin
 gues en subjugacio
 daltre es stada causa
 ó tāt tardar en veure la fi de les pa
 raules de la Princessa: e la victima
 voluntat sua. Pero arauis promet
 per nostra dona que de aci a dema
 en aquesta hora vous ne sabre dir
 tota la veritat. O delauenturada de
 mi e com me dau penes de dolor
 dix Placrdemauida. Puixvos son
 farta poch curau dels dejuns q vo
 len tant sperar. Car yo se be que no
 fara res per vos q cō vos li parlareu
 ella mostrara teir les orelles plenes
 ó coto tant com la viuda sera prop
 della. Car no gos dir lo mal que ó
 vos seiyora diu. O com me tēdrā
 per benauenturat dix Tirant si ho
 me soa. Car tot lo mal q deu se yo
 be que tornaria sobre ell: volen fer
 be dix Placrdemauida dexem lo
 mal algun depart: e fagam los fets
 que los remeyas apres ells se venen
 yo be se que no farem res siyna po
 ca de forga no si meida. E dire lo q
 amī par. La seiyora ma dit que li fa
 ga adobar lo bany pa de ma passat
 E com totō sopara yo^o pore posar

dñs en lo retret lla hō ella fata lo
 bany que per negu no sereu vist. E
 com ella exira del bany e sera ador
 mada en lo seu lit vos poreu posar
 al seu costat. E ars nonell eveturos
 poria esser dit aquest. E axi coz sou
 valentissim e virtuos en lo camp
 es mester queu siau en lo lit. E aqñ
 camí es lo mes prest per atenyer la
 cosa dñada. E si vosaltres ni sabeu
 negun altre millor digau ho txaqua
 auant e no reste com a cosa morta:
 Dix la duquesa derau me primer
 parlar ab ella. e segons ella cantara
 axi li respondre. E ar lo que tu dius
 ha esser lo darrer remey en daz cō
 plimēt ala nostra empresa. Darla
 Tirant e dix: james cosa q̄ adque
 rir se hagues per mija de fortuna /
 nom plague. E ar no volria fer cosa
 que fos en desgrat de ma senyora:
 quem val amí complir mon desig
 en sa altesa que sia contra sa volun
 tat. Ans deliberaria acruel mort
 morir que yo penlas en neguna co
 sa enujar ala magestat ni contra
 son voler se fes: per la se que deig a
 deu nom pren bon senyal de vos
 dix Blaerdemauida. E ar si en vos
 es lo desig que mostrau de be amaz
 no fugirieu al pas stret que per mi
 vos es ofert. E bes mostra claza /
 ment lasperiēcia de mon treball: la
 qual dñosa o servir vos e procurar
 tot lo be que amí es possible: y enca
 ra mes del possible. E veig que en
 ramau e voleu passar per carrer q̄
 no ha cap. Lercau daci auant qui
 done remey a vostra ficcio que no
 men vull mes curar. Donzella dix
 Trāt vous clam mere que nous
 vullau en sellont e penssem hi en

tre tots: e fagas lo millor. E ar si vos
 en aquest cars me falliu nom cal si
 no quem vaja adelesperar cō a ho
 me foll e fora de si. E ar la seŷora du
 quessa no pora esser tan souint ab e
 lla com yo volria: natura angelica
 nous podia dar millor consell dix
 Blaerdemauida q̄ vous daua: car
 lom ara en Ley de Gracia e no
 de justicia. E pus propi e sens com
 paracio dir que lo vostre auamo no
 ha pogut veure lo placent delit axi
 com yol vos tenia aparellat: amāt
 ma honor: e persequint com acava
 lleressa lo que hauia principiāt que
 per vna via o per altra hagueseu a
 lētir la sua dolçor. E ar manifesta co
 sa es q̄ si les dolces coses james se
 gustauen no vendria hom a sentir
 la lur dolçor. Aqñ deliberaren q̄
 la duquesa anas ala cambra de la
 Princesa per veure si poria hauer
 loch que pogues parlar ab ella. E
 com hi foren trobaren la que staua
 en lo retret ques ligaua. E la duq̄
 sa pēsa en vna nouella femenil ma
 licia: posas en vna cambra per hō
 la Princesa exint del retret tenia o
 passar eposas als peus del lit recol
 zada ab lo cap ben baix. com la pri
 cessa ho sabe que allí era trames li
 a dir que entras en lo retret. e la du
 quessa de noua noy volgue anar: e
 Blaerdemauida qui tot ho hauia
 ginyat que axis fes: dix li derau la
 e star que no poria venir que molt
 sta dolēta: Mas nom se que sa que
 molt sta trista. Com la Princesa
 se son ligada txaque en la cambra: e
 ven la duquesa en tā trist gest star
 acostas a ella e seu pricipi a tal plac

.3.iiiij:

Capitol. cc xxvi.

Com la Princesa demana ala duquesa de son mal.

Qua mia cara germana que es lo q' fa dolre yot claz merce que mo digues p'stament car gra dolor ne tich del teu mal. E si en res ti pore aja dar ho fare de molta bona voluntat. Respos la Duquesa la mia seyora la mia pensa sta alterada en strech com tich perduda la gran speranca quen vos tenia p' la molta amor que haura mes en la altra vostra: enujada ja de tat parlar desig esser sola en vna motanya: o spessa silua pux ab tante pensaments desig esser sens companyia. E axi he presa posada en aquest lit trista e adolorida. E dire ala celitut vostra lo que ami fa dolre que p' aquest cans pes perdre la vida pux no tich poder de tornar atras de tal promesa coz yo per manament de vostra altela siu a Tirant en lo castell de maluehi. E apres que aci fom tornades me fes dir e prometre lo que ara seria ben scusat si fos per dir per que de dol la virtut me defall com no puch mantenir ma lealtat: per que senyora suplich ala excelencia vostra que yo no reste perjura: ni siau causa de mon dan que haure de esser mal ab lo duch e ab Tirant. Car del meu mal noy guanyareu res puix yous cofes mon peccat. E aco o

hia la duquesa los sens hulla delilant vives lagrimes mostrat molta passio e dolor. Mognere apietat ala Princesa les doloroses lagrimes dela duquesa oblidunt li gran part dela ira que tenia contra Tirant. E ab humil ven e ab cara asable li presenta semblants paraules. Duquesa tu deus pensar que yo no stich menys penada del que tu mostres pero colina germana: e seyora mia no vullas pus donar passio ala tua persona: Car tu sabs be que yo te amada e te ame sobre totes les psones del mon e fare daci auat si aden plasent sera. E lo que tu vols que faga de parlar ab Tirant you fare per amor tua si be yo tich molt poca rabo de fer res per ell. Car si tu sabies com lo tractada dell que ha dit de mi tot lo que li ha plagut tu ne staries admirada pero teps hla de comportar y altre teps o riure e o plorar. yo comportare per la gra necessitat que tots lo haue mester. Sino altrament yot jur per aqst dia beneyt que es huy que si aco no fos: james lo volria veure dauant mi: qui poguera pensar que tata del conexca pogues habitat en lo cori de hun cavaller tan virtuos. E per la molta amor q' en ell haura mes me fora plasent que yo sola fos sta da remuneracio de tante serueys e tan asenyalats com ell nos ha fetsa jastia la nostra querella sia ta justa q' no consent sino tapar se los hulla perco que hom nos veja: Respos la duquesa proferint les següents paraules. La mia Senyora molt tich admirada q' la celitut va haja

de creure q̄ hū tan limitat caualler
e de tanta virtut com es Tirāt ha
gues adir cosa neguna qui agreuial
la magestat vostra. Car si les orel
les sues hoyen dir res qui fos en o
fesa vostra: se mataria ab tot lo mō
Car no pense la alteſa vostra que
Tirant ſia tal coz lous han pintat
que alguna dſauenturada persona
vos haura fet creure alguna faula
oripeçada. Volent dar carrech al
millor caualler qui huy en lo mon
se trobe. Plaerdemauida pres les
noues: e dix. Senyora passe dſa pē
sa vostra tal vici d portar mala vo
luntat a Tirant. Car si per virtut
anegu algun mundanal merit es
merexedor a Tirant deu eſſer attri
buit: quala es la celarada persona
qui ab natural raho faça creure ala
magestat vostra: que lo darrer ca
ualler qui de honoz sent: e que ab
maior gloria donestat: e devirtut a
ell se dga acomparar. No es negu
si mētir no vol puga dir ſino ab grā
malbat: que Tirāt dignes ſino vir
tuts de vostra excellencia. Deixau
lo dir de males gents: e amau aquí
denuu amar. Car molta gloria ſera
per a vos posseyr hun caualler art
domestich: virtuos. Les cambres
voſtres: e lo lit puga ell ſenyorejar
e la alteſa vostra la ſua persona La
qual per or ni per argent no poria
eſſer comprada. Amau ſenyora al
qui us ama: e deixau lo mal dir dela
viuda endiablada: q̄ ella es la qui
fa tot aqueſt mal: e yo confie en dū
que tornara tot ſobre ella. No tich
altre deſig en queſt mon: si no que
la ves açotar per vila tota nua ab
leus de vaqua: que li donassen per

los costats per los vlls e per la cara
Lalla dix la princeſſa: tu penſes que
la viuda reposada me diga res de
totes aqueſtes coses: e nou fa ſino
yo qui veig tot lo dan qui ſeguir ſen
pot. Ab tot aço yo ſo contenta de
fer tot lo que voſaltres me conſella
reu: Si amon conſell vos tenu dix
plaerdemauida nons conſellare co
la que no ſia profit: e honoz vostra.
E axis partirē. La duqueſſa ſen toz
na ala ſua cambra: e troba allí Ti
rant: e recita li tot lo que ſet hauia.
E Tirant molt content: e alegre
ixque en la gran ſala hon era Lem
perador: e la princeſſa: e la Empera
driu ab totes les dames: e allí dāça
ren fins per bon ſpay E la princeſſa
nos dexaua de ſer gran feſta a Ti
rant: ſinides que ſoren les dances: e
la princeſſa quis ſon retreta p anar
aſopar La viuda reposada ſe acosta
a ella: e ſens que per negu no podia
eſſer hoyda li presenta ſemblats pa
ranles.

Capitol cxxvii.

Repreſſio que fa la reposada
viuda ala princeſſa.

Parlar que la excel
lencia vostra fa aumē
ta ma dolor: com yo
ſia ſobre tota altra do
na dolorosa: cremada
de amor de honestat ſens ella ſo re
ſtada vehent vrā alteſa ab los vlls
vberts volem entrar dis lo pou de
ppetua infamia E per cauſa de tal
incōueniēt vixch dſeſpada: e dolch
me de aq̄lla coſa q̄ amor cōſet mala
ynt lo egipciach dia del vrē triſt na

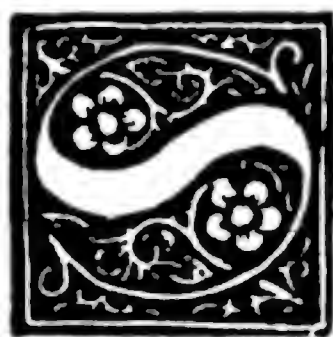
pmet car moltes gèts ocupats de
 girar los vlls enuers vrâ magestat
 Aps tornât los enuers mi ab fort
 resistècia diêt tres vegades: o viuda
 o viuda repolada coz pots consen
 tir que home stranger sen porte la
 despulla dela virginitat de Larme
 fina. Pensau qui hou dir semblats
 paraules si tindh occasio de dolrem
 e de abandonar la vida. Car se que
 neguna de nosaltres no fara ofensa
 ala magestat vostra. E moztint yo
 seria milloz per ami: e seria liberada
 d'aquesta pena per reuiture en repo
 sada mozt: per ço que les mies ozel
 les no hagen de hoit: que yoy sia
 itada consenta. E per ço los meus
 vlls de viues lagrimes desullen. E
 com senyora no deueu vos pensar
 que la cosa nos deu fer que bisbes e
 arquebisbes nou haten de saber. E
 per dit de vostra magestat en prele
 cia de moltes gèts hauen dit: e no
 ne sou sabuda celar: en dir que no
 volieu pendre marit stranger ço es
 Rey: o fill de aquell: per no saber
 les lurs costumes si seria ardit: o co
 nart: E que vos no hauen mester
 bens d'fortuna. Car nostre senyoz
 e vostre pare vos ne hauen prou
 donats: e no volieu esser subiecta a
 negun altre Rey: o Emperadoz d'l
 mon. E que si marit hauen de pen
 dre no seria sino sol Tirant aquell
 volien: e altre no. Tot ço que dich
 senyora no es si no per reduir vos
 a memoria com saus ho hata dit
 altra vegada. E si solament per la
 fantasiaus passa de voler lo per ma
 rit: si la altesa vostra fa res qui deso
 nest sia ab ell: com sereu la muller
 no dubtara de dir vos com sera fel

lo anân per amala bona que lo que
 fes ab mi tan be ho aguereu fet ab
 altre: qui sera aquell qui lo seu coz
 puga assegurar que tostemps no sia
 recelos. E sab deu si ne haura gran
 rahò de no fiar james d'vos. Mas
 de tenir vos tots los dies d'vostre
 vida tancada sens deixar vos par
 lar ab negu. Aço mereixera la vos
 tra persona la qual vsant de virtut
 sereu dita noble: e virtuosa: sent lo
 contrari sereu tenguda pervil e per
 d'onesta. Ans sia la mia mozt que
 tals coses vegem los meus vlls: m
 les mies ozelles tals noues hogen
 E no volgue mes dir: sperant ho
 yr que respondria la princessa. Ho
 fô poca la passio que en aquell cara
 l'anim de la princessa senti com no
 tenia temps per satisfer a les verino
 ses paraules dela maliciosa viuda:
 per tant com L'emperadoz stava
 ja en taula que stava sperant ala pri
 ncessa: e dues voltes la havia trame
 sa acridar. Dix la princessa na viu
 da aquest fora lo meu sopar delitof
 si yo pogues ara satisfer atot lo que
 me hauen dit ixque del retret: e la
 Duquesa que era allí per saber /
 la noua si Tirant iria aquella nit.
 E com la veu tan alterada tota ro
 ia de malenconia q' tenia no tingue
 atreument de dir li res: Pero coz
 plaer demanda la veu de tal so star
 E la viuda que li venia detras: dix
 li. O senyora tostemps hevist que
 com lo Vel sta roig senyal es d' tem
 pesta. Calla folla dix la Princessa
 tostemps dius follies. Pensau ella
 quina venia quel Emperadoz ho
 conegue. E demana li com venia
 axi si negu la havia en res em /

jada La princesa respon no senyoz
Mas delquem parti d'la magestat
vostre lo stada girada en lo .u. : per
dolo: quem haui veniguda al cor
Pero per gracia de nostre senyoz
he trobat gran remey en la dolo: .
Mara L'emperador als merces /
enteguessen en lo seu mar. E els oz
denaren que lo sopar seu fos de hui
faysa per ço com es carn cordial p
al cor. La duquesa segues al seu co
stat: no per voler menjar mas p po
de: parlar ab ella: que Tirant la pe
rana ala sua cambra quant tornaria
ab la bona noua E com foren ala fi
del sopar la duquesa se acostà ala o
zella: e ab veu baixà li seu principi a
paraules de semblant stil.

Capitol cxxviii.

Rahonament que fa la duquesa
de Macedonia ala princesa.

S nobleza de linatge e
nom d' generosa ino
uen a vostra alteia la
se per vos amí prome
sa ixqua auant: e viga
en efecte Car cosa manifesta porta
testimoni de veritat. E cosa amaga
da axi com la viuda fa: mostra mal
vestat e fellonia. E s'ovassall no pot
tolre ni defraudar res a son senyoz
E per çou dich coz la viuda es ma
vassalla: e deuria guardar de enu
tar me. Car yo desige la sua mort p
ço com los se' actes dignes de grā
punició son ne merexedors. duquesa
la mia dix la princesa yous ame en
strem grau: e fare per vos tant com
rahonablement per vna germana

se pot ne deu fer: y encara molt mel
auant. E deixau star la viuda que
encara que sia vassalla vostra inoy
re culpa en res Eus demane en gra
cia que no cureu della. Car yo no
poria tant fer per vos coz meriau
E altra cosa nom posa en mal pen
sament sino lo meu cor qui te moltes
dubtes: per ço com es coz mortal
per que tinch dubte que la mia de
iauentura nom done passions de
donzella mortal. Per queus prech
que nom vullau tolre lo que dar
nom porieu. Car vos li podeu dar
robes joyes per vostra gentilea: e
diners per a despesa. E per ço ger
mana mia vos qui sou tota plena
de paciencia: no cureu de mon par
lar: e deixau star aqueres cortelles
per al dijous dela cena. Dix la du
quesa senyora responeu me en lo
fer de Tirant queus he dit: volen
que vinga aquesta nit: y sera aquel
la que ell spera ab tan gran desig.
Nom diguessen d' no: per tan cara
com tenu la vida: yo sere be contē
ta dix la princesa que vinga en la
nit: car acil sperare: e dançarem. E
si res me voltra dir y ol scoltare de
bona voluntat. Ay na beneyta dix
la Duquesa: y com sou tota plena
de lealtat: en hun coz huma no
es posat tan gran saber com es lo
de vostra alteia. Bram voleu mu
dar lo joch: guardau senyora qm
moltes ne erra: y neidene vna no
pot dir totes sien errades yo noua
dich sino si voleu que vinga a ven
re aquell virtuos de Tirant. Lo
qual sens ell be ni honoz nous pot
venir. Axí com seu aquella placent
nit del castell de maluech. Aclam

ara sim entendre. Tot lo meu pe
 sament son com me parlas de. I
 rant dix la princesa no fos altra co
 sa: sino voler me dir tot son mal: lo
 qual yo tinch tots dies dauant los
 meus vls adormits de dolor: e de
 pensament. De es trista aquella dō
 zella qui ab plores en va fatiga la /
 sua persona. E poden be dir a I
 rant que vol suplich com acaualler
 digne de se e devirtut se vulla dirar
 de temptar la mia anima. La qual
 de huns dies ença ploza gotes de
 lanch. Mas que apres dela sua ven
 guda: yo fere aquella que cōsentire
 amatoz part que ell no pensa. E se
 nyoz dix la duquesa negu no deu
 plorar sino los peccats: e deu pdr
 treballar: e oblidar aquells. E si ell /
 fos mort en vista d vostres vls p
 prest ho haguereu oblidat. E si la
 celsitut vostra ab I rant vol con
 tendre: tornau dauail los seus bra
 cos ab aquella mateixa temoz que
 itauen aquella nit d maluehi ab les
 prometenses: e jures que la magis
 tat vostra li feu. E de allí pozeu dir
 e rahonar tots los vrs singulars
 actes que fets haueu. al home que
 es mort no li cal fer lōga speranza
 dix la duquesa E de tota virtut e de
 gran gentilea semblāt donzella cō
 vos hornada de corona imperial
 no es en tota la crestiādat ni mēys
 en la pagania. E puix no fall bellea
 nous deu fallir virtut d promesa se
 Eoleu queus diga germana: e sen
 yora mia dix la princesa la fama: e
 la honoz vull guardar tant com la
 vida me acompanyara. E tostēps
 en aquest pposit me trobareu. Car
 la donzella honestat deu amar so

bre totes coses: e axi fare yo si sera
 placent adeu. La duquesa sen parri
 ab molt gran enug. e coz veu I
 rant recita li tot lo mal prepolit d la
 senyora. I rant multiplica en la
 dolor en maior grau que no solia.
 E com L'emperador hague sopat
 sabent que I rant era en la cambra
 del duch trames per ell. E dix ala
 princesa trameteu p los ministres
 per ço que los cauallers se alegren
 puix la partida es tan presta. No
 dix la pcesia senyoz mes tinch ga
 na de jaure que d dançar. e presta
 ment pres comiat de son pare: e re
 tragues dins la sua cambra per ço
 que no hagues apartar ab I rant
 La viuda reposada qui semblants
 paraules li hoi dir: son molt contē
 ta del que fet haueu. Plaerdemau
 da ana ala cambra dela duquesa e
 dix a I rant. Capita senyoz en aque
 sta senyora no tingau speranza ne
 guna tant com la viuda li stig de
 prop: jas sō ara retretes dins la sua
 cambra asoles parlant de vostres
 afers. E james haureu res en ella si
 no feu lo que yous dich: dema fa
 lo bany: e yous y dare tal endrega
 que al vespre vos posare en lo seu lit
 e trobareu la tota nua maiorment
 ara que yo dorm ab ella en lo seu lit
 feu lo que yo dich que yo se que ja
 mes dira res. Car en aquell loch q
 dormia la duquesa en absēcia sua
 yo succeheich E en aqll cars dexau
 fer ami: dōzella dix I rant infinits
 gracies sens les primeres fas ala
 vostra molta gētilea d quem dieu
 E vull q sapiau tant demi q p cosa
 en lo mō yo no posaria força en do
 na ni donzella si sabia q degues eē

en ira e auorricio de t otes ècara qn
sabes perore la corona del Imperi
grech ni Roma ni la mūdana mo
narchia. Qui pot pensar yo fes tal
força contra voluntat de tal donze
lla La qual ame mes que ala mia
propia anima. E coz yo la ves plo
zar n̄ congozar en semblant cars
volria dar lanima al enemich:ans
que li fes vna centilla de enug ni dā
Com so en les forts batalles: e tich
algun mortal enemich en terra per
tolre li la vida em demana merce li
perdone e ago fas p sola pietat que
men ve: e se que es enemich infel q̄
no te poder d̄ pdonar ami: e deixar
le. Quant mes ama senyoza fare yo
lultim dā qut a elles mes plau guar
dar. D̄ ich vos que per res nou faria
de enuiar la magestat. E posat cars
ho volgues fer lanimo no mo con
fetrria. Des stime star e passar tota
ma vida doloretant ab la noble spā
ga que tich en fer li honors: e servir
armat: o desarmat apeu e acauall d̄
nit: e de dia stant en continues su
plications agenollat dauant laltesa
sua que vulla hauer merce de mi.
Car no vull que per vanagloria: e
per mon delit yo sia cridat traydor
Car natura y honoz me fan hauer
pietat. E com sta poch en segur qut
altri desereta atort. E tota hora q̄
los seruidors cometē algū leig carf
contra lurs senyors caben en gran
infamia intollerable: son dignes /
de gran punicio. E p ço yo vull pas
sar aquesta pēa: e treball en suplicar
la. Com yo crega certament q̄ ella
es stada creada en paradís segons
mostra que la sua agraciada psona
par mes angelica que humana: e /

feu si en sō parlar. Plaerdemauida
mostrant esser mal contenta d̄ Ti
rant seu principi abū tal parlar.

Capitol cxxix.

Com plaerdemauida dona
sforç al animo de Tirant.

Grant Tirant james
en batalla sereu ardit
ni temut si en amar /
dona: o donzella vna
poqueta de força noy
mesclau maiorment com nou volē
fer. Quix tenu sperança bona: e gē
tile: amau donzella valent: anau a
la sua cambra: e gitau vos en lo lit
com ella hi sia nua: o encamisa: e fe
riu valentment que entre amichs
noy cal toualla. E si axi nou feu no
vull esser d̄ vostra batlia. Car yo se
que mo ts cauallers per tenir les
mans prestes: e valents hā hagut
de ses enamorades hono: gloria e
fama. O deu quina cosa es tenir la
donzella tendra en sos brasos tota
nua de edat de. xliii. anys. O deu q̄
na gloria es star en lo seu lit: e besar
la souint. O deu quina cosa es coz
es de sanch lreal. O deu quina co
sa es tenir pare l'ingador. O deu
quina cosa es tēir la enamorada ri
ca: e liberal quitta de tota infamia
E lo que yo mes desige es q̄ fessen
lo q̄ yo vull. E p ço cō era passada
gra part d̄ la nit e volten tancar lo pa
lau a Tirāt li son forçat de partir sē
e cō hague p̄a comiat d̄ la duquesa
q̄ ja sē anaua. plaerdemauida li dir.
capita sēyoz no trobaria yo q̄ tāt fel
p mi anau adormir e no⁹ gireu del

altre costat. **T**irant se pres arture
e dix li vos sou de natura angelica
que tostemps donau bõa consella
qui dona cõsell dix plaerdemauida
forçat es quey pose del seu. **D**igan
donzella dix **T**irāt e no sabeu vos
que moltes voltes se deu: que qui
mal consell creu no pot esser que al
guna volta no lin vinga dan: e õ so
noz e ays partirē. En la nit **T**irāt
pena en tot lo que la dõzella li ha
uia dit. **L**endema per lo mati **L**o
empador trames per lo capita e ell
anay de continent: e trobal ques /
vestia e la princesta era venguda p
servir lo: y staua en gonella de bro
cat e no portaua drap en los pits: e
los cabells hun poch desligats qui
plegauē quasi prop de terra. **L**om
Tirant son prop del **L**emperador
son admirat de veure tanta singula
ritat en hũ cora huma com en aqll
cars en ella se mostraua. **L**emperador
li dix nostre capita p deu vos pch
fau en totes maneres q sia presta
la vostra partida ab tota la get. **T**i
rant staua alienat q no pogue par
lar p la vista de tan singular dama
E hauēt stat p bon spay recordas
e dix pensant en los turchs coz he
vista vrā magestat no he compo
lo que dit me haueu per que supliq
ala altesa vostra voler me dir que
vol que faça. **L**emperador admirat
dela sua vista coz lay veu ari altera
da: e lo poch entēdre qui hanja fet
cregue que fos ari. **L**ar per spay de
mijora stigue sens recozt. **E** torna li
adir **L**emperador la primera rabo
Ik espos **T**irāt senyor la magestat
vostre deu saber com la crida va p
la ciutat notificāt atots la partida

certa per abillia e huy es diuedres
axi seyo: la partida nostra es molt
presta e quasi tot hom es ja en pñt.
Tirant se posa detras **L**emperador
per ço que nol ves e les mās dauāt
la cara en vista dela princesta ella ab
les altres donzelles alçaren moltes
grans rialles. **E** plaerdemauida da
uant **L**emperador dix semblants
paraules com encara tenia les mās
dauāt la cara. **Q**ui vol hauer seyo
ria complida es de necessitat haia
poder de pendre e de dexar ço que
ama: o son valiall car sens poder se
nyoria poch val. **E** pres p lo braç
al **L**emperador: e feu lo girar enuers
ella e dix li. **S**i tu res has fet digne
de premi a **T**irant se guarda q oel
confi e vence al gran solda en bella
batalla campal e li feu perdre la sua
ficta e temerosa follia: que tenien õ
senyoreiar tot limperi grech. **E** nca
ra que ab belles paraules ell penla
vengre lantich **L**emperador que aci
tenim present: **E** desemparrant los
Ik es turchs: e lo **S**olda recorre
gueren a son segur ço es ala grā for
talea dela **L**iurat de bellpug no ab
sua passios car la temor en lurs pe
portaua. **A**quest ha guanyat pre
mi ab merit õ propia virtut **E** li yo
ringues ceptre **I**k eal: o del **I**mperi
grech yo fos senyora: de les mies
entramenes **L**armelina fos exida
be se yo aqui la donara per muller
Mas la follia de totes nosaltres /
Donzelles no desijam altra cosa
sino honor: stat: e dignitat. **E** per
causa de aço ne van tantes per mal
cap: quem valria ami que fos aui
cada al linatge õ **D**anid e per falta
õ bon canaller perdre lo q tndh. **E**

tu senyor hages desig de armar la
nima puix tens stalui lo cors de les
passades batalles. E no tignes spã
ga ò dar ata filla altre marit dir ho
be no fare: forçat es qu diga al vir
tuos de Tirant. Hages aquesta
consolació en taviada e no spes que
apzel los te^r benaventurats dies se
hata de fer. Car les coses q natura
cõsent: e p deu son ordenades: sies
cõsent en aquelles: e hauras gloria
en aquest mon: e parays en laltre:
E yo novull mes recitar ò mos ac
tes p que no ptany adõzella dir: lo
q ella desija eïer. Mas naturalmẽt
als homes ho atorga. No vull òs
menuir lo pmi de mos treballs mĩ
ra poderos senyor: e dels lleys lo
mes crestianissim: novulles tu fer a
xi com feu aquell lley de proença
que tenia vna molt bellissima filla
q son demanada p muller p lo grã
lley despanya: E tãt mostra lo dit
lley amar la: q no la volgue james
casar en la vida: seguis que p discurs
de tẽps ella senuellĩ en casa del lley
sõ pare. E cõ son vella morĩ lo rey
e no troba q la volgues p muller le
naren li la terra: y aella feren morir
fora del regne: e morĩ en lhospital da
uinyo. E la jgnocẽt dõzella cõsentĩ
ala pietat del pare. Dĩras lauozs ò
uers la princesa e dix li tu qui est de
alta sanch exida pn marit tost e bẽ
tost. E si tõ pare no ten dona: si no
yo ten dare: enot dare sino a Tirãt
Car grã cosa es marit: e canaller q
pot hauer en la vida. Aquest ò pro
esa passa atots los altres. Car mol
tes voltes ses seguit que per hun sol
canaller son stats fets molts actes
singulars e portades ahi moltes cõ

questes qui de principi anauen ato
tal destrucció. Sino veja la magel
tat vostra lo desorde del vostre im
peri ni lo punt en que stava às que
Tirant vingues en aquesta terra:
Callau donzella per merce dix Ti
rant: e no vullau dir tantes demesi
ades paraules ò mĩ. Anau ales ba
talles dix plaerdemanda: e dexau
me amĩ star en les cambres ò salut
lleys lley lley per los ossos
de mon pare Emperador albert tu
seras la mes singular donzella del /
mõ: E coz mes va mes de bet vull
E ara de present te fas donació de
cinquanta milia ducats destrenes
damũt lo meu tresor ella dona òls
genols en terra e besa li la ma la pri
cessa stava molt torbada del q ha
uia dit. E Tirant stava mig enpe
guit lley lley quant se son aca
bat de vestir sen ana amilla Apres
Tirãt torna acompanyar ala Em
padriu e ala filla exint de missa Ti
rant hague aujñentea de parlar ab
la princesa: e dix li paraules de sem
blant stil.

Capitol cccxx.

Les rahons que passaren entre
Tirant: e la princesa: e plaerde
mauida.

Al promet en dentel
met. La promesa dix
la picesa nos feu ab
acte de notari: E pla
erdemanda qui prop
della era e hoy la resposta bla prin
cessa prestament li dix No senyor
que promesa de compliment de a /
mor: Ni en exercir aquell hoy /

cal testimoni ni menys acte o no
tari. Ay tristes de nosaltres si calcu
na vegada se havia de fer ab scrip
tura noy bastaria tot lo paper del
mon. Sabeu com se fa ales scures
q testimoni noy haia. Car james
se pot errar la posada. O sta folla
dix la princessa: e tostemps me par
laras ala ma tant Tirant no li dix
tant no la suplica james volgue fer
res per ell: Com foren dins la cam
bra Lempador crida a Carmelina
e dix li digau ma filla les paraules
que plaerdemanda ha dites o qui
les ha. Seguramet senyor yo nou
se dix la princessa: ni james de tal co
sa li parli. Mas es folla: e atreuida
en parlar e diu tot lo que li ve ala
boca. No es folla dix Lempador
ans es la mes sentida donzella que
en la mia cort sia: y es donzella de
molt de be: e dona tostemps de bons
consells. E no veus tu com vens al
conseli com yo la fas parlar co par
la ab gra discrecio: tu voldries al nos
tre capita p marit: e la princessa toz
na roia: e vergonyosa: e no pogue
res dir: E apres hu poch spay reco
brat animo dix senyor. Apres quel
vostre capita haura coplida la con
questa dels moros en aqll cars yo
fare tot lo que la magestat vostra
me manara. Tirant sen passa ala
cambra ola duquessa: e trames per
plaerdemanda e com li son present
dix li: Q gentil dama yo no se quin
remey pendre puga en mos fets.
Car la mia anima se rahona ab lo
cor: e axi be desige la mort com la
vida: si vos remey no donau ama
dolor yol vos dare en aquesta nit
dix plaerdemanda si vos me volen

creure: Digau donzella dix Tirat
si deu vos augmente la honoz les pa
raules que digues en presencia del
Emperador dela senyora princessa
e de mi: quisus prega que les digues
seu en gran pensament polat me ha
ueu queu o sige molt saber. Aquel
propi pensament que vos tenu dix
plaerdemanda te ma senyora hoc
encara Lempador co ell mo ha
demanat. E yo li he fetes altres p
forts rahons coz vos sou digne de
hauer la princessa per muller: e aq
la poden dar milloz que a vos. Ell
en les coses del mon noy ha princi
pi tan poch noy pot hauer fi. Eres
que yo diga tot mo pren en be Lo
que es causa de aco yo ho dire en
secret. Ell se fa enamorat omi: e vol
ria alçar la camisa si yo loy cõsetia e
ha jurat sobre los sacts euangelis q
si la Lempadriu se moria decõtinat
me pedria p muller. E ha dit p sey
al de se bese nos: e aquell besat seria
poca cosa mas sera mes q no res: e
yo li respongui. Ara q sou vell sou
luxuriós: e co ereu jone ereu virtuós
e no ha moltes hores passads que
ha dat aqst rastre o grosses ples e a
ra sta ab la filla demanant li li o sija
p marit. E saben p q loy digui p go
que si vos entrauen denit en la lina
cambra e fos mala sort se erras en
volguesle dar carrech negu q tiga
paues ab que cobrir me pugadient
senyor jau havia dit a vostra mage
stat la princessa me mana q yol fes
entrar: E p aquesta forma tot ho
haura de callar: dix Tirat sapia yo
la forma coz se ha de fer q molt ho
o sige saber. No tarda plaerõmau
da a fer principi atal parlar.

Capítol.cxxxi.

Com **P**laer de mauida posa a
Lirant en lo lit dela **P**rincessa.

La sperança que tich
di vostre propi òlit
me ooliga en servir
vos: encara que co
negua que passe los limits la gra
nea de ma culpa: empero augmen
ta en mi lo hus de raïo conaxent
sou mereixedor de tal premie: e per
que conegau ma benivolença quāt
es lo delig que tinch ò servir e hon
rar la senyoria vostra: en la hora
que lo **E**mperador volta sopar vo
ltra merce trobar se deïxe leixant a
part los forts penliaments: car yo
promet de poliaruos en lo retret ò
ma senyora: hi en la reposada nit p
uenē los solagoſ ales persones en
amorades ab doble poder comba
tēt ala sollicitut tenebrosa hon aug
mentara vostre delit. **E**stant en a
questes rahons lo **E**mpador qui
sabe que **L**irant era ala cambra
òla **D**uquessa trames per ell e toz
barenlo deses rahons. **C**om **L**i
rant fō ab lo **E**mperador en lo cō
sell parlaren molt dela guerra: e de
les coses necessaries en aquella: e ja
en aquella hora tots anauen vest
its del ques ptāy ja ha guerra. **L**ō
son nit scura **L**irant vigue ala cā
bra dela **D**uquessa. **E** coz lo **E**m
pador sopaua ab les dames **P**la
er ò ma vida entra per la cambra
molt alegra: e pres a **L**irāt per la
mae portassen: lo qual anaua vest
it ab gipo de ceti car mess ab manto
abrigat e ab vna spasa en la ma: e

Plaer ò mauida lo pola dins lo re
tret: e haulay vna grā caixa ab vn
forat quey hauien set pque pogues
alendar. **L**o bany que alli tenien a
parellat staua dauat la caixa. **A**ps
q aguerē sopat les dames dāçarē
ab los galants cauallers: e com ve
ren que **L**irant noy era leixarense
de dāçar. **E** lo **E**mperador se re
trague en la sua cambra. **E** les don
zeïles len anarē e deïxaren ala **P**ri
nessa dins en lo seu retret en aquell
hon **L**irat stauā: sola ab aquelles
qui la teniē de servir. **P**laer de ma
uida en scula de traure vn drap de
li pri per al bany obri la caixa e dei
xala vn poch vberta: e pola roba
desus perque ninguna deles altres
nou veïssen. la **P**rincessa se comēça
a òspullar: e **P**laer ò mauida li pa
ra lo liti que venia endret que **L**i
rant la podia molt ben veure: e cō
ella fō tota nua **P**laer de mauida
pres vna cādela encesa per fer pla
er a **L**irant mirauall tota la sua p
sona e tot quant hauia filat: e debi
ali ala se sonyora si **L**irant fos aci
sius tocava ab les sues mans axicō
yo sag: yo pens que ell ho stimaria
mes que lil fahie senyor del realme
de França. **N**o cregues tu axo dir
la **P**rincessa: q mes stimaria ell es
ser **R**ey q no tocarne axicō tu sag.
O **L**irāt seyor e hon sou vos ara
com no sou aci prop perque pogue
sseu veure e tocar la cosa que mes
amau en aquest mon ni en laltre.
Mira senyor **L**irant vet aci los ca
bells dela seyoza **P**rincessa yols be
se en nom de tu: qui est dels caual
lers del mon lo milloz: vet aci los
hulls e la boca yo la beſe p tu: vet
.A.1.

ací les seues castallines mamelles
que tinc calçuna en la ma befe
les per tu: mira com son poquetes
dures: blàques e lises: mira **T**iràt
vet ací lo seu ventre les cuxes e lo
secret. **E** trista de mi que si home
fos ací volia finir los me^s darrers
dies: o **T**irant hon est tu ara: per
que no vens amí puix tan piadosa
ment te crides les mans de **T**iràt
son dignes de tocar ací hon yo to
que e altri no: car aquest es bocí
que no es negu que no se volgues
ofegar. **T**irant tot aço miraua e p
niau lo major delit del mon: per la
bona gracia ab que **P**laerdemauida
ho rahonaua: e venienli ó gráf
temptacions de voler exir dela cai
xa. **L**om agueren stat axí vn poch
burlant la **P**ricessa entra en lo báy
e dix a **P**laerdemauida ques des
pullas e que entras dis lo bany ab
ella. **N**on fare sino ab vna cōdicio
Quina sera dix la **P**ricessa. **R**es
pos **P**laerdemauida: que cōpoz
teu que **T**iràt stigua vna hora en
lo vostre lit: e que vos hi siau. **L**al
la que est folla dix la **P**ricessa. **S**e
yoza feu me tanta de merce quem
digau si **T**irant vna nit venia ací
que neguna ó nosaltres nou sabes
el trobassen al vostre costat que di
riau. **Q**ue li tenia de dir dix la **P**ri
cessa: pregar lohía que sen anas: e
si anar no se volia ans deliberaria
de callar que esser difamada. **A**la
mia se senyoza dix **P**laerdemau
da axí faria yo. **E**stant en aquest
es rahós entra la víuda reposada
E la **P**ricessa la pregua ques báy
as ab ella. **L**a víuda se despulla to
ta nua: e resta ab calces vermelles

e al cap vn capell ó lli: en cara que
ella tenia molt bella psona e bè dis
posta: empo les calces vermelles
e lo capell al cap la desfauria tant
que paria que fos vn diable: e certa
mèt qualsevulla dōa o dōzella qui
en tal so la mireu vos parra molt
lga per gentil que sia. **L**o bany aca
bat portaren ala **P**ricessa la col
lacio que fō de vn parell de perdi⁹
ab maluezia ó candia: e apres vna
dotzena de hous ab sucre e ab cāy
ella: apres se posa en lo lit per dor
mir. **L**a víuda anassē en la sua cam
bra ab les altres dōzelles: sino du
es qui dormien dis lo retret. **L**om
totes foren adormides **P**laerde
mauida leuas del lit hi en camisa
trague a **T**irant dela caixa: e secre
tamēt lo feu despullar que neguna
nou sentis. **E** a **T**irant tot lo cor
les mans e los peus li tremolauen
Quina cosa es aquesta dix **P**laer
demauida: no es home en lo mon
que sia antmos en armes que no
sia temeros entre dones: en les ba
talles no tenu temoz de tots los
homens del mon: e ací tremolan
per la vista de vna sola donzella:
no temau cosa neguna que yo sere
toſtamps ab vos eno men partire
Per la se que dech a nostre senyor
deu yo seria mes prest content de
entrar en lga: en camp clos: a tota
vltanga ab .x. cauallers: que no co
metre semblant acte: e toſtamps el
la posant li sfoz e animantlo: ell
sfozga la calitat. **L**a donzella lo ps
p la ma. hi ell tot tremolāt la seguí
e dix donzella la mia temoz es de
vergōya p lo strē be que vull ama
senyoza: mes si maría tornarmen

que anar mes auant: com pès que la maiestat sua no te sentiment ne gu de aço: e no es menys com veu ra aq gran nouitat tota nos altere en si: e yo desige ans la mort que la vida que fer offesa ala maiestat: ad querir la volria ab amor mes que no ab dolor: e com veig que ab tã gran desorde que la granea de ma benuolença que ab illicites pratt ques la haja d conquistar: lo meu voler ab lo vostre no es conforme per deu: e per merce vos prech vit tuosa dõzella a vos placia quès ne to: nem: car yo dellibere ans d per dre la cosa que he mes amada e lo que tant he desijat que si sabia cosa que en res la agreujas: encara me par molt gran carrech que ans de hauer errat sia aci vengut: que per tal defalt deuria yo eèr fet homey er dela mia persona: e no pèieu dõ zella que yo per sola temor ho dei re: mas per la strema amor que ala alteza portre: e com ella sera feta q yo tã prop li sia stat e q per amor lo stat d no enuiarla: en major cõp te mo pèdra d infinita amor. Pla erdemauida pres molta ira enles paraules de Tirant: e essent molt mal contenta dell seu principi a pa raules de semblant stil.

Capitol. cxxxii.

Represento que fa Blaerdema vida a Tirant.

os sou major en cap dela vici: e primer en orde deles culpes mortals: e som ara

en temps de dir moltes rahons e li vos aço no feu ser eu occasio de ferme viure en dolorosa vida e a breujarme los dies: e per testimo ni de vostres fices e dissimulades paraules yo parlare claramente se rà manifests los vostres mals qui demanen pladors enginy: perço q los quim hoiran niu sabran lien moguts a misericordia enuers mi auisarvos que essent fallida en mi la sperança: que ab rahõs forts siº recorda me pgas al que fugiu ara: tals paraules sebras preset la Du quesia que de dõzella que es la fari eu tomar dona: e sabeu be que yo noy doni tarda mas fuy presta se gons experientia mostra queus he portat en aquesta delitosa cambra mes plalèt que perillosa: e veig ara quel vostre rebuat cor que per les mies mans vos tinch que haueu de passar: per auer ares ço que dvn caualler vengut se ateny: e sobre a quest cars veure vull la fi: e ja fatta de esperar vostra demanda: e par me que mes vos han aliat paraules que sets e mes cercar que tro bar: e perço com ami es deguda co sa de fer: vos faç cert que per lo rãc sperar ab la offerta dessus dita puix vos contenten vanes paraules e dubtan la si agràs crits cridare mo strant al Emperador hi als altres com per força sou aci entrat. O ca ualler de poch animo temença de donzella vos spanta de acostar vos a ella. O mal auenturat cap tã ab tan poch sfozç stau quem go seu dir semblants paraules: seu lo sfozç com lo Emperador vendra .A.ii.

quia talho empalsáda li díreu: e yo⁹ fare conetxer: e deue lo mō conetxer a que haueu parlat mal: hi en vos se ajustara en aquest cara amor e temor: E recozt vos que en aqst cara perdeu vostra honoz: e fama: sen lo queus dích: e yo dar vos hevida segura: heus fare portar la corona d'ol imperi grech: car ja es venguda la hora que nous puch altra cosa dir sino que aneu prestamēt a fer aqlls honozosos passos de star prop d'la Princesa que sera en altre compte pres. E feu d'el auant vostre camí. Trant vehent lo parlar vbert de Placrdemanda ab ven baixa sen principi a vn tal parlar.

Replíca que fa Trant a placrdemanda.

Capitol. cxxxiii.

Cemoz d'estar ab tal vergonya me tol de guanyar parabls en aquest mon: e repos en laltre. Empero díre lo quem par que en temps de aduersitat los parents: e amichs toz / nen enemichs. E lo meu ignocent desig no es pus sino ab amor fer ser neys en aquella de qui so: e sere tant com la vida me acompāyara: e ab aquest article de se vull viure: e morir: e si la tua voluntat ab lo meu desig eren concordés molt ne seria la mia anima acōsolada: totes les coses quis representen ala mia vista no es pus sino temor de vergonya

e es nít scura: car no puch veure lo que d'sige: per se haure a creure que la magestat sia en aquest cara yom despulle la temor: e vergōya: e abzi guem de amor: e pietat. per quens prech que anem sens pus tardar: e veja yo aquest cora gloriucat pui lum noy ha ab los hulla dela pensa lo veure. Plux ab tanta ginya vos he portat díx placrdemanda en defensa de ma honoz: e delit: e profit vostre rescau per aquell qui sou: e soltal dela ma. Com Trant se veu que Placrdemanda lo ha uia deixat: e no sabia hō era perque lum en tots la cambza no hania: e axi lo seu star per spay de mia hora en camisa: e descalç: e tan baix cō podia la cridaua: e ella lo setia molt bre: e responda noli volia. Com placrdemanda veu que prou lo hania fet refredar: pres lin gran pietet a / costas a ell: e díx li. Xxi castiga hō los qui son poch enamozats: com poded: vos pensar que dona ni dō zella li puga desplaure: vullas sia d'gran o de poca condició: que no sia tostemp desijosa que sia amada: e aquell qui mes vies honestes co es secretes de nít: o de dia: per finestra: porta: o terrat hi poza entrar: aqll elles lo tenē per milloz. força quem desplauria ami que Ypolit ses semblant: que de vna amor que ara li porte lauozs lin portaria quaranta E si star no volia segura: nom des / plauria quem pzenques per los cabells: e per força: o per grat roce / gant me per la cambza me fes cal / lar: e fer rot lo q ell volgues: e molt

lon estimaria mes q̄ yo conegues
que es home: e que no fes aricoz
vos dieu que no la volrien per
res descomplaure: e en altres co
ses la: deuen vos honzar amar e
seruir: mas q̄ si au ab ella en vna
cambra afoles noli gardeu cor
tesia en seblant acte: no sabeu vos
com diu lo psalmista: Manus au
tez. Es la glosa si adquerir volem
dona o donzella no vullau vergo
ya ni temoz hauer: e si u sen nous
tendra per milloz. Per la mia se
dix Tirant donzella vos me ha
ueu dada mes noticia de mos de
faltas que no ha fet james negun
confessor per gran mestre en the
ologia que fos: prech vos quem
porteu prestamet al lit de ma se
yoza. Blaerdemanda loy porta e
feu lo gitar al costat ola Princes
sa: e les pots del lit no aplegauen
ala paret enuers lo cap ol lit. Lo
Tirant se son gitat dix la donzel
la q̄ stigues segur e nos mogues
fins atant que ella loy digues. E
ella se posa al cap del lit estant de
peus e lo seu cap posa entre Ti
rant e la Princesa: e ella tenia la
cara ouers la Princesa e p̄ço que
les manegues ola camisa la enpe
diè despullalas: e ps la ma de Ti
rant e posala sobre los pits dela
Princesa: e aquell tocali les ma
melles lo vètre e de alli auall. La
Princesa despertas e dix val me
deu hi com est sexuga mirau sim
pot deixar dormir. Dix Blaerd
manda tenint lo cap sobre lo co
rs: o com sou donzella de mal co
port: exiu ara del bany e tenu les

carns lises e gentils prech gran
delit en tocar les. . Loca hon te
vulles dix la Princesa e no poses
la ma tan auall com fas. Do. mi
e fareu be e deixau me toquar a
quest cors que meu es dix Blaer
demanda que yo so aci en loch o
Tirant: o traydor de Tirant e
hon est tu: que si tenies la ma lla
hon yo la tinh e coz series contet
E Tirat tenia la ma sobre lo vè
tre dela Princesa. E plaerdema
vida tenia la sua ma sobre lo cap
de Tirant: e com ella conexta q̄
la Princesa se adormia fluixana
la ma: e lauors Tirant tocava a
son plaer: e com ella despertar se
volia strenyia lo cap a Tirant hi
ell stava segur: en aquest deport
stigueren per mes spay o vna ho
ra hi ell tostemps tocantla. Com
Blaerdemanda conegue q̄ ella
molt be dormia afluixa del tot la
ma a Tirant hi ell volgue tẽptar
de paciència de voler dar fi a son
delig: e la Princesa se comença
adespertar e mig adormida dix
que mala ventura fas nom pots
leixar dormir est tornada folla q̄
vols tẽptar lo que es cõtra ta na
tura: e no ague moltstat q̄ ella co
negue q̄ era mes que dona e nou
volgue consentir: e comença ado
nar grans crits. E Blaerdemanda
tacaua li la boca e dix li ala ore
lla per que ninguna oles altres do
lles nou hoissen callau senyoza e
no vullau difamar la vostra per
sona: he grau duple que nou sen
ta la seyoza Emperadrin: callau
que aquest es lo vostre caualleri
.A.iii

qui per vos se deixara morir. **E** maleita sies tu dix la **P**rincessa e no has aguda temoz d' mi ni vergonya del mon: sens yo saber res mas posada en tã grã treball e difamacio. **V**a senyora lo mal fet es dix **P**laerdemauida dau remey auos e ami: e par me q' lo caillar es lo mes segur e lo que mes pot valer en aquests afers. **E** **T**irãt ab baixa veu la supplicaua tant com milloz podia. **E**lla vehent se en tan stret pas dela vna part la vencia amor e dela altra tenia temoz: mas la temoz excellia la amor e delibera de caillar e no dir res. **C**om la **P**rincessa crida lo primer crit ho senti la viuda repolada e ague plẽa noticia que la causa del cridar hauia fet **P**laerdemauida e que **T**irant deuia esser ab ella pensa que si **T**irant passaua ala **P**rincessa que ella no portia complir son delig ab ell: e ja tot hom caillaua. **E** la **P**rincessa no debia res sino ques defenia ab paraules graciosas que la placent batalla no vingues asi. **L**a **V**iuda se asigue al lit e dona vn grã crit e dix y que es lo que tenia filla desperta totes les donzelles ab grans crits e remoz: e vench a noticia d'la **E**mperadriu totes se leuaren cuytadament qui totes nues qui en camisa: e ab cuytats passos anarẽ ala porta dela cambra la qual trobaren molt be tan cada a grãs crits demanarẽ lum **E** en aquest instant que tocauen ala porta e cercauen lum **P**laerdemauida pres a **T**irãt per los

cabells e apartal de la hon volguera finir la vida e posal en lo retret: e feu lo saltar en vn tarrat quey hauia e donali vna corda d' canem perques acalas d'ns lozt e de alli podia obrir la porta: car ell hi hauia ben prouehit perque quant vigues ans del d' a sen fos pogut anar extint p' vna altra porta. **M**as tan gran son l'auat e los grans crits que dauen les d'ozelles e la viuda que nol pogue traure per lo loch h'õ ella hauia pensat e son forçat quel tragues per lo terrat e donali la corda lar gua y ella prestament sen torna e tancha la finestra del retret e ana hon era la senyora. **E** tirant dona volta e liga fort la corda e ab la pressa que tenta per no e'z vist ni conegut no pensa la corda si bastaua en terra deixas anar per la corda auall e fallia sen mes de .xii. alnes que no plegaua en terra f'õ li forçat de letxar se caure perque los braços nol podiẽ sostenir lo cors e dona tan gran colp en terra ques rompe la cama. **D**eixem a **T**irant que sta d' larch g'itat en terra que nos pot moure. **C**om **P**laerdemauida sen son tornada portaren la lum e totes entraren ab la **E**mperadriu y ella presta ment li demana quin auatot era stat aquell: per quina causa hauia cridat. **S**enyora dix la **P**rincessa vna gran rata salta sobre lo meu lit: e puyam sobre la cara e spantam tan fort que agui de cridar tan grans crits que fora staua de tot recorte ab la vngla am

arapada la cara que si magues
 encertat en lull quant mal me
 aguera fet: e aquell arap li hauri
 a fet. **P**laerdemauida coz li tã
 caua la boca perque no cridas
Lemperadoz se son leuat e ab
 la spasa enla ma entra per la cã
 bra dela **P**rincessa: e sabuda la
 veritat dela rata cerqua totes
 les cãbres: empo la dõzella fõ
 discreta: apres que la **L**empera
 briu son entrada e parlaua ab
 sa filla ella salta enlo terrat e pñt
 ament leua la corda e senti plã
 yer a **T**irant prestament presu
 mi que era caygut e nodix res e
 tornassen dins la cambra e ha
 uia tan gran remoz per tot lo
 palau de aquells dela guardia
 e dels officials dõla casa que aco
 era cosa de gran spant de veure
 ni de sentir que si los turchs fos
 sen entrats dins la ciutat no si
 fera maloz fet. **L**emperadoz qui
 era home molt sabut pẽsa que
 aco no fos mes que rata sis dis
 los cofrens cerqua e totes es
 finestres feu obrir. **E** si la don
 zella vn poch se fos tardada en
 leuar la corda **L**emperadoz la
 quera trobada. **L**o **D**uch e la
Duquessa qui sabien en aquest
 fet com sentiren la remoz tan
 gran pensaren que **T**irant era
 stat fet: **P**ẽsau lo cor dõl **D**uch
 quin deuia star que ves a **T**i
 rant en tan gran congora esser
 posat: car pensaua que laguessẽ
 mort o aprefonat armas prest
 ament que allĩ tenia les sues ar
 mes per ajudar a **T**irant: e di
 ent entresi huy perdre tota ma

senyoria puix **T**irant es ental
 puix: que fare yo dix la **D**uque
 sa que les mies mans no tenen
 forca p vestirme la camisa. **L**o
 lo **D**uch son armat ique dela
 sua cambra per veure aco que
 era e per saber hon era **T**irant
 e anant troba **L**emperadoz q
 sen tornaua ala sua cãbra: e lo
Duch li demana q es aco seny
 or quina nouitat tan gran es
 stada aquesta. **R**espoñ **L**emp
 adoz les folles o donzelles qui
 de no res temoregen: vna rata
 segons man recitat es passada
 sobre la cara de ma filla e segõf
 ella diu ali fet senyal enla galta
 tornau vos ne adormir q no
 hi qual anar. **L**o **D**uch tornas
 sen ala sua cambra e recitan ala
Duquessa e prẽguere los dos
 gran consolacio cõ res de **T**i
 rant no era stat. **D**ix lauoz lo
Duch p nostra dona yo ana
 ua ab tal delliber que si **L**emp
 ador agues pres a **T**irant que
 abaqsta atxa yo aguera mort
 al **L**emperadoz e atots los qui
 fossen de la volutat: e apres **T**i
 rant o yo fora stat **L**emperadoz
 pero mes val que axi sia stat dix
 la **D**uquessa leuas corrent e a
 na ala cambra dela **P**rincessa.
Lom **P**laerdemauida la ven
 dixli senyora yous clam merce
 que stigau aci e no cõsitau que
 negu digua mal o **T**irant e yo
 hire a veure que fa. **L**om son
 sobre lo terrat no gosaua plar
 perco que no fos hoyda de ne
 gu e senti que ell se plãya fort e
 deya en forma de seblat p nles
 .**A.iii.**

Capitol. cccxiii.

Lamentacio que fa **T**irant.

Lo dñs de trobar
en ma dolor sem
blant companyia
e desamparat ja o
aquest mon dual
lāt en los trists e tenebrosos pa
laus. Pero pux ab multitud o
sospirs ja no puch restaurar la
mia miserable vida plaume lo
moure lo viure sens tu senyo
ra. **P**rincesa en strech mes obi
da: mas pque la causa o la mia
mort p aempre sia paleia. **D**eu
supplichs pux en mauida mon
dñs a ates terme coue que lant
ma abandone lo cors. **O** seny
or deu eternal tu qui est ple de
tota misericordia fes me gracia
que yo muira en los braços de
aquella virtuolissima **P**rincesa
pgo que la mia anima en laltre
mō haya milloz repos. En ago
Ypolit no sabèr res en los fets
de **T**irāt mas sentit la grā re
moz que dins lo palau eraze lo
gran aualot que p tota la **T**u
tat anaua e veyā que sō mestre
Tirāt era dins lo palau most
rant atots los se^r que ala cābra
del **D**uch aquella nit dormia
Lo **U**ezcomte e **Y**polit sabent
les amors dell e dela **P**rincesa
feren armar tota la gent: dix lo
seyor dagramūt yo no puch pē
sar que altra cosa sia sino q **T**i
rāt haura fet alguna trauesura
enla cābra dela **P**rincesa e sera
vengut a noticia del **E**mpera
dor y ell e tots nosaltres haurē

part dela boda perque es de ne
cessitat q prestamēt tots sīā en
pūt e armats pgo q pugā socor
rer si mesterho haura car totel
les nits q ell ha dormit aci no
sia seguit nouitat neguna: e tāt
prest com ell es stat defora po
deu veure quia nouitat tā grā
es per tot lo palau: dix **Y**polit
en aquest spay q vosaltres vos
armareu yo ire prestament ala
porta del palau per sentir aqo q
es: anau pstament diguerē lo
altres. **L**o foren fora dela posa
da lo **U**ezcomte seguit **Y**polit.
Seyor dix **Y**polit vaja vostra
seyoria ala porta major e yo ire
ala del ort e qui mes prest poza
saber noua ceria quina remoz
es aquesta vngau adir al altre
lo **U**ezcomte dix que era cōtēt
cō **Y**polit son ala porta del ort
pensantla trobar tādada sīgue
scoltāt e sēti plāyer ab veu molt
adolorida donali de parer que
fos ven de dona: e dix enl o cō
volria molt mes sentir la ven
de **T**irant que no de aquesta
dōzella quis vulla que ella sia:
sīgue mirant si pozia pujar per
la pariet com ven que loch noy
haura toma ala porta ab lo cor
reposat pēant que tot allo fos
causa de alguna donzella: ploze
quis vulla dix **Y**polit o dona o
dōzella e faga son dol pux no
es mon senyor **T**irant: partis
de all e ana ala plaça hō troba
lo **U**ezcōte e altres qui volgue
ren saber que era stada la causa
dela remoz pero ja passauē vn
puch los crits e la remoz era re

me yaba. **L**auors **Y**polit recita
al **E**lze comte com ala porta del
ort era stat: e no era pogut en
trar e que hantia sentit planyer
vna veu que paria ó dona e no
abia qui era: e peñaua que p aq̃
sa dona deua esser stada aquel
la remor q̃ fehié: p merce anem
lalla dix lo **E**lze comte e si es do
na o donzella qui haja mester
ainda donemlay si fer se pora:
car per art de caualleria hi som
obligats: els foré ala porta del
ort e sentiré lo planyer grā que
dins lozt seyen: pero no podien
cõpendre lo que deya ni podiē
conexer la veu: car ab la grā do
loz que ell passaua tota la ven
li era cābiada dix lo **E**lze comte
metamne les portes car es de
nit e negu no sabra q̃ nosaltres
ho hajam fet: e la porta stana
vberta car enla nit **P**laerdema
uida laua de trada vberta p̃co
cõ **E**lze comte sen volgues anar ho
pogues ben fer no pensant que
atant de mal se seguiré: e los dos
ensēps donarē dels muscles en
la porta tāt fort cõ pogueren e
p̃stamēt la porta sobri lo **E**lze cõ
te entra p̃mer e feu aquella via
hō sētia la veu que paria molt
stranya dix lo **E**lze comte quia
vulla que tu sies yot demā ó pt
de deu quez dignes si est anima
qui vas en pēa o si es cors moz
tal que hajes mester ajuda. **E**
Elze comte se pēia que aquella fōsse
de **L**empador e per no esser co
negut e que sen anassē desfreça
la veu p̃ be que la tinguez ab lo
mal que passaua prou desfreça
da dix yo suy en mō temps cre

stia batejat e per mos peccatā
vai g en molt gran pena: yo so
spitauible mas encara que vo
saltres me vejañ nes caula que
prē forma e los mals spits qui
aci son me troegen los ossos e
la carn e de troç en troç la lanchē
p layre. **E** quia pena es tā cru
el la que yo passē: e si vosaltres
aci stau sereu participants en la
mia dolor els aguerē molt grā
temor del que haviē hoyt dir:
e senyarense e digueren lauāge
li de sent **J**ohan. **D**ix lo **E**lze
comte alt queu hoy **E**lze comte
polit vols que anem ala posada
e prēgam tota aquella gent dar
mes ab aygua beneyta e ab vn
crucifix e que tornē a veure aq̃
que es car no pot esser que aq̃
no sia qualche gran fet com aci
en aquest ort son venguts. **E** **E**lze
dix **Y**polit no fretura tornar a
la posada p̃ neguna cosa vos e
yo portā spases enque es lo sēy
al dela creu de xauime ami aco
stat: e **E**lze comte senti anomenar
Elze cõte a **Y**polit e dix. Si tu
est **Y**polit de **F**raça natural aco
stat ami e no hajes temor. **L**a
uors **Y**polit tira la spasa: e po
sas la cruera danāt senyas e dix
Yo cõ a verdader crestia crech
be e verdaderamēt en los arti
cles ó la sãcta se catholica e tot
lo que creu la sãcta romana sgle
sia en aquesta sãcta se vull viure
e morir acostat ab gran temor
que tenia mas certament molt
mes ne tenia lo **E**lze comte q̃ no
si gosana acostar e ab baix veu
Elze comte lo crida e dixli acostat
ami que yo so **E**lze comte e aquell

en aquell carraque maior temoz
que stava en punt de tornar sen
Lirant ague noticia de aço al
la la veu e dixli o coz est couart
caualler encara q fos cosa mo
ta perque duptes ventr ami. Y
polit conegentlo en la parauia
corrent acostas aell e dixli. S
senyor meu y vos sou qual de
la ventura vos a portat aci en
tal so vos veig star que deuen
esser nafrat o no tenuu poder de
lenar vos: no cures ni dignes
res dix Lirant mas qui es aquell
qui ab tu ve si es del linatge de
Bretanya fes lo venir: si senyor
dix Ypolit que lo Elezcomte es
ell lo crida e coz lo veu fo molt
admirat de semblant ventura
e de tot lo que dix los haura ses
que conegut no lani: no stigaz
en nones dix Lirant traeume
prestamet daci. Los dos lo pn
gueren en bracos e traqueren
lo de loxt e tancaren la porta: e
portaren lo prop dela sua posa
da posarenlo deus vn porxe
quey haura. Yo lent dolor que
james senti dix Lirant que de
tantes veguades que so stat na
frat en punt de morir james lo
meu cors ague sentiment de ta
mortal dolor metges haura
mester que nou setis L'empera
dor. Senyor dix Ypolit voleu
que? doneyn bon cosellil: a ma
laltia vostra no es tal que celar
se pugua majorment per la mu
muracio que en lo palau es ca
ualcau senyor si fer ho podeu e
anen als palaus o belstar hon
tenin los vostres canalls e posa

rem fama com lo cauall vozes
caygut e aus ropuda la cama:
respos lo Elezcomte certamet co
finjerma seyor Ypolit diu molt
be e pço yo loaria que aris de
gues set altramet tostets ven
dria en noticia del Empador:
car forçat es q de amor no spe
ra hom de la seyoza altre be si
no treballs cogores e dolors
e a vn plaer cent dolors ne acō
seguex hom perque yo loaria q
apres que siau guarit e aguesse
cōplits nostres vots que iets a
nem tomassē en nostra terra e
aço? hauria yo en molta gracia
Seyor Elezcomte dix Lirant o
xē star axo car qui es aquell q tã
altamet haja encatnat son coz
quel pugua desligar dela preso
en que sta: no es cars apsent de
parlar de tals afers: mas tu Y
polit secretamet fes portar les
besties aci e laquanea que vaja
mes pla: tornem ala Princesa.
Plaerōmauid a stigue tãt en lo
terrat fins que veu que sen por
taue a Lirat: entrassen dins la
cambra hon era la Princesa ab
la duquesa e totes les dōzelles
La Emperadriu stava admi
rada pyna rata hauer tãta o re
moz cō en aquell palau haura e as
gues en lo lit e dix voleu fer be
dōzelles pux lo palau es afose
gat torne adormir: la Princesa
crida a Plaerōmauid a edixli a
la ozilla Lirat hō era ja seyoza
ha fer sō camu dix Plaerōmauid
ab molta dolor q se va mas no
li gosa dir cō teia la cama ropu
da ni ol q dit haura fō molt cō

tenta com nol hauien vist ni trobat. La Emperadriu se son leuada e totes stauen en camisa per anar a son apartament: dix la viuda reposada ala Emperadriu bo seria senyora que fessen anar a vostra filla adormir ab vostra altela perço que si la rata tornaua que nol spantas mes fort que no ha. Respos la Emperadriu: be viu la viuda vine ma filla que milloz dormiras pzo de mi que asoles. No senyora vajasen la excellencia vostra que la Duquesa e yo dormirem e novullau auer mala nit per mi. Darla la viuda e dix: sens enpediment negu trobant me yo en auagada edat caminât per lo miserable pla tinch lo foch enles dela romana sanch: yo primera de totes ab mon enginy pè si en la mia fatasia apartar tal ocasio: crexent lo meu desig en poder hauer aquella rata: e ella fugi ab peu torbat deles maleytes cabres mies: dix la Emperadriu a nem que yom refrede aci. Senyora pult tât me forçau dix la Princesa anau que prestament yoy se re. La Emperadriu sen ana manantli que prestament nî anas. La Princesa se gira ala viuda e ab trada ven li fen principi ab paraules de semblant sil.

Capitol.cxxxv.

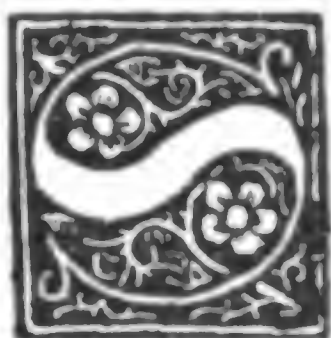
Reprensio que fa la Princesa ala Viuda reposada.

Era conech la granea de vostra culpa rompre la nua camisa ab dolorida ven: perço coz me parau tanta laços los vns ab superbia: los altres ab vanagloria e ab falsa parleria vñau ves mi. Qui dret vos ha donat diguessen ala senyora ma mare que anas adormir ab ella: leuarme mon ôlit per dar me dolor e mala nit: vos segons veig no feu fonament de virtut: sino de enueta e de malicia. E pço es scrit que ninguna dona no pot esser dita sana qui no tingua honesta la lengua: e mes auât en les obres que fa se pot veure si sô conformes ab les paraules: e la fama es senyal dela bondat dela persona. E lo vostre poder no es tal que vullau senyorejar als qui son liberts: car tal senyoria nous seria iames atorgada. Com de aço tinguan manifesta experiència segons reciten les histozies antigues dels romans. Com vn fill de vn sanador de Roma qui era mo desios de senyorejar en casa de vn princep posa si mateix a perills ô batailles tan souint que son destroyt perque volia parlar e senyorejar: e perço lo dit princep perço que los altres prenguessen exemple de aço que no tinguesset tal atreuiment en casa d'altri sen lo matar axi presumtuos. No tarda la Viuda reposada en fer principi atal resposta.

Capitol.cxxxvi.

Resposta que fa la vinda repo-
sada ala Princesa dela repècio
que feta li hauria recitantli lo de
astre que era contengut a Tirat

Sin dolch ó aquel
la cosa que ma do-
lor augmenta: es p-
q' yo de totes parts
me veig constreta e
forçada ó sostenir molt afany do-
lor e pensament per amor ó la al-
tesa vostra: e les mies obres stan
en fet e no en paraules: que per
manifesta experencia se podè mo-
strar no en tacanyeries ni en de-
sonestat ni menys en alcauoteri-
es aq'com moltes altres fan: la
mia fama molt clara es: mas vo-
leu saber les mies quines son ni
de que tracten: elles son totes fun-
dades en fè: sperança e caritat: en
humilitat e paciència: en honest-
at e bona doctrina: en almoynes
en contricció e penitència: foragi-
te d'emi superbia: vanagloria: en-
veja: ira: hoy e mala voluntat: lu-
xuria e tots vicijs e peccats: e per-
ço tal fruyt cō aquest es ami mes
dolç que sucre: e perço excellentis-
sima senyora no deuen pendre e-
nuyg de mi si tinch vn poch los
hulls vberts: e si tinch sentiment
del que dech ni toca ala honoz-
vostre qui mes pus cara que la
mia anima: car se què darieu cul-
pa de grat si dar lam podieu: e lo
defalt q' yous he fet yol vos dire
p'queus he amada e hōrada mef
que vos no volieu: e aço es cau-

sa del defalt: e per aquesta raho
viure dolorosa tota ma vida no
gustāt que son bons dies: ni meys
bones festes: perço com tots los
dies me seran de passio: e no vul-
lau que pensen aquestes dōzelles
ni menys la altesa vostra que yo
sia cresol ó carnicer: que faça lum-
a altri e que creme ami mateixa: e
pelsau vos senyora que yo no ha-
ja pietat de Tirat e nol haja vist
acalar se ab la corda la qual ses rō-
puda e ha donat tan gran colp q'
pès que les cames e les costelles
en lo cors rompudes deuen eir:
e pres se molt serament a plorar
e lanças per terra tirantle los ca-
bells ól cap dient mort es lo mil-
lor dels cauallers: La Princesa
ho int dir semblāts paraules: dix-
tres veguades Jhesus Jhesus:
e caygue dela altra part imozida
E tant alt dix lo nom de Jhesus
que la Emperadriu que itaua en
la sua cābra e gitada en lo lit que
dormia ho senti: leuas cuytada-
ment e ab cuytats passios ana ala
cambra de la filla e trobala smoz-
tida que amal ni abe nola podiè
retornar. Lo Emperador si ague
aleuar e tots los metges venir hi
encara la Princesa no era torna-
da en son recort: que tres hores
stigue sens recordarse. E lo Em-
perador demana per quia causa
la filla era vèguda en aquell pūt.
Diguerenli seuyor ha tornada a
veure vna altra rata molt petita:
e aq'com tenia la fantasia en la ra-
ta quen lo lit hauria sentida: e ara
ha vista aquesta e ha presa gran

altercacio. **E** vell emperador trist
e emarch hi en los meus darrers
dies tanta dolor tenia de sentir. **E**
mort cruel hi q' spes e com no vens
prest ami quit delige. **E** dient aq'
ell pde lo sentiment: e caygue smoz
rit en lo punt de la filla. Lo dol: e lo
crit son tan gran per tot lo palau q'
era coia de grã admiracio de venire
e de hoir lo plant que les gentz fe/
yen: e son molt major q' lo primer
Tirant q' n' stava dauat lo porche
esperant les besties quant les hi por
tarien senti tan grans crits que pa
ria que lo cel ne degues venir: desè
pacha de caualcar ab molta dolor
e passio que passaua: e la pèa li aug
menta duplantse que no fos en dā
dela **P**rincessa. **Y**polit pres vna
foradura de marts gebelins: e en
bolicalay entorn dā cama perque
fredor no y entras: e axi en la milloz
manera que pogueren anaren fins
al portal dela **C**utat. **E** les guar/
des conegueren a **T**irant: e dema
naren li atal hora hō anaua. **E** ell
reipos que anaua a bellestar als se'
Caualls per veure com stauen: per
q' com la sua partida deua esser
molt presta per anar al camp. Les
portes li foren prestament vbertes
e **T**irant feu son cami. **L**om ague
ren caualcada mija legua dix **T**i/
rant: gran duple tinch que ala sen
yora **P**rincessa no haja seguit algū
dan que lo **E**mprador li hāa fet
per causa mia: **E**ull hi tornar pera
judar li si necessari ho haura. **D**u
lo vezcomte per ma fe vos stau en
gentil punt dix per ajudarli. **G**en
yoz **E**lezcomte dix **T**irant: si ja nō

sent mal negu. **E**ar vos sabeu que
lo major mal fa cessar lo menor: **E**
per q' vous clām merce que tornē
ala **C**utat si en res li porrem valer.
Elos haueu pbut lo seny: o sou del
tot tornat soli dix lo **E**lezcomte: ell
nos pot tenir: e vol tornar ala **C**u
tat: perq' que lo emperador: e tots
los altres hajen a conèixer: e a sen/
tir lo vostre desalt: haurem prou a
fer en dissimularho ala gent: perq'
que culpa ni carrech no hajau. **E**
siau cert que si de aq' vos ne tornau
de mort: o alefiat no poden esser de
liure. posat cars que tot axo sia que
vos dieu. no es rabo dix **T**irant q'
yo qui he fet lo mal quē porte la pe
na. e la mia mort haure per be sple
rada puix per tan virtuosa senyora
yo muyra. **N**om ajut deu dix lo
Elezcomte si vos hi tornau encara
que yoy sabeu posar força. **E** com
noy es lo **D**uch si res sent que sia
en dan. ho en desonor dela **P**rin
cessa que ell no li ajude. **A**ra poden
veure aque venē les tristes amors
Anem si voleu: e no stigam pus aci
car tant com mes stam ni detenim
temps es mes dan per auos. **A**ra
feu me vna gracia dix **T**irāt puix
nom voleu deixar tornar que vos
quey aneu. **E** si es negu qui dan li
vulla fer ho hagues temtat de fer
li que muyren tots: e no sia pres ne
gu a merce. **E**ant lo prega **T**irāt
al **E**lezcomte son forçat d' tornar a
la **C**utat: e al girar dix batx que t'
rant nou hohi mas **Y**polit ho en
tes. **P**er mon deu no sera veritat q'
yo haja cura de dona ni de dōzeila
quē lo mō sia sino solamēt en fer ve

mir los metges. Tirant sen ana ab Ypolit. Com lo Uezcote fō al portal dela Ciutat les guardes nol volien deixar entrar: fins atāt que dix com lo capita era caygut ab lo caual e venia cuytabament per los metges: e per causa de aço lo deixaren entrar: e nols pogue hauer tāt prest com volguera: perço coz tots eren ab lo Emperador e ab la filla. Com ells aguieren dat recapte al Emperador portaren sen totes les coses necessaries per al cars de Tirant: e nou gosaren dir al Emperador q lo seu capita staua mal. Pero lo Uezcomte feu tot son poder de veure ala Princesa perço que pogues recitar a Tirant la sua disposicio. Com ella son tornada en lon recort al obrir dels hells que seu si dix es mort aqll qui te la mia anima catiu: digau mo prest yous clā merce: car si mort es ab ell vull morir. La Emperadriu qui staua torbada dela gran cōgoixa que tenia ō la filla: e los seus hells qui cōtinuament destillauen viues lagrimas: no pogue cōpēdre lo que hauria dit la filla e ōmana q hauria dit. La Duqssa que la tēia en les seues faltes e abraçada respos ala Emperadriu. Senyora la princesa diu q si an morta la rata. Torna adir la Princesa ab los hells tancats no dich yo aço: mas si es mort aquell en qui yo rinch tota la mia sperança. Respos la Duqssa ab alta veu no es morta: que james lā poguda hauer: e grās enuers la Emperadriu e dix ella vaneja: aquesta malaltia es de tal natura que los pus

sauls fa tornar folle: que no saben ques diē. Ella retorna en la primera sanitat. E dos metges anarē ab lo Uezcomte e ab lo Duch. Com la Princesa ho sabe son posada en gran agonia e lamentantse dix. O mon senyor Tirant pare d e caualleria ara es caygut lo linatge ō llocafalada: e la casa de Bretanya ha molt perdut: mort sou vos mort: car qui cau de tan gran altura com vos sou caygut no se pot sperar lōgua vida posseir: perque lo mal e lo dan no venta sobre mi qui so stada causa: e vos fossen delliure de aquestes perills. La Duquesa staua molt atribulada axi del mal dela Princesa com del dan de Tirant: no volgue mes dir per duple deles donzelles qui stauē prop. Los metges partiren prestamēt sens darne sentiment algu al Emperador per que no prengues alguna alteracio car la sua complexio era de home molt delicat. Loz los metges forē aplegats ab Tirant trobarēlo en vn lit ab gran dolor que sostenia: mirarenli la cama e trobarenla tota rompuda: e los ossos qui exien alt sobre lo cuyro: e al menejar qll sa hien Tirant se esmorti tres voltes e calcia veguada ab aygua ros lo haurien de tornar. Los metges feren la primera guarda lo mīs que pogueren e diguerenli que per cosa en lo mon nos mogues del lit p tan cara com tenia la vida: e ells se tornaren. Lo Emperador los demana don veniē ni hon erē anats q al seu diu nols hauria vists. Respos lo hū e dix. Senyor nosaltres

som anats abellstar per dar remey
 al vostre capita del mal que te dix
 lo Emperador e quin es lo seu mal
 Senyor dix lo metge segons ell dia
 gran mati sera partit d esta Ciutat
 per anar hon te los seus caualls: p
 que los seruidors seus prestament
 fossen en punt al dia assignat: ço es
 lo dilluns de mati tot hom fos pst
 per partir: caualcava vn cauall cic
 lia e ab lo delit que tenia anant sal
 tant per lo cami es caygut en vna
 gran cequia: e has fet en la cama
 vn poch de mal. Ha sacta Maria
 val dix lo Emperador e no li fallè
 mala ni treballs a Tirant: e de cō
 tinent yoy vull anar a veure sentit
 conèixer que lo viure virtuosamēt
 es vida: e lo viciōs viure es mort:
 e la gloria d tal honoz ab tal vida
 qui la te así vnida no la deu deixar
 sino per augment de maior virtut.
 Los metges vehent la voluntat
 del Emperador quey volia anar
 detinguerenlo que noy anas fins
 alēdema que seria be reforçar. Lo
 Emperador puix veu que los met
 ges no loy consellauen dellibera d
 restar: e passa ala càbra dela Prin
 cessa e demanali de sō mal: e recta
 li lo de Tirant. Quanta uoloz te
 nia la Princesa dis lo seu cor: sino
 que no la gosana manifestar per te
 mor de son pare: e lo seu li paria q
 no fos res com pēlaua en la trista
 e desastrada fortuna que en la per
 sona de Tirant sera seguida. Lo
 Emperador stigues ab sa filla fins
 que fō hora de sopar: e lo endema
 sabent que los metges anauē a Ti
 rant: e venlos d vna finestra passar
 trameslos adir que lesperassen vn

poch: ell caualcava e an ab ells e ve
 nia segona cura: e segons la disposi
 cio q veu pstantemēt psumi coz d grā
 tēps Tirat no seria disposst p anar
 al camp. Com lo haguerē acabat
 de curar lo Emperador sen panci
 pi ab vn tal parlar:

Capitol. cxxxvii.

Conoz que fa lo Emperador
 a Tirant.

Des negu qui en aq
 ta present vida sen d
 ga agreujar deles co
 es que per la diuina
 auersa son ordenades
 ni per neies: maiorment com fortu
 na los administra: car humana dis
 crecio no basta resistir als cassos in
 preuists: e pertanyse dels homens
 virtuosos haure paciēcia en llurs
 aduersitats: que allí son coneguts:
 pero yo de conech que ago sō pec
 cats meus que ha administrats la
 fortuna: car la causa del vostre mal
 dona augmēt e gloria als Turchs
 per dar complimēt ala mia destruc
 tio: mas la sperança que yo tenia d
 veureus partit per al camp per los
 molts Turchs qui ara de nou sō
 entrats en lo meu imperi me requē
 hem dona nouella força: q axi vel
 e despodrat com so de entrar en ba
 tailla tant que so vengut en poch
 spay ala fi de mos tristes pensamēt
 demeliada cosa seria recitar tota la
 mia dolor ab los duptosos pensa
 mēts: car en aqlla hora quē sō māt
 fest lo vostre mal fuy cert d la mia

gran desanventura: com tota la speranza mia stava en la gran cavalleria vostra mirant ab los hells dela vida que ab la virtut e forca del vostre valeros braç ab aio viril atall o spala fora scapada la sach de aquells cruels enemichs meus e dela sancta se catholica. Ara com veuran la absencia vostra no haurè temoz de negu se ocuparà tot lo meu imperi: e incrimiaran largamet la mia honoz e fama: e les mans seran lèblants ala lengua: e lo may o desig que tinch en aquest mon es la vostra salut: car ses aqueila en lo meu imperi libertat no pot esser atesa: p queus prechs capita virtuos que li aman la vostra vida en la mia que vullan cōfortar: e ab lo animo isforçat que tenu de virtuos canaller: vullan pendre ab paciencia lo mal. Car yo cōfie dela divina misericordia que haura pietat de vos e del seu poble crestia qui sta molt affligit per los infels: lo qual es impossible que pugua esser tret o captivitat sino per mia dela virtut vostra e nous vullan mes planyer sobre cars irrepairable. Tirat per la gràdissima dolor que sentia ab fatiga gran podia parlar: e esforçant natura tant com li son possible ab baixa e rogallosa ven feu principi a semblant resposta.

Capitol. cxxviii.

Resposta que fa Tirant al Emperador.

Mes que altre atribulat: veig me en

bolcat en molta dolor e lo ates al terme dela mia desaventurada fi: e lo qui mes me fa dolze es: coz veig la trist ade vostra maiestat en molta dolor posada per lo nouell cars que seguit mes: e fallintme la sperança lo delijos de presta mort acompanyat o molts sospirs: laçes propia sua boca no podent li dir la strema pena que tins en aquella hora sofert haura e dix. Mon senyor la mia spala e capitania nō fretura molt encara que yo prelet noy sia cavallers virtuosos ab animo isforçat tenu en lo vostre imperi qui basten al plet dar raho als enemichs empero ami par que es iusta cosa que de tan isforçada demanda que la alteia vostra me fa que yo dechamar al camp. Senyor lo dia assignat yo iere prest per partir. Loz lo emperador lo veu axi parlar reista molt content partis dell e tornallè ala ciutat. Com la Empadriu lo veu dix li. Senyor si deu vos deixe viure lōguamet en aquest mō he done parabis en laltre cō de aquesta vida passaren: digaunos la veritat del nostre capita cō sta si tem mort o la sua vida en que sta. Lo Empador en pñencia o la Princesa e deles dōzelles dix al Empadriu Senyora yo pens que ell no tem perill o mort: mas ses duxte ell sta malament adobat: car los ossos de la cama e los molls que dis te tots li parien damunt lo cuyro que grà compassio era de veureu: pero ell diu que dilis ell sera prest per partir. Santa maria val dix la Princesa e que es lo que la majestat vostra vol fer lo home qui sta ab tāt o

mal posat en l'article dela mort vo
leu que vaja al camp: e com sera en
locami seneixca los seus darrers
dies quina ajuda tal hom coz aqst
poza fer ala gent darmes volen po
lar en perill la sua psoa e tot lo vo
stre stat: no seyo2 que tals batailles
nos fa ari car millo2 es dell la vida
que la mort car essent viu tots los
enemichs lo temorejan e essent
mort no tidran temor de res: e si el
guast dela persona noli qual sino
ques pose en religio e yo crech si lo
pren li es honoz hi ell ho poza fer
yostra majestat sera ben satisfet. E
noy planyera treball ni duptara p
ill dela persona car si la altesa volt
ra fa lo contrari mostraren ecr mal
Princep cruel e sens negua pietat
Lemperadoz passa ala cambra del
consell que le sperauen per veure q
fazien e foren tots de acort segons
lo que ell havia vist de Tirat que
nol moguessen de alli hon stana co
lo Emperadoz son partit de Bell
star hon Tirant era de continent
mana Tirat que li fessien vna cal
ra molt segura ho ell pogues anar
Venint lo diumenge enla nit no sa
beut ho negu sino ypolit qui de tot
tenia lo carrech. Com lo Duch e
rots los altres sen foren tornats a
la Lutat Tirat trames lo Elezco
te e lo senyo2 de agramunt perque
nol impedissen en res e ques posas
sen en orde per partir: e ell no pea
ren gens que Tirant fes tan gran
sollia de partirse de alli: e Tirant
dona molts diners al vn metge
perque sen anas ab ell e laltre met
ge noy volgue consentir ques mo
gues ni li volgue prometre de anar

sen ab ell: e venguda la hoza de mi
ta nit Tirat se feu posar enla caixa
e en vnes andes acoll o homes ell
parti e feu la via del camp deuers
la Lutat de sant Jordi e al partir
mana que enparamentalien les sa
les de draps de rag e que digness
als qui vendrie dila Lutat co enla
nit no havia dormit e q en aquella
hoza reposaua. Los vns sen torna
ren los altres stauen sperant ques
despertas: com fo hoza demig dia
lo Duch o Macedonia qui era ta
acostat parent seu ab lo Elezcomte
en aquell grau maceix volguere en
trar car deye que home nascat no
podia tant dormir e mesclat hi for
ca entraren dins e saberen com era
partit canalcaren cuytadamet e se
guirenlo e trameceren adir al Em
peradoz coz lo seu capita havia fet
son manament maleynt al Empe
radoz e atota la natura. Lo lo Em
peradoz ho sabe dix per mon deu
verdader ell ateny be lo q promet
Com lo Duch e lo Elezcomte la
gueren ates e sabere que sera sinoz
tit. v. vegades enlo cami reprigue
ren molt al metge e a Ypolit di
ent que nol amauen gens: e tu Ypo
lit qui est del nostre linatge dela ca
sa de Iherosolada e del parentat de
Bretaya dexat partir lo nostre me
stre e senyo2 e lo dia que ell finira
sos dies tots ferez perduts e de no
saltres no sera seta mencio ninguna
perque tu est digne de gran represen
cio e si no fos per temor de deu e
vergonya del mon ab aquesta spa
sa yo faria pto2 o tu que no feu La
him de abel. E desauenturat oca
naller ses pietat e misericordia fulg
.119

dauant mi: si no per zel de ma ho
noz prestament ne portaries pena
E son se girat apres deuers lo met
gee ab irada ven seu principi ay na
tal repzec io: ecaslich.

Capitol. cxxxix.

Com lo duch mata lo metge epla
erdemauida sen ana dela cort.

La virtut de pacien
cia es salida en mi cō
pens en lo grā atreu
ment que ha tengut
a qst idilcret metge qui ha volgut
posar en perili de apagar la llum
del linatge de rocha salada. E per
causa de aço ses ecesa en mi ira: sup
bia: tristicia: furia: e dolor: qui sera
causa de castigar vn caru tan inre
parable digne pera a sempre de re
cordacio per als altres e caslich p
aquest: E ab furor strema ana lo
duch ab lespasa alta deuers lo met
ge lo qual p restaurar la miserable
vida volgue fogir e valgue li poch
Car acōseguit lo ab lespasa li dona
tā fer colp per mig ol cap queloy
parti e dues parts fis als muscles
e sortili lo ceruell. E o lēperador sa
be tal noua ola mort o tan singular
metge. Laualca pstantiēt e ana hō
era. Tirant etrobai dins vna ermi
ta que lo duch lauta fet posar ques
nomenana la ermita religosa: e a
li son molt ben seruit de tot lo que
mester haura. Com lo emperador
ven a Tirant en tal punt estar
pres lin molt gran cōpassio: e seu
venir allí tots los seus metges: e
volgue venire la cama e qna dispo

sicio staua: Los metges la trobarē
molt a greujada e feren li relacio
segons lo que vist hauien que si
vna legua mes auant fos anat
que si lora posat soch e de mort o
la cama leuada nos podia scular:
Tots los majors barons del lim
pezi foren vèguts per veure a Tir
ant lo Empador tingue ali sō con
sell e delibezaren puix Tirant no
podia anar q tots aqlls qui sou ha
uien pres que. Lendema degues
sen partir. Dix Tirant senyor a
mi dona de parer quela magestat
vostre donas sou de dos melos a
tota la gent: per be que no sia con
plit. Car tenen de seuir vn mes: e
mig e tota la gēt se alegrara: e farā
de millor cor la guerra. L'empera
dor respos queu faria ser de conit
nent: e dix en aquesta nit he rebu
des lletres del nrē camp ol marq̄s
de sencer jordi auisat me coz es vē
guda infinita mortima que la ter
ra nola pot comportar que forsa
dament son aguts de anar en lo
regne de libia per aconseguir lo:
quiafronta ab lo meu imperi. per
esperar que les treues passats sien
E aço han fet: per causa com te
nim en nostra preso lo gran. La
ramany: e lo Ilkey dela sobirana
india. Acis diu que es vengut lo
Ilkey o gerusalem qui es colin ger
ma del gran Ramany: e porta
ab si la muller: e los fills: e ben
.Lx. M. cōbatens: los quals sō de
la terra de enedast: qui es vna pro
vincia que es molt fertil e abūdosa
decōtinē q naix algun isant mascle
lo manifestē a la seiyoria: e aql fā cri
ar ab grā diligēcia. com es de edat

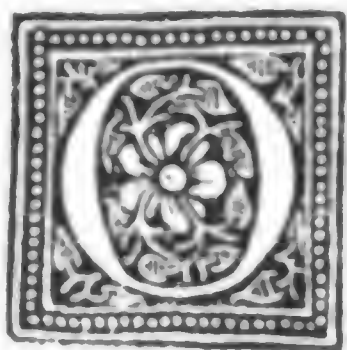
de .x. anys li mostren de caualcar.
e de jugar del grima: com sap be de
aço posen lo ab vn ferrer per que
los braços li tornē asits: e forts: e sa
pien colpejar en les armes coz me
lter ho han. Aps los fa amostrear
de luytar: e de tirar lança: e tota co
sa que bona sia per ales armas. E
lo derzer offici quels mostrā es car
nicers p que sauehē a esquarterar
la carn: e no hajan temor de mene
jar la sanch: e ab tal offici tornē cru
els. E com son en les armes: e po
den pedrē los crestiās quels squar
teren: e nols tengue negua pietat d
la carn: n dela sanch. E fan los ne
beure dos vegades lany de sanch
de bon: o de molto. Aquestes tals sō
los mes sēgulars e p^o valentissims
homens que en tota la pagania siē
que mes vallen .x. de aquests que
.xl. daltres: Aci es vengut lo. Key
dla menor idia: e diuē que es ger
ma de aquest pres dela sobirna in
dia: es home molt rich: e porta ab
si. xlv. milia combatens. Es hi ven
gut vn altre Key ques fa nomenaz
mena doz ab. xxxvii. milia comba
tens: elo Key de domas hi es ven
gut ab. lv. milia: hi lo Key verūta
men: hi es vengut ab. xlii. milia: e
molts altres en companyia de aqst
y son venguts. K espos Tirant lex
au los senyoz venir: que yo tinc
tal sperança en la diuina clemencia
de nostre senyoz y en la sua sacratis
sima mare seyoza nostra que ab la
juda de tans singulars cauallers cō
lamagestat vostra te: que si ells erā
.x. vegades mes que no sō: que dls
serem vencedors: Complit lo per
lamet Lempador comana a deu a

Tirat mana als metges nos par
tissen dell nil dexasen partit: deallí
La Princesa stava molt enujada
dī mal de Tirant venint lo dillús
tota la gēt dazmes sō presta p pte
lo emperador etotes lesdames sta
uē mirāt los Duches: esenyors qui
partie lo Duch d peza elo. Duch
demacedonia teniē carrech d tota
la gēt de capitanejar aquela. Loz
fore aplegats al camp p jornadas
lo Marq̄s de Sanct Jordi. e tota
los altres fore molt acōiolats d la
luz uenguda. E del dia que ells a
plegaren fins al dia que les treues
finauen haur de passaz prop de vn
mes. Tirant stigue en la hermita
fins atāt que los metges li donarē
licencia que entras dins la Ciutat
E son li placent a Tirant com era
restat allí puix no era pogut anar
ab los altres. E no resta ab ell sino
lo senyor dagramunt qui james lo
volgue deixar. Car deya que el no
era partit dela terra per altra cosa
sino per amor dell. E que en la sua
malaltia nol deixaria. Ypolit resta
en la companyia. e Ypolit anaua cas
cun dia ala ciutat per las cosas ne
cessaries e molt mes per portar no
ues a Tirant dela Princesa en la
qual ell tenia molt gran sperança. E
com lo volten fer menjar: o altres
coses que los metges volien q fos
puix loy dignesen depart d la Prin
cessa ell ho feya d content. Com
aquest cars de Tirat sen sō seguit
la Princesa molt souint reprenia
aplaer d mautda dī q fethauia volēt
laposar dis vna cābza molt scura p
darli allí penitēcia sino qella d senet
ab moltes paraules bones e altres

voltes ab burles e ab jochs axi la passana dient si vostre pare ho sap que dira: e sabeu yo que li dire que vos mo consellas: e que **T**irant sen ha portat la d'polla d'la vostra verginitat: ve parevol que yo sia v'ra madrastra y com ho sere vous aseguz que? castigare d' altra vegada com aquell valeros de **T**irant y ve dravos no cridareu axi com ses as stareu segura y nous moureu. La **P**rincesa sen fellont e dix li que callas en tota mala ventura: puix senyora enta mal somo diu y om vull ptiz de vostra altesa e novull mes ierulzvos ans me tornare acasa ol conte mon pare: isques psta ment d'la cabra e ps totes les lues robes e joyes e comanau ala viuda m'ot fact qui en la cort era: caualca e vna aquanea en c'panya de v. senors parti del palau sens dir res anegu caualca deuers aquella part hon **T**irant era com la **P**rincesa sabe que. **P**laer de meuida sen era anada son posada en mortal congora per ferla tornar et rames molta get per moltes parts p quela tornasen p forca o p grat: e ellap camis apaz tats caualca fins que son en la hermita hon **T**irant stava. **E** coz ell laveu no seti d'la terca part ol mal que tenia com **P**laer de mauida li son prop quell veu ab la color tan alterada los seus hulle nos pogueren tenir que no destilassen vines la grimes e ab d' bil ven e gest piados seu tal principi.

Capitol cxi

Com **P**laer de mauid demana p do a. **T**irant

Ques que altra atribulada cōtinua tristicia cōbat lo meu coz com pès enlo dā d'la vostra virtuosa p'soa. **E** ab strema vergonya sovenguda dauāt la senyoria vostra p yo esser stada ocallo de tant d' mal ques sia seguit elo milloz caualler qui enlo mō tot trobarse poria. Mas per la molta amor que no ignorau que? porte desijosa de seruiruos ma donat atreuiment devenizvos dauāt com pens que sou lo mes benaneturat caualler que james nalques trobantse en la senyoria vostra tost temps miuericordia axi als amichs com als enemichs. **E** ar p totes les corts dels grās senyors es seta memoria dela vostra grandissima virtut. **E** yo mes trista que altra ab lo meu spit nafrat pla strema pena que? vey a passar p'rech a vos sol p testimoni quant he pogut fer per esser sana de tal mal te zptaua reserfiz ales paraules dela viuda rep'ada. **E** aureu a in posible que vna donzella ho pogues hauer sofert. **P**ero alsivenguda messorcat ab temerosa veu d' manar vos merce car vos teniu poder de dar me mort o de conseruar me la vida. **E** oz yosta stada causadora del vostre mal. **A** xi com ho ha pmes la despiadada fortuna. **P**er que demane d' molta gracia ala senyoria vostra quez vulla perdonar e. **U**n sospir que dels retrets del coz de **T**irant spirant partia son principi a semblants paraules. **D**onzella virtuosa no teniu causa ninguna de demanarme p'do. **E** ar culpa en res no teniu: e possat

cars vos la tiguessen: no vna mas
mil voltes vos pdonaria: atenet la
moltra voltat q̄ tostēps vos he co
neguda. E p̄gau a deu q̄ yom leue
del lit: car mes part teniu en mos
bens. y en la mia p̄sona q̄ totes les
dones. e donzelles del mō. E dea
go no^o ne dire mes p̄ lo grā desig
que tinch de saber d̄ aquella serenif
sima p̄ncessa que ha fet en ma ab
sencia: be p̄s que amoz haura des
mēuyt en la altesa: e nō voltra mes
veure ni p̄metra q̄ james li vigua
dauant. Aquesta es la major do
lorque en aquest mon puch sentir.
E pensau que aq̄st mal que tinch
no es res per amī. Car moltes al
tres voltes so stat nafrat. e en punt
beretre esp̄rit Empero aquestes lo
que de tots punts me leua lo saber
E la causa de ma strema dolor es
la descontentio que de mī tema se
nyora: E aq̄o es lo que amī fa dol
re. p̄ que^o p̄ch dōzella si mon be de
sijau vos placia volerme dir tot
lo q̄ es d̄ be o de mal. e nom fa çau
mes star en pena. Blaer de ma vi
da ab gest: e cara afable li dix q̄ era
molt contenta de fer li aq̄ll seruir E
ab baixa veu feu p̄ncipi a vn tal
parlar.

Capitol. ccli.

Com plaer de ma vida recita a T̄
rant Tot lo q̄ sera seguit a p̄s dela
sua cayguda

El Qujada labuerlla
e iniqua fortuna del
vostre be: e delit. A
p̄s la vostra partida
ab multiplicades ve
us foren los crits e tumult en lo

palau que son forçat al vell. Em
peradoz leuar se del lit. e ab furoz
iestimable ab lespasa en la ma vol
gue cerquar totes les cābres: e del
xant se dir: q̄ ara fos rata: o home
de matarlo sens merce neguna. E
ja la emperadriu enuyada de tant
vetlar tomasen en la sua cambra p̄
dormir. coz tota la gēt darmes de
la guarda fos ja asolegada. Aegue
la enamorada viuda dauant la p̄i
cessa ab la propia passio: e malbat
que portaua. La qual es parēta de
la vella bruxa que no fa mal sino a
qui li fa be. E atement ales cosses q̄
la merce v̄ra lia fetes y donads: al
tramēt se deguera esser regida que
no ha fet. E ab cara de fingida pie
tat li dix. Senyora yo he vist de
uallar a T̄rant p̄ vna corda. e al
mig loch se zōpe. e es caygut de tā
alt que tot lo cors sa romput epres
se acridar grans crits. Com la p̄i
cessa hoy tal nouitat: no pogue al
tra cosa dir: si no jhesus jhesu^o tres
voltes: ep̄stament li falli lespit. que
no se hō sen anamī p̄ quis afers q̄
passades tres hores estigue sens re
cozt. E tots los metges fore v̄gu
ts q̄ no la podiē retoznar. E en a
quell cars p̄ssa p̄dre tots los b̄es
q̄ natura atorcats li auia: e en cara
loa de fortuna. E sō major lo tu
mult e los crits e lo palu. d̄ la segōa
cōgoxa q̄ d̄ la p̄mera: apres li recita
totes les rahōes q̄ etre ella. e la p̄i
cessa erē passades E lo grā d̄sig q̄ te
nie seyo^o d̄ veure^o nos poria recitar
Mas p̄ q̄ ama honoz no preiudiq̄
e tem vergōya. altramēt ella fora
aci venguda. E tot sō mal fitamēt
sta cōpost d̄ materials de sola sp̄ça
D. lll.

E no sap cōpedre en si ne dterme
nar en laprimera vista que de vos
haura de mostrar se dolres o no
del vrè mal. E aqsts dos cōtrasts
li cōbatè la sua pèssa. Car diu q si
mostra la cara asable tots dies vos
hi volreu tornar. E si fa lo cōtrari
que restareu mal cōtèt de sa alteza.
No tarda Tirāt en ser semblant
resposta.

Capitol.ccxlii.

Resposta feta p Tirāt a plaer de
ma vida.

Lhome mortal vi
da segura li es. si es
defesa per la persona
aque vol be. E si
ma senyora se leualo
poder de dar me vida despullāt se
la pietat mostrara que vol ser sacri
fici de mi. Pèssau q temoz de mort
ni reuerècia o fama no aràquè los
termes de mō dñg. Atorgue sforç
q acabe de dir ma desauetura: pur
yo la he causada. E si volūtat te de
dar me vida: no pot esser lōch tēpa
cruel cōtra mi. qui crim diu que yo
he comes: sino q he amat assa alte
ssa. p que la suplich que p lo merit
nō sia dada pena. E grādissima serā
a la gracia que la magestat sua me
poria fer. si lol della podia hauez v
na vista. Car me dona de parez q
en tal cars li passaria grā part dā
fellonia q contra mi te iniustamēt
Ik espos plaer de ma vida. Seyor
feu me vna gracia scriuiu li vna le
tra: e yo fare tāt ab ella que^s faga res
posta: e poreu sentiz p miya de aq
la la ultimavolūtat sua. E estāt en
aquest plament entrarē p la cābra
los homiēs que la pñcessa haurā

tramesos p cercaz aplaer de ma vi
da. E com la veren digneze li tot
lo q la pñcessa losavia manat Ik es
pos piaer de ma vida. digau ama
seyora que ella noz pot forçaz que
yo la seruescha p força. Car acala
demō pare men vull anar. Si yo
us hagues trobada en altre loch
dir lo caualler yoy mesclara força
en fer vos hi tornar. Pero yo pès
be que la senyoria del capita no se
ra content que la magestat dela se
yora pñcessa sia deseruida. Mas a
xi com es virtuos hulara dls zeme
ys q si ptanyen. No dupteu en res
dir Tirāt que ma senyora sera en
tot seruida. E yo pgaré tant aquesta
donzella que ella sen hira molt pñt
ab vosaltres. Tirant se seu dar ti
ta: e papez. e ab la dolor gran q en
la cama sentia no podia ra be com
volgera scriure po ab tot lo mal en
lo blanch papez pinta les següents
enamorades paraules.

Capitol.ccxliii.

Letra tramesa per tirāt ala pñcessa

Y p temēsa de ofèdre
la magestat vrā la mi
a ma fos stada ipedi
da q tocat no agūs ē
la pñccio dā vrā real
plona: lo meu infinit desig en vos
nos reposara. Mas la mīa mal au
lada penssa no basta aconexer que
lo pñmi de pñdo degua obtenir: sino
p miya del vrè valeros acost: deu
esser attribuit e molta culpa mīa p
o q es aqll qui conegūs les tantes
singulars pñccions q en vos tinch
conegudes: q james en altra no co
negui de aqueta tātā gloria que lo

béaumenturats mes poseyr no po
den. **E**p temor que de vrā excellen
cia no sia desamat me porta doble
pena. **E**ar altri nou pot sètir sino
yo. **E**ar pòet ala magestat vostra
pert la suma de tot mō be. **N**o te
nit spāça de james cobrar. **A**uren
apensar sou coneguda per psona
que lo complimēt le troba. e lo grat
ōmanar poria. **E**n aqlla hoza que
per lo mal meu digūs .jhesus.jhe
sus. **L**o qual ami tant ha plagut.
Lo treball de aqo es penssar quant
vos valeu. **E**ar lo jorn que amoꝝ
meu feu vrētotes les mies forçes
han seguit la volūtat vrā. **L**a mia
ma nos canissaria p esciure alarre
al selcitur: vrā car parme ab vos ra
hōar. **P**uix acte de difamacio ami
no represta. **E**ar sent lo cōtrari. no
poria esser loat. pux tal execucio la
virtut ab si porta. **M**as paraules
de mal stil haureu sguart. **L**o pla
er meu es no remetre res ala fortu
na enemigna de mō delict: tota vol
ta crehent lo que per la alteia vrā
manat me sera. es lo milloz. **N**egu
no es stat creat que no haja errat

Capitol.ccxliii.

Resposta feta per la. **P**rincessa
ala letera de. **T**irant.

E cara la mia ma
duptaua pendre lo
paper. lo qual creya
no ab maestria la plo
ma scriuint ab parau
les: de amistat. ni mēys plaent ma
lettra mostrar mal volença ates o
bres me oblige. **S**i de se mō dic
no fretura. hauras acreure passioēs
de noues maneres causades per tā

ta dolor. **L**es quals tu mas dades
asentir. e aqles comportare ab pa
ciēcia tāt com la vida acompanya
ra. **E**ar tanta crueltat en sems ab
tā strema amoꝝ yo pens james sof
vista. **S**ol aqst pensament, me for
ça respondere ata letra. si cre⁹ les tu
es mans lo darrer terme delles hā
vlat de nouel offici. **E** pux han a
gut òlit. e glōria no duē esser dignes
de perdo per ço com seren despulla
des de tota pietat. **E** diuerfes vega
des alagi ab paraules de benigni
tat pgar te no volguesses robar lo
premi ò ma honestat. **E** si les mies
paraules not mouen a pietat te de
uen induyr amerce les mies lagri
mes: e la tristor dela mia cara. **M**as
tu mes cruel que leo famejant no
guardant dret ni enuers has dona
da tāta dolor ala tua **P**rincessa. **D**
casta de ma ignocencia tan honest
morir nom cōfētiren. **A**ns portarē
lo murmur de mes darreres parau
les ales orelles ò la viuda reposada
E vèch la **E**mperadriu parlāt mo
consenti vergonya la qual souint ò
strema amor es enemiga. **P**ero ab
dolorosos sospirs manifestaua lo
cubert seny de mes paraules: e lo
grā desorde de ma bēuolēça digui
nose com. jhesus. jhes⁹. laniant me
sobze les faltes ò la duqlla la causa
per alon tenia ma vida auorrída

El q terra pena meretx essera tal que
no a ges cura de mí que no la vull
aver de tu

Capitol.ccxlv.

Lom plaer de ma vida sō tornada
ala **P**rincessa

D. iij.

Què plaer de mavida
 se son partida de **L**i
 rà: e la **P**rincessa la
 be q' ella venia isqueli
 corrent al cap de lesca
 la: e dix li **D** la mia cara germana
 y quins ha feta fellona que axius a
 gueseu apartir demi. **L**om senyora
 dix plaer de mavida la excelècia vo
 stra que mauia obludada q' novo
 lieu que vingues dauat **E** la **P**ri
 cessa la pres per la ma: e posala dis
 vna cambra **E** giras deuers aq'ls
 qui lauien portada. **E** regraciats
 lo molt treball quey hauien mes
Lom elles foren dins la cambra la
Princessa de tals paraules feu pri
 cipi. **N**o saps tu **P**laer de mavida
 quentre pare: fills ha moltes vol
 tes diuis que corrè algunes putes
 de fellonia: y entre germana per se
 blāt **E** posat cars que entre tu: emi
 aguessē pasades algunes paraules
 ja per axo not d'us tu enfellonir cō
 tra mi: que tu saps be yot ame so
 bre totes les donzelles del mon e
 tots los meus secrets te son mani
 fests com ala mia anima. **L**a magel
 tat vostra beu sap dir d' bocha dix
Plaer d' mavida: mas les obres sō
 males voleu creure ala viuda repoi
 ada les sues maldats: les quals per
 sperència anant se mostraran: e des
 fauoritu ami y atotes les altres: y el
 la es stada causa de tot aquest mal
E yo he gran duple que vostra al
 tesa no perda molt mes que no ha
 per dut: e que no nogua a vos axi
 com ha nogut ami. **E** recordam de
 aq'la amarga nit q' mō senyor **L**i
 ràt se rōpe la cama. **E** vrā altesa ha
 uia pōnda tota la natural cōmença

totes les coses erē d' plo: mesclads
 de temerosa anlia. **M**as la viuda e
 za iola quis alegrava. **L**a felicitat
 vrā no fretura de virtute. **M**as fre
 tureja de paciència: mala cosa es la
 noble: e generosa cudar: e volētaria
 ment voleu se abrigar lo mantell de
 difamacio. **A**ra dix la **P**rincessa de
 xem aquestes rahons: e parlem de
Li ràt coz sta: e quāt lo poreveure
Lar la contentacio gran que tincō
 dell me fa pēsar mes que no volria
E certa met ell me dona pena mes
 cruel que mort: per causa d' sō mal
Laz los pills que amor enū porta
 son tan sēmens que ab tota veritat
 mon sentiment no basta a saber los
 compēdre. **D**exo yo sēt enmi tal a
 mor q' james sēti. **E** puch ben dir q'
 he a cōseguit aquell dia que son pu
 blicada aq'la gēti ley: q' los palats
 hordenarē: la qual: era de mes va
 ler. **E** fora stada vera: si lo cas tan
 desauēturat nos fos seguit en la per
 sona de **L**i ràt: p' quet pch la mia
 germana tumvulles dū tot sō esser
 ni: si tem pill de mort. **L**ar si ell mo
 ria yo seria aquella que faria tā grā
 senyal en la mia psona tāt com en lo
 mō duras: que fos en recort d' gēts
 que yo fora allegada p' exēple de fel
 enamorada. **E** aq' no seria fet en
 amagat mas en publich anoticia d'
 totes gēts: p' que fos feta memoria
 de mi. **E** la major gracia quela imē
 sa bōdat de nostre senyor me portā
 fer seria q' yolves entras p' aq'la cā
 bra ab tota sanitat d' la suavirtuosa
 psona **N**o tarda **P**laer d' mavida
 fer resposta estil d' seblāts paraules

Capitol. cclvi.

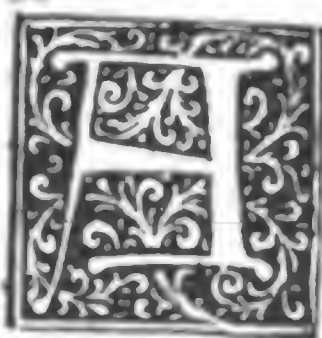
Replica que fa Plaer de ma vida ala Princesa.

Quell senyor qui te poder: es donador totes les gracies li done salut: eguarcio psta per que la pñcia dela magestat vrā puga acōseguir e estar prop devos. E de aço se tendria per lo mes ben aveturat caualler que lo mon se trobe. E si aço li es denegat mes livalria que cōexença dila selcitur vostra aguda no agues. E absēt devos tot recort q de vrēs tants bens que dela vostra gran singularitat venir li porien lo saplayez e sospirar. E sou ben certa que negū altre no es merexedor poiehy: tal premi coz es lo dela vostra singularissima pñona. Vrs paraules en ell no obren: as lo reues li seguey. No vull dir iuria ala magestat vostra sino que abveritat puch dir que en amor no sou equals: E no causa inproprietat: coz amor no guarda bñs ni liatge: ni va ab limitat ord. Ans ab diuersos sguarts se fa mes en us guque en altres: e mes podros sē arda: pero senyora en vostra altea es vna acostumada virtut. Tra metvos aquesta Letra lo virtuos Tirant: la Princesa la psab mol sigular plaer. E coz laque lesta dir que resposta si merexia. E feta la resposta dona la a Ypolit ab ifinitōs recomādacions en sēps. E o Ypolit sō tornat a Tirāt donali la Letra e ell la rebe ab molt gran plaer: e son contēt dela Letra. Mas no del que lo peu d aquella cōtenia. E feu se dar tinta epaper: e ab tot sō mal screui la Letra del sillequent.

Capitol.ccxlvii.

Replica que Tirāt fa ala Princesa.

Esta lora que totes les cosas prenē repos sino yo sol q fas la vet la pensant en aquella manera devostre altea he oyt aquell trist mot no hages cura de mi. Car nolavull hauez de tu. E sobrat p les cōtinues passios que amor anit dona. La ploma he presa per squitar aquells dans que lo vrē ignorar ab si porten crehent de tal manera vsar vers mi que en oblit los molts anys qn vos amar he delpesos. Mas p la clara cōexença que del valer devrā altea tinch. No ab mēys voluntat quel atēyer d vrā vista. A deu regraciaria ja sia insinadament li reste obligat p ha uer me atorgat cōexer dōzella q tāt en lo mon de pñcios se mostra complida. Asi que los pochs afeats qui lo meu volez no basten acōpēdre q te podr de tātā singularitat com vos. Car bevig q la bellea d vrā magestat no merex: si no p mi essez posseyda si lo vrē entēdre cōexera yo sia digne derespota: sia tal: E qvischa: o q se neschā pst ma vida. Car nō trobe disposi sino en seguir totço que per vrā selcitur manat me sera.

Capitol.ccxlviii.

Lo principi dls amors de Ypolit e dela Emperadrin.

Labada dscrirze la letra Tirāt la dona a Ypolit e pgalla dōas ala Princesa pñt plaer d ma vida ecobras ref

posta si fer podia Ypolit dona la
 letra axi com li era stat manat. E
 la Princesa la pres ab gran plaer
 e pergo com en aquell cara la Em
 peradriu venia per veure ala filla: e
 ella nola pogue ta prest legir: pero
 com ella conegue q la Emperadriu
 stava arahons ab Ypolit omanat
 li del mal de Tirant: e ell responet
 li la Princesa seleua olla hon seya
 y entrasè en la cambra ab Blaer de
 mavida per legir la letra la Empa
 driu dix a Ypolit apres moltes ra
 hons que dela malaltia de Tirat
 tengudes haviè. La tua cara Ypo
 lit veig tota alterada flaca: e d'colo
 rida e no s'es cauia. Car la malaltia
 devin tan valentissim caualler com
 es Tirant tota la sua parentela: ne
 deuen stat ab molta dolor. Car iz
 fas yo que molta dolor ne passada
 e passei. Car en la nit me d'iperte ab
 aquella propia passio com sin fos ma
 rit fill: o germa: o algun acostat pa
 rent. Apres quem lo recordada y
 he penlat en ion mal tornez de bo
 grat adormir: prestamiè Ypolit li
 respos Si yo s'igues prop o alguna
 senyora quem trobas en lo seu lit p
 gran dormidora q fos: no la leixa
 ria tant repolar com v'ra magestat
 fa: pero de vostra alteia non rinch
 admiracio p que dormiu sola: e ne
 gu nous diu res: ni voltejant nous
 fa cercar lo lit. E aço es lo qui cau
 la senyora la flaqa: e alteracio dela
 mia cara: e no gens la malaltia de
 mon senyor Tirant. E calcun dia
 de bon cor suplich a nostre senyor
 quez vulla lenar aqueste pessamets
 tan adolorits quela mia psona so
 str. Note negu setiment quina cos

sa es mal: sino sol aquells qui sentè
 quina cossa es amor la Empadriu
 tinguepresumcio que Ypolit devia
 amar. E tota la tristor quela sua ca
 ra manifestava no devia altra cola
 esser sino passio damor: E mes pen
 sia que Blaer de mavida que en p
 encia de moltes ho deya que ama
 ua a Ypolit que no fos aquell lo seu
 mal. E nos tarda la Emperadriu
 ab sul de semblants paraules inter
 rogar a Ypolit qui era la dama qui
 tal pena li feya passar: sens hauer li
 merce

Capitol. cclviii.

Com la Emperadriu demana a Y
 polit qui li feya aquell mall

Sy deu te dexe cōplir
 ton desig en aqst mō
 y en laltre parays ha
 uer: digues me quit fa
 tats mals passar. La
 mia trista sort dix Ypolit quiz fa d'
 conexer adeu y atots los sacts. E
 aci hō stich no pensa la magestat
 vostra sia mavida mēys perilliosa
 q la d' Tirat. Si vols be fer dix la
 Empadriu no d'us aververgōya
 de dir la gloria de tos actes: polat
 cars ho manifestes ami. Lo premi
 donor me fara tostēps callar. Qui
 es qui gose manifestar la sua dolor
 dix Ypolit a vna seŷora de tan grā
 excellencia: que fall avrā magestat
 sino que portas diadema de sacta
 e p vos se cātas te dem laudam⁹ E
 totes les sglesies fessē festa de .xij. li
 çons. Pergo com deuen esser no
 menada p lo mon d'essa dela terra
 no es cors huma dix la Empadriu
 no d'gua scoltar vnles sia d' be o de

mal lo que cascu voldrà. Car fran-
cha libertat ha dōada lo dōador
de totes coses. E quant es major
en dignitat tant deu scoltar ab mes
humilitat. Seyora dix. Ypolit yo
be atorch lo q̄ la alteſſa vr̄a diu: ſi
lo meu rahonar ſos cōpoſt de ba-
taſalua daurada: ço es en leys de
juſticia mas yo notich vaſſalls bēs
ni heretatge: q̄ dauāt la mageſtat
voſtra agues auenir. E puix tāt ſa-
ber ho voleu. Amor es amor lo q̄
tich: e no es roba quem pugua del
pullar. Ami nom fall cōreça dix
la. Emperadriu del que di⁹. Pero
cone que la paraula. e la meſura de
aquella ſia ſegons que la coſa reqr̄
Tu di⁹ que ames: e yo demante a
qui. Los. v. ſenys corporals me fa-
llen dix ypolit per dir ho. E fallit
de enteniment dix la. Emperadriu
per que no manifeſtes lo que atu-
fa dolre: quatre coses ſon dix Ypo-
lit qui p̄ ſur excellencia excellen
totes les altres: e la cinquēa es no-
ticia o veritat. E com la mageſtat
voſtra ſia aquella per aquella qui
en lo cel es pronostiſcat yo⁹ degua
amar: e ſeruir tots los dies o la mi-
a vida E dit aço no goſa tenir mes
cara anaſen que mes no dix. Lem-
peradriu lo crida com ſen anaua: e
de vergonya no goſa tornar. E pē-
ſa en ſi. Ypolit que ſi li demanara
per que no era tornar: que diria no
hauer la hoyda Ana ſen enuers la
ſua poſſada ſent ſtima q̄ hauia mal
parlat e p̄hor obzat e penedis molt
del que dir hauia. La Emperadriu
reſta ab molt gran penſamēt de ço
que. Ypolit li hauia dit: e james li
alque del cor tāt com en lo mon viſ

que. Com Ypolit ſabe que la. Em-
peradriu ſen exa tornada en la ſua
cambra hauēt vergonya: e temor
del gran atreniment que agut ha-
ua pēdis en ſi: e deſijana eſſer par-
tit per no venir danant la Empera-
driu. E ſon li forçat de tornar al
palau per cobrar reſpoſta dela pzi-
ceſſa. Entra dins la cambra. e tro-
bala que ſtaua gitada ab enles ſal-
de plaer de ma vida: ab altres don-
zelles q̄y hauia. Les quals eren
aſectades a Tirant. Ypolit la ſupli-
ca li donas reſpoſta dela letra que
portada li hauia. No tarda la pzi-
ceſſa en fer a Ypolit de paraula la
ſeguent reſpoſta.

Capitol. ccl.

Reſpoſta de paraula que ſeu la pzi-
ceſſa a Ypolit.

S'alegra en despen-
dre largamēt lo tēpa
de ma enamorada
vida ab tan enamo-
rads paraules com
la letra de Tirant rahonen yo li
fare reſpoſta e. no gēs duptosa car
la ſua ma moſtra no enjarſe de ſcri-
ure E en cara q̄ los corſos noſtres
ſien ſeparats: les animes ſon jūtes
en voluntat. E ſi lo ſaber me acon-
pāyas que yo li pogues fer reſpoſ-
ta: ho faria de molt bona volun-
tat. E perque lo miſatger es tan ſi-
deliſſim. e totes coses li poden eſſer
comunicades: te prech me vullas
de tant treball ſcuſar: li diras com
yo fare ab lo ſenyor. Emperador
q̄l yrē a uenre vn dia o aq̄ſta ſetma-
na. E ſi planza ala virtut diuina ell
ſſera guarit preſtament. e ſerem

scusa de aquest treball. E poch te
 que ten vages ab lo que te dir. Car
 en aquest cars ma dolor t'at aume
 ta: que casi fora de seny entri en aq
 sta cambra p legir la letra. E desig
 mes star sola q acopayda. Car to
 ta copaya en aquest carl meso diolla
 respos ypolit. Seyora lo v're cor
 mostra esser ses pietat e la selcitur
 v're villa haue mercede de. Tirat
 E pdone li los v'res vlls: p que en
 tre tanta mala q fets libaueu li pu
 xa sola redtar aquest poch de be: q
 ell de vos spa. E si la causa ola sua
 dolor fos ala majestat v're palesa: e
 p vos fos cōeguda lespāca de son
 desig ab la grāea de sa benuolença
 vos farta esser vera. Mostrāt la ma
 grea de sa cara si recorda en algun
 temps passat la jau vista. v're altesa
 te poder depdre: o de restaurar la
 vida: dexau lo que mes vos placia
 Mas pēlau lo q desha no es ene
 mich. Ans en cara q sia seruido
 aume la sua gloria ab dute mes
 acostat ligat se ab la majestat v're e
 spāca es ja salida en mite desijos o
 respos: o mort: o acopanyt de la
 grimes seguit la desauetura de aqll
 o ab letra lagellada de infinita a /
 mozo recite lo voler de. Tirant
 Lo qual se de acceptara lo blāch pa
 per ab studi de enamorads panles
 Car se que no ignora lo v're claz en
 tēdre demanāt vos de molta mer
 ce mes rahōs no li acollides: sino
 en cōte de plōa que in fmdament
 vos dsha complaure. No tarda la
 pricessa fer li replica: ab paraules o
 semblant stil.

Capitol. cxi.

Et replica que fa la pricessa a ypolit

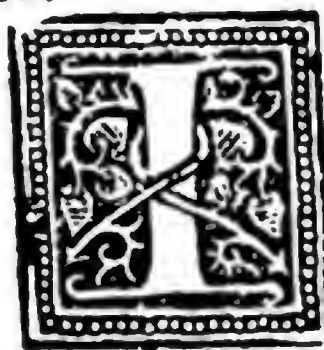
Et que no vull que
 la ignorācia del meu
 poch sabez te sia ma
 nifest callare. Car lo
 teu tā allenegat parlar merexedor
 era de respos. E no vull que los
 qui les tues fictes paraules hā ho
 ydes: ab la mia respos haen de
 creure que tu ab lo consell que ton
 mestre ta donat: vens afer a delega
 cions no dignes de fe. Car atigua
 actoritat fa testimoni detes culpes
 qui famoses enuers. Tirant son
 stades. Et tu plaer demavida aran
 cam tres cabells del cap: e donals
 aypolit quela dōe a son mestre. Ti
 rant. E diras li pux no li pug scri
 ure: que prenga los cabells per res
 posta. No valla deu dix ypolit si
 yolos prenh. si ja nom dieu la sig
 nificança per que sō stats mas tres
 que quatre que .x. o .xx. E com se
 yora pensa vostra altesa que siam
 en lo temps antich que vluen les
 gentes de ley de gracia. Car la don
 zella com tenia algun enamorad. e
 lo amava en stem grau daua li vn
 ramellet de flors ben perfumat. o
 vn cabell. o dos ol seu cap. e aquell
 se tenia per molt ben auenturat.
 No senyoza no. que aquer temps
 ja es passat. lo que mon senyor Ti
 rant desha beu se yo. que pogues
 tenir en vn lit nuba. o en camissa
 posat cars que lo lit no fos perfu
 mat no si daria res. Mas si la ma
 gestat vostra me dona tres cabel
 ls en present a Tirant. No acos
 tume yo tal cosa portar. trameten

Iosí p'altri: o digam vostra excelència
 sots quina sperança son extradelv're
 cap yo sere contenta dir la Princeſa
 deoírte la veritat. L'avn cabell sig
 nificha la strema amor que yo to
 steps lie portat sobre tots les pl'ós
 del mon: e aço en tãta caritat que
 d'isconexia apareix: e amare: e si dirme
 fa quasi adieu: e tenia deliberat que
 aquest fos: e altri no: e volia oferir
 la mia persona en s'eps ab tot quãt
 he: e l'anima fora stada de deu com
 d'aquesta vida passas: e si lagús volgu
 da tanbe lay aguera dada ab tots
 los bens que rich n'espera posseyr:
 detot li aguera feta larza e bastant
 donacio. Aquest altre significha la
 dolo: strema quell me fa passar: e
 causaua entre los grans seyors pec
 cat d'nuera perço coz en tã alt grau
 amaua la sua asable cõdicio: e gẽtil
 praticha: e ara ab manifesta spiecia
 e occular demonstracio lo rich conegut.
 Hom comporta la mia l'gua
 ni m'ays ma honor en recitar quãt
 ma ofessa. Lo terc significha com
 tinch conegut en ell lo poch amor
 quem te. Quãt es cõsia piadosa
 qui cõteplaz ho voltra que aquella
 demi cãsa da p'sona tã greu mala
 haja passats: hi ell qui de hauer
 merce era acostumat: com acruel e
 vers mi matardada la salut mia: e
 sino que tez agreujaz la mia honoz
 ab altes ve' cridaria quãt ma vida
 perilla Mas yoveig sobre la terra
 p'q' les gentes no agen zaho de co
 nexer quant sta nafrada la honoz
 mia qui mes p' cara que la vida Ara
 tens noticia manifesta que signi
 ficauẽ los cabells: e pla tua malicia
 nols te em portaras leuals li deles

mans y ab strama ita los ronpe e
 lançals p' terra d'estillat lesse' vlla
 viues lagrimes qui tots los se' p'ti
 li banyarẽ: com Ypolitveu que per
 tan pocha ocafio la. Princeſsa seza
 enuijada de les sues parules abveu
 piadosa e ab ject humili li seu p'ncipi
 avn tal parlar

Capitol. cclii.

Replica que fa Ypolit ala Prince
 ſsa

At se sia que la mage
 stat vostra digua que
 violencia vos es stada
 feta. sots nom d'força
 vullau cobrir la cul
 pavra e dar a: Tirant pena qui es
 p'yor que mort es vez que sou stada
 retreta en la cãbra d'vra mare mas
 no sou stada violada Digau senyo
 ra quina culpa pot esser dada amõ
 seuyor Tirat si ell ha tentat de fer
 vn tã sigular fet coz fer volia qu'il
 deu cõpdenaz apena neguna fora
 gitau d'la felicitatvra bellea gracia
 seny e gẽtil sabez dimitat ab p'fccio
 de tota virtut. e no siau tan dura en
 amar aquell qui' desija tostepes ser
 vir eus ama en estrem. Car be deu
 ria esser e recort la magestat vostra
 quant vos obliga lo seu molt amar
 e la gloria quen posehiu: e volen li
 leuar lesperança la qual departiz nos
 pot. Stich admizat d' que les orel
 les mies han hoyt la deliberacio d'
 tan penada vida com la tesa vostra
 vol fer passar amon senyor. Tirat
 car deuriu dexar tots les d'upes
 q'en ofesa sua fosse ni causar se porie
 coz lo p'lar q'ella e absencia d'vra ma
 gestat no li es p'mes la granitat d'

dan que li aporta. Si ha la vrā grā
 dissima discrecio no cōtēpla los in
 finits mals: e dōsola ciōs q̄ acarrech
 devostre selcitur se sigulzan qui aza
 avos pazē molt pochs. Car seren
 causa defez perdre lo millor dls mī
 llors. E passaz neu en aquest mon
 y en laltre con digna pena. Car les
 sues nafres com sent alegria de vrā
 altesa aumētē en tot be. E si sent lo
 cōtrari seren causa de molta dolor
 axi p avos coz p atots los dls lmat
 ge dls casa d bzetanya. E pōnt a el
 sepdrā passats. x. m. cōbatēs qui fa
 ran gran fretura p dar complimēt
 ala conquista. Mirau lo Rey d ce
 cilia quāta gēt te en sermey de vrā
 altesa E lo gran Mestre de Roōs
 lo Uezconte de branxes lagēt que
 ha portada: car si Tirāt no fos ne
 gu de tots aquestes noy a turaria
 Ueureu lanors la vinda repolada
 si fara les batalls p vostre pare nip
 vos La magestat vostra es merge
 ses medecina. E aqll es bon metge
 qui dona sanitat al coz y al anima
 Pero veig que aquell desuenturat
 no pot aver sanitat ni goig dlla hō
 bta tan gran malvolença. Plaer
 demausda per voler ajudar a vpo
 lit en fauor de Tirant seu principi
 aparauls de senblaut stil.

Capitol. ccliii.

Trahons q̄ fa plaer demausda ala
 Princesa

Mira forastat d molta
 gloria james del vrē
 valez agues atessa co
 nexença p que no fos
 itada forçada etā alt

grau seruitz pūx ab tā tarda pētāt
 vos veig mouze? adolze? daql q̄ en
 les azmes serroba lomes bē afortu
 nat y èamors lo mes mal fadat do
 lent me demi qui la major part dela
 vida que p causa vra dmi tichja ab
 senta. e vza altesa sera causa dferme
 viure dolorosa: car coz veig quelou
 donzella p deu ab tates virtuts cre
 ada riuch pain possible fallizuos lo
 major do d gracia q̄ natura pot do
 nar so es amor quiu? fall q̄ no ama
 u axi coz duriu aquines merexedo?
 qui ha tan leal ment seruida la ma
 gestat vostra ab quin bon coz vos
 pūx yo tanbē seruir qu? veja posey?
 tāta in gretitut. Si aquesta pena
 creya fos senblāt amoltes altres q̄
 ja lētōs he: e que la selcitur vostra
 pogues sentir aquella gloria que al
 tres dōzelles han sent deu per sola
 merce me atorgas vos ses conexet
 e veure aquella gloria dels euamo
 rats en aquesta: e lo delit que ab si
 portae d aci tich cossa p ami ceta
 conexet vostra altesa lo q̄ yo dich
 sezeu digna destaz entre las hēauen
 turades qui be han amat deterna
 labor è vida. Pero a vostra selcitur
 ne pren axi com en aquel qui sent la
 odor dela vianda e no gusta. Si la
 altesa vostra gustas la lua dolçor e
 lo que enli porta. E mortnt en aqll
 cars reuturiu ègloziosa fama: pero
 senyora pūx veig amō seuyoz. Ti
 rant no amau no es raho ameu a
 negu dels se? : en cara vendra tēps
 q̄ vos lo ploraren aell e als se? eus a
 rraparen los vlls: e la cara: e malay
 ren lo dia ela nit. e ècara la vrā vsta
 car yose que. Tirāt lo jorn q̄ pora
 canalcar vehēt la grā descōtētacio

be vrā altesa senstra enla sua terta
e tots los altres per amor dell. E
vos restaren axi coz sou mercedo
ra: e tot l'imperi se pdrā: e coz sereu
morta: e vendreu dauant lo. Juhā
de nostre senyor demanar vosa cō
te ola vda vostra ē stil d' semblāte
paraules.

Capitol. ccliii.

Repreccio ficta que fa plaer d' manā
da ala princessa

El mi fō manat fō
fet home a ymatge: e
semblança mia e dela
costella del home fō
fete companya alho
me: E mes. digui crexeu e mūtipli
cau lo mon e hompliu la terra: di
gues tu Carmesina yo qui tauia le
uat lo teu germa p q foses senyora
del imperi posant te en aquella sin
gular dignitat mundanal quin cō
te me dones del que te acomanat
has pres marit: has dexats fills
p q pugue defendre la se catholica
e augmentar la crestiandat: q respō
dreu vos dix plaer de ma vida. Ay
senyora y coz vos veig en fescada
que resposia bona noy poreu dar
Dero la vrā resposia sēra tal com
vos dire: O senyor ple d' misericor
dia: e d' pietat perdonaume senyor
p la clemencia vrā: e lāgel custodi
vos fara dir aquestes paraules: ve
ritat es senyor que yo amaua vn
caualler qui en armes era molt vir
tuos. Lo qual la vrā sacratissima
magestat nos hauia trames per li
berar d' les mās d' les in fels lo vo
stre poble crestia yo amaua aquest
li tenia gran deuocio: e desijaua p

marit etō anamorat cōplahial tot
lo quell volia ab tota honestat e re
ntia vna dōzella ēseruir men quia
nomenaua plaer de ma vida e do
nauaz tostēps bōs cōsellat yo nol
volta pedre: e posal me vna nit en
lo lit: yo cō alnocēta crida. E com
me fuy regoneguda calli e stigui se
gura. E vna viuda qui sēti cridar
dōa d' grās crida q tot lo palau seu
auolotar d' q se segui cars de molta
dolor: e cōgoxa p amolts p la mia
temor. Aps me pgauē q yo cōsen
tis al a perit d' caualler e james ho
consenti. En semblant cars respon
dra. Senct Pere perço coz te les
claus d' paradīs. Senyor aquela
no es digna destar enla nostra be
neyta gloria perço coz no ha vol
guts sezuar los vres sancts mana
mērs. Lāsz vos san dis en l' infern e
en compāya vostra la viuda repōia
da. E com yo passare de aquesta
p'sent vida en paradīs sēra feta grā
festa de mi e darman cadira enla e
terna gloria d' la mes alta jerarchia
. e com asilla obedient sere corona
da entre los altres sacts lo Empe
rador: en tra per la cābra que per
nēgun no son vist estiguevn poch
ab la filla e pres a p polit p la ma
e parlaren dels fets dela guerra e
dela malaltia del capita. Axī parlāt
en traren per vna cambra hon era
la Emperadriu. E sens duple en
aquell cars p polit volguera esser
luny della vna jornada: Com ella
veu mostrali la cara asable e mirali
ab bona voluntat: Leuas de a lli
hon seya e acostas al Emperador
e los tres perlaren all de moltes
cofes special vengueren aparlar
dela cruel fortuna qui en tan

gran Jovenit havia fet letar a son fill la miseria de aquest mon. La Emperadriu se pres aplozar. Entraren per la cambra molts cavallers ansians qui eren del conselle a conortaren molt ala Emperadriu. Laquella recitarè aypolit la grādisima virtut quel Emperador mostra com li portazen la noua cō son fill era mort. Lo benigne seyor hoynt la mort de sō fill. Respos alcaz benal: e als altres qui loy denunciaren. Sian certs q̄ nom dieu cossa nouella: car ja sabia yo quel havia engēdrat per morir. Ley denatura es rebre lauida. Eretrela com es demanada. Eaxi coz es: que no es negu qui puga viure: que no haja de morir: hoynt la mort del seu fill qui en batalla: e cōtra infels havia separada l'anima del cors. Aquel die era lo p̄mer d̄l any e lo Emperador acostumaua en semblant die com aquell cascu any fer molt grā festa: e portar corona. E no feu altre mudamēt: si no ques leua la corona del cap: e torna ademantar com era mort son fill. E coz hoyt que en la batalla combatent ab gran animo com a virtuos cavaller: tozmas prestamēt la corona al cap. E jura que molt major son la dlectacio que rebe com hohi los actes dela cavalleria gloriosos de son fill que no son la tristoz: e amargoz que senti dela sua mort. E de aquestes coses parlaren moltes: lo Emperador se a parta avna part dela cābra perlar ab alguns de son consell: e ypolit resta ab la Emperadriu: E com ella veu que ell res noly deya: penssa q̄ molta vergonya li partia: seu li

p̄ncipi a vna tal requesta.

Capitol.cclv.

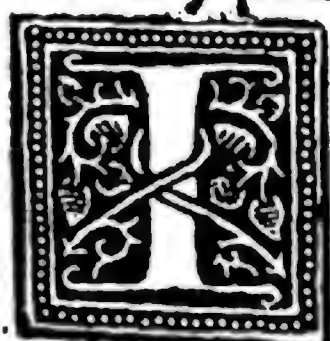
Requesta de amors que fa la emperadriu a ypolit

El cara que per mon poch saber ab aviat stū not digua la mia intencio: e volentat: segons dir te voldria. La tua molta discrecio ho conpendra molt millor: que la mia lengua te poria manifestar. E si per molta volentat oper poch entēdre: passe mes auant del que ales gēts es manifest: q̄ en mi les etres jactia grans atement en la edat enque so posada me fa duptar lo significat d̄ res parant: per que duptosa d̄ tal meneg te prech me vulles dir: qui es aquel qui ta fet tant allenegar de dir me lo que mas dir: si es exit de ton mestre Tirāt: perque si yo delliberas de amarte ell pugues mls v̄sar d̄ la senyoria que desija. Si has parlat ab spirit de profecia: molt me tarda de saber ho no tarda ypolit ab la ra veu fer li semblant resposta. Qui es aquell per grā audacia: e atreument que t̄ngua dauant la excelencia vostra gosē perlar: qui seria aq̄ll per presumptuos que fos que laia e lo cors no li tremolas .xx. voltes lo dia: sol que la magestat vostra li fes mala cara: e sol per vn desbeny que laltesa vostra me fes .x. astes d̄ l̄ terra desijaria star. Ab tota veritat vos parlar: q̄ anāt ab lo enparador errant paquesta e ambra cō viu la magestat vostra de les dos

genolls dōi en la dura terra: e dūp
 ti lo Emperador nou agues cone
 gut per ço coz en aquell cas temoz
 e vergōya se combatien dins mi A
 pres don vn sospir: e conegut que
 vrā altesa ab cara asable vos rieu
 dī meu sospir. Epço seyoza vos su
 plich eus demane de molta gracia
 e merce que yo no haja mes adir
 sino quem maneu com ama seyoza
 qual lievulla coses perillofes dema
 perssona. E conexera la magestat
 vostra quāta es la fermetat de. Y
 polit que tenu senyoza sobre mi q
 rontent me los cabells: e la mia ca
 ra sia feta aspra per les vres vngles
 totes coses conportare ab paciēcia
 e encara haure temoz la vrā ma
 nōsia nastrada en lo meu cora. En
 lo que la magestat vrā diu de. Li
 rant ab juramēts dignes de se vos
 fare segura: que Tirāt nī mō con
 felloz qui es p^r fort tal cosa james
 saberen demī. Digaume senyoza
 qui sospitara lo qui tan tart seideue
 E ja lo meu sperit no te poder de
 mes dir ala magestat vostra com
 amor lo tinga catiuat

Capitol. cclvi.

Resposta mes auant la Empera
 driu a Ypolit.

Do volguera Ypo
 lit tu maguesses feta
 certa del que yot de
 mane: e no deus per
 res star de dirne da
 tament ta intencio. Car amor no
 accepta noblesa: ni linatge ni equal
 tat. Car nōsa diferencia sies de alt
 loch. o de baix: e qui es abtexe sap
 portar armes o amor secretes o o

cultes ses dar ho alentir volūtaria
 ment apsones indignes: e mal par
 leres aquest tal es digne de tal pūi
 cio. E per lo contrari deu esser exal
 cat en molta gloria: e honor: lo q
 leal ment ama. Car amor es cola q
 segueix natura: e los homens com
 ainen deuen esser secretes: e plens
 de amor digues Ypolit creus tu q
 es bona sort a vn caualler com es a
 mat de alguna gran senyoza: e fa
 mes mencio de aqll sol que o tots
 los altres. Mira quanta fermetat
 deu esser en lo home. com la dona
 ama descōeix apare: marir: e asilla
 e tota la sua honor met enpoer dī
 qui ama: e la sua perssona posa a ja
 hi de aquell si siera leja obella: e lre
 dra algun defecte en si. es forcat q
 tal enamorat ho haia de veure. E
 no penles tu que lo que hedit ho
 diga p mal dret que senta en la mia
 perssona: ney haja macula neguna
 Mas solamēt ho vull dir de quāt
 deu esser tēgut lome ala dona qui
 en son poder seposa. E perço te vull
 tornar adir q molt me aguera cō
 tentat lo teu parlar: que axi coz ab
 atreument tinguist animo de dir
 mo quey aguesses perseverat que
 totes les tues paraules me fore sta
 des acceptes. E sies cert que per cri
 minals que fossen que no les diria
 al: Emperador: ne altra psoa qui
 per la terra vaja. E si per vergonya
 ten stas nom desplau tal amor: car
 ab lengua torhada: e ab molta ver
 gonya seblants requestes sō bōes
 e axis deuē fer. Car amor que pōt
 es venguda: molt prest es perduda
 tantes coses li dir la Emperadriu
 que Ypolit cobra sforc. E abven
 E.

rogallola: e basta ab gran treball
feu principi asemblant requesta

Capitol.cclvii.

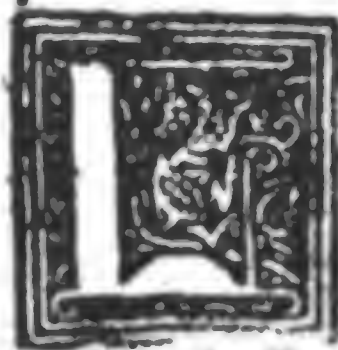
Requesta de amor que fa Ypolit
ala Emperadriu

Bon grat que de
vos senyora tich no
poques voltes ma cō
uidat p tal mija ma
nifestar ala magestat
vostre la molta amor que⁹ porte
mas temor de errar ha tardat fins
en aquesta hora lo dir qual so: per
vos esser la mes excelent: en lo ma
jor grau de excelencia que trobar se
pogus. Empero aqueli delit quela
bellea vostra reprelta ami entrele
altres me fa glorios viure. E si tanta
gloria deu per sola merce me ator
ga qual caualler ab mi egual pot e
sser. E yo per esser joue de edat ma
lengua embazada no basta a recit
tar ço q lo meu animo volria. La
excelencia vostra y deu suplir com a
ignorant de tal mester. E mirat lo
vostre afeccat parlar: me dona no
uella alegria com pens que sens la
altreia vostra yo no seria res. E po
lo vostre ha cost haja tant guay at
que tot altre simerç: me fora molt
perdre E vull que sapiau lesperança
que yo tinch en la magestat vostra
me te auida en aquest mō: es nera
desemparat forçadament me coue
dria pendre la mort. E perço tich
conegut que amant laltreia vostra
qui tāt valeu res no mes fort: pui
tensu de discrecio la vestidura E to
tes coses qui p la magestat vostra
me sieran manades me son facile
Butx saber: e gentileia en vos man

cament no tenen. E plada alaltreia
vostre mirat quant amavista⁹ iou
mostrada plena de tantes virtuts
Tinch crehença que si en lo repa
de paris ates aguenen: altra q vtrā
altreia daquell pom no fora itada
digna E per la clara conexença que
de vostre molt valer tinch vull po
sar tota ma sperança en vos qui se
reu principi d tot mō be: es d tota
mos mals. Empero si amor me for
ça alguna cosa no discretament p
lar: La vostra gran benignitat ho
vulla pacientmēt sostenir e ab pa
raules de amor voler me castigar
Solament vos suplich agenollat
als vostres peus me faga cert per
la honor vostra coz regir me dech
E aço sera ami de infinita suma
tāt que lo parlar dltos me faynie
los hulle en aygua p finida amor
q⁹ tich No tarda la Emperadriu
en ferli reiposta ab paraules de sen
blant si.

Capitol.cdviii.

Resposta q fa la Emperadriu a Y
polit.

Les tues afables pau
les meriten resposta
e no tal com tu voltr
es Perço com has
polat lomen cor en
grā treball e pensament. Car pen
se qual es itada la causa que ta dat
sperança demí E om lania edat sia
tan desconuenient ab la tua: que si
tal cosa era sabuda que dirie de mi
q d mō net me so enamorada. E e
altre parrveig q amor no es certa
nt ab fermetat en los strāgers E so
bea veturades aqlle q no tenē ma

rit per poder se m la disponore en
 be amar. E yo qui no so acostuada
 de tal meneig: pès q'ami seria molt
 difícil poder cōtentar lo teu appetit.
 Perque la tua spezãça tarda: e va
 na es perço com altzi posehetz lo q'
 tu desiges: p' be que si yo volia obli
 dar los termès d'la mia castedat o
 porta ben fer. Encara que fos grã
 la mia culpa y obe cōech que la tua
 jountut: e bella disposicio p' be que
 ages tēgut grã atreument digna
 es d' perdo. E qualseunlla dōzella
 li seria molta gloria que de tu fos a
 mada. Empero yo stime mes que
 altra sia benaventurada per lo teu
 amor sens crim: o infamia q' si yo
 peria per amor de home strany: la
 emperadriu no pogue mes parlar
 perço com lo Emperador se son le
 nat d' lla hō seya acostas ala Emp
 adriu e pres la per la ma: e anaren
 asopar. Aquella nit Ypolit no po
 gue parlar ab la Princesa. Mas
 parla ab Plaer de maysda. Ella li
 dix que es aço que vos ab tã dissimu
 laçs paraules parlau tāt ab la Em
 padriu grans negocis deuen esser
 aquests com tã souint vos ab ella
 praticau. No es altra cosa dix Ypo
 lit sino quem demana del nrē cap
 ta com sta: e quāt pora anar sobre
 la terra: pens yo que lo seu desig es
 quell fos lla hon los altres sō pço
 com calsun dia han lletres del cap
 e p' propi interes tenē desig de açl
 desig q' tenē los jueys del verbadz
 messies. Edema d' hō mati Ypolit
 sen ana sens resposta neguna. Loz
 Tirant lo ven li dix v. dies son pas
 sats q' nous he pogut veure. Sen
 yor dix Ypolit lo Emperador ma

fet aturar: e la Princesa: perque la
 acōpāyas e per lo camí vigneſſen
 parlant de vostra merce. Car tots
 ensemps vos volen venir a veure: e
 per causa de aço la Princesa no
 ha volgut fer resposta puix tã prest
 deu esser la vista dix Tirat de aço
 stich yo molt aconsolat seu se venie
 de cōtinent los metges: e preguais
 quel fessē portar ala Lintat p' ques
 sentia molt be: e dich vos certamēt
 que yo millorare mes en vn dia en
 la Lintat que no faria açi en .x. e la
 deu queu causa: yo so nate criat en
 loch prop de mar e layre dela mar
 es ami molt natural: car diuerſes
 vegads lo stat naſrat e mal tractat
 per altres cauallers. E de continēt
 que erē passades les .v. cures yom
 feya portar en loch vora mar e psta
 mēt era guarit e aço lo arē tots los
 metges e forē cōtets q' açis fes: los
 .ij. ho anarē adir al Empador: e lo
 Empador canalca ab molta gēt e
 ana hon lo capita era: e ab vnes an
 ds en coll domēs sō portat ala ciu
 tat en .iiij. dies: coz la guerē mes dis
 la sua posada la empadriu ab totes
 les dames lo anarē a veure: la ale
 gria son molt grã com lo verē sta
 ren tã bona disposicio. E molt souit
 totes les dames açi del palau com
 dela Lintat lo venien a veure. Em
 pero la Emperadriu perque tenia
 algun sentimēt per vna dōzella sua
 d' qui ella fiana molt mes que d' les
 altres poques vegoads se partia d'
 la filla coz era en la càbra d' Tirat.
 E gens per aço no restaua que no
 praticassen de lurs amors anant e
 venint plaer de maysda calsun dia
 ab gran sollicitut desiant cōcordar

L.ii.

la batalla que vengues aſí. **P**etxè
de recitar d' **T**irāt e tornem al càp
Loz les treues forē pasads la guer
ra comēça cruel e braua sabēt los
Turchs la malaltia de **T**irant : e
ab la molta gēt quela era venguda
cascun dia veniē prop la **L**iutat de
ſāct **J**ordi hon era lo camp. **E** cas
cun dia si feyen de molts bells sets
darmes e morien hi molta gent d'
vna part y d'altra. **E**n tant que vn
dia los **T**urchs venguerē ab tot
lur poder per rōpre la ygua per ço
que nols fes tant de dan com feya
e no la pogueren rōpre. Los cristi
ans soltaren totes les aygues per
que los **T**urchs no sen poguessen
tornar e omplirē setots los camps
daygua en tal forma que mataren
dles turchs passats. **l**ij. milia. **A**quell
dia los **T**urchs tenien gran delig
devenir abatailla ab los cristians
Eper quāt la morisma era tātā los
cristians deliberaren de no sperar
la batalla. **E**n aquell cars tots de
ſhauen la salut de **T**irant axi com
la lur propia: e tots ſtimauen que ſi
Tirant hī fosque no agueren del
dita la parada. **E** cascū dia lo **E**m
perador los ſcriuia del ſtament en q̄
Tirant era posat per animarlos e
diēt com jas leuaua del lit: perque
era de gran necessitat que la cama se
en fortis e tornas en son degut ſta
ment **E**tots nestauen molt aconſo
lats: e en ſpecial lo **D**uch de mace
donia qui lamaua en ſtrem **T**irāt
anaua cascū dia millorant que ab
vna croça podia p la cambra anar
E les dames quasi los demes dies
loveniē aveure e li teniē debō grat
companya **E** la **P**rinceſſa tan per

linteres quāt per lamor que li por
taua li ſebia molta festa e honor e
no⁹ penſeu que **T**irāt dījas molt
preſtament guarir: puy era cert q̄
no tenia perill de reſtar afollat **E** a
ço cauſaua la bella viſta que tots di
es hauia dela **P**rinceſſa **E** no deli
jaua: ni penſaua molt en anar ala
guerra. **M**as ſon delig era pogues
hauer plaer complit de ſa lenyora
e la guerra quia vulla la ſes. **E** per
ſemblāt cauſa los virtuosos caual
lers ſō decebuts per ſtrema: e dela
forada amor la qual acostūa mol
tes voltes tolre lo ſeny als homēs
ſants. **E** ſtāt lo **E**mpador: e la **E**m
peradriu en la cambra de **T**irant
li daua impediment que no podia
parar ab la **P**rinceſſa que no fos
p la **E**mpadriu hoyt crida a **Y**po
lit e ab baixa veu li dixes de fora e
torna preſt e posant te al coſtat de
la **E**mperadriu posala en noues
del que conexas que en grat livi
gua **E** yo ſperimētare ſi la mia paſ
ſio pore ala **P**rinceſſa referir **E** toz
nat **Y**polit del que era ſtat cōſertat
posas al coſtat dela **E**mperadriu e
ab ſforçat animo e la veu baixa li p
ſenta forma de ſemblants parables

Capitol. cclix.

Com **Y**polit obtes dela **E**mp
radriu lo do quel demanaua

De vostre gran ſaber
de nobleſa tanta acō
panyat que ſens con
paracio major pena
me fa ſerir per eſſer tā
ta laſtima d la mageſtat voſtra car

la strema amor que⁹ porte me for
ga que no puch star sino prop de la
excellencia vostra. E no sens gran
traho: car fallint me tal acostament
stich en hun nou purgatori. E açõ
ve per yo infinidamet amar la vos
tra virtuosa periona. Suplicant a
quella en qui tota ma sperança repo
sa me sia atorgat hū do qui sera au
ment de ma honore e fama. E per
lo vostre molt metexer qui tant val
sol per esser en recort que els dam
nats se diu esser los grā aleujamet
de pena lo recordar se que lon al
guna coia. E axi men pren ami ab
tot que palle mala vida per no esser
cert ó vostra alteza eiser amat. mas
sol recordant me dela grā dignitat
q en la magestat vostra tinch cone
guda me dona gran aleujament a
mon canssat viure. E tant cõ mes
virtut la persona poseheix tant es
per los altres mes amada. Per q
leyora puix la fortuna mia ta poch
me ha acompanyat lenta yo aques
ta gloria de aquest gracios do li de
la alteza vostra sere amat. E quem
fagau cert en que sta ma vida. E si la
sort me seria tan parcial e fauora
ble que dormint e vetlant yous po
gues amar: e servir. Car negu mes
beuenturat de mi trobar nos po
ria e dona si en lō plar: no tarda hū
poch spay que la Emperadriu ab
gest e cara afable avna tal resposta
feu principi.

Capitol. cc xl.

resposta feta per la em peradriu a ipolit.

La tua molta virtut e
cõdicio afable me for
ga passar los limits de
castedat. per veuret
digne de esser amat. e
si ab juraments dignes de se me fa
ras segura que nou sabra lo Empe
rador: ni altri per report dela tua
lengua. E leget tot lo que placent te
sia. E si vols acabat õlit atenyet no
penses los perills soenidors. /
car seria cruel seguretat: si lo contra
ris seguia en veurez en perill dolor e
carregosa difamacio. e la vida mia
que no seria prou segura. Empero
yo confie dela tua molta virtut que
tot seras fet al plaer meu: e faras axi
que en la callada nit qui dona aleu
jament als treballs e repos atotes
les creatures sies cert de sperar me
en aquell terrat prop la mia càbra
E si y vens no tingues sperança dub
tosa. Car yo qui en strema te ame
no fare tarda la mia vèguda si ja la
mort no mo tollia. e ypolit volgue õ
manar hū dubte q li ocorria. E la
Emperadriu li dix que õ grā fla q̃a
danimo venia pensar tots los pe
rills si tanta de amor tenia com les
sues paraules feyen òmostracio fes
lo que yot dich e no cures apreset
de altra cosa: ypolit respos se yora
yo so contet de fer tot lo que la ma
gestat vostra me mana. E posala
en segur de tot lo que ella dubtana
E. lli.

Complit lo rasonament la Emperadriu se parti dela posada de Tirant ab totes les altres dames. coz foren dins lo palau dix la Emperadriu anem a visitar lo Emperador Com foren ab ell stiguere hū poch solçant. Al pres la emperadriu se leua ab la congora de la noua amor qui la portaua : e dix a Carmesina resta tu aci ab aquestes donzelles e faras companyia aton pare y ella son contenta. La Emperadriu sen ana ala sua cambra e dix ales sues donzelles que li fessen venir los cambres per ço com volia mudar les cortines de rage posar ni vnes altres de seda totes brobades dient lo Emperador me ha dit que vol aqsta nit venir aci e desige li fer vna poca de festa per ço com ha gran temps que noy es vengut: feu prestament desfer tota la cambra: e feu la emparamentar tota de draps o brocat e seda. Apres feu molt be perfumar la cambra e lo lit. Com hagueren sopat la Emperadriu se retrague dient que lo cap li dolia. E dix li vna donzella quis nome naua Elizeu en pñencia de totes les altres. Senyora vol vostra alteza que faga venir los metges per que donen remey: fes lo que vulles / dix la Emperadriu mas dona orde que lo Emperador no senta res per que nos sculas de venir aci stamit: prestament vengueren los metges e tocaren li lo pols: e trobaren loy molt mogut per lo mouiment que tenia: que s'esperaua entrar en lica de camp dos ab caualler jone e

dubtaua la perillosa batalla: digueren los metges bo sera seyora que la magestat vostra prenga huns pochos de canyamons cõfits ab hū got de maluesia: e aleujar vos han lo cap e faran vos dormir. Respos la Emperadriu yo pens be que sera molt poch lo meu dormir p lo grā mal que sent: e molt menys lo reposar. Car segons la disposicio quem sent yo crech cercare tots los recos del lit: senyora digueren los metges si tal cans era com la magestat vostra ha rahõat trameteu presta met per nosaltres. Si preneu plaer que fagam la verla ala porta dela vostra cambra. o aci dins per que de hora en hora vos pugaz mirar en la cara e axi passarem tota la nit. Tal seruey dix la Emperadriu no accepte apreset tal proferta car tot lo lit vull tenir per meu: e no vull q negu de vosaltres me miras en la cara si en negu delit staua. Car tal mal com yotinch no compottavista de negu e ab aquesta vos ne po deu anar car yom vull posar en lo lit. Los metges se partiren: com foren ala porta li digueren que nos oblidas los cõfits e aquells remullas be ab la maluesia que gran be li farien en lo ventrell. E la Emperadriu son obedient que vna grā capsa sen menja: Apres los remulla molt be. E mana que perfumasen molt be lo lit y en los lençols y en los coxins feu posar algallia. Com aço son fet ella ben perfumada mana ales sues donzelles que sen anas sen adormir: e que tancasen la por

ta dela cambra sua. E enla cambra
dela Emperadriu haura hū retret
hon ella se acostumaua de ligar. E
en lo retret haura vna porta que e
ria en hūn terrat hon Ypolit staua
E al leuar que ellas feu Eliseu ho
senti: e leuas prestamēt pensant que
tingues algun mal e trobāt se en la
cambra dix li que te la alteia vostra
que axius sou leuada sētiu vos mes
mal que no feyeu no reïpos la Em
peradriu ans me sēt molt be. Mas
eram oblidat de dir aquella deu
ta oracio que yo acostume calcia
nit de dir. Dix Eliseu senyora seu
mēt tanta de merce q vostra alteia
lam vulla dir: lo contēta dix la em
peradriu: e es aquesta que en la nit
la primera stela que veuras age/
nollat en terra e diras tres pater/
nostres e tres auemaries en reuerē
cia dels tres Reys dorient quels
placiavoler te recaptar gracia ab lo
glorios deu Jesus e ab la sua sacra
tissima mare que axi com ells foren
guilats: e guardats anant vetlant/
dormint e estant de les mans del
Rey herodes quels placiavoler te
recaptar gracia que sies liberada d
vergonya e infamia: e que totes les
tues coses sien prosperades e aumē
tades en tot be. E sies certa que ob
tendras tot lo que vulles e nom tor
bes de ma deuocio. La donzella se
torna al lit: la Emperadriu entra
en lo retret. E com conegue que la
donzella era en lo lit e senti tocar la
hora dela assignacio vestis sobre la
camisa vna roba de vellut vert for
rada de marts gebelins. E vberta

la porta del terrat ven stat a ypolit
stes per lo terrat per q no pogues es
ser vist per neguna part tinguem a
molta gloria pensant que aquell gu
ardaria molt la sua honor. Com y
polit la veu si bes feya la nit molt/
scura leuas prestament: e ana buer
ella. E donant dels genolls enla du
ra terra besali les mans e volia li be
sar los peus. Mas la valerosa seny
ora nou comporta mas besal mol
tes voltes en la boca: pres lo per la
ma mostrant li infinida amor e dig
li que anassen ala cambra. E dix Y
polit senyora la magestat vostra me
haura de perdonar que james en
trare en la cambra fins atant que
lo meu desig senta part dela gloria
sdeuidora. E pres la enlos braços
e posala en terra e aqui sentiren la v
tima si d amor. Apres ab grandissi
ma leticia sen entraren en lo retret
Ypolit mostrant molta gran con
tentacio donant li pau verdadera
ab alegre animo e gest amoros li/
feu principi a hūn tal parlar.

Capitol. ccli.

Com Ypolit mostra de parau
la la contentacio que te de la senyo
ra:

S golas dir la gloria
que mos sentiments
en aquesta hora sentē
en hauer ates la gran
perfectio que enla ma
L.iii.

gestat vostra finch coneguba: no crech james la mia lengua fos suficient en poder referir tanta gentileza com en la excellentissima persona vostra se troba. no se ab quin miya ni art de paraules vos puga manifestar quanta es la amor queus portee quant de hora en hora aumenta en mi. Car certament no es en / ma potencia la menor part d'aquel la recitarvos pogues: ni menys volria que per boca d'altri hagues a sentir vostra alteza en quina possessio te. Car pesant me dar spay de ta penada vida mos mals doble dolor pendrie. No tarda la Emperadriu ab cara e gest asable en fer li seblat Respota.

Capitol. cc xlii

Replika que fa la Emperadriu a Ypolit.

Encara q'la mia pensa sia stada turmentada. No resta que no trobe en lo mes alt grau de conexença de tu la qual cosa per no ofendre tanta singularitat que en tu yo trobe. No clamare de tu ni menys de deu: ni de mi mateixa: puix ab tan gran patit meu te sabut guanyar. Senyora dix Ypolit no es ara temps de fer moltes rahons sino queus dema de molta gracia e merce que anem al lit. E alli parlarem d'altres nego

cis que aumentaran lo vostre delit e sera molta consolacio mia. E dir ago Ypolit prestament fon despul lat ana ala gentil vella: e despulla li la roba que vestia: e resta en camisa E tenia la sua noble persona de tanta gentilea e disposicio que coneguerat qui en tal lo la ves com era donzella que pollebia tanta bellea com en lo mon trobar se pogues. E la filla carmesina en moltes coses li era seblat mas no generalment en totes Car aquesta en son temps la excel·lia. Lo galant la pres al braç e puja la en lo lit e aqui stigueren parlant eburlant axi com de persones enamorades se acostuma. Com fon / passada miya nit la senyora laca ha gran sospir per que sospira vostra magestat dix Ypolit digau mo yo clam merce si deu vos dexe tot vostre desig complir seria stat per poca contentacio que tingau d mi Lot lo contrari es del que diu dix la emperadriu. Car ans me es augmentada la voluntat per ço com en lo principi te tenia en figura de bo ara de molt millor e mes valent. Mas la causa del meu sospir no es stat per pus si no quem dolch de tu quet te bran per heretge. Com senyora dix Ypolit quines coses he fetes yo q' per heretge me hagen a tenir certament dix la Emperadriu si pode fer per ço com te est enamorat de ta mare e has mostrada la tua valentia. Senyora dix Ypolit negu no te Noticia Del Elstre molt. /

valer si no yo qui mire la vostra ga-
 lant persona qui te compliment de
 tota perfeccio: e no veig res qui deli-
 meliat sia. De aquestes coses e mol-
 tes altres passaren los dos enamo-
 zats ab tots aquells delits: e lepolies
 qui solen passar per los qui bes vo-
 len. E no dormiren de tota la nit q̄
 quasi lo dia volia venir. E be dix ve-
 ritat la Emperadriu als metges que
 poch seria aquella nit lo seu dormir.
 E ja cansats de vetlar adormiren-
 se que ja era de dia. Loz fon ja grā
 dia la donzella Eliseu que ja sera a
 cabada d'vestir entra en la cambra
 dela Emperadriu per demanar li /
 com stava ni si volia res manar li.
 Com se fon acostada al lit: veu hū
 home al costat dela Emperadriu
 qui tenia lo braç stes e lo cap del ga-
 lāt sobze lo braç: e la boca en la ma-
 mella. Ay sancta maria val: dix E-
 liseu qui es aquest traydor renegat
 qui ha decebuda ma senyora: fō en
 temptacio de cridar grans crits vo-
 lent dir muyra lo traydor q̄ ab cau-
 tela: e ab d'cepcio es entrat en aqusta
 cambra per possehir lo goig d' aqust
 benaventurat lit. Apres pensa que
 negu no tinguera tan gran atreu-
 ment de entrar alli sens voluntat
 sua. E lo enparamentar dela cam-
 bra no era stat fet sens grā mister.
 E feya son poder de conixer lo. E
 no podia per ço com tenia lo cap /
 baix: e nol podia be d'ussar: tēia dub-
 te que les altres dōzelles no entra-
 sen en la cambra per servir ala Em-
 peradriu axi com haviē acostumat.
 Eliseu entra hon dormiē: e dix los

La seyoza vos mana que no txean
 dela cabra per que no fagau remoz
 per que no ha prou contentars los
 seus vills del seu delitos dormir en
 que sta. Apres miya hora passada
 los metges vengueren per saber la
 Emperadriu coz stava. La donzel-
 la ana ala porta: e dix cō la senyora
 reposaua per ço coz en la nit hania
 hū poch congoxat. Nosaltres sta-
 rem aci d'igueren los metges fins a
 tant que la magestat sia desperta.
 Car axi nos ho ha manat lo seyo-
 Emperador. La donzella no sabēt
 pendre remey en si: ni sabia si la d'is-
 tas o no stava en aquell pensament
 e dura li tāt fins que L'emperador
 toca ala porta dela cambra. La dō-
 zella enujada: e no ab prou paciēcia
 ni ab molta discrecio: ana cuytada-
 ment al lit. E crida ab veu baixa: le-
 uau senyora leuau que la mort vos
 es veyna: lo trist de vostre marit to-
 ca ala porta: e sab q̄ ab deslealtat en-
 perjuhā dela sua prospera persona
 lo haueu indignamēt ofes ses causa-
 ne raho alguna. Qui es aquest cruel
 qui tāt dolor ab si porta que prop
 d'vos stiga: es Rey no cōegut pch
 al subirà deu: que corona d' foch al
 cap li veia yo posar. Si es duch en
 carçre ppetua lo veia yo finir. Si
 es marçs d' rabia les mās e los pe-
 li veia yo mēiar. Si es cōte de ma-
 les armes d'ga morir. Si es vezcō-
 te ab spaia de turch lo cap fins al
 melich lo veia yo en hun colp ptre.
 E si es caualler en fortia valida en
 la mar tota pietat apart posada en
 lo mes fōdo sine sos dies: e si en mi

habitas tanta virtut com possibla
la Reyna pantalea y ol ne fera pe
nedir Mas lo trist costum es dolre
e plozar. E la Emperadriu se veu
despertar en tal mal lo pijor que de
trompeta: lanimo no doa forç ala
lègua que pogues parlar ans resta
jnmoble que no pogue parlar y po
lit no entegue les paraules ò la do
zella si no la veu: per no eiser con
gut posa lo cap dauall la roba e veu
la gran congoxa que la senyora tèn
a: poia li lo braç damunt lo coll e feu
la abaxar dauall la roba: e demana
li que era la causa dela gran passio
que tenia. Ay lo meu fill dix la Em
peradriu en aquest mon nos pot a
tenyer hū goig complit. Leuat vet
L'emperador ala porta: la tua vida
e la mia en aqsta hora en les mans
de deu sta. E si yo nor puch parlar
o tu ami perdonam de bon cor: car
sim fare yo atu: que ara veig que a
quest dia sera stat lo principi e fi de
tota la tua felicitat: e delit: e darrer
terme dela tua vida: e dela mia / .
Molt sera cosa enuiosa a mi: que a
pres la tua mort yo no puga bayar
lo teu sepulcre ab les mies a dolori
des lagrimes e portar los meus ca
bells arrufats. Nom poze lanfar
sobre lo teu cors mort dins la sgle
sia: e pendre de aquell frets besars
trists e amarchs. Los Ypolit hoy
dir semblants paraules ala Empe
radriu pres li gran pietat de si ma
teix ari com aquell qui en semblats
negocis james se era vist: e ab poca
edat que tenia feu companyia ala
Emperadriu seruint la ò lagrimes

mes que ò consell ni remey Empe
ro prega ala donzella que li fes gra
cia que li portas la spaia qui en lo
retret stana. E dix cobrat animo ad
vull pendre martiri dauât la mage
stat vostra: e retre lesperu: E tendre
la mia mort per ben ipletada. En a
quell cars la Emperadriu no senti
remoz neguna dix aypolit: ves fill
meu saluar en aquell retret. E si es
colâ ò grâ importancia yols tedre
anoues e tu pozas dar passament
ala tua vida. La qual delige ab ho
nor: e stat visques en aquest mon
qui daua tot L'imperi grech e qua
tre voltes mes que no es yo no de
sempararia la magestat vostra La
vida: e tot quât he vull abâdonar
ans que partir me de vostra alteia
E suplich vosquem beseu en seyal
de fermetat dix ypolit: hoynt dir la
Emperadriu les paraules delus di
tes: li aumenta la dolor. E axi com
aumenta en molta dolor necessitat
la requeri que aumentas en molta
amor. E no senti remoz neguna a
na ala porta dela cambra per scol
tar si sentiria gent darmes: o altre
jndici de mal: e veu per vna poque
ta fenella quen la porta era al Em
perador: e als metges qui del seu
mal disputauen: e axi hague plena
noticia q lo fet no era res. E torna
corrent deners Ypolit e pres lo per
les ozelles: e besal stretament E dix
li lo meu fill p la molta amor que
poze te pch q vages en aqll retret
fins atât q L'epador ab los metges
yols puga donar alguna iusta cau
sa de scusacio. Senyora dix Ypolit

en tottes les coses del mon fere pus
 obedient ala magestat vostra que
 sin haguessen comprar per catiu.
 Pero nom manen partir me o aci
 per que yo ignore si venen per algu
 mal afer en la vostra persona. No
 dubtes en res dir la Emperadriu.
 Car gran tumult fora per tot lo pa
 lau e yo conech be que no es res ol
 que Eliseu ma dir. Ypolit pstatment
 sen entra en lo retret. E la Empera
 driu se torna al lit e sen obzir lei por
 tes dela cambra. L'emperador e los
 metges vengueren al lit: e parlaren
 ab ella demanant li del seu mal: ni
 com se era trobada aquella nit. La
 Empadriu respos que la dolor ol
 cap ab la passio del vetrell no la ha
 uien deixada en tota la nit dormir
 ni repolar: fins que les steles del cel
 se foren amagades: e en aquell cars
 los meus vlla no podent compoz
 sar la vetla me adormi e fet me ara
 molt p^a alegre: e cōtenta que no en
 lo principi. E son me semblant que
 si mes hagues durat aquell placent
 dormir: lo qual me paria q^u la mia
 anima en vna nit tanta consolacio
 sentia. Pero en aquest mon la per
 sona no pot atenyer sol hun dia: o
 vna nit goig complit. Car en lo do
 lozos despertar que aquesta donzel
 la me ha fet me lo tāt alterada que
 lo meu spirit es restat ab la maior
 passio que dir nos podia. E si yo po
 dia tornar en aqll cars mateix: me
 seria molt gran consolacio: podent
 tocar: e tenir en los me^s braços les
 coses que ame: hi he amades en a
 quest mon. E credo que podent yo

atenyer ago me seria paradís en a
 quest mon: e compliment o glozia
 E poden creure seyors que si yo po
 dia tornar en aquell glorios repos
 la mia anima seria tant contenta: q^u
 yo seria prestament guarida. Dir
 L'emperador digau lenyoza: que e
 ra lo que en los vostres braços te
 niu. Respos la Emperadriu seyor
 lo maior be que en lo mon yo he
 tengut: e encara lo ame sobre totes
 les persones del mon. E puch dir
 ab veritat que yo stant en la plado
 la vetla me adormi: e prestament
 me dona de parer que stana en ca
 misa ab vna roba curta forrada de
 marta gebelins de color de vellut
 vert: e que era en hū terrat per dir
 la oracio que acostume dir als tres
 Reys de orient. E cōplida que ha
 gui la bēeyta oracio hohi vna ven
 quim dix no ten vages. que en aqst
 loch hauras la gracia q^u demanes:
 E no tarda q^u viu venir lo meu tāt
 amat fill acōpanyat o molts canal
 lers tots vestits o blanch. E porta
 na aypolit per la ma: e acostant se a
 mi me prēguere les mās los dos: e
 besauē les me: e volien me besar los
 pe^s: e yo consentir non volia. E ase
 guts en lo payment ol terrat passā
 moltes rahons de cōsolacio en les
 quals yo pngui molt grā olit e forē
 tals e tāt olitoses q^u james ol cor me
 exirā: Els nos ne entrā en la cābra
 tenit lo p la ma: e mō fill: e yo posaz
 nos en lo lit e yo posí li lo meu braç
 dret dret les seues spatles e la sua bo
 ca besana les mies mamelles james
 sā plaser dormir no fet. E oyam lo

meu fill. Senyora putx ami no po
 deu hauer en aquest milerable de
 mon: tenu per fill amon germa y
 polit. Car yol ame tant com fas a
 carmelina. E coz deya aquestes pa
 raules staua gitat prop de mi. E y
 polit p obediencia staua agenollat
 en mig dela cambra. E yo li dema
 ni ho era la sua habitacio: e dix me
 que en paradís era collocat entre /
 los martirs cauallers: per ço com e
 ra mort en batalla contra infels. E
 no li pogui mes demanar: p ço cō
 Eliseu me d'sperta ab mes adolorit
 so que de trompeta. Ho' ho dich
 yo dix Lempadoz que tot son par
 lar no era sino d'son fill: Ey senyoz
 dix la Emperadriu que anegu no
 costa tant com ami en aqst braç lo
 teia yo: La sua placent boca tocava
 los me' pits: e los somnis que en la
 matnada se fan molts ne ixen ver
 daders. E yo pens que encara no
 sen deu esser anat. Elolria sperimen
 tar dormint sim tornaria a parlar:
 E que tomas en lo delit que stana
 vous prech dix Lempadoz que
 no' poseu aqueixes follies en lo cap
 e leuan vos del lit si be stau. Car
 tals coses cō vos rahonau qui mel
 hi met mes hi pert: vous suplich se
 nyoz dix la Emperadriu que per la
 salut mia: e per lo d'lit que yo espere
 aconseguir: vos placia leixar me hū
 poch reposar: car tots los vils richs
 entelats de poch dormir. Senyoz
 digueren los metges be sen poza a
 nar la magestat vostra: e dexem la
 dormir: que si aquest delit li leuam
 seria poca admiracio no aumentas

la sua malaltia en maloz gran que
 no es. Lemperadoz se parti e feren
 eixir totes les dōzelles dela cambra
 sino Eliseu quey resta. E oz les por
 tes foren tancaes: la Emperadriu
 feu tornar a y polit en son loch. E
 dix ala dōzella. Putx la fort ha per
 mes tu has hagut asentir en aqsta
 afers dona orde que de tot ton po
 der vulles ieruir a y polit mes que
 ala mia persona. E polat en aquell
 reitret fins tant hauiam hun poch
 dormit. E tu seras en ma openio e
 mes fauorida de totes les altres.
 E yot calace mes altament d'totes
 Apres y polit se data tant de los
 bes q'tun seras ben concreta: ja nom
 auit deu dix Eliseu si yo tinch volū
 tat neguna a y polit de ieruir lo me
 menys en amar ne hōtar lo. Mas
 per iuplir al quem mana la magest
 tat vostra ho fare altrament nom
 volria esser abaxada enterra per pē
 dre vna agulla per ell. Ans vos
 dich james porti mes mala volun
 tat a home del mon com fas a ell:
 desque le vist en tal so star prop de
 vostra alteta. E co fameiant volria
 que li mentas los vils: e la cara e en
 cara tota la persona. Respos y po
 lit donzella james pensí en fer vos
 enuig: que ab delliberada pensa ho
 fes. E vous vull amar: e fer p vos
 sobze totes les Donzelles d'l mon
 sen per les altres dix Eliseu: que de
 mi no haian cura. Car nom plan
 acceptar res que de vos sia. E prei
 tament sen entra en lo reitret: e allí
 se pres fortment aplozar. E los
 dos Amants restaren en lo lit /

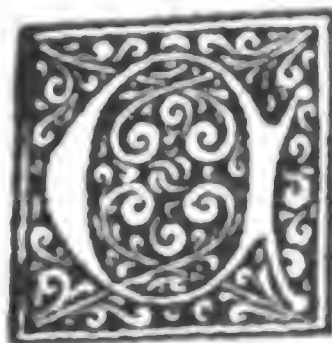
tant que ja era quasi hora de vespre
 com elle se leuaren & trobare la do
 zella que encara stava plorant. Com
 los ven entrar per lo retret cessa lo
 plor e dona remey ala sua dolor la
 Emperadriu acolsol at la e pregua la
 nos donas res en lo fet de Ypolit
 E aço fehia hauent dupte que no
 descubris lur fet. Senyora dix la
 donzella no dupte la majestat vstra
 de mi q yo pendria pacientment la
 mort ana que yo parlas res ses ma
 nament vostre a persona del mon.
 Car yoveig la perdona de vostra al
 tesia seria tanta que tot martiri ne
 passaria e mes cruel que no doare
 anegu dels apostols. Lo segon dup
 te no temau en presencia o en absen
 cia yo fare tota los serueis que po
 re a Ypolit p contemplacio dela ma
 gestat vostra la Emperadriu resta
 contenta lexa Ypolit en lo retret e
 tornas al lit sent obrir les portes
 dela cambra. E prestament fo aqui
 la filla: e totes les bones: edozelles
 e lo Emperador e los merces e to
 nals arecitar lo placent somni q fet
 hauia. Lo dinar son prest: e la Em
 peradriu menja axi com a persona
 cansada de molt caminar. E la don
 zella posa la diligencia en molt be
 servir a Ypolit: e donali a menjar vn
 parell de faysans e tot lo que li son
 mester per ala humanal vida e te
 nint lo aprop de colacions singulars
 p que nos anijas. E com no volia
 menjar preguaua ne de part dela
 senyora Ypolit la posaua en noues
 ab moltes burles y ella ja mes li res
 ponia sino en lo que tocana a fo ser
 uir. Aixi stigue la Emperadriu que
 nos leua del lit fins allendema que

lo Emperador ja sera dinat. E coz se
 fo ligada entra en la capella p ho
 yr missa e son gran contradicio en
 tre los capellans si atal hora deuen
 consagrar com lo mig jorn fos pa
 ssat. En semblant ventura: e delit
 stigue Ypolit dis lo retret per vna
 setmana. Com la senyora conegue
 q prou laua spletat donali comiat
 diet li que altre dia com se seria del
 cansat portia tornar dis en la cam
 bra e portia pendre della tot lo que
 placent li fos. E la Emperadriu tra
 gue vna caixa hon tenia les seues
 joyes vn collar dor fet a forma de
 miges lunes e en les puntes de cas
 cuna luna hauia dues grosses per
 les vna en cascun cap. E alt en mig
 dela luna vn gros diamant e dauant
 venia vna cadenera dacer ab vna
 pinya dor tota smaltada: e la mey
 tat era uberta: e laltra clofa: e los pi
 nyons qui dins eren grossos robis.
 No crech tan saborosos pinyons
 james foren vists. Aquesta sabor
 sabia Ypolit qui gustada laua. E
 en la part ola pinya que stava clofa
 en calcia clofolla hauia vn diamant
 o vn robí: o maracde. o safir: E no
 penseu que fos de tan pocha stima
 que no valgues palats cent milla
 ducats. E la Emperadriu deses mas
 lay posa al coll. e dix li pregua adon
 Ypolit que yotvitcha. Car pocha
 admiracio sera que yo not faga as
 demolts anys corona real portar.
 Ara aço per amor demi portaras
 e com te sera present ala vista seras
 en recort de aquella qnt ama tant
 co ala sua vida Ypolit se agenolla
 en terra e feu li infinites gracies e ba
 salí la ma e la boca e dix li senyora co

Vol la magestat vostra desferse de vna tan singular joya per donarla a mi. Car si yo la ticia la daria a vna altesa en qui seria mls splexada p queus suplich que la cobreu. IKei pos la Emperadriu. Ypolit no refules james res que ta enamorada te done. Car regla comuna es qui es major en dignitat la primera vegada que prenè amistat deu dōar al altre qui nou deu refusar. Dōchs senyora que ordenau de ma vida q voleu q faga pch te q t placia voler tē anar. Car yo tich grā dissiz dup te que lo Emperador de ma no entras en aquest retret e not trobas a givesten ara que apres altres dies leras atemps apoder hi tornar. E dixa passar aquest dupte que tinch Ypolit se ps ariure ab cara asable: e humil gest li presenta paraules de semblant stil.

Capitol. cclxiii.

La comparacio dela vinya que fa Ypolit ala Emperadriu.

Qnegut tich que ab gran desigualtat lo a mat d'voltra altesa p vos esser certa dela molta amor queus porte. Com s'la tātā que passa mes del que ordena ma vida humana. E en ago me obliga la molta gentilea q en vostra magestat tich cōe guda. Mas tich me per desert coz pēs en lo poch amor quē mostrau o poca contetacio que tenu de mi com axim dau comiat: car coz pēs en labſencia vostra que nous veure axi coz he fet en aqueſte benanēturats dies se causa dis mīvna strema dolor inremeyable. E pervenit

prest al quevull dir. De pre ala magestat vostra axi coz seu a vn home que era molt cōgorat de cruel fam axi com yo de amor. E anāt per sō cami perde aquell: e pervenit en vna grā spessura d'arbres no podet de aql loch exir fins al mat. E mirant a totes parts si veure pona al gūa poblacio qui prop fos. E anāt tot lo dia vila ni loch james pogue veure. E la fam que tenia era en tāta cantitat y tan strema que ab fatiga gran anar podia: sōl forçat p la nit de aturarſe e pendre posada en sol de terra. Lo sequēt dia lo cel molt clar e net ab lo major sforç q li fon possible puja alt en vna montanya qui apoca distancia li era ve hina. E ven vn castell luny tinguē son dret cami deuers aquella part ab leſumable fam q ab li portaua: e pervegut prop del castell lo ſeyor daql q era vn caualler ſtaua en vna ſineſtra: e d' luny veu venir lome e ti guel i mēt d' qna part venia ni hon anava com fon prop d' castell veu vna vinya ab molts rayms deſxa lo cami que anava d' vers lo castell e entrase dis la vinya coz lo caualler loy veu entrar crida hu de ſos ſeruidors e dix li ves pſtamēt ala vinya e trobazeſ allí vn home guardā noli digūs res maſ pñ teguar daqſa epſtamēt mo torna adirleſta met en q ſta lo ſeruidor ſō tornat e dix ſeyor vos lotrobareu gitat entreſa e ab leſmās pñ los rayms ſes rō pñs d' cep e amollos los ſta mējāt e no curad mīrar ſi ſō verts nima durs axils ſemeja ſeyal es dix lo caualler q bōs li ſabē tornay e vegeſ q ſa lo ſeruidor ſō tornat e dix a ſō ſeyor agraſades los cull e axils ſe men

ja dexal staz que bõs li sabè tornay
altravolta Lo seuzidoz fõ roznat
edix lèyor ja nols mēja ab aqlla sa
boz ara los pren de quatre en qua
tre: e de .v en .v. dexal staz q̄ encara
hi troba saboz. E altra vegada que
hi torna dix senyor ja cercha los q̄
sõ be madurs eposalise enla boca e
menjas la molla de dinar: e lança la
pellosa Ab grās cits li dix ves cuy
ta: e digues li que ixqua dela mia
vinya que ara lam tala tota. Tal
demostracio fa la magestat vostra
seyora ami q̄ so entzat en aqsta cā
bra: e mējaua los rayms amossos
y agzapades de quatre en quatre e
de .v en .v. E laltelavostre nom de
ya que men a nas ni del Empe
rador: que degues venir: ni entrar
ni reconeixer vostres cābres. Mas
ara que menge los grans de hu en
hu: me donan comiat: e dieume q̄
menvaja yo so content de obeyr
lo manament de vostra altelā: coz
Eliseu aque hoyt lo parlar de Ypo
lit li caygue tāt engrat: e feu ne tal
rialla del plaer quey pres que sõ co
sa de gran admiracio: per ço coz en
tots aqlls dies no lauien vist poch
ni molt riure ne alegrar sis enaquel
la hora que ab cara asable feu pri
cipiatal parlar Ypolit senyor tant
es lo plaer que he pres enlo que a
ueu dit ama senyora. E az conech
com a home de bõ sentiment li ha
ueu coneguda la calitat: per queus
promet ase de gentil dõa que tots
los dies õ maydavos sere tã paz
cial esauorable coz es Plaer õ ma
vida ala Princesa: e quat mes no
de mēys: e guardauos tot lo dret
vz q̄ no sia daltre puix labona soz

vrāvolsia portat. Egras deuere la
Emperadriu esuplicala humilnca
fos dia merce lo dexas staz: tāt enā
baltāmēt cõ aellseza plaiet ela Em
padriu loy atorga p̄ fer plaer ala
dõzella ypolit se leua õl costat õla
seyora e ana õuers eliseu: e abraça
e besala e li sen ifinits gracies dela
gracia q̄ p̄ miya della haulta obtesa
e axi son feta la pau. Estāt vn dia
Ypolit en lo retret la Emperadriu
e Eliseu itauen parlāt deli. Dix la
donzella com senyora tenit vostra
altelā vn caualler per enamorat cõ
sentireu que ell stiga ab Trant ela
majestat vostra no basta per asoste
nizio: e darli de vostres bes tan e tã
bundat met que no saja ampraz õ
negu yo qui soy na pouza donzella
me redia per deiauenturada quel
rigues enamorat yo li ajudarla tāt
coz me seria possible en cara quen
sabea enpēyoraz la gōella per loco
rerlo: quant mes laltelā vostra qui
sou tan gran senyora: e tã riquissima
E ar les dones virtuosas se deuen a
judar de los remeys: dix la Empe
radriu puix tu mo cõselles yolo cõ
tenta de fer ho per be que aqueste
strāgers coz los tenu molta amor
els haueu dat de vrēs bēs van sen
o tornan massa egullosos o sõ õi
famadors. No senyora dix eliseu
q̄ aqst no es tal. E az de pocha edat
laueu vist en vrā cort. Ages ne tu
les gracies dix la. Empadriu p̄ ço
que ell te ame mes Ypolit hauea
stat en lo retret quinze dies. E vn
dia ans dela sua partida stant en
la cambra: e tennit Ypolit lo cap
enles faltes dela Emperadriu. E
el la suplica que cantas Ana

càço per amor sua La qual càtana
 ab molt gran perfeccio:e de bona
 gracia La seý ora per ferli plaer cà
 tavn romanç ab baixaveu d' **L**is
 tany com se planyia dela lãcada d' **L**
 Rey march E ala si dix: d'õa resta
 ras sola sens lo teu Ypolit E ab la
 dolçoz del cant desullaren dels se
 hulisvines lagrimes El seu per q
 no vèguessè anoues d' resq tristor
 ni dolor portas. seulos leuar d' allí
 hon stauen:e seulos entrar dis lo
 retret E aqui ella ps les claus de les
 joyes :e obri la caixa hon stauè ela
 Emperadriu posa pstantment la ma
 sobre la cuberta per que nola aca
 bas de obrir: sis atant que li agús
 dit lo que dir li volia E no tarda en
 fer principi avntal parlar.

Capitol. cclxiii.

Com la Emperadriu ordena la
 vida de Ypolit

Des licit ala tua ca
 ualleria:que per mi
 ja algu sies vist star
 ab negu altre. si d' mi
 no tens seguretat ase
 gurat de mi Car yo adore la tua p
 lona com adeu de qui spere i finida
 gloria E so molt contenta en despè
 dre larga ment tots mos bens en
 tu enlo temps de ma enamorada
 vida. Car la tua bõdat:evirtut en
 si strema vida aporta E perço vull
 hordenar de ton delitos viure ab
 .ccc.mèjadors hordinarla mèt en
 ta posada esaçe de tu com de seý or
 Car los bens que la fortuna nos a
 torga yon tich prou peratu:e per
 amí Ypolit dona del genoll enla
 dura terra:e feuli ismides gracies:e

suplicala fos de la merce:que axí in
 prouisament nol fes partir dela cõ
 panyia de **L**irant per dar silenci a
 la gent:pero passats alguns dies el
 faria tot lo qia magestat sua li ma
 nas La dõzella obri la caixa:e ps
 vn grã sach de ducats:q ab fatiga
 Ypolit los podia portar : qia **L**im
 peradriu havia manat quelí fossè
 dats:e Ypolit ab grã dificultat los
 volgue pendre. E pres la donzella
 trague dela caixa. **D**:e cccc. grans
 de perles molt grosses:e de sigular
 lustre E pgal que pla mor sua sen
 brodasvines calles d' rayms.elos
 grans fosien de perles:puix per ca
 usa dels rayms la pau era stada fe
 ta E venit la nit q lo Emperador
 e tots los del palau sopanè Ypolit
 isque d' palau:e noana ala posada
 de **L**irãt:sino devn mercader q
 nomenaua misser bartholomeu el
 pichnardi:esense aqui portar drap
 de brocatvert:e senle feryna roba
 destat forrada de marts gebellins
 e feu sebrodar les calles que la dõ
 zella lavia pget. **L**oz ague ordena
 da totes les coses parri secretamèt
 dela ciutat:canasen abel star enescu
 la deveure los seus caualls. E dõa
 asentir a **L**irant com ell era alli:e
 que eren passets.x. dies que nos se
 ria ben disposst per venir ala cort. E
 lo misatger quey tames feu iã dis
 creta relacio que **L**irãt:e tots los
 altres hi dõnaren seCom Ypolit
 sabe queles sues robes eren acaba
 des parti de belstar:e portasen vn
 cauall molt lauger coz son enla ciu
 tatvestis la roba d' brocat:e calles
 les calles brodades qui erè molt
 vistoses:e d' bona gracia obrades

que mostraven los pàpols e los rayms. E la Emperadriu e la princesa eren en la posada de Tirant Lo Ypolit entra dins lo pati. E ven totes les dames per les finestres feren lo cauall dels sperons e contornal allí moltes voltes. Com son descalcat puja alt en les càbres e feu reuerencia ala Emperadriu e a totes les dames e no s'oblida alonmestre Tirant e demana li del seu mal e ell li respos ques sentia molt be que dos dies haura q'era anat a la Iglesia per hoyr missa. no es cosa de poder recitar la gran contentacio que la Emperadriu tingue dela vista d'Ypolit. e dix li lo meu fill yo desige saber la disposicio de ta vida E si eres ab aquell fill meu primo genit aquell mati que yo steua enlo repos del meu plaser dormir. E dièu aquestes paraules no pogue obtenir q' dels seus vells no destillassen vives lagrimes. E Tirant ab los altres acostaren si per aconsortar la. E en aquest cars entra lo Empador p'la cambra ab molts caualls e com la veu d' tal disposicio li dix. Digau senyora aquest es lo conort tan asable que vos donau al nostre capitadonam d' parer que seria major rahoe que de altre d'port lo festejassen que no de lagrimes. Seyor respos la Emperadriu La intrinseca dolor enemiga dela mia corporal vida continuamente atribula la mia lacerada pensa. E lo meu cor incessantment plora gotes de sanch. Car ara que he vist a Ypolit mes redoblada la dolor hauent recort de aquell pla/sent mati que la magestat vostra veich ab los metges quem tolgues

aquella gloria que yo en aquell cars contemplaua: Ab tal dolzor desija ra finir ma vida. Car no ha en lo mō millor mort que morir en los braços de aquella persona que ho amare vol be. E puix aquell que tāt be amat no puch hauer. Pres per la ma a Ypolit e dix aquest sera en loch de aquell e prechs a tu p' fill: e tu pren ami per mare. E no es cosa en lo mō ninguna que ami sia possible de fer que yo no la faga. per amor de aquell qui sobre tots en stre yo amaua vull amar a tu: puix ne est merexedor. Tots se pensauen queu digues del mort fill e ella de yau d'Ypolit. E apres ella hague recitat tot lo somni segons damunt largament es stat referit. Lo Empador sen ana ab totes les dames: e la Emperadriu no comporta que negu la portas de bras sino Ypolit. Ara lexez star les festes que ella continuamente feya a Ypolit e molts donatius que li feya en presencia del Empador: e de molts altres E nos volia dinar ni sopar que ell no l' stigues de prop. E tornem a Tirant que fa de les amors Car continuamente ell no perdía hora ni punt en sollicitar de paraula coz ne tenia disposicio e d'altra pt ab letres que li trametia e plaerdemanda q' no s'oblidaua. Com Tirant stigue be dela cama anaua souint al palan/ses ajuda de negu sino que los metges no li donauen tanta licencia cō ell volguera. E lo Empador sonit los demanaua dins quants dies lo darien per guarit que la cama fos ben reforçada per poder partir. E elle li deyen que molt prest seria en

bona disposició per caualcar. Sabent Tirant quant era sollicit lo Emperador dela sua partida stana ab gran congoxa com uo podia s'cor complir o almeys restas en algun apuntament ab la Princesa. La strema passio que la viuda reposada portaua ab si fins en aquella hora no se era manifestada: Car cō per paraules dites per lo Emperador ella sentis que la partida d' tirāt deuria e' s' ser molt presta pensa si ab les sues palia des paraules poria induir a Tirant de anar sen ab ell al camp en seua de se'uir lo. E si aço no podia obtenir ab lo seu enteni / ment diabolich que tenia d'llibera de sembrar en la cort de vna molt bona lauor quia nomena zizania / mesclada ab mala voluntat per que millor s'plet ne pogues exir. Ana se ala Princesa: e dixli no saben senyora cō Tirāt me ha dit com exien de missa que volia molt parlar ab mi per gran vtil e profit meu. E yo li reipongui que seria molt contenta si la magestat vostra men daua licencia. E que yoy p' s'aria e sis podia fer ho faria de bona voluntat. E donam d' parer q' aço no es pus sino que ell veu la sua partida molt presta e volria s'perimentar si poria cometre alguna infidelitat ab v'ra altesa leuant aquest cōte que si la en certa be sta. E si la erra axi com feu laltre dia partir sen ha e passat lo / Ilu no tendra recort de vos Car axi mo dix laltre dia que tal era la sua condició ab grans rialles q' mo deva com si dela sua boca ixques alguna gran virtut que hagues feta que ell ami totes coses me d'ia vul

las si de be ode mal. E tal home com aquest nous d'ou plaure per bel lea ni menys per bones costumes car les sues mans atota tracio son dispostes sino ateneu al atreuimēt que laltre dia feu deu lon premia legons los merits. E diu mes que per amor de dones no deu home pendre armes ni deu le'xar le'xerci / ci de aquells per bella donzella q' n lo mon sia. Ell parla com a prom: mas no com acaualler enamorat. Car los gloriosos fets d'les armes dignes son de renom e fama. Car tots son stats fets o la major part per dones. Donchs fagam axi dix la Princesa parlau ab ell e vejam si te alguna tracio al cor. E vos me donau bon cōsell que yom dech a ra guardar molt dell. Empero senyora dix la viuda es de necessitat q' yo pugua descobrir atot mon plaer no ixcau d' aquesta cambra fis q' yo torne. La viuda ixque en la sala p' h' un patge e dix li digues a Tirant que la senyora Princesa sta ad en la cambra de parament e te grā de sig de parlar ab ell si voltravénir sera a son plaer o li faga perdre la s'perā sa que te. Lo patge prestament loy ana adir. Com Tirant sabe que la senyora lo trametia acridar que per son delit degues venir no s'pera ne gu que ab ell anas. E la viuda que tenia bona guarda quant vendria. Com lo veu en la cambra de parament seu demostracio que en aqll punt exia de la cambra dela Princesa e acostas a ell e feu li gran reuerencia e honor. E dix li leixt maligne d' la Emperadriu en aquest cas sen ha portada la Princesa dis en

la cambra estauem ací parlant de moltes coses yo díguí li sos de la merxe trametes per vos: **E** ar axí cō **J**esu crist illumina los se^r apostols axí illuminau vos atotes quâtes sō com entrau per aquest palau. **E** la hora que vos ne partiu totes restâ tristes e adolorides. **E** ja deu nom done alegria del que li demane que com vos veig la mia ânima per trista que sia ne reb molt gran consolacio en veure la vostra plaçer vista **E** en aquell pōt se partex ô mi qual seuulla manera de enuig.e tristor q tinga **E** si nous dîch veritat en lo pas de la mia si no puga regonexer deu. **E** per quant ma leyora me ha manat que yo vigues ací per tenir vos companyia fins atant q la **E**mperadriu sen sia anada. **E** par me q bens poreu seure fins que la alteia vinga p ço com no volria q la vrâ cama p causa mia se agreujas de res **A**segurerē se en lestrado. **E** **T**irāt seu pricipi a paralles de seblāt stil.

Capitol. cclxv

Rahonament que fa **T**irant ala vinda reposada

Bouhit vos amemoria senyora lo que ara me haueu dit la cōiolacio que vos en ma / vista preniu. **E** que p mi es illuminat lo fosch palau dela mia dēlla: yons ho tich molta gracia ôl quē dieu: p be que conech q la mia trista sort no consēt que puje al terç ni al quart graho de la scala. **E** si egualmet lo vrē voler poschis la honor: e los bēs vos volria haueu dat e negu mes ô mi benaueturat dir nos poria. **E** pensant senyora q

los prechs que antē seyor puch referir. **E** apres avos que p mi ja vrē obtenir pogues la salut mia p tant benefici com per vos me leguira de ma treballola vida remeyar delcas acōseguir. **E** de tal remey esservos molt obligat. **E** ar ôla passio q fora pensaua esser ara veig en mi molt / mes aumentar: **E** si la fortuna me era prosa en fer me atenyex tāt ô be quant de vos ma vida spera. **E** lo atreuiment vull me sia leuat: e ô no voler pus ab vos cōtēdre mas ala bona voluntat queus tich satisfare. **R**ecitant vos de hū mercader hū exemple qui era nomenat **B**au beol anant per mar lo qual era partit de aquella gran e magnifica **C**itat de pisa. **E** naugant p les mars despanya tot lo seu cabal e sustācia hauia posat en hun barril de jochs de nayps pensant que ab aquell arribaria a port saluador e que la sua mercaderia vèdria en grāt aumēt ô la sua sustācia. e aplegat en les mars del **R**oyne prop lo port de aygūs mortes en la scura nit la nau toca en hun scull de roca que tota sobri **T**ots los mariners ab la sperança perduda se lançaren en mar per restaurar la vida. **A**qst pobre mercader pēlant en restaurar mes lo barril que la vida: deualla sots la cuberta eueu la nau mi ja daygua q se entrana afōs. **A**b grā fatiga e major perill trague lo barril de la sua mercaderia lançal en mar y ell aps dell e aferras ab lo barril p poōr lo traure en terra. **E** tāt sforç no feu q dos o tres voltes pōt e cobrant lo barril pensa pōr la vida. **A**la si amal grat seu lo hague a desemparrar. **E** anant per aconseguir a terra ab to

Eu

ta laspança pònda de recobrar son barril encontres ab vna gran caixa. E p lo grà treball axí de la mar cò dei perdut barril li son forçat de sotèir la sua persòna en la caixa. E apoch instat la mar los lança en terra. Lo aslegit mercader aslegut sobre la caixa feu aquí grans lamentacions dolent se óla perduda mercaderia óls naysse. E trobat se nuu sens camisa desliana mes la mort q la vida. E o p bon spay se son lamentat: partis dela caixa com a home desesperat e ana dos tirs de ballesta: e pensant en lo menys dan torna a la caixa p veure siy hauria alguna cosa de q pogues vestir. E rompent aquella troba moltes robes de brocat e de seda e moltes gipons e calses: e tot lo sol óla caixa cubert ó ducats e ó fer malla e de moltes pedres pçioses q valia tot hun infinit tresor. Si be seýora aço sia poca gloria ala stima del vostre valer: e dich vos ab pura veritat que en semblat loch me vull sots scriture yo esser la caixa. E perdent vos lo barril sereu prospa e beaumenturada en aquest mon. E ans que de vos haja resposta vos pch porteu aqsta cadna p la amor mia p q mirat aqlla siau en recort / de mi qui desige fer molt p vos no tarda la viuda daurada de fer principi a hun tal parlar.

Capítol cclvi.

Resposta que fa la viuda a Lirant
 er no restat en tal pè
 sament so forçada res
 pondre al vostre dit
 Car lo darrer terme
 de vostres paraules
 yo berentech. Mas presumesch ó
 casar la mia légua e posaz en repos

la stima dema honor en hun sepul
 cre secret: per ço com ara entre ipa
 ga e temor fa dubtar la mia lengua
 en dir lo contrari del que en altre tẽ
 ps ha dit: e p satisfer avrà demanda
 vos dich e suplique si amau la vrã
 vida e honor que tragu lo peu de
 tan desauenturat llindat: e tan perill
 los pas en que sta. Car yo rich grã
 dubte nous tolguen la lum óla vos
 trauida que veigvos embolicat en
 lo fanch de perpetual dolor: car /
 no es negu qui ignore lo vrẽ mal ó
 la cama com ses leguit. e per que le
 necessitat requir de no descomplat
 reus ne enuajarvos per causa dela /
 guerra dissimullen e fengeyen no la
 ber ne res: e si ella teniẽ leguretat ó
 pau Larmesina seria la primera q
 portaria al corral de perpetual e a
 marga dolor e tan poch es lo vrẽ se
 tit que no basten aconexer les prati
 ques vils e ósonestes que en aquest
 palau se mantenen es ginyen e trac
 ten. po com me par cosa molt odi
 óla e abominable yo noy consenti
 ria p res: e per causa de aço so mal
 volguda car yo se certament q vos
 no sou amat segós sou merexedor
 e si voleu queus dure vostra bella e
 namorada cercau la q sia leal e ver
 dadera e de bona discreció: e siu po
 deu fer que no sia de major stamẽt
 ni supba car diu lo bon exemple ver
 dader que la bona companyia feta
 entre dos se deu blanament cõcor
 dar en fets e en dits e en virtuosos
 obres: digau no seria millor pavos
 amar dona qui fos destra en lart ó
 amor honestissima encara q no sia
 verge. Aquesta vos seguirã p mar
 e p terra en totes les parts ho vos
 ireu axí ab guerra com ab pau. e en

les vostres tēdes vos serutra de dia e de nit e aquesta james no pensara sino cō pota cōtentar la vostra virtutosa persona: digau senyora dir tirant si deu vos done honor qui es la dama qui tan alenyalats serueys me ses com vos dieu. **T**rista ó mi dir la viuda e no he dit prou per qz voleu donar mes pena dela q rich no vullau dissimular lo que tan clarament enteneu: e yom iu isforçada atenyet en aquella millor part hora disposta per que ma dolor vos fos manifesta: no per miya de negu mon mal qui tant de temps celat he tengut: de aquell adolorit dia q en aqsta ciutat vos entrau: e dōam de parer que prou clarament vos he óscuberta ma intencio. e be sōu tenir per benaumenturat tal caualler qui per gracia tal do li es a torgat no tarda **T**irant enser li semblant resposta

Capitol cc.lxvii

Resposta que feu. **T**irant ala viuda reposada com lo requi ó amor

De satisfet a vostra de manda óllibere respōdre ales vostres graciosas paraules: e rich enug com no puch suplir en aquelles q esser acompāya des de tanta amor: e ja lo meu spit nafrat de tan enamorada vida no sta en libertat mia poder ho fer cōtinga caruat lo franch arbitre: e posat cars queu tentas de voler ho fmentar los. v. senys corporals no / mo consentirien: **E** per vna poca de absēcia que faga combaren tan fort ma pensa que sols lo penedit /

mes en mi no habita: e ara se que es amor que de primer nou sabla: qm lunyara de la altesa lunyat lo veja de tot be: e per no mes atribular la mia fatigada pēsa vos pch sēyora vos placia polar tot lo pesamētvrē en altre canailler per ço cō ne troba / reu infinits ómajor isforos e virtut de dignitat e senyoria que no soy o **E** parlaus ab tota veritat q si yo haques posat mō voler en vos apt cō he en aquella q del mō mereix portar corona nous poguera p res fer ofensa negun a. **E** de ago me deuen sētre graticar si altri fos p vos el / ser tan gētil damavos porien molt prometre e poch donar e del blāch vos farien groch: per que en loch a partat poguessen hauer noticia de vostra gentilea. e pens qui a vos a mas eus dexaua p altra ab paciēcia cōportar non porien: pero en vos cōech moltes virtuts que sou digne ó molta labor. **E** ar ab honestat singular hauen subjugat los viciis seguint les virtuts e no li dir mes no tarda la viuda ab sforat animo pitar semblants paraules.

Capitol cc.lxviii.

Replica la viuda al plar de **T**irāt

Do he tēptat ó egualat les leys diuies ab les humanes: e ab gran fatiga podia regir la mia lengua p yo esser ignorant del que ignorat deua: ço es per saber clarament lo fet vos si tenieu pes e mesura en vostra benivolēcia: e siu feu guanyareu premi ab merit de propria virtut. Mas tot

¶

lo que vous he dit noes stat pus si
no prouar vos de paciencia. E per
que conegau senyor. Et quant
vos delige seruir q̄ ab la mia indus-
tria vos faça venir anoticia d̄ cotes
les coses que ignorau. E que en los
fets dela Princesa no siau decebut
en vostra opinio. Com ella se lia des-
pullada de tota pietat: e d̄lo honor
suade s̄o pare e de sa mare no guar-
dant dret ni enuers sabent ella hū
caualler aq̄ valentissim e virtuos cō
vos iou e molt a altres qui della s̄o
enamorats pogūra los apetits ho-
nestament complir. Mas io peccat
per ella comes e comet caicun dia
los cels la terra la mar e les arenes
s̄e abominen: e com la benignitat d̄
nostre senyor permet e no ponex p̄s-
tament hun tan nefandissim crim d̄
adulteri que si vos ho sabieu com
yo se li scupirieu en la cara. Apres a
cotes quantes dones son en lo mō
per cania della. Mas p̄ que vull ab
tan supflues paraules encarrir crim
de tan gran legea la qual planamēt
raisonada feredat de tan spantable
crim que admiracio porta ab si q̄ es
impossible los qu hoyran s̄es gran
alteracio dormir ni menjaz repo-
sadamēt no poran. E apres quen
son seruey molt temps de mon a-
dolorit viure desp̄s tenia mos can-
sats pensaments de dol se son vesti-
ts: e per ço ma dolor no consent q̄ e-
ternamēt ho cobre vna error es la
qual moltes voltes es cuberta ab d̄i-
ssimulacio de honestes paraules: e
les males alegren se de son peccat.
Ever quey ha moltes maneres d̄
pecats huns son venials altres son
mortals. Pero aquest es aq̄ gran

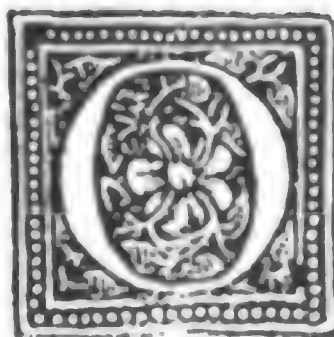
que ja la mia lengua cāsada d̄ molt
parlar nom dona s̄forç d̄ poder ho
recitar: cert es la ley mana que les
dones seruen honestat e li nou fan
que reben punicio e majorment les
casades. e li lo peccat se comet que al-
menys no lia ab home fora d̄ia ley
car lo peccat q̄s comet cōtra la ley
es molt abominable adu: e es mes
leis ales dōzelles. Empero si la pri-
cesa volra dir ella esier itada dece-
buda p̄ ignorancia sots color d̄ be-
E diga que no te culpa e no sia seny-
ora de si tal raho no ha loch. Car
les coses qui iō de publica infamia
de desonestat negu no les ignora: e
per ço son donades ales donzelles
virtuoses dobles honors e penes
en lo contrari. Del que fan. Car /
lo principi dela virtut en nosaltres
lūu e los vicijs p̄stament son publi-
chs atotes gentes: p̄ço si vos me vol-
reu creure aptau vos della lo mes
prest que poteu que sera molt loa-
ble cosa p̄ a vos. cō ella se sia en bol-
cada ab la lauseta q̄s nomena s̄dan
negre comprat e venut moro p̄ sa
natura ortola que lort acostuma
de procurar. E tot lo que yo he re-
citāt no pense la senyoria vostra q̄ si
en faules car si mē d̄uen hauer grat
eu tenu secret ab los vostres hulla
corporals vos ho fareveure obli-
dant se lo nou abit de virtut deixant
la compāyia de Reys duchs e grāf
seyors: e lonch temps ha quem fa
viure ab aquesta tan strema pena.
pero aço no es cosa q̄ la mia lengua
degues recitar sino que la gran des-
onestat que comet me força dir ho
Car p̄ molt que lin diga star no se
vol. E laltre dia se seya sobre vin.

E quens dire d'istaventura ja la sua
 boca forçada prenia poques viâds
 Lo dormir no li era plasêt: e la nit
 li paria hun any: e jat sia ella dolor
 sentis e lo meu cor lamentaua la co
 lor era absentada dela sua cara ma
 grea hauia debilitats los seus men
 bres quantes e d' quines erbes so a
 nada acullir e ab ardidada ma les hie
 posades per destroyr lo prenyat d'l
 leu ventre de molta infamia digne
 Aly trista que lo mesq'es punit p lo
 meu peccat. E lo seu cors no soter
 rat li no per lo llx auall ha fet sô
 viatge q' podia yo altra cosa fer que
 millor fos per que tal net no peruen
 gues dauant la vista del Empera
 dor son auí. Ella pren lo delit si die
 se pot: e yo porte la culpa. e pço co
 ne ami queus ho diga p que nous
 vullau d'l tot perdre neus villau o
 fegar en terbola bassa d' oli pudent
 Les altres coses gelare per no esser
 prolíxa. E voltriavos qui tenu lo /
 ceptre dela justícia li donassen con
 digna pena p apartar la de tan grã
 defalt: e yo moltes voltes li dich fil
 la mia ara es tẽps d' relesir a tã grã
 mal lansa de tu tota manera de vil
 tat e amor corrupta e segura resta
 ras evẽcedora: e pots veure ma filla
 si lalta del parẽtat teu e la fama de
 la virtut tua: e la flor dela bellea e la
 honor del mon present: e totes les
 altres coses que adonzella de tanta
 dignitat ptãyen te deuen esser cares
 e sobre tot la gracia de hun tal ena
 morat quit d'lija mes servir e amar
 com amuller que atotes les dones
 del mon: e per aquest negre pdrẽl
 desiges. car plaure not deu. e pens
 que de aci auant not plaura si saua
 est majorment si ab tu matixa te cõ
 selles: donchs oblida los falsos de

lls pmesos ala futzẽspança lansa /
 los fora de tu: dich vos senyor Li
 rant noy val res p molt que li diga
 Sol miracle de deu seria ella sẽ po
 gues star. E ja d' aquesta hora auãt
 negun pensament d' be pora hauer
 loch en ella: no tarda Lirant ab to
 ta la malencolia que teia en fer pri
 cipi a hun tal parlar.

Capitol cclxix.

Replica Lirant ala viuda ignorat
 la sua maldat

Escura seguedat de a
 quells qui desordena
 dament amen ab qui
 animo ab quina solici
 tut e diligencia trebal
 len enlẽps la anima e la vida pdrẽ.
 D' animosa temor de aquells qui
 recelant temen los perills de vicios
 morir e viure. E ab inuencible e dis
 cret animo p lo llx egne del cel la vi
 da abãdonen: aqstes paraules seny
 ora viuda me sô entrades en lo mí
 lerable cor: em donẽ majors penes
 que james senti: e es stada la prime
 ra hora que tals dolors sien causa
 de mes agreujar la vida mia. Mas
 daci auant p lo desorde que referit
 me haueu li visch tota la vida mia
 passare ab infinides lagrimes: E en
 cara que per mi no acostumada siẽ
 tots los meus dies seran sens cõso
 lacio. E en aquest pũt mil mãeres
 de pensaments corren p la mia pẽ
 sa e quasi tots determenen en hu:
 ço es q' pntx ella ama a altri yo do
 senyal de ma persona lansiãt lo meu
 cors de aquesta torre auall o en la
 profunda mar ab los peixos fes cõ
 panyia: p q' pch virtuosa senyora
 vos placia que los meus vlls vegẽ
 D. lllj

la mia dolor: car yo no baria fe ne
guna en paraules q̄ li tan contrari
es anatural rabo: car tinch p̄m
posible que lo seu cors celestia po
sia la sua bellea en libertat de hun
saluatge negre: et tot hom cōxeria
que la bellea de la magestat seria mi
lerable do p̄ aq̄ virtuosamēt viure
delija. Et tu senyora Princesa hō
reposa ara lo teu pēlamēt vine e ho
yras lo que diē de ta altea. yo non
crech ni deu mo dexe creure: q̄ tal
defalt pogues ser dona qui gens sti
mē la honor ni tal cosa li pallas per
la pensa. Mas lo teu cor sentit alla
hō es sent lo que diē de ta altea. Et
senyora Princesa tu sola est la bea
titut mia: e dels pits de Tirāt hū
suan sospit sorti q̄ acōpanyat venia
ō aquestes paraules. Et piadosa fe
: o reuerendissima vergōya: o caste
dat e pudicia inestimable de les ho
nestes dōzelles qual p̄sōa pot esser
en lo mon qui vulla opuga p̄ parē
telch de sanch o p̄ acostda amistat
te ame axi cō yo mal cre⁹: si axi cre⁹
vanament q̄ negu te ame axi cō yo
dōchs si yo mes te ame mes pietat
merite. calla e no volgue mes dir: e
la reposada viuda fō posada en grā
pēlament p̄ q̄ Tirāt no hauria da
da plēa fe en les sues ficles paules: e
stāt ellis en les d̄ p̄ dices rahōs etra
p̄ la canibra lo Empador e ven all
a Tirāt e p̄s lo p̄ la ma e entratē se
en vna cābra p̄ plar sobre los fets
de la guerra. La viuda resta sola p̄s
se adir en si puij tirāt no ha dat fe
en les mies paules no ha loch len
gan qui hauria pricipiat po yo fare
tāt q̄ yol fare venir al q̄ desige: e cara
qn sapia darla pura anima aldiabla
p̄ exir ab la mia itecio: car en altra

māera no tendria carā ab q̄ pogūs
james venir dauant ell: e leria poca
admiracio q̄ ell nou digues ala pri
cessa: e yo en aquest cars restaria ab
la maldat. Mas vull lo spar aci sis
que ixqua ab lo Empador ōi cōsell
e p̄s se adir. Et antiga ira lies certa
hō que vages yot leguire protestāt
q̄ sera tota pietat a part polada: e yo
procedire en la benauenturada o
bra ja p̄ mi començada p̄ que no p̄
da lo p̄mi e virtut de la mia glorio
sa fama: donchs p̄ que tant tarde q̄
dubtar no dech en res: car podero
sa e destra lo p̄a cometre seblāt mal
dat e major que no aq̄sta: e altra co
sa noz dol p̄ dar cōplimēt amō ōlt
cō dies ha no comēci afer hū tā sin
gular acte: ab grā furia se etra en la
cābra hō la Princesa era ab sēgids
rialles li mostra la cadena dor q̄ ti
rāt li hauria dada la qual passats .x.
marches peiaua: e dix li si vos lenyo
ra vesseu la vitima volūtat sua admi
rada nestariu: e si yo volia cōsentir
en la sua grā culpa q̄ vol cometre q̄
vol fer adobar vna Balera e de nit
p̄ força q̄ p̄nga e vol vos portar en
la sua terra. e tot quāt diu lin p̄n axi
com aquell qui se la boca plena day
gua e bufia al foch e pēla enlēdre lo
e apagal ab laygua sēgit e diēt sem
blāts paraules quali amāera ō bur
la. la princesa q̄ ven q̄s burtauade ti
rāt p̄s hī molt grā enug en si mate
ra partis de all e entra en dīs lo seu
retret comēça apēlar molt en tirāt
p̄ la grā amor que li portaua e los
grās dōati⁹ que daua ales sues dō
zelles p̄ causa sua: e ella com pēlana
en la strema amor que ella li porta
ua causaua en si molts pēlaments e
amargūs dolors. Lō hague molt

pensat lligas : e exi en la cãbra de pa
 rament p parlar ab Tirant e p fer
 li festa p ço cõ sabia que molt psta õ
 uia eẽr la sua partida p anar al cãp.
 La reposada viuda spera ala porta
 del consell a Tirant : e dix li senyoz
 capita yoz volria assegurar de vĩa
 merce que a burles ni adeueres lo
 que yo^o he dit en grã secret non sa
 bes ma senyora la princessa : car no
 passarã deles hores .xxiij. que yo^o
 ho fare veure de vĩa propis vlla .
 senyora viuda dix Tirant aqous
 haure yo molta gracia que mofa
 çau veure. E p ço que õ mi siau bẽ
 legura vos promet p lo benauentu
 rat lo l'eyoz sent jordi: lo qual yo en
 nõ seu la honoz de caualleria rich
 õ no dir ne res õl quẽ haueu dit ap
 sona del mon. Lempadoz son se gi
 rat: e veu la viuda li dix anau presta
 mèt: e digau ala Lempadriu: e ama
 filla que de continent vingue al ort
 que alli les spare : e molt prestamèt
 totes les dames foren hon era lem
 padoz: e aqui parlarẽ de moltes co
 ses: e cõ Lempadoz hauia trames
 al cãp per que v'guessen dos milia
 lances p acompanyar al capita La
 princessa com hoy dir semblant no
 ua stigie tota alterada mostrand lo
 cap li feya mal: e dix ja p aço no sta
 re p be que lo capita sia aci present
 nom õlligue dauant ell. Leuas tot
 lo que teia al cap: e resta en cabells
 los mes bells que james donzella
 tingues. L'oz Tirant la veu ab tã
 ta resplãdor staua admirat e dobla
 li lo voler. E staua deuillada aquell
 dia la princessa ab brial de domas
 blanch e sobre lo brial portaua vna
 tauardeta qui era de tela de frança
 e totes les costures eren de trenes

doz molt amples. En aquell cara
 mostrauen les lues mans barallar
 se ab la cordonera del seu brial del
 cordant se agrã pressa mostrat grã
 dissima congoxa passelant se sola p
 lozt. Lempadoz li volgue õmanar
 de son mal: e li volia los metges vi
 guessen e ella respos que no: que lo
 meu mal no fretura õ metge ne me
 decina En aço la viuda reposada le
 uas de alli hon seya e ps vna com
 panyona ab si e dos scuderap q la a
 cõpanyassen: e ana acala de hũ pin
 tor. E dix li tu qui est lo milloz qui
 sia en lart dela pintura pories me fer
 ama voluntat vna cara encarnada
 qui fos sobre cuyro prim negre po
 sada qui fos tal cõ lo lauseta ortola
 del nrẽ ort ab pels en la cara huns
 blãchs e altres negres car ab gões
 se porã be tenir p ço cõ som prop õ
 la festa õl corpus xpi: e volria fer a
 qll entrames ab guants en les mãs
 per ço que tot mostras esser negre:
 Senyora respos lo pitor ell se pot
 ben fer. Mas al psent yo tinch mol
 ta faena: po si vos me pagau be yo
 cõtentare la volũtat vĩa: que deixa
 re tot lo que tinch afer p que vos si
 au seruïda. La viuda se posã la ma
 en la bossa e dõa li .xxx. ducats en oz
 p que anas be: e feu lo propiament
 tal coz era lauseta. L'oz la princessa
 p bon spay se son per lort pasejada:
 veu lo Lauseta que staua adobant
 hun taronger .per ço com ell tenia
 carrech õ adobar lozt: aturas apar
 lar ab ell .la viuda la qual era ja tor
 nada staua mirant a Tirant: e feu
 li senyal que miras ala Senyora
 com parlana ab lo negre Lauseta
 e Tirat se fõ girat q staua al costat
 del Lempadoz e veu la princessa star

parlāt agrās rahōs ab lo negre oz
tola e dix en si. o ó aq̄sta mala dona
reprouada ó viuda encara fara ab
sos falsos giys fer me creure lo q̄m
ha dit eēt ver. E p molt q̄ ella faça
ni diga no es plūmidoz q̄ tan gran
defalt la princeſſa fes: e yo per res se
noy daria si de mosvlla no era viſt.
En aq̄o lempadoz crida vna dōzel
la: e dixvine praxidis: que axi hauia
nō: ves ama filla: e digues li: que cri
de al capita: e diga li que ella lo p̄ga
que ell dega preſtament partir per
anar al camp. Car moltes vegades
ſeſdeue que los cauallers jouēs fā
meſper les dōzelles que per hom
mateix. E la princeſſa reſpos queu
faria puix la mageſtat loy manaua
Com hague ſtat per bon ſpay par
lant ab lo lauſeta dels tarongers: e
de les murteres tornant en lon de
port paſſeiat ſe p lozt. Com fon en
dret ol Emperadoz crida a Tirāt
e dix li coz ſtaua tota canſada e que
la p̄ngues de braç: e axis paſſeiarie
per lozt. Sab deu Tirant quanta
conſolacio pres coz la princeſſa de
tal ſocoze lo hauia amprat. E com
ſe fozen hun poch lunyats Tirāt
ſeu principi aparaules de ſemblant
ſtil acompayades.

Capitol cclxx.

Rahons de amor que fa Tirant
ala princeſſa.

Quāt mes que altre
caualler me poria dir
benauenturat. ſi en la
mageſtat v̄rā ſe fos a
turada tal amor com
en v̄rēs paraules referiu. car viuria
contente en feſta continua. mas la

fortuna aduerſa me volta la roba:
que en laltēſa voſtra no ſi troba /
ſermetat negūa. Car p proſpa que
ſia ſubitamente la veig voltar. E la
dita fortuna moſtra enuijar ſe ó mi
car moſtrā bona cara e les obzeſō
cōtrariē: e en los mateys bēs troba
leys p apartar los de mi E no reſta
p aq̄o que en la mia pēſa la ymatge
ola v̄rā figura es reſtada en la qual
contēple dia e nit. E ſi la fortuna ſera
contenta de mitigar ſe contra mi: q̄
ſolamēt p̄meta q yo puga obtā la
part ol p̄mi vlti ó mō dſig yo reſta
ria lo mes glios caualler q james en
lo mon naixques. e vna poca ſpāga
que dela excellencia v̄rā mes reſta
da me ha leuat en alt. Car ſi los mi
ſerables de v̄rā alteſa ſeran hoyts
alguna volta acōſeguiran remiſſio
deſos ófaltas: p que ſuplich vullau
obrir les v̄rēs piadoſes ozelles als
me⁹ tanjuſts p̄chs. Car qui es no
ble de linatge e ó obzes virtuos no
deu retenir ab ſi crueldat qui no es
poſſehida ſi no per males perſones
Mas la virtuosa ſenyoza ab prou
paciencia retenta dins ſi la dolor cō
ſi ſtada noy fos e ab aio ple ó cōgo
ra ſeu p̄cipi a vna tal reſpoſta.

Capitol cclxxi.

Reſpoſta q̄ la princeſſa fa a Tirant.

Quāt nos dexē les
paſſiōs ab que amor
la mia atribulada pē
ſa turmenta. Car la ſi
de hun mal es ami /
principi de altre. E yo per amor ſo
dita benaueturada: per no conēxer
les mies miſeries. e paſſe treball en

vans pensamets p ornar la mia jo
uentut :e passe penitencia del mal q̄
nō he fet. Car la passio q̄ arā dona
amor no mera acostuada ni mēys
los treballs que la mia aia aza pose
hex. E per ço que los me⁹ mals ha
gen fi: e la mia penia reposada stiga
ab maior repos. Ab paraules de p̄
sent assegurar la tua demanda : do
nā la tua ma dzeta :e ajustar aq̄lla
ab la mia. E com les mans foren a
justades dix la princesa : p que aco
sia verdaor matrimoni dich yo ab
paraules de p̄s̄er: yo Larmesina do
mon cors a vos Tirant lo blanch
per leal muller :e prench lo vz̄e per
leal marit. E les matexes paraules
dix Tirant o semblants segons es
acostumat. Apres dix la princesa .
belemnos en senyal de fe :puix sent
pe e sent pau ho manen. Los qual
en semblant cars facen testimoni d̄
veritat . E apres en nō dela sancta
trinitat: qui es pare: e fill: e sanct spe
rit. te done plena potestat que faces
d̄ mi cō de muller qui es cōpanyōa
del marit. E done la fe als sancts ju
rats sent pe: e sent pau. e ab aquesta
sperança de seguretat pots creure q̄
tens en mi muller e castedat. E jur
te p los s̄ats nomenats: que tāt coz
serā los te⁹ dies e los me⁹ de no del
conexer la tua p̄sona p negun altre
home q̄ en lo mō sia: et sere tostēps
leal e verdaora sens macula alguna
Tirāt senyor no dubtes en res del
que te dit: car ecara que algūa vege
da me sia mostrada cruel cōtra tu:
no vull que tingūis crehença q̄ lespe
rit meu no sia stat tostēps cōforme
ab lo teu. E tostēps te amat e contē
plat en loch de hū deu. e set ben dir
que axi cō aumēte en edat aumen

te en amor. Mas temoz de infamia
me fa guardar la honoz d̄ castedat
La qual deuē gnardar molt les dō
zelles e dubtar p ço que ab puritat
puguē aplegar atalē d̄ benediccio. e
axi la vull yo guardar tāt cō ala tua
señoria sera placent: E ara es ates lo
tēps que poras hauer plena noticia
de mi sit ame. Car de huy auāt yot
vull dar p̄mi del amor quē has por
tat. p que reposa ab bona sp̄aça yot
clam merce: e la mia honestat vul
les hauer p tā cara com la tua vida
entre tots los mals lo que mes me
atribula es labſencia que p alguns
dies tendre de tu: e p ço no tinch a
legria p mostrar te la i finida amor
ala qual justament lo teu merexer
me obliga: e p ço spare temps en lo
qual sens temoz yot puga mostrar
coz tinch en poch ma vida. Lalla
e no dix mes. mas Tirāt mostrāt
esser molt content del bon conort e
gracia singular q̄ dela princesa ob
tesa hauia ab cara afable e gest hu
mil li dix paraules de seblant stil.

Capitol cclxxii.

Com Tirant pres jurament dela
princesa q̄ li cōpliria lo matrimoni

Gloria d̄ goig me
fable son posada laia
de Tirant coz se veu
en camí per poder pos
seyr la corona del im
peri grech per miya deles nouelles
sp̄alles: vehent que la excelsa seño
za ab tanta liberalitat : e amicitia li
hauia volguda mostrar la i finida
amor q̄ li portaua. e ab verdaora se

e l'ancer sp'it lo hauria tractat. **E** **T**irant tenia lo mon en no res per ha
uer lo conquistar ab aquella gloria
que sentia: e tenint gran desig de po
der ho manifestar alō cōsingerma
dia feb^r duch de macedonia. Estimāt
que axi cō ell: a cascūa persōa deua
plante la contentacio que ell tenia.
e en cara p maior seguretat sua ps
hū reliquiar que ab si portoua en q
hauia del lignū crucis hō lo fill d'ia
casta donzella hauia posades les su
es p'cioses sp'atles. **E** feu hi poiar lei
mans ala p'cessa conjurant la coz
ella ab pura fce: e l'ancera intencio de
manaua lo matrimoni. **E** ella ab
molta alegria feu lo juramēt e **T**irant
li dix: senyora la magestat v'ra
demana egualtat en aqst matrimo
ni per viure en segur de mi. **E** p qo
que fas cō semblant sacrament de
esser vos leal e verbadet: e no obli
darvos p negūa altra qui en lo mō
sia: **E** la p'cessa renūcia atotes les
leys jmpials e atotes les coses que
a ella poguessen valer ni aell noure
E fet tot lo des^o dit **T**irant dona
dels genells en la dura terra: e vol
gue li besar les mans p que mes q
anegū s'iet temia d fer li ofesa e ella
nou pmes. **E** ell li feu infinites gra
cies dela gracia que della hauia ob
tesa. **E** sperant altra vegada boye
dela magestat sua paraules qui ma
nifestassen lestatment de la vida: no
tarda La p'cessa en fer principi a
semblant parlar.

Capitol cclxxiii.

Replica q fa la p'cessa a **T**irant.

ncara que la mia po
ca edat. e temoz de ref
tar enuergonyida me

hagen deteguda fins aci que no he
pogut ne tenia atreuiment de poder
vos m'ifestar tot mō voler: empo
acōpanyada de infinita amor: e de
dolorosos penlaments lo stada for
çada de atorgar vos part del p'mi
que merexedor sou. **E** o per la mia
honor e fama amantenir me refer
ue la part p vos mes desijada. La
qual vos sera tant guardada cō los
vlla. **E** aps lo triūpho de v'ra pros
peravictoria ab benaueturat repos
sens temoz cullireu a qll do q e sabo
zos fruyt de amor: qui en lo lāt ma
trimoni se acostuma de cullir: qui^o
fara portar durant la v'ra benauen
turada vida aquella prosa corona
del jmp' grech. La qual vos per la
v'ra molta virtut haueu recobrada
E suplich vos no^o enugen de tant
sperar. Car la gloria: e delit de aqst
mō miserable nos ateny nis pot a
tēyer sino ab treballosos actes **E**m
pero la maior d'lectacio que la mia
anima pot sentir es en amar a vos
qui sou lo maior be que yo puch
possehir: mas qui sera aquella desa
uenturada persona qui dues volun
tats tant conjunctes e vnides james
puga separar: si donchs no era per
culpa vostra. **E** moltes coses vos
voiria recitar: sino que no gosc per
dubte que no siē sabudes: **E** aci po
deu coneyer quāt es lo be que^o vull
que ab cosa q en lo mō sia nos pot
acōparar. **E** lo mes mal que la mia
penla pot cogitar es coz pense en la
vostza absencia que stareu per algū
temps que no^o veure. Mas penlat
axi mateix en la ferma spansa q tich
d'ia v'ra prosa e psta tornada me a
cōidia em dōa algū tāt remey ama
dolor: e ja no^o puch mes altra cosa

dir sino q̄ maneu de mi coz asenyos
que⁹ he fet dela mia persona tot lo
que placent vos sia. Tirant volgue
satisfere ales asables rahons d̄la p̄ci
cessa. E ab veu tremolant mes de
sobze abundant leticia q̄ d̄ dolor: ni
temoz seu principi aparaules desē
blant Nil.

Capitol cclxxiii.

Replica que fa Tirant ala p̄cessa

Des gloria sent que ja
mes sentida he com
pens la magestat v̄rā
es de tanta gratitut q̄
ha volgut hauer per
acceptes los me⁹ treballs. e encara
que tota ma vida la cellitut vostra
yo haguē seruida no seria d̄ tātā sti
ma lo p̄mi d̄la mia seruitut. E o es
la stima dela vostra noble e agraci
ada persona E p̄ be que la edat v̄rā
sia de pochis dies ella es antiga de
molt labor: acōpanyada de molta
discrecio. Segons manifestament
hauen mostrat de voler me dar p̄
mi tan gran com es dela v̄rā virtu
osa persona sent compensacio d̄ tan
pochis serueys que yo fets he ala
cellitut vostra: e hauent signat ala
vostra grā dignitat qui no pot do
nar sino coses de gran stima: E per
be que yo tinga en gran compte la
sperança graciosa de possehir en so
uenidor la cosa que mes desige en a
quest m on tātā es la voluntat que
tinch de p̄sent de posseyr la quē par
cascūa hora mil anys d̄ obtenir ho
E crech per mos peccats james ne
veure la si: p̄ queus hauria molta
gracia que ans de ma trista partida
yo pogues sentir part de algūa sen

tilla d̄ aquella singular gloria que p̄
la magestat v̄rā mesuada ab mol
ta benignitat atorgada e per mi be
sant vos les mans acceptada que si
era possible poder se mudar lo tēps
sdeuēido: que fos fet p̄sent aço seria
la maior gracia que yo en aq̄st mō
poria atenyre. Oferint vos ab jura
ment de no passar los līmites d̄ v̄rā
voluntat. E oz aquella qui⁹ tinch p̄
dessa de ma vida la qual adore coz
adeu d̄ qui spere hauer saluacio ala
mia peccadora anima. No tarda
la p̄cessa ab gest asable fer p̄nci
pi a hun tal parlar:

Capitol cclxxv.

Com L'emperador ordena vna fe
sta agran gloria de Tirant.

Sentre los mortals no
conech altri sino atu
qui sia ple de amor: la
qual es raygada ab bo
nes sperances qui per
tos singulars merites te faran triū
far en aquest mō y en laltre per que
treballes en aumetar la sancta se ca
tholica: e per los te⁹ gloriosos act̄s
en lo mō per atots temps ne sera fe
ta recordacio. E ar per lo teu molt
valer yo no puch totalm ēt resistir
ales tues massa voluntaries suplica
cions per no fer te ofensa: Mas ver
gōya de vna part e temoz de laltre
me retenen menagāt me de infamia
e quē guarde de p̄dre lo que james
pore cobrar: e axi stich quasi aliena
da q̄ tal mot d̄la mia boca ab gran
fatiga pot proceir e moltes vegad̄s
he tēgut dubte q̄ lēpador non cōe
gūs e dya en mi matexa aq̄st note d̄
res vergōya quē tich alūyar dauāt

la tua merce ab los pensamets que
 tinch mes que dir no sabia: p quer
 pch apient que lexè aquestes rahõs
 p ço que Lèpadoz no pense negua
 cosa de mi: e parlaras ab plaerõma
 nida e tot lo qvofaltres ordenares
 you tiorre p accepte. E becarè se mol
 tes voltes que p negu no forèvists
 Car los ratongers stanè entre Lè
 padoz y els quils empediè la vista
 e atots los altres. E ò forè tornats
 dauat sò pare. La pñessa quel ven
 star ab grã pensament dix li mō sen
 yor de que es tan fort lo vrè pensa
 ment. Lèpadoz respos: ma filla yo
 vull òma fer vna grã festa a honoz
 e gloria de Tirat de tãtes batalles
 cõ ha vengudes en mar: y en terra
 que tãtes baderes grans siè posades
 dins la sglefia nrã de sãcta sofia e tã
 tes cõ castells viles e Lintats ha cõ
 quistat: e tornades ala Corona del
 jmpi grech: tants standarts ab les
 armes de Tirat siè posats entorn
 del altar maior p memoria e laboz
 del virtuos Tirant: quitan grã be
 nefici fa en aquest jmpi: mostrat se
 realment: e ò fer amador del be pu
 blich e conquistador òl mō. E ago
 son posat en scrit a plena memoria
 del virtuos Tirant. E p exèple òla
 canallers viuentes e sdeuenidors. E
 lempadoz trames p tots los de sò
 consell e recitals tot lo que volia fer
 E tots ho loaren molt q seria molt
 ben fer: E trobaren p compte q ha
 nia conquistat en .iiij. anys: e mig.
 ccclxxi. viles Lintats e castells. E
 cõ lempadoz entra en lo consell: e
 Tirant sabe que p tals negocis hi
 entrava noy volgue esser ans sen a
 na ala sua posada p no hoir aquel
 lavana gloria. E daltre part en los
 consells dels grãs senyors hi ha ò

moltes openions e ell no volguera
 que negu dauat ell volgues contra
 dir en la openio del Lèmpadoz. e
 dols lo consell Lèmpadoz trames
 per los mestres qui tenien de fer a
 questa obra p ço que lèdema fosien
 posades les banderes en orde: Ti
 rant se parti del ort: e dix aypolit di
 gues a plaerõmanida que vulla a
 nar ala sala maior que yo tinch de
 parlar ab ella. ypolit porta la enba
 rada: e ella: y ana pñtament. Tirat
 la abraça e ab cara molt afable la pñ
 p la ma e aseguts en vna finestra li
 sen pñcipi a paraules de seblar sul.

Capitoli cclxxvi.

Prechs q tirat fa a plaerõmanida.

Gla tua discrecio afa
 ble e graciola dõzella
 coman la mia pñia: e
 vida: Car sens lo teu
 amigable cõsell: ni aju
 da yo no so res: e la mia pñia sta ali
 enada sens repos empo ab los vils
 vberts stich tãcats delijāt que pas
 sas la mia penosa vida dormir: apt
 cõ le diu del glorios sent johã bap
 tista quen lo dia que la lna gran festa
 can sfa tots anys grãdissima festi
 nitat p los crestiãs moros eube⁹ el
 openio segõs se diu que la sua glori
 oia aia dorm p q no pñgues tã grã
 elacio quen hagues a perdre algun
 grau de gloria dels que te. Aixi es
 de mi que en aquest propi pñt stich
 per molt amar aqlla que de virtute
 passa totes quãtes son. La qual yo
 continuament adore: e contemple e
 li fas special oracio diēt li. o piadosa
 deessa en la terra la figura dela qual
 en lo meu pñcipi òla me⁹ treballs e

fatigues en aq̃sta sala s̃o m̃ifestada
la mia strema passio damoz: donā
fortut de aio en poder passar les
mies dolozs e mitiga los me⁹ mal⁹
e donā remey en les mies tribulaci
ōs. la mia germana mira quāt p̃ la
magestat yo tribute. Mira quātes
voltes la cruel mort es ja stada da
uāt los me⁹ vlla: mira si tāt mal ha
uia la mia se meritat quant yo sol
tich p̃ eēr verdaer amadoz. no co
neret la grā p̃fecio de amor de ma
seyoza: car so stat ab la altesa e hanē
passaōs moltes rahōs en amoraōi
ō pau e bona cōfederacio prometēt
me ab juramēts ō fer tot lo q̃ la tua
gētlea e yo cōcordariē. E q̃t rectas
cotes les mies passaōes dolozs pre
sēts e s̃deuenidozes. E q̃ en aq̃sta re
posada n̄it yo puga parlar ab la ma
gestat sua p̃ q̃ns hauē donades les
mās e ab juramēts dignes de se: q̃
tāt cō serā los dies seus e me⁹ de te
nir me p̃ seruido:z marit e seyo:z. E q̃
dis en la sua cābra en lo lit ō p̃petu
al gloria e ōlit yo tēdre posada: p̃ q̃
tu est sola sperāça de tot lo meu be
en les tues mās sta tot lo meu mal
e be te demā de molta gracia: si los
me⁹ p̃chs p̃ via negūa te porā esser
acceptes q̃ puga hauer remey en a
q̃sta mia affliccio p̃ q̃ ō aq̃sta hora a
uāt ab alegres spāces los meriti ōl
meu molt amar no restē jndignes.
Moynt plaerdemaulda les lamēta
ciōs de Tirant hun poch spay pri
mer atura en li. E apzes desijant la
vida lo delit aumētā a Tirāt ō se
blants paraules li feu present

Capitol cclxxvii.

Resposta que fa Plaerdemaulda
a Tirant.

Es paraules s̃o seyal⁹
ab les quals n̄res jntē
cions se mostre: Car
en altra manera elles
doses dins los corpo
zals murs: e sagellades ab lo secret
sagell de n̄rā volūtat. A altre sino
adeu no s̃o descubertes yo no so na
da ōls baxos del poble Ikoma e la
mia mare dins en aq̃lla Lutat nar
q̃: los me⁹ antichs forē nobles Lū
tadās de Ikoma plēs ō antichs tri
ūphos portāt sobze lo cap coronē
de triūphal victoria. E ajustats de
parētēch ab los ōl impi grech e la
gloria ōl meu linatge apsent yō cal
lare p̃ q̃ no fretura glorielar me de
aq̃lla si no cō aseguidoza dela fortu
na socorret ales p̃sones qui be amē
dich art. Tirāt seyo:z del mō p̃ quē
hauē fetes tātes rahōs ab temero
ses paraules no sab la senyoria vrā
quāt tenu en mi q̃ lo cor lo cor lo
voler e tots los me⁹ s̃etmēts no s̃o
en lo mō sino p̃ aseruir la senyoria
vrā: art cō aq̃ll que⁹ tinch cō apare
donchs viuū de mi en segur quen
res q̃ sia ōlit ne p̃rofit v̄rē yo no m̄
tardare: aq̃st bō voler que tich ab
la capita ho p̃ngui e ab la mortalla
ho ōrare. E no es dona negūa nō
passas de saber: e de bellea: mas yo
les passe de fermetat ō amor e no⁹
vull mes tenir anones. Car lo ca
ualler qui en batalla spa entrar nol
deu hom fatigar ō rahona. Sino
que ala hora que Lemperado:z so
para yo jre ala vostra posada e dir
vos he tal noua q̃ haureu cōplīt de
lit. Lano:z Tirant de sobzes ō ale
grā li besa los vlla: e la cara sent li
molt grā festa Tirāt se parti ōlla e

plaerdemauida torna en loz: hon
 troba la pñcessa en lo cõsell ab Lẽ
 padoz sobre les bñdres. Les quals
 ab gran treball tots los mestres fa
 rigats stanen. Après q̃ los mestres
 foren parits. Lẽperadoz puia alt
 en les cambres. E plaerdemauida
 ab la pñcessa se retragueren: e dellĩ
 berarẽ la hora que Lẽrant vèdrĩ
 E la pñcessa recita li tot lo que ha
 uia dit ne fet ab Lẽrant. E plaerde
 mauida mostra hauer grã alegria
 com la senyora tenia tanta contẽta
 cio. venint la hora que Lẽperadoz
 deua sopar. Lẽrant no solida de
 anar tot sol ab cuytats passos al pa
 lau. E troba a plaerdemauida en la
 scala que deualana p anar hon era
 Lẽrant. E trobant se allí los dos:
 recita li la forma com se tenia d fer
 e la hora q̃ venir deua: E cascu sen
 torna p lo cami hon eravengut. A
 ps q̃ en lo palau cascu hague dada
 part ala nit e en lo primer iõ tots re
 posauer. La pñcessa se leua del lit
 e no hauria ab ella sino plaerdmãu
 da: e vnãlra donzella qui sabia en
 tots los afers. La qual se nomena
 ua la dõzella de mōblanch. La pñ
 cessã se vesti vnes robes que Lẽpa
 doz li hauria fetes fer p aquant eua
 fes bodes: e no les se hauria vestides
 q̃ negu ho agues vist: e aq̃stes foren
 les mes riques que en aquell tẽps
 fossenvistes. Era la roba de ceti car
 mesĩ tota brobada d ples sens que
 altra cosa noy hauria que dues bar
 celles de perles entrarẽ entre la ro
 ba e la gonella e era forrada d ermi
 nis. E al cap se posa la corona del
 Ympt la qual era d molt grã stima
 y ella ben ligada: e posaba en orde

e ab cõspecte d grã dignitat: e plaer
 demauida e la dõzella de mōblanch
 pñguerẽ sengles antozches encetes
 en les mãs E aq̃stignerẽ spāt fins
 que Lẽrant fõ vègut. Lo qual cõ se
 ti les. xi. hores q̃ era la hora assigna
 da: la qual stana sperat ab grã desig
 E ab cuytats passos ana ala porta
 del ort e puia p la scala dĩ retret tro
 ba ala dõzella de mōblanch ab atoz
 cha encesa. E cõ lo veu li sen grã re
 nerẽcia de genoll: e dix li seblats pa
 raules: dels bõs lo millor caualler:
 e lo mes benauenturat de bella da
 ma q̃ en lo mō sia senyora. E Lẽrant
 responet dix: de desig cõplit talviga
 dõzella p vos. e los dos puia alt
 en lo retret spāt allí fis q̃ plaerdmã
 uida vench mes alegre e cõtenta q̃
 no fõ paris cõ elena le porta. E en
 trāt en vna cãbra e la pñcessa exĩ d
 altra elle se ecõtrarẽ ab grã alegria
 es reberẽ donat Lẽrant dels genolls
 en la dura terra. E p seblat seu ella.
 Après q̃ p bõ spay q̃ foren stats befarẽ
 se: e fõ tã saborosa la besada que po
 guera hõ hauer anat vna milla as
 q la vna boca nos pti d lãlra: plaer
 dmãuida q̃ ven lo pill q̃ tãt durana
 acosta si e dix yons do p bõs e p le
 als enamozats. yo vull dptir aq̃sta
 batalla fis stau gitats en lo lit: e no
 tẽdre p caualler si pau seu q̃ primer
 sach no itqua. foren se leuats en pe e
 la pñcessa leuas la corona del cap:
 posa la en lo cap del capita Lẽrant:
 e donat dls geolls en la dura terra
 seu pñcipi a paraules d seblat stil

Capítol cclxxviii.

Oracio que fa la pñcessa abenp
 gant p Lẽrant.

Seyor òu Jesucrist
 tot poderos e miser /
 cordios qui hauet pi
 etat del hūanal linat
 ge volguist deuallar
 del cel en la terra. E prengues carn
 humana en lo verge ventre ò la sa
 cratissima verge maria mare vrā e
 senyora nostra. E volgues morir
 en l'arbre dela vera creu p rembre
 los peccats del humanal linatge. e
 resuscitas al terç dia ab lo vrē propi
 poder en cors glorificat ver deu e
 ver hoç que placia ala sacratissima
 magestat vostra de voler dexar pos
 sehir aquesta corona amon seyor
Tirant qui aci present es ab titol e
 senyor de tot l'imperi grch aps ob
 te de mon pare pux la diuina bon
 dat vrā li ha feta gracia ò hauer lo
 cobrat de poder de infels liberat. E
 aço sia ahonor labor e gloria dela
 vostra santissima magestat e dela sa
 cratissima mare vostra e seyora nrā
 E en augment dela santa se catholi
 ca. Finsa la oracio la **P**ricessa se
 leua q stana agenollada e ps vnes
 balances en les mans ab les qua
 ls lo Emperador acostumaua de /
 pesar moneda dor e dix semblants
 paraules: senyor Tirant ala pros
 pera fortuna est stat placent que en
 aquest dia ò huy yo haja a elier sot
 mela a ta senyoria de ma voluntat
 e no ab consentiment de pare ni de
 mare ni menys del poble grech vet
 aci aquestes balances ò perfeccio /
 en aquesta part dreta sta amor ho
 nor e castedat. e en l'altra sta vergo
 nya infamia e dolor guarda quala
 de aquestes atu Tirat es mes pla
 sent ni de ton grat. Tirat aci com
 aquell qui tostemps òsija seruir ho
 nor ps la balança deyt dreta e dix

semblants paraules. ans que devos
 tra magestat noticia hagues p los
 sabuts qui aquest mon auange hoy
 recitar de vostres virtuts insignes
 les quals com tinga sperimetaos /
 demestada cola sera mencionar cō
 la altesa vostra tiga tanta abituacio
 ò virtuts e posselio de bellea que ex
 cellu totes les altres dames qui en
 lo mon son: e com yo stiga ferm en
 aquesta se e crehēça tinch proposit
 de rekestir ala mia error per ço com
 delit no deu bastar en fer me caure
 en hū tan grā defalt. e perço yo ele
 geich lo qui mes amon voler sacof
 ta: E pres la balança dreta e dix /
 Amor e honor sobre la corona po
 se y la balança ab tota aquella ferme
 tat que te. e per ço que la magestat
 vostra conega yo quant freture ò
 saber les vostres perfeccions tates
 que possehiu: car ab aquella cōfian
 ça que per tantes ofertes me es stat
 asfermat: e si les mies suplicacions
 troben en l'altesa vostra algun loch
 stimadamet me façau gracia e mer
 ce que de aço nosen parle mes sino
 que ab voluntat sançera donem pñt
 compliment en nostre matrimoni
 no tarda la **P**ricessa en fer seblāt
 resposta.

Capitol cc. lxxviii

La resposta q feu la **P**ricessa a **T**i
 rant

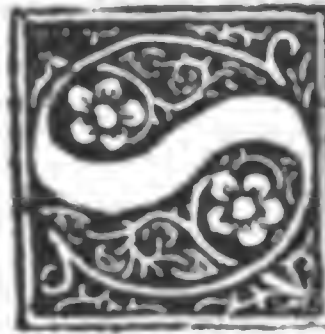
Cel novols seruat la re
 gla de aquells qui vul
 garmēt p la major pt
 del mon han renom
 de valentissims caual
 lers los quals han volgut posar. e
 despendre tot lur tēps en ben amar
 honestament sens decepcio algua
 .Ei.

E qualseuol tal caualler ò semblât
 acte les gloriât p lo cōtrari: e pux
 la conexença dela veritat atots en
 general se mostra han feta arenyer
 amî eër digna de pdo e la culpa me
 tragues de engâ labent que stimes
 virtut e auozreys ifamia e tès cob
 dicia ò honor. p quet suplich que a
 quella no desempares: e venint al q̄
 vull dir: tu has abraçada aquella si
 gular balâça de amor e honor: als
 quals dōa en aquest mō grâs prof
 peritats: e en laltre infinida gloria
 de molta merce te deman quet pla
 cia voler me conseruar la mia pudî
 cia que a presēt no sia p tu violada
E contēple lo teu sentit cor que si a
 ços fa no puch scular ma culpa que
 la mia ifamia no sia palesa q̄ dira lo
 empador e ma mare e tot lo poble
 quim te en stima de vna santa q̄ di
 rā demi no sera negu qui de carme
 sina òga fiar. **E** aquest cars te prou
 suficiēcia de ferme desposseyr de tot
 limpi: de robes joyes e mōeda no
 ten pore dar q̄ tota la senyoria psta
 ment me sera tolta: e tu qui seras de
 aci abset sifere p negu offesa a qui ò
 manare socors a germa o a esposat
 ni si era pnyada qn cōsell pēdre vols
 quet diga mō sēyor yom soposa /
 da tan auāt q̄ no es amî lo tornar a
 tras: com ab deliberada pēsavols q̄
 axis faça: no puch tal cars amagar
 a deu: ta muller so e forçat me sera
 obeyr tot lo que tu voltras: mas pē
 sa q̄ tot lo q̄ luy no es or: e deus be
 pēlar en tots los dās dela mia psoa
 e lo q̄ seguir men pot ço es infamia
 e ta sposada q̄ ara es sēyora lauors
 sera cattua e en alguna torre li darā
 posada: yo reclamare atu e noz vol
 ras hoyr: car la ofesa q̄ en aqll carf

haure feta a pare e amare e lo pec
 cat me farā abōinable a deu e agets
E car la mia desauentura no cōsetra
 la mia veu passe lo lliu ò trāsmeno
 p plegar atu: **E** irāt tu est ara mon
 sēyor e seras tāt cō la vida me acoz
 pāyara la anima es de deu qn lam
 ha acomanada mas lo cors e los
 bès e tot es teu: e si fas res cōtra ma
 voluntat tu seras fet hū mate x rep
 nedor: e actor òl nrē crim. **E** ja mes
 semblāt que totes les gentes me mî
 rē en la cara e que reste empeguida:
No pogue mes comportar **E** irāt
 les lamentacions dela **P**rinçessa si
 no que ab cara asable e riēt li seu pri
 cipî a tal replica.

Capitol cclxxx

Replica q̄ fa **E** irāt ala sua pricessa

Senyora molt me tar
 da vos ves en camisa
 otota nua en lo lit yo
 novull vrā corona ni
 la sēyoria de aquella:
 daume tots mos drets amî ptany
 ents segōs mana la sata mare sgle
 sia diēt semblāts paules. **S**i les dō
 zelles ab treball son ajustades ama
 trimonî verdader qui pot e nou fa
 pecca mortalmēt si en lo matrimo
 ni no si segueix copula: e par amî se
 nyora que si vosamau lo cors tan
 be deueu amar la mia anima e lal
 tesa vostra no deu consentir yo vo
 luntariament hagues apecçar: e la
 beu be quel home qui va en armes
 stant en peccat mortal deu no li vol
 hauer merce. **E** p les paraules no
 staua **E** irant de començar la ades
 pullar la roba e adescordar la gonel
 la besant la infinsides vegades diēt
 vna hora me par hun any que si az
 en lo lit pux deu ma donat tant de

be tñch dubte de perdre aquell. dig
 Plaerdemauida ay senyor p aque
 volem spar lo lit sino damunt les fuei
 zobes p que facen mes verdaor tel
 rimoni e nosaltres tancarè los vlls
 e dizem que no haucm vist res. car
 si asa altesa spau ques sia dspullada
 de aci al mar ni ha: aps nrè senyor
 portaus demanar les penes o caua
 ller repropí damor li en semblant
 cars fallieu o icòuenièr negu se legia
 nou volrieu per tot lo mon: E per
 vos esser tan ciuil enamorat nrè
 senyor nous volria mes dar tal bo
 ci ni tendria mes que dar pa vos.
 Car no se home en lo mon qui nol
 se enulas encara que fos cert que iè
 degues ofegar. R espos la Princesa
 calla enemiga o tota bondat no pè
 fara james de tu plaeròmauda que
 tingues tanta cnieladat. Car fins
 al dia de huy te tenguda en còpte o
 mare e de germana e arat tñch en
 còpte o madastra p los reprovats
 consells que dones contra mi: en a
 quest punt Tirant la hague acaba
 da de discordar e al braç la posa so
 bre lo lit. com la princeia se veu en
 tan stret pas que Tirant despullat
 se era mes al seu costat: e treballava
 ab la artelleia p entzar en lo castell
 y ellavehent que per força darmes
 nol podia defendre pèla si ab les az
 mes deles dones sil poria fer stalui.
 E ab los vlls destillant viues lagri
 mes feu principi a vna tal lametacio

Capítol cclxxxi

Lametacio que fa la princeia stat
 en los braços de Tirant

A ma tremolant exu
 gare los meus trists
 vlls ans que res te di
 ga: Quàtes piado
 les paraules te ofert
 e not plau acceptarles: mogat apte
 tat la mia error: e noua vergōya o
 infimida culpa: car treballes de apar
 tar o mi la molta amor q̄t porrevo
 lent tuvsar de poder absolut ouers
 mi e o ifimida ira agreujar la mia ani
 ma grā seria la ofeia que tum faries
 e set ben dir que tant menyicabara
 la mia amor en tu que nestaras ad
 mirat axi com lucifer qui caygue de
 lalta cadira: e no volria que tu cay
 gueses entan grandissima error. E
 no haja apsumir que mes stimes lo
 teu delit que la gloria e honor mia
 pero yo sere tostèps obedient atu e
 de mi poras fer tot lo quet plaura: e
 you còportare ab molta dolor solp
 la poca amor quez hauras mostra
 da no placia adeu que en spit fran
 ces e dela casa de bretanya tã poca
 amor puga habitar: Tirant obre
 los vlls del enteniment en la gran
 desauentura quet spa: e reconexent
 re dona loch ala raho e desuia: e re
 frena de desijosos apetits: tēpra los
 volers no sauts en altres obres en
 dreça los teus penſaments e reſeste
 tx en aquest principi de libidinosa
 voluntat. Car les leys de amor sō
 de major força que no algunes al
 tres e les rōpen no solament aq̄lla
 dela amistat: mas encara les diuies
 que poden esser dites de marit e de
 muller: placiat senyor Tirant nō vul
 les donar causa de ira e o auorir te
 Car grandissima virtut es reſeste
 ales males inclinacions de delit: E
 E. tl.

totes aquestes e semblants lamen-
taciōs feya la Princesa ab los seus
hulls d'oculants vives lagrimes en
grā abūdācia .com Tirāt ven les
abūdātes lagrēes e les discretes e pi-
adotes paulesō la seŷora acōpany-
ades de tanta amor dellibera cōtē-
tar la aqlla nit enŷeguir la volūtāt: p-
be que en tota aquella nit sō poch
io dormir als dos amants: mas ju-
gāt e solagāt ad es al cap del lit ad-
als peus sēt se moltes caricies: mos-
trāt cascu en aquell cars molt gran
cōtētacio: E com sō quasi prop del
dia que ja la gēt del palau se leuaue
dix la Princesa per cōtētacio mia
no voiguera q lo jorn fos vègut tan-
pŷt: e al plaer meu fora que aquest
delit hū any duras o james se aca-
bas. Leua Tirant senyor del impi-
grech que dema o com atū sera pla-
ier poras tornar en lo mateix loch
E Tirāt ab grā dolor se leua e dix
amī plan de fer lo qm manau: mas
rich remor que lo meu voler james
haja complimēt e lo meu pesamēt
sta molt dubtos: e per no eŷter sēt
ni fos vist p negu partīs ab molta
passio e congoxa donāt li ala pŷda
infinita t elars sēs orde: com sen fon-
anat plaerdemandada stana tan atri-
bulada que mes no podia: la Prin-
cesa trames per ella e sen venir la
donzella de monblanch e pŷet elles
pço com sabien en tot lo que entre
ella e Tirāt era passat . Mal be hi
meta deu dix plaerdemandada vŷā al
tesa ne ha lo plaer: e Tirāt lo delit
e yo ne lo peccat mas tant me dol
com no ses set q d rabiā pŷe morir
dexau lom venire al flach e abetut ca-
ualler e venture que li dire q james
fare res p ell ans li noure en tot lo

que amī sera possible: per la miā fe-
digla donzella de mōblanch ell ha-
viāt de gran virtut com auidentissi
e cortes caualler que ell es: que mes
ha stimat pōre son delit que enuŷar
ama senyora e de aqo parlarē molt
p bō spay fins atant que sō ja gran-
dia que lo Empador trames adit
ala Empadriu e ala filla q ab totes
les dames molt be abillades vegue-
ssen ala festa ques feya p Tirāt. axi
mateix trames p tots los cauallers
e dames dela Ciutat que fosien al
palau: Mas sab deu la Princesa en
aquell cars amara mes dormir q e-
xir dela cambra: mas p amor de ti-
rant e que la festa hagus sō compli-
ment: Leuas del lit e abillas molt
bellamēt: e ixquerē dela grā sala hō
trobarē lo Empador ab tot sō stat
de nobles e cauallers e dōles dames
dela Ciutat. E professio ordenada
anarē p tota la Ciutat ab les .cc.lxxii
bāderes que portauē dauāt la pro-
fessio: e axi ordenats p sō orde ana-
rē fins que forē dis la sgleŷia. Tirāt
se acostā deuers la Princesa e ab ca-
ra afable ella lo rebe mostrāt en sō
parlar que era restada molt cōtēta
e no li pogue altra cosa dir sino Ti-
rant senyor de mi tot quant he te a-
torga senyoria: mas Tirāt noli go-
sa respōdre p dubte dōla Empadriu
e daltres qui prop della stane. la mis-
sa se comença de dir ab gran solēti-
tat: e al dar dlaygua beneyta posarē
vna bandera: aps dita la confessio
ne posarē altra: e aps acascun salm
o ātisena ni posauē vna: cō la missa
sō dita totes les banderes foren po-
saōs: e Tirāt nos volgue posar lla
hō acostumana destar ni prop del
Empador: mas entra sen dis vna

capella ab les ores enla ma. E de al
 li podia molt ben veure ala prínce
 sa: e ab veritat fore molt poques les
 ores que Tirat dix en aquella mis
 sa: dela Prínceissa nous sabzia dir:
 mas tant com duza lo diuinal ofici
 james pti la vista de Tirant en tāt
 qja tot hō ne hania que parlar: Lō
 plit lofici e les banderes posades e
 tota la gent fō fora dela iglesia enla
 plaça prop lo palau fō tot cubert d
 draps vermells alt y baix: e tota la
 plaça plena de taules parades: p q
 com lo magnanīm senyor complit
 de moltesvirtuts hauria sguart als
 bons cauallers dignes de honor a
 quells qui virtuosamēt obzauen re
 muneraua axi enbēs cō en honors
 ab gran magnificēcia qū acostuma
 ua de fer: mana lo magnaniz sēyor
 que p. viij. dies cōtinu⁹ fos celebra
 da festa en la dita Ciutat: e que tot
 los. viij. dies vèguessen amējar allí
 tots los dela Ciutat qui menjat hi
 volziē. Mas la peſsima fortūa ene
 miga de tota virtut nou volgue cō
 sentiz ne dona loch que los. viij. di
 es la festa cōplir se pogues. Aps q
 lo Empador son dinat etota la gēt
 les grās dāces se feyē en la plaça cō
 tinuāt: les dāces la Prínceissa iē pu
 ja al palau ala sua cabra p voler mu
 dar de robes e mana tancar la porta
 Lō fō en gonella puja ab les dos
 donzelles alt enla torre del tresor. E
 allí totes tres pesarē vna carrega d
 ducats. E la prínceissa dona carrech
 aplaerdemauida la fes portar ala
 posada de tirant: e com se fō torna
 da a vestir torna hō era lo Empa
 dor e acostas prop dell: e Tirat qui
 prop li stava. ella li dix ala orella p

que lo Empador nou sentia. Les tu
 es mans han manifestat en mi que
 no ha res en ma psona que not sēta
 Ik espos Tirat grā gloriā es p ami
 q les mies mās hate vſat de nouell
 ofici: dix lo Empador d que parlan
 vosaltres tan secret. Senyor dix la
 prínceissa demanaua a Tirat si en tā
 singular festa com aquesta siy hau
 ria jūtes o torneigs: e hā respost q
 no que ab los Turchs les spen de
 fer. Aquexa es vna dles millors no
 ues q yo puch hoyr dix lo Empa
 dor. E sētiu vos en disposicio de po
 dr partir. si sātamaria dix tirat cōpli
 da la festa los metges ab mi pore
 be partir: e axi parlarē daltres coses
 fins que vench plaerdemauida e d
 hū troç luny feu li ſenyal: cō Tirat
 veu loch emanera q lo Empador
 seſforçaua de parlar ab altres: ell se
 cretamēt ana enuers plaerdemau
 da e demanali que volia: e ella li res
 pos en ſtil de semblants paraules.

Capitol cc. lxxxii

Com plaerdemauida enuesti a
 Tirant de rahons

L'pmi de tants tre
 balls que demanats
 sēyor haueu infinides
 voltes p rahō deueu
 hauer pouts o presos
 en cōpte de rebuda p causa de vrā
 negligencia e poca execucio. car no
 dūeu esser mes pmiat puix sou stat
 cōtēt del que teniu o haueu dpat p
 dre per culpa vrā: e tant cō en mi le
 ra james p vos hīveureu: e p hū tā
 leig cars p acaualler no vull mes en
 res ptićipar en vrēs amors: car no
 haueu mester ami sino ala vida re
 posada q fara lo q mrexen: car yo /
 E. iij.

no deuria fer james res p vos: car sou lo mes desco minal caualler e re propi damor que james naxqs en lo mō e aqo no poden negar: e si yo fos caualler vos ho combatria. car haueu tēguda en lo lit abraçada hu na dōzella lames bella la mes agra ciada e dō major dignitat que sia en tot lo mon q p pchs ni p lagrimes nola deuieu dexar: e si verge si gita verge lan viu exit a gran vergonya e cōfusio vrā: e de tota ma vida me dolra lo grā defalt que ha ueu fer q no se dona ni donzella en lo mō q tal cars sabes de vos quens stimaas res ni volgues vrā amistat ans vos tēdran totes p hō dō mal recapte: dō aqo no⁹ ne vuol mes plar cō sia cosa demesiada: sino solament q⁹ dich q cō lo Empador se volra seure adi nar: sera mester q vos hi siau: e yo vinda ara dela vostra posada: e ve⁹ aci la clau dela vrā cābra qm he se ta donar: e suplich vos que pstamēt hi aneu q yo me he portat les cla⁹ p que negu no pogues legir lo que alli trobareu scrit: Tirant pres les claus e volgue satisfer en lo parlar de plaer dō mauida eno pogue pgo com lo Empador lo demanaua a gran pñia: fō li forçat de anar: e com li fō dauant. lo Empador li mana q ell tot sol se asigues en la taula: e lo Empador la Empadriu e la pri cessa e totes les donzelles lo seruien en la taula: e no era caualler ni dōa si gosas acostar p servir lo: mas totf stanē a seguts scoltant que diria hū ansia caualler nodrit e spimētāt en armes molt eloquent e grā legiste. Lo qual comēça arecitar totes les caualleries q Tirāt en sō tēps fetes bania: e axi homens cō dones no

tenie volūtat dō mējar hoit les grās honors que tirāt fins en aqlla jor nada pcallat se haulta: com Tirant se fō acabat de dinar: lo caualler ces sa ln legir que tres hores passa des dura: Aps q tirāt fō dinat se dina se pador ab tots los altres calcu ale gut p orde segōs lo grau qui era: cō tots se fore dinats anarē al grā mer car lo qual trobarē molt be empa mētāt de molts singulars draps dō rag: e aqui correguerē brufols qui erē molt bra⁹ e fon molt singular fes ta de veure: axi despēguerē tot aqll dia en festes y en alegria: cō fō vēgu da la nit lo sopar fō molt abūdos e dela similitut dōl dinar: Aps les dā ges durarē tant ab faxces e entrame los segōs en tal festa se requeriē ma nifestar ço es com Tirāt entraua en les batalles: aquestes festes dura rē tota la nit quasi que lo Empera dor ptir no sen volgue fins en lalba e la Princesa p parlar e veure a ti rāt nos enuijaua de star en les festes e tirant gosaua molt poch dir ala princesa p dubte dōl Empdor quels itaua molt prop: mas ab batxaven li dix: certament senyora de major grat e stima era amī la nit passada que no aquesta: e pstamēt plaerde mauida respos: molt me alten seny or les vrēs paraules mas no les o bres: lauors vehēt lo Empdor q lo dia era vēgut leuas e volgue que tots ab ell en sēps acompaña sen al capita fins ala sua posada: et tirant li regraciava la mlota honor que li feya e volia tornar acōpanyar alē pador: mas lo valeros senyor nou cōfēt: com Tirant fō en la sua caz bra pensa que plaerde mauida ab la descōtētacio q tenia dōll noli bagūe

feta alguna letra. E cō entra p la cā
bra veu en terra vna carrega dor /
stigue admirat dela grā virtut dela
princesa: E stima mes la bona volū
tat que lo p̄sent: seu veniz a Ypolit
e manali quen: stojas: venint hora
de missa tota la bona gēt forē en or
de p cōplir les festes ja priciplades
E Tirāt no tinguē manera de po
dr parlar ab la Princesa p fer li gra
cies del que trames li hauiā fins q̄l
dinar fon passat: e si enla hun dia se
seu gran festa molt major en lo di
nar seria massa lazch de recitar: po
aps del dinor diguerē al Empador
que per lo poch dormir que en la
nit passada fet hauiā que anas are
posar la magestat e ala hora degu
da de festejar tot hom tornas allí e
axi fon fet: e tornāt les dames al pa
lau Tirāt se acostā ala orella ala
Princesa e dix li: ja nō tich sp̄t ab
que puga parlar ni lengua en podr
pronunciar paules de tanta amor
ni obres de tātā honor q̄ la mage
tat vrā cascū dia me fa q̄ nō mī bas
tē gracies a referir: e ella li seu p̄sta
mēt sēblāt resposta: p be q̄ nō gosa
ua molt plar p sguart dela Empa
driu que li a naua prop solament li
dix: tu est sēyor d mi q̄ tēs tota ma li
bertat en tō poder veiges q̄ manes
de mī fer guerra o pau: e si atu nō a
jude qui est mon sēyor a qui ajuda
rē: aço es poch ap̄sent lo que yo fas
en sguart del que tinch delliberat d
fer: po si mes ne vols les portes del
tresor son vbertes p atu e tancades
p atot altre: e Tirāt referint li mes
gracies aplegarē ala porta dela caz
bra del Empador qui sē entra dis
ab totes les dames: Solament res
ta la viuda reposada quis posa al

cap dela scala p spar a Tirāt ab la
femenil malicia tenia apellat tot lo
mester p a cometre cri q james tal
no fō p̄lat. cō veu a Tirāt ab ca
ra molt afable e ab gest gracios p
q̄l pogues enamorar li p̄leta parau
les de sēblāt stil acōp̄ayades

Capitol cclxxxiii.

ficcio que seu la reprovada viuda a
Tirant

D'lo admirada si lo
mō volen cōquistar q̄
ami teniu catiuada: /
Car la fortūa enemī
ga d pau te abrigat lo
meu fiach e debil cors de amor q̄
porte avrā sēyoria e aço es lo qm fa
plar: car veg q̄ ab los vlls vberts vo
lutariamēt vos volen ofegar en bas
sa doli. e vos cō a home adolorit e
fora de camī nō trobau quius em
pare ni? hata pietat yovull esser aq̄l
la la qual hauent pietat de vrā mer
ce vos vull emparar e traure? dels
lins de ppetual dolor e infamia: e
p ço poreu dir q̄ lo meu cors es claz
e net e nō es rā scur cō lo apoqualip
si: Si veure volreu vrā dolor ovra
salut goig e alegria qui en lesdeuent
dor tēps venir vos deu: car en tots
los tēps millors dela vrā vida ten
gut son aden fer li gracies e pgar p
mī: car tinch p foll qui en aq̄sta p̄set
vida se pcassa la ira de deu e d gēts
p que sēyor tirāt si ales dues hores
tocades volreu esser en loch secret
poreu veure tot lo que dit vos he:
dix tirāt que era molt cōtent e tota
hora que li fos placent q̄ seria p̄st: la
viuda se pti p̄stamēt de Tirant e te
nia ales spatles d l ort vna casa ja cō
cerrada de vna dona molt aniana
eseu la molt be emparametar ab hū

Euij

lit quey feu posar segons a Tirat se
 ptanyia. ⁊ p lo poch dormir q la
 priceia hauia fet fose despullada p
 millor dormir a sō plaer: Loz la ra
 biosa viuda cōegue la hora eiser dis
 posta ana a Tirat molt secretamēt
 e ps grās juramēts dille feu lo dñre
 far: e los dos tots sols anarē ala cā
 bra dela vella. En la cambra hauia
 vna petita finestra que miraua dis
 lort e tot quant se feya se podia be
 veure: Empo la finestra era molt
 alta q fino ab scala no si podia mi
 rar: la viuda hague dos espills grāf
 lo hu posa alt en la fiestra: laltre po
 sa baix en dret de Tirat y en dret d
 laltre: e tot ço qe mostraua en lo de
 dalt tot resplandia en lo de baix pu
 x la vna luna del spill staua en dret
 delaltre: e p dar ne maior speriencia
 hū home te vna nafra en les spatles
 com la pora veure pnga dos spills
 e pose lo hu en la pet e laltre endret
 d aqll spill q vos lo pugau veure /
 e la plaga repseta en lo primer spill
 e d aquell repseta en laltre. Com la
 viuda hague fet aço e hague deat
 en la cābra a Tirat cuytadament
 sen ana al palau e troba la princessa
 que staua dormint en lo lit e dix li le
 nau senyora que lo senyor Empa
 dor vos tramet adir p mī cō p ma
 namēt dels metges vos leueu e no
 durmau tāt: car lo molt vetlar que
 haueu fet en la nit passada: venint
 ara lo molt dormir dps dinar y en
 tēps de calor engendren se moltes
 malalties qui dariē dā en la vrā de
 licada psona: e obri les finestres de
 la cābra p que no dormis: la qual
 cosa atorga la priceia p les plado
 ses paules de sō pare: cō se sō leua
 da vestie vna gōella d brocat: e tota

descorbada ses drap de pits ab los
 cabells scāpats p les spatles li dix la
 viuda los metges rene p bo que de
 uallassen en lort pveure aquella ver
 dor e farē alli moirs jochs p q pas
 se la sō car yo rinch vnes veidures
 dela festa del corp crist resēblant al
 vrē ortola: e plaer demauida qui en
 seblats asers es molt sērida e plaer
 vestir les ia: e dira o les acostuads
 plaseteries: la princessa ab la viuda
 e ab les dos dōzelles deuallaren al
 ort e tirant staua corinuantment mī
 rant en lespill ⁊ veu venir la Prin
 cessa ab les donzelles e fon se asēgu
 da prop de vna cequia daygua: e la
 viuda hauia be prouehit en tot lo q
 mester li feya. ⁊ ginya quel negre
 ortola en aquel cars no fos en lort
 ans lo feu anar ala Tutat de pera
 e la viuda ajuda a vestir a plaeroma
 uida ab la cara quel hauie fet a pro
 piamēt cō la dñ negre ortola ab les
 lues robes q vestia entra per la por
 ta del ort: com Tirat lo veu entrar
 verdaderamēt pēsa que fos aquell
 lo moro ortola: e portaua al coll /
 vna axada e comēça acauar: a poch
 instāt ell se acostā enuers la Prin
 cessa e asigues al seu costat e ps li les
 mās e vela les hi. Apres li posa les
 mas als pits e toca li les mamelles
 e feya li reqstes damor e la princessa
 feya grās rialles q tota la solī feu pas
 sar: ps ell se acostā tant: e posali les
 mās dei les faldes ab gran alegria
 que totes stauen d les coses plaets
 que plaer demauida deya la viuda
 giraua la cara enuers Tirant e tor
 cias les mās kupa enterra mostrāt
 tant grā fastig e dolor del que la pri
 cessa feya. pēsa lo mesq delanēturat
 de Tirat que la hū dia staua tā pō

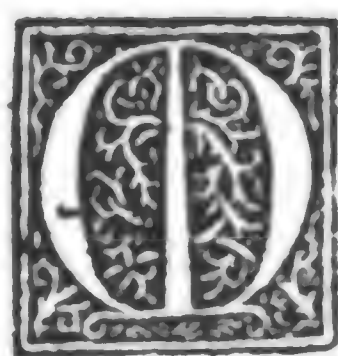
pos: e tan content de hauer atesa tã
alta en dignitat seyoza per sposada
La cosa q̃ ell mes dsijaua en aquest
mon. Apres veure de sos vlls son
dol son p. ant: e la dolor. E pensant
en si tingue dubte que los spills no
li representassen fals lo que hauria vist
E trenca los spills mirat dins si ha
uia alguna cosa maliciosa q̃ fos feta p
art de nigromàcia. E no troba res
òl que pensaua. E volgue puar alt
en la finestra p veure si veuria mes
E aquina si vèdrien aquells asers: e
vehent que no tenia scala car ja la
viuda temèt sen les hauria apartad
E irant no tenint altre remey pres
lo banch dauant lo lit: e dregal en alt
e pres vna corda que talla dela coz
tina: e passa la per la biga: e ell puia
alt: e veu cō lo negre ortola sen por
taua per la ma ala princesa en vna
cambra que dins loxt hauria a hon
tenia la sua artelleria per aconrear
loxt: e p a son dormir. E plaerdem
uida posala dins la dita cambra cer
caren li vna cara hō tenia la sua ro
ba de vestir: e tot quāt tenia li rego
negueren. Ap̃s hun poch spay ella
ixque: e la viuda ab la vna donzella
passaiaua prop dela cambra. E om
la verē exir la viuda sacosta ala dō
zella: dona li hun drap de cap: e dix
li p fer lo joch q̃ fos cōplit de rialles
posalo y dauall les falces dela prm
cessa. La donzella axi com la viuda
la hauria a finestra da coz son dauant
la atesa agenollas en terra e posa li
lo drap dauall les falces. e la igno
rancia dela princesa dona loch ala
malicia dela viuda. I Danēt vist E i
rant hun cars tan nefandissim: son
posat en hū cruel peniament. E ab
veu miserable plena d̃ jnestumable

dolor se ps abir vna tal lametacio.
E fortuna enemiga de tots aquells
qui rectamēt en lo mō viuze d̃ligen
per que has permes que los meus
desauenturats vlls hagen pogut veu
re cosa que tots los viuentis no hā
vist ni porten peniar: q̃ hun tal cars
fos possible q̃ fer se pogues: si dōchs
la femeníl cōdicio no li es res impo
sible que de mal sia. E aduersa for
tua en que te yo ofesa: que en les ba
talles me fas esser victorios: e triū
fāt. E en amiar so lo mes mal fadat
home que james narques: que ata
que hauries ligat en matrimoni tal:
e de tan grā dignitat que atesa la cō
dicio mia yo non era mercedoz. Si
no per sguart de mos treballs: e ab
la ajuda tua yol me hauria percasiat
E tu per mes auilar me: has pmes
que yo sia stat desonrat p home d̃la
mes vil cōdicio: e natura que pogū
esser trobada: e enemich dela nra sã
ta catholica fe. o seyoza p̃cessa ab
quāta indiscrecio repola la tua aia q̃
hales volgut p̃sar: que ap̃s q̃ ata re
questa me has ligat: quē hages tāt
agreutat q̃ no tignes temoz de deu
e de tō pare ni menys de mí quit so
marit aq mes lo jnteres toca. no cre
guera james q̃ en dōzella de tã poca
edat hagūis tã poca vergōya e tāt a
tremimēt q̃ sens temoz cometes hū
tā abominable crim. E fortuna coz
est mal cōtenta de mí que en huns
cassos me exalces: e en altres me ba
res tāt: atustes me ales penes nouel
les anlies: tu sorda de poca amor a
segura los me⁹ plants: e mitiga les
mies lametacios de ifinida dolor p
que no tiga de fer cars que ap̃s mē
hagūis apenedir: E trist d̃sauenturat
qualseuulla q̃ yo sia en les grāf coses

sef mostrat e no podèt seyrejar aio
 cruel als prosperes callos sefguarda q̃
 ami delaueturat petit seruent so toz
 nat abominable. ¶ Pux so de mia se
 nyora refusat: En aquest pūt entra
 la viuda reposada: qui aturada per
 bon spay ala porta haura hoydes
 recitar totes les lametaciōs de Li
 rant: e dix. Ara tenen loch les coses
 p mi principiades. Lō son dins la
 cābza veu que staua molt adolorit
 ab lo cori ple de lagremes cōtinuāt
 en les lamentaciōs: son se aseguda
 prop dell posant se en auinentea si
 Lirant li volia dir res de star psta
 atot lo que li manas. Lō ven la viu
 da que Lirant no mudaua d so co
 mença li de fer hū tal conort en pa
 raules de semblant stil.

Capitol cclxxxiii

Conort que fa la viuda reposada
 a Lirant.

Deguda de aq̃lla stre
 ma amor ala qual na
 turalmēt deu hō esser
 inclinat de amar ales
 plones virtuoses: cō
 siderāt en mi la pdua grā d vřa ho
 noze fama no podent mē aconoz
 tar vehent la vřa persona de tanta
 singularitat acompanyada: e de nisi
 nides virtuts. E hauer fetes tantes
 e tan asenyalades caualleries: com
 la merce vostra ha fetes per persōa
 quiu te poch conegut ni menys sti
 mat amāt mes plom que oz digna
 es de molt gran reprensio. Amado
 ra de tota desonestat no volent ad
 uertir ala grā infamia que lin segui
 ra portant tan abominable vida q̃
 p prechs ni menaces star no se vol
 sino alegra de cōplir sō desig: trista

de mi que fare: no trobe remey que
 audar me puga. Ab aquestes ma
 melles les quals se trague de fora p
 que Lirant les ves: he donat ama
 mar a aqueixa ienyora. E tingue les
 axi per bon spay mostrāt que ab les
 lamentaciōs que li feya les le haura
 oblidades del totar. Mes dix seyo:
 Lirant preniu aquell confort que
 los miserables solen pendre en lurs
 miseries acompanyades de molta
 cōpassio. O senyor tot poderos tri
 nitat verdaõra axi mostraua yo ab
 quanta furiosa ira: e ab quantes la
 gremes: ab quāta cōgoxa dela mia
 aia quasi cascun dia tals pensamēts
 passauen p lo meu entenimēt: En
 pero amor tebea: e esperança en pu
 ra dolor me feren cābiar lo p̃mer
 desig. E la mia cara tornada groga
 feya tota la mia cambza malenconi
 osa parlant de mi diuerfes desuari
 ons. E los me⁹ dubtosos p̃samēts
 me portauē caula de dolrem. Mas
 venint la nit fatigada de tantes do
 lors me trobauē en la mia cambza
 sola exugant los me⁹ plozosos vlls
 ab drap destopa ver que maior pe
 na sentis. No tarda Lirant en fer
 li present de tal resposta.

Capitol cclxxxv.

Resposta que fa Lirant al conort
 dela viuda reprouada.

g

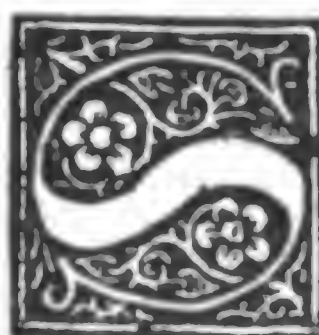
¶ Tan cōsolacio es als
 miserables com en les
 tribulacions tenen cō
 panyons. Ab tot que
 los me⁹ passats: e de
 ventbozs mals no tenen par en lo
 mō cō sien de maior grau en stima
 d tots los altres. e la vřa amor seyo
 raviuda nos pot acōparar ala mia

Car la vostra es descendent qui de ualla: e va tostemps en desmenucio. E la mia es ascendēt: e natural qui tostemps augmenta: y aumētara fins atant que haia ates cōplimēt de beatitut: e aquí laturara si fer ho poztāt cō la fortūa loy cōportara. Mas yo tinch maioz raho de dolrem q̄ james fos enamorat. Car en spay o hū dia lo stat en lo mes alt grau en mes amors q̄ fortuna me pogues donar. En laltre dia lo stat lo mes cōfus: e abatut enamorat de tot lo mon. Car de mos vills he vist posseyr quētāmēt a hun mozo negre: lo que yo no he pogut obtēir: ny ab p̄chs: ny ab quāts treballs ne pilla que he cōportats en la mia p̄ona p̄ la sua amor: donchs hun tan de sanēturat home cō yo no deuria viure en lo mon p̄ q̄ no tingues james causa de fiar de neguna dona ni dōzella. e lenas del lit p̄ voler sen anar: e la viuda li dix senyoz r epolau vos hū poch car molta gēt ha en sa carreta. No volria p̄ tan cara cōtich la vidanegu vos ves exir. Empero yo sere p̄stament en la finestra: aut fare v̄rā merce si es cars de partir. Tirant axi adolorit cōstana se tozna al lit lamētāt se del mal q̄ tenia p̄sent: la viuda entra en la cābza dela vella senyora dela casa: e p̄stament son despullada: e vestis vna camisa pfumada ab tots sos drets cō si ha gūi ètrar en batalla e gōella o vellut negre: e tota descordada ètra en la cābza e posas al costat o tirāt: e ab a treuimēt grā e pocaver gōya p̄fomi fer li p̄sent de vna tal requesta.

Capitol cclxxvi.

Requesta de amors que fa la viu

da reposada. a Tirant.

Sentissieu lo treball que la mia ja cansada aia passa per la vostra amor seria cosa impossible no tinguesseu petat de mi. Car en lo mon no es maioz força. q̄ la que amor sentir fa. O cavaller virtuos quantes p̄garies y ofertes he yo fetes als sants p̄ la salut e restauracio dela vostra vida: e quātes oracions almoynes: e deuinis he fets: lacerāt la mia p̄sona p̄ q̄ la v̄rā fos feta quitia de tot mal. E yo he passat lo treball. Mas la p̄ncessa pensaua hauer lo delir. Car james son vista dona ni dōzella si no yo ab tanta estrema amor devirtut qual volūtat maioz q̄ la mia trobareu en nēgūa altra: james en mi he vist altre desorde: sino vltra los termes de raho amar vos. Aço merite yo p̄ eēt stada tostemps leal amon marit: e no cōeguda de home en lo mō sino dell. E donā de parer q̄ maioz gloria seria p̄ avos tenir ami cōtinuamēt en les v̄rēs cābres o tēdeseruit vos de tot mō poder: q̄ no amar dōzella fengida sotimesa a hū mozo catiu negre. Comprat: e venut. Ella no es stada leal a son pare: coz sera leal a son marit. Ella ha ocebuda ala mare: quāt mes fara a sō enamorat: cert no dirā les dones donoz q̄ la viuda reposada se sia sotimesa: sino a home que sia merexedor poztar corona real. E poztan dir los bons cavallers com sabran hun tal cars de vna filla de Emperador. E quin stara la senyoria vostra si feu matrimoni ab ella. Que mes mal meritara la vostra perlo

na que de tot altre: putj ne son au
 sat. Senyor Tirant amau aquins
 ama e oblidau aqui no⁹ vol be. E p
 be ami estiga mal de dir pneu me
 serueta e p plona tal que⁹ ama mes
 que ala lua vida. E si amau verda
 zament amor no guarda bens ni li
 natge. Mas guarda honor: lealtat
 castedat e benuolenga: Seyora dix
 Tirat seu me tant de be que no vul
 lau mes turmentar la mia aia trista
 qui deiija partir se del cors. Car tot
 quant me haueu dit no puch res co
 pendre: e no⁹ cal deipendre mes pa
 raules. E seus ben dir que rat poch
 poria yo oblidar la magestat sua co
 poria renegar la fe. E ix la viuda
 puix amar nom voleu consentiu to
 ta nua puga hun poch star prop de
 vtra merce. E ospullas pstantment la
 gonella que teia ja tota descordada
 co Tirat laueu en camisa loxti del lit
 donat hu gra salt e terra obri la por
 ta dela cabra: e ana sen ala posada de
 molta dolor acompanyat. E la viu
 da no resta ab menys. Lo Tirant
 son en la sua cabza tata era la passio
 que passaua que noy sabia pendre re
 mey: Ans pasciant se p la sua cabza
 desullauen dels se⁹ vlla vnes lagri
 mes: e axi pasciant: e gitant e leuant
 ab aqueila passio stigue per spay de
 tres hores. Apres ixque tot sol dela
 cabza ab la gran ira q ab si portaua
 tot desfreçat ana sen ala porta ol ort
 ran secret com pogue E troba dins
 loxt q poch hania que era vegut lo
 negre ortola. E ven lo ala porta ola
 cabza sua q staua callant se vnes cal
 ses vermelles. Tirant quel ven mi
 ra atotes parts: e no ven negu pres
 lo p los cabells e posal dins la cam
 bza e degollal. E torna sen en la sua

posada: que p negu no fo vist. Car
 tota la gent itaua en la gran placa
 hon se feya la festa. Tirant sepres
 a dir: O deu just e verdader qui coz
 regeys los nostres defalts: yo de/
 mane veniança: e no justicia de a
 questa senyora tan descominal. Di
 gues donzella sens pietat la mia dis
 policio no era conforme als teus de
 ligs mes que del negre ortola. E si
 tu com yo creya haguesles amat tu
 fozes encara mia. E no pogueres
 trobar qui mes te amas de mi. E si
 amor axi fermament te senyoreias
 com fa ami: not era cara ninguna co
 sa: Mas dich te que james nom a
 mist. Ara dexem a Tirant quis la
 menta de ses dolors: e tornè al Em
 perador quis posa en orde ab totes
 les dames per xir ala festa. e arriba
 hun correu qui li porta noua de hu
 doloros: e delauenturat cars que. iij
 dies hania ques era seguit en lo cap
 Lo qual cars era aquest q segueix.
 Lo duch o Macedonia: e lo duch
 de Bera eren capitans del camp ge
 neral sobre tota los altres. E molt
 souit exie afer armes ab los turchs
 Pero los turchs temien molt lay
 gua que los crestians lansauen: e so
 bre aquesta aygua molt souint veni
 en ales mans: ey moria molta gent
 axi de vna part com daltra. Pero a
 deu crestians que morissen ne mori
 en. cc. dels turchs. E causauan aco
 coz los turchs entrauen dins lo ter
 ritori dela Turat o sent Jordi: los
 Crestians lansauen totes les Ay
 gues del Rin: e deles cequies. La
 terra era molt arglencia que los ca
 ualls xir non podien: Hi menys
 los homens de peu. E per ço mata
 uen tanta dels Turchs. Eras /

seguit q̄ hū dia de dolo: los turchs
 em̄nguerē de venir. iij. milia peōs
 ab arades e cabaços pichs vinagre
 e foch portants p voler rōpre vna
 mūtanya p q̄ laygua fescāpas p hū
 riu sech q̄y hāua e per leuar los lay
 gua: e aps de alli enuers los turchs
 avia legua staua hū loch tot despo
 blat ab hū grā tros del mur derro
 cat e noy habitaua negu. E vech en
 la nit tota la gēt del Solda. e la del
 grā turch e tots apeu se posarē en a
 quell loch despoblāt e la gēt acauall
 amiha legua fō meia dms hū bosch
 p que no fos vista: al mat les sples
 vinguerē e notificarē als capitās la
 vèguda dels turchs: e aplegat cōsell
 p tots fō cōcordat que puassen aca
 uall: e bē armats anassen la via dels
 turchs. trameterē pmer corredeors
 e tornaren ab noua certa los ene
 mics volie rōpre la mūtanya per
 guāyar aquella aygua. Los crestiās
 anarē ouers aquella part: cō hī forē
 aplegats los de peu comēçarē a esca
 ramuçar e dura p bō spay la escara
 muça p tal forma quey morirē mol
 ta gent devna part e d'altra. Ala si q̄
 fō quasi mig dia. los turchs que ve
 rē que massa los strenyien desempa
 rare la ferramieta: e posarē se en fuy
 ta. Los crestiās cuytarē al pas qui
 era mīja legua lūy de alli. E laygua
 era tāta en aquell endret que no po
 diē passar lino ab grā treball: e pilli:
 basta que cō hagueren passat lo pas
 los altres tingueren molt grā auan
 tatge. Aqueste agalop tirat dexarē
 tota la gent de peu atras. E obra de
 qualque. v. milia homēs poch mes
 o menys anaren apses dls seguint
 los. E aquells reculliren se dms lo
 loch despoblāt. Mas massa son po

blat en dā dels crestiās. Los turchs
 se feren forts hō staua lo mur rom
 put. Lo duch de macedonia dix se
 nyors ami dona de parer que no ō
 uem passar daci auant. Car no sabē
 los dubtes: e los aguayts dels ene
 mics: car james no studien ni pen
 sen sino en tot lo nre dā. Lo duch ō
 pa per esser laltre capita cōpāyo del
 duch de Macedonia mogut de stre
 ma enueta seu principi a hun malici
 os parlar.

Capitol cc.lxxxvii

Parlar malicios que feu lo duch ō
 pa cōtra lo duch de macedonia.

G duch de macedonia
 est nouell en lart mili
 tar e molt poch esperi
 metat en armes. Car
 dones seyal anolaltres
 de esdeuenido: dan. e lantant hun
 aspre sospir ab ifinida ira torna adre
 Lo teu cors duria eēt donat a foch
 e no a sepultura p la molta infamia
 que tēs. Ab eterna vergōya restara
 en lo mō de tu memoria. ara es tēps
 de sperimentar si en tu ha loch ne
 guna virtut. Yatsia que aquella en
 negū temps no crech la hages pos
 sechida. Posa la raho dauant la vo
 luntat. E tu mateix ple de temor sa
 uiament fuig: e tornaten: que ab
 mes delit estaras ab les dones dms
 la. Liutat que no aci. Apartant te
 dels perills: e congoxes que en les
 armes se solen esdeuēir en les quals
 tu follament test regir. Lo duch de
 Macedonia per no posar en deus
 tota la gēt q̄ no haguessē a dexar los
 enemichs p cōtēdre ab los amichs

volgue cōportar e hauer paciència
p aquella vegada. Mas no pogue
cōportar en fer li semblant resposta
en stil de tals paraules.

Capitol cclxxxviii.

Resposta que feu lo duch d Macedonia al duch de pera.

El duch de pera mil
loz vos fora lo callar
que no lo parlar: o ha
guesseu vos fet lo sen
yal dela creu. Car en
aquest cap ja sō coneguts vos e yo
qui sō: e aqui hā acostumat de dar
les honors deles batalles: ami qui
so duch de Macedonia de vècedoz
E al duch de pa de esser vègut: e en
mala stima tēgut en les armes que
acostuma de fer: e de aço feu star ad
mirats atote los qui entenē donoz
E no vullau creure altri en vā ho
nor: mes que avos mateix: e p ço cō
vos sētiu mal dret: e mātētiu poca
veritat. E avos ne seguirā gran car
rech e ppetual infamia: la qual tot
bō caualler deu squiuar: e ans arris
car e posar ala vètura cēt vides si tā
tes ne tenia: as que blasme d couar
dia li pogūe eē imputat. E donā d
parer q no tinga rahō lo caualler d
honor en donar les spatles coz es
vègut mostra be q te poca virtut en
ōmanar la mort. axi cō la dmanas
psent m). Ans ab aio viril als esde
uents: doze mals cōtraftar: evull vos
auisar q si p vètura ami sobreuintu
qualseuulla q sia la forma dela mia
mort quel meu miserable spit me le
para ab furia gran vos ire acerquar
En aquestes rahōs se posarē los al
tres cauallers e grās senyors e ferē

los callar. E los hūs erē de openio
de anar e los altres de tomar. E a
xils ne pñ tostēps a aquells qui vo
lē tenir molts capitās: e p ço dix. A
ristotil quel capita deu eer vell p ço
cō te mes sēy e q sia virtuos d costu
mes: e deya sēlar que lo capita dūia
tenir aqll cōsell cōtra los enemichs
lo qual seruen los metges cōtra les
malalties dela homēs los quals vè
cē e sobzē algūes vegades ab sam al
tres voltes ab ferre: po ala fi atots
fō forçar de anar p ço cō lo duch d
pa dix qui volta seguir: o sen volta
tomar sia en la liberrat. E posas pri
mer e tots los altres p força lo ha
guerē de seguir: e aplegats que forē
al loch d spoblat los turchs se posa
rē al mur trècat d fenēt se brauamēt
E haurāy hū petit vall: e fō los for
çar de descaualcar: e cōbaterē molt
virtuosamēt apeu ab les lāces en les
māas. Car no teniē altres armes: E
estāt axi tūque lo Solda: e lo gran
turch: los hūs per hū portal los al
tres p laltre pnguerē los en mig. E
allī ferē molt gran matāça: e molts
quē apsonarē e puch dir de aquesta
trista desauētura que tots quāts fo
rē descaualcats forē morts: o plos
que sol hun caualler nos pogue fer
staln: ab aqsta victoria los turchs
sen tomarē dis la ciutat d bellpulg
E posarē los plders en forta plons
Aquesta noua puēgue al Empera
dor stāt en la grā sala spāt les dāes
q vigneſse p anar ala grā plaça hō
se feya la festa. De foren tristes: e a
margūes: e plenes de molta dolor q
en aqll dia quātes dones pderē lurs
pares marits e fills: e germās. lēpa
dor en pſecia d tots dix: o vinds d
cōsolads feu noues lamētaciōs artā

can vos los cabells e ab les vnghes
 rōpeu la v:ã cara: e levestidours siẽ
 de dol pũt la flor dela caualleria es
 pũda: e james sera recobrada . **E**
 grecia com te veig desolada que re
 itaras: orfe: viuda : e desemparada .
Ara seras mudada en nouella sēyo
 ria. **L**o plo: lo crit: e la dolo: son tã
 ta en lo palau q̃ era cosa de vna grã
 admiracio de uentre ne de hoyr: aps
 se stengue per tota la **L**lutat en tal
 forma que la gran festa se conuerti
 en grã dolor: e plāt . **A**pres lēpador
 trames p **T**irant p recitar li la cru
 el e dolorosa noua : e per mostrar li
 les letres que rebudes hania. **L**o lo
 cambret son ala porta d̃la cambra
 de **T**irant senti que feya gran dol
 e hoy que d̃ya forma de tals para
 les. o miserable de mi: o forçũ cruel
 p quẽ has fet tant d̃ mal quẽ has fet
 uentre tãta dolor. **D**aguei ses me fet
 ans morir q̃ fer me veure dels me
 vils hũ tan nefandissim crim q̃ tots
 los qui apres de mi vendran en lo
 mō se taparan les oxelles p no hoyr
 tan gran maluestat que la sua excel
 lent p̃sona abandonas a hũ negre
 mozo enemich dela nostra santa se
E ala diuina clemencia fos stat pla
 sent que hagues pũda la vista as
 q̃ veure tal cara dela cosa q̃ yo mes
 amaua en aq̃st mō ni desijaua seruir
Ear p̃d̃t la vista o moztint los me
 mals e penes corporals no sentiren
 tã grã p̃ea. o viuda maluada enem
 ga d̃l meu be james te hagũs yo co
 neguda car tu seras itada causa d̃la
 mia mozt e destruccio. **L**o cãbret d̃l
Lepador sentia be les paraules : e
 lametaciõs q̃ feya tirat e cara que be
 no les cõp̃egues p que la porta d̃la
 cãbra stana tãcada: e p cõplir lo ma

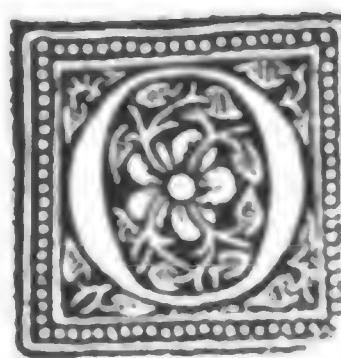
namet de son senyor li dix : o senyor
 capita no sia d̃lmayar: car no sta be
 en boca de caualler dolres del q̃ ñzẽ
 sēyor fa car aq̃st tẽps ne aportara al
 tre q̃ li aq̃st es d̃ aduersitat ab s̃foz: e
 ajuda ṽa se poza reparar : **E** no ia
 beu vos q̃ aps del asp̃re: e fret mati
 ve lo bell sol: e segõs y veig vos cer
 cau la mozt . la qual mes jrat q̃ acõ
 sellat demanau voluntariamet e de a
 ço souvos principal ocalio. e **T**irant
 detingues de les lametaciõs: e dix q̃
 estu qui remey vols dar ama dolor
Respos laltre e dix yo so cãbret d̃la
 magestat del sēyor **L**emperador del
 qual so trames q̃ mana eus p̃ga q̃
 placia p̃stamet anar aell. **T**irant o
 bri la porta dela cãbra: e ab los vils
 plozolos li dix : Amich de mō mal
 yot p̃ch nō rigues cura e nolvulles
 manifestar anegu : e pozas dir ala
 magestat q̃ molt p̃st y sere. **L**o lo cã
 bret son tornat danat **L**epador ab
 gest: e trista cara li dix . **S**enyor lo
 vostre capita te p̃st tot lo mal que
 ses seguit. **E**ar los se² vils ho mani
 festen e yo quil he sentit greument
 lametar: car cregue q̃ la sua cõgoxa
 era p la mala noua q̃ era venguda.
Tirant se vesti hum mato de drap
 gros negre ab les calces d̃ aq̃lla ma
 tera color portant vna spala en la
 ma. **E** rot sol etra p la porta del ort
 pujat se alt en la grã sala even q̃ tot
 los del palau feye grã dol e d̃lmedu
 rat plāt que no era negu que li po
 gues parlar: etra lo adolorit capita
 dins vna cãbra even la princessa gi
 tada p terra ab tots los merces qui
 entorn li stauẽ p tornar li la pũda
 fãtat: **T**irant si acostã e cõ la ven en
 tal p̃st star lo cor no li pogũ cõpor
 tar q̃ no dignes: p que dexau mozt

aquesta senyora sens pietat: Car ses culpa scular nos pot e te poca sperança de vida per que no te ni pot star en sobirana prosperitat. E aço nou ólige ques leguelqua. Ans continuent redre gran dubte dela sua vida. La qual pch deu sobrepuie als me⁹ dies. Ay trist ó mi la vida mia tindr p no res que tich vergonya ó dir lo que ala memoria le repreheta. Los metges nou entenien ans se pè sauen que per la mala noua ho dya. E Tirant pèsaue que tots plozassè per dolor dela princeissa son ie girat al traues. e veu la Emperadriu que tots los vels se hauià rōpurs sobre lo cap: e dauant la cordonera dela gonella tota rompuda: e la camisa que totes les mamelles li parien ar tapant se los pits: e la cara donāt ó grans crits ella ab totes les donzel les dient ab alta veu. Ara nos couē dra atotes esser carnes ligades ab forts cadenes: qui sera que de nosal tresvulla hauer merce: al altra part veu al Emperador star en terra ale gut com si fos vna statua de pedra que no feya desí negun mouiment. Car volia plozar. e no podia la sua gran desauentura: E tenia les letres en la ma: e ab signes crida a Tirāt e dona les hi. Com irāt les hague lestes: dix mes es lo mal que yo nō pèsaue. Lauors se pres a confortar al Emperador: diet li senyor la magestat vostra no óu esser admirada: com aquest care ses seguit coz sia sō propi costum dela guerra: cō vnes voltes es hom vèredor: e altres vègut: mort: o apzefonat aço son actes de guerra. E vostra magestat com acavaller de tals incomuenients cō aqueste nos óuria agreuiar sino pè

deu ab molta paciència car altra joz nada ab la ajuda de nostre senyor ni haura per aells: en aquest pñt la princeissa obri los vlls e cobra son natural: e prega a Tirant q vigues allí. Tirant prenēt licencia del Emperador com li son prop la princeissa lo feu seure prop della e ab piadosa veu li feu principi a hū tal parlar.

Capitol cclxxxix.

Recita la princeissa lo seu mal atitāt

Questa speranza dela mia pensa: si les mies paraules ala tua aia / tenen força de mudar lo prepoit: que axi sia que tu ames la mia persona com de mostres que la tua vida e la mia de aquest mon lanchas no sien. Ans q no vinga lo dia que sien recobrats tants duchs comtes e marq̄os qui son morts y en cruells pzelons detē guts. E certamēt no ha mya hora passada yo conegui la mia aia cerca ua ó fugir. E sens dubte crech fugida seria sino quē los braços daquell qui yo mes amaua se senti repolar. Estant en aquest parlament entra ren dos homens que venien fogits del cāp: e la princeissa no pogue mēl dir ni Tirant satisfer. E recitarē l'argument la lur destruccio: e del gran deus del duch de Macedonia e del duch de pera: e cō eren entre morts e pzelos cinch milia cauallers de sp̄ons daurats sens los altres de que no sen feya mencio. Acabant ó recitar la tan dolorosa noua se torna a refrescar lo dol: e planyer molt maior que no era stat. E l'emperador

ab los seus vlls plens de doloroses
lagrimes e la lengua empedida de
gran dolor e ab veu rugallosa seu
principi avna tal lamentacio

Capitol cclxxx.

Lamentacio que fa lo Emperador

Dolch me e no cert tāt
dela mort ala qual ne
gu no por relesir. E
molt mes es de dolre
la forma de aquella cō
leja e desaventurada ve: e sia fora
gitada de mi la vergonya puix ab
torbada cara mirant la terra sa a
mi anar entrels altres iperits dolo
ros. E capitans desaventurats en
strem me turmenten los vostres /
mals: E mes me turmentarien si ās
nons hagues ausats. Mas vosal
tres mes voluntaris que sauts ha
neu lexats los meus consells seguit
vostres volers donau ami tristavi
da e vosaltres ne passau la pena: la
fama que es venguda ha maculada
la pensa deles gentes en opinio cor
rōpada: la fortuna vos ha reseruat
la vida confortauvos en preso cru
el: e pensau de noveure james ami
qui so Emperador puix no haueu
coneguda la raho: temprau les vos
tres tristes congoxes e dolors: car p
força les haureu acōportar: e si no
mou la deguda pietat de vosaltres
mateixos mogaus la gran error q̄
haueu comesa e noua vergonya d̄
antiga culpa: car per dobla occasio
meritament se dolē los altres cana
llers que en la culpa vostra no parti
cipen: e mes me dolch dela rompu

da se e dles mal seruades leys: Le
uant se lo Emperador de lla hō se
ya ab doloros cru destillāt dels se
vlls viues lagrimes posat se les māl
al cap sen entra dins vna cambra.
Com la Princesa li veu fer gest d̄
tan doloros confort la sua anima
del seu asugit cors se volgue partir
e perdent lo recort torna en lo pri
mer punt. E lo mes sabut metge d̄
tots dix certamēt yo no stime vida
en aquesta senyora: com tres voltes
se sia ja simortida e ara noli puch tro
bar gens de pols yo crech que ella
deu hauer fet son dret cami. Tirāt
que hoy dir tals paraules al metge
Prestament se pres adir: O mort
cruel e desconexent com vens a vesti
tar los qui not desigen e fulga dels
quit volrien seguir. no fora millor e
mes justa cosa que fosses venguda
ami primer: ans que yo noveja mo
rir no dōzella mas dona per be q̄
haja moit ofes desige de fer li ami
gable cōpanyia. E destrema dolor
que en aquell cars mostraua hauez
caygue en terra e dona tot lo cors
sobre la cama que hauia tengda rō
pada e torna las a rompre e aser se
mes mal q̄ tengut no hauia. la facha
li sorti per lo nas e per les orelles e
molt mes dela cama: e son gran ad
miracio legōs recitaren los metges
com en aquell cars de tot no mori
Prestament ho anaren adir al em
perador lo qual ab gran dolor dix
no es admiracio ninguna: car tota
la sua parentela negu no ha restat
que no sia mort o pres e aço es lo q̄
ami mes aconorta que per trante
sos parents e amichs de preso fara
de admirables canalleries: no po /
5.

que star lo adolorit. Emperador q̄
no ixques dela cambra e ana dūeri
Tirant e ven la filla mig morta e
dix deu nom ajut si se aqual mes p̄st
socorrega pero feu pendre ala filla
e feu la poiar en lo seu lit y a Tirat
en vna bella cambra. deipullaren lo
prestament e curarē li la cama e lay
dregaren hun poch: e d̄ tot lo que
li feren no tingue sentiment negu.
Car. xxxvi. hores stigue sens algu re
cort cō ell hague recobrat son natu
ral demana quil haura portat all
E Ypolit li dix com lēyor no sabeu
lo gran dan que atots nos haueu
donat. car dos dies ha que no sou
stat en vostre recort ni haueu pres
sustancia neguna de que la vostra p
sona ne pogues mes valer: per que
suplich que vullau pēdre lo que los
metges manen que prengau: nom
plau pendre res que de salut sia dix
Tirant: car no delig sino la mort
y ab ella fer companyia. prestamēt
ho anarē a dir al Emperador. e la
princesa ho sabe que ja era be retor
nada: apres dix Tirant digau coz
sta la senyora Princesa. Ik espos
Ypolit seyor molt be es retornada
Aço crech be dix tirant q̄ son mal
no deu elier molt puix ha tēgut po
chs dies ha coles que ella be volia
mas ara pens que no sē glorie jara
molt. ella no es la primera qui aço
ha fet ni sera la darrera yo be se que
ella no es dura com a ferre ni es de
pedra esculpida. feu la mia mort sē
infamia passar entre les gentes si en
aquella algū peccat se comet. encara
lo miserable sion en la fera rodavo
lant que no sent axi fera dolor que
ala mia se puga acōpar. E quāt es

fastijos e de dol ple lo qui no pot
les lues dolors ab alta veu manies
tar: en aço entra lo Emperador e
apres totes les dames ab la Empe
radriu enlēps e tots li demanauē cō
staua de son mal: e no volgue dōa
resposta anegu: nis volgue dexar d̄
son parlar: e tots stauen admirats
com no haura retudes les saluts al
Emperador ni angeunes d̄ les da
mes. Sino que perseverant en la
dolor feu principi a semblant lamē
tacio.

Capitol. cxxi.

Lamentacio que fa Tirant

Sobre tots los viuēts
doloros e miserable e
com es poch spay lo
que amon voler con
trasta: e tāt major ma
desauētura aumenta: car no aumē
ten los meus mals ab sperança de
varis remeys: Puix los cruels fati
la mia destruccio han ordenat en
fer me veure lo major mal q̄ damor
sespera: e no meritauen los meus
actes lo premi que en tan penosos
mals ma vida hagū finir: e res tāt
nom dol com es que als Turchs
reste fals nom de vencedors yo no
ignore la destruccio que als grechs
sespera q̄ no sien punits p̄ los mals
que fets no han mas per lo mal q̄
mes amō interes toca: Car no pot
esser gran lo mal que voluntaria /
ment se pren. E es miserable cosa /
no saber morir: E feu se dar lo cru
cifixi dregāt ses paules de sanglots
e dolorosos sospirs acompanyads

que gran treball portauen de acabar
 damet esser enteses dir. o senyor cle
 ment e piados yo miserable pecca
 dor per la vostra inmensa bondat
 so reduyt a verdaõra noticia õ mos
 peccats e defalliments. E suplich a
 la sacratissima magestat vostra me
 vuliau perdonar totes les ofenses
 que contra la diuina bondat vostra
 he comeses e comet cascun dia e de
 molts mals que he fets: õ tots vos
 demane misericordia e perdo. Car
 per la vostra clemencia e pietat vol
 gus pèdre mort e passio per saluar
 los peccadors tals cõ yo: e crech q
 noy ha major peccador de mi. O
 deu eternal e alt pare poderos com
 faras la vltima sentencia ses senyor
 que yo sia hu dels elets benauentu
 rats e no dels maleyts. Apres ple
 ga les mans e ab gran humilitat a
 braca e adora la creu edix. O fill de
 deu Jesus omnipotent yo muyr p
 amor: e tu seyor per amor volguist
 morir p liberar lo humanal linatge
 e yo per amor. Tu passist tantes pe
 nes ço es agots nafres e turments
 E yo he passada dolor de vista de
 moro negre si no tu seyor quis pot
 acomparar ala mia dolor. Seyor
 la tua sacratissima mare e senyora
 nostra stant al peu dela creu passa
 dolor infinita. E yo stana ab vna
 corda en la ma ab dos spills quim
 representauen la major dolor que
 yo james senti: la qual seyor james
 senta negu crestia: e qui es quis pu
 ga acomparar ala dolor mia. Pla
 cia ala magestat tua senyor que no
 vulles guardar als meus grans de
 falts: Car ab la passio que tinch lo
 meu pobre entenimèt varteja. mas

placiat perdonar me los me⁹ grās
 peccats: axi senyor cõ pdonist al sāt
 ladze e ala gloriosa magdalena. Lo
 Empador ab totes les dames era
 en la càbra lo cardenal ab molts al
 tres ecclesiastichs. E tots stauē ad
 mirats deles piadoses paules q ho
 yen dir a Tirāt tenit lo en openio
 de bon crestia. E cõsellas del patri
 archa qui labfolgue de tots los pec
 cats a pena e acuipe. Tirāt se dreça
 hū poch en lo lit e dix lēblants par
 aules. O piadosos hoynts scoltau
 lo q dire: transportau les vostres pē
 ses ab dolor e trist pēlament: mitau
 la tristor qui en aquest cara me coz
 bat sperant quant sera la fi de tā do
 loros pñcipt. E pch vos parèts me⁹
 queus conforteu: Car yo stich en
 lo trespas dela mia dolorosa vida
 E gira los vlls deuers la Princes
 sa: E dix ab dolor me partelch de
 vos deueus lo cors: e lanima adeu
 De pens q james no es stat cauall
 ler qui õ tristor moris: e no es negu
 quis puga acõparar ala dolor mia
 lo Emperador ab tots los qui erē
 en la càbra plorauen e doliē se molt
 dela sua mort e no era negu qui de
 bõ grat no ploras tant per lo mere
 cer seu quant per la molta fretura q
 faria a tots generalment: E gir a
 lo cap Tirāt deuers lo Empador
 mostrant doltes dell: e dix ab ca
 ra asable e piadosa ven: O senyor
 deu empara la mia anima pço com
 anosaltes est tā piados: car lanima
 de aquest cors ptir se vol: O òsanē
 rurat q la lū dels vlls me fall: ses se
 nyor p ta merce q yoveja la tua cla
 redat: car yo conech q la mia mort
 se aprossima qm haure agtit de vo
 Sal

saltres molt pſt e voſaltres me da
 ueu grā cōfort mas vna ſeyora me a
 dada grā dolor: e pēſame: e no mē
 vaig d aqſt mō ab altra triftor. e no
 penieu que lo meu mal ſia mortal.
 Mas la pena q̄ paſſe me fa mortal
 eſſer: digau ſenyor **E**mpador qui
 fara p̄ laltēſa vrā les forts: e cruels
 batailes ara q̄ tots los bons caval
 lers ſō pſos: elovrē ſeruidor e q̄ meſ
 vos delija ſeruir **T**irant ſia mort
 lo qual amaua meſ ala mageſtat /
 voſtra que a tots los princeps ol
 mon e nom dol ſino com no he po
 gut portar la conqueſta a ſi: deu li
 vulla per ſa merce pdonar q̄ en tal
 dolor me ha poſat: car no es en lo
 mō ſeblāt dolor cō es la mia: **S**e
 nyora **E**mpadriu e ol mon la meſ
 alta en dignitat james pēſi en dñer
 uir vrā alteſa ās de tot mō cor: e vo
 luntat de iſiaua augmentat leſtat vrē
 e la corona ol **I**mp̄i grech ſi en rel
 vos he fet deſalt vos demane mer
 ce e pdo: **E** a vos ſeyora **P**riceſſa q̄
 del mon ſou la tremūtana hō tots
 los mariners pnen govern tant cō
 la vida me hagues acōpanyat toſ
 temps ſora ſtat en ajuda voſtra cō
 tra aquells q̄ ofenſa vos volguēſſe
 fer: mas ja no puch altra coſa fer ne
 dir ſi no dolrem del q̄ he viſt: mas
 qui pot dir que james tal dolor ha
 ja ſentida cō es la mia. **A**ps ſe gtra
 atotes les dames e dix los. **S**eny
 ores pux fortuna no ha cōſentit q̄
 yo pagues moſtrar p̄ ſplēcia la bo
 na voluntat que tenia: p̄ que pch
 que vullan pgar abeu p̄ mī que ha
 ja merce: **A**ps batxa lo cap e torna
 aplaner e alametar ſe: car la mort
 leſtana ſpāt: dix aypolit ſill meu vet
 aci la miſerable vida de aqueſt mō

en q̄ns aporta mira la mia cara ſi es
 tal cō ſolia. e **Y**polit e āta era la do
 lor e trifticia q̄ tenia q̄ noli pogue
 reſpondre. **E** **T**irāt li torna adir
 no plores car yo he recomanats al
 ſenyor **E**mpador e ara de p̄lēt loy
 tornare adir ſeyor **E**mpador ſi en
 algū tēps la mageſtat vrā conegue
 en mī volūtat de ſeruir vos: aravol
 ſuplich ab tota aq̄lla amor q̄ puch
 ni ſe: amos amichs pēts e ſeruidors
 en vrā custodia e proteccio los vul
 lau tenir: mas ſāta era la ſtrema paſ
 ſio que lo benigne lēyor tenia q̄ no
 li pogue dir ſino ſera a vrā volūtat
 cōplir: en aquell p̄it a **T**irāt lo cap
 li ſalli del cori ab los vils cloſos que
 paria que dormis e moſtrauas que
 ſos priuat de la vida de aqueſt mō
 dix **Y**polit **A**y mort pa quinavda
 rum dexes trift e doloros ſens ven
 tura neguna: enuers **T**irāt ſeu vna
 gran lamētacio moſtrāt quel ama
 ua ſes ficcio neguna. **E** vèguerē all
 tots los criats de **T**irāt que teniē
 ſtrema dolor p̄ la mort quil ſpaua
E bes moſtraua la ſua care del tot
 cābiada e torna adir **Y**polit ſi aqſt
 caualler mor tota la caualleria del
 mon ſera morta: **E** crida ab grans
 crits o mon ſeyor **T**irāt p̄ que no
 volem hoyr les paules de tots los
 vrēs ſeruidors q̄ ſon aci: **R**eſpos ti
 rāt qui es lo quīm crida yo ſo lo ol
 auenturat **Y**polit lo qual vos me
 donau congora: e ocaſio d̄ doloro
 ſa vida: car totes les dames me blaſ
 men p̄ les mies abūdāts lagrimes
E dien que benauēturat es aq̄ll qui
 innocent ſta en la ſolita vida. **E** ſi
 vos en ſuma miſeria paſſar deſijau
 no cerquen la mort p̄co coz es vlti
 mū terribilium: **E** vrē aci lo ſenyor

de agramit que demana: cō tirāt
los hoy obri los vls ab gran pena
e dix los p be siau vèguts cauallera
peruente los me⁹ darrers dies que
seran pochos: e com lo en recort òla
mort: què tich apaxir dela vrā cōpa
nyia e que nous he poguts pmiar
al plaer meu me es doble pena: po
partim vos tots los me⁹ bès haguts
e per haue: e ab gran fatiga trague
la ma e donala atots los parèts e
seruidors: e ab la veu folca se ps a
dir altra volta besant abraçant
lo crucifixi. **Senyor** ver deu omni
potent infinides gracies fas ala tua
sacratissima magestat com me òref
morir en los braços de mos pèrs
e amichs: e dauant la magestat del
senyor **Emperador** e dela lenyora
Emperadriu e de sa filla: e perço se
nyor com yo so gran peccador en a
quest mō perço vos clam merce qz
vullau perdonar tots los meus pec
cats e defalliments e què lanieu de
quest enganador mon heus placia
en les vostres precioses mans rebre
lo meu sperit: e per la vostra sacratif
sima misericordia e pietat vullau pè
dre vèjança dela mia carn hoy qui
es lo darrer dia dela mia corporal
vida per que lo meu cors sia turmè
tat e la mia anima sia collocada en
tre los vostres gloriosos sants en
la gloria de paradís. **Alps** de aço
ciras deues los seus: e dix hō es la
flor del nostre parentat dela casa de
bretanya e de rocalalada de volal
tres me ptesch: car la negra mort
tant me atribula car ja no puch al
lar lo cap e ja laltre mō me fa reқта
cone que faga aquell doloros camí
O diafebus **Duch** de macedonia

O **Elzcomte** de branges de volal
tres me partelch eprech doloros
comiat stau en preso en poder de in
fela per amor de mi. **Car** si yo no
fos no foreu volaltres vèguts en aq
ta terra e qui sera aquell qui⁹ puga
traure de preso: los me⁹ tristes fets e
la desauentura mia no hā volgut si
no lunyar me de volaltres. **O dia**
febus coz sabras la mia trista mort
e com muyr per aqueila qui de mi
ha haguda merce ab engan e gran
mal dar: ara puch dir que lo orfe tāt
me lopta la mort dolorosa. a tots
vos coman lo meu parètat: e volal
tres que aci sou restau en cābi meu
ab la magestat del senyor **Empera**
dor: car la sua benignitat atots vos
haura: per recomanats: pch vos lo
meu cors sia embalsemat e fet por
tar en bretanya als bons cauallers
lo bacinet e la spasa e la camisa dela
sobreueta q en les batalles e en esta
terra he portat en la iglesia major
damunt la mia leputura sia polat
hō stan los .iiii. scurs què batalla vè
ci cors per cors dins en lisa ço es a
saber lo **Rey** dapolonia: e lo **Rey**
de frisa: lo **duch** de borgunya: e lo
duch de banera: si fer se pot lo meu
cors al ania de mon pare ni ala be
ata ò ma mare noli sia mostrat ans
los sia defes de veurel: e sobre lo /
meu vas seran pintats caps de mo
ros negres ab lletres scrites entorn
del meu sepulcre. **L**ausa odiosa per
que morí **L**irant lo blanch: apres
prega atots que no li diguessen res
Los metges no lipodien fer ni dar
remey negu tanta era la dolor que
soportaua: e lo vell **Emperador** ab
tots los qui allí eren nos delitau en
¶

sino en plorar e planyer batèt se los vlls e la cara no tenint gana de mē jar ni de reposar. Ans pensauē tots eiser sots lo jou de captiuitat : e tota la lur sperança staua en nostre senyor deu y en Tirant. Com lo veyē stat en tal punt tots tenien lasperança perduda: e donant loch e ipay a lur dolor tota txqueren dela cābra. Los metges ordenaren li moltes coses mas valtenli molt poch venir vna vella jubia ala fama ol seu mal presentas dauant lo Emperador e ab gran audacia li feu presēt de sez blants pazaules.

Capitol.cccxi

Lo consell que donavna Jubia al Emperador p restaurar la vida a Tirant

a amor natural q̄tich ala magestat vostra senyor Emperador: me ha fet venir dauant la presència vostra ha uent compassio d̄ vostra alteia que en los vostres darrers dies benauēturats no hajau eiser despossehit de la vrā imperial senyoria. E com sia certa que tota la vrā sperança de salut sta en la vida de aquest singular caualler Tirant lo blanch lo qual perilla molt la sua vida. E coz diga Aristotil que lo temeros ab la tristor se desespa e tem les coses en que no ha perill. e lanimos no obra en les batalles sino per virtut: e delibera ans de morir que sostenir vergonya d̄ ago practicar se pot ab los metges e gent entesa: de Ector lo troya qui en semblant cara deya. que d̄ira palomides capta dels grechs

de mi: que d̄ira agamenon e que d̄ira diomedes: venint al que vull dir la magestat vostra veu a Tirant capita vostre esser posat en passamēt e tots los metges lo han ja desemparat yo tota iola lo vull emparar ab condicio tal que si mor q̄ tolgūs ami la vida e aqualseuulla pea cruel me obligare yo conech que aquest caualler te lanimo molt iforçat e p la grā valentia q̄ te iforçara lanimo e ieuar seha e faça la magestat vostra lenyor en la forma que yo dire feu ajustar molta gēt darmes e donen grans crits e entren dis la sua cambra molta gent sent remor de spases e de lances e pauesos donāt grans colps de les spases en los pauesos. Com le despertara e veura tanta gent armada e los crits que serā majors. E demanara q̄ es ago porā li dir que los Turchs sō ala porta dela Ciutat: tot aquell pensamēt q̄ te li fugira. E ab la virtut q̄ ab si porta per la vergonya de aquest mon ell se leuara: lo Emperador trames p los metges e per gent entesa: e recitals tot loq̄ la jubia li hauia cōsellat e tots foren deparer que seria bē fet los crits e la remor son tan grā en la Ciutat que ans que en la cābra entrassen Tirant ho hoy. E la vella Jubia qui al cap del lit li staua li dix: Leua senyor capita e not faça temor la mort vet los te⁹ enemichs turchs qui son prop del portal dela Ciutat e venen per pendre venjança de tu: Com Tirant hoy aixi parlar ala vella dix li. E fas me tu cert que los Turchs se son tan prop d̄ mi acostats. Si leuar te plau dix la Jubia mes prop son de tu que not

pèses: Leuat e posat en vista en vna finestra e veuras quant de dan testa aparellat de continent Tirant de mana la sua roba e fense ab moltes toualloles ligar la cama e armas lo milt q pogue e puja acauall e molt ab ell. e ab tã grã voler anaua q qua si tot lo mal li passa e troba molt / grã remey. E lo Empador ab los metges que alli eren digueren li cõstaua flach que prengues hũ poch drestauradi e apres hũ poch de sol sit. E que ab allo poria milt entrar en batalla. E feu tot lo que los metges li consellaren: apres conegue e sabe que tot lo que fet haue se era fet per causa del seu mal. dix Tirat loat sia lo poder de deu que dona me ha liberat de mort puix dona me hauiat mort. E bon cõsell es stat lo que han dat al Empador e als metges e ans que Tirant se leuas la Princesa staua agenollada dauant vna ymatge que tenia en lo seu retret qui era dela sacratissima mare de deu seÿora nostra qui ignoraua lo que hauien ginyat a tirant: e feu feruent oracio e besant la terra de ya semblants paraules. O mare piadosa Regina ois angels e misericordiosa Emperadora dels cristiã hoyu me e prengaus pietat de mi que totes les mies sperances son ja perdudes. E demane la mort puix altre remey no tinch. E si lo meu se nyot mor aquell que yo ame mes que ala mia vida vull que tot ho sapia que la hora que yo sere certa dela mort del meu sposat Tirant en aquella mateixa hora me dare la mort. E pres hũ ganivet e amagal entre les faltes sperant quant li

vendria tal noua dient entre si mes val que yo execute la mia perlo / na trista Ans que de moros sia del onrada yo recorrech atũ humil e / piadosa dels peccadors aduocada que no permetes que yo perda lo cors e lanima: com ypolit veu que Tirant se era ja vestit e demanaua les armes ab cuytats passos ana a la cambra dela Princesa e dix li semblants paraules. ma senyo ra yous suplich que tota dolor e congora q rigau sia de vostra alteia apartada E tota vostres mals peniamentes sien reduyts en lubizana leticia: car tal noua vos porte que millor dir no laus poria. La Princesa per sobre abundant alegria se para tal q asseguda en terra ligue per bõ spay que no pogue parlar. Passat aqil moment la Princesa dix. Es vera axi bona noua com me dius: car ol planyer me manca la lum dels vlls: Ypolit ab paraules dignes de se la feu certa de tot lo fet com passaua En aquell cara la Princesa tãt sũ lo plaer que pres que besa a Ypolit en lo front. E de sobres de conteta ciodels seus vlls correguerẽ viues lagrimes. e ypolit li dix. Senyora negu no õu plorar sino los peccats e defalts e den perdre treballs e oblidar aquells. E per la gran remoz que en aquell cara la gent feya ypolit sen parti e la Princesa sen ana a la cambra de la mare: E veren tornar al Empador ab Tirant: e totes les dames se posarẽ per les finestres que nols eza presẽt sino lo mal de Tirant que del altre no tenien cura. Com Tirant son en dret õla finestra dela Princesa alça lo cap

ah lo bacinet e posas les dues màs
 dauant la cara. E la Emperadriu
 demana ala filla per que hauria fet
 Tirat tal cars de polar se les màs
 dauant la cara que aço nos fa sino p
 descontentacio de amor: e la Prin
 cessa illepos que tal cosa no iabia
 Com foren passats ellent ala porta
 del palau L'emperador descaualca
 e Tirant pres lon comiat dell per
 anar ala posada lo Emperador /
 feu son poder que Tirat descaual
 cas que alli seria molt ben seruit de
 tot lo que mester hagues: e Tirat
 feu son sforç de anar sen: la princesa
 psumi de aquesta anada que podia
 esser la causa que Tirant no hauria
 volgut arurar en lo palau p molts
 prechs que lo Emperador li hagüs
 fets ço que ell en altre temps molt
 desijaua. Aixi mateix pensa per quel
 hauria mes les mans dauant la cara
 Com Tirant fon en la posada p
 tament se mes en la cambra e feuie
 venir lo seyor dagramunt e ypolit
 e pregals molt afectuosament que x
 galeres qy hauria q les fessè armar
 e posar en orde de les coses necessa
 ries. E ells digueren que erè còrers
 partiren se de Tirant e feren les ga
 leres molt be proueyr. Com Tirat
 se fon dinat posa en orde tot lo que
 mester hauria pera la partida. E or
 dena que tota la sua gent anassen p
 terza fins al castell demaluech: y ell
 iria per mar que allis trobarie: com
 fon en la hora baixa que los met /
 ges sen foren partida. E per relacio
 della lo Emperador fon auisat coz
 Tirant staua be. Com fon quasi la

oracio la Princesa congoyana de
 mort per veure a Tirant e prega
 a Blaerdemauida: E ala donzel
 la de mon blanch: que anassen ala
 posada de Tirant: e quel posassen
 en noues es volguessen alegurar /
 del dubte en que ella staua posada
 E li diguessen que ella iuplicaria al
 Emperador son pare quel anallè a
 visitar e om ella fos posada en grà
 congoya dela absencia dela lya vis
 ta. E anant les donzelles per còplir
 lur embaxada hun patge de Tirat
 les veu venir: E ab cuyrats passios
 ab gran alegria entra dins la cam
 bra e dix mon lenyor alegres vrà
 senyoria com vos ve embaxada de
 part dela senyora princesa de dues
 galants dames. ves prestamet dix
 Tirat posat ala porta e diras que
 stich be. Mas la lon me te ran apo
 derat que stich ara en lo plasèt doe
 mir. Lo patge feu son manament e
 feu la scusacio. car Tirant no le vol
 gue veure. E tornades les dōzelles
 al palau ab la Resposta la princesa
 feu tāt que lo Emperador e la ma
 re anaren ala posada de Tirant. E
 ell sabent que lo Emperador venia
 auisa ados patges de tot lo que dir
 tenien ne afer. Lo Emperador fon
 ala porta per entrar en la càbra dix
 lo mes auisat dels patges. La ma
 gestat vostra senyor pot ben scular
 en aquesta hora o no en la cambra
 entrar: per lo dubtos mal en que lo
 vostre capita sta. Com tants dies /
 ha quel seu sperit no ha Reposat
 ara sta en consolacio gran per reco
 brar lo q aqsts dies ha fallit: e lo de

lit seu en aquest cars es tan grā que recobra natura lo que ha desmenuyt. E de suoz quasi cubert esta: bo seria hun metge sens despertar hi degues entrar. Tirant prestament se posa en lo lit ab hū drap banyat ruras la cara: e feu demostracio q̄ dormia. Com lo metge entra: e torna a la porta al Emperador: dix li senyor molt gran peccat seria: que en seblāt cars lo despertassem vostra altesa se poza tornar fins alēdema. E dema ti la sua scusad avista fer se poza: La princessa no podia pendre ab prou paciencia que no ves a Tirant: poron li forçat de tornar sen a b l'emperador. E o Tirant sabe que tors sen erē anats: leuas p̄stament: e feu trossar tota la sua roba: e sen la posar dins la Galera. Com son hora de mija nit secretament se recolli. E volguera partir en aq̄lla hora sino p̄sguart que la Galera no tenia sō complimēt. Elengut lo dia: e lo sol exit l'emperador sabe coz les trompetes de les Galeres tocauen a recollir. Tirant trames lo senyor dagramunt al Emperador per embarador. E com li son present presenta li la seguent embarada.

Capitol cclxxxiii.

Loz Tirant trames l'emperador lo senyor dagramunt per notificar li la sua partida.

De cassos sinistres o fortuna fan varietat la pensa humana de aquells qui s'eforcen acōplir los actes virtuosos qui son conformes allur cō

dicio ignorāt los foveïdors mala qui son causa de impedir los bons preposits: e serueys que lo vrē capita ha acostumat fer ala magestat vostra. Car les coses noues solen mes plaure: e ab mes sforç executar que les molt vistes. E lo que hom no te: se sol ab maior afeccio desijar que lo que hom poseh ex. E negūa cosa no es tan delitosa: que p̄ lonchs no torne enuiosa. E venint al q̄ vull dir: ab licencia dela magestat vostra lo vostre capita ses recullit en les Galeres. E ha ordenat per sguart dela cama de anar fins al port de transimeno. E ab barca puia fins al castell de maluehi. E la gent darmes p̄ terra fins en aquell loch mateix. E significa a vostra altesa p̄ mi la sua p̄dōpta deliberacio e partida. Respos l'emperador ab paraules o seblant stil. Caualler molt stich acōsolat dela bona noua que portau. car yo regracie molt ala diuina bōdat cō ha donat sforç de salut al nostre capita: p̄ que puga partir que es la cosa q̄ mes d'sije en aq̄st mō. Aps saluacio alaia. Car la spāça que tinch en la sua gran virtut o Caualleria me fa oblidar tots los passats mals. E per ço cō pens que sera repos o la mia senectut vull pēdre a Tirant en compte de fill. pregau lo de part mia que axi coz fins aci ha bē: obrat ho p̄seuere de aci a nāt molt milloz. Car lo p̄mi de tan grā seruey sera tal q̄ ell e tots sos parets alegrar sen poza. Lo senyor dagramūt bēsa li la ma e ps sō comiat. Aps ana ala cābra o la l'emperadria e ps sō comiat e dela princessa p̄ lo seblant. Com la l'emperadriu en que

ypolit sen deusà partir: e la pricessa
 Tirant: feyen molt grans lameta
 cions: e cascuna plozava es dolia d
 los mals. En special la pricessa que
 axis partis Tirant della sens dir li
 res. Luytadament anaren ala cam
 bra d'l Emperadoz per veure si era
 ver la lnr partida. L'empadoz los
 ho recita tot. La pricessa apodera
 que L'emperadoz anas ala mar p
 que ella hi pogues anar. E la Em
 peradriu que no li tarda. E p quāt
 L'emperadoz aplega primer ala mar
 que no elles. Dolas dins vna gran
 barca: e etra en la Galera. E prega
 molt a Tirant: que tot limperi tin
 gues per recomanar. E Tirant li
 dix paraules molt afables sent li o
 ferta largamēt de tot lo quel prega
 ua: E encara mes lo aconsola p tal
 forma q'l Emperadoz ne resta molt
 content E tots los mariners dona
 ren de consell al Emperadoz que
 prestament ixques en terra per cau
 sa de hun negre nuuol qui ab grās
 trons e lamps venia acompanyat
 L'emperadoz sō tornat a terra. La
 pricessa ocupada de molts pensa
 ments: dolent se molt com no era
 itada alli com son pare entra en la
 Galera per que ella y fos entrada
 e hagues pogut veure: e parlar ab
 Tirant. La mar era ja tan brava q
 no cōsentia que dones y deguessen
 entrar. E son pare tan poch no loy
 haguera cōsentit. La pricessa qui
 no ven altre remey: los se⁹ vlls des
 tillant viues lagremes ab infinits
 sospirs adolorits: Prega a plaer de
 mauida que entras en la Galera: e
 que sables la causa. o causes p q tirāt
 axi cautelosamēt se era recollit sens

dir li res. E les mans al passar per
 que les se hauia posades dauant la
 cara. E mes auāt p que no volgue
 aturar en lo palau lo que altres ve
 gades tant hauia desiyat. E plaer de
 mauida per que era donzella molt
 entesa: e d bō sentimēt hague molt
 be compresa tota la intencio de la se
 nyora. E posas en vna barca ab Y
 polit: y altres qui la companyauen.
 No comporta esser dita la dislinu
 lada dolor que la Emperadriu ps
 com veu que Ypolit puiaua en la /
 Galera. Loz son dins Tirant no
 feu gens de cara ala donzella. pero
 ella ielforza que Tirant la hoys.
 E no tarda de fer li present de lem
 blant embaxada.

Capitol cccliiij.

La embarada que Placermant
 da splica a Tirant.

Aix lo venguda p finte
 los darrers dies dela
 mia tristavida. D dig
 ne de grā laboz: en lo
 qual natura no ha fal
 lit. Ja per la desconexença dela sen
 yoria vostra nous puch oblidar. E
 yo no so merexedora de tan dura
 punicio acōseguir: conexent lo vze
 grā renom d vza virtuosa fama pu
 blica p tot lo mō. no sens grā causa
 es causada en mi dolorosa passio e
 sō posats en mi dolorosos treballs
 los quals per plaure a altri d'splaen
 ami: Mas fortuna qui tots temps
 es enuiosa: e enuetiosa de axi lonch
 belit: e plaer: En lo qual en lo prin
 cipi de vostres amors hania troba
 da forma Brou cubetra. E coul /

nent avostres desigs complir. **A**la
 fi la lua amor desordenada: en trist
 e doloros plant ses cōuertida. **E**ra
 detrem star les costumes ó gran la
 hoz: e les singulars virtuts qui en
 vos habiten. **L**es quals hauriè toz
 ça de pendre calscun altre sperir. **N**e
 pot eiser maleyda aquella donzella
 qui ha pòudes les siues paraules: q
 no li han respòst ala sua justa inten
 cio: omplir ami ó isamia miserable.
E molt cruel caualler entre molts
 nobles valeros: qui ha regitrats axi
 los teus penſaments. **N**on son ara
 los prechs: los quals moltes vega
 des ami per restauracio dela vida
 vostra: planyent e sospirant oferieu
 que la vostra vida: e mort staua en
 les mies mans. **N**on son ara los pia
 dosos vlls ab los quals tota volta
 mostrauen esser vists ab lagremies
 bon es la amor que enuers mi mo
 strauen passant delitoses paraules.
E los greus treballs e cōgoxes: y o
 he preus per meus propis: en delit
 e seruey de vostra merce. **P**artir se
 de tan virtuosa senyora la mes alta
 en dignitat: e virtuts que en tot lo
 mon sia: sens dir li adeu siau. **L**a
 lanch de caym no comes tan gran
 desconexça enuers son gerina abel.
Loz vos hauen fet enuers vostra
 sposada. **S**i vida dolorosa: o mort
 li volreu dar no ixcau en terra: ni la
 veiau. **S**i restaurar la volreu de a
 margola vida dau li vna poqua de
 vista de vostra senyoria. **E** dir aço
 no podent retenir les siues piadoſes
 lagrimes tancas dauall lo seu man
 tell ab gemechs: e sospirs molt do
 lorosos. **E** no dix mes. **P**ero **T**i
 rant volgue satisfer en lo que placet

demanda li hanta refert. **E** ab ba
 raven per que de negu no fos hoyt
 seu principi a hū tal parlar.

Capitol cxcv.

La resposta que fa **T**irant a **P**la
 erdemanda.

En trobare yo mede
 cina per foragitar la
 mia cruel e iestimable
 dolor. e qui sera açll
 qui confort puixa do
 nar ala gran tristia mia. **L**ar sino
 sol la mort es aquella qui dona re
 mey atots los mals. **L**ar perdent
 la vida pòzelo penſament del negre
 ortola. **E** maior dolor es la mia q
 no son la magnificencia de **P**irro
 ne la descontentacio de **M**edea ne
 la potencia de **D**ari: ne la desaven
 tura de **E**driana: ne la crueldat de
Idgurta: ne la infamia de **L**anatre
 ne la tirania de **E**ionis. **M**oltes al
 tres dolors semblants ala mia óxa
 re ó recitar: per que yoveig que los
 antichs dans cercant sin trobare q
 sien als meus semblants. **P**er ço /
 com hauen companyia me dolga
 menys per què facen misera sepulcu
 ra: yo tinch compassiō de quim do
 na gran dolor. **E** no gose manifes
 tar lo qnem fa dolre. **L**a qual cosa
 si fos de dir: no tinch dubte: que a
 xi coz als altres atribulats quis do
 len atenyen algū remey. **E** benauē
 turada pietat es aquesta. o dōzella
 de generacio ingrata consentidora
 de mos mals. **N**ons cone anosal
 tres strangers siar de negu **L**om
 totes les coses nos ixquen **L**on /

traries. Per ço se continuè les mies
congores: no obstant la spança del
deuenidor viatge. Encara que sia
amí molt fatigos. E mpo no òlmi
nubint en ainoz. La vera spâça mia
clara es: e la sua mes scura quela nit.
La sua bellea: e auisament passa to
tes les altres òl mō ab singularitat
tā strema q̄ seria foll: qui en la prese
nta alguna altra loas de esser de tā
ta stima. E fengia la bella senyora
tanta cōtentacio ò mos passats ser
ueys: e p̄sents cercant paraules qui
atanta pena eren cōformes. Puy
es impossible canla ò tā grā tristoz
rahonar se puga. Ala si los meus
adolorits vils merexqueren vent
la tan stimada senyora. La qual de
mi en aquell cas poch pensament
tenia. Ab lo Laueta negre ortola
Primerament viu hū desonest be
lar lo qual los meus vils: e los senti
ments ofene: e maiorment ap̄es en
trant en vna cambra ab geit: e pa
raules de infinita amor abraçats
mostrauen hauer aconseguit tot a
quell plaer: e òlit que entre enamo
zats se acostuma. E extint pla porta
la viuda repolada ab hun vel de se
da en la ma agenollant se als seus
peus dauall les seues salds be amūt
loy posā. Los dolorosos p̄daments
e tristes sospites que ala mia dolo
zosa anima combatien per hauer
vist coz aquell tan indignament la
havia tractada. No se la mia ma
per que en aquell cas se detingue
de fer homey: no vull dir en qui /.
Mas la desauenturada paret mo
tolguem: mes amiga d'altri que no ò
mi. Los arbres qui de prop li stanē
tots mudaren de color: per la abo

minacio de tan leig cas. E lanoz
diguí ab irada veu pert de mi laipe
ràça plaer demanida: que si yot ha
gues vista com sin ala donzella de
mōblanch: e la viuda repolada: yot
haguera presa per los cabells: e en
aquesta mar sagrada te donara de
bon grat sepultura adolorida. Mas
per ço com no venguist dauant la
mia vista te p̄ch: q̄ prestamet te vul
les partir dauant los me^s vils. Car
be pens que tan be deus esser consē
ta en la maldat de ta senyora. Mas
ap̄es lo cas james traure ni apar
tar pogui del meu aio la miserable
gelosia: qui en mi havia presa pola
da del negre ortola: que coz aforçat
no pogui resistir que la spala per lo
coll no li passas. E p̄cesla enemi
ga de honestat: p̄ que tenit es altre
remey que morir ara dolor. Tu de
siges saber mon mal lo qual no con
sent per esser tal que sia parlat: per q̄
layre sentrèyoza de sentir so de tals
paraules. E les tues orelles hauriē
ferea de hoyr lo desorde de tanta a
mor sens cōparacio q̄ al negre has
mostrada p̄ quet seria millor morir
p̄ reniure de honesta fama: que no
viuint morir en eterna infamia. O
cruel seguretat que tu ami fist: p̄ tol
rem lo pill en lo qual sola ma vida
era segura: lantant me dauant los
te^s pe^s te digui la causa p̄ hon ma
vida tenia auorrida. E yot guarda
ua la casta corona. Delit es als tri
bulats si lur dolor aperlona sel rect
tar p̄deu. pero vos donzella deses
perau del meu socors p̄ la mia p̄lo
na eē absēta car p̄donar es lo meu
prop̄i ofici ò aq̄lla isq̄dia ò la mort
la qual egualment accepta qualsevol

que aella recorre. Axi en tal temps
ma dolor tât aumetava: que quasi
foza de seny entri en la mia cambra
fengint que terrible son fatigava la
mia penla: per què dexassen i tat sol
Car tota companyia me foza enu
jossa: puiç no podia attenyer lo que
tant desitaua. E lançât lo meu cors
per fexuga carrega de desiguals pe
laments e enuigs lobze lo meu lit no
sabia qual part millor que mort ele
gis. Mas pensî leixar me de viure fe
ya ma culpa paleia per aconseguir
ne perpetua infamia. E per ço poch
adû: puiç la pñcella aquella nit què
tingue ligat en mig dels le⁹ braços
agran culpa sua: e poch delit meu:
volgue fer scusacio ab paraules de
pietat: e ab lagreimes als vïls: p ço
que no conegues la sua gran culpa
e maior defalt. E per ço delig en a
questa mar salada yo pogues fer /
ma propia habitacio. e lo meu cor
no soterrat anas sobre les ones: e q
arribas hon la senyora pñcella ha
bita per ço que ab les sues delicad
mans me vestis la mortalla: calla e
no volgue mes dir. Com plaerde
mauida conegue lo mal de Tirât
quín era. E veu que lo negre ortola
era stat mort: e no podiè saber quin
hauia fet: sino ara per relacio lna:
estigue molt alterada: pero sforça la
nimo p exir be dela sua embarada
E ab gest de alegria: e cara rient se
pres adir present Ypolit paraules
de semblant stil.

Capítol ccxvi.

Replica que fa Plaerdemauida a
Tirant.

Es paraules dissimu
lades que lo vostre gi
nyos penlament ha
manifestads: son am
de gran admiracio: q

per vos sia stat presumit que ab sen
yal de verdadera amistat ab para
les iniurioses procehint de strema
malicia: volrieu portar ama seyoza
a infamia de perpetual desonestat.
E no penseu: que ab lo vostre mal
saber me poguessen induyr al que
volrieu que yo loas les vostres re
prouads paraules: e mala intencio
Car tant vos aprofitaria com fer
hun clot en la rena: e ab hun anap
foradat buydar tota laygua dela /
mar. E vos quins feu amar: e dela
mar deuen perdre aço per somni. E
tot lo q dit haueu es foza dela mia
memoria. E si tal cars presumiu de
ma senyora: ni ó mi: anau per ades
conexent caualler: que en tan gran
perill hatau posada la vostra perso
na. E posat cars queu hatau vist: es
stada cosa que ses fet per joch: e bur
les per dar consolacio: e alegria ala
senyora pñcella. La viuda reposa
da hague dels entramesos dela se
sta de corpus crist. E yom vesti en
forma del nostre ortola. E recita li
tot quant desús es stat dit. Tirât
son molt admirat de tal raho: e dix
que tal cosa no podia creure: Si
donchs de sos vïls no vey a lo con
trari. La donzella ab grans rialles
li dix: Seyor yo dellibere de restar
aci: e vata ypolit ala mia cãbza: e da
uall lo lit trobara tote los vestimets
del negre ortola. e si no dich veritat
q ó cap me lãseu en mar Tirât son

contente mana aypolit que pngues
les dia: e prestamet hi anas. E p ço
cõ feya grã maroz: que toz nas psta
mèt. E ypolit feu lo manament de
Tirãt. Com son tornar ab la roba
d'l negre oxtola la mar staua tã bra
ua: q james ypolit no pogue puïar
en la Galera: ni plaerdemauida po
gue exir en terra: dela Galera lança
ren vna corda ala barca: e ligaren li
la roba del negre oxtola en tal for
ma que la puïarè en la Galera. E
Tirant veu la cara: e la roba cone
gue la grã maldat dela viuda repo
lada. E en plencia de tots iura allí q
si en aqueli cars pogues exir en ter
ra: que en presència del Empadoz
la faria cremar. Sab les sues pro
pies mans faria della: lo que hauia
fet del negre. Apres Tirant prega
molt aplaerdemauida q li volgues
pdonar dls mals pensaments que
hauia tenguts dela pïcessa ni dela
E cõ fos ab la altesa que li volgues
recaptar perdo. E plaerdemauida
molt graciosament loy atorga. E a
gi restaren los dos ab molt bona a
mor: e voluntat. Apoch instant la
mar se enbrau tan fort: que tots a
quells qui veyen la barca hon ypo
lit anaua tots reclamauen a deu de
bon cor: q no pissen en la cruel mar
E com õu volgue toznaren a terra
tots báyats: e la barca mija daygua
La plua: e lo vent era tan fort: e la
mar tan alta: que les gumenes dles
Galeres se romperen: e p força ha
gueren de aqui de partir: dues Ga
leres donaren en aquella hora atra
ues: les psones se saluaren: mas les
fustes se pderen. Les tres Galeres
cõ aforçats entrarè dins la grã mar

ab la maior fortuna del mō rompe
ren los arbres: e les veles: e tot ne
ana dins mar. La vna Galera tro
bas asobre vè: e deu volgue q pres
en vna jlla petita: e allís restaura. La
Galera de Tirãt: e l'altra erè asota
vent: no pogueren pendre en la jlla
ans romperen los timons de caixa
e la Galera de Tirant se descosi. E
l'altra galera qui prop li venia tota
se oba: e entra sen la gent: ye lla en
laygua d' dolor tots le negaren que
negu scapar no pogue. La Galera
de Tirant feu la via de barberia: e
tots los mariners perderen lo rēto
d'l marinatge que no sabien en qui
nes mars eren: e tots plozan e feyē
lo maior dol del mō agenollats cā
tauen la salue regina. Apres se con
fessaren los huns ab los altres e de
manarē se perdo. Plaerdemauida
staua gitada en hun lit mes morta
que viu. E Tirant aconoztant la
lo mila que podia. Com Tirant
veu que lo joch se strenyia dolent se
de los mals feu deuotamet principi
a semblant lamentacio.

Capitol cxcvii:

Lamentacio que fa Tirant corēt
en la mar fortuna.

Senyor ver deu om
nipotēt: e misericordi
os: e quina es stada la
mia trista sort: e grã d'
saventura que en tan
gran treball: e cruel infortuni ven
gut sia. O miserable de mi. E com
ha permes la tua diuina bondat /

que yo haia amorir en la cruel mar
em haia acombatre ab los peixos:
no so pogut morir en les forts ba
talles dels turcs. E ara morre sea
poder fer resistencia alguna: p que
no mori en la fort batalla del seyor
de les viles ermes: puix ab tanta pe
na haia finir la mia trista vida. Lo
ada sia la magestat diuia aqui plau
que per los meus grans peccats yo
reba tal puicio segons los mals me
meriten. O trist de mi que noz dol
la mia cruel mort. Mas dol me /
aquesta donzella que haia esser pu
nida per los meus defalts: o per mi
restara en tribulacio: e fora de tota
esperanca. O Tirant be es aquest
dia trist: e desauenturat per atun que
not val forza ni ardimet. Car tu be
pesaues: q caualler qui en tot lo mo
fos not pogues vengre: ni subiugar
E ara est ates als termès d'a mort
e no sabs quit mata: ni p quina cau
sa. O senyora pcesia qui sou fenix
del mo: aden fos placent vos fossen
aci preser: per que vessen los darreris
dies dela mia trista vida: per queus
pogues demanar perdo: de tantes
offenses queus he fetes: per be que
no lia de mon propi costum. Mas
per relacio de falsa gent. O viuda
ficta: e reponada ja fos placent ala
diuina prouidencia que donas tat
temps de vida sol per quet pogues p
miar deles nefandissimes maldats
q tu ab ta poca temor de deu: e ver
goya del mo has comeses. Car p
tos peccats muir yo: E tots los al
tres: e seras itada causa: e destructio
dela coroa ol impi grech. O seyor
Empador ple de molta benignitat
co vos dolrien de mi co muir en ta

gra d'sanctura. o cauallers del meu
parentat: e co sera p'st partida la nra
companyia. E qui sera aquell qui pu
ga ajudar ne traure de preso. O ex
cellentissima princesia: e spola mia:
vos ereu lo meu confort: e restaura
cio d'ayda mia: yo suplich al seyor
de tot lo mo que vulla liberar del
poder de vres enemichs: e aumete
la honoz: y lestat. E queus trameta
hu altre Tirant: qui tinga tata vo
luntat de servir vos. No pogue com
portar plaerdemanda q ab sforça
da veu no fes principi atal parlar re
pnet lo co se lamentaua de fortuna.

Capitol ccxviii.

Replica q fa plaerdemanda al tirant

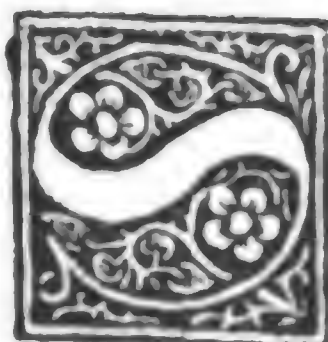

Nous ne pren coz fa al
laurador: co vol segar
lo blat: que sega la epi
ga buyda. E nous de
ueu clamar de fortuna
mas de vos mateix. Car nous ha
forçat fortuna de amar ne de auorir
Car no es ofici seu: ne te seyorzia ne
guna en coles que stan en libertat
del franch arbitre. E oleu saber qus
ha forçat: lo vostre poch saber: qui
ha dexada la raho: p seguir lo dloz
denat voler. Ik iqueles potencies: e
dignitats: e semblants coles dona
la fortuna. Mas eleccio de amar. o
de auorir: obzar be: o mal: voler: o
no voler: en lo franch arbitre sta: e
cascu ne pot vsar ala voluntat. No
tarda Tirant en fer principi asem
blant parlar.

Capitol ccxix

Replica Tirant ales rahons de
Plaerdemanda.

**Com la galera de Tirant se perde
en la costa de barberia.**

S de mos mals yo so
itat occasio: nom dol
gès la mia mort: pui
yo la me procurada /.
Mas dol me la tua: q
per causa mia hages aperdre la vi
da. E fos placent ala diuina bōdat
quet pogues traure: e liberar dels
braços dia folca mort. E si ami fos
possible pogüs dir quāt ha guāyat
iobre mi la mala sōr: desque la ma
gestat dela senyora prancesia me ha
dexat encorret. Car no se qual me
es p^r cōrrari amor: o fortuna. E fā
taliant cōtinuamēt en la magestat
sua: tinch la sua ymatge dauāt los
meus vlls. E dexant me de vanes
paraules: per que tenim la mort ve
hina: dich que no som ara en tēps:
ni en hora de tenir moltes rahons
sino recorre al diuinal auxili: per q
suplich ala misericordia del meu se
nyor jhū crist que vulla hauer mer
ce dela mia anima: e dela tua. E gi
rant se alaltra part veu lo gran plāt
que los mariners tenien. E veu lo
comit dela galera qui era lo milloz
mariner de tots terre lanima adieu
per ço com era cayguda vna corrio
la: e li havia dat al cap. Leuas hun
gallot ana a Tirāt: e dix li ab gran
sforç. Senyoz manau que la gent
lancen laygua que dins la Galera
es: veus aci hun basto ab aquest /
en la ma cuytan per tota la Galera
Car lo comit es mort: e tota la gēt
sta esmayada car vehen se prop de
la mort: feu y gran sforç que buydē
Car si podem passar aquell cap no

saltes podem acampar la vida.
Car mes val de dos mals pendre
lo menor: ço es que siam catius en
poder de moros: que si perdiem les
vides. Tirant alia lo cap: edix en
quines mars som. Senyoz dix lo
gallot: veus alla senyalāt les mars
de Sicilia: e aquestes son les de tu
niç. E per que sou persona virtuosa
me dolch mes de vos que de mi.
Car la fortuna vol que hauem de
perir en aquesta trista costa de bar
beria. E en semblant cars cascu deu
demanar perdo alaltre. Tirant se
leua prestamēt: si be laspantosa mar
li feya grā mal que leuar nos podia
E feu tot lo que li fon possible. Mas
veu que lo scandalat: e la cābra den
mig: e lo pallol tot era ple daygua.
Tirant que hague vist tot aço feu
se traure les milloz robes q tenia:
e vesti les se. E ps vna bossa ab mil
ducats ab hun scrit que posa dins
qui deya. Prech: e suplich aqualse
uulla que lo men cors en son poder
vinga per gentilea amor: o pietat al
meu cors li vulla dar sepultura hō
rada. Com yo sia Tirant lo blāch
del linatge de bretanya: e d aquella
singular conquesta de Roquasala
da. Capita maior del Imperi grech
Com aço fon fet era passat mig dia
e la Galera com mes anava mes
se omplia daygua. E molt mes en
tre ells crexia lo dol: e la mort se a
propicaua. Essent prop de terra los
moros veren venir la Galera: e ve
nia aferir en aquell loch hon ella d
sijauen. E los crestians veyen que
de morts: o de catius scusar nos po
dien. En aquell cars Tirant tozma
a reclamar la mare de deu senyora

nostra dient semblants paraules. o mare piadosa e misericordiosa dels peccadors tu qui fust verge ans ol part en lo part e apres lo part que a xi com yo verdamet crech ago que axi ages merce ala mia peccadora anima. La Galera son prop de terra e tota la gèt se lançau en mar calcu per liberar la vida. En aquest cars era ja quasi nit scura. com **T**i rant veu que los mariners calcu p nia son partit nos volgue james p tir dela Galera per go com en la galera noy bauia barca ni corda ni re que tot no fos perdut pga **T**irant a dos mariners fels amichs seus o aquells qui eren venguts ab ell en la lua nau com arma en bretanya que tinguessen per recomanada ala donzella. E tant los prega els promes que ells ho emprengueren: ol pullaren la tota nua. e ja quasi la galera era tota dauall laygua. E pres vna planxa o suro qui staua ligada ab hun ferro ab hun ganuet talla la corda y lo mariner ligalas en los pits: e la donzella ebragal p les spat les laltre ajudauat a sostenir. Ech colp de mar e dona a **B**laerdemauida e als mariers e lalsals los hús oça los altres della: lo qui portaua la planxa de suro ab lemmas dela corda ab la donzella per restaurar la ell se ofega. Laltre mariner ajuda ala donzella tant com li fõ possible. Ala si son forçat la desemparas. E son sort ques troba tan prop de terra e nit scura que setie la grã remor que los moros feyen per pèdre los crestians. La donzella tocava dels peus en terra e trobant se desemparada a turas que no volgue exir en

terra mas acostas mes a terra p no star en tan grã fons. Mas venia la ona algunes vegades que tota la cobria. E anât vora terra per laygua apartas dels crists per dubte que no la matassen. Lar vey a que los moros ella sematauen los huns ab los altres sobre lo pendre dels psoners qui mes ne porien pendre. E ab lo relamps que feya vey a reluyr les / spases vora la mar. E tota nua sen ana per laygua seguit la vora dela mar. E com setia venit algu entra na sen tota deus laygua e staua axi fins que eren passats. La pobra / de **B**laerdemauida nua e crua ses veitidures negunes morra de fret anaua tostemps reclamant ala mare de deu seyora nostra que pux la sua bona sort la hauia portada en terra o moros li volgus deparar alguna persona que la rractas be. E a nant axi prop de mija legua troba vnes barques de peixadors entra dins vna barraqua e troba dues / pells de molro e liga les la vna ab laltre ab vna corda prima e posas la vna pell dauât laltre de tras ho troba hun poch o remey al fret posas hun poch adormir. per que staua molt fatigada del treball dela / mar. E com se desperta trobant se sola pres se aplanyer e plorar e afer molt grans lamentaciõs destillant dels seus vils viues lagrimes qui a greujauen molt los seus vils e la sua veu qui resta fort rogallosa quasi no podet parlar. E ab cuytats passos anaua cercant les vies ola cruel fortuna la qual continuament a guayta als qui en tranquille repos desijen viure. E ralhonât se ab si ma

Li.

teira la aflegida dōzella beya. **E** dī
 piedada fortuna com has mostra
 da vers mi tanta crueldat quem po
 diel mes fer q̄ lāsar me catiā en terra
 d̄ moros meōr pena me seria stada
 q̄ en la tēpestuosa mar hagues rebu
 da sepultura en lo ventre dun peix.
 pero yo stime daci auāt molt poch
 posseyr los bens que posseyr devia
 puix ala foriūa plau per los engās
 que ab si porta. **E** ar aquella cosa es
 perduda sens dolor que sens amor
 es possehida. e dīje yo ara la mort
 puix en tal cars so venguda. **M**as
 yo tinch dubte que desijāt la nō /
 porroque la vida. **E** ar en aq̄st cars
 yo conech que tots los sants me sō
 contraris. **E** ar impletat me constre
 ny que cometa crim en la mia perso
 na cō la mort sia si de tots los mals
 la qual si benignamēt es rebuda do
 na ales dōzelles premi de honestat
E certa cosa es que yo finire la ten
 dra castedat mia ab mort delitosa
 per finir la mia penosa vida ab cō /
 seruacio de ma fama. **E** ar viure es
 morir qui no spera hauer alegria.
E trista d̄ mi que la arena stavmī
 da p les mies doloroses lagrimes
E senyora **P**rincessa yo lo be cer
 ta que per mi vos ara plorau per
 la mia absencia mal contēta devos
 matexa sperant quant tornare ab
 la desijada resposta bes pora aco /
 nortar la altelavostre d̄ mi que pēs
 james me veuren per la mia gran
 desauentura. **E** stant en aquesta do
 lor que ja era prop del dia senti ve
 nir hun moro cātāt amagas prop
 del camí per que no fos vista de aq̄ll
E om aquell son passat veu li la bar
 ba tota blanca pensa en si que aquest

moro vell li daria algun bon cōsell
E acostas al vell moro e recita li to
 ta la lua desauentura. **E** lo moro mo
 gut de gran pietat vehent la donzel
 la joue e de gentil disposicio dix li sē
 blante paraules: donzella yo veig q̄
 la fortuna ta portada en aquesta /
 miseria yo vull que tu sapies cō yo
 fuy gran temps catiu en pobet de
 crestians en spanya en hun loch q̄
 hauia nom calic. **E** la senyora de qui
 yo era catiu vehent la mia gran fer
 uitut que yo seta li hauia. se seguí
 hū cars que tenint ella hun fill ene
 miche que tenia li vengueren p ma
 tar lo e certamēt lo haguere mort
 si no per mi. **E** ar per ma valencia
 ab la pāsa en la ma leui de terra lo
 fill de ma Senyora e nafrin dos
 los altres fin fugir: **E** per aquell sgu
 art yo fuy posat en libertat per la se
 nyora vestim tot de nou e donam
 diners perala despesa: e feu me po
 lar ama voluntat dins en granada
E per aquesta gentilea que aquesta
 seiyora me feu tu hauras loch en mi
E com yo tingavna filla viuda la
 qual per contemplacio mīa ellat tē
 dra en stima devna germana. **E** la
 erdemauida prestament bona dī
 genolls en la dura terra e feu li infi
 nides gracies. **E** lo moro se despul
 la hun albornuq̄ que vestia e donal
 a **E** la erdemauida. **E** los dos sen
 anaren en hun loch qui prop de tu
 niq̄ stava quis nomenava rafal. **E** o
 la filla del moro veu la donzella ap
 joue e de tan gentil delicadura tota
 despullada pres li molt gran com
 passio. **E** lo pare li prega li fes tota
 aquella millor companyia que po
 gues e li dix sapies ma filla que aq̄

ta es filla de aquella senyora quim poia en libertat. E per la bona companyia quem feu ela gracia que del la aconseguí en aquesta li vull retre les gracies. La filla per la molta amor que al pare portaua ab amor infinita rebe la aflegida donzella. e donali vna camisa e vna aljuba ab hun alquinal e no era negu qui la ves que no la tinguessen per mora. Ara tornem a Tirant que poch a pres que plaerdemanda son exida dela Galera ab los dos mariners aqui Tirant la hauia comanada ell resta ab hun mariner fis que la Galera son tota plena daygua la qual sen entraua afons. lauors Tirant acorda ab lo mariner de lasar se en mar que misjant la ajuda del mariner si portia exit en terra per be que Tirant tostemps tingue crehèça q en la mar. o en la terra ell no podia esser statut dela mort perço com sabèt los moros que ell fos Tirant capita dels grechs qui hauia fet tāt de mal als Turchs nol lexarien a vida per tot lo tresor del mon. Empero ab ajuda dela diuina prouidencia e del mariner ixqueren en terra que era ja nit ben scura. E secretament a quatre peus se lunyaren dela hon sentien la remor dels moros Com foren anats per bon spay de terra e ja no sentiè la remor dela gēt apartarise dela mar entrāt deuers terra. E trobaren vna vinya qui en aquell temps era quey hauia rayms Dix lo maxner senyor per deu aturem aci en aquesta delitosa vinya e poreu y estar fis a dema tot lo dia E poreu pendre vista dela terra / E en la vinent nitporè de aci partir

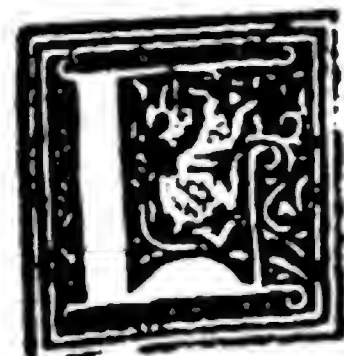
per anar hō la senyoria vostra manara. Car en mort ni en vida nous fallire e Tirant consenti en los seprechs. Com tingueren ple lo ventre de rayms veren alli vna coua: e poiaren se dins per adormir tots / nuus axi com stauen. Com se desgtaren sentiren se tots frers leuaren se emudauen pedres de hū loch en altre per scalfarse. Com lo sol son eixit Tirant staua ab gran dolor p les cames qui molt li dolien note nint sperança ninguna qui de be fos E seguis en aquell cars que lo Rey de Tremicen trametia ebaradors al Rey d'Unsc lo major e millor canaller q ell tenia ni de qui mes fiaua y era capita general d tota la sua terra e tots lo nomenauen capdillo sobre los capdillos. Aquest embarador hauia passats tres mesos qe ra alli e hauia li dat posada en hun loch qui era molt abundos e bellos de caga ab tota la sua gent. E fō sort que aquell mati ell ixque per pēdre dilit ab falcōs e lebrers. E cagāt trobaren vna lebre e per esser molt correguda per. los cans e per los / falcōs no podent hauer altre reparo entraen dins la coua hon Tirant staua. E hun dels caçadors q lay veu entrar descaualca ala porta dela coua. E veu dins Tirant statgitat que nos volgue gens moure e lo mariner li ajuda a pendre la lebre. Lo caçador sen ana dret al capita e dix li senyor yo no crech que natura pogues formar hun cors mortal ab mes perfeccio. Car pintor no poguera pintar hun cors / mes bel dell que yo he vist. O fortuna per que las tāt perjudicat no

¶

se li es defalt dela mia vista. Car a mon semblant me par eïer mes / mort que viu: per la color que te ôf colorida ab mes bella cara: e lo lustre dels vïls que par que sien robins acungats. En lo vniuers mō no pès se trobas hū cors mortal ab tanta perfeccio d membres y ol heuist tal que crech q de dolor e male sta ben acompanyat. Lo lenyor li demana hon era lome qui tanta bellea posse hia. Dix lo moro lenyor veniu ab mi que y ol vos mostrare en aquella vinya dins vna poca coua: Lo embaxador ab plaer inestimable / seu aquellavia. Lo mariner qui veu venir tanta gent de lempara a Tirant sens dir li res e sugl tan secretament com pogue que dels moros no sonuist. Aplegat l'embaxador a la coua per bon spay s'igue mirant a Tirant hauent compassio dell. E ab gest e cara de humilitat ab sul ô tal parlar seu principi.

Capitol.ccc:

Lo conort que fa Lo embaxador a Tirant.

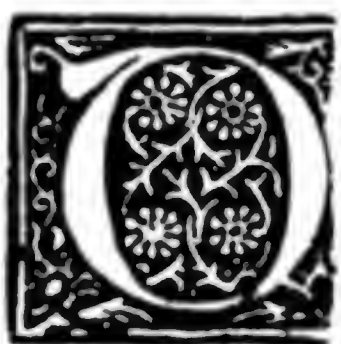

La gran bellea que veig en la tua persona / porta dins mi pietat molt profunda. E cō sia cosa acostumada als homens per grans senyors que sien que se deu que son presos en batalla en mar o en terra o p nau fraig ap com ara la fortuna ha portat a tu. E perço si virtuos est not

bus desconfortar. Car encara que la fortuna re haja portat aci not deus desesperar dela misericordia de aquell gran deu qui tot lo mon go uerna. Car yot jur per lo nostre iat profeta masomet qui ta liberat de ran grā perill e ta seta gaxcia que li es vengut en mon poder. Com yo veja que natura no ha fallit en formar lo teu cors de tanta singularitat no crech menys aquell no haja dotat de moltes virtuts. Yo rich tres fills tu seras lo quart. Lida al segon fill: e dix li: aquest com ager ma hauras. E li plaer me volras fer te prech ôles tues fortunes me faces cert com les desige molt sabes. E apres que haure seta vna empre sia mia qui es interes del major de mos fills perço com li volen leuar la sua sposa da. La qual cosa de grat no consentiria. com aquesta sia dō zella molt virtuosa: e filla del Rey de Tremicen. E com aquesta empre sia sia molt pillosa: si a masomet plaura ab honor y o paga extr: not dolga la tuapona p molta que sia car yot fare rich tornat que sia en la mia casa que ara no puch. car los fets sinestres de fortuna no hā volgut que lo matrimoni que es stat jurat sia vengut ala fi que desijam. O crestia yot veig molt planyer digns me de quet dols que dela tua boca sent extr dolorsios supirs. Prech te que mo digues ab confiança de ton be acabant l'embaxador moro tals paraules. Tirant se son leuat e ab veu sforçada en semblant sul a son dir seu principi.

Capitol.ccc

Com Tirant feu relacio ficta d
soa fers al embaxador

Que gran humanitat
proceheix haner pie
tat e compallio dels
miserables. E amies
molta gloria esservien
gut en poder de ta senyoria per ca
tiu o presoner. Per tu esser cauallier
tan magnanim e virtuos quez has
promes premiar del que la fortuna
de la propia auctoritat me ha leuat
dignament. Com aquell sia lo seu
ofici de donar etolre aqui li plau. E
com la senyoria tua me atorgue li
cencia en dir ma desauentura e deli
ja aquella saber: yo so molt contet
recitar aquella ata senyoria per que
tinch noticia dela tua molta virtut
e bondat. E es gran descans als mi
serables com recitar poden lurs do
lors a persona fel e piadosa. E vull
quet sia notori com la mia condicio
es de gentilesa per be que no sia pri
cepi gran senyor. Mas com a ho
me joue desijar adquerir honor: y
fama he cercat lo mon E trobant
me en les parts de leuant per ma d
sauentura pari la orella a vna viuda
La qual ab ses fictes paraules: e di
aboliques obres en mig del dia me
feu veure dins hui ort lo major mal
e adolorida pena que lo meu cors e
anima sentir podien: E tanta son la
estrema pena que feri que del major
enemic dela mia atribulada vida
ab les mies propies mans pregui
venjança complida. E restat molt
adolorit me parti ab vna nau per
passar en la suria e d aq passit ala ca
sa santa de Jherusalem hon es lo

sant sepulcre de Jhesu cristi per que
pogues fer esmena de mos peccats
E tornant men pugi en aquesta ga
lera segons ta senyoria ha vist. E ad
potsveure tota la mia desauentura
E com despullat tot nuu liberat del
perill dela tempestuosa mar per la
diuina misericordia so arribat en /
barberia per que prech ala senyoria
tua quem vullies tenir per recoma
nar: Lo missatger responet dix tarr
es vist que de foll nauegar ie puga
atenyer legur viatge yo so capouso
sobre los capdillos donat confort
car yo tinch molta terra e gran ri
qa no dubtes en res que com hi sia
arelos: tot lo quet plaura tu hauras
Mas prech te nom denegus lo teu
nom: Car yot jur per mahomet lo
meu deu yot haure com afili: dich
te senyor de mi dix Tirant que yo
fas infinites gracies ala senyoria tua
di que mas otert e prech ala diuina
bondat que mo lexe servir. E puix
tant dliges saber la meu no ab tota
veritat senyor te dich q lo meu dret
nom es blanchab molta pietat res
pos lo capdillo beneyta sia la tua
mare qui de tan bell nom te dota:
car lo teu nom se cõcorda ab la tua
singular perfeccio. E prestament lo
fili ie ospulla vna aljuba: e donalap
e feren lo caualcar en les anques de
hun ginet. E axil portaren fins al
loch hon so molt ben vestit ala mo
risqua. E per que lo Rey d Tunis
no sabes nona dell perço com en la
terra lo haurie pres lo seu caualcar
en vna adzempla e trames lo en hui
castell dela sens quel tinguessen be
guardat per que no sen fugis: com
Tirant seveu vestit e haguevistes
Dill.

les afables paraules del capdillo sobre los capdillos: pres molt grã cõ solacio en si e giras deuers la mar al sant los vlls al cel reclamãt anostre senyor deu e a tots los sants que la mar mudar õgũs los seus costums. Car lo vent e la mar le eren concordes en la sua desolacio. Aixi com lome qui esta en lestrem òla sua fi e no troba loch per hon sen puga anar. E volent caminar en la nit lo cel se demonstra blau la luna era en lo ple que lansaia molt gran claredat que paria que fos de dia. E cessat lo vent en aquella hora lo feren partir. E lo primer pas que dona e xint dela casa caygue tot lles ab los braços vberts e stelos digueren tots los moros aço es hun gran mal senyal com aquest catiu crestia es caygut ab los braços stelos poca sera la sua vida. Tirãt se son prestamēt leuat qui haia entes tot lo que los moros hauien dit. E dix no haueu leuat bõ juhi. Car yo he nō blãch e la luna es clara blanca e bella ara en aquesta hora que so caygut e la luna resta en dret del meu cap e òls braços sēyalant lo camí q̃ yo dech fer e no es restada atras ni al costat. E les mies mās son restades vbertes e steses deuers la luna per que ò mostra que yo ab ajuda òla diuina potencia tindh de conquistar tota la barberia tots los moros ne ferē grans rialles e tingueren ho p̃vna burla. e tiraren son camí tant que p̃ ses jornades arribaren en hun fortissim castell. E lo fill de aquest capdillo era luny de allí tres jornades lo qui era sposat dela filla del Rey de Tremicen e digueren li com sō

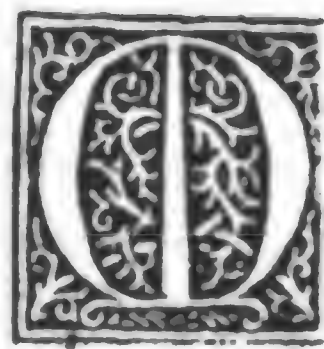
pare haia trames allí hun presoner crestia lo qual era home ò molt bella disposicio e de bona gracia: les posat mana q̃ fos bē guardat e li posassen cadena e grillons e axi son fet. E trant resta molt agreujat e torna entrar en los tristes pesamēts. seguts apres que passats dos mesos Lembarador capdillo sobre los capdillos hague cobrada resposta del rey de Lunig tornasen ason senyor ab la resposta. E troba lo dit senyor / molt descõsolat la muller e los fills perço com sabia que lo lley scaria no home fortissi tot negre e ò molt òlmesurada figura segos los altres homes qui era lley molt poderos de si de molta gent e de grã riquesa e ajusta contra ell tot son poder. E molts lleys que li venien en ajuda. En special li era molt parcial aquest lley de Lunig. E perço detingue tant al capdillo sobre los capdillos ab la resposta perço que aquell hagues ajustada tota sa gent. Aquest lley scariano confrontaua la sua terra ab lo lleyne de Tremicen e volia que li donas sa filla per muller ab tot lo tresor que tenia. E aps son obte li donas tot lo lleyne. Aquest lley de tremicen era de flach animo. E trames adir al lley scariano com tenia sposada sa filla ab lo fill del capdillo sobre los capdillos. E que ell no deua voler dona qui daltre fos possehida e encara que la tenia prenyada. Per que li consella ua que en sa casa no volgues tenir: ni criar fill daltre. Empero que siu / feya per cobdicia del tresor ajustat que tenia ell era cõtent de partir ab ell per quel levas star en pau a ell e

alos fills: lo Rey scariano li tramea
 adir que ell no s'ficaria que no ha /
 gues la filla ab lo tresor e los altres
 fills ell los volia tenir en custodia
 sua dins hun castell. Ella si els nos
 pogueren concordar. E lo Rey sca
 riano vech ab tot son poder en nō
 bre ó. lxx. milia combatents entre ó
 peu e de canall. aquest Rey de tre
 micen no era mes lo seu poder de
 xx. milia combatente. E sabent que
 laltre venia y era prop pres los pas
 sos y speral ala batalla combatent
 de alt de les muntanyes. E aplegat
 lo Rey scariano a vna llibera al
 passar perde molta gent: pero pas
 sada laygua pujaren per les munta
 nyes. E alt trobaren lo Rey de tre
 micen e settaren lo en vna vall molt
 bella abundosa de totes coses p les
 moltes aygues qui la ennoblien. la
 qual per los moros era nomenada
 la vall ólitosa: e havia en la dita vall
 tres castells ab ses grosses viles e
 molt de singular fortalea. E allí te
 nia lo Rey continuament la sua ca
 sa la muller: e los fills. E allí son ase
 tiat los dos castells stauen ala vna
 part del lltu e laltre staua alaltra
 part ab hun gran pont de pedra qy
 havia. E moltes voltes donarē co
 bat al hun castell e prengueren lo p
 força d'armes. e lo Rey staua en hu
 altre castell molt mes fort que aqll
 que hauen pres. Lo Rey de Tri
 micen se tingue tostemps per per
 dut. Lo capdillo com fugí dela ba
 talla vench sen en lo castell seu hon
 Tirant era car no volgue recullir
 en lo castell hon lo Rey era. Mas
 dix a son fill tu deus esser mes ósijos
 dela mort que no esser desposcyt de

la sposada la qual ve de tã grã e alta
 lanch. per que man e consell que tē
 vages ab ton lēyor e seruint aquell
 faras com a bon caualler. segōs los
 teus han acostumat ser. E q seruint
 son lēyor pot ser armes braues no
 deu cercar de domestiques. E lies
 en recort com honor te ha fet en tã
 alt grau pujar. Car en seblant cars
 dona la sua gloria aqui la sab pcal
 far: E si lo teu bon voler es ab efecte
 per complir les coses que honor /
 ab si porta dretament iras lla hon
 es ton senyor. E yo veure si remey
 pore dar ab alguns princeps p etal
 guna via indirecta o directa: si pore
 leuar lo fiti de allí hon sta. Respos
 lo fill e dix. Senyor yo so molt con
 tent anar dauāt aquell famos Rey
 e mon senyor natural óliliberant fer
 mort e vida ab ell. E pres comiat ó
 son pare besant li les mans e la bo
 ca. E apres ab stil de semblants pa
 raules feu principi a hun tal parlar

Capitol cccii.

Rahonament que fa lo fill del
 capdillo a son pare com se parti dell

Des treballs y perills
 no deuen als homēs
 sforçats e de bon ente
 niment lo jubi de ra
 ho desuar. Ans consi
 tituyts en major necessitat: del entē
 dre y animo sforçadament servir se
 deuen. Car la virtut contrastant y
 vencent la aduersa fortuna s'esper
 menta his fortifica. E per ço pare e
 senyor vos besē les mans e regradē.
 D. lllj.

eus molt que axí com a cauallerví
 tuos me consellau be hū donau a
 mes penes remey de salut. Car sent
 dolor inestimable per la absència d'
 ma senyora la qual estimaria mes p'
 dre la vida que no a ella. per be que
 tinc esperança que negu no basta a
 leuar lam com stiga en hū fortissi
 castell e molt bē proueyt per a gran
 temps de totes les coses necessaries
 que per a hū castell ben prouehit se
 pertany. E ajudant ami lo nostre
 lant profeta masomet volgues en
 mi obrar donant me saber lo que
 en mi fall quem puga guardar de/
 vergonya me faria iingular gracia
 Car lo vostre clar enteore ab i por
 ta honor y fama si la vida acampar
 podeu. E partesch me devrà merce
 per anar dretamet lla hon es mon
 senyor: e la cosa que yo mes ame en
 aquest miserable de mon. E partint
 se del pare e caualcant devers lo cas
 tell senti molt gran remor de gent
 d'armes tingué temor que no com
 batesen lo castell hon lo Rey era
 e la senyora. E com son alt en hū
 puig veu lo gran combat q' dauē al
 altre castell. L'auors ab molta ale/
 gria ab .xv. de canall entra en lo cas
 tell hon lo Rey era: E lo capdillo
 sobre los capdillos fugint ab gran
 recel sen entra en lo seu castell hon
 Tirant stava pres. E descaualcat e
 bē rebut per lo fill demana que era
 del presoner crestia. E diguerē li cō
 stava en pso e ben guardat. Lo cap
 dillo hī pres molt gran enuig esset
 en recort lo que dit havia com se p'
 ti dell cabent en terra que dix com
 ell tenia de conquistar aquella terra
 penia moltes vegades en aquelles

paraules. E pensaua mes com aqst
 era crestia e devia esser destre en les
 armes entral a veure. e ab cara molt
 asable lo saluda conexent que tenia
 prou causa de star congoxat e mal
 content dell. E ab paraules de sem
 blant stil de tal parlar li feu present

Capitol. cciii.

Conort que fa lo capdillo a Ti
rant

Dech te crestia vale
 ros que not agreuges
 p que est stat tan mal
 tractat per mō fill: car
 yot jur per masomet
 q no es stat fet per manament meu
 ni ab ma voluntat e no tigus crehē
 ça que yo haja tengut tal pensamēt
 Ans mon o liber es stat en aquest
 temps que i o te vist de tenir te en
 compte o fill com conega que nest
 merexedor. E prech te quet vulles
 alegrar e conortar per que yo tich
 speranza que per miya teu yo dech
 esser aconsolar. E deman te perdo
 car yo conech q tens justa causa de
 clamar te demi. Mas yot jur ase o
 caualler que si yovsch la satisfaccio
 sera tal quen restaras contēt. E no
 sies admirat si com acaualler fugi
 tu de batalla de mon senyor te fas
 demanda. Car yo crech que tu cre
 tia deus saber molt en les armes e
 seguides que deus hauer guerres
 segons los senyales q en tu se mos
 tre: e lo mes que mo fa creure es q
 cō cayguist en terra diguist que ab
 ajuda del teu deu conquistaries to
 ta aquesta terra. E ajudam altra ra
 ho per confirmar la mia crehença

Car com teutu nuu sens camissa mirant lo teu ben proporzionat cors semblant lo de sabastia qui son alagetat: e lo teu son vist ple de ferides qui les te dona no tenia grā pietat o tu. **I**si crech cō les rebist no doz mies: **I**si les tues mans no deuen star ocioses. per quem par hauer be suficientment prouat com tu deus esser destre en les armes: e sabedoz en les guerres. **E** no se quer fretura cerquar altre pare que ami. **E** no se p que demanes la mort. car ella es de tal natura que ve mes prest als qui la temē que no als qui la desigē dōchs si tu stas en suma miseria pispit de confortacio: e aparta o tu tota manera de dolor e penlamēt. **E** prech te quer alegres p que pugues donar ami conloliacio. **E** ar yo desigetoznar ano res cō pens en la dolor: oia batalla que haue pouda. **E** pellant encara en les piadoies lagremes o tots aq̄ls qui sō stas morts o ferits en la trista batalla. p que de present te prech coz afill que hajes cōpassio dela mia miseria que sera dela mia honoz cō aquest care vinga anoticia deles ozelles deles gēts e feu si alon parlar. **I**so tarda **E**i rāt ab veu piadoia fer pncipiatal resposta.

Capitol .ccxiii.

Resposta q̄ feu **E** trant al capdillo.

La molta virtut que o vos tinch coneguda senyor capdillo: es p ço coz me haueu liberat de preso sens mos merita precedents. **M**as p la molta

valor dela senyoriavza. **E** mostrau lo vostre valeros aio o caualler no mudant lo vostre valeros preposit en no tembre los pills dela guerra per be que la fortuna vos sia stada adueria. **E** per ço cō la mia aduersitat es stada molt grā tinch compassio dela vostra. **R**egraciant ala senyoria vostra coz me haueu axi acōsolat. **E** ar puij me veig en libertat tots los passats mals tich per obladata. **E** onstant dela misericordia o aquell bon senyor qui ma creat que james me failira. e prech vos seyoze que nous vullau tant desconsolar. **E** ar farieu perdre la noble sperança als vostres subdits: e atots aquells qui jran sots la vostra bandera. car obra es de canallers vna volta eēre vengute: e altra vēcedor. **M**as on pellant la senyoria vostra les virtuts que posiehin: que no presomesca la vza prosperitat algua cosa o mal afer de mi. **E** ar altra cosa no vull o vza senyoria ni demane sino la vida per be que no la desig: sino asi que tich spança de traure la senyoria vostra de congora. **E** de aço la mia aia restaria acōiolada. **E** ar bens de fortuna non desig: puij son transito: is: e sens neguna termetat. **E** p ço seyoze per la molta amor que poxe p no esser ingrāt rebut p la merce vostra no celare la mia fortuna. **E** om yo en spanya he longament vlat lo noble exercici o les armes: e sabre consellar e ajudar tant com algun altre **E** sere dels primers en lo pill de les armes. **E** de aço vos demane pdo p que so tant loat: empo les obres ne farà testimoni. **E** si aqueix rey te

afectat a vostre Rey: e senyor non
deueu éller admirat. Car costuma
es de Reys. e si remen que les bom
bardes no derroquen lo castell si co
nexeu quen dega fer plaer ala senyo
ria vostra yo les rompre totes quã
tes ni haura. E lo capdillo fô molt
aconsolat de tot lo que Tirant ha
nia dit. E feu lo posar en orde p par
tir. E prega molt atirant sen portas
les coies necessaries per rompre les
bombardes. Respos Tirat: e dix
Senyo: certa cosa es que lome po
bre segons dien los parlers per fer
o obrar alguna virtut han de neces
sitar mester algũ tant abundancia
de bens. Car en la benauenturãça
poliriqua lom del tot pobre: no pot
éller dit benauenturat. Car difícil /
es al molt mester pogues obrar ne
gũa cosa virtuosa. Per be que diu
salamo que la pobretat es jnlnida
riquea: e be no conegut. Car tant
basta ala pobretat: com natura ha
mester ni requir. Lauors lo capdill
lo li feu dar lo millor cauall que ell
tenia: e armes e prou dinera. E Ti
rant compra vna sel de balena la /
qual era molt vella: e pres argent
vin: e salmitre: e vidriol roma ab al
tres materials: e feu de tot vnguent:
e posal en vna capsa: e donal alon
senyor qui en aquell cars era. E par
tiren del castell tan secretament coz
pogueren passaren la ribera. E en
la nit se reculliren en laltre castell. E
de aquest castell fins alaltre hon lo
Rey era distana hũ quart de legua
Com Tirat hague reguardelada
la terra: ven en la ribera hun pont
de pedra. E en mig dela gran oxa

eren aleniatos tots los enemichs: A
si que no era negu gosas passar lo
pont: e siu feya no donas en poder
de enemichs. Tirant dix lauors al
capdillo que li donas hu mozo no
conegut o qui ell pogues fiar: e que
li fes donar. cc. milrons. E presta
ment li foren dats. E Tirat vestis
hun capucho de pastor mostrant
éller moço de aquell altre. E lo rey
escariano sabent q no era negu qui
noure li pogues de los contraris:
acompanyat de gran multitud de
gent darmes: e era stat vencedor de
la batalla no stimaua res als ene /
michs: feya tirar continuament trè
ta ier bombardes entre grans: e po
gues: e afo tres voltes lo dia. E ja
hauen derrocat mes dela mitat dl
castell. E hania feta fer crida que /
tots los qui portarien virtualles al
camp foilen guiats anant verintie
stant. Lo mozo: e Tirant pularen
be vna legua lobre lo pont ab lo be
suar: e vengueren dretament al cap
e demanauen o cascun molto mes
que no valia: per ço com hi havia /
molts compradors. E per que lo
bestiar nos venes tan prest o mana
uè ne gran preu. E stigueren allí. iij
dies: e portaren lo bestiar prop de
les bombardes. E Tirant en scula
de mirar acosta si: vntas la ma ab
lenguent que fet havia: e posan per
totes les bombardes. E lenguent
era compost de tals materials: que
neguna natura de metall quen sia
tocat torna ferrigible sol quey stiga
per spay de tres hores q al dísparar
q la bõbarda o ballesta fa p força sa
de rōpre. E loema com despararen

per tirar al castell totes se romperen
que no hi resta ninguna lancera. Lo
Rey escariano ho tingue a gran ad
miracio que les seues bombardes se
fossen axi röpudes: e ringueu afor
mal senyal. E Tirant ab lo mozo
tornaren sen al castell hō era lo cap
dillo. E hozena Tirāt que fos rō
puda vna arquada del pont: e feren
hi hun pont de fusta leuadis ab ca
denes de ferro per alçar lo: e auallar.
Après que aço sō fet prestamēt ōlla
lo pont seu ficar de grosses bigues:
e feren allí hun palench. Loz lo pa
lench son fet Tirant ben armat pu
ja en hun bon ginet: e ab vna bona
lança en la ma ana dret al camp dls
enemichs e troba. v. mozos que sta
uen al sol. Tirāt remete deuers elle
Los mozos descuydats pensant cō
tot sol venia fos home del camp. E
Tirant ab la lança los mata tots. v
Los crïts fozen grans: e lo camp se
aremoza: armaren se tots: e pularen
acauall. Tirant no cura sino de ma
tar tants com lin vengueren dauāt.
Loz ell veu que la gent era armada
e acauall: e venien deuers ell retra
gues duers lo palench cōtinuamēt
sent armes. Loz son al palench pre
stamēt descavalca: e los mozos aple
garen al palench. E los ōl castell de
uallaren per ajudar a Tirant: e allí
son vna bella scaramuça: E y mori
molta gent. Tant carrega la gent
del camp que per força Tirāt se ha
gue aretraure: e alçarē lo pōt p dub
te dels mozos lauozs los mozos rō
pē lo palench. e en la nit Tirāt lo feu
tornar arefer. Al matí los mozos
tornarē: e trobaren lo refet. E axi cas
cun dia atotes hores stauen sent ac

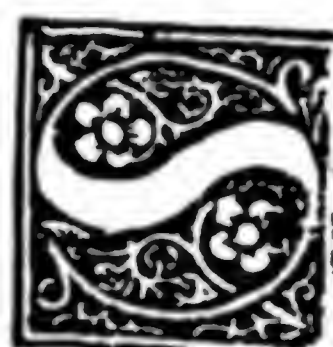
mes. E morlay molta gent axi de
vna part com de altra. Entrant que
cascun dia no feyen altra cosa: e se
guias moltes vegades que tot lo
camp si ajustaua. E dins lo castell
tenien dues bombardes: e Tirant
les feu portar al cap del pont: E de
allí feya tirar al camp: e moltes vol
tes los feyen gran dan. E Tirant
atotes hores armat staua al palench
e tots los mozos ab ell sent tostēps
armes. Dun dia Tirant dix al cap
dillo. seyor pēdieu plaer yo tragūa
al Rey vostre senyor del castell el
vos portas act: o en algūa altra for
ça hon stigues en loch mes segur.
Rēspōs lo capdillo: si tu ami feyes
aqueix tan gran seruit: e ma noza ab
son spolat que yols tingūa ama vo
lentat: de tots mos bens te faria se
nyor. E posat cars quet oblidas lo
Rey no mī daria molt. Ara dix /
Tirant senyor seu me aparellat. i.
ginets ab hun patge que sia cone
gut: e feu los posar tots aquell pi ab
hun altre quels guie amha legua ō
act. E de continent son fet. Com lo
dia son vengut clar: e net Tirant
puta acauall: e feu armar cent ho
mens: e feu los passar lo palench.
E feu tirar a gran pssa aquelles dos
bombardes que tenia. Com los /
del camp veren als cent homens
que lo palench hauie passat hague
ren temor que no entrassen dins p
matar los gent axi com Tirant al
tres voltes havia fet: tots se arma
ren: e anaren deuers elle: E fozen fe
res aquí moltes armes nafrāt: ma
tant molta gent los hūa als altres
son los forçar de retraures fis al pa
lench. car los enemichs se cōcordarē

tots q̄ donassè lo cōbat tan fort q̄ ab los altres enlamps entraen dins lo pont : e si lo pōt prenien: lo castell seria alur ma. E quali aquell dia poca gent resta en lo camp que no fos tota al palench. E com Tirant veu alli tota la gent ajustada dix al capdillo. Senyor teniu vos aci cara ab aquesta tant com pozeu: e yo jre lla hon dech anar. E feri fort dels spōs e feu lavia d̄ lla hō era lo patge quil iperaua. E com aplega ab ell: ja portaua molt cansat lo leu ginet: delca ualca e donal al moro e ell pres aq̄l qui era bo: E fresch partiren ell y lo patge passaren per la orta tan cubertament: com pogueren ales espalles del camp: que per neyu no foren vists. E sen anar lo patge primer per ço com los d̄l castell no conexien encara a Tirant. E tant se acostaren que lespolat conegue que aquell era lon germa lo menor. E d̄fe ne que neyu no tiras d̄ ballesta aell ni a Tirant. Com foren dins lo castell troba lo Rey que era exit en la sala per veure: e feu li grā festa. Senyor dix Tirant vos: e vostra filla putau decontinent acauall: e veniu ab mi que yo posare en loch segur. Lo Rey pres lo ginet d̄l patge: e caualca lespolat en les āques del ginet. E Tirant pres la donzella: e caualca la en les anques del leu ginet: e ix querem a gran pressa del castell tot temps corrent fins que foren avna legua del camp: la nit los sobreuēch. L'auors se posaren a son pas. e lo rey que sabia molt be tota aquella terra anasen dretament ala mes fort. L'utat que ell tenia ço es Tremicen. E anant lo Rey per lo cami hanet bō

grat dela bellā disposicio de Tirant tingue desig de saber quina fortuna lo havia allí portat: e feu principi a hun tal parlar.

Capitol cccv.

Com lo Rey de Tremicen se dol de los males ab Tirant.

Y los cruels fates no lon contents d̄ hauer me tant alargada la vida. Ab dehonrada mort prenguen de mi ventia. Car d̄ present me dolch que ma tristoz james finir puga. e lesier trist me olita: pux lo content que la mia dolor eternamēt se mostre ala viuent: per yo hauer p̄duda la passada batalla. Car de ma adolorida pena que sent mort me representa. Per quet prech gentilome que per ta virtut me faces cert quina es la causa qui ta mogut de posar la tua persona en tan gran perill p̄ liberar ami trist Rey: e sens ventura. Car ab diuersitat de tan peno los penaments mas set partir: d̄ lla hon creya finir los me⁹ darrers dies. E los meus males se lon multiplicats per ocaſio dela mia gran desauentura. E per ço ab la noua passio quasi fora de mon recort entre los d̄sauenturats seya. O enemiga fortuna que portes enueia ala mia felicitat: e a guaytes ab grā sollicitut la miavelle ab sperença de irreparable victoria. Mas que val ami dolrē de tal cara pux yo lo ara aci que axi es stat plaſent amafomet que per ta virtut yo sia liberat vull que tingus tal confia

ça en mí que seras molt be premiada
dels te^r virtuosos treballs: eno dix
mes. No tarda Tirat a les paraules
del Rey fer tal resposta.

Capítol cccvi.

Resposta que feu Tirant al Rey
de Tremicen.

Quant los vlla e merce
de la senyoria vostra
se mostraran les misse
res lagremes: e dolor
osos sospirs q lo vos
tre asiegit poble lansa dia: e nit p la
senyoria vostra. E poden esser cert
senyors que les delicades cares de la
greines banyades han fet amollir
e moure amí adolrez: e hauer com
passio sentit les vostres injustes cõ
goxes: les quals han renouellades
amí les dolors tocant lo meu aïo d
pietat hauer de la senyoria vostra:
hoyn e hauent noticia de les con
goxes grans que los vostres cruels
enemichs vécendoz vos dauē. arri
bi yo en lo vrē castell ab bēigne for
tuna p manament de aquil quis diu
en aquest cars esser mō senyor: e yo
catiu de aquil famos caualler lo cap
dillo sobre los capdillos. e ara tich
mā iustada ala senyoria vrā la causa
dela mia vīguda. E aquest sol desi
jat seruey reste p ales mies penes. E
pdonā senyor ala simple resistencia
feta p mi contra les armes dels ene
michs vrēs p mi no coneguts. E d
mi sia fet cō ala senyoria vrā placia
lo loch: e lo tēps que merita la mia
se p tal que dela merce vrā lohant
me multipliquē lo nōbre dels vrēs
subdits. E p meritis d la singular bel

lea gracia e saber que la senyoria vo
stra filla poseh ex me so posat en tan
strem perill remetent ho tot ala be
nauenturada fortuna. E lo Rey lā
sant infinits sospirs replica a Tirat
en stil de semblants paraules.

Capítol cccvii.

Replika que lo Rey de Tremicen
fa a Tirant.

Qlt deu esser estimat
lome cō la sua disposi
cio es concord ab les
paraules e obres. E d
tu tinch psumit segōs
que per occular demostracio se ma
nifesta que natura no ha en tu fallit
comunicant te: tots los dons que
natura donar pot. E crech per amí
que tu sies en lo mō sol sens temoz.
E forçadament tinch acreure segōs
los senyals que en tus mostren que
est crestia sau e discret e de tant ani
mo que no tens dubte de tot lo po
ble morisch. Per quet prech axi cō
aquell qui est virtuos que vulles ha
uer pierat de ma filla: e de mí. E ab
discreto vulles guardar la tua per
sona de tot perill. Car lardiment /
quis fa ab saulesa es d loar. E dich
te q yo tinch en tan grā abomina
cio com hoig nomenar aquest rey
scariano q en aquell pūt desige mo
rir. O mafomet la tua santedat: p q
ma leuada lasperāga mia. E Tirat
la conorta en la millor manera que
li son possible: E axi parlant arriba
ren ala Ciutat de Tremicen hon
forē rebuts ab molta de honor: e a
legria: per q coz hanlen cobrat lux

senyoz. Lo Rey feu dōar bona posada a Tirant hon son molt ben prouehir: e seruit. Estant Tirat en la posada lo Rey li feu molts donatius. E tots los cauallers moros e altres gentes lo veniē a veure: y ell era tan gracios que de tota manera de gentes se donaua grat. Elenint Tirant hu n dia al palau del Rey per demanar li licencia que volia anar a son senyoz lo capdillo per seruar li la fe que li haura donada. Com lo Rey sabe lo cas dix li crestia virtuos prech te que not partexes de mi. Car yo he trames per lo capdillo ton senyoz que vinga aci e no passaran. x. dies que seravegut ordenam la ciutat: e posay aquell orō que tu cōdexas q necessari sia: que yot promet com a Rey coronat trist e sens ventura de fer te franch: e posar te en libertat. Tirat dōa dis genolls en terra ab infinites gracies retent li besa la ma. E conortal posant lo en molt bones sperances. La filla del Rey qui veu la bella disposicio dela persona de Tirant: e los actes virtuosos que haura fets p lo Rey pare seu: e per ella e les laors e lagoteries que Tirant li oya en presencla de tots: desijaua que deu li fes / gracia que lesposat moris: per que pogués pendre a Tirant per marit. E la filla del Rey trobant se ab ell asoles li dix seblants paraules. Resta benaueturat yot prech per ma fomet: e per gentileza te placia voler me dir la tua nacio ne de quina terra est natural car molt ho desige saber. E Tirant responnet dix. Eigna de honoz pux tant la merce vostra vol saber la mia desauetura yo

so caualler: e p ma aduersa fortuna pōi en mar tot quāt portaua en vna galera. Los me^s han vlat fer dar mes: e molts Reys cruelment son morts sots la lur bandera. E yo solia elier senyoz e ara so catiu e seruēt tenia seruidors: e ara mch aleruir e no dix mes. La gentil dama de pietat abaxa los vlls en terra e dix. Si mafomet reba la tua aia vullas me dir clarament en quina part est nat ne de qui est fill: ne ahō son morts tots los te^s parēs: e pch te q mē digués la veritat. Respos Tirat. o tu qui auāces del mō atotes de bellea e tes poder de registrar les pēles humanes per ta graciositat. E per la tua grā ligularitat crestia: moros: tot lo mon has posat en deuls: axi com aquella qui de virtuts est sola sens par. Ami es pena mes greu q mort recuar la mia generositat. empero pux la merce vostra me força yo so cōtēt de dir la veritat. E dich com yo so dla vltima spanya natural fill de hū caualler virtuos atich de linatge: e de anys. E la mia mare no menys generosa: e dels bens de fortuna prou abundosos: no tenint altre sul sino ami: e aquell renē per perdut per que no saben si so / mort o viu. E estant en aquestes rahons vingueren altres gentes / quils torbare de lur domestic parlamēt. E la gentil dama resta molt contenta dela gentil pratica de Tirant: e deles afables laors que li presentaua. E aco cascuna vegada que parlaua ab ella. E coz vera que los moros no li sabien dir ni fer aqles caricies oya q james axi gracios caualler no haura vist cō era aqst no

forè passats molts dies que vèch lo capdillo sobre los capdillos ab infinita alegria cō sabe q lo Rey e sa filla e ion fill eren fora de aquell tan grā pñil. Apres q hague feta reuerencia al Rey seu molta de honoz a Tirāt. lo Rey per la molta amor que portaua a Tirant parla ab lo capdillo: e pregat que ell volia que Tirant fos libert. E lo capdillo per les pregaries del Rey: e p la moltacōtentacio que tenia de Tirāt son cōtent que fos posat en libertat. E lo capdillo iolta li la se la qual Tirāt li hauia promesa: de no partir se dñl ni de aquella sua terra fins atant q ell li digues tres voltes vesten: e al tres tres tenint lo p los cabells diet li en libertat franca est posat. Set a ço Tirant beia los peus e mans al Rey dela gracia que feta li hauia. E dix senyor yot jur ase de crestia o no james partir me dela senyoria vostra: fins que lo rey escariano yo haia mort: o apzelonat: el haia fet fugir de tota la vostra senyoria. Lo Rey e tots los altres restarē molt contents. Apres quel Rey escariano no sabe la partida del Rey o Tremicen que axí cautelosament li era scapat son molt admirat com se era pogut fer: de que lin resta molt grāja e dolor. e puix veu que no podia hauer aell posas en cōquistar li tot lo regne. E ab lo grā poder que tenia no li staua res dauāt q Ciutats viles e castells nou subiugas tot asi E cō nos volien dar pñials p força e tots los feya degollar q nō prenien legu amerce: feya la guerra molt cruel. sabent aço lo Rey de Tremicen tenia molt souint sos consells p

veure que farien. E enfortien cascū dia la Ciutat. La qual ja de li era mol fort: e posaren hi virtualles p a v. anys. E tots stauen quasi com a pñils: p ço com no tenien gent p apoder lo refestir. E tenint hun dia cōsell dix Tirāt al Rey senyor feta me vna gracia dexau me anar com embaxador vñ al Rey escariano. e veure la sua gent com stan en punt e siles poriem esuayr en vna manera o en altra: tots loaren lo seu consell Mas los mes del consell teniē dubte no sen passas ab los enemichs a xi cō feyen molts daltres. Car acal cu plau lo vencedor. Tirāt se posat en orde ab molta gēt quil acōpàraren E ana dretament lla hon era lo Rey escariano: e cō li son dauant ab sforçat aio esplica li la embaxada en stil de semblants paraules.

Capitol cccviii.

La embaxada que Tirant esplica al Rey Escariano.

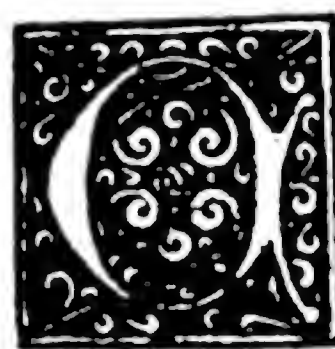

Després admirat si anes de totes coses not ha uè saludat. Car tenim te per enemich capital En neguna guisa hō no es tengut de pregar per la salut del enemich. Lo Rey o Tremicē me tramet aci p ço com moltes vegades ha hoyt dir molt d be de tu e te p cert tu esser hu dñs mes sauts Reys del mon. E p ço sta molt admirat qna causa ta mogut apendre armes cōtra ell ab aio sforçat. E cō tu siestā magnani princep dñies eēt just e no voler tēir nō d tira. e put

te glorieges que est dreturer: no du
ries fer coses injustes. Donchs si cō
sideres en ton enteniment lo moui
ment de ta terra es aru mes vergo
nyos q̄ honozos. E has dejactada
la tua l'real magestat lots taqua o
grādissima vergonya e infamia no
passadoza tāt co lo mō durara quit
poza loar de dreturer. Mas tendrà
te per mal home: e per cobdicios: e
ple de molta maldat. l'key que lens
se ne causa ne raho va p̄ desposseyr
anegu de ço del seu. Car dret noy
tens ni leys nou manen. E si tu: o
algu de tos cavallers volrà dir que
tu ho fages justament sino ab tota
maldat yo de bō grat sere content
oferir la mia persona atot pilli soste
nint lo cōtrari cors p̄ cors abatalla
executadoza ço es mort: ovècut dis
lo cāp reste. E si acceptar negu non
gosara te dich not pēles que les pa
raules quel l'key te tramet adir per
mi queu faga per temoz que tinga
de tu ni de ton poder. Car yot pro
met sens fallir: que la cosa per tu co
mençada no passara sens digna de
ceplina. E sapies q̄ ell sta en tal orō
aparellat cōtra tu e los te⁹ mījançāt
deu qui aytals coses acostūa de pre
naler als qui culpa no tenen q̄ en lo
mouimēt de tō regne no sia causa d̄
la destruccio tua en breu tēps. E les
dones casades tomarā viuds e plo
rarā la cruel mort de tots volaltres
Mas al meu l'key plauria saber la
causa de ta venguda p̄ q̄ aq̄lla puga
posar en scrit p̄ forma tal q̄ en tēps
e deuenidoz atot lo mō sia manifest
ta la tua p̄sūpcio: e feu si en tō parlar
Lo l'key no tarda en fer li respōsta
en stil de semblāts paraules.

Capitol cccix.

La respōsta que feu lo l'key Escari
ano a l'irant.

Quallier quisunlla que
tu lies est entreuydat
que lens licēcia dauāt
mi haies p̄somit par
lar ab tan gran auda
cia: e dir tantes: e tals paraules min
rïoses. Sino que tostamps tot mi
satger pot parlar libertamēt: ara de
p̄sent te faria car compzar la lauge
ria dela tua lengua. E vull que ton
senyor sapia: que yo ab just titol he
presumit venir li des⁹. Car no igno
ra ton senyor: e tot lo mon: que no
ha gran temps que es stat tractat
p̄ algūes nobles plōes matrimoni
ab deliberat cōsell de cascuna de les
parts de la filla ab mie ferma segu
ra e donada jornada d̄ dar compli
ment al matrimoni. E lo teu l'key
per sola laugieria p̄somi de enuer
gonyir me. Donchs com pots tu
dir: que no es justa cosa lo que fas
contra ell. Car en tots los dies de
ma vida no sere alegre ni content
fins que amoz cruel lo hāia portat
Mas los casos sinestres de fortuna
qui algunes vegades han acostūat
de venir als ergullosos e per lux su
perbia son meos abaix. E si fortuna
tingues la culpa: yo no tinguera cu
ra de scusar aquella. car mal nescido
content per moltes desplasents co
ses quem ha procurat. E coz aq̄sta
donzella que yo deman sots just ti
tol de matrimoni. E com lo seu nō
es molt estimat que es Maragbina
E les lues virtuts sā mes estimat p̄

que en lo mō no te par. E perço cō
 se que tu est crestia tinch gran conso
 lacio en mi de glar ab tu de les grā
 dissimes virtuts de aquesta donzel
 la. E si de aci algun any no seya sino
 parlar james me enujaria. E li tu /
 has amat en algun temps donzel
 la destrema amor per lo teu mal /
 pots presumir lo meu. E per quant
 essent yo infant de poca edat tenia
 continuament tres freres del orde
 de sent frācesch mestres en la sacra
 teologia. E moltes voltes me indu
 bien atornar me crestia. e conech
 be que la ley crestiana es de mes no
 blea e millor molt que la nostra. E
 si no fos stada la mia mare que mo
 rolgue ab les seues tristes lagrimes
 que calçun dia ploraua dauant mi
 fins atant que de mi los freres feu
 pttir. Mas dir te aço que la strema
 belea de aquesta virtuosa senyora
 me ha tant caruiat que james hau
 re repos fins q̄ adla o la mort haya
 aconseguida. E tu qui tens plena a
 noticia dela sua grā e strema belle /
 pots pēlar yo ab quāta rabo stich
 agreujat que ton senyor me vulla
 leuar vna tan virtuosa senyora que
 al mon no te par ni ha tengut. e en
 cara que yo haya lest de moltes vir
 tuoses senyores qui en lo mon son
 stades axi com sō aquella animosa
 vricia R Reyna de les amaçones ala
 qual existeu R ey de grecia li tramea
 aquell iuencible ercules per que era
 cosa impossible per causa dōl grā aio
 que tenia que li donas les armes. e
 per lo semblant se lig de aquella vir
 tuosa Semiramis R Reyna dels asi
 tians no solament regia. ans vicia
 los medians e edifica babilonia cō

ella stiques en la cambra pentinant
 se lo cap hoy dir com babilonia se
 eza rebel lada. Acaba de pentinar
 la vna part e laltre resta per peni
 nar. E ab los cabells scampats que
 staua nou pogue comportar. Si
 no que prestament pres les armes
 e ana alitar la dita Liutat. e ans q̄
 acabas los cabells de pentina: ha
 gue cobrada la Liutat. E son feta
 vna ymatge de dona de coure en
 babilonia qui son posada en loch
 alt ab la vna part ligada e laltre lā
 pada en recordacio sua. e axi mare
 ix se lig de Tamaritis R Reyna de
 Sicilia la qual no son de menor a
 njmo. Car en venjança dela mort
 de son fill per consolacio sua mata
 en batalla aquell famos e molt re /
 mut cirus R ey d̄ dasia ab. cc. milia
 persians. Apres feu leuar lo cap al
 dit R ey e feu lo posar dins hun o
 dre de sanch e dix als seus que sem
 blant sepultura merexia lome que
 sedejana de sanch scampar quet di
 re dela virtuosissima Sinobia: q̄
 intitulaua R Reyna de orient longa
 seria la sua jstoria de recitar. Mas
 los seus fets dignes de molta recor
 dacio. E com vengue ala batalla /
 ab cornelio princep dels romans
 e lo dit cornelio obtengue della vic
 toria. E sen glorieja tant com si ha
 gues vengut lo major princep del
 mon. E no ignore los admirables
 fets de pārasilea R Reyna de les ama
 çones en los fets de Troya. E de
 camilla en ytalía. E qui pot negar
 que minerva no hagues donats di
 nerses arts y en grecia no hagues
 sobrepujats tots los homēs ab la
 sua sciencia e enginy. E qui pot dir

104

le amor natural de yssi tracea: que
 hague alen marit mirat es Rey
 de ponto la qual no iolament lo re
 gua en la longa guerra e dubtola
 que hague ab los romas. E pres q
 son vengut e deimparat per los le
 us james nos parti dell seguint lo a
 caual e almes leuant leu fement e
 oblidade la lna gran bellea e delica
 dura. e aquella porcia lilia ol Rey
 nacio labent que lo marit seu mort
 era. E com no pogues hauer ferro
 preit ab ques matas cobejat seguir
 lespetu de aquell begue carbons so
 gujantis e mon. E son o marit
 amor amon jubi aquella virtutia
 juua filia de julio celar que hague
 a pompeu marit seu que vehent la
 veitouta de aquell sangonola se pe
 la q pux nel vey a encala e se mort
 selata e morte. la e hun ful que tenia
 en lo ventre. Mes son cordial e me
 morable lan. or que artemi a Rey
 na hague a menaculo marit seu lo
 qual apres que ell son mort e li ha
 gue celebrades solemnes obsequies
 lo seu poluorizar e begues la poluo
 ra mostrand que ell voita elier sepul
 tura dell. Quet par de melia mullez
 de cipio i frica com sen marit adul
 terae ab vna cativa sua en negun te
 ps ho volgre descbrir pergo que
 nel disemas. E s decontinent que
 aquell son mort ella li dona libertat
 e marit. E deu te recordat ho han
 ras be emes adix co miril e cavalier
 fort e virtuos mata hu altre dis set
 Johan de lettran e son condemnat
 que moris en lo cergre de se me co
 peruegres enoticia dela nullet cas
 cun dia el a lo anana a vesitar jathia
 sos ben guardada si portana alguna

cosa per sustentacio dela humana
 vida per que li pogues la vida alar
 gar. e la mullet ab la sua let donant
 li amamar lo sost que p grâ temps
 sens que per les glaros james son
 saout. Apres son publicat lo cars e
 obrenqueren remmno graciosa. de
 gran fama e de alt enginy foren to
 tes les nomenades seiores excellint
 quauenuila home qui sia stat dela
 creacio del mon enca de que merite
 grâdissima honoz e fama gloriosa
 Majorment com ab lur inoustria
 han aconseguir lo que natura nols
 ha donat. y o revolgut fer aquest in
 cident recitant te totes aquestes co
 les pergo que tu sapies que la don
 zella que yo ame e adore exceleix en
 virtuts alotes aquestes aures. E p
 ella es principiada aquesta guerra e
 per ella le ha de finir e altramet no.
 e aquesta es la resposta que done
 Lo Rey gira les spalles e enalen q
 no volgue mes leotar a Tirant.
 Mes leu lo meli be apolietat. E en
 la nit lo Rey penia de preuar de pa
 ciencia a Tirant per conerex si era
 genril home de natura conudal a
 dinat e seuli posat de moltes natu
 res de viandes dauant ell. e lo Rey
 leys al cap dela taul. e Tirant qua
 si al tol dela taula. E les vnes vian
 des ere molt millors e mils aparel
 lades que les altres. Tirant axi co
 aquell qui era destre en totes coses
 e labia tent com ell: no cura lino de
 menjar deles bones viandes e lexa
 les altres. Com foren leuats de tan
 la portaren la collacio en hun gran
 plat dor en lo qual havia citronat
 e pinynada e anelles e pinrôs co
 sito ala vna part del plat. E Tirant

pres dels millors e majors que hi
havia. Apres lo porta dins vna tē
da hon hi havia hun grā munt de
dobles dor: e altre de ducats e altre
de moneda blanca e hun altre mūt
de vexella d'argent. E moltes robes
e joyes quis mostrauen dins la ten
da. E haviay molts arnesos: y r. ca
nalls molt bells encubertats. E al
cap dela tenda hi havia vna barra
ab tres sparuers. Com lo Rey io ti
gue dins la tenda dix li semblants
paraules. Embaxador lo meu col
tum es aquest que quants embaxa
dors venen en presència mia que si
en d' princeps han de pendre del q̄
mils los alte tant com ne vullen. p̄
quet prech que prengues tot lo que
vulles car com mes pēdras mes ne
sere content. Tirant com veu la vo
luntat del Rey: dix que era molt cō
tent de pēdre puix no feya carrech
alō senyor sinovergonya ali mateix.
E pres hun sparuer lo millor que /
a son grat. sabe triar. Lo Rey son d'
aço molt admirat e presomi que a
q̄st deua esser home d'istima. e molt
virtuos: car lo seu gest se mostraua
E aximateix veyal q̄ la sua p̄sona e
ra proporcionda ab tanta iingula
ritat que natura en ell no havia en
res fallit dient que en tota sa vida
tan bell caualler no havia vist e des
jaual molt en sa cort tenir. Empo
creya en lo parlar de Tirāt que ha
uia fet en presència sua que no dexa
ra lo seruey de l'ō senyor per stat en
la sua cort dellibera d' no dir li res: e
Tirant cobrada la resposta axi cō
es stat rahonat parti e tornasen a
son senyor lo Rey de Tremicen. e
feu li fidelissima resposta de tot lo q̄

era passat entre ell e lo rēy scarlano
E lo Rey demana a Tirant son e
nemich si teia molta gēt. p̄ la mia se
dix Tirant senyor els son molts e
tota dies li venen gēts de socors y o
nols he poguts veure tots justats
Mas hen vists fora dela vila en cāp
quen stan passats. lxxx. milia. E in
gueren consell e son determenat q̄
lo capdillo ab Tirant prenguessen
deu milia combatents queis eren
restats que los altres eren morts: e
alguns que sen erē passats als ene
michs. Partiren ab aquella gent: e
anaren per guardar vna Ciutat q̄
havia nom alinach. Car si aquella
Ciutat se perdia tot lo regne era p̄
dut. E per quant sabien que los ene
michs y deuen venir aquests se po
saren dins. E Tirant en aq̄ll cars
viaua de son saber fēt enfortir de to
ta la ciutat. e feu fer moltes barre
res fora d'la Ciutat ental forma q̄ si
ells hi venien fossen ben seruits. E
ala part q̄ era p̄ flaca feu fer molts
fossats que per dauall terra podien
entrar e eixir sens obrir les portes d'
la Ciutat. Les quals responien en
huns orts qui prop dela ciutat sta
nen. Com lo capdillo ven fer tā sub
tils e artizades obres a Tirant sta
ua lo mes admirat home del mon
e deya que james dela vida havia
vist home que tant en les armes ni
en la guerra sabes. E per tal forma
stauen sperant los enemichs que vi
guessē: E lo Rey stana en la sua ciu
tat de Tremicen molt ben proue
yt de totes les coses necessaries els
enemichs anauen conquistant per
tot lo Regne seguis que hū juben
qui d'ns la Ciutat de Tremicē sta
112. 11.

ua lo mes rich q̄ en tota la Ciutat
fos ique sen óla. E iurat ocultamet
e sen ana hon era lo Rey scariano
E ab gran cautela e prpoosit mal
cios li dir. Senyor per que la senyo
ria tua laura en arena tot quant fas
es no res si ans de totes coses no /
prens lo Rey de Tremicen. Car
hagut aquell en dos dies seras sen
yor de tot lo regne. E no iras de
tat per les cauteloies vies e ab grā
seguretat ó tu e dels te^s poras anar
y estar. E si la seŷoria tua fa vna cō
cordia ab mí yot fare vencedor de
tota los teus enemichs. E mes te
dare lo Rey e la filia en tō poder. cō
lo Rey scariano tal coia hoy dir cin
gueu per vna burla e responenc dir
Com se poria fer tant de mal com
dius: pero si tu tal seruey me fas yot
promet ase de Rey de fer te lo ma
yor senyor del regne: pero no puch
penlar que tu pugues fer tant com
dius: Mes te val que ten torneas: E
no vullas per fer enuig e dan a ells
ofenseses ami. car no se si eil home
celerat e de pessima vida no sabent
lo aguayt óla fortuna si seria per ami
prospera o aduerŷa segons la tua o
penio q̄ no negues ami e fos gloria
per als altres per los meus peccats
En hoyr lo juheu semblats parau
les no tarda en fer principi a tal res
posta.

Capitol ccc.

Replica que fa lo juheu al Rey
scariano

Art seŷoene lo que /
hom delija ans l'imp
lo cōtrari se demoŷtra
E sab be la tua senyo
ria q̄ dels fets del mó
moltes coses han eiser remedes ala
fortua. e en special los fets óles gir
res e de les batelles. Majorment q̄
negu p̄ lai que sia no pot preuere
tots los perills e inconuenients que
seguir le poden segons fortuna ad
ministra. E souint se ven en les ba
talles que los menys vencen los /
mes e los flachs als forts. Segōs
plau a aquell grā Adonay qui vol
q̄ la justia sia dada a aquell ó qui
es. E de poch animo procehes al
caualier qui tota los perills q̄ li po
den seguir vol p̄uere james la sua
fama pora augmentar: ni lo princep
qui vol conquerir si liberal no es ja
mes pujara a gran senyoria. E si be
vol la senyoria tua aduertir al que
du he conexas que no es somni.
Ans es coia molt segura e infallible
E per major seguretat tua yo rich
tres fills los quals posare en poder
teu que ŷir vich amenys de ma pro
misa rigōs libertat ó dar los mort
adolorida. e ago fare per la seŷoria
tua ab pacce tal com yo tinga vna
filla la qual delige maridar honra
dament. E de nos propis bēs li da
re. xii. milia ducats ab hun juheu q̄
va dins lo teu camp venent oli. Lo
qual es jove e de bōa natura ŷta ab
lo guardia major de ta senyoria. E
per ŷguart de aquesta gracia quem
faras yot proŷir de doar te la entra
da dela ciutat de Tremicen perço
com tinch dela casa mia vna porta
ques te ab lo mur dela dita Ciutat

qui sta en guarda e seguretat mia e
per aquella part puch posar dis .c.
milia cōbatets. E cō lo Rey li ho
hi dir semblants paraules pēsa be
en tot lo quel juheu havia dir. E
dix li com me poras tu dōar lo rey
de Tremicen e la filla com yo sia si
format que dins la Llutat ha hun
fortitium castell que li es prouchit
se pot tenir acomodat de tot lo mon.
E lo juheu responnent dix si tu soles
stat acēt ales mtes paraules hague
res entes com yo no te feta proter
ta de darte lo castell: mas la Llutat
e lo Rey e tots aquells qui ab ell sō
com lo Rey stiga en son palau qui
es dis la Llutat e per cōiolacio lua
sta dins en aquell. E no li plau stat
fino en temps de gra necessitat dis
lo castell. E de aço senyor yo fas se
gura la senyoria tua quen portare
afi. La cōcordia son feta en tre ella
e lo juheu li promes dōar mol. s
donatins si ell feya complir aquell
marrimoni. lo Rey prestament tra
mes per lo guardia major que es
ofici qui es nomenat mustagaf del
camp. E com sō dauāt lo Rey al li
dix guardia que es de hun juheu q
tu ies qui va venent oli per lo meu
camp. senyor dix lo guardia ell va p
lo camp vlsant de son ofici venent o
li e altres vegades remēda çabates
ves prestament dix lo Rey e ses lo
venir. Com lo juheu li son dauant
lo Rey li demana de quina terra e
ra. Senyor dix lo juheu segons he
hoit dir a mon pare de lonch tēps
ença ell e tots los seus son stats val
salls dela senyoria vostra e per aq
me tinc yo. Ara aten dix lo Rey
al quel dire: Yam haue dix que tu

eres vassall meu e seruidor: e pço cō
yo tinc delig de auançar los quiz
serueyen amar e honrar los iobze /
tots los altres he deliberat de auā
çar atu en aqsta forma que he trac
tat que sia ser matrimoni de tu ab ja
mila filla de don Jacob Juheu io
mes rich mercader que en tota la
barberia lia: ser te dar du milia du
cats ab ella e dos milia per ami per
iperons. e de aço me de^p hauer grat
per yo hauer tant recort de tu. Lo
juheu ab animo e cara de grā lforç
sen principiatal respolsta fengint rei
tar yros e mal contet com li ab veri
tat fos stat decebut: dix. Senyor
yo no ignore la molta magnificen
cia de vostra senyoria que te de ha
uer recort de los seruidors e de hō
rar: e de auançar aquells. E ami es
molta gloria que la senyoria vostra
sia stat en recort de mi qui lo home
de tan poca condicio e de aço vos
ne beie les mans eus ne fas i finide
gracies. E perdonem la senyoria /
vostra que yo no faria aquic ma
trioni: si ell me daua deu tats mes q
no te. Car gran temps ha que ell
hi treballa io que james per misera
ble que yo sia ho veura complit. E
ans deliberaria morir que ser tan
gran defalt. Com defalt dix lo Rey
tu est pobre e objecte y ell es rich e io
mes fauorit e amat de totes gentes
de juheus que sia en tota aquesta
terra: quina desonor tē poria venir
ni seguir ten negū dan. Ans cōech
ab raho natural q tu series en loch
seu amat de tots los grās senyors
Car ell es bo axi en les coles publi
ques com en les necessitats secretes
Donchs si ab voluntat pura vol
D.iii

ras miras la raho enuers ell lo que
 pot fer ne lo que val ab genolls nu⁹
 li duries los peus belar. no placia al
 grā deu de libertat dix lo juheu qñ
 lo meu spirit reste tanta viltat ne ja
 mes puga habitar en mi: ne la mia
 anima no consentiria james que
 tal defalt yo fes. E perço seyor que
 la tua illustrissima senyoria sapia p
 quina causa mē stich ho dire per q
 la senyoria tua men ringa per sculat
 Tots quāts juheus som en lo mō
 restats ion tres linarges. Apres q
 crucificaren aquell sant home e just
 qui son nomenat Jhesus. E aqñ
 dins la gran Ciutat de Jherusalem
 son pres e ligat e posat en creu. La
 hū liatge es o aquells que tractarē
 la sua mort. E sils voleu huy en dia
 conexer son aquells qui son bullicio
 sos que nos poden reposar. Ans
 continuamente stan en mouiment o
 peus e de mans. E lo lur spit james
 ita segur que no pot reposar. E te/
 nen molt poca vergonya. Lo segō
 linatge es de aquells qui executarē
 lacte com lo aqotaren el clauaren
 el ligaren el coronaren despines. E
 aquells qui jugatē la roba e li danē
 de grās galtades. E com lo hague
 ren aliat ab la creu li scopiē en la ca
 ra. E los senyals per conexer aqñs
 son que james vos poden mirar en
 la cara de ferm: car prestamēt girē
 los huls en terra o miren en altra
 part. E james poñn sino ab grā tre
 ball aliar los vls al cel axi com fa a
 quest juheu qui vol esser mō logre
 tenu y smēt que james pot mirar
 en la cara dela persona ni mēys pot
 mirar al cel. Lo tercer linatge es lo
 q deualla o dant veritat es q aqñs

y forē empero no cōsentiren en res
 E moguts de pietat se polarē en lo
 temple de salamo. E no volgueren
 veure tan gran maldat com feren a
 aquell home sant e just. E aquesta
 tals que noy consentiren ans feren
 tot lur poder en delirar lo o aquel
 les penes en q era posat son afables
 e de molta benignitat e contracten
 ab pau e ab amor al proisme e po
 den mirar p totes parts. E com yo
 sia de aquest linatge nom par que
 yo dega cōramiār ne mesclar la no
 ble sanch ab aquella de ppetual do
 lor. E lo linatge de mos fills fos /
 menyfabat: que perdessen la succes
 sio de sō dret linatge. E de tals juhe
 us mes tem la amistat oñs que la
 mort. En daria gran carrech evez
 gōya de parlar ab ells. Com lo rey
 veu la causa per que lo juheu stava
 de voler lo matrimoni nol volgue
 forçar. Mas pregal que en lo prin
 cipi consentis en dar bona resposta
 al altre juheu. Ell los afronta: e lo
 Rey dix al juheu mercader com a
 quell seria content de cōplir lo ma
 trimoni com la conquesta fos fini
 da. Empero lo jone juheu james
 parla ni promes res dela sua boca
 laltre puix veu que lo Rey loy de
 bia present laltre dona fe en les pa
 raules del Rey. Aps de aço lo rey
 concerta ab lo juheu mercader que
 per al deseten dia del mes ell seria
 dauant la Ciutat de Tremicen. E
 bora o miya nit ab la fosqua ells po
 rien entrar. La hora assignada lo
 Rey ab tots los capitans fō dauāt
 la ciutat de Tremicen. E lo juheu
 no mes en oblit la sua promesa per
 casar la filla. E ab grā diligēcia obri

la porta dela Juberia e lo Rey / prestament entra ab tota la gent : e feu la via del palau. Aquí donaren grà combat e per força darmes entraren dins mataren lo Rey de tre miken los fills e lesposat e tots los altres que anegu no volgueren pendre amerce sino ala gentil dama. A pres combateren lo castell enol pogueren pendre. Lo Rey scariano no tenint se allí per segur delliber a dexartota la mes gent dins la Ciutat p guardar la e ell parti abla filla del Rey de Tremicen qui anaua tota plozola per la mort de son pare de los germans e de son sposat. E posala dins hun castell inespugnable. E dins la vila posa la gent darmes que hauia portada la qual allí era necessaria. L'altra feu tornar en guardia dela Ciutat de Tremicen la cruel noua peruech anoticia del capdillo e de Tirant e per los moros ne son fet molt strech dol per / ques tenien tots per perduts e sta uen dient entre ells que mes valia doaz se al Rey scariano putx la major part del Regne era perduda e elur Rey e Senyor era mort: que no star al perill deles batalles. E venit auenia ell los hauria merce. Tirant dix al capdillo seyor mal acort hauen pres nous vullan donar fis que vejau lo per que. si vostra merce se dona qui sou huy lo major de tots e tenu aci du milia cobatents e alguns castells e viles qui stan a obediencia vostra. E encara aquesta Ciutat ab quens porem molt be o fèbre dells. E com altra cosa no pora fer vostra merce: traureu gran ptt ol Rey que torne totes vres ter

res ens ne done mes per donar li a questa Ciutat ab los altres castells que encara no posehetx. Lo capdill lo tingue per bo lo consell que Tirant li daua. Empero nos podia aconortar ola mort del Rey e meys o los fills. tirat orona q foi tramesa vna spia ala Ciutat de Tremicen per saber com era stada aquella tan grà e cruel destruccio. car la dita ciutat era restada sots bona guarda : e o capitans nobles e molt virtuosos e que tan prestament la haguessen p la sens hauer ne algun sentimè stauen ne molt admirats. Aps saber la veritat per hu home quils vech qui si era trobat: e hauen li mort set fills en la entrada del palau e robada tota la casa. e la mulier e los fills li tenien per força. E recitals com lo juheu hauia trayda la Ciutat. E lo Rey scariano hauia manat que li leuassen tots los bes. e lo traydor qui semblat maldat hauia comesa contra son senyor fos pres e ligat e tot nuu fos posat en lo costell vntat de mel. E lo dia seguent fos squarterat e donat ameniaz als cans. e axi son fet. E dix lo Rey q de traydor qui sen podia guardar que lo joch que hauia fet de ion seyor poria fer dell e ola Ciutat si mester era. sabuda per Tirant tota la veritat e com la gent darmes era dins la Ciutat e per los lochs qui eren prop stane alenjats. E com lo Rey scariano se hauia portada la filla del Rey de Tremice en aquell fortissim castell de mont ruber. E Tirant pres du homens los quals sabien molt be la terra. E ab bons ginets aqueste anaren fora cami al castell o mont

11.11.

tuber e en la nit se posarè en aguayt
 dins vna casa la qual se nomenaua
 lantiga mesquita. Com son quasi /
 dia clar prengueren dos moros. E
 aço feyen per saber lengua del Rey
 hon era e la manera de son viure q
 na era. E sabe cō ell e la nouella rey
 na stauè alt en lo castell ab .ix. caual
 lers per guardar lo sens aquells qui
 eren asoldadats per fer la guayta ò
 nit: e de dia. E batx en la vila hauria
 mil homes darmes. Sabut aço ti
 rāt los feu soltar: y ell ab los altres
 passaren entorn del castell peruen
 re la disposicio de aquell. Apres se
 torna Tirant dis la Lutat. E oz
 dena cent homens ab pichs e ao a
 xades. e trames los en hun pont
 dix los q si veyèvenz los enemichs
 rompesien lo pont a si que la gent
 darmes no poguessen passar. E han
 rten avoltar per paliar aqueil Reu
 vna bōa jornada. E aquila jornada
 los nobia molt perço cō haurè avol
 tar per molts barrachs e p molts
 lochs evils q no erē en lur poder. e
 dela Lutat de tremken fis alla hō
 era lo Rey hauria bones tres jozna
 des. E dela Lutat hon Tirāt era
 fins al castell hon lo Rey scariano
 habitaua hauria .ix. legiōs. Lanois
 Tirant parti ab tota la gent e ana
 ren dauant lo castell hon lo Rey e
 ra. Com lo Rey los veu armas ab
 tots los seus trequeren ala porta ò la
 vila per fer armes. Empero Tirāt
 ni lo capdillo no conientiren q los
 seus se acostassen sino que corregue
 ren tot lo camp entorn del castell: e
 portaren sen molt bestiar de gros e
 de meit e tornaren sen ala Lutat
 E Tirāt molt souint los visitaua

e mostrauas danāt lo castell. e mol
 tes vegades si aturaua dos e tres di
 es. Com no tenien que menjar tor
 nauen sen. Seguis hun dia que ti
 rant treque al portal de aquella Luta
 tat fatigar de los dolorosos pensa
 ments. E pasejant se pensaua en la
 dolor en q hauria òxada la pricella
 e en lo dan de plaer demauida. e ap
 mateix com tota la parentela sua e
 ren detreguts carius en poder ò mo
 ros. e no labia si se anas ni si los mo
 ros consentirien la sua ptida. e stāt
 ocupat en aquests adolorits pensa
 ments treque per lo portal dela Luta
 tat hun catiu crestia de albanesā na
 cio plozant e sent grans lamentaci
 ons: perço com son seyo: lo hauria
 cruelment batut ab vergues e feyal
 anar acauar en hū ort q tenia prop
 dela Lutat. Tirant conexia lo ca
 tiu per quant hauria parlat moltes
 voltes ab ell: e cōexia que era prou
 biceret haguen gran compassio. E
 pensant com ell no tenia negu de q
 pogues fiaz crida lesclau e ab pietat
 li feu principi a semblants paraules

Capitol ccxi.

Com Tirant promes al catiu
 de fer lo frād

A fortuna cruel es se
 pre enemiga dels ho
 mēs miserables e ma
 jormēt de aqlls q sō ò

pochs animo qui no poden compoz
rar la luz tribulado ni la pena que se
ten. E recordant me dels me⁹ mala
rinch compaiſio de tu. Car sit vols
tu pots esser causa de rō be e que yo
testimas molt que legōs la obra de
mostra: e evidents senyals tu deus
esser home valentiſim: coz tingues
mes dolor que no mostres. E com
est vengut en cars que yo itaua en
los me⁹ trists pensaments ab aqlla
certa raho quels carius poden esser
derenguts. E qui es aquell qui dub
ta molt mes lo perdre de ço que ell
te: que lo que ell spa de tenir: encara
que la sperança dega esser vera. E p
ço be considerant molt manifesta /
ment leuen la mort mia per la lōga
absencia dela coia que delige ieruir.
E la nouella pietat de les dolors ol
catuerti te fā star trist: e adolorit. E
desauenturat del meu coz qui plora
de pietat per la dolor que veig pos
seyr. E si mort no ten seguex: vida
mes pessima que mort ten seguira.
E per ço te vull pgar que si tu vols
seguir lo meu voler: seras posat per
mi en franca libertat de anar: o de
aturar tant com volras: ab cōdicio
tal que cōportes esser agorat per
lo cap ab correia que not faça gran
mal: e que tallen hun poch de les /
hozells: per ço que tu sies causa o pē
dre lo castell de Montuber hon lo
Rey sta. E si la cosa seidene axi com
yo crech tu portes atenyex de esser
hun gran senyor. E si lo cars nos a
certa restaras en franca libertat. E
bona vida que en companyia mia
not fallira. No tarda lo crestia ca
riu en fer principi atal resposta.

Capitol ccxii.

Resposta que feu lo crestia ca riu
a Lirant.

Eu sol es aqll qui sab
la volutat del meu coz
E les paraules p vrā
merce ami referides /
han donat confort ala
mia aia: de que⁹ ne reste tāt obligat
que no es coia alguna quem manas
feu quem fos possible de fer: que yo
no la fes conexent tanta pietat e mi
sericordia que haueu enuers mi mo
strada. Car la molta necessitat que
rinch de cobrar la perduda libertat
me costreny en fer tot lo quem ma
neu. Considerada la mala vida que
comportex per lo vostre molt mere
xer que mi obliga. E si amor no fos
stada: no fora yo vengut en lo que so
Car lo delit me ginyā en plaurem.
E no hauent me plagut amor axi
com me plague: no passara yo tals
penes. Per quem clam de amor: o
dela mia ignoscēcia qui es stada cau
sa de aquestes dolors: pensaments
trists e lagremes qui serien luyads
de mi: e la trista vida. Empero quel
ualla que sia stat de mi ni puga esser
yo lo prest o obeyr tot lo quem ma
neu no dubtāt en res del dan ni pill
quem pogues leguir. E per la mol
ta virtut que en vos tich coneguda
me obligue no solamet en servir vos
Mas encara asostenir qualseuulla /
perill de mort per la senyoria vos
tra: No sent stima ninguna del tre
ball de les oreilles. Ne qualseuulla

altra lesio que en la mia persona fer
se puxa. Tirat li regradia la sua bo
na voluntat: e dix li yot promer afe
de caualler o james mentar fins qe
hala posat en libertat. e prestament
Tirant se parti ol catiu: e ana apar
lar ab lo capdillo: e dels diners que
tenia rescata lo catiu per cèt dobles.
E lendema partiren ola. Lixat ab
tota la gent: axi coz altres voltes ha
nien acostumat. Apres que hague
ren corregut tot lo camp aledaren
se prop de la vila hon lo Rey era. E
molts dels dela vila ja nou stimaue
res en veurels venir. Car labien be
que poch dan los podiè fer: que no
portauen bombardes ni neguna ar
telleria: ni tenien atreument de atu
rar y mes: per ço com liu seien pre
stament foren aqui tota la gent del
Rey. E los dela vila molt iouint ab
licencia e voluntat del Rey e ab vo
luntat de Tirant e del capdillo los
aseguraue: evenien tots dies aparla
mer. E aquell dia entre los altres se
segui que lo Rey trames dos caual
lers quals digueren que si volien cō
cordar ab eli quels faria moltes gra
cies: e donatus. E lo capdillo: e Ti
rant los digueren que nō voliè ho
yr negun pñit. Ans eren disposis en
veniar la mort del Rey de Tremi
cè e de sos fills. Apes del parlament
tengut. Tirant axi com acostuma
na altres voltes tostemps los feya
fer collacio. E aquell dia tingue cō
certat ab L'albanes axi com se segui
Apres feta la collacio L'albanes se
acosta hō staua largent. E furta hū
picher d'argent molt grā e bē daurat
E coz sen anava aqli qui guardava
larget pō se acridar grās crics en tal

forma q Tirat qui parlava ab los
homès dela vila demana quina re
moz ne quins crics eren aqlls. e tots
verè correr al albanes: e molts que
detras li corrien. E verè coz son pō
e portaren lo dauant los caplans.
Lo qui era guarda del argent lo /
portava p los cabells. E dix ienyoz
yous requir vos placiavoler me fer
justicia de aquest ladre manifest qui
ha furtat aqit picher d'argent. Tirat
volgue q lo capdillo parlas primer
e dix: yo done o sentencia q ha peiat
Respos Tirat e dix se y oz capdillo
no som ara en temps o matar gent
si en batalla no: yous prech li sia mu
dada la sentencia q lia agotat per lo
cāp e les orelles tallades. E axi son
fer en plencia ols cauallers dela vila
que alli stauè parlant ab ell. E apres
deles orelles tallades li ligaren lo pi
cher al coll e agotāt lo entorn ol cāp
E la tercera vegada q passaren da
uant la vila dona gran curada delli
gas les mās e pres se acorrex durs
la vila. E l'alguazil del cāp corret o
tras ell dexas caure en terra: e l'alba
nes hague tēps de poder èrrar dins
la vila: e los qui stauè al mur ab bal
lestes lo defenerè tāt q nol poguerè
hauer: los dela vila lo puarè al castell
hō lo rey era e veu lo tot mu e ben
agotat ab les orelles tallades e tot ple
de sanc: Daguerè ne ell: y la Rey
na grā pietat e ferè li donar vna ca
misa: e roba per a vestir. E lo Rey
lo ginya que ell hague lo picher. E
pres lo de la casa. Tirant fengi que
li desplaya molt la fuyta ol albanes
E dix als cauallers que alli eren pre
gasiem al Rey que li volgues resti
tuir l'ome: si fer nou volia quants

ell ne prengiàs dels seus tots los faria matar: o leuaz les màs: e los pe⁹ e lo nas ab les ozelles. Respos lo Rey que no fes compte que loy donas. E si feya la guerra cruel: que si ell lo podia pèdre que ell faria pi⁹or dell que ell no hauia fet de aquell. Tirat no cura de tenir mes rahòs sino que parti: e torna sen ab tota la gent ala Ciutat don eren partits. e L'albanes per donar rahò de sima tex al Rey Scarioano a estil de semblants paraules feu principi.

Capitol cccxiii.

Lo rahonament que L'albanes feu al Rey Scarioano.

A despullada sperança dela amargosa vida q̄ tots los dies que rich apallar me couendra alosteir mes que atos altre adolorit. E per ço no dech tembre la mort. Mas tem la dolor quiz força alguna volta la mia gran confusio. Per hauer perdut dels principals membres: e la honoz: y fama consiòrats los cruels vituperis que son stats fets: tement de aço la infamia que men poza seguir si es sentit. Lo meu sperit demana de aço grã dissima veniança de aquest traydor e celerat capita: qui p̄ la miseria nos matana de pura fam. E si he comes aquest crim ne es stada causa que p̄ sola necessitat ses fet: e no per altra rahò. Empero senyor si vostra excellent senyoria me dona licencia d'anar: e de venir yous portare cont

nuament noua dela pratica de vostres enemichs: e lo que volen fer: y abon van per ço que lo dia que la / lur desauentura los cōduyra puga la vostra altesa fer dells com fes de aquell famos: e illustrissim Rey de Tremicé. Dix lo Rey yo so molt content ques faga: e pots anar: e tornar tota hora que vulles. E mana atotes les guardes que liberament lo dexassen passar. E de aço lo Rey ne demana de consell a alguns dels seus cauallers: e tots li digueren senyor aquest home es stat molt ofes per los seus: e tota cosa fara per portar los atotal destruccio en lanima y en lo cors. Pero ab tot aço sera bo li sia tengut siment en son viure. L'albanes se parti del castell p̄ vna porta falsa sens que per negu dela vila no son vist ne sentit. E dretament sen ana a Tirat: e recita li tot lo que era stat dit ne parlat. E tirant li dona .viij. dobles: e .iiij. reals: e mig: e diners menuts: e vna spasa e vna sístella de p̄cechs p̄ ço cō en aquella vila no ni hania. Car Tirat hauia fet tallar tots los arbres e guastar tota aquella orta entorn dela vila. E dix li Tirant: diras al Rey en secret p̄ ço que mes se sia atu atribuyda com yo fas passar molt pa: Per ço com dech esser en vista sua dins tres: o quatre dies. L'albanes se parti de Tirant: e com son al castell lo Rey Scarioano lo rebe graciosament l'albanes li presenta los p̄cechs ala Reyna. e lo Rey y pres mes plaer q̄ si li hagüs dada vna vila p̄ ço coz conegue q̄ la reyna y hauia ps gran plaer. Car desque la tenia en son poder no la hauia vista riure ni alegrar

per be que molt souint li feya presēt
de semblants paraules.

Capitol cccxiii.

Lo conort que fa lo Rey escari
ano ala sua dama.

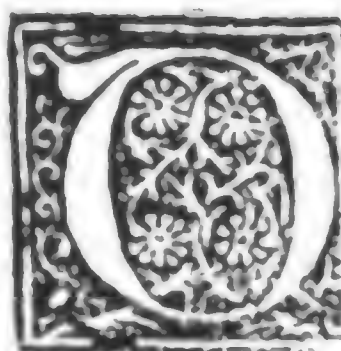

La molta amor que a
tu noble senyora por
te ne es stada causa la
tua singular bellea : e a
uissat entendre. Car la
comuna benuolença rota en amo a
da penia auança . L'onexent en vna
soia vista la singularitat de ta mestri
mablevalua. La qual me ha despor
sehit o tota ma libertat. e mes teps
la mia vida nos pot allargar: sino ol
q voluntariamēt atu plaura cōfētir
me demanar te de merce pux tanta
discrecio e virtut posehers:quet vul
les dexar de plozar : e alegrar te. E
no vullas dar tantes penes atu ni a
mi. Car la tua noblea be durtia esser
contēta de mi qui so jone : e Rey tā
poderos quit fare portar corona re
al. E seras senyora de mi e de tants
pobles quit besaran la ma. Sit dol
la mort de ton pare germās: e espo
sat ses cōpte que tambe sauiē de mo
rir: e pots te be aconoztar q no has
perdut res. Car yo vull esser parcer
ma: e marit : e cariu que pots fer de
mi tot lo que placent te sera . E com
dia e nit te veja lamētat. pēsar pots
que tozma en grā dā o la tua noble
persona. Car certamēt enuñada deu
ries esser de lanlar tantes lagremes
Per que senyora: evñda mia vullas
dar si atota manera de dolre. E vul

les pendre sperit de confortacio: o
repaos. Oferit me a tu en tot quant
te sia plaent : e ami pollible de com
plir . E no dix mes iperant ab singu
lar desig la bona resposta o la gentil
dama. No tarda la adolorida Rey
na ab humil gest a son dir ab tal stil
fer principi.

Capitol cccxv.

Resposta que fa la Reyna al Rey
Escariano en stil delamentacio.

Quia cosa : e cruel es a
mi hoyr paraules de
coniolacto. Car tant
e rals iō los mals que
la trista vida mia ha a
conseguits: q no tinc james spāça
de soenidora alegria . Car la mia
adolorida anima no troba repoa: si
no ab scampament de lagremes . E
per ço ab strema amargor te parla
re. car la mia simplicitat merita ma
jor se que la tua no es . E si les mies
lamentacions mereixē algū be : creu
re pots sens altra ocalio que la abū
dancia de tan gran scampament de
lagremes: que los meus vlla lansen
nit: e dia que de dolrem tinc molt
gran raho . E se que ala tua amor:
e ala debita pietat en vna hora satis
fer pogues . Donchs pux me has
tāt ofesa suplich te nom vullas mes
ofendre en totrem lo maior delit iā
en aquest cors. yo puch atenyet: ço
es de lamentar: per la dolorosa . E
cruel mort de aquell tan virtuos /
Rey qui solia esser de Tremisen

pare men. La mort del qual te tant
 turmentada la mia anima. E les
 mies penes se alemarà quant acaba
 des de destillar les mies adoloriðs
 lagremes: en loch de aquelles los
 meus vlls plozen gotes de sanch. E
 repuraria ami per santa si podia imi
 tar aquella Elziana: o afedra. Si
 pile: o Enone: qui per donar si alurs
 penes se mataren. E aço seria la ma
 jor ofensa que yot po.ia fer que ven
 jaria la mort del meu pare. Encara
 que la mia dolor sia molt maior que
 de totes les altres dones no cur de
 manifestar la. Car prou me basta yò
 sia certa. Car en lo mon no podia re
 star per exemple tantes ni ha hagu
 des de malfadades: E adolorides.
 Donchs trista de mi de molta do
 lor: stich abrasada: e no se ab qui fer
 ro puxa dar si ala mia alegria. Car
 si peñas que per aço lo meu pare tin
 gues ó resuscitar ja fora fer. O trists
 jermans qui lou stats compre os de
 la dura mort. Los quals en les mi
 es aduersitats sou érrats en losvils
 ó mi trista. E pvolaltres sens amor
 so tractada. Als excellents e animo
 sos lleys e princeps e als humils e
 deuots serueis de amor edrece mies
 lamentacions. E oz a persona jrada
 e fora de tot bõ preposit de be obzar
 Car ami sola no aminua la dolor:
 ans me aumenta cascū dia. Car pas
 se la tenebrosa nit incessantment ab
 dolorosos sospirs: car per la huma
 na generacio temerosa dela mort /
 me costreny que vulla: o no necessa
 riament he enseguit la tua volutat.
 Car la potencia femenil no pot resis
 tir ales tues forces: maiorment per
 yo esser forsmesa ab violencia en ton

poder. Car bes pertany per huma
 nitat al lley hauer compaixio dels
 miserables. E la pietat humana es
 plaient adeu e al mon. E de allis pri
 la adolorida lleyna entrant sen en
 vna cambra óstillant dela ieusvlla
 viues lagremes: e adolorits sospirs
 Aprés quel albanes hague fet son
 present mostra al lley los diners q̃
 tenia: e dix li. Senyor mire la senyo
 ria tua aquests diers que he leuats
 per força abū home dels enemichs
 E si yoy vaig souint ne portare mol
 tes coles. Car yo tinch hun parent
 meu ben acostat qui sta en seruey de
 aquest maluat de capita: e tot quant
 si fa mo diu tot en secret. e ara seyo
 me ha dit per que la senyoria tua sia
 auilada coz fa pastar molt pa: e pro
 ueio de moites virtualies per venir
 ac: teniu temps per aproueyr sil po
 ras desbaratar: e romprel. Car en la
 guerra totes coles de astucia aprofi
 ten molt als homens guerrers: ma
 jorment atu qui est lley tan pode
 ros. E si est astucios en la guerra ba
 stes aiser senyor del mōre ab lo teu
 fort braç conquistar aquell. Lo rey
 pres molt gran plaer en les rahons
 del Albanes: e dix: araveure yo ton
 parent si ta dita veritat. E al tercer
 dia tirant arriba: e aleuias en lo
 loch hon acostumaua les altres vol
 tes. Lo lley dona gran fe en les pa
 raules del Albanes. E lo lley vol
 gue que fos lalbanes vna de les
 principals guaytes del castell. e do
 na li per companyia. vi. homens fi
 delissims: e de lonch tēps seruidors
 bell. E com aquest Albanes venia
 la rāda óla sua guayta hauia cōpra
 òs algũes lepolies e cōuidaua atots

aquella qui erē dela sua guayta amē
 lare: abeure e venia li la sua tãda d
 .v. en v. dies. Tirant sen torna pas
 lata. iij. dies ques son aturat. E trac
 tauen continuament de concordia
 ab lo Rey. E Tirant alargana tol
 temps la concordia tant coz podia.
 Aço dura be dos mesos. E Tirat
 cōtinuamēt anāt evenit. equalija no
 feye mal anegu. e lo Rey feya anar
 molt souint lalbanes al cãp de Ti
 rat p ço q portas fruytes: e confits
 per ala Reyna. E hū dia portavna
 adzembra carregada de vi evna spa
 sa plena de sanch. Com son dauant
 lo Rey dix li lenyoz: yo sabi quel ca
 puta feya portar molt vi p fornir la
 Lintat: e sabent aço lo exir al camí.
 E hun adzembler era restat mes a
 tras dels altres he li dat ab vna pe
 dra per los costats quel metí per ter
 ra. Apres ab aquest basto li donstā
 tes bastonades quel lexi per mort le
 ni li a questa spasa e ladzembra qui e
 ra carregada ol mes singular vi que
 yo grans dies ha haia vist. Per qe
 luyich senyoz quē vullés dar licen
 cia que puga parar tauerna aci. e cō
 aquest lera acabat yon furtare hon
 comprare mes. E tot dan mal: e de
 sonoz que fer los puga yon fare. Lo
 Rey son molt content. E veru cal
 cun dia venir abeure molts moros.
 E cascūa nit q lalbanes feya la guay
 ta sen puiaua alt en la torre hū gran
 barral de vi e daua molt be abeure
 atots los companyons. E tots los
 moros prenien gran plaer de fer ab
 ell companyia. E oz Tirant haghe
 praticat moltes voltes ab lo Rey
 Scario e ab los seus e anar e tor
 nar molt souint ab tota la gent d'ar

mes. E son ben cert: e ven per sper
 endia la gran fe que lo Rey Scari
 ano dana al Albanes. Tirant feu
 fer vna capça redona de ferro ab fo
 rats poquets entroin. E venguda
 la nit que la tracio se deuia fer: que
 era la tanda q lalbanes deuia guay
 tar: posā brales enceses d carbo dis
 la capça: e per los petits forats y en
 traua vent que nos podia apagar /
 lo foch: e posā la capça en hun tros
 de cuyro enbolicada: e posā las ala
 pits. Com foren ala torre del spero
 per fer la guayta: e los companyōs
 stauen beuent. E lalbanes amaga la
 capça dins hun forat p que lo foch
 nos apagas. E tenien alli hūs grāf
 tabals. E beuent e sonant stigueren
 quasi fins ala mijsa nit. E en lo vi /
 hauien de singulars licozs posāds
 per fer dormir segons se pertanyia.
 Les guaytes se adormiren ab lo d
 litos beure en tal pūt que james se
 despertaren. E oz lalbanes veu que
 lo sobreguayta era ja passat. E les
 guardes dormien pres la capça del
 foch: e ab vna capa que vestia ama
 ga la lum. E pres vna palleta: e en
 ces la. E posā la per hun forat dela
 paret que mtraua deuers lo camp.
 e aço feu tres vegades. E Tirant
 prestament conegue lo senyal que
 entre ells era stat ampres. E presta
 ment se parti del camp ab molt po
 ca gent. E tota l'altra gent resta ar
 mada: e en orde per aquant serien
 demanats: e lo capdillo per capita
 bells. E per la molta aygua quey
 hauia son forat a Tirant: e als se
 de passar prop de vn'altra torre. E
 lalbanes feya molt gran remoz
 dels tabals. E son gran soxt com

passa Tirant prop dela torre que no foren sentits. Com ells foren / prop e los dela guayta cridauen: e deyen bona guayta bona ells passe iauen ferm: e cuytauē. x. o. xi. païsof e com ells callauen ells saturauē. E axiu feren sins que hagueren païsa da la torre e foren plegats ala torre del lgo. E tirant feu detenir la gent e tot lol acostas al peu dela torre: e troba vna corda prima q lalbanes iā iada hauia: e laltre cap oia corda se hauia ligada ala cama p ço que il p cars de mala lozt le adormia q tirat la corda se d'iptas. po ell james se dexa de tocar los taols: e scalla ment ell senti meneiar la coroa que son pstantment ala voza dela torre: e tira la corda que puiaua vna icala de cordes. E liga la molt fort en la muralla: e aps ne liga al. ra. Tirat puia primer: e veu aquells que doz mten: dix al albanes q farē de aqsts homens. Senyor respos ell d'rau los star q no sta en lur poder de fer negū dā. Ab tot aço Tirat ho vol gueuent: e trobals atots. vj. degol iats e plens de sanch. E vist aço pu la la gent e acomanaren los tabals abh dels qui eren puats e forniren molt be d gēt la torre. E los q puia rē forē. lx. La uozs lalbanes polas primer: e deuallare ala cāb: a del al cayt. Lo lalcayt veu tātā gēt leuas tot nuu: e pres vna spasa en la ma: e feu vna poca de defensio. Tirant ab vna viarma li dōa sobre lo cap que loy parti en dues parts: que lo ceruell ne ana per terra. La muller se pres acridar. L'albanes quis troba mes prop seu dlla lo que Tirat hauia fet de son marit. Apres ana

ren p lo castell posant los forrellats en les portes de les cambres. E tan ta era la remoz dels tabals: q negu no sentia res. Duaren alt p les torres e pensauē le los qui feye la guayta que aquells ere dia iooze guayta e nois deye res. E cō los eren prop lamaue los deles menes del castell aual: e labu de aquells caygue en la baroacana: e dona en la ygua del vall: e ciululas que mes foil la te / mozt que lo mal ques feu. E presta ment ion leuat e polia grans crits p la vila: e tot hom ie ieuā. La noua ana per la vila: e per lo castell enca ra nou labien sino per hui home / qui staua en les mes uaxes cases: e percaua senti donar aquell gra colp obri les portes dela sua cambra: e iena molta gent dins lo castell: pres se acridar molt gras crits. e ion for cat queu sentinen per lo. lo castell. E com volien exir delles cambres les trobaven tancades. Lo lk ey / que dormia dins la torre maestra feu se ali fort ab la lk eyna e ab vna cambreta. E vengut lo dia polaren moltes banderes per totes les torres del castell. E teren molt grans alimares: e alegries. E tots ios forasters qui dis la vila eren la desem pararen: e fogiren. Lo capdillo qui veu lo castel pres: e los altres qui fogien dona apres dells e apresonā molts. E cō torna aleuaren molta gent dins la vila. E laltre en la bar bacana. E per los ozts prop dela / vila. Apres lo Capdillo puia alt al castell. E veu que negu dels seus mozt lk i nasrat noy hauia: son lo mes admirat home del mon. E cre ya que Tirant la sua natura mes /

se mostrava angelica que humana
q̄ negua cosa que volgues fer no li
era impossible. E ab íul ó semblats
paraules seu principi a hun tal par
lar:

Capítol cccvi.

Com lo capdillo lagoteia a Tirant
per conduir lo a son voler.

Quota justa rahonar la
grauitat ó aquell qui
de virtuts tots los al
tres auaga. Ab quina
lègua poze yo recitar
als hoynts la stima de la tuavaloz
O caualler engendrat en lo cel les
tues virtuts per obra se demostren
tu qui est nū que pots fer. Car tens
gracia que totes les coses te obehe
ren. E de molt te reste obligat com
has aleuiada la mia aia dels trists
pensaments que te. Car la fortuna
mes tāt fauorable: que per miya teu
yo puxa lo meu desig complir ó fer
complida e honozia venia de aq̄ll
glozios Rey mon senyor qui ab tā
ta crueldat li son tolt la vida. E p
companyo lo meu fill: qui en loch
meu succehit deuia. E per la molta
amor quer porte tinch confiāça en
tu quem consentiras que done si a
mos fatigosos treballs per hon da
re tanta pena a aquest cruel de rey
fins atāt que la sua anima li trame
ta als inferns: E ala Reyna qui no
ra solia esser mia li sia dada mort p
ço coz yo ab lo poder que tinch pu
xa pendre la Real corona ól regne
de Tremecen. E per ço caualler ó
linatge e de sanch clara: nobles son
los teus costums. Suplich te que

per bones coz no te feta aquella ho
noz que la tua molta gètilea es me
recedora. Car la mia ignozācia me
rita lo perdo. E yo veig clarament
los senyals que la tua profecia ma
nifeste. Que yo so en recort que cō
tu cayguist te hoyren dir que tu de
ries coquistar tota aq̄sta terra. e p
quant veig los principis bons. nos
pot p̄sumir lino que la si sera molt
milloz. E prech te que ab diligēcia
enseguexes lo meu voler: ço es dar
prestament si en la conquesta. Ma
torment ara que la vida es aspra: e
la fortuna que tenim p part nostra
prospera se deuē executar les coses.
E facen se vna volta los sets: que a
pres los remeys ells se vèdā. Car
la lengua es strumēt ab lo qual cal
cu conduex en dir lo que vol. Ho
tarde Tirant en satisfet al parlar
del capdillo. E seu li prelent de tal
resposta.

Capítol cccvii.

Resposta que fa Tirant al
Capdillo.

Qu'ou esser permes p
art de caualleria ane
gun caualler per vila
que sia que óga retre
mal per mal. Quant
mes deu guardar lo caualler virtu
os de ofendre lart de caualleria: e ó
gètilea. Car mes honoz se fa lo qui
perdona a son enemich: que aquell
quil mata. E maiorment com lene
mich es tal: e tāt virtuos que en lo
mal que ha fet no tinga culpa: per
mātenir bona querella. Car tal ho
me com aquest Rey es ap̄i virtuos

en tots los actes segons fins aci per
esperencia se mostra. E encara que
haja mort lo Rey ton senyor non
lies admirat com ell fins aci haja fe
ta la guerra molt justa e ab gran ra
ho. E si per los peccats lo Rey es /
mort segons per la senyoria tua so
informar. E no res menys ne tinc
major noticia. Car en aquell cas /
com yo fuy trames a ell per emba
rador nom fos tan alargat de par
lar ell no haguera referida la sua
justicia. Ara puix se q ab justa causa
ell feya la guerra. Deu ha pagat a
ton senyor segons los merits. E si
la fortuna ha portat aquest Rey en
nostres mans per esser joue de xxiij
anys deu li hom lexa complir la sua
virtuosa vida. e es propia cosa e ne
cessaria als cauallers sobre los seus
gloriosos actes per ques dispogne
afer seyalades coses: car les virtuts
conserue la excellencia del stament
vniversal. E prech te seyo que pla
cia no voler que apres de tan singu
lar victoria se faga crueldat en dda
majorment en sach Real. Car les
dones son exemptes de tots los pil
ls de les batalles e de crueldat. E a
go deuen molt squinar los homes
victoriosos qui vole senyories con
quistar. Car negua dona no es me
recedora de mort si donchs no co
meria adulteri segons en la sata scrip
tura en la ley vella era acostumat.
E sab be la senyoria tua que Reyna
sens culpa mort no merita. E tant
com lo mon duras de ta senyoria
e de mi seria manifestada la veritat
dela malesa que comettem en gra
deieccio de nostra honoz e fama. e
no placia a deu que per bens ni per

senyories yo sullas les mies mans
en lanch de dona de honoz ni me
nyx hi consentis com no sia obza o
cauallers. E en especial de aquells
qui en la honoz volen miraz sperat
gloria de lurs actes. E la tua senyo
ria per esser capita sobre tots los ca
pitans e venir de tal part: e home
de tan singular disposicio tenir de
sig de fer crueldats. Com lies tã viz
tuos nos pertany de tu perseguint
co acuallez lo q comegat has: car
en los teus actes tostemps hi deus
mesclaz amor e pietat. E restar ten
ha per sempre gloria e honor. E
inmortal memoria. Lates rahos
dix Tirat al capdillo: que li feu co
nexer lo gran desalt que volia fer e
menyscapte en la honor de caualle
riate en dan sen. Apres dix Tirant
lo milloz consell que podem tenir
es que haja en poder nostre lo rey
e la Reyna puix tenim ja tots los
cauallers dela cort sua. Anaren ala
torre maestra e lo Rey dar nos vo
lia sino li assegurauẽ la vida: e mem
bres tenint se ja per mort pensant q
puix haura mort lo Rey que tal se
fariẽ dell. E playẽt se feya en si grãs
lamentacions. Ara dix tirat lexem
lo star car la fam li fara fer pstatment
la raho: e posem en bona custodia
aquests altres cauallers. regoẽgue
ren tot lo castell: e trobareẽ lo fornit
de moltes virtualles ço es de mill e
de forment dacça: e panis per a set /
anys ab vna lucida fõt daygua qui
dela penya sortia. Venint la nit lo
Rey tenint grã pietat dela Reyna
crida de vna finestra poqueta qui e
ra dins la torre: dix puix gracia en
vosaltres no puch trobar vull abã

31

donar los vicio e enseguit les virtuts qual de vosaltres es caualler a quin puga dar apreso. Seyor dix Tirat yo veig aci lo capdillo sobre los capdillos lo qual es caualler / molt virtuos. No dix lo Rey mas asseguram sis quet haja fet caualler apres yom posare en ton poder. sen yor reïpos Tirat: yo lo stat creat caualler de mans del mes poderos Rey e mes virtuos que sia en tota la crestiandat ço es lo Rey de englaterra qui per sola virtut floreix en lo mon sens que no ha par. Car axi com la lla te mes claror que totes les steles. Axi aquest Rey excellet de virtus ators los altres Reys dla crestiandat. E perço yo no poria es ser fet dues voltes caualler. lo Rey conegue be que aquest era lo embaçador qui tant ab ell parlat haura dix li. Tu qui est stat trames ami p embaçador asseguram la vida pço que puga fer actes d cauallez: d rey coronat. E Tirant responnent dix la vida tindras segura hun mes apres quet sis mes en mon poder e de aço yot done la mia se. Lo Rey ho tingue en tan gran stima com li hagues mes en franca libertat. E deuallat dela torre obri la porta e posas en lo lindar ab la spasa en la ma: e dix ab animo sforçat de caualler paralles de semblant stil acompanyades.

Capitol cccviii.

Com lo Rey se rete al capdillo per presoner

Dom clam dala fortuna na sim ha portat en lestrem q so dela mia mala sort e desauentura putx mos peccars mi han conduyt. mas clā me dela mia grā ignorancia quē hata leuat trahir a hū home strany no conegut. Car la mia jouētut ha mostrada la poca discrecio que rich quin ha portat en gran deieccio: e vergonya e q es aquell miserable caualler qui per dubte de mort se dexa de fer lo que la humana natura ha ordenat morint virtuosamet. Car es reuiure per aquest miserable de mon en fama gloriosa. Car no pot ellet que qui via la guerra per moltes vegades que prē que alguna volta no lia ps. E putx tu no vols q yot faga caualler: ses me venir aquell petit infant qui no haura sino cinch anys q era fill de vna fornera. Com li son prop feu lo caualler e beial en la boca e dona li la spasa e posas en poder del dit infant. Ara dix lo Rey me pdeu pēdre de poder de aquest infant e fer de mi tot lo que a vosaltres pla sent sera. Dix lo capdillo preneu lo vos capita crestia e feu lo posar en forta presona. No placia aden reïpos Tirant que yo prēga al Rey d ma de persona verge. Car los cauallers qui donoz senten men porien re pēdre. E la mia anima es mes acōsolada de subjugar los Reys ans q de apionar ne matar los. Sus dix lo capdillo açons deya per cortesia per donarvos la honoz. No dix tirant q aqueixa honoz la poden dar avostre fill o adquerir la per avos No cura de mes replicar lo capdill

lo sino que pres lo Rey e posal dia
vna cambra: e feu lo bellament fer
rar. E a Tirant desplague molt po
per no enuiar lo capdillo no dix res
Après que lo Rey son ferrat entra
ren en la torre maestra trobaren la
adolorida Reyna molt trista lâtât
continuament dela seua vlla viues
lagrimes. Com ella los veu hauet
della natural conexença. E de singu
lar consolacio stigues per bon spay
que no pogues parlar. E cobrat son
recozt ab hñil gest: e ab veu piado
sa feu pricipi a semblant lamentacio

Capitol. cccix

Lamentacio que fa la Reyna p
la vista de Tirant e del capdillo

Axi com les flames sō
augmentades per los
vents crexent en ma
yor flama. Axi les m
ies dolors e pēlaments
son aumentats en lo pus alt grau
de dolor com vos he vista pensant
hon es lo meu virtuos pare e mos
germans: e aquell spos meu que yo
mes amaua que ala mia vida q ab
vosaltres solia cōuersar. O misera
de mi per que desige yo que lo meu
pare virques. puix altra volta ha /
gues de morir. Car les penes e tre
balls qui en aquest mō son: de molt
major pena lestimen que no los al
tres. Donchs atribulada de mi q
desige ni puch desijar sino la mort
qui dona fi atots los mals e repos
a les penes e treballs de aquest mī
serable de mon e ple de miseries. E

seria acompāyada ab aquelles per
sones que yo mes amaua e dōijaua
habitar. E per vettura yo desige io
meu dā en osijar q tornassē. car toz
nant se poria seguir mes mal pavo
saltzes y p a ells y aumēt de doloz
p ami li per algun grau mes era po
sible que aumentaz se poguessen. E
com yois perdi devista son aquell a
senyalat dia de dolor. Com ja yo /
no pogues cridar ni planyer lamen
tant la mia fort desauentura ploza
ua perço que sino hoyen la mia veu
sentissen lo ploz: que podien fer mes
los meus hūls sino que plorassen
puix nols podien veure. E lo quem
fallia ala veu aumentaua en plant e
batiments mesclant ho tota enlēpa
ab les mies lagrimes. O piadolos
hoynts contemplau en vostres pē
les los me^r cabells calats en lo coll
y en les spatles scampats segons es
costuma de persona molt dolorosa
E les mies vestidures augmentaren
en gran pes per la abundācia de les
mies lagrimes qui les hauiā tant /
banyades que les gotes per baix ō
corriē. e axi tremolaua lo meu cors
cō fa laresta ōl blat com la toca lo
vent. Nos demane gracia algūa
me sia feta sino que prestament me
dōeu la mort per que ab lo meu pa
re puga ser companyia. E p lo me
rit vos prech que nom sia dada lon
ga pena. Car la granea de ma desa
uetura atotes les altres dones del
mon auanga. E per cars de ma ad
uersa fortuna lo darrer comiat que
peruench al terme de ma hoyda sō
hū doloros ay e calla e no dix mes
Los capitans qui veren la adolori
da Reyna tant lamentar se: aconoz
J. 16

taren la com milloz pogueren. E re
 gonegueren lo tresor del Rey que
 tenia e trobaren li en dobles. clix. mi
 lia marchs per causa que era home
 molt rich e lo que hania guayat cō
 pres la Ciutat de Tremicē e la ma
 jor part del Regne. Tirant ps les
 mes hōrades mores de la vila e do
 na les a la Reyna per que la seruisse
 Lo Rey crida los capitā e feuseve
 nir lo petit ifant que ell hania fet ca
 ualler e dix seyors pux ala fortuna
 plan quen tal cas vengut sia nom
 resta mes afer sino sola vna cosa.
 Aquest a quim so dat per presēt
 es ses heretat que son pare e mare
 tenen molt pocis bens de fortuna
 yo de bon grat ab licencia de vosal
 tres done graciosament al dit infat
 de mos propis bēs. xx. milia dobles
 de renda tant cō la sua vida durara
 E feu ne leuar carta publica rebuda
 per dos alcadis. E mes aqui presēt
 feu dōacio d' tots los seus Regnes
 e terres a Margdina Reyna e mul
 ler sua. Ara dix lo Rey pux he cō
 plit de fer tot lo que desijaua. no res
 ta daciauāt sino que fassan d' la mia
 persona tot lo que placent vos sia q̄
 ab molta paciēcia pendre la mort
 tota hora que executar la volren.
 Car ja nom pot fallir sepultura de
 sonrada. Mas demā vos de gracia
 quem vinga a veure aquell mich: e
 celerat home que de bon grat yo li
 vull perdonar: pux es stat tā destre
 e tā sollicit en posar me en agusties
 e d' struyr tot lo meu stat. Com li fō
 dauant l'albanes: lo Rey li presen
 ta semblāts paraules. Balāt molt
 meixa la tua fe que has tengut tan
 gran animo de fer vna tā grā mal

bat e tracio de voler destruyr hun
 Rey en persona y en bens. per qui
 na culpa meriti yo de esser tan mal
 tractat d' tu: be has manifestada la
 ficta amor que tū mostraues: digū
 albanes hō es la promesa se que ab
 jurament de mal crestia tu prome
 rist d' esser me leal qui poguera creu
 re que tanta maldat e crueldat en tu
 pogues habitar. E be pot pēsar lo
 teu capita que pot siar molt de tu.
 Car li lo cas li ve faras pjoz dell
 que no has fet de mi. Costemps
 la fortuna es fauorable als dolents
 e viciosos. Ara yot perdone perço
 com stich en l'article dela mort e no
 se li sere huy o de ma. E yo confie
 en mafomet que altrit pagara. car
 la tua grā maldat no pot restar im
 punida. Tirant no comporta que
 mes parlas lo Rey sino que li dix se
 nyoz aconoxtat e tingues bona ipe
 rança dela tua vida e pensē la senyo
 ria tua que aço son obres de gūrra
 q̄ qui la continua li segueixen molts
 incōuenients que vnes voltes son
 venguts altres vencedora. E aço se
 guetx mes als grans seyors que no
 als altres. perço com acostumē ab
 lur gran poder volen leuar la roba
 als qui no tenen defesio. E algūes
 voltes la fan justa: o injusta. E nos
 tre senyor qui es just dona en les ba
 talles e en les guerres la justicia a d'
 qui es: perço si la fortuna ta portat
 aci pensa que tu no est lo primer ne
 seras lo darrer. Respos l'albanes se
 nyoz capita lexaulo stat que lo rey
 me dona carrech de cosa que los al
 tres mo tēdjan aviztat. Car ell po
 dia be pensar e creure que essent yo
 crestia y ell infel no li podia yo ni d'

nia procurar sino tot lo mal e dan q
 fer pogues y era tengut de fer qual
 senulla cosa per exir ocartu de po
 der de infels: d'altra part tu senyor
 est tan cobdicios que tots los bens
 quis guanyen en la conquesta los
 tires p'atu els poses en ta potestat
 e senyoria. Mira quanta monda
 haues ajustada robant viles e ciu
 tats: les quals not hauia dexades
 ton pare ni menys ros parèts: ans
 eren de aquell famos e virtuos rey
 de Tremiten qui sens volutat sua
 li has leuada la major part de les
 terres lues robat los pobles forjat
 les dones e d'ozelles e fent moris ab
 gra crueldat rotes aquelles qui les
 viltats no volien comportar. Gu
 arda Rey aquestes coles no so pla
 sent a deu. E si los capitans te per
 donen la vida e not smenes ton fet
 no seta de loga durada. E com no
 penles tu que nostre senyor mo ha
 posat en lo cor e en la voluntat que
 to diga segons merite los te' gras
 peccats. E que yo fos aquell qui fos
 causa dela destruccio dela tua perso
 na: e dels teus bens. E si per deu es
 ordenat que yon sia executador yo
 mi set disposat per executar ho e por
 tar te a total destruccio. E si altres
 reliquies y restanen afer ab aquesta
 spala la qual es simolada en la mola
 de aquells qui so usurpadors del be
 public e dels bens que no perta /
 mye atu. digus qui pot penar lo gra
 tresor que has robat a tos vassalls
 fent los pagar cent dobles per casa
 destruynt tots los cultiuadors: e no
 has volgut pagar lo son ala gent
 darma. Mas pagus los de vent: e
 dreyes los robau lo que porreu que

altra cosa nous daria. sino que veig
 la gra clemencia del capita crestia q
 es tanta que james dela sua boca /
 no pot exir sino gracia e perdo. Al
 tramenc la tua persona a focs y asia
 ma deuria perir. Tizant ringue co
 passio del Rey que hobia tantes vi
 lanies ab paciencia q li eren stades
 dites per lalbans. eveya que lo cap
 d'illo ne staua admirat e no li deya
 res: mana li que callas que no vol
 gues donar tantes penes al Rey vi
 tra les que ell se renia. Com dix lal
 bans senyor capita no vol la mez
 ce vostra que diga la veritat qui es
 manifest. Car aquest Rey es molt
 culpable de tres peccats mortals e
 per qualseuilla de aquells merita la
 vida perdre: quals son aqueys pec
 cats dix Tirant. Seyor capita dix
 lalbans yous ho dire. Lo primer
 es peccat de luxuria que la apropiada
 la Reyna per forza e sens volun
 tat sua. Lo segon es de auaricia per
 que es lo mes cobejos Rey que en
 lo mon sia. Lo tercer es de enueja.
 E si fossem en temps o justicia trista
 dela tua persona. Mas som en ley
 de gracia e ago li soste la vida. Ti
 zant li seu manament que callas: e
 que no li doas mes passio: lalbans
 drega les noues a Tirant. En fill
 de semblants paraules li seu principi

Capitol cccx.

Com lalbans suplica a Tirant q
 fes caualier

Com lo be e la gloria o
 aquest mon sta en ca
 ualleria. Car per fer
 cauallelleries los ho
 y.iii.

mens del mon son honrats e tenguts en gran fama son temuts e obtenen victoria d' lurs enemichs pugnen en gran senyoria conquistant regnes e terres e fā tremolar lo mō aq̃i com feu alexandre qui per la alta cavalleria conquista la major pt del mon. E perço iuplicis ala senyoria vostra encara que yo no lia digne me vullau donar lorde de cavalleria: car yo cōfie dela misericordia de nostre senyor deu quem lexara fer tals actes que serā imenats tots los me^s defalts. e cridare la honoz que amī spera: car ma virtut ja sperimentada aterrara les forces dels meus enemichs. E si neguna cosa a la merce vostra passa per la fantasia de vergonya amī sia atribuït e no a vos. Ser queus placia esser favorable per la part mia: e dir vos he lo q̃ posā hū grā piblosos que dir lo cavaller que no ajuda. E lo capella q̃ no dona: e lo jubeu qui no presta: e lo pages qui seziutut no fa no valē res tots aquests. Donchs feu que vos siau hun dels benaventurats. Tirant nos tarda en fer principi a tal resposta

Capitol. cccxi.

La resposta q̃ feu Tirant al albanes

Antiga auctoritat fa testimoni dela veritat de les coses mal fetes car la stima dela honoz q̃ ha menyscabat en tu fa abuersa la tua fortuna. E aço /

ditx per quē nom plau dir te paraules quit agzenen manifestant la erra de tos mals que per la tua ma sangonosa son stats comesos p̃ que amenys perdua de ta honoz: e fama al que la tua lengua amī dmana sia cola impossible bonament se pogues fer e fas si que not vull dir mes auāt. E l'albanes torna areplicar: e dix. Mon seyo: clam vos merce dir me la causa per queus ne stau dix. Tirant albanes tu mas seziut al plaer meu de que ten reste molt obligat de mos propis bens revullans donar que no dar te la honoz de lorde d' cavalleria per no esser repres de l'keys. Duches cōtes e marquesos e dels famosos cavallers. / car lo teu ignocēt desig no compozta la honoz de cavalleria ni rebze a quella: Lom aquest tan alt orde no ptany a totes gēts: car es cosa molt delicada e no deu venir en poder d' tots aquells quiu desigen esser. E majorment de tu qui labē que has ofes aquest tan singular l'key e perço series dit reproxe. E perço yo no ofendria tant mon orde quels bōs cavallers rependē poguessen. E si you fes forçat ieria que la tua persona hauria de sostenir tants de dās ab tātā perdua de ta honoz per justa reparacio del que has ofes al noble l'key: Mes te val esser bon senyōr que mal cavaller: per que als homēs enuejosos de nostra prospera fortuna mes se enugen: vet aci cin / quāta milia dobles que de bō grāt te do pux tan virtuosament has obz at ell pres les dobles e passa sen en la terra don era natural ço es alba ma. Ser aço Tirant ordena fōl

sen frameses cent milia dobles en
 Tunis a hun colingerma del cap
 dillo que era en aqll regne regidor
 per lo lley de Tunis e pregat que
 quitas lo senyor dagramunt e tots
 los altres qui dins la sua Galera ve
 nien. E tots foren trets de captiui
 tat per lo Governador quils feu co
 prar a mercaders que ell gens no li
 mostraua. E aço feu per amor del
 capdillo. E frames los tots hon e
 ra Tirant. E com los portauè dis
 terra tenien la sperança peronda o
 james exit de captiuitat fins que ve
 ren lo lur capita. No pensen q fos
 poca la consolacio que ells prengue
 ren en la vista sua. Tirant demana
 prestament aso cosí lo senyor dagra
 munt si hania vist a plaerdemant
 da: e aquell respos senyor de aquell
 doloros dia que perdm la Galera
 de vista yo james ne sabut res d'ella
 Ans vull creure que sia morta dis
 la tempestuosa mar. Tirant mostra
 que li dolia molt e dix yous jur per
 nostra dda que si ab la milloz sacho
 dela mia persona la podia resuscitar
 de molt bona voluntat ho faria: e
 si tenia dos bacins e mig de sancho
 los dos ne daria. Tirant los feu /
 molt be vestir: els arma e donals o
 bds canalls: e refrescales molt be de
 les sues dobles quels paria que fos
 se resuscitats de mort a vida. E mes
 ordenaren ell e lo capdillo ab mer
 caders de trametre en terra de cre
 tians per arnesos e per caualls com
 sabessen de tot cert que tota aquel
 la gent que stauen en la Lutat de
 Tremicen e en les aldees eren arri
 bats a: vj. legues del castell de mōt
 Tubet hō ells eren E com haniē

framesos cortens per tota la terra
 dels moros amprant amolts pa
 rers quel lley tenia en la barberia
 que li vinguessen ajudar. Tirant la
 bent aço ordena que lo castell fos
 mes prouchit de totes les coses ne
 cessaries molt mes abundantament
 que no era. La gent del lley scaria
 no vnalba de mati aplegar e dauāt
 lo castell e donaren lo grā combat
 ala vila. E Tirant dexa al capdillo
 alt en lo castell ab losenyoz dagra
 munt en guarda del lley y ell feu o
 brir la porta dela vila. E dauant la
 porta feu fer aqui hun baluart. E
 james volgue conserir per res que
 les portes se tancassē. Ans nit e dia
 col temps stauen vbertes. E en la
 primera venguda que feren vehent
 la porta dela vila vberta tots cuy
 taren en aquella part. la mortaldat
 dels moros son tātā en lo baluart
 que los q eueniē de tras no podiē
 passar auant per los coscos morts
 que allí stauen. infinita gent son la
 que mori dels de fora e dels de dins
 ni hague molts de nafrats: mas /
 pochos morts. Los moros ordena
 ren ses batalles. E totes les hores
 del dia venien acōbarre e decōtinēt
 que la vna squadra de gent era can
 sada anaua sen aquella: e venia nī
 altra fins que era nit scura. E en la
 nit Tirant feya adobar los fossats
 e lo baluart e tot lo que mester era
 Com los moros veren que noue
 nols podien e tanta gent los mata
 uen cascun dia: deliberaren de no
 cōbarre mes: Mas fessen porta: tā
 tes bombardes com poguēien ha
 ner del lley e fora de aqll. E en
 moltes parts trameterē per haue
 r

ne. E Tirant son nafrat de dues nafres la vna en la cama hon solia tenir mal e laltra en lo cap de colp ó passador que li passia lo bacinet que entra lo ferro hun poch en lo cap. E passa be hun mes que no li feren armes sino ben poques. e Tirant puia sen al castell: e lo senyor dagra munt son capita en lavila. E om les bombardes foren ajustades / que foren mes de cent. A setiaren la artelleria e comegaren de tirar que feyen gran mal: E Tirant no podia exir per rompre les. E ingue a quest auts per que no tirassen. pres lo Rey e tots los altres presoners e poiauen los sobre posts amples. E ben ligats ab cordes calauen los endret dela muralla. E com los de fora veyen lo Rey en tal lo star. E los altres presoners quey tenien pare o fill o germans no consentiren que les bombardes mes tirasen. E perago hauia entre ells de grans ó bats e moltes morts que sen seguien. E com lo Rey stava en aquelles posts cridaua ab miserable veu ab los altres que per reuerencia de masomat no volguen tirar. E los moros de dfora alsaue vna bandera p senyal de segur. E lauors leuauen del muz lo Rey e los altres. E deliberaren per no posar la persona del Rey en tan gran perill: que sperassen quevengues lo Rey de bogia qui era son germa e cunyat del Rey de Tunis e hauien noua com tots se posauen en orde ab lo major poder que ells podien fer. E per causa de aço ells ferē treues p ados mesos. E molts parēs cauallers e seruidors apres deles treues pregaren als capitans

quels dexassen entrar en la vila e en lo castell per parlar ab lo Rey scariano. E ells foren contets que dauē licencia a cinch cauallers que calcun dia stauen de sol a sol ab lo Rey: cō venia la nit tornauen sen en lo lur camp. Aquests moros hagueren noua certa com los Reys dei⁹ no menars venien per socorrer los. primerament lo Rey de bogia sō germa. E lo Rey de feg: e lo Rey menador lo Rey de persia: lo Rey de tanai: lo Rey dela menor india: lo Rey de domas: lo Rey Geber: lo Rey de granada: lo Rey dafrica. Tots aquests Reys los de mes e ren en deure de parentesc ab aqst Rey scariano. E lo menys que calcun de aquests portaua eren. xxxv milia combatents. E lo Rey de belamerin se ajusta ab lo Rey de Tunis ab. lxxx milia combatents e ab aquella gent vengueren a socorrer los altres. E tots justats tenien lo liti. Seguis hun dia que la Reyna trames acridar a Tirant que volguis plegar ala sua cambra pergo cō volia parlar ab ell. E Tirant impelat per quel volia prestament hi ana p be que encara no era ben guarit de la cama nafrada: com Tirant son ab ella. La Reyna lo rebe ab cara molt asable sen lo seuze al seu costat e ab veu baixa li feu principi a semblat requesta.

Capitol cccxii.

Requesta de amors que fa la Reyna a Tirant

Lalum perbuda es recobzada al meus vills e allant lo meu cap te veig com alenyoz del mō. Car lo cel: e la terra e totes les coses que lo gran deu ha creades te obehexē. E bet pots nomēar digne sobre tots los altres cavallers. Car merexedo: est o esser senyoz o tots aquells qui de honor senten. O benaventurat cavaller / de eterna fama dignes me virtuos capita hon es fogida la delitosa bel lea dela tua vista. E hō has lexada la freica coloz o la tua graciosa cara quina es la occasio dela grā flauea dela tua noble persona. E los teus cabells resplādents sens maestruol ma ornata. E los teus vills qui parien dues steles matutines: coz se son axi aslaquits. Mes flameiāts los trobi aquella placent nit quens tragust o aquella dolorosa preso. E yo mes pladosa que altra tengui tan gran / grat dela tua virtuosa persōa ab tāta singularitat ppozcionada: que auorri amō sposat que no tenia vills ab quel pogues veure. E apartada dell tota la mia amor: transporti en tu sol qui est la flor dels milloz. E yo be conech capita senyoz q james bastaria apmīar te lo grā seruiç qm has fet. per que suplich al nostre ma fomet: que ten vulla retre lo premi en lo que yo fallire. e per la part mia com no tinga cosa de maioz stma q la mia persona. encara que no sia sufficient premi al que tu tāt vals e merites. Per q suplich seyor que faces gracia de voler esser senyoz o aqueta terra: e dela mia persona: en compensacio o tos treballs. Car mes su

maria esser seruenta tua que senyora del mon. Per que la tua virtuosa persona es tal e de tanta gentileza: que verdaderament est merexedo: de / molt de be: y honoz molt mes que tots los Keyes: E princeps qui huy porten corona: que ab veritat altre renom dones de tu que no fan tots los altres princeps del mō. E la tua merce nom tinga amal lo quet dire. Encara que yo non sia merexedora Car sobre tots los homens del mō te volria per marit e per senyoz. E si yo fos itada en libertat e no temes infama ab tu mē fora anada. E si la tua noblea me desempara hon trobare yo refugi ni sperança de psona tal qui ames dolors remey puxa donar: sino tu: o la mort qui es la fi de tots los mala. Admiras Tirant o tal requesta. E no tarda en fer li semblant resposta.

Capitol cccxiii.

Resposta que feu Tirāt ala reqsta de amor q la Keyna li hauiā feta.

Sla mia benuolēça fugues en ma libertat gran culpa tendria de refusar requesta o tanta valua. Car les vres agraciades paraules me mostre grane de tanta amor que obliga en servir: e ajudar ala seyoravostre e pendreus en compte o filla. E seria ami hun gran ofalt que yo volguēs donar lo q tinch ja donat: e fora o ma libertat. Car p la molta amor que tich o servir vos mō peccat vos cōfessare: grā rēps ha q yo ameyna dō

zella d' gran stima: e ella p' semblant a mi. E seria gran delalt meu: que per ella esser tã virtuosa: que ha seruada tanta virtut de honestat deuera mi que yo cometes tan gran maldar d' uers ella: Ni li fallis en ses amors. Sins permetria la mort que tal carl se pogues dir de mi. E prech adeu: que si tal pensament me passaua per l'enteniment: que sobris la terra: e a qui fos enclos en sepulcre de dolor. E vos senyora qui sou dotada de / tant saber: q' no ignozau los termes de amor: lo que no volrieu p' a vos no deuriu dir per altri. E prech ala senyoria vostra nos agreuge d' meu parlar. Car vos sou gloriã tal e de tanta stima que no es dama en lo mon qui mes puga valer. Ni se princep: ni caualler per virtuos que fos en lo mon que nos degues tenir per benauenturat en polleyr la vostra gran bellea. E cõ veritat ha vna d' les causes que nostres passions re frena. Les fundades: e inuencibles rahõs de vostra senyoria: los icurs nunsols dela mia apassionada igno rancia en vapors conuertint ab sol luminos de vera doctrina han illu minat lo meu entendre: calfant ma voluntat de servir vostra excellencia que la vida no tindr en car si la ha uia adespendre. E per que lo peccat meu vos he confessat: d' mes al un dant perdo tenui causa d' perdonar me. Pero per merits d' aquella qui per molta gentilea sua afectadamer me ama: ha volgut deu que lo meu cor: e voler nos puga mudar. E per causa de aço lo meu cor ploza gotes de lanch: e james se veura alegremt content: fins que veja la senyora de

qui ea. Mas hauent per cert que me rics neguns no basten de fer menya ma beniuolença. Ni d'ix altre delit a mor ab si no porta: sino sperança de benauenturada si. Per que yo noz deiespere prenent per tal si vostra in estimable valua. La qual per la mer ce vostra tenis tanta dellea gracia: e saber me obliga dir me seruidor vos tre tant com lo viure mo consenta. E per temença de errar me dexe de recitar les mies propies passions p' be que nos mostren tan grans com son les mies fatigues. Car dix hun gran poeta: que les fatigues trahen apenes amor dela penia. Aludam encara altra raho que nom vull o blidar: cõ vostra senyoria sia moza e yo crestia no seria licit tal matrimo ni. E no perdau senyora per lo que dit he la sperança de mi. Car tant cõ anima tendre en lo cors: james vos fallire en servir vos abient: o present bonseuulla que yo sia. Car lo vostre molt merxer mi obliga. No tarda la Reyna ab lagremes als vils ser li semblant replica.

Capitol cccxiii.

Replica que fa la Reyna a Tirant.

Dich se poguera creu re: que en hũ caualler de tanta noblea ab cõ pliment de totes vir tuts habitas tãta cru eldat de refusar requesta de tan grã amor. Car si tenies conexença quãt ma Eida perilla. Per art de gen /

tleia deutes esser prompte en pro
 curar me lo remey. E o tal peiamet
 stich temerosa de dir te quant stich
 abandonada. E om veig que not /
 puch dir la menoz part dela pena
 mia. En tals cõtraste p sobres grã
 dolo: la mia anima sta curmetada.
 E ara tes manifesta la causa o hon
 tant temps la mia gran amor te es
 stada cuberta. La qual sol hun punt
 de equal remoz no deslacõpanyada
 James ha sofert la mia voluntat te
 pogues dir ab atreuimẽt quanta es
 la senyoria que tens en mi. E cone
 gent lo teu grã auisament te fas cert
 si ames paraules negaras crehença
 not tardara lo merit que seta de ma
 presta mort. E axi los me⁹ males no
 hauran longa durada. Acõseguint
 terme de infinita glõria si de tu he
 acabat remey. E sent tu lo contrari
 pẽdra si en mi: dexant me devure ab
 sola ansia q los meus merites ab los
 te⁹ tant se concorden: que equalmẽt
 mirant en parays: o en infern los /
 dos prenguen posada. E sit parran
 les mies paules ab si veritat no por
 ten. Denia q no poca amor dir tals
 coses me obliga. Ab tot que si o spill
 no tens fretura venras de tos bens
 per defalt de ben dir: la mes part eẽr
 callada. E hauras a creure: que si cõ
 aden te adozaua nom de mala mo
 ra merexeria. Mas sol hũ de merie
 ma strema amor guasta: que los te⁹
 molts bẽs: forçada atãta amor me
 porten. Dauent per cert merites al
 guns no basten: de esser amada me
 facen merredoza. E atan falliõs spe
 rances seguint lo costum de les al
 tres: deuriẽ fer mays ma bennolẽga

Dux altre delit a moz ab si no por
 ta sino speranza de benauenturada
 si. De que yo nom desesperẽ: prenẽt
 per tal si: la tua jnestimable valua.
 La qual õute me obliga dir me tua
 tant com lo viure mo consenta. A
 dozant atu que altre deu ma ley nõ
 mostra. E om me dius yo so moza
 e tu crestia tal matrimoni eẽr no po
 ria. E yo dich lo remey que bes pot
 fer en toznar tu mozo: e la mia õmã
 da le compira. E en tal cars haura
 loch. E si fer nou volras: que vuelles
 dir que la tua ley lia millor que la /
 mia: de bõ grat ho creure: e tostepes
 dire que axi es. E tota hora que tu
 volras sperimentar conexas quã
 ta es la mia amor: e fermetat. Per
 que caualler virtuos obze los vils: e
 vesa lo teu coz sentir: lo que dich ho
 fare ab maior voluntat que tu pen
 sar no pories. E õla donzella quem
 dius que ames yo credo que es som
 ni per icusar te: sino que mostres te
 ntr poch grat de mi: e p ço denegues
 lo matrimoni. E encara que axi lia
 nom vull oblida de regraciar te la
 grã obligacio que tinch q coz abõ
 caualler: e virtuos me fas proferta o
 ajudar: e valer me en la gran necessi
 tat e congoxa en que so posada. En
 cara que per art de caualleria: y lies
 obligat defendre les persones õlem
 pardes: yo non prenh p aqra part
 sino queu accepte com de hun pare
 e senyoz p quetveig tan magnaním
 e virtuos que no pots fer sino lo que
 has acostumat: e de ago ten bese les
 mans. E trant pensa hun poch en
 si: even lo bon preposit dela R. eyna
 que tenia en fer se crestiana alegra se

molt. E veu ab los vills dela pensa
 cami per hon la sancta crestianitat
 poia esser exalçada: dellibera o mo
 strar molta amor ala R Reyna p que
 tingues voluntat de fer se crestiana
 No periudicāt en res la amor que
 tenia ala sua princessa. E ab cara a
 fable mostrāt e'ler molt contēt. E i
 rant dela R Reyna ab gracios gest li
 feu principi atal replica.

Capitol cccxv.

Replica que fa L'atrāt ala R Reyna.

Es paraules son seny
 als ab los quals nres
 intencions se mostren
 Car en altra manera
 elles closea dins los
 corporals murs e sagellades ab lo se
 cret sagell de nostra voluntat loia a
 du sō descubertes. E axi senyora vir
 tuosa vous ame o verdadera amor
 eus desige servir. Empero no ecara
 segons la senyoria vostra ho accep
 ta. Mas quit e despulāt de leuibies
 passions. E apartat de tota amor li
 bidinosa: sino ab verdadera caritat
 Mas acostant me ala senda per hō
 les passions caminen. Huij amor /
 ha en mi en tā stre ps polada. Mas
 la felicitat: e promptitut de atenyet
 delits: nom fa desuiar dela si. E la
 qual com aderrer be sguarda. Ans
 les dificultats si en contrastar amō
 voler sefforten: com laygua al car
 bo encen maiors flames o ma ben
 uolenga. E axi ab malalt: e infecte
 gust. Les coses als altres no poch

dolces ami en equal de sel amarguē
 Per ço com natural raho me força
 de seruar la promesa se. E ecara que
 no siau senyora dela mia persōa ho
 sereu dela bens: e dela voluntat. E
 per mi lera aumentada ab multipli
 cades virtuosas obres la honoz de
 vostra fama: reieruant la vida per /
 actes de virtut stimada que als pru
 dents sēpera en diferēcia de aquells
 qui no volen vlar de natural raho:
 que los folle perills squiar solē les
 dames qui son virtuosas qui viure
 volen virtuosament. E aquella cosa
 rectament es desijada. La qual aps
 que es atesa: fa millor al qui la poie
 beix. E per ço algu de virtut acom
 panyat no deu elegir la mort: sino
 per valua que mes que la vida dig
 nament s'estime. Per que suplich se
 nyora ala senyoria vostra vos placia
 rebre lo sanct baptisme dela sancia: e
 verdadera ley crestiana si voleu ab
 deu esser acompanyada. Ab auxli
 del qual si yo vixch sereu senyora ol
 regne vrēe dar vos he marit R Key
 coronat joue: e virtuos: que de mi
 com vos he dit: ab tota veritat no
 puch muller pendre que jan tinch.
 E si tal cara cometia no sereu dita
 muller: mas amiga. E la vostra ex
 cellencia merexedora es de maior o
 mi. E sim atut deu senyora nou fas
 per que la vostra grā bellea e molta
 virtut no sia ami mes en grat q o do
 nami dōzella que en lo mō yo haia
 vista. Car no es caualler en lo mon
 p gran senyor que sia q nos tingues
 p benaumenturat que la vza amor po
 gues aconseguir. E no dubteu seyo
 ra en lo q he dit: car si yo moria en

aquesta conquesta hauent vos spo-
sada seria molt grã dan:e desolacio
vostre que restariu destruyda:e ses
reparo. Donchs molt mes val ala
senyoria vĩa pendre altre marit: lo
qual p raho sia mes viuudoz que yo
p no passar tants perills. Car sabu-
da cosa es q qui souint en armes va
y dexa la pell:o lay dexara. E per be
que ara lo vĩa agraciats vils en la
presencia mia se planyen: e destullen
lagremes o amor. no passara molt
cue p vista de algun gentil caualler
se riuran. E dona si Tirant en les
rahons: No tarda molt la Rey na
aptes q's hague exugades les lagre-
mes ab hũ agraciats lo spir fer p'p'ri
assemblat replica

Capitol cccxvi.

Replica que fa la Rey na a Tirant

A gloria q en lo mon
en tan gran jouet has
atela me fa desijar de
esser l'eruenta o carua
tua asi que los meus
vlla atribulats de excessiu amor cõ-
tinuament pogueller cõtèmplar la
tua noble persona. Car conech te o
tant animo que ab exces de perillo
los treballs has mes entes en aumẽ-
tar la tua gloriosa fama que no adq-
rir riqueses. E les tues prudens pa-
raules han obrat en mi: e presa tal
força que mon delibet te vull publi-
car que justamet me has obligada:
ala execucio de tal empresa. Car de
moltes coses: ans de palelament es-
ser eletes sens vergonya hoz se pot

retzaure. Les quals apres: sino ab
grandissima infamia no consenten
esser dexades. Donchs senyos vir-
tuos ses prest en dar me lo sãct bab-
tisme. Dux est floz de tot poble ba-
telat. E Tirant qui ven la bonavo-
luntat dela Rey na de voler se fer cre-
stiana: seu se portar prestament hun
baci doze hun picher dela deiferra
que hauien presa del Rey icariano.
E tirat seu descobrir lo cap ala Rey
na: e resta en cabells los quals eren
de tal resplandoz ques mostraua la
sua cara mes angelica que humana
Tirant la seu agenollar: e ab lo pi-
cher li lança aygua sobre lo cap diẽt
li. Maragdina y ot batege en nom
del pare: e del fill e del sant spirit. E
lauors ella se tingue per bona cresti-
ana. E allĩ en presencia de tots .iiij.
dones qui seruien la Rey na reberẽ
lo sãct baptisme e feren molt sancta
vida ab molta honestat. E o lo rey
icariano sabe: q la Rey na se era seta
crestiana seu se venir a Tirat e de se
blants paraules li seu present.

Capitol cccxvii.

Com lo Rey Gecariano reque-
ri a Tirant quel ses crestia.

Oneret quants gene-
rosos cozarges: los in-
fortunis san forçar en
los aduersos callos p
manifestar ales gentes
lanimo que tenen stimant que tant
stremes doloze: e no poquetes per-
dres coze les mĩes: deu ho ha pmes
p aumẽt de maioz honoz: e gloria
mia. E per exercici de ma paciencia.

e si amolts enamozada querella ha
fets animosos: De tal se son dignes
eprenedors: e seguidors que restara
de present lo mon de cauallers axi
delpullat que la persona real de tan
justissima querella defensor ne pro
tector no trobe. per que dich atu ca
pita virtuos qui est cap dela secular
potencia: ipasa: e coltell defenedor ola
santa religio crestiana: que pux veig
ma senyora la Keyna que les feta /
crestiana: yo de bon grat vull seguir
les sues virtuosas obras. Per que
p:ech quem vulles dar lo sanct bap
tisme. E q vulles esser ab mi germa
darmes tant e tan longament com
la vida nos acompanyara: essent a
mich del amich: e enemich del ene
mich: i atu vendra en grat ho ridre
amolts gracia. Empero ans que yo
bategevull esser adoctrinats dela san
ta ley crestiana: e saber quina cola es
la trinitat axi que ab maiors deuocio
yo puxa rebre aquell sant sacrament
del baptisme. E si negua cosa: y sabs
lam vulles rebuyr amemoria. D: al
pens me que segons los actes virtu
osos quet veiz obrar: q tu has mes
aptes en lart d cavalleria: y en lo let
deles armes que no en declarar los
fets dela santa scriptura. Respos Et
tant senyoz yo noy se molt pero yo
dire lo que ne aptes en lo temps de
ma puericia. Car la sancta ley cresti
ana: no vol ni cōsent que los catho
lics crestians hagen acreure ab ra
bons ni ab proues sino per sola fe
aquesta materia es tan alta que qui
mes hi vol saber menys hi sab: sino
aquell aqui deu dona la intelligencia
per pura gracia. E per be que yo se
gura la pratica: e lestil oles armes

me es de necessitat saber axi en les
coses spirituales cō en les temporals
Empero p be que yo no sia home
de tan gran sciencia com seria neces
sari per parlar de semblant materia
dela trinitat qui es tan alta q haneu
meister molt que alieu lentement.
E encara haneu molt aser en pōde
ho compendre. Trant lo millor q
sabe: e pogue li declara de nostra fe
tot lo que hui crestianissim e deuot
caualler: y por entendre: En tal ma
nera q lo Key ne resta molt content
y aconsolat: per que ab la deuocio q
ell venia al sanct baptisme per obra
del Sanct Spirit ell compren /
gue tant nostra fe com li tota la vi
da fos estat crestia: y ab alegria ines
timable dix lo Key. Capita virtuos
no poguera james creure que per a
esser caualler poguesses tāt saber en
los fets dela trinitat: e tu has par
lat tan altament que james pensara q
lo teu enteniment fos tan subtil en
dar mo axi entenent coz ho has fet
E mes noticia me has donada ola
fe crestiana tu sol q no feren aquells
freres q en ma cōpanyia stane. arat
pchs que vulles dir qual es lo maior
be de aqst mō. Car p gracia de deu
yo tinch be cōpresa la santa trinitat
E decontinent que mo hauras dit
yom fare crestia. Trant que veu la
bona voluntat del Key pres se adre
en la forma que hoyreu.

Capitol cccxviii.

Qual es lo maior be de aqst mō

Querres sentencies fo
ren dels antichs philo
sofs qual era lo maior
be de aquest mon. Et
gueren que riqueses /

dient que aquelles eren s'imades. E
 los homes richs eren hōrats. E de
 aquells son virgili qui feu libres cō
 se pozien adquerir riqueses. E cesar
 qui posa tot son enteniment en les ri
 queles de aquest mon. E altres di /
 gueren que cavalleria: car per caval
 leria haia hō en aquest mon victo
 ria de moltes gēts: e aquell sō luqua
 q en sos libres molt ne parla. Altres
 digueren sanitat era cōseruamēt d'vi
 da: dels quals son Galien qui feu li
 bres com hom pogues hauer salut
 E lempadoz constanti qui per salut
 volgue donar tot lo seu imperi. Al
 tres volgueren dir que lo maior be
 de aquest mon era amor. Car per a
 mor es lō alegre: e joyos dels quals
 son Ouidi qui feu libres de amor. e
 micer Johan bocaci de Troyol: y
 de Orileya: e de Paris e de Elena
 de ques feren molts singulars actes
 Altres digueren p bones costumes
 lome vil era exalcat dels quals son
 cato qui feu libres de bones costūes
 E altres digueren que sautesa: car p
 sautesa conexia hō deu: e a si mateix
 e totes les creatures de deu. E aqst
 son Aristotil qui feu libres de saute
 sa. E lo Ik ey salamo qui entre tots
 los altres nostre senyor deu lo vol
 gue dotar d sautesa. Lo qual dix yo
 ame sautesa per que es jlluminacio
 de l'anima e per ella tinch honoz da
 uant los vells: e los jounes. Don
 procehex subtilesa e jutiar dauāt les
 potestats als quiu merexen. E pos
 seherca memoria per atots temps:
 En ordenar los me⁹ pobles en los
 penaments de aquells: es gran de
 lit. Donchs aquest deu hom ense

guir: car mesval que or ni argent ni
 pedres precioses. Pero molts son
 quey treballen per acōseguir sautesa
 E no son tots de hun enteniment.
 Car huns treballen en saber per ra
 ho que sien millors que los altres.
 E aquests aytals son moguts per
 peccat de superbia: qui volen saber
 per raho de exalcat ali mateys. E a
 quests tals lo lur saber es inflat qui
 dona superbia. Altres aprenē saber
 ab que puguen hauer riqueses. E
 aquests tals son moguts per lo /
 peccat de auaricia. E entenimēt de
 aquests seria couinent cosa saber de
 medecina. Car per aquella se podn
 aconseguir riqueses temporals. E
 altres treballen en saber p raho que
 sien loats per les genis. Aquests sō
 moguts per vanagloria: e aprenen
 saber couinēt aells q es les natures
 del cel: e dels planets: e lo mouimēt
 de aquells: e les propietats dels ele
 ments: e daltres coses qui donē sem
 blant saber. Altres treballē en saber
 per conexer ali mateys. Aquests sō
 moguts per virtut de deu: E lur en
 teniment es bo. Car treballē en viu
 re be: e servir a deu. E aquests tals
 hā la gloria celestial: e la floz: e fruyt
 de saber: E son nomenats sauts. E
 veus aci senyor tot lo quey se en lo
 que la senyoria vostra me ha dema
 nat. E si mes: y sabes mes vos ne /
 haguera dit. e suplich vos me faga
 gracia de voler rebre lo sanct baptis
 me: e yo⁹ vull servir: e esser vos ger
 ma d'armes. Ik espos lo Ik ey e dix q
 era molt content: E que cosa en lo
 mon tant no desijaua com esser cris
 tia: E quel pregaua que prestament

fos fet. E tirant li dix senyor yo vull que ans de totes coïes me façau lo jurament dela germanadat al alquible com a mozo. E apres com seren crestia altra volta coz acrestia. Dix lo Rey q̄ era cōtent d̄ fer tot lo que ell volgues. Tirant per prouar lo: li dix senyor volem reore lo s̄act baptisme en publich: o en secret. Com dix lo Rey: e penſes te tu q̄ yo vulla enganar adu. ans me plauria molt seſes en presència de tota la mia gēt fer me crestia: e rebre lo sanct baptisme: así que vehent bateiar ami tinguen occasio de bateiar se. E prech te que de continent: y vulles trame tre. Tirant p̄ lo gran benefici ques speraua de aquelta coïa en augment dela santa ley crestiana: fon molt solicit. E trames hun mozo als capitans del Rey scariano adir com lo Rey los manaua sots pena dela ſe eltat que vinguessen a ell ab tota la gent. E los mozos foren cōtents d̄ obeyr lo manamēt de lur senyor cō los manas que vinguessen pacíficament: e sens armes: e así fon fet.

Capitol cccxix.

Com lo Rey scariano se bateia.

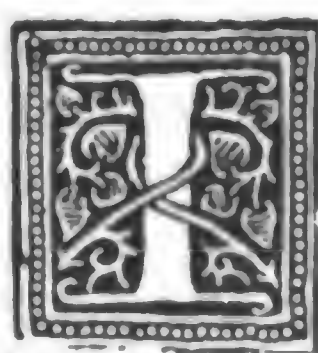
Apres que la Keyna se fon bateiada. E Tirant hague tret lo rey de preso feu lo duallaz en la vila per ço cō erē de acort ques volia bateiar. en aq̄lla vila hania vna bella plaça. E tirant feu fer hū bell cadafal: e feu lo molt be emparamentar de draps de brocat: e de rag. E lo Rey staua alt ben

abillat asseyt en vna bella cadira cuberta de brocat com a Rey. E vna gran conca d'argent plena d'aygua aparellada en vna part del cadafal. E hania feta ſer Tirant vna scala ben ampla ab los graons: p̄ poder pujar e deuallar los q̄ bateiar se volrien. Los capitans del Rey Scariano ab tota la gent partiren del cap apeu: e desarmats per que era prop dela vila molt pacíficament. Lō foren al portal triaren se tots los capitans: e cauallers: e entrarē primers e l'altra gent los seguia. Com foren en la plaça: E dauant lo cadafal del Rey ſeren li tots molt gran reuerēcia: e diguerē li q̄ls manaua la ſua ſeyoria. Lo rey ab iſorçada veu se p̄s adir fo: ma de semblants paraules. Los me⁹ fidelissims vassals parēts e germans ala diuina clemencia es stat plaſent de hauer pietat de mi: e de tots vosaltres si⁹ volem. Car hā jlluminada la mia anima e lo meu enteniment Com per aquest virtuos capita crestia he rebuōs moltes gracies. La primera quem ha tret de preso e polat en libertat. La segona quem ha instruyt en la sancta ſe catholica: per tal forma q̄ yo tindo noticia verdadera com la ſecta de maſomet es molt falsa: E reprouada: e tots los qui en ell crehen van a total destruccio: e damnacio. Per queus prech eus man com abons vassalls e germans vos vullau bateiar ab mi: e fer me cōpanyia. E hiau de mi que acarrech meu: e dela mia anima vosaltres rebau lo sanct baptisme en ſaluacio de les vostres animas. E los quis delliberaran de bateiar se nos moguen. Los qui nos

volran batejar buyden la plaça e fa-
gen loch als altres que vendran. E
dites aquestes paraules. Lo Rey
se despuila en camisa en presència
de tots. E Tirant lo porra ala con-
qua e aquil bateja lantant li hun pi-
cher d'aygua sobre lo cap diu Rey
scarioano yor batege en nō ol pare
e del fill e del sant spirit. aps Tirat
bateja quali tots los prelders: per
ço com los demes eren parents ol
Rey ben acostats: Apres se bateja
ren dos capitans qui ab tot lur u-
narce reberen lo sant bapisme. Lo
hun linatge se nomenaua de bēga-
rag. e laltre de capçant: e en aquell
dia foren batejats per la ma de Ti-
rant passats. vi: milia moros. los al-
tres restaren per alendema e per als
altres dies fins que tots folien cre-
stians. E poch foren los qui sen a-
narē e dels mes royns los qui nos
volgueren batejar. Aps dix Tirat
al Rey. seyo en lo tēps q la seyoia
vra era moro e enemich ola nostra
santa ley crestiana me fes jurament
de moro que serieu ab mi germa d'
armes. per queus suplich q ara de
nou me torneu afer altr e juramēt
com a crestia per que la mia anima
ne sia mes aconsolada. Lo Rey dix
que era molt content. E Tirant d'
sa ma hauia scrits quatre euangelis
en hun full de paper dels quatre E-
uangelistes e posals hi dauant. e lo
Rey feu lo jurament en semblant
forma.

Capitol. cccxx.

Lo juramēt q feu lo Rey scarioano
a Tirant

D Scarioano p la bi-
nina gracia Rey dela
gran ethiopia com a
fel crestia e vero adre ca-
tholich poie les mās
sobre los sants quatre euangelis e
fas jurament a tu Tirant lo olach
d'esser te bo eleal germa darmes tāt
etan longament com los nostres
dies duraran ab promesa fe de eiez
amich del amich e eneich ol eneich
E per bona germandar te promet
de tots mos bens presents e ldeue-
nidozs de partir ab tu la mi car. E li
per cars de adueria fortuna tu erca
pres: de posar a pill de moro la mia
persona e los bens en ajuda e fauor
tua. E dich ara per la uors em obit
que sots virtut deia promesa fe de
complir totes les coles qui a bona
e pura germandat se requiren. E ti-
rat feu lo semblāt jurament com ja
lin hagues fet altre com lo Rey ju-
ra com amoro. E fet lo jurament p
cascuna part se abraçaren es besare
E de aquella hora auant tots los
quis seye germans darmes premiē
la forma de aquest cartell. E com-
plides les coles dessus dites. Tirat
torna a batejar e la prelia era tanta
dels moros quis volien batejar que
Tirant no bastaua nit e dia en dar
los lo sant bapisme: fins a tant que
vench hun frate del orde dela mer-
ce qui era arribat en la Ciutat de tu-
niç e vengut ab vna nau de merca-
deria per traure catius crestians. E
lo dit frate era natural despanya la
baya de vna Ciutat qui es nome-
nada Valencia. La qual Ciutat fō
edificada en prospera fortuna de es-
ser molt pomposa e de molt valen-

L. 1.

tífima cauallera poblada. e de totes
 bès fructifera exceptat l'pecies d' to-
 tes les altres coses molt abundosa
 de bon se trahen mes mercaderies
 que de Llutat que en tot lo mon sia
 La gent qui es de allí natural molt
 bona e pacífica e de bona conuersa-
 cio. Les dones de allí naturals ion
 molt femenils no molt belles mas
 de molt bona gracia e mes attracti-
 ues que totes les restants del mon
 car ab lo lux agraciats gest e ab la bel-
 la eloquencia encatiue los homes.
 Aquesta noble Llutat vendra per
 temps en gran de cayment per la /
 molta maldat q' en los hacitadors
 de aquella sera: de ago sera causa cō
 sera poblada de moltes nacions d'
 gentes que com se seran mesclats la
 lauz que exira sera tan maluada q'
 lo fill no fiara del pare ni lo pare d'
 fill ni lo germa d' germa. Tres cō-
 goxes ha de sostenir aquella noble
 Llutat segons recita elles. La pri-
 mera de juheus: la segōa de mozos
 la terga de crestians qui no venen d'
 natura. qui per causa dells rebra /
 gran dan e destruccio encara diu-
 mes que la causa per que es tã fruc-
 tifeza aquella regió e tan tempra-
 da si es que com la spera del sol do-
 na en parays terrenal que reuerbe-
 ra en la Llutat e Regne de valencia
 per que li sta de dret en dret e de aci
 li ve tot lo be que te. E tornant al
 proposit aquest frare d'ell d'it sabēt
 que hun capita crestia havia pres
 lo Rey Scariano e havia quitats
 tots los catius crestians qui erē sca-
 pats dela Galera quis perde. Ana-
 sen dret hon Tirant era per dema-
 nar li que per amor de deu li fes al-

guna caritat per que sen pogués po-
 rar alguns catius quey haura de a-
 quel Regne de valencia los mes q'
 pogues. L'om tirant veu lo frare so-
 lo mes content home del mon. E
 pregat que batejas tots los qui res-
 tauen. E en aquells dies foren bate-
 jats quaranta e quatre milia e. ccc.
 xxvii. mozos e mores qui foren en
 cami de saluacio. com la gent del
 Rey los qui no se eren volguts ba-
 tejar veren lo Rey crestia tots se p-
 tiren dell. E no restaren solament si
 no los crestians. La fama prest se di-
 uulga per tota la barberia en tanta
 quantitat que vench en noticia d'ls
 Reys qui venien en ajuda al Rey
 scariano. E moguts de gran tra ca-
 minaren lo mes prest que poguerē
 E prengueren li tot lo seu Regne e
 donaren lo al fill del Rey de persia
 e decontinent lo coronaren Rey.
 E en aquest spay de tēps que aqsts
 Reys conquistauen les terres del
 Rey scariano: los correus li veniē
 calsun dia ab la mala noua recitāt
 li com li prenien tot lo Regne que
 noy restauen sino tres castells ques
 tenien que nos volien dar. E all'e-
 ra la mes gent dels Reys per pen-
 dre aquells castells. Apres que lo
 Rey scariano son fet crestia tirāt lo
 prega molt el suplica que volgues
 tornar totes les viles e Llutats que
 pres havia del Rey de tremicen e
 les restituís ala Reyna aqui perta-
 nyē. elo Rey molt liberalment loy
 atorga. pero lo Rey prega a Ti-
 rāt cō a germa seu darmes li volgués
 donar la Reyna per muller. Seny-
 or d'it Tirant del q' vos me dema-
 nan yon so ja pregat e dexau ho a

carrechs meu car yo lã suplicareyna
e moltes voltes quey consenta : car
segons nostra ley lo matrimoni q̃
per força es atorgat no val res. La
nostra tota ensemps caualcaren e le
garen en lo castell per capita lo seny
or dagramunt. E lo capdillo que
veu a Tirant tant auançat en cresti
andat e tots la obediën com al rey
e estimauen mes la liberalitat e bon
parlar de Tirant que del Rey ni
del capdillo ne de tots quants eren
E lo capdillo prega a Tirant lo de
ras star en sa ley fins a tant que fos
mogut per sa deuocio. E Tirant
bonraual molt el auançaua tãt cõ
podia. E tostemps en los consells
ell era demanat lo primer e parlaua
aptes del Rey. puix lo Rey son po
sat en libertat ab tots los seus ana
ren ala Ciutat de Tremicen. E a
quella ab totes les altres viles e cas
tells forẽ restituhids a maragolina
Reyna de Tremice. E foren quasi
tots los de aquell Regne crestians
E lo frare instruhils en tot lo que
pertany a veraders crestians. La
Reyna hun dia com se veu seÿora
de tot son regne de Tremicen vol
gue altra volta remtar de paciència
a Tirant si li abelliria la corona dõ
Regne. per q̃ delibera de fer li vna
semblant requesta

Capitol cccxxi.

Requesta que fa la nonella Rey
na de Tremicen a Tirant que
la vulla pendre per muller

Dir major be fora tu
ma pèsa no troba nõ
puch retenir que not
diga lo gran poder q̃
sobre ma vida amor
te atorga e ab tan justa causa mes
vives paraules te deuïen fer cert dõ
la strema pena que sol hun punt a
ma trista anima no desempara. E
com no tens noticia de quant ma
vida perilla. Si prest dõ tu lo remey
li tarda. E de tal pensament stich te
mezoïa que altra volta de tu no sia
refusada. Car vull que sies cert que
la meõr part de ma pena not sabria
dir. E en tals contrastes sobres gra
dolor constreny la mia anima que
no tinch lforç en poder co manifest
tar. E pots veure quis treballs ma
enamorada pensa combaten sens q̃
altre premi de tanta amor no spere
sino o presta mort o presta vida. E
axi mos males no hauran longa du
rada sino atenyent terme de infinit
da gloria de tu de qui spere acabat
be. E sent tu lo contrari pendran si
en mi dexat me devjure ab sola an
sia. car la demãda q̃ yot fas es molt
justa santa e bona. E si ten stas per
temoz overgonya del Rey nou du
ries fer. Car lo vencedor excellet /
tostemps al venqur: com certa cosa
sia e souint seïoeue que major força
tenen les leys de amor que negues
altres qui rompen no solament les
dõla amistat mas les diuïnes. E no
sabs tu be que amor es la pus fort
cosa del mō que als lauts fa tornar
folle : e als vells fa tornar joues : als
richs fa tornar pobres : als auars
fa tornar liberals : als tristes fa tor
nar alegres : e riens e als alegres
L. II

sa toznar trista e plena de pēlaments
e moltes voltes se deu lo pare a /
maz la filla e lo germa ala germa /
na. Donchs be pots tu amaz ami
sens prejudicar anegu com sia per
ta merce feta liberta e sēyoza ol reg
ne de Tremicen: com sia regla vez
dadera e cosa ifallible que amor no
entra sino en testa de persona de bō
sentiment: e en aquella es ferma. e
no variable: e la perda grossera no
te sino amor dase que no ama sino
tant com veu e atantes com ven. p
que caualler virtuos com lo teu sen
tit excellexca tots los altres sēments
de necessitat se ha de concloure que
poseheres mes amor que tots los
altres cauallers del mon. Donchs
puix ta merce en amor es tant abū
dos suplich te que en la meno: part
de aquella yo puxa esser participant
com altre be ni gloria no dōige en a
quest mon sino que pugua honrar
e seruir com a senyoze: e calla que no
dix mes: hun poch spay tarda Ti
rant en dar li tal resposta.

Capitol. cccxxii.

La resposta que Tirant feu ala
Reyna

Egu no pot obzar al
gun fort castell si posa
los fonaments en are
na. E aço dich senyo
ra per quant amor te
tant ocupat lo vostre gentil enten
dre que la senyoza vostra no es en
recort del que altra volta vos es /

stat per mi referit cō no era en ma
libertat poder vos dar lo que no re
nia com jau tiques donat. Car no
ignora la senyoza vostra que verca
dera amor no cōset en moltes ptes
esser partida: car nos poria fer lino
ab violencia ofenent ala qui ama: p
q senyoza suplich ala alteza vostra
que vullau obrir los vils del vostre
clar entendre que la molta passio q
teniu nous ocupe tant lo vostre bō
sentit en conexer ne la rabo sis pot
nis deu fer. E que vullau pendre al
guna bona speranza de nou consell
E deman vos de gracia que la seny
oria vostra nos agreuge de les mi
es crues paraules que you finena
re tant en les obres que conexeren
que teniu en mi pare o germa. e pla
ciaus e en do vos dema que vullau
pēdre aquest virtuos Rey per ma
rit e per companyia com jal ringan
conegut car mes vos val aquest q
en streu vos am a que hui altre q
no conexeren ni poreu saber sius a
mara. E stareu pacifica en lo vostre
Regne sens hauer alguna cōtradic
cio. E fer neu plaer ami e seruey al
Rey queus ho pendra en compte
de gran stima. La Reyna qui ven
la voluntat de tirant e que era joch
forçat ab les lagrimes als vils en se
blant stil no tarda respondre.

Capitol cccxxiii
Replica que fa la Reyna a Tirant

Eix tinch conegut tu
quant vals les penes
que amant he passa
des me torné en grā

delit com veig que de discrecio e fez
 metat portes la vestidura. E be co
 nech que deuries eller canonizat p
 sant per tenir la amor tan verdade
 ra. E not peses quem puga aconoz
 tar com la tua amor no he aconfe
 guida. Car tant com la vida me a
 companyara tostemps te a mare.
 puix tinch conegut que saber ne ge
 nilea en tu mancament no tenen. E
 puix la mia trista sort en rata dolor
 e tristor me ha conduyda que per
 marit ne p senyoz not puch hauer
 Tinch delliberat de tenir te per pa
 re. Car james not poria premiaz
 les grandissimes honors e serueys
 que de tu he rebuts: per que suplich
 ala jnmesa bodat de nostre senyoz
 du quels tevulla premiaz en molta
 honoz e prosperitat puix yo no rich
 lo poder ni les coses mies not so ac
 ceptes. Car tu est tal e de tanta va
 lua que yo no merite esser te seruen
 ta e tu est merexedor de esser senyoz
 del mo: car yo fora perduda e mor
 ta sino per deu e per ta merce e per
 la gran con fiança que tinch de ta
 virtut yo pose la mia persona e los
 bens en ton poder. E so presta de fez
 tot lo quem manaras que yo com
 plir puga. Tirant queveu la molta
 gentilea dela Keyna dona del ge
 noll en la dura terra e feu li infinites
 gracies e trames de continent plo rey
 e per lo frare e en prescia o tots los
 feu spolar. Apres lo dia seguet los
 feu hoyr missa axi co a catholicos
 crestians. e fetes les bodes ab molta
 solemnitat segons de Keys se per
 fany. Lo Key scariano pres la posse
 ssio de tot lo Regne de Tremice

com amant dela Keyna e ella son
 contenta puix Tirant ho manava
 E lo Key amava a Tirat sobre to
 tes les persones del mon que no fo
 ra cosa alguna que li fos possible q
 no fes per la lua amor. E Tirant
 per semblant amava molt al Key
 e ala Keyna. Estant lo Key e Ti
 rat ab moltes festes per raho o les
 nouvelles bodes tots dies venie no
 ues al Key que li stava preparat /
 hun gran dan que decontinent que
 los Keys moros haurien pres los
 tres castells vendrien damunt ell e
 de tots los crestians e quels farien
 morir acuel mort. Sabent aco ti
 rant dix senyoz de necessitat hauem
 de pelar en la restauracio de nostra
 vida regonegam tota nostra gent
 qual sera disposa per entrar en ba
 talla. E com dix lo capdillo pensau
 del mon vos eilez lo senyoz be du
 rieu contetar de hauer pres aquest
 magnanim Key: e de tornar vos
 ne en vostra terra natural. E dexaz
 nos viure en nra ley e los crestians
 que son nouament fets dexassen lo
 baptisme que dieu esser sant. E si a
 questa Keys qui venen tanta nos
 trobassen en la ley usarien de mise
 ricordia e pietat e alargar nos bien
 la vida. Lo Key Scariano se fon
 girat ab gran ira enuers lo capdillo
 ab la spala nua li dona sobre lo cap
 que li fen sortir lo cervell per lo pay
 met dela cambra. E dix o perro fill
 de gos engendrat en mala secta a
 questa es la paga que la tua vil per
 sona mereix. A Tirant desplague
 molt la mort del capdillo hin son
 molt enuyat. Empero detingues q
 L.iii

no volgue rependre lo Rey de res
per duore de major inconuenient.
A algunes gentes só plaset la mort
del capdillo e a altres no: pero aq̃
ta mort son refrenament de moltes
Lirant feu fer mostra ala gent per
veure quina gent tenien: e trobare di
huyt milia de docers e trenta homes
d canall de armes disposits e. xxxv.
milia de peu. Lirant los feu atots
dar sou e apres dix al Rey senyoz
facam vna ordinacio per que pūgā
mes gent hauez. Lo Rey conexent
se culpable dela mort que fet haia
feu principi a tal parlar.

Capitolecccxxiii

Com lo Rey Scario feu seu
sacio a Lirant del seu defalt: e re
firmaren la amor

Gran fortuna mia q̃
lo grā d'falt que he co
mes me fa dubtar p
dre la amor que rich
en tu germa senyoz/
guanyada: Car lo vengut ala fi de
mos darrens dies si la tuavirtut nō
vol perdonar. E clam te merce que
per la amor e germandat que entre
tu e mi es quem pzengues a merce
Car yom tinch per molt culpable
de aquesta cruel mort la qual he fe
ra sobrat per intollerable ira per les
folles paraules que li hoy dir no po
gui retenir lo natural mouimet qui
força de fer tal desastre penedit me
per haue te tant ofes en la presen
cia tua. E semblats paraules deya

lo Rey ab les lagrimes ala villa /
manifestant dolres molt dī que fet
haia per hauez tant enuyat a Li
rant com sabia que amaua molt al
capdillo. Apres dix lo Rey germa
senyoz mana d mi e deles mies gets
que de tot lo que manaras seras o
beyt per mi e per tots los meus. Li
rant hoynt parlar al Rey ab tanta
humilitat e submissio son molt con
tēt dī e anal abraçar e besar moltes
voltes. E la germandat son aumē
tada molt mes que no solia. E ver
daderament ells se amauen sens fic
cio alguna. E lo Rey lo amana el
temia. Apres que son refermada
la mistat Lirant feu aquesta ordina
cio e privilegi militar. e primeramet
ordena que tot home qui sostigū
canall e tinguēs armes fos dit gen
til hom e qui tendria dos rods fos
gentil hom e home de paratge. E
qui tendria tres rods fos dit gen
til hom e home generos e canaller
e la casa de aquests tals no pagassē
negun dret al Rey: e cascū de aq̃ste
que tendrien lochs masos o alque
ries tots fossen haguts per franchs
e liberts e per aquesta ordinacio fo
ren trobats los homes generosos
en la barberia e de aquests se ajus
ten passats. xxv. milia los quals erē
en les batalles molt durs e forts e
ab gran animo feyen les armes per
defendre lurs libertats militars e a
judaren a conquistar moltes Reg
nes eterres. E p causa de aq̃o entre
ells haia de grans dissensions per q̃s
trobanen armats e ab canalls e si fe
yen d grans morts. E vehent Lirant
tal confusio ordena hun altre priu

legi militar que qualseuol gentil hò
de paratge generos o caualler qui
nafras o matas o vingues contra
los priuilegis e ordinacions fetes q̃
aquest ral sos pres e tallar lo cap sel
merce ni misericordia alguna e si p̃e
dre nol podien que ell e tots los ie^p
dekkendents nos poguessen alegrar
de gentilea ni del priuilegi militar.
Ans foillē tornats en aquella mate
ra seruitut de captiuitat axi cō tots
los altres vilans e per no perdre la
gentilea feren pau e mes no hague
debats ni questions entre ells qui
foillē criminals sino q̃ cascu demana
ua la justicia com mestre era e erals
feta planament: e tots quants eren
axi homenis com dones behebien
a Tirant e mes l'estimaren tenir p̃
senyor que no al Rey. E com passà
ua p̃ les carreres tot lo poble crida
uavixa lo magnanim capita cre
stia. Com totes aquestes coses fore
fetes aplegaren molts rocins òtu
nis qui eren venguts de Sicilia qui
hauē aquí desembarquat e molts
arnesos e cubertes ò canalls en nō
bre ò. cccxl. caualls encubertats. E
Tirant no tenia perill ab aquestes
caualls encubertats de ferir en mig
de tres mila ginets. lo Rey e tirant
ab tots los altres partirē òla ciutat
de Tremicen e feren la via dels ene
michs per veure s'ls portien resistir
e per desfēdels la entrada del Reg
ne que volien fer. E essent ja atres
legues los hōs dels altres. E dalt
de vna muntanya los crestians auis
ta del sol podien ben veure tota la
gēt morisca que venien. Com se fo
ren atendats los huns a vista dels

altres. e de aquí se feren moltes em
baxaōs los moros trameterē a dir
al Rey scariano ques conuezis ell
e Tirāt ab tots los altres crestians
ala secta de mafomet. e si fer non vo
lien que tots mortien a mort cruel
cō tirāt los hōbia dir tals rahōs
reya sen e nols tornaua neguna res
posta e los embaxadors preuē grā
ira contra Tirant. Apres que ells
hagueren cōquistat tot lo Regne
del Rey scariano vengueren li dir^p
E Tirant dix senyor puix lo camp
es mogut dema en aquell dia los
haurem aci. Ireste la senyoria vā
dins la vila ab la mitat dela gent e
yo ab l'altra ire a veure aquesta gēt
en quin orde venen. E si ells van sēs
orde yols vos do per venguts. Si
rant germa molt volria amar ab tu
ans que restas en clos dins la ciutat
Mas lexem aci per capita lo senyor
dagramunt e mana li que fara yo ò
sig viure e morir prop de tu. Tirāt
que veu la voluntat del Rey dix q̃ e
ra content. E feu capita al senyor ò
agramunt: e dix li Tirant stau tot
temps armats e los caualls ab la ce
lla. e com en aquell puig q̃sta prop
la ribera veureu vna bandera ver
mella ab les mies armes pitades se
riu ab tota la gent ala part dreta p̃
go com ells se atendaran prop la y
gua e lo Rey es fondo. E allí porē
hauer de nostres enemichs gran òs
troça. E per res no ixcau dela Ci
tat fins que vejan la bandera. Los
moros dallí hon stauen per vent
hon eren los crestians per força ha
uien a passar vna gran muntanya
quey hauia ab moltes fōts baygua
Lij

E tirant la nit e lo dia vogi tot en torn la muntanya e de gran troç luy ell ven venir tota la gent morisca. E ell tã cautelosament cõ pogue se pola dins hun bosch bẽ spes darbres. E mana atota la gent que descaualcassẽe refreicassẽe y ell puia sen en hun gran pl mirant com pujauẽ la muntanya. E veu com se atenda ren prop de les fonts. E stigueren del matí fins al vespre en paliar dues legues. E de allí hon ells se atendaren hauiã vna legua de pla per a plegar ala ciutat. La gent que venia detras veren los primers en la muntanya a tendars acordaren õ polaz se bait al peu dela muntanya hõ hi hauiã molt belles praderies e vna / cequia daygua. e podien eiler aqlls obra de quaranta milia rocins pero lo socors tenien molt prop. E com tirant veu quasi la mitat dela gẽt descaualcada feri ell e lo rey en mig del camp. E feren vna tan grã mortaldat dela morisina que son vna / gran admiracio dels cosfos morts q en terra jahien : e fora stada molt major sino que per causa dela nit / mostrarẽ ie les steles en lo cel e per la tenebrosa nit se restauraren sino tots fore stats morts. E los qui sta uen en la muntãya sentien los crits Mas no pensauen que los crestiãs tinguessen tan gran atreniment de venir tan prop del lur camp. E nõ ma per lo mati com lo sol fõ ext lo Rey menadoz denalla dela muntanya no pensãt que lo Rey scariano ne tirant fossen allí. Mas pensa q fossen alguns correbozs labres. E crames los hũ trompeta que ven

guessen prestamet e ques tornassẽ mozos sino que ell prometia al seu mafomet que tante com ne pẽdria que tots los penjaria. Respos Tirant al trompeta digues a ron senyoz que no cur respondre ala sua solliamas si es Rey coronat e rendra animo en denallar ab la sna gent en a quest pla yo li fare sentir a qui vol penjar e ab calzer de dolor lo fare / beure en tots los millors dies de la vida. Lo trõpeta torna la resposta a son senyoz. Lo qual mogut de grã ira feri dels sperons al seu cauall e tota la sua gẽt lo seguí. E fõ vna fort aspra e crudelissima batalla. Com p bõ spay la batalla hague durat hõ hi hague molta gẽt morta de vna part e daltre. Rey erragues lo rey menadoz ab aquella gent que restada li era enuers la muntanya e crames per son germa lo Rey dela meno india li vingues ajudar. E com fõ vengut dix li germa e senyoz õ mi ací son aquests crestians batejats: los quals amon parer no he vist õ ma vida tan sforçada gẽt que huy tot lo dia no hauem fet sino combatre iames los he pogut fer retraure Ans me ha conuengut perdre la major part dela gẽt que tenia e yo que stich hun poch nafrat e nom tendre per caualler sino mate deles mites mans hun grã traydoz quey ha que va capitaneiant e les armes que porta e sobreuista es õ domas vert ab tres steles en cascuna part / E al hun costat son doz e al altre õ argent. E porta lo seu mafomet al coll tot doz ab gran barba e hun pe

tit infant à porta al coll: e passa hun
 Rey: e yo crech que aquell chiquet
 deu esser fill del seu masomer. E per
 ço aquell li deu dar ajuda en les ba
 talles. Ab gran superbia dix lo Rey
 dela menor India: mostral me. Car
 yot promet que yot venjare encara
 que tingues deu masomets dins lo
 ventre. E giras deuers los seus e de
 semblants paraules los seu principi

Capitol cccxxv.

La oracio que fa lo Rey à la me
 nor India ala sua gent.

O Amichs: e germans
 meus: E singulars en
 lart de caualleria. La /
 major riqueza que ho
 pot possehir en aquest
 mō es la honor. E per ço vos vull
 pregar: Que tots me vullau seguir
 aquesta vegada: Per que yo puga
 venjar la vergonya que aque
 sts re prouats de crestians amon germa
 han feta. E lo crit ab la honor sia tã
 gran: que sol hun punt none puguē
 tenir cara. E pendreu ne tants com
 yon metre per terra. E seran tants q̃
 ab fatiga grã los poreu cullir. E erē
 venguts ab les aliubes doz molt lu
 ents. E pulsaren tots prestament a
 cauall: e deuallaren deuers los cres
 tians ab molts grans crits com a
 homens enrabiats entraren dins /
 la batalla. E en poca hora verē a
 nar per lo camp caualls sens lurs se
 nyors. Eoz Tirant hague rompu
 da la lança: posa la ma en la petita a

cha: e acasçū colp que daua de mort
 E de alesiats scapar no podia. Los
 dos Reys se acostaren tant a Ti
 rant que ab punta despasa lo nafra
 ren. Tirant quis senti nafrat dix. O
 tu Rey quim has nafrat de mort se
 gons la gran dolor que sent. Mas
 ans que yo vala als inferns tum se
 ras primer missatger quem obrē la
 porta. Car yo ti fare p̃stament anar
 E feril ab lacha per mig del cap que
 dos parts ne feu: e caygue entre los
 peus dels caualls. E coꝝ los moros
 verē jaure lo seu cors en terra Ab
 gran treball lo pogueren cobrar. A
 q̃st Rey era lo dela menor India qui
 tant hauia braueiat. Eoz laltre Rey
 veu son germa mort feya armes coꝝ
 a desesperat. Pero per la nafra de /
 Tirant foren statuiats molts mo
 zos qui foren stats morts: y nafrats
 mes que no feren. Com ells verē lo
 Rey mort anaren ho adir als altres
 Reys: en special al d̃ bogia. car tots
 lo tenien com acapita maior per ço
 cō ell los hauia atots amparats. Eoz
 foren certs dela mort de tal Rey le
 naren lo camp e anaren lla hon erē
 los crestians. E per la scura nit que
 feya atendaren se al peu dela munta
 nya. Com los crestians verē tanta
 multitud de gent tingueren consell:
 e verē que Tirant era molt nafrat
 que la nafra li daua gran dolor: e co
 nexien que per la sua virtut no podi
 en esser subuenguts deliberaren de
 partir en la nit e axiū posaren en exe
 cucio q̃ los moros nō haguerē senti
 mēt. Lo seguēt dia p lo mati los mo
 ros p̃sauerē dar la batalla e no verē
 negu: seguirē los crestians de rastre p

les peria des dls canalls fins atant q
vengueren ala Llutat hon se eren
recullits. Tirant feu exir lo senyoz
dagramunt ab tota laltre gent que
restada li era. E feri en mig di camp
dels moros quey mori molta gent
de vna part: e daltre. Pero los mo
ros los romperen: e hagueren se are
traure en la millor manera q pogue
ren tostemps fent armes: e defenent
se fins ques fore recullits dins la ciu
tat: e tancaren les portes. E los mo
ros plegauen e ab los aristols de les
lances dauen ales portes. Lo Rey
Scariano era capita dela Llutat: e
ordena aquella que molt valentment
se defenien. Lo seguent dia ixe que lo
Rey Scariano ab tota la gent: e se
ri molt brauament en los moros. E
dura per bon spay aquesta batalla /
hon hi mori molta gent de cascuna
part. E als crestians son forcat o toz
nar sen dins la Llutat. E a Tirant
dolia lin molt lo cor: cont ell no li po
dia trobar. E vey a cascun dia que p
dien molta gent. Per que dix al rey
Senyoz ami par que no es ben fet
que tan sonint ixe an ala batalla: car
no es sino perdicio de gent. E axi fo
fet fins que Tirant son guarit. Lo
Tirant son ja quasi guarit: mas no
del tot desijana. e volia exir ala batal
la. Lo Rey Scariano qui ven a go
dix li semblant reprenccio.

Capitol cccxxvi.

Reprencho de amor que fa lo
Rey Scariano a Tirant.

O se la tua prospera /
ma que desija fer: ne u
has ja aconseguida la
victoria qt sta apaxella
da. La qual nostre sen

yo per la sua clemencia te atorgara
Com per anar ala batalla ab gran
dissim desig te veig scalfar. E no ve
tu lo cel ple de tenebres qui continu
amet nos menaga diuersitat de teps
go es mortalitats ala terra ab nous
aygues trons: e lamps spantables.
Qui es aql qui asi mareix tan poch
stume que ab tan gra fret: e mal teps
se pole en exercitar les armes. doch
les me gracia que per tu esler leuat
de malaltia: e no star encara del tot
guarit: Que vullas sperar que passe
la tempesta: e venint lo bon temps:
Ab menys perill poras viat de les
tues acostumads caualleries. E si lo
voler meu no volras fer: ses tot lo q
placent te sia. Car pregar te es mon
ofici. E yo ab los tristes pensaments
ja acostumat ab paciencia esperar
la tua gloriosa tornada. Car du sab
que poria yo fer sens tu. Et si altra
cosa era o tu lo que du no vulla mes
me valria la mort q la vida. La qual
ab gra dolor hauria de sosteir. No
tarda Tirant en semblant sul fer /
resposta.

Capitol cccxxvii.

Resposta que fa Tirant al Rey
Scariano.

O vull fer lōga gesta
nem plan recitar los
meus actes. Car no p
tāy als cauallers sauts

esser profanadors de lurs victories.
¶ Si vull minuar lo premi de mos /
crevalls. Car la temoz no la porte
als peus. Deu en lo cel sta poch an
lios de nosaltres: ni de nostres mile
ries. Mas dell obtendrem gracia q̃
guanyarem pr̃ets ab meritis de pro
pia virtut. E prestament se feu dar
les armes: e puta acauall ab vna gr̃a
part dela gent. E feri en la hun col
cat del camp. Los moros cors arre
morats iqueren afer armes contra
los crestians. E puch dir que tirant
aquell dia e molts daltres apzes ha
gue lo pijor. Com Tir̃at veu aq̃ll
dia la sua gent fugir: E no podia po
sar los en orde. ¶ Dolas prop del riu
E veu venir deuers ell lo Rey de a
frica: qui portaua sobre lo bacinet /
vna corona doz ab moltes pedres
precioses. La cella era dargent: e los
strepes doz. La aluba era de carmen
tota brodada d̃ perles molt groilles
e orientals. Com lo Rey veu star
en tal continent a Tirant acostas a
ell e dix li est tu lo capita d̃ la se cresti
ana. E Tirant no li respos: mas /
miraua los seus com lo hauien axi
lexat e molts coscos morts que vey a
jaure: e los standarts: e banderes p
terra anar. E en aquell dia cōtra los
moros poca d̃fensio feren. ¶ Tir̃at
ab veu alta dix que los moros: e los
nafrats ho podien be entendre. ¶
Trists de volaltres p̃ que armes por
tau. ¶ Gent trista: e vil: e be sou vitu
perats en aquesta jornada que mo
r̃is com a desauenturats: e la vostra
fama sera menyscabada: E exalçada
en dolor: e desauentura. Apzes dix
ab la cara girada deuers orient ab

los vlls mirant deuers lo cel: E ab
les mans juntes. ¶ Eternal deu ple
de misericordia t̃a gr̃as son los me
p̃ccats que la vostra inmensa clem̃e
cia me ha axi abandonat: que seruit
a vos per aumentar la sancta catho
lica fe: lo vostre auxili me sia fallit en
tan gran necessitat. Car trob me sol
desemparat de tots los meus. E ab
molta dolor mire la terra cuberta d̃
coscos morts. E totes les banderes
rompudes per terra: que lera de mi
trist desauenturat. Car yo lo stat cau
sa de tot aquest mal. Donchs viga
la mort sobre mi: ¶ Per que les mies
orelles nos agreugen de hoyt tan
gran infamia. Car altra sperança /
no puch tenir lino de mort. ¶ De
altra volta esser catiu en poder de in
fels. ¶ Buix lo fora dela vostra gracia
Com lo Rey d̃ Africa lo senti axi la
mentar dix als seus: yo passare lo riu
e apzelonare: o matare aquell perro
d̃ crestia. E si haure mester ajuda lo
correu me. Lo Rey son passat e cor
rent ana deuers Tirant: e ab la lan
ça en contral t̃a fort que al cavall feu
ficar los genolls en terra. E passa
li lo guardabraz: e les paletes: e mes
li hun troç d̃ ferre d̃ la lança per los
pits. E tanta era la dolor que tirant
tenia dela gent morta: y stant en pen
sament d̃ la Princesa: que certam̃t
ell no senti venir lo Rey: fins quel /
hague nafrat. E tira lauoz la sp̃ala
Car la lança en lo principi la havia
rompuda. E aqui ells se combater̃
per bon spay. E lo Rey: ho seya va
lentment. ¶ Pero cō hague molt du
rat. Tirant tira hun gr̃a colp al rey
e nol pogue acōseguir p̃ ço coz lo ca

uall sevolta pŕstament. masacõseguí
lo cap del cauall: tot loy talla: que
lo Rey e lo cauall anaren per terra.
La gent del Rey lo socorregueren
prestament: que encara que Tirant
no volgues lo leuaren de terra e pu
jaren lo acauall amal grat seu. Loz
Tirant veu que mes no podia fer
abraças ab hun mozo: e leua li la là
ga que portaua. E feri lo primer lo se
gõ: e lo terç e mes los per terra. Aps
feri lo quart cinque sŕie: e laniala dla
sella: axí com aquell qui era mestre
de guerra. E rompuda la làga posa
la ma ala petita acha. E tã grã colp
dona abũ mozo en lo cap que fins
als pits lo fene. Com los mozos ve
ren abũ home sol fer tantes armes
e fer morir tanta gent stauen admi
rats: e deyen. O masomet: e qui es
aquest crestia qui tot lo nostre camp
deibarata: be es trist aquell qui lo leu
colp spera. Lo senyor dagramiut qui
en lo castell era feu se en vna finestra
e en la cota darmes conegue a Ti
rant qui tot sol combatia. E rida a
grans crits: e dix senyors ajudau pŕ
tament al nostre capita: qui sta en /
punt de perdre la vida. Lauors lo
Rey ixque ab aquella poca gẽt que
tenia. Empero Tirant son mal lo
corregut en aquell cars: que son na
frat de tres nafres. E lo cauall tenia
prou lançades. E per causa d aço fõ
forçat a Tirãt se retragues mas no
ala voluntat. Mas corrent tant cõ
podia: que fins ales portes lo seguí
ren. E en aquell cars stauẽ en tã ma
la sort los crestians que tantes batal
les com donauen totes les perdien:
e los mozos restauen victoriosos. e
de aço stauẽ molt agreuiats los creŕ

tians com los mozos se alegraue en
los lurs mals. E dix Tirant ells se
podẽ molt be glorieiar de nosaltres
quens han fet fugir: e recullir dins
los murs. E no es res qui tant me
desplacia com es com no io mort p
braços de forts cauallers. Car lo rei
tat trist e desconsolat: e ple de molta
miseria. Car no es stat negu dils qui
socorrer me hata pogut. E p ço vull
manifestar ator lo mon que no so en
punt que yo dega viure longament
vehent dauant mi continuamẽt los
meus enemichs. Lo Rey scariano
vehent star a Tirant tan desconsó
lat. No tarda en fer principi a hun
tal conort.

Capitol cccxxviii.

Conort que fa lo Rey scariano
a Tirant.

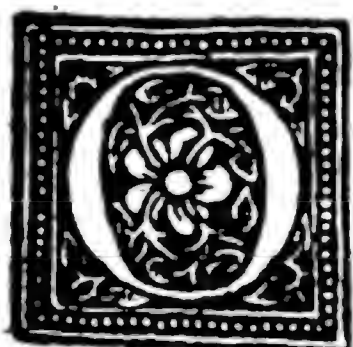

En fallença de seny en
tre los mes sabents se
declara aserमार q̄les
coses sdeuenidores a
dgu sino sols al diuial
saber sien dscubertes. E flaquea de a
nimo sestima que ans que a causa d
la dolor sia manifesta: per dubte de
mes mals comẽçar primer adolres.
Car saba milloz d mi que en les gũ
res e en les batalles sescue sonint ef
ser venguts: e perdre molta gent que
apres tot se repara. E tu com a ca
tholich crestia denries tenir maior
confiança en deu que negu dels al
tres: per les tan senyalades gracies
que ta fetes. En fer te aumentadoz
dela sua sancta ley crestiana. E com
sia dela sua misericordia q̄ ell te rest

tuyra la perduda sanitat. Car no de
fall james atots los qui bel seruepen
E la noblea tua : e grandissima vir
tut es coneguda per tots nosaltres :
e encara p los enemichs. E no dub
tam gens dela tua gloriola victoria
Car tu est mostrat entre los altres
tan singular ab senyal de dignitat o
posseyr soeuendoz imperi. E ja es /
stada celebrada en opoio de tots no
saltres: la honoz e senyoria que tu est
mercedoz. Donchs fes me gracia
q mostres en aquest cara lo teu virtu
os animo que tens de sforçar caual
ler que ab virtut vulles sforçar los
nostres animos. Com tu sies lo sol
luminos del qual tots nosaltres ha
uem de pendre luni. E mijançant a
quell : ab tu ensempe speram hauer
gloriola victoria dels nostres ene
michs. Molt se conforta Tirant ol
bon aio que veu al Rey. E no tarda
en fer li semblant resposta.

Capitol cccxxix.

La resposta que feu Tirant al
Rey Escarlano

O Mes virtuos que tots
los mortals. Nos du
admirar la seynoria tua
com me lamente dela
mia gran desauentura
Car not penles quem faga dolre la
temoz als enemichs. Mas per que
stich tal adobat : que no puch fer p
tament la ventia. E com agerma e se
nyoz te reste tant obligat del gran a
nimo que veig tenir en aconsolar

me ab pietat tan excelsa : volent me
restaurar la vida. De que tinch caua
de mes regraciar te. Per que les co
ses que per sola virtut se obze: o ma
lor premi son dignes. E per ço ma
vida: ma libertat e la mia periona p
be que ja sos tua. Ara molt mes da
ciauant. Car ja no la tinch per mia
Per hauer la perduda : per tu la
he cobrada. E ara la prech en comā
da ensempe ab la gloria ola soeuē
doza victoria. Dela qual no per mi
mas per tu so alegre : q que mes hō
rada: e malo: sia ta senyoria com de
cosa de mes stima liberalment seras
senyoz. En lespay que Tirant sem
blats paraules rahonaua arribare
los metges: e ferē lo desarmar: e tro
baren li moltes nafres en spedal: m
qui eren molt perilloses. Com los
mozos veren los crestians qui se erē
retrets dins la Citat strenguerē lo
siti e passaren olla lo Rey. E rats erē
los bo e camells que portauē q nos
podia stimar. E donauen tan gran
empediment en les batalles als cre
stians q no podie correr ab los canalls
ni fer entrades ni exides. E la Cit
tat stana tan streta que negu no po
dia etrar ni exir. Tirant tingue dub
te q no minassen lo castell : e lo Rey
e los altres se tenien per pouts. E or
dena que fos fetayna contrammar
en totes les cambres baxes fosse po
sats bacins de lauto : p ço que cō ca
nē en la mina e son prop o hauer la
canada si baci hia cō donē lo colp
ab lo pic en aqlla cābra hon lo ba
ci es tātost resona en spetal si ni ha
molts q stiguē los hūs prop dels al
tres fan grā remoz. Zires que aco

fon fet: e los bacins posats feren la
còrramina. Apres pochs dies que
Lirant era ja guarit: e stava en dis
posicio de posar armes. Una fa
drina que dins lo castell era qui pas
tava farina senti menejar los oacins
e fer remor: corregue prestament. E
dix a la senyora yo no se que les mas
avisada del que hoyt dir: coz los ba
cins sonen senyal de tempestat: e de
sands. E la senyora qui era mullet
del capita del castell prestament ho
ana adir al o marit. E aquell ho dix
al Rey: e a Lirant. Secretament
sens fer remor anaren ala cambra:
e trobaren ab veritat lo que la fadri
na havia dit. E prestament se arma
ren: e polaren se dins vna cambra.
E no passa vna hora còplida q'ells
veren claredat dins en la cambra: E
pensant que de negu del castelli no e
ren stats sentits feren lo forat molt
major que no era: e la gent comença
de exir dela mina. E com foren ben
sejara en la cambra. Los del castell
entraren dins la cambra: e tants cò
ni trobaren foren morts: e tallats a
peces. E certament los qui podien
dins la mina entrar: no lesperaven /
los huns als altres. Mas Lirant
feu tirar moltes bombatòs dins la
mina: e tants com sen trobaren d'ins
ne moxren. E vehent Lirant que
la sua gent stava imayada: per ço cò
tenten molt poques virtualles. Deli
bera o dar los la batalla e dix al rey
Senyor aquesta gent quens es res
tada yon pendre la mitat: e vostra
senyoria saturata l'altra. E yo jre en
aquell petit bosch. E com vendra la
hora que lo sol extra exiren p' la por

ta de Tremisem: E vo jren tota la
Lutat: e ferreu en mig del camp: E
yo ferre al'altra part: e pendrem los
en mig. E veurem s'ls podem posar
en desconfita. E siu sem serè senyors
del camp. Empero no he o res tan
gran dubte sino dels bons: que han
tem apalliar per mig della: e cascuna
vegada nos matauen molts rodns
Respos hun genoues: Lo qual era
stat galiot dela Balera de Lirant
com se perde: qui havia nom Alme
dixer home molt discret: e sabir en
totes coses. E dix capita senyor vo
leu que vous faça tots aquells bouf
fugir que no ni aturara hu per sen
yal. E com fogiran los moros jran
detras ells per recobrar los. E en a
quell punt me par que sera hora de
ferir en lo camp sobre ells. E si tu dix
Lirant tal cosa sabs fer de fas apar
tar: yot promet per lo nom de Kar
melina de fer te gran senyor e dar te
viles: e castells: e tal heretat quen se
ras mes de content. E lo Rey dix a
Lirant: germa senyor pux aquest
fer voleu emprendre de fer prechvos
quém doneu la empresa de anar al
bosch lo dia queu deliberareu. E
coz veure la bandera en la mes alta
torre: de tot cert yo ferre en mig del
camp. Lirant respos que era contet
E mana que tot o ferras los canalla
o nou: e les celles adobar. Lo geno
ues pres moltes barbes de cabrons
e seu de molto: e picau be tot. E po
sau dins cagoles planes ben sejanta
quen feu. E com tot son en oró ans
que lo Rey partis. Lirant feu aluf
tar tota la gent en vna gran plaça.
E puat alt lobre hun cadafal ab lo

Rey feu los vna semblât ozacio.

Capitol cccxl.

La ozacio que Tirant feu ala gêt
dar mes ans que ixquessen per dar
la batalla.

O Nobles barons e ca
uallers dema sera lo /
dia: que tots porè gua
nyar grandissima ho
noz: e fama. Per que
suplich a vos senyoz: e atots los al
tres prech: e amonesto que ab amor
e voluntat calcu faça lo poder o fer
virtuts: E singulars caualleris axi
com los homens de honoz: e de sti
ma ouè fer. Car si nostre senyoz du
nos fa tanta o gracia que hu poch
los pugam sobzar. nosaltres ierem
senyozs del camp. Quina gloria
ria per lo mon de nosaltres que ab
tan poca gent haïam o confits rars
Reys: e vençuts tanta multitud del
poble morisch. E dela gent de pen
nons ne cal hauer gran dubte. Car
yo pens que mal lur grat hi son vè
guts. En special nos deuem confor
tar com nostre senyoz tostemps aju
da atots aquells qui mantenen e de
fensen la santa ley crestiana: e maioz
ment com per la part tenen lo dret:
e la justícia. E per çous prech que la
caualleria vostra sia axi honrada: en
la hora que la batalla se dara q no o
reu lo camp per temor o mort. Car
mes val morir defenent vostra ho
noz: e fama com acatholichs cresti
ans que viure catius: e desonrats: e

farts de mal. E que foragiten devo
ialtres tota temor de morir. E que
pensu de be afer: E virtuosament
batallar. Car si ab paciència preneu
aquest martiri mantenint la sancta
fe: sereu per nostre senyoz coronats
en la sua santa gloria de paradís en
companyia dels sancts angels. E o
los crestians hoyre axi parlar a Ti
rant lo Rey: e tots los altres lansa
ren dels vlla viues lagremes de in
estimable alegria. E no tingueren
altra sperança: uno de be afer: e de
morir com abons: e catholichs cre
stians. E ala hora dela miya nit lo
Rey parti: e posas dins lo bosch: q
per negu dels moros no son vist. E
ans del dia Almedixer pres les ca
çoles del greix que fer hania. E en
la hora de lalba ell ixque del castell.
E posa les dites caçoles les vnes
prop de les altres: e mes hi foch. E
com foren enseles cerqua que lo vèr
anas deuers los bous: e com la oloz
plega aells fogiren ab molt gran fu
ria: e passaren per mig del camp lan
sant tendes: e nafrant homens: e ca
ualls que paria que quants diables
havia en jnfern los encalçauen. E
aparellaren se tals huns ab altres
que amaranella se trobara hun bou
ni hū camell qui la fos. E molta gêt
o pen: e de cauall los seguita p fer los
torzar. E tots los moros stauen /
admirats que podia eèr stada la cau
sa de aquest mouiment. E no pensen
q Tirat ab los altres stigues mèys
de gran admiracio: com semblant
cars james haquessen vist: ni hoyre
parlar. E al passar q feren p mig del
camp feren molt grā dan. E encara
p la gran fretura quels farien p por

tar lo catruatge. Car entre bons
 brufols: e camells eren passats. cl. mi
 lia per la gran proueso que hauien
 feta per fornic la ost. E oz los bous
 foren passats. Tirant feu alzar la bā
 dera. La qual era blanca: e vert. E o
 lo Rey veu la bādera ixa del bosch
 cridant grās crida: viua lo pobie cres
 tia. Tirant axi mateix feri: axi com
 era stat ordēat e l'altra part. Lauore
 son mesclada la batalla dolorosa: E
 cruel. E quiu ves poguera bē dir tot
 lo fet com passaua. Car veru pen
 dre: e donar de molts bells colps d
 lances e despales qui portauen de si
 molt grā pietat. Car en poca hora
 veru per terra morts d molts bōs
 cauallers. E mesclare se totes les ba
 talles: e seyen tā gran remor: q paria
 lo mon ien degues entrar. E veru
 anar Tirant amūt e auall derrocāt
 bacinets del cap: E scuts del coll ma
 tant: e nafrant: e sent les mes admi
 rables coses del mon durant la ira
 que era fresca. E lo Rey scariano se
 mātēnia molt be per ço cō era molt
 bon caualler joue: e animos. E dela
 part dels moros hi hauiā molts /
 bōs: e valentissims cauallers en spē
 cial lo Rey dāfrica per la mort de
 son germanysua enuers los crestiāns
 de molt gran crueldat. E lo Rey de
 bogia molt animos caualler. La ba
 talla era dura: e fort no hauent se pi
 erat los hūes als altres. E tātes dar
 mes feya cascuna de les parts que e
 ra cosa admirable. Lo seyo dagra
 munt que no fa oblidar: feya tā grā
 sforç de si que los enemichs sen spā
 tanē de les siues caualleries. Seguis
 que lo Rey dāfrica conech a Ti
 rant en les armes. E drega lo cauall

deuers ell: e encontraren se pīs per
 pīs de cauall en tal forma: quel rey
 e Tirant ne anaren per terra. Mas
 Tirant per ço cō dubtaua la mort
 y era d maior animo se leua pamez
 e veu que lo Rey encara staua pter
 ra acostas aell per tallar li les corre
 ges del bacinet. Pero no pogue car
 la gent era tanta com veren lo Rey
 en terra: que son gran admiracio cō
 no mataren a Tirant: Car dos ve
 gades lo leuaren damunt lo Rey: e
 dos vegades lo tornaren a lançar p
 terra. E com lo senyor dagramunt
 veu a Tirant en tan gran perill: a
 na dners ell: e veu que hun caualler
 qui era almirant del camp que feya
 lon poder en dar mort a Tirant a
 plega ab ell: e feren tantes dāmes
 ab tanta malicia ques dānen d mor
 tals colps: la hu per defendre a Ti
 rant e laltre per voler lo ofendre. E
 cascu estaua mortalment nafrat. E
 stant Tirant e lo senyor dagramunt
 en tan gran perill de mort aplega al
 medixer lo qual era molt malamet
 nafrat: e crida agrans crida. E com
 morra huy aquell singular capita q
 es la floz dela caualleria del mon: E
 hu de aqlls generosos qui bateiats
 se eren per les nafres que tenia ja no
 podia fer mes armes: ana deuers lo
 Rey scariano. e dix li ajudau senyor
 al capita: e germa vostre dāmes: q
 p la desauentura ses mes tāt dñs en
 trels enemichs dela gent crestiana
 que sera grā admiracio que la vida
 sua no perille: veja la seyoia vostra
 si li poza ajudar. Car gran perdicio
 seria de tots nosaltres que ell se pda
 Car prestament serem perdurs si la
 sua virtut nos defall. Lo Rey scaria

no com acatholich creſtia ſe poſa en la major preſſia dela gent e feu tã gran ſforç darmes ab los ſeus que li ajudaue. E veu lo Rey ò bogia q̃ ſobre Tirant ſtaua p̃ tolre li lo cap. E aqueſt Rey era ſon germa cone cent lo molt be en les armes e ſobre lo bacinet que portaua vna gran bogia tota dor ab moltes pedres precioſes que tenia en torn. E vehent Tirant en tal punt ſtar: ab la lança màtinent li dona en les ſpatles tã gran lançada que tot l'arnes li paſſa e nos atura fins al altra part traueſſant li lo cor e caygue mort. Los v moros ſeren tã grã ſforç q̃ ſe portaren lo cors mort de aqueſt Rey de bogia. E pujaren acauall molts altres cauallers qui eren cayguts de vna part e d'altra. e la batalla torna mes cruel que no era ſtada. E moren en aquell dia molta gènt de vna part e d'altra. la batalla dura tot lo dia es continua molt cruel fino q̃ls ſon forçat per la nit quels empedi p̃ que feya grã foſca que ſagueren a ò partir. E los creſtians ſe retraguerẽ tots dis la Llutat aquella nit. E ſti gueren ab grandíſſima alegria per ço com del camperen ſtats vencedors. E ſaberent certament com en aquella batalla eren ſtats morts tres Reys ço es lo Rey de bogia q̃ mori per mãs de ſon germa: lo ſegõ fõ lo Rey geber: E lo Rey de grana da: dels qui foren nafrats no ſen fa mēcio ſino del Rey de domas e òl Rey dela tana: aquella nit refreſca molt be la gent e los caualls e ans del dia clar ja foren los creſtiãz armats e apunt. E ſti guerẽ admirats los moros com verẽ que batalla /

los volien dar. Com no hagueſſen pogut donar als coſſos ſepultura. Tornaren ala batalla lo ſegon dia e aqueſta ſon molt cruel e langonoſa hon hi moren infinite moros e no molts creſtians que ahun creſtia que moris moren cent moros la cauſa dela mortaldat ò tãts moros ſon per que no eren tan ben armats com los creſtians: ni portauẽ los caualls tan bõs: ni encubertats. Linch dies continu⁹ dura lo combatre. E cõ los moros nou pogueſſen comportar per cauſa òla pudor dels coſſos morts. rameteren mil ſargers al creſtians quels donaeſſen treues. E lo Rey ſariano e Tirat foren contents e les atorgaren de bona voluntat. E Tirant caſcun dia feya dir miſſa: e pregaua al Rey e als altres que la hoyſſe de bõ cor. E aquell dia que les treues atorgades foren Tirant ſe poſa en oracio e ab molt gran deuocio ſuplica ala diuina clemencia de noſtre ſenyor deu Jheſu criſt e ala ſacratíſſima mare ſua ſenyorra noſtra: que encara que ell ſos hun gran pecador q̃ li volgues ſer tanta de gracia que poguẽ cõexer los creſtiãz entre los moros p̃ ço q̃ ab milloz cor los pogues donar honrada ſepultura cõ tots los tingues per martirs ſants com foſſen morts per augmentar la ſanta fe catholica. E hoynt noſtre ſenyor demanda de tan juſta cauſa e ab tã recta e bona intencio atorgada li ſon la dita gracia: en aqueſta / forma que tots los creſtians ſe giraren mirat deuers lo cel ab les mãs jantes no lanſant de ſi neguna mala oloz. E los moros ſtauen mirat

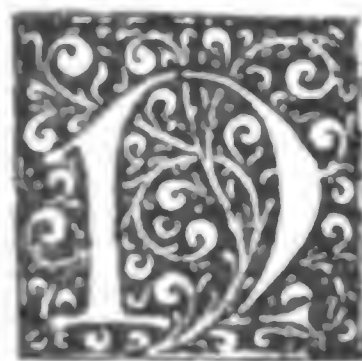
¶

en terra e pudien com acans. Com
 Tirant veu tan singulaz miracle p
 ga al reuerent fratre que fes rebre in
 formacio en scrit de aquest tan grā
 miracle per que en sdeuenidoz fos
 memoria que tots los qui moren p
 augmentar la santa fe catholicavan
 dret en la gloria de paradís. E fore
 los fetes honrades sepultures. E a
 lla hon fon lo major conflicte dela
 batalla fō seta vna solemne Iglesia
 del beaueurat mossenyer sent Jo
 han. los moros prengueren tots
 los collos dels seus e lansir en los
 en lo Riu cascu ab son scrit perço q
 dins terra los parés los poguésse
 soterraz. E tants foren los collos /
 morts que tot lo Riu taparen q p
 altre loch lo riu hague a discorrer
 laygua. Apres los moros sen puja
 ren en la muntanya e los crestians
 stiguezen en la Ciutat durāt aquel
 tes treues arriba lo marques de lu
 gana lo qual era criat dōl Rey de frā
 ca. E sabent que Tirant era en la
 barberia vench sen a aygues mor
 tes e aqui sembarqua en vna galio
 ta e anaua com amercader vestit e
 arriba ala illa de mallorqua. E de
 aqui ab vna nau passa ala ciutat dō
 Tunís. E aqui hague noua de les
 grans victories que Tirant hania
 hagudes e dela molta terra que ha
 uia conquistada. e delibera de anar
 a ell. E anant per son camí sabe cō
 les treues deuen passaz e aturas en
 vna vila: E trames a dir a Tirant
 com ell era en la vila de casra e pre
 gaual que li trametes gent perço q
 ell passar pogues sabuda la noua ti
 rant li trames mil homēs darmes
 e per capita de tots ells Almedixer

Los moros sabent que gent era e
 xida dela Ciutat secretamēt trame
 ten ben deu milia rocins apres dōlla
 ab ses spies quels trameterē detras
 per que ala tornada que fariē ab lo
 marques almedixer los poguésse
 hauer. Lo Rey dāfrica qui era ven
 gut capita dels moros qui staua a
 magat dins hun bosch com veren
 venir los crestians txqueren los e se
 feriren en ells e matarē e apresona
 ren ne molts e alguns quin fugiren
 qui portarē la noua al Rey e a Ti
 rant. Com foren certificats de tan
 gran nouitat Tirāt feu lo semblāt
 vot.

Capitol cccxxxi.

Lo vot que Tirant feu de no ser
 pau ni trena

Don clam sino de mi
 matex que com ajoin
 e de poch seny he vol
 guda seguir ans la vo
 luntat que la raho de
 cōsentir que treues fossen fetes nī a
 torzades. ans que la fi dela guerra
 que estaua en nostra ma. Em tinch
 p foll e dcebut com so caygut en tā
 gran ignorancia de creure a negu.
 com fos clara la speriencia del que
 ses seguit: E estich mes de dolor cu
 bert que de delit per causa del mar
 ques qui es catiu en poder dō infels
 E yo per seguir lo vostre appetit de
 sorbenat consenti en les amargues
 treues. no gens al plaer meu. Car
 be conexia q no sen podia seguir si
 no totmal e dan p anosaltes. Car

tots dies haue vist multitud d' gèts
de peu: e de cauall venir en socors
de nostres capitals enemichs. E s' ara
en nombre tres tants mes que
no eren. tenint nosaltres la victòria
per nostra part. Ara poca admira
cio sera no tornem a les dolors pri
meres. Car mes es a nosaltres per
dre hun home: que ella mil ne per
dissen. Per que yo fas vot solene:
que tāt com yo aturare en aquesta
terra d' no donar treues ni pau a ne
gu. E si contra ma voluntat se hā d'
fer que decontinēt me partire sens
fer mes armes. Lo Rey scariano
son molt adolorit de les paraules
de Tirāt. E tenint se per culpable
ab grā humilitat feu pūci pi a sem
plant replica.

Capitol cccxxxii.

Replīca que fa lo Rey scariano a
Tirant.

Om dolria en cert tāt
la mort: ala qual ne/
n gu fugir pot. Lō me
dol lo gran d'falt que
p causa mia ses seguit

E en streu me turmenta lo teu e
nuig qui p mi te ha conuegut soste
nir: quim manifesta lo teu adolorit
penlāment. E lam te merce que no
hoia dela tua boca: si no de aquelles
gracioses paraules que la tua mol
ta afabilitat ha acostumades. Car
be conech lo meu grā d'falt. E pch
te com a singular germa: e senyor q'
vulles perdonar ala mia grā igno
rancia. Car verpaderament tinch
coneguda la tua grā discrecio. E ja

mes me vull partir del teu singular
consell. Com tots quāts som sens
la tua virtut: no valem res: ni podē
fer alguna cosa: qui de be: ni donoz
sia. Donchs hages pietat de nosal
tres per la tua molta gentilea: que
nons vulles desemparrar. Tirant
vehent lo Rey ple de tanta humi
litar que tan benignamēt lo prega
ua: lo seu animo mogut de compas
sio excelsa delibera de aconsolar lo.
E ab paraules afables li feu presēt
de tal replica.

Capitol cccxlii.

Replīca que fa Tirant al Rey sca
riano.

Des de mō costum
esser cruel amos ami
chs com haja acostu
mat d' pdonar a mos
enemichs com me dmanen merce
per molt quem hagen ofes. Quāt
mes dech per donar al qui amice d'
sige servir mes q' a tots los homes
del mon. Per que senyor germa
la senyoria vostra pot star en segur
de mi que si la vida nom lexa: que
tant com dure la cōquesta dela baz
beria yo nous fallire. E si cēt vides
tenia les posare a perill d' mort per
traureus ab honoz d' aqusta empre
sa. E no vull recitar mes coses qui
sien de passio. si no que vull tornar
a mes acostumades victories. E
puix gran part dela nostra gēt ha
uem perduda: e ella son. x. tāt mes
q' nosaltres viare de mos remeys.
no defraudant gens la honoz de ca
M ij

ualleria. Lo Rey scariano fō molt
cōtent de les paraules graciosas de
Tirant: e feu li infinides gracies. e
dix que era prest de fer tot lo que li
manas. Senyor dix Tirant pux
axi es ordenem nostres fets en tal
forma que la honoz y sia salva. La
senyora vostra parira d' agi de nit
ab. xiiij. milia de cauall per anar hō
es la senyora Keyna. En aquestes
vi. legues replegarau quantes adzē
bles asenle someres: e jumes iro
bareu. E tots quants homēs: e do
nes: e infants hauer poreu. E no d
reu en les viles: e lochs sino les por
tes tancades ab aquells qui son in
utiles: axi com dones parides qui ja
hen en lo lit: e homens molt vells:
e gēt aleziada. Tots los altres feu
los venir de .viij. anys en sus: e de
lxxxv en auall. E acascu de aquei
ta axi homens com dones feu los re
partir totes les caualcadures: e cas
cu faga paraments de drap blanc
E si tantes caualcadures hauer no
poreu com periones: resten los qui
son mes indisposts. E si no tenen
tāt drap blanc p' aser paraments
feu los de langols / o de flagades de
quina color senzilla que siē. Apres
fareu vestir a tots les camises sobre
les aljubes. E fareu hauer tates ca
rabages com poreu: e a cascuna do
na: o al petit infāt: e si tantes sen tro
ben cascu porte: tan altes com les
poran portar: e cubertes de drap
blāch: e cōplut de dar lorde. Tirāt
prega al Rey q' y fes venir la Key
na per que les altres dones: y ven
guessen de milloz voluntat. Lo rey
se posa prestament en orde: e parti
tan secretamēt com pogue: que los

moros non tingueren negun senti
ment. Com lo Rey son partit Ti
rant trames hū embaxador al cap
dels moros dient los com dins lo
temps de les treues hauen apedo
nat al marques: e a molts altres ca
ualleres que ell los requeria. sots la
promesa se d' les treues que els los
volguessen restituyre soltar a tots
los qui son stats presos. sino que al
dehen dia ques aparellen ala bata
lla. E tirant feu fer hū gran fossat
lo qual era estret: e fondo. E al dia
assignat lo Rey scariano vech axi
cō Tirāt haura ordenat. E hague
ajustats de. xl. milia entre homens
e dones: e tots cuberts de blāch. E
entraren de dia per ço que los mo
ros los vessen: e estiguere molt ad
mirats com verē venir tanta gent
E lo dia que les treues passauē los
moros ala hora dela mija nit ven
guere ala ciutat: e cōbateren la. Ti
rant com abome vlat d' guerra sta
ua tostemps armat: e pola. cccc. ho
mens en les torres: e en la muralla
per defensio dela ciutat: e lo Rey: y
ell ab tota l'altra gent iqueren per
altre portal: e vogiren en torn dela
ciutat: e feriren mortalment en les
spatles dels moros. E tots portauē
paraments blancs. Les dones se
posaren fora dela ciutat: lla hō era
lo vall qui nouamēt era stat fet ab
cc. homēs d' armes per guardar les
E cascuna dona portaua en la ma
yna canya grossa: e posaren se tots
en ala. Aquesta batalla se mescla q'
fō crudelissima: e dura que en poca
hora son mesla infinita gent per ter
ra morta: e nafrats. E Tirant por
tana vna lança curta: e grossa tota

enmirada: be restana trist lo q lo
 seu colp speraua. Car en aquell dia
 los inferns ompli de les animas d'aquella.
 La batalla dura p bõ spay
 E ans que Tirant en la batalla en
 tras dexa cinchcents homens dar
 mes: que no volgue que ferissen: hi
 eren dels millors q en la cõpanyia
 fossen. Lõ en aquell cars infinides
 gèts duna part y d'altra fossen mor
 tes. E vehèt que lo Rey crestia ab
 grã animo combatia. E lo senyor
 Dagramut per lo semblant. Tirat
 ixque dela batalla dexant los altres
 combatent: e ana hõ erè los cinch
 cents homens darmes que dexat
 hauia: e ab ells enseps ana al camp
 dels moros. Com foren arribats
 ales tendes cridaren a grans crits:
 Marques d'ugana si sou açi par
 lau: e cridau la bona sort qu'us spa
 Car açi es tirant lo blanch qu'es
 vengut per liberar vos. Com alme
 dixer senti la veu dls crestians pare
 gue li que fos veu qui del cel fos de
 nallada. E los dos ab la dolor: e la
 ira que tenien sforçaren l'animo: E
 prestament ixqueren de les tendes
 e anaren lla hon era Tirat. Com
 Tirant veu lo marques de lugana
 prestamente lo conegut: e feu desca
 nalar de hun bõ cauall hõ home
 seu: e ab los ferros lo feu pujar a ca
 uall. e almedixer feu pujar en les an
 ques del seu cauall. E traguel de
 tot lo càp els feu desferrar: e armar
 E torna Tirat al càp prestament
 E mes hi foch: e mana a tots los q
 erè ab ell que fessen açi com ell feya
 E no tarda molt que tot lo camp
 son ple d foch. Com tirant veu açi
 grã foch torna ala batalla: e socor

regue al rey: e al senyor de agramut
 molt valentment. e Tirant ab vir
 tut daua tan mortals colps que no
 era quil gosas sperar: sperat premi
 d victoria. E los enemichs reforça
 ren tant com los son possible p dā
 nejar los crestiās. E com mes ana
 ua mes cruel: e dura era la batalla
 E tants eren los coscos morts que
 ab gran fatiga la gèt combatre po
 dien. Lõ los Reys: e capitans mo
 ros veren venir amenys la lur gèt
 e verè lo foch enges en lo lur camp
 E mirauen les dones qui stauè fer
 mes que nos mouiè. Car ab la toz
 ba del cõbatre no les hauien vistes
 fins en aquella hora: Dix lo Rey
 d tunc senyors yo no puch creure
 ni pensar que aquests homens sien
 crestians: mas crech q sien diables
 batejats: o lo nostre mafomet ses
 tornat crestia. E ells combatè huy
 tot lo dia ab tan grã força: e virtut
 que cosa es de gran admiracio tan
 poca gent com son de hauer man
 tenguda tant la batalla. q nosaltres
 ab tanta multitud de cauallers no
 bastam a offendrels. E hā nos cre
 mat tot lo nostre camp. E aquella
 gent qns stan mirant no han ferit
 encara: sino que estan sperant q siā
 cansats: e ferir nos hā ales spatles
 e tots serem tallats a peçes. Per ço
 am par nos deuriem retraure. no
 lla hon es lo nostre càp. Mas apar
 tem nos al trauers en açll altre mōt
 Car de tot cert yo tinc gran dub
 te. no d aqsts q açi combaten: mas
 de aquella mala gent blanca. E mi
 rau com son grās homes a cauall
 q james los viu tala. e aço causaua
 les carabaces que les dones tenien

D ij

al cap: que la paria que fossen molt
alta de persona. No tarda lo Rey
d'africa ab l'forçada venç d'semblats
paraules fer principi.

Capítol cccxxxiii.

Com declara lo Rey d'africa la in-
tencio.

Y de se mō dir no fre-
tura: hauras a creure
s Rey d'tuniz com cēt
passions d'nova ma-
nera tenen la mia ani-
ma: e lo cors turmentat. E no igno-
ra lo perill d'a mort. mas per lo teu-
clar entēdre: omā a tota merce: que
les mies rahons sien acullides: axi
com a p'sona qui ha perdut son ger-
ma en batalla e d'sige infinitament
venjança: confiant en les mies pro-
pies mans d'atēyer aquella gloria:
que los meus vills hauent vista de
aql'l famos capita que matar lo pu-
ga. La deliberacio de tā penada vi-
da es voler me socorrer: no ab pas-
temeros: ne tart: y vullau atēyer. E
d'us dexar tots dubtes: qui en ofen-
sa de tots aquests reys sia. Car de
aquell dia en ça que yol p'di: dolor
inestimable ha cōpreses totes mes
forces qm fa seguir la sua ensenya
d'l meu amat germa. e lo plaer meu
es no remetre res ala benaventura
ça d'aquest mon. Mas ala fortuna
enemiga de mos delits crehent lo
q'yo dich es lo milloz. car morit es
renoure en gloriola fama. E no dir
pus sino q'feri lo cauall dels spon-
es posas en la pressa dela gēt ab gran

furia. E son loz q' se contra ab lo
marques de lugana: e tā huanamet
lencontra que a ell: y al cauall mes
per terra. E decontinent lo hague-
ren mort: sino per lo senyor d'agra-
munt que prestamet lo socorregue
ab los altres. E lo q' portaua la bā-
dera dels crestiāns entra mes auant
enuers aql'la part: e feriren en la ma-
jor p'ssa dels enemichs. L'auor po-
gueren ben vendre los pus belle fets
d'armes: que en vna grā paz d'l mō
sien stats fets ne vista. E certamet
ells se mostrarē los moros en aql'l
cars molt admirables cauallers: e
cribauen tostemps lo nom d'maso-
met. En aquell cars molts caualls
veren anar per lo camp sense senyor
e molts cauallers per terra morts:
e nafrats. La batalla dura sine pas-
sat lo mig dia: e dos hores a p's. car
nos podia conixer quals haviē lo
pijor: o lo milloz. E sostenint se axi
la batalla. Lo Rey de tuniz porta-
ua a masomet sobre lo bacinet tot
dor. E conech a l'irāt en la sobre-
vesta que portaua ab s'cles per de-
vissa. e dir als altres l'keys volen que
siam del camp vencedors: cuytem
deuers aquell qui tantes de armes
fa: e donem li mort: e seran tots a/
q'sts crestians nostres carius. E de-
continent ferē la via sua ab arnesos
molt luents: e riches guarniments
Tots los l'keys justats venguerē
sobre l'irāt: e com ell los le ven-
prop: feri cō aleo entrabat en mig d'
tots: e encara no hania rōpuda la
lança: e encontra lo Rey dela tana
per mig dels pits ab tal força q'lar-
nes no li valgue res: e lançal mort
per terra. Apres encontra al Rey

de tuniçe passa li lo hrag: e orrocal
del cauall. E com ell se ven en terra
dir. Rey d'afriqua prou me costa
la tua follia. Car yo veig que huy
sera lo dia que perdozem la batalla:
e la vida ensemps. E aqlls q stan se
gurs a tots nos darā la mort. Allī
ates lo Rey scariano ab lo Marq̃s
e almedixer qui animosament se cō
batien. E tant feren per lur virtut q
per força sen portarē dins la ciutat
al Rey de tuniç axi nafrat cō stana
E tirant dexa la lāça a mal grat sen
Car los enemichs lay leuaren vol
gues: o no. E lauors mes mans a
la petita acha qn larço d la cella por
taua: e dona a hū mozo en mig del
cap de tall que fins als pits lo fene.
No crech james pus bell colp ha
guessen fet los magnanims cau /
llers passats: go es Ercoles: ni An
xilles: Troyol: Hector: ni lo bō Pa
ris: Samso: ni Judes machabeu:
Saluany: Lancelot: ni Tristāy: ni
lardit Teseu. E o los mozos aco
veren tal colp donar tota stiguere
admirats: e verē se ab les lances rō
pudes: tots se voltaren. E sonaren
hun corn: e tots los mozos se dexa
ren de batallar. E retraēt se pujarē
sen en vn mont: e los crestians los
dexaren de bō grat anar per que te
niē desig de repos. Pero encara ab
tot lo cansamet los seguirē fins que
fozen pujats en lo mont. E aco ferē
per mostrar mes clara la victoria. e
certamēt Tirant desijos de honoz
lla hō veyā lo major perill allas me
tia que no la lexana perdre. Com
los mozos fozen en lo mont: Los
crestians sen toznarē dins la ciutat
E tot lo poble axi homēs com doi

nes deyen a Tirant. Aixqua lo bē
auenturat caualler Tirāt: e beneyt
fon lo dia que ell narq̃: e beneyta fō
la hora que tu entrīst en aqsta terra
E beneyt fon aquell dia q tuns do
nīst lo sant bap̃isme: e a den fos pla
sent que tu fosses senyor d tot lo po
ble moziſch. E ab grādissima festa
e alegria lo pujaren al castell: E tro
ba lo Rey de tuniç quel hauien cu
rat d les nafres que tenia. E ven en
trar ala Reyna: e a totes les dones
acauall ab les adzembles: e jumen
tes: e ab les carabaces al cap: e cuber
tes d langols. Elēch en pūt lo Rey
de tuniç de voler se desesperar: com
sabe lengon que Tirant fet los ha
uia. E ab les mans se dēseu totes
les benes d les nafres: e james con
senti lo toznassē a curar. Ans axi se
lexa morir. mas ans que moris seu
prīncipi a semblant lamentacio.

Capitol. cccxlv.

Lamentacio que feu lo Rey de tu
niç ans que moris.

LA noblea: e virtut es
ja coneguda d aquell
famos caualler tirāt
lo blanch: e de aqsta
hora auant tots los
reys: e cauallers dela barberia se d
uen humiliar aell. Car yol veig en
sobirana speranza de pujar en impi
souentidor. E o ala sua gran indus
tria e alta cavalleria la fortuna li ve
tan prospera: que no seria negu qui
D iij

bell pogues trarre lo cabal. **E**mpo
 aquesta victoria q̄ ara de nosaltres
 ha aconseguida: no la deu atribuir
 ales lurs forces cō en la batalla mes
 poderosos erem nosaltres q̄ no ells.
E james nos forem dexats de cō
 batre sino per lo frau: e d̄ceptio q̄ns
 ha fet d̄ les dones. **E** ar en la prime
 ra batalla encara quens fallis **R**ey
 nonis falli la virtut: e fore v̄cedors.
Mas en esta segona per que es sta
 da molt dolorosa: e per poch saber
 nos som perduts. **P**er causa d̄ aq̄o
 me vull dexar de viure: e offerir lo
 meu cors a desonrada sepultura:
 puix tan poch he sabut d̄ la guerra.
E ar veig q̄ per pietat no son stats
 dexats los fills ales mares: ne los
 marits ales mullers. **E** p̄ no veure
 tanta cueldat ab bones obres vull
 acabar la glozia dela mia vida: ans
 q̄ venir en mes strema desauentura.
E per speriencia veig q̄ los nostres
 fets no poden hauer lōga durada.
Perq̄o cō la gēt d̄ **T**irant es molt
 ben ordenada: e com entren en ba
 talla se pot b̄ dir que son mestres
 de canalleria. **E** **T**irant no dona
 carrech anegū q̄ sia capita en la ba
 talla. sino a homens qui passen. **L**o
 lx. anys. **E** no es negū de tota la
 sua gent que sol li passas per l̄ent̄
 ment de fugir: ans tots tenē per cer
 ta la victoria puix tenen a **T**irant
 per capita. **E** no es negū qui pose
 la sp̄ça en los pens sino en los bra
 cos y en les mans. **E** tot lo cōtrari
 de aq̄o fa la nostra gēt. **E** per causa
 de aq̄o som tots v̄guts: e vitupats.
E ar aquest sab venstre les forts ba
 talles dures e aspres ab abtea: e inv

dustria: e sab consellar asimateq̄. **E**
 instruir als altres: **E** ha sabut cre
 mar lo nostre cāp. **E** ab dones ha
 venguda tan gran multitudine mo
 risma: e portats a total destruccio.
E ar la vista delles feu perdre tot lo
 nostre s̄forç: que no gosarē tornar
 en lo nostre camp hon les tendes e
 rē cremades. **A**ns ab gran dejectio
 nostra se mudaren en altre loch. **E**
 dich te capita glorios q̄ james fuy
 v̄gut en batalla: me corromput per
 auaricia. **T**irāt hague compassio
 del **R**ey com lo veu star desesperat.
E pregal ques dexas curar: car les
 nafres no erē perilloses. dix lo **R**ey
Lexau me star axi sta nit: e si puch
 v̄gre la ira: la fortuna me retra v̄
 cedor: o vengut. **E** si yo la v̄g y om
 dexare curar. **E** si lo v̄gut d̄uallare
 als inferns hon crech que es lo nos
 tre m̄fomet qui nons ha pogut a
 judar cōtra los crestians. **L**o **R**ey
 seya replegar tota la sanch q̄ deles
 nafres li exia. **E** com fō mija nit be
 gūs tota aquella sanch: e apres dix
 lo meu cors no mereix altra sepul
 tura sino d̄or: o d̄ sanch. e ab aque
 ta sanch finire los meus trists: e a
 marches dies. **E** posa la boca en ter
 ra: e axi rete le sperit. **E** la sua anima
 sen porta aquell aqui ptanyia. **D**e
 continent que lo **R**ey de tunis son
 mort **A**lmedixer suplica a **T**irant
 que li fes gracia del cors del **R**ey: e
 ell loy atorga. **E** almedixer trames
 a dir al camp dels moros cō lo rey
 de tunis era mort que vinguessen
 per hauer lo. **C**om los moros sa
 berē tal noua ferē lo mes adolorit
 dol q̄ james fos fet p̄ negū princip

del mō. E ordenarē cinquāta cauallers dels milloz de tot lo camp: E trameteren los ala vila per cobrar lo cors del Rey. E cō foren dauāt lo capita suplicaren lo benīgnamēt los ses gracia d' fer mostrar lo cors del Rey. E Tirant mana a Alme direr que ses pendre lo cors: e quel ses posar en vna sala sobre hun lit / en terra ab molts matalafs: e q' fos cubert de hun bell drap dor. E cent cauallers stigūssen prop dell ab spases nues en les mans. Com tot son fet. Tirant feu entrar los moros / dins la sala. Loz fore prop del cors d'cobraren lo. E los moros hauēt natural conexença de lur Rey: e senyoz. Lo maior de tots ells ab sfoz cada veu seu principi a semblants / paraules.

Capitol cccxvi.

Rabonament que fa lo caualler moro alcapita Tirant.

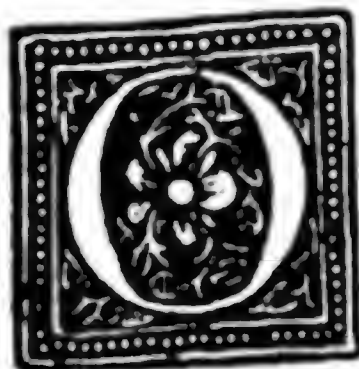
A lo poch treball se conserua la grā fama puix es adquerida. Pero aquella fama es milloz quis diu per boca d' psones bones e tengudes en compte de verdaeres. Car aquella es neta d' tot crim qui es publicada per tot lo mon: com te lo fonament de virtuts. E aqll es merexedor d' pmi en lo cel: e en la terra. Tu capita seyoze milloz d' tots los bons scoltam lo que dire. Tu est claredat: e luz verdadera: qui has vixcut en lo mō ab virtut sobirana. Car per tu sō stats

illuminats: e animats los crestians qui per tu nouamēt sō stats fets en la barberia. Car la tua noblesa es / coneguda: e es en tan alta dignitat posada que est merexedor d' molta gloria. E si lo que has començat p seueres not fallira. E mes se manifesten les tues bondats: e virtuts / tant com mes honres aquest magnanim senyoz. Car d' la honoz que li fas ell es molt be merexedor. e fas mes que honrant aell honres a tu mateix. Com la honoz es de tal cōdicio que resta tostemps ab lo qui la fa. E aquest magnaniz: e valeros rey ab ses bones costumes ha manifestat en les seues naturals obres quant era lo seu animo: e la molta / valor sua. E tu ab virtuts pots dir que has ennoblit lo teu noble linatge. Com res en aquest mon nos / pot dir que sia bo sino virtut ne mal sino vici. Aquest singular Rey la fortuna aduersa lo ha conduhit d' esser stat pres: e tant era lo seu gran animo: que no ha pogut comportar que negu se pogues gloriatar q' tingues pres. E per ço ses dexat de viure: per no veure tanta confusio. Car la magestat sua: e les seues grandissimes virtuts: E costūes erē tales q' era digne d' cōquistar tot lo mon e vègre les aspres e cruels batalles: e seyozeiar tota la crestiādat. E posar papa en Roma: e Solda en babilonia: e subugar sots lo seu peu Asia: Africa: e Europa. E si no fos / stada tan breu la sua vida fora stat posat en grandissima dignitat. Tu mort trista cruel: e desconexent: ab quanta malicia has volgut aterrar les forces de aquest valeros rey

E per la mort de aquest sera destruyt tot lo poble morisch. Per queus prech los meus compayons: e germana que ploze: e lamenta la mort del nostre senyor natural. e apres / les nostres miseries qui prestamēt nos aconseguiran. E lançant se de genolls en la dura terra besaren los peus al Rey: e començaren alçar vives lagremes dels vlls plozant: e lamentant la lur gran desauentura. Com hagueren per bon spay plorat. Lo caualler ansia moro se fon leuat e comença a fer principi asemblant lamentacio.

Capitol cccxvii.

Lamentacio que feu lo caualler moro en presència del Capita / Tirant.

O Deu gran alt: e poderos senyor creador del cel: e de la terra: com has pogut permetre que hun tā singular Rey e tan virtuos caualler com aquest: joue disposat per aconseguir tot lo mon: sia mort qui era defenedor de aquella sancta secta per lo nostre sacre profeta masomet ordenada: e ben seruada per totes les mes nacions del mon. E que ara per hun sol home ab falses industries: e saber diabolic haia peruerit tants pobles a la ley crestiana: e morts tants Reys e tants millenars de homes del poble morisch. Aiudau me cavallers e compayons meus alamentar e prestaui me doloroses paraules do

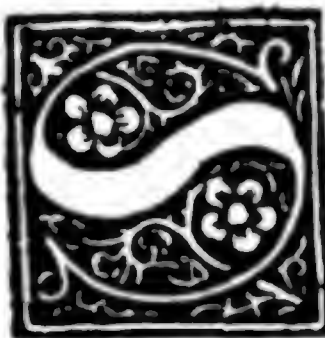
nau me tristes lamentacions feu acort ab l'anguada ven alaspredat de tan dolorosa mort a aquest senyor: qui era sustentacio nostra e de tota morisca cavalleria. O sant profeta masomet defenedor de nostralibertat haies pietat: e misericordia de nosaltres: per que no siam axi mal tractats per los crestians. No ha bastat a fortuna fer nos perdre tanta gent nostra en la cruel batalla: que encara nos ha volgut tolre lo pilaz qui sostenia tota la barberia. Rey de Tunis dus te perdone et faça tenir lo cami de veritat: e que si es lo maior de tots lla hon la tua anima ira ab tots los teus adherents. Als se gira deuers Tirant: e dix li les següents paraules. Capita senyor los nostres abitats son de dolor qui acompanyen les nres infinites miseries: qui sō turmentats per la gran pudor dels coscos morts qui no se son poguts soterrar: e van per lo camp arredolant fins a les portes de les nostres tendes. La nostra sanch escampada crida aquest bon Rey de Tunis no hoys sino tal es mort. Lo Rey tal ha finit sos dies. Laltre es asfoliat de sos membres. Ala si nons podem girar en ninguna part que no hoiaz plantat dolor. En la planeta de saturnus tu Tirant fuyst nat maluat / crestia ab poca temor de deu ni del mon que has voluntariamēt escampada la sanch Real de tants Reys qui en aquesta terra per tu: o per causa tua son stats morts. Maleyt son lo dia que tu en aquesta terra arribist. E maleyta son la Galera que acit porta com en mig del golf de talies not nega ature atots los teus

Com Tirant hohí dir tan folles paraules al moro:pres se ariure: e dix. Caualler gracies te fas del teu mal parlar. E no vull satisfer ales / tues folles paraules que en presència mia has dites:e dins lo meu castell Car merexedor eres ab tos companyons queus hagues fets saltar ó la muralla del castell anall. E si no p que veig que la jra ta leuat lo seny e la rabo:guardare la mia honoz e fama puixvos he assegurats. Mas per conseruacio de ta vida: no volria que negu dels meus te fes mal ne dá. E buyda lo castell prestamèt ab tots tos companyons:ans que altre mal not vinga. Parria tirant dela sala:e entra sen en vna cambra sens dir los mes. Lauozs los moros demanaren lo cors del Rey qñ sen volíe portar. Almedixer los respos:que p lo seu mal plar nol hauren:ans lo darien amèiar abesties feres:í ja no li dauen vint milia dobles. E los moros per recobrar lo Rey foren contents per que al cors poguessen dar sepultura. E com lo cors son dins lo càp:e tots los moros lo hagueren vist:ó gran dolor que tenien dela sua mort inflamare se tots en tan gran jra que prengueren les armes:e putarè acauall anát ab gran furia deuers la Ciutat ab gràs críts:e remoz:dient tots a vna veu:muyra aquell fals:e traydor celerat capita óls mals crestians:qui triumphāt e ab fama gloriōsa mostravoler conquistar tota la monarchia .car ab concordia totes les coses augmenten. E ab discordia les grans coses desmenuxen. E p concordia la comunitat en simatexa es

fort: E als enemichs terrible. No tarda lo Rey de domas aser principi alhun tal parlar.

Capítol.cccxlviii.

Rahona lo Rey de domas la sua intencio.

Senyors tostemps he hoyt dir que lo apetit natural es mes inclinat amal hobzar que lo seny. E lo seny trau al sau de grans perills el posa en segur repos. E no saben les senyories de vosaltres com la follia trau moltes voltes als grans prínceps ó lustrat els posa en gran miseria. Aqñst capita cobdicios dela nostra sanch morisca ab la sua cruel ma ha mort óla gñ nostra passats huytanta milia moros:aiudāt li los renegats dela nostra generacio. E fa tots dies batalles molt sangonoses. Per ço tendria per bo haguessem mairdur cōsell entre nosaltres:e no anasíez arí cuytats ala batalla. Car ara que la jra es fresca tots desijam batalla:e anam cuytats:e ab desorde e no deuem esser loats de semblant victoria. Posat carí quel nostre ón li plagüs esser fauozable ala nostra part. E certa cosa es que qui en batalla entra ab desorde fogint sen ix. E si nostre fet ab orde se pot defensar e adquerir ab resplandor ó excellēt generositat e noblea ó aio los podz subjugat e posar per terra serē loats

e del cōtrari serem vituperats. No
 son accepte anega la rabo d'el Rey
 o domas: ni los de mes scolar nol
 volgueren. Mas pres se aparlar lo
 Rey o Tremicè: e dix en la següet
 forma.

Capitol cccxix.

Parla lo Rey de Tremicen

La cosa que a nosaltres
 dona o parer: que ab
 grā difficultat: se puga
 atenyer: es molt facil:
 e laugera. E loque a
 nosaltres se demoltra quasi impos-
 sible o saber: es clar: e manifest. Car
 donant la batalla subiugareu la ciu-
 tat hon hi stan los nostres cruels e
 nemichs. E ab les nostres sagono-
 ses forts: e cruels mans darem pri-
 merament mort a aquell maluat /
 Rey: e gran rebetle a masomet lo
 Rey scariano lo qual oblidant se la
 nostra secta bona sancta e justa: ha
 presa la reprouada ley crestiana: E
 al seu gran capita qui dar mes tant
 sab sia dada sentencia: la qual atots
 vos placia loar la: com sia molt jus-
 ta segons lo seu meret: es que
 ab vergues de ferre sia tant: e tan lō-
 gamet batut: fins que ab la boqua
 bese la terra generosa dela nostra /
 prouincia. Apres se gira deuers la
 Ciutat: e dix semblants paraules.
 O ciutat tiratina del teu be restaras
 deserta. Car ara hauran si tots los
 teus plaers. Etu stas inflada per su-
 perbia considera be los teus greus
 danyes: que en aquesta jornada apa-

rellats testan. Lanoys tots ab flor-
 gat animo de caualleria anaren de-
 uers la Ciutat. E ab gran forza: e
 ardiment donaren la batalla fort /
 crue: e aspra: e tan vigorosa que pa-
 ria que ixquessen dels inferns. E ti-
 rat dubtant lo q se seguir sen poguera
 staua costeps molt en punt: vehet
 venir la gran morisma: ordena les
 batalles: e la Ciutat que restas ben
 fornida. La Reyna ab totes les al-
 tres dones puiren acauall: e posa-
 ren se en orde axi com acostumat /
 hauien. La batalla comença prenēt
 lo Rey Scariano la dauant guar-
 da. E feri coz a virtuos caualler no
 hauent pietat de negu qui dauant
 li vingues. E tantes armes feu de-
 xant tots los seus atras: e posant se
 en la maio: pressa dels enemichs:
 entant que ell se troba a soles: e ma-
 taren li lo cauail: e caygue en terra.
 E pres se adir esta deuota oracio.
 O humil verge mare de deu jesus
 lo qual portist en lo tabernacle de-
 castedat: ses dolor ne macula lo pa-
 ris. Atu me recoman qui est aduo-
 cada dels peccadors que vulles pre-
 gar lo teu glorios fill: quem tinga /
 en la sua guarda: e proteccio. Car
 yo ame e desige servir com acatho-
 lich crestia. O du clemēt: e piados
 hages merce de nosaltres: qui ab
 voluntat pura hauem rebut losāt
 baptisme. Per que pugam servir
 en augmentar la sancta se catholica
 Car tu senyor misericordios veus
 be en quin perill sta aquesta pobla
 o crestiandat. En aço lo senyor da-
 gramunt e Almedixer ab molts al-
 tres combatien prop de alli hon lo
 Rey era. E veren acostar vna squa-

de gent ab vna bandera blana
hon hi haia pintat hun exan de
abelles rotes doz. E tots feyen grā
ssorç d matar lo Rey scariano. E
aquells veren tanta gent darmes a
costar hagüen dubte no fos lo ca
pita senyalaren en aquella part: lo
corregueren lo molt marauelloſa /
ment. E si per ells no fos stat loco 2
regut mort era lo Rey. E lo cauall
ler almedixer feu actes singulars a
quell dia: que ab la lança alhun mo
ro passa la cuyra e mort lo mes p
terra. E apres feri lo segō: lo terç: lo
quart: lo cinque: e feu dils lo que ha
uia fet dī primer. E Tirant qui cō
batia al altra part del camp vench
li hun seruidor dī Rey: e ab grans
crits li dix. O capita senyor per que
no vas ajudar al teu singular amich
al Rey scariano: que de tot en tot /
los moros li volen tolre la vida. E
Tirant sens pus hoyr: pres dela sua
gēt: e tira enuers aquella part: e tro
ba lo Rey apeu: que nol lexaue pu
sar acauall. e Tirant ab los seus fe
ri en la maior pressa dīa gent: e ferē
caure molta gent p terra e trista era
la mare qui son fill allī tenia. Aple
ga altra bādera vermella dāguiles
era pintada: ab sexāta milia homēs
darmes. Lauors lo Capita feu eixir
tota la gent darmes que ell haia
ordenat qui stauen al portal dela /
Ciutat: ab manamēt que no ixques
sen fins atāt que ell ho manas. Ad
mirable batalla son aquesta: e molt
dolorosa. Lo Rey de Tremicen /
vench al encontre de hun caualler
molt valentissim: e virtuos en tots
sos fets. E combates ab aquest per
bon spay. E lo Rey de percia quils

veu axi valentment combatre cuy
ta per ajudar al Rey de Tremicē
lo combat son tan infortunat que /
lo caualler li mes la pāta de la spala
p lull squerre aquest caualler qui feu
aquest colp se nomenaua Melchise
dech. E ab la gran dolor dī lo Rey
tenia e turbacio caygue en terra pō
se adir. O Rey de Tremicen tu /
qui pēsaues senyoreiar per superbia
tot lo mon: no ses seguit segons la
tua voluntat. Mas segons la volū
tat de deu. Ebe ma costat la mia jg
nocencia. O trist dī mi: e son james
pūncep tan desauenturat com yo:
quis ves tates dolors venir en seps
que he vist pōre pare: e fill: e germa
e dels meus cavallers vna grā quā
titat qui no es de nomenar. E lo /
vengut en tan gran abatiment que
lo fora de tota sperança que no tro
be negu qui aludar me vulla. Aque
sta batalla son tan cruel: e sangono
sa que dura del mati fins ala nit seu
ra: e la fosca los feu departir. E enō
ma per lo mati regonegueren lo
camp: e trobarē trenta cinch milia
e setanta dos homens jaure en lo
camp los demes morts: per ço coz
hi hague molts crestiāns qui no po
gueren morir fins que foren confes
sats es recomanaren a nostre seyor
jesu crist. E los moros se recomarē
a mafomet. Admirable son aquell
dia la paciencia de Tirant: que en
la maior fuyta que los moros feyē
mana als seus de pietat que nols se
guissen: sino quels lexaſsen tornar a
les lurs desijades rēdes. Elhet los
moros que cascū dia los lurs mals
augmentauen e pōten molta gēt los
reys tinguere consell e deliberarē q

demanassen treues de trenta dies
E tramesa lur embarada a Tirant
no li paregue queu deguessen atoz
gar. E mpo lo Rey Scario ab
lo senyor dagramunt Almedixer:
Melchisedech tots quatre fermarē
les treues per ço com hi haia mol
ta gent nafrada. Fermades les tre
ues: anauen les dones per lo camp
replegant los cosos morts dels cre
stians per quels poguessen soterrar
en magnifiques sepultures. Lo rey
de Tremicen qui aço veu de les re
des hon staua dix. E que fan allí a
quelles fembres entre la gran mul
titud dels homens. Car no deu eē
obseruada la costuma antiga: sino
que ab violencia deuen esser tracta
ds sens pietat. Deliberarē los mo
ros vna nit de partir ans de les tre
ues: e passaren enuers les grās mū
tanyes de feg: tal que allis pogues
sen mantenir contra los crestians.
E replegaren tot lo lur camp. E a
hora incogitada quasi ala mitja nit
ells tiraren son camí. Lo dia següet
bon matí les guardes cuytadamēt
vengueren atocar ales portes dela
Ciutat notificant al capta: com los
moros ab gran cuyta partien. Loz
Tirant ho sabe seu prestamēt tota
la gent armar. Com lo dia son clar
ē les tenebres óla nit foren passads
Los crestians caualcaren: e seguirē
los moros. Los corredors qui pri
mer anauen atengueren gran part
del carruatge hon foren morts al
guns moros. Los fugitius Reys
tramerē missatgers al capta vol
gues fer smena dels moros que ha
uien morts: e dela roba que sen ha
uien portada. Com ells tinguessen

bona pau: e trenta fins terme ó treit
ta dies. E si fer nou volien reclama
rien amafomet. Apres trametrien
p totes les cortz dels grans seyors
hon eren Emperadors Reys Lō
tes: e Marq̄s. E aquí publicarien
la gran malbat: e se rōpuda del rey
Scario: e de Tirant lo blanch
capita maior dels crestians. Com
Tirant hagüe hoyda lambarada
penia en la promesa fe q̄ fet haviē:
per no posar la honor sua en dispu
ta era molt content de seruar les di
tes treues: per be que si poguessen /
fer rahons de vna part: e d'altra: p
ço com ells cauteloiament: e hora
incogitada se eren partits ól camp:
les treues no deuen hauer loch /.
Tirant volgue fer smena de tot lo
quils era stat leuat. e mes feu smena
dels homens morts. Car de cascū
de quants aquella jornada morts
hauē: fossen polats en libertat den
moros catius. Lanoz los moros
foren molt contents de Tirāt diēt
que era lo millor crestia: e mes iusti
ficat: e verdader que en tot lo mon
se trobas. Com ell fes obres de pie
tat. Car les coses ó mal principi: tāt
o nunca poden finir be. Decōtinēt
los moros se partiren: e transsarē
totes les alps mūtāyes. Lō Tirāt
veu que hauē passats los ports ell
se mes aconquistar totí aquella reg
nes: e terres qui óca los ports eren
Apres passats grās dies parla lo se
nyor dagramunt al capta: e dix li.
Senyor amí par q̄ seria expediet p
donar si p̄stamēt en aq̄sta cōq̄sta: q
yo passas ólla los ports p cōquistar
moltes viles castells e ciutats q̄ ha
a p̄ q̄ la seyoría v̄rā haia subingats

aquestes regnes passarieu en aquella terra e ab poch treball porien senyoriar tota la barberia. **E** **T**irant li son plasèt lo quel senyor dagramunt li hauia dit: e comunican ab lo **R**ey **S**cariano. **E** foren d'acort que prestament partir degues. **E** parti ab .x. milia caualls molt be en orde e .xvii. milia homens apeu. **E** com hague passats los ports sabe com los reys se eren departits: e cascu sen era tornat en sa terra. Lo senyor dagramunt / com veu que tan poca gent d'armes hauia en aquella terra mes se aconseguist aquella. **E** subiuga moltes **C**itats viles: e castells los huns per força los altres per grat. **P**oderos e de gran animo era aquest caualler e los crestians qui ab ell eren haviè pres molt gran animo: e ferocitat. per ço que fos mes gloriosa la fama dells: quant vendria a noticia de **T**irant: e en augment de gloria de lur fidelissim capita. **E** anant axi conquistant peruengueren prop de vna ciutat qu'is nomenaua **M**ontagata. La qual era dela filla del **R**ey de belamerin. **E** aquest **R**ey era mort en lo principi dela guerra: e lesposat d'ella. **E** com los dela **C**itad saberent venir los crestians tan prop: tinguerent lur consell: e lo que dedeliberaren fò que trameteren les claus al Senyor dagramunt dela ciutat. **E** aquell ab molt gran benignitat les pres. **E** a toz gals tot quant saberent o manar e com foren prop dela **C**itad los / qui la regien penediren se. **E** delliberaren ans morir que donar se. **A**leshent se axi burlat lo Senyor dagramunt posa lo siti a cascuna part dela **C**itad. **M**un dia dellibera o donar

lo combat: e son tan bzan: e tã aspre que mes no pogura esser. **E** acostat se lo Senyor dagramunt enuers la muralla tiraren li ab vna balista o passa: e fetiren lo en la boqua que li ixque lo passador al altra part. **C**om la gent sua lo veyen tan lejament nafra: e jaure en terra: tots se penharen que mort lo haguessen. **P**osaren lo en hun paues: **E** portaren lo ala sua tenda: e per aquell dia lexaren se de combatre. **L**auors lo senyor dagramunt vota a deu: **E** als sancts apostols: que per l'engan: que fet li haviè e per la molta dolor que sentia dela nafra de no partir se james de allí / fins atant la **C**itad fos presa: e tots passassen homens com dones grans e pochavells e jouens per la sua spasa. **E** prestament trames a **T**irant a suplicar que de continent li trametes la sua artelleria maior. **E** **T**irant sabuda tal noua que son colingerma era tan malament nafra. seu partir tota la artelleria: y ell ab tota la gènt per ses jornades arriba en aquella **C**itad. **E** ans que descaualcas mana que donassen lo combat ala **C**itad: e son tan fort: e tan aspre que pregueren vna gran torre qui era mesquita. la qual stava molt pegada ab la muralla dela **C**itad. La nit sobreuench: e **T**irant mana tota la gent cessas per aquella nit. **E** per lo mati los moros ordenaren que fos tra / mes a dir al Capita de part dela seyoza: **E** de tot lo poble per los mes honrats homens dela **C**itad com ells se darien ab condicio los lepassè viure en sa ley: e li darien tots anys trenta milia cozones d'or: e tots los praxioners que ells teniè. **E** **T**irant

repos: que per lo defalt que ella ha
 uien fet als cosingermas anassen a ell
 elo que ell faria hauria per fet. Los
 mozos foren dauant lo senyor
 Dagramunt per moltes suplicacions
 que li fessen james consentir volgue
 en res. Lauors lo poble dellibera d'
 trametre la senyora ab moltes do
 zelles per veure si pozien res acabar
 ab ell. Car prechs o dozelles moltes
 vegades han loch. Aci fa lo libre hu
 incident per narrar los fets de plaer
 demauida.

Capitol ccl.

Los Placerdemauida son informa
 da dela prosperitat de Liant.

om p la jumela pietat
 de nre senyor du la
 erdemauida fos libera
 da del naufragi: e fos
 portada en la ciutat
 de Lunt en la casa dela filla ol per
 cador segons d'us es ja mencionat
 Apres dos anys passats la filla del
 perador pres marit prop la ciutat
 aquella. Estant alli per moltes dies
 tenint la com acatua. E ella rostepe
 viuint ab molta honestat obrava
 doze de seda: axi com les donzelles
 de Grecia ere acostumades fer. Se
 guis hum dia la senyora anant ala
 ciutat de Montagata d'era a plaer
 demauida p la casa aguardar. Los
 son en la ciutat mostra era veguda
 per algunes coses acomprar. E ana
 a parlar ab la filla del rey: e dix li Se
 nyora yo vint aci per significar te
 coz me hagen dit que ta senyoria te

en preposit de pendre marit: e trebal
 les axi coz es acostumat de fornir re
 de camises brodades doze de seda
 e altres coses pertanyents adonzel
 les: yo rich vna esclaua jove: e dispos
 ta: ala qual yo he mostrat en lo temp
 dela sua puericia de brodar molt sin
 gularmet de totes coses: loque ado
 nes jouens se mereix. E vet aci mos
 tra del que sab fer. E li per preu de .c.
 dobles tu la volras yo sere contenta
 de perdre la criament que fer li heie
 lo que li he mostrat ab tant treball.
 La Reyna molt desijosa de tal pre
 sent. Dix que era molt conten: a de
 dar li les cent dobles p'ax hauria vis
 ta mostra deles coses que obrar sa
 bia. Dix la moza yo sere contenta p
 aqst preu liurar la en ton poder. Ab
 tal condicio: que per la molta amor
 que ella ha mesa en mi: que la senyo
 ria tua diga que yo la te prestada p
 ados melos. Car si ella sentia yo la
 hagues venuda: o enuig: e tristor se
 delesparia. Placerdemauida son me
 sa en son poder: e posa molt gran a
 mor en la Reyna. Seguis q poch
 temps apres que la ciutat son alet
 jada: los mozos prengueren moltes
 presoners crestians. E entre los al
 tres prengueren hun home d'armes:
 lo qual vogaua en la Galea de Li
 zant com se perde. E Placerdemauida
 conextal molt be: e dix li. Est tu de a
 quelle crestians qui eren en la Gale
 ra qui dona atraues en les mars de
 Lunt. Senyora dix lome veritat
 es que yo mi trobre la mia persona
 en aquell cars passa molta dolor: e
 congora que vingui quasi mort ater
 ra. Aps fuy seruit o molta bella bas
 tonada: e fuy coprat: e venit ab mol

ta passio que en aquell temps passí
 Què diras dix plaerdemauida de
 Tirant hon mozt. Santa maria
 val dix lo pzeloner ans es be viu: e
 trobat leu capita major: e fa tot só
 poder de conquistar aquesta terra
 E mes li dix del senyor dagramunt
 com era nafrat. Apres ella li dema
 na que es ó plaerdemauida. Aqra
 donzella dix lo pzeloner que vos ó
 manau se creu que mozt en la mar. e
 lo nrè capita ne ha fet molt estrem
 dol per ella. Plaerdemauida p les
 noues que li foren recitades: dona
 orde que tots los pzeloners fugiré
 Com ella sabe que Tirant era viu
 y era tan prop: molts pensaments
 tingue de fugir. Empero pèsa com
 Tirat ab la sua singular caualleria
 hauiat tant cõquistat dela barbezia
 E les insignes: e famoses victories
 que sonint recitauen del capita óls
 crestians: alegra sen molt: lo que de
 pmer ignoraua. Ans só pensamèt
 era que en la mar fos negat. E age
 nollas en terra: e les mans juntes:
 alça deuers lo cel: e feu laors: e gra
 cies a nostre senyor deu dela gran
 prosperitat que daba hauiat a Ti
 rant: e ala nouella crestiandat q ab
 tan gran animo feyen la guerra cõ
 tra los enemichs de ihesu crist. E
 tingue ferma sperança q prestamèt
 seria fora de captiuitat. car totes les
 dolors que sostegudes hauiat fins
 en aquella jornada no stimaua res
 Tanta era la cõsolacio que tenia
 com veuria a Tirant. E vègut lo
 dia q la senyora anar venia a par
 lar ab los capitans desfreças molt
 be: en manera que negu no la po
 guera conixer. Com la senyora fon

dauant lo capita quí venia acompa
 nyada de. l. dõzelles. tirat no la vol
 gue scoltar: sino que la remes alon
 cosigema lo senyor dagramunt. E
 si mala resposta hauiat donada als
 embaxadors: pijor la dona ala se
 nyora. E elles ab la sperança perdu
 da sen toznaren plozant: e sent molt
 grans lamentacions. E tota aqlla
 nit: axi homens com dones james
 cessaren de planyer: e sospirar. Per
 lo mati plaerdemauida dix ala se
 nyora: e als honrats homens óla
 Lutat que si li volien dar licencia
 de exir defora: que ella parlaria ab
 lo capita: e li diria tals coses que ell
 faria tot lo que ella volria. E tates
 bones rahons los dix que ells foren
 contets que anas. Com tinguessen
 tota la sperança perduda que no te
 nien de spay sino sol aqll dia. Plaer
 demauida se abilla aquell dia com
 amora molt honradament: e alco
 follas molt be los vlls per que no
 fos coneguda. E pres. xxx. dõzelles
 molt ben abillades que la acompa
 nyassen. E ahoza de mig dia ixque
 ren dela Lutat: e anaren al camp
 E veren a Tirant ala porta dela
 sua tenda. Com ell les veu que ve
 nien trames los a dir: que anassen
 al senyor dagramunt: q ell noy po
 dia res fer: com tot son poder li ha
 guen ja donat. Car ell los daria ra
 ho de tot lo que demanauen. Res
 pos plaerdemauida: e dix. Digau
 al senyor capita que ell nons deu ó
 negar la vista: ni menys lo parlar.
 Car siu feya seria dit capita impia
 dos: e injust. Com ell sia caualler: e
 nosaltres donzelles. E per orde de
 caualleria li es forçat nos ajude en
 12.1.

done consell fauor: e ajuda. E decō
tinēt lo cambzer torna la resposta
al capita: e dix li. Per la mia se sen
yor en la cōpanyia de aquelles mo
res ve vna donzella molt graciosa
qui parla molt be lalgemia ab mol
ta gracia. e si la senyoria vostra me
volia fer tamāya merce que per los
serueys queus he fets que com prē
gan la. E iutat la faga fer crestiana
e lam doneu per muller. E les dix lo
capita: e ses les venir totes aci. e cō
fozen dauant ell li feren molt gran
reuerēcia. E plaerdemautda ab ca
ra asable feu principi a sembāt par
lar.

Capitol.cclí.

Com plaerōmautda esplica la em
baxada a Tirant.

Decor magnanim: e
generos de tu capita
senyor: no pot fer sio
segōs ha acostumat.

E ar la noblea tua plena es d' miseri
cordia: e d' pietat. E no vullas guar
dar lo gran defalt dels ignozants
habitadors d' aquesta aflegida ciu
tat: qui ab mans junts: e genolls fi
cats: te besaran los peus d' manant
te merce. E d' la senyoria tua sapia
mils de mi: q' lo infinit deu sta con
tinuamēt ab los braços stesos: per
abraçar: e tirar así a tots los pecca
dors: e perdonar los: per grans q'
sien los peccats: e d' lictes. E com la
merce tua sia ara en aquesta prouī
cia loctinent de deu: no refuses los
prechs d' nosaltres miserables: qui

continuament eridam abeu miseri
cordia: e aps ala tua molta virtut.
E ar la major venja que lo caualler
pot fer de son enemich: sies que ab
genolls en terra li demane merce: e
li dū perdonar: per gran que sia sta
da la offensa. E ar mes honoz li es
que si cent voltes lo feya morir. E
suplich te: q' les mies paraules no e
nugen ata senyoria: pux la fortuna
vol que yo haja de recitar los teus
gloriosos actes: qui son de gloriōsa
recordacio. E ar ab lo teu valeros
aio has morri: e aterrats tātis mille
nars de turchs en la grecia. E aps
soferint naufrag est vengut en aqst
regne qui es la iubirana Barberia
dues voltes vengut: e dues voltes so
git. E tu digne d' honoz ab lo Ikery
scariāo haueu seguit la vergōyosa
fuyta de tants temerosos Ikerys: q'
son stats venguts per la tua prospe
ra: no james cāsada de matar mo
ros. Per que suplich ala tua alta se
nyoria: que per amor de aquella se
renissima donzella que tu ames: e a
dores: que hages dolor: e cōpassio
dela senyora de aquesta. E iutate a
pres de tot lo poble: que no consen
ta la tua molta humanitat: que sia
d' sposehida d' sos bēs: e heretat. cō
la senyoria tua sia tal: e ab tanta ca
ritat que lo contrari no sen pozia p
sumir. Dōchs pux est tan magna
nim en totes les virtuts: e vols pu
jar a monarca. No sies cruel: e ma
na al senyor d' agramunt que ferme
la pau. E ar yo veig que la fortuna
te es tā prospera que tot lo que ma
naras en lo cel: y en la terra de tot se
ras obeyt: com a deuot seruidor de

deu. E mantenidors dela sua sancta ley crestiana. No cõporta Tirant que mes parlas: sino que ab fellona cara li seu pãncipi a semblant res/ posta.

Capitol. cccli.

Resposta que fa Tirant a plaer d' mauida.

Le costum d'la vñada fortuna: es inclinar los animos a cruel/ dat: ans que a pietat. Que fretura als grãf senyors la fe si veritat seruar no vo len. Los odís dels meus no son de perdonar. E ò encara los lirs poñe hexen ab cruels nañres: e ab molta dolor. Lo meu colingerina lo sen/ yor dagramunt: qui vengut era en aquesta terra en loch meu. E voial tres ab gran maldat: e tracio li ha uen seta sentir dolor inestimable. E los coscos morts d' glorios jouent los camps ne son plens. Donchs com poden demanar misericordia puix envosaltres: les trobada. E per ço sou atesos al derrer terme d' fortuna: que los anys vostres poden tenir per passats: e nulles. e fas vos certa que anegu no sera reseruada la vida sino passa noranta cinch a nys: e de. lñ. anys en auall. E partiu vos dauant mi: que ara no es tẽps de misericordia: sino de crueldat. p tal que en sdeuenidors ne sia memo ria: e avosaltres sera castich: e als al tres glorios exemple. E sera neteja

da aquesta Tutat de tota malefa. Puix axi haueu meny spada la ho no: vostra: e no dix pus. Molt son impacient plaerdemauida de tan/ cruel resposta. e ab sfozçada veu tor na a fer pãncipi atal replica.

Capitol. cccliii.

Replica que fa Plaerdemauida a Tirant.

Dia mala mort ani bal: e Alexandre mo guts per ambicio de senyoria. Los quals morirẽ per veri. Na bugadonors: son Rey d' Babilo nia: no p dret hereditari: cõ ell no fos de linea Real. Ans era home strany nat de adulteri. Aqst d' trop jerusalẽ: axi com tu vols fer aquesta ciutar. la qual te ha costat poch de obrar. E crema lo tẽple de salamo: e se porta tots los juheus: els mata E feu molts maluats actes: axi cõ tu demostres voler fer. Pero aqll perde soptosamẽt la senyoria. Sit faras tu si pseueres en crueldat: ni vols ab iniqua intencio deseretar noa. Empero aquell torna bo: e tu restaras en ton mal preposit. Aqll stigue. vi. anys en lo dsert sèt vida contemplatiua penedint se de sos d' falliments. Lo q tu no faras. Car vols vñar de cruel senyoria. lo q no deuries fer: puix tens desig del mō aconqstar. Diques capita sens mi sericordia: quin dret tẽs tu en aqsta Tutat ha lat dexada ton pare. per 12. ij.

go vull quen sapies que apzes poch
 temps q aquest Rey pare de aqsta
 donzella la hague de mozos con /
 quistada: la torna nouament rebe
 dificar. e tu vens com a vsurpador
 del dret que no es teu fer nos violè
 cia. E pèies tu que yo no sapia si be
 so moza lo caualler a que es tengut
 E no sabs tu que dix nostre senyor
 deu que benaueturats serà los pa
 cífics. Car ells serà appellats fills
 de deu. E la nit de nadal com ihesu
 crist narq los angels cantauen glo
 ria sia dada a deu en les alteses: E
 pau en la terra als homens de bõa
 voluntat. Donchs pux est crestia
 per que vens cõtra los seus mana
 ments. Car lo que nosaltres desijã
 es pau gloriõsa. La qual pau per a
 nosaltres doncs es molt delitosa.
 Encara que nosaltres siam be per a
 defendrens: com siã fornits õ molt
 bella gent darmes: e de virtuosos
 canallers molt disposats a fer calun
 dia armes. Mas no tenim volutat
 de fer mes dan ala tua gent õl que
 set hauem. E si be vols considerat
 no deu hom desijar fer homey ne
 escampar la humana sãch. Per ço
 com ab tan prxim fil es tẽrda noi /
 travda. Mas amí par segons men
 ciones que mes stima fas dela glo
 ria mundanal que dela spiritual. E
 aço es letouari compost de mate /
 rials de moltes sabors. Empero la
 fi de aquestes coses es aconoxar se
 dela honoz: e de lanima. Mira que
 diu hũ sant que vosaltres crestians
 tenu en grã stima nomenat agosti
 qui es stat singular doctor. Que no
 es stat luny de peccat: qui en peccat

daltre consent. E pau: e amissat es
 molt placent a õu: e es loable oma
 ment entre aquells qui be seruen a
 moze bona volutat. E vull que sa
 pies lo que dix lo apostol s̃er jaume
 quel cor del caualler tostemps deu
 esser inclinat a merce: ans q a cruel
 dat. Mira que diu senequa que to /
 ta senyoria ciuil q dignament li vol
 hauer deu esser apellada virtut de
 senyoria. Elsa dõch virtuosament
 õuers nosaltres q rã humilmet te
 suplicam. e not moga a cruel dat la
 tiranica cobdicia que possheys tu
 e los teus. Car aquesta ciutat es vè
 guda al darrer terme dela sua deso
 lacio: per causa õ meny spreu per in
 flamada ira ha cõportades inesti
 mables veracions y treballs inre /
 parables: e sera õse de tota riquesa
 E tornada en la antiga pobzetat.
 Mas per ventura la prospera for /
 tuna tant de temps ta seguit: e acõ
 panyat. Los fets dela prospera bẽ
 auenturança sit lexen perdut est. E
 pertras ab innumerables treballs:
 quet conuendrà sostenir. E la gran
 e molt ampla speranza que tens de
 obtenir la victoria desta misera ciu
 tat suplich te e se loy. E lo milloz
 consell que pots hauer que aci finẽ
 la pau. E si per ventura not spantẽ
 los perills presents. Almenys õus
 pensar de retraure dela guerra pẽ
 sant en los sdeuenidors pills. Car
 no es bona cosa que los Canallers
 guerregẽ ab les donzelles. E la sin
 gular fama que de ta senyoria sera
 divulgada per tot lo mon te retra
 molt gloriõs. e si es cert q ab molt
 gran treball se conserva la bona fa

ma. E bona si en son patlar. No
tarba. Trant en fer semblât repli
ca.

Capitol. cccliii.

Replika que fa Trant a plaerbe /
mautoa.

Donzella ami bona ô
parer: que atū ten prē
ari com fa aquell qui
furta lo bou; e dona
les cames per amor
de deu. Car tu est moza sens se ne
ley neguna: e vols me fer conscien
cia del que no deus fer. Com pot
esser que en la tua boca se puguē tro
bar allegacions de sants. Com no
sabies quina cosa es ôu: ni los seus
beneyts sants: ni sabe que es lo sāt
sagramēt de laltar. E mes ignores
tots los articles ô la santa se catho
lica que dir te poria si voltes esser in
struhida en la nostra santa ley cres
tiana. Però dir te lo q̄ dix sent ber
nat que aquell q̄ pecca voluntaria
ment confiant dela misericordia de
deu es damnat. E yo per gran pec
cador que sia tinch dolo del mal q̄
aueguades fas. Apres me penit de
mos peccats: e deman ne perdo a
nostre senyor deu: e serue los seus
sants manaments: E crech tot lo
que la sātā mare sglefia creu. E per
ço haure per gracia la vida eternal.
E vosaltres sereu damnats eternal
mēt. Car la sancis pzeiosa que jhū
crist deu scāpa en la sua sacratissima
passio son en redēpcio: e saluacio ô
tots aquells qui batejats serā. Car

la crestiana se per aço es: e sera exal
gada. Car lo misteri dela passio de
jhesu crist saluador nostre: son per
satisfier al peccat de nostre pare adā
E vna gota dela pzeiosa sancis de
jhesu crist era suficiēt per a rembre
mil mons. E en aço noy ha dubte
en res. Car clarament ses vist q̄ no
tozia speriencia de sent Pere qui re
nega. E sent Pau qui ab armes sēt
homeys perlegua los crestiana. E
sent Mathieu qui era gran vsurer.
E de molts daltres qui dir poria q̄
eren tats grans peccadors. E aps
per humil e discreta penitēcia santa
ment han obtesa la glozia de para
dis. si faries tu sit tornaues crestia
na puix tan sabe en la nostra ley scā
e verdadera. E dir te de Judes qui
trahí a Jhesu crist. e lucifer qui vo
lia esser equal ab deu. E molts al
tres maluats peccadors no confiāt
dela misericordia de deu: e viuit en
mala vida: no retornant a deu. A
queste tals aconseguen les om
bres infernals. E yo donzella algu
dia en lany fas alguna beneyta al
moyna en reuerencia de mon deu:
e mon creador: e confesse los meus
peccats. E nostre senyor me haura
merce: puix me penit de aquells: lo
que vosaltres no feu ni acostumats
de fer. E fas mon poder de cōquis
tar la barberia per tornar vos ala
bōa part: per que no siu perpetual
ment damnats. Yatsia q̄ ala inmer
sa magestat diuina no li es placent
que negu se dāne. Ne la sua miseri
cordia no vol damnar persona ne
guna sens gran raho. E sabe per q̄
per ço com raho e justicia se conue
nt .iiij.

nen. E com la voluntat de deu: e la justicia sien vna mateixa cosa. Perço nostre senyor no d'ana negu qui batejat sia sens culpa. E volaltres mostrau molt gran tristoz: no per lo mal q' haueu fet: mas per lo dan quius sta aparellat. Car lo dan vostre es per la ira de les nafres del senyor d'agramunt: e p' los altres qui morre ion. E per lo grã defalt que fet haueu: e lo trabut per vosaltres amí promes nol vull. Car mes sti me la gloria: que la pecunia. Mas eissent yo Tirant lo blanch del li/natge d' roqualalada: no mercader mas caualler esser me recorda: no deure pèdre: com de donar sia acostumat. Los p'oners s'is vos plau pus honestament en do q' en preu lexare. Denunciau als vostres cauallers que aquelles coses q' ab clemencia: e liberalitat recaben son de la natura mia. E no s'ie atribuides ala amicitia de vosaltres. E nō gloriege d'les aduersitats vostres. mas desige aterrar les forces dels enemics. No acostume yo d' combatre dōzeiles: si no en cābra secreta e si es p'fumada e algaliada mes me plau. po si vosaltres pau e bōa fe d' mi volen haueu: nos pot p' via ne gūa fer si dōchs vosaltres a obediēcia d' el senyor de agramunt no veniu. car la obediēcia: e la fi dela conquesta de aquest Regne dū haueu. E ja es deliberat lo dia de dema: e assignat per ala batalla aparellau vos. e com vosaltres tingan gran congoxa de fer pau: la qual vinga en tota utilitat dels qui stan dins la ciutat. Dich te que la mia volūtat es que

del mal que haueu fet nō reposteu p'mi ni honoz. car notori es a tots com haueu romput pactes conuencences: e juraments: e tota bōa speranza de bona pau. Mas aquell dū que vosaltres mēyspreau dona penes eguals als merits de cascu. E be sabeu vosaltres qual fi: e q'na exida hague la primera guerra. E ab semblant fi sera determenada la seguent batalla. no tarda plaerdemanda ab s'forçada ven en semblāt replica fer principi.

Capitol. ccclv.

Replica que fa Blacromantida a Tirant.

El mana cosa es ha/ uer cōpassio dels a/ fligits: e major mēt d' aquells qui en algun temps han tenguda prosperitat: e dolzes d' aquells mi/ lerables qui en lur temps hā trobat algū quils hā sabut donar remey en les passions: e congoxes. Entre les quals si james ne son neguna: yo so stada vna d' aquelles. Los cauallers entesos axi com tu de mi te deuries dolre: si pēsaues en los qui en algun tēps tan seruit. Mas veig que com adesconexēt vols acompanyar al arbitre de hun cars afortunyt tante grans fets: e tan generosos. Posant en tanta de aduersitat les nostres vides: e que en hun sol dia se destroexqua tanta bellea dany. no tens almon cōsell millor que es

refrenar la fortuna prosperà donat
 si en los perills que lom es posat.
 E no es poca sauesia seruar e tenir
 manera e tēpāça en la fauor molt
 gran dela fortuna placent e hono /
 rosa. Car si li soltes les regnes por
 tar te ha aleſpenyadoz. En moltes
 maneres te podia informar y amo
 nestar de aquesta materia. E no pē
 ses tu en tates rahons quem has
 dites: yo noy pogues be satisfier. po
 no pēles que yo lia de aquelles que
 en les manegues me moque. car la
 mia acostūada se ha jnduit a esta
 senyora ab les sues donzelles de ve
 nir dauant la tua senyoria: per ço q̄
 ab lurs premis lanimo teu a protec
 cio jndubit sia: pus prest ala volun
 tat mia: que ala del vencedor lies.
 E si fer nou volras al nostre deu su
 plicare digna gracia men reta: que
 de tan ingrata fama atu e als teus
 al cel ab degudes laors no porte.
 Pero sil consell teu dela violencia
 que fer nos vols: sens virtut d̄ cau
 ller la obres: ire per lo mon bande /
 jada donant crueles lamentacions
 de tu: fins ales confines d̄ Ytalia:
 Spanya: França: e Alamāya: per
 donar si al meu desig. E si aquesta
 ley es en vosaltres crestians: la libe
 rat mancat no pot: ne degu dela su
 perbia no sera constret a loferir. E
 als forts homens menys lo morir
 honestament los sera licit. Tots
 los nostres majors dels Regnes
 doient ab innumerables honors
 han haguts triūphos de batalles
 e conquestes justes no tals com tu
 ara vols fer. Mira que diu hun po
 eta nostre appellat Geber. Lom

era glorios capita] Pompeu: com
 partit d̄ la terra ab honoz inestima
 ble: e ab gent darmes molt eleta: e
 sis volgues ab honoz excelsa se po
 guera toznar en son regne. mas cō
 no volgues tirar les regnes de for
 tuna: ne retenir lo seu excessiu d̄ cor
 riment: caygue miserablement en
 tan impropers abatiment: que en
 d̄rrocat dela honoz sua fō girat en
 menyspreu. La qual si pompeu ha
 gues tenguda la milania: no posat
 se en lestrem de fortuna haguer a
 pagada per aſempze la fama de mi
 seria. mira q̄ diu lo profeta ysahies
 Que en la terra d̄ barberta la fortu
 na es placent e fauorable. Sauesia
 es lunyar se de les faltes apoch a
 poch dela dita fortuna: e no cōfiar
 massa della: ne de sos abelliments
 Mira que diu aristotil. Lom pots
 dar se ni crehenga ala fortuna: com
 en negun temps cessa de moure en
 torn ab mouiment soptos. La ro
 da instimable: la q̄l fortuna no sola
 ment es sega mas encara fa cechs
 tots aquells qui abzaça: e reb dins
 son si. E no exalça ni dona de sos
 falsos dons. sino a aquells qui dalt
 loch d̄ les honors molt insignes fa
 caure en bassa de dolor. E ialamo
 diu en hun tractat que fa. Que les
 beuendes verinoses son cubertes
 ab dolçor d̄ mel. La mort es anap
 d̄l qual degu nos pot scusar que ab
 ell no bega. E vos Capita senyoz
 vos prech pux son bon crestia que
 ab virtuosa vida vullan comprar
 virtuosa mort. Car la mort es co /
 sa verdadera. e la vida cosa sens ve
 ritat. Donchs no obliou la mort

car ella no⁹ oblidara. Si bes diu
 Virgili. Nom deu amar la vida: e
 no tembre la mort. E les honors
 qui son coses diuinals se han procu
 rades axi com a robadors: que cō
 volen robar no curen de entrar per
 la porta: mas p la paret amagada
 ment: e per la paret ixen axi com ala
 dres dauant tot hom. Car aqualse
 uulla part que tastes la mar salada
 la trobaras. Seyoz magnanim: e
 virtuos per lo quet dich pot pēlar
 la senyoria tua que ame la tua ani/
 ma: e no volria que fosses asseyt en
 cadira de perpetua dolor. Axi com
 seu Hector: Alexandre: Anibal: e al
 tres bons capitans. E per venir al
 q vull dir: e satisfet al q la senyoria
 tua me ha dit yo be pens que sem
 pre volras perseverar en la tua des
 conexença. E sabs q diu lo salmista
 Aquell es caualler maluat qui no
 ret guardo. E mes maluat qui obli
 da les honors: e serueys que li son
 stats fets: axi com tu has acostumat
 fer. O quina tan grandissima desco
 nexença com es la de ta senyoria: e
 si be lo meu cor ploza gotes d sachs
 ab lengua torbada parlar davant
 la excellencia de aqst Rey scariano
 lo qual ha mostrat molt major a/
 mor ala reyna sa muller q no has
 fet tu a aqlla excelētissima princessa
 Mira Capita virtuos yo parle ab
 sperit de profecia. Tens recort de
 aquell benauenturat dia que rebist
 la honor de Canalleria en aquella
 prospera cort del Rey de Englater
 ra: e les batalles tan singulares que
 en aquell temps fist. E vencist ab
 molt gran honor sens engā negu

los dos Reys: e los dos duchs de
 gloria molt memorable. E matist
 molt virtuosament aquell famos
 caualler lo senyoz dles viles ermes
 sens frau ni engā negu. ans ab mol
 ta honor tua: e carrech seu son por
 tat: e mes dins la sepultura. E not
 deu oblidar d Quirelay son de mū
 talba: e d sō germa en aqles hōra
 des festes: q son milloz dls milloz
 sino la tua noble senyoria. que dirē
 de Philip fill del Rey de França ab
 lo teu gran saber lo fist Rey de Si
 cilia E ara possieheix la filla lo Reg
 ne e la corona. Nom dech oblidar
 de dir com la tua senyoria socorre
 gue la religio de Rodes. Com lo
 dia aps q fuyst arribat p sa se dūlen
 tota donar: e posar se en perpetua
 captinitat en poder del gran solda
 y ell ab la sua propia nau no temēt
 los perills que seguir se podien son
 per ell la dita religio socorreguda.
 O senyoz Tirant deus te aumēte
 lestar: vida: e cōdicio: e apres la tua
 mort la gloria de Paradiu poseyt
 pugues: com a merexedor d gloria
 en aquest mon: y en laltre. Car ha
 uent hoyda la tua virtuosa fama a
 quell benauenturat senyoz de tots
 los del mon: de major excellencia:
 L'emperador de Constantoble: q
 ab ses patents lettres te feu venir en
 la sua ciutat de cōtestinoble. E p la
 alta magestat te fō donat lo basto
 dela capitania general: mostrāt als
 enemichs turchs lo teu sfoz: e po/
 der vencēt los vna: e moltes voltes
 ab animo sfozcat de canaller. Di
 gues capita senyoz tens recort de
 aquella serenissima Princesa sobre

totes les donzelles d'el mon la mes bella: e virtuosa quia speraua succehir apres mort del pare en la corona del Imperi grech. E est en recort de aquell famos caualler colin germa teu nomenat **Diafebus**: al qual tu graciosament li donist lo cōdat de sentāgel. Apres lo fist duchs d' macedonia: e li donist **Stephania** neboda d'el Emperador per muller. **O linatge d' el Roqualalada** lo mes digne de bondat: e virtut que en lo mon sia que es ara d' vosaltres stau tristes: e desauenturats d'tenguts en cruels presons en poder de infels: ab amarga captiuitat. E lo vostre mestre: e parent quius solia esser amich **Tirant lo blanch**: lo qual es ac present de vosaltres no te cura ne recort. O cauallers del parentat del bon duchs de Bretanya tots d'el noble linatge d' el Roqualalada qui? ajudara nius traura de captiuitat q' sera aquell qui en franca libertat vos pose. Car aquell per qui haueu lo dan que tenu perduts los bens e los heretages vos te oblidats /. Donchs qui parlara per vosaltres sino la mort qui es atots comuna. E yo qui so moza: e parle per adent nalles: lo meu cor ploza gotes de / sanch: per dolor que tinch de tanta bon: e tā singulars cauallers. Car ja non exiran sino ab los pens pels / mers: per lo trist comport: E poca speranza que tenen. Ploran tristes de vosaltres: e lamentan que **Tirāt lo blanch** vos ha oblidats. E no tinch admiracio que a vosaltres desconega: que a vna senyora no dire qui es. Mas puch dir que es la ma

ior: e millor de tota la crestianitat ha desconeguda per conquistar aquesta terra maluada: E per ella atots ha oblidats. Molt son admirat / **Tirant** de hoyr semblants parauls. E ab cara asable la prega li volgues dir com sabia ella tant en sos fets sent li principi a semblant de / manda.

Capitol cclvi.

Demanda que fa **Tirāt** a **Pla** er demanda.

La pensa mia sta alterada de hauer hoyt, recitar en aquesta donzella paraules tals qui han nafrada la mia anima. Car no puch creure que tu donzella sis cors huma: que tant / poguesses saber en mos fets si donchs no tentes spirit familiar. Si es mal spirit qui hages p'sa for ma humana d' donzella per ginyar me que yo no destruyca aquesta ciutat: e los habitants d' aquella qui adoren: e serueyen lo diable. Com la mia pura intencio sia poblar la / de crestians: per que lo nom de nostre senyor deu **Jesu crist** hi sia benehit adorat: e glorificat. Per que donzella molt me tendria per ignorant e de poch saber que vna donzella / ab les sengl's paraules: e ab allegacions de **Philosofes** poetes: e doctores sants me hages adrecebre e fer me mudar lo meu sanct: E bon y preposit. O hauras adonar altra

talho de tu mateja : que yo hata a
 creure que les tues paraules me do
 nē testimoni tu qui est: ni per quina
 via sabs lo que has recitat. En al
 tra manera no penses yo mudas ó
 altre pzeposit. E tu mas refrescades
 les naftres de mos parèts les quals
 continuament me turmenten. Per
 be que tu digues quels he oblidats
 Mas yo confie en la jnmensa bon
 dat de nostre seyor deu quem dara
 presta expedició en lo que per mi es
 stat pziptat que en breu temps ab
 lo seu auxli yols ajudare de tot mō
 poder per liberar los de captivitat .
 Mas aprezent dexe de recitar la do
 loz que tinch de mos parents com
 no sia temps: ni loch competent : p
 recitar la . Ni menys los treballs q
 passe per esser prest dellure: que al
 parer de alguns me sia hun gran ó
 lit. E posat cars q no mostre passar
 pena gens per aço nō lexa lo recort
 de aqlla serenissima senyora : no do
 nant carrech ni culpa ala magestat
 Car la sua alteza me feya portar ale
 gres los meus treballs . O dōzella
 molta es la tua discreció q sies tant
 instruhida en la nrā santa ley cristi
 ana: not resta sino q rebesses lo sant
 baptisme. Per hun sol deu te pchs
 que ab amor e caritat te placia vo
 ler me dir cō sabs tant en mos sets
 Car la tua ombra te compresa tota
 la mia psona . No ab vista orrible
 sino ab amor afable : no se don ara
 nouament mesvenguda. Blaerde
 mauida afranqui la cara ques mos
 traustar jrada: e ab hun sonris de
 semblāts paraules li feu present.

Capitol ccclvii.

Resposta que feu Blaerōmaul
 da ala demanda de Estrat .

Estrant com est co
 ro óla cama de miseri
 cordia qui es maior q
 la de justicia . Des se
 guint los Reys fugi
 tins : e vuller aconseguir aquells p
 que pugus tenir en tràquille pau to
 ta la barberia. e óra a nosaltres vtu
 re en benaueturat repos. Mira capti
 tavalentísim no vuller óscōplaire
 a aquell qui per sola bondat honoz
 e dignitat te prospera . E del subirá
 cel mira los peccadors: e ven la tua
 maluestat que vols cometre per la
 poca fe ni caritat que has ales per
 sones quit amen. E per assegurar /
 te de mi que no so dimoni : ni tinch
 part alguna en ell ni ell en mi. Ans
 lo creatura racional per nostre sen
 yor deu creada : la qual te desige ser
 uir . E vull que aqueste que aci pre
 senta son hogē ó mi les tues errors
 per ço que dactuant no hata occa
 sio de hauer guerra entre nosaltres
 Per be que sia jnflada en tu sobtra
 na dolor. Ni vull hanervergonya
 de recitar los teus gloriosos actes.
 O com volria fossen plenes les ore
 lles deles gentes stranyes del parlar
 que faran per tot lo mon. E lo teu /
 cor sentira la punta dela mia lēgua
 vermosa: E lo teu costat sera nafrat
 ab la mia jra dolorosa . E no est tu
 aquell príncep del linatge de Ik o /
 ñuasalada que entríst en batalla a
 qlla placent nit dis lo castell de mal
 uehi ab aqlla serenissima pricesta la
 bella Carmelina . E si del tot no lo

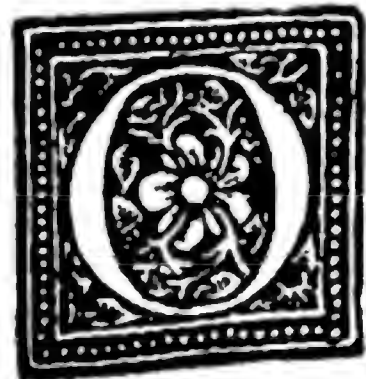
folla: o no he pbut lo seny: par me q
he hoyt dir volent la alteſa ſuplic /
als tens graciosos prechs: e ſuplica
cions volent ofendre apare: e ama
re menyspreant la ſua honeſtiſſima
caſtedat conſenti atu a hora menys
cabada dins la ſua cambra entrar:
E posar te la corona de ſon pare la
qual es del Imperi grech en lo teu
cap. E pendret per vniuerſal ſenyor
ab conſentiment de vna triſta don
zella la qual li deyen Blaerdemaui
da. Dela vna: ni de l'altra tan poch
ſguart has hagut enuers elles coz
ſi james no les haguesses conegu /
des. La alteſa dela qual per tu obli
dada ſta mes morta que viuia dins
lo monestir de ſenta Clara: continu
ament reclamant lo benauenturat
nom de Tirant: en lo qual ella te /
tota la ſperança. O Tirant: e com
eſt reſtat deſpullat de tota bondat.
Car no ignores com los turchs /
han ſubjugada tota la Grecia que
nols fall ſino la Ciutat de Conſtanti
noble: e pendre L'emperador: E la
muller: e la dolorosa princeſſa mul
ler tua: que has promeſa ab para
les de preſent: que faras deſauentu
rat de caualler conſentiras ta mul
ler vinga en poder de moros. Tu
conquiftaras aqueſta terra pobla /
da de males gentes. E ells conqui
ſtaran ata muller ab tot L'imperi. E
ſabs que diu Titus lilius que qua
tre coſes deuen eſſer guardades ſe
gons que deſus es dit: ço es los bès
la honoz: la muller: e la vida: per la
honoz posar hi la vida: e los bens.
Per los bens com los volen tolre
posar hi los bens la muller: e la vi

da. Per la vida posar hi los bens
Per la muller bens vida: e honoz.
Guarda deſauenturat en quin punt
eſt que moros prenguen la deſpul
la dela ſua virginitat: e tot l'imperi
Grech: lo qual ſeſpera eſſer teu: no
per tos merits. Mas per la ſua grā
benignitat. La qual ha dexats tate
Reys e tate Princesps. Los quals
eren de ma ior grau: e dignitat que
tu qui eſt hun miſerable caualler /.
Car perdent la capitania perts tot
ton ſtat. Si be vols fer moſtra a
quella excellencia: que los teus bès
antecessors han fet dexant lo poch
per lo molt La ſingular honoz per
lo poch profit. aquella honoz ama
uen mes los antichs que tots los /
bens del mon. Mira tu les bāderes
de Africa enuers orient: E veuras
la tua benauenturança quanta es.
E ſi ſauí eſt oferras dauant los te
vils dela tua conſideració la aduer
ſitat que pot venir mudant la fortu
na de alegria en triſtor: e de delit en
dolor: e de honoz: e gloria en confu
ſio. E no fas res: ſino per la ſperan
ça que tens en conquiſtar aqueſta
deſauenturada terra per apoſſehir
altri. Car lo teu coz es tan alt que /
nos contentaria de tan petit bocí.
E ſi per ventura la fortuna en pen
dre aqueſta Ciutat te dona victoria
quina lahor tan gran ten ſeguirá:
que ſeras vencedor de gent vençu
da. E ſi amí ſos atribuïda ſe diria /
de tot cert tu eſſer lo mes deſconexet
caualler del mon. E la tua molt cru
el deſconexença: no es donzella de
gūa deſijas en tu delit plaer: ni cōſo
lacio ne ab tu volgūe habitar. Ans

que ó males nafres fosses en lo coz
 nafrat. E la jra de pare:e de mare /
 sobre tu vingues ab la ó pharao en
 temps. E mes auant ós jariam que
 en fastig de dones:e de dōzelles vin
 gues: E deguna parlar not vol
 gues. E apres ta mort para, no
 pogues aconsegir. Mes tran de
 captiuitat atants parents coz en la
 preso tan adolorits stan. Bellura
 ton sogre:e la misera ó Carmelina
 en la dolor:e fam:e miseria en que
 stan poiats. Com Tirant veu axi
 parlar la donzella mogut de zel de
 amor. Lança hun delmoderat sof
 pir qui son exit del retret del seu coz
 ab tanta passio com son en recozt ó
 la senyora que era la cosa:que ell en
 aquest mon mes amaua pres li tan
 gran alteracio que caygue en terra
 fora de tot sentiment ni recozt. Ló
 tots los que allí eren:veren lur capi
 ta tan mal adobat: lur pensament
 son que hagues retut lespirat aden
 e lo coz ala terra ab los vlls tots /
 entelats. Lo Rey Scario no ri
 gue aburla aquest fet destillare dels
 seus vlls viues lagremes. E abveu
 squinquada quasi no podent parlar
 se pres adir semblant reprensio.

Capitol cclviii:

Reprensio que fa lo Rey Scari
 ano a Plaerdemauida.

Dōzella molt es big
 na la tua persona de
 cruel punicio: e mala
 per atu est venguda a

ei ab tota la tua companyia. Car
 yot fas certa.que si aquest caualler /
 mor per lo teu mal parlar:tu:e to
 tes les altres seren condemnades a
 pessima:e cruel mort:ela mes impi
 adosa que yo pore pensar. O don
 zella de mala gracia:e de pijors sets
 ab lengua plena de veri est entrada
 dins en aquesta tenda. Al diable /
 lies tu acomanada. Car axi com ó
 uies parlar paraules virtuoses: E
 bones:per inclinar lo capita en fer
 lo que tu volies:e has fet tot lo con
 trari:glozeiant te en mal parlar:e
 pijor obrar. Car ab coloz de pau te
 est mostrada cruel enemiga. E per
 tal que breument:e molt presta ha
 ges la punicio que la tua celerada /
 persōa merita:te sera dada tal pena
 corresponet ala jniuria. Car tu has
 viat de ta pessima fellonia: que ten
 pren axi com lo ferrer: que si nous
 crema la roba donaus enuig ab lo
 fum. Diques donzella:e sera veri
 tat que en tan gran jouent:nos ha
 jes venguts dins les nostres tendes
 sens batalla:ni nafres:e sens colp:
 ni feyda:sino ab lo veri dela tua len
 gua com crech lies vna gran metzi
 nera. Los metges sozen atesos e di
 gueren sens dubte lo nostre capita
 sta molt mal. Car be conexem que
 sta en lestrem dela sua fi. Lo Rey /
 Scario prestament seu pendre
 la dōzella:e mana que li ligassen be
 les mans. Com Plaerdemauida
 se veu axi mal tractar:moguda de
 impaciencia ab jrada veu seu princi
 pi asemblant parlar.

Capitol cclviii.

Reprensio que fa Blaeroma
uida al Rey Scario.

Des pertany ala digni-
tat Real: vsar de cru-
eldat: com no sia lur
ofici. Ans los Reys
deuen esser clements:
e piadosos. E tu mostres: que est jo-
ue de temps: e pobre de virtuts: que
per esser caualler: e Rey no deurles
esser cruel ni carnicer: e maiorment
contra donzelles: com per art o ca-
ualleria est obligat mantenir: e defe-
dre les donzelles: e hauer pietat de
lles. e del mal tractar quem fas no
mi do res. Car temps vendra que
lo penedir restara en ta senyoria: e
no volries hauer fet lo que fas. Em-
pero d'raim acostar al senyor capita
que primez lo nodri yo en la mia sal-
da donestat: ans que tu dell tingues
ses noticia. E dexam vsar dels re-
mays que yo se. Dux veig q' aqsts
poch sabents de metges remey no
li saben dar. Apres ses de mi tot lo
que ala tua senyoria sia plasat. Car
no tem ni s'ime res la mort per cru-
el que la faces dar. Deu hauer obte-
sa tanta gloria q' ab les mies simples
paraules hata vegut: e mort aquest
caualler inuencible: e lo millor que
en lo restant del mon trobar se po-
gues. E en ago pode testificar lo gra-
Solda: e lo Turch: qui ab lo seu /
poderos braç los ha morts tanta
millenars de homens que no tenen
nombre. E la tua senyoria ignora
lo que yo se en ell: com ell sia en sobi-

ran grau acostat al Imperi grech.
E prestament se assigue en terra la
donzella squinças laliuba: e la cami-
sa que vestia fins baix als pits mos-
trant les mamelles. E pres lo cors
de Tirant: e posal sobre les seues sal-
des: e feu li posar la cara sobre los /
seus pits. E ab veu piadosa e asable
li feu present o semblants paraules.

Capitol cclx.

Suplicacio que sen Blaeroma
uida a Tirant.

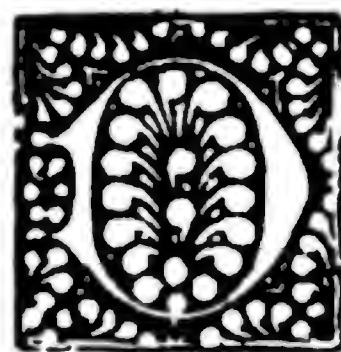

O Inuencibles nichs:
e implacables fats qui
la varietat dels actes
humans infalliblement
ordenau: per que for-
cau la mia trista anima: e lo debil:
femenil cors a tanta treballs milloz
me seria dexar me de tan doloros /
viure. Dux no tinc poder en res-
taurar lo trist poble: e la senyoria de
aquesta afligida Tutat. Donchs
magnanim capita: e caualler inuen-
cible Tirant senyor obre los vells /
que tens de pietat. E hogaes les der-
reres suplicacions de aquesta desau-
turada donzella. La qual ab deuot
e humil cor suplica ala tua senyo-
ria que ses en recort del que has a-
costumat de fer. Car yo s'ime mes
la mort que per tu me fos donada
que si per altri me era restaurada la
vida. Tirant dins la orella senia /
hun sobre os lo qual li daua infinit
da dolor com li tocava. E aquest /
dan li haura fet lo senyor deles Vi-
les ermes: com se combate ab ell.

E cascuna volta que ell se smortia :
ni perdia lo leniment tocant lo ab
lo dit dins la orella : prestament ell
cobrava lo natural recort . Com la
donzella veu a Tirant ab los vlla
vberts . Lo qual lançava adolorits
sospirs : alegra sen molt . E ab gest : e
cara afable semblants paraules li /
dix . Capita lenyor yo conech be q
la tua senyoria sta en la jlla ola pen
saments . E los teus desigs son rats
que turmenten lo teu spirit sens pla
er ni dileccio ola tua vida . E suplich
te que no pervertexques ni conso
nes lorbe de natura . I si lo teu bon
costum que es de pdonar . Car gra
temps ha senyor Tirant quens po
ses aguayts per tolrens la vida : co
batent nos o nit : e de dia . I no vull
que la tua senyoria passe treball ra
incomportable : que ara ten pots de
seixir . Comença primerament ami
Car vet me aci donzella indefesa qui
stich dauant la tua presència : Qui
tes spasa ben asilada . Ara pots sple
tar la tua fort ma : e banyar la tua
espasa en la sanch de aquella : qui a
pres deu te desija servir . Pero diu
Quidi que amoz no ha dguna cer
tenitat co ella sta mutable : E sis mu
da tost se fa : e ab treball molt gran
retozna . E per ço diu lo poeta robt
es que mes val grosseria virtuosa /
que subtilitat viciosa . E per quant
yo lo donzella poch entesa : e parle
algunes ignocècies . Lo teu animo
sentit dara loch ala mia culpa . I es
pos Tirant ab aquella milloz veu
que pogue .

Capitol ccdxi.

Resposta que fa Tirant a Pla
erdemanda.

Donzella ami dona o
parer que atu ten pre
axi com fa ala abella
qui porta la mel en la
boca : e lo siblo en la
coba . Lo es me has dades asentir
que no poch admirat me fas star o
tot lo qu em has dit . E desig molt
saber com es vengut a noticia tua /
lo fet de aquella serenissima prínce
sa . Digues mo yot clam merce . car
fas te certa que per contemplacio
dela magestat sua yo fare deuers /
vosaltres tals actes que de mi con
tentes partireu . Molt se alegra pla
erdemanda en la bona resposta ol
capita . E deliberant descobrir se a
ell : e ab cara afable o semblants pa
raules li feu resposta .

Capitol ccdxii.

Resposta que fa Plaerdemanda
a Tirant

Omuna openio es se
gons diu lo gran phi
losof Aristotil : que /
mes val fer lançar do
lo : e sanch de son ene
mich : que vergonya ab propies la
gremes . E mes diu sent joha boca
doz . Aquell no te verdadera amoz
qui no la mostra als obs . E la certe
nitat : e conexença que tenim o esser
amats es quant vehem que de nos
tres mals lo amich se dol . Poche

senyoz capita ses nos alegres. Car
alegria tol: e aleuja la tristoz que de
nostres aduerlitats tenim. E p que
en breu les forces d' amor compren
gues ses en recort quants han la /
mort eleta encara dubtosos: e icertí
dela sdeuenidora vida: sol per la a
mor: qui ve ab gloriola fama. E no
solament la han eleta. Mas sens /
tristoz en les propies persones exe
cutada quils tolia la inefable tristoz
dela spantable mort. Lo ólit quels
porta ala gran amor de lur fama.
O senyoz Tirant: suplich humil
ment ala tua senyoria: per amor: e
reuerencia de aquell deu que tu cre⁹
e adores: que hages pietat: e com /
passio de aquest aflegit poble: recoz
dant te de tants castos infortunats
de diuersos grechs damunt recitats
sots la virtut: e ajuda tua: E del teu
senyal: son stats liberats: passant
dauant la faç dela tua claredat. A
tu Tirant senyoz rebem com apa
re: e prorector nostre qui stas asseyt
en cadira de misericordia: e pietat
segons noa has promea: per amor
honor e reuerencia de aquella excel
lentissima princessa Carmelina. La
qual tu contemples. Sent nos ofer
ta que per la sua amor perdonaries
atots aquells qui deuotamèt lo seu
nom reclamarien. E com entre los
bons tu ses lo millor. La nostra d'
manda no pot esser denegada. Ses
bonchs senyoz segons qui est. Car
la molta virtut: e clemencia tua no
poria fer: sino segons la senyoria tua
ha acostumat. E sia cloa: e finsa
la narracio dela tua prospera virtut
qui p la tua molta humanitat has

permes que yo sia puada en tan alt
grau: tenint atu en los meus pits /
tractant dela tua bōdat excelsa: qui
est edificat en loch del nostre sancte
profeta Masomet. Estant en aque
stes rahons entra per la tenda lo se
nyoz Bagramunt tot torbat ab la
spasa nua en la ma: sabent com Ti
rant se era smortit en los braços de
la dōzella qui era stat mal informat
per lo Rey scariano. Com veu Ti
rant en les saldes dela donzella ab
la gran furor: e ira que portaua no
hague noticia d la disposicio en que
Tirant staua. E ab cara fera: e veu
squingada se pres adir forma d sem
blants paraules.

Capitol. ccdxiii.

Com lo Senyoz Bagramunt
volgue matar a Blaerdemaut
da

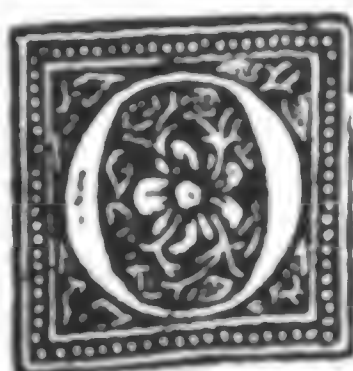

De fa aci aquesta met
zina: d diables inuo
cadora com la poden
comportar. E qui sō
aquells quis nomenē
amichs: e seruidors de Tirant. cer
ramèt be mostren: que poch stimē
la sua vida. Car su feyen: no com /
portarien que vna moza enemiga
dela sancta crestiana ley: ab ses en
cantacions lo hata mort. E no la d'
gollen de pens: quina sentencia per
cruel que fos poria esser just premi
de tan inreparable dan. E puis vo
laltres fer non voleu: yo fare lo que

james he acostumat: encara que la honoz ó caualleria: hi sapia posar en dubte. E pres la per los cabells depart ó tras: e dona li gran tirada sens della hauer compassio: ni pietat. e posa li laspasa prop lo coll per asaiar de tolre li la vida. Com Tirant ven laspasa tan prop dela donzella qui en los se^{rs} pits recolzat sta ua senti lo piados plāt que ella feya pres laspasa ab dues mas. E laltre senti laspasa star en loch dur crehēt fos lo coll ó la dōzella: ttra tan fort com pogue: e son forçat de fer gran lesio en les mans de Tirant. E pas la molt gran perill segōa la relacio dels metges que no restas afollat ó les mans. Com Tirant veu que / son cosingerma li hauia guardada tan poca honoz: e reuerēcia mogut de gran ira se pres adir forma de se blants paraules:

Capitol cccxlii.

Les paraules que Tirant dig al senyor Bagramunt cō se ven nafrat.

Qualler desauēturat com est digne de esser priuat de tota honoz Com per lo teu poch saber: e molta ignozā cia has comes tan gran defalt: que en lo restant de ta vida nol veuras lmenat. Car ab la tua grā superbia e grossera presumpcio me has greument ofes en forma tal: que est me rexedor de gran punicio. Pero coz veig que est tan cuytat de libertat a

tenyer. Suplicare adeu me done vna poca de paciēcia: Per hauer vist hun caualler tan fora de seny: que no has tenguda vergonya del mon: ni menys de mi: per yo star / prop de aquesta dōzella: y en les fal des asseyt. nos has mostrada molt poca gentilea tenir. Aella per esser donzella: e ami per esser Tirant. E si no repares lo teu gran defalt: yo haure stend: e sobre tu lo manto de la mia ira. Car lo maior be que en tu he conegut segons diē los mira dors es que tens molta ignorancia Car los homens en aquest mō no poden esser jutjats: sino segons les lurs obres. Les quals sempre te cō demnariē. E per no sullar me la boca de mal parlar solament dire que maleyt son lo dia que tu naxquist. Car tu est lo mes trist de tot lo nostre linatge. Pero com les coses de mala jntencio partexē: sempre restē imperfectes. E si vergōya aconseguida per molts actes fos honoz: tu series lo mes benauenturat caualler del mon. Per lo contrari si honoz procuras vergonya: no series ó res enuergonyt. Lo Rey scariano seu partir al senyor Bagramunt ó la presencia de Tirant: dient li que sen a nas ala sua tenda. E ell son content ab los vils baros en terra ó molta vergonya seu gran reuerēcia al rey e a Tirant: e ixque dela tenda: mostrant restar molt enuergonyt. La qual humilitat e vergonya dona / gran loch en mitigar la ira de Tirant en hauer li merce. Lo Rey scariano volent ho fer tot bo: drega / les sues paraules a Tirant. E seu principi algun tal parlar.

Capitol. cccxv.

Com lo Rey Scarioano prega a
Tirant que perdonas al senyor da
gramunt.

La molta virtut que
en tu tinch coneguda
germa senyor me do
na atreuiment de su
plicar te q no vullas
hauer sguart al mouimēt no prou
sant dōl senyor dagramunt. Car ab
la ira gran que portaua era fora de
tot recort: que lo sentimēt li falli en
hauer noticia del grā defalt que co
mes ha. E la strema vergōya que
lin resta li es tan gran punició: que
tinch crehēga: que de gran tēps no
tendra atreuimēt de mirar te en la
cara. La qual culpa per amor mia
te prech li perdones la ignocent re
sistēcia que ha feta atu q tāt val
E de mi sia cō atu sia plasēt lo loch
e lo tēps que la mia se merita. Per
tal que yo de tu entres altres loāt
meaumente lo nombre dels teus
subdits. De mi mes volenterosa /
ment que tot altre de aço dolrem
decís. Com lo teu dan e honoz per
mia la tinch. E la mia anima nesta
alterada vehent lo deute tan afix:
que conech esser causa necessaria d
pdonar. Per cōplaire als prechs
del Rey scarioano mitiga Tirant la
sua ira mostrant la sua cara afable
donāt culpa ala ignorancia del sen
yor dagramunt: e fon content de p
donar li. Apres se gira Tirant de
uers la dōzella: e prega la ab humi
lirat afable li volgues dir ella si era

stada catina en constetnoble: O li
plagues voler li dir qui li haia reci
tades tantes coses dela senyora pñ
cessa. plaerdemauida no tarda dar
li semblant resposta.

Capitol. cccxvi.

Com la dōzella moza se manifesta
a tirant cō ella era plaerdemauida.

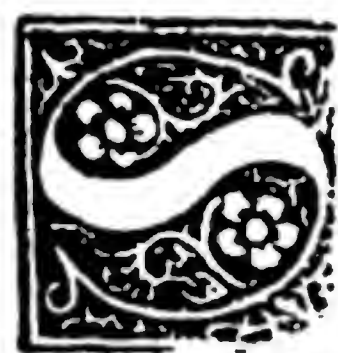
Il sinestre d fortuna
me ha portada ala fi
de mos darrers dies
Everament no es en
mi que en negūa ma /
nera puga resistir cōtra les tues for
ces. Per que pren: e elegetx de mi si
vols la mort dar lam poras. e sim
vols p catina en ta libertat sta. mas
per quem cal despēdre paraules su
perflues: sino contētat la tua senyo
ria. E leuas pñtamēt en peus: e do
na dels genolls en la dura terra: e
dir. E cō capita senyor axi haueu p
duda totalment la natural conexē
ga. E es be veritat: e no es cosa ad /
mirable: que lla bon amor no ha:
noy pot hauer recort. e com no so
yo la misera defaumenturada d plaer
demauida. La qual per la senyoria
vostre he sostenguts tāt treballs
dolozs: e miseriel: e ala fi captiuat.
Tirant prestament tingne vberts
los vlls del entenimēt: e no la lexa
mes parlar hauent en aqll cars ver
dadera noticia de ella esser plaerde
mauida. E agenollas en terra da /
uant ella: e abraça: e besa la moltes
voltes en la boca en senyal de gran
amor verdadera. E cō per bō spay
la hague festejada. Tirant mana
D. i.

que ala porta dela tenda fos parat
hū bell strado tot cubert de draps
ō brocat alt. e ales spatles: e per ter
ra de bells draps de raç: e lestrado
era de fusta ab moltes grabona. E
plaerdemauida fō asseyra en lo mes
alt grabo del strado vestida de hū
manto de brocat carmesí forrat de
minis que Tirant li seu traure dōs
seus: Per ço com tota l'aljuba se
havia squinçada: e la senyora dela
ciutat ferē seure en lo darrer scalo: e
les donzelles baix sobre los draps
de raç. Des mostrava en aquell care
plaerdemauida esser Reyne segōs
lestat en que era posada. Tirant li
havia leuat l'alquinal: e era restada
en cabells. Tota la gēt se pensava
que Tirant la volgues pēdre per
muller tan grandissima era la ho
nor que li feya. E feu fer crida per tot
lo camp q̄ tots vinguessen a desat
la ma a plaerdemauida sots pena
de mort. Apres feu fer altra crida
que tots los dela ciutat axi homes
com dones fossen pdonats: e cascu
dells pogues viure en la ley q̄ vol
gues. E no fos negu dōl camp en la
pena ja dita de fer mal ni dan en p
sona: ni en bens a negu qui fos dōla
ciutat. Apres feu aparellar moltes
viandes: e feu hū conult general a
tots los que menjar hi volguessen
E tots los ministres: e tromperes
del camp: e dōla ciutat mana q̄ fōsse
aq̄. E fon feta la mes singular festa
que james sia stada feta en hū cāp
q̄ dura huyt dies. Estant en aq̄stes
festes lo senyor dagramūt sabe cō
aquella que ell havia volguda ma
tar era plaerdemauida: font molt
mes agreuat per lo grant defalt q̄

comes havia. E per causa d̄ aq̄o ell
parla ab lo Rey scariano: e ab la
Reyna q̄ james se parria del costat
de plaerdemauida: e suplicals que
fossen bons en lo perdo que volia d̄
manar a Tirant. E ells digueren
que eren molt contents. E acompa
nyat lo senyor dagramūt dōl Rey
e dela Reyne. com son dauāt Ti
rant ab humil gest: e piadosa ven
de tals paraules li seu present.

Capitol. cccxvii.

Com lo senyor dagramūt dōmana
perdo a Tirant.

SJa deu fos placent a
mi fora mes en grat
lo morir q̄ mes viu
re pensant que la for
tūa me ha porrat en
part hō dela propia virtut me coue
fer proua. E aquella ab grādissima
vergonya porte per hauer ofesa la
senyoria vostra. E de tal care yon
spere prest lo merir: que ala mia per
sona coue ço es la mort. La qual se
ra ami mes cara q̄ viure ab recort
dela mia viltat. E per que la senyo
ria vostra me vol axi mal tractar:
Licencia e perdo ensemps vos de
mane. E p̄ quant ala merce vostra
no puch ni dech cosa alguna celar
No sens gran vergonya laus ma
nifestare. Com per no conexer que
aquella fos plaerdemauida: comete
la mia ma tan strech insult: que so
merexedor per la mia ignozācia de
gran punició. E la fi dela mia victo
ria es stada dolor: pena: e tristicia.
la qual nō fallira. Car yons mani
feste que si la senyoria vostra me d̄

nega lo perdo: lo meu proposit es de passar en lo ponet acompanyat me la mort. Com aqui pens q prestamet finira los meus darrers dies. E aqui sera la mia trista sepultura venguda al terme dela sua desijada fi. Empero suplich ala senyoria vostra que la extrema amor que de present vos porte: no sia delida ola memoria vostra. Car tant com mes me penit: e tinch dolor ol meu peccat: tat mostre portar vos major amor: e de ago nes causa lo vincle ol la sanch qui nos pot tornar aygua. Donchs sia ol vostra merce voler me perdonar: o da: licencia. Com tirant lo hoy axi parlar: no feu ol si mudamet negu: sino ab cara molt asable se mostra en aquell cara mes cavaller virtuos: que malicios. Car mogut de copassio li respos ab humil gest per ço com sptosament la amor natural lo inclina en hauer li merce. E ab grandissima congoya feu pncipi a semblants paraules.

Capitol. cclxviii.

Com Tirant: e lo senyor de agramunt feren la pau.

Deu vol la immensa bondat de nostre senyor deu que negu p gran peccador que sia: que sis penit deles offenses que ha comeses contra ell: e li omana perdo: que liberalment no li perdone. Quat mes dech fer yo q lo hun gran peccador: que si no perdona: du nom pdonara. Per quet

disch cosinger ma tu dus viure: e yo morir. e si la tua benignitat vol hoyr les mies pgaries: placiats que la tua bondat excelleisca la mia ira. E si tu no fosses en necessitat ol confort tat com est yo men dolria axi com ol home q la nostra amistat: e olte haues guastat. Empero novull q tu ni negu en aquest cara puga dir: que per lo teu defalt la mia molta amor quet porte sia ges diminuida. Ans p obres manifestare molt pst que la mia amor aumentara en tu en tata quantitat que sera plaer a tu e a tots los que desije lo teu be e honor. Per que obre los villa ol intel·lecte: regonex te: dona loch ala rahor: desuia e refrena lo desijos apetit de anar en terra stranya. E vulles despendre lo temps en tals cavalleries qui aumentaran lo teu stat honor e fama. E atu no es cosa conuenient ni honesta: que en anar ten te dispogues. Encara que fosses cert de atenyet hun gra heretatge. Car tu fugir ne deuries: si guardes lo q la vera amicitia requir. E si fas lo contrari: te fas cert que sera causa ol la tua gra pdicio. En ago lo Rey: e la Reyna pregaren molt a Tirant e al senyor dagramunt q la pau fos feta. e entre ells hagues boa amor e concordia: e axi son fet. E partint tots de alli ensemps anaren al strada hon stava plaer demanda ab gra triumpho. E lo senyor dagramunt li feu present de tals paraules

Capitol. cclxix.

Com lo senyor dagramunt omana perdo a plaer demanda.

¶.

Slo inmens deu ab
vlla de justicia los hu
mans acres sguarda
mal impunit: ni vir /
tuos acre sens remue
radio es impossible reste. Encara q
les penes dels mals se allarguè: no
per ço dexe de venir al qui merexen
rettraure. Empero si la aduersa soz
tuna mogue la mia ira que pdi lo
seny. leuant me la natural conexença
de vostra gentilea: en gran part lo
meu defalt re causa justa de perdo:
per no hauer vos coneguda: e si la
vra molta virtut nom vol pdonaz
lo q no puch creure: ire per lo mon
vagabunt cridat costers merce. E
si sobres gra amor me fa report de
estrema pena: o o presta mort nom
assegura lo prill de ma vida. Mas
sia certa que no plau per mi aqui
nunqua haueu ofes atengau nom
de homicida. E si per lo poch que
de vos fins ara merexch mes pa
raules de se nous paren dignes de
perdo: me sera forçat ma psta mort
obligat vos atart penedimèt: vos
sia testimoni d veritat. e si ala fortuna
ha plagut que o vos no haja atesa
conexença. So de parer que pene
dint me de perdo lo merexedo. E
no solament de vos lo merexch p
que tāt valeu. mas encara p sguard
ola smena qui en lesdeuenidoz vos
nespera desijant vos seruir. Ab tot
q si la fi de mes obres teniu vistes:
me estimareu de culpa dlliure. En
cara que en nom de enemich vos
haja volguda ofendre. Non voler
no ha ps terme en voler vos mes
enujar: sino cōplaure. Mas seguint
les cruels leys de marc he ofert la

mia persona a sangonoles batalles
tenyit en augment dela stima o ma
honor los verres camps africans o
la mia sanch com a caualler: seguir
los militars costus. ne ab cauteles
no he pesat enujar a negu. Axi cō
han fet los habitants de aquesta
ciutat. De hon les lurs sperances
eren del tot fallides: E si per justes
escuses nous dolreu de mi: almès
mostrau vos en dolre. puix tāt ha
ueu treballat en liberar aquesta ciu
tat ab tots los habitants o aqlla
La qual tenint se per destroida de
vos sola repar spa. Quix sobre mi
tāt poder tenu: que sim es pres en
compte: lo contet p la amor vostra
de no mes ofendre la dita ciutat: ni
los habitants de aqlla. Car tots
los qui de vostra virtut atenyeran
conexença me hauran per quit de
tal infamia. E nom desplau per fer
majors mos meritis: que aquella q
ha vègut les forces de aqll inuenci
ble capita sens armes: dela vostra
molta gracia: yo sia vègut. No tar
da plaerdemanda hun poch spay
en fer principi a semblant parlar.

Capitol cclxx.

Resposta q feu plaerdemanda al
senyor dagramunt.

Des costum de les
dones de honor qui
sestimè d esser cruels
ni desijoses devenjan
ça. E no placia ala diuina potencia
que sperit de dona grega tal defalt
fos trobat. Car en cara que vostra

mercé me volgues ofendre. en grā
part sou stalui d culpa per no tenir
de mi conexença. Sol la ofensa es
stada feta al senyor capita: sots la
fe del qual ma vida reposaua. E p
be q al terme de ma fi fos atesa nō
dolguera la mort. puix p les mās
de tavalētissim caualler fos morta
sperant ne en laltre mon per premi
corona de martiri. Atesa la fi per q
yo suplicaua: qui era en augment de
la santa fe catholica: segōs que per
speriencia clarament: e manifesta se
demostrara. E no fretura dmanar
me perdo: com nō tinga per offesa
d vostra merce. E encara queu fos
seria molt contenta d pdonar vos
Car de vostra merce spe yo la gra
cia e lo perdo: segons q per vostra
molta virtut me es stat ofert d per
donar p amor mia ala senyora del
ta ciutat: e a tots los vasalls. E si ne
guna cosa poden los prechs meus
prenaler: vos suplich que aquesta
afliccio q voleu dar aparteu de vos
per aconsolar ami. E ab bona spe
rança viuint vos dispongau en pe
dre alegria: per q nostre senyor du
vos faça obtenir la amor que dela
cosa amada dsijau. E encara yo no
se qna rahō done del que dech fer
o seguir lo meu plaer: o lo vostre
sent lo que dieu: que tāt vos contē
ta. E puix que la vostra liberalitat
es tanta que vehent la mia d guda
vergonya dela empresa per mi feta
q vullau consentir ales mies justes
pregaries: segons per vostra merce
me es stada feta oferta: E no dix
mes. Per ço com lo Rey scariano
e Tirant venien. E dcontinent fo
ren fetes moltes dāces. e balls mo

rischs. Passat lo dehen dia de les
singulars festes: los dela ciutat ab
la senyora ensemps prenguerē les
claus dela dita ciutat: e donarē les
a Tirant: e que ses d tots els lo q
ala senyora lla fos placent. Tirāt
pres les claus: e dona les a plaerde
mauida sent la senyora dela ciutat
E ab triumpho de molta gent qui
la acompanyaua ab diuersos stru
ments la portaren a cauall dins la
ciutat: e la meterē dins lo palau re/
al com a senyora. E la senyora pri
mera tragueren d la ciutat ab tots
aquells qui ab ella solien star. E ti
rant dona a plaerdemauida serui
dors dones: e donzelles q la seruis
sen. E son huyt dies senyora de to
ta la ciutat: e d molts castells e vi
les qui eren sots lo seu domini: e ie
yoria. Complits los huyt dies pla
erdemauida feu venir la senyora q
dela Ciutat solia esser. E ab cara
molt asable: e ab gracios gest li feu
la seguent restitucio en stil de sem
blants parauls.

Capitol. ccdxxi.

Com plaerdemauida restituhí ala
senyora la ciutat ab totes les altres
coses.

A molta virtut que
d tu tinch coneguda
senyora mia me dōa
causa que yot reta lo
pmi d la molta amor
e gentilea: que en lo temps de mon
cativeri en tu he coneguda: ab quē
tens obligada de fer p ta merce tot
lo que ami possible sia. Car per spe
D.iii.

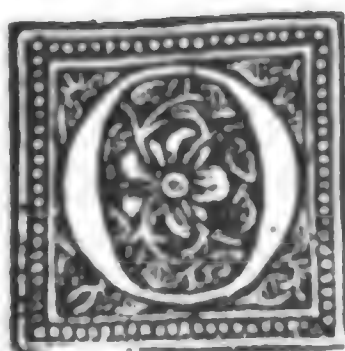
riencia ta senyoria ha pogut cone /
 per quant he treballat en liberar ta
 merce: e los habitadors dela tua
 ciutat dela cruel execucio que sespe
 raua de fer sens deguna merce. La
 qual gracia ab lo diuinal adjutori
 ses obtesa mijançant les mies possi
 dióses pregaries ab gran perill d'a
 mia vida. E no morinch a vergo
 nya deguna ans a molta gloria de
 esser stada catiua de ta senyoria per
 la tua molta noblea q se quāt val
 Com sia certa que est merexedora
 de molta honoz. E not penles quē
 sia mol alegrada per esser pujada d
 catiua que era en aquesta gran sen
 yoria com veja que son bens d for
 tuna quels ha tolts atu: e donats a
 mi: com aquest sia son ofici. Sols
 la causa per que men alegre es: quē
 ha atorgat q p ma mia los cobres
 de mi ab molta amor. Donchs ta
 senyoria obra les mans: e dar te lei
 claus dela ciutat: de viles: e castells
 e tot lo q posselles. E vull te resti
 tuir tot lo teu heretatge: e senyo
 ria. E encara q sia stada catiua tua
 e per mos peccats la diuina poten
 ci haja permes que sia vinguda en
 ton poder. No pēses que la mia cō
 dicio sia menor q la tua. Mas vull
 veure per tu esser moza molt gene
 rosa: e de Real casa: e yo crestiana
 q so stada catiua qual vñara d mes
 virtut: o yo d restituir te los tens
 bēs que perduts tenies: o tu ab los
 tens tornar vos crestians. Car sol
 la spança que tinch d veure ta mer
 ce crestiana: tindre en majoza stima
 que si de tota la barberia era feta se
 nyora. E posa li les claus en la ma.
 La senyora vista la molta cortesia

e liberalitat de plaerdemanda se a
 genolla als seus peus: e ab los vlls
 destillant viues lagremes de sobre
 abundant alegria li volgue besar los
 peus: e plaerdemanda nou cōpor
 ta: sino q la genolla dauant ella. La
 senyora que veu tanta gentilea ab
 humil veu se pres a dir. No fretu
 ra a negu prouar la condicio: que
 les obres sues lo manifestē. E com
 per speriencia hajes mostrat la tua
 molta gētilea: e liberalitat: tinch co
 negut quāt pots ne vals. Per que
 la mia senyora yot regracie tant cō
 puch ni se la tua molta amor. E
 yo per cosa en lo mō no acceptaria
 les claus: ni mēys la senyoria. Car
 tu cō ames digna de mi: ne sies me
 reredora. Car tātā es la obligacio
 quet tinch sol en liberar me la vida
 que altre tant temps com me has
 seruida te vull servir. E tindre abōa
 sozt q en tota ma vida te puga ser
 uir. E cō me dius quē torne crestia
 na. aço remet ara libertat: que tota
 hoza e quāt me vulles fer dar lo sāt
 baptisme sere pñta de rebzel ab mol
 ta amor e dñocio. No tarda plaer
 demanda en dar li seblāt resposta.
 La mia senyora atu es forçat pēdre
 les claus: e la senyoria cō aquella qn
 est merexedora. e pñst ta merce me
 fa tātā gracia d fer te crestiana vull
 daciauant tenir te en stima de vna
 germana. E prech te que nō faces
 mes rahōs en cobrar lo que es teu
 que seria la cosa que mel me portes
 enujar: e ala si te seria forçat de fer
 ho. E la senyora ab molta humili
 tat les rebe per contentar la. E co
 nada en la possessio plaerdemanda
 que dela ciutat: torna sen al cap:

hon fon rebuda per Tirant: e per tots los altres ab molta honor. E recita plaerdemanda a tirant com hauia restituida la ciutat: e la senyoria ala senyora: per hauer coneguda en ella tanta virtut. E tirant ne fon content puix ella nera itada contenta. Parla lo senyor dagramunt: e dix. no fora stat bo q en aquestes coses yoy sos stat dmanat: cō reste yo dī vot que he fet. No tarda plaerdemanda en fer li seblāt resposta

Capitol.ccdxii.

Resposta que fa Plaerdemanda al senyor dagramunt.

Ongan manifest dīa fortuna: les batalles que comēça en França lo teu pare contra los crudelissims Anglesos de q obtingue singular victoria: ha reservada a tu fill seu. Les quals te placia finir: e determenar gloriōsament ab la sola temoz que les gentes tenen de tu. Mas cōdicio e natura es deles coses passades: q les poden rependre: e inculpar: no pas corregir ni mudar. E lo mal q volies fer en aquesta Ciutat: si bet recorda has ja remes: e perdonat: Donchs que demanes: que apres de tanta prosperitat de singular alegria: sobrenēgus ara tāta psecucio. Hom par que sia obra de tal caualler cō les gentes te stimen. Car major defalt sera aquest que no lo que primer cometist. Mira que dīa Aristotil: q vincle de caritat: e damor

es molt singular retent deguda honoz ala magestat del hom: e ala bona de les dones. Per que posa scienci en la ira tua. E tots quants sō en aquesta ciutat te sō amichs: e seruidors. Mira q dix lo Rey dauid Aquell es maluat q no ret guardo e mes maluat quī oblida. Car bon amich es axi com lespecter: encara q nous done de les species vos dona dela bona oloz. Aço no munta res puix liberalment perdonist: honestamēt: e clara vull viure si ata senyoria sera placent. Hom tolques la honoz: puix virtuosament. he obrat: per que puga fer quitta la mia consciencia. Parle qui parlar vulla en cōtrari: puix la veritat parle per mi. E per venir al q vull dir. Dius que has fet vot q tots los dela ciutat passen sots la tua spasa ab molta voluntat seran contents cōplaurer per mitigar la tua ira: e contēta: la tua volūtat: p q sies qti dī teu miserable vot. E fer sia en aquesta forma que la magestat dī senyor Rey prega la spasa per lo pō: e lo egregi capita per la punta: e tots los dela ciutat passarā sots ella. En tal manera sera lo vostre vot absolt a pēa y a culpa: e yo dare la benediccio cō cātare missa. En aço tota se preguerē a riure. E axi sō fet: que tots quāts forē en la ciutat passarē d jus la spasa: segōs lo vot q ell fet hania Com tots forē passats plaerdemanda prega ala senyora dela ciutat ques volgues batejar segons li hania offert. e ella respos que era contenta: e queu faria d molt bona voluntat. E decontinent li fon donat lo sant babtisme. Lo qual rebe ab

D.iii.

molt gran deuocio. E apres della
fozen batejades: mil e trecentes per
sones. Apres fozen cōuertits tots
los de aquella prouincia. E lo frare
qui alli era vegut per traure carius
Tirant li hague del papa que fos
legat en la barberia. Lauors los
crestians qui nouament se eren ba
tejats: e los moros no li dyen sino
pare dels crestians. Tirāt ans que
partis de alli prega ala senyora de la
ciutat ques volgues casar ab mel/
chisedech Aquesta senyora com e
ra moza se nomenaua justa: e en lo
baptisme no volgue q li mudassen
lo nom. Tirāt prega a plaerdema
uida que la conduis que atorgas a
quell matrimoni: e tant la pregarē
tots que ella fon contenta de fer lo
matrimoni. Lauors Tirant orde
na que fossē fetes festes molt singu
lars de aquelles q en semblant cara
fer se podiē. Aquesta justa senyora
dela ciutat fon de pfectissima vida
axi en obres com en paraules dis/
cretes ab molta honestat: e molt o
nota dela sacratissima mare de deu
Aqsta p la deuocio edifica molts
monestirs en la sua terra: axi de ho
mens com de dones: dona molt ca
ritatua ajudant als desamparats: e
cobria los despullats. Apres que
les bodes ab gran festa fozen solēti
zades: Tirant: e lo lley scarião ab
tota la gent darmes se partiren de
aquella ciutat: e portarē sen a plaer
demauida. E anaren per cōquistar
vna prouincia quey hauria qui era
del germa del lley o tremicen. A
pres que la hagneren conqsta: Ti
rant ne feu governador: e capita a
hun valentissim cavaller quis no,

menaua lo senyor de antiocha. Lo
qual en la guerra hauria fet gran/
dissima proua. E aquest era grā a
mich de melchisedech senyor dela
ciutat dells dita: e stauē se vehins
a tres legues. e visitauen se souint p
la gran amicicia que haurien tengu
da en la guerra. E axi lamicicia au
menta per esser veyns. Tirant per
pēdre plaer parlaua souint ab plaer
demauida: e hū dia entre los altres
parlant dela princepsa: e del stat del
emperador. Plaerdemauida lo re
pres dient li com no dexaua la con
questa dela barberia per socorrer al
emperador: e ala filla. E Tirant li
respos que primer volia saber no/
ues certes en qn punt staua Limp
ans q ell se mogues. E prega a pla
erdemauida que li volgues recitar
toto la sua fortuna apres que son e
xida dela galera: la fi dela sua desa
uētura. Plaerdemauida venint en
recoit dls treballs. e dolors que so
fertes hauria hague compassio o si
matexa: e destillaren dels seus vlls
vines lagremes. E apres hū poch
spay exugāt se les lagremes de sem
blants parauls li feu present.

Capitol. ccdxxiii.

Com plaerdemauida recita a Ti
rant la sua fortuna.

No basta stā o cō
formes parauls en re
citar les dolors: e dub
tosos pēlaments que
ala mia fatigada pensa combatien.
com me trobi nua en la voza dela
cruel: e tempestuosa mar: compresā

de inestimable fret: e fatigada ol treball que sostengut hauià de venir dela p[er]daleria fins en terra don resti molt torbada. E mpo no oblidant me de cōtinuament reclamar aqlla sacratissima: e misericorde mare de deu: qui james fall anegu qui deuotament la reclame. Car en aquell / care la mia anima stava tan adolorida: com pensaua que la mia trista sepultura seria que voltos: e corpes e altres ausells de rapina la mia trista carn axi haguessen ameniar. E si no que la nit scura es cobrellit d' bones: e de donzelles me socorregues doble pena fora stada la mia. E trobant me tan aflegida: e vehent me sens degun consell mirana atotes / parts si veuria algun loch bon per ma honestat tetraurem pogues. E per fort encara que la nit fos molt escura viu vna barca quiz paregue que de peixcar d'gues esser. E entrāt dins la barca per amagar me trobā dues pells de molto: les quals ab / vna corda ligui la vna ab l'altra. E siu men vna sobreuesta: quem aleu la gran part del mortal fret que tenia. E axi passi grā part dela nit sēs dormir lamentant la mia grā desventura. Suplich vos senyor: **T**irant nom façau mes parlar d' passions. Car com tinch recort del que he passat per causa de vostra senyoria: stimaria mes cent voltes la mort que no mes viure. E sapian q la ira tira totes coses acrueldat. E a mox inclina apierat. E paciència tēpra la ira. E mes val que calle que / mal recordar se fa dls passats males que no es dubte q l'anima: e lo cors non resten agreuats. Com **T**irāt

la hohi tan adoloradament parlar pres li gran dolor. E no li consenti d' mea dir: sino que ab amor afable la posa en altres rahons d'alegria / per ço com tenia della molta compassio. E los males: e treballs q hauià passats li eren venguts per causa sua. E com la hague hun poch a consolada de semblants paraules li feu principi.

Capitol ccdxxiii.

Consolacio que fa **T**irant a plaerdemauida.

S la fortuna ingrata ab impietat dona treballs ala tua pensa a quella sotmetent adoloroses āgusties: e los tristes: e incogitats infortunis exerce ren les forces impetuosos en les humanes condicions: e reposats estaments. Los quals dura impulsio / poria facilmente repellir si humana saueia ab caliditat aquella pogues preueure. Virtut d' animo viril prudentment discernet: deure cessar la amargosa anxietat: si spera aquelles reparables per contraris efectes de egualtat: o milloz comutacio. Mas la vana speranza apres que sera coneguda dobla incessantment la tristot: e miseria portāt intrinseca desesperacio: e comouēt actes impladosos los quals d'ouirs en efecte es procurada ppetua e orrible dānacio guarda donchs la tua anima no sia ofuscada per ira engendrant oy ab in /

saciable apetit de venjança. Mas
 refrena les crueldats de les desenfrenades
 cogitacions. Car no solament
 fatiguen la tua anima: mas encara
 porten falles enceses de focs cremant
 les potencies de natura: e les liber-
 tats del superior: e noble intellecte:
 e lo ver juhi de aquell. La causa /
 de hon promou aquestavana: e sol-
 la ira es cobdicia: e desordenat ape-
 tit de les coses que son en senyoria.
 e arbitre de fortuna: e del tot separa
 des dela nostra facultat. Don se se-
 guet la possessio de aquelles esser /
 molt perillosa: E temerosa com no
 puxaviure sens temoz aquell qui ab-
 dubte posseheix les seues coses. Los
 possedors de aquelles han perdu-
 da la libertat de lurs penles: e cogi-
 tacions: e han constituit: e sotmes
 aquella acaptivitat: e servitut de te-
 mor. Los antichs filosofos recu-
 saren possehir bens de fortuna per
 que lurs penlaments fossen en ple-
 na: e pfecta libertat. E digueren que
 incomparable vanitat era voler co-
 tendre ab fortuna de les coses que
 no poden esser separades del domi-
 ni de aquella. Dix hun filosof /
 que gran follia era pendre armes
 contra lenemich del qual no es spe-
 rada victoria: Mostra la fortuna a
 molts la cara rieta ab afalachs enga-
 nosos preparant aguayts amagats
 en la tempestuosa mar de aduersi-
 tats: apartada tota sperança d segu-
 retat. Nos lig que fortuna james
 haia donat ne atorgat privilegi de
 fermetat: e possessio quieta. Vchẽ q
 natura ha ordenat los homes exte-
 rius dels ventres de lurs mares: e
 los altres animals jren ab naturalis

vestits e de les vestidores d aquella
 cobrim les nostres carnes nues: E
 miserables. Dona a nosaltres natu-
 ra bens interiors de lanima. Los /
 bens exteriors s donats: e atorgats
 per fortuna. aquells regeix fortuna
 liberament ab prosperosa inconsta-
 cia sens impediment algu. Laquell
 savi Seneca diu en les seues episto-
 les: que totes aquelles coses s ano-
 saltres stranyes: que desijant son ad-
 querides: d ques mostra claramet
 aquelles no esser de nostra natura:
 ne de longa duracio: e fermetat coz
 no si atorgades per natura lo port
 de seguretat es stat atrobat en les
 virtuts theologals morals: e politi-
 ques: quant aquelles per exercici se
 son abituades en la nostra anima.
 E per aquestes atenyem la vera fel-
 citat la qual es la fruycio divina: a-
 pres que som fora de les miseries: e
 dolors de la nostra vida. Doct diu
 en lo libre que feu d consolacio que
 felicitat no podia esser atrobada en
 les coses a nosaltres aparents esser
 de benaventurança. Los felicitat so-
 lament sia en la diuinal fruycio. La
 qual speram atenyer per virtuts me-
 ritories axi co han obtes p lurs me-
 rits los homes justs sens temoz
 de perdre aquella. Totes les coses
 atorgades p fortuna son vanes co
 no haie costacia ne fermetat alguna
 segons diu lo savi en lo libre apellat
 ecclesiastes. pch te donchs cara ger-
 mana mia que vulles donar loch a
 ira: e furoz de impaciencia com les
 coses q di haner pndes si has be-
 etes co q te dit coexeras que fortuna
 no ha fet injuria alguna exercint son
 offici cobrat d tu les coses que eren

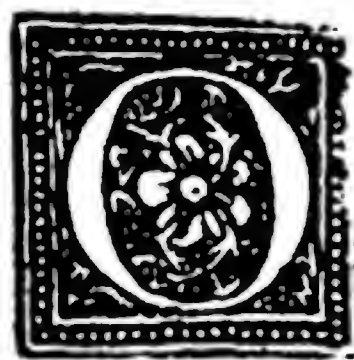
seua. e acompanyant aquelles a altres
que les tinguen: axi com tu les has
tingudes. E no cregues que done
maior seguretat a aquells de aquell
la que ha donat a tu coz no sia algu
sant: o foll: o ignorant puix /
possehir bens de fortuna sens bene
placit d'aquella. E si la tua ira es en
tal extrem que no puxes bonament
mitigar aquella: hages de mi aquest
consell de salut: ço es que obliuio /
sia la medecina. E axi donaras grà
remey ala turbacio del enteniment:
e ala tristor que ha compres lo teu
animo: e te aquell impedit que no
pot decernir la veritat. Segons diu
aquell sant Lato en les seues doctri
nes. Dona fi als plors: e gemechs
sia la vera rahó constàt acabar ço
que has perdut ço es tu mateixa /.
Teng la malicia ab paciència: e la ira
ab benignitat. Guarda de venir /
en desesperacio: per que no perdes
la tua anima: La qual no potres
cobrar ab infinit tresor. Nages spe
rança de be ab temor de deu: e seras
vencedora de tota ira: e desesperacio
e conforma la tua voluntat ab amor
de caritat: e bona paciència. Car diu
labat Simeon que cascu se deu stu
diar en hauer paciència: e estar apa
rellat ala fortuna: per ço que si ve al
gū mal cas tristor nol puxa vexar
tant quel porte a desesperacio. Diu
sent Gregori que aquell no es bo q
no sab soferir: ni cōportar los mals
Ans ensenya que no ha bondat al
guna puix es sobrat per impaciència
Mira que diu David que segons la
granea deles dolors que deu dona
al home en temps de fortuna. Li do
na apres grans consolacions: e pla

ers si les porta ab paciència. Pensa
que no ha persona al mō que souit
no sofira grans mals: e tribulaciōs
axi Rey com Dapes: e grans ho
mens: e dones. Sies donchs con
stant: e ab virtuosa paciència Car ja
sia la misera humana condicio por
ta ab impaciència les dures: e cōgo
xoses aduersitats de fortuna. Em
pero lo animo virtuos basta ater
rar la fragilitat: e inconstancia de te
mor. E li dius que natura ha cons
tituhit la tua noble persona en stat
femeni pusillaním: e temeros: sia lo
teu animo constant: e viril imitant
la nobleza d'aquells dels quals has
presa la tua naxença: e nodriment.
La tribulacio de fortuna demostra
la valor del hom: e qui nō ha sentit
no es prouat: ni val res segons diu
lo sant. Car segons diu hun poeta
es molt fauorable als constants e a
nimosos. E odiosa: e desfauorable
als pusillanis: e temerosos. La nra
vida es vna milicia ço es continua
batalla segons dix aquell sanct job.
No es home nat q puga scapar dls
perills d fortuna. Dix lo glorios sēt
pau apostol veig los pills d la vida p
sent: pill en mar: perill en terra e pill
en los falsos freres. Si la tēpētu
osa mar ha posat en tante treballs
e mals la tua persona: no so yo stat
scusat de aquells qui so stat pres: e
ferrat. e apres ab innumerables pe
rills molt propich ala mort. Mira
yot prech quants colps: e nafres y
mortals ha porrat la mia persona.
No seria possible recitar pogūs cō
plidamēt les mtes tristes d'sauētures
E tots aqsts mals sō amí mes tolle
rables q la absencia d'aqlla excellen

ríssima senyora: per mi amada mes
 que totes les coses de aquest mon.
 Aquest es lo meu doloros èrrer:
 Aquesta es la mia intollerable pea
 E si yo podia veure: e contemplar
 la sua magestat e inestimable bellesa
 tots aquests mals tornarien a no /
 res. No menys pena porta la mia
 pensa com per causa mia est vengu
 da en les amargoses anxietats de la
 tua anima. Mas prudencia la qual
 no es sotmesa ala cega fortuna sab
 reparar los dâs passats e prouehit
 a aquells quis porien seguir: Per q
 ase de caualler promet: e jur per lo
 deu eternal: e glorios jesu crist: e per
 la creu ami donada quant fuy cre /
 at nouell caualler o satisfer te en do
 ble: e mes que no has perdut: e ab
 suma diligencia: e cura hi entendre
 Com me tinga per molt obligat.
 E com etria gran ingratitude si seya
 lo contrari. La qual en mi no sera
 james trobada: e aquella cordial a
 mor: la qual has en mi obtesa: do
 nant promptitut ala promissio: por
 tant aquella ala desijada si. E amor
 ab treball venç les iniquitats: e im
 pietats de fortuna. E sauesca senyo
 reia los enganosos aguayts de aq
 la. e ab cõfiança segura aparta ôl en
 teniment tota ira: e tristes cogitaci
 ons: e folles: e mutils fantasies: e do
 na reposa aquell. Plaerdemau
 da ab los huls encara humits del
 plorar que fet havia ab baixa veu /
 se pres abir forma de semblants pa
 raules.

Capitol ccdxv.

Resposta que feu Plaerdemau
 da a Lirant.

Incomparable des
 uentura que los meus
 tristes e miserables fati
 han subingat la mia /
 persona ab plores ge
 mechs: e dolorosos penlaments. E
 ja aquell cruel: e impiados plato du
 bles perpetuas: e orribles tenebres
 e megera: e proserpina ab les altres
 furies infernals: no hagueren supo
 sat la mia anima atan cruels: e incõ
 portables penes: e turments com
 fa ami la desconexent fortuna. Ya
 no se dauant qui puixa posar la mia
 justa clamor seruint yo a aquella ab
 tanta constancia: e fidelitat ab tan /
 gran honor: e reuerencia sperant o
 aqlla lo just premi de mos treballs
 e dels meus bons serueys cõdigna
 remuneracio. No solament es feta
 ami ingrata: mas molt dura: e capi
 tal enemiga. No fora ami la mort
 tan odiosa com trobar me destrubi
 da o tota honor: e senyoria. Aques
 ta es la maior: e pus intollerable de
 solacio: que als mortals dona la jra
 da fortuna. Aquesta es portada ab
 irremeyable impaciencia. Veig me
 en exili entre gentes barberes: e dela
 mia propia patria: e dels conuicts a
 mi en afinitat: e amiciaia separada.
 Les mies viles: e castells: e tot lo /
 meu patrimoni: son stats ocupats
 per infels crudelissims ab insaciable
 ferocitat: o mort. ja sia la memoria
 tua aterra les peses huanes. pch te
 nõ sies ara piadosa tu q est si o tots
 los mals o la trista e miserable vida

Dona terme ala mia icōportable do-
loz e intollerable agōia. Qui es aqll
tan inhumana: E ab tanta impietat
que nos dolga dela mia trista jouē-
tur. E dient aquestes paraules los
seus vlls d'stillaren viures lagremes
mesclades ab gemechs: e sospirs /
mostrant que lo cor li fallia. E com
Tirant veu aquella en tan perillos
strem dela sua vida: cuytadament
abraça aquella. e lançaren li aygua
en la cara: e fregaren li los braços /
fins que son retornada. Ella incli-
na lo cap sobre los pits de Tirant
ab gest molt trist e ab la cara tota d'
mudada: e descolorida. E Tirant
nos pogue tenir que los seus vlls /
no destillassen doloroses lagremes
E ab veu piadosa asemblats paraus
les seu principi.

Capitol cccxxvi.

Replica que fa Tirant a Plac
demanida.

Les paraules doloroses
dels miserables incli-
nē lo cor dels hoynts
atota pietat. Com sia
cosa conōcent anatu-
ra humana plorar ab aquells qui /
plozen: E hauer compassio de aqlls
quis dolen. Quant la intrinleca do-
loz es manifesta mitiga les congo-
res e fantasies del spirit. La nostra
fragilitat debilita la eleccio: e no o-
bra tant lo arbitre dela nostravolū-
tat que los primitius moviments
sien en potestat de aquella. Don se
promouē illusions perturbants lo

jubi recte: com sien causades en la
inferior part dela humana compo-
sicio. E fan malalta la pensa: e dissi-
pen les nostres cogiracions ab fan-
tasies turmenten lo nostre cor: e no
sabem elegir coses honestes: e vils
e cabem en errors deles quals nōs
podem defendre sens diuinal adiu-
tori. Ser que la necessitat requer /
que la superior part intellectiua pre-
domine ab sapiencia les vanes: E
solles cogiracions d'aquella sortme-
ses per natural orde: e ab prudēcia
refrene aquelles: per que no facen
impressio d'abit en la nostra anima
E lo regne inferior del home sia re-
glat per lo superior regne. E les po-
tencies inferiors sien sotmeses ales
superiors. Bran desorde es quant
la serueta mana: e la senyora seruet.
Si les potencies dela nostra ani-
ma rectament eren ordenades co-
nexerien que la fortuna no ha en la
humana condicio potestat alguna
E si negues coses desplacents legue-
ren en nosaltres per culpa: D negli-
gencia nostra no regint ne adminis-
trant les nostres coles prudentmēt
no deu esser donat carrech algu a
la fortuna cega. Segōs diu aquell
savi Lato en les sues doctrines. E
si ordena aquelles la diuina sapien-
cia: justa cosa es: E de gran salut /
que la nostra volūtat sia conforme
ab la ordinacio e volūtat diuina. E
no ofusca lo nostre enteniment les
potencies de fortuna. Los incon-
uenients al nostre jubi: e voluntat
contraris per punicio de peccats: o
per exercici de be. No es donchs ma-
la la operacio de fortuna puix obra

per divina disposicio: encara que sia
desplacent. Lo m la divina prouide
cia justament dispon totes coses /.
E gran follia: e vanitat: o gran de
falliment de prudencia pendre los
infortunis ab ira odiosa: e impac
encia desenfrenada. Si considram
les nostres fortunes: no son altra /
cosa sino operacions fetes per nosal
tres per costillacions de planetes: e
coscos celestials influents en diuer
ses maneres: e temps segons los
mouiments circulars la hu natural
e laltre contrari. Lo mouiment del
primer mobile se fan diuerses con
iuncions: e operacions axi senyore
gen los nostres staments: e les mu
racions dels temps ab les superiors
influencies muon les nostres fortu
nes. Mas lo franch arbitre regit: e
reglat ab saueia per les potencies /
intellecuals: com no sia sorimes a
les costillacions dels coscos celesti
als refrena les vane: e folles cogita
cions: e fantasies de les nostres pen
ses. E ab prudencia senyoreia les ad
uersitats dela trista fortuna. E si a
quella es itada atu desconexet: e ad
uersa. no sies tu ingrata a aquella:
pren tot ço que vulla donar. Dix
aquell gran Emperador Alexandre
que james no son ingratis a fortuna:
tot ço que aquella li haui volgut /
donar hauiat pres ab bona voluntat
E axi conquista tota la part de A
sia: e molts altres regnes e prouinci
es. Lo animo prudet ab sforz basta
adquirir bona fortuna. E lo jugador
aperduat diuerses vegades se muda
la sort: e recobra molt mes que no
ha perdut. Lo teu exili cōgoros ha
permes lo inmutable deu: per q los

sats hā ordenat de tu que sies Rey
na o dos regnes sens perdre la spā
sa de cobrar les tues viles: e castells
e tot lo teu heretatge pres: e ocupat
p infels. car sezas collocada en ma
trimoni ab Rey virtuos: e valentis
sim caualler e ami molt afix en afmi
tat e gran de paritela del linatge de
Reyalada: e dela casa de Bretanya
Aquest es axi animos q aterra les
forces e ferocitats dels enemichs in
fels. e cobrara les tues viles castells
e tot lo restat del teu patrimoni. E
yot promet de valer a aquell axi en
bens com en psona e ab totes mes
gents tant: e tan longamēt sine ha
ia cobrat aquelles: e seras fetā parit
ta mia: yo ame aquell e atu com ger
mana. Leta dōchs los plores: e sof
pirs dona repos ala tua fatigada pē
sa. E aparta del teu cor tota ira. car
apres dels temerosos perills dela
iniqua fortuna: es feta gran tràquili
tat: e segur viatge. hoydes per la
eremandia aqtes paraules. No
tarda en fer li semblat replica.

Capitol cclxxvii.

Replika que fa la B a ermandia
a l'frant:

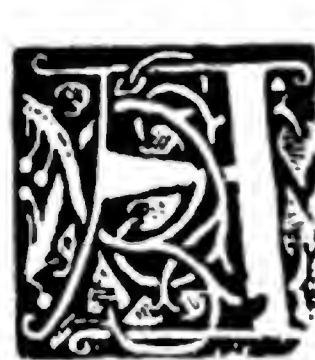

De desigs del cor ocu
pē la pēsa e donē gran
empedimēt al repos
de aquila. Los insatia
bles apetits causen de
sorde en lo nrē entenimēt. E quāt la
electio es lesa per passio o ira engen
dra error en les potēcies o laia e de
sija lo cor coses nocives: e auorret
coses vtils dcebut p d'sorbeats ape

tite als quals som inclinats al prin-
 cipi dela nostra adolescencia: e no
 cerneix lo ver del fals: e es fet seruet
 de peccat: e conceb tristicia: e dolor
 per ço com no fa: iubi: no li plaen /
 les coses no objectades als corpo-
 rals senys. Defalliment de saulesa
 es la causa de aqueste mal. E si a
 q̄stes errors e altres innumerables
 recaben en los homens: los quals
 son pus forts: e constants que les /
 fembres. Pus facilmente han recay-
 gut en mi com lo linatge fementi si-
 debil: e de poca constancia. Mas la
 intrinseca dolor no pot esser reten-
 guda: que per alguns actes exteri-
 ors no sia manifestada. E los dolo-
 rosos sospirs: e plores manifesten la
 amargor de lanima. E si vo done si
 als meus plans: e sospirs sere ven-
 cedoza dela inconstancia fementi no
 per virtut. Mas per la confiança de
 la liberal promissio dels dons gra-
 ciosos de vostra senyoria. Aquell /
 donatiu es de gran liberalitat: e de
 noble: e virtuos animo: lo qual no
 es stat demanat. E yo apartant de
 mi tota ingratitude accepte aquella,
 e retribuexch ala merce vostra tan-
 tes gracies com per mi se poden re-
 ferir. Gran iniuria es feta al dona-
 dor quant lo do es refusat. E dites
 aquestes paraules Placer demanda
 se agenolla als peus de Tirant: e /
 volque li besar la ma: e Tirant non
 consenti mas alça la de terra: e besa
 la en la boca. E apres feu la senre al
 seu costat replicant li semblants pa-
 raules.

Capitol ccdxxviii.

Replica que feu Tirant a Placer
 demanda.

Ara pot les coses di-
 fícils reduyr a tota fa-
 cilitat. Virtut no pot
 esser adquirida: ne lo
 me pot esser virtuos
 sens amor. Aquesta es filla del ente-
 niment: apres que lo iubi de aquell
 ha engendrat aquella: e es concebu-
 da en lo nostre cor. E per ço les co-
 ses no conegudes no poden esser a-
 mades. Aquella es vera amor que
 es fundada en caritat: per la qual /
 deu es amat sobre totes coses: e lo
 proïsme per amor a deu. Amicitia
 bona es causa de amor. Qui troba
 ver amich troba tresor: res no deu
 esser denegat al amich: hun mateix
 voler de amichs es vera amicitia.
 Lo do gracios declara amistat. E
 la promptitut del do manifesta la
 voluntat del donador. Aquell es a-
 mat per nostre senyor deu qui dona
 liberalment: e ab plaer. La experien-
 cia mostra la intrinseca amor: o ini-
 micia. Etu sent pau ad romanos
 que amor es mes fort que la mort.
 Car fa sostenir benignament totes
 coses per forts que sien sens tot tre-
 ball. tota virtut es sotmesa a amor
 e sens aquella algu no pot obrar vir-
 tuosamente. La intrinseca volentat
 e cordial amor es declarada: per e-
 fectes exteriors. Virtuos donze-
 lla molt es difícil ami la remunera-
 cio de tanta mals: e treballs angus-
 ties: e dolors que per causa mia at-
 ha cōuengut sostenir. car molt mes
 merites que ami no es possible do

nar. Prech te que vulles acceptar
graciosament los dons que depen-
lent te ofir ço es lo regne de feç: e de
bogia. Mas no poras posseyr aqlla
pacificament: e queta coz sien stats
nouamèt conquistats. E seria debil
la tua defensio. Si aqlla qui pretent
hauer dret en los dits regnes los /
volien ab violencia recobrar. Es
donchs expedient: e necessari q sies
collocada en matrimoni segons he-
bit ab caualler valētissim: e virtuos
p que puxes aquells tutament rete-
nir. Mira la roda d fortuna: no po-
dia duallar la tua noble persona en
pus inferioz loch q sotmetre aqlla
acaptuitat: e seruitut: en la qual est
stada p tres ays. Ara ha rodat lo
teu stat en loch molt alt: e de gran
excellencia: e dignitat. Ja te dit que
no li sies ingrata. Pren alegriamēt
los dons de aquella per que no con-
ceba ira contra tu. Diu lo sauī que
cascuna cosa ha son temps. E si ara
los fets te volen exaltar no refuses
los dōs d fortuna. Car apres nola
pories cobrar: e dona fi en son par-
lar. Acabant Tirant les sues gra-
cioses paraules: quant Placerdema-
nda se lança dauant los seus pens
p voler los hi besar. E Tirāt non
comporta: e pres aquella en los bra-
ços levant la de terra. E dit li mol-
tes paraules d consolacio. E molt
mes li dolia lo poch donatiu que li
feya ates lo seu molt merexer. Per
ço com de present no li podia mes
donar. Proferint a aqlla fer li molt
maiores gracies: e donatius: e no fal-
lit li james en tote los dies d la sua
vida. Per la gran: e singular amor
que li portaua. No tarda Placerd

mauda fer rēplica en stil de sōlats
paraules.

Capitol ccdxix.

Rēplica que fa Placerdemauda
a Tirant.

I O coz magnanima
terra les foxces dela /
poderosa fortuna e los
accessius dons excelle-
ren la magnificēcia d
coz valeros. Magnanimitat es la
mea noble virtut que pot esser arro-
bada en los princeps. Aquesta pre-
domina sobre los cruels infortunis
Es vencedora d tota pusillanimi-
tat: e temor. Lo coz virtuos no
puxa esser sobrat per fortuna. Sen-
yor Tirāt la mia lēgua indocte no
poria james splicar ne dir les mag-
nificēcies del vostre animo virtu-
os. No menys es la sauiesa per spe-
cial gracta diuina en vos infusa. A-
questa ha dissipat les mies vanes:
e inutiles cogitaciōs. E ha posat fre
als meus jnefrenats pensaments.
Escrit es en lo sagrat euangeli que
l arbre bo produex bōs fruyts. No
pot lo mal arbre donar bon fruyt:
l arbre bo mal fruyt. Les bones ope-
rations dclaren la bondat intrinse-
ca de lanima. Les paraules de doc-
trina dels homens sauis jlluminen
les tenebroses ignorancies dles pē-
ses dels hoims. Acte de sauiesa es
discutir les coses dubtoses: e proue-
hir en aquelles que p temps no pu-
ren noure. Lome sauī no fa coses d
les quals la penitēcia es certa. E la

vos merce senyoz vostra egregia p
sona: no pnga en greuge si les miel
paraules han enuyada la senyoria
vostra. Car altre desig no tinch en
aquest mon: sino q us puga obeyr:
e servir. No tarda tirant en donar
li tal resposta.

Capitol cccxxx.

Replika que fa Tirant a plardema
uida.

Les penes de l'inferr
no bastarien egualar
se ab aqilles de amor
quant la intrinsequa
fortia hi dispensa. Mas sobrepuge
sol per la eternitat: com aqilles sien
sens fi: aquestes finides: e ab spera
ça de mudar se en desijada gloria se
mostrè. Quis deu d'esperar en les
aduersitats: ni creure los remeys
esser impossibles. Tu plaer d'auit
da pèsaues not restaua major bena
auenturaga que morir: y creyes que
la vida per pus not acompanyaua
sino que en major grau sentisses lo
multiplicar dls males q recites: dls
quals encara not d'us recordar: sis
q arribada als d'uenidors desigs:
per ser majors los teus d'its ten re
cordes: viu es Tirant per que deu
no permet los merits resten sens
guardo: ni los treballs sens repos:
ni les penes sens d'its. E axi perme
tra lo meu prosperar: p q la nostra
tristicia en sobre abundant goig mu
dar puga. Apres la nit ve lo dia: e
apres lo nuuol lo bell sol. E axi apf
de tres anys de ton catiueries ven
guda la stimada libertat. Not dol

ga la perduda d'bens: com ja pogue
res esser senyora dela ciutat de mō
tagata. La qual ciutat per molta li
beralitat has tornat a aqlla de qui
fuyst catiu: essent tu digna de ma
jor senyoria. E axi per aumetar la
catholica religio aumes en seps
lo renom dela tua virtuosa fama.
Parents has perdut: los quals a
qlla matexa fortuna quils dōa: los
te ha leuats. Aquells vine morint
en viues armes p defesio de nostra
vina se. Lo famos nom dels quals
en algun temps de oblit no sera dā
nificat. Alegat donchs sforçada
dōzella: e no dubtes algū altre d'e
uenidor perill. Car yot promet per
qui tals d'sanctures te son seguides
te sere retribucio en obligacio infini
da de amor: en bens: y en senyories
y en parentesch. Fare afixa la tua
sanch ala d' rocasalada: y seras cōp
tada ab les dones d' bretanya. En
tre les quals not pot fallir titol de
Keyna. E apres ses certa acōpa
nyāt me la vida: los bens: la força:
laia: la honore quāt tinch te acom
panyarā: com aqlla qm has acom
panyat en lo major strech de les m
es tribulacions. No acabaua Ti
rant la fi de aquestes paraules: per
regraciar tātā gētilea: seu continēt
voler li besar la ma inclināt los ge
nolls: e lo cap enuers aqll. primeres
fozen les lagrimes als vlls q la ven
de semblants parauls en la boca.

Capitol cccxxxi.

Replika que fa Plaer d'auit da a
Tirant.

P. l.

L desig de tostemps
 ieruir te ab la sperien
 cia de tanta gètilea: e
 la suauitat d les tues
 paraules me han con
 duyda en tan alt grau d amor: q a/
 sectadamèt vull encara major mal
 que morir per tu senyor Tirat me
 reredor: no de hū Regne o imperi
 Mas de senyorejar lo mon obeynt
 te ensemps ab los mortals: la mar
 los vents: y la fortuna. Ara so ale/
 gra dels meus passats mals: e dās
 pui la tua gratitut los accepta: em
 semblem poch a sguart dels q per
 tu passar se deuen. Mas no es no/
 nella cosa al teu noble costum: per
 que tostèpa vers mi he coneguda
 molta virtut e amor. Dexam sen
 yor besar te los peus: q no se p hon
 comence a regradar te les honors
 e gracies q ami poch merexedora
 liberalmèt atorgues. Edius quem
 faras parenta afixa ala casa de bre/
 tanya mesclāt la mia sanch ab la de
 rocasalada. Ami seyor es infinita
 gracia que seruenta: o catina tua: y
 dels teus lo restant de ma vida me
 atorgues despendre. Gran socors
 lo meu trist cor ha rebut d les tues
 gracioses paraules. mas not despla
 cia de matrimoni fer me deliura. p
 que contrasta la subiugacio d nosal
 tres dones: ala libertat q p apleure
 e servir te infindament sime. Lar
 ga disputa son de Tirant ab aqsta
 donzella: per lo matrimoni que de
 aquella ab lo senyor dagramūt de
 liberaua. Assmāt li diuerses rahōs
 allegant moltes santes autoritats:
 per les quals plardemauida apres
 de honestissimes defenses consen/

tit ala volutat d Tirat en poqes pa
 raules hū poch spay tarda respon
 dre:

Capitol. ccdxxxii.

Com lo matrimoni son atorgat a
 Tirant per plaerdemauida: e per
 lo senyor dagramunt.

Egu de mi castetat
 honesta vergonya: e
 temerosos pelamers
 per que les mies ore/
 les acostumades de eler vbertes
 ales paraules de Tirant: y lo meu
 cor de obeyr los manaments de a
 quell: es impossible li dneguen cosa
 q apleerdemauida honor: y be sin
 gular li procura. Presta es senyor
 Tirant la tua seruenta sia fer d mi
 segons la tua voluntat. E encara
 parlaua plaerdemauida quant Ti
 rant se leua d coll vna rica cadena
 e la mes al coll de plaerdemauida:
 per senyal de sdeuentdōz matrimoni
 Apres feu portar peçes de brotar:
 e vesti la cō a lkeyna. Apres Ti/
 rant trames p lo senyor dagramūt:
 e pgal molt no li digus de no del q
 ell li diria com ell ho tingus ja pro
 mes. E lo senyor dagramunt li res
 pos en semblant stil. Senyor Ti
 rant molt stich admirat que vostra
 senyoria pgue ami de neguna cosa
 Lar sols lo manar es ami molta
 gracia e noy freturen pchs. Lar yo
 ab molta volutat fare tot lo quem
 maeu. Dir Tirat cosingerma yo
 tinch deliberat de fer vos lkey de
 seg: e de bogia: e dar vos per mulles
 a plaerdemauida. Lar sabeu be cō
 tots los dī nrē linatge li som molt

obligats: per los treballs q ha pas-
sats p nosaltres: e p la molta amo-
rens porta: cō sia dōzella de grā-
dissima discreció: e de honestissima
vida. A vos vèdria molt be: e a ella
per la grā amistat que haguda ha-
ueu. **R** elspos lo senyor dagramunt
Losingerma senyor lo meu dōliver
no era de pendre muller. **E**mpero
amí es massa gracia: e hono-
ra vostra senyoria me pague de cosa q
yous dch suplicar heus ne be se pe-
e mans. **E** **T**irant nou volgue cō-
portar. mas ps lo p lo braç: e leual
e besal en la boca. **E** aps li feu infinit
des gracies axí dels **R**egnes com
dela nouella muller.

Capitol. ccdxxxiii.

De les esposalles que foren fetes
de plaerdemanda ab lo senyor da-
gramunt.

D son de poca stima
la contentació que ti-
rāt pres en hauer cō-
duyt aqst matrimoni
que mes sen alegra q
de tota la cōquesta dōla barberia. **E**
feu molt pñamēt emparamēt lo
palau dela senyora de mōtagata dō
molts bells draps dor: y dō seda. **E**
feu se venir tots los musichs de to-
ta aqlla terra de tota natura dō stru-
ments que trobar se poguerē. **E** ha-
gue fet prouessio de molts confits: e
de specials vins p triūphar la festa
E plaerdemanda fō molt ben abil-
lada q la sua pñencia e gest dō mostra-
ua be esser **R**eyna. **S**ō portada en
la grā sala hō era lo **R**ey scariano
e **T**irant: e molts altres barons: e

cauallers: e la **R**eyna muller dōl rey
scariano qui vingue en cōpanyia de
Plaerdemanda ab molts altres
dones dōstat. **E** ferē les esposalles ab
grādissima festa: e dances de diuer-
les maneres: e molt singulars colla-
cions qy foren fetes: **A**quells dies
que les festes duraren **T**irant tin-
gue tinell a tots los qui menjar hi
volguerē. **D**urare aquestes festes
huyt dies en grā abundancia de to-
tes coses. **E** dō totes les festes foren
passades **T**irant feu armar vna
grossa nau: e metre molt be en or-
de: e feu la carregar de forment per
trametre en cōtestinoble p socorrer
al **E**mpador. **E** feu se venir dauāt
Melchisedech senyor q era de mō-
tagata: e dix li com ell tenia de anar
ab aquella nau en cōtestinoble per
missager al **E**mpador: e pgal ques
volgués molt ben informar del sta-
mēt del **E**mpador: e del impi en qn
pūt staua: e del stamēt dela pñessa
E dona li les instruccions: e les le-
tres de crehença: **E** feu lo recullir
molt ben abillat: e acompanyat. **E**
donada vela partiren ab molt bell
temps p cōplir son bon viatge.

Capitol. ccdxxxiiii.

Com **T**irant ab tota la gent dar-
mes ana per posar siti a vna ciutat
hō se erē recullits tres **R**eyes.

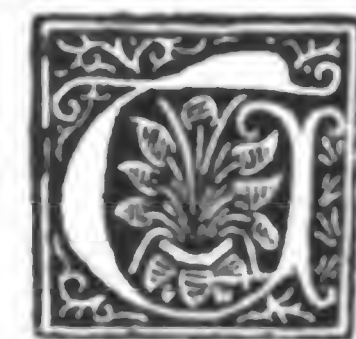
Donada expedició a /
la nau per lo valeros
Tirant feu leuar lo cāp
e posar tota la canalle-
ria en orde: e la gent de peu. **E** feu
carregar molts carros dō vitualles
P. ij.

e moltes altres coses necessaries a la ost: e tota la artelleria p acombatre les ciutats viles: e castells. Car ell ne tenia molta en gran quantitat qui li era restada dels Illeys q eren fugits. e molta que lo Illey scario ne hauia portada. E aço feu ell per q pogués pstatmēt pēdre: e subjugar tota aqlla terra. E parti e feu la via de vna ciutat q hauia nō caramen qui es en la fi d'la barberia: qui afrōta ab los negrins: ço es ab lo Illey de bozno. Car en aqlla ciutat se erē recullits tres Illeys dels qui fugire dela batalla vçuts p Tirāt. Los altres sen eren tornats en lurs terres. E ana ab gran multitud de gēt de peu: e d' cauall: p aquella terra cōquistant castells viles: e ciutats qui per força qui p grat. Car molts venien a fer obediencia: e donauē les claus al Illey scario: e a Tirāt: clamāt los merce. E aquells los receptauen ab molt bona voluntat els assegurauē que nols seria fet dāni violencia en los bens: ni en la persona: e feyen los moltes franqueses. E per aquesta raho moltes gēts de peu e de cauall lo seguien. E per la gran liberalitat que veyē en Tirāt molts se feyen crestians: los altres restauē en lur secta sens que nols e ra fet violencia alguna: ni impediment. E deyen los pobles que aqst era lo mes magnanim senyor q en tot l'univers mō trobar se pogues. E tāt anaren p lurs jornades fins que forē ala dita ciutat hō los reys eren recollits. Com forē atesos ala ciutat atendaren se aqre posaren siti eh torn dela ciutat mol prop adostirs de ballesta. La qual ciutat era

molt gran: e fortissima: bē murada e vallejada: e molt ben fornida agi de virtualles cō de bona caualleria. E cō tot lo cāp son aleuiat: Tirāt feu venir ala sua tenda lo Illey scario: e lo seyor dagramūt: lo marques de ligana: e lo vezcōre de branches: e molts altres barons: e cauallers qui en lo cāp eren. Com foren tots ajustats tinguerē consell que era de fer. E son dilliberat ab concordia de tots que trametessen hū embaxador als Illeys q dins la ciutat eren. E aqui en lo consell elegiren p embaxador hū spanyol natural d'la vila de orzola quis nomenaua mossen roquafort qui era stat pres e catiuat en vna galiota per moros de ora. E apres p Tirant son mes en libertat. Aqst caualler era molt saui e ginyos: per ço cō era stat colsat gran temps. E diguerē li ques pngues guarda quia gēt podia haer en la ciutat ni com stauen en orde. E instruyrē lo largament d' tot lo que tenia de fer ne de dir.

Capitol.cccxxxv.

Com lembaxador de Tirant spli ca la embaxada als Illeys.

Engut lo consell lembaxador se mes en orde e molt bē acōpanyat feu la via dela ciutat tot delarmat: e tota la sua gēt mas ben abillat. E trameteren ans que partis hū trōpeta p demanar sal conduyt: e decontinent li son atoz / gat. E tornada resposta per lo trōpeta. Le mbaxador entra dis la ciu

tat ab tota la sua gèt: e feu la via òl
castell hò los reys erè. Los quals
eren aquests. Lo rey de seglo Ik ey
menadoz de persia: e lo Ik ey de tre
micen que hauien elet per mort òl
altre q lo rey scarião hauia mort: e
era nebot ò aqll. Los altres Ik eys
eren morts en les batalles q haue
hagudes. Com lembaxadoz fõ da
uât los Ik eys: los quals se erè tota
ajustats per hoyr labaxada. E sès
saludar: e fer reuerencia algua lem
baxadoz los dix. A vosaltres q po
derosos Ik eys esser solieu: de part
del serenissim: e crestianissim Ik ey
scarião: e del magnani capitavege
doz de batalles tirât lo blâch vich
yo embaxadoz: p notificar ala vrâ
plencia la volutat de lurs senyories
Dient vos que dins tres dies ha
jan buydat la ciutat ò caramè: e to
ta la barberia altramet passats los
tres dies vos aparelleu ala batalla
La qual sens dubte sera en total òf
truccio vostra: e exalcament dela fe
crestiana. Per que si ò sauis Ik eys
volreu stèdre vostra fama en liguin
lur consell recordant lo nom ò Ti
rant spantable ales vostres orelles
y les mans de aquell odioses als e
nemichs ò nostra ley. Nous obli
deu la prosperitat: y exalcament del
rey: per que obeynt lo queus recite
siau staluis ò vostres vides: y plado
sos de vostres pobles.

Capitol. ccdxxxvi.

La resposta que per los Ik eys fõ
feta al embaxadoz.

Com lembaxadoz ha
que splicada la sua em
baxada lo Ik ey meâ
doz de persia rete la res
posta per tots los al
tres Ik eys: e dix. Nos penles cau
ller que la perdua ò tãta terra: e po
bles haja amollit lo nostre fort aio
ne dominat la nostra força. Aço p
la certa sperança que de nostre pro
feta mofomet la sua gran potencia
nos ha de socorrer: e de ajudar. E
si fins açi nos es detardada: es cau
sa com en aquesta major necessitat
se mostrara gran la santedat ò aqll
y misericordia. E per lo cõtrari en
vosaltres sera terrible la ira: punit
cio: o castich de tan injusta batalla
com liguin en terres e regnes q gès
nous pertanyè. Donchs caualler
dixas al traydor: e renegat òl Ik ey
scarião enemich de mofomet: e nrè
e a Tirant lo blâch son compâyo
que nosaltres per elle no lexarem la
ciutat ni mèys la barberia. Ans la
defèdre be delle: e de tots aqlls qns
cõtradirà: e facè tot lo q puguè. car
nosaltres ab ajuda del nrè sant pro
feta mofomet lo pagarem ò la grâ
maldoat q fet nos han de tolres los
regnes. E aqsts sèyors q aci son lã
sar de lurs terres tiranicamet sens
degû òret ni justicia q noy tenè: e sõ
prestes dela batalla tota hora que
volrà. E per q coneguen lo nostre
poder quin es dema siè psts ala ba
talla. Car nosaltres exire ò la ciutat
per dar los la mala Ventura. E aca
bat q hague lo Ik ey menadoz: lem
baxadoz de Tirât gira les spatles
e parti sen sens demana: comiat: e
feu la via del camp. Com fõ dauât
B.iii.

lo Rey scartano: e Tirant rectals largament la resposta que lo Rey menadoz de persia li hauia feta. E decontinēt Tirāt feu ajustar tots los barōs: e cauallers: e capitans: axi de homens de cauall cō de peu. Com tots foren ajustats: dix los q̄ tots se metessen en pūt que los moros los deuen dar la batalla: e que gran mati tot hom fos armat: e a cauall. Aximateix aq̄lla nit Tirāt feu que dos milia homēs a cauall voltejassen lo camp fins a miya nit e altres dos milia de miya nit amūt per ço q̄ en la nit no poguēssē esser decebuts per los enemichs. Len / dema gran mati Tirant feu refrescar tota la gent: e donar ciuada als caualls: e ordenar sos capitans. E feu capita dela dauāt guarda lo bō caualler mossē roquafort ab sis milia homens darmes. Dela segona batalla feu capita almedixer lo vir / tuos caualler: e dona li huyt milia homens darmes. Dela terça fon capita lo marques de liçana: e dōa li deu milia homēs darmes. Dela quarta fon capita lo senyor dagramunt: e dona li deu milia homens darmes. Dela cinquena fō capita lo vezcomte de branches: e donali deu milia homens darmes. Dela sisena fon capita lo Rey scartano: e porta q̄nze milia homens darmes. Dela setena: e derrera fon capita tirant: per ço cō era dōl socors: e mes h̄l. xx. milia homēs darmes. E axi ordenadament stiguerē tots aparellats spant quāt vendriē los moros per dar la batalla. E aximateix Tirant feu ordenar totes les capitāies dela gent d̄ peu. E feu posar

cascūa capitania ala part que deua ferir. E stant axi spant quāt los moros vendriē. Tirāt feu ala gēt darmes vna semblant ozacio.

Capitol. cccxxxvii.

La ozacio que tirāt feu ala sua gēt darmes.

Aparellades stan les corōes del triumpho nostre fullades d̄ llor en senyal d̄ la certavictoria q̄ de nostres enemichs sēpera. Cauallers valerosos armats primer de gran sforç en lo noble coratge. Aps de armes tan ofensives quen la vista sol de aq̄lles los enemichs aterren. Quant deu esser gran la alegria de tots nosaltres pūx ajustats p vna mateixa intencio ab hun mateix sforç: e aio cō batent atengā la fi de aq̄lla cosa per la qual lo morir nos deu refusar. recordau cauallers los vostres passats: y de vosaltres p lo sēblant: recordau actes marauellosos. E acabau d̄ foragitar la temor d̄ vostres pits si algūa ni atura. car sēs dubte la diuina prouidēcia nou cōsent m̄ es permes lo sinayar a vostres nobles aios. Que teni de aquesta miserable vida sino lo tēps que viuiam aq̄ll se d̄spēga en sēblants actes que mes honozosos esser no podē. En altra manera engolfats en la mar de couardia en negun port de honoz arribaria nostra fama: Alsau cauallers vostres entenimēts pēlat q̄ cōbateu per la honoz mes cara q̄ cosa desta vida. Aps per los bens y prosperitats de nosaltres per la li

bertat: per la glòria: y lo millor per la santíssima fe creştiana: la qual e /
 galga als qui la exalcen: defenfa als qui la defenen: y cõserua als qui la mantenē en honoz e pacífica vida
 Dõchs sius feta larga aq̃sta ch /
 qua nit ab lo delig: e ardimēt d̃ ṽe
 gre los enemichs. E exercitant les
 vostres p̃sones en lo treball d̃litos
 de les armes: per que la cuyçoz y fa
 tiga q̃ de aquelles nostres cõtraris
 senten a nosaltres poch delita. En
 dema per lo matí los moros se le /
 uaren: e ordenarē les batalles: y les
 capitānies. E posaren primeramēt
 per capita lo Rey de tremicen qui
 era animos caualler: e valētissim ca
 pita: e donaren li .x. milia ginetes. A
 pres ferē .viij. squadres: e en cascūa
 de aquelles posaren hun valent ca
 ualler moro ab .x. milia gietes cascu
 La darrera batalla de socors regia
 lo Rey menadoz de p̃sia ab .xx. mī
 lia combatents. E axi cascūa de les
 parts ordenaren tota la gēt de peu
 e feren les capitānies: e caps de cen
 tenars: e de dehenes. Com los mo
 ros hagueren ordenades totes les
 batalles fora d̃la ciutat en hun bell
 pla q̃y hauiā. E axi ordenadamēt
 feren la via del camp de Tirāt. La
 spia que Tirant tenia prop d̃la ciu
 tat veu que los moros anauen de
 uerl lo cāp cuyta p̃ auisar ne a tirāt
 E d̃ Tirāt sabe que los moros ve
 nien ja tenia tota la sua caualleria a
 cauall: e en p̃ut: e tota la gent d̃ peu
 en orde. E axi ordenadament: e ab
 gran animo partiren del camp: e fe
 rē la via dels moros per que no ha
 guessen aquella honoz q̃ vigneſſen
 al lur cāp. Com les batalles foren

prop ques verē començarē descla
 fir les trōpetes e anafils: e los crits
 foren tā grans d̃ ab dues les parts
 que paria que cel: e terra sen degues
 entrar. Lauozs Tirant mana ala
 primera batalla que feris: e lo bō ca
 pita mosten rocafort feri ab la sua
 gent tā poderosament que aço era
 vna admirable cosa de veure. E lo
 Rey de tremicē qui era capita dela
 primera batalla d̃ls moros feri axi
 mateix tan virtuosament que cau
 aller al mō no poguera mes fer: que
 tā brauament cōbatien als creştians
 que jals tenien en ṽeço. E lo Rey
 de tremicen qui donaua d̃ tan mor
 tals colps que no era degu qui alen
 contre li gosas star. E encōtras ab
 lo capita rocafort: e dōa li tā grā
 colp dela spasa p̃ lo cap q̃l feu caure
 del cauall: e passa auant. E los seus
 hagueren prou a fer de leuar lo: e d̃
 pujar a cauall tāta era la pressa que
 los moros los dauē. Car certamēt
 lo caualler rocafort fora mort sino
 fos per lo socors dela segona bata
 lla que cō Tirant veu q̃ la sua gent
 anaua amal feu ferir Almedixer ab
 la sua gēt: e ferirē tan poderosamēt
 que los moros feren retraure hun
 gran troç. Lauozs feri l'altra squa /
 dra d̃ls moros molt brauament: e
 verē rōpze lances: e d̃trocar cau
 allers: e caualls: e jaure p̃ terra mol /
 ta gent morta: axi dels creştians cō
 dels moros. Car verdamēt a
 queſts dos Reys ço eo lo Rey de
 tremicē: e d̃ ferē molt valētissims
 cauallers: e feyē tātes armes q̃ d̃gu
 nols gosaua star dauāt: e mataren
 molts creştians. Lauozs Tirāt q̃
 veu la batalla anar a mal que aq̃ste
 B.iiii.

dos cauallers li destruyen la gèt sen
ferir totes les quatre squadres ple
gades que no resta sino la sua. Feri
ren tan poderosamèt : que en poca
hora ans que los altres se fossen re
goneguts hagueren molta molta
morisma. E lo Rey scariano sencõ
tra ab lo Rey de feg: feriren se tan
brauamèt ab pits de cauall que les
lances ja les haurè rompudes : que
los dos ne anaren per terra : e forè
se leuats : e ab les spases se cõbaterè
mol ferament q̄ semblauè dos leõs
E cõ cascuna de les parts veren lur
Rey en terra cuytaren hi per soco
rer los: e verè allí vna aspra batalla
hon hi mori molta gent. E at aq̄s
troba lo seyor dagramit: e lo mar
ques de ligana qui eren valētissims
cauallers. E adespit õls moros pu
jaren lo rey scarião a cauall. E los
moros sen portaren tanbe lo Rey
de feg. E los moros qui veren q̄ la
lur part anaua amal: ferirè totes les
squadres plegades: la uoz feri Ti
rant tanbe ab la sua gent. E verèu
la gran mescla: e los grãa crits que
los moros feyen que no podien du
rar contra los crestians. E lo Rey
menador de persia q̄ era entrat en
la batalla cõ aca rabios ab .j. aljuba
dor mol luèt: e veu a Tirant õras
anar deuers ell: e dona li tan gran
colp de laspasa sobre lo cap que per
poch nol lança del cauall q̄ õl cap li
feu dar al coll del cauall. E tirant se
fon dregat: e dix si no fos per mon
bõ elm tum hagueres mort. Mas
jure per mon deu que si yo puch ja
mes no daras pus colp. alça laspasa
e dona li tan gran coltellada al mus
cle dret q̄ tot lo braç li leua en redo.

E lo Rey prestamèt caygue en ter
ra mort. Los moros qui veren lo
Rey õ persia mort cõ adespèrate
reforzaren la batalla molt braua /
ment que en poca hora veren la ter
ra cuberta õ cossos morts. E ar ti
rant ab la sua mia feya morir tanta
gent que no encontraua negu que
õl primer colp nol metes per terra
mort: o allestat. E axi durant la ba
talla son sort que Tirant sencõtra
ab lo Rey de tremicen: e dona li tã
gran colp de laspasa sobre lo cap q̄
plegat lo mes per terra: e sino fos p
lo bõ bacinet q̄ portaua mort fora
lo Rey. Com son en terra Tirant
passa auāt: e los moros leuaren lo
Rey: e trobarè lo encara viu: puja
ren lo en hun ginet ab hũ moro a
les anques: e corrent feu la via dela
ciutat p restaurar la vida. E ò molt
hague durat la batalla: los moros
no pogueren tenir cõtra los cresti
ans. ans forçadament se hagueren
a posar en fuyta. E ar los crestians
los eren molt soberchs. Com Ti
rant veu que los moros fugien dix
ara es hora valētissims cauallers
q̄ la jornada es nostra muyrè tots.
E tot hom se mes alçalç: e los mo
ros cuytauen per recullir se dins la
ciutat. E tant no feren q̄ no pogue
ren dela mort esser staluts passats
quaranta milia moros aquella jo
nada. Com los qui eren restats so
rè recullits: Tirant feu voltar tota
sa gent per que dela ciutat ab bom
bardes nols poguessen damnicar
Après que la batalla fõ finida Ti
rant replega tota sa gent: e leuaren
lo camp en que guanyarè molt. E
tomaren alurs tendes ab gran ale

gría sabent laors:e gracies a nostre senyor deu dela victoria quels ha via donada. E feren bones guaytes de nit:e de dia:per ço que los dela / Ciutat nols vinguessen damunt des cuydats. E d'altra part tenien siner als dela Ciutat que õgu no poguís exir que no fosa vist. E los dela Ciutat tenien barreres defora dela Ciutat: E aquí ells feyen tots dies de / grans cavalleries. E Tirat feu bastir molts ginys:e alitiar moltes bõ bardes grosses qui tirauen continuament ala Ciutat. E decontinent que Tirant hague venguda la batalla feu armar vna Galera al port de Dne. E posay per capita hun caualler lo qual haura nom Spersius / qui era natural de Tremicen:e era bon crestia:e home molt diligent:e de grans negocis. Al qual tirant dona carrech que anas en Venoua en venecia: en Pisa en Mallozqua qui en aquell temps era cap de mercaderia. E que nolietas tantes naus Galeres:e lenys:e tota manera de fustes qui poguessen portar molta gent:e quels prometes sou per alhuy any. E que decontinent los trametes al port de Contestina qui es en lo regne de Tunig. E prestament / lo dit Spersius ben informat de tot lo q̃ tenia õ fer:e negociar se recullí:e feu sō viatge. Ací se lexa lo libre de recitar de tirat los singulars actes q̃ los del seu camp feyen tots dies ab los dela ciutat. E torna a recitar del embaxador Melchisedech q̃ tirant trametia a Contestinoble.

Capitol cccxxxviii.

Com embaxador de Tirant arriba a Contestinoble.

Gissent partit embaxador Melchisedech de la barberia hague lo temps tan prosper:e favorable que en breu dies arriba en Contestinoble. Lo qual la nau son en lo port surta: diguere ho al Emperador. E ell prestamēt hi trames hun caualler per saber / quina nau era aquella:ni que portaua:ne per quins afers era allí venguda. Lo caualler ana al port e entrat dins la nau parla ab embaxador:e ben informat ell sen torna al palau hon l'emperador era: E feu li la relacio molt diligentment. Dient li / com aquesta nau venia dela barberia. La qual trametia Tirant carregada de forment ala magestat: y com hi venia hun caualler per embaxador lo qual li trametia Tirat Com l'emperador hobi aquesta noua son molt acõsolar:per la molta necessitat en que posats eren. E feu laors:e gracies a nostre senyor / deu cō nol hauia oblidat. E de continēt l'emperador mana atots los cauallers dela sua cort:e atots los officials:e regidors dila Ciutat que anassen acompāyar al embaxador que Tirant trametia. E prestamēt anaren tots al port:e feren lo exir / dela nau. Embaxador ix que molt ben abillat ab roba de brocat sobre brocat forrada de marts gibilins:e gipo de brocat:e ab vna grossa cadena dor al coll:acompāyat de molt bona gēt q̃ portaua tots molt ben abil

lats e com forè exits en terra forè re
buts p los cauallers del Empadoz
e feren molta honoz alembaradoz
per lo desig grã que tenien que **T**i
rantvingus. **E** axí tots ensempe lo
portaren dauant L'emperadoz e la
empadriu qui era en la cambra ab
L'epadoz. L'embaradoz feu sa reue
rencia al emperadoz: e besa li lo peu
e la ma e axí mateix la ma ala empa
driu. **E** ells lo reberen ab cara molt
afablè mostrāt hauer molt grã pla
er dela sua vèguda. **E** l'embaradoz
Melchisedech dona la letra de cre
hença al Emperadoz: la qual la do
na al seu secretari per legir era del tē
noz següent.

Capitol cccxxxix.

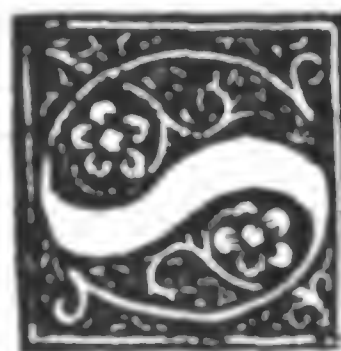
Letra de crehença que trames
Tirant al Emperadoz.

Alra magestat L'em
baradoz qui la presēt
porta suplira ala breu
scriptura mia: sia pla /
sēt ala vostra alteza do
nar se: e crehença a aquell com de a
ço sia digne esset caualler de molta
honoz: sperimentat de no mēys vie
tut: e fama. **E** lesta la letra L'empa
doz feu donar bōa posada al emba
radoz: e li trames tot lo que necessa
ri hague: e mana que fos ben seruit
E lendema L'emperadoz feu ajustar
tot son consell: e tots los regidors:
e ciutadans honrats dela ciutat. **E**
en la gran sala del palau ell los feu
o ts ajustar **E** com tots foren aquí

L'emperadoz trames per lembarā
doz. Lo qual vench molt altamēt
abillat: e ab altra manera de robes
de brocat de altra coloz forrat ver /
mins. **E** ab hū collar d'espates doz
molt ample ab singulars smalts. A
quest embaradoz era home de grã
eloquencia molt saui: e sabia parlar
de tots los lenguatges. **C**om son /
dauant L'emperadoz feu sa reueren
cia. **E** l'emperadoz mana que sigūs
dauant ell: per quel pogues milloz
hoir. **E** posat silenci en lo consell
L'emperadoz mana al embaradoz
que splicas la embaxada. **E** aquell
lenas: e feu sa reuerencia: e pres se a
dir forma de semblants paraules.

Capitol cccxc.

Com l'embaradoz de Tāt splica
la sua embaxada.

Enyoz molt serenissz
be deu esser en recort
la magestat vostra cō
Tirant se era mes: **E**
recullit en les galeres
ab licencia d' vostra alteza: per anar
al camp per liberar los cauallers /
que lo Solda: e lo gran Turch te
nen presos. **E** com fortuna no son
contenta ques complis lo desig de
la magestat vostra: e de Tirant. **E**
apresveu vostra alteza com les gale
res se haquerē apartir às doza p la
gran tēpesta e fortūa q en la mar ha
ua e ab aqlla grã fortūa correguerē
sis dies: e sis nits en tal manera q to
tes les galeres se separarē les vnes
d' les altres. e pderen se totes sino la

del capità Tirant: axí com son permissio diuina: que ates ala costa de barberia: ço es en la terra del Rey de Tunig: dona aquí atraues ho se perde la demes gent. Los que sca paren fozen catius. Lo capità Tirant son sozt que son pres per hun caualler quis nomenaua capdillo / sobre los capdillos embaxadoz del Rey de Tremicen: qui era uengut al Rey de Tunig per embaxadoz. e anât caçant per lo camí: trobaren a Tirant en vna coua. E uelent la sua bellíssima disposicio feu li molt bona companyia. E pres lo en tanta amor quel feya anar ab ell en la guerra que hauia lo Rey de Tremicen ab lo Rey Scariano: e per les grandíssimes caualleries d' Tirant ell son mes en libertat: E son fet capità. Lo qual pres ab son bon enginy lo Rey Scariano: e feu lo fer crestia: e son companyo: e jermadarmes ab ell. E Tirant ha li dat per muller la filla del Rey de Tremicen: e hal fet fer crestia. E aquest Rey Scariano es ara Rey de tunig: e de Tremicen. E la magestat / vostra deu saber com ha conquista da tota la barberia: Que no li resta ua apendre com yo parti: sino vna Ciutat. E apres que haura aquesta de continent senyor te delliberat de veir aci ab tot aquell poder que ha uer poza. E ar Tirât pot traure de la barberia. ccl. milia combatents. E d'altra part ampara lo Rey de Sicilia quey vendra ab tot son poder. E ja fa fer gran prouesio d' naº per portar virtualles per socorrer a la magestat vostra. Per que senyor suplich ala excellencia vª q' li vullan

pdonar coz tât ha tardat lo socors coz no sia stada culpa sua. E que la alteza vostra se vulla confortar: e alegrar. car ab la ajuda dela diuina clemencia ell fora tals actes: que complira molt prestament lo que la magestat vostra ha tant desijat.

Capitol cccxi.

Com lembaxadoz obtingue licencia del Emperadoz que pogues anar a fer reuerencia ala Princesa.

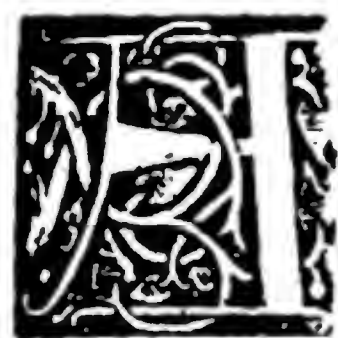

Explicada que son la embaxada L'emperadoz ab tots los del cōsell foze molt admirat e aconsolats dela grã prosperitat d' Tirant cō de catiu era puat asenyo: de tota la barberia. e loare molt la sua gran caualleria. e digueren que en tot luniuers mon: nos trobaria hun tal caualler ab cōplimēt de tantes virtuts: e actes insignes. E fozen molt confortats del gran dubte que tenien dels turcs. E fet tot aço L'embaixadoz se ageno lla dauant L'emperadoz: e d' mana li licencia que pogues anar a fer reuerencia ala Princesa. E L'emperadoz dix que era content. E mana a Ypolit que anas ab ell al monestir hon staua la Princesa. La qual de dolor que tenia de Tirant com james ne havia sabut noua si era mort: o viu se era mesa en hun monestir de senta Clara de la obseruancia: no que hagues pres lo abit. Mas tota vestida de burell tenint la regla de les altres mōges. Com lembaxadoz: e ypolit foze ala porta

del monestir demanaren dela prín-
cessa anaren loy adir decontinent :
com hun embaxador de Tirant e
ra vengut: e que era viu . Leuas lo
vel que portaua dauant la cara: e /
prestament ana ala porta. E lemba-
xador li feu molt gran reuerencia: e
li besa la ma: e la príncessa lo abraça
e li feu molt gran festa . E tanta fon
la alegria que hague dela venguda
del embaxador que li vingueré los
vlla en aygua: e estigne per bõ spay
que no pogue parlar. E coz la prin-
cessa fon tornada en son recort de-
mana al embaxador del stament d'
Tirāt. L'embaxador li respos com
se recomanaua en gracia: e merce d'
sa altesa: e que era ben sa: e molt desi-
jos de veure sa magestat. E tramet
vos aquesta letra . E la príncessa ps
la letra: e legi la: que contenia parau-
les de semblant stil.

Capitol cccxii.

Letra trameta per Tirāt ala
Príncessa.

Absencia enemiga de
enamorats pelsamets
es aquella qui entre /
tants enemichs meus
maloz combat se stu-
dia donar me. Apres que d'vostre
altesa perdi la desijada vista tantes
aduercitats lo vostre Tirant ha /
trobaõs que es impossible alre que
vostres continues oracions hauen
sostengut la mia d'sauenturada per-
sona: y per ço regraciant a vos lo q
de honoz: e prosperitat he ates no

mercedoz. Mas p' vostres merites
tom acoia què ve de vos ho stime.
Malaynt la fortuna p' desculpant
ami si p' esser absent vos he feta offe-
sa. Ab tot que ab sobergüs tribula-
cions de nistre de dia present al meu
enteuiment nous dexaua ni alre q
vostre nõ podia pronunciar la mia
lengua. Quants dubtosos pilla cir-
cuhien la mia cõbatuda vista. Dõ
restant vencedoz sol vengut de vĩa
beuuelença es la present scusadoza:
que les altres ans de aquesta no' s'õ
scrites: p' que james libertat me ha
consentit fer lo que deusa. Mas no
descõfies: que les vostres justes p'ga-
ries p' los me' limitats desigs seran
satisfets segõs lo vostre molt valer
ho merita. Apres que la príncessa ha-
gue lesta la letra fon molt aconsola-
da de les rahõs de aquella. E inter-
roga al embaxador en qn püt stana
Tirāt dela cõquesta dela barberia
E aqst recita li largamēt tota la em-
barxada en la forma de s' dita dauāt
L'epador. E õ la príncessa hague ho-
yda l'embaxada reritar fon posada
en grā admiracio de les coles q ha-
uia hoïdes referir de Tirāt: e de les
sues singulares canalleries. crehent
fermament que sino aqst no era bas-
tāt areparar limpi grech: e traurels
de tātā jmpsio: e congora coz tenie
y sperauē hauer. E com fon certa q
p'stamēt hauria bevenir fon ne molt
aconsolada . E demana al embaxa-
dor que li digues que era de placrõ
mauida si era morta: o viua. E aqst
li recita largament tota la sna veta-
ra. E dix li com era viua: e com era
muller del senyor Bagramunt: e
com Tirant li hauria feta molt grā

d'issima honoz: e com li hauiá pro
 mes de fer la coronar Reyna. E a
 ço son molt placent ala príncessa: e
 dix que Tirant no podia fer sino se
 gons qui era. Car les virtuts sues e
 ren tantes: que en lo mon no tenia
 par. E mes li dix com Blaerdema
 nida era stada catiua de la muller.
 E com apregaries de Blaerdema
 nida Tirant hauiá perdonat ala
 muller e atots los habitants dela
 Ciutat de Montagata qui era sua
 per ço com lo senyor Dagramunt
 los volia tots tallar apeces per que
 ella ab son bō ègny: e grā discrecio
 los restaura E hauent finit son par
 lament L'embaxador pres comiat
 dela príncessa: e ana sen ala sua po
 sada.

Capitol cccxii.

Com l'embaxador de Tirāt sen
 torna ab la resposta d' l'Empera
 dor: e dela príncessa.

Pres pochs dies que
 l'embaxador hague /
 splicada l'embaxada.
 L'emperador dellibe
 ra que prestament de
 liuras l'embaxador de Tirāt: e feu
 fer resposta ala letra: e embaxada d'
 Tirant. Marrant ala dita letra lar
 gament lo pūte la disposicio en que
 staua: e tot lo seu Imperi. E feu se
 venir l'embaxador dauant: e dona
 li la letra: e apres lo prega molt afec
 tadament: que ell volgues molt so
 lunt sollicitar a Tirāt que fos en re
 cozt dell. E que hagues compassio

dela sua senectut: e de tantes pobles
 qui stauē en perill d' renegar la fe de
 jhū crist: e de tantes dones: e dōzel
 les qui s'esperauen esser desonrades
 si dōchs lo diuinal auxilli e lo seu no
 hauien. E molt ben instruit l'embaxa
 dor per la Imperial magestat li
 cencia pres dell besant li lo pen: e la
 ma: e per semblant dela L'empadriu
 Apres l'embaxador ana al mōestir
 hon era la príncessa. E dix li com te
 nia licencia dela magestat del Em
 pador: e venia ala altesa si li plahia
 manar algūa cosa. E espos la prin
 cessa: e dix q' tenia molt singula: pla
 er dela sua presta partida. Car confi
 auia tant dela sua bondat e gentilea
 que faria son poder d' fer venir psta
 ment a Tirant per liberar los d'la
 gran necessitat: e perill en que stauē
 E pregal molt que aço fes ab sūma
 diligencia com per art de caualleria
 hi fos obligat. E dona li la letra: q'
 trametia a tirāt. E finit lo parlamēt
 L'embaxador besa la ma ala príncessa
 e pres son comiat. E la príncessa lo a
 braga: e li feu molta honoz. E molt
 bē certificat l'embaxador d' totes les
 coses de q' tirāt li hauiá dat carrech
 Recullis en la nau: e feu dar vela p
 cōplir son viatge. Acis lexa lo libre
 parlar del L'empador e torna a tirāt

Capitol cccxiii.

Los Tirant pres la Ciutat de
 Caramen per força d'armes.

Pres que Tirāt ha
 gue trames l'embaxa
 dor melchisedech en
 cōtestioble ell treballa

ab continua studi com poria pendre
 la ciutat que tenia assejada: p que
 tota dies feya tirar ab trabuchos: e
 ab bombaros grosses ala muralla.
 E tant com ne derrocava ta presta
 ment los de dins ho hauien ado /
 bat. E dona molts: e diuersos com
 bats de nire de dia: e per res no la
 podia entrar. Car los Reys qui e
 ren dins la Ciutat eren molt sauis
 e valentissims: e molt praticos en
 la guerra: e tenien molt bona cauall
 leria. Car continuament atantes /
 hozes com volien los exien defora
 aguerrelar: e hauien de grans scara
 mucs quey morien molts de vna
 part: y d'altra. Empero ells no go
 lauuen exir abatalla ab Tirat. Per
 ço com Tirant tenia al doble mes
 gent de cauall: e de peu: que ells no
 feyen. E tingueren se axi per spay /
 de hun any. Seguis que hun dia
 Tirant ajusta consell de cauallers
 E son hi lo Rey Scariano: lo sen
 yor Dagramunt: e molts altres ca
 pitans: e cauallers. Comença apar
 lar Tirant e dix Senyors: e ger
 mans meus gra vergonya es ano
 saltres: e mostram gra flaquea que
 hun any ha que tenim assejada a
 questa Ciutat que no la hauem po
 guda pendre. Per que so be parer
 que tots deuem morir: o pendre la.
 E tots foren de aquell acort. Car /
 Tirant ne tenia molta maleconia
 per ço com desijaua hauer finta la
 conquesta per que poguis anar a so
 cozer L'emperador: e ala sua prin
 cessa. E de aço era causa. Plaer de /
 mausda qui continuament lo attri
 bulaua: e li donaua pena inculpan lo
 o poca amor que portaua ala prin

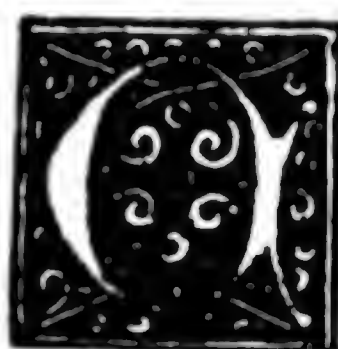
cessa. Per que Tirant en aquest
 temps durant lo siti seu fer vna mi
 na molt secretament. E per tant co
 la Ciutat aquella era edificada so
 bre roques si be stigues en terra pla
 na hagueren molt gran treball de
 cauar la. E per aquesta raho tarda
 tant de pendre la. Acabada que fo
 la mina Tirant tria mil homens,
 darmes los millores qui foren en lo
 camp. E seu ne capita mossen Ro
 quafor: per ço com era molt bon
 caualler: e animos: e molt destre en
 totes coses. E departi la gent del /
 camp en .x. parts: e en cadauna part
 seu son capita. Ordenades que fo
 ren totes les batalles. Tirant ma
 na que vna hora ans del dia donas
 sen lo combat a deu parts dela Ciu
 tat: e axi son fet. Per que ells dona
 ren son combat: e arbozaren scales
 per la muralla. E los de dins se de
 fenien molt brauament que mata
 uen molta gent dels crestians. E
 durant axi la batalla: lo capita Ro
 quafor entra en la mina ab los mil
 homens darmes que no foren sen
 tits. E cuytaren ahun portal qui e
 ra molt prop de alli hon eren exits
 E obriren les portes: e Tirant sta
 ua en aquell portal ab la sua batalla
 que combatia. Com ven lo portal
 vbert etra prestament ab tota la sua
 gent dins la Ciutat. E los mil ho
 mens cuytaren al altre portal: e o
 briren les portes: E entra lo Rey
 Scariano ab la sua gent. E aqui fore
 los crits molt grans dis la ciutat. E
 los mil homens cuytaren al altre
 portal: e obriren lo: e entra la gent
 dins. La gra mescla son de aquells
 dela Ciutat ab los del camp. Los

dos **Reys** putarè acavall ab molta
altres cavallers e mesclarè se ab los
altres. Los mil homens d'armes a
naren axi de portal en portal fins /
que totes les .x. batalles foren dins
la **Ciutat**. Lo animos rey de **Tre**
micen mirant la sua gèt qui anava
atotal destrucció: com a desesperat
corria en aquella part hon los cre
stians destruhien lurs enemichs: no
per socorrer. Mas per que morint
de tal strech de miseria: e tribulacio
fos fet deliure: ferint a quelli dels /
quals: pus cruel la mort deuria pen
dre. E axi molt voluntari no pas su
gitiu fon pres per lo gran cavaller
Almedixer: del cap del qual leuada
la corona orna la punta dela sua /
spasa. No cessaren per aço los mo
ros procehir dins la ciutat lurs ar
mes contra aquells dels quals anà
la mort que la vida rebre stimaven
puix de vencedora los era fugida /
la sperança. E axi no per defendres
mas per ofendre quant pobien: y p
que finint: no finis lur nomenada.
Com aseroces leons batallant los
restaua de cavallers la manbreta /
armada: Per lo doble animo dels
quals no sens dubte morirè molta
crestians: E no menys nafrats per
semblant causa. Com desbaratats
per los carrers d'la **Ciutat**: les squa
dres de **Tirant** correguessen: de /
les torres: e terrats ab canteres re
beren gran offensa. Lo cavaller ro
qua fort fon puat en vna torre per
vna part del mur qui derroquada
stava per los passats combats. Lo
qual posa bandera del **Rey Scari**
ano mijanada en armes del victo

rios capita **Tirant**. La qual vista
per lo **Rey de Sec** acompanyat de
molts animosament vench per de
fendre la sua vista de tant imprope
ri. E axi pujant per la mateixa part:
volent ab la gent leuar la novella /
bandera: fon per lo **Marques de li**
gana derrocat dela torre. E axi fini
lo dit **Rey de Sec** la sua trista vida
ala mort del qual se segui hun tan
gran crit dels moros qui presents
eren: que ajustats molts d'ls altres
en aquella mateixa part del ordena
dament: e poderosa feren armes vo
lent quasi honrar: o ventar la **Real**
offensa. Mas no tarda **Tirant** ab
lo **Rey Scariano** acompanyats
d' sobrega companyia: ferir en mig
la confusa morisma matant sens /
algua merce aquells d'ls quals fins
al derrer: may les armes cessaren.
Lo **Elezcomte de brances**: no fati
gat per la victoria: ni per apartar se
d' perilla. Mas per forni les forces
dela **Ciutat** presa dexa aquesta cru
el: evencedora brega: e seguint lo al
guns ab lur discreta deliberacio pre
gueren les torres: e cases fortes d' to
ta la **Ciutat** compartit se per aquel
les fent grans alimares d'plegant
penons: e banderes de diverses cre
stianes jnuencions: e armes. No /
cessant ab alta veu cridar. Virqua
lo famos capita: e Virqua lo ventu
ros **Rey**. E virquen los nobles co
ratges. E virqua: e augmente la cre
stianitat qui ab honoz: e laoz de deu:
E alçant la sancta fe maravellosa
mèt prosperant vencedora se d'mos
tren.

Capitol cccxv.

Com lembaxadoz que Tirant
hauia trames a Contestible
se presenta dauant Tirant.

Com Tirant hague
pla la Ciutat: e morta
tots los Reys qui cō
traris li erē: sō lo mes
content home del mō
pensant com hauia dada si al que /
tant hauia desijat. E estāt en aquel
la grandissima contentacio reter la
ors: e gracies a nostre senyor deu d
la gran victoria que hauia obtesa.
E com lo hauia liberat de tants pe
rills. E posā en orde la ciutat: e tot
los del camp reculliren se dins e sta
uen aqui ab gran plaer: e delit molt
abundosos de totes coles. Per tāt
com la Ciutat era molt gran: e ben
fornida d viures. e tots los castella
lochs: e viles: entorn la Ciutat por
taren les claus a Tirant: e cridarē
li merce. Loz tots eren prests d fer
se crestians: e fer tot lo que ell manas
E ell los recepta ab grā amor: e be
nignitat. E feu fer crestians tots a
q̄lles qui de bona voluntat se volgue
ren batejar: E donals moltes liber
tats: e franqueses. E tots general
ment amauē a Tirant per la mol
ta humanitat que li veyen possehir
E stant en aquest delit: e repos Ti
rant hague noua com lembaxadoz
que trames hauia a Contestible
era arribat al port dela stora ab bō
saluament. Dela qual noua Tirāt
fon molt alegre: e apochs dies ell a
plega ala Ciutat hon Tirant era

Lo qual ell rebe ab molta alegria.
E feta la reuerencia dona li la letra
que L'emperadoz li trametia. E de
continent Tirant la legi: e cōtenia
lo ques segueix.

Capitol cccxvi.

Letra que trames L'emperadoz
de Contestible a Tirant.

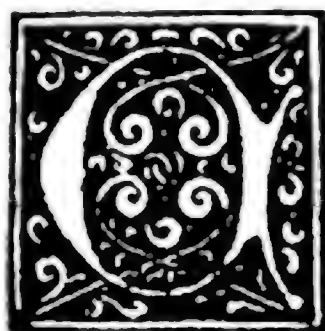
Des poca la admira
cio: e dubtosa temor q̄
fins la certenitat sabu
da per vostra glozio
sa: e alegre embaxada
Lo nostre trist cor ha tengut circu
it: dregant pus tost lo pensamēt als
infortunis: e dans de vostra grā ca
ualleria que als mals e perdues nos
tres: e d aquesta terra nostra remu
da: o remedora per la magnanimi
tat de vostre coratge. La absencia
vostre es stada guiatge segur als e
nemichs: e la mort qui sdenent vos
podia era passatge segur que presta
mēt en la eterna vida nos treposta
ua. Mas no ha plagut ala diuina /
prouidōcia tan gran dan permetre
encara que per los nostres peccats
los euidents perills nos amansē:
per dent de cada dia: y enrequint se
los turchs del que sols ptany ano
tre Imperi: essent ja dsmenuda la
nostre excellēt corona: a senyorciat
sols la Ciutat d Contestible: la
ciutat de pera: y alguns pochcs cas
tells: qui per esser deca lo lk iu del
pont d pera staluis resten. Mas es
tan gran la statura d prouissio: y la
del siti d nostres enemichs que ses

dubte som breumèt peribors: si la misericordia de òu a nostra vista la presència vostra n'os porta: en qui resta nostra perduda sperança. Larga cosa seria recitar la molta gent: y stimada que es perduda: y la que resta de fort simay mig venguda: alegrant se alimenys de esser catius lo restant de lur tristavida en poder ò infels. Per los quals aconfondre: y los nostres morts venjar ab los vius restaurant viuficar. Suplicà a vos gran capita de deu: y nostre com a fill quant ala amor: e honoz en que sou continuament vos desijam: que en reuerència de ihesu crist crucificat vullau recordar la nostra p'ssura gràdissima e tristícia ensèpa ab la de nostra carissima filla: dela boca dela qual: y de tot lo poble lo nom de Tirant nūca se aparta: cō apzes deu no tingam major sperança. Per la qual raho cō a molt enu jats: o torbats per tãta causa no sabem que reduir a vostra memoria per inclinar aquella a fer vos prest venir. Lo catiuari de molts parèts e amichs vostres crida la vostra p'sta venguda. E altres q̄ per socorrer tramesos per lo mestre de rodes: y del lley de sicilia eren aci venguts. Dels quals essent ja catius la libertat lis atenyia seria grandissima alegria. La africa ja tota subjugada consentira que vos subjugadoz pogau recobrar aquest perdut imperi. Car no es menor emp'sa la sperència feta de aquesta necessariament sabedora. e per avos Tirant conquistat lo mon es chiqua paraula. p lo gran efecte de vostres obres. Lo gran turch tremola: e lo solda

temoreja: que Tirat encara sia sobze la terra. Donchs enseguint lo vostre natural: no cesseu venir: si la amor que mostrau en vostres p'stes reposa.

Capitol. cccxcvii.

La relacio que feu lembaxadoz a Tirant.

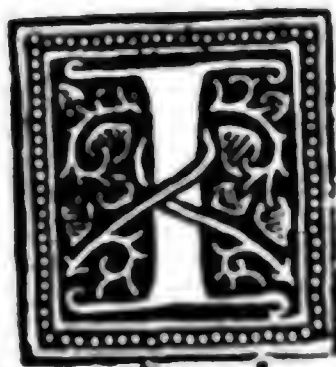
Om Tirant hague lesta la letra del embaxadoz hague molt gràdissima cōpassio dell los vills li venguerē en aygua com pensa en la fort congoya en que staua. E recorda li del duchs de macedonia: e dels altres parèts seus: e a michs qui per causa sua stauē òtenguts catius en poder de infels. E q̄ altra sperança no teniē de exir ne ja mes sino per ell. E cō p'sa mes tot lo que havia cōquistat en lo imperi grech en tot lo temps q̄yera stat: q̄ en fort breu tēps era stat perdut: e mo! mes encara. E demana molt largamēt al embaxadoz òl q̄ havia vist: e aq'st loy recita tot. E mes li òmana òla senyora p'ncessa cō staua e ell li recita cō la havia trobada en hun monestir de senta clara: q̄ p la sua absència se era dada al seruey ò deu. E cō staua cōtinuament ab lo vel dauant la cara en santissima vida. E cō lo rebe ab grà alegria. e cō me demana ò tot lo vostre stat. e ò la prosperitat en q̄ vostra senyoria staua. E p'zegā molt q̄us suplicas vna: e diuerses voltes que la merce vostra no la hagu's p'oblidada. E majorment ara que stauē en pill ò esser p'sos: e subjugats per los mo /

Q. i.

ros. E si james hauiá enuiada la senyoria vostra que demanaua merce que en tal cas no loy volguessen mostrar: que axi com eren piados: e misericordios als enemichs: que a ella q era vostra volguessen vsar segons hauien acostumat. Car lo contrari no podia creure de vos: per bella nous ho merexques. Mas q d' uieu pèlar que era la vostra propia carn aqui no podeu fallir. E si aço seya prestament la senyoria vostra q ella: e totes les coses sues vos o beirien cō a senyor: e moltes altres rahōs que li dix q lo libre nou recita. E l'embaxador dona li la letra q la princessa li trametia. La qual p's Tirant: e legi la manifestant li forma de semblants paraules.

Capitol. cccxviii.

Letra trameta p la princessa a Tirant lo blanch.

L'infinit golg: e soberga alegria amolliren tāt lo meu trist cor q son impossible apres de vista: e hoیدا vostra letra resuscitadora dela mia vida: yo sos de mi mateixa. per hun frē de coniolacio torbat lo meu entendre: abundarē les lagremes als vlls tant que mes trista que alegre me demostraua: e per socorrer la mia laugera s'ach al defalliment del cor: fallirē de virtut los mēbres tots dela mia persona: restant a stima dels presents quasi defunta. Grā spay passa q p molts socorriments pogui cobrar la primera força: scriuint vos ara primer

aqll sospir que lauors feu testimoni de ma recobrada vida. Apres del qual fallint me rahōs per defensar miradors la causa d tal d'sastre: me feu portar a hun retret d'l monestir en lo qual per les erres queus rich fetes penitēcia no condigna reportaua. Lo major descans spay: e d'lit que apres perduda vostra plencia he ares son aquest presēt d mes torbads paraules: tornar a vrā merce de q lo stada: so: e sere secreta catina. Regraciant vos quant puch: ni se los treballs que p mi haueu sofert. Dels quals no les mies indignes pregaries: mas vostre merexer: y a nimo victoriosament vos han releuat. No es de maleir: mas de exaltar. o loar la fortuna qui ala si prosperitat reporta. V bōs sō los mals qui benauenturada si procurē. Lo menor be que vos glorios Tirāt posseiu es lo meu nom: per que de aqll no crech vos recordassen: sino cō a ocalio de tāt afāys cō vrā letra recita. E si dōchs amor: o frē de benuolença es vengut vencedor vos subjuga: vous remet la culpa: que de vostres falses opentions en mi comença. Ab aquesta sola condicio q prestament la africana terra de vostra presència sia seta vidua: p que aquesta d'serta poblacio ensēpe ab mi stam fets abundosos d vostra desijada vista. Reduini vos a me: moria la corona del imperi grech. qui vostra s'ispa. La virginitat mia per vos tant d'sijada: e ara perillosa p algū infel esser robada. E yo spo la vostra catina de semblants haja esser detenguda. E no es mēys de recordar la molta honoz q d'l impi

teniu rebuda d'l emperador: e d' mi
 Per los quals restariu difamat d'
 ingratiut: si diligentment no satis-
 feyeu: quanta crestiã dat spera esser
 defesa de captiuitat ab lo pu de vos-
 tres armes. Mogueu se Tirant les
 vostres entramenes: Car vostres
 son pietat: e clemencia: en les coses d'
 honoz: e amor: ventu abellurar los
 qui en total perdicio pillen renegar
 la fe de ihesu crist. Lo valeros cau-
 ller diafebus duchs de macedonia: e
 altres parèts: e amichs vres nous
 sien en oblit. Los quals per esser vè-
 guts en ajuda vostra: son en preso-
 cruel deteguts. No se que digam
 se que presete ala vostra vista. Los
 engans que ala mia pensa fins ara
 han detegut son stats: mirar: besar
 e adorar algunes joyes: e coses que
 vostres son stades: aconsolant me
 ab aquelles. Apres visitant les por-
 tes dela mia habitacio dient. Aci
 seya lo meu Tirant: aci reposaua:
 acim pregue: acim besa. aci en aqst
 lit me tingue nua. E aci discorrent
 gran pt dela nit: e d'l dia remeyaua
 part de mos acostumats treballs.
 Donchs cessen ja aquestes cõtem-
 placions que molt poch me aprofi-
 ten. E vinga Tirant qui sera vera
 cõsolacio: si remey e descàs d'la me-
 mals: e redèpcio del poble crestia.

Capitolcccix.

Com Tirant se smorti de sobres
 de amor: e dolor.

Om Tirant hague
 lesta la letra dela pri-
 cessa: ell son posat en
 tã grã agõia q' selmoz

ti p' la molta dolor e cõpassio q' ha-
 gue del Emperador: e d'la sua prin-
 cessa: e d'les lamentaciõs de aquella
 Car en aqll instant li son presentat
 en lo conspecte seu: los grans: e a-
 marchs infortunis en que eren po-
 sats. E dela captiuitat del duchs de
 macedonia cõsingerma seu: e dels
 altres parents: e amichs seus. per
 que caygue en terra cõ amor. La
 gran remoz se mogue en lo palau:
 per lesmortiment de Tirant. Pla-
 erõmauida que hoí aço cuyta fort-
 ment: e trobal q' haviè posat en hõ-
 lit. E aquesta li lança aygua ros so-
 bre la cara: e posa li lo dit en la ore-
 lla tocãt li la nafra q' tenia. E Ti-
 rant obzi prestament los vlls: e per
 bõ spay no pogue parlar p' la mol-
 ta amor: e dolor que tẽia ensemps
 Car en aqll punt los dos cõtraris
 feren conijuncio: e ferè aquell car
 Car verdaderament ell amaua la
 princessa de grãdissima amor: e no
 menys los parèts: e amichs. E cõ
 son tornat en son recort ps se a dir
 semblant sclamacio.

Capitol.cccc.

Sclamacio que fa tirant

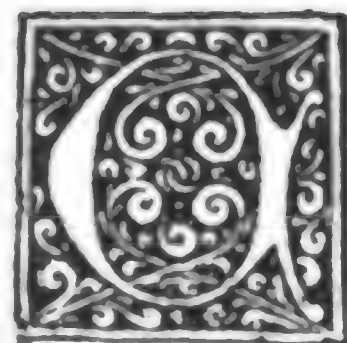
Vosaltres qui passau
 per la via de amor sen-
 tint afany: e tribula-
 ciõs: ateneu: e mirau:
 si semblant dolor en
 vosaltres pot esser dela que recite. E
 sta lo meu trist cor nafrat de mor-
 tal ferida. lo metge: e medecina del
 qual es aquella que es sobre totes
 les altres. no sola ara d' mi absent
 per larga distãcia: mas posada en
 grandissima tribulacio: e perills en
 Q.ij.

dents: la vida d'aquella y la mia en
sempre perillen. No ha bastat a for
tuna separar me de tanta gloria: mas
encara continuant lur mal costum
asajar combatre: y enuestigar lo re
fugi de ma vida. Emperador lo
qui yo com a deu ame hore: e ado
re. Emperadriu q' has portat en
lo teu ventre lo fruyt d'a mia vida
Princesa y matge en la qual la di
uina ciencia se representa: o angelica
figura possidora de ma libertat.
habitacio excelsa en la qual lo meu
repos se repola. tu eres sola remu
neracio quels meus grans treballs
anichilaues: quit defensa en ma ab
sencia de oppressio: e angustia. E
atu Tirant quit prestara lauges
ales ab les quals volant se pogues
caminar hon la sua desconsolada a
nima y imaginatiuament se rahda:
deuallau donchs celestials nuols
prenint lo meu sexuch cors portau
me a finir ab aquella qui te la fi de
ma vida. Vosaltres mortals o
los quals poeticament acostuman
esser inuocats fauoritz: e ajudau: en
dregau: e donau camí al meu despo
blat entèdre: p' hō mayolūtāt haya
sō dōliat efecte. e atu senyor ab tota
veritat creador: e redemptor d' hu
mana natura. Los genollos en ter
ra: los vlls e mans als cels dregant
humilmēt inuocue lo teu eternal e
infinit poder dtinga los enemichs
d'a tua gloria. fins atant que dispo
nent la tua magestat: yo seruēt teu
guat per la tua acostumada misse /
ricordia: socorregut d' ta continua
potencia lo teu nom innocant pu
ga socorrer lempial stat. e la crestia
na vnio. Asi que indigne no mere

redo de tanta gracia: ensempe ab
los remuts per ta clemencia puga
regraciar: y per obres perfetamēt
donar ala tua santa paternitat: Lo
fruyt que speres de nostres despu
llades animes.

Capitol. ccc.

Com Tirant dona lo Regne de
Sece d' bogia al senyor dagramut
e a plaerdemauida.

Qm Tirant hague
mida la lamentacio ell
dix al Rey scariano q'
partistē dalli: e que sel
sen la via de tunis p' hauer en la ma
lo Regne de tunis. E ans que par
tis de aqui dona lo Regne de sece
de bogia al senyor dagramut: e a
plaerdemauida. E apres feu posar
en orde tota la gent: e ab grā cau
lleria ell feu la via dela ciutat de tu
nis. E com los del Regne de tunis
saberén que lo Rey scariano: e lo ca
pita Tirant venien ab tan grā po
der: trameteren li a dir cō los suppli
caue que nols volguessen fer dā ne
gu. Car ells eren contents que puir
lur senyor era mort de obeir los p'
seyors: e fer tot lo q' ells manastē. E
ells los receptaren de bonavolūtāt
E entrarē en la ciutat de tunis molt
pacificament: e ab grandissima ho
noz quels son feta. E Tirat seu ju
rar al Rey scariano per senyor lur
e totes les ciutats viles: e castells se
donarē a ell. E stat axi ab aqll plaer
vendh noua a tirat cō en lo port de
cōtestina hauria arribades sis naus
de genouelos molt grosses. Per q'

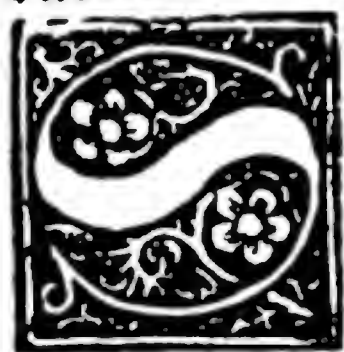
decontinēt hi trames melchisedech
e dona li prou dobles manāt li que
carregas totes les sis naus de for /
ment: e quels pagas lo nolit: e que
les trames decontinent en contesti /
noble. Partí melchisedech: e do /
na prestament compliment al que
Tirāt li havia manat. E dñs bre /
dies foren carregades: e desepacha /
des: e feren vela per cōplir son bon
viatge. Apres que Tirant hague
dat orde que les sis naus foren par /
tides que tramaria en cōtestinoble
carregades de forment al Empa /
dor p forni la ciutat de contestino /
ble. En aquest temps ell feu pēdre
la possessio del Regne de tuniç al
Key scariano: e juratē lo per Key:
e per senyor. E seblantment havia
fet del Regne de tremicen. E fetes
totes aquestes coses ell son lo mes
content home del mō. Lanoys ell
ampra al Key scariano: que ab tot
son poder ell volgues passar ab ell
en contestinoble: p recobrar limpi
grech que lo solda: e lo gran turch
haviē pres: e ocupat. E aquest dix
que era molt cōtent de complir tot
lo que li manas: e molt mes anant
Axi mateix dix al seyor dagramunt
Key de feç: e de bogia: q anas a los
Regnes: e que ajustas tātā gent cō
pogues per anar ab ell. E aquest fō
molt cōtent: com ja tingues la pos /
sessio: e senyoria: e parti decontinēt
Apres lo Key scariano scriu letres
per tot lo Regne de tremicen: e de
tuniç a tots los capitās: e cavallers
que a cert dia que tots fossē ala ciu /
tat de Contestina ab totes lurs ar /
mes: e lo necessari p ala guerra. E
ell los hagues mester. Per que de

continent q hagueren rebudes les
letres tots se mererē en pūt lo mila
que pogueren. E dins spay de tres
mesos tots foren en la ciutat de cō /
testina. E foren los del Regne de
tremicen: e de tuniç. xliij. milia ho /
mens a cauall: e. c. milia de peu. A /
pres vech lo Key de feç: e de bogia
go es lo senyor dagramunt ab. xx.
milia homens de cauall: e ab. l. mi /
lia de peu tots molt be en orde. E
en aquest instāt que aquesta se ajus /
tauen vench la galera del cavaller
spercus ab moltes naus: e galeres:
e lenys q havia noliejats: axi de ge /
nouelos com de spanyols: de vene /
cians: e pisans. Empero encara ne
restanen a venir moltes mes. E lo
dit spercus exint dela galera ana a
fer reuerencia a Tirant. E dix li cō /
tenia bon recapte de tot quāt li ha /
uia dat carrech. car ell li havia no /
liejades. ccc. naus grosses: e. cc. gale /
res: e molts altres lēys de diverses
maneres. E d aço son Tirāt molt
alegre. Decontinent feu forni la
galera: e dix a spercus que ell volia
que anas per embaador al Key de
sicilia: e aquest li dix q era molt con /
tēt. e Tirāt li dona les instruccions
del que tenia de dir al Key de Si /
cilia. E lo cavaller spercus se recullí
en la sua galera: e feu la via de Si /
cilia. Apres poch dies que lemba /
rador son partit totes les fustes fo /
ren juntes al port de contestina. E
com Tirāt veu que tenia prou cō /
pliment de fustes: e mes q non ha /
uia mester: ell se feu venir tots los
patrons: e pagals a tots los nolits
per abun any. E feu carregar de cō /
tinent trenta naus de forment: e de
Q. iij.

virtualls en la costa de barberia. E carregant se les naus ell feu ajustar hun dia tota la gent darmes axi ó cauall com de peu: e tot lo poble de la ciutat e molta altra gent ó la terra quey eren venguts per lur plaer en hun bell pla quey hauia dauant la ciutat de contestina. E aqui ha / uia fet fer Tirant hun grã cadafal molt alt: e tota la gèr podia star en torn. E Tirant: e lo Rey scariano e lo rey de seg: e molts altres barõs e cauallers pujaren en lo cadafal fins q son ple. Los altres stigueren baix: e posat scilenci ala gent Tirant se pres a dir la oracio seguent.

Capitol.cccii.

La oracio que fa Tirant ala gent darmes.

La decontinu drega da la proa del meu ó sig al perillos port de honoz nauegant per la tempestuosa mar ó amor. Per la qual no sols lo treballar mas lo morir es gloria: tal que en les penes óls mortals oblidar nos lexa: quant mes vosaltres potentissims Reys strenus cauallers e virtuosissim poble: qui ja p lur noble costu: o naturalea sou obligats a semblants actes. Leuades les ancores al ólitos nauegar. Per hon vostres corones: e fama relluït da ren major la clazor del vostre illustre valer: e linatge: ja omejats de vostres moltes singulars sperien / cies: portaren per bandera la sperã sa ó certa deuenidora victoria. per

que ni les vostres acostüades mãs de ferir poden sino vengre: ni los vostres vills hauent perduda la se rea de tãr temerosos actes se podè caniar. E axi mays lo vostre grã còrarge semblant a roca de forts diamants poza consentir flaqueriar: ni girar les spaties. Siaus dõchs conoz: e confortem nos sent tots hũ matex animos: e voluntat: que semblants coses prospera fi. segur port e glorios exalçament prometé. E a la fi de mes paraules pregar: solici / tar: e amõestar tots vosaltres lo be e honoz de qui com a propi stime vullau atendre: e souint pensar quãta necessitat aquest singular negoci nos presenta. Presentant vos lo perill de crestian dat. Per la qual ó fendre y augmentar soim tenguts. E quant infinit: o sobira es lo premi q sen adquireix. Per lo reuerent religiõs qui pycar vos se aparella manifestament: e piadosa pozeu enten dre. E finsa Tirant la oracio feu pujar en vna trona que hagueren posada sobre lo cadafal ahun fratre bela merce cathala natural ó la ciutat de Leyda. Lo qual hauia nom fratre Johan ferrer qui era aqui legat per lo sãt pare. E sabia molt be parlar la lengua moysca: qui asupli cacio de Tirant era vengut: e era gran mestre en la sacra theologia. Lo qual feu hũ sermo molt singular segons hoireu.

Capitol.ccciii.

Lo sermo que Tirant feu fer als moros.

Considerāt: e ab molta diligència peniant molt alts: y excellēts senyors Ikrys: e vosaltres nobles: e generosos barons. E tots los qui aci sou al present conuenguts en la dignitat dela fe crestiana. Eleig: e conech aquella esser d tanta excellēcia: e necessitat a cascuna creatura racional que cō deu no haja creat lome sino per posseir: e fruir lo sobiran be d la gloria de paradís: aquell no pot tal be fruir ni posseir: si dela vestidura nubcial dela fe crestiana no es vestit. Car per res lome d la contagio dela mort: e obligacio d peccat que incorre en la sua primera natiuitat: pot esser deliurat: sino per se. Aço mostra lo grā doctoꝝ aureli agosti en vna epistola que fa ad obtatum dient. Nemo inquit liberatur a dā nacione que facta est per adam nisi per fidē Ihsū Christi: que vol dir No pot esser algu deliurat dela dā nacio en que es caygut p lo peccat de Adam: sino per la fe de Ihesu christ. Y en aquesta sola: axi los antichs com los moderns se saluauē. Car la ley antiga de si no portana algu ala vida eterna. Mas crehent aquells del testament antich: q ihsus se dūia encarnar: e per humana natura morir: al terç dia resuscitar: e en fe de aquests: e molts altres articles que lauors erē encara per venir: E nosaltres moderns crehem ja esser stats se saluen. E per no perdre tan gran be com es la gloria de paradís. La qual vlls no basten a veure: ni ozelles a hoir: ni enteniment a entendre. Deuen be tots

vosaltres qui de tal vestidura sou vestits mirar que aquella no pda
E vosaltres qui d la secta mafometrica stau abeurats aquella de tot renunciant dispondeus a rebre la fe catholica: per que aquella rebuda en lo numero d la sants siau posats
E a renunciar la secta mafometrica vos deuen induir. E les suzietats: e desonestats que en aqlla teniu. pot esser mes vituperosa: e vergonyosa cosa al home que posar la sua felicitat en actes d gola: e luxuria. E aço vos atorga per felicitat aquell vilissim porch vostre cap mafomet que es cotra tot juhi d raho: dela qual los homens duen vsar. Car los actes d gola: e d luxuria: als animals bruts: e no rahonables son propis
E la felicitat humana axi deu esser posada en acte propi d l home. Segons vol lo filosof primo: et decimo ethicorum. E lactaci libro tercio diuinarum institutionū .c. decimo que en aquell no sia comu ab los animals bruts. E com en los actes de gola: e luxuria los homens convinguen ab les besties: segueix se en aquells no star la felicitat humana
E per consequēt mafomet qui a tanta desonestat vos induheix. Clarament se mostra queus engana. E p ço nol deuen tenir: sino per cap de falsia: y engan. Mas la fe catholica dela qual lo capita es Ihesu christ Ikry sobre tots los Ikrys: e senyoz sobre tots los senyozs: tals actes: e abominaciōs auozrint: indueix los crestians ala obseruācia d la manaments de deu. E p ço ella sola pot esser dita via de deu: segons diu dauid. Quia mandatorū tuorū cucurri
D. iij.

que vol dir .yo senyor he corregut
y camiat per la fe catholica.la qual
me ha de saluar: q̄ es via dels teus
manaments. **E** per ço legitm eccle/
siastici vicesimotercio. Nichil dul
cius quā respicere in mādata domi
ni:que vol dir. No es al mon cosa
mes dolça:e suau:que mirar en los
manaments de deu. **E** anima pen
sa quina cosa pot esser mes dolça ni
suau d̄ aquestes paraules scrites en
la ley crestiana. Amaras lo senyor
deu teu de tot lo teu cor 2c.y lo pro
xime se conte tota la perfeccio dela
fe crestiana. **E** per ço ella sola es to
ta fundada en caritat. La qual en
los crestians deu cremar cō a foch
Segōs dix ih̄us.10.xi). Ignem vēi
mitere in terram:et q̄d volo nisi vt
ardeat que vol dir.yo soyegut a do
nar foch en la terra: e vull q̄ creme
ço es q̄ lo crestia tostemps dū esser
cremant:e ardent en amar dū: y lo
proxime. **E** cō la secta masometica
no haja cura d̄ observar los mana
ments de deu: als quals tot hom
mes que alguna cosa altra es obli
gat. Segueix se que aq̄lla qui aq̄lla
obseruen ab vlla closo:e tātats vā
a infern. **E** solament los crestians:
per la fe catholica illuminats van
ala gloria de paradís. **E** per ço ra/
honablement la fe catholica p̄ tres
rahons es dita lum del entenimēt
huma. Primerament que ella naix
del gran sol que es deu. Car axi cō
la lum material naix del sol: Axi la
fe proceheix de Jh̄u crist q̄ es deu.
segons diu sent pau.1.cor.1j. Fides
nostra nō est in sapientia hominū:
sed in virtute dei:que vol dir.La fe
nostra no es en la saulesa dels ho/

mes:mas en virtut de deu. **S**ego
namēt la fe catholica es lum del en
teniment huma:per quāt expelleix
les tenebres dels peccats:segōs un
lo sau prouerbiorū.c.vj). Per fidē
et penitenciam purgantur peccata
que vol dir. Per se: e penitencia se
denegen es lancen los peccats. **E** si
aquella vosaltres moros pendreu
siau certs q̄ en aquella hora ab lay
gua d̄l s̄ar baptisme sereu en lo cor
lauats en la v̄a consciencia de tots
los peccats que fins en la p̄sent joz
nada haueu comes:sereu d̄ tots ne
tetats. **E** si de tal vestidura ornats
en aquest sant viatge de contestino
ble que mon senyor **T**irant en ad
lutor del Emperador: e dela pan/
cella vol fer lo acompanyareu siau
certs que de dos coses la vna nous
pot fallir. La primera:que si en ba/
talles que contra lo turch: o solda
haureu morien parais nous pot
mancar. L'altra q̄ si en aquelles ha
ueu victoria:y scapau la vostra sa/
ma per tot lo mon s'estendrà. **T**er
cerament la fe catholica es lum d̄l
enteniment per quāt manifesta les
coses amagades.car manifesta als
crestians tots los articles dela fe: e
molts altres secrets de deu.los q̄ls
a tota altra secta son amagats. **E** p̄
ço tots los que aci som ajustats per
fer aquest sant viatge. **D**esant que
lo instituidor dela fe catholica qui
es ih̄us es nr̄e capta dūem aq̄ll ab
aio gr̄a: e viril cōpendre. Car tots
lo stādart: e peno de aq̄ll q̄ no acos
tuma de p̄dre batalles anam. Lo
qual sens dubte nos dera victoria
contra lo gran solda: turch. **E** re
cobzarem limpi grech: lo qual d̄ls

tit anicamēt se han ocupat . Axi cō
hauem conquistats los Regnes d'
Tunis de tremicen de Fegē de bo
gia. E no solamēt per deu alt en pa
radis serem pzeumiats. Mas encara
per tots aquells qui aquesta nrā cō
questa hoiran grandissimament se
rem loats. E compliōs les dites pa
raules lo sobre dit frare Johan fer
rer dona fi a son sermo .

Capitol cccliii.

Com foren batejats. cccxxliij.
milia infels .

Apres que lo sermo fō
finit tots los moros q
no erē batejats ab grāf
crits demanarē lo sant
baptisme . E decōtinēt
tirāt en la dita plaça feu portar ve
lles grās plenes d'aygua. axi cō con
qs cocis e libzells. E hague tāt fr
res e capellans cō se trobarē allí. car
tirāt haviā fets edificar molts mo
nastirs en les ciutats que haviā pre
ses: e moltes altres sglesies. E havi
ay fet venir molts capellans : E fra
res de altres parts dela crestiandad
E aqui tots se bateiaren axi los que
haviā de anar coz los qui restaren
E dins tres dies foren batejats. ccc
xxliij. milia entre moros: e moros :
e infels . Aprés que tots los moros
foren batejats Tirant ana a parlar
ab lo Rey Scarioano : e dix li seyo
e germa meu yo he pensat si a vos
sera placent: que vos no aneu ab no
saltres per mar . Mas queus ne to
neu en lo vostre realme de Ethio
pia: e com serem alla alustareu tanta

gent com porcu de peu: e de cauall:
e per terra fareu la via de Contesti
noble . E yo per mar ire ab aquesta
gent e vos d' vna part: e yo de l'altra
pedrem lo Solda : e lo Turch en
mig : e dar losem la mala ventura .
E lo Rey Scarioano dix que lo pla
er seu fora de anar ab ell . Empero
per que conexia lo grādissim socors
que fer li podia de molta gent. dix q
era molt contēt. Recta lo libze que
aquest Rey scarioano era molt gran
de cors: e de molt bella disposicio :
molt fort: e valentissim caualler: E
era tot negre Car era senyor d' la ne
grins de Ethiopia : e era nomenat
lo Rey Jamjam: tenia molt gran
senyoria: e era molt poderos: axi de
molta caualleria com d' molt tresor
E per sos vassalls era molt amat
de grandissima amor . E lo seu reg
ne era tan gran que fronterelaua /
ab la Barberia en lo Regne de tre
micen. E de l'altra part ab les Indi
es: e ab lo preste Johā. E per la ter
ra de aquest passa : o corre lo Ri
u / Nigris . Com lo Rey Scarioano
veu la voluntat de Tirant mes se
en orde per partir ab cinchcents ro
cins. E pres comiat de Tirant ell: e
la Reyna: e del Rey de Fegē: e dela
Reyna: e de tots los altres barons
e cauallers: e tingue la via . Tirant
lo acompanya bevna legua. E ap
torna sen en la Ciutat de Contesti
na per donar orde ala gent ques re
cullissē ab los caualls: e ab tot lur /
exercit . Acis dexa de parlar la isto
ria de Tirant que fa recullir tota la
gent: e son forniment. E torna apar
lar del Embaxador Spercius qui
anava ala jlla de Sicilia.

Capitol cccv.

Com leuadoz Spercius arriba en la jlla de Sicilia.

Apres que leuadoz Spercius son partit del port de L'òstina hague lo temps tan fauorable que en bre⁹ dies arriba en la jlla de Sicilia. E sabe que lo Rey d' Sicilia era en la Ciutat de mecina: e feu aquella via Com son junt en lo port ell se mes en orde molt be abillat ab roba de brocat: E ab grossa cadena doz al coll. E tota la sua gent molt ben abillada. E ixque en terra molt ben acompanyat sent la via del palau / del Rey. Com son dauant lo Rey li feu deguda reuerencia. E lo Rey lo rebe ab cara molt asable: e feu li molta honor: demanant li la causa dela sua venguda. Respos li leuadoz: e dix Senyor molt excellent Tirant lo blanch me tramet avostre senyoria p' leuadoz. E dona li la letra de crehença. Lo Rey la / feu decontinent legir: e lesta lo Rey feu donar bona posada al leuadoz: e li trames en gran abundàcia tot lo que mester hagues. E axima reix trames carn de bou: e d' porch e molt pa fresch ala Galera per re frescament ala gent. Lendema per lo mati apres que lo Rey hague ho ja missa. Lo Rey feu ajustar tots los de son consell: e en vna gran sala asseyts. Lo Rey dix al leuadoz que splicas la embarada. Leuadoz se leua: e feu la reuerencia.

E lo Rey lo feu tomar asente: e p's se adir en la seguent forma.

Capitol cccvi.

Com leuadoz de Tirant splica la sua embarada.

Senyor molt excellent no ignora vostra excelencia com Tirant lo blanch feya la guerra per leuadoz de cōtestinoble cōtra lo Solda: e lo grā Turch. E vostra alteza deu saber / com Tirant se reculli en mar ab .x. Galeres per anar la via del camp: que los seus capitans tenien vers la Ciutat de sent Jordi. E son sort: e ventura: que en la mar se mes tan gran tempesta que les Galeres ha gueren apartir ans doza: e hague / ren lo vèr al contrari: e correguerè la via dela barberia. E en poca hora les Galeres fozen luyades les / vnes de les altres ques perdrèn totes. E la Galera de Tirant dona a traues prop la Ciutat de tunis. E a qui Tirant son pres: e catiu en poder de hun capita del Rey d' tremicen. E apres p' les grans caualleriè d' tirant son posat en libertat per lo Rey d' tremicen: e feu la guerra per ell. ha subjugada: e cōquistada tota la barberia p' asi ha morts en les batalles. viij. reys moros. E hā p's hu lo maior de tots ço es lo Rey scari ano senyor d' la grā prouincia dela negrins qu'is nomena ethiopia: e hal fet fer crestia: E companyo feu dar mes: e ha li dat lo regne de Tunis.

e de tremisen. Apres es stat certifi-
cat com lo Solda: e lo gran turch
han leuades al Emperador totes
les terres: les quals Tirant haui-
a cōquistades. Per q̄ te deliberat ab
tot lo maior poder q̄ poza de anar
e passar en Constantinoble: te ajusta
da tota la barberia: e ab moltes fus-
tes que te treballa de recullir se /.
Suplica a vostra alteza que ab tot
vostre podervullau passar ab ell en
persona per ajudar li acōplir la con-
questa del Imperi grech. E açous
haura molta gracia: e merce: com
tal confiança tinga de vostra senyo-
ria. Car ell sera aci molt prestamēt.
Lebarador no dix mes auāt. No
tarda lo Rey en fer semblant respos-
ta. Caualler yo tinch molt gran cō-
solacio d̄ la gran prosperitat del meu
germa Tirant. Per que yo so con-
tent ab molta amor de valer li dels
bens: e dela mia persona en tot lo q̄
sia augment de son be: e honor. E le
barador se leua: e feu al Rey infinit
des gracies. E exis del parlament
lo rey feu fer lettres atots los barōs
e cauallers de Sicilia: e atotes les
Ciutats: e viles reals que acert dia
trametessen lurs sindichs en la Ciu-
tat de Palerm com ell tingūa deli-
berat de tenir parlamēt general. E
al dia assignat lo Rey: e tots los cō-
nocats foren en Palerm. E ajustat
lo parlament lo Rey ampra atot lo
regne en general. E apres en parti-
cular. E tots foren contents de dar
li. E los qui disposats eren de anar
ab ell. E clos lo parlament tots los
qui deliberauen de anar prestamēt
se posaren en orde. E lo Rey ajusta
en poch tēps. lxx. milia canallis molt

bells encubertats. E feu grā proue-
sio de fustes: e d̄ virtualles. Acls lepa-
lo libre de plar del Rey de Sicilia
q̄ posa en orde totes les seues fustes
E fa recullir totes les virtualles e los
caualles: e armefos. E roma arectar
d̄ les. vi. na^o q̄ tirāt hanta trameses
a cōconstantinoble carregads d̄ forment.

Capitol cccvii.

Com les .vi. naus que Tirant
trametia a Constantinoble carrega-
des d̄ forment arribaren al port
de valona ab saluament.

Pres que les .vi. na^o
foren partides del port
de Constantina hague-
ren tan prosper vent
que en poch dies fo-
ren al port de valona arribades: lo
qual port es en Grecia prop de Co-
nstantinoble. E aqui hagueren noua
com lo Solda: e lo turch hauien /
passat lo braç de sent Jordi ab mol-
tes naus: e galeres que hauiē fetes
venir de Alexandria: e d̄ la turquia
e hauiē posat siri ala ciutat de cōconsti-
noble: e tenien lo siri molt prop dela
Ciutat: e les fustes per mar. En tal
forma que L'emperador stava ab
molt gran cōgoxa: que tots los qui
dins la Ciutat eren suplicauen con-
tinuament a Jhū crist quels trame-
tes a Tirant per liberar los de cap-
tiuitat. E stauen ab molt gran con-
fiança per quant eren certificats cō
Tirant venia ab molt gran poder
E la princessa sen torna al palau d̄ l
Emperador p̄ confortar lo pare: e
li deya que stignes ab bon cor q̄ nre

senyor los ajudaria. E defensauen
se lo milloz que podien. L'empera
dor havia fet capita seu maior a V
polit: lo qual feya cascū dia de molt
grans caualleries. E si no fos per ell
lo Solda haguera presa la Ciutat
ans que Tirant fos aplegat. Loz
los patrons deles. vi. naus saberen
com lestol del Solda era sobre cō
testinoble: no gosaren passar. Mas
feren hū correu per terra al Empe
rador com ells eren aqui en lo port
de Valona mas que no gosauen pas
sar per socorrer ala magestat p dub
te del stol dls moros qui era dauāt
la Ciutat. Mas que auisauē ala ma
gestat com Tirant era ja partit de
la Ciutat de Contestina: e que veia
ab molt gran cuyta per socorrer lo
E que confias dela misericordia de
deu: que molt prestament Tirant
seria ab ell. E d'altra part armaren
hun berganti. Lo qual trameteren
a Tirant: per auisar lo coz lo Sol
da: e lo Turch hauen posat siti en
la Ciutat d Contestinoble. Lo ber
gati parti molt cuytadamēt: e feu la
via de Sicilia. E hague tā bō tēps
que en bre⁹ dies son junt en la illa
d Sicilia en lo port de palerm.

Capitol cccviii:

Com Tirant parti ab tot lo
seu stol dela Ciutat de Contes
tina.

Continet que lo rey
Scariano partit son
d Contestina. Tirāt
feu recullir tots los /

caualls: arnesos: e virtualles: e tota
la gent. E les trenta naus fozen ate
ses que hauen carregat d forment
e feu les fornit de molta gent. E cō
tots fozen recullits se recullī Tirāt
e lo Rey de Seg: e la Keyna Idla
erdemauida: e tots los cauallers /
qui eren en terra ab Tirant. Com
tot son fet Tirant mana fer vela: e
que fessen la via de Sicilia. E naue
garen ab prosper vent tant fins que
fozen en la illa de Sicilia. Com lo
berganti qui era vengut del port d
Valona veu lestol de Tirāt ixque
del port e cuyta dvers aquella part
e demana la Nau del capita: e son
li mostrada. E coz lo berganti son
junt ala Nau lo patro puja alt en /
la Nau de Tirant: e dix li com les
sis Naus eren al port de Valona
que no eren pogudes passar per les
rol del Solda qui era sobre Contes
tinoble: e siti que tenien sobre la ciu
tat. De aqo hague Tirant molt /
gran enuig: e feu la via del port de
Palerm. E veu aqui les fustes del
Rey de Sicilia: qui començaren a
fer gran festa de trompetes: e de bō
bardes: e les de Tirant per lo sem
blant. E feren tan gran remoz que
paria que lo mon deguessen abisar.
E tan prest com lestol de Tirant
son dins lo port que hagueren sur
git. Lo Rey de Sicilia entra dins
la Nau de Tirant: e aqui se abra
çaren es besaren: es feren molt grā
festa la hu al altre. E axi mateix lo
Rey de Sicilia feu molt gran ho
nor atots los barons: e cauallers q
eren en la Nau de Tirant. E besa:
e abraça al Rey de seg. e tots ensep
xquerē en terra. e tirant mana q ne

gu de totes les fustes no jagues en terra. **E** ar lendema ell volia partir. **E** ra hoza o tercià com foren dina lo por. **L**o **R**ey de **S**icilia hague feta veïr la reyna alavozà dela mar. **L**a qual feu molt grādissima festa a **T**irant: e al **R**ey de **S**es: e ala reyna maiorment com sabe que era criada de tan virtuosa lenyora coz era la princessa. **E** axi tots ensemps sen anaren al palau ab grā multitud de dones: e dōzelles: e o poble quils se guien. **E** o foren en lo palau: lo grā dinar fon aparellat: lo **R**ey pres a **T**irant p la vna mà: e al **R**ey o **S**es per l'altra. **E** la **R**eyna de **S**icilia a la **R**eyna de **S**es. **E** axi anarē a vna gran sala: la qual era molt be empa ramentada de draps doz: e de seda e per terra o molt bella tapiceria. **E** al cap dela sala havia hū bell tinell tot ple deverella doz: e dargēt. **E** ar aquest **R**ey **P**helip o **S**icilia era home hun poch auar: e havia ajustat molt tresor ab la molta diligencia que tenia en fer se molt rich. coz foren en la sala lo **R**ey de **S**icilia / volgue fer seure primer en la taula a tirat. **E** mpo ell nou pmes. **M**as feren seure primer al **R**ey de **S**es a pres al **R**ey de **S**icilia: e **T**irant dauāt lo **R**ey de **S**icilia: e la **R**eyna de **S**es apres del **R**ey o **S**icilia e la **R**eyna de **S**icilia apres dela / **R**eyna de **S**es. **E** ab grā magnitut de trompetes: e de ministres ells se binaren ab gran plaer: e ab gran abundancia de totes maneres de viandes pertanyents a semblant con nit. **C**om foren leuades les taules / **T**irant: e lo **R**ey de **S**icilia sen entraren en vna cambra: e la **R**eyna

de **S**icilia: e lo **R**ey de **S**es: e la reyna muller sua restaren en la sala ab gran multitud de dames: e de caual lers: e prengueren se adancar: **E** fer molt gran gala. **E** **T**irant: e lo rey de **S**icilia comengaren a parlar de lurs afers. **T**irant recita al **R**ey o **S**icilia totes les desauentures que li eren seguidas: **E** com apres nostre senyor lo havia molt prosperat: e li havia dat de grans victories. **E** cō havia conquistada tota la barberia **A**pres li recita lestatment en que lē peradoz stava: per que era de gran necessitat que prestament lo locoz reguessen. **L**o **R**ey de **S**icilia li respos. **J**erma senyor yo stich ja en / orde de tot lo q he mester: ja recullits los caualls: e los arnesos: e tota la mes gent: no resta sino recullir la caualleria: que en dos hores serā recullits tots. **R**espos **T**irant: jerma senyor suplich vos que de continent fagau anar la crida per la ciutat que tot hom sots pena dela vida sien recullits ala oracio que vos volen partir sta nit. **E** de continent lo **R**ey de **S**icilia trames hū cambzer seu. **E** los trompetes anaren / per la ciutat manant atots los qui tenien de anar ques recullissen: **E** prestament fon fet. **T**irant: e lo rey de **S**icilia tornaren ala **R**eyna a la sala: e aqui prenguerē hun poch de plaer. **E** la **R**eyna de **S**icilia se aparta hun poch ab la **R**eyna de **S**es sabent li moltes caricies. **E** de mana li molt dela **P**rincessa: e dela sua bellea y deles sues condicions y de les amors de **T**irant y dela / **P**rincessa. **E** la **R**eyna de **S**es li dix moltes labors dela **P**rincessa

e que james no acabaria de dir les singularitats que en aquella senyora eren de les amors sen passa molt laugerament ab molt gentil manera: e discrecio. Apres la comença alagotelar: axi com aquella quim era maestra. Dient li que apres la senyora la Princesa: que al mon no tenia par: no havia vista ni coneguda dona de tan gentil saber ni de tanta / bella coz era la senyora. E que stan molt enamorada della: e oia sua singular condicio. E moltes altres rahons que li dixen que la Reyna de Sicilia pres molt gran plaer. Apres que les festes: e gales foren fetes son hora de sopar: e soparen ab gran plaer: e consolacio. Lom foren levats de taula Tirat prega al rey de Sicilia ques recullissen de jorne: e ell dix que era molt content. E pregueren comiat dela Reyna de Sicilia: e de tots los qui restaven ab ella. Lo Rey de Sicilia comana lo regiment del regne ab un cosinger ma dela Reyna qui era duch o meina: qui era caualler bo: e virtuos. E feu lo visrey: e comana li la Reyna: e tota la casa. E fet tot lo que a fer tenia. Lo Rey: e Tirant ab tota la companyia se reculliren: e ala primera guayta tot lestol: axi lo de Tirant com lo del Rey de Sicilia feren vela: e jqueren del port. E nostre senyor donals tan bon reps que dins breu temps foren davant lo port de valona: hon les vi nans eren carregades de forment. Les quals hagueren molt grandissim plaer com verem lestol de Tirant. Lo Tirant ven les nans trames hi lo berganti manant als patrons que

fessen vela que jqueressen del port: e seguessen lestol de Tirant. E prestament feren son manament. Acis lexa lo libre de recitar del stol de Tirant. E torna a recitar del Rey scariano.

Capitol cccix.

Com lo Rey Scariano feu ba telar tota la get del seu regne.

Apres que son partit lo Rey scariano de tirant caualla tat ab la reyna muller sua que p ses jornades ell arriba en la sua terra so es en lo regne de ethiopia. E co sos vassalls lo vererere li la maior festa del mon: e reberer la Reyna ab honoz grandissima: e ferer li o gras donati. E tenie gra cosolacio coz lo lur Rey venia senyor: e vicedor de tanta terra que havia cõquistada. Lo haque reposat p alguns dies. Lo Rey scariano sen ajustar tots los barons: e cauallers de son regne en la ciutat de trogodita: qui era vna molt grandissima ciutat: e la maior de tota ethiopia. E co tots foren ajustats ells tin gueren lur parlament general. E lo Rey scariano los preposa lo quis seguit. Darons vous he fet ajustar p recitar vos tots los meus fets co sia cert que dela nra prosperitat vos alegrareu. no ignora la saviesa o vosaltres com yo per ma desaventura fuy pres per lo gra capita dels cristians: so es Tirat lo blach caualler de molt gra virtut: e magnificencia lo millor: e mes valentissim caualler

que vicia deus lo cel . Com per la
sua grā noblesa: e liberalitat nos ha
mes en libertat. E fet cōpāyo: e ger
ma seu d'armes . E mes me ha dat
p muller la filla del Rey d' Tremi
cen ab lo regne. La qual cosa yo sti
me mes q' si m' hagues fet senyor de
tot lo mō. E d'altra part me ha dat
lo regne de Tunis . Per que yo so
molt obligat a ell . E cō ell tiga a fer
la conquesta del impi grech: p' lem
padoz de Constantinoble. Al qual lo
Solda: e lo gran turch han d'pos
sehit d' tot l'imperi ha amparat ami
com agerma: e seruido: seu: que yo
ab tot mon poder li vulla ajudar .
Pregant vos que tots los qui serā
disposts vullau anar ab mi en Con
testinoble amō sou: e d'pesa. E tots
de hu en hu respōgueren que ells
lo amauen de grandissima amor p'
les seues virtuts insignes: e que volie
morir p' la sua amor e honoz. E no
solamet en Constantinoble: mas en
cara fins al cap del mon. E lo Rey
Scario los regradia molt la lor
bona voluntat . E manals que sen
tornassen cascuns en ses terres: e q's
metessen en orde que adia cert tots
fossen en la dita ciutat per rebre lo
pagamēt del sou. E d'altra part tra
mes correus per totes les Ciutats
e viles de son regne que fossen fetes
crides: que tots los qui volguessen
pendre sou axi de cauall coz de peu:
axi strany com del regne que vin
guessen en la Ciutat de trogodita
que allí los seria dat bon sou . E en
aquest instant de temps que la gēt
se ajustaua: la Keyna hague pēlat
de fer son poder de creixer: e augmen
tar la crestiandat. Car era molt bo

na crestiana: e dotada d' moltes vir
tuts. Car com parti de Constantin
sen porta ab si molts freres: e capel
lans: e dos bisbes: per intencio de e
dificar sglesies: e monestirs . Per q'
decontinent que son en la Ciutat d'
Trogodita seu preycar al poble q's
fessen crestians. E molts per amor
del Rey: e dela Keyna que erē cre
stians: e altres per deuocio se bateia
ren. E lauoz la Keyna feu edificar
molts monestirs: e sglesies: e fer los
consignar al Rey molta renda . E
axi en aquella ciutat cō en les altres
del regne foren edificades sglesies e
monestirs: e per los bisbes foren /
consgrades: e posauē si en los mo
nestirs molts dela terra ab gran de
uocio: e foren maiors als freres:
e capellans. E als bisbes donaren /
bons bisbats ab bona renda. E ma
na atots los q' tenien disposicio que
anassen preycar per tot lo seu regne
e que bateiassen atots aquells qui d'
manarien lo sant bapisme . E en a
quell tēps en lo regne de Ethiopia
no sabien que era matrimoni ans e
ren entre ells les fembres comunes
E per ço les gentes no conexie pare
sino mare: per que eren la mēys no
ble gent del mon . E apres que la /
Keyna muller del Rey Scario
hi fon: els hague fets fer crestians .
Los feu fer matrimonis: e daquia
uant foren legitims. En aquest reg
ne del Rey Scario sobre la mar /
vers mig jorn ha vna gran munta
nya qui lança gran quantitat de /
foc cremant sens cessar james . E
en aquest Regne de Ethiopia ha
molt grans deserts hon no habita
negu fins en Arabia: e afronta ab

la mar oceana. Com tota la gent
 fō aïstada. Lo Rey feu donar son
 atots aquells qui penbrel volien. E
 molts hi anaren sens son. Aquest
 Rey Scariano era molt rich de tre
 soz per tant com sen cullia molt en
 la terra per algunes menes que si tro
 ben qui son del Rey. E molt rich d
 canalleria: car era hu dels grans se
 nyors del mon exceptat lo grā chā
 E troba que tenia per compte. cent
 milia homens acauall forts e molt
 destres en les armes. Com lo Rey
 Scariano hague dat orde en tots
 los afers axi com aquell qui era ho
 me de gran prudencia. E hague or
 denat son regne de bons regidors.
 Ell ordena los capitans: e les capi
 tantes: axi dela gent de cauall com
 dela de peu qui era molta si be dess
 no sen fa mēcio. E assigna dia cert
 q tot hō fos prest per partir E mes
 auant ordena molt gran carruatge
 e molt gran multitut de caualls: e
 orfanys per portar virtualles tēdes
 e artelleries: e totes coses necessari
 es p al mester dela guerra. E daltre
 part gran multitut de bons: E dal
 tres bestiers per afoziment dela y
 ost. E per semblant la Reyna quis
 son mesa molt en pūt ab molt grā
 abillaments: e obzates de perles
 e de pedres fines q tēia en molt grā
 abundācia. E daltres robes d cha
 peria: e ab moltes bones: e dōzelles
 de blanques: e de negres. Car les
 blanques eren del regne de tunis: e
 les negres de Ethiopia. E per ço la
 Reyna se feu tants abillaments: p
 que havia promes a Tirant que e
 lla jria ales seues bods: e dela Prin
 cessa. E ales de Placidemantore

del senyor Dagranunt Rey d feg
 quis duien fer en Contestnoble lo
 dia q Tirant faria bodes ab la pri
 cessa. Com tota la gent son en ord
 lo Rey Scariano parti dela Cin
 tat d Trogodita ab tota la sua ost
 e camina tat per ses jornades per sō
 Regne fins que son ala fi de son
 regne en vna Citat qui es nomēa
 da Seras qui frontercia ab terra d
 prestre johan. E aqui reposa algū
 dies: e li son feta molt gran festa: p
 que james lo hanien vist. Car dela
 Citat de Trogodita: fins ala ciu
 tat de Seras havia cinquanta jor
 nades. Aci lexa lo llibre de parlar
 del Rey Scariano quiva ab la sua
 ost la via de contestnoble. E torna
 a recitar del caualler Spercus que
 Tirant havia trames per embapa
 dor al Rey de Sicilia.

Capitol cccc.

Dela bona ventura que hague
 lo caualler Spercus.

Buda resposta lo ca
 ualler Spercus del
 Rey de Sicilia dela
 splicada embaxada. e
 vist lo grā aparell que
 lo Rey feya fer. Pres licencia: e co
 miat del Rey de Sicilia: e recullis
 en la galera per tornar a Contestina
 e apres pochos dies que fō partit del
 port de palerm Tirāt hi arriba ab
 tot lo seu stol. E per fort la Galera
 de Spercus no sencōtra ab lestol
 de Tirant: ans passa auant fins a
 Contestina. E aqui li digueren coz

bons dies havia q' Erant era par-
tir ab lestol que ja devia esser en sici-
lia. De aq' hague gran enuig sper-
cius cō nos era enconrat ab lestol
E pres refrescamēt per ala galera:
e torna la via d' sicilia. Com son en
lo port de palerm noy troba negu:
car ja havia .xv. dies que tot lestol
era partit. E presa aqui lengua tira
la via de contestinoble: e p' los dies
ell aplega al port d' valona: e troba
que ja nera fora lestol. e daqui ell ti-
ra la via dela canal de romanía. E
pres lo fortuna: e lançal en la illa d' l-
lango: e aq' la galera doria a traues
e perdes tota la gent: exceptat lo ca-
ualler spercius ab .x. homes. e posa-
re se per la illa per veure si trobariē
loch poblat: q' poguessen restaurar
la vida. E anant axi trobaren hun
home vell qui guardava hū poch
de bestiar. e demanarē li si havia ne-
gun loch poblat en la illa. E lo pas-
tor los dix q' en tota la illa noy ha-
via poblacio: sino hū petit casal en
que stanen quatre calatí qui per l'ur
desaventura eren venguts aqui ha-
bitar per que eren stats exellats de
la illa de robes. E viuē aq' en molt
gran miseria: per quant aquella illa
era encantada: e degua cola noy po-
dia p'ofitar. Lo caualler spercius
lo prega que per reuerencia de deu
los volgues dar a menjar: q' de tot
lo dia passat e aquell q' passava mig
joyn no haviē menjat. Car ells li
ajudarien d' tot lo que pozien. E lo
pastor hague compassio d' ells: e dix
los q' de sa miseria ell los faria part
e toca son bestiar: e portals al casal
E com hi foren donals a mējar d' l-
que tenia. Com hagueren menjat

Lo caualler spercius entterroga sō
hoste que li volgues dir q' havia en-
cantada aquesta illa: que paria tan
bona: e que axi fos d' habitada. E ell
li dix: que per q' com li paria ell eē
home de be loy volia tot recitar.
Senyor vos deuen saber q' antiga-
ment era princep: e senyor de aq' sta
illa del lango: e de cretes Ypocras.
Lo qual tenia vna filla molt bellissi-
ma: q' es huy en dia en aquesta illa
en forma de hun drach: que te be-
vij. colzes de lonch: Car yo la he-
vista moltes vegades: e nomēas la
seyoza de les illes: e jau: e habita en
les voltes: o cones d' hun castell an-
tich qui es en aquell puig q' poden
veure de aci. E mostras dos o tres
voltes en lany: e no fa mal ni dā a
negu: si donchs no li fan enuig. E
son mudada de forma de vna don-
zella noble: e bella en aq' lla figura d'
drach: per vna encantacio de vna
dessa qui havia nō diana. E devia
esser desencantada: e tornaria en sa
propia figura: e en son stat: quāt
trobaria hū caualler tan animos q'
la gosas anar a besar en la boca. E
vna volta hi vench hū caualler del
spital de robes qui era hun valen-
tissim caualler: e dix que ell tria p' be-
sar la. E puja sobre hun cauall: e a-
na al castell: e entra en la cona: e lo
drach comença de leuar la testa de-
uers ell. e quāt lo caualler la ven axi
orrible comēça a fogir. e lo drach
lo seguí: E lo cauall porta lo cau-
aller mal son grat sobre vna roca: e
salta en la mar: e axi lo caualler son
perdut. Apres se seguí que passat al-
gun temps hū jove que res no sen-
tia de aq' sta ventura exi de vna nau
R. l.

per deportar se: e anàt axí per la illa
se troba ala porta de aquell castell:
e entràt en la coua tant ó dins fins
que fon en vna cambra: e aquí veu
vna donzella quis pentinava: e sta
ua mirant en l'espill: e ell veu molt
tresor entorn della. Lo jove se pèla
que fos qualche folla sembra: o co
muna qui stigues aquí per fer bóa
compayia als homens qui passauè
per aquí stigue aquí tant fins que la
donzella veu la ombra del dit hòe
e acostas deuers ell e ómana lí que
volia. E ell respos senyora: si a vos
era placent quem volguesseu pèdre
per serudoz. E la donzella lí dema
na si era caualler: e lo jove respos q
no. Donchs dix la dōzella si cau
ller no sou: no podeu esser senyor ó
mí. Mas tornau vos ne a vostres
companyons: e feu vos caualler. E
yo dema demati stare aci fora óla
coua: e treus al encòtre: e vos veniu
me a besar en la boca: e no tingan
dubte negu que yo nous fare negū
mal. jastia q a vos yom ómostrare
molt fera de veure. Car yo so tala
com me veu. Mas per encantacio
yom demostre drach. E si vos me
besau: vos haureu tot aquest tresor
e fereu mo marit: e senyor de aq̄stes
illes. E axí lo jove se parti óla coua
e ana sen a los companyons ala nau
e feu se caualler. E apres lēdema ell
ana alla hon era la donzella per be
sar la. E cō ell la veu extr dela coua
de tan leja: e spantosa figura: ell ha
gue tan grā temoz que fugí vers la
nau. E ella lo seguí fins ala mar. E
quant ella veu que ell no tornaua ó
uers ella comença a cridar grans
crits com a vna persona dolorosa:

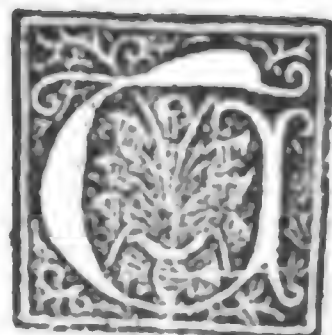
e torna sen a son loch. E lo caualler
mori decontinent. E apres noy ha
vègut caualler algu: que no moue
tantost. Mas siy venia caualler al
gu qui la gosas besar ell no moria
Ans seria senyor de tota aquesta
terra. Com lo valentísim caualler
spercus hague holdes les rahōs
ól vell: ell stigue hun poch pensant
apres dix al vell. digau me bon ho
me es vez lo qm dieu: respos lo vell
Seyoz noy poseu dubte negu. car
yous parle ab tota veritat. car tot a
ço. e lo mes ól qus he recitat es stat
en mō temps: e nous volria hauer
mentit per cosa en lo mō. En aq̄ll
punt lo caualler spercius fon posat
en grā pensament: e no replica mes
al vell: mas dix entre si mateix que
ell volia sperimètar aquesta ventura
Car pux nostre seyoz lo hauia fet
venir allí: no sens causa. E d'altra
part se vey a ósperat com se troba
ua en aquella illa deserta: e no tenia
manera deguna ó tornar a Tirat
Per que preposa secretament sens
létida de los cōpanyons ó ell anar
tot sol ala coua hon era lo drach p
que los cōpanyons no volguesen
anar ab ell: e desuiar lo ab rahons
ól seu preposit E per ço com era ca
ualler de molt grā animo dellibera
de morir: o de complir la ventura.
E de aço ell no feu deguna demof
tracio a los companyons: ni al vell
Mas pres informacio certa óuers
qual part era lo castell así q nol po
gues errar. E axí aquella nit ella re
posaren en la casa del vell: Aquella
nit lo bon spercius no dormí molt
e bon mati ans del dia ell se leua sen
gint a los companyons que anaua

per scampar aygua. E aquests no curaren dell sino q̄s tornaren a dormir. Com aquest fon fora del casal pres hū basto en la ma: que altres armes no tēia: e molt cuytadamet ell feu la via d̄l castell. Per ço com ell tenia dubte q̄ si sos companyons se leuauen que nol vessen: e ana tāt fins que fon al peu del castell. Era ja lo sol ben exit: e lo dia clar: e net. e ven la boca dela coua. E aqui ell se agenolla ab grandissima deuocio a la inmensa bondat d̄ nostre senyor que per la sua infinita misericordia e pietat lo volgues guardar de tot mal: el volgues liberar: e donar animo q̄ no tingues temor del drach: per que pogues traure aquella aia d̄ pena: e fer la venir ala sancta. e vera se catholica. E cō hague finida sa oracio ell se seya: e comanas a dū e entra dins la coua tāt com la claror li dura. E aqui ell lança hū grā crit: per que lo drach lo hois. com lo drach sēti la veu del home ixque ab molt gran brogit. Lo caualler q̄ senti la gran remor q̄ lo drach portaua hague grandissima temor: e agenollas en terra dient moltes bones oracions. E com lo drach li fō de prop: e ell lo veu d̄ rā leja figura stigues fora de simateix: e tanca los vlls: per ço que la vista no li pogue comportar de veure: e nos mogue poch ni molt: car en tal pūit era que mes era mort que viu. E lo drach que veu que lome nos mouia ans staua ipāt: e molt gētilmet: e suau se acostā a ell: e besal en la boca: e lo caualler caygue en terra smortit. e lo drach d̄continēt se torna vna bellissima dōzella quil pres en la sua sal

da: e comença li a fregar los polsos e dix li seblants paraules. Caualler virtuos no hajau temor de res: e obrī los vlls: e veureu quāt be vos sta aparellat. E lo caualler spercius stech per spay de vna hora smortit e fora de tot recort. E la gentil dama incessantment fregāt li los polsos: e besant lo per fer lo retornar. Apres passada la hora ell cobra lesperit: e obrī los vlls: e veu la donzella d̄ rā grādissima bellea q̄l besaua molt souint: pres molt grā sforç en si: e drecas: e ab sforçada veu dix paraules de semblant stil.

Capitol. cccxi.

De questa de amor que fa lo caualler spercius ala donzella.

Anta es la gracia: e perfeccio que en la vostra galant persona ab saber infinit reposa que james la mia lengua bastaria recitar la menor part de aquella. Com la mia anima sia totalment sotmise a la vostra voluntat: e lo bell sguart vostre me dona beatitut. Mas flames de leal amor q̄ amon sperit cōtinuament hā combatut desque so en aq̄sta illa: e fuy informat de vřa gran bellea. La qual me dona animosa força aumētada de virtuts: e bens que en vos reposen: Me han donat atreuiment d̄ venir aci: e posar per obra lo q̄ fins aci haueu vist car en aquella hora queus hois no mēar: amor me feu veure a vos en spīt e delibēri morir per delirar a

Ik. ij.

vos ò la pena q̄ passauen. molt més ara que tinch notícia de vostra gentilesa: he ò liberat ab verdadera elecció esser tot vostre per les tates singularitats: e perfeccions que tinch conegudes en vos: que james en altra no coneguí. Car yo avos per a sempre vull servir com a senyora q̄ sou de mi: e de les coses mies. Suplicant vos ò molta gracia conega en vostra gentilesa: que sou contenta del que he fet per vos. Empero aquell delit que vostra grà bellea amí representa entre los altres me fara glorios viure. E si tanta gloria deu per sola merce me atorga: qual home en lo mon ab mí igual pot esser. E per ço no fretura queus mostre ab paraules la mia amor esser fada la major: e mes fervent q̄ james home a negua dona portas per sola fama. E així sera sens fallir: tant q̄nt la mia misera vida sostendra aquest cors. E mes encara si della com de ça se ama perpetuament podeu esser segura en vostres manaments fer quant ordenaren. E per quant se que tenu tanta abtesa: que bastau coner en lesquartre continença mia òl be q̄us vull mes q̄ dir nous poria: reste en speranza de vostra piadosa persona atenyer infinita gloria. Al cabana sperciús lo darrer so de les seues enamorades paraules quāt la donzella feu tal principi.

Capitol cccxii.

Resposta feta per la donzella al cavaller sperciús.

Qualer virtuos ne /
gun terme no es ò tā
a lōgitut: q̄m bastas
a poder vos regra /
ciar cō yo volria. lo
que iet haueu per mí. E per ço reste
en la vostra discreta cōsideracio: lo
que ab paraules no puch mostrar:
De sforçare al meu poder per fer
ueys los majors que per mis podrā
fer: retre p̄mí òls vostres singulars
actes: e constancia de animo viril.
Car haueu posada en perill la vida
vostre: per traure: e liberar amí de
tāta pena inestimable. E per q̄ tich
conegut. lestrem de vostre valer: e
la tanta virtut que de vos puch a /
tenyer me ofir tota vostra. E regra
cie a deu de hauer me atorgat gra
cia de venir en mans ò persona tal
q̄ en virtuts no ha par. E siau cert
que la molta amor queus porte es
tanta: que passa del que ordena ma
vida humana. E en aço me obliga
la condició ò gentilesa que en vos
tinch coneguda: e cōfian de mí: car
yous fare beaumenturadament viure
E pres lo per la ma: e posal dñs la
coua en vna bellissima cambra que
la donzella tenia a servitut sua. La
qual era molt be abillada: e mostra
li grā quantitat ò tresor. lo qual li pre
senta en sempre ab la sua persona. E
lo cavaller sperciús li regracia molt
la sua proferta: acceptāt aquella ab
grādíssimes gracies que li feu abra
çant: e besant la mes de mil voltes.
E sens no voler p̄dre tēps en parau
les p̄s la en braços: e posā la sobre
lo lit: e aquí conegueren los vltims
termes dels senyals de amor.

Capítol.cccxiii.

Lo lo caualler Spercius ab la gentil dama que hauia cōquistada toz na a sos companyons.

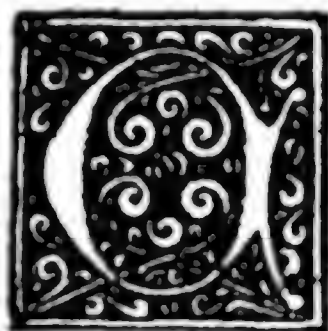

Don fon de poca stima la contentació que lo caualler venturos tin gue d'la conquistada senyora. E al matí cō foren leuats: ma per ma ixqueren dela coua: e feren la via del casal hon lo caualler spercius hauia lexats sos compa nyons. Los quals admirats com lo veren arriuenir ab tan bella companyia: foren posats en grā alegria. Car dubtaue que no fos mort: o q li hagues seguit algun inconueniet. E molt mes foren aconsolats com li veren portar per la ma tā bellissima donzella: acostaren se a ella: e feren li molt gran reuerencia. Car lo seu gest: e cōtinença d'mostraua e'er senyora de gran stat: e de molta stima. E feren laozs: e gracies ala di / usna clemencia dela molta gracia q obtesa hauia. E la gentil dama los abraça: e feu los molta honoz: e entraren en casa del pastor. E aquí la dōzella feu molta honoz al pastor e ala muller: E proferils de fer los molt de be: e stigueren aquí ab grā plaer: e consolació. E stat aquí ferē portar la roba q la dōzella tenia en la coua: e la mōeda: e abillarē molt be lo casal d'el pastor. Aps p temps vnguerē aq fustes: les quals nolie jarē: e feren venir gēt d'altres parts per poblar la illa. La qual en breu tēps fō molt be poblada. E edifica ren aquí vna ciutat molt noble qui

spitina fon nomenada la venturosa. E molts altres lochs viles: e castells. hi foren edificats: e poblats. E moltes sglesies: e cases de reliogio / sos quey foren edificades: a honoz laoz: e gloria de nrē sēyor deu: e d'la sua sacratissima mare: ey donaren molta rēda p sustentació dels seruidors de dū. E vixq aqst caualler spcius ab la sua sēyora p lōch tēps senyos dela illa: e de algūs altres entorn. E hagueren fills: e filles q he retarē apres ells. E vixqren prosa mēre: e qeta. Els lexo lo libre a parlar del caualler spcius p no tēir prolixitat. e torna a recitar d'el stol de r / rāt lo blāch q anaua a cōtestinoble

Capítol.cccxiiii.

Com Tirant trames hun emba rador al emperador com ab tot lo seu stol era al port de troya.

Qom Tirāt fon da / uant lo port de valōa trames vna Galera dins lo port: e mana als patrons d'les .vj. naus q eren carregades de formēt que ixquessen d'el port: e seguissen lestol. E aquests donaren vela ixqren del port: e seguiren lestol. Lo lestol fon en lo canal de Romania feu la via del port d'gigeo: qui es lo port de troya. E aquí surgirē: e sparē tot lestol q fos ajustat. Tirant tingue consell ab lo R ey de sicilia: e lo rey de sege: e ab tots los altres barons: e cauallers ja q era d'fer. car ell tenia noua q tot lestol del solda era en lo port de contestinoble: qui erē mes d'.ccc. fustes entre naus: e galeres: e R.iii.

altres fustes. E son deliberat q' l'agat
sen hun home en terra qui sabes la
lengua mozisca: e q' en la nit entras
en tontestnoble p' auisar al empa
doz cō. Tirāt ab tot lo seu stol era
al port de troya qui es dins lo brag
de sent jordi: e a cēt milles: e a poch
mes de contestnoble. E no li vol
gueren dar letra de guna: asi q' si eta
pres p' los moros q' no foit auisat.
E aquell instruisen molt be de tot
lo q' haura de dir al empadoz. E tē
gut lo consell Tirāt crida hū cana
ller natural del regne de tunis qui e
ra stat moro: e era de casa real. Lo
qual haura nō sinegerus hōe molt
lpt: gnyos eloquēt: e valentissim ca
ualler: qui era stat catiu en contesti
noble: e sabia tota los passos: e dix
li tot lo que tenia d' dir al empadoz
e al p'ncesse: dona li lo sagell seu
per que l'empadoz li donas se: e crehē
ça. E lo d'it caualler se mes en orde
ala mozisca en lo de de alacayo. E
pres lo hū bergantis: e de nit posarē
lo en la terra ferma a vna legua lūv
del camp dels moros qui tenien lo
siti en la ciutat de contestnoble. E
aquest caualler cautelosamēt desuiāt
se del camp dels moros seu la via
dela ciutat. E encara no pogue sca
par que no donas en mans d' spies
del cap d'ls moros: empo ell parlāt
los en lur lenguatge molt discreta
ment dient los cō era de lur cōpa /
nyia lexarē lo passar. E cō son aple
gat alhun portal d'la ciutat: los qui
guardauen lo portal qui veren p'ri
gueren lo pensant que sos dels mo
ros del camp. E aquest los dix que
no li fessen mal com ell era embaxa
doz d' Tirāt que venia a parlar ab

l'emperadoz. E les guardes de con
tinent be acompanyat lo portaren
dauant l'emperadoz qui en aquella
hora se leuaua d' sopar. Com lo ca
ualler sinegerus son dauant Lem
peradoz ell se agenolla als seus pe
us: e besa li la ma: e lo peus: e dona li
lo sagell de tirant. E l'emperadoz mi
ralse conech les armes de Tirant.
Lauora l'emperadoz lo abraça: e feu
li molt gran festa diēt li que ell fos
lo ben vengut per cent milia vega
des. E lo caualler sinegerus seu p'ri
cipi a semblats paraules. Senyor
molt excellent: yo so trames aci per
aquell gran capita Tirāt lo blāch
lo qual se comana en gracia: e mer
ce dela magestat vostra: e suplica a
vostra alteia que stigan ab bō cor:
car p'ntament ab la ajuda de nostre
senyor deu ell vos liberara de tota
vostres enemichs. E mes vos su
plica que fagan posar en orde tota
la vostra caualleria: e fer guardar
molt be la ciutat. Car d' ma d' mati
ell deu ferir en lestol d'ls moros. E
ha dubte que los moros cō veurā
perdut lestol no donassen poderos
cōbat ala ciutat per pendre la: per
ques poguessen aqui fer forta. Car
sab la magestat vostra que si les fus
tes lurs son preses: e leuat lo pas: q'
ells son tots perduts: que negu no
sen goza tornar. Car Tirant ve ab
tan gran poder: que es bastāt de pē
dre: e fer los morir a tots. e d' aqō
seyor la magestat vostra no dubte
en res. Amich dix l'emperadoz grā
consolacio tenim del quens haueu
dit: e nostre seyor per la sua merce:
e pietat nos faga gracia q' sia axi cō
tu dius. Car nos confiam tant d'la

gran virtut: e caualleria de **T**irant que ab la ajuda del inmens deu ell complira lo nostre bon desig: e seu **E** decōtinēt l'empadoz trames cridar a ypolit q'era capita major seu. **E** com li fon dauant li dix. **N**ostre capita ja saben com lo virtuos **T**irant es al port de troya ab molt grā stol: te deliberat dema p lo mati de ferir en le stol dls moros: per q' es d gran necessitat que prestament ajus teu tota la caualleria qui es dins la ciutat: e tots los conestables: e caps dels homes de peu: e ordenau vres batalles: e posau cascuna en lo loch que du star. **P**er ço que si cars era que los moros volien combatre la ciutat: que tot hom sia auisat: e preparat. **R**espos ypolit. Senyor no es poca la consolacio que yo tinch dela venguda de mon mestre **T**irant. **E** deuem fer moltes gracies: e laors ala diuina prouidencia dela sua venguda. **E** ar pot star la magestat vostra ab cor segur d'esser bellurat de les mans dls enemichs. car tot l'imperi grech sera recugat per aquest: e reduit a vostra magestat. **E** traura de captiuitat tanta caualleria qui esta en poder dels infels e tant poble crestia qui esta en perill de renegar la fe de ihesu crist. **P**er que senyor decontinent sera coplit lo quem mana la magestat vostra **E** presa licencia del empadoz ypolit ana ala gran plaça dela ciutat: e secretament trames per tota la caualleria: e per los cōestables: e capitans dela gent de peu. **E** com fore ajustats dix los seblants paraules **S**enyors a nrē senyor es stat pla/sent per la sua infinita bondat: e de

mēcia de voler nos bellurar d'captiuitat: e del poder de nostres enemichs. car vous fas certa com mō mestre: e senyor **T**irant es vengut ab molt gran stol: e es al port d troya: e te deliberat dema demati de ferir en les fustes dels moros. **P**er q' es de necessitat que tots vos poseu en orde: e cascu capita ab la sua gēt se pose en la muralla en lo loch q' li es stat assignat: **E** que stigau molt reposats: e sens fer remoz neguna: per q' los moros no puguen hauer negun sentimēt. **D**e tal noua tots foren aconsolats: e loarē: e beneirē a nostre seyor dū dela singular gracia quels atorgaua. **P**artiren de a qui: e cascu aplega la sua gēt: e posarē se cascus en son traist: e stiguerē a q' tota la nit ab molt grā alegria fis al mati molt sauiamēt: e discreta.

Capitol. cccv.

Com l'embaxadoz sinegerus ana a fer reuerencia ala **E**mperadriu: e a la príncessa.

Des q' l'embaxadoz sinegerus hague splicada l'abaxada demana licencia al emperadoz que pogues anar a fer reuerencia ala emperadriu: e a la príncessa. **E** l'emperadoz ne fon molt content: e obtesa licencia ana ala cambra dela emperadriu hontroba sa filla ab totes les dames. **E** lo caualler seu sa reuerencia ala empadriu: e besa li la ma: e besa la ma ala príncessa. e ab lo genoll en terra **R. .iiiij.**

feu principi a semblants paraules.
Senyores mon capita: e senyoz ti
rant lo blach se comana en gracia
e merce de vostres excellencies: e be
saus les mans oferint se molt prest
de venir aci per fer vos reuerencia.
Com la princesa hoí que Tirant
venia: e que era ta prop: pres tanta
alegria que per poch resta que nos
smortia. Empero encara stigüe per
bon spay fora de tot recort: p sobre
abundant alegria. E tornada en só
recort: la emperadriu: e la princesa
feren molt grã festa al embaxador
abraçant lo: e sent li moltes caricies
E interrogaren lo d moltes coses
en spectral li demanaren qnes gentes
venien en companyia de Tirant.
respos lembaxador: e dix com aquí
venia lo Rey d sicilia ab tot son po
der: e lo Rey d seç ab tot son poder
e ab la Reyna muller sua quis no
mena plaer demauida. E aquí ve
nien tots los barons del Regne d
tunis: e de tremicè: e molta altra ca
ualleria que y eren passats pet pen
dre son. Car aquí venien gentes des
panya de França de ytalía: per lo
gran renom: e fama de Tirant. A
rimatex com per terra venia aquell
magnani Rey scariano: senyoz d la
etiopia: qui era molt virtuos cau
ller: e animos: companyo d armes
de Tirant. Lo qual ve ab molt grã
poder de gent de cavall: e d peu. E
porta ab si la Reyna sa muller. per
ço com te molt gran desig d veure
la excellencia de vos senyora prin
cessa: per la molta bellea que d vos
ha hoída meñonar. Car aquesta
Reyna es vna d les bellissimes do
nes del mon: e complida de totes

virtuts. E mes los dix com plaer
demauida era sposada d senyoz da
gramunt: e venta allí per ço que la
magestat del Emperador: y d elles
li feien honoz ales sues bodes. E
recitals largament la manera dela
conquesta que Tirant hauia fet d
la barberia. E com tot quāt hauia
conqstat ne guanyat tot ho hauia
repartit. que nos hauia res aturat.
E que totes les gentes d mon quil
veyen nil hoyen nomenar ladoza
uen en la terra. E moltes altres vir
tuts: e la ois los recita de tirāt. Les
quals tinta ni paper no bastaria a
descriure. Com la emperadriu: la
princesa hagueren hoídas recitar
de Tirant tantes virtuts: e singu
lars acts stauē admirades d la mol
ta gracia q nostre senyoz deu li ha
uia feta. E era amat: e volgut d tot
lo mon. E de sobres de consolacio
e de alegria lançaren dls vils viues
lagremes: com pensauē que aquest
seria reparador: e defenedor d la co
rona del imperi grech. Car ja eren
fora de tota sperança de salut: y de
repos. sperant caseun dia esser cati
uades: e desorades: e vituperades
per los enemichs dela se. E hague
ren molt gran plaer com los dix d
la venguda dela Reyna d ethiopia
e majorment la princesa: per ço cō
li haurē dit que era molt bella: e vir
tuosa. Per que dsiuaua hauer molt
sa amistat. E tant duraren les ra
bons que son grã hoza de nit: per
lo molt plaer que trobauen en les
paraules del Embaxador. E do
naren part ala nit. La Empera
driu resta en la sua cãbra. E la prin
cessa sen ana ala sua. e lembaxador

la pres del braç: E acompanyât la a
nant ari la Princesa li ômana per
que li haia besada la ma tres vol
tes. E aquest li respos com ne tenia
manamêt ô son senyor Tirât. Lo
qual la suplicaua fos de sa merce li
volgues perdonar. Car altrament
james li gosaria venir dauant. per
lo gran defalt que fet li haia de q̃s
tenia molt per culpable. Respos la
Princesa caualler digau amon se
nyor Tirant: que alla hon no ha /
culpa noy fretura perdo. Car ô me
stat seria. Empero si ell creu hauer
fallit vers mi: yol suplich que per
smena yo haja prestament la sua /
vista: que es la cosa que mes desige
en aquest mō. E nom vulla tardar
la salut. La qual tan longament he
desijada ab desig insactable: e confie
de mi: car yol fare benauenturada
ment viure ab complit repos del q̃
tant ha desijat. E pres comiat lem
baradoz dela Princesa: e ana sen
ala posada que Lemperadoz li ha
uia feta aparellar ab complimêt de
tot lo que mester haia. E aquella
nit lo capita Ypolit feu fer molt bel
la guayta per la Ciutat: e feu star /
molt bẽ fornida la muralla en torn
dela Ciutat que negu de tota aquel
la nit nos posa adormir per la mol
ta temoz que tenien dels moros. E
daltra part molt gran alegria per /
veure la batalla que Tirant daria
al stol dels Moros. Ais lexa lo li
bre de parlar del Emperadoz qui /
fa guardar molt be la Ciutat. E toz
na arecitar de hun cars que feu la
Viuda reposada: al. endiablada.

Capitol cccxvi.

Com la viuda reposada se mata
per temoz de Tirant.

h Dint dir la viuda re
posada que Tirant
venia e era ja tã prop
tãta fon la temoz que
pres ques pẽsava spaf
mar. E dix que li haia vengut grã
mal al cor entra sen en la sua cãbra
e aqui ella feu molt grans lamenta
ciõs plozât batêt se lo cap: e la cara
Car en aquella hora ella se tigue p
morta. E cregue veraderament q̃
Tirât faria fer dellavna cruel sentẽ
cia per ço com sabia que era stat asa
bentat per Blaerdemauida: y per
la cara contrafeta del negre que ha
uien mesa en la galera e per la gran
dissima crueldat que haia comela
pẽsava que si la princesa sabia lo ne
santissim criz que li haia jmposat
ab quina cara li podia venir dauant
E daltra part la combatia la mol
ta amor que ella portaua a Tirant
que de tot seny la feya extr. E ari /
passa tota la nit fantasiant e comba
tent se ab si mateixa que no sabia q̃n
consell pogũs pendre. Ne era cosa
que gosas descobrir anegu: ne ôma
nar consell. Car en aquell cars tots
li forẽ stats enemichs. Aço es cosa
acostũada que la natura semẽil fre
nol: e variable eleger lo mes jnutil
cõsell si molt hi pẽsa en la maior ne
cessitat. ala fi no trobãt altre remey
e forçada p lo poch aio q̃ tenia dell
bera ô matar se ella mateixa cautelo
samêt ab metzines. Ais q̃ la sua mal

dat no fos palesa ne vingues anoti-
 ticia de les gentes. E que lo seu cors
 no fos cremat: o donat amèiar als
 cans. p q̄ decōtinèt ella p̄s ozipimèt
 q̄ tenia p̄ afer tanq̄a: e posal en vna
 taça daygua: e beguel se. e lexa vber-
 ta la porta dela cambra sua e d̄spul-
 las: e mes se al lit. Com son en lo lit
 lança grans crits dient ques moria
 Les dōzelles qui li dormiē de prop
 qui sentiren los grans crits leuaren
 se cuytadament: e anaren ala cābra
 dela viuda: e trobaren la ab la bas-
 ca dela mort: e continuamēt cridāt.
 Leuas la Emperadriu: e la Prin-
 cessa: e lo gran auolot son en lo pa-
 lau: e negu no sabia per que. Lem-
 perador se leua cuytadament pen-
 sant se que los moros haguessen /
 entrada la ciutat per força darmes
 E d'altra part dubtava que ala filla
 no hagues vengut algun mal sop-
 tosament sesmorti: e trameteren p̄
 los metges. E la Emperadriu: e la
 Princessa qui saberem que Lempe-
 rador se era smortit lexarē la viuda
 reposada: e cuytaren ala cambra d̄l
 Emperador. E trobaren lo mes /
 mort que viu. Aquí son lo grā dol
 dela Princessa que era vna gran pi-
 etat de veure lo trist comport que
 de simatexa feya. E prestament vin-
 gueren los metges: e donaren li re-
 mey decontinent. Apres que son /
 tornat en son recort demana quina
 era stada la causa de tanta remoz
 que sentida hauia: si erē entrats los
 moros en la Ciutat: e diguerē li que
 no. Mas que la viuda reposada te-
 nia grans basques de cor e cridaua
 grans crits q̄ staua veina ala mort
 L'emperador mana als metges q̄y

anassen: e quey fessen tot lo que fer
 si pogues per restaurar la. E los /
 metges hi anaren decontinent. E
 com foren en la cambra en aquell
 punt ella trametia la sua anima al
 regne de pluto. Com la Princessa
 sabe que la viuda reposada era mor-
 ta feu ne molt gran dol: per la mol-
 ta amor que li portaua: per ço com
 la hauia criada de ler. E mana que
 la posassen en vna bella caixa: Car
 ella li volia fer molt honrada sepul-
 tura. Al mati L'emperador ab tota
 la sua cort: e la Emperadriu: e la
 Princessa: e tots los regidors: E
 honrats homens dela Ciutat acō-
 panyarē lo cors dela viuda ala grā
 sgleſia de senta Sofia. E aqui li fe-
 ren les obsequies ab gran solemni-
 tat. E apres L'emperador ab tota
 la gent sen tornaren al palau. Aci
 lexa lo libre de parlar dela viudare-
 posada: e torna arecitar dela oracio
 que Tirant fa ala sua cavalleria.

Capitol cccvii.

La oracio que Tirant fa ala
 sua gent.

Des d̄ menor stima
 y honoz la persecucio
 de semblants magna-
 nimes emples. Mas
 de menys treball coz-
 lien certs vostres alts: E nobles /
 coratges dela causa Sanctissima.
 Per la qual ajustats som en aquest
 ornat port de tanta cavalleria. La
 tarda anostre honor es enemiga /

Sus bonchs cauallers strenus
 despertau la adormida lanch: per
 dormir: e fortificar la zemiya nacio
 que prospera. alçau les armes: e ani
 mos vostres per abaxar: e aterrar a
 quist confus: e perbut poble: lo qual
 essent molt en respecte de si no es /
 dubte: a sguart de nostres doblats
 animos no son cosa alguna. Luytē
 acostumats de encalçar: E fugiran
 los qui de mortal glay ja tremolen
 Exalçem la nostra sancta fe: e cōfon
 dras la cretigua prauitat marez les
 mortes animes: y viuran les nos
 tres en la eterna gloria. viura la nos
 tra fama honor: e gloria: que ajn
 mortal se acosta. Haueguem aqsta
 prospera mar: fins que la tempestu
 osa aygua aumente: Per la infesta
 lanch de nostres enemichs. E avo
 saltres excellentes Ikeys dregant la
 maior jntencio de mes paraules.
 Suplicant afectadament tant coz
 puch ni se desestimau la vida per sti
 mar la honor: e aquella nous sia /
 gens cara hauent la adspendre per
 exemple a aquella qui seguint nrēs
 sforçades armes en temps la glorio
 sa mort: o victoriosa vida egualmēt
 stimaran. Don benauenturada /
 ment seguint ales obres. La si sera
 desijada gloria.

Capitol cccxviii.

Com Tirant pres lestol dels
 moros.

Mes que Tirant /
 hague fet posar lo ca
 ualler Smegeus en

terra p anaz ausar lèpadoz ell feu
 posar en pūt tot lestol: e ordena les
 batalles: e mana quals fustes deu
 en ferir primer ales naus: e les Sa
 leres ales galeres. E aximateix ma
 na atotz los patrons que com ferri
 en en lestol dels moros: que fessen
 molt gran esclafit de trompetes: e a
 nafils: e de botzines deles quals ti
 rant hanta fet fer molt gran forni /
 ment. E los altres ab bombardes
 e crits molt spantosos: así quela po
 sassen lo diable al cors. E coz tor fō
 ordenat mana fer vela: e exirē totes
 les fustes del port molt quedament
 e sens remoz deguna. E partiren ol
 port de Troya alba dematí: e naue
 garen tot lo dia: e tota la nit apres.
 E nostre senyor feu los tanta o gra
 cia que tot aquell dia son nuuolos:
 e bromos que james los moros ni
 menys dela Lutat non pogueren
 hauer vista. E foren dauant lestol
 dels moros dues hores as del dia
 que lestol als moros non haguerē
 gens de sen timent. E ab molt gran
 furia ells ferirē en lestol dels moros
 ab lesclafit tan gran de les trompe
 tes: e anafils: e botzines e crits molt
 grans. E moltes bombardes que /
 despararen al colp. E son tanta la
 remoz que feren: que paria que cel:
 e terra ne degūs venir. E ensengue
 ren deu salles en cascuna fusta: que
 portauen fetes: que feren molt grā
 luminaria. Los moros que sentirē
 la remoz tan gran: e la luminaria /
 que veren: e les fustes ques verē da
 mūt stiquerē tāt spātats q no sabien
 ques fesse. Car trobarē los dormit:
 e dšarmats: ab poch treball pngue
 rē totes les fustes q no ferē dšensio

neguna tant stauen fora de seny. E
 feren ne tan gran matança que era
 cosa admirable de veure. Car tant
 com ne trobaren en les fustes tots
 los degollaren que non dexaren de
 gu auida. Los quis langarè en mar
 e ixqueren en terra portarè la mala
 noua al Solda: e al Turch. Com
 los moros òl camp saberen que to
 tes les fustes eren preses e morta la
 gent ab la remoz que sentida haviè
 e la gran luminaria que veren: e no
 sabien quines gentes eren forè molt
 spantats: e armaren se tots: e puarè
 acauall: E ordenaren les batalles.
 Car teniè dubte que nols fessen lo
 joch que hauien fet ales fustes. E
 acostaren se ala voza dela mar: per
 ço que ògu no pogues extr en terra
 Com Tirant veu que totes les fust
 es dels moros eren preses fon lo /
 mes content home òl mon. E age
 nollas ab grādissima deuocio: e dix
 Senyor inmens deu: e ple de infi
 nida pietat: e misericordia infinites
 gracies fas ala tua inmensa bondat
 dela singular gracia quem has feta
 que sens perdre negu dela mia ost /
 me has fetes pendre .ccc. fustes en
 les quals trobaren molt de be. A
 questa victoria fon tan presta: que /
 com hagueren acabades de pendre
 totes les fustes scassamet comença
 na de aclarir lo dia. Loz los qui sta
 uen en la muralla dela Ciutat ho
 iren la gran remoz de bombardes:
 e de trompetes: e de crits deners lo
 port: e veren tantes lums stigueren
 ne molt admirats. Car paria que /
 tot lo poder del mon fos allí. E co
 negueren que allo era lestol de Ti
 rant q̄ havià ferit en lestol dels mo

ros: hagueren ne molt gran alegria
 E d'altra part stauè molt redubtat:
 que en aquella hora los moros del
 camp no combatessen la Ciutat. E
 tots los dela Ciutat prengueren /
 gran animo com conegueren que
 Tirant cobatia les fustes dels mo
 ros. E lempereador qui senti la grā
 remoz lenas del lit cuytadament: e
 caualca ab molt poche quis troba
 ren en lo palau en aquella hora. E
 anaua per la ciutat sollicitant la gēt
 que tot hom stigues en orde per ò
 fendre la Ciutat si mester era. E dal
 tra part anaua confortant la gent /
 dela Ciutat diēt los que salegrassen
 que ara serien desafetjats: e calcu co
 braria la heretat e tot lo que perdut
 havià. E los moros de res no ha
 gueren menys cura. Car ells stauè
 ab tant de dol de les fustes que per
 dues hauen: e lo dubte que tenien
 que no ixquessen en terra: que no te
 nien gran cura dela Ciutat. Car res
 tauen clofos que no sen podien tor
 nar: e tenien se tots per morts: e per
 catius. E guardauen ab gran dili
 gencia la voza dela mar: per q̄ negu
 del stol de Tirant no pogues extr
 en terra Com lo dia fon bell: e clar
 e Tirant hague fetes amarrar to
 tes les fustes que havià preses dels
 moros: sen fer vela: e ab tot lestol /
 ixqueren del port de Montestnoble
 e feren la via dela mar maior per lo
 braç ò sent Jordi auāt. Car tirant
 havià pensat que si ell los leuana lo
 pas ò la terra ferma: ans que ells hi
 prouessen ell faria a son voler della
 E p̄ ço ell fengí que sen anaua ab la
 pla portant sen totes les fustes òls
 moros. cō los moros verè q̄ lestol.

de Tirant iſq̃ del port ab totes lurs
fustes que ſen portauen : tingueren
ſe pōit que ſen anauen ab lo guany
per que hanien molt guanyat. E ti
rant nauega aquell dia ſent la via d̃
la mar maior fins que per la nit los
mozos perderen de viſta les fustes
E aço ſeu Tirant per que los mo
zos le penſaſſen que ſen anaua: per
que no li empediſſe la exida d̃la ter
ra. E com ſon nit ſcura Tirant ſeu
girar tot leſtol d̃uers terra. E d̃ueu
ſaber que la Ciutat de Conſtantino
ble es molt bellifſima ciutat: e molt
ben murada: e es ſeta atres angles
E hay hũ braç d̃ mar quils nomēa
lo braç de ſent Jordi. E aquell braç
de mar clou les dues parts dela ciu
tat: e la vna part reſta incloſa. E la
vna part cloſa es deuers la mar: E
l'altra es deuers la Turquia. E l'al
tra qui no es cloſa es deuers lo real
me de tarcia. Per que Tirant ſeu
la via dela part que no era cloſa. E
en la nit ell p̃s terra aquatre legues
luny del camp dels mozos. E aqui
deſembarquaren tots los caualls: e
tota la gent: e la artelleria q̃ hauien
necellaria: e virtualles per aſoznimēt
de lur camp que no forenviſts ne ſe
rits per los mozos. E lexarē les fuſ
tes fornides. E oz tota la gent ſon
en orde: e acauall ab moltes adzem
bles que portauē dauāt lunyaren ſe
deles fustes be miſa legua p̃ la voza
de hũ grā riu amūt fins que foren
en hũ grā pōt de pedra p̃ hō paſſa
na lo Riu. E aqui tirant ſeu atēdar
tota la gent al cap del pont voza lo
Riu. E lo Riu reſta en miſg delle: e
dels enemichs p̃ q̃ los mozos nols
vigueſſe damūt en la nit nils pogūſ

ſen enular. E tirant ſeu poſar la ſua
tenda dins lo pōt: per guardar que
negu no pogues paſſar ſens volun
tat ſua. E ſeu parat moltes bōbar
des en lo pont: p̃ q̃ ſi los enemichs
venien que foſſen ſeruits. E axi ma
teix poſa ſes ſpies deuers lo cāp d̃ls
mozos per que ſos auisat ſi negu /
venia. E decontinent que foren atē
dats Tirant p̃s hum home de peu
e veſtit com a moro trames lo ala
Ciutat de Conſtantinoble ab vna
lettra que contenia paraules de ſem
blant ſtil.

Capitol Cccix.

Lettra trameſa per Tirant al
Emperador de Conſtantinoble

Ara tich cauſa ab mol
ta alegria de ſcriure a
la mageſtat voſtra ſer
eniſſim ſenyor: puiſ la
fortuna prospera vos
vol eſſer ſanozable ſignificant avzā
alteſa coz per miſa dela diuina gra
cia vicrozia hauem obtela de vres
enemichs. Car hanē p̃ſes totes les
fustes qui eren del ſolda: e d̃l turch
qui ſtauen en lo ſiti dauant Conſe
tinoble qui erē. ccc. totes carregad̃s
de virtualles que no hauien gens d̃s
carregat. E ſō ſtats morts tots los
mozos qui dins eren ſens merce al
gūa. Null ſaber dela mageſtat voſ
tra hō manara que ſien deſcarrega
des totes les virtualles que hanē p̃
ſes: e les que portaz. Car yo tinch
delliberat ſi la mageſtat voſtra ho
volra de licēciar totes les fustes que
tinch noliciades. Car prou baſta d̃

tenir les q̄ teni p̄les ab algunes altres
qui son del lley de Sicilia: e de al
tres amichs e valedors meus. Car
puix los moros no tenen fustes me
dona de parer que haurem prou o
.ccc. fustes ben armades per guar
dar que los moros no puguen ha
uer virtualles ni socors negu: ni po
der sen anar. E mes significich a vos
tra magestat com he presa terra /
al cap del lliu: e he posat lo meu
camp al cap del pont de pedra: e la
mia tenda dins lo pont asi: que los
moros sien clofos atores parts per
mar y per terra. E so cert que ans q̄
los moros puguen exir ol liti que te
nen ala ciutat ques hauran arabo
nar ab mi. E suplich ala magestat
vostra que vullau fer guardar molt
diligentment la Ciutat: e star en cō
tinua vigilacio. Car forçadament
los moros hauran afer lo desespe
at o donar se apzelo: Per quant les
virtualles q̄ tenen nols poden molt
durar: nin poden hauer. Car yols
tinch clofos atores parts per mar:
y per terra. E mes suplich a vostra
alteza de auisar me com sta fornida
la Ciutat de virtualles: y per aquant
Car yo ne portades per aforzir la
per a deu anys. E decontinent que
haia la respōsta vos trametre totel
les fustes carregades. E de aço su
plich ala magestat vostra quez ma
ne que vol que faga: axi de licenciar
les fustes: Com de descarregar les
virtualles. E o totes les altres coses
que la magestat vostra conega que
facen afer: que tot lo quez manareu
se complira prestament. E si la ma
gestat vostra voltra queus trameta
gent darmes per defendre la ciutat

si dubtau en res sia yo auissat. Car
tinch deliberat si ala magestat vos
tra sera placent que decontinēt que
les fustes hagen descarregat de fer
les star ben armads dauant lo cap
dels moros: per que no puguen de
res esser socorreguts: ne trametre
fusta o guna per auisar ne hauer so
cors: e per enuiar los tant com po
rem. E aço fet crech: que nostre sen
yor nos ajudara que fare tot lo que
volrem. E de aço dess^o dit haia pres
ta respōsta dela magestat vostra.

Capitol cccii.

Com lo bon caualler Sineger^o
torna al camp de Tirant.

Om Tirant hague
feta la letra dona la al
home q̄ hauia elet p
anar ala Ciutat de cō
testinoble q̄ hauia nō
Carillo qui era grech. e natural de
la ciutat de Cōtestinoble: per ço cō
sabia molt be los passos. E aquest
denit per camins apartas feu la via
dela Ciutat: que gens per los mo
ros del camp no son vist ne sentit.
E com son al portal: Les guardes
lo prengueren: E portaren lo da
uant L'emperador. E aquest feu la
reuerēcia: E besali la ma: e lo peu: e
dona li la letra de Tirant. E L'em
perador ab molt gran plaer la re
be: e legi la decontinent. e vist lo cō
tengut en aquella son lo mes cōtēt
home del mō: e feu laors: e gracies
anrē senyor deu dela molta gracia
q̄ feta li hauia. E trames p la empa

Ortu: e per la princesa sa filla : e most
trals la letra de Tirant . E ells ha
gueren molt gran consolacio dela
presa que Tirant hauia feta de les
fustes dels moros . E l'emperador
trames per lo capita Ypolite com
li son dauant mostra li la letra de ti
rant e com la hague lesta dix ypolite
al Emperador Senyor no ignora
la magestat vostra coz diuerfes vol
tes vos he dit que la altesa vostra
confias en deu: e en la molta amor:
e voluntat que mon mestre Tirat
portaua ala magestat vostra: e que
li ell era viu que nous oblidaria . p
que senyor stau ab bona cofiança q
ab lo diuinal auxili ell vos dara vic
toria de vostres enemichs: eus fara
recobrar tot l'imperi grech. Respos
l'emperador: p mon du capita nos
stam admirats dels actes que Ti
rant ha fets: e fa : e nos li som molt
obligats. E jur vos per la mia coro
na que yo lin retre tal premi que ell
e los del seu parentat ne seran con
tents. E prech vos capita que psta
ment aneu aregonexer totes les vi
tualles qui son en lo nostre palau: y
en la Ciutat: p que pugam auisar a
Tirant del quens dmana. E deco
tinent ypolite se parti del Emperador
e feu la cerqua molt diligentmet ab
altres homes experts en tal negoci
E trobare q encara tenie forniment
p atres mesos coplidament. E ypo
lite molt alegre sen torna al Empera
dor: e dix li semblats paraules . Se
nyor la magestat vza deu saber coz
tenim forniment en la Ciutat per a
tres mesos: y encara per a quatre si
mester era. Res q senyor no dubte
la magestat vza que ans que aqstes

virtualles sien despeses: Tirat hau
ra dat orde quen haure mes: e hau
ra desassetjada la ciutat: e dexau ho
a son carrech. E l'emperador feu cri
dar lo seu secretari: e feu li fer vna le
tra a Tirant mencionant li largam
ent tot lo que per ell: e p tot lo co
sell era stat deliberat. E feu cridar a
Sinegerus: e dix li caualler prech /
vos que aneu a Tirant: e que li do
neu aquesta letra. E daltra part lo
auisaren de paraula de tot lo q vist
hauen. E ell dix que faria son mana
ment. Com lembaxador Sinege
rus hague presa la letra del Empe
rador besa li la ma: e lo peu: e pres li
cencia dell. E apres ana apendre co
miat dela Emperadriu: e dela prin
cessa. La qual era en la sua cambra
E pregat que la recomanas molt a
son senyor Tirant: e que ella lo su
plicaua la tingues en son recort. E
que volgues pensar quants enuigs
e treballs hauia passats desque nol
hauia vist. E que en tot cars ol mo
ell donas orde que ella lo pogues /
veure lo mes prest que pogues. car
si nou feya era certa d morir ab aqul
desig. E lo caualler respos que ell e
ra prest d complir tot lo que per sa
senyorla li era manat. E besa li la /
ma: e la Princesa lo abraça: e feta
sa reuerencia partis del palau: e ves
tis com amoro: e pres per compa
nyo a carillo qui hauia portada la
letra al Emperador. E partiré dela
Ciutat ales dotze hores dela nit: e
per aquells passos que carillo ven
gut era molt secretament ells passa
ren que no foren sentits p negu del
cap dels moros. E alba demati arri
baren al pont hon Tirant tenia lo

camp. E coneguts per les guardes
 lexaren los passar e anarè dretamet
 ala tenda de Tirat. Lo qual troba
 ren ja leuat. Com Tirant los /
 veu hague lo maior plaer del mon
 dela lur venguda. E demana al ca
 ualler Sinegerus de noues: e del
 stament del Emperador: e dela em
 peradriu: e dela sua anima la Prin
 cessa. E aquest li recita largament /
 tot lo que hauia vist: e hoit. Ne lo
 que L'emperador li hauia dit d pa
 raula. e mes li dix totes les recoma
 dacions dela Princessa: e totes les
 rahons que damunt son recitades
 Com Tirant hague hoit les ra
 hons que la Princessa li trametia
 adir: dels vils li corregueren viues
 lagremes: e alteras la sua cara de a
 mor strema: e de compassio que tenia
 dela Princessa: e stigues p bon spay
 que no parla: pensant en la molta a
 mor: que la princessa li portaua. E
 tenia gran dubte que per lo gran o
 sig que tenia deveurel no prengues
 algun regirament. E apres que Ti
 rant son tornat en sa color natural
 Sinegerus li dona la letra del em
 perador: e Tirant la pres alegre: e
 cōtenia stil de semblants paraules.

Capitol cccxxi:

Letra trameta per L'emperador
 a Tirant lo blanc.

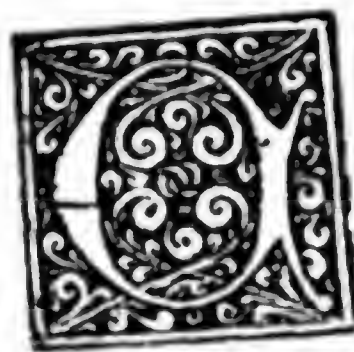
Grant fill no es stada
 poca la cōsolacio que
 nos tenim d la vostra
 venguda. E quant res
 te obligat ala mmeia

bondat de nostre seyor deu: e avos
 com me haueu volgut socorrer: E
 deliurar en temps de tanta necessi
 tat de tant de mal quim staua apa
 rellat. E suplich al meu senyor jhu
 crist queus faça tãta de gracia que
 lexe cōplir lo vostre bon o sig qui es
 de verdadera caritat. E lo meu en
 poder vos premiar lo que p mi tãt
 haueu treballat. E notificant vos
 dela gran custodia que fa fer dela /
 Ciutat lo vostre bon criat: e capita
 meu Ypolit: que no crech que aps
 la persona vostra milloz caualler ni
 ab maior aio sia stat en tot lo mon
 ni sera. E que sino fos per les grans
 caualleries d aquest dies ha que la
 Ciutat fora stada presa: e tot lo res
 tat del Imperi grech. E nos podia
 numerar la morisima que per mani
 de aquest virtuos caualler es stada
 morta. E mes vos auisam com per
 gracia de nostre senyor deu la Ci
 tat sta fornida molt be p a tres me
 sos de vitualles: e de totes coses ne
 cessaries: e d caualleria prou suficiet
 met per abefedrens dels enemichs
 Car lo mes dubte que teniem era q
 les vitualles nōs fallissen: per quēs
 haguessen abar per fam. E de aqst
 dubte stam en segur deu miançant
 que aquest temps nos podem be te
 nir. E no vullau posar la virtuosa p
 sona vostra en perill: sino que façau
 la guerra atot vil vostre puit en la
 libertat vostra sta de pendre: e de le
 rar: que nous poden forçar d batal
 la si be nous ve. Eximatex vos au
 sam coz tenim delliberat que façau
 descarregar les vitualles la vna par
 tida seu posar en lo castell de sinopo
 li qui es molt fort: e stara aqui molt

be guardaba p fornir lo vostre càp
e les forces que pendreu: e alla hò
necessari sera. E altra partida fareu
descarregar en la ciutat de pera per
que sia prop per a fornir la ciutat. E
feu posar per guardar la cinchcèta
homens darines. E lo restant po
reu fer portar aci en la ciutat. Car
segurament poden d'scarregar. E a
pres pozeu licenciar les fustes q'vol
reu: E sia remes tot a vostra bona
discrecio. E tinch per bon consell q'
les .cccc. fustes vinguen dauant la
ciutat molt be en orde: e daran als
enemichs molt grā treball. Car cō
tinnament haurā aguardar que ne
gu d'les fustes no ixqua en terra: e y
hauran auetlar denit: e de dia gran
gèr darines. e d'altra part se haurā
a recelar dela ciutat: e del vostre càp
E ab aquesta pena hauran destar
continuament. No resta mes adir
sino que si haureu mester d'l nostre
tresor per apagar les fustes que ha
uen noliejades: Trameteu meyna
galera: o dues: o les q' volreu: e nos
trametrè vos tanta moneda com
volreu.

Capítol. cccxxii.

Com los moros tingueren consell
e deliberaren de trametre embaxa
da a Tirant.

Om lo Solda: e lo
Turc saberén que
Tirant havia desem
barcat: e q' havia po
sat lo càp al pont d' pe
dra. Aquests foren los mestorbats
homens d'l mon: e tingueren se per
perduts. Car veren que per negu

na via ella no podien d'allí eixir: ni
per mar: ni per terra que no ha /
guessen auenir en les mans de Ti
rant. Aiximateix si molt aturauen
aqui perrien de fam: car no tenien
vitualles p' ados mesos: per ço cō
les fustes no haurien pogut d'scarre
gar. E com veren lo mal q's staua
preparat ab animo s'forçat de cau
allers no mostrant gens esser sma /
yats. Ajustaren consell p' veure q'n
expedient pendrien que no perissen
En lo qual consell foren los l'keys
següents. Primerament lo l'key da
lape: Lo l'key de suria: lo l'key de
tratho: lo l'key de asiria: lo l'key de
trchania: lo l'key de rasten: E lo fill
del gran caramany. E lo princep d'
sira. E molts altres grans senyors
los quals la istoria no recita per no
tenir prolixitat. E aquí haguerè de
grans altercacions: los h'us conse
llauè que combatessen la ciutat: car
si la podien pèdre aquí porien fer
forts hun gran temps: fins que ha
guessen socors. Car no podien pen
sar que la ciutat no fos b'e fornida.
Los altres deyè quels parassen ba
talla dauant lo camp de Tirant.
car aquest era tan animos cavaller
que no seria mèys que ell nols ixqs
ala batalla. E o' ells tinguessen mol
ta cavalleria: e b'oa: e no seria mèys
que nol rompessen per la gran mo
risma que ells tenien. E hò no que
valia mes morir com acavallers q'
no dexar se pendre com amoltons
E que si la fortuna los era t'a fauo
rable quels dexas vengre la batalla
porien passar segurament: o restar
en lo liti fins que haguessè presa la
ciutat. Los altres foren de opinio:
S. l.

que valia mes que fessen vna em /
 barada a **T**irant quels donas pau
 e treuax quels d'ras passar: car ells
 sen tornarien en lur terra tots: **E** li
 buydarien tot l'imperi grech. **E** no
 res menys li restituïrien totes les
 forces que preses hauïen: e tots los
 presoners: e catius. **E** ala conclusio
 del consell tots determinaren: e tin
 gueren per bon consell que lamba
 rada fos tramesa a **T**irant. **E** que
 si ell nols volta leixar passar que la /
 uors porien pendre los altres par
 tits: ço es que combatessen primer
 la ciutat molt bruiamèt. **E** si no la
 podien pendre: que la uors lo darrer
 remey seria que morissè ab laspasa
 en la ma com acauallers. **E** axí son
 determinat lo consell. **E** elegiren p
 embaradors lo fill del gran Lara /
 many: e lo princep de sira: q'eren ca
 uallers molt sauts: e de gran eloq
 cia: **E** molt destres: e auisats en la
 guerra. **E** digueren los que prègues
 sen guarda stimant quanta gent po
 dia tenir **T**irant: ni quant en orde
 stauen. **E** donaren los les instruc
 cions de tot lo q'entenien d' dir: e d' fer
Posaren se molt en püt los emba
 radors molt ben abillats: ab alju
 bes de brocat: e molt be accompan
 yats simplement sens armes ab. cc
 d' cavall. **E** ans que partissen trame
 terè al camp de **T**irant hun trom
 peta per demanar salconduyt. Lo
 qual los fon atorgat. **P**artirè los
 embaradors: e feren la via del cap.

Capitol cccxlii.

Com **T**irant feu descarregar les
 virtualles: e d'oa comiat a totes les
 fustes noliejades.

Com **T**irant hague
 lesta la letra d' l'empa
 dor ell crida lo marqu
 de ligana almirall seu
 e mana li que cõptas
 ab tots los patrons de les fustes q'
 tenia noliejades: e si res los restana
 a pagar del sou que fossen pagats
 molt liberalment. **E** apzès li mana
 q' partis les virtualles en tres parts
 que portanen a son bon arbitre. **E**
 q' fes descarregar la vna part al cas
 tell d' sinopoli: e l'altra part al castell
 de pera. **E** que prengues cinchcets
 homens d'armes d' l' camp: e quels
 trametes ab les virtualles ala ciutat
 de pera. **E** daquilauant les fustes se
 podien anar. **E** aximatex li mana
 que armas be les fustes que haviè
 preses d'ls moros: e totes les altres
 que noliejades no eren: e ben forn
 des del que mester haguessen ab to
 tes les virtualles que portauen: que
 anassè a d'scarregar ala ciutat de cõ
 testinoble. **E** com hauran descarre
 gat que stiguè continuamèt dauant
 lo cap dels moros bombardejant:
 e sent los tant de enuig: e dan com
 poran. **E** decontinent que **T**irant
 ho hague manat: l'almirall sen ana
 alla hon eren les fustes: e compta
 ab tots los patrons: e pagals tot lo
 quels era degut. **E** encara **T**irant
 los feu dar de gracia mil ducats a
 cascun patro: vltra lo que haviè
 pres de les fustes que preses haviè
E apzès manaren a cascu q' anassen
 alla hõ haviè a descarregar. **A**ps
 que hagueren descarregat q' sen po
 diè anar: e tornar cascu en la terra
E feren recullir los cinchcents hõ
 mens d'armes qui tenien de anar a

la ciutat d'pera. E donaren vela totes les fustes noliejades: e cascuna feren la via de hon los era manat. Les vnes anaren al castell de sino poli qui distana dela ciutat de con / testinoble cinquanta milles d'uers la mar major anant per lo braç de sent jordi. E aquí descarregaren: e anaren sen per la via hon eren ven guts: E les altres feren la via dela ciutat de pera: e aquí foren molt bé acullits: e extren los cinchcents ho mena d'armes en terra. E lo capita dela ciutat qui era hun valentissim caualler: com hohí que Tirat los trametia rebels molt be: e donals bones posades. E descarregaren totes les fustes: e reculliré totes les vi tualles dins la ciutat ab molt gran alegría que tenien los dela ciutat p la gran necessitat en que eré posats e feré laors: e gracies a nostre seyor deu cō los hauia volguts socorrer en tan gran necessitat. Com les fustes hagueren descarregat partiren de aq̃: e cascūa sen torna en la terra.

Capitol. cccxxiii.

Com Tirat trames la Reyna de feg a contestinoble ab tot lestol de les fustes ques havia aturades.

Apres quel marques de liçana almirall de Tirant hague fetes partir totes les fustes noliejades: ell feu armar totes les fustes qui eren restades: lo nombre deles quals era. cccxxv. fustes en tre naus: e galeres: e galiotes: e lēys

E lexaren lo camp molt bé fornē de virtualles. E aximateix ordena q̃ restassen aquí en lo riu prop dī cāp de Tirant dues galeres ben arma des: per ço que si Tirant les havia mester p trametre en qualque part que fossen prestes. E com totes les fustes foren en punt per partir: l'al / mirall sen ana al camp a Tirant: e dix li com ell havia complit tot lo que per la seyoría li era stat manat. Lauors Tirant sen ana ala tenda dela Reyna de feg: e dix li. Germana senyora suplich vos quē façau tanta merce q̃ vos vullau anar ab aq̃stes fustes ala ciutat de cōtestino ble: per acōsolar: e aconortar aq̃lla qui te la mia anima encatuada: car dubtē sa que en aquest temps q̃ yo no puch anar a fer li reuerencia no prengues algun dan irreparable: q̃ seria amí pijsor que la mort. Car sa beu be que si yom partia de aci per anar a veure sa excellencia posaria en grā perill tot lo camp. E molts altres inconuenients que seguir se porien per la mia absencia: e vos stareu allí molt milloz: e ab mes plaer: e delit. E suplich vos que ab lo vostre angelich sabervullau vlar deners mi d'aquelles suplicacions acostumades: que en lo passat tēps de ma enamorada vida vos solieu sollicitar ma senyora. E posau la en sperāça de ma presta vista: qui sera lo mes prest que yo poze: q̃ es la co sa q̃ yo mes d'sige en aq̃st mō. Car la tarda me par vna hora hñ any Car apres deu altri no desige tant veure: obeir: e servir com afa alteia. No comporta mes la graciosa rey na que Tirant parlās: sino que ab

S. ij.

cara afable: e ab baxa veu se pres a
dir. Germa senyor les suplicacions
vostres son amí manamets per la
molta obligació que tinc a vostra
senyoria: per los grans beneficis: e
honors q per la merce vostra he re
buts yo no essent mercedora. mas
per la vostra molta virtut. e gran /
dissima liberalitat. E no cõhe õ mi
tan poch la senyoria vostra q posse
hesca tãta ingratitut quem oblide
la causa per que so tant obligada: e
per lo molt merxer vostre. E pen
sau senyor: e germa q si en lo passat
temps tenguí voluntat de servir la
merce vostra: ara mil voltes mes p
la molta virtut que conech q posse
heix la vostra virtuosa persona. E
conech verdaderament q hũ cors
ab tanta perfeccio com es de ma se
yor: no deu esser posselt sino per la
vostra molta virtut: qui sou font õ
bondat: e de tota cavalleria. Per q
germa: e senyor õ mi bigan me si la
senyoria vostra volra manar algu
nes altres coses: que aqueres: e to
tes altres que dir: e fer se poguessen
per neguna psona humana so psta
de fer: e posar hi cent vides si tates
ne tinguess. Lanoys Tirat la abra
ça: e besa la en la galsa: e dix li sem
blats paraules. Senyora germana
noº poria regradar la molta amor
que en vos tinc coneguda: tal cõ
fiãça tinc en vos q daren fi a tots
los meus treballs. E nostre senyor
deu me done gracia quens puga re
tre lo premi: que la molta amor: e
virtut vostra es mercedora: quens
puga dõar molt mes al doble que
no he fet. E la Reyna li volgue be
sar les mans: Tirant nou pmes:

sino que li dix qnes posas en orde õ
tõr lo que mester haguess: e qnes re
cullis. E la Reyna dix que faria lo
que li manava. Tirat pres comiat
dela Reyna: e tornasen ala sua ten
da. E trames per lalmirall: e com li
fõn dauant dix li. Almirall mã vos
recullir: e prech vos que doneu bõ
orde en totes les coses queus he di
tes. E com la Reyna sera recullida
feu fer decontinent vela: e compliu
prest vostre viatge: E lalmirall dix
que tot era prest: E pres comiat de
Tirant: e anas a recullir. E apres
lendema õ mati la Reyna se ana a
recullir ab totes les sues dõzelles: e
acõpanyarẽ la fins ala mar lo Rey
õ sicilia: Tirat ab cinchcents ho
mens darmes. Com la Reyna sõ
recullida en vna nau prenguerẽ co
miat bella: e tornaren sen al camp.
E lalmirall feu fer vela a totes les
lustes: e feu la via de contestinoble.

Capitol. cccxv.

Com los embaxadors del solda: e
del turc arribaren al camp de Ti
rant.

Com los Embaxa
dores del Solda fore
dauant lo pont de pe
dra hon Tirat tenia
lo camp: Tirant los feu extr hũ ca
pita arebre ab cinchcents homens
darmes tots ab arnesos molt luets
e ab canalls Sicilians molt grans
tots encubertats. Los quals los re
beren ab grandissima honoz: els a
companyaren fins que foren ala tè
da de Tirant. Lo qual havia fet

parar vna tenda tofa de brocat car
mesi: la mes rica: e singular que ja /
mes en lo mō fos stada feta en aqll
temps. La qual era stada feta en la
ciutat de paris. Com los embaxa /
dors fozen delcaualcats entraren
dins la tenda: e trobarē aqui lo rey
de sicilia: lo lley de sege: e Tirant: e
molts altres barōs nobles: e cau
llers. E per Tirāt: e per los altres
fozen rebuts molt graciosamēt: els
feren grandissima honoz: per ço cō
eren grans senyors. E Tirant no
volgue que tā prest splicassen la em
baxada. mas feu los aposēt ar molt
be en belles tendes q̄ls hauia fetes
aparellar. E feu los servir d̄ moltes
viandes: e molta volateria en grā
abundancia: e vins de diuerses na
tures. Cō los embaxadors hague
ren vists los cinchcents homens
darmes ab los caualls tan grans: e
los homens darmes ab los penna
chos amodo d̄ italia: fozen posats
en grā admiració. E d'altra part ve
ren quatre milia caualls altres tots
encubertats qui continuament vo
gien lo camp ar armats com si ha
guesen entrar en batalla. E d'altra
part veren la molta caualleria q̄ en
lo camp de Tirant era: diguerē en
tre ells que tot lo poder dela mori
ma del mon no serien bastants a re
sistir ala gent crestiana: per lo gran
dissim orde: e beila caualleria que te
nien. E tinguērē crehēça en va esser
venguts: que james Tirant los a
torçaria pau: ni treua: ne partit ne
gu que dela mort fossen staluts. E
tals paraules entre ells rahonauē
que ares lo loch que lo virtuos ca
pita Tirant lo camp seu tenia: era

impossible negun cors mortal po
gues exir sens mort: o esser pres. E
mes considerauen com per ells no
podia esser fetaviolencia ninguna en
lo camp de Tirāt: ne dar los bata
lla sens lur voluntat. Ans los cres
tians teniē facultat de fer los perir
de crudelissima fam. i Passiaren los
animosos embaxadors tot aquell
dia: e la nit seguēt ab dolorosos pē
saments. E lo dia apres lo virtuos
Tirant ajustar feu en la sua trium
phal tenda los illustrissims lleys
e la noble caualleria del camp pera
hoir missa. Apres la missa per ells
deuotament hoïda: lo virtuos Ti
rant trames per los embaxadors
volguesen venir per splicar lur em
baxada. De tal noua los animosos
embaxadors molt contents: E ab
gran grauitat de gran senyoria pas
sarē ala tenda d̄l virtuos capita q̄ls
rebe ab aquella honoz que ell cone
gue que merexedors erē. E fent los
seure Tirant dauant ell: mana que
splicassen lur embaxada. Conuidāt
se los embaxadors qual pmer par
laria: leuas lo fill del gran caramāy
per esser lo major senyor de tota: e
feta reuerēcia al virtuos capita spli
ca la sua embaxada en stil de sem
blants paraules.

Capitol. cccxxvi.

La forma dela embaxada

Qrta cosa es ala tua
molta santesa gran ca
pita caualler: e senyor
E den se begnīnamēt
S. iij.

considerar en les semblants batalles
o exercits la pèrdio deuenidora de
innumerables persones. E ja molt
mes se deu presumir en lo present cap
que es aparellar fossar per molta
caualleria. Si segons la nostra hu
manitat volras obrir los vills de ta
grà senyoria: ventras contemplatiua
ment aquest gran riu mudat de co
lor: sobrepusar del pont les altes ar
cades: lo corrimet dela humana: ach
q̄ sens dubte en cascuna d̄ les parts
k̄apar se spa. E si scoltres atentamēt
sens brogit de crueldat poras hoir
los gemechs: plants: e crits de les
mortals ferides dels venguts com
batents: q̄ pujant als cels als inmu
tables planets presentē nouella pie
tat: tals pēlaments: y paraules no
fan ofensa a nostres foras: e bellico
los coratges. Mas ennoblexen los
virtuosos animos de semblants a
tu magnanims cauallers. Dōcha
p̄ scusar tanta inhūanitat: nosaltres
embaradors d̄ nostre senyor lo sol
da: y del gran turc venim de part
de aquells ala tua bella presència p̄
saber la deliberada intencio de ta le
nyoria en aquest negoci: demanant
te si placent te sera pau: e treua per a
temps de tres mesos: o mes. E si
volra la tua liberal: e gentil cōdicio
pau final a cēt: e hū any: serā molt
contents esser amichs dels teus a
michs: E enemichs dels teus ene
michs ab tota bōa germādat: pau
e confederacio. e liga. E fet aço buy
darā limpi grech: restituint ala tua
subjugacio: o capitāla totes les ciu
tats: castells: viles: fortes: e terres:
qui son dins los termens dela gre
cia. Encara restituirā en la desijada

libertat tots los presoners crestiā
derenguts en nostre domini: e farā
qualleuol altra rahōable sollicitio
sens molt prejudicar la honoz de
lurs grans senyors. Ab les quals
discondar: o desauentir sit aparelles
Sia certa la tua industriola ventu
ra: que sens tarda de cruelery ani
moles armes li sera feta enuiosa ex
piencia: e dona fi a son parlar.

Capitol. cccxvii.

Lo consell que Tirant tingue so
bre la resposta dela splicada Emba
xada.

D'on de poca stima
en l'animo del virtu
os Tirant la nouella
splicacio: considerada
prōptament ab los
hulls dela sua pena esser ates ala fi
dela sua desijada beatitut: e blitosa
glozia. Emgo p̄ mostrar la molta
discrecio que possehia aturas acor
dient los: que reposassen que molt
prest los daria resposta. E presa li
cencia los embaradors molt be a
companyats dels cauallers de Ti
rant ab molta honoz en la lur tēda
los tornaren. Tirant cō a virtuos
capita lo següet dia trames per los
illustrissims reys: e duchs: e noble
caualleria q̄ ala sua tēda vinguessen
que apres la missa volia tenir con
sell sobre lo fet dela splicada Emba
xada. E tots com d̄ infinida amor
amauen lo virtuos Tirant presta
ment fozen tots ala sua real tenda.
E horda la missa: cascu asseyt segō
son gran posat scilenci en lo consell:

Lo virtuos Tirant feu principi d' semblants paraules. No ignoren les senyors de vosaltres molt il·lustres: e magnífichs senyors: e germans meus la embarada trama per lo Solda: e grà Turch demanant nos pau: e treua se du considerat no sens gran causa per la molta oppressio: e necessitat en que posats son. Com siam certs quels tenim en gran stretura: axi de viandes com de altres coses necessaries ala humana vida. E mes se deu considerar la molta gloria que obtendrem de esser vencedors. E lo gran premi que s'espera de nostre senyor deu de posar en libertat tant poble crestia en captiuitat posat: e en perill de reneugar la nostra sancta: e verdadera fe qui seran restituïts en la primera libertat. E mes se du considerar lo gran spant que sera en la morísima hoïnt dir com tots son morts: o p'sos. E la grandíssima venjança que obtendra per mijsa de nosaltres la corona imperial: per les moltes ofenses: y afliccions per ells donades: e sera venjança d'la molta cavalleria que per causa lur en l'imperi grech les perduda. e no res meys morint tots aquests haurem la pau mes segura: e aterrament de tots los altres: e repos tranquille ala corona d'el grech imperi: e de nosaltres tots. E com lo meu parer sia que major seruey no podè fer ala magestat del senyor Emperador com sera de no atorgar los pau ni treua: ne concordia alguna: sino q's posen en poder nostre s'es seguretat alguna dels b'ns ne dela vida. E si aço fer no volran que facen tot lo mal que fer puguè

Com siam certs quels podè fer perir de pura fam. E d'altra part si batalla los volrem dar sta en la libertat nostra: com siam molt mes poderosos que no ells. Ab tot que seria de parer fariem grandíssima follia daz los batalla. Com per la grà necessitat stan desesperats: e poriem perdre molta d'la gent nostra: e posar en perill tot lo nostre stat. Lo q's pot molt be scusar guardant los molt be lo pas. E mes auat podeu contemplar lo grà guany que sera per atots de hauer tota la lur offera: la qual se perdria lexat los anar. Empero senyors: e germans meys lo parer meu es aquest. Que no es expediet algu a nosaltres fer resposta alguna sens que no sia feta consulta ala magestat del senyor emperador. per que per soeneydors si altre cars se seguia no fossem dignes de gran reprehensio. Per que suplich ales senyories de tots queus tinch com a germans quem vullau consellar la resposta que fer se du: axi com dela molta virtut vostra consie. ne si conxeu que la magestat del senyor Emperador ne sia consultada. Car axi en la honoz com en lo guany cascu sera participant. E dona si en son parlar.

Capitol. cccxxviii.

Lo vot que dona lo Rey de Sicilia en lo consell.

D'haue acabat lo virtuos Tirant lo seu rahonament: que per hun poch spay lo rey
S. liij.

de Sicilia nos giras deners lo rey de feç conuissant lo que primer parlas. E lo Rey d' feç li dir: que p res nou faria. Apres ne conuista als altres princeps: e barons: e tots li donaren les veus que primer parlas. E lenant se lo bonet d' cap lo Rey de sicilia dir paraules de semblant stil. Espill en lo qual lo saber diuinal se representa: Estela nouament creada: p agular no solament ano saltres: mas a tots los qui d' vostra virtut atenyen claravista: mostrant los camí lumínos que següint aquell arribaran ala posada hon tranqille pau: e justicia reposa: altre salamo: o ell mateix. E per ço capta virtuos no fretura a nosaltres cōsellar vos cō loyre auisat entēdre haja manifestat la si d' tot lo ques poria veure Mas p q la senyoria vostra mes cōrent reste: tūch deliberat dir mon parer: no discrepant del vostre. E tūnga per bē fet que la magestat del senyor Emperador ne sia consultada: p major scusacio de vostra merce: e nostra. E que ab lo seu sacre cōsell d' libere la magestat sua lo que li sia placent. Com aquest fet toq mes ala honoz sua que d' tots los altres Crehent yo sens dubitacio alguna que ell eligira la part per vos mencionada: com aquella sia mes vtil: e mes honorosa: e de major seguretat repos: e trāqllitat ala corona d' grech imperi. Hauent noticia que les coses preposades p la virtut vā son totes molt rahonables: e tā cōformes ala militar art: que negu p art de canalleria en aquelles no poria contradir. Com d' capta virtuos se pertāy de guardar de perill la

sua gent: e fer la guerra atorvtil sen e a dan dels enemichs segons vos feu. E hauen acostumat de donar pmi: e honoz a tots aquells q sots la vostra bādera vā. No vull mes dir: sino lo que p mi es stat obmes remet ales senyories de aquests altres senyors.

Capitol cccxxix.

Lo vot que feu lo Rey d' feç per ell e per tots los altres barons.

Abant de parlar lo Rey de sicilia tots los altres princeps: e barons d' regaren les paraules lurs al Rey de feç suplicant lo volgues p tots parlar cōfermāt e aprouant tot lo que per lo Rey d' sicilia era stat dit. E posat silenci en lo cōsell apres hū poch spay se leua lo Rey d' feç: e dir tals paraules en semblant stil. Continua speriencia de gre⁹ mala: e treballs: moltes voltes demostren com se deu hō guardar d' aquelles coses que rahōablement noure porien. E de les coses ben fete: e ab d' liberacio: tart ve lo penediment. E p ço capta virtuos e senyor amī no fretura replicar en les coses que per vostra seyorla son itades ben vistes: e ben dites. Mas per tant com per les senyories de aquests magnanims senyors p lur molta virtut me hā volgut dar carrech q fes la resposta p tots cōsiderada la breuitat del tēps q s mereix en retre la resposta als embaradors No vull mes dir per no tenir prolixitat: sino que loe: e aproue la res /

posta feta p la senyoria del Rey de Sicilia qui es que sera molt ben fet que la magestat ol senyor Emperador ne sia consultada asi q vostra senyoria reste sens carrech: e nosaltres p ço com los fets son de grã impotancia e es la fi de tot son be: o mal: en lo qual tots nosaltres haue aparticipar e vĩa merce no restaria sens culpa. E yo ab veu de tots aquests senyors e germans meus vos conselle que prestament hi trametau / vostra embarada: per que p prest se puga retre resposta als Embaradors del Solda e ol Turch: e fesi a son parlar. E lo virtuos Tirant dix queu posaria en execucio. E aixis partiren e torna cascu en son alenament.

Capitol cccxxx.

Lo tot leitol de Tirant arriba al port o Constantinoble qui porra uen la Reyna de Seg.

Dixit se leitol del cap del virtuos Tirant p anar ala insigne Ciutat de Constantinoble: lo vet: e lo temps los son tan fauorable que en lo mateix dia dues hores as que sebo haguis complit son viatge son ates dauant la Ciutat benauenturada. E sabet grandissima alegria segos se acostuma e solen fer los qui ab triuphant victoria donen socors als qui son posats en grandissima necessitat: lãgant bombardes e sonant tropetes claron: e anafils ab multiplicades

ve salubaren la insigne Ciutat los nobles ciutadans e la popula: gent sentint veus de tanta alegria corrie ala muralla per veure en lo port entrar lo tan desijat socors qui entraua ab les baderes altes dela magestat Imperial e del valeros capitant. No son meno: alegria dins la Ciutat tocant totes les campanes: e donant la: e gloria ala diuinal prouidencia com li era stat pla sent de socorrer los afligits. Car totes les fustes venien carregades de moltes virtualles. Lo antich Emperador cauca deuers la mar: e son auisada la magestat sua com en les fustes venia. la Reyna de Seg: e ell prestamet ho trames adir ala princessa: e ala Emperadriu: E la Princessa lo mes prest que pogue cauca ab ypolit: e ab molts altres cauallers: e gentils homens ab totes les dames dela cort sua: ana hon era / Emperador. Mana la excelsa senyora appolit que dins la nau entra: hon era la tan desijada Reyna per fer la exir en terra. Entrat ypolit en la nau troba la inclita Reyna molt ben abillada quil rebe ab amor asamble sabent se la hu al altre molta / honoz per la molta amor e amistat que en lo passat temps tenguda hauien. Demana li la Reyna de sa senyora la Princessa. Ypolit li respon com en la voza dela mar lexada la hanta sperant la sua desijada vista. Son posada en orde vna barca de draps de brocat hon deualla la inclita Reyna: e Ypolit: E dos galants ben abillats ab los remes baten laygua en poch spay for: en terra molt ben acompanyats o noble

caualleria: e de gentils dames. E oz la Princesa veu a plaer demanar criada sua venir ab tan gran triumpho com a Reyna: per fer li maior honoz descaualca la Reyna lançat se als seus peus per voler los hi besar: e la excelsa senyora non permes. Mas besa la en la boca moltes vegades en senyal d'estrema amor. A pres la Reyna li besa la ma. E leuāt la Princesa la Reyna d'terra per la ma la preste porta la honera. E peradoz la Reyna li besa lo peu e la ma: e L'emperadoz ab gran afabilitat rebe la Reyna sent li molta honoz: e al almirall: e als altres cauallers qui en companyia d'la Reyna venguts eren. E partint se tots del port feren la via del Imperial palau hon trobaren la Emperadriu qui rebe la Reyna ab graciosa: e benigne cara: e atots los qui d'sa companyia eren. La Reyna besant li peu e mans com a vassalla: e criada sua e son per ella molt festejada. Lo antich Emperadoz a ypolit mana les fustes descarregades fossen per que pus prest tornassen al camp. E ypolit dix que la magestat seria seruida cō ja hi haguessen començat. E toz nāt al port lo virtuos ypolit ab moltes barques que seu pēdre d'la terra e aquelles d'les na⁹ d'cōtinu descarregarē tota la nit q' al mati ana que lo sol se demostras: totes les fustes descarregades forē. E recullit tot lo blat dis la ciutat p' botigues e molins: e olis carns salades mels: e legums e totes aquelles coses que a ciutat assenjada se ptanyē. Al mati Lepadoz trames acōuidar al almirall ques vingues adinar ab ell ab tots

los nobles .e cauallers qui en cōpanyia d'la Reyna venguts erē. L'al mirall son molt cōtēt. e hquerē tots ab l'al mirall molt ben abillats: e ab grosses cadenes doz: e ab robes de brocat e de chaperia. La festa singular q' lempadoz feu al almirall: e als se⁹ son colā de admiracio: que ates la lur necessitat forē molt bē seruits de molta voloteria en abūdācia singular e de specials vis qui la festa feyen magnificar. E ab delitos repos passaren tot aqll dia festeiant les dames d'la Empadriu e d'la princesa ab moltes dāces e jochs q' ennobliē la festa. E lenit la nit l'al mirall demana licēcia al Empadoz p' recullir se en les fustes dient ala magestat coz demati la volūtat era de partir e posar se ab lestol dauāt lo cāp d'ls moros p' donar los mes fatiga. Lepadoz li dix Almirall no es cosa en lo mō de quē pugau mes seruir e dōa li licēcia. E l'al mirall li besa la ma: e lo peu: e tots los altres cauallers: e gētils homes. E seta lur reuerēcia a narē apēdre comiat d'la Empadriu e d'la virtuosa princesa: e d'la reyna: e d'totes les dames. E fēt la via d'la mar se recullirē en les fustes. E en la nit ala primera guayta tot lestol parti dauāt la noble ciutat e setē la via del cāp d'els moros. E coz foren arribats danant lo cāp d'ls moros d'spararen al colp moltes bombardes d'uers lo camp que tots los moros ferē arremozar: e curtarē a les armes pensant quels voliē combatre. E axi flauen los moros atribulats: e ab gran recel.

Capitol. cccxxi.

Les rahons que passaren entre la
Princesse: e la Reyna de Sez.

Là nit que la virtuosa
Reyna de Sez arriba
en cōtestinoble la prin
cessa volgue que doz
més ab ella: p que po
guessen parlar a lur plaer. Lō se fo
ren meles en lo lit: la Princesa seu
principi a tals paraules. Virtuosa
germana: e seyoza mia: molt es sta
da la mia anima en tot aquest tēps
dela vostra absencia atribulada: e a
go per moltes rahōs les quals per
scriptura expremir nos porien. En
spectal per vos aquí amaua sobre /
totes les dones: e donzelles dī mō
com virtut senavos me era impossī
ble. E malozment com pensaua /
que per causa mia: e per serute me te
nia crehença que eren morta en la
cruel mar de mort tan spantable. E
considerant la causa per que: go es /
per la gran crueldat de Tirant qui
se era partit de mi sens dir me res:
ignorant yo la causa del seu desōny
E com cascuna hora del dia en la /
mia fantasia se representat la sua fin
gida amor esser tal. Venia en lestrē
dela mort: desijant mes morir que
viure en tan penosa vida. Butx me
veya separada d aquelles persones
qui eren restauracio de ma vida: e
repos del meu delit. Los meus vls
dauen abundants lagremes ab do
lozosos sanglots: e sospirs: lamen
rant la mia desauentura. E planyēt
deplozaua lo grandan: e perdicio
ques seguiria per lablencia de Ti
rant dela magestat del Emperador
pare meu: e de tot L'imperi. E dō mi

desauenturada que fos posada en
captiuitat en poder de infels: e per
ells desonrada: e esser atesa ala der
rera termens de ma desolacio: ma
lozment com pensaua q yo hagues
fallit contra lo valeros Tirant: nī
hauer lo tant agreuiat: nī ofes en al
guna cosa que fos sufficient premi /
de tant de mal que sen podia seguir
Ago seya augmentar la mia dolor /
pensant quant era gran la desauen
tura mia: e la mia ignoscencia. Em
pero tostemps recorrent ala mage
stat de aquella qui es mare de pietat
misericorde: qui james fall als qui d
uotament la inuocquē: me posi en lo
monestir de les deuotes menoretel
stant en contemplacio continua: su
plicant ala mare d deu senyoza nos
tra me trametes l'angel de consola
cio: qui l'anima e lo cors me aconso
la: e hagues pietat del vell Empa
dor que en los darrers dies nos ves
caviu: nī despossehit del imperi. E
la misericorde senyoza hauen com
passio dela nra afligida vida. hans
trames la superabundāt gracia del
seu jnmens fill mes copiosa q lēgua
hūana no sabera demanar. Et inch
molt grā cōsolacio cō a vos germa
na mia ha volgut tāt prosper: q es
la cosa q la mia alegria mes aumen
ta. E reste molt obligada ala molta
virtut del valeros tirāt q en absēcia
mia sia stat en recozt dela seruidor
meua. E suplich vos germana: e se
yoza de mi fer me gracia: significat
me quina son la afortūada causa q
yo tāt hagues ofes al virtuos tirāt
q ab tāt crueldat se partis de aqlla
qui l amaua mes q ala sua vida. Lō
saben q james pēsi en cosa q fos con

tra voluntat sua ni menys ò paraula li digui si no paraules de amor: e consolacio: com aquell qui tenia la mia anima catina el amaua en stre com a persona digna de possehir la mia delicada persona. Car tenia ver dadera crehēga que lo seu amor no fos menys enuere mi que causa negua bastas voler me axi enuiar. E crech queu manleua que de hun tã magnanice virtuos caualler passat e excellint atots los altres de bōdat e gentileza. No es de presumir que en ell se pogua causar tanta ingrati tut. Empo la spança que en vos germana: e senyora mia tinch coneguda me aconsola. E ò pens que en lo passat tēps ereu sustetacio: e aumēt de ma vida. Ara molt mes tich cōfiāça òla vā molta virtut per mi ja spimētada q̄ dareu si ala mia atribuïda pēsa foragitāt de mi les passa òs temors e ateyer seguretat manifesta de amor verdadera: E no pensu q̄ sia en lo pūt que era coz me de gas que amor me ha tāt subjugada que no stich en degū recort. e tinch fatasia que si p̄stamēt yo no veig lo meu Tirant molt poca sera la mia vida. E donāt si la excelsa senyora a les sues piadoses paraules donant dels se⁹ vlla abūdoles lagremes gemechs: e sospirs sabent de si hun òf moderat comport. La virtuosa reyna la conforta ab les sues agracia / des paraules de consolacio. E coz la p̄rincessa son tornada en son recort. La R. eyna seu principi asemblants paraules.

Capitol cccxxii.

R. esposta que fa la R. eyna a les dolzores paraules dela p̄rincessa.

atiga seria de prolixitat enuiosa recitar paraules que agreuariē les ozelles dela magestat vostra. Car sol en yo pēsar aquelles de la mia anima neta alterada. per que suplich ala celsitut vostra no les me faça dir sta nit. Car dubtēsa que no posassem en agonia tots los del vostre Imperial palau: e dariem mala nit: e treball a la magestat del senyor Emperador pare vostre. Mas dema en la hoza que a vostra altesa sera placent vous ho dire: e no gens amon grat. Car temoz tinch que lanima de vostra altesa nos altere de hoir paraules / tant nefandissimes. Empero senyora la altesa vostra se pot alegrar de vna cosa que en res no tengu culpa. E per mi es stat lo virtuos Tirant molt be iformat e sabuda la veritat p̄ ell ne resta molt confus e ab grandissima vergonya. E per mi suplica ala magestat vostra que lo perdo / no li sia denegat. Car ell confessa lo seu gran defalt. E vostra altesa senyora li deu perdonar per ço com ell es stat decebut per persona tal aqua gran se era atribuïda. La maldat ò la qual la magestat vostra ignora. De aquestes rahons de passio no vull mes dir al present: sino queus suplich vostra altesa se alegre. Car si placent sera ala divina prouidēcia totes les vostres tribulaciōs: e òla magestat del senyor Emperador se ran ja passades p̄ la vèguda òl aïos Tirāt. E si vā altesa sabia quantā

Es la amor que⁹ porta ne starieu ab
 mirada. Car continuament quant
 present li era nom parlava sino d'a
 sua Princesa ab aquells sospirs: e
 gemechs que los verdaers enamo
 rats solen lançar que lanima li tra
 uessauen. Per que senyoza molta /
 rahó te vostra magestat ó amar lo
 en lo superlatiu gran: que no crech
 james sia stat ni menys sera en lo /
 s'ouentidoz t'eps hun caualler amar
 vna donzella de amor tan strema
 com aquest ha fet a vostra merce.
 Considerant los actes ó jnmortal
 recordacio que ha fets en la barbe
 ria desque parti de aci apres que de
 catiu son posat en libertat. Tots a
 quests actes de singular virtut ha
 fets ahi: q' tingues possibilitat de po
 der socorrer: e ajudar ala magestat
 del senyor Emperador: e vostra. E
 los grans perills que ha volguts /
 passar: per que p'gues possehir lo
 vostre delictos lit ab repos benauen
 turat. Para que tots los mals: e tre
 balls de vostra alteza prenen terme
 e si vos defall lo animo que t'eu tāt
 magnanim: e tā s'forçat. E comfiau
 de mi senyoza: que james vos falli
 en les malos necessitats: que pres
 tament yol vos fare venir aci per /
 fer vos reuerencia. Loz se verdae
 ramēt que altre desig en aquest mō
 no te sino com poria fer honors: e
 serueys ala magestat vostra. Aço
 se yo verdaerament: e ne vsta spe
 riencia. Car sino fos per la amor /
 vostra no li freturana ell de venir a
 ci per conquistar l'imperi grech: cō
 en la libertat era de pendre per mu
 ller la filla del Rey de Tremice: e
 fer se Rey: e senyor de tota la barbe

ria. La qual dōzella era de inestimā
 ble bella: e complida de virtuts sin
 gulars. E aquesta veura vostra al
 tesa no passaran molts dies que ve
 aci sol per fer vos reuerencia: per ço
 com Tirant ha molt loada la bel
 lea vostra. E per los grans serueys
 e honors que Tirant li ha fets: se
 te per molt obligada a ell. E ha li /
 promes de esser ala solētat de les
 vostres bodes ab Tirāt. E dōchs
 senyoza hun caualler de tāta virtut
 qui ha leuat vna tal dōzella ab tāta
 regnes: no es be rahó que sia mere
 xedor ó possehir la vostra excellent
 p'sona: cert es si. E qual Rey ne grā
 senyor es stat en lo mon qui haia /
 conquistades tātes terres com aqst
 que no les ha volgudes retindre per
 asi. E Tirant ho ha tot repartit en
 tre sos parēs: e amichs e seruidors
 Ecoz mes dona mes te. Car james
 res li fall per la gran liberalitat sua.
 Per que senyoza suplich ala magē
 tat vostra que novulla pēsar en res
 qui de passio sia: E sotsmeteu tot lo
 passat a obliuio si amau la vostra p
 sona. Car les coses de passio agreu
 gen lanima: e donen afliccio al cors
 Com les dones: e donzelles per la
 flaquea perden gran part de lur bel
 lea. Com la de vostra alteza sia tāt
 mencionada per tot l'univers mon
 que es ó grā necessitat que ara vos
 mostreu mes bella que james p' les
 moltes gēts e de moltes condiciōs
 e stats que ara venen a veure a vřa
 alteza. E en la companyia de Ti
 rāt ha v'guts molts Reys duchs
 e grās seyors p' valer li: e serā tots a
 les vřes bodes. e molts reys duchs
 e grās seyors q' venē ab lo rey scaria

no qui serà tots en aquesta festa. E no volria per quant tinc ne sp ha uer que lo contrari de vostra alte sa fos presumir. Com en lo restant d'el mon no es dona ni donzella de ne gun statmēt qui ab vos equal se tro be: axi de linatge com d' bellea ni en totes les altres virtuts. E p vostra alte sa esser stada senyora mia stima ria mes moxir que hoir lo contrari E bona si a son rahonament.

Capitol cccxxxiii.

Replika que fa la Princesa ala Keyna.

Qlt es ami enuiosa / cosa auilada Keyna en pēsar lo quem dieu respos la Princesa : com a ço sia cosa : que qui lo seu desig a vna cosa desijada ha hagut molt se de ja mes en lani mo contentar: que qui desija : E no pot lo seu desig atenyer. E apres ne guna cosa es pus laugera aperdre : que aquella la qual sperança p auāt no promet pus de tornar. Allí deu esser la gran dolor hon lo equal vo ler: lo no podr portar asi. Car aquí han loch ira e enuig: aquí es lo pen sament: e la fany: per que si les volū tats no son eguals per força mēca rien los desigs Mas quāt los aios se volten anant desijar algunes co ses e aq̄lles peruenir no puguē. la uoz se encenen es dolen mes que si dels seus volers fossen luy. E p ço germana mia : ara tinc notcia que en lo passat temps com stauen en la seruitut mia me dauē bons /

cōsells: e yo nols conextia. Per que daciauant yovull star aconsell: e or dinacio vostra. La si de les para ules dela Princesa son principi del parlar dela Keyna qui dix. Sen / yoza si axo fa la alte sa vostra yous promet molt pōt dar goig complit mes que no desijau. E axi ab aq̄tes rahons: e semblants passaren gran part dela nit. Car la Princesa pre nia molt gran plaer en les rahons dela Keyna: per que gran temps / hauia passat que no se eren vistes: e tenien molt de que parlar. Dix la Keyna senyoza donez part ala nit per que vostra alte sa nos enuge: e axi feren.

Capitol cccxxxiiii.

Com Tirant ana a Contēstnoble per parlar ab L'emperador.

Engut lo consell per lo virtuos Tirant ab los magnanims reys Duchs comtes: e ba rons sobre la resposta sabedora als embaxadors d'el solda e del turch: p tot lo cōsell fō dellibe rat q̄ la magestat del Empador ne fos cōsultada. Pēsa lo valeros tirāt eēr ates al terme q̄ desijaua : ço es te nir justa causa de scusacio p anar a veure e fer reuerencia a aquella p la qual tenia la sua aia catiua. E pēāt cō aq̄st negoci era de gran importā cia : e era cosa q̄ tocava mes ala ho nor sua q̄ d' tots los altres. d'libera q̄ secretamēt sol anas ala noble Tu tat d'lijada p parlar ab la magestat del Empador e saber la voluntat

e deliberacio sua. De ques porta se
guiz molt gran benefici de pau: E
tranquillitat en L'imperi grech: e a
ell tranquille repos en los braços
de la senyora: E venint la nit scura
parla ab lo Rey d Sicilia. e lo rey
d Feç: e comanals lo cap. E recullis
en vna Galera: e feren la via de cō
testinoble: qui distaua vint milles /
del camp de Tirant. Com lo vir
tuos Tirant fon al port: e la Gale
ra fon surta eren deu hores d la nit
deifregas: e sol ab hū altre ixque en
terra. Mana al patro dela Galera
que nos partis de alli. E com fon al
portal dela Ciutat dix ales guardōs
que li obrissen com era hū seruidor
de Tirant qui venia a parlar ab la
magestat del senyor Emperador: /
Les guardes prestament li obriren
e feu la via del palau del Empera
dor. Com fon dins li digueren coz
L'emperador se era mes al lit. Ti
rant ana ala cambra dela Reyna d
Feç: e troba la dins hun retret que
feya oracio. Com la Reyna lo veu
prestament lo coneguer: e correghel
abraçar: e besar: e dix li senyor Ti
rant inestimable es lo plaer: e sobe
ga alegria que tinch dela vostra de
lijada vèguda. Ara ab maior afec
cio tinch causa de regradar adeu:
que de mi indigna vol hoir les jus
tes pregaries nous puch dir quant
es gloriosa la mia anima per la con
solacio de vostra vista. Pensant q̃
ala si de les mies deuotes oracions
hala obtes lo maior be que dshaua
go es la vostra presència enemiga d
tota tristor. No crech yo que los /
meus meritis mas los vostres han
Inclinada la diuina bondat que diet

yo les derrerres paules de les mies
piadoses pgaries no se si mans dan
gels: o celestials mouiments: hā gi
rat la mia sepuga: e trista psona verſ
la porta del meu dsaconsolat retret
hon he pogut veure a vos senyor
qui sou la mes alta persona en vir /
tuts y merexer quèrre tots los mor
tals contemplar se puga. Glentiu sen
yor digne de tota gloria: hora es ja
que prengau la paga: e satisfaccio d
vostres honozosos treballs: ab de
litos repos en los braços d aquella
hon es lo terme de vostra felicitat:
e occasio de vostres magnanimes
empreses. Car yo crech que si vos
voleu yo dare compliment al que
tant haueu desijat. E si ara no feu la
voluntat mia creheu ab jurament
que james fagau compte d mi. Ans
lo mes prest que ami sera possible /
mē tornare en les mies terres. No
lexa mes parlar lo valeros Tirant
ala Reyna. Mas feu principi a sem
blats paraules. Germana senyora
si en algun temps vos so stat inobe
dient suplich vos per merce quem
perdoneu. Car yo promet eus iur
per lorbe que de caualleria tinch q̃
no sera cosa en lo mon que per vos
me sia manat que yo nous sia obedi
ent encara que fos cert la mort ne
hagues apendre. Car so ben cert q̃
sempre me donas bōs consells si yo
los hagus sabuts pèdre. ara dōchs
dix la Reyna veurez que sabreu fer
que lesperiment sen veura que en li
ça de cap clos tenu de étrar. E no
tindre p caualler si dōchs no veig
vècedor dela delitosa batalla. Atu
rau aci en lo retret q̃ yo jre aplar ab
la pïcessa: e suplicar la he q̃ viga aci

adozmir sta nit ab mi. Prestamēt
se parti la Ikayna de Tirant: e ana
ala cambra dela Princessa: e troba
la que volia posar al lit. E la prin
cessa veu ala Ikayna dix li que es a
ço germana que tan cuytada veniu
La Ikayna fengi molt grā alegria:
e acostant se ala ozella dā la princessa
dix li senyora feu me tanta merce /
que sta nit vingau adozmir ab mi
ala mia cambra. Car de moltes co
ses tich aparlar ab la magestat vā
que vna galera es venguda del cāp
de Tirant: e es exit hun home en
terra pue ha parlat ab mi. E la prin
cessa molt alegra li dix que era con
tenta. Car ja de altres voltes hi ha
uia acostumat d' adozmir. E la Ikay
na per semblant ala sua cambra. E
aço elles feyen com volien parlar a
lur plaer: Per no causar sospita ala
Emperadriu: e ales donzelles. La
Princessa pres per la ma ala Ikay
na: e axi anaren ala sua cambra: la
qual trobaren molt be en orde: e bē
perfumada: que la Ikayna hi hantia
fet ja prouehir. La Princessa se po
sa molt prestament al lit: per la grā
voluntat que tenia de saber noues /
de Tirant: e les sues donzelles la a
judaren adespullar. Com son en lo
lit la Princessa donaren li la bona
nit la qual aparellada stava incogi
tadament. Com les donzelles fore
fora dela cambra: la Ikayna posa /
la balda en la porta: e dix ales sues
dōzelles que anassen adozmir: que
ella tenia de dir vna poca de oracio
e que apres ella se posaria al lit que
no volia negu. Les dōzelles sen en
traren totes en vnaltra cambra en
que dormien. E la Ikayna hague

dat comiat atotes entrasen en lo re
tret: e dix al virtuos Tirant: E au
ller glozios despullau vos en cami
sa: e descalç anau vos aposar al cos
tat de aquella qui us ama mes que
ala sua vida: e feriu for de les sperōs
Car axi pertany de caualler tota /
pietat apart posada. E en aço nom
fagau rahons que no les vos adme
tria: ni poseu dilacio. Car vous jur
ase de Ikayna que si no feu lo que us
he dit que james atota vostra vida
tal gracia aconseguireu. Tirāt ho
jnt les tā afables paraules dela rey
na fica los genolls en la dura terra
e volgue besar los peus: e les manf
ala Ikayna: e dix li stil de semblants
paraules.

Capitol cccxxxv.

Gracies de amor que fa Tirāt
ala Ikayna.

Senyora: e germana
de forts cadenes apre
sonau ma libertat: co
sa feu p mi: per la qual
restant vos catiu: y ser
uint vos los dies de ma vida es im
possible fer vos yo satisfaccio que ala
molta obligacio queus tich acom
parat se puga vos me donau la vi
da: vos me donau la glozia: vos lo
be: vos lo delit: vos parats en cors
mortal feu posseir ala mia cansada
anima: quant me resta del viure: ni
quant poria conquistar: que enseps
ab lo que fortuna me ha donat: do
nant ho yo a vos no serieu premia

ba: sola amor vos ha de pagar: a /
 mant vos yo de aquell verdader a
 mor: queus ha acompanyat en fer
 per mi tan senyalada gracia: E no
 murya yo fins que o mi veja: sem
 blant speriencia: dela voluntat que
 en vos axi manifestament tinch co
 neguda. Seyoz Tirant dix la rey
 na: no tingau temps: que lo temps
 pout nos pot cobrar: o pullau vos
 prestamèt. Lo virtuos Tirant lā
 ga roba en mar: que en hū momēt
 fō despullat descalç: en camisa. La
 reyna lo pres per la ma: e portat al
 lit hon era la pancesa. La Reyna
 dix ala pancesa: senyora veus aci lo
 caualler vostre benaneturat que la
 magestat vostra tant o sia. Aixi sia
 de vostra merce que li façau bona
 companyia: tal com de vostra excel
 lencia sēpa. Car no ignorau quāta
 mals: e treballs ha passat: p atēyer
 la felicitat dela amor vostra. Ellau
 sauia:ment puix sou la discreto del
 mon: que vostre marit es. E no pē
 se la magestat vostra sino en lo pē
 sent: que les benentors se ignora qn
 sera. Ik espos la pancesa: germana
 falsa no pensaua yo james de vos
 axi fos traïda. Mas tinch confiaça
 dela molta virtut de mon senyor ti
 rant: que suplira al vostre gran de
 falt. E no penseu que durant aquest
 parlament Tirant no staua ocios
 ans les seues mans vsauen de lur o
 fici. La Reyna los lexa star: e ana
 sen a dormir en hū lit de repos que
 hauia en la cambra. Lo la Reyna
 sen son anada la pancesa drega les
 noues a Tirant qui lo combat li
 strenyia: e sen li prindpi o tal e pa
 raules.

Capitol. cccxxvi.

Com Tirant vence la batalla: e p
 força darmes entra lo castell.

Don seyoz Tirāt no
 cambieu en treball
 la pena la sperança de
 tanta glozia com es a
 tenyer la vostra desijada vista. Re
 posau vos senyor: e no vullau vsar
 o vostra bellicosa força: que les for
 ces de vna delicada donzella no sō
 per arelltir a tal caualler. No trac
 teu per vostra gentilea de tal ma
 nera. Los combats de amor nos
 volē molt streyer. no ab força mas
 ab ginyosos afalachs: e dolços en
 gans se atenyen. Deçau porfidia se
 nyoz no siau cruel: no pēseu aço eē
 camp: ni lica o infels. No vullau vē
 gre la ques venguda de vostra ben
 uolença. Caualler vos mostrareu
 damunt la abandonada donzella:
 feu me part dela vostra homenia:
 per queus puga resistir. Ay senyor
 y com vos pot delitar cosa forçada
 Ay e amor vos pot consentir que
 façau mal ala cosa amada. Seyoz
 deceniu vos per vostra virtut: e a
 costumada noblea. Guardau mē
 quina q no deuen tallar les armes
 de amor: no han de rompre: no oū
 nastrar la enamorada lança. Hajan
 pietat: hajan compassio de aquesta
 sola dōzella. Ay cruel fals caualler
 cridare: guardau que vull cridar. se
 nyoz Tirant no haureu merce de
 mi. No sou Tirant trista de mi: a
 ço es lo que yo tant o sijava. O spe
 rança dela mia vida: vet la tua prin
 ci.

cessa morta. E nous pèsen que per
les piadoses paraules dela pñessa
Tirāt stiques ó fer son lauoz. Lar
en poca hoza Tirant hague ven
guda la batalla delitosa: e la pñes
sa rete les armes: e abādonas mos
trāt se smortida. Tirāt se leua cuy
tadament del lit pensant que la ha
gues morta: e ana cridar la reyna
que li vengues ajudar. La Reyne
se leua prestament: pres vna ampo
lla de aygua rosse dōa lin per la ca
ra: e frega li los polsos. E axi reco
bra lespit: e lançat hū grā sospit dix

Capitol. cccxxxvii.

Reprensio de amor que fa la pñ /
cessa a Tirant.

¶ Cara que aquests
slen los senyals de a /
e mox. Empero no ab
tāta força: e crueldat
se deuen pèdre. Ara senyoz Tirāt
vinch a creure que no de virtuosa a
moz me amauen. La breuitat ó tā
poch delit ha pogut impedir ala
virtut: consentint q hajau tant mal
tractada la vrā pñessa. Almèys
haguessiu sperat lo dia dela solem
nitat: e serimōial festa: per que lita
ment fosseu entrat en los ports de
la mia honesta pudícia: ¶ Si vos
hauen fet com acaualler: ni yo so re
uerida com apñessa. Per la qual
raho so axi verdaderamēt agreuia
da q de aqsta rahonable ira enseps
ab la perdua: per scampament óla
meus carmesins strados: romā tā
debilitada la mia agreuada delica

dura: que tñch crebēça: pñmer yo
vèguda entrare en los regnes ó plu
to: que vos vencedoz dels perduts
temerosos infels hajau robades les
tendes. Axí que la festa de goig per
mi celebradoza: pozeu mudar en
tristes doloroses obseges. No spa
la Reyne que mes dignes la aflegi
da pñessa: sino que ab cara alegre
li dix. Ay na beneyta cō sabeu fer
lo piados: q armes de caualler no
fan mal a donzella. E deu me lexe
morir a tan dolça mort cō vos sen
giu que ereu morta. Lo mal quem
dixeu mē vinga sino sou guarida al
matí. La pñessa no prou aconoz
tada óla perduda honestat: no vol
que satisfer ales folles paraules óla
Reyne: ana calla. Tirant se torna
al lit: e la Reyne sen ana a dormir.
Los dos amants stigueren tota la
nit en aquell benauenturat deport
que solen fer los enamorats.

Capitol. cccxxxviii.

Com apres feta la pau Tirant re
cita ala pñessa tots los seus tre
balls: e apres les grās prosperitats
que haviā hagudes.

¶ La nit recita tirant
ala pñessa stesamēt
tots los infortunis: e
persecucions: que ha
uia passades p causa dela sua amor
Enaps li recita ab grandissim pla
er la prosperitat: e victoria sua: axi p
orde com li eren seguides les aduer
sitats. E axi ordenadament les cō
questes: e triumphos. Mas ala si li

significa: que de res tant nos tenia per molt glorios: com de hauer cōquistada la sua illustrissima psona. No resmenys la princesa quasi resuscitada: e tornada en los primers sentiments: cobrat lo fforçe passa da la dolça fellonia: recita a Tirant lo discurs vida: y stil que tengut ha uia durāt la absencia sua. E com ja mes durant aquest temps son vista riure ni alegrar se de cosa deguna: a partada de tots delits: retreta en cōtinua oracio per la sua amor: en religio posada: sols subjugada ala sua ordinacio: haura pogut sostenir lo seu esser: fns que dela sua venguda li portaren alegria: y nouella embaçada. Moltes altres rahons: y delicades paraules fornides de enamorats sospits passarē: y enlamps parlant moltes vegades coneguerē de libidmosa amor los efectes. La reyna qui portaua lo pes de aquest negoci: veient que lo dia se acostana: pensa que los qui se amen com acōsegueren algū delit no pēsen en res quils putra noure. Leuas cuytadament del lit: ana hon eren los dos amants: e dix los: Que pux la nit era itada bōa: que deu los donas lo bō jorn. E ells loy reterē molt graciosament. E trobals que jugauen ab alegria molt gran mostrāt tenir molt gran contentacio la hu del altre. La Reyna dix a Tirant. Senyor del imperi grech leuau de aquí que jas fa dia: per q̄ no sia vista vĩa merce: es mester queus ne aneu la mes secretament que pugau. Al vir tuos Tirant fora stat placent que aquella nit hagues durat hun any E moltes voltes besāt ala princesa

la suplica que fos de la merce li volgues perdonar. R espos la pñessa Mon senyor Tirant amor me força de perdonarvos ab condicio tal que nom sia tarda la vostra tornada. Car viure sens vos me es imposible: que ara se que es amor: que de pmer non sabia. E pux a força dar mes me haueu feta catina nom de negueu lo socors. E az ma vida: ma libertat: e la mia persona dactauant no tinch per mia pux hauent la p duda de vos la he cobrada: e ara la prencch en comanda enlamps ab la gloria dela sdeuenidora victoria. p la qual yo sola me alegre per q̄ mes hōrada: e major sia la senyoria vĩa q̄ de cosa que mes stime vos he fet senyor.

Capitol. cccxxxix.

R esposta que fa Tirant ales rahons dela Princesa.

Abauna la excelsa senyozala derrera sillaba dō les enamorades paraules: quant lo vir tuos Tirant se pres a dir. Sperāça de mon be: e contentacio de ma vida: no pōria fer les infinites gracias que la celstut vostra mereix. en hauer me atorgat perdo dō la dolça ofensa per mi feta ala magestat vĩa p hauer obtes lo premi de mos treballs. E stime tant ab violēcia ha uer ho obtes: com si de libera voluntat atorgat me fos. De quen reste presoner: e catiu de vostra excellencia. E molt major plaer: e cōsolacio fora per ami destar en benauentu /

E.ij.

rat repos en los brazos de vostra
 magestat. que absent mozt en pe
 nada vida. Amí no fretura pregar
 me del q̄ les forces de amor me cos
 trenyē. E per speriencia veura la al
 tela vostra quāt se abzeuiara la guez
 ra: per que yo catiu vostre ab amo
 rolos serueys vos puga servir. e ab
 hun besar d̄ amor strema se partirē
 La Reyna lo pres per la ma: e de
 uallal per vna porta falsa en loz: e
 deuallant lo virtuos Tirant vol/
 que besar les mans ala Reyna: e la
 Reyna nou consentí que les hi be
 sas: mas dix li semblants paraules.
 Tirant senyor com es contenta la
 senyoria vostra del que tant ha de
 sijat. Ik espos Tirant. Germana se
 nyora la mia lengua no bastaria a
 dir la gran contetacio que tinch de
 ma senyora: e de vos per la molta
 virtut vostra: que creh james poze
 satiffet la gracia singular que d̄ vos
 he obtesa. E si la diuina potēcia me
 fa gracia que puga atenyet la fi del
 que tinch començat: stan ab cōfian
 ça segura que yo sinenare lo que en
 vos he fallit. La Reyna ab vna a
 graciada reuerencia li dix Senyor
 Tirant tantes honors: e beneficis
 la seyoría vostra ha enuers mi sets
 no essent yo merexedora q̄ en tote
 los dies dela mia vida amí sera co
 sa impossible queus ho pogues ser
 uir: E suplique la diuina magestat
 vos vulla prosperar en honoz tan
 excelsa cō la seyoría vstra mereir: ni d̄
 sija. E fent se gran reuerencia lo hu
 alaltre dient se moltes cortesies se
 partiren. Tirant sen ana ala posa
 da de ypolit: e la Reyna sen torna
 ala princessa eposas al lit al loch de

Tirant e ab repos dozmiren fins
 que fon grandia.

Capitol. cccxl.

Com Tirant ana a parlar ab l'em
 perador.

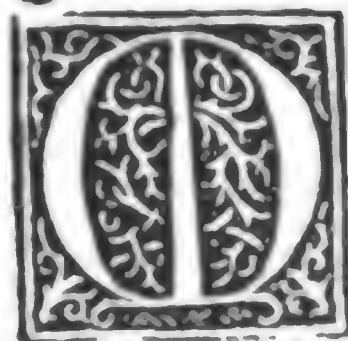

Don de poca stima
 la alegria que ypolit
 hague com veu a son
 mestre: e senyor. Ti/
 rant: que de infinita amor que li te
 nia se lança als seus peus per voler
 los hi besar. E lo valeros Tirant
 nou consentí: mas leual d̄ terra: e a
 braçal: e besal: e feren se grādissima
 festa. Car no se eren vists desque ti
 rant sen ana ab la fortuna. Com se
 fozen molt festejats: Tirant dix a
 ypolit que anas al palau: e digues
 al Emperador com Tirant era ven
 gut: e que volia parlar ab la mage
 stat secretament. Ana prestament
 ypolit al Emperador: e dix li la em
 baxada de Tirant. E l'emperador
 li dix que vingús en la manera que
 pedia plaer: que molt se alegraria
 dela sua vista. Des pensa l'empe
 rador q̄ la venguda de Tirant no
 era ses grā causa de negocis de grā
 importancia: e d̄ sijauau molt saber
 E dix a ypolit q̄ digues a Tirant q̄
 decontinent vingús q̄ ell era p̄st d̄
 hoir lo: ypolit sen torna ala sua po
 sada: e manifesta a Tirant la vo
 luntat del Emperador. Los dos pa
 rents dessregats partiren dela posa
 da d̄ ypolit: e ab suaus passos camí
 naren la via del palau. E trobaren
 l'emperador en la cambra: que en a
 quella hora se acabaua de vestir. E

arribat Tirant danāt la magestat sua als seus peus se lança per voler los hi besar. E lo magnanim seyo no composta. Mas prenēt a Tirant per lo braç algal de terra: e be / sal en la boca: e tirant li besa la ma. e prenent lo per la ma l'emperadoz lo passa en vna altra cambra: e feu lo seure al seu costat. E corrent los seus vlls viues lagremes tant p sobres de alegria: com encara per lo recort de tanta perdua com havia feta. La qual sabia molt be si tirant fora stat present: perdut no hauria Dix ab grauitat reale humana en tonacio les següents paraules.

Capitol.cccxli

Les paraules que diu Lempadoz a Tirant per cōtemplacio dela venguda sua.

Dignani capita: e dilectissim fill nrē a infinit se acostā lo strē de tanta alegria com la vostra desijada vista nos presenta per la gran amor: e afecio qus potam: arenēt lo merexervostre: y los grans serueys que de vos tenim rebuts: y la sperança certa que tenim sols p vostra venguda esser pstatmēt deliurats: e deselos: Exalçant vos la nostra corona: aumentāt nostra prosperitat: y honoz. Per que considerant hauer dexat lo camp aqsta vostra secreta venguda no deu eē sans alguna causa: o necessitat o imperial consulta: o consentiment re / metēt per a major disposicio les reposades: e amigables rahons. per donar vos audiencia: e saber la cau

sa de aquesta vostra venguda cesse de mes auant parlar vos: dexant p ales sdeuenidores obres lo be sia vengut: e contentament que tñch de vostra gloriōsa venguda. Aca / ban de parlar L'emperadoz: tirant no tarda de respondre en forma de les següents paraules.

Capitol.cccxlii.

La resposta que fa Tirant al Emperadoz.

Enyo de gran excel / lēcia: la magestat vā deu saber com la cau / sa dela mia venguda es per significar a vā

altēsa com lo solda: e lo gran turch me hā trames embaxada. La qual te en efecte moltes condicions to / cants a vostra sacra magestat. E p quant amī fora gran presumptio: e atreutment de fer deliberacio alguna: ne retre resposta sens licencia ne expres manament dela magestat vostra. Per queus suplich que sia de vostra merce que en lo sacre consell vostre sia ben vist: e determenat lo que fer se deu: así que en sdeueni / doz si altre cars sen seguia acarrech meu no pogues esser imputat. La qual embaxada cōte com lo solda e lo Turch o manen ala magestat vostra pau: e treua p tres mesos o per a mes tant com la vostra ex / cellencia voltra. E si voltra pau final per a cent e hun any: que ells seran contents: e fer liga: e germandat ab la magestat vostra: amichs dels amichs: e enemichs dels enemichs.

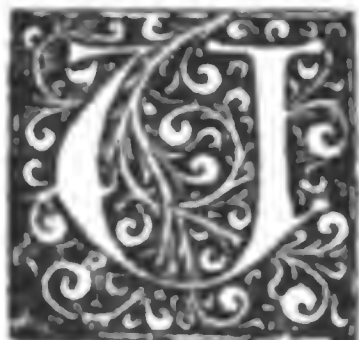
L. iiij.

E si aço voltra fer la magestat vos /
tra que ella sen tornaran en lurs rez
res: ens buydaran tot limpi. e resti
turan vos totes les ciutats: e viles
queus han pzeles en tot limperi qe
mostraran per vostra magestat ecr
james possides. E mes vos darã
e restituirã tots los pzeloners: e ca
tius crestians qui seran trobats en
totes les terres axi del solda cõ del
turch. E si aço la magestat vostra
no voltra fer quem aparelle dela ba
talla: que cobrada p ella la resposta
de miells seran dauant lo meucap
lo mes prest que poran per dar me
batalla. Respos lempereador en la
forma seguent. Virtuos capita nre
e fill: nos vos teni en stima tal q cõ
stam dela vostra molta discrecio: e
virtut que en majors coses q aquel
tes darteu rahor: e pdeu lo partit
mes vtil: e de majoz honoz ala co
rona del impi grech. E nos hague
remi per acceptable tot lo q pervos
fos stat õlberat: e mes en execucio
Mas per tant que lo voler vostre
sia mes content ne fare tenir consell
Lo magnanim emperador mana
que pstantment lo consell fos ajustat
per que Tirant sen pogues tornar
al camp. E Tirant prela licẽcia del
emperador sen ana a fer reuerẽcia
ala emperadriu: e ala virtuosa prin
cessa. E troba les ensemps en la cã
bra dela princessa: per ço cõ la prin
cessa fengia esser malalta. E la em
peradriu era venguda pervisitar la
E la empadriu seu grandissima fes
ta a Tirant: e rebel ab cara molt a
fable senti moltes caricies: per ço
com lo hauien mester. E la virtuo
sa princessa fengi la festa molt freba:

per dissimular lo q era stat en la nit
passada. Aquí parlaren de moltes
coses: en special la princessa õmana
a Tirat si sabia: ni sentia certentat
algua dela venguda dela reyna de e
thiopia. respos tirat: senyoza õ pre
clara virtut tres dies ha q per hun
correu del Rey scariano fuy auisat
per letra sua mencionant me que li
fes tãta gracia que no volgues dar
la batalla als moros: fins a tãt que
ell si pogues trobar: que altra cosa
mes en lo mon no desijaua: que ell
me feya cert que dins .xv. dies seria
ab mi. La princessa dix capita seyo
cosa en lo mon no desige tant com
deveure agra lreyna. Lar he hoit
dir q es dotada õ bellea: q en lo mō
nos trobaria tal. Respos Tirant.
Senyoza dix vos han veritat: que
aps la magestat vĩa no crech mes
bella dõa sia: ne mes virtuosa en lo
mon no poria esser trobada: E adix
mateix desig te ella de veure vĩa al
tesa. E p pus no ve acti: sino per les
tantes perfeccions q ha õ vos hol
des mencionar. E parlant axi tirat
ala emperadriu: e ab la princessa:
departint: e solaciat de coses de pla
er: entra p la cãbra la dolorosa ste
phania duissa de macedonia vesti
da de burell: o abit de les virtuosas
õ alta religio menorites. Lar per
labstencia del illustre: e de pclara vir
tut diafebus duch de macedonia: e
marit seu se ere posada en religio: e
no nera volguda exir: fins aqll ben
auenturat dia: p hon pẽana ateyer
la si õ fos mals. e lançat se als peus
de tirat ab vens doloroses crida de
corret los seus vils abundants lagre
mes fet pncipi ala seguent lamentacio

Capitol.cccxliii.

Lamentacio que fa la duquesa d
Macedonia als peus de tirant.

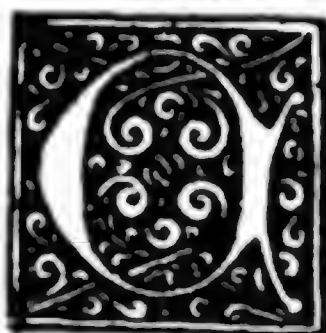

Uniu honestissimes
senyores: e castes viu
des acompāyau la de
solada duqssa: cobriu
ab ruades iauenes: e negre mantell
lo meu cap abūdos d amarissimes
lagremes: sostēu lo fexuch cozs de
la deserta stephanía: carregada ab
cadenes de tanta captiuitat. Aju/
dau me senyores: pstaui me piado/
ses paraules: donau me tristes scla
maciōs. Feu acorts ab squingada
veu: alaspredat de tan dolorosa la/
mentacio. Lridau ab mi dauant lo
vencedor capita: Lridau misericor
dia a Tirant que es sols apres du
redēptor: e defenedor de nosaltres.
Misericordia senyor Tirant: misē
ricordia vos demane. Hajau com
passio: hajau dolor: no d mi desauē
turada: y pouda: mas de aquell en
qui es la mia libertat: e bēauenturā
ça. Mogas senyor la vostra sanch:
lo vostre cosingerma cattu presonez
de infels. Lo ducat de macedonia:
e ami ha leuat en mortal desolacio
e pressura. la necessitat: e captiuitat
de aqll a vos senyor es vergōyosa
injuria. Les pelades cadenes y fer
ros avos senyor deuen esser causa
d laugeres ales. Elenjau Tirant se
nyor la vostra ofensa: e sēt libert lo
vostre diafebus: fareu catina la sua
y vostra stephanía: stimāt costēps
com a vostra la mia cobrada liber
tat: per vostres mās resuscitadora

Lo virtuos Tirant no comporta
que la duquesa stigūa agenollada:
pres la del braç: e leua la de terra: e
abraça: e besa aquella dient li parau
les de consolacio en semblant sul.

Capitol.cccxliiii.

Consolacio que fa Tirant ala du
quesa de Macedonia.

Continua speriecia d
greus mals: e dolors
me ha mostrat com
planyēt als dolorits
locorret: e mes de aquelles coses q
rahonablement deuen esser comu
nes. E per ço germana: e seyoza res
pondre avostre justificada deman
da: ço es queus deman de gracia q
no ploure: ni doneu tuzmēt ala vos
travirtuosa persona. Car los mals
e aflicions q rahonau no son stats
per mi oblidade: segons clara spien
cia demostra: e molt pst molt mes
se demostrara. Car vous promet p
lorde que tinch d cavalleria q mijā
çant lo adiutori diuinal no passara
hun mes que lo duch de macedo
nia ab tots los altres seran fora de
la preso: e vendran aci: per que vřa
gentilesa sia cōrenta. E per altra co
sa no so vengut aci. Elehent la vir/
tuosa duqssa de macedonia les hu
mils: e afables paraules d valeros
Tirat: lanças als seus peus pervo
ler los hi besar. La molta virtut de
Tirant non comporta. mas leuāt
la d terra la torna a besar altra vol
ta. E prenent se per les mans se assi
guerē recitant cascu alaltre tots los
L. liij.

passats mala. En aquell instāt que lo virtuos capita stech festejant les dames: e feu lo parlament de con / solacio ala duquessa de macedonia L'emperador feu tenir lo consell: e preposals la embaxada q lo solda: e lo turch tramaia hauen a Tirant segons q per Tirāt era stat recitat. E sabuda per tots los dī consell la bona noua foren entre ella d grās altercacions: e diferēcies. Los hūa deyen que Tirant los donas batalla: per que morissen tots. Car tirāt tenia tanta potencia que hu no sen tornaria. e que james daquianant no tendria negu atreuiment de tornar hi. Los altres deyē que no era de necessitat dar los batalla: ne posar en perill tanta gent. E los mozos eren molts: e bons cauallers. e considerant q tenien tots p morta posarien en gran perill los crestiāns Mas quels tiguessen a noues. que com hauriē acabades les virtualles los pendrien tots per fam: o se hauriē a donar tots per catius. Los altres cōsellauen: que mes valia fer pau ab ells: e lexar los anar. E detenir se lo solda: e lo turch: e tots los Reys: e grans senyors en rahenes fins a tant haguessen restituides totes les terres q hauen preses: e los presoners. Car si ells los matauen a tots prestament farien altres senyors. Los quals continuament farien lur poder en defendre: e sostentre totes les forces que tenien preses: e seria causa de maior guerra que james sen podia veure la fi. E vist per lo consell totes les diferencies deliberaren dī que era faedor. Trameren per l'emperador puix hague

ren clos lo consell: e digueren li les següents paraules. Sacra magestat tot lo consell es de acoz: que p dar repos trāquille ala senectut vostra e de tots los vasalls: e seruidors de tot limperi: hauem deliberat que p scusar la perdua de tāta multitud de gent que en la guerra morrien ans que fos cobrat tot limperi grech q consellam ala magestat vostra faga pau final ab lo gran solda: e ab lo turch: e ab tots los altres grans senyors qui son en lur compāya: ab pacte: e condicio tal ques posen en poder de vostra excellencia com a presoners. E q james exiran de prelo fins a tant que complit hage tot lo que han ofert. E los altres moros que sen vagen tots a peu: e sēs armes. De aquest deliber son l'emperador molt content: com tan be consellat lo hauen. E ixquerē tots dī consell: e l'emperador sen ana ala cambra dī la princessa hon troba lo virtuos Tirāt: e pres lo per la ma e feu lo seure al seu costat ab molt / gran amor: e dix li lo voler seu en stil de semblants paraules.

Capitol. cccxlv.

Com l'emperador manifesta a Tirant lo que en lo seu consell era stat deliberat.

En la speritēcia manifesta que tinch d vā molta virtut Tirant capita: e fill meu vol / ria: e desige: que per aleuiar part de vres treballs fos feta la concordia:

Significant vos çoç per lo nostre consell es stat fet delliber segons la forma dessus mencionada. E ama ior cautela yo confiant dela molta discrecio: e virtut vostra per moltes voltes ja sperimentada: me fariu / singular gracia que sabetes de vos la intencio vostra. Car si lo contrari / consellau: yo vull seguir tot lo que per vos sera delliberat. Acabant l'emperador Tirant seu principi asemblants paraules. La celsitut o vostra magestat deu saber com yo he fet tenir consell en lo meu camp hon ha de molta sauis Princeps: e cauallers pregant los que per lur virtut volguessen consellar me segons dells confiaua sobre la resposta que tenia de fer als embaradors. E per tot lo consell son delliberat es ser lo millor partit lo que la magestat vostra me ha dit: que negun altre. Per que ma creheça es tal que la prouidencia diuina ne vol axi dispondre en consermar de tota la voluntat. No resta sino que vostra alteza me mane lo que placent li sia. La fi de les paraules de Tirant foren principi al parlar ol Emperador qui dix pux ala diuina clemencia / plau que la nostra fortuna gloriosa li atenga. Brech ala vostra molta virtut: q la vostra partida sia molt presta per dar resposta ala embaxada. Car es la cosa de que mes nos poden servir. Tirant dix que compliria lo manament seu. E pres comiat: e licencia del Emperador: e ana ala emperadriu: e ala Princesa e demanals licencia: e elles lay donaren: ab moltes supplicacions que li feren que volgues entendre ab su

ma diligencia en la liberacio del imperi grech. Respos lo virtuos Tirant e dix. Senyores nostre senyor me faga gracia: que sia tan prest çoç les excellencies vostres volrien ne deligen. E pres comiat de totes les dames. E la Reyna lo volgue acòpanyar fins ala porta dela cambra per dir li que tan prest com fos seur que per la porta del ort entras: e viques ala sua cambra: e parlaria ab la Princesa. Dix Tirant que faria son delitos manament. Partit lo virtuos Tirant de les dames sen ana ala posada o Ypolit sperant la nit secura per que pogues lo seu delit atenyer. E sol desfreçat en la hoza / mes disposta ab suaus passos: per lo acostumat ort entrât lo seu camidreça ala cambra dela inclita Reyna: e troba aqui la Princesa en còpanyia dela Reyna quil sperana. E rebut per la Princesa ab alegria / inestimable sen entraren los tres en lo retret ola Reyna. Tirant jugât ab la Princesa: e stant en amoros solagos: e delitosos parlaments passaren lo temps fins son hoza de dormir. La Princesa se posa al lit primera. E la Reyna dona comiat atotes les dòzelles: e seu lo valeros Tirant posar al costat de la senyora Lo qual son rebut ab maior amor que la passada nit. E la Reyna aps qle hague posats dis la lica còcorb dela olitosa batalla se ana adormir confiant ques còcordarien q james la batalla no vendria afi. Tirant no dormi en tota aquila nit com acaualer valeros. Car contèplar se deu q qui es valeros en lo càp deu èr valeros en lo lit. E acostât se lo dia ti

rât dir ala Princesa senyora: e ma vida ami es forçat q̄ men vata. Car pomes rinch ala magestat del senyor emperador que dema al sol exit sere al meu camp. Respos la Princesa. Mō senyor: e lo meu be molt me enuia la vostra partida. Car si possible fos no volguera james par tisseu dauant los meus vlls: que de vna pena que sentia: ara ne sent mil seu me gracia senyor no sia tarda la vostra venguda: sino volem abreu iar ma vida. Car viure sens vos me es impossible. E sino fos lo gran benefici que sen te aseguit: e repos ala corona del Ymperi grech dela vostra partida. No permitera la vostra absencia. Car amor me ha tant subjugada quem te morta en vida. E per que mes forçat la licencia / vos atorgue: que ama voluntat ja mes se fera. Puix Tirant la licencia hague obtesa leuas prestament del lit: e vestis. E ab besars de amor strema mesclats ab abundants la gremes pres comiat dela Princesa: e dela Reyna. E deualant per la porta falsa en lozt seu son cami ala posada de Ypolir. Levant se Ypolir prestament acompaña lo virtuos Tirant fins al portal dela Ciutat: per fer li obzir. Tirant feu la via dela mar: e recullis en la Galera: ix que del port secretament: per no esser sentit: e feu la via del camp sen. Com la Galera son dauant lo cap de Tirant no hauravna hora que lo sol se demostraua. Tots los del camp sabent lo capita esser tozmat / caualca lo Rey de Sicilia: e lo rey de Feç ab molta cavalleria: per acompagnar al virtuos Tirant. E ab /

honor excelsa lo portarè ala sua triumphal tenda. Passaren aquell / dia ab gran delit recitâr los Tirant tot lo que per la magestat del senyor Emperador era stat deliberat. Dō restaren tots molt alegres: E contents.

Capitol. cccxvi.

La resposta que Tirant feu als Embaradors del Solda: e del Turch.

L seguent dia lo virtuos capita dmatrames per los Reys: e grās senyors que vinguessen ala missa. E tots foren prestament en la sua tenda ab molta cavalleria. E ita la missa Tirant trames per los embaradors del Solda: e del Turch que vinguessen per cobrar la resposta / que fer los volia. Los embaradors de tal noua foren molt contents. E molt ben abillats ala morisca: Ab gran orde: e grauitat de grans senyors ben acompanyats de molts / nobles cauallers del camp de Tirant: ab suaus passos anaren ala tenda del valeros capita. Los embaradors as que partissen dela lur tenda ferè posar en ord lurs caualcadures e seruidors. Asi q̄ cobrada resposta del virtuos tirant sen poguessen tornar en lo lur camp. aplegats q̄ foren los animosos embaradors dauant la presència ol valeros capita feren li molt gran reuerencia. E Tirant

ab cara afable los rebe: E feu los a
quella honoz que conegue que erè
mercedors. E asseyts dauant ell:
aptes hun poch spay Tirat feu la
resposta seguent. Els prudents qui
viuen en benauenturada vida sel/
guarda: que en la execucio de les o
bres virtuosas subtilment miren /.
Car a ells conue que seguit les regles
de caualleria: ab grādissima perilla
gloziosa fama atenguen. E del pru
dent sauí s'espera milloz pensar: Lo
que ans pensat no hauria. Seguint
lo consell de prudencia humana /.
Per que virtuosos barons no siau
admirats si la resposta vos ha tant
tardat. Car yo he volgut consultar
la magestat del senyor Emperador
dela vostra embaraba. E ell per la
sua gran benignitat: e clemencia ha
hagut compassio misericorde de /.
vosaltres. Car com sabeu be: que la
vida vostra: e mort sta en les mans
nostres. E en nostra libertat es de
fer tot lo que vullam de vosaltres.
E som certs dela molta crueldat /:
que hauen tenguda: E tendreu de
uers la magestat del senyor Empe
rador: e de seruidors: e vassalls sens
Mas per que conegau quanta es la
humanitat: e clemencia del senyor
Emperador es content de saluar /
vos la vida: e pendreu amerce en
la forma seguent. So es que lo Sol
da: e lo Turch ab tots los Reys:
e grās senyors qui son en lo vostre
camp: se posaran en poder del Em
perador com apresoners. E staran
aquí tant e tan longament fins que
li hagen tornat: e restituit totes les
terres que li tenè del Imperi segons
hauen ofert. e axí mateix li farà por

tar tots los presoners: e cati⁹ cristi
ans que seran trobats axí en les ter
res del Solda com del Turch. E
la magestat del senyor Emperador
es contenta de lexar anar salua: e se
gura tota la morisma qui es en lo/
vostre camp. Empero tots apen: e
sens armes. E mes es content de fer
paus: e treua acent: e hun any: e liga:
e germandat ab lo Solda: e ab lo
turch. E valer los septe contra mo
ros: mas no contra cristians: e ago
sera prest de fer: de continet que sera
complit tot lo que dit es dessus. E si
dla gracia que lo senyor Emperador
los fa nos contenten aparellau vos
tots amorir. Car vous promet per
lorde que tinch de caualleria que o
gu no sera pres amerce. Los emba
xadors molt regraciaren al virtuos
tirant la resposta singular que la ha
uia feta. E suplicaren lo que fos de
la merce los donas. iij. dies despay
q' ells li retrié resposta tal que la sua
senyoria ne seria contenta. E tirant
son contet atorgar los lo que o ma
nauen. Prengheren llicencia los an
mosos embaxadors de Tirant e o
tots los grans senyors. E putats a
cauall feren la via del lur camp ab
grandissima alegria: com hauen /
obtes lo que o si hauen. Com no tin
guessen altra sperança sino de morir
E plegant los embaxadors al lur /
camp anaren dauant lo Solda: e lo
Turch: e splicaren los largament
la bona resposta q' tirant los hauria
feta. Lo Solda: e lo turch restaren
molt cōtets: e o mostrarē molt grā
alegria dela gracia q' obtela hauen
E mes los recitaren la gran magni
ficencia o tirant: e del gran poder q'

tenia hō hauria la milloz caualleria del mon. E de les grans festes honozs: e cortelies quela eren stades fetes en lo camp de Tirant: axi per ell com per tots los altres: que nou podien acabar d' recitar. Tots los moros stauen spantats de les coles que hauien hoides recitar de Tirant. E stauen molt aconsolats coz hauien tret tan bon partit. Lo dia seguent demati los moros tingueren consell sobre la resposta que tenien atornar a Tirant. E per tot lo consell son deliberat que complis sen tot lo que Tirant demanaua. E no restaua mes adir: sino que ell ordenas tot lo que volia que fessen que ells eren presta de obeir lo. Los embaxadors tornaren al camp de Tirant: hon foren rebuts ab molta honoz: per ço com cascuna deles parts d'sijauen repos: e tenien gran plaer dela pau: axi los venguts coz los vengedors. Los embaxadors tornaren la resposta a Tirant d'et li com lo Solda: e lo Turch ab consell: e voluntat de tots los altres eren contents de fer: e posar en execucio tot lo que per la senyoria era stat demanat: e que manas lo que volia que fessen. Respos Tirant als embaxadors. lo que yo vull es que lo solda: e lo turch ab tots los reys e grans senyors se vinguen aposar en mō poder: e apzes yo dare segure passatge atota l'altra gēt. E promet vos ase de caualler de saluar los vida e membres e posar los en segura libertat. Los embaxadors ab gran reuerencia ho acceptaren e tornaren sen al lur camp. E feta fidelissima / resposta del que lo virtuos Tirant

los hauria dit. Prestament caualcaren tots los qui hauien a restar en rehenes: e foren per compte. xxij. / tots homens de titol: e de gran senyoria: los noms dels quals me obmet: per no causar prolixitat. Mas seus dir que per la molta necessitat que tenien de sam no stiguerē molt en lo cami. E presentant se tots d'uant lo virtuos Tirant li feren molt gran reuerencia. E Tirant los rebé ab cara molt asable sent los molta honoz. E feu los hun molt bell conuit: en lo qual foren molt ben seruits abundantment de totes aquelles coles pertanyents atan grans / seyors: que mes no poguera hauer fet que fos dins vna gran Ciutat. E fet lo conuit Tirant feu recullir los presoners en dues Galeres. E ell se recullí apzes per acompanyar los. Les dues Galeres partiren ol camp: foren molt prest en Constantinoble. Com L'emperador sabe / que lo seu capita Tirant era arribat al port ab tots los presoners ab tā gran victoria tingue en si alegria inestimable. E regraciant ala diuina clemencia dela singular gracia que feta li hauria. Posā los genolls en la dura terra: e feu principi asēblant oracio.

Capitol. cccxlvii.

La oracio que feu L'emperador

Senyor jnmens: E incomprensible deu creador de humana natura. Rey dels Reys

e senyor dels senyors: ala omni
potencia ôl qual alguna cosa no es
impossible. Atu senyor humilment
regraciado: loe: benehechs: y cõ
fesse la tanta gracia: Que piadosa
ment me atorgues: vist senyor que
los meus peccats lo contrari mere
ren: y la tua infinita bondat: y cle
mencia benignament de tanta pros
peritat me prospera: que no sols li
bert: y deses de tanta opressio e cap
tuitat me delliures. Mas encara /
toznant en lo meu primer statment
lo meu ceptre: e Imperial comãda
axi gran com esser solia: me restitue
xes: de que senyor: Encara que les
meas culpes mortificassen la mia /
poca sperança. Lo gran recox: e cõ
fiança: que he tengut en la tua infi
nida misericordia nom ha consen
tit perdre aquella. E axi los ama
dors dela tua ley: e los qui honren
lo teu diuinal nom: confonent e des
troint la mala secta: y heretica pra
uitat seran per tu senyor defensats a
judats e mantenguts fins per venir
ala tua desijada gloria. Acabada la
oracio L'emperador se leua: E tra
mes adir ala Emparadriu: e ala /
Princesa ques posassen en punt
com Tirant venia: e portana pre
sos lo Solda: e lo Turch ab vint
altres grans senyors. No son de /
poca stima la gloria que senti la ex
cella Princesa com sabe que lo seu
Tirant venia ab tan gran trium
pho: e victoria: que vingue quasi a
el morir se de sobres de alegria. E
recobrats los primers sentiments
ella se abilla molt bellament: consi
derant que hauria de esser vista per
molta noble gent. E L'emperador

mana a Ypolit que ses emparamen
tar la plaça qui es dins lo palau del
Emperador qui era molt bella: E
gran. E que la ses tota emparamen
tar de draps de ras: e cobrir dalt de
draps de colors. E axi mateix que /
ses ala hun cap dela plaça hun bell
cadafal molt alt: e gran per a ell: E
molt ben en püt tot cubert de draps
dors. E apres de aquell ne fesser hñ
altre mes baix tot cubert de draps
de seda. E dauant aquells dos ne
ses hun altre: en que stigüs lo tinell
ab tota la vexella dore dargent. La
qual L'emperador tenia en molt /
gran quantitat. E prestament son
fet.

Capitol cccxlviii.

Com Tirant arriba en la Ci
tat de Constantinoble ab los pre
soners: e son rebut per L'empera
dor ab honoz excelsa.

Com lo virtuos: E
naghamim capita sñ
unt en lo port de con
testinoble: e la popu
lar gèt saberè que Ti
rant venia ab tan gran triumpho
portant presos los maiors senyors
qui eren de tot lo poble morisch so
ren los mes contents homens del
mon. E donaren infinites laors: e
gracies ala diuina clemencia quils
hauria liberats de tant de mal que
passat haurie de molt mes que spa
uen en lesdeuenidos. E tot lo poble
corria ala mar p veure los psoners
Forè aqui ajustades infinites gèta

axi homès com bones. E cridauen
 ab multiplicades veus. Arca lo be
 na uenturat capita: Deu lo prope
 re: e li augmente la vida: quins ha li
 berats ò tanta captiuitat: e mileria
 Tirant no volgue exir de les Ga
 leres: fins que L'emperador hi tra
 mes Ypolit acompanyat de molts
 canallers. Com Ypolit son dins la
 Galera hon Tirat era: dix li sem
 blats paraules. Mon senyor la ma
 gestat del senyor L'emperador me
 tramet a vostra senyoria: e pregaus
 que vullau exir en terra: dix Tirat
 que era content de complir lo que li
 manaua. Prestament lo virtuos /
 capira feu acostar les galeres en ter
 ra: e lançaren les scales. E Tirant
 feu exir tots los presoners ab ell.
 Com foren en terra trobaren aqui
 tots los oficials: e regidors dela ciu
 tat quils reberè ab grandissima ho
 nor: e reuerencia que feren a Tirat
 E ell feu molta honoz atots. Par
 tiren tots ensemps dela mar: e ana
 ren al palau del L'emperador: e tota
 la popular gent quils seguia. Com
 foren en la gran plaça del palau ve
 ren L'emperador alt en lo cadafal
 asseyt en la Ymperial cadira ab la
 Emperadriu ala part sinestra assey
 ta en son liti. Ela Princesa asseyta
 ala dreta part del L'emperador. Em
 pero pus baix hun poch en senyal
 de succedora del Ymperi. La qual
 se era deusfada en semblant forma
 de hun bzal de domas groch: les
 obres del qual eren perfilades per
 art de molt subtil artifici: de robins
 diamants safirs: e maragdes: Qui
 lançauen molt gran resplandor. E
 la ampla cortapisa stava sembrada

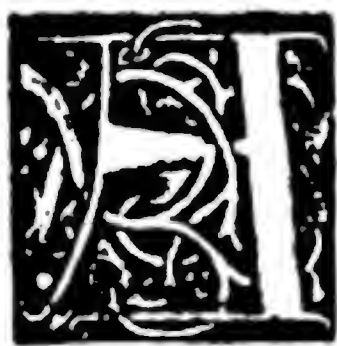
de perles orientals molt grosses ò
 fulles: E floz de verres smalts: qui
 admirar feyen als miradors. En lo
 seu cap no portaua res: sino los seus
 daurats cabells ligats ò tras: e solts
 e scampats per les spatles ab hun
 fermall al front ab vna taula de dia
 ma tan gran: e de tanta resplandor
 que la sua cara se demostraua mes
 angelica que humana. E portaua
 en los pits la excelsa Princesa hū
 reluent robí de jnestimable valua.
 Lo qual del seu coll hun fil de molt
 grosses perles sostenia. E sobre lo
 deuifat bzal vna mantilla atraves
 lançada de vellut negre tota sembra
 da de perles molt grosses quis mo
 strauen en molt artificiosa obra.
 Com lo virtuos Tirat ab los pre
 soners foren en vista del Empera
 dor: tots donaren dels genolls en
 terra. Apres feren la via del cadafal
 hon era L'emperador. Com foren
 dalt feren altra molt gran reueren
 cia. E Tirant se posà primer: com
 son dauant L'emperador llançàs /
 als seus peus per voler los hi besar
 e L'emperador nou consentí. Mas
 pres lo del bzal leual de terra e besal
 en la boca: e Tirant li besa la ma.
 Apres lo solda se agenolla dauant
 L'emperador: E besa li lo peu: e la
 ma. E lo Turch: e los altres grans
 senyors feren per semblant. L'empe
 rador los rebe ab molt grā huma
 nitat mostrant los la cara molt as
 ble. E mana quels fessen passar en
 laltre cadafal: e axí son fet. Posarē
 decontinent les taples: e feren seure
 cascu per orde segons son gran. L'e
 mperador volgue que Tirant men
 sas en la sua taula. E mentaren tots

cinch. Lo Emperador: e la Empe
radriu la Princesa: e Tirant: e la
Reyna de Feç: e cascu en son plat: e
ab son trinchant dauant cascu. E
feu seure Tirant dauant la Prin
cessa. Seruia de maior dom ypolit
Lemperador mana que los preso
ners fossen seruits ab gran honoz:
y molt reuerits: per be que fossen in
fels: eren homens de gran dignitat
e senyoria. E fon fet molt be: e ab
gran abundancia de viandes prect
oses: e vins de diuerses natures que
ella nestauen admirats e deyen que
milloz pratica tenien los crestians en
lo meniaz que no los mozos. Com
fozen dinats Tirant demana licen
cia al Emperador p anar al camp
dels mozos: per fer los passar en la
Turquia. E Lemperador fon con
tent. E obtes la licencia Tirant /
pres comiat dela Emperadriu: e de
la Princesa: e anas a recullir en les
Galeres. E feu la via ol stol qui sta
ua dauant lo cap dels mozos. Oz
Lalmirall ven venir a Tirant feu
tocar les trompetes: e anafils: e cla
rons: e ab grans crits saludaren al
capita. E Lalmirall passa ala Gale
ra ol capita e dix li. Sevoz que ma
na la senyoria vostra. Ik espos Ti
rant: feu acostar totes les fustes a
terra: e passaran tota la morisma en
la Turquia. E Lalmirall dix que
faria son manament. Torna sen /
Lalmirall ala sua Galera: e feu sen
yal atotes les fustes que sacostassen
en terra: e fon fet molt prest. Tirat
feu posar en terra hun caualer que
portaua ol Solda: e aquest dix als
mozos que puassen segurament /
en les fustes: e passarien en la Tur

quia. Los mozos com aquells qui
altra cosa no desijauen per la molta
fam que tenien: ab gran cuyta se re
culliren. E lexaren los rocins: e los
arnesos ab les tendes parades ab
tota la roba. Com les fustes foren
carregades de mozos posaren los
en terra. Car era molt prop que no
hauen a trauestar sino lo braç de
sent Jordi: e tornarè per mes. E po
den pensar quanta gent podia esser
que quatrecentes e tantes fustes en
tre Hous: e Galeres: e altres fustes
ne feren deu viatges. Com los del
camp de Tirant saberen que tots
los mozos eren fora cuytaren qui
mes podia p hauer part dela roba.
Los deles fustes qui hagueren aca
bat de passar los mozos ixqueren
en terra. E encara foren a temps o
hauer part dela roba. Car se podia
dir ab veritat que aquell camp era
lo mes rich que per ventura en lo
mon sia stat james. Car haviè prest
tot limperi Grech: e robat: e tot ho
tenien aqui: e feu los mal profit. E
aquells quis trobaren en aquell ro
bo foren richs per tota lur vida. Co
lo camp dels mozos fon robat Ti
rant mana atota la gent que sen toz
nassen al seu camp: e axiu feren sol le
atura lo Rey de Sicilia: e lo Rey
de Feç ab alguns altres Barons /
qui volien fer reuerencia al Empe
rador. E partirè del camp dels mo
ros: e per terra anaren ala insigne
Ciutat de Constantinoble. E les fus
tes nauegant vingueren al port de
la Ciutat ja dita.

Capitol cccxlii.

Los Emperadoz sen posar los
presoners en lods segur : e ab bo
nes guardes.

Adres que Empera
doz se fō lenat d taula
e los presoners se forē
dinats atot lur plaer:
Mana a Ypolit que
pregues tots los presos : e quels pu
tas alt en les torres del palau qui a
parellades eren per posar los. Y po
lit ana al cadafal hon eren los pre
soners: e dix los quel seguíssē. E ells
feren de genoll gran reuerencia al
Emperadoz: e deuallaren del cada
fal: e seguíren a Ypolit quals puia alt
en les torres. E posa ypolit lo Sol
da: e lo gran Turch en vna bella
cambra molt ben emparamentada
de draps de seda: e de raç ab hun lit
molt bell: e molt be en orde. E ypo
lit los dix Sēyozs la magestat del
senyoz Emperadoz mana que aci
reposen : e pregans que les sēyozies
vostres vullen pendre vna poca de
paciēcia sino sou contractats segōs
lo molt merexer vostre. E espos lo
Solda en semblant stil. E aualler
virtuos nosaltres regram molt
ala magestat dī senyoz Emperadoz
la molta honoz quens ha feta : e fa
lar la magestat monstrata ni re
uerēx com apresoners : mas com a
germans. E de ago li restam molt
obligats: e li prometem que tornarf
en nostra libertat : e acostumada se
nyozia de servir lo en tot lo quens /
manara. E per que hauem conegu
da la molta virtut: e humanitat de
sa excellencia: li volem esser vassalls
e seruidors. Apres Ypolit mana a

quatre patges que james nos par
tissen dela cambra. E que ab molta
reuerencia los seruissē d tot lo q̄ls
fos manat: e ells ho feren. Apres
ordena bones guardes qui la torre
guardassen. Y polit pres los altres
presoners : e repartils per les altres
torres : hon foren aleniatos en molt
belles cābres qui eren emparamen
tades de draps de raç : e de seda ab
los lits d paraments: y ab bons ser
uidors quals seruissē que ells ne res
tauen molt contents. E ordenals
bones guardes en manera que ells
stauen ben seruits : e ben guardats.
E ells tenien gran contentacio dela
bona compāyia que Emperadoz
los feya fer. Emperadoz sen puia
alt al palau ab totes les dames : E
mana que no tocassen en res dela
plaga : per ço com per E trant era
stat auisat com lo Rey de Sicilia: e
lo Rey d Feg ab molts altres grās
senyozs li deuen venir per fer reue
rēcia. E mes mana al seu maior dōz
que fes bona promissio de volateries
de dineres naturas com aqui se spe
rana lo Rey de Sicilia: e lo rey de
Feg ab moltes altres gentes. E dal
tra part mana a ypolit que fes apa
rellar bones posades en la L turat :
e que les fes posar molt en orde per
al Rey de Sicilia: e al Rey de Feg
e p als altres q̄ veniē ab ells. E ypo
lit coz a virtuos e discret cōpli molt
be tot lo q̄ p lempad, li fon manat.

Capitol. ccccl.

Com lo Rey de Sicilia : e lo Rey
de Feg vngueren a fer reuerencia al
Emperadoz.

De passaren molts dies que diguerè al emperador com Tirant venia ab lo Rey de sicilia: e altres senyors: qui ja eren a vna legua dela ciutat: L'emperador feu eir lo virtuos y polit ab tots los oficials: e regidors dila ciutat: e ab tots los nobles: e cavallers qui dins la ciutat erè per rebre aquells. E la magestat caualla ab molt poch: e feu la via del portal dela ciutat: ab deliber de aqspaz los. La empadzin ab la excelsa princessa: e la Reyna de seg ab totes les altres dames se posaren molt ben orde ab singulars abillaments per fer honoz als nouells hostes. E d uallades en la gran plaça del palau speraren la lur alegra venguda. E a poch instat los illustrissims reys ab lo virtuos Tirant foren prop del portal dela ciutat. Com lempador los veu ja prop de si passejât ab son cauall ana deuers ells ab suaus passos. Lo rey de sicilia vet se molt prop del emperador descualca ab tots los altres. Com lempador los veu a peu que venien ouers ell deualla del cauall. Lo valeros Tirant dona la honoz al Rey de sicilia Lo qual abraçât al emperador dona del genoll en la dura terat p voler li besar la ma. E la magestat del benigne senyor nou permes: ans puent lo del braç leual de terra. besal tres voltes en la boca mostrand li amor infinsda: Apres son lo segon lo virtuos Tirant qui donant del genoll en terra besa la ma al Empador: e L'emperador lo leua d terra

e besal en la boca. E lo Rey de seg feu lo que hauia fet Tirant: e lempador lo besa axi com hauia fet a Tirat. Apres li besarè la ma tots los altres barons: e cavallers. E lempador los abraça a tots. e feu los molta honoz. E tornats tots a cauall tirât se mes primer. e apres venia lempador: qui se hauia posat lo Rey de sicilia ala part dreta: e lo Rey de seg ala sinestra: e ell en mig en tal forma anaren fins que foren ala porta del palau. A qui lempador se atura: e diguerè al virtuos tirant com la emperadriu: e la excelsa princessa: la Reyna ab totes les abillades dames erè deuallades ala plaça del palau per rebreles: e fer los molta honoz. Entrats dins lo palau Tirant descualca: lo Rey de sicilia: e tots los altres. E lempador volta a cauall: e entra per altra porta. Com son en la grâ plaça puja alt en lo cadafal imperial. Com los Reys ab lo virtuos Tirat dscualcats foren ab tota la companyia lur. entrant dis lo palau trobaren alentrant dela plaça la Emperadriu: e la excelsa Princessa ab totes les dames. Tirant per fer major honoz al Rey de Sicilia lo posâ primer: e apres lo Rey de seg e anaren a fer reuerencia ala Emperadriu: e ala princessa. E elles lo reberen ab cara afable: e feren los molta honoz. Aps abraçaren totes les dames. E tirant ab tots los altres seguirè aquell mateix orde. Lo rey de sicilia pres de braç ala Emperadriu. E lo Rey de seg ala princessa. e Tirant ala Reyna d seg. E cascun

¶.

E analler dels altres pres la dama
 ó braç. E caminât ab suaus passos
 pujaren en lo cadafal hon era lan
 rich Empadoz. E feta per tots hu
 mil reuerència. L'emperadoz se leua
 e feu molta honoz a tots sent seure
 cascu segons son grau. E axí stigue
 ren parlant: e solagât ab les dames
 per bon spay. Los nouells hostes
 stauen admirats dela molta bellea
 de les dames: e en special en aquell
 spill transcendent: e de preclara vir
 tut la excelsa Princesa: qui se era ó
 uisada en la seguent forma. ço es de
 gonella de brocat carmesí ó fil doz
 tirat ab la cortapisa lauorada per
 subtil artefici de ples orietals molt
 grosses mesclades ab robins: safirs
 e maragdes ab diuersos smalts q's
 demostraue fulles: e flors ó gesmit
 E sobre la gonella portaua vna ro
 ba francesa de cetí negre ó molt res
 plandêt luozvberta a quatre parts
 E totes les vbertures perfilades ó
 amples randes de orfebreria ab di
 uersos smalts: ab manega mante
 llina la dita roba: e p loz de mateix
 perfilades de les dites rades. E era
 tota forrada ó cetí carmesí. E sobre
 la roba portaua la óuisada senyora
 cenyit hū cint ó fil doz tirat tot sem
 brat de diamants: robins: balaxos
 safirs: e maragdes molt grossos q'
 lançauen molt gran resplandoz. en
 los seus pits portaua hun relucit
 caruoncle: del qual del seu coll vna
 madexa doz de fil tirat sostenia: e li
 gada ala frâcesa: sobre los seus dau
 rats cabells vna manyosa tota ple
 na de batents dor: e smaltats: q' pa
 ria la sua cara que fos de vna óella

Dauent prou festejades les dames
 son hora que digueren al Empera
 doz com lo dinar era p'st. Les tau
 les foren parades. E l'emperadoz
 se posà en taula: e feu seure lo Rey
 de Sicilia apres óla Emperadriu
 apres la Princesa: e lo Rey de feg
 al seu costat: e la Reyna la mullet
 apres dell. Aquell dia Tirant vol
 gue servir de major dom. Si belé
 padoz lo prega molt ques volgués
 seure. e ell james hovoigue fer. tots
 los altres barôs: e cauallers en hū
 altre cadafal feren passar: Non fo
 ren molt noblement seruits. E ab
 molt singular musica de ministres:
 e de altres innumerables sturmiers
 se dinaren ab gran triumpho. Le
 uades les taules les dances comen
 çaren molt grans. Lo Rey de Si
 cilia suplica ala Emperadriu que li
 fes gracia de dançar ab ell. E la vir
 tuosa senyora li respos: Que gran
 temps hauia que dexada sen era.
 mas queu faria per contentar lo. E
 dançaren los dos moltes dances.
 Car la Empadriu era stada en son
 teps molt agraciada: e dançadora
 singular. Dança apres la excelsa
 Princesa ab Tirant: e ab lo Rey
 de feg. E lo Rey de Sicilia dança
 ab la inclita Reyna de feg. Apres
 dançaren tots los altres nobles: e
 cauallers ab les dames. E la plaça
 era plena dela popular gêt dela cin
 tat qui mirauen la tã graciosa festa
 E altres qui ballauen de diuersos
 balls: que era vna admirable cosa
 de veure festa de tanta solemnitat:
 per la molta alegria que tenien óla
 pau: e gloziosa victoria: que obtesa

hauen. E d'altra part per la Ciu-
tat se feyen de altres maneres de lo-
laços: de balls: e de jochs d'grà ale-
gría. Per ço com la magestat del
Emperador haueria manat que fos
la festa celebrada per. viij. dies. De
matí anauen ala Iglesia hon se feyè
solemnes professions. e ofícia. e aps-
dinat dances: e gales: e coses de ale-
gría. Ala nit finides les dances lo
sopar son prest: menjaren en lo ma-
teix loch ab multitud de antorches
e per orde mateix. Apres lo sopar
donaren part ala nit: Prengueren
licencia del Emperador: e d'les da-
mes: e anaren ales posades: qui ab
gran magnificència aparellades erè
segons tals senyors erè mercedors
E lo virtuos Tirant no volgue par-
tir se james del Rey de Sicilia en
totes aquestes festes: ans decòtinu
menjauen: e dormien ensemps per
cobrir la música que era passada en-
tre ell: e la princesa. Los altres cas-
cús en ses posades: e en orde ja mè-
cionat passaren tots los. viij. dies
festejant. E Tirant cascun dia soli-
citaua ses amors tenint molts par-
laments ab la princesa: suplicant a
sa alteza donas orde que lo lur ma-
trimoni vingues a lur desijada fi: p-
que la temoz fos apartada: que ab
repos aconseguissen virtuosos de-
lits. Respos la Princesa en sem-
blant stil.

Capitol. cccli.

Resposta que fa la Princesa a Ti-
rant.

E aquella qui ab gra-
tut als benefícia re-
buts satisfer volen les-
pera: que no cercât la
intencio de quils bení-
fica ab grādissima obligacio sen re-
corden. pensant quât es grâ la cosa
que reben. No solament de vos so-
bre tots sabêt la corporal vida: mas
l'altra per la qual treballam eterna-
ment: lempre viumt en gloriola fa-
ma. O mes virtuos que tots los
mortals nom supliquen d' cosa que
yo mes d'sige en aquest mon. Nim-
tingau per tan ingrata: que noticia
no riga dels benefícia rebuts d' vrà
grâ nobleza. Sen me gracia senyor
nos enuge la vostra virtuosa perso-
na de sperar lo terme de nostra fel-
licitat atenyet: puix hauen obtes de
mí gloriosa victoria. E considerau
ab quâta gloria de vostra senyoria
e dels vostres recobrat hauen tot
l'imperi: E venguts: e morts tante
Reys: e senyors grâs d'l poble mo-
risc. Ara que ala senyoria vostra
no resta sino de rebre la possessio: e
domini d' tot l'imperi com a patri-
moni vostre. E retornat amí d' son
sustentacio de ma vida. Elos pro-
met de fer renunciar vos la corona
del imperi: e dar compliment al nrè
desijat matrimoni: restant vos em-
pador. Car la magestat del senyor
mon pare mo ha promes. Per ço
com la sua edat no es sufficient per a
regir l'imperi. No comporta lo vir-
tuos Tirant que mes parlas la ex-
celsa senyoria: sino q' la sua condicio
afable atal parlar feu principi. Dela
ceditut de vostra magestat excelsa
El. ij.

senyora sta la mia pensa axi ab la lè
gua alterada que egualment stime
difícil acceptar yo pogues vĩa gra
ciosa e liberal oferta. E no sia plasèt
ala diuina potècia que permetes le
rar me fer tã grã defalt: q̃ en vida ò
la magestat del senyor Lempador:
yo rebes la corona òl imperi: ni tal
defalt ò mi se pogus presumir. Car
hun senyor de tanta virtut: e excellè
cia: e conplit de tantes perfeccions
insignes no es mercedor de èr òl
posseir en la vida ò tal senyoria: sol
suplich ala magestat sua quem tin
ga per fill: e seruidor: e catiu de la fi
lla: altra cosa mes en aquest mō no
desige posseir. Acabant lo virtuos
Lirant les darreres paraules ò tã
ta asabilitat: Ella excelsa seyoza cor
regueren dels seus vil·lavines lagre
mes de verdader amor. E lançant
los seus braços sobre lo coll de ti
rant besa aquell moltes voltes. A
pres hun poch spay dix. Lo meu se
nyor: e lo meu be: no es lègua mor
tal pogues explicar les perfeccions
e virtuts singulars q̃ la vostra no
ble psona posseheix. e araverdadera
ment tinch conegut que sol: e singu
lar sou en lo mon entre los viuets.
E suplich ala diuina virtut qui tal
gracia vos ha feta aconsegnir q̃us
guart eus defena ò tots per illa: eus
done longa vida per q̃l pugau hon
rar: e servir: e fer tals obres que ala
sua clemencia placent siem: eus lere
posseir per lonch temps la corona
òl imperi grech. Lo qual ab ajuda
sua: e ab vres honozosos treb·lles
hanen guavada. E amí queus pu
ga servir en tota la vida vostra: ab
repos benaventurat: axi com lo vres

coze lo meu desigen. E axi partirè
ab moltes rahōs de consolacio.

Capitol. cccclii.

Com Lirant demana licencia al
Emperador que pogues anar a re
cobrar les terres del imperi: e com
Lemperador ans que partís l'ispo
sa ab la filla Carmelina.

I A tenebrosa nit pas /
sa lo virtuos Lirant
en amorosos pensa
ments desiant q̃ pbe
bo fos ates ales part
orientals òmostrant los seus lumi
noios raigs sobre lo nostre orizon
E vista la hora disposta lo valeros
capita passejant ab suaus passos a
na dauant Lempador: e ab humil
veu li feu principi a semblants pa
raules. Senyor de gran prouiden
cia no ignora la magestat vostra la
promesa fe que es stada dada p lo
solda: e lo turch a vostra excelencia
go es de restituir: e posar en domi
ni vostre totes les terres per ella o
cupades: e òtengudes en tot limpi
grech. Per que magnanim seyo
ra ala magestat vostra sera placent
dar me licencia. yo partiré molt p̃st
per rebre la possessio p la magestat
vostra. E recobraré per força: o ab
grat tot lo quis pertany al imperi:
e mes encara si la fortuna nos es fa
nozable: se tendra tal orde senyor: q̃
la excellencia vostra benauenturada
ment viuint senyorege les terres to
tes: les que la possehia Lempador
justinia predecessor vostre: e dona li

a son parlar. Respos L'emperador en la següet forma: Claramet veig virtuos capita: e fill meu lo infla / mat animo que teniu de augmentar e calçar la nostra imperial corona. E teni coneguts los molts serueys e honors que fets haueu a nos: e a tot l'imperi: Dequen restam molt obligats ala molta virtut vstra. car nos stimam que encara q̄ dat vos haguessen tot l'imperi: fos sufficient premi al merexer vostre: ne en lo q̄ nos haueu seruit. Per que nos de present vos volè fer donacio de tot l'imperi en nostra vida avos: e als vostres. E per tomes vos volè dar nostra filla Larmesina per muller: si vostra virtut la volra. Car nos sō ja en tal edat posat q̄ no sō p̄ aregiz ni menys ofendre l'imperi. E tenim dōla vostra virtut: e caualleria tal cō fiança quens fereu mes que fill. car los actes q̄ fets haueu manifesten la gloria: e lo premi que sou merexedor: E prech vos q̄ en aço nos siau obedient. car sent lo contrari nos enuajarteu molt. Noint lo virtuos tirant les benignes paraules del emperador: lāças als seus peus: e besa a quella ab molta humilitat: e amor strema: e seu principi a semblats paraules. Don senyor no sia plaçet a / la diuina potencia comportar que Tirant lo blanch humil seruidor dela magestat vostra fes tan gran ofalt que consentis: ne permetes q̄ la altesa vostra fos desposseïda de la senyoria dōl imperi en la vida vstra ans pmetria pèdre la mort. E mpo senyor si la benignitat de vostra altesa me volra fer tãta gracia: e mer

ce de voler me dar les tomes segōs vostra magestat ha ofert. stimaria mes que sim dauen. x. Imperis. E mes auant de aço novull al present ni tinch creença que en tota ma vida seruint yo ala magestat vostra fos merexedor de tan gran premi. L'emperador lo pres del braç vista la sua molta gentilesa alçal de terra e besal en la boca. e Tirat li besa la ma. E l'emperador pres a tirat per la ma: e portat ala cambra dōla excelsa pricessa qui stana en lo seu acostumat strado ab totes les seues dames dauant ella: e festejant al Rey de sicilia. Entrant lo magnanim emperador tots se leuaren: e ferè li molt gran reuerencia. E asseyt l'emperador en lo reposat strado seu seure a la sua part dreta la excelsa pricessa e lo virtuos Tirant ala sinestra: e lo Rey de sicilia dauant ells. L'emperador la cara girat deuers sa filla ab gest asable pronuncia forma de tals paraules. Ma filla no ignorau los asenyalats seruits: e honors excelsos: que lo virtuos Tirant que aci es nos ha fetes: e de quats dās e treballs: e aflicciōs nos ha preseruat: y a tot l'imperi: que ha liberat de tāt de mal: e de tates impessións quens eren fetes per la gēt morisca. E com nos conegam que al seu tāt merexer nos no tingā tāt que siam sufficientes a premiar lo. Dauem de liberat que nos no teni res mes carne de major stimame que mes amē que la vostra psona: li hauem feta oferta dō aquella: ens prech: ens māmā cara filla quel vullan pendre p̄ marit: e senyor. E sera la cosa dō que

El. iij.

mes me pozeu servir: e bona fi a sō
parlar. Respos la excelsa senyora ab
graciosa asable modesta continen
ça: e dix ab gran suauitat. Senyora
ó grā clemēcia: e benignitat molta
gloria es per amí: que la magestat
vostra me haja posada en tanta sti
ma: que la mia persona sia sufficient
premi als innumerables serueys: e
honors que lo valeros Tirant ha
fets ala magestat vĩa: e a tots los
del imperi. Com yo no sia merexer /
doza descalçar li la çabata. atres les
tantes singularitats: e virtuts sperti
mentades que per ell son posseïdes
Mas suplich lo quē vulla acceptar
com a seruenta: e catiua sua. car yo
so psta de complir tot lo que per la
magestat vostra: e per la virtut me
feta manat. Acabant la excelsa sen
yora lo seu parlar: l'emperador tra
mes per l'arquebisbe dela ciutat per
sposar los decontinent. E pot se cō
siderar que no son de poca consola
cio: e alegria aquesta graciosa con
cordia: que per bon spay stigueren
Tirant: e la pñeessa q̄ nos pogue
en parlar: tant stauen de amor ver
dadera inflamats. E vengut lo sāt
arquebisbe: l'emperador li mana que
sposas la filla ab tirant: e ell seu son
manament. Fets les sposalles grā
dissima festa: e alegria sō feta en lo
palau: e en la ciutat. Don foren pre
sents L'emperador: e la emperadriu
Lo Rey phelip de sicilia: lo Rey d̄
seç. e de bogia senyora dagramunt: e
la Reyna Blacdemauida muller
sua: L'almirall de Tirant Mar
ques de Liana: Lo Vizcomte de
Branches: y polí críat de Tirant:

lo caualler almedixer: lo caualler sp
cius capita de larmada senyora dela
ulla de spertina: Elchisedech sen
yora dela Ciutat de Montagata: e
molts altres grans senyors: e da
mes: e infinit poble: Don se dona
marauellosa collacio: e real gast ari
abūdos com se pertanyia a tal spo
sali: de pasta real: e marçapans: E
altres comfits ó molta stima. Loz
de lo servir: y los seruidors de molt
triumphant: e discreta manera. La
vexella doz: y la dargent molt ben
obrada desmalta: e olcada forja: la
tapiceria tapita: talems: strados: y
cortines ab tanta riquesa: y pompa
com james se sia vista. La musica
partida en diuerses parts p les tor
res: e finestres de les grās sales trō
petes anafils claronis tambozinos
charamites: e musetes: e tabals ab
tanta remor: e magnificencia q̄ nos
podí defendre los trists de molta
alegria. En les cambres: y retrets:
simbols fiautes miges viules: e cō
cordades veus humanes que ange
licals se stimanen. En les grans sa
les lantes: arpes: e altres struments q̄
donauen sentiment: e mesura ales
dances que graciosamēt per les da
mes: y cortelans se ballauen. Final
ment tanta pompa: tan grā trium
pho: Tanta excellencia james son
vista als dela terra: e als stranyes: e
a tots generalmēt son placent molt
aquest matrimoni: per tant com te
nien singular confiāça en lo sforçat
ànimo de caualleria del virtuos ti
rant: quels faria viure ab repos bē
auenturat: E les grās festes ari en
lo palau com en la ciutat: qui dura

ren altres. viij. dies. L'emperador cridar feu p tota la Ciutat ab moltes trôpetes: e tabals que tots tinguessen a Tirant per primogenit sen: e cesar del Imperi. E feu lo jurar que apres son obit lo tinguessen per Emperador: e senyor lur. E axí son fet que daquauant lo nouell princep Tirant son nomenat Cesar ôl Imperi grech. La crida son del tenor seguent.

Capitol ccccliii.

La crida que L'emperador feu fer apres que hague sposada la Filla Carmelina.

Així hojats queus fa a saber de part ôla sacra magestat ô nostre senyor L'emperador Com sia cosa manifesta a tots los subdits dela Imperial corona: les grans caualleries: e actes dignes ô memoria del animos Capita: e estrenu Caualler Tirant lo blanch de ll oquasalada. Per lo qual tot L'imperi Grech ha rebut: no solament subuencio socors: fauor: y cõtinaua defensio: y adiutor. Mas encara liberacio: e del jurament de tanta opressio perill euidet: e certa captiuitat. Na rebut encara augment: y ampliacio la corona: honor: y exaltament: e grandíssim repos. Pau abundancia: riqueses. E finalment inestimable goig: e desijada gloria. Per les quals coses fetes a honor de deu: e a vil molt gran dela Imperial senyoria. Com los treballs: e forces ô cors: e de anima sié stats

grandíssims sens comparacio: E les coses de virtut: no deuen paslar sens deguda remuneracio. Na uia delliberat: la imperial bondat: liberal senyoria de vida sua renunciar al sob: e dit famos capita: e magnaním caualler limperi: e deguda senyoria: remuda per la sua presència: e stuciosa caualleria. lo qual no volèt ho acceptar en ôfert ôla benignitat ôl senyor Emperador p honor dela antiga vellea: y merexer ô la sua gran senyoria es stat content acceptar sola la successio com es notoria vosaltres pobles benauenturats: lesposalici dela illustríssima: e crestianíssima Princesa: ab aquell qui es certa sperança de tota prosperitat: y gloria nostra. E axí ha deliberat: e notifica: mana: intima lalcesa de nostre gran seyor lemprador a tots en general: e a cascu en special: que de present hajau: tingau: honreu: e reputau per digníssim successor: e cesar ôl imperi grech: y soeu nidoz Emperador de vosaltres al present claríssim princep: y excellent capita Tirant. Apres los benauenturats dies ôla sua antiga senyoria E per que de ago es certa la sua predita grandíssima senyoria vos alegrareu: e ala diuinal magestat fareu infinites laors: e gracies: ab veu de publica crida ne fa present ales vos tres generals audiencies: afí que ne gu no puga ignorancia allegar. E apres no digau que nous ho han notificat. ll espongueré tots a vna veu: vireu la celestial: e angelica bondat del Emperador. E vireu lo nouell cesar ôl Imperi grech. honor manteniment: y gloria.

El. iiii.

Capitol.ccccliii.

Com Tirant parti de Lōrestinoble: e ab tot son exercit ana per rebre lo Rey Scario.

Liblicat lo virtuos tirant nouell Cesar de la imperial senyoria. La magestat del emperador se retrague en sō triūphal palau ab totes les dames: acompanyat de tots los Reys: e senyors grans: e ab lo nouell Cesar q multiplicada pena sentia en la sua atribulada pensa. Lō pensaua en los contraris quil l'unyauen dela vista de aquella hon reposaua son delit. E p atenyer mes prest lo que desijaua: volguera partir per anar a cobrar tot limpi grec: e posar en domini del Emperador: per hon pogues obtenir gloriosa fi en lo seu desijat matrimoni. E d'altra part lo combatia inestimable pena pensat en la absencia dela sua vida la Princesa car viure sens ella li era impossible. E no res mēys fatigat dela guerra desijaua tranquille repos: dubtat se dela fortuna: que algunes vegades no permet que hom puga atenyer la fi de les coses desijades. E d'altra part tēia noua com lo magnanim Rey Scario venia ab gēt innumerable: que ja era en la terra dela Pinchenays qui afronta ab la grecia: qui es a. x. jornades d Lōrestinoble. Delibera lo virtuos Cesar de extr a rebel: ans que mes prop se acostas a Lōrestinoble. per que no tingues causa de venir fer reue

rendia al Emperador. Ans lo fes anar ab ell al recobrament del impi. Car si aplegaua ala Ciutat ab les grans festes q li haurien de fer passaria gran temps: E clos sō deliber lo virtuos cesar ensēps ab los reys e grans senyors obtingueren licencia dela magestat del senyor Emperador. E prengueren comiat dela Emperadriu: e d'la excelsa princesa e de totes les dames: e tornaren a lurs posades: per reposar. E en la nit lo virtuos cesar feu fer les lletres d creença al Solda: e al gran turch. E splanades en lo nostre vulgar sō del tenor seguent.

Capitol.cccclv.

La letra de crehença del Solda.

Biralinda en la se de masomet sobiran pncep: q de nostres bē tresors: e senyoria no lom auas. Mas en la potēcia nos gloriejam. A tots los alcaytes: batles: Alcadies: oficials. feels nostres als quals les presents peruenbran. Elos debim notificam: e manam: que com per ala libertat nostra: e p al be de nres subdits: axi fer se deia al venturos: e prosper capita. Tirant: nouell cesar d' l Imperi grec degan honrar: e obeir segons que per lo nostre feel Cavaller: e fill del del gran caramany missager: e nre procurador vos sera manar: e psta execucio. Dada en los palaus: e p lo de contestinoble en lo mes de ramada: lo any set del nostre regimēt

Tal: o semblant letra dela prein /
 ferta feu lo gran Turch. En la /
 qual se intitulaua subjugador dela
 Turquia: e venjador d'la troyana
 fachs. la qual cōtenēt en crehēça al
 portador: qui era lo valeros Caua
 ller: e princep de siria: manaua la res
 titucio: e honoz del grech Imperi
 faedora al cesar: e benauēturat suc
 ceidor: tirāt: ab los quals dos cau
 llers partint dela noble ciutat con
 testina: Hauent pres alegre: y dolo
 ros comiat del Empador: dela em
 peradriu: y dela sua princesa: y spo
 sa feu la via del seu cāp: acōpanyat
 de grās senyors: e noble compāyia
 E plegant lo Cesar al seu camp feu
 tocar les trompetes: e mana leuar
 lo camp: e tota la gent se posarē en
 orde que al matí seguent partirē d'l
 pont: e feren aquella via de aquella
 part hon sabien que venia lo Key
 scariano: suplicant lo quel volgues
 sperar en aquella part hō rebria la
 sua letra: q̄ ell seria molt p̄st ab ell. e
 ren les paraules que contenia la le
 tra del seguent stil.

Capitol. cccclvi.

Letra tramesa per lo virtuos Ti
 rant al Key scariano.

Al excellent Key: y car germa nos
 tre darmes. lo Key de Tunice de
 Tremicen. Princep. e senyor d' to
 ta la ethiopia.

Grant lo blāch de ro
 casalada Capita Ce
 sar: y succedor en tota

la Grecia. Al nostre stimat germa
 e compāyo darmes: lo rey scariano
 Saluts amor: y prospitat: alegrāt
 nos molt de vostra venguda: tant
 com si per aquella la victoria nos
 fos dōada: per fer vos aquella ho
 nor: y recebiment que a tan grā rey
 y senyor com vos sesguarda. Vos
 pregam carament que honseuulla
 lo vostre Key al stat sia: com la pre
 sent vos peruendra maneu atēdar
 e aturar lo camp: e cort vostra: e do
 nar aposentament ala excellentissi
 ma persona vostra. Com lo repos
 honoz: e victoria dels turchs: e in
 felsa sia en nostra ma: y pacifica sen
 yoria. E remetent per ala vista les
 altres paraules: Plaer: e cōsolacio
 que de nostre matrimoni: e prosa
 benauenturança sent: eu. Com aq̄ll
 qui de amor: e volūtat me portau
 virtuosa afeccio. Rebuda p lo ma
 gnanim Key scariāo la letra del ce
 sar no fon poca la sua consolacio. e
 admiras dela molta virtut: e fauo
 rable fortuna del glorios Caualler
 Tirant. Com per la sua grandissi
 ma industria: e alta Caualleria ha
 uia obtesa triūphal victoria d' tate
 senyors grans del poble morisch.
 E trobant se lo magnani rey prop
 de vna gran: e noble Ciutat nome
 nada strenes feu aturar tota la gēt
 sua. e aqui se atendaren. La qual ciu
 tat es molt delitosa prop d' hū grā
 Key qui per lo costat li passa. La
 qual era a. v. jornades de Montes
 rinoble. Lo correu vist atendat lo
 camp sen torna prestament a tirāt:
 portant li plasent noua. Com lo

Rey scariano se era aturat vista la
sua letra: E hauia parat son Ik eal
camp dauant la ciutat de Estrenes
Partit lo virtuos Tirant del seu
camp ab tota la gent sua: feu la via
d vna bellissima ciutat nomenada
sinopoli. E atendat dauant la pre/
dita ciutat. Los dos embaxadors
Mozos parlaren ab lo capita dela
ciutat: e manarē li de part del solda
e dī gran turch que liuras la ciutat
e lo domini de aqlla al cesar del im/
peri grech E mostrarē li la letra de
crehēga. Lo capita pres la letra be/
sa la: e ab molta reuerencia feu la le/
gre. Com fon lesta dix que era molt
content de obeir: e complir los ma/
naments de son senyor: e tornada
resposta al cesar ell entra dia la ciu/
tat acompanyat de tots los reys: e
grans senyors: e pres la possessio d
aqlla: e los homenatges rebe de a/
quella q eren crestians: o eren stats
e los qui renegat hauien feu reduir
ala fāta se catolica. Los mozos feu
eixir tots dīa ciutat: e posay hun bō
capita crestia. E stant lo virtuos ca/
pita tirant en la dita ciutat li porta/
rē les claus de .x. castells ab les viles
donant se a ell. E tirāt los accepta
ab cara molt asable: e ab grā benig/
nitat: E trames hī los capitans: e
lochtinents per pendre los home/
natges: e feu ne langar tots los mo/
ros. Partint lo cesar de aquella ciu/
tat feu la via de vn altra noble Ciu/
tat nomenada Andrinopol abun/
dosa d olits innumerables: la qual
li fon liurada per lorde de l altra da/
munt dita: ab molts castells: e viles
que veines li erē: e feren d grans do/
natius al virtuos capita Tirant: e

axi caminant lo poderos exercit de/
uers aquella part hon sabie que lo
magnani Ik ey scariano staua atē/
dat. mols castells: e viles se donarē
al cesar los noms de les qles me ob/
met p no caular porolixitat. E tāt
per ses cōtinues jornades camina/
ren que peruengueren a mīja legua
prop la ciutat de strenes hon la ost
del Ik ey scariāo reposaua. Sabēt
lo Ik ey scariano la venguda dī seu
car amich: e germa darimes: e que
era tā prop caualca cuytadamēt ab
tots los grās senyors dela sua ost: e
feu la sua via. E anig cami se encō/
traren: descaualcarē molt prest los
dos germans darimes: e los Ik eys
e abraçaren se d grandissima amor
es besaren: sent se la major festa q
pogueren fer. E se foren festejats
Tirant dix al Ik ey scariāo com en
companyia sua era lo Ik ey de Si/
cilia: lo qual ell tenia en cōpte d ger/
ma: e lo Ik ey de seg ques ses ab elle
Lo Ik ey scariāo ana deuers lo rey
de sicilia: e lo Ik ey de seg: e abraçals
e besals ab molta amor: e feren se
moltes caricies. Aps tornarē tots
a caual: e ensemps feren la via dīa
Ciutat. Com foren ales tendes del
Ik ey scariano: Lo princep Tirant
e los Ik eys descaualcaren ala rēda
dela mclita Ik eyna de ethiopia: la
qual los rebe ab cara molt asable:
els abraça: e besa a tots: E feu los
grandissima festa. Lo virtuos prin/
cep Tirant apres hauer festejada
la tan bella Ik eyna: trames los anī/
mosos barōs mozos embaxadors
del Solda: e dī gran turch ala ciu/
tat: E manals quels diguessen de
part sua: Que si nos volie dar be /

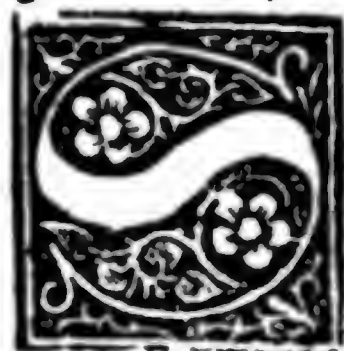
nignamēt que ala batalla se aparel
laisen. Ab vot que si batalla nī cō /
bat sperauen de no pendre a merce
negun mozo: ari gran com poch: q̄
dins la ciutat se trobas. Aplegant
los embaradoz al poxtal dela ciu
tat demanaren del capita que voliē
parlar ab ell: Les guardes del poz
tal feren venir lo capita ala porta. e
vbertes les portes los mozos em /
baradoz li presentarē les lettres de
crehenga del solda: e dī turch. E lo
capita les rebe ab aquella dūda re
uerencia que li pertanyia. E lestes a
quelles que manauē que ell era p̄st
ō complir tot lo que per lo Solda
e lo grā turch li fos manat com ell
tingues aquella ciutat per les seyo
ries lurs. Parla lo fill del gran ca /
ramany: e dix: Capita vous man p
part dela gran senyoria que vos re
taula ciutat: e los homenatges al
gran cesar del imperi grech. e mes
vos dich per part dī cesar: e capita
Tirant que si benignamēt no li re
teu la ciutat: que no spen dell algūa
merce acōseguir. Ihespos lo capita
e dix. Nobles: e virtuosos embara
doz dīren ala senyoria del cesar cō
yo so content dī enseguit los mana
mēts de mos reduptables senyozs
e so prest de obeir al cesar: ari com
a persona propia dela magestat del
senyoz emperadoz. E mana decon
tinent lo capita dela ciutat present
los embaradoz que totes les por
tes dela ciutat fossen vbertes. E co
brada la resposta: lo virtuos capita
Tirant caualla ab lo Rey scariāo
e ab los altres Reyas: grās seyozs
dels dos camps. E ab gran trium
pho ab multitud de tabals trompe

tes clarons: e tambozinos entratē
dins la ciutat. hon los fon feta ho
noz grandissima. E foren repartits
en molt ben abillades posades. E
molts presents: e donatius que fo
rē fets al cesar. e aposicats los grās
senyozs dins la ciutat: lo princep ti
rant feu atendar lo seu camp dauāt
lo del Rey scariano. E tantes gēts
eren dī cascū camp q̄ la tercera part
no cabera dins la Ciutat: si be era
molt gran: e ben ordenada. E foren
aqui tan ben rebuts: que ari los de
dins com los dī fora foren molt bē
seruits: e prouets abūdofament de
totes lurs necessitats. E lo cesar vol
gue que lo rey scariano ab la reyna
reposassen aquí. viij. dies p lo lōch
camī que fet hauien. Car dela terra
del rey scariāo fins allí hauia mes
de. c. jornades. E per ço com lo rey
scariano tenia grandissim desig de
trobar se en la batalla que tirant te
nia de haueir ab lo Solda: e ab lo
turch caminava jornades tirades:
e trametia correus tots dies a Ti
rant suplicant lo q̄ no donas la ba
talla fins atant q̄ ell hi fos. e p aq̄sta
causa lo Rey scariano tenia la gēt
e los caualls molt fatigats: e hauē
mester repos. E stant ab gran delit
lo princep tirant en la ciutat destre
nes festejāt lo magānim: e virtuos
Rey scariano: e la Reyna passarē
entre ells moltes dīlitoses paraules
entre les quals lo virtuos tirāt los
recita tots los gloriosos actes p ell
fets. aps q̄ ells foren partits dī la bar
beria: e dī les grās victories q̄ hania
obteses dī los mozos: e cō lēpadoz per
la sua grādissima bēignitat li hania
spolada la filla carmesina e fet jurar

príncep: e cesar del imperi: e Empa
dor apres mort sua .e los pactes: e
conuinèces q̄ tenia fets ab lo solda:
e ab lo turch: e cō li hauien pomes
e jurat de restituir tot limperi: e res
tauen presos ab tots los grans sen
yors del poble moysiſch. e per aq̄sta
causa partit era dela insigne Ciutat
d̄ contestinoble per recobrar: e per
dre la possessio de totes les terres:
ciutats: castells: e viles q̄ per lo sol/
da: e per lo turch eren detengudes
de tot limperi grech. E p̄ ço senyor
e germa meu suplich ala v̄ra mol/
ta virtut e acostumada liberalitat
dela qual molt confie: que vullau a
nar ab mi en la si de aq̄sta conq̄sta:
e d̄ls meus treballs. Car yo confie
que ab lo adiutori dela diuina pro
uidencia: e ab lo poder gran q̄ vos
e yo tenim lo mō tot nons pora re
sistir. e d'altra part vos haure a mol
ta gracia que trametre vullau la se
nyora Rey na ala ciutat d̄ contesti
noble. Per que so cert q̄ la mia pri
cessa no te altre desig en aquest mō
sino de veure la sua molta gentilea
e ab molt repos stara alli fins siam
tornats dela conquesta. Respos lo
Rey scariano ab paraules de sem/
blant stil.

Capitol. cccclvii.

Com lo Rey scariano son contet
que la Rey na anas a cōtestinoble.

Senyor del Imperi
grech: e germa meu:
la mia lengua no⁹ po
ria splicar quāta es la
consolacio que te la mia anima de
la vostra prospera fortuna. E po,

deu esser cert q̄ ami la senyoria v̄ra
nom cal suplicar: sino com a subdit
vassall: e seruido: vostre me maneu
Car si en los tenebrosos lochs d̄la
infernals volren deuallar vos seguire
Com vos sia mes obligat que a to
tes les persones del mon: ni al pare
quim ha engendrat. Quant mes a
ra en les coses tocants ala honoz e
excellencia dela vostra virtuosa per
sona. E daciauant vull que maneu
de mi: e dela Rey na tot lo que pla
sent vos sia: car no tenim a fer sino
obeir: e servir vos. Lo virtuos Ti
rant hauent hoïdes les corteses
grans del Rey scariano li regradia
la sua molta amor. E deliberarē de
trametre la bella Rey na ala ciutat
de contestinoble. E foren posats en
orde cinchcents homens darmes:
e molts nobles: e cauallers molt bē
abillats qui la companyassen. Pres
comiat la inclita Rey na de son sen
yor lo Rey scariano: de Tirāt: d̄ls
altres Reys: e senyors son acom/
panyada vna legua. E Tirāt: e los
altres dela Rey na prengueren co
miat. E ella feu son camí deuers cō
testinoble. e Tirāt ab los altres se
nyors sen tornaren ala ciutat.

Capitol. cccclviii

Com Tirant ab tota la ost parti
dela ciutat de Estrenes.

Artida la inclita rey
na d̄ ethiopia d̄la ciu
tat de strenes. Lo vir
tuos tirāt dix al rey es
cariano. Senyor: e germa hoza es
de partir de aci. Car la gent vostra

ja sera prou reposada. Car la mia anima continuamēt pena pensant en labſencia dela vista de aquella q̄ ſoſte ma vida. E deſige eſſer ja toz nat per dar repos:e remey ala mia fatigada penſa. No ſe fortuna ſim comportara aconseguir tanta glo / ria. Respos lo Rey ſcariano:e dix. Seyoz germa placia ala mageſtat diuina vos ſaça gracia de complir vos lo voſtre bon deſig: ſegons eſtāt per voſtra merce ben treballat e merexcūt:e yo ſo molt contēt que la execucio ſia preſta. Manaren de continent los magnanims dos ſenyors que los camps foſſen leuats E caſcu poſa en orde la ſua gēt.par tiren de aqueſta ciutat:e feren la via dela prouincia d̄ Tracia: e forē en vna Ciutat quils nomena Stranges. La qual era circuida de noble mur ornat d̄ molt belles torres bē altes ab d̄guda proporcio: que era hun gran delir mirar la. Aplegant lo ceſar dauāt aqueſta ciutat Tra mes los embaxadors del Solda: e del turch al capita dela ciutat ſis volia donar:o ſi volia ſperar combat. Lo capita veu venir los embaxadors puja preſtamēt a caual: e ix que fora la ciutat per rebrels. E encontrant ſe ab ells ſe feren molta honor: Splicada per los embaxadors la nouella embaxada. Lo capita los dix:que ell no volia queſtio ab lo ceſar:ans lo volia obeir: e ſer uir. E decontinent li ſerien vberts tots los portals dela ciutat. Lo capita trames ala ciutat: e mana que tots los portals foſſen vberts. E lo capita ſen ana ab los Embaxadors al camp de Tirant: e preſen

tant ſe dauant ell deualla del caual e beſa li la ma:e lo peu: E dix li pa / raules d̄ ſemblant ſtil.

Capitol ccclix.

Com lo capita dela ciutat de ſtran ges rete les claus:e la ciutat al ceſar

A gloria dela tua virtuosa fama clarissim princep:y excellent capita aumenta los animos dels Cauallers en voler te a / mar:e ſeruir. Car la virtut del gran deu:lo qual tu la ſua ſanta ſe creus: e deſenſes:te ha tant prosperat:que en lo mon de caualleria:e d̄ virtuts tots los altres cauallers: e ſenyors auances:yo ſo vaſall:e ſeruidor del gran Turch:lo qual per ſa grā bō dat e virtut me ſeu caualler indigne e ſeu me capita de aqueſta ciutat:la qual li he ſoſtenguda en tranquille pau:ſins en lo pſent dia. Ara la ſua ſenyorzia me mana que yot reta la Ciutat en propria persona d̄ la mageſtat imperial:em te per quitir dela promeſa fe:e homenatge que d̄ mi tenia. Per que ara depreſent:te ret et liure les claus. E ſuplichs ala tua gran ſenyorzia quem vulla acceptar per vaſall:e ſeruidor. Car apres d̄ un altre milloz ſenyor no poria ſeruir: E quemvullau dar lo ſāt baptisme Car yō vull batejar ab ma muller: e fills:e vull eſſer fidelissim vaſall d̄ la imperial corona. Respos tirant en ſemblant forma. Dels ſauis homens ſeſguarda: q̄ ab lur grā discre cio venen a obtenir lo que deſigē:e

reparè los infortunis dela adueria fortuna: mudàt lo mal en major be que no possien. E per ço capita p q tich coneguda la tua molta virtut: e discreció Accepte les claus d'la ciutade atn per valall: e seruido: afec / tat. E depresent te conferme la capitania dela ciutat que la tingues per la magestat del senyor emperado: e dels seus succedors. E promet te que si la fortuna me es fauorable te fare gran senyor. Acabant lo cesar les darreres paraules lo mozo capita qui agenollat stava dauant El rant: torna li a besar lo peu: e la ma e dix ab sforçada veu. Mon senyor infinites gracies faç ala tua gran seynoria dela merce quem atorgues per la tua gran liberalitat: no essent yo mercedor. Mas suplich al grã deu que ta virtut ofensa: quet done tanta vida que pugues reduir tota la morisma ala santa se catolica: e q yot veja emperado: benauenturadament regnant. Lo virtuos El rant mana que tota la gent se atendas dauant la ciutat. E ell ab lo rey scarião: e ab los altres reys: e grãs senyors entraren dins la ciutat hõ fozen rebuts ab molta alegria p la popular gèt grega. E feren de grãs presents. e donatius al cesar: e fozen bades a tots bones posades. E als defora del camp fornits molt be de virtualles. Lo marí seguèt lo capita d'la ciutat sen ana al cesar: e suplical que fos d' la merce quel fes batejar E lo cesar mana a hũ bisbe que en la companyia portaua que tornas a consagrar la sglefia major d'la ciutat qui solia esser de crestians: e los

mozos ne hãuen feta mesquita. E que fots d' batejar hi fossen fetes. e lo reuerent bisbe feu son manamèt. E cõsagrada la sglefia: hi feu parat hun bell altar hon son posada la ymage dela sacratissima mare de dũ senyora nostra. Com lo virtuos rant sabe la consacracio dela sglefia esser feta: en companyia d' l' rey scariano: e d'ls altres l' reys: e senyors: ab lo capitat dela ciutat anaren ala sglefia seguint los la major part del poble morisch dela ciutat. Com foren dins la sglefia lofici se comença molt singular. Car aq eren los chãtres dela capella de l' irã: e los de la capella del l' rey scariano: e lo bisbe dix la missa. E era tãta la remoz dela placent musica que los mozos ne stauen molt admirats: e tenien noticia d'la gran perfeccio dela ley crestiana. Complit lo diuinal ofici: l' irã feu batejar primer lo capita dela Ciutat: e son padri feu lo l' rey Scariano: que axi volgue l' irã E son apres nomèat mossen johã Scariano. Apres son batejada la muller: e tirãt son padri d' aqlla. La qual fõ nomèada angela. Aps batejarè. v. fills del capita. E tirãt aps que fozen batejats los feu atots. v. cauallers. Car lo menor era d' vint anys: E donals atots caualls: e armes: e fozen tots bons cauallers: e valentissims. Apres se bateja l'altra morisma: que en aquell dia foren batejats dos milia mozos per ço com veren batejar lo capita que ells tenien per molt sant. Apres l' rant feu reconciliar tots los grech qui renegat hãuẽ. E fets tots bõs

crestians juraren lo Cesar en perso
na del Emperador. E tots los mo
ros qui no se eren volguts batejar
foren lançats fora dela Ciutat. En
aquesta Ciutat narque lo gran phi
losof Aristotil: e tenen lo en stima
de hun gran sant. E stant lo Prin
cep Tirant en aquesta Ciutat aten
dat: e reposant trames los dos em
baradors Moros per tota aquella
terra entorn. E totes les Ciutats:
e castells: e viles de tota aquella pro
vincia vehines trameteren les cla
us ab lurs Sindichs: qui feren home
natge al Príncep Tirant. E ell en
cascuna Ciutat vila: o castell muda
ua son capita. Apres partint dela /
Ciutat de Estranges feren la via d
Macedonia. E foren en vna ciutat
quis nomena Olimpius. E aquel
la Ciutat pren lo nom de vna mun
tanya qui prop della dista qui es d
les altes del mon quis nomena O
limpius. Aquí foren milloz acullits
e festejats que en d'gna de totes les
altres hon stats eren: p que sabien
que lo Cesar era cosíngerma de dia
sebus lur duch e senyor. E p aqsta
causa se donaren molt liberalment
e ab molta voluntat. Per ço cō lo
capita era grech: e hauia renegat. e
feren li molts presents e donaren li
molt gran quantitat de tresor: p ço
coz aquella graciosa terra era molt
rica. E en breus dies tot lo ducat d
macedonia son reduit ala imperial
corona. Partint lo príncep Tirant
del ducat d macedonia feren la via
dela Ciutat de trapasonda: la qual
se dona decontinent. Car tāt era lo
poder que lo Cesar portaua que po
sua spāt atota la morísma del mō

Car passats quattrecets milia com
batents eren vtils: hon hauia de /
moltes nacions d gēts que no era
ciutat ni fortalesa alguna q tingués
atreuiment de sperar combat. E to
ta la prouincia de Trapasonda en
spay d hū mes se foren tots dōats
al cesar. Aquí foren portats tots
los cauallers qui per lo solda erē de
tēguts presos. Dels quals era stat
capita diasebus duch de macedo
nia: qui foren portats dela ciutat d
alexandria hon presos stauen. Lo
nombre dls quals era. clxxxij. cau
llers. Tots los altres ab l'altra gēt
eren morts en la batalla: y en la pre
so q nī hauia morts molts. La cau
sa per que foren allí apoxats. com
apres que lo solda: e lo turch foren
presos Tirāt trames vna galiota
ab hun caualler del solda en Alexā
dria ab aspres manaments d part
del solda als seus alcayts: que psta
ment trametessen los cauallers pre
sos p terra en aqlla part hō sabien
q fos lo cesar. E axí arribaren en la
ciutat de trapasonda hō lo cesar re
posaua: e fore p ell molt bē rebut.
Lo virtuos príncep Tirant dema
na qual era lo Duch d macedonia
e fon li portat dauant y staua tā des
fregat: que james lo haguera cone
gut. Car venia ab la barba fins ala
cinta: e los cabells fins ales spatles
magre descolorit: e tot mudat dela
sua bella fesomia vestit ab hū albor
nuç groch: ab vna touallola al cap
blaua. E tots los altres cauallers /
en semblant forma densats. Com
lo Duch de macedonia son dauāt
lo Cesar lanças als seus peus p vo
ler los hī besar. E lo Cesar algal de

terra: e besal en la boca corrent los
seus vils viues lagremes: e lançat a
dolorits sospits ab ven piadosa pro
nūcia paraules de semblant stil.

Capitol cccix.

Paraules de consolacio: E de a
moz verdadera que dix Tirant
al Duch de Macedonia.

Nom cõporta la sãch
ni la amoz q̃ en veure
la vostra persona. los
meus vils puguen re
tenir aquelles lagre
mes: que lo meu piados cor plorar
no cessa. gran alteracio: y mouimẽt
d̃ dolor me ha portat la vostra pre
sencia: per los manifesta senyals: de
tristor treballs: y afanyes que en vos
tra cara se demostren. Los quals /
puix per mi ab tanta virtut: y paciẽ
cia los haueu sosteguts: humilmẽt
vos demane me vullau perdonar.
E ab tot que a nostre senyor du sia
stat placent per los me^s defallimẽts
avos: e amí punir: e donar peniten
cia. Empero no desconfiant james
dela sua infinita potencia: y miseri
cordia. Ara de nouell goig nos ale
gra: hauent nos donat gloriõsa vic
toria: recuperacio del j̃mperie: liber
tat vostra: que per amí es molt cara
y d̃ malor contentacio. Ab tot que
la liberacio dels altres ensempe no
mẽys me õlita. alegrau vos dõchs
colingerma que vna es la duquesa
e molt vos saluda: prenha aquesta
lettra que la sua honestat vos enuia
Respos lo Duch destillant los se^s
fondos vils amarissimes lagremes

Senyor Tirant: no es de menoz
alegria la vostra vista: que son lavẽ
guda del nostre redemptor als ca
ritus presoners: e antichs pares nos
tres detenguts en lo baix purgato
ri. tant han cridat les nostres dolo
roses veus: que han pogut arribar
ales vostres oreilles. E se flau vègut
colingerma se^s or: nouell goig: y sin
gular delir d̃ la nostra plorosa vista
vos sou lo exaltament dela santa fe
vos sou la gloriã: y reparacio dels
crestians: vos sou la nostra vida: y
lo tresor de nr̃e rescat. Vos haueu
vbertes les nostres fosques presons
y haueu romput les nostres forcs:
y stretes cadenes. Los treballs: y a
fanyes passats no son algũa cosa: en
comparacio d̃ tant descans: e conso
lacio cor de present nos haueu pre
sentada. de ara auant si per vos sen
yor hauem a soferir alguna fatiga:
no pot esser que nons delite. Puix
al seruey vostre se^s guardes: qui sou /
la fi: y terme d̃ nostra benaventurã
ça. Legi lo Duch la letra de la mul
ler la qual en la següet forma escrita
se mostraua.

Capitol. cccxi.

Lettra tramesa per la Duquesa
de Macedonia al Duch son ma
rit.

Gig: y tristor ab tant
strem me hã comba
tuda: que per miracle
es vna la vostra Ste
fania mostrar vos ho
ha la mia descolorida cara quant p
vostre vista lo meu temeros cor /:
haura cobrada la perduda alegria:

scireus ara los enuigs: treballs: y
pensaments que perdent a vos me
han acompanyada no es possible
Car la força gran de aquests mals
d'exa turmentada la mia pensa. E
axi afligit lo meu enteniment: q̄ no
se queus diga: demaneus de mer/
ce agollada als vostres peus: y be
lant les cadenes que enseps a vos
e ami strenyen vullau apres d'a re
buda libertat molt prest venir a li/
bertar la mia perillosa vida. la qual
ab hun sola tardar pozeu de certa
mort fer merexedora. Car ab tot la
presencia del nouell cesar sia vostra
liberacio: e vida. No es dubte se/
nyoz que sols la vostra vista es aq̄/
lla que tendra propietat de libertar
me: y al so dela vostra veu extra de
crista preso la mia resuscitada vida
No fac mencio dels meus afanyes
per quels prengau en compte de a
mor: com sia: e fora itada contenta
soferir ne de majors: per defendre
dels vres. Los quals grandissims
treballs: y dolors vres: sol son dig/
nes de planyer: y desfer recitats: cō
siderant que la vostra virtuosissima
persona de tot be: de tota gloria: y
prosperitat es merexedora: y quals
vlla pozien esser exuts mirat tāt ex
cellēt duch: y senyoz catiu de infels
subiugat a nacio tā baixa: qual cor
tā fort: y dur que fos nos rōpia p
sobres dolor. Atenent que vos se/
nyoz siau mal tractat: y d'sseruit: po
sat en cōtinua tribulacio: y miseria.
E cō seyo pēau q̄ los vlla d'l meu
poch enteniment nous puguē veu
re en aq̄ll loch hon la vostra mag
nanima persona es detenguda: y o

veig seyo ab los cabells larchs: y
d'sbaratats: la barba cobrint la ma
joz part dela vostra bella cara itesa
per los pits: hon diuerses vegades
ha reposat la vostra duquessa. E cō
temple encara senyoz quels vostres
fondos vlla: y la gran flaquea dela
vostra carn: y lo descoloriment de
aquella encara q̄ lo gest nous ha le
uat de grā senyoz: y la presencia: em
pero manifestant se en tal sguart: la
gran afliccio de vostre animo d'sfall
lo meu cor: arrape la mia cara: des
barate: y arranque los cabells del
meu cap: p sentir part dels treballs
vostres: en los quals planyer: y cō
templar: lo dolre: y plorar a mane
ra de delits ho s'time. La groga: e
sotil sobreuista vostra: tacada de
moltes lagremes. la touallola bla
ua que streny lo vostre cap merexe
dor de Imperial corona han des/
guarnit: y despullat la mia anima
de tota gloria: per tenir conformi/
tat ab vos senyoz: es itada vestida
de continu la mia afortunada per/
sona: de hun aspre scilicet la carn: y p
abit de hun fort burell amaneza d
sach: per significar la veritat d'l meu
grā treball: y terrible pena que per
vos senyoz pregant sospirant: y ja
mecant comportaua. Per les vos
tres cadenes hun nuat: e fort cenyil
ha streta la mia turmentada psona
Per los vostres grillons so anada
descalça. Per la vostra preso he re
nunciat al mon: ab solēne vot de ja
mes dexar aq̄sta deuota casa: e fort
religio: fins q̄ p vos senyoz sia d'ma
nada la vostra Duq̄ssa: dela qual
X.l.

no sols senyorejau l'anima: e les potencies de aquella. Mas encara lo cors essent vostre per amor: y per obligacio de licit matrimoni: vos ne sera feta prompta: e liberal restitucio. Eleniu dōchs senyoz veniu speranza mia clau de les mies presons ceptre dela mia senyoria: corona d la mia gloria: Nun sol goig de les mies tristors. Eleniu dūch de Macedonia senyoz Diasabus: y fereu lo clar dia: q foragitara les tenebres d la mia scura nit. terrible ploze: e fortif gemechs donaua lo dūch de Macedonia tant per la vista de son cosingerma Tirant: com encara per la libertat que cobrava. Mas sobre tot per lo contengut en la letra d la Duquesa. La qual singularment amaua.

Capitol. cccclxii.

Com tots los altres presoners vin guerren a fer reuerencia al Princep Tirant.

Qas no tarda hū poch que lo Marq̄s d sent Jordi se presenta dauāt lo virtuos Tirant: e donant del genoll en la dura terra feu infinides gracies ala sua seyorja cō per ell era stat liberat. E lo princep tirant ab cara asable: e ab molta demostracio de amor lo leua de terra: e besal en la boca. Apres del Marques se presenta lo Duch de pera son germa: e lo Prior de sent Johan: e tots los altres cauallers

per orde. E lo Cesar los rebe molta benignamēt: e ab grādissima amor sabēt los aquella honoz q conexia erē merexedors. Lo Duch de macedonia ana a fer reuerencia al rey scariano: e al rey de sicilia: e al Rey d seze: e tots li feren grandissima honoz: per lo seu molt merexer: e per q sabien que era cosingerma del princep Tirāt. No son poch solict lo cesar de fer vestir tots los cauallers qui eren venguts en companyia d l dūch de macedonia. Car molt pst foren vestits: e abillats: e posats en orde cascu segons son grau: els donna armes: e caualls dels milloz q tenta: qn restarē tots molt cōtents e festejals molt aqui per la molta alegria que tenia de lur liberacio: donant los tots aquella delit que podia: e sent los ben pensar per la molta flaquea que tenien per que prestament fossen tornats en lur bōa disposicio. e lo virtuos princep tirāt trames hun correu ab vna letra d cōsolacio ala afligida Duq̄ssa de macedonia qui staua molt adolorida per la preso d l dūch son marit. car de quantes festes eren stades fetes en la Ciutat de Contestinoble ja mes era volguda exir p esser en les festes. E per ço lo virtuos Cesar la volgue aconsolar: sent li present cō molt prest li trametria lo dūch sō marit. E perseverāt lo Cesar en les delitoses festes: atura en la Ciutat damūt mencionada sine a tāt que lo Duch d Macedonia ab los de la companyia foren en disposicio d poder partir.

Capitol cccclxiii.

Com la Rey na de Ethio pia arri ba en Contestinoble: e la honoz q li fon feta.

Dartida que fon la il lustrissima Rey na de Ethio pia d la Ciutat de Estrenes camina tant per ses delitoses jornades: fins que fon peruenguda prop dela insigne Ciutat de contestinoble. Sabent la magestat d l an tich Emperador la sua venguda: e que era molt prop dela Ciutat: tra mes a dir a la filla carmesina que ix ques defora per arecebir la. E la ex celsa pryncessa molt contenta de tal noua se abilla: e posaa molt en oz / de acompayada dela inclita reyna de seg: e dela duquessa d macedonia e de cent bones destat: e de cent do zelles molt riquament abillades: e deuifades d stranya manera. Ac d panyauen la excelsa senyora molts nobles homens: e gran caualleria Ab tal triumpho i rque dela noble Ciutat per distancia de vna legua: perço com la pryncessa tenia stre m desig d veure aqsta agraciada Rey na: per la molta bellea que della ha uia hoit mencionar. E per la mol ta amor que era certa que Tirant portaua al Rey scariano: e ala rey na dispongues en fer li la mes ho / noz que fer pogues. E ans que la excelsa senyora i rques dela Ciutat trames vna molt riqua tenda to ta de brocat carmesi brodada: e la uozada de diuersos Animals: e o celsa per art de molt singular artifi ci: que la parassen a vna legua luy dela Ciutat. E plegant la excelsa Pryncessa ala tenda descaualca: e

posaa dins ab totes les dames. E podeu cõtemplar la singularitat de aquesta tenda quant era gran: que apres hi cabe la Rey na de Ethio pia ab totes les sues dones: e don zelles. Restada la Pryncessa passa auat la caualleria fins q fozen juts ab la Rey na. E per tots son feta d guda reuerencia ala Rey na: e ella sa luda a tots ab afabilitat honesta: e caualcant tots ensempe peruengue ren al loch hon la parada rda sta ua. Digueren ala agraciada Rey na cõ dins aquella tenda era la pri cessa. Prestament la Rey na desca ualca ab totes les dones: e donze lles sues: e entra dins la tenda. La pryncessa se leua: e ab suaus passos ana fins a mija tenda. E plegat la Rey na dauat la pryncessa dõa dels genolls en la dura terra. E la excel sa seyoza la pres per lo braç leua la de terra: e besa la tres voltes en se nyal d molta amor. Pres la per la ma: e feu la seure al seu costat. E per quant la pryncessa p que era seyoza de noble enteniment: e discrecio en lo passat teps hauia apres d molts lenguatges: per la pratica dels strã gers qui per la causa dela guerra e ren venguts en la cort dela mage / stat d l Emperador pare seu: e molt mes que sabia parlar la lengua lati na per hauer apres de gramatica: e poesia. E la reyna de ethio pia quãt promes a Tirant que delibera de anar a contestinoble per esser ala so lenitat de les sues bodes ab la prin cessa: aps d gramatica: e parlaua ab molta gracia la lègua latina. la pri cessa: e la Rey na se parlaren d mol tes corteses legõs q entre galants

Æ.ij.

dames se acostuma. E la princesa
stana admirada d'la molta bellea q
la Reyna possebia: e consideraua en
si james semblant d'aquesta no ha
uer vista: ni tenia crehça que la sua
bellea fos res en l'guart de aquesta.
E d'altra part la Reyna de Ethio
pia stana spantada dela strema be /
llea dela princesa: e deya que ab ve
ritat se podia dir: què tot l'univers
mon: tanta gracia: ni bellea no po
guera esser trobada en hun cors /
mortal. Car mes paria angelica q
humana. Apres que per hu poch
spay hagueré stil de gentils parau
les rahonat: pujarè a cauall les du
es deesses mirant se continuament
l'vna al'altra ab olit singular. E to
tes les dames caualcarè aps d'elles
E la excelsa princesa feu son poder
que la Reyna d'ethiopia anas ala
part dreta. E la reyna nou volgue
comportar. La princesa la pres per
la ma: e axi anaren fins ala ciutat
E plegant al portal trobaren l'em
perador: e la Emperadriu quils spe
raren acauall. La Reyna se acosta
al Emperador per voler li besar la
ma: e la benignitat del valeros sen /
yor nou volgue consentir: sino que
labraça ab amor asable. apres ana
la Reyna ala Emperadriu: e vol /
gue li besar la ma: e la emperadriu
nou consenti: mas besa la tres vol /
tes en la boca per mostrar li major
amor. E per tots son singularmèt
reuerda. L'emperador: e la Empe
radriu se posaren primers: apres la
Princesa: e la Reyna de ethiopia
e la Reyna de feg: e la Duquesa d'
Macedonia: e totes les dames se /

guen apres. Ab tal orde caualcarè
tots fins al imperial palau ab infinit
poble quils seguien. E d'scaualcars
pujaren en lo abillat palau hon fō
donada ala inclita Reyna vna rica
cambra molt singular emparamen /
tada de draps doze d' seda per que
pogues reposar: e reparar segōs cō
luetut d'les galants dames. E aqui
aquell dia ab gran magnificència fō
seruida de totes coses necessaries a
la humanal vida ab gran magni /
tut: e abundancia. E forè dades sin
gulars posades a tots aquells q vè
guts eren ab la tan agraciada Rey
na: axi als homens cō ales dames
Lo seguent dia la magestat d'el em
pador per milloz poder festejar la
Reyna volgue que ixques a men /
jar en la gran sala. la qual ixq molt
ben abillada ab totes les sues da /
mes. E al dinar l'emperador la seu
seure al costat dela emperadriu. e a
pres della sigue la Reyna de feg: e
apres la duquesa de macedonia: e
dauant la Reyna de Ethiopia seya
la princesa. E dauant la talula del
Empador al altre cap dela sala mē
jauen los nobles: e cauallers qui vè
guts eren ab la Reyna. E en l'altra
part les dones: e donzelles: axi les
dela Emperadriu: e d'la Princesa
com les dela Reyna de Ethiopia:
E los ministres per trones que e /
rien en la sala sonauen. E la musi /
ca era tan gran en la sala de tantes
natures de sturments que era cosa
de grā admiracio als hoïnts. E ab
aquell triumpho se dinaren: seruits
molt noblement de molts Caval
lers: e gentils homens molt bē abil

lats ab robes de stat de chaperia: e
 ó brocat ab grosses cadenes doz al
 coll. E seruia de major dom aquell
 dia lo virtuos ypolit mes galant q̄
 tots en stranya manera. Lenades
 les taules comengaren a dancar. E
 la Reyna de Ethiopia se son molt
 ben abillada: e deuillada ab gonella
 de hū vert brocat ab la ampla cor
 tapisia de robins diamants: e marag
 des lauorada ab subtil artificio: q̄ ere
 de molt gran stima: e ab la roba de
 domas negre: les obres ól domas
 cubertes de orfebreria ab smalts la
 uorat p̄ art de subtil artificio. ab vna
 grossa cadena doz al coll: tota smal
 tada ab grossos robins: e diamants
 engastats en ella. E al cap sobre los
 cabells qui parien propiament ma
 dres doz: portaua sol vna corone
 ta feta de ples molt grosses: e de di
 uerses pedres fines que lançauen
 molt gran resplandor. E en lo frōt
 hun fermall de molt gran stima. E
 totes les sues doneas: e Donzelles
 molt ben abillades axi les blāques
 com les negres: per ço cō ellan por
 taua deynes: e daltres. Les blanqs
 eren del Regne de Tuniz: e les ne
 gres eren del Regne de Ethiopia.
 Les quals eren totes filles de grās
 senyors. A tots los dela cort paria
 de inestimable bellea aquesta Rey
 na. E tenien diuersos parlaments:
 los huns ab los altres: diēt q̄ mol
 ta virtut possehia Tirant que ha
 gues rebutat requesta ó tan bellissi
 ma senyora cō aquesta. Com tots
 eren certs: que la Reyna lo hanta
 request que fos son marit: e senyor
 del Regne de Tuniz: e de tota la

Barberia. E q̄ per amor dela prin
 cessa ho hauiā tot dexat. E venint
 a noticia dela princesa aq̄ts par /
 laments: feu tot son sforç de mani
 festar ne la veritat. Car com les ve
 yen separades deyen que tanta bel
 lea possehia com la princesa. E cō
 se stauen prop: la grādissima bellea
 dela Princesa apagaua la óla rey
 na en tanta quantitat: que tots ne
 conexien la gran diferencia. E axi
 totes molt ben abillades dancaren
 aquell dia ab los galants. E stat en
 lo milloz de les dances entra per la
 sala hun correu molt cuytat qui de
 mana la Duquesa ó Macedonia
 e son li mostrada. Lo correu se age
 nolla dauant ella: e dona li la letra
 que portaua: e dix li: Senyora albi
 peres demane avostre senyoria: car
 vous porte noua cō lo seyo2 duch
 de Macedonia es posat en libertat
 E es ab lo Cesar en la Ciutat ó tra
 pasonda ab tots los altres p̄soners
 La Duquesa en aquell cars de lo
 breabundant alegria no li pogue
 respondre: ans simortida caygue. E
 son aqui molt gran desbarat en les
 dances: que tots se dexaren de dan
 car: e cuytaren a portar aygua ros
 lançaren lin per la cara: e recobra
 lesperit. Empero p̄ spay de vna ho
 ra stigue q̄ no pogue parlar: tenint
 cōtinuamēt la letra streta en la ma
 E cobrada la natural conexença o
 bri la letra que lo cesar li trametia le
 gi aquella qui contenia paraules de
 semblant stil.

Capitol. cccclxiij.

Æ. iij.

Letra tramesa per lo pñncep **II** /
rant ala duquessa de macedonia.

Recordant la tristicia
vostre he donat grã
dissima diligencia en
recobrar vos lo ma /
jor goig de vostra vista: Senyora
duqssa mes cara que germana del
pullau: e bandejau del vostre cor to
ta manera de enuolos pensameta
y reben lo present o nouella alegria
Lo vostre duch: y senyor cosinger
ma y mes acostat ala mia amor de
tots los altres: es libert: es alegre: es
en tota sanitat: y honoz prosperitat e
conualescencia. E axi per satisfier al
desig de aquell: y vostre: sera molt
presta la nostra tornada. Alegrau
vos donchs: puix ell se alegra: que
set goigs per aquell deuen esser cau
sa de vostra molta alegria: goig de
la perduda captiuitat: goig dela li /
bertat: e recobrada alegria: goig de
la sanitat: goig dela honoz. goig de
la presta tornada: goig dela riquesa
y triumpho: goig dela benaueura
da: e gloriosa vida queus resta. Ell
mateix vos sera letra. Sol yo⁹ he
deliberat scriure. p guanyar les stre
nes de vostra benuolença. Ala ma
gestat imperial ni a altra psona no
es necessari scriure per letra. Com
de paraula poch temps passara a /
nissarem la sua altesa. E alegrarem
als qui nostre be: y honoz afectada
ment osigen. Elst per la egregia du
quessa lo contengut en la letra seu
portar mil ducats: y donals al cor
reu. Lo qual seu infinites gracies
ala duquessa: e sen ana molt alegre

e content. La conortada duquessa
se leua: e agenollant se dauant la ma
gestat del empador dona li la letra e
l'emperador la legi: e fon molt acõ
solat dela bona: e benaueurada
noua. E prestamet trames p totes
les glesies dela ciutat que tocassen
totes les campanes: e fõ feta molt
gran alegria per tota la ciutat: axi p
la venguda dela Reyna de ethio /
pia: com per la liberacio dels preso
ners crestians. Car la popular gent
se ssozcauẽ en festejar: per que veyẽ
que serien posats en tranqle repos
e vida benaueurada. Empero p
lurs peccats no pmes la diuina pro
uidencia que molt los duras. E ha
uẽt molt festejats lo Cesar al duch
de macedonia: e als altres compa /
nyons seus donals licencia. E par
tint dela ciutat o Trapasonda ferẽ
la via deuers la insigne ciutat de cõ
testinoble. E caminant per lurs jo
nades peruenqueren ala noble ciu
tat hon foren rebuts ab honoz ex
cella per la magestat ol'emperador
e per la emperadriu: e per totes les
dames. E en special sobre tots aqll
egregi baro Duch de macedonia
qui per la duquessa muller sua fon
molt festejat: axi com aquella quil a
maua mes que ala sua vida. E per
la venguda dels presoners les festes
foren refrescades en la cort ol'Em
perador. E lexant me de recitar les
amigables: e curials festes q la im /
perial magestat feya ala Reyna de
Ethiopia: e al egregi duch o mace
donia: e a tots los altres baros: e ca
uallers: p no tenir prolixitat **Loz** /

nare a rēctar los singulars actes d'el benauenturat príncep Tirant: e d'el Rey scariano: qui van a recobrar les terres qui solien esser subjectes al Ymperi grech.

Capitol cccclv.

Com lo cesar apres que son partit de trapasonda cobra moltes prouincies qui eren del Ymperi.

Apres la partida del e gregi duch de macedonia ab los altres se^{rs} companys d'la ciutat de trapasonda. Lo virtuos príncep Tirant feu prest leuar los dos caps: e ordena: e feu ordenar al rey scariano tota la gent q'cascun Capita ab sa squadra partis. E axi molt ben ordenats la vna squadra apres l'altra partiren e ferē lur via deuers la terra de bendin qui distaua d'alli vi. jornades. En la qual plegant lo Cesar ab tot son exercit se donaren per manamēt del solda: e del turch. E rebuts los homēatges per lo cesar: e lochtinents seus: e posats capitans en les ciutats: e fortes: passaren auant. e recobzaren tota la prouincia de blagay: E tota la terra de bzinna: e tota la terra de fora: e tota la terra de bocina. car cascūa terra de aquestes es vna gran prouincia ab moltes ciutats: castells. e viles q' en cascuna de aquestes prouincies son. E totes de bona volūtat se donaren al Cesar: per que solien esser subjectes al Ymperi grech: e tenien molta voluntat de tornar hi: per la

mala senyoria que tenien dels moros. E partint lo cesar de aquelles prouincies recobra moltes altres ciutats. q' es la ciutat de Arca: dia: e la ciutat de Megea: e la ciutat de Turina. E de aqui feu la via del Regne de Persia: E pres lo tot per força d'armes. Per q' com no era en domini del Solda: ni d'el turch: ans tenien Rey per si. E p's. e subjuga la gran ciutat d'auris qui es ciutat molt delitosa: e d' moltes mercaderies. E la ciutat de bterna. E la ciutat d' senoreyant per hon passa lo gran flum de phison. Moltes altres ciutats pres: e subjuga en lo regne d' persia: que lo libre no mēciona: mas aquestes son les principals: e majors. E moltes altres prouincies: e terres conquista lo virtuos príncep Tirant: e vn al domini: e seyoia del impi ab molt grā triumpho: e victoria que seria gran fatiga de recitar. Car per la industria: e alta cavalleria ell recobra tota la grecia: e l'asia menor: e tota la Persia: e tot lo Selontch qui es Galipoli: la Nozea: Larca: lo cap de larca: Elona. E per seblant per mar trames lo seu stol que tenia en contestinoble per pendre les Illes. E per capita lo seu almirall lo marques de Ligana. Lo qual per la virtut: e saber pres totes les Illes que esser solien del Ymperi. Los noms d'les quals son aquestes. Calistres Colcos: Driftige: Tesbie: Himocha: Flaxen: Meclotapace. E moltes altres Illes que lo libre no recita per no tenir prolixitat.

Capitol. cccclvi.

¶. iij.

El almirall ab triumpho de grā
victoria torna en contestinoble. E
l emperador per premiar lo li sposa
la filla del duch de pera nomēda
elisea.

Quimplides les hono
roses conquestes per
lo virtuos almirall d
les illes qui solien eē
dela corona del impi
E subjugades aquelles qui per for
ça qui per grat: ab gran triumpho
sen torna ab tot lestol en la ciutat d
contestinoble. E entrāt per lo port
lāçaren moltes bombardes: E ab
multiplicades veus saludaren la in
signe ciutat. Los pobles corriē ala
muralla per veure lestol entrar fa
hēt molt grās alegries. L almirall
ixque en terra acōpanyat de molts
cauallers: e gentils homens molt
bē abillats: e anarē a fer reuerencia
ala magestat del empador: lo qual
los rebe ab cara molt afable: e ab
grā humanitat: e tots li besaren lo
peu: y la ma. E l emperador feu gra
cia al almirall marques de ligana q
fos governador de totes les illes q
erē subjectes: e en domini d l impi
e almirall major feu e ell: y a tots los
successors seus. E li consignaua so
bre totes les illes cent milia ducats
de renda cascun any. E dona li per
muller vna singular dōzella criada
dela Emperadriu nomenada la be
lla Elisea filla del duch de pera que
nō tenia mes d aquesta. lo pare era
viudo que hauia treballat grā tēps
que la piceffa fos sa muller: e per la
venguda de T irant ell la perde. lo

virtuos almirall feu infinites gra
cies ala magestat del emperador d
les gracies que li hauia atorgades
e besa li lo peu: e la ma altra volta: e
fon mes content de posseir la bella
dama que los cent milia ducats de
renda. La magestat imperial los feu
d continent spolar. E foren renouel
lades les grans dances: e festes: car
no hauia molta dies que vengut e
ra lo egregi duch de macedonia: e
lo duch de pera pare dela donzella
e lo marques de sent jordi qui li era
oncle: e lo prioz de sent johan de je
rusalem: e molts altres nobles: y ca
uallers qui eren exits de catiu. E la
excelsa princeffa sessorça per amor
de les dues lley nes eiser continua
ment en les dances: e festes: p aque
lles magnificar. E la magestat del
emperador p voler pmiar a molts
nobles: e cauallers de aquells qui e
ren exits d preso: los colloca en hō
rata matrimonis ab donzelles de
gran stima: totes criades dela Em
peradriu: e d la princeffa. E donals
a cascu grans heretats ab q podien
honradament viure. e fetes les spo
salles de tots: porrogarē les bodes
p hauer major honoz. Lo dia que
lo princep T irant pedia benedic
cio ab la princeffa: e fortuna nou p
mes que a hun cors mortal donat
tant delit: e gloria en aquest mō. cō
natura humana no fon creada per
deu per hauer beatitut ni gloria en
aquest mon. Mas per fruir la glo
ria d paradís. E en aço negu no pē
sa. Car los homens virtuosos fan
cascun dia actes insignes: e dignes
de immortal recordacio. Així com

feu aquest magnanice virtuos pñ
cep: e strenu caualler tirāt lo blāch
qui per la grandissima caualleria: e
alt enginy conquista tants regnes:
e reduhí infinits pobles en la bar /
beria: e en la grecia ala sata se catho
lica. E no pogue veure la fi del que
tant hania desijar: e treballar.

Capitolcccclxvii.

Lo pres a Tirant lo mal del qual
passa de aquesta vida.

D cōset entre tātā al
tres treballs d'aquest
sia dellure: que puga
la cansada ma retrau
re de pintar en blanch paper la hu
mana desconexença de fortuna. ab
tot quel recozt dels gloriosos actes
de Tirant noua dolor me presen /
ten. Com premi no han pogut atē
yer. Mas per q̄ sia exēple manifest
als homens dōrs que no confien en
la fortuna per hauer grans delits:
e prosperitats: e per acōseguir aq̄lla
pōre lo cors: e l'anima. Los quals
per follia: e dōrdenada ambicio ca
minen ab allenegants: e perillofos
passos. Don se posa seguir que los
vans pomposos homens qui dō
tinu lux sīmada fama molt cerquē
despendā en va lo inutil temps de
lux miserable vida. Com dōchs lo
cesar hanent conquistat: e recobrat
tot l'imperi: e subjugades moltes al
tres prouíncies circumueines: e sen
toznas ab molt gran triumpho: e
victoria ala ciutat de contestinoble
ab lo magnaním Rey scariano en

sa companyia: e ab lo Rey d sicilia
e lo Rey de sege: e molts altres reys
duchs cōtes: e marquesos: e innu
merable caualleria: qui veniē ab ell
per esser en les grandissimes festes
ques deuen fer per la sua venguda
e per amor del Rey scariano e mes
per la celebracio de les bodes de ti
rant: negu nol volgue lejar. Lem /
peradoz auisat dela sua venguda li
feya aparellar molt grandissima fes
ta. E feu rōpre vint passes del mur
dela ciutat per que pogues lo vir
tuos pñcep entrar ab lo carro tri
umphal. E com Tirant fos a vna
jornada prop de contestinoble en
vna ciutat que s nomenaua Andri
nopol aturas aqui. per q̄ com lem
peradoz li hania trames a dir q̄ no
entras: fins a tāt que ell loy trame
tes a dir. E stant lo virtuos Cesar
en aquella ciutat ab molt gran de /
lite: e cercant depòrts: e plaers: e pas
sejant se ab lo Rey scariano: e ab lo
Rey de sicilia per la voza d hūriu
qui passaua per lo hun costat dels
murs dela ciutat pres lo passejant
tan gran mal de costat: e tan pode
ros que en braços lo hagueren a
pendre: e portar dins la ciutat. Lo
Tirant son en lo lit venguerē los
sis metges que ell portaua dels sin
gulars del mō: e quatre dōl Rey sca
riano: e feren li moltes medecines e
no li podien dar remey negu en la
dolor. L'anoz Tirant se tingue p
mort: e demana confessio. Feren li
venir prestament lo confessor que
ell portaua ab si: qui era vn bon reli
gios del orde de sent francesch mes
tre en la sacra theologia: home de
grandissima sciencia. Com lo con

lessos fon vengut **E**stant confessa
be: e diligentment tots los peccats
ab molta contricio. Car la stre,
ma dolor que passaua era en tanta
quantitat que ell se tenia per mort:
vehent que per molt que los met /
ges li fessen: la dolor continuament
augmentaua. **E**stant lo Cesar en la
confessio. lo Rey de seg trames hū
correu molt cuytat al Emperador
significant ala magestat com lo Ce
sar staua molt mal: q los seus met /
ges no li podien dar remey algu. p
quel suplicaua fos d la merce quey
trametes molt cuytadamēt los se
que en dubte staua qy fossen a tēps
Après lo cesar hauer confessat seu
se portar lo precios cors d ihū crist
lo qual mirant ab gran deuocio: e
lagremes dix moltes oracions en /
tre les quals ab grandissima deu
cio dix les següents paraules.

Capitol cccclxviii.

La oracio que dix **E**stant dauant
lo corpus domini.

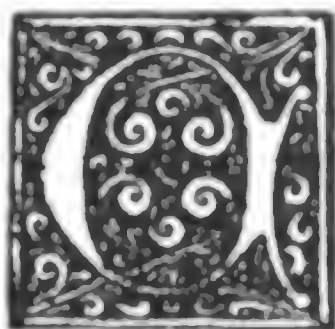
O redemptor del hūa
nal linatge dū infinit
sobze natura: pa devi
da: tresor ses preu: jo
yel incomparable: penyosa segura
dels peccadors: certa: e infallible de
fensa. **O** vera carn: y sacm del meu
senyor: anyel mansuet: y sens macu
la ofert ala mort: per donar nos e /
terna vida. **O** clar spill hon la diui
na: e infinida misericordia se represe
ta. **O** rey dls Reys aquí totes les
creatures obelhexen. senyor inmens

humil: dolç: y benigne: y com po: e
yo regraciar ala vostra senyoria la
tāta amor que amī fragil creatura
hauēu mostrada: no solament sen
yor per los meus grās peccats son
vengut del cel en la terra prenent a
queixa preciosa carn en lo ventre de
la sacratissima verge Maria mare
vostra. y enaptes nat dū: y hō sub
jugant vos ales mundanes mis /
eres p pagar los meus defalliments
volgus cōportar aspres turments
cruel passio: e dura mort: posant en
creu la vrā carn sacratissima. Mas
encara aquella mateixa carn me ha
uen dexada per medecina speritual:
y salut dela mīa infecta: e maculada
aia. Infinites gracies senyor vos
sien fetes de tals: y tanta beneficia
Encara seyor vos regracie les grā
prosperitats que en aquest mō me
hauēu donades: eus supliq tan hu
milmet com puch que puix de tāts
perills me hauēu deliurat: e ara me
donau mort regoneguda. La qual
yo accepte ab molta obediencia:
puix axi plau ala vostra santissima
senyoria en remissio: e penitēcia dls
meus defalliments: me vullau do
nar senyor dolor: contricio: y pene
diment dels meus peccats: per ate
nyer d vos absolucio: e misericordia
Aximateix seyor me atudeu em cō
seruen en la fe: en la qual com aca /
tholich crestia vull viure: e morir:
ym doneu la gran virtut de speran
ça: per que confiant dls infinida mi
sericordia vrā ences de caritat plo
rant: y planyent los meus peccats
confessant: loant: beneynt: e exalçant
lo vostre sant nom: sperant: y dīa
nant venja: e absolucio: alt en para

dis puiga ala eterna beatitut: e gloria. E dites aquestes paraules ell rebe ab moltes lagremes lo cors precios de ihesu crist: que tots los q en la cambra eren deyē que aquest no demonstra esser caualler: mas hū sant home religios: per les moltes oracions que dix dauant lo corpus Com hague donada refeccio alant ma feu se venir lo seu secretari: e feu e ordena son testamēt: en presencia de tots los qui ab ell eren. Lo qual era del tenor seguent.

Capitol. cccclxix.

Lo testament que feu Tiran:

Com sia certa cosa lo morir: e ala creatura racional incerta la hora dela mort. E com dels sauis se spera prouoir al soeuenido: per ço que acabat lo peregrinar de aquest miserable mō: tornāt al nostre creador dauant la sua sacratissima magestat pugam donar compte: y raho dels bens quēs sō acomanats. E per amor d aço. Yo Tiran lo blanch ol linatge de rocasalada: e dela casa de bretanya caualler dela garrotera: y Princep: y cesar del imperi grech. detengut de malaltia dela qual tem morir. Empero en mon seny ferma: e integra: e manifesta paraula: presents mos senyors: e germans meus darmes. lo Rey scariano: e lo Rey de Sicilia: e lo meu cosingerma lo Rey d feg: e molts altres Reys duchs cōtes: e marquesos: En nom del meu

senyor ihesu crist fas: e orden lo present meu testament: e darrera voluntat. en lo qual pos marmelloz me e del meu present testament executadors elegesch: ço es la virtuosa: e excellent Carmelina Princesa del imperi grech: e sposa mia. e lo egregi: e car cosingerma meu diafebus duch de macedonia. Als quals suplich carament tinguen la mia anima per recomanada. E prench me per la mia anima de mos bens cent milia ducats q sien distribuïts a coneguda: e voluntat dels dits meus marmelloz. E mes suplich als damit dits marmelloz els done carrech que facen portar lo meu cors en bretanya en la sglesia de nostra senyora hon jahē tots los del meu parentat de rocasalada: com aqsta sia ma voluntat. E mes vull: e man q de mos bens sien donats a cascu de mon linatge: quis trobaran presents en lo meu obit cent milia ducats. E mes leix a cascu de mos criats: e seruidors de casa mia cinquanta milia ducats. E d tots los altres bens: e dzets meus. Los quals mijançāt lo diuinal adiutor: yo me sabuts guanyar: e per la magestat ol senyor Emperador me es stada feta gracia: Fas: e instituesch hereu meu vniuersal a mon criat: e nebot ypolit de rocasalada: que aquell en loch meu sia posat: e succehesca axi com la mia persona a fer de aquells a totes les voluntats. Apres que tirant hague fet son testament dix al secretari que scriuis bñ breu ala princesa en stil de semblants paraules.

Capitol. cccclxx.

Oren de comiat trames p Tirant
ala sua Princesa.

Dux la mort amí es tã
vehma: que mes atu
rar no puch: nō resta
mes per complir mō
viatge: sino sols pendre de vos sen
yora de preclara virtut mō darrez
triste: e doloros comiat. **D**ux la for
tuna no vol: ni ha permes: que yo
com a indigne: e no merexedo: ha
ja pogut atenyer a vos qui ereu lo
premi de mos treballs. **E** nom dol
guera tãt la mort: si en los vostres
braços hagues finida ma vida tris
ta: e dolorosa. mas suplich a vostra
excella senyoria que nous dexeu de
viure per que en premi dela molta
amor queus he tenguda siau en re
cort: e tigua p recomanada la mia
peccadora anima: la qual ab mol
ta dolor torna al seu creador qui la
hauia comanada. **E** puix ma for
tuna nō consent poder vos parlar
ni veure: q crech foreu stada remey
e stalui a ma vida. he oliberat scriu
rens breu: per que la mort nom vol
mes porrogar. **E**lmenys que siau
certa de ma streia passio: e esser ates
al darrer terme de ma vida. **N**ous
puch mes dir: que la molta dolor
que tinch nou consent: sol vos su
plich: e de gracia vos deman que p
recomanats tingau mos parèts: e
seruidors.

Lo vostre Tirat qui besant pens:
e mans la sua anima vos comana.

Capitol. cccclxxi.

Com lemperador trames lo duch
de Macedonia: e ypolit ab los met
ges. **E** com Tirant fet se portar a
contestinoble: en lo camí passa de
aquesta vida.

Des que lo princep
Tirant hague fet lo
testamēt prega molt
al Rey scariano: e al
Rey de sicilia: e al rey de seg quel sel
sen portar ala ciutat de contestino
ble ans que passas de aquesta vida
Ear la maior dolor que teta era cō
morza sens veure la princesa. **E** te
nia crehça: e deuocio q la sua vista
bastaua en donar li salut: e vida. **E**
per tots son deliberat o portar loy
atesa la molta voluntat que li veyē
E los metges ho loarē per ço com
lo tenien per mort. **E** creyen que p
la molta consolacio que hauria dia
vista o la princesa aquí ell en stre
amaua: natura podia obrar mes q
totes les medecines o l mō. **E** psta
ment lo posaren en vnes andes: e a
coll domens lo portarē molt repo
sadamēt. **E** son acōpanyat de tots
los Reys: e grās senyors: solamēt
ab cinchcents homes darmes: to
ta laltra gēt resta en aquella ciutat
Com Lempador hague rebuda
per lo correu la letra del Rey o seg
son posat en gran agonía: e pensa
mēt: e lo mes secret que pogue tra
mes p los se^{rs} metges: e p lo duch
de macedonia: e p ypolit: e mostrals
la letra del Rey o seg: e pregals que
prestament caualcassen per anar hi
Lo Duch de macedonia: e ypolit
sens dir res a negu trqueren o l im
perial palau: e feren lur camí ab los

metges. Car Lempadoz tenia dubte que si la Princesa ne tenia sentiment: que se'mortiria: e seria molt perillosa. Com lo Duch de Macedonia: e ypolit ab los metges foren amissa jornada de Costantinoble en contrare a Tirant en lo camí: e del caualcaren: e les andes foren posades en terra. Lo Duch de macedonia se acostá a Tirant: e dix li cosíngerma senyor coz sta vostra senyoria. Respos tirant cosíngerma singular plaer tinc: com vos he vist ans dela mia fi. Car yo stich al darrer strech dela mia vida. E pch vos quem beseu vos: e ypolit. Car aquí sera lo darrer comiat q' d' vosaltres pendre. E lo Duch: e ypolit lo besaren ab moltes lagremes. Apres los dix Tirant coz los comanaua la sua ánima: e la Princesa muller sua que aquella tinguesse mes cara que la sua propia persona. Lo Duch li respos senyor cosíngerma hun cauallet tant animos com vostra senyoria se smaya tant fort: confiau de la misericordia d' nostre senyor que ell per la sua clemencia: e pietat vos ajudara: eus dara sanitat presta. Estant en aquestes paraules tirant lágua hun grá crit dient: jesus fill de dauid hages merce de mi: credo proteste: confesse: penit me: confie: misericordia reclame. Emerge maria: ágel custodi: ágel Miquel: emparau me defenen me: jesus en les tues mans senyor comà lo meu sperit. E dites aquestes paraules rete la noble anima: restat lo seu bell cors en los braços del Duch de macedonia. Los plores: e los crits foren aquí molt / grans per tots los que allí eren que

era vna gran compassio de holt: p' ço com per tots era amat lo Príncep Tirant. Com hagueren molt plozat: e cridat. Lo rey Scariano crida al Rey de Sicilia: e al Rey de Fege al Duch de macedonia: e a ypolit: e alguns altres: e apartats a vna part tingueren consell que era de fer. E foren tots de acort: que lo Rey Scariano ab los altres dela companyia acompayassen lo cors d' Tirant fins ala ciutat. E que no entrassen dins: per ço com lo Rey Scariano no se eravist ab Lempador: e no era temps ni loch ab la tribulacio deveures. E mes deliberraren de embalsemar lo cors d' Tirant: per ço com lo tenien d' portar en bretanya. E partiren ab lo cors del loch hon Tirant era finat: e feren la via dela Ciutat de Costantinoble. Com hi foren arribats son ja gran hora de nit. plegats al portal dela Ciutat: Lo Rey Scariano / pres comiat del Rey de Sicilia: e del Rey de Fege: e del Duch d' macedonia: e de ypolit: e ab la sua gènt sen torna ala Ciutat don era partit sent molt grans lamentacions. Car lo Rey Scariano amava en streza Tirant. E los altres posaren lo cors de Tirant dins la Ciutat en vna casa hō per los metges son embalsemat. Apres quel hagūren embalsemat vestiren li hū gipo de brocat: e vna roba destat de brocat forrada de marts gebelins. E axil portaren ala Iglesia maior dela Ciutat ço es de senta Sofia. Aquí li son / fet hun cadafal molt alt: e gran tot cubert d' brocat. E sobre lo cadafal hun gran lit de parament molt no

blement emparamentat de draps
 doz ab son bell cortinatge del drap
 mateix. E aquí posaren lo cors d'el
 rant sobre lo lit gitat ab spasa senyt
 da. E com L'emperador sabe: que
 Tirant era mort dolèt se de rã grã
 desauentura squinças la Imperial
 sobrevesta. E deuantant dela Impe
 rial cadira lamentant se p la mort /
 d'el Tirant dix les seguents paraules.

Capitol. cccclxxii.

Lamentacio que feu L'emperador
 per la mort de Tirant.

Ely es lo jorn q's pert
 lo nostre ceptre: y del
 meu cap la triũphãt
 corõa prostrada veig
 en terra d'el nostre cors
 lo braç dret nos defall: y lo pilar en
 lo qual lo nostre stat seguramẽt re
 colzaua es derrocat. Per tu fortũ
 aduersa. O iniusta mort: que ro
 bāt vna vida: innumerables guiat
 ges de viure als tristes isels atorçus
 O enemiga mort que dexant amĩ
 viure mortal pena: y eterna me a
 torques. Mas mort a Tirant per
 matar L'emperador d'Antestino
 ble yo so lo mort: e viua p asẽpre
 d'el stren Tirant la gloriã: y la fa
 ma. O celestials jerarchies feu no
 uell goig rebent entre vosaltres: y
 collocant lo benauenturat caualler
 en lo nombre d'els dets mercedoz
 de premi. y vosaltres princeps de te
 nebres alegrau vos: si alegrĩa vos
 es atorçada. Pus es mort aquell
 per qui la santa religio crestiana tã
 gran augment de cascu jorn prenha

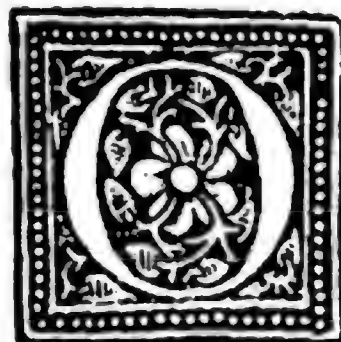
Alegren se encara finalment totes
 les enemigues nacions: puix aquell
 vencedor: e inuencible Tirant aquí
 la ferocitat: e vniõ d' tots los isels
 sobzar no son possible. Ara sobzar:
 y vençut per la mort destrem goig
 lo seu morir vos dona causa. Sol
 yo desert emperador dech celebrar
 les exequies de tãta tristicia. Dõchs
 perdas lo sol de nostra vista cobrit
 aquell spessa boyra y nuuols: per q
 la clara luna de aquell clazor no pu
 ga pendre: per que lo mon restant
 tot en tenebres sia cubert de negra
 sobrevesta: moguen los vèts aquẽta
 ferma terra: y les muntanyes altes
 cayguẽ al baix: yls rius corrents se
 aturen: y les clares fonts mesclant
 se ab larena: tals les beura la terra
 de gent grega: com atrista torra d'
 semparada del spos Tirant. Per
 senyalar la dolor del qual les sobre
 dites coses se seguexquen: y la gran
 mar als peços d'ẽmpare: y en aquẽt
 tẽps cantau belles serenes los malĩ
 tan grans que sentiũ en la terra: cã
 tau planyent la mort de aquẽt quẽ
 trels viuents hun senix sestimaua.
 Doulẽ los animals cessen los cãrs
 melodiosos d'els ocells: e prenguen
 p habitacio les dsertes silues may
 ra yo: e ire als regnes de pluto: de
 tanta dolor portat embarada. Fa
 re que Duidi del meu Tirant dig
 nissims versos smalte. Despullau
 amĩ daurades robes: y dels palauĩ
 leuen les riques porpres cobriu me
 prest de hun aspre scilicet: Asten se
 tots de fort: y negra marrega: sonẽ
 ensempe les campanes sens orde.
 dolgas tot hom d' tanta perdut: p
 arahonar la qual: ma lengua es se

ta casa. En tal plant passa L'empe-
rador la maior part dela nit. E ve-
nint lo dia ana ala sgleſia p fer li ho-
noze e fer li molt gran ſepultura ab
les obsequies acostuados ala grans
senyors. La princeſſa que veu que
tota la gent plozaua ſtaua molt ad-
mirada demana: e volgue ſaber de
que plozauen los del palau: e les ſu-
es donzelles: tingue penſamēt que
no ſos mort ſon pare L'emperador
E leuas en camisa molt cuytada /
feu ſe ala fineſtra: e veu lo Duch d
macedonia qui anaua plozant: e ar-
rancant ſe los cabells del ſeu cap: e
Ypolit e molts altres q ab les mās
ſe arrapauen la cara: e dant del cap
per les perets. Des hū ſol deu vos
prech dix la princeſſa voſaltres me
vullau dir la veritat: quia es la cau-
ſa de tanta nouitat: e triticia. Dar
la la viuda d mortant e dix ſenyoza
no ſeſcuſa que nou haiau de ſaber
qualque hora. Tirant es paſſat de
aqueſta preſent vida en l'altra: e ha
pagat ſon deute anatura. E hora d
mija nit lo han portat ala ſgleſia p
dōar li eccleſiaſtica ſepultura ſegōs
ell es mercedoz. Allí es L'empera-
dor lo qual ploza: e fa molt grā dol
dela ſua mort que dgu nol pot acō-
ſolar. La princeſſa ſtech ſens recozt
negu: ni ploza. ni pogue parlar ſino
que ſanglorāt: e ſuſpirant: apzes hū
poch ſpay dix. Dau me les mies /
robels q lo meu pare me hauia fetes
fer per ala ſoleninitat d les mies bo-
ds que encara no les me hauia veſ-
tides qui eren de molt gran ſtima
e ſoren li portades preſtament. Lō
les ſe hague veſtides dix li la viuda
de montant. E com ſenyoza en la

mort de hun tan admirable canal-
ler mort en ſeruey d la mageſtat d
ſenyoze L'emperador: e vza vos veſ-
tiue abillau axi com ſi anaſſeu obo-
des tots los altres van veſtits de /
marregues de dol: e de triſtoz: que
no es negu qui d plozar abſtenir ſe-
puga. E voſtra alteſa qui ſen doria
mes ſentir: e ſenyalar vos ſou abilla-
da cola que james viu fer: ni he ho-
it dir ni ſia ſtat fet. no cuzeu na viu-
da dix la Princeſſa: yo mē ſenjala-
re com ſera la hora. Com ſe ſon li-
gada ab totes les ſues dones: e dō-
zelles deualla del Imperial palau
la entriſtida ſenyoza e ab cuytats paſ-
ſos de doloroſa anguſtia ana ſen a
la ſgleſia hon era lo cors d ſeu Ti-
rant. E pulada alt en lo gran cada-
fal com veu lo cors de tirant: lo cor
li peſa ſclatar e la ira li ſforça lanimo
q puia ſobre lo lit ab tals contrastes
los vlls corrent viues lagremes lā-
gas ſobre lo cors de tirant. e ab tals
paraules de continues lagremes a
cōpanyades ſeu principi ala ſegūet
lamentacio.

Capitol. cccdxiii.

La lamentacio que feu la princeſſa
ſobre lo cors de Tirant.

Fortuna moſtruoſa /
ab variables diuerſes
cares ſens repos ſem-
pre mouent la tua in-
quieta roda cōtra los
miſerables grechs has poderoſa /
ment moſtrat lo pus alt grau dela
tua yniqua força enueiola dels ani-
mosos: e enemiga ala flache no des

Denyes vègre: e dela forte destroïta
 triuphar te delita. No hania prou
 durat dol: y tristor del meu germa
 y dela dolor qui per tot limperi era
 Ara ho has volgut tot aterrar.
 Aquest era sustentacio de ma vida
 Aquest era consolacio de tot lo po
 ble: e repos dela vellea de mō pare
 Aqst darrer dia amarch dla tua vi
 da es stat darrer d tot lo nostre im
 peri: y dela nostra benauenturada
 casa. O durs fets cruels: e misera
 bles: e coz no permetes: que yo ab
 les mies desauenturades mans po
 gues servir aquest glorios caualler
 dexau lom besar moltes vegades:
 p cōtètar la mia adolorida anima
 E besaua lo fret coz la afligida se
 nyora ab tanta força ques rompe
 lo nas lançant abundosa sanch que
 los vils: e la cara tēia plena de sanch
 no era negu que la ves lamentar q̃
 no langes abundoses lagremes de
 dolor: apres tozina adir. pux la for
 tuna ha ordenat: e vol que axi sia.
 Los meus vils no deuen james a
 legrar se: sino que vull anar acercar
 lanima de aquell qui solia eēr meu
 Tirant en los lochs benauenturat
 hon reposa la sua anima: si trobar
 la poze. E certamente ab tu vull fer
 companyia en la mort. Pux en la
 vida que te tant amat no te pogut
 servir. O vosaltres dones: e donze
 lles mies no plozeu stotau aquexes
 lagremes ames desijada fortuna.
 Car molt prest plozareu lo mal pre
 sent ensemps ab lo sōuenidor. Qas
 te que yo ploze: e lamente: per que a
 questes son mals meus. Ay trista o
 mī que yo ploze: e cride hon es lo /
 meu Tirant: e tinch lo danāt los

meus vils mort: e tot ple dela mia
 sanch. O Tirant reb los besats: e
 los ploze: e sospire ensemps. E p. i
 aquestes lagremes. Car tot quant
 te do me es restat de tu. car lauors
 la mort es desijada com la persona
 mor sens temoz. Lexam la camisa
 que doni per consolacio mia que a
 pres sera mesa en la tomba tua: e
 mia lauada ab les mies propies la
 gremes: e netejada del rouell de les
 tues armes. E dites aquestes pau
 les caygue sobre lo coz smortida.
 Son leuada prestament de sobre lo
 coz: E per los metges ab aygues
 cordials: e altres coses son retorna
 da. E cobrat lo recozt no tarda so
 bre lo coz mort: la ja quasi morta.
 senyora lançar se: e la boqua freda
 besar de Tirant rompe los seus ca
 bells les vestidures ensemps ab lo
 cuyro dels pits: y dela cara la trista
 sobre totes les altres adolorida: y
 stesa sobre lo coz besāt la boca fre
 da mesclaua les sues lagremes calē
 tes ab les fredes d Tirant: e volēt
 pronūciar no podia ni sabia tristes
 paraules atanta dolor conformes
 y ab les mans tremolant: los vils
 de Tirāt obria. Los quals primer
 ab la boca: apres ab los seus vils /
 besant: axi de abundants lagremes
 omplia: que semblaua Tirant en
 cara mort plozant la dolor dla sua
 Carmelina viuua planyent deploza
 ua. E sobre totes plozāt sanch que
 d aygua les lagremes ja tenia dīpe
 ses. Lamentaua sobre lo coz aque
 lla que sola perdia aquell qui per el
 la hania perdut la vida: e ab parau
 les que les pedreres: los diamāts
 e lo acer bastariē a rompre en sem

blant stil planyent deplozaua.

Capitol.cccclxxiii.

Altra lamentacio que fa la Princesa sobre lo cors de Tirant.

Retura de paraules
causa: que les dolors
no son rahonades: se
gons lestrem en que
turmenten. E aquest es lo mal que
entre tots amí mes agudamēt tur
menta: que si totes les parts de ma
persona dexāt lur propia forma: en
lengues se conuertien: no bastariē
lo grau d' ma dolor: segons que en
ma adolorida pensa del causa raho
nar. Car moltes vegades la misera
pensa pronosticā: aduina los dās
que la uersa fortūa procura ab tris
to: quel meu cor miserable turmē
ta: no ignorant de tal dolor la cau
sa. Com tinch per cert lo grā infor
tuní que ma vida asalta. Car del re
tret dela mia anima dolorosos sof
pírs spíren: e los meus vlla fonts d'
amargues lagremes brollen: e ab
dolor que lo meu cor squinçant tra
uessa. E not penses anima mia de
Tirant larch spay yot detinga: cō
porta al teu cors: e meu: yo done se
pultura: per que vna gloria: o vna
pena apres la mort sofrē les dues
animes. Les quals hun amor ha
uen lligat en vida. E axi los coscos
morts abraçats staran en hū sepul
cre. e nosaltres en gloria viuūt iūts
en vna mateixa gloria. E apres dir
e qui sera aquell qui grāciam fara

qui portas la mia anima alla hon
es la de Tirant. Ay trista o mi en
fort planeta naixqui: dia era egipci
ach: lo sol era eclipsi: les aygues erē
terboles: e los dies forē caniculars
la mia mare gran dolor senti en lo
dia del meu naixmēt: e de mort sop
tada pensa morir. E ja fos yo mor
ta en aquell dia trist: per que no ha
gues sentida la grandissima dolor
que ara sent la mia anima adolori
da. E tu regidor del sobiran cel po
deros: rey d' la cort celestial: suplich
ala tua magestat sacratissima: que
tots aquells sien defraudats quim
empedirā que yo ara no muira.
Lemperador asligit deles lamen
tacions de la filla dix. James hau
ria si lo dol: e ploz de mia filla. Car
lo seu ventre li es eternal vida. Per
ço los meus Cauallers prenu la: e
portan la al meu palau en les seues
cambres per força: o per grat: e axi
son fet. E lo pare atribulat anaua a
pres della dient. Tot hom trist: e
miserable pñ gran cōsolacio enueu
re plozar: e lançar moltes lagremes
e hoir grans críes: e lamentacions.
E porē bē dir mort es lo pilar qui
sostenia la caualleria. E vos ma fill
la qui sou senyora de tot quant yo
he no fagau tal capteniment de vos
mateixa. Car la vñā dolor es mort
per amí. E no vullau manifestar a
tot hom la vostra dolor. Car mol
tes vegades cau la pena sobre aqll
q la tracta. E sius penediu del mal
que feu: ignocenta deuen esser dela
culpa. Lexau vos de plozar: e mos
trau ala gent la vostra cara alegre
Ihespos la princesa. Ay empador
y.i.

senyor engendrabo de aquesta mi
 scrable de filla: e be pensa vostra ma
 gestat aconozar la mia dolor. **E** /
 qnest pensena yo fos cōsolacio mia
Ely tristia q no puch retedir les mi
 es lagremes: que aygua bullèt par
 que sien. Lo mesqui de pare cō veu
 que la filla: e les altres dones totes
 stauen sent gran dol: e plant no po
 gue aturar en la cambra de sobres
 de dolor sen ana. **E** la **P**rincesa se
 assigne sobre lo lit: e dix. Veniu les
 mies seels donzelles ajudau me a
 despullar: que prou temps tendreu
 per aplozar. **E** nau me primer lo q
 porte al cap: apres les robes: e tot
 quant vist. **E** cōpongue lo seu cors
 en la mes honesta manera que po
 gue. **E** dix yo so infantia sperant sen
 yorziar tot limperi grech: so força /
 da de moure a tots los que aci sō a
 digna dolor: e pietat: per la mort dō
 virtuos: e benanenturat caualler ti
 rāt lo blanch quins ha lexats attri
 bulats. La qual tribulacio tornara
 tota sobre mi. **O** lo meu **T**irāt q
 dolor dō la tua mort les nres mans
 dretes firen los nostres pits: e rom
 pam les nostres cares p fer major
 la nostra miseria. **E** ar tu eres scut dō
 nosaltres: e de tot limperi. **O** spasa
 de virtut grā era lo nostre mal qns
 staua aparellat. **E** no pēses **T**irāt
 que sies caygut dela mia memoria.
 car tant com la vida me acompa
 nyara lamētare la tua mort. dōchs
 les mies cares dōzelles ajudau me
 a plozar aquest poch temps q deu
 durar ma vida: q no puch molt ab
 vosaltres aturar. Los crits: e ploze
 foren tan grās que seyen tota la ciu

tat resonar. **E** om veyen la **P**rin /
 cessa quasi mes morta que viuia ma
 lehiem la fortuna que en tā gran a
 gonia les hauria conduides. **E** ve /
 yen los metges qui deye que de do
 na mortal ere tots los seus senyals
 que tāta dolor tingue dela mort de
Tirant que per la boca lançaua vi
 ua sachs. **E** ntra per la cambra la do
 lorosa **E**mpadriu: sebēt que la fil
 la tan mal staua. **E** om la veu en tal
 punt star pres tanta alteracio q no
 podia parlar. **E** apres hun poch
 spay cobrats los sentimēts dix sem
 blants paraules. **O** dirigant los tre
 ballosos asalts que lo fement corat
 ge desesperades eleccions: e molt
 greus enuigs procurant infonen
 gracia en lo turmentat sperit meu
 que les mies justes afflictions: que
 p si piadoses causar deuen en lo teu
 noble coratge animoses cōpassiōs
 introduequen. **E** acompanyāt les
 mies doloroses lagremes: e apres
 sospirs vençuda dōia justa peticio
 mia hages merce de tu: e de mi. **O**
 filla mia es aquest lo goig: e la ale /
 gria que yo speraua hauer de tu. sō
 aquestes les nupcies que ab tanta
 consolacio tō pare: e yo: e tot lo po
 ble spauem de tu. **S**on aqueste los
 dies assignats de celebrar nupcies
 imperials. **S**on aqsts los talem
 que acostumen posar ales donze /
 lles lo dia benauenturat de les lues
 bodes. sō aqsts los cants q sacostu
 mē dō cātar en tals festes. **D**igan ma
 filla sō aqsts aelles alegres cōsola
 ciōs: e benediccions q pare: e mare
 donē a la filla en aquell dia dō seu re
 pos. ay trista misera q en mi noy ha

altre be sino dol: a fāy: e amargor: e trist cōport. e acasūa part qm gire no veig sino mals: e dolors. Veig lo pobre de Empador qui en terra sta gitar: veig les dones: y dōzelles totes scabellonades ab les cares totes plenes de sanch: ab los pits des cuberts: e nafrats van cridant per lo palau manifestant a tot lo mon la lur dolor. E veig los cauallers: e grās senyors tots fan hū dol: tots se lamenten: toz cē se les mans: arrā qn se los cabells del cap: quin dia es tā amarch e ple d tātā tristoz: veig tots los ordes dels freres venir ab veus doloroses: e no es negu puxa cantar. Digau me quina festa es aquesta que tots la colen: scassamēt negu no pot parlar: sino ab cara de dolor. Ay be es trista la mare qui tal filla pareix. Drecht vos ma filla queus alegreu: e dau remey: e comport en aquesta dolor: e dareu con solacio al vell: e adolorit de vostre pare: e ala trista: e desauenturada d vostra mare: qui ab tanta delicadura vos ha criada. E no pogue mes parlar tant la dolor la constrenyia.

Capitol. cccclxxv.

Resposta q fa la Princesa ala emperadriu mare sua.

Ala spança de morir nom dtingues dir la princesa yom mata / ria. Com me pot dir vostra excellencia senyora: que yō aconox em alegre q haja pout hū tal caualler quim era marit: e se yor

qui en lo mō par no tenia. Aquest es qui en la tendra jouentut subjugā ab la virtut sua terres de pobles molt separats. La fama del qual se ra diuulgada en gran duracio d ser gleyo de millenars de anys. La virtut del qual comença exir en grans victories. Aquest es qui no ha temut scampar la sua propia sanch en camps de batalla. Aquest es lo qui ha venjades les injuries que hā rebudes los grechs en los fets de les armes. Aquest es lo qui encalça ardentment los que eren vencedors: e foragita d tota greda: qui ha per nosaltres obteses: e vençudes tant batalles. Aquest es qui trague de catiu de poder de infels tātā nobles barons cauallers: e gentils homenes els restitui en lur primer stat. Aqst es qui torna a no res nostres treballs: q no era negu qui tingues gosar de defendres. Aquest es qui ha esuades les osts de nostres contraris. e ha subjugat: e presos los majors senyors d tot lo poble morisch. Per quem cal tāt parlar que yo no deig hauer temor de morir: ni scusar mē dech p fer companyia a hun tan valeros caualler: e entre tots los altres singular. car aquest ha multiplicat: e ajustat temps ala mia miseria. E no dech tembre res que d mal sia. Miserable cosa es hauer temor de ço q hō no spa hauer res. D dolor manifesta los meus mals: car no es dona: ni dōzella en lo mon q puga esser dita miserable sino yo. Dōchs donem obra ab a cabamēt al camí q hauē començat. Car la vida se concorda ab la mort feu me venir aci lo meu protector
y.ii.

pare: e senyor: per q̄veja la mia mort
e la fi que fare: per ço q̄ li reste algua
cosa de la filla. Com lo trist de pa /
re son vengut suplical benignamēt
se volgues gitar ala hū costat: e la
Emperadriu a laltre: e ella stava en
mig. E pres se a dir paraules de se
blant stil.

Capitol. cccclxxvi.

Com la Princesa ordena la sua a
nima: e volgue cōfessar los peccats
publicament.

Dubtes coratge te
meros d̄ fer lo q̄ tens
en la voluntat: E m /
ple la boca de parau
les fauozables ala tua atribulada
pēsa: en laoz: e gloria tua: e de aq̄ll fa
mos caualler Tirant lo blanch: q̄
d̄ animo: e benignitat passaua tots
los altres cauallers: Abte: e destre
mes que tot altre. No li mancana
altra cosa per esser complit d̄ totes
les perfeccions: e gracies: sino vna
poca de sanch real que hagues ten
gut. Ara dexam les vanitats d̄ aq̄st
mon: e façam lo que tenim de fer.
Car yo conech que la mia anima
del meu cors partir se vol: per anar
alla hon es la d̄ Tirant. Per q̄us
prech a tots q̄ fagau prestament
venir lo meu pare cōfessor: qui era
lo guardia del monestir d̄l glorios
sent francesch gran doctor en la sa
cra theologia home de sanctissima
vida. Com son vengut la Princes
sa li dix. Pare yo vull fer confessio
general en presencia d̄ tots los que

ací son. Car pux no he hagut ver
gonya d̄ cometre los peccats: No
vull hauer vergonya de confessar
los publicament. E dix en la següet
forma. Yo indigna peccadora me
confes a nostre senyor Deu: e ala
sacratissima verge maria mare sua
e a tots los sants: e santes de para /
dis: e a vos pare spitual de tots los
meus peccats que contra la magē
tat del meu senyor Jhesu Crist he
comesos. E primerament confes q̄
crech be: e fermament en tots los
sancts articles dela sancta fe catho
lica: e en tots los sants sacramēts
d̄ sancta mare Iglesia. E en aquesta
santa fe vull viure: e morir oferint:
e presentant los a mon deu: e a mō
creador: protestāt ara: e en la hora
dela mia mort que yo noy consent
ans ara per lauors he per reuocat
e annullat tot ço que sia cōtra aquel
la. E mes pare meu confes yo indī
gna peccadora hauer peccat. Car
he pres del tresor d̄ mon pare sens
licencia: e voluntat sua per dar a ti
rant per ques mostres entre los al
tres senyors del Imperi mes richs
e liberal. E per ço senyor Empera
dor suplich a v̄ra magētat de vo /
ler me perdonar: e vaja en remme
raccio d̄l tot que vostra alteza me ha
uia de dar: e deman ne perdo a nos
tre senyor deu: e a vos pare de cō /
fessio penitēcia. car yo d̄ bō cor mē
penit. E mes pare meu he peccat
greumēt. Car cōsentí q̄ Tirāt ma
rit: e spos meu pngues la d̄spulla d̄
la mia virginitat: ans d̄l tēps pmes
per la santa mare Iglesia de que mē
penit en demā veia: e perdo al meu

senyor jesu crist : e a vos pare ne de
man condigna penitencia . E mes
pare me confes com no he amat a
mon deu : e creado ne seruit en aq̃l
la maera que deua ne so obligada
Ans he desp̃es la maior part del /
men temps en vanitats : y en coses
jnutils ala mia anima per quen de
man venia : e perdo a nostre senyor
e a vos pare condigna penitencia .
E mes pare me confes com no he
feta ne seruada aquella h̃doz amor
e obediencia que so tenguda al sen
yor mon pare e ala senyora ma ma
re axi com bona filla : e obedient ou
fer . Ans algunes vegades he pas
sats los manaments en gran dan
bela mia anima de quen deman ve
nia : e perdo a mon deu : e creado : e
a ella : e a vos pare condigna penitē
cia . De tots los altres peccats que
he fets cogitats e obrats los quals
apresent no tinc̃h en recozt . Mas
tinc̃h en preposit de confessar los si
tinc̃h temps a nīm venen ala memo
ria . Mas suplich ala misericordia /
del meu senyor jesu crist : que per la
sua clemencia : pietat : e per los me
rits dela sua sacratissima passio los
me vulla perdonar . E deman ne a
ra a vos pare penitencia . car yo mē
penit de bon cor : e de bona volun
tat : e volguera no hauer los fets . la
noze lo confessor li feu fer la confes
sio general : e apres la absolgue a pe
na : e aculpa . Car bulla tenien del /
Papa que tots los Emperadors
o Contestins nobles : e lurs descendets
en larticle dela mort se podiē fer ab
solre a pēa : e aculpa . E aquesta gra
cia hanien obtesa p̃ l'imperi roma

que hanien donat ala Iglesia . Eoz
la absolucio son feta : La Princesa
demana li fos portat lo p̃cios cors
de Jesu crist . E ab molta deuocio :
e contricció rebe aquell que tots los
que en la cambra eren stauen admi
rats dela gran constancia : e ferme
tat de animo que la princesa tenia
e les moltes oracions que dix da
uant lo corpus : que no fora cor de
ferro en lo mon qui hois semblats
paraules : que no abundas en mol
tes lagremes . Com la Princesa
hague dada refecció ala anima : ella
se feu venir lo secretari del Empera
dor . E giras a son pare : e dix li sem
blants paraules . Pare : e senyor si
ala magestat vostra sera placent yo
volria dispondre de mos bens : e d̃
la mia anima . Car la Princesa te
nia hun gran Lombat qui havia /
nom de benari e moltes robes : e yo
yes qui eren de gran stima . L'empe
rador li respos : Ma filla vous do
ne licencia de fer tot lo que a vos se
re placent . Car perdent a vos yo
pt la vida : e tot lo be de aquest mon
E la princesa loy regracia : e lin feu
infinides gracies . E giras al secre
tari : e dix li que continuas lo sen tes
tament en stil de semblants parau
les .

Capitol. cccclxxvii.

Lo testament dela Princesa .

Quoniam totes les coses
mundanals sien tran
sitories : e allenega
bles : e d̃gu qui sia en
carn posat ala mort
V. li.

escapar no puxa. Ans li es certa co
 sa lo morir. E les persones saues o
 uen dispensar: e prouet en leideue /
 mido. Per que complit lo tēpa del
 peregrinar de aquest miserable mō
 tornant al seu creador ab molta ale
 gria puxa dar bon compte o la sua
 anima. E per amor de aq. yo Kar
 melina filla del serenissim Empera
 dor de Constantinoble: e Princesa
 del Imperi grech. Retenguda en
 malaltia dela qual desige: e lo certa
 de morir. Empero en mō bon se
 ferma entrega: e manifesta paraula
 en presencia dela magestat o l se
 yor Emperador pare meu: e dela se
 nissima Empadriu mare: e se
 yora mia: e ab lur libera voluntat. En nō
 del meu senyor deu ihesu crist: fas:
 e orden lo present meu testament:
 e darrera voluntat mia. En lo qual
 pos marmelloz meus: e del meu
 present testament executadors lo
 egregi diafebus duch de macedonia
 e la egregia stefania muller sua. als
 quals suplich carament tinguen la
 mia anima per recomanada. E su
 plich als damunt dits marmelloz
 els man acarrech o lur anima que
 facen posar lo meu cors ab lo de ti
 rant en temps: en aquell loch hon
 Tirant ha manat que sia posat lo
 seu. Car pux en vida no hanē po
 gut star en temps. Almenys q los
 coscos en la mort sien vnits fins a
 la fi del mon. E mes vull: e mā que
 lo combat meu sia venut: e totes les
 mies robes: e joyes. E los preus
 quen exiran sien repartits en casa /
 ments a totes les mies dōzelles: se
 gons lestar: e condicio de cascuna a

coneguda de mos marmelloz. E
 que per lanima mia distribuesquen
 de mos bens lo que ells conexeran
 q sia vst sabedor. Tots los altres
 bē: e drets meus los quals tinc
 en limperi grech: fas: e instituesch
 herena mia vniuersal la preclarissi
 ma Empadriu mare: e se
 yora mia q aquella en loch meu sia posada: e
 succeesca en tot limperi com la mia
 persona a fer o aquell: e de tots los
 drets meus a les propies voluntats
 Com la princesa hague ordenat de
 sos bens: e dela sua anima preta co
 miat o l Emperador pare seu besāt
 li les mans: e la boca moltes vega
 des: e per semblant ala Empadriu
 la mare demanāt los ab molta hu
 militat perdo: e la lur benedicio. o
 trista misera o mi dix la Princesa
 yo veig l'emperador mes mort q
 viu per ocallo mia: de vna part me
 tira la mort de tirant: e de l'altra lo
 meu pare cascuna part me veng. E
 lo miserable de pare trist: e ple de a
 margues lagremes com veu star
 la filla en passamēt que ab gran pe
 na podia parlar: e li hague hoit dir
 tantes adolozides paraules. e ven
 lo gran ploz que era en la cambra
 E per tot lo Balau: ab gran tur
 bacio: e fora o seny quasi mig mort
 se volgue leuar del lit per anar sen
 e caygue en Terra. Car falli li les
 perit. E axi smortit lo prengueren
 en braços: passaren lo en vna altra
 cambra. e posaren lo sobre hum lit:
 e aqui fina los darrers dies: ans q
 la filla la princesa. Los crits foren
 molt grans per la mort del Empe
 rador: que son forçat que vingues

a notícia dela Emperadriu: e dela
 Princesa. La Emperadriu cuyta
 tant com pogue: e ja son passat Lē
 peradoz desta vida. Pensau la mi
 serable seyoza quina deua star ven
 re mortu marit filla: e gendre: negu
 nom demane de semblāt dolor coz
 en aquell palau era: e tanta tribula
 cio venir en hun dia. Dix la Prin
 cessa ajudau me asense en lo lit e ho
 ireu les mies paraules. Que sabeu /
 tots generalment coz per mort del
 Empadoz pare meu: yo so succehi
 doza en L'imperi grech. E pço los
 meus cauallers vous māt sots pena
 dela feeltat que creu tēguts ala ma
 gestat del senyor Emperadoz: e ara
 amī quem porteu lo coze d' mō pa
 re: e lo de Tirant aci. E aci ho ha
 guere a fer forçadamēt. E feu se po
 sar L'emperadoz ala part dreta: E
 Tirant ala sinestra: e ella staua en
 mig: e sonit besaua alō pare: e molt
 mes a Tirant: e pres se adir. Ay tris
 ta desauenturada que la amor stre
 ma que he portat a tirant les cōuer
 tida en cruel dolor. O anima de ti
 rant suplich te que sies present en la
 nostra festa imperial: e yo d'rar me
 morir p' la tua amor: e sere lūyada
 dela grā angustia: e dolor en que so
 posada. E crit abveu debil: e misera
 ble. O tu mort cruel: e maluada p'ri
 les tues armes cōtra mi: puix prop
 de mi tinch lo qui solia esser meu ti
 rant. E axi caure morta com desige
 E per los mals tan grans quem te
 nen afligida so fora de mon seny. E
 ja haguerā dada si ama dolor sino
 que duna part me tira amor: e dal
 tra temoz. Mirau cauallers los qui
 de amor sentiu preneu spill de mi si

so benaneturada tinch alavna part
 hun Empadoz: e alaltra lo milloz
 caualler del mon. Mirau si mē d'ch
 anar aconsolada en laltre mon que
 tan bona companyia tinga. Pero
 be pozan dir apres la mia dolorosa
 mort que he vixcut en lo mon com
 a ignocenta: per no voler sentir los
 delits d'aquell. Ara vinga la mort
 tota hoza que li placia. Car yo so /
 presta d'rebre la ab bona paciencia
 Empero tu senyor qui est deu d' na
 tura: e pots obrar sobze natura vol
 ria que mihançant la tua misericor
 dia fesses en Tirant lo miracle grā
 q' fust a lazer mostra aci lo teu gran
 e infinit poder: e yo sere guarida de
 continent si aquest atēy salut: e vida
 E si no vols perdonar a aquest no
 p'dones amī la mort. car viure sens
 ell no desige. E per asempre sera en
 recordacio coz lo morta per amor
 de Tirant. E negu de aqo nom pot
 en res jnculpar. O senyor meu jhū
 crist: yo ret les armes: que la mia a
 nima nom vol fer mes companyia
 Car en les cames: y en los pe' no
 tinch sentiment negu. E perqo aco
 stau vos amī: les mies leals germa
 nes: e companyones: e besau me to
 tes de vna en vna: e sentiren part d'
 la mia miseria: e axi son fet. E la p'ri
 mera comença la Reyna de Ethio
 pia. E apres la Reyna de Sec: aps
 la duq'ssa de macedōia. E aps totes
 les altres dones: e donzelles lues: e
 d' la mare li besaren la ma: e la boca
 E prengueren doloros comiat dela
 Princesa ab grā multitud de lagri
 mes quey foren scampades. E fet a
 qo ab gran humilitat los demana
 perdo en general. E dix plozant: e

ab dolorosos sospits vull anar acer
 quar mon goig: e mō repos: aquell
 qui hauiā d'esser mon senyor: e ma
 vida. E si ell hagues virtut cent dō
 zelles de vosaltres hauien d'esser no
 uies ab mí ensemps aquell dia que
 Tirant: e yo teniem acelebrar les
 festes nupcials. E dar acascūa tātā
 d' mos bens fins que fossen ben cō
 tentes. Pero puix la fortuna ha oz
 denat: e vol que axí sia: de quim cla
 mare de amor: o de fortuna: o dela
 mia poca sperança que tinch. E p
 go yo no crech: que lo meu cors ja
 mes es stat bateiat en aygua de be
 nedicció sino de dolor: pergo com
 yo so stada aquella d'asauenturada
 dela casa imperial qui no haguí cō
 passio de mí mateixa d'la dolor que
 sostenir hauiā. Per que fortuna d'
 sigual nom tingues tāt anoues fes
 me sentir los bens e la gloria de l'al
 tre mon. Car yo veig l'anima de ti
 rant molt resplendent quim spera.
 e feu se donar la creu. E mirāt: e cō
 templant en aquella dix les següets
 paraules ab molta deuocō.

Capitol cccclxxviii.

Paraules d'be morir les quals dix
 la Princesa en la sua fi.

O Senyor meu Jesu /
 crist qui volguist pen
 dre mort: e passio en
 l'arbze dela vera creu
 p rembre natura hūa
 na: e amí peccadora: te suplich quē
 vulles obrir los teus tresors donāt
 me vna gota deles tues dolors: la
 qual me faça planyer en general to

tes les injurtes q' yo peccadora con
 tra tu he comeses en aquest present
 mon. E suplich te senyor quem vul
 les donar dolor: e compassio en lo
 meu cors. La qual me faça planyer
 les afflictions: e penes les quals p' mí
 peccadora volguist passar e sostenir e
 las te infinitas gracies cō me fas mo
 rir en abit: e ley crestiana. Em penit
 de bon cors: e de bona voluntat de
 tots los peccats e defalliments que
 he fets contra lo meu creador: e sen
 yor: e contra mō proïsme. E atoxh
 e confes que james no he virtut ni
 despes lo meu temps axí cō degue
 ra. E tinch voluntat de smenar: e d'
 mudar en be la mia vida si deu me
 donas spay que virques. E crech q'
 negu no pot esser saluat sino per los
 merits dela sacratissima mort: e pas
 sio de jesu crist. E crech que per mí
 asaluar: e per rembre tot humanal li
 natge del poder del diable es mort
 lo fill de deu pentant en la creu. E
 fas li laors: e gracies dels grans be
 neficis que d'ell he rebuts en tota la
 mia vida. Senyor meu la mort p'
 ciosa del meu senyor jesu crist pos
 entre mí e los meus peccats e entre
 tu e lo teu jubi. En altra māera no
 vull entrar en jubi ab tu. Senyor
 meu la mort p'ciosa del meu senyor
 jesu crist pos entre mí: e la tua jra:
 pare meu: e senyor en les tues mās
 precioses comā lo meu spit. Car tu
 has remuda amí q' est senyor d'pie
 tat: e ple d' molta misericordia. Se
 nyor meu glorios tu has t'rencata
 e solta los meus ligams emp amor
 d'ago atū sacrificar oſtia de laor: E
 lo teu sant nom inuocare aquell de
 tot mon cors reclaz: e la sua ajuda de

man. E valg men en nom del pare qui ma creada a ymatge : e semblança sua. E en nom de Jhesu crist: fill d' deu viu qui per mi a rembre del poder del diable ha sofert cruel mort : e passio. E en nom del sanct spirit : qui en mi es scapat. E en nom dels sancts angles: arcangels trons: E dominacions principats: e potestats. E en nom dels sancts patriarches: e prophetes apostols martirs: e confessors: monges vergens: e viudes e continents. E de tots los sancts: e santes de paradís. Hui sia lo meu lloch en repos: e en pau. e la mia habitacio sia hui alt en la Lutat gloriosa d' paradís. O deu misericordiós clement: e piados que segons la multitud de les teues misericordies deleys los peccats dels penitents: e leues per venia: e perdo les culpes d'ls crims passats atene: guarda benignament sobre mi peccadora seruenta tua. E ago per meritis: e p'garries de tots los sancts benaueturats Seyor hogaes ami peccadora qui ab confessio entrega: e ab tot mon / cor demane atú remissio d' tots mos peccats. renouella en mi pare molt poderos: tot ço que en mi p' frenolat dela carn es stat corromput: e d' s'nat. E tot ço que per engan del diable es stat vengut: e sobrat. Atuny me senyor a vnitat dela tua santa / Iglesia catholica: e sia remuda dela tua santa redempcio. Hogaes merce senyor dels gemitos de mi seruenta tua qui no he haguda confiança en altra cosa sino en la tua pietat: e misericordia. Delura seyor la mia anima axi com deliurist Noe del diluvi dels aygues. Axí delura se

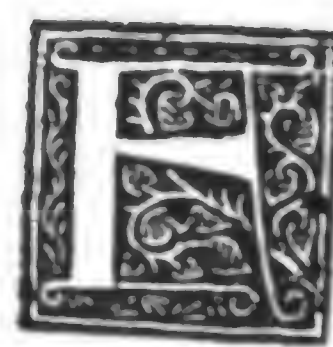
nyor la mia anima. Axí com deliurist Elies: e Enoch d'la mort comuna del mon. Axí valles deliurar la mia anima de tots los pills d' infern e de tots los lachs penes: e turments de aquell: e de lurs maluats habitants. delura senyor la mia anima axi com deliurist Ysach del sacrifici e del coltell: que Abram son pare tenia en les mans. e Lot dela destruccio de Sodoma: e de Gomorra. e moyses dela ma de Pharaon rey d' Egipte. Delura senyor la mia anima axi com deliurist Daniel del lloch dels leons. E los tres infants Sadrach Misach Abdenago del foch dela fornial. E a Judich dela ma / de Olofernes. E Abram del foch dels caldens. E job de les seues passions. E susanna del fals crim. E dauid Rey dela ma de Saul: e de gollies gigant. E sent pere: e sent pau apostols del cargre: e dels ligams en que eren posats. E senta reia dels cruels turments. Axí placia senyor deliurar la mia anima de tot perill infernal. E ab tu la faces alegrar alt en los goigs perpetuels de paradís en los quals se deliten les animes / santes ara: e pertostemps. E comã te glorios senyor la mia anima. E prech te que no vulles menysprear la. Car per la saluacio sua deuallist del cel en la terra. E regoix senyor la tua creatura: no per deus straya creada. Mas per tu sols deu viu: e ver dader. Car noy ha altre deu: si no tu. Ni noy ha deu qui puja fer les teues obres. Alegra glorios senyor la mia anima dela tua preciosa presencia. E placia que not recordes les mies iniquitats antigues: ni les

folles les q's ha comogudes la fu
 roz e feruor d'l seu mal desig. car jat
 sia s'eyor q' hata fallit e peccat. empo
 lo pare : e lo fill el sant sp't he ferma
 met confessat. E he teguda ferma
 creh'ca que tu est : e he adorat loat
 e glori'ficat atu qui est deu tot pode
 ros : e qui has feres totes coses ab /
 la tua sola paraula. molt humilm't
 te prech senyor meu que not recoz
 den los peccats dela mia jouentut
 ne les mies jgnorancies. Mas sies
 recordant de mi peccadoza segons
 la tua gra misericordia. E en la glo
 ria dela tua santa claredat sien me /
 vberts los cels. Atu s'eyor meu glo
 rios qui est deu gran : e poderos co
 man la mia anima : per tal que moz
 ta al mon vixca ab tu : e dels peccats
 que he fets per freuoltat d'la couer
 sacio humana : tu senyor meu me d
 neia ab la tua pietat : e misericordia.
 E coman senyor en les tues sagra
 des mans lo meu Sperit : per q' /
 que lo princep de tenebres nom pu
 xa noure. Mas tu senyor meu mise
 ricordios lon defen : e en ta guarda
 lo pren. E reb senyor la mia anima
 qui torna atu : e vist la de vestidura
 celestial : e abeura la dela font dela
 vida eternal : per tal que entre los a
 legrants se alegre e entre los sabets
 sapia. E entre los sants martirs co
 rona reba. E entre los patriarques
 e prophetes se alegre. E entre los /
 sants apostols jesu crist seguir puxa
 e entre los sants angels la claredat
 tua veja. E entre los edificis de pa
 radis goig perpetual possehesca. E
 entre los cherobins : e seraphins la
 magestat tua contemple. E reb sen
 yor la mia dela tua serueta la qual

del cargre de aquest mon te plan a
 pellar : e deliuram dels lagos : e d'les
 penes infernals. Seta senyor la be
 nauenturanca del repos del cel : e de
 la lum eternal. E merite de hauer
 ab los teus sants elets vida : e gloria
 perdurable. O deu complit de tota
 amor : e bonea : al qual solam't se p
 tany d' perdonar : medicina devida
 apres la mort. Atorgaz senyor que
 la mia anima luyada : e despullada
 de los vicijs terrenals sia collocada en
 tre la companyia per tu remuda . e
 coman me a deu qui ma creada. E
 di't aquestes e semblants paraules
 la Princessa rete l'espirit al seu crea
 dor. E son vista gran claredat dan
 gels en la sua fi qui sen portaren la /
 sua anima ab la de Tirat qui aqui
 era present en la sua fi qui la speraua

Capitol. cccclxxviii.

Lo dol : e lo plant que son fet apres
 la mort dela Princessa.

En complit lo d'rer
 terme d'la final d'struc
 cio de tot lo linatge d'
 la casa Imperial de gre
 cia que apres del soste
 niment de tates miseries hauer pas
 sades ab fatiga d'ls passats treballs
 hauien obtes benauenturat repos :
 si la fortuna ho hagues permes : q'
 que negu fiar no deu en les munda
 nes prosperitats per que al milloz /
 punt defallen. E passada la price'ssa
 d'la vida son apagada tota la lum
 Imperial : los plo's e los crits foren
 en lo palau tan grans q' tota la Liu
 tat se y resonar. E la primera dolor

de Tirant: e del Emperador son re
nouellada: e redoblada. La trista ò
la Emperadriu se esmorti p tal ma
nera que los metges no la podien
fer retoznar. e Ypolit se batia lo cap
e la cara pensant se que fos morta.
Ala si tantes coses li feren que aps
spay de vna hora passada ab gran
dificultat ella retozna. e ypolit li sta
ua continuament ò prop molt ado
loxit fregant li los polsos: e lançant
li aygua ros per la cara. Com son
toznada en son recort prenguerè la
en brazos: e portaren la en la sua cà
bra: e gitaren la sobre hun lit de re
pos. E Ypolit sempre al seu costat
aconortant la: e dient li moltes pa
raules de cōsolacio: e besant la mol
tes vegades per dar li conort: e per
reduir li a memoria les lurs amors
Car sempre hauien perseuerat en a
quelles. E la emperadriu quill ama
ua mes que ala filla ni a simatera: p
la gran bondat: e gètilea que hauia
trohada en Ypolit. Ell era stat sem
pre molt obediēt en tot lo que per
ella li era manat. E nous pēsen que
en aquell cars Ypolit tingues gran
dolo: Car decontinent que tirant
son mort leua son compte que ell se
ria Emperador. E molt mes apres
la mort del Emperador: e ò la filla
Car tenia cōsiāga dela molta amor
que la Emperadriu li portaua que
tota vergonya apart posada lo pē
da per marit: e per fill. Car acostu
mada cosa es deles velles que volē
lurs fills per marits per smenar les
faltes de lur ionent: e volen ne fer a
quella penitencia. Apres que la em
peradriu hagne passades algunes
rahons ab ypolit: e ab lo besar li fo

ren remeyades hū poch les dolors
dix semblats paraules a ypolit. mō
fill: e senyor prech vos: que com a
sēyor vullau manar: e dar orde que
les obseques sien fetes del Empera
dor de ma filla: e de Tirant per que
apres se puxa complir lo desig vze:
e meu. Nosdes per Ypolit paraules
de tanta amor li besa la ma: y la bo
ca: e dix que faria tot lo que sa mage
stat li manaua. Ypolit ana ala can
bra dela príncessa hon jahien los /
tres cosos morts. E mana de part
dela Emperadriu que portassen de
continent Tirant en lo seu cadafal
en la sgleſia: e son fet prestament. A
pres mana als cirurgians que em
balsmassen lo cors òl Emperador
e dela príncessa. E Ypolit feu fer en
la sgleſia de senta Sofia hun altre
cadafal molt mes bell: e p^o alt que
lo de Tirant ab son bell lit encortri
nat: e tot emparamentat de draps
dor molt singulars: segons tal sen
yor era merexedor: E feu portar lo
cors del Emperador al seu cadafal
e la príncessa feu posar en lo lit de ti
rant al seu costat ala part dreta. E
feu fer crida per tota la Ciutat que
tots aquella qui volguessen portar
dol del Emperador: o dela príncef
sa: o ò Tirant que anassen en certa
casa que ell tenia consignada en la /
Ciutat que aquí los darien drap p
amarregues axi a homens cō ado
nes. E dins spay de hū dia tots los
del palau: e dela Ciutat: e tots los
strāgers foren vestits de marregūis
E mes lo virtuos Ypolit prouehi
que de dos jornades entorn de Lō
testinoble vinguessen tots los ecce
sistichs. axi freres com capellans:

e monges per fer les obseques dls defuncts. E trobarè si mil e docets per compte. E assignaren la sepultura fos feta al quinzè dia apres la mort del Emperador. E trames p tots los barons d' Grecia axi aqlls qui eren ab la gent darmes coz als altres qui eren en lurs heretats: que fossen presents ales obseques d' lur senyor Emperador. E mes auant trames embarada al Rey Scaria no de part dela Emperadriu: e sua que li fos placent venir a fer honoz ala sepultura del Emperador: e de sa filla: e de son car amich: e germa Tirat. Car puix nols haura pogut fer honoz ales bodes que lavolguis fer ala sepultura. E lo Rey Scaria no li trames adir q' era contet: puix a nostre senyor placent era. Mas q' ab altra alegria sperana ell d' entrar en la ciutat de Constantinoble. E de continent ordena la sua gèt darmes E mana als capitans que nos partissen d' allí que ell seria prest roznat E ab cèt cavallers partí: e feu la via de Constantinoble.

Capitol cccclxxx.

Loz los parents de Tirant se ajustaren: e tingueren consell qual dells farien Emperador.

En aqst loay d' temps que la gèt se ajustana Ypolit feu ajustar en vna cambra: lo Rey de Sicilia e lo Rey d' Feç e lo Duch de Macedonia: e lo Marques de Liana: e lo Elezcomte de branches: e alguns altres del

seu parètat aconsell: e dix los les paraules següents. Seyors: e germans meus no ignozen les senyories vostres lo gran dà quens es vengut p la mort de nostre pare: e senyor Tirant. Car aquest se sperava e'er Emperador: e haguera exalçats: e benheretats atots los del nostre parètat. Per que ara som fora de aqsta sperança. E perço es de necessitat q' ab temps prengam cōsell que es de fer. Car poden pensar les senyories vostres que tot l'imperi resta en poder: e senyoria dela Emperadriu: si be la sua edat es auāçada algū grā senyor se casara ab ella de bona voluntat eu tendra agracia per esser Emperador. E apres mort d' ella restara senyor. E peruentura tractara mal los strāgers qui som nosaltres aci heretats. Per que so yo d' parer que seria bo que fessem hu de nosaltres emperador: e que tots li ajudassem. E aquest tal heretaria molt be atots los altres. Per que suplich que cascu hi diga son parer: e dona si a son parlar. Apres parla lo Rey de Sicilia: e dix que ell tenia per bona cosa que la hu bella fos elet per Emperador: que elegissen ella qual hi seria mes dispost. Parla lo Rey de Feç per que era lo maior del parètat e dix semblants paraules. Seyors: e germans meus yo tindh p bon consell: que hu del nostre parètat sia elet Emperador. Empero segons mō parer haurem a seguir loz de del testament de Tirant: apres lo dela Princesa. E sobre aquesto testaments veurem qual de tots hi sera mes sufficient. Etots tingueren per bo lo que lo Rey de Feç havia

dit. Erameteren per lo secretari & Tirant: e per lo del Emperador: e feren se legir los testaments. Com foren lests feren exir los secretaris defora la cambra: e parla lo duchs de macedonia en la següent forma Senyors: e germans meus: segons veig la nostra eleccio es molt clara: que no sofir disputa. car yo veig que lo nostre bõ parent: e senyor le ha hereu seu en tots los drets q ha guanyats en limperi grech: E tots los que per lempador li son stats atorgats dela successio del imperi a ypolit que ad es present. E mes a uant veig q la princessa lexa hereua la mare de tot limperi. Per que yo no veig que mes si puga fer: que ate sa la amistat antiga q tots sabem q ypolit te ab la empadriu: que la pre ga per muller: e alçar lo hem Emperador: e farem justicia. E aquest per la bondat: e virtut nos cõserua ra cascu en son heretatge. car es õla nostra sanch. Apres parla lo Marques de ligana almirall: edix. Senyors yo tinch per bo lo consell del duchs de macedonia: e loe aquell q que tots teni mullers: e daltra part per la lexa de Tirant: e tots los altres ho loaren. E foren dun acozt que ypolit fos elet Emperador: E marit dela emperadriu. Com ypolit ven la molta gentilesa de sos parents: feu los infinites gracies õla molta amor que en ella tenia con guda. E q votaua a deu: e a nostra senyora mare sua: que si deu li feya gracia que ell fos empador que ell los remuneraria en tal guisa q ells ne serien tots contents. E delibera ren que aps fetes les obsequies als

besuts quel leuassen Emperador: e fariẽ matrimoni dell ab la empadriu

Capitol. cccclxxxi

Com lo Rey Scario entra en Constantinoble: e ana a fer reuerencia ala emperadriu.

El semblant cõclusio fermant lo lur pensa mèt los virtuosos parents õ tirant restarẽ e la nit vinet. entra en cõtestinoble lo magnanim rey scario vestit de marregues ab tots los seus. E per ypolit son ab molt grã amor rebut: e p la reyna la muller: qui pres subitana alegria en la sua venguda. E ypolit aposenta lo rey scario en lo palau õl empador en hun bell apartament que stava molt be en orde. E aq prestamèt lo vingueren a veure lo rey õ sicilia: lo rey de feg: e lo duchs de macedonia ab molts altres cauallers: e feren se molt grã festa. e aps hũ poch spay ques forẽ festejats. Lo rey scario pres comtat dells: e sol ab la reyna la muller que pres per la mare ab ypolit volgue anar a fer reuerencia a la emperadriu. E õ foren en la cambra lo Rey scario feu molt gran honoz ala Emperadriu. E ella lo abraça ab agraciat gest: e ab cara molt asable mostrant molta contetacio dela sua venguda. Pres lo p la ma: e feu lo seure al seu costat: E lo Rey scario feu principi a tala paraules. La molta gloria q de vostra gloriõsa fama se sona per lo mõ senyora del Imperi Grech me ha fet sempre desijar õ venir vos a fer

3.1.

reuerencia: Com me tinga per obligat de servir vos plo molt mereixer dela magestat vostra. E per amor de aquell virtuos caualler germa meu: e senyor Tirant lo blâch quim tenia tant catiuat ab la sua amor: que yo haguerâ dat p restau ratio dela sua vida: tot quât per ôu e per ell tinch en lo mō acomanat: y encara les dues parts dels dies ô ma vida. Car per la sua amor era partit dela mia terra: per ajudar li a cobrar tot limperi. E la reyna muller mia: no era venguda per pus si no per esser ales bodes ôl men germa Tirant: e dela virtuosa Princesa. La mort dels quals es stada amí molt greu: e enuiosa p la molta virtut que los dos posseyen. E tendre a molta gracia que en sine na dels en tota ma vida seruir y opura. Acabant lo Rey Scariano apres hun poch spay la Emperadriu ab ven barâ feu principi a paraules de semblant stil. Molta gloria es per amí que hū Rey tâ magnanim: e virtuos me diga paraules de tanta afabilitat. Car sols del dit vos ne reste obligada. E regrade molt la vostra vista: e molt mes los treballs que hauen passats per venir nos ajudar en dar fi: e compliment ala conquesta. La qual per gracia ô nostre senyor: e per los treballs vostres: e del meu benauenturat fill Tirant es venguda a bona fi. Empero es stada bē comprada ab la perdua de tres psones les majors: e millors que en tot lo mō fos sen. E de aço yo no men puch gès alegrar per hauer perdut lo major be que tenia: ni podia tenir en aqst

mon. E sera amí augment de bonor: e tristor per a tots los dies ôla mia trista vida. E ab aquestes paraules la emperadriu no pogue mes parlar: sino que abunda en viues la gremes. E lo rey Scariano se ps a plorar: per fer li companyia. com hun poch haguerē plorat lo Rey Scariano aconsola molt ala Emperadriu ab paraules molt grades les parlaren de moltes coses ô consolacio: que la Emperadriu resta molt aconsolada. E prēgueren comiat dela Emperadriu: per ô gran part dela nit era passada: e anaren a reposar. E ypolit aquella nit ana a dormir ab la emperadriu: e recita li tot lo parlament que haura tengut ab los parers. E com tots hauen determenat ab bona cōcordia queus prengues per muller: yo senyora be conech que no so digne de tât de be: ni merecedor de esser vos marit: ni encara seruidor. Mas confie dela molta amor: e virtut devostre altesa: quem acceptare per catiu de vostra magestat. E cōfian ô mi senyora: e lo meü be queus sere tant obedient quem poreu milloz manar: y ab major senyoria: que fins aci fet no hauen. Car no desigi ja mes res tât com es que lo meu seruir vos fos accepte. Respos la Emperadriu en seblant forma. mon fill Ypolit no ignores la molta amor ô yo portre: e tindre a molta gracia ô tū vullies pēdre p muller. E mpo pots pēsar mō fill: e senyor: ô encara ô yo siavella no trobaras james qui tant te ame: E per mi te sera feta molta honoz. e seras molt prosperat. Car per la molta virtut:

e gentilea que sempre he coneguda en tu me aconost per posseir a tu o totes les altres coses. lauozs ypolit li volgue besar los peus: e les mäs

E la Emperadriu nou comporta: sino quel abraça: e besa stretament: e passarè aquella delitosa nit: molt poch recordants de aquells que ja hien en los cadafals sperant quels fos feta la honrada sepultura: de matians que febo haques trame / sos los seus luminosos raigs sobre la terra se leua lo solicit caualler ple de nouell goig ypolit: que aquella nit hauia molt be festejada la dama: ordena totes les coses qui eren necessaries pera la imperial sepultura

E lo dia que era stat assignat. tots los barons: e cauallers q'eren stats conuidats foren en la ciutat de constantinoble. Lo primer dia feren la sepultura del emperador ab la mes bella luminaria que james fos feta a princep del mon. No foren p' magnificar la festa molts Reys duchs comtes: e marquesos: e molt noble Caualleria: e tot lo poble dila ciutat sabent molt gräs lamentaciōs de lur bon senyoz. **E** lo clero: e preueres qui feyen lofici diuinal cantauen ab vens tā adolorides: que no fora persona en lo mō qui en lagrimas no abundaa. **E** ab aquella tan gran solemnitat fon feta aquell dia la sepultura del Emperador. Lo segon dia fon feta per la princessa per aquell orde matex. **E** lo terç dia p' Tirant. **E** en aquells tres dies ploraren tant: e lamentaren: que en tot aquell any nō tingueren desig. **E** fetes totes les obseques posarē lo cors del empador en vna molt rica: e bel

la tōba de jaspis tota nrellada doz e datur: **E** lauozada de les armes imperials ab molt subtil artifici o / bzades. La qual lempador hauia feta ser gran tēps hauia. **E** Tirāt: e la princessa foren posats dins vna casa de fusta per ço com los tenien de portar en bzetaya. **E** dat compliment a tot lo dessus dit. Lo rey de sicilia: e lo Rey de seg: e lo duch de macedonia anaren al Rey scartiao: e recitaren li tot lo cōsell que haurē tengut tots los parents d' Tirant. **E** cō haurien deliberat de leuar em padoz a ypolit. **Dix** lo Rey scartiano: gran plaer tinch dela bona deliberaciō que hauer feta. Car yo conech q' ypolit es bon caualler: e virtuos: e es merexedor de esser empador. **Ans** lo p'garen volgues anar ab elle a fer la embaxada ala empadriu: e ell son molt cōtent. **Partirē** tres Reys: e lo duch de macedonia ab elle: e son la mes noble embaxada que james fos feta a home: ne a dona: e anaren ala cambra dila empadriu: hon foren rebuts per la empadriu ab grandissima honoz. **E** presos al Rey scartiao. **E** al Rey de sicilia per les mans assignueren se en lemperial strada. La Emperadriu enmig dels dos Reys. **E** per que tenien concertat q' lo Rey scartiano splicas la embaxada. **Ab** sforç de animoses paraules feu tal principi.

Capitol. cccclxxii.

Com los parents de Tirant tramteren embaxada ala Empadriu que prengues a ypolit per marit.

3.ij.

El sperlencia manifest
 ta que teni de vostra
 amistat: e cōdictio asfa
 ble senyora excellentí
 síma: nos dona atre /
 viment de demanar vos en singu
 lar gracia vullau acceptar la nostra
 útil: e òlitora embaxada. E per alev
 jar part ò vostres treballs: e donar
 repos: e delit ala vostra afligida per
 sona: hauem pēsat aqueſts senyors
 e germans meus: e yo: que la ma
 gestat vostra no ſta be axí ſens cō /
 panyia: per que ſe ha a donar raho
 a tals coſes: e tan grans que vostra
 alteſa noy poria dar raho. E per
 quāt noſaltres amam molt la ho
 noz vostra: e la vostra virtuosa per
 sona: vos ſuplicam ſia de vřā mer
 ce que vullau pēdre marit. E noſal
 tres vos darem caualler tal: e de tā
 ſingular virtut: e bondat: que la vřā
 anima ne ſera cōſolada: e la vostra
 excellent persona ben ſeruida: e ve
 nerada. E ſuplicam a vostra excellē
 cia que nous vullau enuijar del que
 dire: q̄ no ignora la mageſtat vřā
 lo bon ſtamēt quel imperi grech es
 poſat per la virtut: e ſingular canal
 leria del bon caualler. E irant: e los
 dzets: e gracies q̄ p la mageſtat del
 ſenyor emperador li fozen atorga
 des. E cō de aquells dzets ell ha fet
 heren a ypolit nebot ſeu. E pot pen
 ſar vostra excellēcia que no porieu
 regir ne ſenyozejar tants barons: e
 grans ſenyors com ſon en limperi
 Ne defendre aquells dels enemi
 chs infels: qui ſon circunueins del
 impi. Per que ſenyoza ſuplicam: e
 conſellā ala mageſtat vřā q̄l vullau
 pendre p marit: e ſenyor. E at aq̄ſt

es tant virtuos caualler: que la ma
 gestat vostra ne ſera molt amada:
 e reuerida. E es caualler ſufficient: e
 molt ſauí per a regir: e defendre lim
 peri qui ab grādíſſim treball ſes re
 cobrat. E aq̄o ſenyoza vos haurē a
 gracia: e merce: que decontinent ha
 jam vostra graciola reſpoſta: tal cō
 de vřā alteſa conſiā. Plaguerē ala
 empadriu les virtuosos paraules
 del kcy ſcariano: e hun poch ſpay
 tarda en donar li tal reſpoſta.

Capitol. cccclxxxiii.

La reſpoſta que feu la emperadriu
 als embaxadors.

Que la celíſtit dela ſeyo
 ria de voſaltres mag
 nanims: e virtuosos
 ſenyors. ſta la mia pē
 ſa axí ab la lēgua alte
 rada: que egualment ſtime difícil re
 ſuſar: o acceptar la vostra demāda
 que ſara donchs ma atribulada pē
 ſa en fortuna valida: ab cōtraſts de
 tan diuerſos vřes combatuda: que
 conſell ſobre cars neceſſari nos cō
 porta. Dōchs amí conſellar nom
 fretura: ſi acceptare la vostra juſta
 demanda: ſi la neceſſitat es mani
 feſta als voſtres pēchs deſobetr no
 puga. Empero miren les ſenyoies
 voſtres: e conerereu que yo tinc̄
 juſta cauſa de reſuſar: E om la mia
 diſpoſició no es per a pendre marit:
 E om ſia en tal edat conſtruida: q̄
 no ſo per hauer infants. E daría
 molt mal exemple de mi. Per que
 ſuplic̄h als ſenyoies voſtres quem

tingan p'scusaba. No pogue mes
comportar lo Rey de seg que par /
las la Emperadriu: sino que ab s'oz
cada ven dix. Senyora excellentissi
ma perdonem la magestat vostra:
e les senyories de aquesta senyora:
que lo meu animo no ha pogut cõ
portar de hoir paraules de vostra
excellencia qui son cõtraries ala v'ra
anima: e no menys ala honoz: y fa
ma que õ vostra altesa se spera. car
puix ala diuina prouidencia es stat
placent q' vostra magestat resta sen
yora: e regidora de tot limpi grech
No es possible poder lo vos regie
ne conseruar. Ans de necessitat se
iria a perdre: o teniu a p'ore marit
Per que senyora altra voltavos su
plicam eus demanam õ gracia que
fagau lo queus consellam: e sera vtil
honoz: e õlit vostre. Car nosaltres
vos darem tal marit: q' sera fet a tot
lo plaer: e cõsolacio vostra: e tal ca
ualler que sabra defendre la terra: e
sera parent del glorios Tirat que
tots los del imperi ne sera molt cõ
tents: e aconsolats: com oiran no
menar que sia parent: e criat õ Ti
rant: e nodrit en los vostres impe
rials strados. Per ço hajam tal res
posta de vostra magestat queus ne
anem aconsolats: e dona si en son
parlar. E no tarda hun poch spay
que ab vergonya de strema gracia
acompanyada feu la empadriu res
posta de semblants paraules. Se
nyors magnanis: virtuosos yous
tinch en compte õ germans: e tinch
se: e crehenga en les senyories v'ras
que nõ consellarien cosa q' fos con
traria amon be: ni ala honoz mia.
Per que yõ pose soltament: e libera

en les mans deles senyories v'ras
que fagau de mi: e tot limperi cõ de
cosa vostra. E tots feren gran reue
rencia ala emperadriu: e feren li infi
nides gracies: e anaren sen molt cõ
tents dela bona resposta que la em
peradriu los hania feta. E los tres
Reys ab lo duch de macedonia se
anaren ala cambra de Ypolit: Lo
qual los rebe ab molta amor. E re
citaren li tot lo parlamet que haniẽ
tengut ab la emperadriu. E com e
ra contenta de fer tot lo q' ella vol
rien. Ypolit se agenolla: e feu los in
finides gracies: e son lo mes alegre
e content home del mon. E presta
ment lo prengueren: e portaren lo
ala cambra dela Emperadriu: ferẽ
venir lo bisbe dela ciutat: e ferẽ los
sposar en presència dela Rey na de
ethiopia: e dela Rey na de seg: dela
duquesa de macedonia: e de totes
les dames dela cort. Les quals hi
prengueren molt gran plaer: e con
solacio per la molta dolor que ha
uien passada: e dubtanẽ que no du
ras gran temps. La fama ana p la
Ciutat: com la Emperadriu se era
sposada ab Ypolit. tot lo poble ne
son mol aconsolat: e feren gracies
a nostre senyor deu com tan bon se
nyor los hania dat: que tots los de
la ciutat amauen molt a ypolit: per
que en lo temps dela necessitat q' ell
era capita los hania bẽ cõtractats
Lo seguent dia feren molt ben abil
lar a ypolit: ala emperadriu. e to
tes les dames se abillaren molt be
per fer li companyia: e per que eren
enuiades de mal. E feren empara
mentar tot lo palau de draps dor:
E de seda: axi be: E singularment
3.19.

com james fos stat. E ypolit ma /
na que aquell dia per milloz magni /
ficar la festa que lo Rey de seg pren /
gues benediccio: e lo marques de li /
cana: e lo vezcomte de branches q /
era sposat ab vna filla dela viuda o /
montant: e molts altres barons: e /
cauallers q eren tots sposats en no /
bre de .xxv. Los noms dels quals /
me obmet per no tenir prolixitat. /
Com totes les nouies foren abilla /
des: Ypolit ab bella companyia se /
posa primer ab tots los altres spo /
sats. E apres venia la emperadriu /
en mig del Rey scariano: e del rey /
de Sicilia. E les altres nouies ve /
nien apres acōpanyades de molts /
duchs Comtes: e marquesses: ab /
gran triumpho anaren ala Iglesia. /
E aqui leuaren l'Emperador a ypo /
lit: e feu lo jurament que de tot son /
poder defendria la santa mare Igle /
sia ab les sirmonies acostumades /
E tots los barons: e cauallers que /
aqui present eren qui vassalls fossen /
del imperi lo juraren per senyor. E /
fet lo jurament donarē la benedic /
cio al emperador ab la emperadriu /
e apres a totes les altres nouies. e /
fet lofici tornaren sen al palau ab a /
qll orde mateix: ab multitud o trom /
petes: clarons: e anafils: tambors /
nos: e charamites: e altres diuersi /
tats o instruments: que per scriptura /
expremir nos poria. Del triūphāt /
dinar demellada cosa seria deusar /
la abundancia quey era atesa la cō /
dicio dels conuats. E de les dan /
ces que segutren apres dinar. E fo /
rē fetes singulars festes qui durarē /
xv. dies. E en cascun dia hi foren se /
tes dances jntes: e torneigs: e mol

tes altres coses o alegras: qui feren /
oblidar les dolors o temps passat /
E passades totes les festes lo Rey /
scariano pres comiat del empador /
e dela emperadriu: del rey de sicilia: /
e del Rey de seg: e dela Keyna: e o /
duch de macedonia: e dela duqssa: /
de tots los barons: e cauallers: e de /
totes les dames. E la Keyna feu p /
semblant. E iqueren o la ciutat ab /
gran companyia. Car l'emperador /
ab tota la sua caualleria: e los reys /
qui aqui eren lo acompanyarē vna /
legua. E aqui partirē. L'empador /
sen torna ala ciutat ab la sua Caua /
lleria. E lo Rey scariano presa la sua /
gent darmes ab saluament sen tor /
na en la sua terra hon son bē rebut /
per sos vassalls.

Capitol. cccclxxxiii.

Com lo nouell Emperador se feu /
venir tota la gēt darmes: e pagals /
liberalment: e donals comiat.

Quat lo nouell em /
perador en la Ciutat /
de contestimoble tra /
mes a dir ala gēt dar /
mes que L'izāt hauia dexada que /
viguessen aqui: q ell volia a tots cō /
tentar. E son fet son manamēt que /
apoxa dies foren en la ciutat tots /
los capitans ab la gent. E paga a /
tots bē: e cōplidamet: e feu o molts /
donatius: e gracies a molts Caua /
llers. E paga a tots los seruidors /
de L'izāt los legats per ell fets: e /
dona comiat a tota la gēt darmes /
E fet tot lo damunt dit lo Rey o si

ella dix al Emperador. Serenissim
senyor yo al present no fas res acti: e
si ala magestat vostra sera placent /
men torne en Sicilia ab licència vos
tra. Respos L'emperador germa se
nyor infinides son les gracies que
fas ala senyoria vostra dela vostra
bona voluntat: e del gran seruey: e
honor que haueu fet al impi grech
de queus reste molt obligat. E pro
met vos afe de Empador de james
fallir vos en tot lo que ami sia possi
ble. E dona li de grans donatius: e
moltes joyes per ala Reyna. E do
na molt als seus cauallers que tots
deyen que aquest Emperador era
lo mes magnanim senyor: e lo mes
liberal del mon. Aprés L'emperador
se feu venir lo seu almirall lo març
de Liscana: e dix li que fes posar en
orde. xxx. naus: per passar lo Rey d
Sicilia en la sua terra. E l'almirall
feu son manament: que en dos dies
fozen armades: e auituallades. Lo
Rey de Sicilia feu recullir tota la
sua gent: e lexa grã part dels caualls
que no senvolgue portar. E pres co
miat del Emperador: e dela Empe
ratriu: e del Rey de Frç: e dela rey
na. e del Duch de Macedonia: e d
la Duquessa: e de tots los barons:
e cauallers: E de totes les dames.
E recullits feren vela: e anaren sen
ab bon saluament.

Capitol. cccclxxxv.

Lo L'emperador trames lo cors d
Tirant: e dela princesa en bretanya

Dixit q son lo rey de /
Sicilia L'emperador pre
ga molt al Rey d Frç

e al Elezcomte de branches: que vol
guessen portar lo cors de tirant: e de
la princesa en bretanya e ells li digue
ren que p amor de la magestat: e de
tirant queu fariẽ de bona voluntat
L'emperador mana al almirall que
fes posar en orde. xl. Galeres p que
anassen a lur honor. E pstantment fo
ren armades: e posades en ord. L'e
perador hauia feta fer vna cara de
fusta molt bella tota cuberta de plã
ches doz totes simaltades: e obzaf
de molt subtil delicadura que be pa
ria sepultura de gran senyor. E feu
hi posar lo cors de Tirant: e dela
princesa tots vestits d brocat fet d
fil tirat doz: p que james se pogues
podrir ab la cara descuberta que pa
ria que dormissen. E feu recullir la
cara en vna Galera: e feu hi posar
totes les armes de Tirant: e totes
les banderes: e sobrevestes que por
tana sobre les armes: pço que fossẽ
meses sobre la sepultura hõ jauria
Tirant per quẽ fos memoria pera
sempre. E dona L'emperador al rey
de Frç docents milla ducats p que
fes fer en bretanya la sepultura de
Tirant: e dela princesa segõs lo lur
molt merexer. Com totes les coses
fozen en orde. Lo Rey de Frç: e la
Reyna sa muller prengueren comi
at del Emperador: dela Empadriu
del Duch de macedonia: e dela du
quessa: e de tota la cort: e reculliren
se. E lo Elezcomte de branches ab
ells: e feren vela: e anaren tant: e ab
tan bon temps q en breus dies foren
en bretanya ab bon saluamẽt. E lo
Rey de Frç: e la reyna: e lo Elezco
te de branches ab molts nobles: e
Cauallers ixqueren en terra en vna

Liutat quils nomena Hantes. E a
 qui per lo Duch de bretanya e per
 la Duqueila: e per tots los del pa
 retat fore molt de rebuts: e festejats
 E prengueren la cara de Tirant: e
 dela princessa: e ab gran profello de
 molts capellans frates: e monges
 lo portaren: ala Iglesia maior dela /
 Liutat. E son posada dins vna tō
 ba que quatre grans leons sostenie
 La qual tomba era obrada d' hū
 molt clar alabaust. E alēto m p los
 strems de aquella de lletres gregūs
 buydads de fin oz se legien tals pa
 raules. Lo caualler quen armes sō
 lo sentix. V la que son: d' totes la pul
 bella. Morts sō acien esta chica tō
 ba. Dels quals lo mō resona viuā
 fama. Tirant lo blāch: y lalta Car
 mesina. Erē los leons obrats: e no
 meys entretallada la tōba de diuer
 ses colors or adzur: e altres esmalts
 ab molta art: e delicadura. ala part
 dreta dela tomba se mostrauē dos
 angels e altres dos ala part sinestra
 Los quals tenien dos grans scuts
 lo hu deles armes de Tirant: e laltre
 de les armes dela Princessa. A
 ōsts leons: e tomba stauē dins vna
 capella de volta los archs d'ia qual
 eren de porfis: e recolzaue sobre qua
 tre pilars de jaspis: e la clau del cru
 er era doz macis buydada guerni
 da de moltes fines pedres. E en a
 quella seveya hūn altre angel qui te
 nia en les mans la spasa de Tirant
 tacada de sanch de tantes batalles
 Lo paiment de aquesta volta era d'
 marbres: e les parets cubertes de /
 carmesins brocats: sols la tōba sta
 na descuberta. En larch de part de
 fora stanen penjats los scuts de di

uersos cauallers venguts en camp
 dos de batalla. E sobre larch triu
 phal en grans: y belles taules eren
 pintats algūa part dels marauello
 sos actes: e nobles victories de Ti
 rant. Mostrauen se allí steses les ar
 mes: e guarnicions dela sua excellēt
 persona: e la garrotera de belles per
 les balaxos e safirs circuita. moltes
 banderes: e penons en lo mes alt d'
 la Iglesia penjaen de diuerles Lin
 tats: e prouincies victoriosament /
 guāyades. Mas entre totes los pe
 nons: e estandarts d'les iuencions
 triumphantment se desplegaen. e
 ren les deuises de Tirant flames o
 lengues doz sob: e carmesine flames
 de foch sobre cāper doz. En les fla
 mes dor se cremauen tals lletres. L.
 L. E. y en les flames de foch se cre
 mauen aquestes. L. L. L. signifi
 cant p aço: quel oz del seu amor cre
 māt se apuraua en les flames d' car
 mesina. E no resmēys stimaue que
 la princessa ardentmēt se meclaua
 en les apurades flames de sō voler
 E sobre la tomba ab lletres doz sta
 uen sculpts aqsts tres versos.

Amoz cruel: quils ha vnīs en vna
 V ab gren dolor lo viurels ha fet p
 dre. Eips la mort los tākē lo sepul
 cre.

Capitol. cccclxxxvi.

Dela molta honoz que son feta al
 cors de Tirant en bretanya.

Os poria per lengua
 exprimir les grandissi
 mes solemnitats que
 foren fetes en bretanya

en la sepultura de **L**irant. **L**ar per lo **D**uch de bretanya: e per la **D**uqssa: e per tots los parèts: e parèts de **L**irant fon fet molt gran dol d la sua mort com saberè los actes de immortal recordado: que p ell eren fets. **E** la grā prosperitat en q puilat era. **E** en aqll cars ja era mort lo pare: e la mare de **L**irant. **E** lo **R**ey de **F**eg molt grās almoynes e beneficis per lanima d **L**irant feu e dela princesa que despes molt be: e copiosament los docets milia ducats que **L**emperadoz li haura dat. **E** festeiat molt per lo **D**uch: e per tots los parents delibera d tornar se en la sua terra. **L**ar sis mesos ha uia stat en bretanya per dar bon cōpliment atot lo que **L**emperadoz li haura dat carrech. **L**o **R**ey d **F**eg e la **R**eyna prengueren comiat del **D**uch: e dela **D**uqssa: e de tots los parents qui tenien gran dolor dela lur partida. **E** lo **E**lezcomte de branches pres per semblant comiat de / tots. **E** reculliren se en les **G**aleres e feren lur via deuers les terres del **R**ey de **F**eg. **E** nostre seyor los dona tā bon temps que en breus dies foren en lo port de tanger. **E** aqui irque lo **R**ey d **F**eg: e la **R**eyna ab tota la sua gent. **E** lo **E**lezcomte de branches ab les .xl. **G**aleres sen toz na en **C**ontestinoble ab bon saluamēt. **E** fon molt ben rebut p **L**emperadoz qui desijaua molt saber lo que hauien fet en bretanya. **L**o vez comte de branches feu molt discreta relacio al **E**emperadoz de tot lo que hauien fet axi com per la magestat era stat manat. **L**emperadoz hi pres molt gran plaer. **E** compra d

continent lo combat de benaxi qui era dela princesa per trecets milia ducats: e donal al **E**lezcomte d branches en premi de los treballs. **A**ps dona atots aquells qui se cre casat ab les criades dela **E**mperadriu: e d la princesa bones heretats quen podien molt be viure alur honoz: e cascu segōs son grau: que tots nestanen molt contents. **E** apres per / temps casa totes les altres axi coz de bon senyor se pertanyia.

Capitol cccclxxvii.

Com **L**emperadoz trague d preso lo **S**olda: e lo **T**urch. e feu pau: e liga ab ells.

La fortuna prospera fa uoxi tant aquest **E**mperadoz **Y**polit: e fon tan virtuos caualler q aumeta p la alta canalleria molt limperi grech. e amplia aquell de moltes prouincies que ell conquista. **E** austa molt grā tresor per la sua molta diligencia fon molt amat e temut de los subdits. **E** en cara dels veltms senyors qui li stan entorn del imperi. **E** aps poches dies que ell fon fer **E**mperadoz feu traure de preso lo **S**olda: e lo gran **T**urch: e tots los altres **R**eyes: y / grans senyors qui ab ells presos eren: e feren pau: e treua a cent: e hmany. **E** festeials molt que ells ne foren tant contents que li ferē moltes submissiōs: e de grās ofertes tota hoza que els hagues mester de valer li contra tot lo mon. **A**pres **L**emperadoz ab dues **G**aleres los feu passar

en la Turquia. Aquest Empador
 Ypolit viure l'och temps. Empo
 la Emperadriu no viure apres
 la mort de la filla sino tres anys. E
 L'emperador apres poch temps pre
 vn'altra muller: la qual son filla del
 Rey de Inglaterra. Aquesta Em
 peradriu son de grandissima bellea
 honesta humile molt virtuosa: e
 uotissima crestiana. La qual gentil
 dama pari del Emperador Ypolit
 iiij. filles: e dues filles. Los quals
 filles foren molt singul'ars cauallers:
 e valentissims. El fil maior son nome
 nat Ypolit axi co lo pare. E viure
 tota la sua vida com a magnanim
 senyor. E feu de molts singul'ars ac
 tes de caualleria: dels quals lo pres
 ent libre no recita. Ans ho remet a les
 histories qui foren fetes dell. Mas le
 perador so pare: ans que moris he
 reta molt be atots sos parers: e cri
 ats e seruidors. E com L'emperador
 e la Emperadriu passaren desta vi
 da: que foren molt vells moriren los
 dos en hui dia. E foren posats en
 vna molt rica tomba que L'empe
 rador se haura fet fer e podedu creu
 re que per lo bon regiment: e per la
 bona: e virtuosa vida son collocats
 en la gloria de paradís.

Deo gracias.

Aquest lo libre del
 valeros e strenu cana
 ller Trant lo blanch
 Princep: e Cesar del
 Imperi grech de Lo
 testinoble. Lo qual son tradit de
 Angles en lengua portoguesa. E a
 pres en vulgar lengua valenciana p

lo magnific: e virtuos caualler/
 mossé johanot martorell. Lo qual
 per mort sua non pogue acabar de
 traduir sino les tres parts. La quar
 ta part que es la fi del libre es itada
 traduïda apregaries dela noble sen
 yora dona Isabel de lozic: p lo mag
 nific caualler mossen Marti joha
 ò galba: e si defalt hi sera trobar vol
 sia atribuir ala sua ignorancia. Al
 qual nostre senyor Jhesu crist per la
 sua immensa bondat vulla donar en
 premi de los treballs la gloria d pa
 radís. E protesta que si en lo dit li
 bre haura posades algunes coses q
 no sien catholiques que no les vol
 hauer dites. ans les remet a correc
 cio dela sancta catholica iglesia.

Son acabada d'empremtar la pre
 sent obra en la Ciutat de Valencia
 a. xx. del mes de Nobembre del ay
 dela natiuitat de nostre senyor deu
 Jhesu crist mil. cccc. lxxx.

This edition of two hundred was printed in
facsimile for Archer M. Huntington,
from the copy in his library, at the
De Vinne Press, nineteen
hundred and four

AN INITIAL FINE OF 25 CENTS
WILL BE ASSESSED FOR FAILURE
THIS

**INITIAL FINE OF 25 CENTS
WILL BE ASSESSED FOR FAILURE TO RETURN
THIS BOOK ON THE DATE DUE. THE PENALTY
WILL INCREASE TO 50 CENTS ON THE FOURTH
DAY AND TO \$1.00 ON THE SEVENTH DAY
OVERDUE.**

SEP 20 1937

~~22 Nov 67 D F~~

h. c. 11

~~NOV 9 1961~~

~~RECD DEC 8 1961~~

LD 21-95m-7,'37

U. C. BERKELEY LIBRARIES

C044021190

635684

UNIVERSITY OF CALIFORNIA LIBRARY

